

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

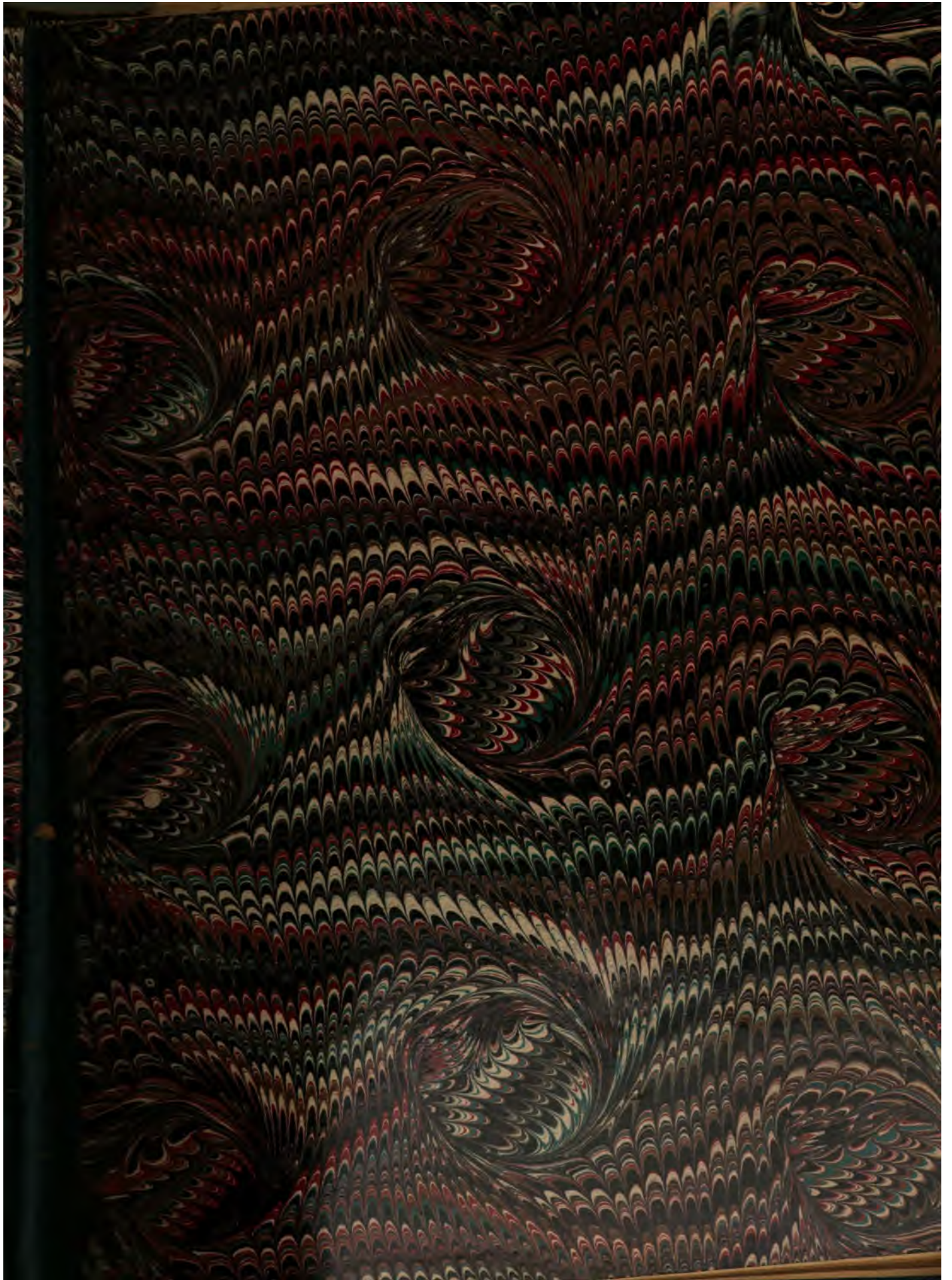
About Google Book Search

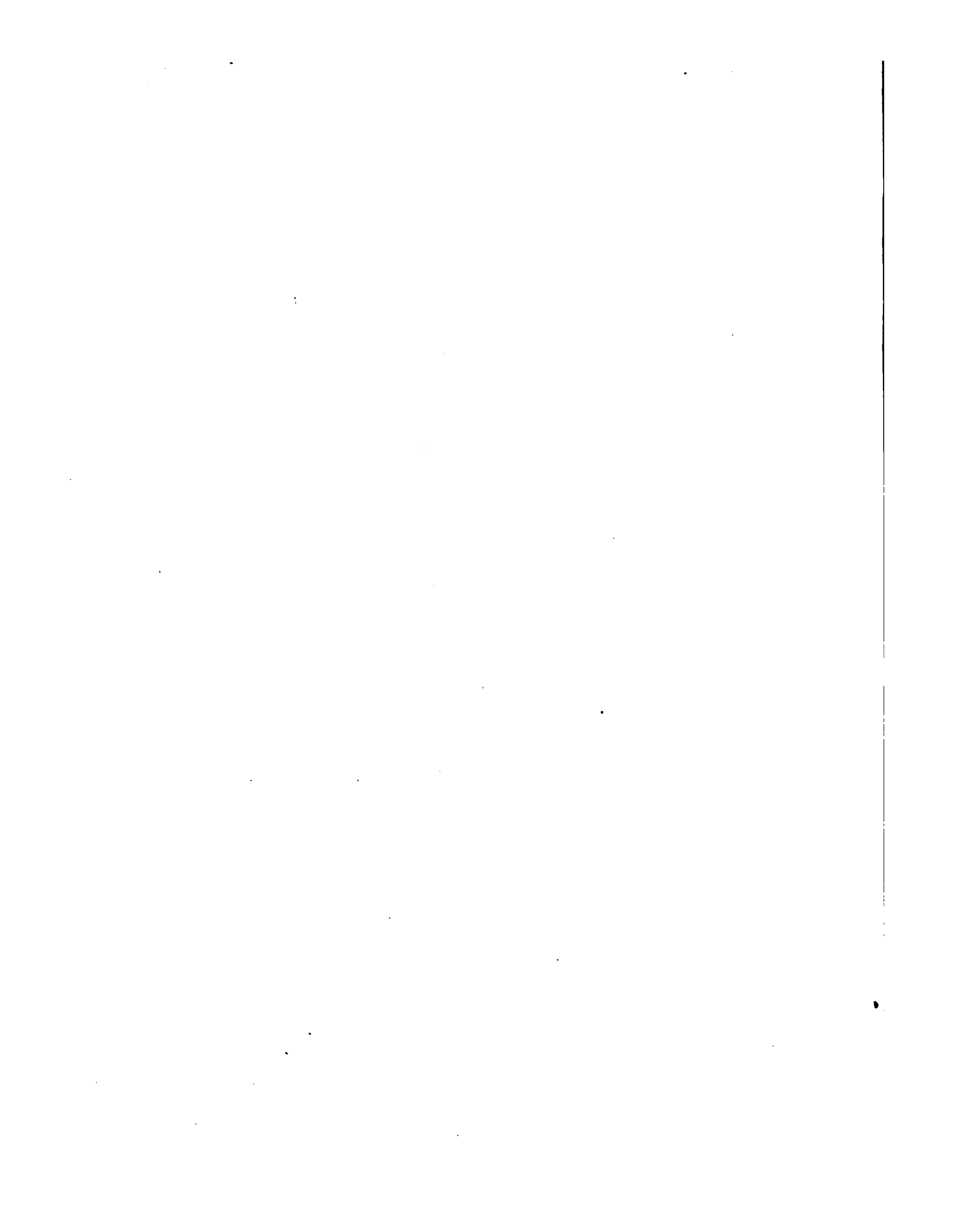
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

L Soc 4602.5

0

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΤΟΜΟΣ ΙΑ΄.

1879-80.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

1884.

Ἔδρα τοῦ Συλλόγου :

Πέραν, Ὀδὸς Τοπτσιλάρ, ἀριθ. 18.

Πράκτορες διὰ τὸ ἑξωτερικόν :
Lorentz und Keil, Librairie internationale
Πέραν, Μεγάλῃ Ὀδῷ, ἀριθ. 457.

ΤΥΠΟΙΣ ΒΟΥΤΥΡΑ ΚΑΙ Σ^α.

~~VIII, 257~~

L Soc 4602.5

NOV 22 1884

Missouri Soc. Cl.

1879-80

Μ Ε Λ Η

ΤΟΥ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ.

ΙΔΡΥΤΑΙ.

1861.

- † ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ Τ. Δ., ἔμπορος.
- † ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ Ι., ἰατρός.
ΑΡΙΣΤΟΚΑΝΗΣ Ἰωάννης.
ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ Ἡροκλῆς, ἰατρός ἐν Κ/πόλει.
ΒΑΦΙΑΔΗΣ Ἀπόστολος, ἰατρός ἐν Κ/πόλει.
- † ΒΛΑΣΤΟΣ Ἀντώνιος, τραπεζίτης.
- † ΓΑΛΑΤΗΣ Ἰ. Σ., ἰατρός.
ΓΕΝΙΑΟΥΝΙΑΣ Δημήτριος, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει.
ΓΚΙΟΥΜΟΥΣΓΚΕΡΑΔΑΝΗΣ Μ., ἔμπορος ἐν Φιλιππουπόλει.
- † ΕΥΘΥΦΩΝ Η., ἰατρός.
ΖΑΝΟΣ Α. Π.
- † ΖΩΓΡΑΦΟΣ Θεόδωρος, ἰατρός.
ΖΩΓΡΑΦΟΣ Ξενοφών, ἰατρός ἐν Παρισίοις.
ΖΩΗΡΟΣ Ἀλέξανδρος, ἰατρός ἐν Κ/πόλει.
- † ΙΓΓΑΒΗΣ Α., ἔμπορος ἐν Κ/πόλει.
ΙΩΑΝΝΙΑΝΗΣ Ἐμμανουήλ, καθηγητῆς ἐν Ἀμοργῷ.
ΚΑΛΑΙΑΔΗΣ Κωνσταντίνος, πρώην Κιατίπ ἐφένδης ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν
ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ Ἀλέξανδρος, πρώην ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας.
- † ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ Κωνσταντίνος, ἰατρός.
- † ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ Στέφανος, ἰατρός.
ΚΟΣΟΥΔΗΣ Θεμιστοκλῆς, τραπεζίτης ἐν Κ/πόλει.
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑΝΗΣ Χ' Γεώργιος, κτηματίας ἐν Κ/πόλει.

δ'.

- † ΛΑΣΚΑΡΙΣ Ἀλέξανδρος, μητροπολίτης Σισανίου.
ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ Σπυρίδων, ἀρχίατρος καὶ ἰδιίτερος ἰατρός τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου.
ΝΕΟΚΟΣΜΟΣ Δημήτριος, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει.
- † ΠΑΛΛΙΟΛΟΓΟΣ Α., γενικός πρόξενος τῆς Ἑλλάδος.
ΠΑΣΠΑΛΗΣ Δημήτριος, τραπεζίτης ἐν Κ/πόλει.
ΠΥΛΛΑΗΣ Βασίλειος, λόγιος ἐν Κ/πόλει.
ΡΑΖΗΣ Δημήτριος.
ΣΑΒΒΑΣ πασσᾶς Ἰωάννης, πρώην ὑπουργός ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας.
ΣΟΦΟΚΛΗΣ Γαβριήλ, καθηγητὴς ἐν Ἀθήναις.
- † ΧΡΥΣΟΒΕΡΓΗΣ Γεώργιος, καθηγητὴς.
-

ΤΑΚΤΙΚΑ ΜΕΛΗ.

Α.

	Έτος εκλογής.
ΑΓΕΛΑΣΤΟΣ Δημοσθένης Στ., έμπορος έν Κ/πόλει.....	1873
ΑΛΑΜΑΝΤΙΑΝΗΣ Γεώργιος, γραμματεύς του άγιου Στραμνίτσας	1871
ΑΘΗΝΟΓΕΝΗΣ Γεώργιος, έμπορος έν Κων/πόλει.....	1861
ΑΘΗΝΟΓΕΝΗΣ Παύλος, τραπεζίτης έν Σμύρνη.....	1871
ΑΚΑΤΟΣ Νικόλαος, έμπορος έν Κ/πόλει	1865
ALBERT LONG, καθηγήτης έν τῷ Ρόβερτεϊφ Λυκείῳ.....	1879
ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑΝΗΣ Δημήτριος, υπάλληλος τῶν αὐτοκρατ. τηλεγράφων.....	1872
ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑΝΗΣ Δημήτριος, ιατρός.....	1872
ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑΝΗΣ Ζαχαρίας, έμπορος έν Κ/πόλει.....	1869
ΑΔΑΙΜΠΕΡΤΗΣ Ίωάννης, γραμματεύς του κ. Κωνσ. Ζάππα έν Βροσθενίῳ.....	1872
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ Ι., μητροπολίτης Καισαρείας.....	1876
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ Ίωακείμ, έμπορος έν Κ/πόλει	1872
ΑΝΔΡΕΟΥ Χ' Δημήτριος, έμπορος έν Κ/πόλει.....	1873
ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ ιερομόναχος.....	1879
ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ Κωνσταντίνος, Γερουσιαστής και γενικός εισαγγελεύς του Κράτους.....	1864
ΑΝΤΥΠΑΣ Διονύσιος, έμπορος έν Κ/πόλει	1866
ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ Ίωάννης, διευθυντής του έν Πέρκν Τηλεγραφείου.....	1879
ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ Ίωάννης, έμπορος έν Κ/πόλει.....	1874
ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ Σωτήριος, ιατρός έν Φιλιππουπόλει	1873
ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ Γεώργιος, δικηγόρος έν Κ/πόλει.....	1874
ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ Θεόδωρος, έλεγκτής της Τραπεζής Κων/πόλεως.....	1878
ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ Καλλιάρχης, έν Κ/πόλει.....	1871
ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ Περικλής, έμπορος έν Βώλῳ.....	1870
ΑΡΓΥΡΙΑΔΗΣ Δημήτριος, έμπορος έν Φιλιππουπόλει	1871
ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ Σταυράκης, Μέγας Λογοθέτης και Γερουσιαστής.....	1862
ΑΡΙΣΤΟΚΑΝΗΣ Ίωάννης Δ., πρώην μέλος του άνωτάτου Συμβουλίου του Ύπουργείου της Παιδείας.....	1861
ΑΡΤΕΜΙΑΔΗΣ Ίάκωβος, πρώην Σύμβουλος της Νομαρχίας Ίωαννίνων.....	1876

Β.

ΒΑΣΙΛΙΑΔΗΣ Κωνσταντίνος, Μητροπολίτης Μυτιλήνης.....	1874
ΒΑΣΙΛΙΑΝΟΣ Βασίλειος Μ., έμπορος έν Κ/πόλει.....	1871

ΒΑΣΙΛΑΜΟΣ Ι. , μεσίτης ἐν Κ/πόλει	1872
ΒΛΑΤΑΤΖΗΣ Μιλτιάδης, τραπεζίτης ἐν Κ/πόλει	1871
ΒΑΜΒΑΚΗΣ Νικόλαος, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει	1871
BARDAUT A. , δικηγόρος ἐν Κ/πόλει	1878
ΒΑΡΟΤΣΗΣ Ἰάκωβος » »	1878
ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ Ἡροκλῆς, ἰατρός	1861
ΒΑΦΕΙΛΑΔΗΣ Γεώργιος, δημοσιογράφος	1868
ΒΑΦΕΪΔΗΣ Φιλάρετος, καθηγητῆς ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ	1878
ΒΑΦΙΛΑΔΗΣ Ἀπόστολος, ἰατρός ἐν Κ/πόλει	1861
ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΟΣ Γεώργιος, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει	1872
ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΟΣ Ἰωάννης, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει	1873
ΒΕΛΛΟΓΙΑΝΝΗΣ Μ. , τραπεζίτης ἐν Κ/πόλει	1877
ΒΕΡΝΑΡΑΚΗΣ Ἀθανάσιος, οἰκονομολόγος ἐν Ἀθήναις	1870
ΒΙΘΥΝΟΣ Ἰωάννης, πρωτοδίκης ἐν Πέρχ.	1876
ΒΙΚΕΛΑΣ Δ. , τραπεζίτης ἐν Λονδίῳ	1872
ΒΛΑΣΤΑΡΗΣ Κωνσταντῖνος, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει	1874
ΒΛΑΣΤΟΣ Ἐρνέστος, μηχανικός ἐν Παρισίοις	1874
ΒΟΔΙΤΖΑΣ Ἰωάννης, ναυλοτραπεζίτης	1879
ΒΟΥΛΑΛΑΣ Χριστόδουλος, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει	1877
ΒΟΥΡΟΣ Περικλῆς, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει	1867
ΒΟΥΤΥΡΑΣ Σταῦρος Ι., διευθυντῆς καὶ ἀρχισυντάκτης τῆς ἐφημερίδος <i>Νεολόγος</i>	1866
ΒΡΕΤΟΣ Ἰωάννης, δημοσιογράφος ἐν Κων/πόλει	1871

Γ.

ΓΕΝΙΟΥΝΙΑΣ Δημήτριος, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει	1861
ΓΕΡΑΡΔΟΣ Κωνσταντῖνος, βιβλιοδέτης ἐν Κ/πόλει	1873
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ , μητροπολίτης Σκυθουπόλεως, ἐπίτροπος τοῦ Μακκρωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἐν Κ/πόλει	1879
ΓΕΡΜΑΝΟΣ , μητροπολίτης Ῥόδου	1876
ΓΕΩΡΓΑΛΑΣ Κ. , διδάσκαλος	1876
ΓΕΩΡΓΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Ἰωάννης, δικηγόρος ἐν Κων/πόλει	1861
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ Θεόδωρος, ἰατρός	1878
ΓΙΑΛΟΥΣΗΣ Μιλτιάδης, τραπεζομεσίτης	1879
ΓΙΑΝΝΑΡΟΣ Θρασύβουλος, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει	1867
ΓΙΑΝΝΕΛΗΣ Ἰωάννης, ἔμπορος	1878
ΓΚΙΟΥΜΟΥΣΓΚΕΡΔΑΝΗΣ Μ. , ἔμπορος ἐν Φιλιππουπόλει	1861
ΓΚΙΩΝ Ἰωάννης, διευθυντῆς τοῦ πρακτορ. τῆς ἀσφαλιστ. ἐταιρίας <i>Ὁ Φοῖνιξ</i> ἐν Κ/πόλει	1864
ΓΚΙΩΝΗΣ Μιχαήλ, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει	1871
ΓΑΥΚΑΣ Νίκηφόρος, μητροπολίτης Μεθύμνης	1872
GÖDEL Λανπού, ἐπιτετραμμένος τῆς Ἀύστρουγγαρίας ἐν Τεχεράνῃ	1874
ΓΟΡΓΟΡΙΝΗΣ Γεώργιος, ἐν Ροστοβίῳ	1879
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ , μητροπολίτης Ἡρακλείας	1874

Δ.

	Έτος έκδογης.
DALESSIO J., τραπεζίτης	1874
ΔΑΝΙΗΛ Ιεροδιάκονος.	1874
ΔΕΚΑΣΤΡΟΣ Αύγουστος, τραπεζίτης εν Κ/πόλει.	1872
ΔΕΛΛΑΠΟΡΤΑΣ Βρασίδης, έμπορος εν Ταϊγανίω.	1873
ΔΕΠΑΣΤΑΣ Νικόλαος, βιβλιοπώλης εν Κ/πόλει.	1872
DERENTHAL Chev. de, σύμβουλος τής Γερμανικής Πρεσβείας εν Ρώμη.	1872
DEVEAUX Emile, διευθυντής τής Α. Όθωμανικής Τραπεζής εν Κ/πόλει.	1873
ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ Αθανάσιος, καθηγητής εν Κ/πόλει.	1871
ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ Γ. Α., μηχανικός.	1771
ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ Κοσμάς, έμπορος.	1879
ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ Ξενοφών, έμπορος εν Κ/πόλει.	1873
ΔΙΑΓΓΕΛΗΣ Γ., δικηγόρος εν Κων/πόλει.	1874
ΔΙΑΔΕΓΜΕΝΟΣ Γεώργιος, διευθυντής ασφαλιστικών εταιριών.	1872
ΔΙΓΕΝΗΣ Β., υπάλληλος του έλλ. Προξενείου εν Κ/πόλει.	1878
ΔΟΡΑΟΥΦΗΣ Π., έμποροϋπάλληλος εν Όδησσώ.	1878
ΔΟΥΛΑΣ Κωνσταντίνος, καθηγητής.	1879.
ΔΡΑΚΟΣ Αντώνιος, έμπορομεσίτης εν Κων/πόλει.	1880
ΔΡΑΚΟΣ Νικόλαος, μεσίτης εν Κ/πόλει.	1873

Ε.

ΕΛΠΙΔΗΣ Γ., γραμματεὺς του ένταϋθα Έλληνικού Προξενείου.	1874
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Παναγιώτης, έμπορος.	1879
ΕΣΑΚΟΥΣΤΟΣ Πέτρος, μηχανικός εν Κ/πόλει.	1872
ΕΥΓΕΝΙΑΔΗΣ Δημοσθένης, τραπεζίτης εν Κ/πόλει.	1873
ΕΥΓΕΝΙΑΔΗΣ Ευστάθιος, διευθυντής τής Όθ. Έταιρίας Συναλλαγών και Άξιών.	1871
ΕΥΘΥΒΟΥΔΗΣ Δημήτριος, ιατρός εν Κ/πόλει.	1878
ΕΥΜΟΡΦΟΠΟΥΛΟΣ Άλ. Ιερομόναχος, γραμματεὺς τής Κοινότητας του Άγ. Όρους.	1875

Ζ.

ΖΑΜΒΑΚΟΣ Δημήτριος, ιατρός εν Κ/πόλει.	1871
ΖΑΝΚΕΛΗΣ Έμμανουήλ, έμπορος εν Μυτιλήνη.	1868
ΖΑΡΙΦΗΣ Λεωνίδης, τραπεζίτης εν Κ/πόλει.	1872
ΖΑΡΙΦΗΣ Πέτρος, τραπεζίτης εν Κ/πόλει.	1873
ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ Νικόλαος, εν Ροστοβίω.	1879
ΖΕΡΒΟΥΔΑΚΗΣ Π., έμπορος εν Μαγγελστρίχ.	1878
ΖΙΦΟΣ Ιωάννης, ιατρός εν Κ/πόλει.	1869
ΖΙΦΟΣ Θεμιστοκλής, εν Ροστοβίω.	1879
ΖΙΦΟΣ Μιλτιάδης, εν Ροστοβίω.	1879
ΖΙΦΟΣ Παῦλος, εν Ροστοβίω.	1879
ΖΩΓΡΑΦΟΣ Ξενοφών, ιατρός εν Πχρισίοις.	1861
ΖΩΤΟΥ Στέφανος, εν Πανόρμω.	1874

Η.

	Έτος εκλογής.
ΗΛΙΑΔΗΣ Στέφανος, έμπορος.....	1878
ΗΡΩΪΔΗΣ Γεώργιος, έμπορος.....	1879

Θ.

ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ Άθανάσιος, καθηγητής εν Κ/πόλει.....	1875
ΘΩΜΙΑΔΗΣ Άθανάσιος, έμπορος εν Φιλιππουπόλει.....	1872

Ι.

ΙΑΚΩΒΟΣ, επίσκοπος Άμφιπόλεως.....	1875
ΙΑΚΩΒΟΥ Ίάκωβος, τραπεζίτης εν Κ/πόλει.....	1874
ΙΑΚΩΒΟΥ Μιλτιάδης, δικηγόρος εν Κ/πόλει.....	1872
ΙΑΛΕΜΟΣ Όδυσσεύς, δημοσιογράφος.....	1872
ΙΩΑΚΕΙΜ, μητροπολίτης Δέρκων.....	1874
ΙΩΑΚΕΙΜ, » Λήμνου.....	1874
ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ Ευστάθιος, ιατρός.....	1879
ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ Κωνσταντίνος, έμπορος εν Κ/πόλει.....	1871
ΙΩΑΣΑΦ, ιεροψάλτης εν Κ/πόλει.....	1874

Κ.

ΚΑΒΟΥΡ Σ., ιατρός εν Αίνω.....	1878
ΚΑΖΑΝΟΒΑΣ Γεώργιος, έμπορος εν Κ/πόλει.....	1871
ΚΑΖΑΝΟΒΑΣ Παντελής, » ».....	1872
ΚΑΛΒΟΚΟΡΕΣΣΗΣ Δημήτριος, έμπορος εν Κ/πόλει.....	1871
ΚΑΛΒΟΚΟΡΕΣΣΗΣ Ν. Ζ., λογιστής.....	1879
ΚΑΛΛΙΑΔΗΣ Κωνσταντίνος, πρώην μέλος του συμβουλίου τής Έπικρατείας.....	1861
ΚΑΛΛΙΒΟΥΡΤΣΗΣ Πέτρος, ιατρός.....	1871
ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ, μητροπολίτης Θεσσαλονίκης.....	1875
ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ Δημήτριος, έμπορος εν Κ/πόλει.....	1871
ΚΑΛΦΟΓΑΟΥΣ Κ., ιατρός εν Κ/πόλει.....	1879
ΚΑΝΑΚΗΣ Κ., έμπορος εν Κ/πόλει.....	1871
ΚΑΝΑΚΗΣ Άθανάσιος Π., έμπορος εν Κ/πόλει.....	1871
ΚΑΡΑΒΑΣΙΑΝΗΣ Ίωάννης, διδάκτωρ τχ νομικά.....	1876
ΚΑΡΑΒΕΛΛΑΣ Τίτος, λόγιος εν Κ/πόλει.....	1879
ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΣ Μιλτιάδης, δικηγόρος εν Κ/πόλει.....	1876
ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ Άλέξανδρος πασσάς, πρώην ύπουργός επί των Έξωτερικων.....	1861
ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ Άλέξανδρος Κ., Α' γραμματεύς τής εν Βρυξέλλαις Όθ. Πρεσβείας.....	1874
ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ Κωνσταντίνος Στεφ., Σύμβουλος τής Έπικρατείας.....	1867
ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ Στέφανος, πρεσβευτής τής Υ. Πύλης εν Βρυξέλλαις.....	1867
ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ Τηλέμαχος, μηχανικός εν Κ/πόλει.....	1874
ΚΑΡΑΪΑΝΟΣ Κωνσταντίνος, βουλευτής, μέλος άντεπιστέλλον του Πανακκαδημίου τής Γαλλίας εν Άθήναις.....	1862

	Ἔτος ἐκλογῆς.
ΚΑΡΑΤΖΑΣ Πρίγκιψ Ι. Κ. , πρεσβευτῆς τῆς Ὑψ. Πύλης ἐν Στοκχόλμῃ καὶ Χάγγη.	1879
ΚΑΡΟΛΙΔΗΣ Ἰορδάνης, καθηγητῆς ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ.	1871
ΚΑΣΤΕΛΑΝΗΣ Ἰωάννης, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει.	1872
ΚΑΤΙΝΑΚΗΣ Μιλτιάδης, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει.	1871
ΚΑΤΣΙΓΓΡΑΣ Θωμάς, ἔμπορος ἐν Φιλιππουπόλει.	1872
ΚΕΡΕΤΖΗΣ Σταῦρος, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει.	1872
ΚΕΣΣΙΣΟΓΛΟΥΣ Α., ἐν Ῥοστοβίω.	1879
ΚΕΧΑΓΙΑ Καλλιόπη, διευθύντρια τοῦ Ζαππείου Παρθεναγωγείου ἐν Κ/πόλει.	1875
ΚΛΕΑΝΘΗΣ Ζήνων, ἀρχιτέκτων ἐν Κ/πόλει.	1865
ΚΛΟΥΜΑΝΗΣ Δ., ἔμπορος ἐν Κ/πόλει.	1878
ΚΟΚΚΩΝΗΣ Δ., ἔμπορος ἐν Κ/πόλει.	1871
ΚΟΡΤΖΗΣ Πάνος, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει.	1879
ΚΟΡΩΝΑΚΗΣ Π., ἔμπορος ἐν Κ/πόλει.	1873
ΚΟΡΩΝΙΟΣ Γ., τραπεζίτης ἐν Παρισίοις.	1872
ΚΟΣΟΥΔΗΣ Θεμιστοκλῆς, τραπεζίτης ἐν Κ/πόλει.	1861
ΚΟΥΤΣΑΜΠΑΣΗΣ Γεώργιος, καπνέμπορος ἐν Ἀμισῷ.	1875
ΚΟΥΓΙΟΥΜΤΖΙΑΝ Πέτρος ἐφένδης, διευθυντῆς τῶν δασῶν καὶ μεταλλείων.	1872
ΚΟΥΜΑΡΙΑΝΟΣ Δημήτριος, διευθυντῆς τῆς ἐφημερίδος ἢ <i>Φιλιππούπολις</i> ἐν Φιλ/πόλει. . .	1877
ΚΟΥΜΑΤΟΣ Ἀνδρέας, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει.	1872
ΚΟΥΜΠΑΡΗΣ Ἀρστέιδης, διευθυντῆς τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Μετεωρολογίου.	1864
ΚΡΙΚΟΤΣΟΣ Ἰωάννης, μεσίτης ἐν Παρισίοις.	1879
ΚΡΙΚΟΤΣΟΣ Νικόλαος, μεσίτης ἐν Παρισίοις.	1864
ΚΡΙΝΟΣ Κ., ἐν Ῥοστοβίω.	1879
ΚΡΙΣΕΓΓΥΟΣ , ἰατρὸς ἐν Κ/πόλει.	1879
ΚΥΜΠΡΙΤΗΣ Δημήτριος, δικηγόρος ἐν Κ/πόλει.	1879
ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Ἐτεοκλῆς, διευθυντῆς τῆς ἐφημερίδος <i>Phare du Bosphore</i>	1872
CURTIS Rev. C. G., πρεσβύτερος τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας <i>Memorial Church</i> ἐν Κ/πόλει.	1871
ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ Χρ., κοσμηματοπώλης ἐν Κ/πόλει.	1879
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Γεώργιος, ἀδαμαντοπώλης ἐν Κ/πόλει.	1872
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Δημήτριος, ἀδαμαντοπώλης ἐν Κ/πόλει.	1872
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ πασάς Ἀλέξανδρος, πρῶν συμβούλος τῆς νομαρχίας Θεσσαλονίκης. .	1872
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Χ' Γεώργιος, κτηματίας ἐν Κ/πόλει.	1861

Λ.

ΛΑΖΟΠΟΥΛΟΣ Γεώργιος, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει.	1871
ΛΑΤΡΗΣ Γεώργιος, ἐμποροῦπλάλληλος ἐν Κ/πόλει.	1871
ΛΕΟΝΤΙΑΣ Σαπφῶ, διευθύντρια τοῦ Παρθεναγωγείου <i>Πα. Πλάδος</i> ἐν Κ/πόλει.	1872
ΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ Γεώργιος, καθηγητῆς τῶν μαθηματικῶν ἐν τῇ Θεολογικῇ καὶ Ἐμπορικῇ Σχολῇ τῆς Χάλκης.	1875
ΛΙΟΥΜΑΣ Ἀπόστολος, καθηγητῆς ἐν Κ/πόλει.	1868
ΛΟΥΤΡΑΡΗΣ Νικόλαος, καθηγητῆς.	1879

Μ.

Ἔτος ἐκλογῆς.

ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗΣ Ἀλέξανδρος, διευθυντὴς τῆς Τραπεζίτης Ἑπειροθεσσαλίας ἐν Βώλῳ	1875
ΜΑΚΡΗΣ Κωνσταντῖνος, ἰατρός ἐν Κ/πόλει	1880
ΜΑΛΙΑΚΑΣ Ἀβραάμ, καθηγητὴς ἐν Κ/πόλει	1877
ΜΑΛΛΙΑΔΗΣ Δημήτριος, δικηγόρος ἐν Κ/πόλει	1865
ΜΑΛΛΙΑΔΗΣ Μ.	1878
ΜΑΡΙΑΝΟΣ Γεώργιος, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει	1873
ΜΑΣΤΟΡΑΚΗΣ Ἀριστείδης	1879
ΜΑΥΡΙΚΟΣ Ἰωάννης, στρατιωτικὸς ἰατρός	1879
ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ Ἀλέξανδρος Σπ., Ἀ' γραμματεὺς τῆς ἐν Μαδρίτῃ Ὀθωμ. Πρεσβείας	1870
ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ Δημήτριος, ἔμπορος	1871
ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ Σπυρίδων, ἀρχίατρος καὶ ἰδιαιτέρος ἰατρός τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου	1861
ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ Ἐλευθέριος	1876
ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ Θεόδωρος Α., τραπεζίτης ἐν Κ/πόλει	1872
ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ Α. Φραγκούλης, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει	1874
ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ Ἐμμανουήλ, τραπεζίτης ἐν Κ/πόλει	1873
ΜΕΓΑΚΑΝΗΣ Ἀθηνάσιος, μέγας Πρωτοσύγγελος	1877
ΜΕΘΟΔΙΟΣ , πρόεδρος Διδυμοτείχου	1876
ΜΕΛΑΝΔΙΝΟΣ Ἐμμανουήλ, ἐν Κ/πόλει	1877
ΜΕΛΑΝΔΙΝΟΣ Παναγιώτης, ἔμποροῦ πλάττης ἐν Κ/πόλει	1880
ΜΕΝΔΩΝΙΑΝΗΣ Σταῦρος, ἔμπορος ἐν Ἰσμηλῶν	1872
ΜΗΤΣΟΡΑΣ Κυριακός, ἔμπορος ἐν Φιλιππουπόλει	1871
ΜΙΚΕΛΗΣ Μ., ἔμπορος ἐν Κ/πόλει	1878
ΜΙΣΘΑΠΙΑΝΗΣ Εὐαγγελινός, διευθυντὴς τῆς ἐφημερίδος ἢ Ἀνατολίη	1872
ΜΙΧΑΗΛ Μιχαήλ Ν., ἔμπορος ἐν Θεσσαλονίκῃ	1870
ΜΙΖΖΙ Lewis, δικηγόρος ἐν Κ/πόλει	1873
ΜΟΜΦΙΑΙΟΣ Ἐμμανουήλ, βιομήχανος	1879
MORDTMANN Dr A. D., ἰατρός, μέλος τοῦ Ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου ἐν Κ/πόλει	1871
MORDTMANN Jean, διερμηνεὺς τῆς Γερμανικῆς πρεσβείας ἐν Κ/πόλει	1872
ΜΟΥΖΑΛΑΣ Π., ἔμπορος ἐν Κ/πόλει	1872
ΜΟΥΣΙΚΟΣ Ἰωάννης, διδάσκαλος	1878
ΜΠΑΛΙΑΝΗΣ Σταῦρος, ἰατρός ἐν Κ/πόλει	1875
ΜΠΑΞΣΑΣ Ν. Γ., γενικὸς ἐλεγκτὴς τῆς Γενικῆς Ἐταιρίας τοῦ Ὀθωμ. Κράτους	1871
ΜΠΟΣΤΑΝΗΣ Παναγιώτης, ἔμπορος	1879
ΜΥΚΑΡΟΣ Γ.	1873

Ν.

ΝΑΟΥΜ Ἀλέξανδρος, διδάκτωρ τῆς νομικῆς	1880
ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗΣ Ἰωάννης	1871
ΝΕΓΡΗΣ Νικόλαος, ἐν Ἀθήναις	1874
ΝΕΜΤΣΟΓΛΟΥΣ Ζήσης, ἔμπορος ἐν Φιλιππουπόλει	1871

Έτος εκλογής.

ΝΕΟΚΟΣΜΟΣ Δημήτριος, έμπορος έν Κ/πόλει	1861
ΝΕΟΦΥΤΟΣ , μητροπολίτης 'Αδριανουπόλεως	1871
ΝΕΟΦΥΤΟΣ , μητροπολίτης Λαρίσσης	1874
ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ , μητροπολίτης Κυζίκου	1877
ΝΙΚΟΚΑΒΟΥΡΑΣ Σ. Α., καθηγητής	1871
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ Γεώργιος, έμπορος έν Ξάνθη	1873
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ Δ., δημοσιογράφος	1878
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ 'Ιωάννης, έν Ροστοβίφ	1879
ΝΟΜΙΚΟΣ Α., έν Ροστοβίφ	1879
ΝΟΣΗΟΤΗΣ Αιμίλιος, καθηγητής έν Κ/πόλει	1873

Ξ.

ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ Δ., κτηματίας	1874
ΞΑΝΘΟΣ Γεώργιος, δικηγόρος	1878
ΞΥΔΙΑΣ Δ., έν Ροστοβίφ	1879
ΞΥΔΙΑΣ Θ., έν Ροστοβίφ	1879

Ο.

ΟΛΥΜΠΙΑΔΗΣ Δ., έν Ροστοβίφ	1879
ΟΜΗΡΟΣ Γ., τραπεζίτης έν Κ/πόλει	1873
ΟΡΦΑΝΟΥΔΑΚΗΣ Κωνσταντίνος, καλλιτέχνης	1879

Π.

ΠΑΓΟΥΝΗΣ 'Ιωάννης, διευθυντής τής έν Νεοχωρίφ έλληνικής Σχολής τών άρρένων	1874
ΠΑΔΑΜΑΣ Γρηγόριος, αρχιμανδρίτης, σχολάρχης τής Μεγάλης του Γένους Σχολής	1879
ΠΑΝΑΣ Ι., ιατρός έν Κ/πόλει	1872
ΠΑΝΟΥΡΓΙΑΣ Κ., πρώην ύπερρόξενος τής έλληνικής Κυβερνήσεως έν Κ/πόλει	1878
ΠΑΝΤΖΕΙΡΗΣ Δημήτριος, έμπορος έν Κ/πόλει	1871
ΠΑΝΤΖΕΙΡΗΣ Κωνσταντίνος, υπάλληλος έν Κ/πόλει	1875
ΠΑΝΩΡΙΟΣ Κ., έμπορος	1865
ΠΑΠΑ Δανιήλ, έμπορος έν Κ/πόλει	1872
ΠΑΠΑ Θεοδόσιος, έμπορος έν Κ/πόλει	1874
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Δημήτριος, ιατρός έν Κ/πόλει	1871
ΠΑΠΑΡΟΥΣΗΣ Πέτρος, καθηγητής έν Κ/πόλει	1875
ΠΑΠΗΣ Τιμολέων, λογιστής τραπεζιτικού καταστήματος	1874
ΠΑΡΑΝΙΚΑΣ Ματθαίος, γυμνασιάρχης έν Σύμνη	1862
ΠΑΡΑΝΙΚΑΣ Νικόλαος, καθηγητής έν Κ/πόλει	1871
ΠΑΡΗΓΟΡΗΣ Κ. Α., αρχιτέκτων έν Κ/πόλει	1872
ΠΑΡΙΣΗΣ Γεώργιος, τραπεζίτης έν 'Αθήνας	1873
ΠΑΣΠΑΛΛΗΣ 'Αλέξανδρος, έμπορος	1870
ΠΑΣΠΑΛΛΗΣ Δημήτριος, τραπεζίτης	1861
ΠΑΣΠΑΛΛΗΣ Νικόλαος, έμπορος	1871

	Έτος εκλογής.
ΠΑΣΠΑΤΗΣ 'Αλέξανδρος Γ., ιατρός.....	1862
ΠΑΥΛΙΤΗΣ 'Αργύριος, έμπορος έν Φιλιππουπόλει.....	1872
PEARS Edwin, δικηγόρος έν Κ/πόλει.....	1874
ΠΕΡΑΙΚΙΑΝΗΣ Κυριακός, έμπορος.....	1871
ΠΕΡΣΙΝΑΚΗΣ Σπυρίδων, έμπορος έν Βραίλα.....	1880
ΠΗΛΑΙΚΑΣ 'Αλέξανδρος, έν Ροστοβίω.....	1879
ΠΙΝΙΑΤΕΑΝΗΣ Ν., έν Ροστοβίω.....	1879
ΠΛΑΤΩΝ Γρηγόριος, έν Ροστοβίω.....	1879
ΠΟΥΚΑΡΗΣ , ιεροδιάκονος.....	1872
ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ , ήγούμενος του Σιναΐτικου μετοχίου.....	1874
ΠΡΩΙΟΣ Νικόλαος, έμπορος έν Κ/πόλει.....	1874
ΠΥΛΑΔΗΣ Βασίλειος, λόγιος έν Κ/πόλει.....	1874

Ρ.

ΡΑΖΗΣ 'Αλέξανδρος, διερμηνεύς της Έλληνικής Πρεσβείας έν Κ/πόλει.....	1875
ΡΑΖΗΣ 'Αριστείδης, μηχανικός έν Κ/πόλει.....	1873
ΡΑΛΛΗΣ 'Αλέξανδρος Στεφ., τραπεζίτης.....	1872
ΡΑΛΛΗΣ Κωνσταντίνος, έμποροϋπάλληλος έν Κ/πόλει.....	1875
ΡΑΛΛΗΣ Στέφανος, τραπεζίτης έν Παρισίους.....	1863
ΡΑΦΑΗΛ 'Αλέξανδρος, υπάλληλος έν Κ/πόλει.....	1874
ΡΑΦΑΗΛ 'Ελευθέριος, δικηγόρος.....	1874
ΡΕΒΕΛΛΑΚΗΣ Δημοσθένης.....	1878
ΡΕΝΙΕΡΗΣ Α., έν Ροστοβίω.....	1879
ΡΟΣΟΔΥΜΟΣ 'Αθανάσιος, έμπορος έν Κ/πόλει.....	1871

Σ.

ΣΑΒΒΑΣ πασσάς 'Ιωάννης, πρώην ύπουργός επί των έξωτερικών έν Κ/πόλει.....	1861
ΣΑΓΡΑΝΤΗΣ 'Ιωάννης, έμπορος έν 'Αθήναις.....	1878
ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΑΝΗΣ Δ., έν 'Αλεξανδρεία.....	1878
ΣΑΛΒΑΓΟΣ Κ., τραπεζίτης έν Παρισίους.....	1878
ΣΑΛΤΕΑΝΗΣ Θ., καθηγητής έν Κ/πόλει.....	1875
ΣΑΜΑΡΤΣΙΑΝΗΣ Χριστόφορος, καθηγητής έν Κ/πόλει.....	1877
ΣΑΝΟΥΝΤΖΗΣ 'Αθανάσιος, έμπορος έν Βώλω.....	1872
ΣΑΡΑΚΙΩΤΗΣ Βασίλειος, ιατρός έν Κ/πόλει.....	1865
ΣΑΡΑΙΝΕΚΗΣ Κωνσταντίνος, δικηγόρος έν Κ/πόλει.....	1868
ΣΑΡΣΕΝΤΗΣ 'Ηλίας, έν Ροστοβίω.....	1879
ΣΑΤΡΑΖΑΜΗΣ Σταύρος, κυβερνητικός υπάλληλος.....	1879
ΣΓΟΥΤΑΣ Δημήτριος, τραπεζίτης έν Παρισίους.....	1871
ΣΕΒΑΣΤΟΠΟΥΛΟΣ Ζωρζής, έμπορος έν Κ/πόλει.....	1871
ΣΕΪΤΑΝΙΑΝΗΣ Γεώργιος, βιβλιοπώλης έν Κ/πόλει.....	1872
ΣΙΑΕΡΟΠΟΥΛΟΣ Ξενοφών Α., έν Κ/πόλει.....	1880
ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΟΥΣ 'Ιωάννης, τραπεζίτης.....	1873

	Ἔτος ἐκλογῆς.
ΣΚΑΝΑΒΗΣ Νικόλαος, ἐν Ῥοστοβίῳ.	1879
ΣΚΑΡΑΜΑΓΚΑΣ Ε., ἐν Ῥοστοβίῳ.	1879
ΣΚΑΡΑΜΑΓΚΑΣ Ἰωάννης, ἐν Ῥοστοβίῳ.	1879
ΣΚΛΑΒΟΣ Φώτιος, φαρμακοποιὸς ἐν Κ/πόλει.	1879
ΣΚΟΡΔΟΣ Κωνσταντῖνος, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει.	1878
ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ Στέφανος, τραπεζίτης ἐν Ἀθήναις.	1871
SCHROEDER Paul, γενικὸς πρόξενος τῆς Γερμανίας ἐν Βηρυττῷ.	1871
ΣΟΥΒΑΤΖΟΓΛΟΥΣ Βασίλειος, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει.	1871
ΣΟΥΓΑΟΥΡΗΣ Π., ἐν Ῥοστοβίῳ.	1879
ΣΟΥΛΑΙΑΝΗΣ Νικόλαος, δικηγόρος ἐν Κ/πόλει.	1871
ΣΟΦΟΚΛΗΣ Γαβριήλ, καθηγητῆς ἐν Ἀθήναις.	1861
ΣΠΑΘΑΡΗΣ Ἀνδρέας, καθηγητῆς τῶν μαθηματικῶν ἐν Κ/πόλει.	1874
ΣΠΑΝΔΩΝΗΣ Γ., ἔμποροῦπέλληλος.	1874
ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ Δημήτριος, ἰατρός ἐν Κ/πόλει.	1872
ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ Νικόλαος, διδάκτωρ τῶν νομικῶν ἐν Σάμῳ.	1878
ΣΤΑΜΟΥΔΗΣ Ἀναστάσιος, ἔμπορος ἐν Σηλυβρίῳ.	1879
ΣΤΑΥΡΑΚΗΣ Μαρίνος, ἔμπορος.	1879
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚ Παῦλος, τραπεζίτης ἐν Κ/πόλει.	1875
ΣΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ Εὐθύμιος, ἀρχιτέκτων.	1879
SHAW William, ἐν Ἀθήναις.	1872
ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ , μητροπολίτης Ἰωαννίνων.	1871

Τ.

ΤΑΓΗΣ Ἀναστάσιος.	1872
ΤΑΓΗΣ Φίλιππος, καθηγητῆς ἐν Κ/πόλει.	1875
ΤΑΜΒΑΚΟΠΟΥΛΟΣ , ταμίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου.	1880
ΤΑΜΒΑΚΟΣ Ν. Δ., ἔμπορος ἐν Κ/πόλει.	1863
ΤΑΝΤΑΛΙΑΔΗΣ Ἰωάννης, δημοσιογράφος ἐν Κ/πόλει.	1875
ΤΑΠΕΙΝΟΣ Ἐλευθέριος, ἔμπορος.	1872
ΤΑΣΗΣ Βασίλειος, ἔμπορος.	1871
ΤΕΤΣΗΣ Γεώργιος, δικηγόρος ἐν Ἀθήναις.	1874
ΤΕΤΣΗΣ Ἰωάννης, καθηγητῆς ἐν Γαλαζίῳ.	1872
ΤΖΕΤΖΗΣ Ἰωάννης, καθηγητῆς ἐν Ἰωαννίνοις.	1879
ΤΡΑΝΟΣ Ἐμμανουήλ, μεσίτης ἐν Κ/πόλει.	1870
ΤΣΕΡΑΕΝΤΗΣ Βελισσάριος, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει.	1873
ΤΣΕΡΩΝΗΣ Κωνσταντῖνος, δικηγόρος ἐν Κ/πόλει.	1871
ΤΣΙΚΑΛΙΩΤΗΣ Στέφανος, ἔμπορος.	1871
ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Κωνσταντῖνος, κοσμηματοπώλης.	1878
THOMAN A., διδάσκαλος ἐν τῇ Γερμανοελβετικῇ Σχολῇ.	1875

Υ.

ΥΠΑΝΔΡΕΥΜΕΝΟΣ Ζαφείριος, ὑπέλληλος τῆς Ὑψ. Πύλης.	1877
--	------

W.

	Ἔτος ἐκλογῆς.
WEISSBACH Augustin, ἰατρός ἐν Κ/πόλει	1873

Φ.

ΦΑΚΑΡΟΣ Μ., διερμηνεὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου	1874
ΦΑΜΠΙΑΤΟΣ Ν., ἔμπορος ἐν Κ/πόλει	1873
ΦΕΪΖΗ μπέης, πρόξενος τῆς Τουρκίας ἐν Τιφλίδι	1874
ΦΙΛΙΟΣ Δ., διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας ἐν Ἀθήναις	1872
ΦΙΛΙΠΠΟΒΙΤΣ Δημήτριος, ὑπάλληλος τοῦ Αὐстро-Οὐγγρικοῦ ταχυδρομείου	1872
ΦΡΑΓΚΑΤΟΣ Μιχαήλ, δικηγόρος	1880
ΦΡΥΔΑΣ Ν., διευθυντὴς τοῦ ἐν Πέρξ Ἑλληνο-γαλλικοῦ Λυκείου	1874
ΦΩΤΙΑΔΗΣ Δ. Ν., ἔμπορος ἐν Κ/πόλει	1876
ΦΩΤΙΑΔΗΣ Ν., ἔμπορος ἐν Κ/πόλει	1861
ΦΩΤΙΑΔΗΣ Φώτιος, ἰατρός ἐν Κ/πόλει	1878

X.

HANSON H., τραπεζίτης ἐν Κ/πόλει	1875
ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΑΝΣ Ν., δικαστὴς ἐν Κ/πόλει	1879
ΧΑΣΙΩΤΗΣ Γεώργιος, λόγιος ἐν Παρισίοις	1869
ΧΑΤΖΗ ΧΡΗΣΤΟΥ Χρήστος	1872
HEIDENSTAM Oscar G. de, γραμματ. τῆς Σουηδ. καὶ Νορβηγικ. Πρεσβείας ἐν Κ/πόλει	1874
ΧΕΛΜΗΣ Μιχαήλ, φαρμακοποιός	1873
ΧΡΗΣΤΙΑΝΣ Ἀναστάσιος, ἰατρός	1879
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΑΝΣ Θεμιστοκλῆς, πρόεδρος τοῦ κακουργιοδικείου ἐν Κ/πόλει	1875
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΑΝΣ Συμεών, ἰατρός ἐν Κ/πόλει	1876
ΧΡΥΣΟΒΕΛΩΝΗΣ Ἀριστοτέλης, ἔμπορος ἐν Κ/πόλει	1873
ΧΡΥΣΟΒΕΛΩΝΗΣ Λεωνίδας, ἔμπορος ἐν Μαγχεστρίχ	1866
ΧΡΥΣΟΒΕΛΩΝΗΣ Μιχαήλ, ἔμπορος ἐν Λιβερπούλη	1876
ΧΡΥΣΟΒΕΛΩΝ Ξενοφῶν Ε.	1880

Ψ.

ΨΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ Κωνσταντίνος, ταμίης τῆς Ῥωσσιακῆς Ἀτμοπλοικῆς Ἑταιρ. ἐν Κ/πόλει	1875
ΨΥΧΑΡΗΣ Νικόλαος	1880

ΕΠΙΤΙΜΑ ΜΕΛΗ.

Α.

ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ Γρηγόριος, πρεσβευτής τῆς Ὑψ. Πύλης ἐν Οὐασιγκτῶνι.....	1879
ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ Ἰωάννης, πρῶν πρεσβευτῆς τῆς Ὑψ. Πύλης ἐν Βερολίῳ.....	1873
ΑΡΜΕΝΗΣ Βράϊλας, πρεσβευτής τῆς Ἑλλάδος ἐν Παρισίοις.....	1864

Β.

ΒΑΛΕΤΤΑΣ Ἰωάννης, διευθυντῆς τοῦ ἐν Λονδίῳ Ἑλληνικοῦ Ἐκπαιδευτηρίου.....	1874
BARTHÉLÉMY Saint-Hilaire, μέλος τοῦ Πανακκαδημίου τῆς Γαλλίας καὶ Γερουσιαστῆς.	1871
ΒΑΣΙΛΙΑΝΟΣ Ἀνδρέας, ἔμπορος ἐν Μασσαλίᾳ.....	1871
BANCROFT Georges, πρῶν πρεσβευτῆς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐν Βερολίῳ.....	1872
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Γεώργιος, ὑποδιοικητῆς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.....	1871
ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ Δημήτριος, καθηγητῆς τῶν βασιλοπαίδων ἐν Ἀθήναις.....	1874
ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ Χ., ἰατρός ἐν Σμύρῃ.....	1863
BLACKIE J. Stuart, καθηγητῆς τῶν ἑλληνικῶν γραμμῶν ἐν τῷ ἐν Ἐδιμβούργῳ Πανεπιστημίῳ.....	1868
VOGUÉ Melchior Comte de, μέλος τοῦ Πανακκαδημίου τῆς Γαλλίας, πρῶν πρεσβευτῆς, ἐν Παρισίοις.....	1871
BOKER , πρῶν πρεσβευτῆς τῶν Ἠν. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐνταῦθα, Washington.	1862
BURSIAN C., καθηγητῆς τοῦ ἐν Μονάχῳ Πανεπιστημίου.....	1870
BURNOUF Emile, πρῶν διευθυντῆς τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς Σχολῆς, ἐν Παρισίοις.	1867

Γ.

GAMBETTA Léon.....	1878
GEMMA Adolfo, διευθυντῆς τοῦ Περιοδικοῦ <i>Revista</i>	1871
GLADSTONE William, πρωθυπουργός τῆς Ἀγγλίας.....	1862

Δ.

DERBY Lord.....	1876
Dumont Albert, μέλος ἀντεπιστέλλον τοῦ Πανακκαδημίου τῆς Γαλλίας, διευθυντῆς τῆς ἀνωτέρας ἐκπαίδευσως ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας, ἐν Παρισίοις....	1868
DURUY Victor, μέλος τοῦ Πανακκαδημίου τῆς Γαλλίας, πρῶν ὑπουργός τῆς Δημοσίας Ἐκπαίδευσως, ἐν Παρισίοις.....	

Ε.

*Έτος έκλογής.

ECHSTREIZ, καθηγητής του Πανεπιστημίου Λειψίας και γυμνασιάρχης τῆς Σχολῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου	1879
ΕΛΑΧΕΜ πασσᾶς, πρεσβευτῆς τῆς Ὑψηλῆς Πύλης ἐν Βιέννῃ.	1865
EGGER Emile, μέλος τοῦ Πανακαδημίου τῆς Γαλλίας, καθηγητῆς τοῦ πανεπιστημίου ἐν Παρισίοις.	
EICHTHAL Gustave d', μέλος τῆς ἀσιατικῆς Ἐταιρίας ἐν Παρισίοις.	1864
ELLIOT Sir G. Henri, πρεσβευτῆς τῆς Ἀγγλίας ἐν Βιέννῃ.	1872
ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ Π., ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων ἐν Ἑλλάδι.	1879

Ζ.

ZAMBALDI F., καθηγητῆς τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς γραμμ. ἐν Βενετίᾳ.	1872
ΖΑΠΗΑΣ Κωνσταντῖνος, κτηματίας ἐν Βροσθενίῳ	1874
ΖΑΡΙΦΗΣ Γεώργιος, τραπεζίτης ἐν Παρισίοις.	1863
ZICHY Comte, πρώην πρεσβευτῆς τῆς Αὐστροουγγαρίας ἐν Κ/πόλει.	1874
ΖΩΓΡΑΦΟΣ Χρηστάκης, τραπεζίτης ἐν Παρισίοις	1863

Ι.

IGNATIEFF, Général.	1865
ΙΣΤΡΙΑΣ Δώρα.	1868
ΙΩΑΚΕΙΜ Γ', Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.	1878
JEBB, καθηγητῆς ἐν Γλασκώβῃ	1878

Κ.

ΚΑΛΑΙΓΑΣ Π., καθηγητῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου.	1871
ΚΑΣΤΟΡΧΗΣ Εὐθύμιος, καθηγητῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου	1871
ΚΑΦΤΑΝΤΖΟΓΛΟΥΣ Α., ἀρχιτέκτων ἐν Ἀθήναις	1871
ΚΕΜΑΛ πασσᾶς, γερουσιαστῆς, ὑπουργὸς τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Οἴκου.	1871
KEUDELL von, πρεσβευτῆς τῆς Γερμανίας ἐν Ῥώμῃ	1872
CHRIST, καθηγητῆς τοῦ ἐν Μονάχῳ Πανεπιστημίου.	1870
KIRCHHOFF A., καθηγητῆς τοῦ ἐν Βερολίῳ Πανεπιστημίου.	1872
ΚΟΚΚΙΝΟΣ Ἐμμανουήλ, καθηγητῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου	1863
ΚΟΝΤΟΣ Κ., καθηγητῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου.	1874
ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ Στέφανος, καθηγητῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου.	1863
ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ Ἀλέξανδρος, πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος.	1878
ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ Ἀνδρέας Γ., πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Κ/πόλει	1875
CURTUS Ernest, καθηγητῆς τοῦ ἐν Βερολίῳ Πανεπιστημίου.	1870
CHASSANG, γενικὸς ἐπιθεωρητῆς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἐν Παρισίοις.	1868
CHRIST, καθηγητῆς τοῦ ἐν Μονάχῳ Πανεπιστημίου.	1870

Λ.

ΛΑΜΠΡΟΣ Π., νομισματολόγος ἐν Ἀθήναις.	1871
LESSEPS Ferdinand de, ἐν Παρισίοις	1865

Ἔτος ἐκλογῆς.

ΛΕΝΕΨΕ Charles, μέλος τοῦ Πανακαδημίου τῆς Γαλλίας, καθηγητῆς ἐν τῷ Collège de France, ἐν Παρισίοις	1866
ΛΙΒΑΔΑΣ Θεαγένης, λόγιος ἐν Βιέννῃ	1874
LUDOLFF Comte, πρῶν πρεσβευτῆς τῆς Αὐτροουγγαρίας ἐν Κ/πόλει	1872
LYONS Lord, πρεσβευτῆς τῆς Ἀγγλίας ἐν Παρισίοις	1865

Μ.

ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ Ν., πρόεδρος τοῦ ἐν Ἀθήναις πρὸς διχόδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμῶν Συλλόγου	1864
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Ἡρακλῆς, καθηγητῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου	1873
MILLER Emmanuel, μέλος τοῦ Πανακαδημίου τῆς Γαλλίας, καθηγητῆς ἐν τῇ Σχολῇ τῶν νεωτέρων ἀνατολικῶν γλωσσῶν	1863
MORRIS Joy, πρῶν πρεσβευτῆς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐν Κ/πόλει	1865
ΜΟΥΝΙΦ πασσᾶς	1865

Ο.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΔΗΣ Ἰωάννης, πρῶν γραμματεὺς τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων	1873
ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ Θεόδωρος, καθηγητῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου	1867

Π.

ΠΑΛΛΗΣ Α., καθηγητῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου	1872
ΠΑΝΤΑΖΗΣ Δ., τμηματάρχης ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας ἐν Ἀθήναις	1872
ΠΑΝΤΑΖΙΑΔΗΣ Ἰωάννης, καθηγητῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου	1874
ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ Κ., καθηγητῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου	1879
PERROT Georges, μέλος τοῦ Πανακαδημίου τῆς Γαλλίας, ἐν Παρισίοις	1874
ΠΕΤΡΟΣ Β', Αὐτοκράτωρ τῆς Βρασιλίας	1873
ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ Χ., καθηγητῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου	1871

Ρ.

ΡΑΓΚΑΒΗΣ Ἀλέξανδρος, πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνῳ	1863
ΡΑΛΛΗΣ Γ., καθηγητῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου	1869
RENÉ Briant, βιβλιοφύλαξ τῆς ἐν Παρισίοις Ἱατρικῆς Ἀκαδημίας	1876
ΡΕΝΙΕΡΗΣ Μ., διοικητῆς τῆς Ἐθνικῆς Γραπῆς τῆς Ἑλλάδος	1864
ROSSIGNOL J. P., μέλος τοῦ Πανακαδημίου τῆς Γαλλίας	1864

Σ.

ΣΑΥΦΕΤ πασσᾶς, πρῶν μέγας Βεζίρης, γενικὸς ἐπιθεωρητῆς τῶν ὑπουργείων	1871
ΣΑΪΤ πασσᾶς, πρωθυπουργός	1879
ΣΑΡΗΦΟΛΟΣ Νικόλαος, μέλος τοῦ ἐν Βρυξέλλαις Συλλόγου τοῦ Διεθνoῦς Δικαίου	1861
SCHMIDT Bernard	1870
SCHMIDT Moritz, καθηγητῆς τοῦ ἐν Ἰένῃ Πανεπιστημίου	1871

τη.

*Έτος έκδοσης.

STILLFRIED d'Alcantara, Dr Comte R., τελετάρχης τῆς Α. Μ. τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς
Γερμανίας 1874

Τ.

THUROT Charles, μέλος τοῦ Πανακαδημίου τῆς Γαλλίας ἐν Παρισίοις 1873

ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ Χαρίλαος, πρωθυπουργὸς ἐν Ἀθήναις 1878

TUCKERMAN Charles, πρώην πρεσβευτῆς τῶν Ἡν. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐν Κ/πόλει. 1873

Υ.

ΥΦΗΑΑΝΤΗΣ Γρηγόριος, πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Βιέννῃ 1874

Υ.

VOGUÉ Melchior de, μέλος τοῦ Πανακαδημίου τῆς Γαλλίας, πρώην πρεσβευτῆς, ἐν Πα-
ρισίοις 1871

W.

WADDINGTON W. Henry, μέλος τοῦ Πανακαδημίου τῆς Γαλλίας, γερουσ. ἐν Παρισίοις. 1878

WEIL Henri, καθηγητῆς τῆς ἐλληνικῆς φιλολογίας ἐν Παρισίοις 1867

WERTHER Baron von, πρώην πρεσβευτῆς τῆς Γερμανίας ἐν Κ/πόλει 1875

WIESELER Friedrich, καθηγητῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Γοτίγγης 1873

WITTE Baron de, μέλος τοῦ Πανακαδημίου τῆς Γαλλίας, ἐν Παρισίοις 1876

Φ.

FABRI 1878

ΦΙΑΜΜΟΝ Τιμολέων, ἔφορος τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς 1879

ΦΙΛΙΠΠΟΥ, στρατηγὸς ἐν Ῥωσσίᾳ 1878

FOURNIER Ch., πρώην πρεσβευτῆς τῆς Γαλλίας ἐν Κ/πόλει 1878

ΦΡΕΑΡΙΤΗΣ Κωνσταντῖνος, καθηγητῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου 1867

ΑΝΤΕΠΙΣΤΕΛΛΟΝΤΑ ΜΕΛΗ.

Α.

	Έτος εκλογής.
ΑΓΓΕΛΙΑΝΗΣ Γηλέμαχος, κτηματίας ἐν Κίῳ.....	1863
ΑΝΘΙΜΟΣ, μητροπολίτης Βελεγράδων.....	1868
ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ Λεάνδρος, καθηγητὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς.....	1863
ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Β., καθηγητὴς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.....	1872
ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ Δημήτριος, ἐν Κ/πόλει.....	1875
ΑΡΙΣΤΕΙΑΝΗΣ Γ., σχολάρχης ἐν Κυθωνίαις.....	1876

Β.

ΒΕΛΟΥΔΟΣ Ι., διευθυντὴς τῆς ἐν Βενετίᾳ Μαρκιανῆς βιβλιοθήκης.....	1871
ΒΕΡΓΩΤΗΣ Παναγῆς, ἐν Κεφαλληνίᾳ.....	1878
BERTHERAND, γενικὸς γραμματεὺς τῆς ἐν Ἀλγερίᾳ κλιματολογικῆς Ἐταιρίας....	1870
ΒΑΛΒΙΑΝΟΣ Ν. Νικήτας, δήμαρχος ἐν Ἀμοργῷ.....	1864
ΒΑΛΧΟΣ Ἄγγελος, τμηματάρχης ἐν τῷ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργ. τῆς Ἑλλάδος.	1870
ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ Ἀλέξανδρος, δημοσιογράφος ἐν Τεργέστῃ.....	1879
ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ Ἀναστάσιος.....	1879

Γ.

GEBHARDT W., ἀρχαιολόγος ἐν Γοτίγγῃ.....	1873
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ Ν., ἰατρός ἐν Βώλῳ.....	1863
GIDEL Charles A., proviseur τοῦ λυκείου Louis-le-Grand, ἐν Παρισίοις.....	1867
ΓΡΗΓΟΡΑΣ Γερμανός.....	1863
ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ Α., καθηγητὴς.....	1864

Δ.

ΔΑΜΩΝ Δ., ἰατρός.....	1872
ΔΕΚΙΓΑΛΛΑΣ Ι., ἰατρός ἐν Νέξῳ.....	1864
ΔΕΣΤΟΥΝΗΣ Γ., καθηγητὴς τῆς ἑλλ. γλώσσης ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Πετροπόλεως	1876
ΔΕΦΝΕΡ Μιχαήλ, ὑφηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐν Ἀθήναις.....	1875
ΔΗΜΗΤΣΑΣ Κ., ἰατρός ἐν Ἀδριανουπόλει.....	1871
DOZON Auguste, πρόξενος τῆς Γαλλίας ἐν Θεσσαλονίκῃ.....	1872

H.

Έτος εκλογῆς.

ΗΛΙΑΔΗΣ Λεωνίδας καθηγητής ἐν Ἀθήναις..... 1873

Θ.

ΘΕΟΔΩΡΙΑΔΗΣ Κ., ἔμπορος ἐν Ῥαιδεστῶ..... 1870

ΘΕΡΕΙΑΝΟΣ Διονύσιος, δημοσιογράφος ἐν Τεργέστη..... 1863

I.

ΙΩΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἐμμανουήλ, καθηγητής ἐν Ἀμοργῶ..... 1861

ΙΩΑΝΝΙΑΔΗΣ Σάββας, πρῶν διδάσκαλος ἐν Τραπεζοῦντι..... 1870

ΙΩΑΝΝΙΑΔΗΣ Σεραπίων, καθηγητής ἐν Καισαρείᾳ..... 1863

K.

CAILLEMER Eclair, πρύτανης τῆς νομικῆς Σχολῆς Λουγδούνου..... 1870

KOEN, συντάκτης τῶν Ἰσραηλιτικῶν Χρονικῶν ἐν Κερκύρᾳ..... 1863

KOΣΜΙΑΔΗΣ Κυριακός, ἔμπορος ἐν Πτολεμαίδι..... 1863

KΟΥΨΤΩΡΗΣ Παναγιώτης..... 1864

COUSSEMAKER Arthur, νομικός ἐν Αἴῃ..... 1870

ΚΡΗΤΙΚΙΑΔΗΣ Ἐμμανουήλ, ἰατρός ἐν Σύρῳ..... 1870

ΚΡΙΝΟΣ Δ., φαρμακοποιός ἐν Ἀθήναις..... 1865

QUEUX DE SAINT-HILAIRE marquis de, λόγιος ἐν Παρισίοις..... 1867

CHIARI Chevalier Gérard de..... 1872

ΚΥΡΙΑΚΙΑΔΗΣ Κ., πρῶν σχολάρχης τῆς ἐν Τραπεζοῦντι Ἑλληνικῆς Σχολῆς..... 1864

ΚΩΔΑΛΙΑΤΣΟΣ Σωκράτης, πρῶν διευθυντῆς τῆς ἐν Ἀθήναις Ῥιζαρείου Σχολῆς..... 1878

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑΔΗΣ Γ., διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας ἐν Ἀθήναις..... 1876

Λ.

ΛΑΜΠΡΙΑΔΗΣ Ἰωάννης, ἰατρός ἐν Ἰωαννίνοις..... 1874

ΛΕΒΙΑΔΗΣ Δ. Ν., δικηγόρος, πρῶν πρόεδρος τοῦ Συλλόγου Παρνασσῶ ἐν Ἀθήναις..... 1872

LEGRAND Emile, προγυμναστῆς ἐν τῇ Σχολῇ τῶν νεωτέρων ἀνατολικῶν γλωσσῶν ἐν Παρισίοις..... 1870

LEONARDI Giovanni, φαρμακοποιός ἐν Κερκύρᾳ..... 1871

ΛΗΜΝΙΟΣ Ν., ἰατρός ἐν Ἀρτάκῃ..... 1872

ΛΥΚΟΥΔΗΣ Ἐμμανουήλ, δικηγόρος ἐν Ἀθήναις..... 1874

M.

ΜΑΜΟΥΚΑΣ Ἀνδρέας, γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως τῆς Ἑλλάδος..... 1878

ΜΑΝΑΡΗΣ Σπυρίδων, γυμνασιάρχης ἐν Ἀθήναις..... 1863

ΜΑΝΑΡΑΣ Γρηγόριος, ἔμπορος ἐν Μυτιλήνῃ..... 1873

ΜΑΤΣΑΝΟΣ Γ., καθηγητής ἐν τῇ Ζωσιμικῇ Σχολῇ ἐν Ἰωαννίνοις..... 1872

*Έτος εκλογῆς.

MONTANI Pierre	1866
ΜΟΡΑΟΣ Σχμουήλ , δημοσιογράφος ἐν Κερκύρῃ.....	1864
ΜΥΡΙΑΝΘΕΙΣ Ἰερώνυμος, ἐφημέριος τῆς ἐν Λονδίνῳ ἐλληνικῆς Ἐκκλησίας.....	1872

Ν.

ΝΑΣΑΜΟΥΑΝΣ Ἰωσήφ, δημοσιογράφος ἐν Κερκύρῃ.....	1864
ΝΕΡΟΥΤΣΟΣ Τάσος, ἰατρός, διευθυντῆς τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου.....	1875

Ξ.

ΞΑΧΘΟΠΟΥΛΟΣ Κωνσταντῖνος, καθηγητῆς.....	1863
---	------

Ο.

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Πανηγιώτης, διευθυντῆς ἰδιωτικῆς Σχολῆς ἐν Κερκύρῃ.....	1868
--	------

Π.

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Γ., διδάσκαλος ἐν Ἄρτῃ.....	1872
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Μ., ἰατρός ἐν Θεσσαλονίκῃ.....	1863
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Χρῆστος, λόγιος.....	1864
ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥΣ Κλεάνθης, λόγιος ἐν Βραζίλῃ.....	1871
ΠΕΤΡΙΑΝΣ Ἀθανάσιος, σχολάρχης ἐν Κυπρισσίῃ.....	1864
ΠΙΕΡΙΑΝΣ Δ., λόγιος ἐν Κύπρῳ.....	1871
ΠΙΝΙΑΤΡΟΣ Γεράσιμος.....	1878
ΠΟΛΙΤΗΣ Ν. Γ., λόγιος ἐν Ἀθήναις.....	1878

Ρ.

ΡΑΓΚΑΒΗΣ Ρ. Ἀλέξιος, ὑπάλληλος τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργείου τῆς Ἑλλάδος.....	1870
ΡΑΛΛΗΣ Ν., ἰατρός ἐν Περγάμῳ.....	1872
ΡΑΜΜΟΣ Ι., σχολάρχης Ἄρτης.....	1864
ΡΩΜΑΝΟΣ Ἰωάννης, καθηγητῆς ἐν Κερκύρῃ.....	1874

Σ.

ΣΛΩΣ Κωνσταντῖνος, μεσαιωνοδίφης ἐν Παρισίοις.....	1868
ΣΑΡΡΟΣ Στέφανος, ἰατρός ἐν Βουκουρεστίῳ.....	1874
ΣΚΟΡΔΕΑΝΣ Βλάσιος, καθηγητῆς ἐν Ἀθήναις.....	1868
ΣΚΥΛΙΣΣΗΣ Ι., δημοσιογράφος ἐν Ἀθήναις.....	1863
ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ Ἐπαμεινώνδας, διευθυντῆς τοῦ ἡγεμονικοῦ γραφείου ἐν Σάμῳ.....	1867
SCHLIEMANN Ἐρρίκος, διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας ἐν Ἀθήναις.....	1871
ΣΧΟΡΤΣΑΝΙΤΗΣ Δ., πρῶην σχολάρχης ἐν Ἄρτῃ.....	1871

Τ.

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΙΑΝΣ Κ., καθηγητῆς τῶν ἐλληνικῶν γραμμῶν ἐν Βενετίᾳ.....	1872
---	------

κβ'.

	Έτος εκλογής.
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ Ν.	1863
ΤΣΑΠΑΡΑΣ Π., γυμνασιάρχης ἐν Κερκύρα.	1876

V.

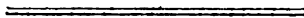
VEIDNER André, καθηγητής ἐν Μαγδεμβούργω.	1872
--	------

Φ.

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ Χ. Ν., τυπογράφος ἐν Ἀθήναις.	1864
FRESHFIELD Edwin, ἐν Λονδίνω.	1877

X.

ΧΑΣΙΩΤΗΣ Δ., ἰατρός ἐν Ἰωαννίνοις.	1874
HIRSCHFELD Gustave, καθηγητής τῆς ἀρχαιολογίας ἐν Καινισβέργῃ.	1873
ΧΡΟΝΙΑΣ Κ., λόγιος ἐν Ἀδριανουπόλει.	1863

ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΓΕΡΓΕΤΑΙ.

Χρ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ.

ΕΓΕΡΓΕΤΑΙ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗΣ.

† **ΕΥΑΝΘΙΑ ΘΕΟΦΙΛΙΔΟΥ.**

ΜΕΓΑΛΟΙ ΔΩΡΗΤΑΙ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ.

ΤΟ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΡΩΝΙΟΣ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΛΛΗΣ.

† **ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΒΛΑΣΤΟΣ.**

† **ΠΑΝΤΙΑΣ ΣΕΚΙΑΡΗΣ.**

ΔΩΡΗΤΑΙ.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ.

ΤΟ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

Ο ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΠΡΟΣ ΔΙΔΑΧΗΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΟΣ.

ΖΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΒΑΛΛΙΑΝΟΣ.

ΑΥΣΤΡΟΤΟΥΡΚΙΚΗ ΠΙΣΤΩΣΙΣ.

† **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΟΣΙΟΣ.**

ΘΕΟΔ. Α. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ.

† **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ.**

ΒΑΣΙΛΕΪΟΣ ΣΟΥΒΑΤΖΟΓΛΟΥΣ.

Θ. και Β. ΣΟΥΒΑΤΖΟΓΛΟΥΣ και Σ/.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΠΟΥΛΟΣ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ.

ΑΝΑΣΤ. ΗΦΑΙΣΤΙΑΝΗΣ.

† **ΑΡΧΙΜΑΝΑΡΙΤΗΣ ΑΝΑΝΙΑΣ ΒΑΤΟΠΑΙΑΙΝΟΣ.**

ΖΗΝΩΝ ΚΛΕΑΝΘΗΣ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΠΙΘΑΚΗΣ.

ΑΔΕΛΦΟΙ ΑΝΤΩΝΙΑΔΑΙ.

† **Σ. ΑΡΧΙΓΕΝΗΣ, ιατρός.**

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Π. ΣΚΥΛΙΤΣΗΣ.

ΥΙΟΙ ΣΕΒΑΣΤΟΠΟΥΛΟΥ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΚΟΥΠΠΑΣ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΙΔΑΚΟΣ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΑΠΠΑΣ.

ΠΡΟΕΔ. ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ ... 1861—62

ΠΕΤΡΟΣ ΖΑΝΟΣ..... 1862—63

Ηρ. ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ..... 1863

Σπ. ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ..... 1863—64

Αλ. Γ. ΠΑΣΠΑΤΗΣ..... 1864—65

Σπ. ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ..... 1865—66

Κ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ..... 1866—67

ΞΕΝ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ..... 1867—68

Ηρ. ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ..... 1868—69

ΙΟΥΔΙΟΣ ΜΙΑΙΓΓΕΝ..... 1869—70

ΣΤΑΥΡ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ..... 1870—71

Κ. ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ..... 1871—72

Κ. ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ..... 1872—73

Ηρ. ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ..... 1873—74

Ηρ. ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ..... 1874—75

Αλ. Γ. ΠΑΣΠΑΤΗΣ..... 1875—76

Ιω. ΑΡΙΣΤΟΚΑΝΗΣ..... 1876—77

Ιω. ΑΡΙΣΤΟΚΑΝΗΣ..... 1877—78

Θα. ΙΑΛΕΜΟΣ..... 1878—79

Αλ. ΠΑΣΠΑΤΗΣ..... 1879—80

ΚΟΣΜΗΤΟΡΕΣ

Κατὰ τὸ ἔτος 1879—80.

Πρόεδρος..... ΑΛΕΞ. ΠΑΣΠΑΤΗΣ.

Ἀντιπρόεδρος..... { Ι. ΖΙΦΟΣ.

{ Α. ΜΟΡΔΤΜΑΝΝ.

Γεν. Γραμματεὺς... Δ. ΕΥΘΥΓΟΥΔΗΣ.

Εἰδ. Γραμματεὺς... Ι. ΜΟΥΣΙΚΟΣ.

Ταμίας..... Ν. ΒΑΜΒΑΚΗΣ.

Βιβλιοφύλαξ..... Θ. ΣΑΛΤΕΛΗΣ.

ΜΕΛΗ ΔΙΑΡΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

κατὰ τὸ ἔτος 1879—80.

Α'. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ.

1. ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ ΠΡΟΚΛΗΣ.
2. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ.
3. ΙΛΛΕΜΟΣ ΘΑΥΣΣΕΥΣ.
4. ΚΑΛΛΙΑΔΗΣ ΚΩΝΣΤ.
5. ΛΙΟΥΜΑΣ Α.
6. ΛΟΥΤΡΑΡΗΣ Ν.
7. ΜΑΛΙΑΚΑΣ ΑΒΡ.
8. ΠΑΡΑΝΙΚΑΣ Ν.
9. ΣΑΛΤΕΛΗΣ Θ.
10. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ.
11. ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ.

Β'. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ.

1. ΑΘΗΝΟΓΕΝΗΣ Γ.
2. ΑΚΑΤΟΣ Ν.
3. ΒΑΛΛΙΑΝΟΣ Β.
4. ΒΑΣΣΑΜΟΣ Ι.
5. ΒΕΛΛΟΓΙΑΝΝΗΣ Μ.
6. ΓΚΙΩΝ Ι.
7. ΙΑΚΩΒΟΥ ΙΑΚΩΒΟΣ.
8. ΚΟΣΟΥΔΗΣ Θ.
9. ΚΡΙΚΟΤΣΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ.
10. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ Α.
11. ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗΣ ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
12. ΠΑΡΙΣΗΣ Γ.
13. ΣΑΡΑΚΙΩΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ.
14. ΣΟΥΒΑΤΖΟΓΛΟΥΣ Β.
15. ΤΑΜΒΑΚΟΣ Δ.

Γ'. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ.

1. ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ ΣΤ.
2. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ Κ. ΣΤ.
3. MORDTMANN A. (πατήρ).
4. MORDTMANN A. } υιοί).
5. MORDTMANN J. }
6. ΠΑΣΠΑΤΗΣ ΑΛ.
7. ΠΕΡΔΙΚΙΔΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ.
8. SCHROEDER PAUL.

Δ'. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ.

1. ΔΕΠΑΣΤΑΣ Ν.
2. ΕΥΘΥΒΟΥΔΗΣ.
3. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ.
4. ΙΛΛΕΜΟΣ ΘΔ.
5. ΚΑΡΑΒΑΣΙΔΗΣ ΙΩ.
6. ΛΟΥΤΡΑΡΗΣ Ν.
7. ΜΑΛΙΑΚΑΣ ΑΒΡ.
8. ΜΟΥΣΙΚΟΣ Ι.

Ε'. ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗΣ.

1. ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ ΠΡ.
2. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΑΘ.
3. ΛΙΟΥΜΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ.
4. ΜΑΛΙΑΚΑΣ ΑΒΡ.
5. ΜΑΣΤΟΡΑΚΗΣ ΙΩ.
6. ΝΟΝΝΟΤΤΗΣ ΑΙΜ.
7. ΣΑΛΤΕΛΗΣ Θ.
8. ΤΑΓΗΣ Α.
9. ΦΥΡΔΑΣ Ν.
10. ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ.

ΣΤ'. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ.

1. ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ ΣΤ.
2. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ.
3. ΙΑΚΩΒΟΥ ΜΙΑΤ.
4. ΙΛΛΕΜΟΣ ΘΔ.
5. ΚΑΡΑΒΑΣΙΔΗΣ Ι.
6. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ Κ. ΣΤ.
7. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ.
8. ΜΑΛΛΙΑΔΗΣ Δ.
9. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ Δ.
10. ΣΥΝΝΕΤ ΑΙ.

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ

τῆς Ὄργανοθήκης.

Α. ΣΠΑΘΑΡΗΣ.

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ

τῶν ἀρχαιολογικῶν συλλογῶν.

Κ. ΠΕΡΔΙΚΙΔΗΣ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ.

ΑΠΟ ΜΑΪΟΥ 1879 ΜΕΧΡΙ ΜΑΪΟΥ 1880.

ΤΟΜΟΣ ΙΑ'.

ΒΙΟΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΧΟΙΝΑ.

('Ανεγνώσθη ἐν τῇ ΦΟΑ' Συνεδριάσει).

Ἐν τῷ θανάτῳ τοῦ ἱατροῦ Ἀλεξάνδρου Σχοινᾶ ὁ Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος ἀπώλεσεν ἐν ἑκ τῶν ἐπισήμων αὐτοῦ μελῶν καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις τὸν περιώνυμον μαιευτῆρα καὶ ἀντιλήπτορα τῶν ἐν ὠδίναις καὶ λύκαις τικτουςῶν. Ἐπὶ τριάκοντα ὀκτώ ἔτη, καθ' ἃ νυχθημερόν μετῆρχετο τὸ εὐεργετικὸν αὐτοῦ ἐπάγγελμα, δύο ὅλαι γενεαὶ ἐπωφελήθησαν ἐκ τῶν εἰδικῶν γνώσεων καὶ τῆς πείρας αὐτοῦ. Πάμπολλαι γυναῖκες εἰσέτι εὐλογοῦσι τὸ ὄνομα τοῦ Σχοινᾶ, καθότι μέγα μέρος τοῦ ἐν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας νῦν πληθυσμοῦ τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης ἔρρηξαν τὴν πρώτην γενέθλιον κραυγὴν τῶν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. Ἄλλ' ὅπως ἐκτιμῆσθαι τις ἀποχρώντως τὰς πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ὑπηρεσίας του καὶ τὸ ἐλατῆρον τῆς εὐρείας αὐτοῦ φήμης ἐν τῇ Ἀνατολῇ, πρέπει νὰ ἀνατρέξῃ εἰς τὸν οἰκογενειακὸν καὶ νεανικὸν αὐτοῦ βίον, ἔνθα διορατὰι συνήθως ἡ μέλλουσα πορεία καὶ ἀποκατάστασις τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

Ὁ Ἀλέξανδρος Δημητρίου Σχοινᾶς ἐγεννήθη τῇ 2 Ἰουνίου 1810 ἐν τῇ νήσῳ Χάλκη, ἔνθα οἱ γονεῖς αὐτοῦ μετὰ τῶν εὐπορωτέρων οἰκογενειῶν τοῦ Φαναρίου μετώκουν συνήθως πρὸς

ἀναψυχὴν, ἵνα ἐν τῇ μοναξίᾳ τῆς ἐξοχῆς, μακρὰν τῶν ἐπιφόβων κυρίων τῶν Γενιτσάρων, διέγωσιν ἐπὶ τινὰς μῆνας τοῦ θέρους τοῦλάχιστον ὅπως οὖν ἐλεύθερον καὶ ἀνετον βίον. Μέχρι τοῦ 1821 ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ ἐμαθῆτευσεν ὁ Ἀλέξανδρος ὑπὸ οἰκιακῶν διδασκαλῶν, ὅστις, ὡς οἱ πλείστοι τῶν τότε παιδαγωγῶν, ἀξεστός τὰ ἦθη καὶ βλαυστος ὑπάρχων, ἐπεσπάσατο ἀπέχθειαν καὶ περιφρόνησιν μᾶλλον, ἢ τὴν συμπάθειαν καὶ εὐγνώμονα μνήμην τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ. Ὑπὸ τοιοῦτον ὀδηγὸν ἐνδεκαετῆς γενόμενος ὁ παῖς δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μάθῃ κατ' οἶκον, εἰμὴ ἀπλῆν ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν. Ἄλλ' ἡ λαίλαψ τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνεγερσίας, βάρεια ἐπισκήψασα τότε ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, ἐπήνεργεν ἀλλοίωσιν καὶ εἰς τὸν ἡρεμον βίον τοῦ Ἀλεξάνδρου. Οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατέχοντες ἐπίσημον κοινωνικὴν θέσιν ἐν τῇ συνοικίᾳ τοῦ Φαναρίου, καὶ ὑποβλεπόμενοι ὑπὸ τῶν κρατούντων, ὡς μετασχόντες δῆθεν τῶν ἐπαναστατικῶν ἐνεργειῶν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, δὲν ἠδύναντο νὰ διαμένωσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀνεπηρέαστοι. Ὅθεν πρῶτον αὐτῶν μέλημα ὑπῆρξε νὰ ἀποπέμψωσιν τὸν υἱὸν αὐτῶν, καὶ τοὶ μόνον καὶ πεφιλημέ-

νον, μετημφισμένον, εἰς Ὀδησσόν, ὅπου καὶ ἡ λοιπὴ οἰκογένεια κατέφυγεν ἀκολούθως. Ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει ἤνθει ἡ Ἑλληνοποικικὴ Σχολή, ἧς πρόστατο ὁ Βαρδαλάχης, καὶ ἐνθα ἐδίδασκεν ὁ Γεννάδιος, περιώνυμοι φώστηρες τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐποχῇ. Ὑπὸ τοιούτους διδασκάλους δὲν ἐβράδυναν νὰ ἀναπτυχθῶσι τὰ φυσικὰ προτερήματα τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἡ οὐχύνουα, τὸ φιλότιμον καὶ φιλόπρωτον διεκρίνοντο μεταξύ τῶν συνταξιωτῶν αὐτοῦ, ἡ δὲ ἀπαγγελία τῶν θεμάτων, ἅτινα συνέταττε διὰ τοὺς δημοσίους διαγωνισμούς, προὐκάλει τὸν θαυμασμὸν τῶν τε διδασκάλων καὶ τῶν ἀκροατῶν αὐτοῦ.

Διανύσας ὑπὸ τοσοῦτον αἰσίους οἰωνοὺς τὰς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἐμπορικῇ Σχολῇ σπουδὰς αὐτοῦ, προσῆλθεν ἐπαμένως ὡς οἰκότροφος εἰς τὸ ἐν Ὀδησσῷ Γαλλικὸν Λύκειον, ἐν ᾧ ἐξεπαίδευοντο τὰ τέκνα τῆς ὑψηλοτέρας βωσσιτικῆς ἀριστοκρατίας· αὐτοῦ δὲν ἔλλειψε νὰ διαπρέψῃ ἐπίσης, λαβὼν τὰ ἀριστεία, καὶ διακριθεὶς ὡς νοημονέστερος παρὰ τοῖς ὁμοτίμοις αὐτοῦ. Ὅτε δὲ κατὰ τὸ 1831 ἔτος, διελθὼν πάντα τὰ ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ διδασκόμενα μαθήματα ἔλαβε τὸ ἀπολυτήριον πτυχίον ἀριστεύσαντος μαθητοῦ, ἠθέλησε νὰ τραπῇ εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἰατρικῆς, καὶ πρὸς τοῦτο ἐξελιπάρει ἐκθύμως τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅπως τῷ ἐπιτρέψῃ ἵνα ἀπέλθῃ εἰς Εὐρώπην. Ἄλλ' ὁ πατήρ αὐτοῦ, ἐπειδὴ ἦτο τὸ μόνον ἄρρεν τέκνον τῆς οἰκογενείας, ἵνα μὴ ἐκτεθῇ εἰς πολυειδεῖς κινδύνους, νέος καὶ ἄπειρος εἰσέτι, ἀποδημῶν μακρὰν τῆς πατρικῆς ἐπιβλέψεως καὶ μερίμνης, εἴτε διὰ λόγους οἰκονομικοὺς, ἐκώφευεν εἰς τὴν ἐπίμονον ταύτην αἴτησιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ τὸν προέτρπε νὰ ἐπιδοθῇ κἀλλιον εἰς τὸ ἐμπορικὸν στάδιον. Ὁ ζῆλος ὅμως τοῦ Ἀλεξάνδρου δι' ἐπιστημονικὰς σπουδὰς, ἐφ' ὅσον ἀπῆντα προσκόμματα, τοσοῦτ' ἄλλο ἐπετείνετο, ὥστε ἐνόσησε βαρέως καὶ διέτρεξε κινδυνὸν ἡ ζωῆ αὐτοῦ, δι' ὅπερ ἐπειθαναγκάσθησαν οἱ γονεῖς του νὰ ἐνδώσωσιν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ υἱοῦ, ὑποσχεθέντες νὰ διευκολύνωσι τὰ πρὸς ἀναχώρησιν μέσα μετὰ τὴν πλήρη αὐτοῦ ἀνάρρωσιν.

Ἡ Ἰατρικὴ Σχολὴ τῆς ἐν Γαλλίᾳ πόλεως Montpellier ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ ἔχαιρε φήμην εὐρείαν ἕνεκα τῶν περιωνύμων αὐτῆς καθηγητῶν, ὅθεν ἐπροτιμήθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς του ἰδίως ὡς ἀρμοδιωτέρα διαμονὴ διὰ τὸν ξένον σπουδαστὴν, ἐνθα ὁ νέος δὲν θὰ ἐξετίθετο εἰς τοσοῦτους περισπασμούς καὶ ἠθικοὺς κινδύ-

νους, ὅσον ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Γαλλίας. Ἐν ἔτει 1831 λοιπὸν ἀνεχώρησε διὰ Montpellier καὶ κατὰ Σεπτέμβριον μῆνα τοῦ ἰδίου ἔτους, συνεπέειξ ἐγγράφου αἰτήσεώς του, ἐξετασθεὶς ἐν τακτικῇ συνεδριάσει τῶν καθηγητῶν ἔλαβε πτυχίον γυμνασιακοῦ ἀπολυτηρίου (Bachelier ès lettres), κατὰ δὲ τὸν ἐφεξῆς Νοέμβριον ἤρξατο νὰ σπουδάζῃ τακτικῶς τὴν ἰατρικὴν. Τῷ 1834 συναγωνισθεὶς μετὰ 42 ἐτέρων ἀνηγορεύθη πρῶτος τῶν σπουδαστῶν τῆς πρακτικῆς σχολῆς τῆς ἀνατομίας καὶ τῶν χειρουργικῶν ἐγχειρήσεων, διεκρίθη δὲ τοσοῦτον διὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὰς προόδους αὐτοῦ, ὥστε ἠξιώθη τοῦ βραβείου, δι' οὗ ἐπὶ δεκαετίαν ὁ ἀγωνοθέτης Parcour ἐγέγραψε τοὺς τρεῖς ἀριστεύσαντας μαθητὰς τῆς ἰατρικῆς, Παρισίων, Στρασβούργου, καὶ Montpellier. Τῷ 1834 ὑπέστη τὴν πρώτην του ἐξέτασιν εἰς τὰ μαθήματα τῆς ἰατρικῆς, τὸ δὲ ἐπιὸν ἔτος, τὰς τρεῖς ἀκολουθοῦς ἐξετάσεις. Κατὰ τὸ 1836 συναγωνισθεὶς εἰς Λυὼν μετὰ 32 ἐτέρων σπουδαστῶν ὠνομάσθη ἐσωτερικὸς βοηθὸς ἐν τῷ νοσοκομείῳ Hôtel Dieu, καὶ ἀνέλαβεν ὑπηρεσίαν παρὰ τῷ ἀρχιχειρουργῷ Bonnet. Τῷ 1838 ἐπροβίβασθη εἰς τὸν βαθμὸν πρωτεύοντος τῶν ἐν τῷ αὐτῷ νοσοκομείῳ βοηθῶν, τὸ δὲ ἐφεξῆς ἔτος 1839 μετέβη ὑπὸ τὸν τίτλον ἐπίσης πρώτου τῶν βοηθῶν εἰς τὸ νοσοκομεῖον La Charité. Ἐν ἀμφοτέροις δὲ τούτοις τοῖς νοσοκομείοις κατέγινεν εἰδικῶς εἰς τὸν κλάδον τῆς μαιευτικῆς.

Μετὰ τὸ λαμπρὸν τοῦτο στάδιον ἰατρικῶν σπουδῶν τῇ 14 Αὐγούστου 1841 ἔδωκε τὴν πέμπτην καὶ τελευταίαν τῶν ἐξετάσεών του, καὶ ὑποστηρίξας μεθ' ἱκανότητος καὶ ἐπιτυχίας τὴν θέσιν του ἔλαβε τὸν βαθμὸν *supérieurement satisfait* μετὰ τοῦ τίτλου Διδάκτορος τῆς ἰατρικῆς. Τὸ αὐτὸ ἔτος ἐπανῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐνθα διετέλει ἰατρός τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου μέχρι τοῦ 1854, ὅτε τῷ ἀπενεμήθη τὸ παράσημον ἱππότητος τοῦ τάγματος τοῦ Σωτῆρος. Τῷ δὲ 1863 ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως διὰ τὰς ἐθνωφελεῖς ὑπηρεσίας του μὲ τὸν χρυσοῦν σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος. Κατὰ τὸ 1857 ἐγένετο μέλος τῆς Αυτοκρατορικῆς Ἰατρικῆς Ἐταιρίας ἐν Κωνσταντινουπόλει. Τῷ 1862 μετὰ τοῦ κ. Πασπάτη καὶ ἄλλων συναδέλφων του συνεργάσθη πρὸς ἐγκαθίδρυσιν τῆς Φιλοπτύχου Ἀδελφότητος τῶν Κυριῶν ἐν Σταυροδρομίῳ, καὶ ὑπηρετήσεν ἐπὶ τριετίαν ἀπαξ, μετὰ δὲ τινα καιρὸν πάλιν, ὑπηρετήσεν ἕτερα δύο ἔτη τὴν ἀδελφότητα,

προσφέρων ἑαυτὸν ἀείποτε ἀφειδῶς εἰς τὰς προσκλήσεις καὶ ἀνάγκας τῶν ἐνδεῶν. Τῷ 1877 διωρίσθη μαιευτὴρ τῶν αὐτοκρατορικῶν ἀνακτόρων. Τῷ δὲ 1878 ἐτιμήθη μὲ παρὰσημον ταξίαρχου τοῦ Μετζίτιέ.

Τοιοῦτος ὑπῆρξε, κύριοι, ἐν συνόψει σκιαγραφούμενος ὁ δημόσιος βίος τοῦ ἀοιδίμου ἱατροῦ Σχοινᾶ, οὗτινος τὴν μνήμην ἐκπιμῶντες ἠθελήσατε δι' ἐμοῦ νὰ ἐκδηλώσητε τὴν ὑμετέραν ἀγάπην καὶ συμπάθειαν πρὸς τὸ ἀρχαῖον τοῦτο μέλος τοῦ Συλλόγου.

Περὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου καὶ τῶν οἰκιακῶν ἀρετῶν τοῦ ἀνδρὸς ἀρκεῖ νὰ μνημονεύσωμεν τὴν ἔξοχον αὐταπάρησιν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν πολυαριθμῶν αὐτοῦ συγγενῶν, ὅτι διετέλεσεν ἀγαθὸς ἕνα περιθάλη καὶ ἀποκαταστήσῃ τοὺς ἐνδεεστεροὺς τῶν οἰκείων αὐτοῦ, καὶ οὕτω, δίκην

καίνομένου κηροῦ, ἄλλοις ὑπηρετῶν ὁ ἀοιδίμος ἀνηλίσκετο.

Τὰ τελευτήσια ἔτη τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἦσαν πολυώδυνον μαρτύριον, καὶ ἐν τοσοῦτῳ ἐπωφελούμενος ὑπὸ διαλειμμάτων σχετικῆς ἀνέσεως ἀπὸ τῶν φυσικῶν ἀλγηδόνων, ἐσχεδίαζεν ἀείποτε ἔργα εὐποιίας πρὸς τοὺς ὁμοίους αὐτοῦ. Εἰς ἐνδειξιν δὲ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν τιμήσασαν αὐτὸν πατρίδα ἐκληροδότησεν τὴν βιβλιοθήκην καὶ τὴν πολύτιμον συλλογὴν τῶν μαιευτικῶν ὄργάνων αὐτοῦ εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις ἔθνικὸν Πανεπιστήμιον, ἐπισφραγίσας διὰ τῆς τελευταίας ταύτης πράξεως τὸ βιωτικὸν στάδιον κοινωφελοῦς πολίτου, συγγενοῦς φιλοστόργου καὶ ἀκραιφνοῦς πατριώτου.

Α. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

ΒΙΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ.

(Ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ΦΟΓ' Συνεδριάσει).

Εἰμαρτό μοι ἄρα τοῦ γεροσιαστοῦ, τοῦ πολυμαθοῦς καὶ ὀτρυνοῦ καθηγητοῦ, τοῦ ἀτρομήτου καὶ ἐν τῇ μεγαλοπόλει ταύτῃ ἡγητῆρος τὴν δόξαν καὶ τὴν ἐπιτυχίαν ἐν τοῖς χειρουργικοῖς, τοῦ φιλογενοῦς, εὐρυστέρου, τοῦ φιλανθρώπου ἀκέστορος, τοῦ ἀρχαίου συνήθους καὶ εἰλικρινοῦς φίλου, συναδέλφου καὶ τοῦ ξυμπάσης τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης καὶ τέχνης διδάκτορος, Κωνσταντίνου τοῦ Καραθεοδωρῆ, πεγιγρὸν καὶ ἀπείριπτον βιογράφον γενέσθαι ἐν τῷ σεμνῷ τούτῳ ὁμίλῳ καὶ τῷ ἀγλαῷ ναῶ τῶν πάλαι ποτέ φυγάδων Ἑλληνίδων Μουσῶν, τῷ ἐμοί, ψηφίσματι¹ ἀναντιρρήτῳ τοῦ Ἀρχοντος Μεγάλου

Λογοθέτου Σταύρου τοῦ Ἀριστάρχου, πρωτοβούλως προτεινάντος, ἐπιτρέψαντι, πολλῶν τῶν ἐμῶν ἀσθενῶν δυνάμειον κρείττω μὲν, ἀντάξια δὲ τοῦ τούντεῦθεν ἑξαπίνης ἀποπτάντος καὶ ἡμῖν ἄληκτον καὶ μέλαν πένθος ἐγκαταλιπόντος ξυνεταίρου, ἰδρυτοῦ καὶ τὴν ἀνωτάτην, τὴν τοῦ ἡμῶν ἰθύντορος εὐκλεῶς καὶ εὐαρέστως κατασχόν-

1) Τὸ δὲ ψήφισμα ἔχει οὕτω : « Προέδρου ὄντος » Ἀλεξάνδρου Πασπάτη, Πυανεψιδῶνος δευτέρῳ ἐπ' ἐκκάδι Σταυρῶς Ἀριστάρχης Βυζάντιος εἶπεν : Ἐπειδὴ ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Καραθεοδωρῆ ἐπὶ πενήτηχονταετίαν ἦλθεν πολυῖδρις καὶ φιλόανθρωπος μύστης τῆς ἰατρικῆς τέχνης ἐγένετο καὶ ἀφελίμος ἔργῳ τε καὶ λόγῳ τῇ ἡμετέρῃ κοινωνίᾳ διετέλεσεν ὢν, οὐ μὴν

» ἀλλὰ καὶ προεδρεύσας τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως προῦμάχησε τῶν τιμαλφεστέρων αὐτοῦ συμφερόντων προφρόνως καὶ πολλάκις ἀγορητῆς ἐκλεγείς κατεκλήθησεν ἐπιστημονικαῖς ἀγαθαῖς τὰς τῶν φιλοκάλων ὁμιλητῶν ἀκοάς, δεδόχθαι τῷ Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Κωνσταντινουπόλεως ἐπαινεῖσαι μὲν τὸν ἄνδρα εὐεργεσίας ἕνεκα τῆς πρὸς τὸν πλησίον καὶ εὐτεβείας τῆς πρὸς τὸν Θεόν, ἀναρτῆσαι δὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἐν τῇ τῶν Συνεδριάσεων αἰθούσῃ, » παρακαλέσαι δὲ τὸν ἐν Ἀρχιατροῖς ἔξοχον Σπυρίδωνα τὸν Μαυρογένη, συγγράψαι μὲν τὴν βιωτὴν Κωνσταντίνου τοῦ Καραθεοδωρῆ, ἀπαγγεῖλαι δὲ ταύτην ἐν τῇ τοῦ Συλλόγου περιοχῇ ἀρετῆς ἕνεκεν ».

τος ἔδραν, πλέξει καὶ πανδήμως ἀπαγγεῖλαι.

Καὶ αἱ μὲν ἀπαιτήσεις τοῦ μουσολήπτου τούτου θιάσου πάντῃ δίκαιαι εἰσιν· ἡ δὲ ἐμὴ ἀνεπάρκεια ὅλως πασιφανής ἐστίν· ἀλλὰ τοῖς νόμοις καὶ τῇ πολιτείᾳ τῶν γραμματῶν οὕτως ὡς τῇ τοῦ Κράτους πείθεσθαι χρή. Τοῦ γὰρ τῇ τοῦ Συλλόγου ὁμοψήφῳ γνώμῃ, σιδηρᾶ τῇ χειρὶ, στιβαρᾶ τῇ φωνῇ, ὀρθῇ τῇ βουλῇ καὶ ἡδεὶ τῷ λόγῳ νῦν τὸ τρίτον προΐσταμένου τὸ κατὰ τὴν ΦΟΓ' συνεδρίασιν τοῦ Συλλόγου ἀναγραφέν ψήφισμα ἐγγράφως τε καὶ ἐπιστήμως εἰς τὴν ἐμὴν ἀκρόρειαν ὠκύποδι κήρυκι ἀποστειλαμένου, ὑπακοῦσαι μοι ἀνάγκη ἦν, ὡς τῆς πειθαρχίας παντὶ τῷ τῆς πατρίδος στρατιώτῃ ἀναποφεύκτου πάντῃ πάντως καὶ ἀναγκαστικῆς οὐσῆς· ἀνευ γὰρ ταύτης, οὔτε πόλεις εὐ οἰκείσθαι, οὔτε κράτη κραταιῶς συγκροτεῖσθαι, οὔτε συλλόγους συλλέγεσθαι καὶ ἀκμαΐζειν καὶ τὴν πολιτείαν ὠφελεῖν οἶόν τ' ἂν εἴη. Τῇ ἐμῇ οὖν σκαιότητι καὶ ῥητορικῇ ἀσθενείᾳ ὅλως συνειδώς, πρὶν ἢ ἀρξώμαι τοῦ λόγου, ἐκ πρώτης ἀφετηρίας τὴν ὑμετέραν εὐμενῆ ἐπιείκειαν καὶ γενναίαν ἀνοχὴν εὐσεβῶς ἐξαιτοῦμαι, ἄλλως τε ἀρχῆθεν ταύτης οὐκ ἀήθης ὦν, καὶ πολλάκις ἐν τῇ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου ἠρωϊκῇ ἐποχῇ ὑπὸ τῶν φίλων ζυνεταίρων καὶ κατὰ τοῦτο εὐεργετηθεὶς.

Εἰ δὲ καὶ τῶν ἐμῶν ἐνδομύχων αἰσθημάτων μετόχους ὑμᾶς ποιῆσαι συνεχεχώρητο, ἀνεκωνοσάμπν ὡμῖν ἄν τι τὸ τὴν ἐμὴν περιλυποῦν ψυχὴν, τῇ στιγμῇ ταύτῃ τῇ κρισίμῳ, αἰσθήσεως ἀνιαρᾶς ἀνάπλεων ὅλως κατέχον· θλίψει ἀμυθήτῳ ζυνεχομαι τὸν περιστοιχοῦντα ἐμέ κόσμον ὀσημέραι, ὅσον τὸ κατ' ἐμέ, βαθμηδὸν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐρημούμενον καθορῶν. Πᾶς γὰρ πειραν τούτου ὀδυνηρῶς λαμβάνει ὁ εἰς τὴν ἐσχατιάν τοῦ ἐπὶ τῆς χθονὸς ταύτης βίου τοῦ ματαίου, ὀλισθηρῶ καὶ πυρετωδῶς ἐσπυσμένῳ τῷ βήματι μοιραίως πως προχωρῶν, καὶ κατ' ὀρθὸν λόγον τῆς προοδευούσης ἡλικίας, ὡς τῶν βιωτικῶν ἡδονῶν στερεῖσθαι τάχιον ἢ βράδιον προαισθόμενος, ὡς πλείστων ἀκράτως καὶ ἀμυστὶ ἀπολαύειν ἐπισπέρχων, οὐ νοῶν ὁ δειλαιος, ὅτι ὅσῳ γοργώτερον ζῆ, τοσοῦτῳ ταχύτερον πρὸς τὸ τέρμα τῆς ἐπιγείου ζωῆς αὐτοῦ σπεύδει. Ἄλλὰ καὶ τοῦτο ἔνστικτος ἂν τις εἴη ἀπόδειξις τῆς προαισθήσεως τῶν μετὰ τὸν ἐπὶ τῆς γῆς βίον ἀνεκλαλήτων ἐκείνων ἀγαθῶν, ἃ εὐσεβῶν παῖδες κλείζουσι καὶ τοῖς τὰ ἀγθὰ καὶ θεᾶρεστα ἐνταῦθα πράξασι ἀπαγγέλλουσι πρὸς τὴν εἰς τὴν ἀρετὴν προτροπὴν καὶ παρότρυνσιν. Ἐρημοῦται γοῦν

ἢ ἀθάνατος καὶ ἀνθηρὰ γῆ σχετικῶς, ὡς πρὸς τὸν εἰς τὴν ἐσχατιάν τοῦ βίου ἐπισπέρχοντα, ἐπειδὴ ἡ γῆ βαθμηδὸν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς καὶ ἔστιν ὅτε καὶ τῆς εὐνετῆς καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ ἐκνόμως καὶ ἐκτάκτως ἀποβιούτων ἀπογυμνοῦται καὶ βράδην τούτων τῶν ἐριφίλων ὄντων καὶ τῶν ζυνηλικῶν ζυνηθῶν τε καὶ φίλων τῶν ἐριτίμων στερεῖται ὁ ἐπιζῶν γέρον καὶ μονοῦται ὁ ἄθλιος. Ἐλευσεται δ' ἡμαρ, καθ' ὃ ὁ ἄνθρωπος μακροβιῶν καὶ βαθμηδὸν τῶν ζωϊκῶν αὐτοῦ δυνάμεων στερούμενος, κωφός, κωφός, κατεσκληκῶς, ὅλως ῥυτιδωδῆς, νωδὸς καὶ πρὸς τὰ κάτω σκυθρωπὸς βλέπων, ἔρημον, μονήρη καὶ ὀδυνηρὸν βίον βιῶν μόνος ἀχαρίς, ἀκατάκλητος τῇ ἀναφύοσῃ γενεᾷ καὶ ἀδιέφορος αὐτῇ μενεῖ· φιλεῖ γὰρ τὴν νεότητά ἐαυτὴν καὶ τῆς ἀρχαιότητος πολλῶ κάρρονα οἶεσθαι, κούφως δ' αὐτῆς ὀλιγωρεῖν καὶ ἀπερισκέπτως σκώπτειν ὡς ἀπηρχαιωμένην δῆθεν καὶ μὴ ζυμβαδίσασαν τῇ τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἐπιστήμης προόδῳ, ἐπαχθῆ δὲ καὶ βαρεῖαν θεωρεῖν ὡς ἀξιωματικὴν οὐσαν καὶ ἀρχαία ζυνηθεία καὶ νόμῳ, ἀπὸ ἐκείνου τοῦ σπαρτιάτου μεγάλου νομοθέτου, σεβαστὴν τοῖς μειρακίοις καὶ νεωτέροις ἀνδράσι νομιζομένην καὶ ἐν πάσῃ ζυνελεύσει καὶ ὀμηγῦρει τῶν πρώτων καὶ τῆς πρωτοκαθεδρίας ἀγέρωχον καὶ δικαιοματικὸν κᾶτοχον γυγνομένην.

Ἄλλ' ἀρξώμεθα τῆς ἱστορήσεως τοῦ γένους, τῆς παιδείας, τῆς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀγωγῆς καὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἔργων τοῦ Κωνσταντίνου, ὧν πάντες οἱ ἐν τῇ βασιλίδι ταύτῃ τῶν πόλεων οἰκοῦντες πρὸ ἡμισείας ἑκατονταετηρίδος σχεδὸν αὐτήκοοι καὶ αὐτόπται μάρτυρες ἐγένοντο· ὑμεῖς δὲ φίλοι ζυνεταῖροι, ἐναυθλα εἰσέτι ἐν ταῖς κατακτηθεισαῖς χθῆς καὶ πρώην ἀκοαῖς ὑμῶν τὰ δημοτικὰ ποιήματα ἐκείνου μαθήματα ἔχετε.

Πολλάκις γὰρ καὶ ῥαγδαίῳ ὑετῷ καὶ νιφάσι πυκναῖς δριμείας χιόνος ἐπὶ τῆς νεκρικῆ τῷ τρόπῳ λευκοχίτωνος γῆς λάξ καταπιπτούσης, οὐκ ἄκνει ὁ ἀνδρείος γέρον καὶ νυκτὸς ἔτι τὴν μακρὰν ταύτην καὶ ἔστιν ὅτε κινδύνων οὐκ ἄμοιρον ὀδὸν διανύει πρὸς τὸ τὸν τῆς ἐπιστήμης ὀρεγόμενον λαὸν διδάξαι τι τῶν ὠφελίμων· τὰ δὲ σοφὰ αὐτοῦ ἀναγνώσματα καὶ τὰς ἀκαδημαϊκὰς εὐστόχους συζητήσεις περὶ παντὸς ἀντικειμένου, τοῦ ἐν ταῖς τακτικαῖς ἐβδομαδιαίαις συνεδριάσεσι τοῦ Συλλόγου προστυχόντος, οὐδεὶς ὁ μὴ ἐπιδοκιμάσας· καὶ ἡμῶν δὲ προεδρεύσας, οὐδενὶ δυσπρόστησεν ὁ μακχῆριος ἐκείνος ἀνήρ.

Ὁ ἡμέτερος Κωνσταντῖνος, ἐκ τῆς Ἀδριανοῦ θρακικῆς πόλεως τὸ γένος Ἐλκων, καὶ ἐκείσε κατὰ τὸ 1802 τῆ 5 Φεβρουαρίου τὰς πρώτας τοῦ ἡλίου ἐν τῆ τῆς νηπιότητος ἀσυνειδησίᾳ ἀσπασάμενος ἀκτίνας, πατὴρ μὲν ἦν Ἀντωνίου Καραθεοδωρῆ, τοῦ, τοῦ πρεσβυτέρου τῶν ἡμετέρων Προέδρων, τοῦ μακαρίτου Στεφάνου ἐκείνου, τοῦ πρὸς πολλὰ τὰ σοφὰ γλωσσικὰ ἐν τῆ ἡμετέρᾳ παλαιστρᾷ ἀποδυσασμένου καὶ ὡς παγκράτιον ἐν τούτοις νικῆσαντος, καὶ παρὰ τῶν σοφῶν καὶ τῆς Ἑσπερίας ἀειθαλῆ καὶ ἀμάραντον τῆς ἀθανάτου δόξης στεφανωθέντος στέφανον, ἀδελφοῦ, μητρὸς δὲ Ἀννης τῆς Σωτηρίου Σωτηρίχου καὶ Αἰκατερίνης Σερμπετσόγλου, ἀδελφῆς Κυρίλλου τοῦ ς' τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου θυγα-

1) Περὶ Πατριάρχου Κυρίλλου, σημειωτέον ὅτι μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς Πατριαρχείας τῆς Οἰκουμενικῆς ἀπόστασιν, ἐν Ἀδριανουπόλει τῆ ἑαυτοῦ πατρὸς ἰδιώτευσεν, τὴν χριστιανικὴν ἀρετὴν ἀσκήσας, καὶ τὰ γράμματα καλλιεργῶν καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀσθενεῖς, λόγῳ τε καὶ ἔργῳ παρηγορῶν, ἑαυτὸν πρότυπον λόγῳ ἀρετῆς, ἀνευ στόμφου καὶ κρότου προτιθέμενος. Περὶ τοῦ ἀοιδίμου τούτου Πατριάρχου λέγει ὁ Σάβας: (Νεοελληνικὴ Φιλολογία, σελ. 678—679). «Ἐγενήθη περὶ τὰ μέσα τοῦ ἸΗ' αἰῶνος, καὶ ἐχρημάτισε Μέγας Ἀρχιδιάκονος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, εἶτα δὲ Μητροπολίτης Ἰκονίου καὶ ὕστερον Ἀδριανουπόλεως τῷ 1813 παραιτηθέντος Ἱερεμίου τοῦ Δ' πρεσβιτάσθη ἐξ Ἀδριανουπόλεως εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον Κύριλλος ὁ ΣΤ' τὴν προσωνυμίαν. Τὴν 13 Δεκεμβρίου 1818 διαδεχθεὶς ὑπὸ Γρηγορίου τοῦ Ε', ἀπῆλθεν ὁ Κύριλλος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, ἔθλα θεαρέστως ἐβίου, μέχρι τοῦ 1821, ὅτε ὑπέστη τὸν δι' ἀγῶνης θάνατον Ἰουνίου* 18, 1821: Ὁ Κύριλλος ἦν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐγκρατὴς, εἰδήμων τῆς Τυρκικῆς, καὶ τὸν βίον κοσμιώτατος. Τῷ 1802 ἐξέδωκεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱερογραφικὴν ἁρμονίαν, ἐκ διαφόρων ἐμμέτρων ποιημάτων Θεοδώρου τοῦ Π-ωχοπροδρόμου, Γεωργίου τοῦ Πισίδου καὶ Νικηφόρου Ξανθοπούλου, προσθεὶς καὶ ἄλλα περίεργα, ὅσον κατάλογον τῶν Πατριαρχῶν κτλ.

«Συγγράμματα αὐτοῦ: Πίναξ χωρογραφικὸς τῆς μεγάλης Ἀρχισατραπείας Ἰκονίου. Βιέννη 1812, εἰς δύο μεγάλα φύλλα.—Ἱστορικὴ περιγραφή τοῦ ἐν Βιέννῃ ἐκδοθέντος χωρογραφικοῦ πίνακος τῆς μεγάλης Ἀρχισατραπείας Ἰκονίου. Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον εἰς 8ον καὶ σελίδας 73. Ἐν τέλει συνήπται περιγραφή τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ τῶν περὶ τῆς Θράκης μερῶν (σελ. 67—73). Τὸ ἄνω σύγγραμμα τοῦ Κυρίλλου εἶναι λίαν περίεργον διὰ τὰς τοπογραφικὰς εἰδήσεις καὶ τὰς δημοσιευομένας ἐπιγραφάς.

«Ὁ Κύριλλος συλλέξας καὶ ἐπιγραφάς τινὰς ἀρχαίας, ἐξέδωκεν ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῆ. Ἐκτὸς τούτων σώζονται ἀνέκδοτοι ἐν τῇ Θεολογικῇ τῆς Χαλ-

*) Οὐχὶ Ἰουνίου, ἀλλ' Ἀπριλίου.

τρὸς, οὕτινος τὸ λαϊκὸν ὄνομα *Κωνσταντῖνος* ἐκείνῳ, ἐν τῇ τῆς Κολυμβήθρας ἀγνιστηρίῳ βαπτίσει, ἐδόθη.

Τοῦ δὲ πατὴρς θανόντος, ἅμα τοῦ βροτολοιογῶν λοιμοῦ κατὰ τὸ 1815 ἐν Βουκουρεστίῳ ἐνσκήψαντος, ὁ Κωνσταντῖνος μεῖραξ, ὄρφανὸς πατὴρς ἐγκαταλειφθεὶς, ὑπὸ μόνῃς τῆς μητρὸς, νεαρὰς πᾶνυ χηρευσάσης, ἐτρέφετο, ἦτις μετὰ τὴν στέρησιν τοῦ κάρτα πεφιλημένου αὐτῆς συζύγου, ὅλη ὀλοψύχως τῇ ἔμφρονι ἀγωγῇ τοῦ υἱέος αὐτῆς καὶ τῆς θυγατρὸς Μαρίας ἐπεδόθη. Αὕτη δὲ εἰς ἡλικίαν γάμου ἀφιχθεῖσα, συνήφθη Ἰακώβῳ τῷ Ζώτου, τῷ τοῦ προσφιλοῦς ἀδελφιδοῦς, μαθητοῦ καὶ τοῦ ἐν τῇ καθηγεσίᾳ τῆς ἡμετέρας Α. Ἰατρικῆς Σχολῆς διαδόχου τοῦ βιογραφομένου, διδάκτορος τῆς ἰατρικῆς, Ἀριστείδου τοῦ Ζώτου, πατρί.

Ἐν δὲ τῷ πατρικῷ οἴκῳ, συνῴκει τῇ νεανιδί χήρᾳ θυγατρὶ, καὶ τοῖς ὄρφανοῖς αὐτῆς δυοὶ τέκνοις: ἡ γερὰρ προμήτωρ αὐτῶν Ἑλένη, γυνὴ τὰ μέλιστα συνετή, ἐνῆρετος καὶ εὐσεβὴς σὺν τῷ αὐτῆς υἱῷ Στεφάνῳ¹ ἀπέντων τὴν ἀνατροφὴν καὶ σεμνὴν ἀγωγὴν καὶ εὐμερίαν ἐνδελεχῶς καὶ φιλοστόργως ἐπισκοποῦσα καὶ εὐστόχως κυβερνῶσα.

Μόλις δὲ τετραετής, ὁ Κωνσταντῖνος ἤρξατο τὰ ἐν Ἀδριανουπόλει διδασκαλεῖα φοιτῶν. Τὰ δὲ πρώτα μαθήματα παρὰ τοῦ ἐκείσε τότε διδάσκοντος διδασκάλου Γρηγορίου τοῦ Μιχαήλογλου ἠκροάσατο, καὶ οὕτως ἐφεξῆς κλιμακῶδόν ἀπὸ τοῦ 1807 μέχρι τοῦ 1818 ἅπαντα τὰ μαθήματα προκαταρκτικὰ τε καὶ ἐγκύκλια, καὶ γυμνασιακὰ ὑπὸ τὴν ἔμφροντιν ἴθυσιν καὶ πατρικὴν μέριμναν τοῦ ἄνω μητρώου πρὸς μητρὸς θεῖου αὐτοῦ, τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ ς', ἐπιτυχῶς διήνυσεν.

Ἐν δὲ τῇ Σχολῇ² διατρίβων, καὶ τὴν Ἐκ-

κῆς Σχολῆ 158 ὁμιλίαι. Τούτων εἰσὶ πεντήκοντα μὲν εἰς γλῶσσαν τουρκικὴν, ἐν αἷς ἑπτὰ ἐπικτήδεια λογίδια, αἱ δὲ 108 εἰς τὴν καθομιλουμένην Ἑλληνικὴν, ἐν αἷς ἐπικτήδαιοι 16, ὁ τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ ὁ συντακτῆριος ἐν Κωνσταντινουπόλει*.

1) Περὶ Στεφάνου Καραθεοδωρῆ ἴδε βίον τούτου ὑπὸ Τανταλίδου σελ. 12 κτλ.

2) Ἐκατὸν ἔτη μετὰ τὴν ἄλωσιν Κωνσταντινουπόλεως, εἰμὴ πρότερον, φαίνεται ὑπάρχουσα ἐν τῇ Μητροπόλει Ἀδριανουπόλεως Σχολὴ Ἑλληνικὴ, ἐν ἣ ἐδίδασκεν Ἰωάννης ὁ Ζυγομαλάς, ὑπὸ τοῦ τότε μὲν Ἀδριανουπόλεως, ὕστερον δὲ Οἰκουμενικοῦ Πα-

*) Τανταλίδου, βίος Στεφάνου Καραθεοδωρῆ, σελ. 31—32, ἐν σημειώσεται.

κλησιαστικὴν μουσικὴν διδασθεὶς καὶ κουράς ἱεράς μέτοχος γενόμενος προὔχειρίσθη τῆς μητροπόλεως Ἀναγνώστης.

τριάρχου τοῦ Μεγαλοπρεποῦς, τοῦ Ἰωάσαφ, ὡς δεικνύται ἐξ ἐπιστολῆς. ὑπὸ τούτου ἐπισταλείσθαι εἰς τὸν Ζυγομαλάν, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, καθιδρυθεῖσα*.

Ἡ τῆς Ἀδριανουπόλεως Σχολὴ φαίνεται ἀκμάζουσα καὶ μετὰ ταῦτα παρὶ τὴν δεκάτην ἐβδόμην ἑκατονταετηρίδα ὑπερμετοῦσαν ὅτε Ἀλεξάνδρος ὁ Ἑλλάδιος, ὁ συντάξας λόγον πανηγυρικὸν πρὸς τοῦ Προφήτου Ἠλιοῦ τιμῆν, ἐν ταύτῃ ἐπαιδεύθη, Meris Luciani et Aristophanis plausibus. Τῷ δὲ 1711, ἑλληνικὴ ψυχοδομήθη Σχολὴ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθανασίου τοῦ ἐξ Ἀδριανουπόλεως, ἀντικρὺ τῆς Μητροπόλεως ἐν ἣ ὁ ἐξ Ἰωαννίνων Ἀθανάσιος ὁ Βουθροντής, ἀνὴρ λόγιος, ἐδίδασκε (1715—1725), μεθ' ὃν Ἀλέξιος Σπανός, ὁ ἐξ Ἰωαννίνων ὠσαύτως (πιθανῶς Ἀλέξιος ὁ Τσέτσος) ὁ καὶ σπανὸς φιλόσοφος ἐπονομασθεὶς, γραμματικὸς καὶ ποιητὴς κατὰ τὸ 1736 ἀποθανών, ὁ καὶ τὴν ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου τῷ 1730 μεταφράσας, ὃν Σταμάτιος Παππᾶ ἐκ Κορομφαλεᾶς (1738—1739) διεδέξατο. Οὕτω δὲ προὔβαινε προαγομένη ἡ Σχολὴ καὶ ἐφεξῆς· κατὰ γὰρ τὴν ΙΗ' ἑκατονταετηρίδα ὑπερμετοῦσαν (1760—1780) αὐτοῖσι Ἰερόθεος ὁ ἐκ Σμύρνης ἐδίδασκε, παρ' ὃν Κύριλλος ὁ ΣΤ' καὶ Ἀθανάσιος ὁ Βογορίδης** καὶ Γεώργιος ὁ Οὐζούμουγλους, Ἀδριανουπολίτης, ὁ Γραμματικὸς, ἐμαθήτευσαν, (1784—1805) μεθ' ὃν Γρηγόριος Ἀδριανουπολίτης ὁ Μετχάτλογλους (1805—1808), εἶτα δὲ αὐτὸς Γεώργιος ὁ Οὐζούμουγλους ἐσχολάρχησαν.

Κατὰ δὲ τὸ 1819 ἔτος, συνεργεῖα τοῦ ἐξ Ἀδριανουπόλεως ἐλλογίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, Κυρίλλου τοῦ ΣΤ', εἰς Γυμνάσιον ἀνωρθώθη, μεταρρυθμισθεῖσα ἡ Σχολή, καὶ τριῶν ἐτέρων παιδαγωγικῶν Σχολείων ξυνοπαρόντων, ἧς προσέθη μέχρι τοῦ 1824 ὁ ἐξ Ἀδριανουπόλεως ἰατροφιλόσοφος καὶ πολυμαθὴς ἀνὴρ, Στέφανος ὁ Καραθεοδωρῆ. Διτηρήθη δὲ καὶ ἐφεξῆς ἄχρι τοῦ νῦν ἀκμαία ἡ γερὰ καὶ ἀρχαία τῆς Ἀδριανουπόλεως ἐκείνη Σχολὴ οὐδὲν τῆς ἀρχαίας αὐτῆς εὐκλείας ὑστεροῦσα. Ἄνδρες ἐπίσημοι, πλὴν τῶν ἀνωτέρω, διεπλάσθησαν καὶ ἀνεδείχθησαν ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ κατὰ τὴν ΙΗ' ἑκατονταετηρίδα, Γεώργιος ὁ Ἰατροφιλόσοφος, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰωάννης, Σταμάτιος ὁ Θάσιος, Πολυχρόνης ὁ Νοταρᾶς, καὶ οἱ ἐν Εὐρώπῃ τὰς γνώσεις αὐτῶν αὐξήσαντες Γρηγόριος ὁ Ναζιανζοῦ (1790), ἐκκλησιαστικὰ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ Ἀδριανουπόλεως σωζόμενα ξυγγραφήσας, καὶ Ἰωάννης Σωτήριχος Ἰατρός. Κατὰ δὲ τὴν ἐφεξῆς ΙΘ' ἑκατονταετηρίδα ὁ ἐνταῦθα ἐπαινούμενος ἰατρός καὶ καθηγητὴς Κωνσταντῖνος Κα-

*) Turcograecia Κρουσίου σ. 336.

**) Ἀδελφὸς τοῦ ἐν Βιέννῃ, βραδύτερον τὴν ἱατρικὴν διδασθεὶς, τοῦ ἡγεμόνος Στεφάνου τοῦ Βογορίδου, τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου, τρίτου υἱοῦ αὐτοῦ γενομένου. τοῦ νῦν παρὰ τῇ Κυβερνήσει τῇ Αυτοκρατορικῇ Ἀλέκο Πασσᾶ γνωστοῦ καὶ ὑπ' αὐτῆς Νομάρχου τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας προνομίουχοῦ διορισθέντος.

πρὸς δὲ ξυμπλήρωσιν καὶ τελειοποίησιν τῶν γυμνασιακῶν αὐτοῦ σπουδῶν, κατὰ τὸ 1819 ἔτος, εἰς Βουκουρέστιον ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου ἐστάλη, ὅπου τότε τὸ ὑπὸ τοῦ Βαρδαλάχου εὐκλεῶς διευθυνομένου Γυμνάσιον ἤκμαζε, τοῦ τῷ ἡμετέρῳ ἐφήδῳ ἄσβεστον πρὸς τὰ γράμματα, τὰς ἐπιστήμας καὶ τούτων μάλιστα τὰ μαθηματικὰ, ἐμφυτεύσαντος ἔρωτα.

Τῶν δὲ πολιτικῶν περιπετειῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τῆς νεφελῶν μελαινῶν πλήρους ἔνεκεν, παραινεῖται καὶ τοῦ ἐξ Εὐρώπης τότε (1819) ἐπανακάμφαντος θεῖου αὐτοῦ Στεφάνου τοῦ Καραθεοδωρῆ, ἐπαναφέρει ἡ μήτηρ τὸν ἐν Βουκουρεστίῳ ἀπρωδημῶντα Κωνσταντῖνον εἰς τὴν φίλην πατρίδα τελειοδίδακτον τῷ 1820¹· τοῦ δὲ Στεφάνου τοῦ τῇ βουλῇ Κυρίλλου τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ σοφοῦ Ἀδριανουπόλεως μητροπολίτου Δαφροθέου τοῦ Πρωτοῦ ἰδρυθέντος ἐκεῖσε Γυμνασίου ἰθύντορος ἀναγορευθέντος, ἐδίδασκεν ἐν τῇ Σχολῇ καὶ ὁ Κωνσταντῖνος σὺν Βλασίῳ τῷ Καρηνᾷ, Γεωργίῳ τῷ Χρυσοχώῳ καὶ αὐτῷ τῷ τῆς Σχολῆς διευθυντῇ, τῷ αὐτοῦ θεῖῳ, τὰ τε Ἑλληνικὰ καὶ ἄλλα μαθήματα μέχρι τοῦ 1823.

Τὰ δὲ ἐν τῷ 1821 ἔτει ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρὶδι συμβάλλοντα συμβάματα, ὧν μάρτυς αὐτοπτικῆς ἐγένετο ὁ νέος Κωνσταντῖνος, ἀνεξίτηλον, φοβεράν ἐν τῇ παλλούσῃ αὐτοῦ καρδίᾳ ἐνεποιήσαντο ἐντύπωσιν.

Συνεπεῖχ' δὲ τῆς ἐκ τῆς ἐπαναστάσεως ἐπελθούσης καταστροφῆς, τῆς χήρας ὄλωσ' ἀπόρου

ραθεοδωρῆ (1820—1823) καὶ Βλάσιος ὁ ἰατρός καὶ Στέφανος ὁ Κουμανούδης, καθηγητῆς τῶν Λατινικῶν γραμμάτων ἐν τῷ Ἀθηναϊκῷ Πανεπιστημίῳ διάσημος*.

1) Διηγεῖτο ὁ μάκαρ, ἦτι ἐκ Βουκουρεστίου εἰς τὴν πατρικὴν ἐπανακάμφαντα αὐτοῦ ἐστὶν, ὁ Πατριάρχης Κύριλλος, ὁ αὐτοῦ θεῖος καὶ προστάτης, ἡμέρα τινί, μεταξύ λόγων παίζων τε ἅμα καὶ σπουδάζων, ὡς πολλάκις εἰώθει πράττειν, εἰς οὐ μικρὰν ἐνέβαλεν αὐτὸν ἀμυχανίαν, ὡς ἀποδείξιν τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοῦ μαθήσεως τὴν τοῦ Τροπαρίου τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς ἐξήγησιν ἀπαιτῶν οὕτως ἔχοντος:

«Τὴν σπουδὴν σου τῇ κλήσει κατάλληλον ἔργασαμένη, φερώνυμε, τὴν ὁμώνυμόν σου πίστιν εἰς κατοικίαν κεκλήρωσαι, Παρασκευὴ ἀθληφόρε, ὅθεν προχέεις ἰάματα, καὶ πρεσβεύεις ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν».

*) Ματθαίου Κ. Παρανίκα Σχεδιάσμα τῆς ἐν τῷ Ἑλληνικῷ ἔθνει καταστάσεως τῶν γραμμάτων, ἀπὸ Ἀλώσεως Κωνσταντινουπόλεως (1453 μ. Χ.) μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς ἐνεστώσης 19ης ἑκατονταετηρίδος σελ. 41—44.

και ἀμηχάνου γενομένης μητρὸς και ὑπὸ σκληρᾶς ἐνδείας κατεχομένης, και κατ' οἶκον παρά τισι τῶν και ἐν τοιαύταις τρομεραῖς περιστάσεσιν πρὸς τὴν Ἑλληνίδα παιδείαν ὀργῶντων φιλησύχων πολιτῶν τὰ ἑλληνικὰ ἐδίδαξε μαθήματα, πρὸς τὸ τὰ ἐπιτήδεια ἐπαρκῶς τῇ φιλῆ μητρὶ πορίζεσθαι ὁ Κωνσταντῖνος. Περιεργον δὲ και ὡς πρὸς τὴν ἡμετέραν δύστροπον ἐποχὴν ἀντιθεσιν ἐμποιοῦν παράδοξόν ἐστὶν ἐν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ διδασχθεῖσι και δύο ἀκραιφνῶς βουλγάρους λογισθῆναι, Γεώργιον τὸν Ναϊδην και Νικόλαον τὸν Νιδέλκον.

Ἀποφασίζει ὅθεν ἡ σωτέρα μείνασα οἰκογένεια τὸν Κωνσταντῖνον εἰς Ἑσπερίαν ἀποστείλει ὅπως και τῶν καθ' ἑκάστην προσπιπτόντων κινδύνων ἀπέλλαγή και βελτίω τὴν ἑαυτοῦ ἐκεῖ καταστήσῃ δίκνοικαν. Οὕτω λάθρα ἐξ Ἀδριανουπόλεως νυκτὸς φυγαδευθεὶς κατὰ τὸν Αὐγουστον τοῦ 1823, αὐστριακῷ τῷ διαβατηρίῳ ἐφωδιασμένος, μετὰ πολύμοχθον και μακρὰν ὁδοιπορίαν εἰς Βιέννην τῆς Αὐστρίας ἀφίκετο. Ἐκεῖσε τῆς τοῦ Λατίου, τῶν Γαλατῶν και αὐτῆς τῆς ἰταλιώτιδος φωνῆς ἤδη κτήτοχος, τοῖς τῶν Τευτόνων βαρέσι φθόγγοις ἐξοικουοῦσθαι κατὰ τι ἐπειράσατο. Μετὰ δὲ ἐνιαύσιον ὄλην ἐν Βινδοβόνη τῇ φιλοξένῳ και εὐθύμῳ πόλει διατριβὴν, τῇ 9ῃ Σεπτεμβρίου 1824 ἐκείθεν διὰ Γενεύης εἰς Πίσαν τῆς Ἰταλίας ἀπῆρεν ἐνθα εὐτυχῶς ἀφίχθεις και ἐνοικήσας καθ' ὄλην τριετίαν (1824—1827), ἐναλλάξ, χεμῶνος μὲν ἐν Πίσῃ, θέρους δὲ ἐν τῇ πόλει τῶν Μεδίκων Φλωρεντία τῇ καλλιτέχνῳ τὰς διατριβὰς ἄσμενος ἐποίησατο, τῇ ἰατρικῇ ἀκαμάτως ἐγκύπτων, και ἐν ὄρχ σχολῆς πολλαχῶς περὶ τὰ ἑλληνικὰ και φιλοσοφικὰ μαθήματα και μελέτας ἔρωτι ἀκαθέκτῳ και διακαεῖ καταγιόμενος και τὴν λατινίδα ἐκμανθάνων και τῆς ἀγγλίδος ἀπτόμενος.

Ἐν δὲ Φλωρεντία, πρὸς τὰς σπουδαῖς αὐτοῦ και μελέταις τὰς ἐνδελεχεῖσι και ἀκαμάτοις, πρὸς ἀναψυχὴν σχολάζων, εἰς τὸ φιλοξενιον δῶμα τοῦ ἡγεμόνος Καρατζᾶ τοῦ κατ' ἐκείνην τὴν δύστηνον ἐποχὴν ἐκείσε πρὸς σωτηρίαν προσφυγόντος, τὸ ἀπάσῃ τῇ ἑλληνίδι σπουδαζούσῃ νεολαίᾳ ἀφειδῶς ἀναπεπταμένον, ἐθάμιζε, και τὸν ἐκεῖσε ἐνταυτῷ παροικούντα πρῶτην Μητροπολίτην Οὐγγροβλαχίας Ἰγνᾶτιον ἐκθύμως ἐπεσκέπτετο, και ὑπ' αὐτῶν φιλοφρόνως πᾶν ἐφιλοξενεῖτο.

Ἀπαντα δὲ τῶν ἰατρικῶν ἐπιστημῶν τὰ ὑψηλὰ μαθήματα, ὧν βοτανικὴν μὲν παρά τοῦ Gaetano Savi, ἐσωτερικὴν δὲ κλινικὴν παρά τοῦ

Luigi Magheri, και οὕτω καθεζῆς ἐντελῶς και ἐπιμελῶς διηκούσας τῇ 30 Μαΐου τοῦ 1827 σωτηρίου ἔτους; κοινῇ μὲν τῶν καθηγητῶν και τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς τῶν κοσμητόρων ψήφῳ, ἐπιδοκιμασίᾳ δὲ τοῦ μεγαλοπρεποῦς πρυτάνεως, τῷ τῆς ἰατρικῆς, χειρουργίας τε και μαιευτικῆς εὐπρεπεῖ πτυχίῳ τῷ ἐπισήμῳ, τῶν ἀκαδημαϊκῶν πολιτῶν, τῶν δ' ἐν ταῖς δοκιμασίαις τοῦ νεοφύτου τῆς τῶν Ἀσκληπιαδῶν τέχνης και ἐπιστήμης ζῆλωτοῦ και εὐφυοῦς θιασώτου και ἐν τῇ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ στεφάνου στέψῃ παρευρεθέντων εὐφημούντων, ἀμείβεται και ζυμπάσης τῆς ἰατρικῆς διδάκτωρ ἐπίλεκτος ἀναγορευέται.

Ἄμα δὲ διδάκτωρ ἀνακηρυχθεὶς, τὴν ὄλωσ ἑλληνικὴν και φιλέλληνα τερπνὴν και φιλόμουσον Ἰταλίαν καταλιπὼν, εἰς τὰς Ἀθήνας τοῦ νεωτέρου κόσμου, τὴν καθ' ἡμᾶς νῦν παγκόσμιον και πρωτεύουσιν κατὰ πάντα τῶν πόλεων, τὴν τῶν Παρισίων διὰ Ἀιβόρου και Μασσαλίας νοσταλγῶν ἀπῆρε τῇ 1ῃ Σεπτεμβρίου 1827.¹

Ἐκεῖσε δὲ τὴν 25 φθίνοντος τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀφικόμενος, και μέχρι τοῦ 1829 διατρίψας ὄλος τῇ ἐπιστήμῃ και τέχνῃ, ὧν μύστης ἐγένετο, ἔνθους ἀφιέρωτο. Διαφόρων δὲ μαθημάτων, ἐν τε τῇ ἰατρικῇ σχολῇ και τοῖς νοσοκομείοις ἀκαμάτως ἀκροασόμενος, μάλιστα δὲ ταῖς ἀνατομικαῖς και χειρουργικαῖς ἐγκύπτων σπουδαῖς και ἀσκήσειν, ἐν μὲν τοῖς μαιευτικοῖς και ταῖς τῶν γυναικῶν και παιδῶν νούσοις, τοῦ Capuron, ἐν δὲ τῇ χειρουργικῇ κλινικῇ, τοῦ Dupuytren, ἐν δὲ τῇ

1) Περὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ποικίλων σπουδῶν τοῦ ἡμετέρου Κωνσταντῖνου, τὰ ἐξῆς ἐν τοῖς ἐγγράφοις αὐτοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εὐρεθέντα τεκμηριῶ.

αον) Ἡμερολόγιον μετὰ πλείστων ὄσων ἰατρικῶν τε και φιλολογικῶν σημειώσεων.

βον) Σημειώσεις εἰς τα Νέμεα τοῦ Πινδάρου.

γον) Διάφορα ἐπιγράμματα και στιχογραγήματα εἰς ἀρχαίαν και νεωτέραν γλῶσσαν, ἐν οἷς και τὸ ἐξῆς εὐρηται ἐπιτύμβιον, πρὸς τὸν ἐν τῇ ἀνθρωποτομίᾳ διακρίθέντα καθηγητὴν τῆς ἀνατομίας Catalacci, θανόντα :

— Τίποτε, Κατέλαχε, ὡς ζοφερῶ ἐνὶ δόματι ἦσαι ;

Πρὶν τε τομὴς νεκύων, νῦν σὺ νέκυσ κίεσαι ;

— Ὡ φίλε, οὔτε πίπονθς νέον νεκροῖς ἐπι γάστρῃς
Τοῖσι, κ' εἰν Ἄιδου δόμασι συμφέρομαι.

Ἐπίσης εὐχαριστήριον πρὸς τοὺς ἐν Πίσῃ καθηγητὰς ὅτε τοῦ διδακτορικοῦ ἔτυχε πτυχίου :

α Ἰπποκράτους σοφίης εὐ εἰδότες, ἠδὲ διδάκται

Θειοτάτης τέχνης, ἰδμοσύνην ἔδοτε

Ἡμῖν· ἀλλ' ἐστίεν φάος ἡλίσιον ὄρωμεν

Και σθένος ἐν γυίοις, στήθεσι κ' ἐστὶ θυμὸς

Μνησόμεθα αἰὲν ὑμῶν, χάριτας μυρίας τ' ἐνεμεθόμεν.

Ἄς γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς αἰνετὸν ἴσται τελεῖνα.

έσωτερική κλινική και τῇ έσωτερική παθολογία, τοῦ Broussais, ἐν δὲ τῇ έσωτερική κλινική και τῇ αὐτῇ παθολογία ώσχύτως, τοῦ Chomel, ἐν δὲ τῇ έξωτερική κλινική, πρὸς τοῖς άνω και τῇ ὀφθαλμοϊατρική, τοῦ Roux, ἐν δὲ τῇ ιατρική χημεία τοῦ Orfila, και ἐν τοῖς άνω πάλιν τοῦ Lisfranc και τοῦ Royer κτλ. δι' ὅλης διέτιας άκριβῶς διηκροάσατο, πρῶτος εἰς τὰ ἐδώλια τῶν άκροατηρίων καθ' ἐκάστην ἀπὸ πρῶτας μέχρις έσπέρας προστρέχων, και περὶ τὰς κλίνας τῶν ὑπὸ τῶν καθηγητῶν τῶν περιφήμων νοσηλευομένων, και ὑπὸ μυρίων τῶν διδασκάλῳ, ζήλῳ άκαμάτῳ, άκολουθοῦντων και ζυνοθουμένων φοιτητῶν συμπιεζόμενος και ἀεὶ σπουδάζων ὁ πρῶτος παρὰ τῶν διδασκοντι καθηγητῇ προίστασθαι, και τῆς διδασχῆς αὐτοῦ άκράτως μετέχειν ἀεὶ πειρώμενος.

Ἐν Παρισίοις δὲ τὰς διατριβὰς ποιούμενος τὸν διασημότετον τῶν Ἐλλητιστῶν Κοραῆν τὸν Χιον¹ γνωρίσας και αὐτῷ σχέσει στενή και εἰλικρινεῖ συναφθεῖς, πολλάκις άσμενος έπισκέπτετο και αὐτῷ ὠμίλει.

Ἐν δὲ τῇ μεγαλοπόλει ταύτῃ διατρίβοντι αὐτῷ, τοῦ τῶν Γάλλων άκρου φιλελλητισμοῦ πείραν λαβεῖν ζυνέβη. Οἱ ἐκεῖσε τότε παρεπιδημοῦντες ἑλλήνων παῖδες, μαθηταί, προσκαλοῦνται παρὰ τοῦ τῆς Αὐρηλίας Δουκὸς τῇ τυπικῇ, τῇ ἐπιστήμῳ φράσει, τῇ φιλόφρονι: Le Duc d'Orléans prie la jeunesse grecque de lui faire l'honneur etc. Φιλικώτατοι ὑποδέχονται τὸν Κωνσταντῖνον ὁ Lafayette, ὁ Portalis, ὁ Comte de Lasteyrie, ὁ Pouqueville, ὁ Ambroise Firmin Didot, ὁ Comte de Saint-Aulaire και ὡς πλείστοι ἄλλοι διάσημοι ἄνδρες και μετ' αὐτοῦ σχέσεις συνάπτουσιν άκραιφνεῖς. Ἐκτὸς τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ και ἄλλοι διακεκριμένοι σοφοὶ ἑλλήνες ἐν Παρισίοις τότε παρεπιδημοῦντες ἦσαν, οἱ οἱ Πίγκολος, ὁ Πολυζωίδης, ὁ Νικολόπουλος, Νικολαΐδης ὁ Λεβαδεύς, οἱ δύο Ζαμπέλιοι και τινες ἄλλοι².

Κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὴν τῷ Ἐλ-

λητισμῷ λίαν κρίσιμον, ἑλληνική ἐν Παρισίοις συνέστη ἑταιρία¹, ἥς, σὺν τοῖς λοιποῖς διασή-

1) Ἀπόσπασμα Κανονισμοῦ τῆς πρὸς διάδοσιν τῶν φῶτων ἐν Ἑλλάδι Ἰδρυθείσης τῷ 1829 ἐν Παρισίοις ἑταιρίας.

Ἡ πρὸ μικροῦ λοιπὸν ἐν Παρισίοις κατασταθεῖσα Ἑλληνική Ἑταιρία ἔχει πάντας τοὺς τρόπους ἵνα ἐπιτύχη τοῦ σκοποῦ διότι ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ἐθνικὴν βελτίωσιν τῆς Ἑλλάδος ἐνασχολεῖται εἰς τὰς ἐπιστήμας τὰς ἠθικὰς και τὰς πολιτικὰς, εἰς τὰς τέχνας και εἰς τὴν φιλολογίαν. Ἐκδοθήσονται δὲ ὑπ' αὐτῆς ἀλληλοδιαδόχως εἰς ἀπλο-ἑλληνικὴν γλῶσσαν πάντα τὰ στιχειώδη συγγράμματα ὅσα ἀπαιτοῦσιν αἱ χρεῖαι τοῦ ἀναγνωμένου Ἑλληνικοῦ Ἔθνους πρὸς δὲ και ἐφημερίαι εἰς τὴν ἀπλήν διάλεκτον καθ' ἕκαστον μῆνα, περιέχουσα και ὑπομνήματα γεγραμμένα εἰς τὴν παλαιὰν ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ἀὕτη δὲ ἡ Ἑταιρία, ἥτις κατεστάθη ὑπὸ πολλῶν Ἑλλήνων διατρίβόντων ἐν Παρισίοις συντίθεται ἤδη ἐκ πολυαριθμῶν μελῶν Γάλλων και ξένων, ἀπάντων σχεδὸν λογίων ἢ ἀνδρῶν τῆς ὑψηλοτάτης τάξεως. Πάντες λοιπὸν οἱ φιλέλληνες και οἱ φίλοι τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας ἐνωθήσονται ταχέως μετ' αὐτῶν, ἵνα συνεισφέρωσι διὰ τῆς ἐαυτῶν σοφίας και πείρας εἰς τὴν ἀναγέννησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅστις καταταχθήσεται ἐν βραχεῖ μεταξὺ τῶν εὐνομουμένων Ἐθνῶν. (Ὁ κανονισμὸς οὗτος ἑλλητιστῇ και γαλλιστῇ τετύπεται).

Μέλη τοῦ Γραφείου ταύτης κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἦσαν: Pierre David, Πρόεδρος, Pouqueville, ἀντιπρόεδρος, Ambroise Firmin Didot, ὁμοίως, Νικολόπουλος, γενικὸς γραμματεὺς, Landois, ὁμοίως, Νικολαΐδης Λεβαδεύς, εἰδικὸς γραμματεὺς, Edward Thayer, ταμίας.

Μέλη: Arragon, δικηγόρος τῶν Βασιλικῶν δικαστηρίων.—Artaud, ἑλλητιστής, Καθηγητῆς τοῦ Γυμνασίου Louis le Grand κτλ.—Babinet, ἑλλητιστής και φυσικός.—Berger de Xivrey, ἑλλητιστής κτλ.—Boeckh, ἑλλητιστής ἐν Βερολίμῳ.—Le chevalier Bronsted, σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας, περιηγητῆς ἐν Ἑλλάδι.—Brunet de Presle (Wladimir), ἑλλητιστής.—Battura, ποιητῆς και φιλόλογος Ἰταλός.—Κωνστ. Καραθεοδωρῆ, φιλόλογος Ἑλληνας, διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς κτλ.—Cassin, μέλος διαφόρων φιλολογικῶν Ἑταιριῶν.—Charles (Philarète) littérateur κτλ.—Κλεάνθης, Ἀρχιτέκτων, ἑλλητιστής.—Cousin, Καθηγητῆς τῆς φιλοσοφίας κτλ.—Cousinery, ἀργαιολόγος, πρῶην πρόξενος τῆς Γαλλίας εἰς Θεσσαλονίκην.—David (Jules), ἑλλητιστής κτλ.—David (Pierre), ποιητῆς, πρῶην γενικὸς πρόξενος τῆς Γαλλίας εἰς Σμύρνην.—David, γλύπτης, μέλος τῆς Ἀκαδημίας κτλ.—Defresne, homme de lettres.—Le Baron Degérando, Σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας, μέλος τῆς Ἀκαδημίας κτλ.—Didot (Ambroise Firmin), ἑλλητιστής κτλ.—Doin, διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς.—Dorient de Bellegarde, ἑλλητιστής.—Dugas Montbel, ὁμοίως.—Dupré, ζωγράφος ἱστορίας, περιηγητῆς ἐν Ἑλλάδι κτλ.—Eynard, φιλέλλην Ἑλβετός κτλ. εἰς Γενεύην.—Le Baron

1) Οἱ τῆς Ἰωνίας Συμυρναῖοι Συμυρναῖον εἶναι τὸν Κοραῆν ἀξιοῦσι, ἴσως ὡς ἐν Σμύρνην τραφέντα.

2) Ἐκτὸς τούτων αἱ οἰκογένειαι παρ' αἷς ἐξενίζετο ἦσαν αἱ τῶν κ.κ. Robert, Larcher και Galais, ἥς τῆς τελευταίας ὁ υἱὸς Leon, παιδείας και προτερημάτων ἀνάπλευς, ἐπιστήθιος μετ' αὐτοῦ ἐγένετο φίλος, οὐ μαρτύριον τῆς ἐφ' ἡλὴν εἰκοσαετιᾶν μετὰ τὴν ἐκ Παρισίων ἀπαλλαγὴν τοῦ ξένου παραταθείσης συγχῆς ἀλληλογραφίας, αἱ περισταθεῖσαι ἐπιστολαὶ τρανῶς ἀποδεικνύουσαι πότον ὁ Κωνσταντῖνος παρ' ἀπάντων τῶν γάλλων τούτων ἐτιμᾶτο ἀγαπώμενος.

μοις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀνδράσιν, ὡς πλείστοις γάλλοις τε καὶ Ἕλλησι καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἀπετέλεσε μέλος. Σκοπὸς δὲ τῆς ἐταιρίας ἐκείνης ἦν ἡ ἠθικὴ τῆς Ἑλλάδος βελτίωσις, διὰ τῆς ἐκδόσεως τῶν στοιχειωδῶν συγγραμμάτων, τῶν τῷ ἀναγεννωμένῳ ἑλληνικῷ ἔθνει ἀναγκαίων καὶ μνησιαίας ἑλληνικῆς ἐφημερίδος.

Τῆ 31 Ἰανουαρίου τοῦ 1829, ἀναγιγνώσκει ὁ Κωνσταντῖνος ἐν τῷ τῆς Ἐταιρίας περιβόλῳ πόνημα ὑγειονομικὸν «Υγιεινὰ παραγγέλματα» τοῦ πικλῆν, τὰ μέγιστα εὐφημηθεῖς. Τὸ πόνημα τοῦτο ἄμα ἀναγνωσθὲν ὑπὸ τῆς Ἐταιρίας υἱοθετήθη, καὶ ἡ τούτου διὰ τοῦ τύπου δημοσίευσίς δαπάνη ἐκείνης κοινῇ τῇ ψήφῳ ἀπεφασίσθη, προεδρεύοντος μὲν κατ' ἐκείνην τὴν συνεδρίασιν, καθ' ἣν ἀνεγνώσθη ἡ πραγματεία, τοῦ David, εἰσηγητοῦ δὲ τῆς ἐπὶ τούτῳ ἐκλεγείσης ἐπικρινούσης ἐπιτροπῆς τοῦ Vavasseur. Τὴν δὲ ἐκδοσὶν τοῦ πονήματος ὁ Firmin Didot ἀνέλαβεν.

Τῷ 1829, Ἀπριλίῳ τῆ 9, τὴν πρωτεύουσαν τῶν Γαλατῶν καταλιπὼν, εἰς Ἀγγλίαν ἀπεισιν· εἰς δὲ Λονδίνον τῆ 12 Ἀπριλίου, μετὰ τριῶν ἡμερῶν ὡς ἐγγιστα ὁδοίποριαν καὶ πλοῦν, ἀφικνεῖται, νῦν ἐκ τῆς πόλεως ἐκείνης εἰς τὴν τῶν Βρετανῶν πρωτεύουσαν μὲν 9 ὥρας, ὡς ἐκ τῆς τὴν σήμερον εὐχεροῦς ζυγκοινωνίας, διαρκούσαν.

Felix de Beaujour, πρῶν γενικὸς ἐπιθεωρητῆς τῶν προξενείων καὶ γενικῶν καταστημάτων ἐν Ἀνατολῇ κτλ.—Fleury (Amedée) δικηγόρος κτλ.—Fourcade, πρῶν πρόξενος διέπων τὸ γενικὸν προξενεῖον τῆς Γαλλίας εἰς Σμύρνην κτλ.—Florion, δικηγόρος κτλ.—Flerquin, homme de lettres κτλ.—Justiniani, φιλολόγος Ἕλλην, Χῖος.—Le Baron Gros, ζωγράφος ἱστορίας, μέλος τῆς Ἀκαδημίας κτλ.—Hase, Ἑλληνιστῆς, μέλος τῆς Ἀκαδημίας κτλ.—Herrmann, Ἑλληνιστῆς κτλ. ἐν Λειψίᾳ.—Hufeland, ἀρχίατρος τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσίας ἐν Βερολίνῳ κτλ.—Huyot, ἀρχιτέκτων, μέλος τῆς Ἀκαδημίας, περιηγητῆς ἐν Ἑλλάδι κτλ.—Ingres, ζωγράφος ἱστορίας, μέλος τῆς Ἀκαδημίας κτλ.—Kellsall, φιλολόγος Ἀγγλος, περιηγητῆς κτλ.—Krug, καθηγητῆς τῆς φιλοσοφίας κτλ. ἐν Λειψίᾳ.—Le Comte de Laborde, σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας, μέλος τῆς Ἀκαδημίας κτλ.—Landois, καθηγητῆς τοῦ Γυμνασίου St. Louis κτλ.—Le Comte de Lasteyrie, μέλος διαφόρων σοφῶν Ἐταιριῶν κτλ.—Λάζαρος, φιλόλογος Ἕλλην, μέλος διαφόρων Ἐταιριῶν κτλ.—Loewe Weimars, litterateur κτλ.—Löwengard, φιλόλογος γερμανὸς κτλ.—Μανιτάκης, φιλόλογος Ἕλλην κτλ.—Marcella Conseiller de Collège κτλ.—Marchais, μέλος διαφόρων σοφῶν Ἐταιριῶν κτλ.—Marron, φιλόλογος Ὀλλανδός, πρόεδρος τοῦ Consistoire τῆς μετερρυθμισμένης Ἐκ-

Ἐν ταύτῃ τῇ πρωτεύουσῃ, τῇ τῆς Εὐρώπης τὸν πληθυσμὸν καὶ τὰ πλούτη, οὐχ ἦττον δὲ καὶ τὴν οὐμίχλην, τοὺς σιδηροδρόμους, τὰ ἐργοστάσια καὶ τὴν ἀτμοδυναμικὴν κίνησιν, πρωτίστῃ, μέχρι τοῦ 1830 Μαρτίου διαμένει, διαφόρων περικλύτων ἰατρῶν τε καὶ καθηγητῶν ἀκροώμενος, ἰδίᾳ δὲ τῇ ὀφθαλμοϊατρικῇ ἐγκύψας. Τούτων ἦσαν F. R. Tyrell, Alexander Chamber (St. George Hospital), Seymour Moor (Eye Infirmary) κτλ. Περιεργείας χάριν σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι τῷ Λόρδῳ ἀρχιεπισκόπῳ Λονδίνου, κατὰ τὴν ἐν Λονδίῳ διατριβὴν αὐτοῦ, φίλιχ' ἐξενιζούση συνήφθη. Ὡσαύτως δὲ ἐκεῖ καὶ τῷ διασήμε τῆς φυσικῆς διδασκάλῳ Faraday ξυνην, καὶ ἐκτὸς τῶν φιλικῶν ἀγγλικῶν οἰκογενειῶν Bradehais, Corney, τοῦ

κλήσιας κτλ.—Martin, ἰατρός τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας κτλ.—Mauroy, Avocat aux Conseils du Roi et à la Cour de Cassation κτλ.—Μαυρομιχάλης, φιλόλογος Ἕλλην.—N. Μαυροματίτης, ὁμοίως.—Μελετόπουλος, ὁμοίως.—Moreau de Villeneuve, κτηματίας φιλέλλην κτλ.—Neumann, φιλόλογος Γερμανὸς καθηγητῆς ἱστορίας ἐν Μονάχῳ κτλ.—Νικολαΐδης Λεβαθεύς, φιλόλογος Ἕλλην.—Νικολόπουλος Σμυρναῖος, καθηγητῆς Ἑλλην βιβλιοθηκῆς τοῦ I' Institut κτλ.—Πάγων, φιλόλογος Ἕλλην.—Passow, Ἑλληνιστῆς ἐν Breslaw, κτλ.—Le Comte Pastoret (Amedée), μέλος τῆς Ἀκαδημίας κτλ.—Δ. Πατζούρης, φιλόλογος Ἕλλην.—Φιλιππέτσος (Κωνσταντῖνος), ὁμοίως.—Φωτίλας, φιλόλογος Ἕλλην κτλ.—Πολυζωΐδης, ὁμοίως.—Sa grandeur Monseigneur le Comte Portalis, garde des Sceaux de France, Ministre de la Justice etc.—Le Vicomte Portalis, Conseiller auditeur à la Cour royale de Paris etc.—Pouqueville, φιλόλογος, περιηγητῆς ἐν Ἑλλάδι, μέλος τῆς Ἀκαδημίας, πρῶν γενικὸς πρόξενος τῆς Γαλλίας ἐν Ἡπείρῳ κτλ.—Ψύχας, φιλόλογος Ἕλλην, Χῖος.—Raifé (Adolphe), φιλέλλην, περιηγητῆς.—Raoul Rochette, ἀρχαιολόγος, μέλος τῆς Ἀκαδημίας κτλ.—Reinaud, φιλόλογος, Orientaliste, employé au Cabinet des manuscrits orientaux du Roi de France κτλ.—Reuche, διδάκτωρ τῆς Ἱατρικῆς κτλ.—Rey Dussneil, Μασσαλιώτης φιλόλογος κτλ.—Ράλλης, φιλόλογος κτλ.—Ρουγιέρης, Ἀρχιτέκτων Ἕλλην κτλ.—Schloiermacher, φιλόλογος, καθηγητῆς τῆς Θεολογίας κτλ. ἐν Βερολίνῳ.—De Sinner, φιλόλογος Ἑλβετὸς κτλ.—Σωμάκης, καθηγητῆς Ἕλλην κτλ.—Le Baron de Stackelberg, ἀρχαιολόγος, περιηγητῆς ἐν Ἑλλάδι κτλ.—Thayer (Edward), πρῶν μαθητῆς τῆς Πολυτεχνικῆς Σχολῆς κτλ.—Θεοχαρόπουλος, καθηγητῆς Ἕλλην.—Thiersch, Ἑλληνιστῆς κτλ. ἐν Μονάχῳ.—Vavasseur, διδάκτωρ τῆς Ἱατρικῆς κτλ.—Villemain, σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας, φιλόλογος, μέλος τῆς Ἀκαδημίας κτλ.—Villeneuve, διδάκτωρ τῆς Ἱατρικῆς κτλ.—Madame veuve Wyttonbach, philologue, générale amie des grecs κτλ. à Leyde.—N. καὶ Δ. Ζαμπέλιοι, φιλόλογοι Ἕλληνες κτλ.

ἐπιστηθίου αὐτοῦ γάλλου Galais, τοῦ κατὰ τὴν ἐκ Παρισίων τοῦ Κωνσταντίνου ἀπαλλαγῆν μὴ δυνήθέντος τούτου ἀποχωρισθῆναι, καὶ αὐτῷ μέχρι Λονδίνου συνοδεύσαντος καὶ ἐκεῖ αὐτῷ συνοικήσαντος, καὶ τῶν μεγάλων τῶν ἐν Λονδίνῳ ἑλλήνων ἐμπόρων οὐκ ἀφίσταται, καὶ τοὺς οἴκους τοὺς τῆς Ῥάλλη, Μαυρογορδάτου, τοῦ Φραγκιάδη ὑπὸ τοῦ Κοραῆ εἰς ἐκεῖνους γράμμασι εἰσιτηρίοις εἰσαχθεῖς, θαμίζειν οὐκ ὄκνει¹.

Τῆ δὲ 8 Μαρτίου τοῦ 1830, τοῦ ἰστιοφόρου Flora τοῦνομα ἐπιβάς, ἐκ τῆς μεγαλοπόλεως ἐκεῖνης τῶν Ἄγγλων ἀπαίρει. Ἐν δὲ τῷ τῆς Βισκαίας βαθυχεύμονι κόλπῳ, τρικυμῖα ἀφροεσση ἐξαπίνης καταληφθεῖς, μόλις τῆ Ἀπριλίου 3 τὸ τοῦ Ἀγ. Βικεντίου τῆς Πορτογαλλίας ἀκρωτήριο παρήλλαξε, τῆ δὲ 6 τοῦ αὐτοῦ μηνός, τὰς τοῦ Ἡρακλέους στήλας διαπλεύσας, τὴν 22 Ἀπριλίου εἰς Σμύρνην τῆς Ἰωνίας καλλιγύναικα, μετὰ τεσσαράκοντα τεσσάρων ὀλοκλήρων ἡμερῶν ἐπίμοχθον πλοῦν, ἀφίκετο πόλιν, ὅθεν τῆς σωτέρας αὐτοῦ υγιείας τῆ ἐπὶ τῆ ἐπιστολῶν σπάνει λίαν ἀνησύχω μητρὶ αὐτοῦ ἐπιστέλλει ἀγγελτικὴν ἐπιστολὴν ἀμα φθάς, καὶ τέλος πάντων τὴν 10 Μαΐου τοῦ 1830 εἰς τὴν τοῦ Κωνσταντίνου προσώρμισε πόλιν παρὰ τῷ θείῳ αὐτοῦ, τῷ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τῆς ἐν Ἐφῶ ἐπταετοῦς διατριβῆς αὐτοῦ καὶ χρηματικῶς συτηρήσαντι τὸν φίλον ἀνεψιόν, οἰκήσων.

Ἄμα μόνον οὐκ ἀφικόμενος, ἐν τῇ ἰατρικῇ, τῆ ἄρτι ἐν Κωνσταντινουπόλει συσταθείσῃ Σχολῇ, καθηγητῆς προσκαλεῖται· ἀλλ' οὗτος τῆς τῆς μητρὸς, μετὰ τῶσαυτὴν μακρὰν καὶ ὀδυνηρὰν

1) Ἐν Λονδίνῳ διαμένων τῶν ὀφθαλμοπαθειῶν ἀγγλιστὶ πραγματείαν ξυνέγραψε ἐπιγραφουμένην «Treatment of the diseases of the Eye» ἐν δὲ τῷ ἡμερολογίῳ αὐτοῦ πλεῖστα ἴσαι σημαντικαὶ σημειώσεις ἐμπεριέχονται. Περιέργως δὲ καὶ τις τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης ἐν τοῖς ἐγγράφοις τοῦ μακαρίου θεολογικῆ ὑπὲρ τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας εὐρέθη διατριβή. Αὕτη δὲ ἦν ἀντίρρησις τοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην (1829) δημοσιευθέντος εἰς ἴον βιβλίου τοῦ ἐπικαλουμένου «Τοῦ κλήρου ὁ ὁδηγός», περιέχοντος ἐξήγησιν τῶν τριῶν πρὸς Τίτον καὶ Τιμόθεον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐπιστολῶν ὑπὸ Samuel Chéridon Wilson.

Ἄρτι δ' ἐν Ἰταλίᾳ ἐπιδημῶν, κομψῇ τινι καὶ λίαν εὐμαθεῖ Ἀγγλίδι, ἡπερ τοῦνομα Anna Agnes Trail ἴν, ξυνῆν, καὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ. ὡς δοκεῖ, κατὰ τὸ 1827 κάπως τρωσάσῃ τῆς σὺν ταύτῃ, ἐν Ἰταλίᾳ μεινάσῃ, σπερνήσῃ καὶ ἐμβριθοῦς ἀλληλογραφίας λίαν περιέρχους ἐπιστολῆς τινὰς ἔστιν ἐν τοῖς ἐγγράφοις αὐτοῦ σωζομένης ἰδέσθαι καὶ ἀναγνῶναι.

ἀποδημῶν φιλοστόργου ὄψεως, ἀκαθέκτω τῷ πόθῳ ἐπιθυμῶν, εἰς τὴν γειναμένην σπουδῇ ἀπέρχεται καὶ ἐκεῖσε διαμένειν ἐθέλει. Ἄλλὰ τοῦ θεοῦ πούναντιον παραινοῦντος, εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπανακίμπει, τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ, τὴν τοῦ καθηγητοῦ ἐν τῇ νεοσυστάτῳ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἰατρικῇ Σχολῇ θέσιν καθέξαι, πληρώσων. Ἄμα δὲ εἰς τὴν Ἐπτὰλοφον ταύτην ἀφικόμενος πόλιν, ἀρχεται πανταχόθεν, ὡς ἰατρός ἀφειδῶς προσκαλούμενος, καὶ ἐν ταῖς θεραπείαις ἐπιτυχῶν σπανίων εὐμοιρῶν, μάλιστα δὲ ἐν τοῖς μεγάλαις χειρουργίαις, ὑπὸ πάντων, τῶν τῶν παθῶν αὐτῶν, ὡς ἐκ θαύματος, σταθερᾶ τῇ χειρὶ σωζομένων, ἐπαινούμενος καὶ ἀγαπώμενος, ἐντὸς ὀλίγου χρόνου καὶ τῶν Ἀνακτόρων τῶν Αὐτοκρατορικῶν ἰατρός ἐπίλεκτος ἀναγορεύεται. Ταχέως δὲ τῷ σεβαστῷ καὶ φιλοστόργῳ αὐτοῦ θεῷ τὰ γενναίως ἐν Εὐρώπῃ παραχωρηθέντα αὐτῷ τροφίμα τε καὶ δίδακτρα εὐγνωμόνως μέχρις ὀβολοῦ ἀποτίσαντος, ἡ κοινωνικὴ αὐτοῦ θέσις ὅσημῃραι βελτίων ἀποβαίνει καὶ αὐτὸς μετὰ τινων ἐνδοξῶν τῶν Φαναριωτικῶν οἰκογενειῶν σχετιζέται, μάλιστα ἐν τῷ τοῦ χατμάνου Ἀλεξάνδρου τοῦ Μαυροκορδάτου ξυγγενικῷ, ὡς ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ συζυγίας, οἶκῳ ἐξαιρετικῆς τῆς δεξιώσεως καὶ ὑποδοχῆς ἀξιοθεῖς.

Κατὰ δὲ τὸ 1834, ἀδαμαντίνῳ τῆς τιμῆς ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μαχμούτ τοῦ Β' τοῦ αὐτὸν εὐνόησαντος βραβεύεται παρασήμῳ, τῷ Νισάν-ι-ἰφιτιχάρ καλεσμένῳ καὶ τότε τοῖς τὰ μέλα ἀριστεύουσι χορηγουμένῳ.

Τῷ 1835 μετὰ τῆς Ἐριφίλης, σπανίας καλλονῆς καὶ ἀρετῆς μετόχου νεαρᾶς καὶ ἀνθηρᾶς κόρης τῆς Σταύρου τοῦ Ἀριστάρχου, τοῦ κατὰ τὸ 1822 τοῦ μεγάλου Διερμηνέως τοῦ Διθανίου θέσιν κατέχοντος, ὑπουργοῦ τῶν ἐξωπερικῶν δίκην, ὡς πρὸς τὰς μετὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων τῆς Ὑψηλῆς Πύλης σχέσεις ἐν Τουρκικῇ λειτουργοῦντος, συζευχθεῖς καὶ λίαν εὐτυχῶς μετ' αὐτῆς κατὰ τριετίαν συμβιώσας, στερεῖται αἴφνης αὐτῆς δυστοκικῆ νοσησάσης, καὶ φεῦ! τὴν ὑστάτην αὐτῆς πνοὴν προώρως ἐκπνευσάσης, καὶ βαρὺ ἄλγος τῷ ὑπερφιλούντι αὐτὴν ξυζύγῳ καὶ ἀμύθητον πένθος πᾶσι τοῖς ξυγγενέσι καὶ φίλοις καταλιπούσης.

Τῷ 1836 καθηγητῆς μὲν τῆς ἐξωτερικῆς κλινικῆς ἐν τῷ τῆς Αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς Νοσοκομείῳ, αὐτοκρατορικῷ διατάγματι, ἐγκαθίσταται, ἐνταυτῷ δὲ καὶ ἀρχίατρος τοῦ ἐν τῷ τῆς Δαμάσκειος Πύργῳ¹ (τῷ ὑπὸ τῶν Γάλλων

1) Ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τῆς ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β'.

καὶ κατ' αὐτοὺς ὑπὸ πάντων τῶν Εὐρωπαϊῶν Tour de Leandre, ἐναντίον πάσης ἱστορικῆς τε καὶ τοπογραφικῆς ὀρθῆς εἰδήσεως, ἀρχῆθεν ὀνομασθέντος καὶ μέχρι τοῦ νῦν οὕτως ἀτόπως λεγομένου καὶ γραφομένου) τῶν ὑπὸ τῆς λοιμικῆς νόσου κατεχομένων νοσοκομείου.

Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν ἐποχὴν ὁ Σουλτάνος Μαχμούτ ὁ Β', ἀνὴρ νοημονέστατος καὶ σπουδῆ ἀναμφισβητήτω θέλων τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας ἐν τῷ κράτει αὐτοῦ ἀτρεκῶς εἰσαγαγεῖν καὶ ἐγκαθιδρῦσαι, καὶ σκεπτόμενος, τὸν ἰατρὸν εἶναι τὸν μόνον ἐπιστήμονα ἀνδρα ἰκάνον ἐν ταῖς οἰκογενεαῖς τὸν πολιτισμὸν μεταχετεῦσαι καὶ διδάξει οἰκειακῶς κατὰ τι, ἀληθοῦς μὲν ἐπιστήμης μέτοχον ὄντα, οὐχὶ δὲ ψευδοῦς καὶ φιλοχρηματικῆς μόνον καὶ πλεονέκτιδος, συνέλαβε τὴν μεγάλην ἰδέαν, τὴν ἰατρικὴν σχολὴν, ἣν ἐναγχος ἐγκαθιδρῦσατο, τῷ Στεφάνῳ Καραθεοδωρῇ καὶ τῷ ἀδελφιδῷ τοῦ του Κωνσταντίνῳ ἐπιτρεψόμενος, κατ' ἀρχὰς τὸ ἐνόν, διερμηνέων χρήσει, ἐν ταῖς ὅλως στοιχειώδεσι παραδόσεσι τῶν τῆς ἰατρικῆς ἐπιστημῶν προσιτῆν τοῖς βουλομένοις τῶν ὀθωμανῶν παιδῶν καταστῆσαι τὸ πρῶτον δυσωπουμένων μὲν ἐπιστήμην τινὰ ὑπὸ χριστιανῶν μαθητῶν, μισθαρίοις δ' ἐμμήνοις αὐτοὺς σαγηνευσόμενος πρὸς δοκιμὴν καὶ τοῦ λαοῦ βαθμιαίαν συνοικίωσιν τῇ τε ἐπιστήμῃ καὶ τῇ ἀνθρωπότητι διὰ τῆς συγχρωτίσεως καὶ ἡμερησίου συμβιώσεως μετ' αὐτῶν καὶ ἀπολαύσεως ὁμοτίμου, τῶν αὐτῶν τε δικαιομάτων καὶ τῆς τῶν αὐτῶν χρεῶν ἐπιβολῆς. Τῆς πρώτης δὲ πείρας ἐπιτυχοῦς φανείσης τῷ ἀναμορφωτῇ ἐκείνῳ τῷ μεγαλονόφῳ, ἀπεφάσισεν ὁ μεγαλεπήβολος οὗτος Σουλτάνος καὶ Καλίφης ἐξ Εὐρώπης ἐμπείρους καὶ δοκίμους ἀσκληπιάδας προσκαλέ-

τοῦ καὶ πορθητοῦ ἐπικληθέντος γενομένης κατὰ τὸ 1453 ἔτος πολιορκίας Κωνσταντινουπόλεως, λόγου γενομένου περὶ τοῦ κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος Φάρου, ὃν ἐφύλαττε μετὰ 50 ἀνδρῶν ὁ βενετὸς τριήραρχος Γαβριὴλ ὁ Γρεβισανός, σημεῖοι δὲ σοφοὶ μεταφραστῆς κ. Ἀπόστολος Βαρεϊάδης, ὁ ἐιδάκτωρ τῆς ἰατρικῆς ἐκ τῶν τῆς Σχολῆς τῆς Βιέννης, τὰ ἐξῆς: «Σκόπελός τις μεταξὺ Σαραΐ Βουρνου καὶ Σκουτάρεως κείμενος, ἐκαλεῖτο τότε Δαμάλεως σῆμα, ἀπὸ Δαμάλεως γυναικὸς Χέρητος, στρατηγοῦ τῶν Ἀθηναίων. ἐπὶ τοῦ σκοπέλου τούτου τεθαμμένης οἱ Τούρκοι ἐντεῦθεν ἴσως καλοῦσιν ἐπιτυχέστερον αὐτὸν Κιζ Κουλέν (Πύργον τῆς κόρης), οἱ δὲ Εὐρωπαῖοι ἐσφαλμένως, ὡς καὶ ἄλλα ὡς πλείστα, Λεονάρδου (γρ. Λεάνδρου) Πύργον» — Πολιορκία καὶ ἄλωσις Κωνσταντινουπόλεως, Α. Β. Μερτμάννου μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ γερμανικοῦ ὑπὸ Α. Β. ἐν Ἀθήναις 1859.

σασθαι πρὸς τε τὸ τὴν ἀρτισύστατον ἰατρικὴν σχολὴν ἐπὶ τὸ βέλτιον ἀναμορφώσασθαι καὶ ταῖς ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ παρεμφερῇ ἀναδείξασθαι. Οὕτω διὰ τοῦ ἐν Βιέννῃ πρέσβειος ἢ μᾶλλον τοῦ τότε πολυχρονίου ἐπιτετραμμένου ἐμοῦ θεοῦ Ἰωάννου τοῦ Μαυρογένους ἐκ τῆς ἀκαδημαϊκῆς ἐκείσε τῶν ἰατρῶν συγκλήτου ἐπιλεκτόν τινα τοῦ Ἱπποκράτους θιασώτην καὶ καθηγητὴν ἐπισήμως μεταπέμψασθαι ἐπένευσεν ὁ Σουλτάνος.

Τοιοῦτον δὲ ἐκείθεν τὸν παρὰ τοῖς Τούρκοις πολὺν ἐνταῦθα Dr Bernard ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν γενόμενον καὶ ὡς πλείστα χρήματα τε καὶ δόξαν ἐν βραχεὶ προσκτησάμενον, ἀλλὰ δυστυχῶς πρόωρον ὑπὸ πταιμίας θάνατον λαχόντα διὰ τῆς ἀτασθάλως ἐν ἀκατίῳ πλέοντα ὑπὸ τοῦ πρώτου τῶν ἐρετῶν αὐτοῦ, τῇ αὐτοῦ παρνώφῳ διαταγῇ, ἀλγοῦντος ὀδόντος βιαίου δι' ὀδοντάγρας ἐξορύξεως. Ὁ προσκληθεὶς οὖν οὗτος ἰατρός, τῷ Κωνσταντίνῳ μάλιστα τῷ ἡμετέρῳ, ὡς ἐκτὸς τῆς λοιπῆς ἐπιστημονικῆς αὐτοῦ ταθῆσεως, καὶ τῶν τῆς ἡμετέρας χώρας ἡθῶν καὶ ἐθίμων καὶ γλωσσῶν ὡς μάλιστα εἰδήμονι ἀπεφάσισε συνασπίσασθαι καὶ αὐτὸν ζυμπράκτορα καὶ ζυναγωγὸν ἐν τῇ νέᾳ τῆς σχολῆς διευθετήσει καὶ ἀνοργανώσει ἀναδείξει πρὸ πάντων τὴν προκαταρκτικὴν τῆς στοιχειώδους γλωσσολογίας καὶ τῆς λοιπῆς ἀναγκαίας μαθήσεως γνῶσιν, ἣν Γάλλων παῖδες ἀνθρωπότητος (les humanités) καλέουσιν, ὡς τὸ ζῦνολον τῶν ἐκείσῳ τῶν ἀνθρώπων κατεπειγόντως ἀναγκαίων γνώσεων, ὧν ἄνευ οὐκ ἔν ἀνθρωπὸς τις ὀνομάζοιτο, ζυμπεριέχουσαν ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν διαφορῶν τῆς ἰατρικῆς ἀπεράντων ἐπιστημῶν τὴν διδαχὴν ἐπὶ τὸ μεθοδικώτερον καὶ ἐπιστημονικώτερον διατεθῆναι διαταξάμενος.

Οὕτως οὖν τῆς Σχολῆς βαθμηδὸν προαχθείσης καὶ δοκιμωτέρας σχετικῶς ἰατροῦς, οὗς καὶ πτυχίῳ ἐπισήμῳ διδάκτορας τῆς ἰατρικῆς, τὰς ἀκαδημαϊκὰς συνήθεις δοκιμασίας ὑποστάντας ἀνηγόρευσαν, ἀναδείξεως, πρὸς τὴν ἐκπολίτευσιν τῶν τῶν Τούρκων παιδῶν τῶν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τοὺς μὴ Μουσουλμάνους αὐτόχρονα ἑαυτῶν κατωτέρους καὶ τῶν αὐτῶν ἀστυκῶν δικαιομάτων ἀναξίους οἰομένων, καὶ οὕτω πολιτευομένων πρὸς αὐτοὺς, ἢ ἐπενέργειν θαυμασία ἀληθῶς ἀπέβη. Ἐπειδὴ τὸ ἐπιθετον γκιζοῦρ τὸ εἰς οὐσιαστικὸν ὀνόματος ὕψος ἀναχθέν, ὅλως ἐκ τῆς Σχολῆς ἐπὶ ποινῇ αὐστηρᾷ ἐξωστρακίσθη, καὶ οἱ μαθηταὶ οἱ Τούρκοι σὺν τοῖς χριστιανοῖς πάσης αἰρέσεως καὶ

τοὺς Ἑβραίους οἰκειωθέντες καὶ ἀδελφοποιηθέντες αὐτοὺς ἠγάπησαν καὶ ἐτίμησαν, καὶ τῆς Σχολῆς ἀνθρωπότεροι ἑαυτῶν καὶ ἀληθοῦς παιδείας καὶ ἠθικῆς ἐπισήμου καὶ λογίας μέτοχοι ἐξεληθόντες, τὴν ἰσότητά καὶ ἀδελφότητα πάντων τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ σκῆπτρον βιούντων καὶ συναρξαζομένων λαῶν, ἐν αἷς ὡς ἰατροὶ εἰς τοὺπιόν εἰσῆρχοντο οἰκίαις, κηρύττοντες καὶ ἔργω τε καὶ λόγῳ διδάσκοντες, καὶ τὰ ἀτίθασσα τῶν συμπολιτῶν ἦθη καὶ ἔθιμα ἐξημεροῦντες, οἱ πρῶτοι τῆς ἰσοπολιτείας παρ' ἡμῖν δραστήριοι καὶ ἀποτελεσματικοὶ ἐγένοντο ἀπόστολοι. Καὶ ὅπερ ὀρίσμοι βασιλικοὶ καὶ ποιναι διαπραξασθαι οὐκ ἠδυνήθησαν, τοῦτο ἰατρῶν εὐπαίδευτοι καὶ πεφωτισμένοι παῖδες διεπράξαντο κατὰ μέρος.

Οὕτω τὴν τοῦ μεγαλοφυοῦς ἀναμορφωτοῦ ἐκείνου μονάρχου σύνεσιν καὶ ἀγχίνοιαν, τοῦ τὸ ἀριστον τοῦτο τοῦ ἀνθρωπισμοῦ μέσον ἀνευρόντος καὶ αἰσίως εἰς ἐφαρμογὴν καὶ πέρας ἀγαγόντος, θαυμαστέον καὶ εὐλογητέον.

Ἀπὸ τοῦ 1830 μέχρι τοῦ νῦν ἀνευδότης ἐν τῇ Σχολῇ τῇ ἀναμορφωτηρίῳ καὶ τῇ πρώτῃ ἀληθῶς ἐπιστήμονι ταύτῃ εὐδακίμως ὅλον ἡμῖσιν αἰῶνα διδάξας, τὸ πρῶτον μὲν φυσικὴν, εἶτα δὲ ἀνατομικὴν καὶ τελευταίον ἀποκλειστικῶς ἐξωτερικὴν παθολογίαν καὶ κλινικὴν, τὰ μάλιστα εἰς τὴν ἠθικὴν τοῦ ἄρχοντος ἔθους, ἐπὶ τὰ κρείττω ἀνάπτουζιν ζυνετελεσεν ὁ Κωνσταντῖνος ὑπὸ τῶν φοιτητῶν ἀγαπηθείς. Τῆς δὲ πρὸ μικροῦ σκιαγραφείσης ἀμυδρᾶ τῇ γραφίδι ἐποχῆς σώζονται τὰ ἐξῆς χειρόγραφα αὐτοῦ πονήματα: 1^ο) Σκέψεις τινὲς περὶ πανώλους. 2^ο) Mémoire sur l'état de la Médecine en Europe.

Τῷ δὲ 1836 τῇ 16/28 Ἰουλίου μέλος τοῦ νεοσυστάτου Ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου ὀνομάζεται. Κατὰ δὲ τῆς συστάσεως τοῦ λοιμοκαθαρτηρίου καὶ αὐτοῦ τοῦ Ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου μεγίστη τότε ἀντετάχθη παρὰ τῶν ἰσχυροτάτων τῶν Ὀθωμανῶν κληρικῶν (Οὐλεμάδων) ἀντίπραξις, ὡς αὐτῶν ταῖς βάσεις τοῦ ἰσλαμικοῦ, ὡς πρὸς τὰς περὶ εἰμαρμένης ἐπικρατούσας δοξασίας, ἀντικρὺς ἀντικειμένων· κατ' αὐτάς γὰρ παντὶ Μουσουλμάνῳ πᾶσα προφύλαξις πρὸ παντός τοῦ ἐκάστῳ ἄνωθεν θείᾳ τῇ ἀφεικτῷ μοίρᾳ προωρισμένου καὶ κατ' αὐτοῦ ἀντίστασις διαρρηθὴν καὶ αὐστηρῶς ἀπαγορεύονται. Ὁ δὲ Σουλτάν Μαχμούτ, τοῦτου αἰσθανόμενος, τὸν ἄκρον τοῦ ἰσλαμικοῦ ἀρχιερέα καὶ ἰθύντορα, τὸν Σεῖχ-ουλ-ισλάμ ἐπικαλούμενον, εἰς τὰ ἀνάκτορα μετακαλεῖται.

Τοῦτον δ' εὐσεβάστως προσκυνούντα ζυνωφρωμένῳ τῷ προσώπῳ καὶ βαρεῖα τῇ φωνῇ τὴν παντὶ νόμῳ πρὸς καθιέρωσιν ἀναγκαίαν ῥήτραν (φεφτᾶν) ἀπαιτεῖ. Τὴν δ' ἐπιούσαν ἐνεχειρίζετο ὁ Σουλτάνος παρ' αὐτοῦ τοῦ ἄκρου ἀρχιερέως τρόμφω καὶ φόβῳ προσιόντος τὸν ἱστορικὸν ἐκείνον Φεφτᾶν¹ τὸν τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὴν Αὐτοκρατορίαν ζύμπασαν ἀπὸ τοῦ ὀλεθρίου ἐκείνου λοιμοῦ ἄρδην ὡς ἐκ θαύματος ἀπαλλάξαντα.

Τῆς Αὐτοκρατορίας οὖν οὕτω βαθμηδὸν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον κραταιῶς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ παγωθείσης καὶ τῶν μεταρρυθμίσεων ὑπὸ τοῦνομα Νιζαμί Δζετίτ (νέα τάξις) εἰσαχθεῖσων, ἐσκέψατο ὁ μεγαλοφυὴς ἐκείνος καὶ γενναῖος Σουλτάνος καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας μεταβῆναι, τὰς ἀνάγκας αὐτῶν, ἰδίους ὀμμασιν ἐξετάσαι καὶ τὰ ἀναγκαῖα καὶ ἐν ταύταις ἐπιβαλεῖν.

Οὕτως ἄρξασθαι ἐκ τῶν τῆς Εὐρώπης ἐπαρχιῶν ἀρμόδιον εἰκάσας, τὸν ἐπιστήθιον αὐτοῦ φίλον καὶ ἰδιαιτέρον ἰατρὸν αὐτῷ ζυμπεριλαβεῖν καὶ μέτοχον τῆς ἀναμορφωτηρίου ἐκείνης ὀδοιπορίας ποιῆσαι οὐκ ὠκνησεν, ταύτην δὲ δίμηνον, τοῦ ἔαρος τὴν φύσιν ἐκ τοῦ ὕπνου τοῦ χαιμῶνος, εὐόσμῳ τῇ πνοῇ καὶ ποικίλῃ τῇ τῶν ἀνθούτων πεδίῳ καλλονῇ ἐξεγειρόντος, κατὰ Ἀπρίλιον καὶ Μάιον τοῦ 1837 ἔτους γενέσθαι ὤριστο. Αἱ δ' εὐτυχεῖς ἐκεῖναι πόλεις, αἱ τῆς πολιτιζούσης τοῦ μεγαλόφρονος Σουλτάνου παρυσίας ἀπολαῦσαι ὀρισεῖσθαι ἦσαν ἡ Βάρνα, ἡ Σούμλα, ἡ Σιλίστρια, τὸ Τύρνοβον ἀπασαί ἐκβουλγαρισθεῖσαι νῦν καὶ αὐτὴ ἡ ἐν τῷ τελευταίῳ ῥωσικῷ πολέμῳ διαβόητος γενομένη Σίπκα καὶ τελευταίον ἡ τῆς Ῥωμυλίας εὐφορος πρωτεύουσα, ἡ Ἀδριανούπολις, ἡ τοῦ Κωνσταντίνου φιλτάτη πατρίς. Ἐτυχε δὲ τότε ζυνοδοιπορήσας καὶ ὁ παρὰ τοῦ Σουλτάνου πρὸς διοργάνωσιν τοῦ ἤδη ἀναμορφουμένου ὀθωμανικοῦ στρατοῦ προσκληθείς ἐκ Βερολίνου μέγας κατὰ τὸν Γαλλογερμανικὸν πόλεμον ἀναδειχθείς ἀρχιστράτηγος, ὁ πολὺς καὶ πολύμητις Molike. Εἰς δὲ τὴν Σιλίστριαν οἱ τότε τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ ὑποτελεῖς Βλαχίας τε καὶ Μολδαυίας ἠγεμόνες ἔσπευσαν κατελθεῖν τὸν Βασιλέα αὐτῶν προσκυνήσοντες. Ἐν δὲ τοῖς τοῦ βιογραφουμένου ἐγγράφοις καὶ ἡμερολόγιον ἐκείνης τῆς περιόδου πλείστου λόγου ἀξίον σώζεται.

Σκοποῦ δ' οὐχ ὅλως ἀπο νομιζόμεν ἐνταῦθα περιεργ' ἄττα τοῦ χαρακτήρος τοῦ μεγαλεπήβολου ἀναμορφωτοῦ ἐκείνου τοῦ ὀθωμανικοῦ

1) Ἴδε τὴν μετάφρασιν τοῦ Φεφτᾶ εἰς τὸ τέλος.

κράτους Μαχμούτ τού Β' και τῆς αὐτοῦ περινοίας ἐνδεικτικὰ παρενθεῖται, ἐκ τῶν τοῦ σοφοῦ ἱατροῦ σημειώσεων τῶν πᾶν διδασκτικῶν ἀρυσάμενοι τὰ πλείστα, ἀνέκδοτα ὄντα. Καὶ πρῶτον μὲν τὰ ἐν Ἀδριανουπόλει ἀφηγησάμενοι περιεργα ὡς ἐνταῦθα τοῦ λόγου ἀφικόμενοι πρόσφορα θεωροῦντες εἶτα εἰς τὰ περαιτέρω ἐν γένει χωρήσομεν. Κατὰ τὴν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ τῇ περικαλλεῖ διαμονὴν αὐτοῦ, καθ' ἐκάστην ἐξήρηχοτο ἔφιππος εἰς κῆπὸν τινα κατῆρυτον, μικρὸν ἐκτὸς τῆς πόλεως, παρὰ ταῖς ὄχθαις τοῦ πολυφλοίσβου Ἐβρου κείμενον, πρὸς περιδιάβασιν πορευόμενος ὁ Σουλτάνος.

Ἐθαύμασε δὲ κατὰ τὴν αὐτοῦ διάβασιν διὰ τοῦ μέρους ἐκείνου τῆς πόλεως, ἔνθα πλῆθος χριστιανικῶν οἰκιῶν καὶ ἐμπορικῶν καταστημάτων συνεσφραγίσθητο, ἀνθρωπὸν θνητὸν μὴ βλέπων. Τὴν δὲ περὶ τούτου ἐκπληξίν αὐτοῦ τῷ ἐπιστηθίῳ αὐτοῦ ἱατρῷ ἀνακοινοῦται, τὸ αἴτιον παρ' αὐτοῦ τῆς τσοσάτης τῶν ζυμπολιτῶν αὐτοῦ ἀβελτηρίας διαπυθνανόμενος, ὡς τούτων ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διαβάσει αὐτοῦ αἰεὶ ὡς ἐκ συνθήματος ἀφανῶν γενομένων, ἐκ τούναντίου δὲ τὴν χάριν αὐτῶν διὰ τῆς πολυπληθοῦς αὐτῶν ἐμφανίσεως καὶ τῶν εὐφημιῶν ἐπὶ τῇ εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν βασιλικῇ αὐτοῦ ἀφίξει καὶ τῇ μετ' αὐτῶν εὐνῆφ ξυνδιατιθήσει διαδηλώσει ὀφειλόντων.

Ταῦτα πάντα πέρατα ὁ Κωνσταντῖνος τῷ Ἰακώβῳ Ζώτῳ, τῷ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρῷ αὐτοῦ, ἀνακοινοῦται, ἐν οὗ τῷ οἴκῳ ἐφιλοξενεῖτο ἐν τῇ ἐπιδημίᾳ, καὶ παρὰ τούτου μαυθάνει τὴν τοῦ λαοῦ ἀποχὴν τοῦ εἰς τὴν ἀγορὰν προβαίνειν τοῦ βασιλέως ἐξερχομένου καὶ τοῦ αὐτὸν εὐφημεῖν ῥητῇ τινι τοῦ γενικῆς Διοικητοῦ τῆς χώρας διαταγῇ γενομένην κατ' ἀρχαίαν τινὰ συνήθειαν ἀπαγορεύουσαν τῷ λαῷ τοῦ βασιλέως τὸ πρόσωπον βλέπειν, ὡς καίον διὰ τῆς θερμότητος, δυσωποῦν διὰ τῆς λάμψεως τῶν ἡλίου δίκην ἀκτίνων, καὶ ἐκθαμβοῦν διὰ τῆς βασιλικῆς μεγαλοπρεπειᾶς καὶ πομπῆς, καὶ οὕτως τὸν Βασιλέα σπουδῇ φεύγειν, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὃν ἡ παλαιὰ Γραφή διηγείται, τὸν Ἀδὰμ τοῦ μήλου τῆς γνώσεως διὰ τῶν ἀδρῶν χειρῶν τῆς Εὐᾶς γευθέντα, τὸν ἐπὶ τῇ παρακοῇ ὀργισθέντα αὐτοῦ πλάστην Θεὸν φόβῳ φυγεῖν ἐν τῷ Παράδεισῳ. Τὴν δ' ἐπιούσαν οἱ χριστιανοὶ προὔχοντες τε καὶ οἱ ὑποτελεῖς ἀπαξάπαντες μαθόντες ταῦτα, καὶ ὑπὸ τῆς προτροπῆς τοῦ συμπατριώτου αὐτῶν, τοῦ εὐνοουμένου ἰδιαιτέρου ἱατροῦ τοῦ Ἀνακτος ἐνθαρρυνθέντες, χαρᾷ καὶ γελούντι τῷ

προσώπῳ, εἰς τὸ μέρος τῆς βασιλικῆς διαβάσεως. ἀθρόοι ξυνήλθον καὶ Μαχμούτ τὸν Β' εὐφημοῦντες πολυχρονίζουσιν. Ὁ δὲ Σουλτάνος, τὴν εὐφημον προσαγορεύουσιν τοῦ εὐφημοῦντος λαοῦ διὰ τεμενᾶ ἀνταποδίδωσιν ὑπομειδιῶν καὶ διὰ τῆς ἀρρενωποῦ βροντώδους αὐτοῦ φωνῆς ἀχρῶν χαιρ τσορμπατζιλῶν ὀλοῖον, ἀκαλὴν ἐσπέραν, προὔχοντες, ἀνακράζει. Τῇ δ' ἐσπέρᾳ τῷ Κωνσταντίνῳ γελῶν φησι τὰ μέγιστα ἐπὶ τῇ τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ ἐμφανίσει ταρπῆναι καὶ ταύτην προτροπῇ τοῦ Κωνσταντίνου γενέσθαι εὐ εἰδέναι. Τὴν δὲ τοῦ λαοῦ ἀπὸ τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως ἀπομάχρυνσιν διαταγῇ τοῦ νομάρχου γενέσθαι μαθῶν, τοῦτον μὲν ἐς αὐριον παύεται ἀμέσως τῆς ἀρχῆς, τοὺς δὲ προὔχοντας τῶν χριστιανῶν τότε τσορμπατζίδας καλουμένους προσκαλεῖται παραταχθῆναι ἐν τῷ τοῦ νομάρχου αὐλῶνι. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἐξώστου αὐτὸς προβάς, εὐμενῶς μὲν αὐτοὺς προσαγορεύει, τὴν δὲ παῦσιν τοῦ νομάρχου καὶ τὸν λόγον τῆς παύσεως διαγγέλλων ἐπιπροστίθησι γεγωνίᾳ τῇ φωνῇ: «Ἀπῆκτων τῶν ἐμῶν πιστῶν ὑπηκόων βασιλεὺς εἰμι ἴσος· ἀπαντὲς ὑμεῖς τέκνα ἐμὰ ἐστε ἀγαπητὰ· οὐδεμίαν δὲ μεταξὺ ὑμῶν πρὸς ἀλλήλους θέλω τὴν δίκαισιν, εἰμὴ τὴν τῆς προσευχῆς, τῶν μὲν μουσουλμάνων ἐν τῷ τεμένει, τῶν δὲ χριστιανῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τῶν ἰουδαίων ἐν τῇ συναγωγῇ ξυνερχομένων».

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἐν Ἀδριανουπόλει κατὰ τὴν βασιλικὴν περιουσίαν ζυμβάντων. Φέρε δ' εἰπωμεν καὶ τινα ἄλλα ἀνέκδοτα, σχέσιν τινὰ πρὸς τὸν ἡμέτερον βιογραφούμενον καὶ τὸν Σουλτάν Μαχμούτ ἔχοντα, μάλιστα δὲ τὸν χαρακτῆρα τοῦ βασιλέως τούτου διαφωτίζοντα.

Ἐπὶ δύο καὶ ἐπέκεινα ἔτη ὁ Κωνσταντῖνος ὡς τοῦ Σουλτάνου ἰδιαιτέρος ἱατρός ἐν τοῖς Ἀνακτοροῖς πιλοφόρος διετέλεσε θαμιζῶν, βραδύτερον ἰδίᾳ βουλήσει φετοφόρος γενομένος.

Ὁσάκις δὲ ὁ Σουλτάνος πρὸς ἀναψυχὴν εἰς τὰ αὐτοκρατορικὰ τοῦ Καλενδερίου καὶ τῶν Θεραπειῶν περίπτερα ἐξήλαυε, τοῦτο δὲ συνεχῶς συνέβαινε, τὸ δεῖπνον αὐτοῦ ἐν τῷ τοῦ ἑαυτοῦ ἱατροῦ μαγειρείῳ παρασκευαζόμενον ἤθελε, ἐκεῖ θέρους ἀγραυλοῦντος. Κατὰ δὲ τὸ 1836 θέρους τοῦ Σουλτάνου εἰς τὸ τοῦ Καλενδερίου περίπτερον πλεύσαντος πλῆθος πολὺ θεατῶν ἐπὶ τῆς προκυμαίας περιεπᾶται ἀναψυχόμενον. Ὁ δὲ Σουλτάνος, τὴν περὶ αὐτὸν κίνησιν λίαν φιλῶν ἐν γένει, ἐθεῖτο εὐθυμος καὶ προσηγῆς, ὡς εἰθίζεν, ἐκ τῆς θυρίδος, τὸ προσιὸν καὶ ξυνωθούμενον ἐπὶ τῆς προκυμαίας πλῆθος· βρέφος δὲ τι

κἄπως πολυτελέστερον τῶν ἄλλων ἠμφιεσμένον παρατήρησας καὶ παρὰ τοῦ εὐνοουμένου αὐτοῦ θλαχμηπόλου Ῥιζᾶ μπέη τοῦ ἔπειτα περιφήμου γενομένου Ῥιζᾶ πασσᾶ, ἀρχιστρατήγου καὶ ἀναμορφωτοῦ περὶ τὰ στρατιωτικὰ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ, τοῦ ἔναγχος τὸ ζῆν γέροντος ἐκμετρήσαντος, τὸ βρέφος τοῦτο τοῦ Κωνσταντίνου εἶναι μαθὼν, εὐθὺς αὐτό, τὸν νῦν πρεσβευτὴν ἐν Βρυξέλλαις, καὶ τὴν ἐσπέραν ταύτην ἐνταῦθα παρόντα κύριον Στέφανον, προσεκαλέσατο παρ' ἑαυτῷ μετὰ τῆς αὐτοῦ τροφοῦ, καὶ λαθὼν τὸ βρέφος ἐκ τῶν τῆς τροφοῦ ἀγκαλιῶν, ἡδιστα ἠσπᾶσατο, τοῦτο ἐναγκαλισθῆναι καὶ τοὺς παρισταμένους λέγων, τῷ βασιλοῦ παιδι Νιζαμεδιδίν Ἐβέντη (τῷ μὴ ἐπικίψαντι) ὁμοιάζειν τὸν παῖδα. Τῇ δὲ τροφῷ σᾶκκον χρυσοῦν νομισματίων (ρούπιδων) ἀνάπλεων δωρησάμενος, ἀμέσως καὶ τὸν πατέρα παρ' ἑαυτῷ προσεκαλέσατο, συγκαρτεῖ αὐτῷ ἐπὶ τῷ παιδί, καὶ γοργὸν γελᾶσας ἐπὶ τῇ ἐκπλήξει τοῦ πατρός, τὸν υἱὸν ἐξαπίνης παρὰ τῷ Σουλτάνῳ ἤρμεον καὶ εὐθυμον ἀνακείμενον θεασάμενον.

Ἡμέρας δὲ τινος, δι' ἀκατίου εἰς τὰ Ἀνάκτορα ἐπανακῆμπτων, μεγάλην συρροὴν ἀνθρώπων ξυνωθουμένων ἐπὶ τῆς τοῦ Διπλοκιοινοῦ ἀποβῆθρας παρατηρεῖ. Τὸ αἷτιον δὲ τούτων ἐρωτήσας καὶ μαθὼν, ὅτι χριστιανὸς πώλητῆς ἀνηλεῶς ὑπὸ τούρκου συνεπέειξ ἐπὶ δοληψίᾳ λογομαχίας ἐδαίρετο, πᾶραυτα τοὺς ἀνακρινούοντας πέμπει, καὶ τῆς ἀποβῆθρας οὐκ ἀπέρχεται, πρὶν ἢ ἂν τὸ διατρέξαν ἀκριβῶς μάθοι. Ἄμῃ δὲ αἰσθόμενος τοῦ τούρκου ἀδικήσαντος, διατέττει πᾶραυτα ἐπὶ προυργοῦ αὐτοῦ τοῦ Βασιλέως τὸν χριστιανὸν τὸν τούρκον ἀντίποινον ἀντιδαίρειν, ὅπερ ἐκεῖνος ὄλος ἐντρομος πρᾶξι ἠναγκάσθη. Τούτου δὲ παραχρήμα ἐκτελεσθέντος, τότε μόνον ἠυδόκησεν ὁ Σουλτάνος ἀπελθεῖν, τῷ ἀδικηθέντι πλουσίως δωρησάμενος, καὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτοῦ ἀλώβητον καὶ εἰς τούπιόν διατηρηθῆναι αὐστηρῶς διατάξας.

Καθήμενος δὲ ποτε τῇ τοῦ πρὸς τὴν λεωφόρον βλέποντος περιπτέρου τῶν τοῦ Διπλοκιοινοῦ (Γαιραχάν) ἀνακτόρων αἰθύσῃ, εἶδεν ὁ Σουλτάνος ξένον σὺν δεσποίνῃ τινὶ ἐφ' ἵππου καὶ αὐτὸν ἐφιππον παρελθόντα. Προσκαλεῖται δὲ τὸν ἐκεῖ παρευρισκόμενον Κωνσταντῖνον πυνηθόμενος, μὴ ἄρα οἱ διαβᾷται ὁ τῆς Ῥωσσίας πρεσβευτῆς μετὰ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου εἰσί. Τοῦ δὲ ἱατροῦ καταφήσαντος, «Πρόσχες, λέγει ἡ Α. Μεγαλειότης, αὐτῷ τῷ πράγματι καὶ τῇ διαφορᾷ. Μεγάλων μὲν Δυνάμεων πρεσβεύει μετὰ τῶν

ἑαυτῶν εὐνετῶν εἰς περίπατον ἐξερχόμενοι, παρ' ἐνὸς μόνου παρακολουθοῦνται ὑπηρέτου· ὁ δὲ ἡμέτερος δεξιῶν ἐμῶν (ὁ ἐπὶ τῶν οἴνων καὶ πνευμάτων ἦτον ὁ κατώτερος πάντων νομιζόμενος τῶν ἐν τοῖς ἀνακτόροις) ὁσάκις ἐξέρχεται ὑπὸ τετραρχόντα τοῦλάχιστον παρακολουθεῖται θεραπόντων.

Ἄλλοτε δὲ ποτε τὸ ἐξῆς συνέβη: Τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ, τοῖς κατὰ τὸν Βόσπορον θέρους ἀγραυλοῦσι ἀνάγκη ἦν πλοιαρίους τοῖς ἑαυτῶν τέτταρσι τοῖς ἐρετμοῖς κινουμένοις ἢ καὶ διττῶς τρικώποις, τοῖς κομψοῖς, δις τῆς ἡμέρας, πρωίας μὲν τῷ ταχεῖ καὶ πολυδίνῳ τοῦ πορθμοῦ ρεύματι εἰς τὸ ἄστυ ὡς τάχιστα καταπλεῖν, ἐσπέρας δὲ, βράδιον ἄλλ' οὐχ ἦττον ευαρέστως, τῶν ἐτησίως βορείων δροσικῶς πνεόντων τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν κατὰ τὰ κινικὰ βέλιστα τοῦ θέρους καύματα ζωογονούντων, ἀπὸ τῆς Πόλεως ἐπὶ τὰ κατὰ ταῖν τοῦ αἰσθησιβοῦ Βοσπόρου τερπναῖν ἀκταῖν ἅπαντι ἀναψυκτικῷ ἀερί ἀναπνευόμενα περικλήθαι καὶ κήποις σύσκια περίπτερα ἀναπλεῖν. Τῶν δὲ ἐμπειρῶν καὶ ἀνδρείων κωπηλατῶν, τῶν ἐκ Νεοχωρίου καὶ Θεραπεῖων μάλιστα, τῶν ἐκλεκτῶν, θυμοειδῶν καὶ ὀρμητικῶν φύσει ὄντων, ἐρετικὸς ἀντικρυς κατὰ τὸν ἀνάπλου ἐτελεῖτο ἀγών, πρὸς ἀλλήλους σφοδρῶς ἀμιλλωμένων, τίνες τοὺς ἄλλους κατὰ τὴν ταχύτητα ἐναντίον τοῦ σφοδρῶς καταρρέοντος ρεύματος ἦν ὑπερτερήσειαν.

Ὁ δὲ ἡμέτερος Κωνσταντῖνος τοὺς ἑαυτοῦ ματαίως ἀπειργε κωπηλάτας τριήρει ἀκῆτῳ ξυναγωνίζεσθαι, ὡς τότε τῶν τοιοούτων τοῖς μεγιστάσι τῶν τούρκων ξυνήθων· ἀλλ' οἱ θυμοειδεῖς ἄνδρες, τὴν τῆς καρδίας αὐτῶν ὀρμὴν τῆς γενναίας καὶ ἀτρόμου καταδαμᾶν ἀδυνατούντες, τριήρει ποτὲ ἀκῆτῳ, ἧς ὁ τότε πανίσχυρος Ταχῆρ Πασσᾶς ἀρχιναύαρχος ἐπέβαινε, ἅμα συναντήσαντες, τοῦ κυρίου αὐτῶν ἐν ἀνγνώσει ἐμβριθοῦς τινος καὶ ἐνδιαφέροντος βιβλίου ὄλου καταβεβυθισμένου καὶ μηδὲ ὄλως τοῖς σωρηδὸν ξυνκαναπλέουσιν ἀκατίοις τὸν νοῦν προσέχοντος, καὶ ὑπὲρ ἀνθρώπων ξυναγωνισθέντες, θριαμβευτικῶς νικήσαντες, τὰ ξυνήθη τοῖς νικῶσιν ἐρέταις καγγάζοντες ἅμα καὶ ἀσθμαίνοντες ἐξεφώνησαν ἐκφωνήματα τὰ σκωπτικὰ. Ὁ δὲ ξινοφρωθεὶς ὑπὸ τῆς ἀλαζονείας καὶ μεγαλυχιᾶς σατρέπης, καὶ τίνος ἦν, τὸ τὸ ἑαυτοῦ ὑπερπηθῆσάν καὶ αὐτοῦ περιφρονῆσαν πλοίαριον διαπυθόμενος, καὶ τοῦ ἰδιαίτερου τοῦ Σουλτάνου, τοῦ αὐτοῦ δεσπότη, ἱατροῦ ὄν ἀκούσας, καὶ ὄλος ἐξάλλος ὑπὸ τῆς ὀργῆς διατέττει· ὁ ἀπερίσκεπτος τοῖς ἑαυτοῦ κωπηλά-

ταις ὅπου καὶ ὕψωσθήποτε τῷ τοῦ ἰατροῦ ἀν συναντήθειαν ἀκατίῳ, παραχρημα τοῦτο λαξ διατρήσαι καὶ ἀφεύκτως ἢ μὴν αὐτανδρον καταποντίσαι.

Ταῦτα τοῦ Ταχὴρ πρῶσά κατὰ φρένας ἔχοντος καὶ κελεύοντος, τὴν ἐπιούσαν, ἅμα τοῦ φαεινοῦ ἡλίου ἀνίσχοντος, τοῦ Κωνσταντίνου πρὸ ἀκχτίον πρὸ τῶν ἀνακτόρων αὐτῶν σαλευόμενον ἐπὶ τῶν φλοισβῶ τῷ πολυδίῳ τεταραγμένων τοῦ Βοσπόρου κυμάτων οἱ κωπηλάται, οἱ ἐκδίκατον πνέοντες, κατιδόντες, τὴν τοῦ δεσπότου αὐτῶν ῥήτην διαταγὴν ἄσμενοι ἐξετέλεσαν. Ἄλλ' ἄλλαι μὲν τοῦ σατράπου αἱ βουλαί, ἄλλα δὲ ὁ θεῖα ἀληθῶς ἐμπνεύσει καὶ φυσικῇ ἀγγινοῖα προοδευτικὸς ἀναμορφωτής, ὁ Σουλτάν Μαχμούτ ὁ Β', ἐκέλευεν· ἐπειδὴ ὅτε ὁ Κωνσταντίνος ἀπειθῶν τῶν ἀνακτόρων, τοῦ ἀκατίου αὐτοῦ ἐπιθῶσόμενος, καὶ τὸ πλοικῆριον αὐτοῦ μῶλις ἐκ τῶν βυθῶν τῆς θαλάσσης κόπῳ τε καὶ μόχθῳ πολλῶ ἀναιρούμενον ἐμβρόντητος θεωρήσας καὶ ἀπάντων τῶν ἐν αὐτῷ βιβλίῳ τε ἐγγράφων τε καὶ τῆς λοιπῆς ἀποσκευῆς παρανάλωμα τοῦ ἄλμυροῦ τῆς θαλάσσης ὕδατος γενομένων αἰσθόμενος, ἐν οὐ σμικρῇ τῇ ἀμηχανίᾳ καὶ τῇ ἐνδομύχῳ ἀγανακτήσει, τῇ δικαίᾳ, κατάπληκτος ἐπὶ τῆς προκυμίας, ἀπορῶν τί τὸ πρακτέον, ἴστατο, οἱ τοῦ Σουλτάνου θαλαμηπόλοι, ἐκ τῶν τῶν ἀνακτόρων θυρίδων μάρτυρες αὐτόπται τῆς βανδαλικῆς ἐκείνης πράξεως γενομένοι καὶ τῆς εὐκαιρίας ὡφελήθηται οὐδόλως διστάσαντες, εὐθὺ τῷ Σουλτάνῳ προστρέχουσι καὶ τὰ καθέκαστα χρώμασιν ἀπαισίους ἐκτραγωδοῦσι.

Ταῦτα ὁ Σουλτάνος ἀπληκτος καὶ ἀγανακτῶν καὶ αὐτὸς μαθῶν, ὀργίζεται σφόδρα καὶ ἀμέσως ὀρίζει καὶ διατάττει γεγωνίᾳ τῇ αὐτοῦ βροντώδει φωνῇ, καὶ ταῖς ὀφρύσιν αὐτοῦ ταῖς δασεῖαις σπασμωδικῶς ξυνεσπασμέναις, τὴν μὲν τοῦ ἰατροῦ συγγνώμην ἐπὶ τῷ ἀτόπῳ ξυμβάματι ἰδίους χεῖλεσι ταπεινῶς ἐκλιπαρῆσαι τὸν ἀγέρωχον ἐκείνον ἀρχιναύαρχον, τούτῳ δὲ ἰδίαις ταῖς χερσὶν ἀποτίσαι, πρὸς τιμωρίαν καὶ σωφρονισμὸν, τὸ ἀντίτιμον τῆς ζημίας, τὸ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀδικηθέντος ὀρισθησόμενον, τοῖς δὲ προσβληθείσι τοῦ ἰατροῦ κωπηλάταις βαρὺ πρόστιμον ἀποτίσαι καὶ δῶρον σημαντικὸν δωρησασθαι, ταῦτα δὲ πᾶντ' ἀκαριαίως καὶ ἀνευ οὐδεμιᾶς προφάσεως ἐκτελεσθῆναι. Πρὸς πλείονα δὲ ταπεινώσιν, διέταξεν ὁ Σουλτάνος, πρὸς τούτοις, τὸν Κωνσταντίνον, τούτων ἀπάντων κατὰ γράμμα ἐκτελεσθέντων εἰς τοῦ ἀρχιναύαρχου πορευθέντα ἀγγεῖλαι αὐτῷ τὴν τοῦ Σουλτάνου

διαταγὴν ἀκριβῶς ἐκτελεσθεῖσαν πρὸς ἡσυχίαν δῆθεν αὐτοῦ καὶ εὐχαρίστησιν. Ὁ δὲ ἀρχιναύαρχος ἐκὼν τ' ἀέκων κλίνας τὸν αὐχένα καὶ ὀξυκράτως ὑπομειδιῶν καὶ σκαιῶς πῶς χαριεντιζόμενος, ἠναγκάσθη ἐκλιπαρῆσαι αὐτῷ παρὰ τῷ δεσπότῃ Σουλτάνῳ μεδιτεῦσαι μήποτε καὶ βαρυτέρα αὐτῷ ἐπιβληθεῖη ποινή, τῆς πράξεως εὐθύνην ἅπασαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν ἐκείνου κωπηλατῶν ἐπιρρίψας καὶ αὐτοὺς πρὸς ποινήν ἀποβαλεῖν ὑποσχθεῖς καὶ ἀντ' ἄλλων ἀνταλλάξει.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν μετὰ τοῦ Σουλτάν Μαχμούτ τοῦ Β' σχέσεων, τῶν ἐξαιρετικῶν, τοῦ ἡμετέρου Κωνσταντίνου. Χωρῆσωμεν δὲ ἤδη καὶ πρὸς τὰς μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ ἡπίου καὶ γαληνοῦ ἀνακτος τοῦ Σουλτάν Ἀπτούλ Μετζίτ.

Τοῦ πατρὸς θανόντος, ὁ νεαρὸς διάδοχος τοῦ θρόνου τῶν Ὀθωμανῶν Ἀπτούλ Μετζίτ ἅμα τοῦτον ἀναβίξ, τὸν τοῦ ἑαυτοῦ πατρὸς ἰατρὸν, ὃν ἀκριβῶς ἐγνώριζε καὶ ἐξετίμα, πρὸς ἑαυτὸν ἐπισήμως προσκαλεσάμενος, τῷ ὑψηλῷ αὐτοῦ Προσώπῳ ὡς ἰδιαιτέρον εὐνοούμενον ἰατρὸν προσηρητήσατο, ἐπισήμου ἀρχιάτρου τοῦ Ἀπτούλ χάν Μολλᾶ ὄντος. Ἴνα δὲ τῆς ὑμετέρας εὐμενοῦς ἀνοχῆς πλέον τοῦ δέοντος μὴ καταχρῶμαι τὸ ἱστορήμα εἰς ἐπ' ἀπειρον παρατείνων, φέρε μόνον ἀνέκδοτά τινα τῶν πρὸς αὐτὸν φιλικῶν καὶ εὐνῶν σχέσεων ἀνελίξωμεν, τῆς ὥρας προκεχαφηκυίας ἤδη καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ὑπὸ τῆς ναρκωτικῆς τῆς ἐμῆς τοῦ λόγου ὑφῆς ὅλως ὑπὸ τῶν τοῦ Μορφέως δυσκαταβλήτων γοήτρων καταβλαλλομένους καὶ τὰ βλέφαρα ὑμῶν ὑπὸ ἄσης καὶ ἀνίας ἀκαθέκτως καταπίπτοντα καὶ μῶλις τῇ γενναίᾳ ὑμῶν φιλόφρονι ἀντιστάσει ἀνεωγῶτα διαμένοντα εἰκάζων.

Σμικρὸν δὲ πρὸ τῆς τούντεῦθεν ἀπαλλαγῆς αὐτοῦ, τοῦ αὐτοῦ φίλου ἰατροῦ δίοπτροις ῥινοσφιγκτήρσι (rinse-peze) χρωμένου αἰσθόμενος, καὶ ταῦτα κομψᾶ εὐρών, πόθεν ταῦτα πρίατο, αὐτὸν ἠρώτησε. Μαθῶν δὲ ταῦτα τὸν υἱέα αὐτοῦ, τὸν Στέφανον, τὸν τότε ἐν τῇ ἐν Βερολίῳ πρεσβείᾳ γραμματεύοντα, αὐτῷ ἀποστείλαι πρίαμενον, τοῦ αὐτοῦ εἶδους δίοπτρα καὶ τῇ Α. Μεγαλειότητι φροντίσαντα ὡσαύτως ἀποστείλαι ἐνετείλατο. Μαθῶν δ' ἔπειτα ὅτι πρὸ τριετίας ἤδη ὁ υἱὸς ἀπεδήμει, ζυγχωρεῖ αὐτόκλητος τὸν υἱὸν ἐπ' ἀδείᾳ διὰ τινα εἰς τὴν πατρίδα ἐπαγακῆμψαι χρόνον, ὡς τοῦ πατρὸς τὸν αὐτοῦ υἱὸν ἐπανιδεῖν μικρὸν βεβαίως, καὶ δικαίως, ἀκράτως ποθοῦντος. Καὶ πᾶραυτα ἡ βασιλικῇ τῷ ἡμετέρῳ ἐκείσε πρεσβευτῇ Ἰωάννῃ

τῷ Ἀριστάρχῃ Μπέῃ διαβιβάζεται ἄδεια ὁ δὲ υἱός, εἰς Κωνσταντινούπολιν, Ἰουνίου ἀρχομένου τοῦ 1861, ἀφικνεῖται περιχαρῆς τὸν πατέρα ἀσπασόμενος. Τὸν δὲ ἀνακτα τότε βαρέως νοσοῦντα καθ' ἐκσπτην ἐπεσκέπτετο ὁ ἰατρός. Ἄμα δὲ τὴν τοῦ Στεφάνου ἀφιξίν παρὰ τοῦ Κωνσταντίνου μαθὼν εἰς τὰ ἀνάκτορα τῷ πατρὶ συνοδεύοντα μεταπέμπεται αὐθημερόν. Μόλις δὲ τὴν ἐπιούσαν τοῦ ὕπνου ἐξεγερθεὶς, σπουδῆ τούτους παρεστῶτας διακυνθάνεται θάλαμψόλους, εἰ οἱ περιμενόμενοι ἀφίκοντο, καὶ ἀφικομένους ἀμφοτέρους, ἐνταῦτῳ παρ' ἑαυτῷ προσκαλεῖται. Ἐπὶ δὲ ἡμέρῃ ἐκείνῃ, ἀσθενεῖα μυῖκῃ καταχεόμενος, οὐ κατὰ τὴν αὐτοῦ συνήθειαν ἐστώς, ἀλλ' ὄλως ἐνδεδυμένος, ἐπὶ ἀνακλίντρον ὠχελῶς ἀνακείμενος, ὑπεδέξατο τοὺς προσελθόντας καὶ προσκυνήσαντας πατέρα τε καὶ υἱόν. Ἄμα δὲ εἰσελθοῦσι «χάριτας τῷ Στεφάνῳ οἶδα ἐπὶ τοῖς τάχιστα ἀποσταλεῖσιν μοι διόπτροις», ἔφη ὁ Σουλτάνος καὶ ἀμέσως προτρέπει αὐτὸν λέγων ὅτι δεῖ ἐξ ἀπαντος τὸν υἱόν, τὸν πατέρα ὄλως μιμηθῆναι, καὶ τῷ Βασιλεῖ οὕτως ὡς ὁ πατὴρ λειτουργῆσαι, ᾧ πλείστας ὅσας ὁμολογεῖ τὰς χάριτας, ἀς οὐδέποτε ἀνταξίως ἀνταμείψειεν ἄν. Τοιαῦτα δὲ καὶ τοσαῦτα τῷ ἰατρῷ πλέκει τὰ ἐγκώμια ὁ φιλανθρωπότατος καὶ γλυκύτατος ἐκεῖνος ἀναξ, ὥστε τὸν ἰατρὸν φύσει λίαν εὐαίσθητον καὶ εὐερέθιστον ὄντα, μηδ' ὀλῶς τὸ παράπαν ἀντιστῆναι τῇ ἰσχυρῇ ἐκείνῃ ζυγκινήσει δυνηθῆναι, ἀλλὰ δακρύοις θαλεροῖς περιρροόμενον σπουδῆ ὠκέοις τοῖν ποδοῖν, δρόμῳ ἀκαθέκτῳ καὶ σπόνῳ ἀρχοντι ὑχοῦμενον ὡς οἰστρολατούμενον ὑπεκφυγεῖν. «Σὺ, τέκνον, μὴ θεοῦ, ἀτρέμας ἦσο», προσεφώνησε τότε ὁ Σουλτάνος τῷ Στεφάνῳ, ἠδὲ τῇ τῇ φωνῇ «ὁ πατὴρ λίαν εὐαίσθητος ὢν, ζυγκινήθη τὴν ψυχὴν καὶ ζυγκινήθεις ἐκλαυσε· τὰ δάκρυα ταῦτα οὐκ ἔστι πικρὰ, χαρὰς δάκρυά ἐστι· μικρὸν ὑπόμεινον, τέκνον, παρ' ἐμοὶ διατρέβων ἡσυχος, καὶ ὁ πατὴρ ἐπανελεύσεται ἑαυτῷ συνελθόν». Ἡ δὲ ἐγκάρδιος αὕτη, μοναδικὴ ἐν τῇ τῶν Σουλτάνων ἱστορίᾳ, ζυνέντευξις ἐξηκολούθησε λίαν συγκινητικὴ οὖσα, μέχρις οὗ ὁ ἰατρός μετὰ χρόνον τὰς δυνάμεις ἀναλαθὼν καὶ τὴν καρδίαν ἐφρησυχάσας, εἴσεισιν, ὄλως εὐθυμος. Ὁ δὲ Σουλτάνος αὐτῷ πάλιν παρηγόρει καὶ εὐμενεῖς ἀποτελεῖ λόγους καὶ αὐτοῦ τοῦ μέλιτος τοῦ Ὑμηττοῦ ἠδίονας καὶ εὐοσμοτέρους, προσθεὶς περὶ τῆς τῶν ἑαυτοῦ τέκνων τύχης ὄλως ἡσυχον εἶναι, αὐτῷ ἐπαναπαυόμενον, ἐφ' οἷς καὶ παρὰ τοῦ υἱοῦ, ὁ πατὴρ ἐξεληθὼν, ἀκούσας ἡγαλλίασε σφόδρα, ὡς ἐκείνῳ καθ' ὅλον τὸ

τῆς τοῦ πατρὸς ἀπουσίας διάστημα γαλλιστὶ διὰ μακρῶν ζυνδιαλεξαμένου τοῦ Αὐτοκράτορος.

Βεβαίως ὁ εὐγενὴς ἐκεῖνος ἀναξ, τοῦ μοιραίου τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς τέρατος ἐγγίζοντος προαισθανόμενος, τὸ ὕστατον τραγὸν τῶν πρὸς τὸν φίλον αὐτοῦ ἰατρὸν εὐνῶν αἰσθημάτων δειγμα παρασχεῖν ἠβουλήθη ἀνευδοίαστον, καὶ τὸν αὐτοῦ υἱέα, ὃν βρέφος ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐγνώρισε καὶ ἐνηγαλίσθη, ἀνδρα ἤδη γεγόμενον, μάρτυν αὐτόπτην καὶ αὐτήκοον τῆς πρὸς τὸν πατέρα ὑψηλῆς αὐτοῦ εὐνοίας καὶ φιλίας τῆς ἀναντιρρήτου καταστήσαι, τὴν ζυνέντευξίν ταύτην ἐπίτηδες προκαλέσας.

Τὴν δ' ἐπιούσαν, Κυριακὴν, μόνος μεταξὺ τῶν πρέσβων τῶν μεγάλων ζυμμάχων Δυνάμεων ὁ τῆς Γαλλίας, ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἰδεῖν καὶ προσκυνῆσαι τὸν Βασιλέα ἠξιώθη. Τὴν γὰρ τῆς Δευτέρας πρὸς τὴν Τρίτην νύκτα τὴν τοῦ Ἰουνίου μεσοῦντος τῆς 13 τοῦ 1861 ἀποφράδα ἡμέραν παρέδοτο τὸ πνεῦμα τὸ ὕστατον ὁ γενναῖος καὶ ἀγάθος ἐκεῖνος Βασιλεὺς, εἰς τὰς τῆς αἰωνιότητος ἀμεταβλήτους μονὰς ἐποπτὰς, ἀπασιν τοῖς ἐκ τοῦ ζυνεγγυς αὐτὸν γνοῦσι τὸν ἥπιον καὶ φιλόφρονον αὐτοῦ χαρακτήρα, τοῦ τὸ ὑπήκοον ἅπαν αὐτοῦ, ἀνευ διακρίσεως οὐδεμιᾶς φυλῆς, ἐθνότητος καὶ θρησκείας, εἰλικρινῶς καὶ ἀδαισδιαιμόνως ἀγαπήσαντος καὶ τὴν ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν αὐτοῦ πρόοδον ὄλαις δυνάμεισιν ἐπισπέρξαντος, καὶ μάρτυρος τῆς πρὸς τὴν πάτραν αὐτοῦ στοργῆς γενομένης τῆς αὐτοῦ γενναίας καὶ εὐγενοῦς ψυχῆς, ἀμύθητων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ ἀτελεύτητον πένθος ἐγκαταλιπὼν.

Ὅτι δὲ ὁ Κωνσταντίνος λίαν εὐερέθιστος καὶ εὐδάκρυτος ἦν, καὶ γὰρ τούτου πείραν πολλάκις ἔλαβον, μάλιστα δὲ ἀπαξ, τούτο δὲ νῦν πρὸς ἀπόδειξίν ἀφηγοῦμαι. Μεταξὺ τῶν τῆς ἐσωτερικῆς κλινικῆς καθηγητῶν τῶν ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ τινος χρόνου τὴν ἔδραν ταύτην κατασχόντων ἦν καὶ τις ἐκ Τεργέστης, ἐκγερμανισθεὶς, ἐκ Γαλλίας τὸ γένος ἔλκων, Vallon τοῦνομα, ὅστις ἐπιρροῖα ἀυστριακῆ, μετὰ τὸν καθηγητὴν τῆς ἐσωτερικῆς κλινικῆς Rigler εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, τὴν τῆς Στυρίας πρωτεύουσαν Gratz ἢ Graetz, ἐν ἣ δευτερευούσά τις ἰατροχειρουργικὴ ὑπάρχει σχολή, ἐπανακίμψαντα, ὑπὸ τῆς τῶν καθηγητῶν συγκλήτου ἐπισήμως προσεκλήθη, τῆς ἐσωτερικῆς κλινικῆς καθηγητῆς ὀνομασθεὶς. Οὗτος ἐγγαμος ὢν καὶ φύμασι τῶν πνευμόνων πρὸ χρόνων δεινοπαθὼν, καὶ τέλος φθισιῶν, μετὰ δύο ἐτῶν καθηγεσίαν, ὡς ἐκ τοῦ πάθους ἐπίπονον τὸ τῆς ζωῆς αὐτοῦ

οικτρῶς ἐν Ῥόδῳ, ὅποι πρὸς τὴν ἐκ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἀέρος ἐλπισθεῖσαν τῆς αὐτοῦ ὑγείης βελτίωσιν ἀπῆρην, ἐξεμέτρησε νῆμα. Τῆς δὲ συζύγου ἔπειτα ἐνταῦθα ἐπανελεύσθη, πρὸς τὸ σιτηρεσίῳ τινὸς ἢ ἀπαξ καὶ διὰ παντὸς χρηματικῶν ποσοῦ ἀπολαῦσαι, ἔγωγε μετὰ τοῦ Κωνσταντίνου, ἐν τῇ τῆς Περαιᾶς λεωφόρῳ, τυχαίως περιδιαβάζων, καὶ διὰ τῆς οἰκίας τῆς χήρας διαβάς, προύτεινα τῷ συνδιαβάτῃ τὴν θύραν κρούσαι, καὶ τὴν χήραν τοῦ συναδέλφου ἐπισκεψαμένους, παρηγορησάμενος εἰς τὴν ἐπιβίασιν αὐτῆς ἀνηκέστῳ συμφορᾷ. Τὴν ἐμὴν πρότασιν δυσχερῶς δεξάμενος, ὡς ἐπιρρητῆ ἐαυτὸν εἰς τὸ ζυγλαίειν μᾶλλον ἢ τὸ παρηγορεῖν γινώσκοντα, ἐκόντα τ' ἀέκοντα συμπρέλαβον τὸν φίλον, τὴν εἰς τὰ δώματα τῆς δεσποίνης φέρουσαν κλίμακα ξυνανασῆσομενος.

Συκυρωπῶ δὲ τῷ προσώπῳ καὶ κατηφεί τῇ στάσει τὴν δεσποιναν προσαγορεύσας, ὡς εἰκός, ἀμα τῆς χήρας δακρυροοῦσης ἤσθετο ἐκὼν τ' ἀέκων καὶ ὀλολύζειν ἤρξατο τοσοῦτον ὥστε τὴν χήραν ἡμᾶς παραμυθῆσαι μᾶλλον ἢ ὑφ' ἡμῶν παραμυθηθῆναι ἀνάγκη ἐγένετο.

Ὁ δὲ τοσοῦτον εὐερέθιστος καὶ τῶν δακρῶν αὐτοῦ ἄσματος παροχέυς, ἐν ταῖς ἐγχειρίσεσιν, ὁ εὐτολμώτατος, ἀταραχώτατος, καὶ σκληρότατος χειριστὴς ἀπεδεικνύετο, τοσοῦτον ὥστε, ἐγχειρίσεως τοιαύτης προκειμένης, ὁ γλυκὺς καὶ ἠπιος τοῖς ἐγχειριζομένοις τὴν γλῶσσαν, βλοσυρὸς τὸ βλέμμα καὶ ἄγριος τοὺς τοῦ προσώπου χαρακτῆρας ἀπέβαιε, τὴν ἀταραξίαν τῆς ψυχῆς καὶ τὸ ἀτρομον καὶ εὐσταθές τοῦ μεχρὶ ἀγκῶνος πολλακίς αἰμοφύρτου βραχίονος καὶ τῆς χειρὸς οὐδέποτε ἀπολλύς. Φοβερὸς δὲ ἐγένετό μοι ἀπαξ ἰδεῖν, καὶ θαυμάσιος τὴν κατὰ τοὺς Γάλλους παρουσίαν τοῦ πνεύματος, ὅτε ποτὲ ἐγχειρίσει τινὶ δυσχερῆστέτῃ παραστάς, εἶδον αὐτὸν τὴν καρωτίδα ἀρτηρίαν, ἐν δυσκόλῳ τινὶ ἐγγονδρώματος ἐγχειρίσει ὡς πλείστας τὰς ἀνεξελίκτους διακλαδώσεις ἐν τοῖς περικυκλοῦσι τὴν τῆς παρωτίδος λίαν ἐπικίνδυνον χώραν ἀγγείοις ἔχοντος, ἠρέμα τὸν νοσηρὸν ἰστὸν ἐκκόπτοντα τὸν ἐπιτήθειον καὶ τὸ λυμφρὸν χειροῦργον ἀτρομήτως, τρώσαντα μὲν, οὐ πτοηθέντα δέ, ἀλλ' ἐν ἀκαρεῖ, τὴν κρουνοῦ ἀναπηδῶντος δίκην, τὸ ἐρυθρὸν ζωογόνον νᾶμα ἐξακοντίζουσαν ἀρτηρίαν, τρομερὸν θέαμα τῷ ἀπείρῳ καὶ δειλῷ ἐγχειριστῇ ἰδεῖν, ταχέειν ταῖν χεροῖν ἠρέμα μὲν ὡς τάχιστα δὲ ἐπίδεξαντα, καὶ τοῦ ζωογόνου αἵματος τὴν ῥαγδαίαν ἐξακόντισιν ἐν ἀκαρεῖ στή-

σαντα, καὶ τὸν ἀσθενῆ λειποθυμοῦντα θαυμασίως σώσαντα. Τοιοῦτος ἦν, ἄνδρες ἰατροί, ὁ τὴν καρδίην εὐμαρῶς μὲν καμπτόμενος καὶ κηλούμενος, δακρυροῶν καὶ ὀλοφυρόμενος παιδὸς ἢ γυναικὸς δίκην, ὅτε ἠθικῆς ἤπτετό τινος πληγῆς, τῶν φυσικῶν δὲ τραυμάτων καὶ αἱματηρῶν ἐγχειρίσεων ὅλως ἀνώτερος γενόμενος καὶ καρτερῶν ἀτρόμητος, προκειμένου ἀνθρώπου τῶν τοῦ θανάτου γαμψῶν ὀνύχων λυτρώσαι, καὶ σαώτερον αὐτὸν ἐαυτοῦ ἀποδείξει.

Κατὰ δὲ τὴν δευτέραν εἰς τὴν Ῥωμυλίαν αὐτοῦ περιοδεῖαν, τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐρασμίας καὶ ὠραίας, εὐγενοῦς γυναικὸς, προῶρως στερηθεὶς καὶ πολὺν χρόνον θρηνῶν ἐνεκὰ χηρείσεως, ἐσκέφατο κατὰ τὸ τοῦ θεοῦ ῥῆμα οὐκ ἀγαθὸν εἶναι τὸν ἀνθρώπου μόνον ἐν αὐτῷ τῷ παραδείσῳ βιοῦν, δι' ὃ καὶ ἐν τῇ πατρίδι ἐξελέξατο περικαλλῆ καὶ αὐτὴν νέκν κόρην ὀμοπάτριον πρὸς γάμου κοινωνίαν, μεθ' ἧς πλέον ἢ μετὰ τῆς προτέρας εὐβιώσας τέτταρα ἐγέννησε τέκνα, ὧν τὰ δύο θήλεα καὶ τὰ δύο ἄρρενα, ἀξιολόγον τετρακτὺν διττὴν καλῶν κάγαθῶν παίδων ξυνωρίδα τὴν σὺν τῷ πρωτοτόκῳ υἱῷ κατὰ τὸ γῆρας αὐτοῦ τὸ λιπαρὸν καὶ ἀκμαῖον τῆς ἀληθοῦς αὐτοῦ ὑστάτης εὐδαιμονίας αἰτίαν γενομένην.

Ἄλλὰ φεῦ! τὸν ἡμέτερον Κωνσταντίνον οὐκ ἐπέπρωτο μέχρι τέλους τοῦ βίου αὐτοῦ εὐδαιμονα σὺν τῇ εὐνετῇ καὶ τῇ δευτέρᾳ καὶ ταύτῃ οὐδαμῶς τῆς πρώτης τὴν καλλονὴν καὶ τὰ ἦθη κατωτέρᾳ ξυμβιωῖσαι. Ἄλλὰ μετὰ τὸν τελευταῖον τοκετὸν νόσον μητρικὴν νοσήσασα, ἀπέβίωσεν ἡ δύστηνος νεαρά καὶ ἕτερον ἄλλος ἀνίατον τῷ περιλύπῳ, μέχρι τοῦ ἐσχάτου τέρματος τοῦ βίου ἀγῆμφ μείναντι, συζύγῳ καταλιποῦσα. Μετὰ τὸν δεύτερον καὶ τοῦτον μέχρι τέλους ἀγαμὸν γάμον ὁ Κωνσταντίνος ὅλος τοῖς πεφιλημένοις αὐτοῦ τέκνοις μέχρι τῆς τούνευθεν ἀπαλλαγῆς αὐτοῦ φιλοσοφῶς ἐβίωσε ὡς πατήρ εὐδαιμων, περὶ τῆς ἀνατροφῆς, παιδείας καὶ εὐημερίας, ὡς οὐδεὶς ἄλλος φροντίζων, καὶ ἐπὶ τοῖς καλοῖς κάγαθοῖς τέκνοις ἐναβρονόμενος.

Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων τῶν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους προσπαθειῶν καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τούτου ἐργασίῶν καὶ τῶν ἐν τῷ ἀγλαῷ τῆς γυναικείας νεότητος φυτωρίῳ, τῷ τοῦ φιλογενεστάτου Κωνσταντίνου τοῦ Ζάππα, τοῦ μεγάλου τοῦ ἔθνους ἡμῶν εὐεργέτου ἐκείνου καὶ προστάτου, τῷ Ζαππῆ, ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Κωνσταντίνου διαπραχθέντων μνημονευτέον, ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ τὸ ἀνώτατον τοῦτο τῆς γυναι-

κειάς παιδείας ἴδρυμα διέποντος διοικητικοῦ συμβουλίου σχεδόν, πρόεδρος αὐτοῦ, βουλήσει καὶ ἐκλογῇ τοῦ εὐρυστέρου ἴδρυτοῦ, ἀνηγορεύθη καὶ ὡς τοιοῦτος, ὅσον τὸ προβεβηκὸς γῆρας αὐτῷ ἐπέτρεψεν, ἐλειτούργησε, καθ' ἐκάστην ἐπέτειον πανήγυριν καὶ λογοδοσίαν τοῦ ἀνωτέρου τούτου γυναικείου ἐκπαιδευτικοῦ καθιδρύματος καὶ ἀρμοδίον ἐναρκτήριον λόγον ἐκφωνῶν, καὶ ἐπὶ τοῖς γιγαντιαίοις τούτου προσδοκίαις, ὑπὸ τὴν σοφὴν τῆς ἀξιολόγου διευθυντρίας κυρίας Καλλιόπης Κεχαγιά διέβησαν, σεμνυνόμενος.

Φέρε δὲ πρὶν ἢ τὸν λόγον καταστρέψωμεν, ἰδίᾳ ἄττα ὁ ἡμέτερος φίλος, παρ' ἡμῖν, τῷ ἔθνει, τῇ πατρίδι, τῇ ἐπιστήμῃ καὶ φιλανθρωπίᾳ δουλεύων, εἰργάσατο· καὶ πρῶτον μὲν περὶ τῶν ἐθνικῶν αὐτοῦ ὅπως ἀφιλοκερδῶν καὶ ἀμύσθων λειτουργιῶν διεζῶμεν.

Ἀπὸ τοῦ 1830 μέχρι τοῦ 1879, καθ' ἡμίσειαν ὅλην ἑκατονταετηρίδα, πολλὰκις ἔφορος τῆς Μεγάλῃς τοῦ Γένους Σχολῆς, τῶν ἐθνικῶν φιλανθρωπικῶν ἡμετέρων ἐκτὸς τοῦ Ἄστεως κειμένων Καταστημάτων, μέλος τοῦ Διαρκοῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, ἐκλεγείς, ἀπασῶν τῶν κατὰ τὸ μακρὸν χρονικὸν τοῦτο δίσστημα συγκροτηθεισῶν γενικῶν τε καὶ μερικῶν συνελεύσεων καὶ συνεδριάσεων δραστηρίως καὶ διασημῶς μετασχών, μάλιστα σὺν τοῖς λοιποῖς τοῦ ἔθνους λογάσιν, τῇ συντάξει τῶν νῦν τὴν λαϊκὴν ἐθνικὴν διοίκησιν διεπόντων κανονισμῶν, κατὰ τὸ 1862, συνέπραξε, ἀπῆσαι ταῖς κατὰ τὸ 1870 συγκροτηθείσαις γενικαῖς τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ὑπὸ τὸ ὀθωμανικὸν σκῆπτρον τελοῦντος ἑλληνικοῦ ἔθνους συνελεύσεσιν, ἐν τοῖς ζητήμασι τοῖς πρὸς λύσιν αὐτοῖς προταθείσι, πολλὰκις τὸν λόγον αἰτήσας καὶ λαβῶν καὶ πρὸς ὄφελος τῆς τε Ἐκκλησίας καὶ τοῦ λαοῦ, οὗ ἄνευ Ἐκκλησία οὐκ ἂν ὑπάρξειεν, αὐτῷ χρησάμενος, ἕσαιε τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐλόμενος καὶ ὑπὲρ αὐτῆς μαχησάμενος. Πολλὰκις δὲ ἐν ταῖς διαφόροις περιόδοις καὶ φάσεσι τῶν Ἐθνοσυνελεύσεων, ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τὴν φιλὴν ἐξεπροσώπευσεν αὐτοῦ πατρίδα, τὴν Ἀδριανούπολιν. Ἐν δὲ τῷ ἀκανθῶδει βουλγαρικῷ ζητήματι, ἐξ οὗ τσαῦτα καὶ τοιαῦτα ἀνεφύησαν ἀνήκεστα δεινὰ τῷ τε Κράτει καὶ τῷ ἑλληνικῷ λαῷ, πολλὰ ἐμόχθησεν ὅπως τὸ κακὸν ἐγκαίρως προληφθῆ, ἀλλ' εἰς μάτην.

Τὸν δὲ πρὸς τὸ ἔθνος καὶ τὴν πατρίδα ζῆλον αὐτοῦ τὸν ἀσβεστον, καὶ τὰς ὑπὲρ τῆς ἐνομίας καὶ εὐημερίας αὐτῶν προσπάθειας, διὰ τῆς ἀπὸ τῶν κακῶς ἐχόντων ἐπανορθώσεως, ταῦτα οἱ

πλείστοι, οἱ ἐν τοῖς πρακτικοῖς περιεχόμενοι εὐγλωττοι αὐτοῦ λόγοι, διατρανοῦσι.

Καὶ ἡμέρας μὲν, δις τῆς ἐβδομάδος, μεθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἱατρικὰς ἐκτεταμένας μέχρι τῶν ἐσχάτων ὁρίων τῆς ἡμετέρας μεγαλοπόλεως ἐπισκέψεις, περὶ τὴν ἐν τῇ ἱατρικῇ σχολῇ ἀνέδοτον πεντηκονταετῆ καθηγεσίαν, νυκτὸς δὲ ἰδίᾳ περὶ τὴν τῆς ἐν Σταυροδρομίᾳ Ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων διευθέτησιν, καὶ τῶν αὐτόθι ἐθνικῶν Καταστημάτων, σχολῶν τε καὶ τὴν τῶν νόθων τροφήν, καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀπωλείας ἀπαλλαγὴν, ζῦν τοῖς ἄλλοις ὁμόφροσι καὶ γενναίοις φιλανθρώποις καὶ φιλογενέσι ἀνδράσι, ζήλω ἀκαμάτῳ καὶ ἐνδελεχεῖ τῇ μερίμνῃ ἠσχολεῖτο ὁ μακχρῖος ἐκεῖνος ἀνὴρ. Τὸ δὲ θέρος, κατὰ τὸ Νεοχώριον τοῦ Βοσπόρου πρότερον ἀγραυλῶν, καὶ τελευταῖον μονίμως ἐν τῷ ἰδιοκτῆτῳ παραθαλασσίῳ αὐτοῦ τερπνῷ οἰκῶν οἴκῳ, οὐκ ὤκνει πρὸς τὸ καὶ τὰ τῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἐκείσε ἐκκλησίας ἐπὶ τὸ βέλτιον ἀρμολογεῖν καὶ διατιθεσθαι ὡς μέλος τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς.

Μέχρι δὲ τῆς ἀποβιώσεως τοῦ ἀνδρὸς τῶνπραχθέντων καὶ ζυμβάντων, εἴτε αἰσίων εἴτε ἀκαισίων, ὅσ' ἂν μοι γνωστὰ εἴεν, πρὶν ἢ ἂν τὸν λόγον καταστρέψωμαι, μὴ παραλιπεῖν οὐκ ἄτοπον ἂν εἴη. Διὸ ζυγγνωτέ μοι, ὅσ' ἄτ' ἀπὸ μνήμης μοι πρόχειρα ὑμῖν ἐν συντόμῳ διεξελθεῖν καίπερ τῆς ἀνοχῆς ὑμῶν πλέον τοῦ δέοντος καταχρᾶσθαί τισι, τοῖς μᾶλλον νυστάζουσι, τάχα δοκῶν.

Σουλτάν Ἀπτούλ Μετζιτ ὁ Γαζῆς¹ ὁ φιλόλαός τε καὶ ἠπιός καὶ γαληνός ἐκεῖνος Ἀυτοκράτωρ, ὑπὸ τῶν τῆς ἀπερᾶντου κατὰ τὴν Εὐρώπῃν, Ἀσίαν τε καὶ Ἀφρικὴν Ἀυτοκρατορίας αὐτοῦ, τῆς, ὡς Μουσουλμάνων παῖδες αἰτοῦσι, Θεοσώστου ἐπικαλουμένης, ἀναγκῶν κατεχόμενος, τὴν σωματικὴν αὐτοῦ καταστρέ-

1) Ἡ λέξις Γαζῆ, τὸ ἐκάστῳ Σουλτάνῳ, ἐφ' οὗ τῆς βασιλείας μετὰ Κράτους τινὸς ἀνεξαρτήτου. πολέμου κηρυχθέντος, καὶ τῶν ἀντιπάλων στρατειῶν συμπλακείσων, ἀρχαίῳ ἰσλαμικῷ ἐθίμῳ διδόμενον ἐπάνωμον, οὐ νικητῆς σημαίνει, ὡς Γάλλων παῖδες τοῦτο μεταφράζειν εἰώθασιν, τοὺς τοιοῦτους Σουλτάνους νικητὰς ἀποκαλοῦντες, ἀλλὰ μᾶλλον πολεμιστῆς, ὅπερ ἐστὶ, αὐτοῦ βασιλεύοντος πόλεμος μετὰ τοῦ δεῖνος ἢ δεῖνος Κράτους ἐγένετο· οὕτω Σουλτάν Μαχμούτ ὁ Β' καὶ ὁ νῦν βασιλεύων Σουλτάν Ἀπτούλ Χαμίτ ὁ Β' Γαζῆ ἐπεκλήθησαν ὡς μετὰ τῆς Ῥωσσίας πολεμήσαντες, ὁ δὲ ἄμισσος προκάτοχος τοῦ νῦν Ἀυτοκράτορος καὶ αὐτοῦ θετός Σουλτάν Ἀπτούλ Ἀζίζ Γαζῆ οὐκ ἐπεκλήθη, μετὰ τῶν Ἐρζεγοβινίων καὶ Σέρβων μὴ ἀνεξαρτήτων τότε ὄντων, ἀλλ' αὐτῷ ὑποτελῶν καὶ ἀποστατησάντων, μαχησάμενος.

ψας σύστασιν μετὰ εικοσαετῆ αὐτοκρατορίαν, δεινῇ ὑπέπεσε φυματώδει τῶν πνευμόνων νόσῳ. Ὁ δὲ αὐτοῦ ἰδιαιτέρος ἰατρός ὁ Κωνσταντίνος θαμὰ ἐπεσκεπτετο αὐτὸν τὸ δυνατὸν θεραπεύων, οὐ γὰρ ὅλως ταῖς σωτηρίαις ἰατρικαῖς αὐτοῦ συμβουλαῖς, ὡς πρὸς τὴν δίαιταν μάλιστα, ὑπέικεν.

Εἰς δὲ τὰς τοῦ Ἀρχιελάγου νήσους μέχρις Αἰγύπτου κατὰ τὸ ἔτος 1855 περιπλεύσας πρὸς τε διέχουσιν καὶ τὴν ἐκ τοῦ πλοῦ ὠφέλειαν καὶ τῶν τε νήσων καὶ τῶν αὐτοῦ ὑποτελῶν ἐπαρχιῶν ἐπίσκεψιν, μεγαλοπρεπῶς, ὡς προσῆκεν, ἐν τοῖς μεγάροις τῶν ἀδελφῶν Ἀμποττ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐξενίσθη ὁ Ἀπτοῦλ Μετζίτ, πλουσιῶν μὲν καὶ πολυκτημόνων ἐμπόρων ἄλλως τε δὲ, ἐξ Ἀγγλίας τὸ γένος ἐλκόντων πατρίθεν, ἐκείσε τοῦ προπάτορος ἐξ Ἀγγλίας πρὸ ἐτῶν μετοικίσαντος καὶ μεθ' Ἑλληνίδος κόρης συζευθέντος καὶ πρὸς χάριν αὐτῆς τοὺς παιδας ὅλως ἐξελληνίσαντος, τὰ τε ἦθη καὶ τὴν θρησκείαν καὶ οὕτως τοὺς ἀπογόνους εἰς γνησίους Ἕλληνας, τὸ τε φρόνημα καὶ τὴν καρδίαν, τοῦνομα μονονοῦκ καὶ τὰ ἦθη τὰγαθὰ καὶ τὴν ἀγωγὴν ἀγγλίζοντας, μεταβαλόντος καὶ μορφωσαμένου. Τοῦ οἴκου τούτου, τοῦ τὰ πρῶτα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τῇ παραλίῳ τοῦ Αἰγαίου φέροντος, ἀπόγονος ἐκ τῶν ἀρίστων ἦν καὶ Ἑρρίκος ὁ Ἀμποττ, ὁ τῆς Γερμανίας προξένος ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ τοῦ ἡμετέρου Κωνσταντίνου γαμβρός, ὁ κατὰ τὸ 1876 ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ὑπὸ φανατικοῦ ὄχλου ἀνηλεῶς κατακερματισθεὶς ξίφεισι καὶ ροπαλοῖς μετὰ τοῦ πρὸς ἀδελφὴν γαμβροῦ αὐτοῦ τῆς Γαλλίας προξένου Ἰουλίου Moulin. Ἡ σπαραξικάρδιος ἐκείνη καὶ τραγικὴ σκηνὴ ἤδη ἐξέλιπεν, ἡ τᾶξίς ἐπληρωθῆ καὶ τὰ θύματα ἐν τῷ τῆς λήθης ρείθρῳ τῷ πολυφλοίσβῳ καὶ ταχυρροθῷ βυθισθέντα ἐξηφανίσθησαν, ὡς ἄλλως τε τοῦτο ἐν πᾶσι τοῖς ἀνθρωπίνοις καὶ γηίνοις πράγμασι φιλεῖ γίνεσθαι. Ἐν μόναις δὲ ταῖς καρδίαις τῶν φίλων ἡ μνήμη τῶν ἀνδρῶν ἐν ὅσῳ πάλουσι ἀνεξίτηλος μενεῖ.

Μετὰ δὲ τὸν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἀνάπλουν ὁ Σουλτᾶνος ὑπὸ μίσματος τεлмаτώδους, ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὅπου καὶ ὁ τῆς ἰατρικῆς πολύπειρος πατήρ, ὁ Ἱπποκράτης, πρὸ τεσσαράκοντα ἑκατονταετηρίδων, τοὺς κακοήθεις πυρετοὺς μελετήσας ἀμιμῆτως περιέγραψε, λάθρα προσβληθεὶς ἐνούσησεν, ὑπὸ φρικτοῦ πυρετοῦ καταβληθεὶς διαλείποντος. Ἐτύγχανε δὲ τότε ὁ ἡμέτερος Κωνσταντίνος τοῦ Παλατιοῦ ἀπών, ὡς πολλάκις τοῖς Ἀρχουσι ζυμβαίνει, τοὺς

αὐτῶν εὐνοουμένους, ἔστω καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰατροὺς, οἷς πεπιστευμένοι εἰσίν, ἔστιν ὅτε πειθαναγκαζομένους ὑπὸ τῶν κολάκων, τῶν περὶ αὐτοὺς περιβομβούντων, τῶν πάντας ὑποσκάπτειν τοὺς εὐνοουμένους, νυκτὸς καὶ μεθ' ἡμέραν, σπουδῇ πειρωμένων, ἐξ ἀδυναμίας καὶ ἀσταθείας χαρακτῆρος ἀπομακρύνειν. Ἐτύγχανε δὲ τότε ἐν τοῖς ἀνακτόροις πρὸ τινων ἐτῶν ἰατροῦν ἰταλὸς τις ἰατρός, ἐκ Νεαπόλεως τὸ γένος ἔλκων, καὶ πρὸ πολλοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς εὔρεσιν τύχης μεταναστὰς καὶ διατρίβων, ἐπῆλυς, τὸ ἰατρικὸν ἐπαγγελλόμενος ἐπάγγελμα, παρὰ τοῖς Τούρκοις φημισθεὶς, καὶ πολυπληθοῦς πελατείας παρ' αὐτοῖς τυχών, κατὰ τινὰ χρόνον ἐν τε τῷ ναυστάθμῳ καὶ τῷ στρατῷ στρατιωτικοῦ ἰατροῦ θέσιν καθέξας, ὁ Καπολεόνης, πτυχίου διδάκτορος τῆς Ἰατρικῆς τῆς Νεαπόλεως Σχολῆς κάτοχος, ὑπὸ τοῦ Χαλήλ πασσᾶ, τοῦ γαμβροῦ τοῦ Σουλτᾶν Μαχμούτ ἐπ' ἀδελφῇ εἰς τὰ ἀνάκτορα εἰσαχθεὶς.

Τοῦτον, τοῦ προτέρου αὐτοῦ ἐπιστηθίου φίλου καὶ ἰατροῦ ἰδιαιτέρου, τοῦ Κωνσταντίνου, παραδόξως πως ἐπιλήσμων, πρὸς θεραπείαν προσεκαλέσατο, φήμης ἤδη καὶ ἐν αὐτῷ τῷ παλατίῳ ἐπιτηδείου ἰατροῦ τυχόντα, ἄλλως λίαν εὐσχήμονα τοὺς τε τρόπους καὶ τὸ ἀνάστημα καὶ τὸ βᾶδισμα καὶ τὴν ὄψιν σεμνοπρεπῆ, καὶ τὴν ὀμιλίαν βαρὺν καὶ μεγαλορῆμονα.

Τὸν βασιλέα δὲ τοῦ ἰατροῦ τούτου ἐπισκεπτομένου μετὰ τινος ἐτέρου τῶν ἀνακτορικῶν ἰατρῶν, φίλου τοῦ γαμβροῦ ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ αὐτοκράτορος, τοῦ πυροβολικοῦ αἰδίου ἀνωτά-

1) Αἰδίων αὐτὸν ὀνομάσαμεν, ὡς τὸ ὑπόργημα τοῦτο μόνον ἀσπασάμενον, καὶ τοῦτο μόνον κατέχειν σπουδάζοντα. καὶ πολλάκις τῆς ἀρχῆς ταύτης παυθέντα, διὰ τὴν δεινὰ ἢ δεινὰ αἰτίαν, ὡς ἄριστα τὸ ὑπόργημα τοῦτο ἐκτελοῦντα καὶ τὸ πυροβολικὸν ἐν Τουρκίᾳ ὡς μάλιστα, κατὰ τὸ τῆς πυροβολοποιίας πρὸ πάντων ἔργον, τὰ ἐργαστήρια καὶ χυτήρια τοῦ εἶδους τούτου τῶν ἡπλων καὶ τῆς μεγίστης ὀκλής πελειοποιήσασμενον καὶ ἰθαγενεῖς ἐπιτηδείους ἐργάτας μορφωσάμενον, καὶ ἀνωτέραν σχολὴν τοῦ πυροβολικοῦ διὰ γερμανῶν διδασκάλων συστήσαντα καὶ οὕτως τῆς ἀδρᾶς μισθοδοσίας τῶν ξένων τὸ ταμεῖον τοῦ Κράτους ἀπαλλάξαντα, καὶ ὡς πλείστων ἄλλων κοινωφελῶν δημοσίων ἔργων καὶ καταστημάτων τὴν πρώτην βουλὴν σχόντα καὶ εἰς φῶς ἐνεγκόντα, τὸν ἄνδρα ἀρχαῖον ἡμέτερον φίλον γενόμενον ἀπὸ τῆς ἐν Βιέννῃ πρεσβείας αὐτοῦ κατὰ τὸ 1835 ἐκ τοῦ πλησίον γνωρίσαντες καὶ ἐκτιμῆσαντες.

Ἡ δὲ πρὸς τὴν τοῦ εἶδους τούτου λειτουργίαν κλίσις τοῦ Φετῆ Ἀχμέτ πασσᾶ τοιαύτη τις ἦν ὥστε πολλάκις παυθεὶς ἐνεργεῖα τοῦ κατὰ καιρὸν

του ἀρχηγού και διευθυντοῦ, τοῦ Φετῆ Ἀχμέτ πασᾶ ἐπικαλουμένου, ἐκ τῆς νήσου Ῥόδου τὸ γένος Ἐλκοντος, κυρίου Δουρόνη ἱατροῦ, ἐν Γαλλίᾳ σπουδάσαντος, καί, οὐκ οἶδα πῶς, τούτων τὸν αὐτοκράτορα ὑπὸ διαλείποντος πυρετοῦ νοσοῦντα ἄλλως πῶς ἢ εἰδικῶς θεραπευόντων, καὶ τῆς πυρετώδους ἐξάψεως μὴ σβεννυμένης, ζυνεταράττοντο ἐν τῷ προδόμῳ οἱ θαλαμηπόλοι καὶ ἅπαντες οἱ περὶ τὸν Σουλτάνον καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Πύλῃ οἱ μεγιστάνες σφόδρα περὶ τοῦ πρακτέου ἀμφιβάλλοντες καὶ δυσφοροῦντες. Ἐτυχε δὲ τότε ἐκεῖ παρῶν τρίτος τις πῶν ἀνακτόρων τακτικός ἱατρός, τοῖς θαλαμηπόλοις εὖνους, ὁ καθηγητῆς κ. Ξενοφῶν Ζωγράφος. Τούτῳ συνεβουλεύσαντο οἱ ἀποροῦντες φίλοι περὶ τοῦ πρακτέου· ὃς δὲ τῶν τῆς νόσου συμπτωμάτων αἰσθόμενος καὶ τὴν φύσιν ταύτης νοήσας, ὡς ῥαδίᾳ ἢ ἀνάρρωσις τοῦ βασιλέως ἐξελθόντι.—Καὶ πῶς; ἔφησαν αὐτοί.—Διὰ τῆς ἀντιπυρετώδους κινήσεως, ἢ δ' ὅς.—Ἀλλὰ πῶς τοῦτο ἡμεῖς προτενοῦμεν, ἄνδρες ἱατροὶ μὴ ὄντες; ἀντέφησαν.—Ἀνάγκη μάλιστα, ἔφη ὁ Ζωγράφος, καὶ τρίτον ἱατρὸν προσκαλέσασθαι, προτεινόντα.—Ἀλλὰ τίνα; ἠρώτησαν.—Ἀτρεκῶς γνωστὸν τίνα τῷ βασιλεῖ εἶναι προσήκει, ἐπειδὴ εἰ ἀγνωστὸν τίνα καὶ ἄλλοτριον προσκομισθε, οὗτος δύσεως τῇ Αὐτοῦ Α. Μεγαλειότητι, πυρετούση, ἂν ἀποβαίνοι.—Τότε οὐδεὶς ἄλλος ἀρμοδιώτερος τοῦ ἀρχαίου τοῦ ἀνακτοῦ ἰδιαιτέρου ἱατροῦ καὶ φίλου, τοῦ Κωνσταντίνου, ἅπαντες συνανεφώνησαν οἱ θαλαμηπόλοι.

Πᾶραυτα δὲ ἀγγέλους πέμπουσι τὸν Κωνσταντίνον ὅσον τάχιον προσκαλέσοντα. Μία δὲ καὶ ἡμίσεια μῶλις παρήλθεν ὥρα καὶ ὁ προσκληθεὶς δρομαῖος ἀφίκετο.

Οἱ δὲ περὶ τὸν βασιλέα συνεσκέπτοντο τίνι τρόπῳ τὸν Κωνσταντίνον τῷ βασιλεῖ παρουσιάσουσι. Τότε δὲ τούτων ὁ πρῶτος, τοῦνομα Ἀχμέτ βέης, ἔφη: Τὸ σχέδιον τῆς ἡμετέρας ἐκστρατείας ἐτοιμον κατὰ νοῦν ἔχω. Τότε δὲ πρὸς τὸν δεσπότην πορευθεὶς ἔλεξε τάδε· «Ἡ τῆς ἡμετέρας Μεγαλειότητος νοῦσος πράγματι Αὐτῇ προσέχει. Τῶν δὲ ἱατρῶν τῶν νῦν τὴν ἡμετέραν Μεγαλειότητα θεραπευόντων, μὴ ὀρθῶς ὡς φαίνεται φρονούντων, ἀνάγκη τρίτον πρωθυπουργοῦ, τοῦ τότε Σαδραζὰμ ἐπικαλουμένου, τοῦ τὴν σουλτανικὴν γρονίαν ἐκείνην εὐνοίαν πάντοτε ὑποβλέποντος καὶ τὸν εὐνοούμενον ὑποσκελίσαι ἀεὶ σπουδάσαντος, οὐδέποτε ἐτέρου ὑπουργείου ὑπουργῆται ἐδέξατο, ἀργὸς ἐν τῷ μεγάρῳ αὐτοῦ σχολάζειν προτιμῶν καὶ αὐτὴν τὴν πρωθυπουργίαν πολλακίς τοῦ εὐνοοῦντος καὶ ἐξ ἀγχιεστίας συγγενῆς Σουλτάνου προτεινάντος ἀποκρούσας.

προσκαλέσασθαι ἱατρὸν. Τίνα δὲ ἡ ἡμετέρα Μεγαλειότης ἡμᾶς διατάττει προσκαλέσασθαι ἱατρὸν;»—«Τὸν ἀρχαῖον ἐμὸν ἱατρὸν καὶ φίλον, τὸν Κωνσταντίνον», ἀνεφώνησεν ὁ αὐτοκράτωρ.—«Οὗτος ἐν τῷ προδόμῳ ἐστὶν ἢ δ' ὅς.—«Προσελθέτω εὐθύς» διέταξεν ὁ Σουλτάν Μετζίτ, καὶ ὁ Κωνσταντίνος ἐν ἀκαρεὶ προσήλθε κατὰ τὸ ἀσιατικὸν ἔθος προσκυνῶν.

—Ὡς εὖ παρέστης! φίλων ἀρίστε, ἀνέκραξεν ὁ Σουλτάνος, τὸν Κωνσταντίνον ἰδὼν. «Πρόσελθε θαρραλέως, κάμει τῆς ταραχῆς τῆς ἀκαταπαύστου, τῆς κατὰ πᾶσαν δευτέραν πρωίαν σχεδὸν ἀκριβῶς ἐμὲ σφόδρα καύσωνι καὶ κεφαλαλγίᾳ μετωπίῳ, καὶ καρηβαρίῳ ἀφορήτῳ, καὶ τῶν ἄρθρων ἐκλύσει, καὶ τοῦ στομάχου ἄλγει, λυμαινούσης. Οἱ ἐπισκεπτόμενοί με ἱατροὶ, δισταγμοῖς ἀτόποις ἀμφιταλαντευόμενοι, τυραννοῦσί με εἰκῆ, τὴν τῆς νόσου φύσιν ὡς δοκεῖ οὐ διαγνόντες ἀκριβῶς. Βέβαιοί ἐσμεν, σὲ τὸν ἐμὸν ἀρχαῖον ἔμπειρον ἱατρὸν καὶ φίλον, οὐδὲ ὅλως διστασάντα, ἐν ἀκαρεὶ, τὴν ἐμὲ κατατρυχούσαν πρὸ δεκαπενθημερίας ἐχθρὰν νοῦσον θριαμβευτικῶς κατατροπώσειν». Ὁ δὲ Κωνσταντίνος τῶν ἐνθαρρυντικῶν τούτων, ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ τοῦ βασιλέως προφερομένων, ἐν πυρετώδει ταχύτητι, ἀκούσας λόγων, ταπεινῶς τὴν κεφαλὴν κλίνας, τῇ βασιλικῇ χρυσῇ κλίνῃ προσπελάσας, ἤρξατο ἡρέμα καὶ ἀταράχως τῆς ἱατρικῆς ἐξετάσεως. Ταύτην δὲ περὶ τῆς στομάχου συμπαθητικῶς κᾶπως ἀλγούντος αἰσθόμενος, πρωτίστως ἀρχαῖα τριβῆ τοῦ μεγαλόμου μὲν, ὑπερβολικοῦ δὲ τὰς ἀρχάς, τῶν γαλατῶν διασήμευ Broussais, ἐν τῇ νεότητι τοῦ Κωνσταντίνου, ὅτε τὰς τῆς ἱατρικῆς ἐφοίτα σχολάς, ζυμπάσης σχεδὸν τῆς σπουδαζούσης Εὐρώπης καταδεσποζούσης, ἐκτὸς τῆς τῆς Βινδοβόνης ἐσαι κλασικῆς ἀνεξαρτήτου καὶ πρωτοβούλου διαμεινάσης ἱατρικῆς σχολῆς, ἐμπιστευθεὶς, ἐπὶ τοῦ στομάχου εὐθύς δεκαπέντε ἐπιθέσαι δεῖν βδέλλας ἀπεφώνησε, ὡς, τῇ τοπικῇ ταύτῃ προκαταρτικῇ ἀφαιμάξει τὴν τοῦ στομάχου ἐρεθιστικότητα ἀφελόντα αὐτὸν ἐπιτηδειότερον τὸ ἀντιπυρετικὸν εἰδικὸν φάρμακον δέξασθαι ποιῆσαι. Ἄμ' ἔπος ἄμ' ἔργον, τὴν τῶν βδέλλων ἐπίθεσιν αὐτοῦ τοῦ ἱατροῦ ἀναλαβόντος. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὅλως πειθηθῆναι καὶ χαρίεις ἐκ τῆς ἐνδομύχου πρὸς ἐκεῖνον πίστεως, ἀνευ οὐδεμιᾶς παρατηρήσεως καὶ ἀντιλέξεως εἶα ποιεῖν.

Τῆς δὲ ἐπιθέσεως τελεσθείσης, καὶ ἐνταῦθα καὶ τῆς τοῦ πυρετοῦ περιοδικῆς ἐξάψεως σβεσθείσης, ἐκλυσις καὶ ἐφίδρωσις ἀνακουφιστικῇ

ἐπῆλθεν, ὁ δὲ Σουλτάνος, τὸν ἰατρὸν ἐπὶ τῷ θαύματι τῆς ἀκαριαίας θεραπείας ἐπήνεσε, καὶ τὴν ἐμπειρίαν τοῦ ἰατροῦ εἰς οὐρανούς ἐξήγειρε, καὶ αὐτῷ ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ἠὺχαρίστησεν. Τοῦτων οὕτως αἰσιῶς γενομένων, οἱ ἕξω ἀσθμαίνοντες ἐν φόβῳ καὶ ἀδημονίᾳ ἰατροὶ ἀπεπέμθησαν ἐπὶ τὸ εὐφημότερον, τοῦ Σουλτάνου ἠπίου φύσει καὶ φιλόφρονος ὄντος καὶ ἀρχαίως βιαίως ἔθεσι χρῆσθαι μηδέποτε βουλομένου.

Τὴν δ' ἐπιούσαν ἀμα ἡλίου ἀνίσχοντος εἰς τὰ ἀνάκτορα ἀφίκετο σπουδῇ ὁ ἰατρός, τὸν ὑψηλὸν αὐτοῦ ἀσθενῆ νοσηλευσόμενος. Καὶ τῇ πρῶτῃ τοῦ πυρετοῦ ὑφιμένου, θεικῆς κίνησις ὡσεὶ κόκκος ἐκκαίδεκα προσήνεγκεν, ἐν ἀναλύσει, εἰς δύο δόσεις κατὰ μικρὸν χρονικὸν διάστημα πρὸς πόσιν. Ὁ δ' αὐτοκράτωρ τὴν νύκτα ἤσυχος ὑπνώσας, καὶ εὐαρέστῳ ἐφιδρώσει δροσιθείς, εὐ εἶχε κατ' ἀμφω ἀφυπνήσας, καὶ ἱλαρῶς τῷ ἰατρῷ προσαγορεύσας, ἠὺχαρίστησεν αὐτῷ ἐπὶ τῇ θαυμασίᾳ τῆς πυρετώδους δυσφορίας ἀνακουφίσει, τὴν τέχνην αὐτοῦ ἐπαίνεσας. Τὴν ἐσπέραν οὐδ' ἔχνος ἐξέψευος αἰσθητὸν ἐγένετο, καὶ ἡ νύξ ἡσυχωτέρα διήλθε. Τὴν δ' ἐπιούσαν ἡ τῆς θεικῆς κίνησις δόσις ἐπανελήφθη καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς ἐπὶ τινὰς ἡμέρας μεθ' ἧς πρὸς ἀποθεραπείαν τονικά τινα συντάξεν ὁ ἰατρός, μεθ' ἧς ὁ βασιλεὺς ὡς ὄλως ἀναρρώσας ἐν μικρῷ ἐκπύρηθη καὶ εἰς τὸ τέμενος κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθος τῶν πυροδόλων πυρσοκροτούντων¹, ἐπὶ πέντε καὶ εἰκοσακόπου λευκοχρύσου ἀκατίου, τὰ τοῦ Βοσπόρου κύματα μεγαλοπρεπῶς διασχίζοντος, χρυσῷ ἀναπτερόντι ἀετῷ κατὰ μέσην πρύμνην ἐν παρατάξει καὶ πομπῇ προσευξόμενος μετέβη.

Ἦν δὲ τότε ὄραν τε καὶ ἀκούειν τὰ ὑπὲρ τοῦ ἰατροῦ, τοῦ ἐν βραχεῖ τὸν βαρέως νοσήσαντα Σουλτάνον νοσηλεύσαντος, ἐγκώμια, καὶ τὰς τῶν μεγιστάνων ὑποκλιναῖς προσήσεις, συγχαρήσεις τε καὶ εὐφημίας, καὶ τὰ κρουνηδὸν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ κταρρεύσαντα παρὰ πάντων πολύτιμα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐξ ἀδαμντοκολλήτων ταβακοθηκῶν συνιστάμενα δῶρα, ἀπερ ἅπαντα ὑπὸ τοῦς τοῦ Σουλτάνου ὀφθαλμούς ὑποβάλειν εἶθιστο.

1) Εἶθισται, τοῦ Σουλτάνου εἰς τὸ τέμενος ἀκριβῶς κατὰ μεσημβρίαν τῆς Παρασκευῆς διὰ θαλάσσης μὲν μεταβαίνοντος, πυροβολεῖν ἅπαξ καὶ εἰκοσάκις, διὰ ξηρᾶς δὲ ἀνευ πυρσοκροτήσεως καὶ μόνον παιανίζειν καὶ εὐφημεῖν γεγωνεῖ τῇ φωνῇ διὰ τῶν τῆς σωματοφυλακῆς μεγαλοφώνων ἀνδρῶν, Παδισαχμιζ τσοκ γιασά κραυγάζοντων, ὅπερ ἐστὶ ζήτη εἰς μακραίνας ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς καὶ δεσπότης.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων. Μετὰ ἕξ δὲ πάλιν ἔτη τῷ 1861 νοσοῦντος τοῦ αὐτοκράτορος, τοῦ δὲ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβροῦ αὐτοῦ Μεχμέτ-Ἀλῆ τοῦ πάνου, τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν τοῖς ναυτικοῖς ὑπουργήσαντος τότε, καὶ τοῦ πολλάκις ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς ὑπουργήσαντος, περιδόξου Ριζᾶ πασσαῦ, τοῦ ἐπὶ τοῦ πατρὸς τοῦ Σουλτάν Ἀπτούλ Μετζίτ τοῦ Γαζῆ, Σουλτάν Μαχμούτ, ἐν τοῖς ἀνακτόροις μετὰ τοῦ προτέρου θαλαμηπολήσαντος, καὶ παρὰ τῷ Σουλτάνῳ ἀμφοτέρων μέγα δυναμένων, κατιδόντων τὴν νοῦσον σμικρᾶς σωτηρίας παρέχουσαν ἐλπίδας καὶ τοῦ τότε θαλαμηπόλου Ἀχμέτ βέη, τὸν τοῦ παλατίου ἰατρὸν κύριον Ξενοφῶντα τὸν Ζωγράφον, ὅς καὶ ἐν τῇ Ἰατρικῇ Α. Σχολῇ καθηγητῆς τῆς Ὑγιεινῆς πρὸ μικροῦ ἀνηγόρευτο, ἐτι μᾶλλον προαγγεῖν καὶ τῷ βασιλεῖ προσπελάσαι ἐπιθυμοῦντος, συμβούλιον ἰατρικὸν συγκροτῆσαι, ταπεινῆ ἐγένετο τῷ νοσοῦντι Σουλτάνῳ ἀνηκούσας ταῖς προφυλάξεις καὶ ἀνυπόπτους ταῖς δικαιολογίαις τούτου πρότασις πρὸς τὸ δῆθεν ταχυτέρας τῆς ἀναρρώσεως τυχεῖν, ὡς πλειόνων δοκίμων ἰατρῶν συσκευημένων, τοῦ προϊόντος πορίσματος βεβαίως ὀνησιμωτέρου ὄντος, καὶ ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν ιδεῶν, τοῦ φωτὸς φαινοτέρου ἐκπιεζομένου, καὶ παραπλησίους προφάσεις, ἐπειδὴ ὁ Σουλτάνος ὁ ἅπασαν τὴν αὐτοῦ πίστιν τῷ φίλῳ αὐτοῦ ἰατρῷ Κωνσταντίνῳ ἀνάθει, οὐκ ἠθούλετο ἄλλους ἰατροὺς παρ' αὐτῷ συγκαλέσαι.

Οὕτω δὲ μετὰ πολλὴν τὴν ὁμόφωνον τῶν περὶ τὸν Αὐτοκράτορα συνηγορίαν, ἐπέισθη οὗτος ἐκὼν τ' ἀέκων ὑπὸ τὴν ἐξέτασιν πλειόνων ὑποβληθῆναι ἰατρῶν. Καὶ ὄντως, τῶν περὶ τὸν Σουλτάνον, περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν συγκληθησόμενων ἰατρῶν πρὸς συμβούλιον ἰατρικόν, συσχεφθέντων καὶ ἐκάστου τούτων ἰατρῶν τινα ἐκ τῶν δοκίμων καὶ γνωστῶν αὐτῷ προτείναντος ἀπεφασίσθη τὸν μακαρίτην Ἰούλιον Μίλλιγγεν τὸν τοῦ λόρδου Βύρωνος διάσημον καὶ εὐφυῆ ἰατρὸν, τὸν μετὰ τὸν πρόωρον ἐκείνου τοῦ μεγαλοφυοῦς ἀνδρὸς θάνατον εἰς Τουρκίαν προσφυγόντα, καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔκτοτε τὴν ἰατρικὴν ἀσκήσαντα, καὶ ἐν τοῖς ἀνακτόροις ὑπηρετοῦντα ὡς ἰατρὸν ἔμμισθον καὶ ἐν τῷ διεθνῇ ὑγειονομικῷ συμβουλίῳ τὴν Δανιμαρκίαν ἐκπροσωποῦντα, ἐν συμβουλίῳ συγκαλέσαι. Εἶτα τὸν διδάκτορα τῆς ἰατρικῆς καὶ καθηγητὴν τῆς φυσιολογίας κ. Κασπάρ Σιναπιάν Μπέην, Ἀρμένιον, τὸν ἀνω ῥθέντα κ. Ξενοφῶντα Ζωγράφον καὶ ἐμέ.

Πρὶν δ' ἢ παρὰ τῷ ἀνακτι πρὸς ζυμβουλὴν εἰλθεῖν, τῷ Σατράπῃ πρὸς τὴν ἡμετέραν ἐν τῷ ζυμβουλίῳ οἰκοδομὴν παρ' αὐτοῖς προσεκοίμην. Ἐσαντο τὰ δέοντα προδιδάσκοντες. Καίπερ δὲ Μεχμέτ' Ἀλῆ πασσᾶ τοῦ πρὸς ἀδελφῆς ἔμβρου τοῦ Σουλτάνου τὴν προεδρείαν φύσει θέσει κατέχειν δικαιουμένου, ὁ πολύμητις ἔπασσᾶς ἤρξατο εἰπὼν: «Ὑμεῖς, κύριοι ἰατροὶ, παρὰ τῷ Κραταιοτάτῳ ἡμῶν Ἀνακτι ἐντὸς μικροῦ πραστήσεσθε δεῖ δὲ ὑμῖν, καίτοι οὐδόλως ἀπείροις οὔσι, τινὰ ἄττα πρὸς ἐφόδιον προσιμᾶσαι καὶ ὑμᾶς προαλεῖψαι, πρὸς τὸ τῇ Α. Μεγαλειότητι, λίαν εὐαισθητῶ οὔσῃ νοσοῦσῃ, τὴν ἰατρικὴν ὑμῶν ζυμπεριφορὰν οὔτε σμικρὸν προσκροῦσαι. Ἐπεὶ κατὰ σειράν παρ' αὐτῷ, τοῦ Κωνσταντίνου ἐφέντη προϊσταμένου, παριστάμενοι, ὅ,τι ἂν ὑμῖν διαταχθῇ, εὐπρεπῶς καὶ ἀνευ στόμφου καὶ πατάχου πράξετε. Ἐκαστος ὑμῶν μετὰ τὴν Αὐτοκρατορικὴν διαταγὴν, αὐτῷ ζυνεσταλμένως καὶ τὰ χεῖρε πρὸ τοῦ στήθους εὐσχήμως συνημμένα, μέχρι πέντε βημάτων, μετὰ τὴν ἐδαφιαίαν προσκύνησιν, προσπελάσει, καὶ διὰ τοῦ πρώτου ἰδιαιτέρου ἰατροῦ εὐσεβᾶτως καὶ ὑποκλινῶς τὴν ἔποψιν τῆς ἐπιφανείας τῆς αὐτοκρατορικῆς γλώττης προσιδεῖν καὶ τὴν τοῖν καρποῖν δοκιμασίαν, πρὸς τὸ τοὺς σφυγμοὺς καταμετρήσαι, τελέσαι αἰτήσεσθε, καὶ ἢν δὲ ἐρωτήσιν ἄλλην τινὰ, καὶ ταύτην ἀναγκαίαν οὔσαν πρὸς τὴν τῆς νούσου διέγνωσιν, ἀποτειναι ἂν βούλοίτο τις, ταύτην πάλιν διὰ τοῦ στόματος τοῦ κ. Κωνσταντίνου ἐφέντη τῷ Σουλτάνῳ διαβιβάσετε. Εἶτα, ἐνὸς ὑμῶν ἰδίᾳ πρὸς τὸ τὴν τοῦ στήθους ἰατρικὴν ἐπικροῦσιν καὶ ἀκρόασιν ἐκτελέσαι ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀνακτος ὀρισθέντος, οὗτος τοὺς δύο τούτους τῆς ἰατρικῆς ἐξετάσεως τρόπους ἀκριβῆι τῇ ἐπιμοταξίᾳ, οὐχ ὅλως τῷ ὑμᾶτι τῷ αὐτοκρατορικῷ προσπελάζων, οὔτε τούτῳ ἐπιδαρύνων, καὶ χρονιώτερον τοῦ ἀκριβοῦς δέοντος ἐπιχειμενος, ἐκτελέσει, καὶ μετὰ ταῦτα, ἐν ἰδιαιτέρῳ δωματίῳ, ἀπαντες τρεῖς προσκυνήσαντες συνελύσεσθε, πρὸς τὸ συσκεφθῆναι, τὴν διέγνωσιν θέσθαι, καὶ τὴν θεραπείαν τὴν τε ὑγιεινὴν καὶ διαιτητικὴν καὶ τὴν φαρμακευτικὴν ὀρίσασθαι». Ταῦτα τοῦ Σατράπου προδιδάξαντος, ἀνέστημεν, κατὰ σειράν, τοῦ Κωνσταντίνου προϊόντος, εἰς τὸ τοῦ Ἀνακτος δῶμα πορευσόμενοι. Καὶ μακρὰν ἐν τοῖς ἀπεράντοις προδύμοις καὶ αἰθούσαις τῶν τοῦ Δολμᾶ Βαγτσέ ἀνακτόρων βαδίσαντες ἔστημεν, ἐμβροντήτων δίκην τῆς βροντώδους τοῦ ἀνακτος φωνῆς «Μεχμέτ» κρᾶξαντος, ἀκούσαντες. Ἡ προσφύ-

νησις δὲ αὕτη ἐγένετο, ἐπειδὴ ὁ ἀναξ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠναγκάσθη ποιεῖν ἐξίνα. Μικρὸν ἀναμείναντες, παρὰ τῷ ἀνακτι ὠδηγήθημεν. Εὐφομεν δὲ αὐτὸν ἐπὶ τινος μεταξωτοῦ ἐρυθροῦ εὐρωπαϊκοῦ ἀνακλιντήρος, ἐν τῷ μέσῳ ἀπερχόμενος τινὸς αἰθούσης, δι' ἐρυθρῶν ὡσαύτως τῆς ὀροφῆς ὑελωμάτων φωτιζομένης.—«Ὡς εὖ παρέστητε, φίλοι ἰατροί», ἠπίως καὶ εὐμενῶς ἀνεφώνησεν ὁ εὐγενὴς Σουλτάνος ἅμα ἡμᾶς ἰδῶν. «Ὑμᾶς πρὸς με προσεκαλεσάμην καίπερ τοῦ ἐμοῦ Κωνσταντίνου, ὃ πᾶσαν τὴν ἐμὴν πίστιν καὶ ἐλπίδα πρὸ πολλοῦ ἀνεθέμην, ἀριστα ἐπαρκούντος· ἐπειδὴ τούτου, τὰ ἐμὰ εὖ εἰδότες, ἐμοὶ βοηθῆσαι καὶ ἐμὲ θεραπεῦσαι ἀδυνατοῦντος, οὐδεὶς ὁ βοηθήσων καὶ οὐδεὶς ὁ θεραπεύσων. Ἀλλ' οἱ περὶ ἐμὲ, περὶ τῆς ὑγείας τῆς ἐμῆς λίαν ἐμφρόντιδες, οὕτως ἐμὲ πράξει ἠβουλήθησαν, καὶ ζυμβούλιον ἰατρικὸν περὶ ἐμὲ συγκροτῆσαι προελόμενοι, ἔπεισαν. Προσελθέτω οὖν ἕκαστος θαρρῶν καὶ ὅ,τι ἂν βούλοιο ἐρωτᾶτω». Τότε οὖν τούτων ἀκούσαντες τῶν ἐνθαρρυντικῶν λόγων, ἕκαστος ἡμῶν ἐδαφιαίως προσκυνήσας, τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στόματος καὶ τοῦ μετώπου ἀλληλοδιαδόχως θείσ, καὶ τῷ ὀφθαλμῷ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ταπεινῶς στήσας, ἔπραξεν ἀκριβῶς, καὶ παρὰ τοῦ Ῥιζᾶ πασσᾶ ἐδιδάχθη. Εἶτα τοῦ πρώτου θαλαμηπόλου τὸν αὐτοκρατορικὸν ὀρισμὸν λαβόντος, Ξενοφῶντα τὸν Ζωγράφον παρὰ τῷ ἀνακτι, αὐτὸν ἰδίᾳ ἐξετάσοντα, ἐκράτησεν, ἡμῶν ἀπάντων κατὰ σειράν, οὕτως ὡς προσήλομεν, ἐν ἰδίῳ δωματίῳ ἀναμενοντῶν. Ὁ δὲ Ζωγράφος τὴν ἰατρικὴν ἰδίᾳ ἐξέτασιν ὡς εἰκὸς τελέσας, ἐξῆλθεν ἡμῖν τὸ προῖον ταύτης ἐκθέσων. Εὐρε δὲ διὰ τῆς ἐπικρούσεως τὰς τοῦ στήθους ἐπικλειδίους χώρας ἀμφοτέρωθεν ἀμβλείας καὶ διὰ τῆς ἐμμέσου ἀκρόσεως ἤσθητο ῥόγχων καταρροϊκῶν, καὶ ἔστιν ὅτε καὶ συνηχούντων, καὶ κᾶπου ἀναπνοῆς βρογχικῆς, ἐξ ὧν σημείων οὐδεμία ἐναπελείφθη ἀμφιβολία ὑπάρξεως φυματώδους τε τῶν πνευμόνων τοῦ ὑψηλοῦ ἀσθενοῦς, καὶ κατάρρου διαχύτου δευτερευόντος χρονίου. Αἱ δὲ ἀποχρέμψεις ἦσαν σπάνιαι καὶ ἡ γενικὴ τοῦ σώματος σύστασις ἀσθενῆς σὺν ἰσχνότητι προβεβηκυῖα· πυρετὸς δὲ ἡμερήσιος ἐσπερινὸς οὐκ ἔλειπεν ὑπ' ἐπιδρώσεως πρῶνινης, κατὰ τὴν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ στήθους μάλιστα χώραν, καθ' ἐκάστην τὸν Σουλτάνον παρενοχλοῦσης. Ἐκ τούτων ἀπάντων, ἡ διέγνωσις ὁμόφωνος φυματώσεως πνευμονικῆς κατὰ τὸ πρῶτον αὐτῆς στάδιον εὐμαρῶς ὠρίσθη καὶ ἡ πρόγνωσις ἀπαίσιος ἐξεῖ φωνήθη. Ἡ δὲ θεραπεία καθ' ὅλους αὐτῆς

τούς τρόπους ρωστήριος ἐνεκρίθη, τῆς διαίτης οὔσης ἐξ ὀπτῶν καὶ αἰμοσταγῶν κρεῶν, καὶ οἴνου γενναίου Βορδελενίου. Ἡ γαλακτικὴ διαίτα, ὑπὸ τινος τῶν συμβούλων ἰατρῶν προβληθεῖσα, ἀπερρίφθη, ὡς τοῦ στομάχου τοῦ αὐτοκράτορος, τῶν ἐρεθιστικῶν ἐθῶδος, τὸ ἥπιον γὰρ μὴ φέροντος. Ἄλλου δὲ τινος ἐξ ἡμῶν τὰ οὖρα ἐξεταστέα νομίσαντος, ταῦτα ἅπασιν τοῖς ἀνά χειρας ἀντιδραστικοῖς δοκιμασθέντα οὐδὲν τὸ παρά φύσιν, κατὰ τε τὰς φυσικὰς καὶ χημικὰς αὐτῶν ιδιότητας, ἐπαρουσίασαν.

Τοιοῦτον ἦν τὸ τοῦ ἰατρικοῦ συμβουλίου ἀποτέλεσμα, τὴν φύσιν τῆς ὀλεθρίου νόσου τοῦ ἀνακτος εὐκρινήσαντος.

Ὁ δὲ βασιλεὺς μόλις δὴ ἐβδομάδας ἐπιζήσας, τὴν 13 ἰουνίου τοῦ 1861 τὸν ὕστατον ἐξέπνευσε στόνον μέγα πένθος τοῖς ἀγαπήσαντι αὐτὸν λαοῖς καταλιπών. Ὑπῆρξε δὲ βασιλεὺς λίαν νοήμων, φιλόφρων, ἥπιος, τῆς προόδου ζηλωτῆς, λίαν εὐγενῆς, ἀλλ' ἔστιν ὅτι, ὡς εὐερέθιστος, ὀργίλος, ἔσαί εὐεργετικός, καὶ αὐτοῖς τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ καὶ ἐναντίοις εὐποιεῖν σπουδάζων. Εἰ δὲ τις καὶ ἔλλειψις ἐν αὐτῷ ὑπῆρχεν, αὕτη ἦν ἡ τοῦ θάρρους, καὶ τῆς πατροπαράδοτου ἀνδρείας καὶ τοῦ μεγαλεπήθου.

Ἄμα δὲ τοῦ βασιλέως θανόντος, καὶ ἐπὶ ψιχθου, κατὰ τὸ τῶν Γούρκων ἔθος, πρὸς ἀπόδειξιν καὶ ἐπικύρωσιν τῆς τῶν ἀνθρώπων ἰσότητος καὶ ματαιότητος θεέντος, γοηροὶ ὀλοφυρμοὶ ἐν τῇ γυναικωνίτιδι τῶν γυναικῶν, καὶ τῶν εὐνοῦχων φωναὶ ὀξείαι, καὶ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θεραπόντων συγκεχυμέναι κραυγαὶ γοεραὶ ἠκούσθησαν, ὡς ἄλλως τε ἐν τοιαύτῃ περιστάσει τοιοῦτοι ὀλοφυρμοὶ ἀντηχεῖν εἴωθεσαν ἐν τῷ ἐρημουμένῳ παλατίῳ, καὶ ταῖς τῶν φιλησῶν ἀκοαῖς ἐντρόμως προσκρούειν καὶ τὰς τρίγας τῆς κεφαλῆς δυσαρέτως ἀνορθοῦν. Ὁ δὲ ἰατρός μόλις ἀπηλλάγη πρὶν ἢ τὸ θλιβερὸν ἀκουσμα γνωστὸν τοῖς πᾶσιν ἂν γένοιτο, ἀβρόχοις ποσὶ, καὶ ἀσινεὶ σώματι, δι' αὐτῷ γνωστῶν ἀφανῶν διόδων καὶ μυχῶν σῴωτος διαφυγῶν οὕτως ὡς κατὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τοῦ Σουλτάνου τούτου, τοῦ Σουλτάν Μαχμούτ, διὰ τῆς τοῦ δώματος θυρίδος, ἐν τινι περιπτέρῳ τῶν ἐν τῇ ἀσιατικῇ τοῦ Βοσπόρου ὄχθῃ, ἀνωθι τῆς Χρυσουπόλεως κειμένῳ, εἰς τὴν ὁδὸν πηδήσας.

Καὶ οὕτω μὲν ὁ ἀγαθὸς Σουλτάνος εἰς τὰς οὐρανίους μονὰς μετὰ τὸν ἐπὶ τῆς γῆς βίον ἀπέπτη, μέγα πένθος τοῖς ἑαυτοῦ δισφόρου θρησκευμάτος, φυλῆς καὶ ἐθνότητος καταλιπών,

ὡς παρὰ πάντων ἀνεξαιρέτως ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος καὶ τοὺς πάντας ἀνεξαιρέτως εὐεργετήσας. Οἷας δὲ τινος λύπης ἀμυθήτου ὁ ἡμέτερος ἤσθετο Κωνσταντίνος τοῦτο περιγράφει οὔτε δυνατὸν οὔτε ἀναγκαῖον ἠγοῦμαι ὡς εὐληπτον. Καὶ νῆ Δία, ἅμα θανόντος τοῦ εὐεργετοῦ ἤρξατο ὁ ἀπαρηγόρητος ἰατρός τῶν δυσαρέστων ἀποτελεσμάτων πειρᾶσθαι. Καὶ τὴν μὲν μισθοδοσίαν ἦν ἰσόβιον ὠρίσατο ὁ μέγιστος μακαρίτης, αὐτοκρατορικῶ διατάγματι σπουδαίως ἐμείωσαν, ἐνῶ τὴν ταυτόσημον τοῦ κ. Spitzer, ἄλλοτε καὶ τούτου ἰατροῦ τοῦ Σουλτάνου διατελέσαντος, μισθοδοσίαν, τῇ αἰτήσῃ καὶ ἐπιρροίᾳ τοῦ τότε παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ πρεσβεύοντος κόμητος von Prokesch Osten, ἀκέραιον διετήρησαν. Τὴν δὲ ἀντιπροσωπεῖαν τῆς Χίου παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ, ἦν καὶ αὐτὴν ὁ εὐεργετῆς ταῖς ἄλλαις εὐεργεσίαις προσηρτήσατο, ἀνέπαφον ἀφήκεν. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν τῇ ἐν τῇ ἰατρικῇ σχολῇ καθηγεσία, τῇ χρονίᾳ ἤδη, ἀνεπηρέαστον τὸν ἰατρὸν διετήρησαν, τὸν μισθὸν βαθμηδὸν αὐτῆς, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν, εἰς τὸ ἡμισυ, πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν κκῶς ἐχόντων τοῦ Κράτους οἰκονομικῶν, μειώσαντες.

Καὶ ὁ μὲν ἡμέτερος Κωνσταντίνος τῆς πρώτης τῆς λύπης ὁμῆς κατευνασθείσης, ἤρξατο πάλιν τὴν τοῦ Ἀσκληπιοῦ τέχνην ἀσκεῖν τὴν θεῖαν, τοῖς νοσοῦσιν ἄγγελος σωτῆρ γινόμενος καὶ ἐν τῇ ἰατρικῇ σχολῇ διδάσκων, ἐνθα ὁ πρεσβύτερος καὶ ὁ ἐπιμελέστερος διέμενεν ὁμολογουμένως τῶν καθηγητῶν, τοῦ ἑαυτοῦ θεοῦ, τοῦ Νέστορος τῶν ἀσκληπιαδῶν καὶ θεολόγων, Στεφάνου τοῦ Καραθεοδωρῆ, τὸ ζῆν καταμετρήσαντος, τοῦ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἐν τε τῇ γειναμένη καὶ μακρὰν αὐτῆς προστάτου καὶ αὐτοῦ κηδεμόνος τελέσαντος.

Μετὰ τὸν Σουλτάν Ἀπτούλ Ἀζίζ, Μουράτ τοῦ πρωτοτόκου τῶν υἱῶν τοῦ Σουλτάν Ἀπτούλ Μετζιτ τοῦ Γαζῆ ὑπὸ τὸ ὄνομα Μουράτ τοῦ Ε' ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀναβάντος, εἶτα δὲ παραφρονήσαντος καὶ ἐκπτώτου τῇ τοῦ Σεῖχ-ουλ-Ἰσλάμ Ἀπτουρραχμάν Ἐφέντη βήτρῃ τῇ ἱερᾷ γενομένου, ὁ δευτερότοκος τοῦ Σουλτάν Μετζιτ υἱός, ὡς πρεσβύτερος τῶν ὑπολειπομένων πολυαρίθμων τῶν δύο αὐτοκρατόρων βασιλοπαίδων, ἀνέβη ἐπὶ τὸν θρόνον τῶν ἐνδόξων αὐτοῦ πατέρων ἅπαντα τὰ ἰατρικὰ καὶ θρησκευτικὰ μέσα πρότερον ἐξαντλήσας πρὸς τὴν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὃν διακκῶς ἠγάπα, ἀνάρρωσιν, Σουλτάν Ἀπτούλ Χαμίτ ὁ Β', ὁ 34^{ος} τῆς τῶν Ὀθωμανῶν δυναστείας καὶ 26^{ος} Παδι

σάχ μετὰ τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἄλωσιν.

Ὁ Σουλτάνος οὗτος, λίαν εὐεργετικός καὶ φιλόανθρωπος, τῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ πρὸς τὸν ἡμέτερον Κωνσταντῖνον ἀγάπης, ὃν ἄλλως τε παιδιόθεν ἐγνώρισε, μνήμων, τῇ ἐμῇ πρωτοβούλῃ προτροπῇ, εἰς τὸν βαθμὸν γερουσιαστοῦ τοῦ συνταγματικοῦ κράτους αὐτοῦ προηγάγετο. Κάνταυθὲ ἐστὶ καὶ αὐθις ἰδεῖν τὸ τοῦ Κωνσταντίνου εὐδακρυ, τοῦ αἰσθήματος, τὴν ἀνδρικήν ὄλως καρτερίαν αὐτοῦ, ἥς ἐν τῷ μακρῷ αὐτοῦ βίῳ τρανὰ πολλάκις ἐπεδείξατο δείγματα, ὑπερβάλλοντος, ὡς καὶ ἀνωθί που ἐφθημεν ἱστορήσαντες. Ὅτε ἐγὼ παρίστην τοῦτον τῷ εὐεργέτῃ βασιλεῖ ὁ βασιλεὺς εὐπροσηγόρως καὶ ἱλαρῶς προσεφώνησεν ἀσπασόμενος καὶ εἰπὼν : «Τοῦ ὄνπερ ἐγὼ σοι χορηγῶ βαθμοῦ καὶ ἀξιώματος σὺ πρὸ ἐτῶν ἀξίως ἀνεδείχθης, τῷ ἐμῷ οἴκῳ πιστῶς ὑπηρετήσας κατὰ δύο καὶ τρεῖς ὄλως γενεάς καὶ τοὺς δύο ἀμέσους προπάτορας τοὺς ξιμοὺς θεραπεύσας καὶ αὐτῶν φίλος εὐλικρινῆς γενόμενος καὶ ἐμὲ παῖδα ὄντα καὶ τυφικόν ποτε νοσήμα νοσήσαντα νοσηλεύσας». Τοῦ δὲ Κωνσταντίνου πρὶν ἢ ὁ Σουλτάνος τὴν φράσιν περᾶνειεν δακρυοῖς καταρρῦτου γενομένου ἀπεχωρήσαμεν.

Ἄλλ' ὁ εὐρωστος καὶ χθὲς καὶ πρῶην ἀκμαῖος καὶ εὐθυμος γέρων τὸ 77^{ον} τοῦ αὐτοῦ πολυμύχθου καὶ ἐνδόξου βίου αἰσίως ἑλλητικῶς ἔτος, αἰεὶ πρωτεύων καὶ τῶν συγχρόνων ὁμοτίμων ὑπέροχος, ἤρξατο αἰφνης σκυθρωπάζειν καὶ μελαγχολεῖν τὸ εὐτράπελον καὶ εὐθυμον τοῦ ἦθους καὶ τῶν τρόπων βαθμηδὸν καὶ ἀνεπαίσθητως ὀσημέραι ἀπολλύς, ὡς, τῶν ἐαυτοῦ δυνάμεων ὀσημέραι ἐλείπουσῶν, τοῦ τέρατος τοῦ ἐνταῦθα βίου, καὶ τῆς προσεγγίσεως τῆς τούντεῦθεν ἀποδημίας αἰσθόμενος καὶ βάρειος τοῦτο φέρων.

Καὶ ὄντως, ἀπὸ τινος χρόνου προσβολαῖς συνεχέσιν ἀγχοῦς τινὸς καὶ δυσπνοίας καὶ μονονοῦκ ἀπνοίας καὶ ἀκαταμαχίτου στενοχωρίας κατείχετο ἐν τῷ τῶν ἀτάκτων τούτων προσβολῶν χρόνῳ οὐδὲν τὸ ἀνώμαλον τῶν ὀργάνων τοῖς ἐπισκεπτομένοις αὐτὸν ἰατροῖς δεικνύς.

Διὸ καὶ ἰατρῶν παῖδες οὐδεμίαν ὠρισμένην ἀτρεκῶς νοῦσον διαγιγνώσκειν δυνάμενοι, οἱ μὲν καρδιακὸν ὀργανικὸν ἀόριστον, οἱ δὲ τὸ μυστηριώδες ἐκεῖνο, τὸ ἄνευ ὠρισμένων καὶ σταθερῶν ἀνατομικῶν ἀλλοιώσεων πάθημα, ὅπερ τοῦ στήθους συνάγγην καλέειν συνήθως φιλέουσι, πάσχοντα τὸν ἡμέτερον Κωνσταντῖνον, τῷ τέρατι τῆς ζωῆς αὐτοῦ προσπελάζοντα,

ἄνευ τοπικῆς τινὸς ὀργάνου, τῶν τῷ βίῳ ἀναγκαίων καὶ τῆς ὀργανώσεως κορυφαίων, ἀλλοιώσεως προσέδλεπον, ἀλλ' ἐκείνης τῆς φυσικῆς, τῆς ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ βίου πολυχρόνου τριβῆς καὶ ἀσκήσεως φύσει τοῖς θνητοῖς τέχνην ἢ βράδιον μοιραῖως πως προερχομένης, ἀλλοιώσεως, ἣν ἀνατόμων παῖδες οὐκ ἂν τῷ ἀνατομικῷ μαχαιρῷ καὶ τῷ ὀξύτατῳ, καὶ αὐτῷ τῷ μικροσκοπῷ τῷ τὰ μικρότατα μέγιστα ποιοῦντι καὶ αὐτῇ τῇ μικροσκοπῷ χημικῇ ἀναλύσει, τῇ καὶ τὰ ἴχνη τὰ ἀψευστα τῆς ἀλλοιώσεως ἐν τοῖς ὑγροῖς καὶ στερροῖς ἀνακαλυπτοῦσιν, ἀποδείξειαν τοῖς περιέργοις ἀσκληπιδάει.

Οὕτως οὖν κατὰ τὴν 28 Σεπτεμβρίου τοῦ 1879 ἔτους, κατὰ τὴν ὀγδόην πρωινήν ὥραν, τὴν ὕστατον ἐξέπνευσεν ἐκπνοὴν ἄληκτον πένθος τοῖς φιλοστόργοις τέκνοις ὁ φιλόστοργος πατήρ, τοῖς φιλοῦσιν αὐτὸν εὐλικρινῶς φίλοις καὶ συγγενέσιν, ὁ πιστὸς καὶ ἑσπεῖ εὐθυμος καὶ εὐεργετικὸς φίλος καὶ συγγενῆς, καταλιπών.

Εὐπρόσιτος, εὐπροσήγορος, ἐκδικητικὸς καὶ ἐκ τοῦ συστάδην πολέμιος τοῖς ὑπόλοις καὶ ἀνάνδρσι ῥαδιούργοις ἐχθροῖς ἀσπονδος, πιστὸς καὶ εὐεργετικὸς φίλος μέχρι βαθμοῦ τινος, τοῦ ὑπὸ τῆς φρονήσεως τῆς φιλαύτου, ἦν περ παντὶ εὐφρονούντι, μάλιστα κατὰ τὴν ἡμέτερον τῆς θετικότητος ἐποχὴν, ἔμφυτον καὶ ξυνήθη εἶναι χρῆ, ὠρισμένου, ῥέκτης καὶ τολμηρὸς ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, φιλογενῆς καὶ φιλόμουσος μέχρις ἐνθουσιασμοῦ, ταχὺς εἰς τὸ ἐν ταῖς δυσχερέσει τοῦ βίου περιστάσει διέξοδόν τινα τὴν εἰς ὄνησιμον φέρουσαν τὸ πέρασ ἀνευρίσκειν, γενναῖος ἀντίπαλος, τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ἀκριβῆς ἐκτελεστής, τῶν τε οἰκογενειακῶν καὶ τῶν ἀστυκῶν, ἐν ταῖς ὁμιλίαις ἠδὲ καὶ εὐθυμος, τοῖς πατρίοις, τῇ πάτρῃ καὶ τῷ βασιλεῖ πιστὸς καὶ πρὸ πάντων τῆς πατρίου καὶ ἐκκλησιαστικῆς δόξης ζηλωτῆς, — τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ Κωνσταντῖνος.

Σ. Σ. ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ.

Ἡ περὶ συστάσεως λοιμοκαθαρτηρίου κατὰ τὸ 1838 ἐκδοθεῖσα ῥήτρα (Φετῆς)
(Ἰδὲ σελίδα 12).

Τῶν ἐπισήμων τίτλων καὶ πομπῶν προομιῶν ἀφαίρεθέντων, ὡς περιπτῶν, ἔχει οὕτως ἡ ῥήτρα.

Αἱ θεόπνευστοι τῆς ἀγίας θρησκείας καὶ τῆς θεολογίας ἀλάνθαστοι βίβλοι ἀποφαίνονται τὸν θεὸν τὸν μέγαν οὕτως, ὡς περ ἄνευ ἀνάγκης

τὸ σύμπαν ποιήσαντα, τοῦτο ὡσαύτως καὶ ἐν ἀκαρεῖ ἐξαφανίσει δύνασθαι. Καὶ ὁμως ὡσπερ τὰ σημαντικώτερα τοῦ Κορανίου χωρὶα ἐναργῶς ἀποδεικνύουσιν, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς μακροθυμίας καὶ προνοητικῆς αὐτοῦ ἀγαθωσύνης, ἅπαντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ γιγνόμενά τε καὶ ὀρώμενα πρὸς ἄλληλα οὕτως ἀλληλουχῆσαι καὶ ξυνδέσσει, ὡσπερ τὸ αἰτιατὸν πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα· ἡ δὲ τοιαύτη ἀναγκαῖα ἀλληλουχία καὶ ξυνάφεια ποιεῖ τὸ τινα μὲν τῶν πραγμάτων τὴν τῶν μὲν ὑπερξῆν προκαλεῖν, ἄλλα δὲ τὴν ἀνυπερξῆν καὶ ἐξαφάνισιν τῶν δὲ τοιαύτη δ' ἐστὶ καὶ ἡ σχέσις ἢ τὴν πρὸς τὸν θεὸν δέησιν τῆ σωτηρίας συνάπτουσα, τὸ ἀμάρτημα τῆ παιδείας, τὸ ἐσθίειν τῷ κόρῳ, τὸ ὕδωρ τῆ δίψῃ. Ἐν τῇ παντοδυναμίᾳ αὐτοῦ ὁ Πλάστης, εἰ ἐβούλετο, ἐδύνατ' ἂν τὰ ἐν τῷ Κόσμῳ ὄντα τῶν ἐξωτερικῶν δράσεων καὶ ἐπενεργειῶν ὅλως ἀπαλλάξαι· καὶ ὁμως τοῖς πράγμασιν ιδιότητος ἐνεφύτευσε, ἅς ὁ ἄνθρωπος σπουδῇ ἀποφεύγειν ἠνάγκασται, ἀρμοδιοῖς τοῖς μέσοις χρώμενος, τῆς παντοδυναμίου αὐτοῦ θελήσεως πρὸς τὸ τὰ ἀποτελέσματα ἐφιστάναι μὴ παρεμβαλλομένης, ὡσπερ τοῦτο ξυνέβη τῷ προφήτῃ Ἀβραάμ. Τῆς δὲ τροφῆς ἀναγκαίας οὐσης πρὸς ξυντήρησιν τοῦ ἀτόμου, ὁ ταύτη χρῆσθαι ἀποποιούμενος, ὡς δῆθεν τοῦ κρέατος ζῶω ἀνήκοντος καὶ τούτου γέυσασθαι ἀποτροπιαζόμενος, ὡσπερ ἄλλως ἂν διατιθόιτο, καὶ οὕτω πείνης ἂν λιμοκτονοῖη, ἀνευδοιάστως κακουργοῖη ἂν οὗτος.

Ὅταν δὲ τὰ ἀποτελέσματα οὐχ οὕτως βέβαια ὦσιν, ὡς τὰ τῆς ἀπάσης τροφῆς καθόλου ἀποχῆς, ὡς ἐν τοῖς φαρμάκοις, ὧν τὰ ἀποτελέσματα μᾶλλον ἢ ἥττον ἀσταθῆ ἐστίν, ὁ μὴ τούτοις ἐν ἐπικαίρῳ χρώμενος οὐ κακουργεῖ μὲν, ἀλλ' αἱ τῆς ἱερᾶς θρησκείας ἡμῶν βίβλοι ἀποφαινόνται, ὅτι εἰ τούτοις χρῶτο, τῷ ὀρθῷ λόγῳ καὶ τῇ φρονήσει ὑπείκοιεν. Οἱ ἐν ταῖς βίβλοις τῶν Τεσαβούφ (تسوف) εἶπουν τῶν ἐμπενευαμένων ὑπὸ τοῦνομα μουστερέχιν (مستريحين) εἶπουν τῶν ἡσυχαστῶν παριστάμενοι (οὔτοι δὲ εἰσὶν οἱ τῆς θείας Παντοδυναμίας τὰ ἐνδότερα παρεισδύσαντες καὶ εἰς τὰ ἔσχατα τῆς ἀφοσιώσεως ἀφικόμενοι) δύναντ' ἂν ἐστίν ὅτε τὴν ἑαυτῶν ἀτομικότητα ἀπάσης συμπλοκῆς σχέσεως τοῦ αἰτίου πρὸς τὸ αἰτιατόν, τοσοῦτω ὡς πρὸς τὰ πράγματα, ὧν τὰ ἀποτελέσματα βέβαιά ἐστίν, ὅσῳ ὡς πρὸς τὰ λοιπά, ἀπαλλάξαι. Ἀλλὰ τοιαύτη κατάστασις οὐ παντὶ ἀρμοστέα, ἐπειδὴ ἐξ ἐιδικῶν συνθηκῶν, ὧν ἄνευ ἢ τοιαύτη οὐχ ὅλως παραδεικτέα, ἐξήρτηται. Διὸ δὴ, καὶ ἡ βί-

βλος τοῦ Τεπλιν-ἐλ-μουχαρίμ (تبيين الحارم) τῆς ἐξηγήσεως τῶν ἀποτροπυμένων, ἀποφαίνεται, ὅτι οἱ μὴ ἄγιοι, οἱ εἰς προσκύνησιν τῶν ἁγίων τόπων ἐξιόντες καὶ τὰ ἐφόδια μὴ ξυμπεριλαμβανόντες, τὴν ζωὴν τὴν ἑαυτῶν εἰς κίνδυνον ἐκτιθέασιν. Ὁ δὲ ἱμάμης Γαζαλὴ ἐν τῇ αὐτοῦ Βίβλῳ τῇ ἐπονομαζομένη Ἐχιάλ-ούλ-ούλουμ (احياء العالوم) «Ζωοποίησις τῶν ἐπιστημῶν» προκηρῦττει ὅτι τὸ τῆς πρὸς τὴν προσκύνησιν ὁδοῦ ἄνευ ἐφοδίων ἀψασθαι ἀτρεκῶς ἀπηγόρευται, δῶω περιστάσεων ἐξαίρουμένων, ὧν ἡ μὲν ἐστὶ τὸ Μουτζαχεδὲ (مجاهد) ὅπερ ἐστὶν ἢ τοῦ σώματος ἀσκησις εἰς τὸ τὴν αἰτίαν φέρειν, οὕτως, ὥστε τὴν πείναν τὴν καρδίαν μὴ ξυνταράττειν, ἢ δὲ ἡ ξυνήθεια τοῦ βοτάνοις τρέφεσθαι, περιστάσεις τοῖς τελείως μόνον ἀφωσιωμένοις ἀρμολογῶν, οὗς Ἀρχῶν παῖδες Μουτεβεκίλιν-καμίλιν (متوكلين كالمين) καλέουσιν. Οὕτως ἡμῖν τοῖς πιστοῖς, τοῖς τοῦ προφήτου Μωάμεθ ὅπαδοις, ἐναπόκειται συνεπῶς, ἐν παντί, πρὸς τὰ ἰδιόζοντα μέσα προστρέχειν, ἐσαεὶ τελείᾳ ἀφοσιώσει, ὅσον σθένος, πρὸς τὸ θεῖον ἐμπνεόμενοι, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἡ δύναμις τοῦ πρὸς τὰ μέσα προσφεύγειν καὶ τούτοις ἀποτελεσματικῶς χρῆσθαι ἐστὶν ἀκραιφνῆς ἀπόρροια τῆς ἀγαθότητος καὶ τῆς συγκαταβάσεως τῆς θείας, καὶ ὁ τρόπος οὗτος τοῦ ἐνεργεῖν οὐδόλως ταῖς ἀρχαῖς τῆς πρὸς τὸν Κύριον τελείας ἀφοσιώσεως ἀντιβαίνει. Ὁ δὲ περικλεῆς ἱμάμης Φαχρ-εδ-δίν-Ραζὴ ἐν τῇ τῶν Ἰχτιγιαράτ (احتجارات) τὰ τῆς ἐλευθέρας θελήσεως ἀποτελέσματα ἀνυψῶν ἀποφαίνεται, ὅτι τῆς τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεως μὴ δυναμένης οὔτε μικρὸν ταῖς τῆς θείας Προνοίας βουλαῖς ἀντιστῆναι, καὶ ταύτας οὐδόλως περιορίζειν, τῷ ὀρθῷ καὶ ὑγιεῖ λόγῳ ἐναντίον ἐστὶ τὸ τὴν θεῖαν παντοδυναμίαν προβάλλειν πρὸς τὸ μὴ ἐσθίειν τὸν πεινῶντα, καὶ μὴ πίνειν τὸν διψῶντα, καὶ μὴ φαρμάκοις χρῆσθαι τὸν νοσοῦντα, καὶ τὰς εὐνόους στιγμὰς μὴ ἀναζητεῖν τὸν ἐπιχειρήσεώς τινος ἀπτόμενον.

Ἡ οὖν τοσάκις τὰς τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ἐπαρχίας κατερημώσασα νοσηρὰ μάλιστα εἰς ἐκείνην τὴν τῶν νοσῶν, κατὰ τοὺς δοκιμωτέρους τῶν ἱατρῶν, ἀνήκει τῆξιν, τὴν τῶν διὰ τῆς ἐπαφῆς διαδοσίμων, ἅς καὶ λοιμώδεις ἰδίξ ἱατρῶν παῖδες ἀποκαλέουσιν, διὰ τὸ τὸν λοιμὸν αὐτὸν τὴν πρωτίστην τῶν οὕτω διαδοσίμων νοσῶν εἶναι. Τοιαῦται δὲ τινες εἰσὶν ἢ λέπρα (;) ἢ εὐφλογία κτλ. Χαδὶς (حديث) λόγος) τι τοῦ προφήτου, ὑπὸ τοῦ Βουχαρί (بخارى) ξυνειλεγμένον, διατάσσει τῷ λεπρῷ οὕτως ὡς τῷ λέοντι· προσφέρεσθαι· οἱ δὲ ἐρμηνευταὶ λέ-

γουςι τήν λέπραν¹ διαδόσιμον ὡς τὸν λοιμὸν καὶ ἄλλην οἰαομένην τοιοῦτου εἴδους νόσον εἶναι ξυγχωρήσαντες ταύτης σπουδῆ προφυλάττεσθαι.

Ἔστι δ' ἀληθές, ἕτερον γὰρ σημαίνειν, μὴ προσθέειν ἐκ τούτου λογικῶς συμπεραίνειν, τὸ περὶ ἑνὸς τινος λεγόμενον, ἅπαντι τῷ γένει, ὡπερ τοῦτι ἀνήκεν, ἐφαρμοζέσθαι δύνασθαι. Ἄλλ' ὁ κωνῶν οὗτος οὐκ ἀλλαχοῖ ποι σκοπεῖ προφανῶς ἢ εἰς τὸ ἀποτρέψαι τοῦ ἐκ τῶν γενικοτήτων, ἀυθαιρέτους καὶ ἀδικαιολογήτους ἐφαρμογὰς κατὰ πᾶν εἶδος ποιεῖν. Οὕτω τὰ δύο ταῦτα τοῦ χαδὶς ὅλως ξύμφωνα

1) Τοῦτο, τὸ τήν λέπραν καὶ λέπραν τῶν Ἑλλήνων, πρὸς διάκρισιν τῆς λέπρας τῶν Ἀράβων, ταύτης τῆς ἐλεφαντινάσεως οὐσης, ὑπὸ τῶν ξυγχρόνων δερματοπαθολόγων ὀνομαζομένην, διαδόσιμον διὰ τῆς ἐπαφῆς ἢ ἄλλου τινὸς τῆς μεταδόσεως μέσου εἶναι, ἐσφαλμένον, κατὰ τὴν τῶν νεωτέρων ἰατρῶν, τῶν ἐν ταῖς δερματοπαθείαις εἰδημόνων, κρίσιν, ὅπως ἐπί, τὴν νόσον ταύτην τὴν δερματικὴν, τὴν κατὰ τὰ ἐκ τῶν παρανόων καὶ δεισιδαιμόνων σταυροφοριῶν ἀνίκεστα δεῖν ἐν τε Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ, ὑπὸ τῆς βαρβαρότητος τῶν ὠμῶν εὐρωπαϊῶν στυφῶν, ἐπὶ τῶν ἡμετέρων μάλιστα τόπων θεομηρίας δίκην ἐνσκήψαντα, γεννηθεῖσαν καὶ μέχρι τῶν ἡμετέρων ἡμερῶν ἐν τισὶ τῆς ἐσχάτης τῆς Εὐρώπης ἐναλίους μάλιστα μέρεσι καθ' ἕνα χωρία ἐνδημοῦσαν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Κωνσταντινουπόλει, κατὰ τὴν Χρυσούπολιν, πέραν τοῦ Βοσπόρου, ἀντικρυ τοῦ Ἄστρου, παρὰ τῆς Α. Φρουρᾶς κεντρικῆ ἰσοκομείῳ καὶ ὀπισθεν αὐτοῦ, ἐν ἰδιαιτέρῳ οἰκίματι Μισκίνοβι (λεπροκομείῳ) καλουμένῳ, καὶ ἐν ἕλαις εὐαριθμοῖς οἰκογενεαῖς διατηρουμένην, γλίσχως ὑπὸ τῆς Α. Κυβερνήσεως διατρεπομένην, ὡς τῶν ἀπόρων λεπρῶν, ἀκρίθων δίκην, ἐπὶ τῶν περιεργείας χάριν ἔστιν ὅτε ἐπισκεπτομένων ἰατρῶν τε καὶ ἄλλων ἐξέων φωναῖς καὶ δεήσεσιν ἐπαιτούντων, ἐπιπιπτόντων, διὰ τῆς κληρονομικῆς μόνον ἰδοῦ ἀπὸ τῶν γονέων εἰς τὰ τέκνα μέχρι τῆς σήμερον ἀπὸ τοῦ Μαισαιῶνος πρὸς ὄνειδος τῆς βαρβαρότητος σωζομένην. Ἐν τισὶ δὲ νησιώτισι πρὸ πάντων χωρίαις, ὡς ἐν Χίῳ, Κρήτῃ κτλ. οἱ λεπροὶ χωρία τινὰ ὀλόκληρα ἀποτελοῦσιν, ἐν δὲ τῷ ἐν τῷ Χαϊδάρ πασσαῖ κυπαρισσῶν λεπροκομείῳ, γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν λεπρῶν ὑπαρχόντων καὶ ἀλλήλοις κατὰ τὸν νόμον τὴν ἰσλαμικὸν τὸν αὐστηρῶς διατάττοντα, ἅπαντα ἄνθρωπον οὐδόλωσ καὶ οὐδέποτε ἄγαμον βιοῦν προτιθεῖται, μετ' ἀλλήλων εἰς γάμου κοινωνίαν ἐρχομένων ἀπ' ἀρχῆς μὲν τὸ φαινόμενον ὑγιᾶ τέκνα παρέχουσιν, ἔπειτα δὲ τῆς ἐφ' ἑθελικῆς μολίς παραλλαχθείσης ἡλικίας, τὰ εἰδεχθῆ τῆς λέπρας ὀγκώματα τὰ μετὰ τινα ἔτη φλογιζόμενα, ἐμψυόμενα καὶ τὰ ἄκρα πρὸ πάντων φθειρόντα, ὑπ' ἀναίσθησίας κατακλόμενα αὐτομάτως ἐκκόπτονται. οἰκτρῶν καὶ ἀπεχθῆς θέαμα τοῖς θεωμένοις παρέχοντα, μέχρις οὗ τῆς λύμης καὶ τὰ ἔσω τῆ ζωῆ ἀναγκαῖα ὄργανα προσβαλόντος τοῦ ἀβιώτου βίου ἀπαλλάττονται τέλος οἱ τέλανες λεπροί.

συμβιβάζεται, καὶ ἀντίφασιν ἐν τούτοις οὐκ ἂν εὐροῖτο. Τοῦτο δὲ τέλειον, ἀπὸ τοῦ περικλύτου Ἰμάμη τοῦ ἐκ τῶν *χαραμὲ-ιπρ-ι-του-δλεῖμ* (هفیدن ابن محم) τοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ βίβλῳ τῇ *Ἐσθὰχ-βὲ-χαζαῖρ* (اسا و حظار) αἱ ἀμφιβολαὶ καὶ αἱ σκέψεις ἐπιγραφόμενῃ, λέγοντος, ὅτι οἱ περιφημότεροι διαλεκτικοὶ ἀναγνωρίζουσι, σεισμοῦ τὴν γῆν ἐκ βέθρων ὀσσειόντος, ξυγκεχωρεῖσθαι τοῦ οἴκου, οὐ ἂν εὐροῖτο τις, ἐξελθεῖν, καὶ παρ' οἶκον ἐτοιμόροπον τὸν διαβαίνοντα, τὸ βῆμα ἐπιταχύναι, καὶ μέλαι τοῦ ἐπιταχέσθαι τὴν τῶν ἰατρῶν συμβουλήν, τῶν ἀποτρεπόντων λοιμοῦ ἐνσκήψαντος εἰς τὴν ἀγορὰν προβαίνειν, ἀποδείκνυται: *βὲ μὴν ε.λ. ἐδ-λετ ἐδδαλετι ἀλῶ μεσχρογιετι ἐδδεβαί βὲ τε χαζοῦρι φη ἐγιᾶμ ε.λ. βεμπαι μὴν οἰμοῦρι ἐδσαμπιχὰ χουζαῖκ οὐ.λ. ἀττιμπάι* ومن الأدلت اله الت على مشروعي الدواى والخزير في أيام الوابا من امور الاطباء ὅπερ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον: τοῦ λοιμοῦ που ἐπιδημοῦντος, τὸ ἀσχολιῶν τινων τῶν τοὺς ἀνθρώπους ξυγχρωτιζουσῶν ἀπέχειν, καὶ τοῖς ἀρμοδίους φαρμάκοις πρὸς θεραπείαν χρῆσθαι, κατὰ τὰ τῶν δοκίμων ἰατρῶν παραγγέλματα, τοῖς ἱεροῖς τοῦ Ἁγίου Κορανίου νόμοις μὴ ἀντιβαίνειν, τοῦτο ἐκ τῆς ῥήτρας ταύτης καταφαίνεται.

Συνελόντι δὲ φάναι, πρῶτον ἐστὶν ὅτι ἡ τῆς υἰείας προφυλάξις μέριμναν ἀπαιτεῖ, πρὸς τὴν τοῦ σώματος ζυντήρησιν, ὅτι ἡ τοῦ σώματος ζυντήρησις ἐστὶν ἡ πρωτίστη τῆς τοῦ πληθυσμοῦ αὐξήσεως αἰτία καὶ αὕτη τὴν ὑλικὴν εὐπορίαν, τὴν τοῦ ἐμπορίου πρόοδον καὶ τὴν τοῦ κράτους οἰκονομολογικὴν δύναμιν αὐξάνει. Οὐδὲν δὲ τὸ βλαβερώτερον ἂν εἴη κοινωνίᾳ τινὶ, ἢ τὸ καθορᾶν γενεὰς πλήρεις ζωῆς ὀλοκλήρους, ὧν περ ἡ συντήρησις τοῦ Κράτους ἐπισπερχεστέρα μέριμνα ἂν εἴη, ὑπὸ τῆς νόσου ἐξαφανιζομένης. Καὶ τοῦτο δὲ ἀναμφισβήτητόν ἐστιν, ὅτι αἱ φυσικαὶ προδιαθέσεις, κατὰ τὴν τῶν ἐμπείρων ἰατρῶν γνώμην, μέγα συνεισβάλλουσιν εἰς τὸ τὰς νόσους ἀναπτύσσεσθαι, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς πείρας γνωστόν ἐστὶν, ὅτι ὑπάρχει μέσα, τὰ τὰς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου προδιαθέσεις, τὰς ἀπὸ τῆς νόσου σωζούσας, προφυλάττοντα. Ἀνάγκη ἄρα, τοῖς προφυλακτικοῖς χρῆσθαι μέσοις, πεποιθότα, τὴν τῶν μέσων τούτων, οἷς ἂν τις προσδράμοι, ἐνέργειαν, αἰετῆς τοῦ Θεοῦ βουλῆς ἐξαρτᾶσθαι, καὶ τοὺς ἀφοσιώσεως τῆς τελείας μετόχους, λέγοντας τοῦ λοιμοῦ προφυλάττεσθαι μὴ ἐξείναι, ἐκτὸς τῶν ὀρθοφρονούντων θεωρεῖν καὶ πρὸ πάντων, ἐπειδὴ, ζυμβου-

λίου μεγάλου ἐν τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ πρὸ μικροῦ συγκροτηθέντος, οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν οὐλεμάδων ἀπεφάνθησαν διαρρήδην, ὅτι, ὡς ἐν τῷ Σεριάτ νενόμισται, οὐκ ἀνέκροστον κατὰ τοῦ λοιμοῦ εἰς μέσα προφυλακτικὰ προστρέχειν. Ἐπὶ τῇ βίσει ταύτῃ Φετφᾶς ἐξεδόθη, λέγων, ὅτι ἐπὶ τίνος χώρας τοῦ λοιμοῦ ἐνσκήψαντος, ἄτοπον οὐκ ἔστι, τὴν θεομηνίαν φεύγοντα, καὶ εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ εὐσπλαγγίαν προστρέχοντα, τοῖς προφυλακτικοῖς χρῆσθαι μέσοις. *Μπιρ με. Μεγιέ Ταοὺρ ἰσαμπέτ ἰν-τοὺπ χάκ σουμπχαρὲ χου βέ Ταάλα χαρρε-τλερπὴν καχριτὰν λουτφουγιέ ἰλιτζᾶ ἰλὲ ἰσμπάμπι τεχαφουζᾶ τσεμπουὸς ἐτμεκδὲ μπειτ ριόκτουρ* و بر بلديه ضاعون اصابت ادوب حق سبحانه و تعالی حضرتلرتك قبرندن لطفه الجا ايله اسباب تحظه ثبت اتمكده باقى بوقدر .

Κατὰ συνέπειαν τούτου ὁ γαληνύτατος καὶ σεβαστὸς ἀναξ καὶ κύριος ἡμῶν, ὁ μέγας Παπισάχ, ὁ τὰς τῶν δύο Ὁμάρ ἀρετὰς ἐνῶν ἐν αὐτῷ, ὁ ἀνομορφωτῆς τοῦ αἰῶνος, ὁ ἐπικυρωτῆς τῆς δόξης τῶν τῆς πίστεως ἀθανάτων στηλῶν, ὁ Χαλίφ τοῦ Προφήτου τοῦ Θεοῦ τοῦ σύμπαντος, ὁ φωτεινὸς ὡς ἀστραπή, οὗ ἡ δόξα ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ εἶη αἰώνιος μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς δευτέρας παρουσίας καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, τῇ τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητι καὶ εὐσπλαγγίᾳ θαρρῶν καὶ μόνον μέλημα ἔχων τῇ τοῦ Κράτους καὶ τῶν λαῶν αὐτοῦ ζυνηρήσει καὶ εὐδαιμονίᾳ ζυμφέρειν, διετάξατο τὰ ὑπὸ τῆς χρονίας πείρας ὡς σωστικὰ ἐνδειχθέντα μέσα, τὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα καθάρσεως (Quarantaine) γνωστά, ἅπερ ἀληθῶς ἐκ τινῶν μέτρων καθαριότητος καὶ φαρμακεύσεως συνίσταται, καὶ ἠθέλησεν ἀμέσως ἅπαν τὰ ταῦτα ἐκπληροῦν διαπράξασθαι, συμφώνως τῷ τε τοῦ

Σερῆ-Σερῆφ ἱερῷ νόμῳ καὶ τοῖς ἐθίμοις καὶ ἠθεσι τῶν κατοίκων. Εἰδικὸς δὲ ὡς πρὸς ταῦτα δημοσιευθήσεται κανονισμὸς, Πάντες οἱ καὶ ἀκροθιγῶς ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου φωτιζόμενοι, εὐμαρῶς ἐννοήσουσιν, ὅτι νέα ἐνδείξεις τῶν ἐνῶν διαθέσεων τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος αὐτῆ ἔστί, καὶ τοῦ κανονισμοῦ τὰ συνετὰ παραγγέλματα μετὰ τσαούτης σπουδῆς ἐκπληρώσουσι, μεθ' ὅσης χροεστοῦσι τοῖς ἠθικοῖς χρῆσθαι μέσοις, οἷον ταῖς δεήσεσι, τῇ ὑπκοῇ, τῇ τῶν ἀμαρτιῶν ἐξαγνίσει κτλ. Ὅστις δ' ἂν τολμήσειεν εἰπεῖν, ὅτι ταῦτα νεωτερισμὸς ἔστι, τρανῶς ἀποδείξει τὰς εὐεργεσίας τῆς Α. Μ. μὴ ἐννοεῖν, ἐπειδὴ τὰ βλέμματα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μεγάλων λεπροκομείων, τῶν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Σουλτάνων ἰδρυθέντων, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Κωνσταντινουπόλει, στρέψας, ἃ Ταβουχανὲ ὠνόμαζον, καὶ ὑπ' ὄψιν λαβῶν τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν ἀποδείξεων τοῦ Σερῆ καὶ τῆς λογικῆς τῶν ὑπὲρ τῶν ἰδρυμάτων τούτων τῶν φιλανθρώπων αὐτόχρομα λαλούντων, ἀπατωμένου ἑαυτοῦ καταγνώσεται.

Συμπεραίνοντες λέγομεν, ὅτι ὅστις ἂν τοιαύταις ἀτόποις ἐπικρίσει περιπέσειεν, ἐκτὸς τῆς δικαίας ποινῆς, ἣν ἀδυσωπῆτως ὑποστήσεται, ὡς τῷ ὑψηλῷ τοῦ Σουλτάνου διατάγματι ἀντιστρατευόμενος, ὅλως τῷ τῆς θρησκείας Φετφᾶ συμφώνῳ, σπουδῆ ἀδιαλλάκτῳ καταδιωχθήσεται καὶ αὐστηρῶς τιμωρηθήσεται φωραθῆς¹.

1) Τα ἄβίμι Βακαῖ ἐπίσημος Μηνύτωρ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας τῆς 11 τοῦ Σεφῆρ σεληνιακοῦ μηνὸς 1254 τῆς Ἐγίρας (1838).

Ὁ δέ, περὶ οὗ ἦν ἄνωθεν λόγος. Κανονισμὸς ἐδημοσιεύθη ὡσαύτως ἐν τῇ αὐτῇ ἐφημερίδι τῆς 16 τοῦ Δεμαζῆ-ούλ-ἔββῆλ τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

ΕΚΑΤΟΝ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΛΗ.

(Ἀνεγνώσθη ἐν ταῖς ΦΠΓ' καὶ ΧΙΓ' Συνεδριάσει).

Ἡ μὲν πραγματεία¹ περὶ τῶν ἑκατὸν ἀποφθεγμάτων ἢ παροιμιῶν Ἀλῆ τοῦ Καλίφου. Προαιρούμεθα δὲ μᾶλλον ὀνομάζειν αὐτὰ παροιμίας ἢ ἀποφθέγματα τῶν Σολομῶντος ἐνεκα τοῦ βασιλέως, αἱ τῆς αὐτῆς κάκειναι τετυχῆσαι προσηγορίας. Παροιμίαι γὰρ καλοῦνται Σολομῶντος. Ἔστι δὲ παροιμία παρὰ τὸ πάροιμος τ. ἔ. ὁ παρὰ τὸν οἶμον (ὁδὸν) ἢ ὁ ἐν ταῖς ὁδοῖς λαλούμενος λόγος, καὶ τοιαύτην ἔχειν δοκεῖ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἢ λέξις σημασίαν, ὡς φησι καὶ Βασίλειος ὁ Μέγας ἐν ἀρχῇ τῆς εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Παροιμιῶν Ὀμιλίας: «Τὸ τῶν παροιμιῶν, λέγων, ὄνομα ἐπὶ τῶν δημοδωτέρων παρὰ τοῖς ἔξωθεν τέτακται λόγων καὶ ἐπὶ τῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς λαλουμένων ὡς τὰ πολλά· οἶμος γὰρ παρ' αὐτοῖς ἢ ὁδὸς ὀνομάζεται, ἐξ οὗ καὶ τὴν παροιμίαν ὠρίζοντο ῥῆμα παρόδιον τετριμμένον ἐν τῇ χρήσει τῶν πολλῶν καὶ ἀπὸ ὀλίγων ἐπὶ πλείονα ὁμοία μεταληφθῆναι δυνάμενον». Παρὰ μὲν οὖν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἑτέραν ἢ λέξις ἐμφαίνει σημασίαν καθ' ἃ φησιν ὁ αὐτὸς Πατὴρ ἐν τῷ αὐτῷ χωρῷ: «Παρὰ δ' ἡμῖν ἐστὶ λόγος ὠφέλιμος ἢ παροιμία μετ' ἐπικρύψεως μετρίως ἐκδεδωμένος, πολὺ μὲν τὸ αὐτόθεν χρήσιμον περιέχων, πολλὴν δὲ καὶ ἐν τῷ βῆθει τὴν δίκνοϊαν συγκαλύπτων· ὅθεν καὶ ὁ Κύριος: ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα». Προαιρούμεθα τοίνυν, ὡς περ εἰρηται, τὴν λέξιν τῶν ἄλλων, αἷς ἂν τις εἰς ταῦτὸν ἐχρήσατο, διὰ τε τὸ τῶν ἐνότων ἐστὶν ὅτε ταῖς τοῦ Σολομῶντος παρεμφερές καὶ διὰ τὸ συγγενές καὶ δὴ καὶ τὸ περιφανές καὶ τὸ ἀξιωμα τῶν γραψάντων, ἡγεμόνες γὰρ ἄμφω καὶ Σύροι τὸ γένος. Καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλήνων δὲ σοφοῖς ἐνομίσθη σοφὸν ἢ παροιμία καθ' ἃ φησι Συνέσιος (ἐν Ἐγκωμίῳ Φαλάκρας σελ. 85 Β) Ἀριστοτέλη φάναι τὸν φιλόσοφον ὅτι παλαιᾶς

εἰσι φιλοσοφίας, ἐν ταῖς μεγίσταις ἀνθρώπων φθοραῖς ἀπολομένης ἐγκαταλείμματα, περισωθέντα διὰ συντομίαν καὶ δεξιότητα. Καὶ ταῦτα μὲν ταύτη.

Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν Ἀλῆ τοῦ Καλίφου, τοῦ Βέν-Ἀβι-Ταλιβ ἢ Ἀβιταλιβίδου τὴν ἐπίκλησιν, παροιμιῶν ἡμῖν ὁ λόγος, διασαφητέον ἡμῖν, ὡς τὸ εἶκος, τὰ κατὰ τὸν ἄνδρα διὰ βραχέων, ἴσως οὐ πάνυ τοῖς πᾶσιν ὑπάρχοντα γνώριμα. Ἐγενήθη μὲν ὁ Καλίφης οὗτος τῷ 602 τῆς Οἰκονομίας ἔτει, γενόμενος δὲ τῶν Μωχαμμέδου θιασωτῶν ὁ πιστότατος καὶ ἀνδρείοτατος, καὶ ἀπρῶτος Μωχαμμεδανός ἢ, καθάπερ εἰθίσται λέγειν, μωαμεθανός ἐπίκληθείς, κατεστάθη μετὰ τὴν Ὀθμάνου τῷ 655 δολοφονίαν τέταρτος εἰς τὴν καλιφείαν ἦτοι τὴν τῆς βασιλείας διαδοχὴν· τοῦτο γὰρ ἢ λέξις (عَلِيٌّ = διαδοχὴ, دَائِدٌ = διάδοχος) παρ' Ἀράβι δύναται. Καὶ ἐκράτησε μὲν τῶν ἡγουμένης τῆς Ἀϊσᾶς, τῆς Μωχαμμέδου χήρας, πρὸς τιμωρίαν δῆθεν τοῦ Ὀθμάνου φόνου τὸ πρῶτον ἐναντιωσαμένων αὐτῷ μεγιστάνων. Ἐπαναστάντος ὁμως ὕστερον οὐ πολλῷ τοῦ τὴν Συρίαν διοικοῦντος Μωαβίου καὶ δεινοῦ γενομένου πολέμου, ἐξ οὗ κατηρημώθη ἢ χώρα, τρεῖς τῶν Κορείσχιτῶν ἀμφοτέρους ἔγνωσαν ἀνελεῖν τοὺς τοῦ πολέμου αἰτίους. Ὁ μὲν οὖν Μωαβίας καίπερ τρωθεὶς οὐκ ἐτελεύτησεν, ὁ δὲ Καλίφης ἀνηρέθη πρὸς τὸ ἱερὸν ἐπὶ προσευχῇ πορευόμενος. Καὶ ἕως μὲν ἤρχον οἱ Ὀμμηιάδαι καλούμενοι, τῶν Καλιφῶν, ἐπικατάρatos ἦν αὐτῷ ἢ μνήμη, ἐτιμήθη δ' αὐθις ὕστερον, τῶν Ἀββασιδῶν εἰς τὴν ἀρχὴν καταστάντων. Οἱ δὲ προσανακείμενοι τῷ Ἀλῆ τῶν Μωχαμμεδανῶν, ἐπικρατοῦσιν ἔτι καὶ νῦν ἐν Περσίᾳ τε καὶ Ταταρίᾳ. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὸν Καλίφην, ὡς συντόμως εἰπεῖν, οὕτως ἔσχε.

Τῶν δὲ παροιμιῶν τὴν συλλογὴν ἐξεδῶκεν ἄριστα πάντων ὁ μακαρίτης, κλεινὸς τοῦ ἐν Λειψίᾳ πανεπιστημίου καθηγητῆς, Μαυρίκιος

1) Τὸ δευτέρον ἡμῖς τῆς παρουσίας πραγματείας ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ΧΙΓ' Συνεδριάσει κατὰ τὸ ἐπιὸν συλλογικὸν ἔτος 1880—81, ἐνεκρίθη δὲ ὡς δημοσιευθῆ ἢ ὅλη πραγματεία ἐν τῷ παρόντι τόμῳ.

Ἐφρικός Λεβερέχθος Φλείσχερος, οὗ και αὐτός ποτ' εὐτυχῶς τῶν ἀσιατικῶν διήκουσα μαθημάτων. Συνέλεξε δὲ ταύτας και παραφράσας ἀραβιστί τε και περσιστί δι:εσάφησε τὸ πρῶτον ὁ Πέρσης ποιητῆς Ῥεσχιδουδδίν· Ἀβδουλλζελλίλης, ὁ Οὐατουάτης ἐπικαλούμενος, ὃς τούτων ἐκάστη και διστιχον ἐπέταξε περσικόν τὴν αὐτὴν περίπου φράζον ἔνοιαν. Ἐπιχειρήσας οὖν τῇ πραγματείᾳ, τελείαν μὲν αὐτὴν ὡς οἶόν τε και ἀκριβῆ τῇ τῶν ὁμοίων παρ' ἄλλοις ἔθνεσι παροιμιῶν τε και ῥήσεων ἀντιπαραβολῇ διενουόμεν καταστῆσαι, τοῦ μὲν τοι χρόνου διὰ τὸ βραχὺ οὐκ ἐῶντος, ἐς ὕστερον ἀναβαλλόμεθα σὺν Θεῷ, και τῶν φίλων ἀκρωμένων εὐδοκούντων, τὴν τῶν ἔλλειπόντων ἀναπλήρωσιν.

Εἰσὶ δ' αἱ τοῦ Καλίφου ἢ γοῦν εἰς ἐκεῖνον ἀναφερόμεναι παροιμίαι πᾶσαι αἱ μὲν θρησκευτικῆς τινας, αἱ δ' ἠθικῆς ἔννοιας, καθάπερ αἱ τοιαῦται καθόλου παρὰ πᾶσι μὲν τοῖς ἔθνεσιν, ἰδίᾳ δὲ παρὰ τοῖς Ἀσianoῖς, τῷ τοιοῦτῳ διαφερόντως εἶδει τοῦ λόγου χαίρουσι. Χωρητέον οὖν εἰς τὸ ἔργον.

ΠΑΡΟΙΜΙΑ 1)

لَوْ كُشِفَ الْغُطَاءُ مَا أَزْدَدْتُ بِقَيْنًا

Και ἀρθέντος τοῦ καλύμματος, οὐκ αὐξεται μοι ἡ ἐπίγνωσις.

Τοῦτ' ἐστι (κατὰ Οὐατουάτην): ἐς τοσοῦτον ἠκρίβωταί μοι τὰ τοῦ βίου τοῦ μέλλοντος, ὥστε και ἀρθέντος ποτέ τοῦ τῆςδε τῆς ζωῆς παραπετάσματος, οὐδὲν ἢ ἐποπτεία αὐξήσει μοι εἰς ἐπίγνωσιν.

حال خلد و حجیم دانستم

یقین انجانکه می باید

که حجاب از میانه بر گیرند

آن یقین ذرّه نیفزاید

Οἱ τοι τυγχάνουσιν ὄντες ὁ παράδεισος και ὁ ἄδης οἶδα σαφῶς, ὡς περ προσήκει. Και ἀρθέντος δὲ τοῦ καλύμματος, οὐδὲν αὐτοὺς ἀκριβέστερον εἶσομαι.

2) النَّاسُ نِيَامٌ وَإِذَا مَاتُوا اتَّبَعُوا

Νῦν μὲν οἱ ἄνθρωποι καθεύδουσιν, ἐπειδὴν δ' ἀποθάνωσιν, ἐγείρονται.

Τ. ἔ. ἕως μὲν οἱ ἄνθρωποι ζῶσιν, ἀφροντιστοῦσι τῶν μετὰ θάνατον· ἐπὴν δ' ἀποθάνωσι, μεταγινώσκουσι μὲν και ἀνιώνται, εἰκῆ δὲ τοῦ λοιποῦ και ἀνώνητα.

مردمان غافلند از عقیبی

همه کونی بچفتگان مانند

ضرر غفلت که می ورزند

چون بمیرند آنکسی داند

Ἀφροντιστοῦσιν οἱ ἄνθρωποι τοῦ μέλλοντος βίου· εἶπεν ἄν τις αὐτοὺς καθεύδουσιν· ἀλλ' ἐπειδὴν ἀποθάνωσι, τὴν τῆς ἀφροντιστίας εἰσονται ζημίαν.

3) النَّاسُ بِزَمَانِهِمْ أَشْبَهُ مِنْهُمْ بِأَبَائِهِمْ

Οἱ ἄνθρωποι τοῖς καθ' οὗς βιοῦσι χρόνοι· ἐμφερέστεροι τυγχάνουσιν ὄντες ἢ τοῖς πατράσι.

Τ. ἔ. οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον ἐπονται τοῖς ἡθεσι τῶν καθ' ἑαυτοὺς ἢ τοῖς τῶν πατέρων, και τοῖς μὲν εὐπραγοῦσιν εὐμενῶς δικάσονται, τοῖς δὲ δυσπραγοῦσιν οὐχ ὁμοίως· ἀνάλογον δὲ πη τὸ παρ' Ὀμήρω (Ὀδ. Σ 136—7).

τοῖος γὰρ νόος ἐστὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων οἷον ἐπ' ἡμᾶρ ἄγῃσι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

خلقرا نیست سیرت پدران

همه بر سیرت زمان روند

دوستند آنکرا زمان نواخت

دشمنند آنکرا زمان فکند

Ὅν τοὺς πατέρας οἱ ἄνθρωποι μιμοῦνται τοὺς ἑαυτῶν, ἀλλὰ τοὺς καθ' ἑαυτοὺς· φίλοι μὲν εἰσιν οἷς ἡ τύχη φίλα φρονεῖ, δυσμενεῖς δὲ οὗς ἐξεραβίωσε.

4) مَا هَلِكُ إِمْرًا: عَرَفَ قَدْرَهُ

Ὅν ἀπέθανεν ἀνὴρ ὁ τὴν ἑαυτοῦ γρὸς ἀξίαν (τὴν ἰδίαν ἀρετὴν και τὴν ἐπιστήμην).

Τ. ἔ. Ὁ τὴν ἰδίαν ἀξίαν εἰδῶς ὑψοῦ παρὰ πάντα τὸν βίον ἔστηκεν ἐπὶ τῆς τιμῆς, τὴν τῆς ἱερότητος χλαμύδα περιβεβλημένος· οὐδεὶς αὐτὸν ἀνιᾶ οὐδ' ἀπειλεῖ.

هر که مقدار خویش را بشناخت

از همه حادثات ایمن کشت

از مضیق غرور بیرون جست

در مقام سرور ساکن کشت

Ὁ τὴν ἑαυτοῦ γρὸς ἀξίαν παρτὸς ἀπήλ-
λατται κινδύνου και τῆς ἀπάτης ἐξελευθῶν
εὐφροσύνης τὸ λοιπὸν ἀπολαμβάνει.

5) قِيمَةُ كُلِّ إِمْرٍ مَا حَسَنَتْهُ

Ἀξίαν ἔχει πᾶς τις ὅσην και νόσην.

Τ. ἔ. Ὅσην τινὲ μείζων ἢ γνώσις, τοσοῦτω και ἢ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀξία· καθόλου δὲ τῇ ἐπιστήμῃ· τοῖς ἀνθρώποις μετρητέον τὴν ἀξίαν.

ΕΚΑΤΟΝ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΛΗ.

(¹Ανεγνώσθη ἐν ταῖς ΦΠΓ' καὶ ΧΙΓ' Συνεδριάσει).

Ἡ μὲν πραγματεία¹ περὶ τῶν ἑκατὸν ἀποφθεγμάτων ἢ παροιμιῶν Ἀλῆ τοῦ Καλίφου. Προαιρούμεθα δὲ μᾶλλον ὀνομάζειν αὐτὰ παροιμίας ἢ ἀποφθέγματα τῶν Σολομῶντος ἐνεκα τοῦ βασιλέως, αἱ τῆς αὐτῆς κάκειναι τευχῆκται προσηγορίας. Παροιμίαι γὰρ καλοῦνται Σολομῶντος. Ἔστι δὲ παροιμία παρὰ τὸ πάρομος τ. ἔ. ὁ παρὰ τὸν οἶμον (ὁδόν) ἢ ὁ ἐν ταῖς ὁδοῖς λαλούμενος λόγος, καὶ τοιαύτην ἔχειν δοκεῖ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἢ λέξις σημασίαν, ὡς φησὶ καὶ Βασίλειος ὁ Μέγας ἐν ἀρχῇ τῆς εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Παροιμιῶν Ὀμιλίας: «Τὸ τῶν παροιμιῶν, λέγων, ὄνομα ἐπὶ τῶν δημωδωτέρων παρὰ τοῖς ἔξωθεν τέτακται λόγων καὶ ἐπὶ τῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς λαλουμένων ὡς τὰ πολλά· οἶμος γὰρ παρ' αὐτοῖς ἢ ὁδὸς ὀνομάζεται, ἐξ οὗ καὶ τὴν παροιμίαν ὠρίζοντο ῥῆμα παρόδιον τετριμμένον ἐν τῇ χρήσει τῶν πολλῶν καὶ ἀπὸ ὀλίγων ἐπὶ πλείονα ὅμοια μεταληφθῆναι δυνάμενον». Παρὰ μὲν οὖν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἐτέραν ἢ λέξις ἐμφαίνει σημασίαν καθ' ἃ φησὶν ὁ αὐτὸς Πατὴρ ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ: «Παρὰ δ' ἡμῖν ἐστὶ λόγος ὠφέλιμος ἢ παροιμία μετ' ἐπικρύψεως μετριάς ἐκδεδομένος, πολὺ μὲν τὸ αὐτῶθεν χρήσιμον περιέχων, πολλὴν δὲ καὶ ἐν τῷ βᾶθει τὴν διάνοιαν συγκαλύπτων· ὅθεν καὶ ὁ Κύριος: ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα». Προαιρούμεθα τοίνυν, ὡς περ εἴρηται, τὴν λέξιν τῶν ἄλλων, αἷς ἂν τις εἰς ταῦτὸν ἐχρήσατο, διὰ τε τὸ τῶν ἐνότων ἔστιν ὅτε ταῖς τοῦ Σολομῶντος παρεμφερές καὶ διὰ τὸ συγγενές καὶ δὴ καὶ τὸ περιφανές καὶ τὸ ἀξίωμα τῶν γραψάντων, ἡγεμόνες γὰρ ἄμφω καὶ Σύροι τὸ γένος. Καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλήνων δὲ σοφοῖς ἐνομήσθη σοφὸν ἢ παροιμία καθ' ἃ φησὶ Συνέσιος (ἐν Ἐγκωμίῳ Φαλάκρας σελ. 85 Β) Ἀριστοτέλη φάναι τὸν φιλόσοφον ὅτι παλαιὰς

εἰσι φιλοσοφίας. ἐν ταῖς μεγίσταις ἀνθρώπων φθοραῖς ἀπολομένης ἐγκαταλείμματα, περισωθέντα διὰ συντομίαν καὶ δεξιότητα. Καὶ ταῦτα μὲν ταύτη.

Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν Ἀλῆ τοῦ Καλίφου, τοῦ Βέν-Ἀβι-Ταλίβ ἢ Ἀβιταλιβίδου τὴν ἐπίκλησιν, παροιμιῶν ἡμῖν ὁ λόγος, διασαφητέον ἡμῖν, ὡς τὸ εἰκός, τὰ κατὰ τὸν ἄνδρα διὰ βραχέων, ἴσως οὐ πάνυ τοῖς πᾶσιν ὑπάρχοντα γνῶριμα. Ἐγεννήθη μὲν ὁ Καλίφης οὗτος τῷ 602 τῆς Οἰκονομίας ἔτει, γενόμενος δὲ τῶν Μωχαμμέδου θιασωτῶν ὁ πιστότατος καὶ ἀνδρεότατος, καὶ ἀπῶτος Μωχαμμεδανός ἢ, καθ' ἄπερ εἴθισται λέγειν, μωαμεθανός ἐπικληθείς, κατεστάθη μετὰ τὴν Ὀθμᾶνου τῷ 655 δολοφονίαν τέταρτος εἰς τὴν καλιφίαν ἦτοι τὴν τῆς βασιλείας διαδοχὴν· τοῦτο γὰρ ἢ λέξις (أَلِيٌّ = διαδοχὴ, أَلِيٌّ = διάδοχος) παρ' Ἀραβῶν δύναται. Καὶ ἐκράτησε μὲν τῶν, ἡγουμένης τῆς Αἰσᾶς, τῆς Μωχαμμέδου χήρας, πρὸς τιμωρίαν δῆθεν τοῦ Ὀθμᾶνου φόνου τὸ πρῶτον ἐναντιωσαμένων αὐτῷ μεγιστάνων. Ἐπαναστάντος ὁμοῦ ὕστερον οὐ πολλῷ τοῦ τὴν Συρίαν διοικοῦντος Μωαβίου καὶ δεινοῦ γενομένου πολέμου, ἐξ οὗ κατηρημώθη ἢ χώρα, τρεῖς τῶν Κορείσχιτων ἀμφοτέρους ἐγνώσαν ἀνελεῖν τοὺς τοῦ πολέμου αἰτίους. Ὁ μὲν οὖν Μωαβίας καίπερ τρωθεὶς οὐκ ἐτελεύτησεν, ὁ δὲ Καλίφης ἀνῆρέθη πρὸς τὸ ἱερὸν ἐπὶ προσευχῇ πορευόμενος. Καὶ ἕως μὲν ἤρχον οἱ Ὀμμηϊάδαι καλούμενοι, τῶν Καλιφῶν, ἐπικατάρατος ἦν αὐτῷ ἢ μνήμη, ἐτιμῆθη δ' αὐθις ὕστερον, τῶν Ἀββασιδῶν εἰς τὴν ἀρχὴν καταστάντων. Οἱ δὲ προσανακείμενοι τῷ Ἀλῆ τῶν Μωχαμμεδανῶν, ἐπικρατοῦσιν ἐτι καὶ νῦν ἐν Περσίᾳ τε καὶ Ταταρίᾳ. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὸν Καλίφην, ὡς συντόμως εἰπεῖν, οὕτως ἔσχε.

Τῶν δὲ παροιμιῶν τὴν συλλογὴν ἐξέδωκεν ἄριστα πάντων ὁ μακαρίτης, κλεινὸς τοῦ ἐν Λειψίᾳ πανεπιστημίου καθηγητῆς, Μωυρῆκιος

1) Τὸ δευτέρον ἡμῖς τῆς παρουσίας πραγματείας ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ΧΙΓ' Συνεδριάσει κατὰ τὸ ἐπιὸν συλλογικὸν ἔτος 1880—81, ἐνεκρίθη δὲ ὅπως δημοσιευθῆ ἢ ὅλη πραγματεία ἐν τῷ παρόντι τόμῳ.

Ἐρρίκος Λεβερέχθος Φλείσχερος, οὗ καὶ αὐτός ποτ' εὐτυχῶς τῶν ἀσιατικῶν διήκουσα μαθημάτων. Συνέλεξε δὲ ταύτας καὶ παραφράσας ἀραβιστί τε καὶ περισσὶ δεσάφησε τὸ πρῶτον ὁ Πέρσης ποιητῆς Ρέσχιδουδδίν-Ἀβδουλζελίλης, ὁ Οὐατουάτης ἐπικαλούμενος, ὃς τούτων ἐκάστη καὶ δίστιχον ἐπέταξε περσικὸν τὴν αὐτὴν περίπου φράζον ἔνοιαν. Ἐπιχειρήσας οὖν τῇ πραγματείᾳ, τελείαν μὲν αὐτὴν ὡς οἶόν τε καὶ ἀκριβῆ τῇ τῶν ὁμοίων παρ' ἄλλοις ἔθνεσι παροιμιῶν τε καὶ ῥήσεων ἀντιπαραβολῇ διενουόμενῃ καταστῆσαι, τοῦ μὲν τοι χρόνου διὰ τὸ βραχὺ οὐκ ἔωντος, ἐς ὕστερον ἀναβαλλόμεθα σὺν Θεῷ, καὶ τῶν φίλων ἀχροωμένων εὐδοκούντων, τὴν τῶν ἔλλειπόντων ἀναπλήρωσιν.

Εἰσὶ δ' αἱ τοῦ Καλίφου ἡ γοῦν εἰς ἐκεῖνον ἀναφερόμεναι παροιμίαι πᾶσαι αἱ μὲν θρησκευτικῆς τινος, αἱ δ' ἠθικῆς ἐννοίας, καθάπερ αἱ τοιαῦται καθόλου παρὰ πᾶσι μὲν τοῖς ἔθνεσιν, ἰδίᾳ δὲ παρὰ τοῖς Ἀσianoῖς, τῷ τοιούτῳ διαφερόντως εἶδει τοῦ λόγου χαίρουσι. Χωρητέον οὖν εἰς τὸ ἔργον.

ΠΑΡΟΙΜΙΑ 1)

لَوْ كُشِفَ الْغُطَاءُ مَا أَرَدَدْتُ يَقِينًا

Καὶ ἀρθέντος τοῦ καλύμματος, οὐκ αὔξειται· μοι ἢ ἐπίγνωσις.

Τοῦτ' ἔστι (κατὰ Οὐατουάτην): ἐς τοσοῦτον ἠκρίβωται μοι τὰ τοῦ βίου τοῦ μέλλοντος, ὥστε καὶ ἀρθέντος ποτέ τοῦ τῆσδε τῆς ζωῆς παραπετάσματος, οὐδὲν ἢ ἐποπτεία αὐξήσει μοι εἰς ἐπίγνωσιν.

حال خلد و حجيم دانستم

بيقين انجانا که می باید

که حجاب از میانه بر گیرند

آن یقین ذرّه نیفزاید

Οἱοι τυγχάνουσιν ὄντες ὁ παράδεισος καὶ ὁ ἄθης οἶδα σαφῶς, ὡς περ προσήκει. Καὶ ἀρθέντος δὲ τοῦ καλύμματος, οὐδὲν αὐτοῖς ἀκριβέστερον εἶσομαι.

2) أَلنَّاسُ نِيَامٌ وَإِذَا مَاتُوا انْتَبَهُو

Νῦν μὲν οἱ ἄνθρωποι καθέθουσιν, ἐπειδὴν δ' ἀποθάνωσιν, ἐγείρονται.

Τ. ἔ. ἕως μὲν οἱ ἄνθρωποι ζῶσιν, ἀφροντιστοῦσι τῶν μετὰ θάνατον· ἐπὶν δ' ἀποθάνωσιν, μεταγινώσκουσι μὲν καὶ ἀνιώνται, εἰκῆ δὲ τοῦ λοιποῦ καὶ ἀνώνητα.

مردمان غافلند از عقیبی

همه کوی بیفتگان مانند

ضرر غفلت که می ورزند

چون بمیرند آنکسی داند

Ἀφροντιστοῦσιν οἱ ἄνθρωποι τοῦ μέλλοντος βίου· εἶπεν ἄν τις αὐτοῖς καθέθειν· ἀλλ' ἐπειδὴν ἀποθάνωσι, τὴν τῆς ἀφροντιστίας εἴσονται ζημίαν.

3) أَلنَّاسُ بِزَمَانِهِمْ أَشْبَهُ مِنْهُمْ بِأَبَائِهِمْ

Οἱ ἄνθρωποι τοῖς καθ' ὄντος βιοῦσι χρόνοις ἐμπερέστεροι τυγχάνουσιν ὄντες ἢ τοῖς πατράσι.

Τ. ἔ. οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον ἔπονται τοῖς ἡθεσι τῶν καθ' ἑαυτοῦς ἢ τοῖς τῶν πατέρων, καὶ τοῖς μὲν εὐπραγοῦσιν εὐμενῶς δικάσονται, τοῖς δὲ δυσπραγοῦσιν οὐχ ὁμοίως· ἀνάλογον δὲ πη τὸ παρ' Ὀμήρῳ ('Ὀδ. Σ 136—7).

τοῖος γὰρ νόος ἐστὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων οἶον ἐπ' ἡμᾶρ ἀγῆσι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

خلقرا نیست سیرت پدران

همه بر سیرت زمان روند

دوستند آنکرا زمان نواخت

دشمنند آنکرا زمان فکند

Οὐ τὸν πατέρα οἱ ἄνθρωποι μιμοῦνται τοῖς ἑαυτῶν, ἀλλὰ τοῖς καθ' ἑαυτοῦς· φίλοι μὲν εἰσὶν οἱς ἡ τύχη φίλα φρονεῖ, δυσμενεῖς δὲ ὄντες ἐξεφαλίσει.

4) مَا هَلِكُ إِمْرًا: عَرَفَ قَدْرَهُ

Οὐκ ἀπέθαρεν ἀνήρ ὁ τὴν ἑαυτοῦ γνῶνς ἀξίαν (τὴν ἰδίαν ἀρετὴν καὶ τὴν ἐπιστήμην).

Τ. ἔ. Ὁ τὴν ἰδίαν ἀξίαν εἰδῶς ὑψοῦ παρὰ πάντα τὸν βίον ἔστηκεν ἐπὶ τῆς τιμῆς, τὴν τῆς ἱερότητος χλαμύδα περιβεβλημένος· οὐδεὶς αὐτὸν ἀνίξ' οὐδ' ἀπειλεῖ.

هر که مقدار خویش را بشناخت

از همه حادثات ایمن کشت

از مضیق غرور بیرون جست

در مقام سرور ساکن کشت

Ὁ τὴν ἑαυτοῦ γνῶνς ἀξίαν παντός ἀπήλακται κινδύνου καὶ τῆς ἀπάτης ἐξεθῶν εὐφροσύνης τὸ λοιπὸν ἀπολαμβάνει.

5) قِيمَةُ كُلِّ إِمْرَةٍ مَا حَسَنَتْهُ

Ἀξίαν ἔχει πᾶν τις ὅσην καὶ νόησιν.

Τ. ἔ. Ὅσην τινὶ μείζων ἢ γνώσις, τοσοῦτον καὶ ἡ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀξία· καθόλου δὲ τῆς ἐπιστήμῃ τοῖς ἀνθρώποις μετρητέον τὴν ἀξίαν.

του ἀρχηγού και διευθυντοῦ, τοῦ Φετῆ Ἀχμέτ πασσᾶ ἐπικαλουμένου, ἐκ τῆς νήσου Ῥόδου τὸ γένος ἑλκοντος, κυρίου Δουρόνη ἱατροῦ, ἐν Γαλλίᾳ σπουδάσαντος, καί, οὐκ οἶδα πῶς, τούτων τὸν αὐτοκράτορα ὑπὸ διαλείποντος πυρετοῦ νοσοῦντα ἄλλως πῶς ἢ εἰδικῶς θεραπευόντων, καί τῆς πυρετώδους ἐξάψεως μὴ σβεννυμένης, ζυνηταράττοντο ἐν τῷ προδόμῳ οἱ θαλαμηπόλοι καὶ ἅπαντες οἱ περὶ τὸν Σουλτάνον καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Πύλῃ οἱ μεγιστάνες σφόδρα περὶ τοῦ πρακτέου ἀμφιβάλλοντες καὶ δυσφοροῦντες. Ἐτυχε δὲ τότε ἐκεῖ παρῶν τρίτος τις πῶν ἀνακτόρων τακτικὸς ἱατρός, τοῖς θαλαμηπόλοις εὖνους, ὁ καθηγητῆς κ. Ξενοφῶν Ζωγράφος. Τοῦτω συνεβουλεύσαντο οἱ ἀποροῦντες φίλοι περὶ τοῦ πρακτέου· ὅς δὲ τῶν τῆς νόσου συμπτωμάτων αἰσθόμενος καὶ τὴν φύσιν ταύτης νοήσας, ὡς ῥᾶδιᾳ ἢ ἀνάρρωσις τοῦ βασιλέως ἐξελθόντα.—Καὶ πῶς; ἔφησαν αὐτοί.—Διὰ τῆς ἀντιπυρετώδους κινίνης, ἢ δ' ὅς.—Ἀλλὰ πῶς τοῦτο ἡμεῖς προτενοῦμεν, ἄνδρες ἱατροὶ μὴ ὄντες; ἀντέφησαν.—Ἀνάγκη μάλιστα, ἔφη ὁ Ζωγράφος, καὶ τρίτον ἱατρὸν προσκαλέσασθαι, προτεινόντα.—Ἀλλὰ τίνα; ἠρώτησαν.—Ἀτρεκῶς γνωστὸν τίνα τῷ βασιλεὶ εἶναι προσήκει, ἐπειδὴ εἰ ἀγνωστὸν τίνα καὶ ἀλλότριον προσκομισθε, οὗτος δύσερως τῇ Αὐτοῦ Α. Μεγαλειότητι, πυρεττούση, ἂν ἀποβαίνοι.—Τότε οὐδεὶς ἄλλος ἀρμοδιώτερος τοῦ ἀρχαίου τοῦ ἀνακτοῦ ἰδιαιτέρου ἱατροῦ καὶ φίλου, τοῦ Κωνσταντίνου, ἅπαντες συνανεφώνησαν οἱ θαλαμηπόλοι.

Πᾶραυτα δὲ ἀγγέλους πέμπουσι τὸν Κωνσταντίνον ὅσον τάχιον προσκαλέσοντα. Μία δὲ καὶ ἡμίσεια μῶλις παρήλθεν ὥρα καὶ ὁ προσκληθεὶς δρομαῖος ἀφίκετο.

Οἱ δὲ περὶ τὸν βασιλέα συνεσκέπτοντο τίνι τρόπῳ τὸν Κωνσταντίνον τῷ βασιλεὶ παρουσιάσουσι. Τότε δὲ τούτων ὁ πρῶτος, τοῦνομα Ἀχμέτ βέης, ἔφη: Τὸ σχέδιον τῆς ἡμετέρας ἐκστρατείας ἔτοιμον κατὰ νοῦν ἔχω. Τότε δὲ πρὸς τὸν δεσπότην πορευθεὶς ἔλεξε τάδε· «Ἡ τῆς ἡμετέρας Μεγαλειότητος νοῦσος πράγματι Αὐτῇ παρέχει. Τῶν δὲ ἱατρῶν τῶν νῦν τὴν ἡμετέραν Μεγαλειότητα θεραπευόντων, μὴ ὀρθῶς ὡς φαίνεται φρονούντων, ἀνάγκη τρίτον πρωθυπουργοῦ, τοῦ τότε Σαδραζὰμ ἐπικαλουμένου, τοῦ τὴν σουλτανικὴν χρονίαν ἐκείνην εὐνοίαν πάντοτε ὑποβλέποντος καὶ τὸν εὐνοούμενον ὑποσκελίσαι ἀεὶ σπουδάσαντος, οὐδέποτε ἑτέρου ὑπουργοῦ ὑπουργῆσαι ἐδέξατο, ἀεργὸς ἐν τῷ μεγάρῳ αὐτοῦ σχολάζειν προτιμῶν καὶ αὐτὴν τὴν πρωθυπουργίαν πολλακίς τοῦ εὐνοοῦντος καὶ ἐξ ἀγχιεστίας συγγενῆς Σουλτάνου προτεινάντος ἀποκρούσας.

προσκαλέσασθαι ἱατρὸν. Τίνα δὲ ἡ ἡμετέρα Μεγαλειότης ἡμᾶς διατάττει προσκαλέσασθαι ἱατρὸν;»—«Τὸν ἀρχαῖον ἐμὸν ἱατρὸν καὶ φίλον, τὸν Κωνσταντίνον», ἀνεφώνησεν ὁ αὐτοκράτωρ.—«Οὗτος ἐν τῷ προδόμῳ ἐστίν» ἢ δ' ὅς.—«Προσελθέτω εὐθὺς» διέταξεν ὁ Σουλτάν Μετζίτ, καὶ ὁ Κωνσταντίνος ἐν ἀκαρεὶ προσήλθε κατὰ τὸ ἀσιατικὸν ἔθος προσκυνῶν.

—Ὡς εὖ παρέστης! φίλον ἀρίστη, ἀνέκραξεν ὁ Σουλτάνος, τὸν Κωνσταντίνον ἰδὼν. «Πρόσελθε θαρραλέως, κάμει τῆς ταραχῆς τῆς ἀκαταπαύστου, τῆς κατὰ πᾶσαν δευτέραν πρωίαν σχεδὸν ἀκριβῶς ἐμὲ σφόδρα καύσωνι καὶ κεφαλαλγίᾳ μετωπίῳ, καὶ καρηθαρῆ ἀφορήτῳ, καὶ τῶν ἄρθρων ἐκλύσει, καὶ τοῦ στομάχου ἄλγει, λυμαινούσης. Οἱ ἐπισκεπτόμενοί με ἱατροὶ, δισταγμοῖς ἀτόποις ἀμφιταλαντευόμενοι, τυραννοῦσί με εἰκῆ, τὴν τῆς νόσου φύσιν ὡς δοκεῖ οὐ διαγνόντες ἀκριβῶς. Βέβαιοι ἐσμεν, σὲ τὸν ἐμὸν ἀρχαῖον ἔμπειρον ἱατρὸν καὶ φίλον, οὐδὲν δόλως διστάσαντα, ἐν ἀκαρεὶ, τὴν ἐμὲ κατατρυχούσαν πρὸ δεκαπενθημερίας ἐχθρὰν νοῦσον θριαμβευτικῶς κατατροπώσειν». Ὁ δὲ Κωνσταντίνος τῶν ἐνθαρρυντικῶν τούτων, ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ τοῦ βασιλέως προφερομένων, ἐν πυρετῷ ταχύτητι, ἀκούσας λόγων, ταπεινῶς τὴν κεφαλὴν κλίνας, τῇ βασιλικῇ χρυσῇ κλίνῃ προσπελάσας, ἤρξατο ἡρέμα καὶ ἀταράχως τῆς ἱατρικῆς ἐξετάσεως. Ταύτην δὲ περὶ τῆς στομάχου συμπαθητικῶς κάπως ἀλγούντος αἰσθόμενος, πρωτίστως ἀρχαῖα τριβῆ τοῦ μεγαλόμου μὲν, ὑπερβολικοῦ δὲ τὰς ἀρχάς, τῶν γαλατῶν διασῆμου Broussais, ἐν τῇ νεότητι τοῦ Κωνσταντίνου, ὅτε τὰς τῆς ἱατρικῆς ἐφοῖτα σχολὰς, ζυμπάσης σχεδὸν τῆς σπουδαζούσης Εὐρώπης καταδεσποζούσης, ἐκτὸς τῆς τῆς Βινδοβόνης ἐσαι κλασικῆς ἀνεξαρτήτου καὶ πρωτοβούλου διαμεινάσης ἱατρικῆς σχολῆς, ἐμπιστευθεὶς, ἐπὶ τοῦ στομάχου εὐθὺς δεκαπέντε ἐπιθέσαι δεῖν βδέλλας ἀπεφώνησε, ὡς, τῇ τοπικῇ ταύτῃ προκαταρκτικῇ ἀφαιμάξει τὴν τοῦ στομάχου ἐρεθιστικότητα ἀφελόντα αὐτὸν ἐπιτηδειότερον τὸ ἀντιπυρετικὸν εἰδικὸν φάρμακον δέξασθαι ποιῆσαι. Ἄμ' ἔπος ἄμ' ἔργον, τὴν τῶν βδέλλων ἐπίθεσιν αὐτοῦ τοῦ ἱατροῦ ἀναλαβόντος. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὅπως πιεθῆναι καὶ χαρίεις ἐκ τῆς ἐνδομύχου πρὸς ἐκεῖνον πίστεως, ἀνευ οὐδεμιᾶς παρατηρήσεως καὶ ἀντιλέξεως εἶα ποιεῖν.

Τῆς δὲ ἐπιθέσεως τελεσθείσης, καὶ ἐνταῦθα καὶ τῆς τοῦ πυρετοῦ περιοδικῆς ἐξάψεως σβεσθείσης, ἐκλυσις καὶ ἐφίδρωσις ἀνακουφιστικῇ

ἐπῆλθεν, ὁ δὲ Σουλτάνος, τὸν ἰατρὸν ἐπὶ τῷ θαύματι τῆς ἀκαριαίας θεραπείας ἐπήνεσε, καὶ τὴν ἐμπειρίαν τοῦ ἰατροῦ εἰς οὐρανούς ἐξήγειρε, καὶ αὐτῷ ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ἠύχαριστησεν. Τούτων οὕτως αἰσιῶς γενομένων, οἱ ἕξω ἀσθμαίνοντες ἐν φόβῳ καὶ ἀδημονίᾳ ἰατροὶ ἀπεπέμφθησαν ἐπὶ τὸ εὐφημότερον, τοῦ Σουλτάνου ἠπίου φύσει καὶ φιλόφρονος ὄντος καὶ ἀρχαίως βιαίως εἶθεσι χρῆσθαι μηδέποτε βουλομένου.

Τὴν δ' ἐπιούσαν ἄμικ ἡλίου ἀνίσχοντος εἰς τὰ ἀνάκτορα ἀφίκετο σπουδῆ ὁ ἰατρός, τὸν ὑψηλὸν αὐτοῦ ἀσθενῆ νοσηλευσόμενος. Καὶ τῇ πρώτῃ τοῦ πυρετοῦ ὑφιέμενου, θεικῆς κινήσεως εἰς κόκκους ἐκκαίδεκα προσήνεγκεν, ἐν ἀναλύσει, εἰς δύο δόσεις κατὰ μικρὸν χρονικὸν διάστημα πρὸς πόσιν. Ὁ δ' αὐτοκράτωρ τὴν νύκτα ἡσυχος ὑπνώσας, καὶ εὐαρέστῳ ἐφιδρώσει δροσιθεῖς, εὐ εἶχε κατ' ἄμφω ἀφυπνήσας, καὶ ἰλαρῶς τῷ ἰατρῷ προσαγορεύσας, ἠύχαριστησεν αὐτῷ ἐπὶ τῇ θαυμασίᾳ τῆς πυρετώδους δυσφορίας ἀνακουφίσει, τὴν τέχνην αὐτοῦ ἐπαίνεσας. Τὴν ἐσπέραν οὐδ' ἔχνος ἐξέψευος αἰσθητὸν ἐγένετο, καὶ ἡ νύξ ἡσυχωτέρα διήλθε. Τὴν δ' ἐπιούσαν ἡ τῆς θεικῆς κινήσεως δόσις ἐπανελήφθη καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς ἐπὶ τινὰς ἡμέρας μεθ' ἧς πρὸς ἀποθεραπείαν τονικά τινα συντάξεν ὁ ἰατρός, μεθ' ἧς ὁ βασιλεὺς ὡς ὅπως ἀναρρώσας ἐν μικρῷ ἐκηρύχθη καὶ εἰς τὸ τέμενος κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθος τῶν πυροδόλων πυρσοκροτούντων¹, ἐπὶ πέντε καὶ εἰκοσακόπου λευκοχρύσου ἀκατίου, τὰ τοῦ Βοσπόρου κύματα μεγαλοπρεπῶς διασχίζοντος, χρυσῷ ἀναπτερόεντι ἀετῷ κατὰ μέσην πρῶμην ἐν παρατάξει καὶ πομπῇ προσευξόμενος μετέβη.

Ἦν δὲ τότε ὄραν τε καὶ ἀκούειν τὰ ὑπὲρ τοῦ ἰατροῦ, τοῦ ἐν βραχεὶ τὸν βαρέως νοσήσαντα Σουλτάνον νοσηλεύσαντος, ἐγκώμια, καὶ τὰς τῶν μεγιστάνων ὑποκλινεῖς προσρήσεις, συγχαρήσεις τε καὶ εὐφημίας, καὶ τὰ κρουνηδὸν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καταρρεύσαντα παρὰ πάντων πολῦτιμα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐξ ἀδαμνητοκολλήτων ταβακοθηκῶν συνιστάμενα δῶρα, ἅπερ ἅπαντα ὑπὸ τοῦς τοῦ Σουλτάνου ὀφθαλμοῦς ὑποβάλειν εἶθιστο.

1) Εἶθισται, τοῦ Σουλτάνου εἰς τὸ τέμενος ἀκριβῶς κατὰ μεσημβρίαν τῆς Παρασκευῆς διὰ θαλάσσης μὲν μεταβαίνοντος, πυροβολεῖν ἄπαξ καὶ εἰκοσάκις, διὰ ξηρᾶς δὲ ἀνευ πυρσοκροτήσεως καὶ μόνον παιανίζειν καὶ εὐφημεῖν γεγωνοῦσα τῇ φωνῇ διὰ τινῶν τῆς σωματοφυλακῆς μεγαλοφώνων ἀνδρῶν, Παδισαχιμίξ τοῦκ γιασὰ κραυγαζόντων, ἕπερ ἐστὶ: ζήτω εἰς μακραίωνας ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς καὶ δεσπότης.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων. Μετὰ ἐξ ἧς πάλιν ἔτη τῷ 1861 νοσοῦντος τοῦ αὐτοκράτορος, τοῦ δὲ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβροῦ αὐτοῦ Μεχμέτ-Ἀλῆ τοῦ πᾶνυ, τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν τοῖς ναυτικοῖς ὑπουργήσαντος τότε, καὶ τοῦ πολλάκις ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς ὑπουργήσαντος, περιδόξου Ριζᾶ πασσαῦ, τοῦ ἐπὶ τοῦ πατρὸς τοῦ Σουλτάν Ἀπτούλ Μετζιτ τοῦ Γαζῆ, Σουλτάν Μαχμούτ, ἐν τοῖς ἀνακτόροις μετὰ τοῦ προτέρου θαλαμηπολήσαντος, καὶ παρὰ τῷ Σουλτάνῳ ἀμφοτέρων μέγα δυνάμενων, κατιδόντων τὴν νοῦσον σμικρᾶς σωτηρίας παρέχουσαν ἐλπίδας καὶ τοῦ τότε θαλαμηπόλου Ἀχμέτ βέη, τὸν τοῦ παλατίου ἰατρὸν κύριον Ξενοφῶντα τὸν Ζωγράφον, ὅς καὶ ἐν τῇ Ἰατρικῇ Α. Σχολῇ καθηγητῆς τῆς Ὑγιεινῆς πρὸ μικροῦ ἀνηγόρευτο, ἐτι μᾶλλον προαγαγεῖν καὶ τῷ βασιλεῖ προσπελάσαι ἐπιθυμοῦντος, συμβούλιον ἰατρικὸν συγκροτῆσαι, ταπεινῆ ἐγένετο τῷ νοσοῦντι Σουλτάνῳ ἀνηκούσας ταῖς προφυλάξεις καὶ ἀνυπόπτους ταῖς δικαιολογίαις τούτου πρότασις πρὸς τὸ δῆθεν ταχυτέρως τῆς ἀναρρώσεως τυχεῖν, ὡς πλείονων δοκίμων ἰατρῶν συσκεπτομένων, τοῦ προϊόντος πορίσματος βεβαίως ὀνησιμωτέρου ὄντος, καὶ ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν ιδεῶν, τοῦ φωτὸς φαινοτέρου ἐκπνεζομένου, καὶ παραπλησίως προφάσεις, ἐπειδὴ ὁ Σουλτάνος ὁ ἅπασαν τὴν αὐτοῦ πίστιν τῷ φίλῳ αὐτοῦ ἰατρῷ Κωνσταντίνῳ ἀνάθει, οὐκ ἠθούλετο ἄλλους ἰατροὺς παρ' αὐτῷ ζυγαλέσαι.

Οὕτω δὲ μετὰ πολλὴν τὴν ὁμόφωνον τῶν περὶ τὸν Αὐτοκράτορα συνηγορίαν, ἐπέστη οὗτος ἐκὼν τ' ἀέκων ὑπὸ τὴν ἐξέτασιν πλείονων ὑποβληθῆναι ἰατρῶν. Καὶ ὄντως, τῶν περὶ τὸν Σουλτάνον, περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν συγκληθησομένων ἰατρῶν πρὸς συμβούλιον ἰατρικόν, συσκειθέντων καὶ ἐκάστου τούτων ἰατρῶν τινα ἐκ τῶν δοκίμων καὶ γνωστῶν αὐτῷ προτείναντος ἀπεφασίσθη τὸν μακαρίτην Ἰούλιον Μίλλιγγεν τὸν τοῦ λόρδου Βύρωνος διάσημον καὶ εὐφυῆ ἰατρὸν, τὸν μετὰ τὸν πρόωρον ἐκείνου τοῦ μεγαλοφυοῦς ἀνδρὸς θάνατον εἰς Τουρκίαν προσφυγόντα, καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔκτοτε τὴν ἰατρικὴν ἀσχήσαντα, καὶ ἐν τοῖς ἀνακτόροις ὑπηρετοῦντα ὡς ἰατρὸν ἐμμισθον καὶ ἐν τῷ διεθνῇ ὑγειονομικῷ συμβουλίῳ τὴν Δανιμαρκίαν ἐκπροσωποῦντα, ἐν συμβουλίῳ συγκαλέσαι. Εἶτα τὸν διδάκτορα τῆς ἰατρικῆς καὶ κτηνητην τῆς φυσιολογίας κ. Κασπάρ Σιναπιάν Μπέην, Ἀρμένιον, τὸν ἄνω ῥηθέντα κ. Ξενοφῶντα Ζωγράφον καὶ ἐμέ.

Πρὶν δ' ἢ παρὰ τῷ ἀνακτι πρὸς ζυμβουλὴν εἰλθεῖν, τῷ Σατράπῃ πρὸς τὴν ἡμετέραν ἐν τῷ ζυμβουλίῳ οἰκοδομὴν παρ' αὐτοῖς προσεκοίμην. ἴσαντο τὰ δέοντα προδιδάξοντες. Καίπερ δὲ Μεχμέτ Ἀλῆ πασσᾶ τοῦ πρὸς ἀδελφῆς ἐμβροῦ τοῦ Σουλτάνου τὴν προεδρείαν φύσει θέσει κατέχειν δικαιομένου, ὁ πολὺμητις ἔπασσας ἤρξατο εἰπὼν: «Ὑμεῖς, κύριοι ἰατροὶ, παρὰ τῷ Κραταιοτάτῳ ἡμῶν Ἀνακτι ἐντὸς μικροῦ πρραστήσεσθε δεῖ δὲ ὑμῖν, καίτοι οὐδόλως ἀπείροις οὔσι, τινὰ ἄττα πρὸς ἐφόδιον προοιμίξαι καὶ ὑμᾶς προαλεῖψαι, πρὸς τὸ τῇ Α. Μεγαλειότητι, λίαν εὐαισθητῶ οὔσῃ νοσοῦσῃ, τὴν ἰατρικὴν ὑμῶν ζυμπεριφορὰν οὔτε σμικρὸν προσκροῦσαι. Ἔπειτα κατὰ σειρὰν παρ' αὐτῷ, τοῦ Κωνσταντίνου ἐφέντη προῖσταμένου, παριστάμενοι, ὅ,τι ἂν ὑμῖν διαταχθῆ, -εὐπρεπῶς καὶ ἀνευ στόμφου καὶ πατάχου πράξετε. Ἐκαστος ὑμῶν μετὰ τὴν Αὐτοκρατορικὴν διαταγὴν, αὐτῷ ζυνεσταμένως καὶ τὰ χεῖρε πρὸ τοῦ στήθους εὐσχήμως συνημμένα, μέχρι πέντε βημάτων, μετὰ τὴν ἐδαφιαίαν προσκύνησιν, προσπελάσει, καὶ διὰ τοῦ πρώτου ἰδιαιτέρου ἰατροῦ εὐσεβῶς καὶ ὑποκλινῶς τὴν ἔποψιν τῆς ἐπιφανείας τῆς αὐτοκρατορικῆς γλώττης προσιδεῖν καὶ τὴν τοῖν καρποῖν δοκιμασίαν, πρὸς τὸ τοὺς σφυγμοὺς καταμετρήσαι, τελέσαι αἰτήσεσθε, καὶ ἢν δὲ ἐρωτήσιν ἄλλην τινὰ, καὶ ταύτην ἀναγκαίαν οὔσαν πρὸς τὴν τῆς νούσου διχγνώσιν, ἀποτειναι ἂν βούλοιο τίς, ταύτην πάλιν διὰ τοῦ στόματος τοῦ κ. Κωνσταντίνου ἐφέντη τῷ Σουλτάνῳ διαβιβάσετε. Εἴτα, ἐνὸς ὑμῶν ἰδίχ πρὸς τὸ τὴν τοῦ στήθους ἰατρικὴν ἐπίκρουσιν καὶ ἀκρόασιν ἐκτελέσαι ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀνακτος ὀρισθέντος, οὗτος τοὺς δύο τούτους τῆς ἰατρικῆς ἐξετάσεως τρόπους ἀκριβεῖ τῇ ἐπιμοταξίᾳ, οὐχ ὅλως τῷ ἴματι τῷ αὐτοκρατορικῷ προσπελάξων, οὔτε τούτῳ ἐπιβαρύνων, καὶ χρονιώτερον τοῦ ἀκριβοῦς δέοντος ἐπιεικέμενος, ἐκτελέσει, καὶ μετὰ ταῦτα, ἐν ἰδιαιτέρῳ δωματίῳ, ἅπαντες τρεῖς προσκυνήσαντες συνελύσεσθε, πρὸς τὸ συσκεφθῆναι, τὴν διχγνώσιν θέσθαι, καὶ τὴν θεραπείαν τὴν τε ὑγιεινὴν καὶ διαιτητικὴν καὶ τὴν φαρμακευτικὴν ὀρίσασθαι». Ταῦτα τοῦ Σατράπου προδιδάξαντος, ἀνέστημεν, κατὰ σειρὰν, τοῦ Κωνσταντίνου προῖόντος, εἰς τὸ τοῦ Ἀνακτος δῶμα πορευόμενοι. Καὶ μακρὰν ἐν τοῖς ἀπεράντοις προδύμοις καὶ αἰθούσαις τῶν τοῦ Δολμᾶ Βαγτσῆ ἀνακτόρων βαδίσαντες ἔστημεν, ἐμβροντήτων δίχνη τῆς βροντώδους τοῦ ἀνακτος φωνῆς «Μεχμέτ» κρήξαντος, ἀκούσαντες. Ἡ προσφύ-

νησις δὲ αὐτῆ ἐγένετο, ἐπειδὴ ὁ ἀναξ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠναγκάσθη ποιεῖναι. Μικρὸν ἀναμείναντες, παρὰ τῷ ἀνακτι ὠδηγήθημεν. Εὗρομεν δὲ αὐτὸν ἐπὶ τινος μεταξωτοῦ ἐρυθροῦ εὐρωπαϊκοῦ ἀνακλιντήρος, ἐν τῷ μέσῳ ἀπεράχτου τινὸς αἰθούσης, δι' ἐρυθρῶν ὠσαύτως τῆς ὀροφῆς ὑελωμάτων φωτιζομένης.—«Ὡς εὐ παρέστητε, φίλοι ἰατροί», ἠπίως καὶ εὐμενῶς ἀνεφώνησεν ὁ εὐγενὴς Σουλτάνος ἅμα ἡμᾶς ἰδῶν. «Ὑμᾶς πρὸς με προσεκαλεσάμην καίπερ τοῦ ἐμοῦ Κωνσταντίνου, ὃ πᾶσαν τὴν ἐμὴν πίστιν καὶ ἐλπίδα πρὸ πολλοῦ ἀνεθέμην, ἀριστα ἐπαρκούντος· ἐπειδὴ τούτου, τὰ ἐμὰ εὐ εἰδότης, ἐμοὶ βοηθήσαι καὶ ἐμὲ θεραπεῦσαι ἀδυνατοῦντος, οὐδεὶς ὁ βοηθήσων καὶ οὐδεὶς ὁ θεραπεύσων. Ἀλλ' οἱ περὶ ἐμὲ, περὶ τῆς ὑγείας τῆς ἐμῆς λίαν ἐμφρόντιδες, οὕτως ἐμὲ πράξιαι ἠβουλήθησαν, καὶ ζυμβούλιον ἰατρικὸν περὶ ἐμὲ συγκροτήσαι προελομένοι, ἔπεισαν. Προσελθέτω οὖν ἕκαστος θαρρῶν καὶ ὅ,τι ἂν βούλοιο ἐρωτάτω». Τότε οὖν τούτων ἀκούσαντες τῶν ἐνθαρρυντικῶν λόγων, ἕκαστος ἡμῶν ἐδαφιαίως προσκυνήσας, τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στόματος καὶ τοῦ μετώπου ἀλληλοδιαδόχως θείς, καὶ τῷ ὀφθαλμῷ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ταπεινῶς στήσας, ἔπραξεν ἀκριβῶς, ἔπειτα παρὰ τοῦ Ῥιζᾶ πασσᾶ ἐδιδάχθη. Εἴτα τοῦ πρώτου θαλαμηπόλου τὸν αὐτοκρατορικὸν ὀρισμὸν λαβόντος, Ξενοφῶντα τὸν Ζωγράφον παρὰ τῷ ἀνακτι, αὐτὸν ἰδίχ ἐξετάσοντα, ἐκράτησεν, ἡμῶν ἀπάντων κατὰ σειρὰν, οὕτως ὡς προσήλομεν, ἐν ἰδίῳ δωματίῳ ἀναμενοντῶν. Ὁ δὲ Ζωγράφος τὴν ἰατρικὴν ἰδίχ ἐξέτασιν ὡς εἰκὸς τελέσας, ἐξῆλθεν ἡμῖν τὸ προῖον ταύτης ἐκθέσων. Εὗρε δὲ διὰ τῆς ἐπίκρουσεως τὰς τοῦ στήθους ἐπικλειδίους χώρας ἀμφοτέρωθεν ἀμβλείας καὶ διὰ τῆς ἐμμέσου ἀκρόσεως ἤσθητο ῥόγχων καταρροϊκῶν, καὶ ἔστιν ὅτε καὶ συνηχούντων, καὶ κᾶπου ἀναπνοῆς βρογχικῆς, ἐξ ὧν σημείων οὐδεμία ἐναπελείφθη ἀμφιβολία ὑπάρξεως φυματώδους τε τῶν πνευμόνων τοῦ ὑψηλοῦ ἀσθενοῦς, καὶ κατάρρου διαχύτου δευτερεύοντος χρονίου. Αἱ δὲ ἀποχρέμψεις ἦσαν σπάνιαι καὶ ἡ γενικὴ τοῦ σώματος σύστασις ἀσθενῆς σὺν ἰσχνότητι προβεβηκυῖα· πυρετὸς δὲ ἡμερήσιος ἐσπερινὸς οὐχ ἔλειπεν ὑπ' ἐπιδρώσεως πριωίνης, κατὰ τὴν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ στήθους μάλιστα χώραν, καθ' ἐκάστην τὸν Σουλτάνον παρενοχλοῦσης. Ἐκ τούτων ἀπάντων, ἡ διχγνώσις ὁμόφωνος φυματώσεως πνευμονικῆς κατὰ τὸ πρῶτον αὐτῆς στάδιον εὐμαρῶς ὠρίσθη καὶ ἡ πρόγνωσις ἀπαίσιος ἐξεῖ φωνήθη. Ἡ δὲ θεραπεία καθ' ὅλους αὐτῆς

τούς τρόπους βωσθήριος ἐνεκρίθη, τῆς διαίτης οὔσης ἐξ ὀπτῶν καὶ αἰμοσταγῶν κρεῶν, καὶ οἴνου γενναίου Βορδελενίου. Ἡ γαλακτικὴ διαίτα, ὑπό τινος τῶν συμβούλων ἰατρῶν προβληθεῖσα, ἀπερρίφθη, ὡς τοῦ στομάχου τοῦ αὐτοκράτορος, τῶν ἐρεθιστικῶν ἐθῶδος, τὸ ἥπιον γάλα μὴ φέροντος. Ἄλλου δὲ τινος ἐξ ἡμῶν τὰ οὖρα ἐξεταστέα νομίσαντος, ταῦτα ἅπασιν τοῖς ἀνά χειρας ἀντιδραστικοῖς δοκιμασθέντα οὐδὲν τὸ παρά φύσιν, κατὰ τε τὰς φυσικὰς καὶ χημικὰς αὐτῶν ιδιότητας, ἐπαρουσίασαν.

Τοιοῦτον ἦν τὸ τοῦ ἰατρικοῦ συμβουλίου ἀποτέλεσμα, τὴν φύσιν τῆς ὀλεθρίου νόσου τοῦ ἀνακτος εὐκρινέαςτος.

Ὁ δὲ βασιλεὺς μόλις δύω ἐβδομάδας ἐπιζήσας, τὴν 13 ἰουνίου τοῦ 1861 τὸν ὕστατον ἐξέπνευσε στόνον μέγα πένθος τοῖς ἀγαπήσασιν αὐτὸν λαοῖς καταλιπών. Ὑπῆρξε δὲ βασιλεὺς λιαν νοήμων, φιλόκωπος, ἥπιος, τῆς προόδου ζηλωτῆς, λιαν εὐγενῆς, ἀλλ' ἔστιν ὅτε, ὡς εὐερέθιστος, ὀργίλος, ἔσκει εὐεργετικός, καὶ αὐτοῖς τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ καὶ ἐναντίοις εὖ ποιεῖν σπουδάζων. Εἰ δὲ τις καὶ ἔλλειψις ἐν αὐτῷ ὑπῆρχεν, αὐτὴ ἦν ἡ τοῦ θάρρους, καὶ τῆς πατροπαράδοτου ἀνδρείας καὶ τοῦ μεγαλεπήβολου.

Ἄμα δὲ τοῦ βασιλέως θανόντος, καὶ ἐπὶ ψιχθῶν, κατὰ τὸ τῶν Τούρκων ἔθος, πρὸς ἀπόδειξιν καὶ ἐπικύρωσιν τῆς τῶν ἀνθρώπων ἰσότητος καὶ ματαιότητος τεθέντος, γοηροὶ ὀλοφυρμοὶ ἐν τῇ γυναικωνίτιδι τῶν γυναικῶν, καὶ τῶν εὐνούχων φωναὶ ὀξείαι, καὶ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θεραπόντων συγκεχυμέναι κραυγαὶ γοεραὶ ἠκούσθησαν, ὡς ἄλλως τε ἐν τοιαύτῃ περιστάσει τοιοῦτοι ὀλολογμοὶ ἀντηχεῖν εἰώθησαν ἐν τῷ ἐρημουμένῳ παλατίῳ, καὶ ταῖς τῶν φιλησύχων ἀκοαῖς ἐντρόμως προσκρούειν καὶ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς δυσαρέστως ἀνορθοῦν. Ὁ δὲ ἰατρός μόλις ἀπηλλάγη πρὶν ἢ τὸ θλιβερὸν ἀκουσμά γνωστὸν τοῖς πᾶσιν ἂν γένοιτο, ἀβρόχοις ποσὶ, καὶ ἀσινεὶ σώματι, δι' αὐτῷ γνωστῶν ἀφανῶν διόδων καὶ μυχῶν σῴωτος διαφυγῶν οὕτως ὡς κατὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τοῦ Σουλτάνου τούτου, τοῦ Σουλτάν Μαχμούτ, διὰ τῆς τοῦ δώματος θυρίδος, ἐν τινι περιπτέρῳ τῶν ἐν τῇ ἀσιατικῇ τοῦ Βοσπόρου ὄχθῃ, ἄνωθι τῆς Χρυσουπόλεως κειμένῳ, εἰς τὴν ὁδὸν πηδήσας.

Καὶ οὕτω μὲν ὁ ἀγαθὸς Σουλτάνος εἰς τὰς οὐρανίους μονὰς μετὰ τὸν ἐπὶ τῆς γῆς βίον ἀπέπτη, μέγα πένθος τοῖς ἑαυτοῦ διζφόρου θρησκείματος, φυλῆς καὶ ἐθνότητος καταλιπών,

ὡς παρὰ πάντων ἀνεξαίρετως ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος καὶ τοὺς πάντας ἀνεξαίρετως εὐεργετήσας. Οἷας δὲ τινος λύπης ἀμυθῆτου ὁ ἡμέτερος ἤσθετο Κωνσταντῖνος τοῦτο περιγράφει οὔτε δυνατὸν οὔτε ἀναγκαῖον ἠγοῦμαι ὡς εὐληπτον. Καὶ νῆ Δία, ἅμα θανόντος τοῦ εὐεργέτου ἤρξατο ὁ ἀπαρηγόρητος ἰατρός τῶν δυσαρέστων ἀποτελεσμάτων πειρᾶσθαι. Καὶ τὴν μὲν μισθοδοσίαν ἦν ἰσόβιον ὤριστο ὁ μεγάλθυμος μακαρίτης, αὐτοκρατορικῶν διατάγματι σπουδαίως ἐμείωσαν, ἐνῶ τὴν ταῦτόσημον τοῦ κ. Spitzer, ἄλλοτε καὶ τούτου ἱατροῦ τοῦ Σουλτάνου διατελέσαντος, μισθοδοσίαν, τῇ αἰτήσει καὶ ἐπιρροίᾳ τοῦ τότε παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ πρεσβεύοντος κόμητος von Prokesch Osten, ἀκέραιον διετήρησαν. Τὴν δὲ ἀντιπροσωπεῖαν τῆς Χίου παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ, ἦν καὶ αὐτὴν ὁ εὐεργέτης ταῖς ἄλλαις εὐεργεσίαις προσηρητήσατο, ἀνέπαφον ἀφήκων. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν τῇ ἐν τῇ ἰατρικῇ σχολῇ καθηγεῖσθαι, τῇ χρονίᾳ ἤδη, ἀνεπηρέαστον τὸν ἰατρὸν διετήρησαν, τὸν μισθὸν βαθμηδὸν αὐτῆς, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν, εἰς τὸ ἡμισυ, πρὸς ἐπανάρθωσιν τῶν κκκῶς ἐχόντων τοῦ Κράτους οἰκονομικῶν, μείωσαντες.

Καὶ ὁ μὲν ἡμέτερος Κωνσταντῖνος τῆς πρώτης τῆς λύπης ὁρμῆς κατευνασθείσης, ἤρξατο πάλιν τὴν τοῦ Ἀσκληπιοῦ τέχνην ἀσκεῖν τὴν θείαν, ταῖς νοσοῦσιν ἄγγελος σωτὴρ γινόμενος καὶ ἐν τῇ ἰατρικῇ σχολῇ διδάσκων, ἐνθα ὁ πρεσβύτερος καὶ ὁ ἐπιμελέστερος διέμενεν ὁμολογουμένως τῶν καθηγητῶν, τοῦ ἑαυτοῦ θεοῦ, τοῦ Νέστορος τῶν ἀσκληπιαδῶν καὶ θεολόγων, Στεφάνου τοῦ Καραθεοδωρῆ, τὸ ζῆν καταμετρήσαντος, τοῦ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἐν τε τῇ γειναμένη καὶ μακρὰν αὐτῆς προστάτου καὶ αὐτοῦ κηδεμόνος τελέσαντος.

Μετὰ τὸν Σουλτάν Ἀπτούλ Ἀζίζ, Μουράτ τοῦ πρωτοτόκου τῶν υἱῶν τοῦ Σουλτάν Ἀπτούλ Μετζιτ τοῦ Γαζῆ ὑπὸ τὸ ὄνομα Μουράτ τοῦ Ε' ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀναβάντος, εἶτα δὲ παραφρονήσαντος καὶ ἐκπτώτου τῇ τοῦ Σεῦχ-ουλ-Ἰσλάμ Ἀπτουραχμάν Ἐφέντη ῥήτρῃ τῇ ἱερᾷ γενομένου, ὁ δευτερότοκος τοῦ Σουλτάν Μετζιτ υἱός, ὡς πρεσβύτερος τῶν ὑπολειπομένων πολυαριθμῶν τῶν δύο αὐτοκρατόρων βασιλοπαίδων, ἀνέβη ἐπὶ τὸν θρόνον τῶν ἐνδόξων αὐτοῦ πατέρων ἅπαντα τὰ ἰατρικὰ καὶ θρησκευτικὰ μέσα πρότερον ἐξαντλήσας πρὸς τὴν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὃν διακκῶς ἠγάπα, ἀνάρρωσιν, Σουλτάν Ἀπτούλ Χαμίτ ὁ Β', ὁ 34^{ος} τῆς τῶν Ὀθωμανῶν δυναστείας καὶ 26^{ος} Παδὶ

σάχ μετὰ τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἄλωσιν.

Ὁ Σουλτάνος οὗτος, λίαν εὐεργετικὸς καὶ φιλόκλιτος, τῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ πρὸς τὸν ἡμέτερον Κωνσταντῖνον ἀγάπης, ὃν ἄλλως τε παιδιόθεν ἐγνώρισε, μνήμων, τῇ ἐμῇ πρωτοβούλῃ προτροπῇ, εἰς τὸν βαθμὸν γερουσιαστοῦ τοῦ συνταγματικοῦ κράτους αὐτοῦ προηγάγετο. Κάνταυθ' ἐστὶ καὶ αὐθις ἰδεῖν τὸ τοῦ Κωνσταντίνου εὐδακρυ, τοῦ αἰσθήματος, τὴν ἀνδρικήν ὄλως καρτερίαν αὐτοῦ, ἧς ἐν τῷ μακρῷ αὐτοῦ βίῳ τρανὰ πολλάκις ἐπεδείξατο δείγματα, ὑπερβάλλοντος, ὡς καὶ ἀνωθί που ἐφθήμεν ἱστορήσαντες. Ὅτε ἐγὼ παρίστην τοῦτον τῷ εὐεργέτῃ βασιλεῖ ὁ βασιλεὺς εὐπροσηγόρως καὶ ἰλαρῶς προσεφώνησεν ἀσπασόμενος καὶ εἰπὼν: «Τοῦ ὄνπερ ἐγὼ σοι χορηγῶ βαθμοῦ καὶ ἀξιώματος σὺ πρὸ ἐτῶν ἀξίως ἀνεδείχθης, τῷ ἐμῷ οἴκῳ πιστῶς ὑπηρετήσας κατὰ δύο καὶ τρεῖς ὄλας γενεάς καὶ τοὺς δύο ἀμέσους προπάτορας τοὺς ξιμοὺς θεραπεύσας καὶ αὐτῶν φίλος εἰλικρινῆς γενομένος καὶ ἐμὲ παῖδα ὄντα καὶ τυφικὸν ποτε νοσήματα νοσήσαντα νοσηλεύσας». Τοῦ δὲ Κωνσταντίνου πρὶν ἢ ὁ Σουλτάνος τὴν φράσιν περᾶνειεν δακρύοις καταρρῦτου γενομένου ἀπεχωρήσαμεν.

Ἄλλ' ὁ εὐρωστος καὶ χθὲς καὶ πρῶην ἀκμαῖος καὶ εὐθυμὸς γέρων τὸ 77^{ον} τοῦ αὐτοῦ πολυμύχθου καὶ ἐνδόξου βίου αἰσίως ἐληλακῶς ἔτος, αἰεὶ πρωτεύων καὶ τῶν ζυγρόνων ὁμοτίμων ὑπέροχος, ἤρξατο αἰφνης σκυθρωπάζειν καὶ μελαγχολεῖν τὸ εὐτράπελον καὶ εὐθυμον τοῦ ἥθους καὶ τῶν τρόπων βαθμηδὸν καὶ ἀνεπισθήτως ὀσημέραι ἀπολλύς, ὡς, τῶν ἐκυτοῦ δυνάμεων ὀσημέραι ἐκλειπουσῶν, τοῦ τέματος τοῦ ἐνταῦθα βίου, καὶ τῆς προσεγγίσεως τῆς τούντεῦθεν ἀποδημίας αἰσθόμενος καὶ βιαιῶς τοῦτο φέρων.

Καὶ ὄντως, ἀπὸ τινος χρόνου προσβολαῖς συνεχέσιν ἀγχοῦς τινὸς καὶ δυσπνοίας καὶ μονοῦκ ἀπνοίας καὶ ἀκαταμαχίτου στενοχωρίας κατείχετο ἐν τῷ τῶν ἀτάκτων τούτων προσβολῶν χρόνῳ οὐδὲν τὸ ἀνώμαλον τῶν ὀργάνων τοῖς ἐπισκεπτομένοις αὐτὸν ἰατροῖς δεικνύς.

Διὸ καὶ ἰατρῶν παῖδες οὐδεμίαν ὠρισμένην ἀτρεκῶς νοῦσον διαγιγνώσκειν δυνάμενοι, οἱ μὲν καρδιακὸν ὀργανικὸν ἀόριστον, οἱ δὲ τὸ μυστηριώδες ἐκείνο, τὸ ἄνευ ὠρισμένων καὶ σταθερῶν ἀνατομικῶν ἀλλοιώσεων πύθημα, ὅπερ τοῦ στήθους συνάγγην καλέειν συνήθως φιλέουσι, πάσχοντα τὸν ἡμέτερον Κωνσταντῖνον, τῷ τέματι τῆς ζωῆς αὐτοῦ προσπελάζοντα,

ἄνευ τοπικῆς τινὸς ὀργάνου, τῶν τῷ βίῳ ἀναγκαίων καὶ τῆς ὀργανώσεως κορυφαίων, ἀλλοιώσεως προσέβλεπον, ἀλλ' ἐκείνης τῆς φυσικῆς, τῆς ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ βίου πολυχρονίου τριβῆς καὶ ἀσκήσεως φύσει τοῖς θνητοῖς τάχιον ἢ βράδιον μοιραῖως πως προερχομένης, ἀλλοιώσεως, ἣν ἀνατόμων παῖδες οὐκ ἂν τῷ ἀνατομικῷ μαχαιρίῳ καὶ τῷ ὀξυτάτῳ, καὶ αὐτῷ τῷ μικροσκοπίῳ τῷ τὰ μικρότατα μέγιστα ποιῶντι καὶ αὐτῇ τῇ μικροσκοπῇ χημικῇ ἀναλύσει, τῇ καὶ τὰ ἴχνη τὰ ἀψευστα τῆς ἀλλοιώσεως ἐν τοῖς ὑγροῖς καὶ στεροῖς ἀνακαλυπτοῦση, ἀποδείξειαν τοῖς περιέργοις ἀσκληπιάδαίς.

Οὕτως οὖν κατὰ τὴν 28 Σεπτεμβρίου τοῦ 1879 ἔτους, κατὰ τὴν ὀγδόην πρωϊνὴν ὥραν, τὴν ὕστατον ἐξέπνευσεν ἐκπνοὴν ἄληκτον πένθος τοῖς φιλοστόργοις τέκνοις ὁ φιλόστοργος πατήρ, τοῖς φιλοῦσιν αὐτὸν εἰλικρινῶς φίλοις καὶ συγγενέσιν, ὁ πιστὸς καὶ ἐσαεὶ εὐθυμὸς καὶ εὐεργετικὸς φίλος καὶ συγγενῆς, καταλιπὼν.

Εὐπρόσιτος, εὐπροσήγορος, ἐκδικητικὸς καὶ ἐκ τοῦ συστάδην πολέμιος τοῖς ὑπόλοις καὶ ἀνάνδροις ῥαδιούργοις ἐχθροῖς ἄσπονδος, πιστὸς καὶ εὐεργετικὸς φίλος μέχρι βαθμοῦ τινος, τοῦ ὑπὸ τῆς φρονήσεως τῆς φιλαύτου, ἦνπερ παντὶ εὐφρονῶντι, μάλιστα κατὰ τὴν ἡμέτερον τῆς θετικότητος ἐποχὴν, ἐμφυτον καὶ ζυνήθη εἶναι χρή, ὠρισμένου, ῥέκτης καὶ τολμηρὸς ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, φιλογενῆς καὶ φιλόμουσος μέχρις ἐνθουσιασμοῦ, ταχύς εἰς τὸ ἐν ταῖς δυσχερείαις τοῦ βίου περιστάσει διεξοδόν τινα τὴν εἰς ὄνησιμον φέρουσαν τὸ πέρας ἀνευρίσκειν, γενναῖος ἀντίπαλος, τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ἀκριβῆς ἐκτελεστής, τῶν τε οἰκογενειακῶν καὶ τῶν ἀστυκῶν, ἐν ταῖς ὀμιλίαις ἡδύς καὶ εὐθυμὸς, τοῖς πατρίοις, τῇ πάτρῃ καὶ τῷ βασιλεῖ πιστὸς καὶ πρὸ πάντων τῆς πατρίου καὶ ἐκκλησιαστικῆς δόξης ζηλωτής, — τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ Κωνσταντῖνος.

Σ. Σ. ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ.

Ἦ περί συστάσεως λοιμοκαθαρητηρίου κατὰ τὸ 1858 ἐκδοθεῖσα Ῥήτρα (Φετῆδες)
(Ἰδεὶ σελίδα 12).

Τῶν ἐπισήμων τίτλων καὶ πομπωδῶν προομιῶν ἀφαιρεθέντων, ὡς περιπτῶν, ἔχει οὕτως ἡ Ῥήτρα.

Αἱ Θεόπνευστοι τῆς ἀγίας Θρησκείας καὶ τῆς θεολογίας ἀλάθηστοι βίβλοι ἀποφαίνονται τὸν θεὸν τὸν μέγαν οὕτως, ὡςπερ ἄνευ ἀνάγκης

τὸ σύμπαν ποιήσαντα, τοῦτο ὡσαύτως καὶ ἐν ἀκαρεὶ ἐξαφανίσει δύνασθαι. Καὶ ὁμως ὡσπερ τὰ σημαντικώτερα τοῦ Κορανίου χωρὶα ἐναργῶς ἀποδεικνύουσιν, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς μακροθυμίας καὶ προνοητικῆς αὐτοῦ ἀγαθωσύνης, ἅπαντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ γιγνόμενά τε καὶ ὀρώμενα πρὸς ἄλληλα οὕτως ἀλληλουχῆσαι καὶ ξυנדέσαι,* ὡσπερ τὸ αἰτιατὸν πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα· ἢ δὲ τοιαύτη ἀναγκαία ἀλληλουχία καὶ ξυνάφεια ποιεῖ τὸ τινα μὲν τῶν πραγμάτων τὴν τῶν μὲν ὑπαρξίν προκαλεῖν, ἄλλα δὲ τὴν ἀνυπαρξίαν καὶ ἐξαφάνισιν τῶν δὲ· τοιαύτη δ' ἐστὶ καὶ ἡ σχέσις ἢ τὴν πρὸς τὸν θεὸν δέησιν τῇ σωτηρίᾳ συνάπτουσα, τὸ ἀμάρτημα τῇ παιδείᾳ, τὸ ἐσθίειν τῷ κόρῳ, τὸ ὕδωρ τῇ δίψῃ. Ἐν τῇ παντοδυναμίᾳ αὐτοῦ ὁ Πλάστης, εἰ ἐβούλετο, ἐδύνατ' ἂν τὰ ἐν τῷ Κόσμῳ ὄντα τῶν ἐξωτερικῶν δράσεων καὶ ἐπενεργειῶν ὅλως ἀπαλλάξαι· καὶ ὁμως τοῖς πράγμασιν ιδιότητος ἐνεφύτευσεν, ἄς ὁ ἄνθρωπος σπουδῆ ἀποφεύγειν ἠνάγκασται, ἀρμοδίως τοῖς μέσοις χρώμενος, τῆς παντοδυναμίας αὐτοῦ θελήσεως πρὸς τὸ τὰ ἀποτελέσματα ἐφιστάναι μὴ παρεμβαλλομένης, ὡσπερ τοῦτο ξυμβῆναι τῷ προφήτῃ Ἄβραάμ. Τῆς δὲ τροφῆς ἀναγκαίας οὐσης πρὸς ξυνητήρησιν τοῦ ἀτόμου, ὁ ταύτη χρῆσθαι ἀποποιούμενος, ὡς δῆθεν τοῦ κρέατος ζῶψ ἀνήκοντος καὶ τούτου γεύσασθαι ἀποτροπιαζόμενος, ὅπερ ἄλλως ἂν διατίθοιτο, καὶ οὕτω πείνης ἂν λιμοκτονοίη, ἀνευδοκίᾳστος κακουργοῖη ἂν οὗτος.

Ὅταν δὲ τὰ ἀποτελέσματα οὐχ οὕτως βέβαια ὦσιν, ὡς τὰ τῆς ἀπάσης τροφῆς καθόλου ἀποχῆς, ὡς ἐν τοῖς φαρμάκοις, ὧν τὰ ἀποτελέσματα μᾶλλον ἢ ἥττον ἀσταθῆ ἐστίν, ὁ μὴ τούτοις ἐν ἐπικαίρῳ χρώμενος οὐ κακουργεῖ μὲν, ἀλλ' αἰ τῆς ἱερᾶς θρησκείας ἡμῶν βίβλοι ἀποφάνονται, ὅτι εἰ τούτοις χρῶτο, τῷ ὀρθῷ λόγῳ καὶ τῇ φρονήσει ὑπέκλειεν. Οἱ ἐν ταῖς βίβλοις τῶν *Τεσσαθῶφ* (تصوف) εἶπουν τῶν ἐμπνευσμένων ὑπὸ τοῦνομα *μουστερῆζιν* (مستزین) εἶπουν τῶν ἡσυχαστῶν παριστάμενοι (οὔτοι δὲ εἰσὶν οἱ τῆς θείας Παντοδυναμίας τὰ ἐνδότερα παρεισδύσαντες καὶ εἰς τὰ ἔσχατα τῆς ἀφοσιώσεως ἀφικόμενοι) δύναντ' ἂν ἐστὶν ὅτε τὴν ἑαυτῶν ἀτομικότητα ἀπάσης συμπλοκῆς σχέσεως τοῦ αἰτίου πρὸς τὸ αἰτιατόν, τοσοῦτῳ ὡς πρὸς τὰ πράγματα, ὧν τὰ ἀποτελέσματα βέβαιά ἐστίν, ὅσῳ ὡς πρὸς τὰ λοιπά, ἀπαλλάξαι. Ἄλλα τοιαύτη κατάστασις οὐ παντὶ ἀρμοστέα, ἐπειδὴ ἐξ ἐιδικῶν συνθηκῶν, ὧν ἄνευ ἢ τοιαύτη οὐχ ὅλως παραδεκτέα, ἐξήρηται. Διὸ δὴ, καὶ ἢ βί-

βλος τοῦ *Τεργίν-ἐλ-μουχαρίμ* (تبرین الحارم) τῆς ἐξηγήσεως τῶν ἀποτροπομένων, ἀποφάνεται, ὅτι οἱ μὴ ἄγιοι, οἱ εἰς προσκύνησιν τῶν ἁγίων τόπων ἐξιώντες καὶ τὰ ἐφόδια μὴ ξυμπεριλαμβάνοντες, τὴν ζωὴν τὴν ἑαυτῶν εἰς κίνδυνον ἐκτιθέασιν. Ὁ δὲ ἰμάμης *Γαζαλῆ* ἐν τῇ αὐτοῦ βίβλῳ τῇ ἐπονομαζομένη *Ἐχιάλ-οὐλ-οὐ-λούμ* (احیال العلوم) «Ζωοποίησις τῶν ἐπιστημῶν» προκηρύττει ὅτι τὸ τῆς πρὸς τὴν προσκύνησιν οδοῦ ἄνευ ἐφοδίων ἀψασθαι ἀτρεκῶς ἀπηγόρευται, δὴ περιστάσεων ἐξαιρουμένων, ὧν ἢ μὲν ἐστὶ τὸ *Μουτζαχεδὲ* (مجاهد) ὅπερ ἐστὶν ἡ τοῦ σώματος ἀσκησις εἰς τὸ τὴν ἀσιτίαν φέρειν, οὕτως, ὥστε τὴν πείναν τὴν καρδίαν μὴ ξυνητάρτεται, ἢ δὲ ἢ ξυνηθεία τοῦ βοτάνοις τρέφεσθαι, περιστάσεις τοῖς τελείως μόνον ἀφωσιωμένοις ἀρμολογούμεναι, οὓς Ἀρχῶν παῖδες *Μοντεβεκιλί-νιαμλίμ* (متوکلین کاملین) καλέουσι. Οὕτως ἡμῖν τοῖς πιστοῖς, τοῖς τοῦ προφήτου Μωάμεθ ὅπαδοις, ἐναπόκειται συνεπῶς, ἐν παντί, πρὸς τὰ ἰδιόζοντα μέσα προστρέχειν, ἐσαεὶ τελείᾳ ἀφοσιώσῃ, ὅσον σθένος, πρὸς τὸ θεῖον ἐμπνεόμενοι, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἡ δύναμις τοῦ πρὸς τὰ μέσα προσφεύγειν καὶ τούτοις ἀποτελεσματικῶς χρῆσθαι ἐστὶν ἀκραιφνῆς ἀπόρροια τῆς ἀγαθότητος καὶ τῆς συγκαταβάσεως τῆς θείας, καὶ ὁ τρόπος οὗτος τοῦ ἐνεργεῖν οὐδὲ ὅλως ταῖς ἀρχαῖς τῆς πρὸς τὸν Κύριον τελείας ἀφοσιώσεως ἀντιβαίνει. Ὁ δὲ περικλεῆς ἰμάμης *Φαχρ-εδ-δίν-Ραζῆ* ἐν τῇ τῶν *Ἰχτιγιαράτ* (احیارات) τὰ τῆς ἐλευθέρως θελήσεως ἀποτελέσματα ἀνυψῶν ἀποφάνεται, ὅτι τῆς τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεως μὴ δυναμένης οὔτε μικρὸν ταῖς τῆς θείας Προνοίας βουλαῖς ἀντιστῆναι, καὶ ταύτας οὐδὲ ὅλως περιορίζειν, τῷ ὀρθῷ καὶ ὑγιεῖ λόγῳ ἐναντίον ἐστὶ τὸ τὴν θείαν παντοδυναμίαν προβάλλειν πρὸς τὸ μὴ ἐσθίειν τὸν πεινῶντα, καὶ μὴ πίνειν τὸν διψῶντα, καὶ μὴ φαρμάκοις χρῆσθαι τὸν νοσοῦντα, καὶ τὰς εὐνόους στιγμὰς μὴ ἀναζητεῖν τὸν ἐπιχειρήσεως τινος ἀπτόμενον.

Ἡ οὖν τασάκις τὰς τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ἐπαρχίας κατερημώσασα νοσηρὰ μάστιγις εἰς ἐκείνην τὴν τῶν νοῦσων, κατὰ τοὺς δοκιμωτέ-ρους τῶν ἰατρῶν, ἀνήκει· τῆξιν, τὴν τῶν διὰ τῆς ἐπαφῆς διαδοσίμων, ἄς καὶ λοιμῶδεις ἰδίχ ἰατρῶν παῖδες ἀποκαλέουσιν, διὰ τὸ τὸν λοιμὸν αὐτὸν τὴν πρωτίστην τῶν οὕτω διαδοσίμων νοῦσων εἶναι. Τοιαῦται δὲ τινες εἰσὶν ἢ λέπρα (;) ἢ εὐφλογία κτλ. *Χαδὶς* (حدیث λόγος) τι τοῦ προφήτου, ὑπὸ τοῦ *Βουχαρί* (بحاری) ξυνελεγμένον, διατάσσει τῷ λεπρῷ οὕτως ὡς τῷ λέοντι προσφέρεισθαι· οἱ δὲ ἐρημηγευταὶ λέ-

γουσι τὴν λέπραν¹ διαδόσιμον ὡς τὸν λοιμὸν καὶ ἄλλην οἰανδήποτε τοιοῦτου εἶδους νόσον εἶναι ξυγχωρήσαντες ταύτης σπουδῆ προφυλάττεσθαι.

Ἔστι δ' ἀληθές, ἕτερον χάδι σημαίνει, μὴ προσήκειν ἐκ τούτου λογικῶς συμπεραίνειν, τὸ περὶ ἐνός τινος λεγόμενον, ἅπαντι τῷ γενεῖ, ὡπερ τουτί ἀνήκεν, ἐφαρμοζέσθαι δύνασθαι. Ἄλλ' ὁ κανὼν οὗτος οὐκ ἀλλαχοῖ ποιᾷ σκοπεῖ προφανῶς ἢ εἰς τὸ ἀποτρέψαι τοῦ ἐκ τῶν γενικοτήτων, αὐθαιρέτους καὶ ἀδικαιολογήτους ἐφαρμογὰς κατὰ πᾶν εἶδος ποιείν. Οὕτω τὰ δύο ταῦτα τοῦ χάδις ὅλως ἑυμφωνα

1) Τοῦτο, τὸ τὴν λέπραν καὶ λέπραν τῶν Ἑλλήνων, πρὸς διάκρισιν τῆς λέπρας τῶν Ἀράβων, ταύτης τῆς ἐλεφαντιάσεως οὐσης, ὑπὸ τῶν ξυγχρόνων δερματοπαθολόγων ὀνομαζομένην, διαδόσιμον διὰ τῆς ἐπαφῆς ἢ ἄλλου τινός τῆς μεταδόσεως μέσου εἶναι, ἐσφαλμένον, κατὰ τὴν τῶν νεωτέρων ἰατρῶν, τῶν ἐν ταῖς δερματοπαθείαις εἰδημόνων, κρίσιν, ὅλως ἐστὶ, τὴν νόσον ταύτην τὴν δερματικὴν, τὴν κατὰ τὰ ἐκ τῶν παρανόων καὶ δεισιδαίμωνων σταυροροριῶν ἀνίκηστα δεινὰ ἐν τε Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ, ὑπὸ τῆς βαρβαρότητος τῶν ὠμῶν εὐρωπαϊῶν σιφῶν, ἐπὶ τῶν ἡμετέρων μάλιστα τόπων θεομηρίας δίκην ἐνσκήψαντα, γεννηθεῖσαν καὶ μέχρι τῶν ἡμετέρων ἡμερῶν ἐν τισὶ τῆς ἐσχατιᾶς τῆς Εὐρώπης ἐναλίους μάλιστα μέρεσι καθ' ὅλα χωρία ἐνδημοῦσαν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Κωνσταντινουπόλει, κατὰ τὴν Χρυσούπολιν, πέραν τοῦ Βοσπόρου, ἀντικρυ τοῦ Ἄστως, παρὰ τῷ τῆς Α. Φρουρᾶς κεντρικῷ νοσοκομείῳ καὶ ὀπισθεν αὐτοῦ, ἐν ἰδιαιτέρῳ οἰκίῳ Μινοσχινοῦ (λεπροκομείῳ) καλούμενῳ, καὶ ἐν ἕλαις εὐαρίθμοις οἰκογενεαῖς διατηρουμένην, γλίσχρως ὑπὸ τῆς Α. Κυβερνήσεως διατρεφόμεναις, ὡς τῶν ἀπόρων λεπρῶν, ἀκρίθων δίκην, ἐπὶ τῶν περιεργείας χάριν ἐστὶν ὅτε ἐπισκεπτομένων ἰατρῶν τε καὶ ἄλλων ξένων φωναῖς καὶ δεήτεσιν ἐπαιτούντων, ἐπιπιπτόντων, διὰ τῆς κληρονομικῆς μόνον ὁδοῦ ἀπὸ τῶν γονέων εἰς τὰ τέκνα μέχρι τῆς σήμερον ἀπὸ τοῦ Μαισαιῶνος πρὸς ὄνειδος τῆς βαρβαρότητος σωζομένην. Ἐν τισὶ δὲ νησιώτισι πρὸ πάντων χωρίαις, ὡς ἐν Χίῳ, Κρήτῃ κτλ. οἱ λεπροὶ χωρία τινὰ ὀλοκλήρα ἀποτελοῦσιν, ἐν δὲ τῷ ἐν τῷ Χαϊδάρ-πασσᾷ κυπαρισσῶνι λεπροκομείῳ, γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν λεπρῶν ὑπαργόντων καὶ ἀλλήλοις κατὰ τὸν νόμον τὴν ἰσλαμικὸν τὸν αὐστηρῶς διατάττοντα, ἅπαντα ἄνθρωπον οὐδὲ ἄλλως καὶ οὐδέποτε ἄγαμον βιοῦν προτρέπειν μετ' ἀλλήλων εἰς γάμου κοινωνίαν ἐργουμένων ἀπ' ἀρχῆς μὲν τὸ φαινόμενον ὑγιᾶ τέκνα παράγουσιν, ἔπειτα δὲ τῆς ἐφθικῆς μόλις παραλλαχθείσης ἡλικίας, τὰ εἰδεχθῆ τῆς λέπρας ὀγκώματα τὰ μετὰ τινα ἔτη φλογιζόμενα, ἐμπυρούμενα καὶ τὰ ἄκρα πρὸ πάντων φθειρόντα, ὑπ' ἀναίσθησίας καταβλλόμενα αὐτομάτως ἐκκόπτονται. οἰκτρῶν καὶ ἀπεχθῆς θέαμα τοῖς θεωμένοις παρέγοντα, μέχρις οὐ τῆς λύμης καὶ τὰ ἔσω τῆ ζωῆ ἀναγκαῖα ὄργανα προσβαλοῦσης τοῦ ἀδιώτου βίου ἀπαλλάττονται τέλος οἱ τάλανες λεπροί.

συμβιβάζεται, καὶ ἀντίφασιν ἐν τούτοις οὐκ ἂν εὔροιτο. Τοῦτο δὲ τέλειον, ἀπὸ τοῦ περικλύτου Ἰμάμη τοῦ ἐκ τῶν *χανεφι-ιπν-ι-του-δζείμ* (هفیدن ابن مجیم) τοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ βίβλῳ τῇ *Ἐσδὰχ-βέ-χαζαίρ* (اسد و حظار) αἱ ἀμφιβολίαι καὶ αἱ σκέψεις) ἐπιγραφομένην, λέγοντος, ὅτι οἱ περιφημότεροι διαλεκτικοὶ ἀναγνωρίζουσι, σεισμοῦ τὴν γῆν ἐκ βάρων σσσειόντος, ξυγκλωρεῖσθαι τοῦ οἴκου, οὐ ἂν εὔροιτο τις, ἐξελεῖν, καὶ παρ' οἶκον ἐτοιμοόροπον τὸν διαβαίνοντα, τὸ βῆμα ἐπιταχύναι, καὶ μέχρι τοῦ ἐπικαλεῖσθαι τὴν τῶν ἰατρῶν συμβουλήν, τῶν ἀποτρεπόντων λοιμοῦ ἐνσκήψαντος εἰς τὴν ἀγορὰν προβαίνειν, ἀποδείκνυται: *βέ μιν ε.λ ἐδι-λετ ἐδθα.λετι ἀλῶ μεσχρογιέτι ἐδδθεβαῖ βέ τε χαζοβρί φη ἐγιᾶμ ε.λ βεμπαι μιν οἰμιοβρι ἐβσαμπιχὰ χονζαῖχ οὐ.λ ἀτιμπάι* ومن الادلته الال على مشروعيته الدواى والخزير في ايام الوابا من امور اطبا ὅπερ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον: τοῦ λοιμοῦ που ἐπιδημοῦντος, τὸ ἀσχολιῶν τινων τῶν τοὺς ἀνθρώπους ξυγχρωτιζουσῶν ἀπέχειν, καὶ τοῖς ἀρμοδίους φαρμάκοις πρὸς θεραπείαν χρῆσθαι, κατὰ τὰ τῶν δοκίμων ἰατρῶν παραγγέλματα, τοῖς ἱεροῖς τοῦ Ἁγίου Κορανίου νόμοις μὴ ἀντιβαίνειν, τοῦτο ἐκ τῆς ῥήτρας ταύτης καταφαίνεται.

Συνελόντι δὲ φάναι, πρόδηλόν ἐστιν ὅτι ἡ τῆς ὑγείας προφύλαξις μέριμναν ἀπαιτεῖ, πρὸς τὴν τοῦ σώματος ζυντήρησιν, ὅτι ἡ τοῦ σώματος ζυντήρησις ἐστὶν ἡ πρωτίστη τῆς τοῦ πληθυσμοῦ αὐξήσεως αἰτία καὶ αὕτη τὴν ὑλικὴν εὐπορίαν, τὴν τοῦ ἐμπορίου πρῶτον καὶ τὴν τοῦ κράτους οικονομολογικὴν δύναμιν αὐξάνει. Οὐδὲν δὲ τὸ βλαβερώτερον ἂν εἴη κοινωνίᾳ τινὶ, ἢ τὸ καθορᾶν γενεᾶς πλήρεις ζωῆς ὀλοκλήρους, ὧν περ ἡ συντήρησις τοῦ Κράτους ἐπισπερχεστέρα μέριμνα ἂν εἴη, ὑπὸ τῆς νόσου ἐξαστρανιζομένης. Καὶ τοῦτο δὲ ἀναμφισβήτητόν ἐστιν, ὅτι αἱ φυσικαὶ προδιαθέσεις, κατὰ τὴν τῶν ἐμπειρῶν ἰατρῶν γνώμην, μέγα συνεισβάλλουσιν εἰς τὸ τὰς νόσους ἀναπτύσσεσθαι, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς πείρας γνωστόν ἐστὶν, ὅτι ὑπάρχει μέσα, τὰ τῶν σωτηρίους τοῦ ἀνθρώπου προδιαθέσεις, τὰς ἀπὸ τῆς νόσου σωζούσας, προφυλάττοντα. Ἀνάγκη ἄρα, τοῖς προφυλακτικοῖς χρῆσθαι μέσοις, πεποιθότα, τὴν τῶν μέσων τούτων, οἷς ἂν τις προσδράμοι, ἐνέργειαν, αἰετῆς τοῦ Θεοῦ βουλῆς ἐξερτάσθαι, καὶ τοὺς ἀφοσιώσεως τῆς τελείας μετόχους, λέγοντας τοῦ λοιμοῦ προφυλάττεσθαι μὴ ἐξείναι, ἐκτὸς τῶν ὀρθοφρονούντων θεωρεῖν καὶ πρὸ πάντων, ἐπειδὴ, ζυμβου-

λίου μεγάλου ἐν τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ πρὸ μικροῦ συγκροτηθέντος, οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν οὐλεμάδων ἀπεφάνθησαν διαρρήδην, ὅτι, ὡς ἐν τῷ Σεριάτ νενόμισται, οὐκ ἀνάρμοστον κατὰ τοῦ λοιμοῦ εἰς μέσα προφυλακτικὰ προστρέχειν. Ἐπὶ τῇ βίβλῃ ταύτῃ Φετφᾶς ἐξεδόθη, λέγων, ὅτι ἐπὶ τίνος χώρας τοῦ λοιμοῦ ἐνσκήψαντος, ἄτοπον οὐκ ἔστι, τὴν θεομηνίαν φεύγοντα, καὶ εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ εὐσπλαγχνίαν προστρέχοντα, τὴν προφυλακτικὴν χρῆσθαι μέσοις. *Μπὶρ με. κειγιέ Ταὸν ἰσαμπέτ ἰ- τοῦπ χάκ σουμπχαρὲ χοῦ βέ Ταάλα χαρρε- τλερπὶν καχριτὰν λουτφονὲ ἰλιτιζᾶ ἰλὲ ἰσμπάμπι τεχαφουζᾶ τσεμποῦς ἐτμεκδέ μπετς γιάκτορ* و بر بلمديه ضاعون اصابت ابدوب حق سبحانه و تعالی حضرتلرتنك قبرندن لطفه الجا ايله اسباب تحفظه ثبت اتمكده باقى بوقدر .

Κατὰ συνέπειαν τούτου ὁ γαληνύτατος καὶ σεβαστὸς ἀναξ καὶ κύριος ἡμῶν, ὁ μέγας Παπιάχ, ὁ τὰς τῶν δύο Ὁμάρ ἀρετὰς ἐνῶν ἐν αὐτῷ, ὁ ἀνομορφωτῆς τοῦ αἰῶνος, ὁ ἐπικυρωτῆς τῆς δόξης τῶν τῆς πίστεως ἀθανάτων στηλῶν, ὁ Χαλίφ τοῦ Προφήτου τοῦ Θεοῦ τοῦ σύμπαντος, ὁ φωτεινὸς ὡς ἀστραπή, οὗ ἡ δόξα ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ εἶη αἰώνιος μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς δευτέρας παρουσίας καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, τῇ τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητι καὶ εὐσπλαγχνίᾳ θαρρῶν καὶ μόνον μέλημα ἔχων τῇ τοῦ Κράτους καὶ τῶν λαῶν αὐτοῦ ζυνηρήσει καὶ εὐδαιμονίᾳ ζυμφέρειν, διετάξατο τὰ ὑπὸ τῆς χρονίας πείρας ὡς σωστικὰ ἐνδειχθέντα μέσα, τὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα καθάρσεως (Quarantaine) γνωστά, ἀπερ ἀληθῶς ἐκ τινων μέτρων καθαριότητος καὶ φαρμακεύσεως συνίσταται, καὶ ἠθέλησεν ἀμέσως ἅπαν τὰ ταῦτα ἐκπληροῦν διαπράξασθαι, συμφώνως τῷ τε τοῦ

Σερῆ-Σερῆφ ἱερῷ νόμῳ καὶ τοῖς ἐθίμοις καὶ ἠθεσι τῶν κατοίκων. Εἰδικὸς δὲ ὡς πρὸς ταῦτα δημοσιευθήσεται κανονισμὸς, Πάντες οἱ καὶ ἀκροθιγῶς ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου φωτιζόμενοι, εὐμαρῶς ἐννοήσουσιν, ὅτι νέα ἐνδείξεις τῶν ἐνῶν διαθέσεων τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος αὐτῇ ἐστί, καὶ τοῦ κανονισμοῦ τὰ συνετὰ παραγγέλματα μετὰ τῆς αὐτῆς σπουδῆς ἐκπληρώσουσι, μεθ' ὅσης χρεωστοῦσι τοῖς ἠθικοῖς χρῆσθαι μέσοις, οἷον ταῖς δεήσεσι, τῇ ὑπακοῇ, τῇ τῶν ἀμαρτιῶν ἐξαγνίσει κτλ. Ὅστις δ' ἂν τολμήσειεν εἰπεῖν, ὅτι ταῦτα νεωτερισμὸς ἐστί, τρανῶς ἀποδείξει τὰς εὐεργεσίας τῆς Α. Μ. μὴ ἐννοεῖν, ἐπειδὴ τὰ βλέμματα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μεγάλων λεπροκομείων, τῶν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Σουλτάνων ἰδρυθέντων, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Κωνσταντινουπόλει, στρέψας, ἃ Ταβουχανὲ ὠνόμαζον, καὶ ὑπ' ὄψιν λαβῶν τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν ἀποδείξεων τοῦ Σερῆ καὶ τῆς λογικῆς τῶν ὑπὲρ τῶν ἰδρυμάτων τούτων τῶν φιλανθρωπῶν αὐτόχρημα λαλούντων, ἀπατωμένου ἑαυτοῦ καταγνώσεται.

Συμπεραίνοντες λέγομεν, ὅτι ὅστις ἂν τοιαύταις ἀτόποις ἐπικρίσει περιπέσειεν, ἐκτὸς τῆς δικαίας ποινῆς, ἣν ἀδυσωπῆτως ὑποστήσεται, ὡς τῷ ὑψηλῷ τοῦ Σουλτάνου διατάγματι ἀντιστρατευόμενος, ὅλως τῷ τῆς θρησκείας Φετφᾶ συμφώνως, σπουδῇ ἀδιαλλάκτῳ καταδιωχθήσεται καὶ αὐστηρῶς τιμωρηθήσεται φωραθῆς¹.

1) Τα ἄβίμι Βακαὶ ἐπίσημος Μηνύτωρ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας τῆς 11 τοῦ Σεφῆρ σεληνιακοῦ μηνὸς 1254 τῆς Ἑγίρας (1838).

Ὁ δὲ, περὶ οὗ ἦν ἄνωθεν λόγος, Κανονισμὸς ἐδημοσιεύθη ὡσαύτως ἐν τῇ αὐτῇ ἐφημερίδῃ τῆς 16 τοῦ Δεκεμβρίου-οὐλ-ἑββῆλ τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

ΕΚΑΤΟΝ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΛΗ.

(Ἀνεγνώσθη ἐν ταῖς ΦΠΓ' καὶ ΧΙΓ' Συνεδριάσει).

Ἡ μὲν πραγματεία¹ περὶ τῶν ἑκατὸν ἀποφθεγμάτων ἢ παροιμιῶν Ἀλῆ τοῦ Καλίφου. Προαιρούμεθα δὲ μᾶλλον ὀνομάζειν αὐτὰ παροιμίας ἢ ἀποφθέγματα τῶν Σολομώντος ἕνεκα τοῦ βασιλέως, αἱ τῆς αὐτῆς κάκειναι τετυχῆσαι προσηγορίας. Παροιμίαι γὰρ καλοῦνται Σολομώντος. Ἔστι δὲ παροιμία παρὰ τὸ πάρομος τ. ἔ. ὁ παρὰ τὸν οἶμον (ὁδὸν) ἢ ὁ ἐν ταῖς ὁδοῖς λαλούμενος λόγος, καὶ τοιαύτην ἔχειν δοκεῖ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἢ λέξις σημασίαν, ὡς φησι καὶ Βασιλεῖος ὁ Μέγας ἐν ἀρχῇ τῆς εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Παροιμιῶν Ὀμιλίας: «Τὸ τῶν παροιμιῶν, λέγων, ὄνομα ἐπὶ τῶν δημωδεστέρων παρὰ τοῖς ἔξωθεν τέτακται λόγων καὶ ἐπὶ τῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς λαλουμένων ὡς τὰ πολλά· οἶμος γὰρ παρ' αὐτοῖς ἢ ὁδὸς ὀνομάζεται, ἐξ οὗ καὶ τὴν παροιμίαν ὠρίζοντο ῥῆμα παρόδιον τετριμμένον ἐν τῇ χρήσει τῶν πολλῶν καὶ ἀπὸ ὀλίγων ἐπὶ πλείονα ὁμοία μεταληφθῆναι δυνάμενον». Παρὰ μὲν οὖν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἑτέραν ἢ λέξις ἐμφαίνει σημασίαν καθ' ἃ φησιν ὁ αὐτὸς Πατὴρ ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ: «Παρὰ δ' ἡμῖν ἐστὶ λόγος ὠφέλιμος ἢ παροιμία μετ' ἐπικρύψεως μετρίως ἐκδεδομένος, πολὺ μὲν τὸ αὐτόθεν χρήσιμον περιέχων, πολλὴν δὲ καὶ ἐν τῷ βῆθει τὴν δίκνοιαν συγκαλύπτων· ὅθεν καὶ ὁ Κύριος: ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα». Προαιρούμεθα τοίνυν, ὡς περ εἴρηται, τὴν λέξιν τῶν ἄλλων, αἷς ἂν τις εἰς ταῦτὸν ἐχρήσατο, διὰ τε τὸ τῶν ἐνότων ἐστὶν ὅτε ταῖς τοῦ Σολομώντος παρεμφορῆς καὶ διὰ τὸ συγγενὲς καὶ δὴ καὶ τὸ περιφανὲς καὶ τὸ ἀξίωμα τῶν γραψάντων, ἡγεμόνες γὰρ ἄμφω καὶ Σύροι τὸ γένος. Καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλήνων δὲ σοφοῖς ἐνομήσθη σοφὸν ἢ παροιμία καθ' ἃ φησι Συνέσιος (ἐν Ἐγκωμίῳ Φαλάκρας σελ. 85 Β) Ἀριστοτέλη φάναι τὸν φιλόσοφον ὅτι παλαιᾶς

εἰσι φιλοσοφίας, ἐν ταῖς μεγίσταις ἀνθρώπων φθοραῖς ἀπολομένης ἐγκαταλείμματα, προσωθέντα διὰ συντομίαν καὶ δεξιότητα. Καὶ ταῦτα μὲν ταύτη.

Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν Ἀλῆ τοῦ Καλίφου, τοῦ Βέν-Ἀβι-Ταλίβ ἢ Ἀβιταλιβίδου τὴν ἐπίκλησιν, παροιμιῶν ἡμῖν ὁ λόγος, διασαφητέον ἡμῖν, ὡς τὸ εἶκός, τὰ κατὰ τὸν ἄνδρα διὰ βραχέων, ἴσως οὐ πάνυ τοῖς πᾶσιν ὑπάρχοντα γνῶριμα. Ἐγεννήθη μὲν ὁ Καλίφης οὗτος τῷ 602 τῆς Οἰκονομίας ἔτει, γενόμενος δὲ τῶν Μωχαμμέδου θιασωτῶν ὁ πιστότατος καὶ ἀνδρείοτατος, καὶ ἀπρῶτος Μωχαμμεδανός ἢ, καθ' ἄπερ εἴθισται λέγειν, μωαμεθανός ἐπικληθεὶς, κατεστάθη μετὰ τὴν Ὀθμάνου τῷ 655 δολοφονίαν τέταρτος εἰς τὴν καλιφίαν ἡτοῖ τὴν τῆς βασιλείας διαδοχὴν· τοῦτο γὰρ ἢ λέξις (أَلِيٌّ = διαδοχὴ, أَلِيٌّ = διάδοχος) παρ' Ἀράβι δύναται. Καὶ ἐκράτησε μὲν τῶν, ἡγουμένης τῆς Ἀϊσᾶς, τῆς Μωχαμμέδου χήρας, πρὸς τιμωρίαν δῆθεν τοῦ Ὀθμάνου φόνου τὸ πρῶτον ἐναντιωσαμένων αὐτῷ μεγιστάνων. Ἐπαναστάντος ὁμως ὕστερον οὐ πολλῷ τοῦ τὴν Συρίαν διοικοῦντος Μωαβίου καὶ δεινοῦ γενομένου πολέμου, ἐξ οὗ κατηρημώθη ἡ χώρα, τρεῖς τῶν Κορείσχιτῶν ἀμφοτέρους ἐγνωσαν ἀνελεῖν τοὺς τοῦ πολέμου αἰτίους. Ὁ μὲν οὖν Μωαβίας καίπερ τρωθεὶς οὐκ ἐτελεύτησεν, ὁ δὲ Καλίφης ἀνῆρέθη πρὸς τὸ ἱερὸν ἐπὶ προσευχῇ πορευόμενος. Καὶ ἕως μὲν ἤρχον οἱ Ὀμμηϊάδαι καλούμενοι, τῶν Καλιφῶν, ἐπικατάρατος ἦν αὐτῷ ἡ μνήμη, ἐτιμήθη δ' αὐθις ὕστερον, τῶν Ἀββασιδῶν εἰς τὴν ἀρχὴν καταστάντων. Οἱ δὲ προσανακείμενοι τῷ Ἀλῆ τῶν Μωχαμμεδανῶν, ἐπικρατοῦσιν ἔτι καὶ νῦν ἐν Περσίᾳ τε καὶ Ταταρίᾳ. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὸν Καλίφην, ὡς συντόμως εἰπεῖν, οὕτως ἔσχε.

Τῶν δὲ παροιμιῶν τὴν συλλογὴν ἐξέδωκεν ἄριστα πάντων ὁ μακαρίτης, κλεινὸς τοῦ ἐν Λειψίᾳ πανεπιστημίου καθηγητῆς, Μαυρίκιος

1) Τὸ δευτέρον ἡμῖς τῆς παρουσίας πραγματείας ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ΧΙΓ' Συνεδριάσει κατὰ τὸ ἐπιὸν συλλογικὸν ἔτος 1880—81, ἐνεκρίθη δὲ ὡπως δημοσιευθῆ ἢ ὅλη πραγματεία ἐν τῷ παρόντι τόμῳ.

Ἐρρίκος Λεβερέχθος Φλείσχερος, οὗ καὶ αὐτός ποτ' εὐτυχῶς τῶν ἀσιατικῶν διήκουσα μαθημάτων. Συνέλεξε δὲ ταύτας καὶ παραφράσας ἀραβιστί τε καὶ περσιῶσι δι:εσάφησε τὸ πρῶτον ὁ Πέρσης ποιητῆς Ρεσχιδουδδίν· Ἀβδουλλζελίλης, ὁ Οὐαζουάτης ἐπικαλούμενος, δε τούτων ἐκᾶστη καὶ δίστιχον ἐπέταξε περσικὸν τὴν αὐτὴν περίπου φράζον ἔνοιαν. Ἐπιχειρήσας οὖν τῇ πραγματείᾳ, τελείαν μὲν αὐτὴν ὡς οἶόν τε καὶ ἀκριβῆ τῇ τῶν ὁμοίων παρ' ἄλλοις ἔθνεσι παροιμιῶν τε καὶ ῥήσεων ἀντιπαραβολῇ διενουόμενῃ καταστήσαι, τοῦ μὲν τοι χρόνου διὰ τὸ βραχὺ οὐκ ἔωντος, ἐς ὕστερον ἀναβαλλόμεθα σὺν Θεῷ, καὶ τῶν φίλων ἀκρωμένων εὐδοκούντων, τὴν τῶν ἔλλειπόντων ἀναπλήρωσιν.

Εἰσί δ' αἱ τοῦ Καλίφου ἢ γοῦν εἰς ἐκεῖνον ἀναφερόμεναι παροιμίαι πᾶσαι αἱ μὲν θρησκευτικῆς τινος, αἱ δ' ἠθικῆς ἐννοίας, καθάπερ αἱ τοιαῦται καθόλου παρὰ πᾶσι μὲν τοῖς ἔθνεσιν, ἰδίχ δὲ παρὰ τοῖς Ἀσιανοῖς, τῷ τοιούτῳ διαφερόντως εἶδει τοῦ λόγου χαίρουσι. Χωρητέον οὖν εἰς τὸ ἔργον.

ΠΑΡΟΙΜΙΑ 1)

لَوْ كُشِفَ أَلْغَطَا، مَا أَزْدَدَتْ يَقِينَا

Καὶ ἀρθέντος τοῦ καλύμματος, οὐκ αὐξεται· μοι ἢ ἐπίγνωσις.

Τοῦτ' ἔστι (κατὰ Οὐατουάτην): ἐς τοσοῦτον ἠκρίβωται μοι τὰ τοῦ βίου τοῦ μέλλοντος, ὥστε καὶ ἀρθέντος ποτέ τοῦ τῆςδε τῆς ζωῆς παραπετάσματος, οὐδὲν ἢ ἐποπτεία αὐξήσει μοι εἰς ἐπίγνωσιν.

حال خلد و حجیم دانستم

یقین اینجا نکه می باید

که حجاب از میانه بر گیرند

آن یقین ذرّه نیفزاید

Οἱοι τυγχάνουσιν ὄντες ὁ παράδεισος καὶ ὁ ἄθης οὐδα σαφῶς, ὡς περ προσήκει. Καὶ ἀρθέντος δὲ τοῦ καλύμματος, οὐδὲν αὐτοὺς ἀκριβέστερον εἶσομαι.

2) النَّاسُ نِيَامٌ وَإِذَا مَاتُوا انْتَبَهُو

Νῦν μὲν οἱ ἄνθρωποι καθεύδουσιν, ἐπειδὴν δ' ἀποθάνωσιν, ἐγείρονται.

Τ. ἔ. ἕως μὲν οἱ ἄνθρωποι ζῶσιν, ἀφροντιστοῦσι τῶν μετὰ θάνατον· ἐπὴν δ' ἀποθάνωσι, μεταγινώσκουσι μὲν καὶ ἀνιώνται, εἰκῆ δὲ τοῦ λοιποῦ καὶ ἀνόνητα.

مردمان غافلند از عقیبی

همه کوی بختگان مانند

ضرر غفلت که می ورزند

چون بمیرند آنکسی داند

Ἀφροντιστοῦσιν οἱ ἄνθρωποι τοῦ μέλλοντος βίον· εἶπεν ἄρ τις αὐτοὺς καθεύδειν· ἀλλ' ἐπειδὴν ἀποθάνωσι, τὴν τῆς ἀφροντιστίας εἰσονται ζημίαν.

3) النَّاسُ رِزْمَانِهِمْ أَشْبَهُ مِنْهُمْ بِأَبَائِهِمْ

Οἱ ἄνθρωποι τοῖς καθ' ὄνς βιοῦσι χρόνοις ἐμπερέστεροι τυγχάνουσιν ὄντες ἢ τοῖς πατράσι.

Τ. ἔ. οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον ἔπονται τοῖς ἤθεσι τῶν καθ' ἑαυτοὺς ἢ τοῖς τῶν πατέρων, καὶ τοῖς μὲν εὐπραγοῦσιν εὐμενῶς δικάσονται, τοῖς δὲ δυσπραγοῦσιν οὐχ ὁμοίως· ἀνάλογον δὲ πη τὸ παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδ. Σ 136—7).

τοῖος γὰρ νόος ἐστὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων οἷον ἐπ' ἡμαρ ἄγῃσι πατήρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

خلقرا نیست سیرت پدران

همه بر سیرت زمان روند

دوستند آنکرا زمان نواخت

دشمنند آنکرا زمان فکند

Οὐ τὸν πατέρα οἱ ἄνθρωποι μιμοῦνται τοὺς ἑαυτῶν, ἀλλὰ τοὺς καθ' ἑαυτοῦ· φίλοι μὲν εἰσιν οἱς ἡ τύχη φίλα φροεῖ, δυσμενεῖς δὲ οὖς ἐξεφάθεισε.

4) مَا هَلِكُ إِيمَرًا: عَرَفَ قَدْرَهُ

Οὐκ ἀπέθανεν ἄτηρ ὁ τὴν ἑαυτοῦ γνοῦς ἀξίαν (τὴν ἰδίαν ἀρετὴν καὶ τὴν ἐπιστήμην).

Τ. ἔ. Ὁ τὴν ἰδίαν ἀξίαν εἰδῶς ὑψοῦ παρὰ πάντα τὸν βίον ἐστηκεν ἐπὶ τῆς τιμῆς, τὴν τῆς ἱερότητος χλαμύδα περιβεβλημένος· οὐδεὶς αὐτὸν ἀνιᾶ οὐδ' ἀπειλεῖ.

هر که مقدار خویش را بشناخت

از همه حادثات ایمن کشت

از مضیق غرور بیرون جست

در مقام سرور ساکن کشت

Ὁ τὴν ἑαυτοῦ γνοῦς ἀξίαν παντὸς ἀπὴλ-λακται κινδύνου καὶ τῆς ἀπάτης ἐξεθῶν ἐυφροσύνης τὸ λοιπὸν ἀπολαύει.

5) قِيمَتُ كُلِّ إِيمَرٍ مَا يَحْسُنُهُ

Ἀξίαν ἔχει πᾶς τις ὅσην καὶ νόησιν.

Τ. ἔ. Ὅσῳ τινὲ μείζων ἢ γινώσῃς, τοσοῦτῳ καὶ ἢ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀξία· καθόλου δὲ τῇ ἐπιστήμῃ τοῖς ἀνθρώποις μετρητέον τὴν ἀξίαν.

قیمت تودرآن قدر علم است
که تن خود بدان بیاری
خلق در قیمت بیفزایند

چون تودر علم خود بیفزایی

*Métros est tibi tē aīas h̄ tō sōma tō
santō kosmēis epistēmē' ośw dē plēiō mar-
thāneis, tosoūtō se kai plēionos aīxiōsi.*

6) من عرف نفسه عرف ربه

'Ο γνωὸς ἑαυτὸν ἐγνω καὶ τὸν ἑαυτοῦ κύριον.

Τ. ἔ. 'Ο τήν ἔντεχνον τοῦ ἰδίου σώματος ὀργανικὴν διέπλασιν, καὶ τὴ πρὸς ἄλληλά τε καὶ πρὸς τὸ σύνολον τῶν μελῶν ἐκάστων χρησιμῶν ἐνιδῶν ῥηδῖως ἑκυτόν ὑπὸ σοφοῦ δημιουργοῦ καὶ ὁ ποιήσῃν ἔμελλεν ἐπισταμένου δεδημιουργημένου ἐπιγινώσκει.

ر وجود خدای عز وجل

هست نفس تو حجت قاطع

چون بدانی تو نفسرا دانی

کوست مصنوع و ایزدش صانع

Τοῦ τὸν ἕμιστον εἶραι Θεὸν τεκμηρίον ἐστὶ κυριώτατον τὸ αὐτὸν σε εἶραι. Σαυτὸν δ' ἐπιγινώσκων ἅμα γνώση πλάσμα μὲν ὦν αὐτός, τὸν δὲ Θεὸν πλάστην ἔχων.

7) المرء يحب تحت لسانه

'Ο ἄνθρωπος ἐπὶ τῇ γλώσση λαμβάνει.

Τ. ἔ. 'Εφ' ὅσον μὲν τις ἀγει σιγὴν, ἀποκρύπτει τοὺς ἄλλους τὸν τε νοῦν καὶ τὸν βαθμὸν αὐτοῦ τῆς παιδείσεως· φθεγγόμενος μὲν τοι, τῆς αὐλαίας ἀρθείσης, ἐμφανὲς τοῦ λοιποῦ καθίστησιν ὁ τε οἶδε καὶ ὁ μή· ἀνάλογον δὲ καὶ τὸ : παγίς ἀνθρώπου ἢ γλώσσα αὐτοῦ.

مرد پنهان بود بزیر زبان

چون بگویند سخن بداندش

خوب گوید کبید گویندش

رشت گوید سفیه خواندش

Λαμβάνει μὲν ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῇ γλώσση, φθεγγόμενος δὲ γινώσκειται· ἀγαθὰ μὲν εἰπόντα συνετὸν αὐτὸν καλοῦσι, κακὰ δ' ἀσύνητον.

8) من عذب لسانه كثر إخوانه

Ὡ ἠδυνεπὴς ἢ γλώσσα, τοῦτω καὶ πλήθος φίλων.

Τ. ἔ. Τῇ εὐπροσηγορίᾳ κτᾶται τις τὸ τῶν ἄλλων εὐμενὲς καὶ τρόποις εὐγενέσι καὶ φιλανθρώποις· διὸ καὶ μάλα καλῶς ὁ χρυσοῦς Εὐρι-

πίδης «ἐν δ' εὐπροσηγοροῖσιν ἔστι τις χάρις» ('Ἰππολ. Στεφανηφ. 95) καὶ 'Ἰσοκράτης δ' ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ πρὸς Δημόνικον εὐπροσηγορον εἶναι παραινεὶ τῷ 'Ἰππονίκου καὶ φιλοπροσηγορον» (πρὸς Δημόν. 66). Τὸ δὲ τοῦ Νέστορος τοῦ 'Ομηρικοῦ, «τοῦ καὶ ἀπὸ γλώττης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδῆ» ('Ἰλ. Α., 249), τοῖς πᾶσιν ἐκ τούτου προσφιλές καὶ σεβαστὸν οὐδεὶς ἀγνοεὶ τῶν καὶ σμικρὸν 'Ομήρου γευσασμένων.

کرزبان خوشست جمله خلق

درمدت برادران تواند

ورزبان بدست درخان

خصم جان تو چاکران تواند

*Ei mēn h̄dylōgos ōn tuchāneis, ōsper
adelphōn philōsi se pantes, ei dē kakolōgos,
kai autoi s' echthairousin oi oiketai. Kalōs dē
kai tō : pollās philas; āproσηγορία diēluse
tōn ārchaiōn, kai ēterai dūo rh̄seis ārabikai:*

لین قولک تحبّ و لین الکلام قید القلوب

9) بالبر يستعبد الحرّ

Ταῖς εὐποιίαι· καθίσταται δοῦλος ὁ ἐλευθερος.

Τ. ἔ. Ταῖς εὐεργεσίαις ὁ ἐλευθερίου τυχὼν ἀγωγῆς, ἐκ δὲ τούτου χρηστὸς καὶ δίκαιος, τῷ τῆς εὐγνωμοσύνης, ὡς εἶπεν, δεσμῷ τῷ εὐεργετῇ συναπτόμενος, καθίσταται πῶς ἐκείνου δοῦλος, οὐδὲν ἄλλ' ἢ τὸ δοκοῦν ἐκείνῳ ποιεῖν αἰεὶ προαιρούμενος· ἀνάλογον δὲ καὶ τὸ τῶν 'Ἰταλῶν : *Chi beneficio riceve, perde la libertà.*

کرته باید که پیش تو باشد

سروران جهان سرافکنده

مردمی کن که مردمی کردن

مرد آزاده را کند بند

*Ei boōlei soi toūs tōs kōsmou megistānas
prostiptein, ēλευθερίω· αυτοί· προσφέρου
τὸ γὰρ γενναῖον δοῦλον καθίστησι τὸν ἐλευθερον.*

'Ανάλογον δὲ πη καὶ ἑτέρα τις ἀραβικὴ παροιμία :

احسن الى المسى تسدّه

Εὐ ποιῶν τὸν κακῶς ποιήσαντα κύριος αὐτοῦ γενήσῃ.

10) بشر حال أخيل مجادث أو بوارث

Τὰ τοῦ φιλαργύρου χρήματα φθορὰν ὀνόμασον ἢ κληρονόμου.

Τ. ε. 'Ο τοῦ φιλαργύρου πλοῦτος, εἰς ἀγαθὸν οὐδὲν καταναλισκόμενος, ἢ συμφορᾶς ἀδοκῆτου τινός ἢ κληρονόμου φθορῆως λεία καθίσταται. Δι' ὃ καὶ καλῶς Ἰσοκράτης Ἰππόνικον ἐπαινεῖ τὸν Δημονίκου πατέρα τῆς φρονήσεως, ὃς ἀπέλαυε μὲν τῶν παρόντων ἀγαθῶν ὡς θνητός, ἐπεμελείτο δὲ τῶν ὑπαρχόντων ὡς ἀθάνατος (πρὸς Δημ. 3). τούτοις ἀδελφὰ παραινεῖ καὶ Λουκιανὸς ἐν οἷς φησὶν :
'Ὡς τεθνηξόμενος τῶν σῶν ἀγαθῶν ἀπόλαυε,
'Ὡς δὲ βιωσόμενος φείδεο σῶν κτεάτων.

هر که مال هست خوردن نیست

او از آن حال بهره کی دارد

یا بتاراج حادثات دهد

یا بمیراشخور بگذارد

'Ο πλοῦτος κεκτημένος, ἀλλὰ μὴ χρώμενος, πῶς ἂν ἐντεῦθεν ὠφελοῖτο; ἢ συμφοραῖς αὐτὸν λείαν καθίστησι ἢ κληρονομίᾳ τῷ καταλείπει.

لاتنظر الی من قال وانظر الی ما قال 11)

Μὴ βλέψῃς πρὸς τὸν εἰπόντα, ἀλλ' εἰς ὃ εἶπε.

Τ. ε. 'Επειδὴν τινος ἀκούσης εἰπόντος τι, μὴ βλέψῃς εἰς τὰ κατὰ τὸν ἄνδρα, ἀλλ' εἰς τοῦ λεχθέντος τὴν ἀξίαν. ἀμαθῆς μὲν γὰρ τις εἶπέ τι πολλάκις σπουδαῖον, ἔστι δ' ὅτε χαρῆς φαῦλον.

شرف قائل و خيانت او

در سخن کنی کنند همیچ اثر

توسخنرا نکر که حالش چیست

در گذارنده سخن منکر

Διατί τὸ ἀξίωμα τοῦ λέγοντος ἢ τὰ γενῆς ῥοπήν ἂν ἔχει πρὸς ἃ λέγει; σκόπει τὸ λέγοντον, ὅσον ἐστίν, ἀλλὰ μὴ τὸν λέγοντα.

الجزع عند البلا: تمام المحنة 12)

Τὸ μὴ ἐγκαρτερεῖν τῇ συμφορᾷ τελειοὶ τὴν δυσπραγίαν.

Τ. ε. Τὸ μὲν ἀνέχεσθαι τὰ δεινὰ ἀμοιβῆς, τὸ δὲ μὴ τιμωρίας ὑπὸ τῆς τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνης ἀξιοῦται. ταῦτό δὲ παραινεῖ που καὶ ὁ Ἀπόστολος λέγων : τῇ θλίψει ὑπομένοντες (Ῥωμ. 12, 12), καὶ ὁ Σωτὴρ ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις : ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ἐαυτῶν ψυχὰς (Λουκ. 21, 19), καὶ : ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται (Ματθ. 10, 22, 24, 13. Μάρκ. 13, 13. Λουκ. 21, 17). ἀνάλογον δὲ πῃ καὶ τὸ ἀρχαῖον : بشر نفسك .

بالتفر بعد الصبر .

در بلیت جزع ممکن که جزع

بتمامی کند دلت رنجور

همیچ رنج تمامتر زان نیست

کز ثواب خدای مانی دور

Κακοῖς συνεχόμενος μὴ ἀθύμει. τὸ γὰρ ἀθυμεῖν τελειοὶ σοὶ τὴν δυσπραγίαν· οὐδὲρ δὲ μείζον δεινὸν ἢ τὸ τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ ἀτυμωσίας ἀπολειφθῆναι (τῆς ἐν τῷ μέλλοντι βίῃ διὰ τὴν τῶν τῆδε δεινῶν ἐγκαρτερέσῃν).

'Ανάλογον δὲ πῃ καὶ τὸ Εὐπόλιδος τοῦ ποιητοῦ (παρὰ Σουίδᾳ) : ἀλλ' οἱ γὰρ ἀθυμοῦντες ἄνδρες οὐποτε τρόπαιον ἐστήσατο. Ἔτι δὲ τὸ τῶν Ἰταλῶν : il savio fa della necessità virtù.

لاظفر مع البغی 13)

Οὐδεὶς ἂν ἀδικία χρώμενος ἐφίκοιτο τοῦ ζητουμένου.

Τ. ε. 'Ο μετ' ἀδικίας ἐπιζητῶν τι τὰ πλειοστά μὲν οὐ τυγχάνει τοῦ ποθομένου, εἰ δὲ ποτε καὶ τύχοι, οὐδὲν ὠφελεῖται.

هر که از راه بغی چیزی جست

ظفر از راه او عنان بر تافت

ورظفر یافت منفعت نکرقت

پس چنان است آن ظفر که نیافت

Εἰ τις ἀδικία τι μετεδίωξεν, οὐκ ἐφίκοιτο εἰ δὲ καὶ ἔτυχεν, οὐ μὴν ἀπήλαυσε, μάτην αὐτῷ τῆς κτήσεως γενομένης.

لا تاء مع اكبر 14)

Οὐκ ἔστιν ἔπαινος μεθ' ὑπερηφανίας.

Τ. ε. Τὸν ὑπερήφανον οὐτ' ἐπαίνου ποτέ χλαμῦδι περιβέλλουσιν οὐτ' ἐλπίδας ἔχοντες ἐπ' αὐτῷ προσπελάζουσιν. εἶπε δὲ καὶ Σολομῶν ὁ θεὸς ἐν ταῖς παροιμίαις (3, 34) : Κύριος ὑπερηφάνους ἀντιτάσσεται, ταπεινοὶς δὲ δίδωσι χάριν.

هر کرا کبریش هم خلق

در محافل جفای اوکنند

وانکه بر منسیج تواضع رفت

هم عالم تنای او کویند

Τὸν μὲν ἀλαστορία συνόντα πάντες ἐν τοῖς συλλόγοις ψέγουσι· τὸν δὲ μετρίῳ χρώμενον φρονήματι σύμπαρτες ἐπαιροῦσιν.

'Ανάλογον δὲ καὶ τὸδε : تواضع المرء يكرمه : τιμὴν ἢ ταπεινοφροσύνην περιποιεῖ τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ τὸ : سموا المرء في التواضع : τὸ τοῦ ἀνθρώπου μέγεθος ἐν τῷ μετρίῳ κεῖται φρονήματι.

15) لا بر مع شخ

Οὐκ ἔστιν εὖ ποιεῖν φιλοχρήματος ὄντα.

هر کرا بجل پیشه شد دکران
نیست ممکن که طاعتش دارند
حق گذار نیست طاعت و او را
نیبود حق چگونه بگذارند

Τὸν φιλοχρήματος οὐδεὶς ἂν ἄσμενος θεραπεύου· θεραπεύουσι μὲν γάρ τιν' οἱ ἄνθρωποι, χάριν ἀποδιδόντες· τὸν μέντοι φιλόργουρον, εὖ ποιεῖν βουλόμενον οὐδένα, πῶς ἂν τις καὶ θεραπεύσειε ;

16) لا صحّة مع التّم

Οὐδεὶς ὑγιαίνειν δύναται γαστρίμαργος ὦν.
Ἄνῳλον δὲ καὶ ἑτέρα τις ἀραβικὴ :

بطن المرء عدوه

ἐχθρὸς τῷ ἀνθρώπῳ ἢ κοιλία.

نشود هیچ جمع مرمر
تدرستی و خوردن بسیار
مذهب خویش ساز کم خوردن

اکرت جان عزیز هست بکار

Ὅλωσ' εἰσὶν ἀσυνάρμοστοι τῷ ἀνθρώπῳ πολυφαγία καὶ ὑγίεια.

Νόμον ποιῶσαντῶ φείδεσθαι τῆς γαστρός, εἰ τοῦ ζῆν ἀντέχη.

Ὅτι δὲ καὶ τὸν νοῦν ἀμβλεῖς οἱ γαστρίμαργοι φιλοῦσι γίγνεσθαι δῆλον ἐκ τοῦ : παχεῖα γαστήρ λεπτόν οὐ τίκτει νόον.

17) لا شرف مع سو' الادب

Οὐκ ἔστιν εὐγένεια μετ' ἀγροικίας.

Τ. ἔ. Τιμῆς ἀξιοτέος μόνος ὁ ἐπὶ παιδεύσει ἐλευθερίῳ διαπρέπων καὶ ἤθεσι καὶ τρόποις εὐγενείας ἐξέχων.

بی ادب مرد کنی شود مهتر
کر چه او را جلالت نیست
با ادب باش تا بزرگ شوی
که بزرگی نتیجه ادبست

Πῶς ἂν μέγας ὁ ἀπαιδευτος γένοιτο καὶ εὐγενῶν ἀπαρχῶν ; Εὐπαιδευτον σεαυτὸν ἀνάδειξον· ὅτι καρπὸς ἔστιν ἡ εὐγένεια τῆς παιδείας. Ἄνῳλον δὲ καὶ τό : ὅστις ἂν δίκαιος ἢ τρόπος τ' ἄριστος, τοῦτον εὐγενῆ καλεῖ.

18) لا اجتناب من محرم مع الحرص

Ἄδύνατον μὴ ἀθεμιτουρηῆσαι τὸν ἐπ' ἐπιθυμίας ἐχόμενον.

حرص سوی محرمات کشد

خنک آترا که حرصا بگذاشت

دست از حرص باز باید داشت

'Επιθυμία πονηρὰ πρὸς ἀθέμιστον ἀγει· μακάριος ὁ ταύτης ἀπαλλαγείς !
χρη τοίνυν ἐπιθυμίας πονηρᾶς ἀπέχεσθαι.

19) لا راحت مع حسد

Οὐκ ἔστιν ἀγειν ἡσυχίαν μετὰ φθόνου.

Τ. ἔ. Ὁ φθονερὸς ἀνίσταται τοῖς ἀγαθοῖς, οἷς ὁ θεὸς παρέχει τοῖς ἄλλοις. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα διηνεκῆ τυγχάνει ὄντα, οὐδέποτε ἂν ὁ τοιοῦτος ἀπολαύσειεν ἡσυχίας.

از حسد دور باش شاد بزی

باحسد هیچ کس نباشد شاد

کر طرب را بکاح خواهی کرد

مرحسدر را طلاق باید داد

'Απεχόμενος τοῦ φθονεῖν ἡδέως βιώση· τὸ δ' οὐδενὶ συμβαίνει φθόνῳ χρωμένῳ· ἢν βόβλη συνοικεῖν εὐθυμία, δεῖ σε πρῶτον ἀποπέμψασθαι τὸν φθόνον.

'Ἐπεὶ δ' ἐκ τῶν ἀρχαίων ἀριστα πάντων Ὀσοῦδιος τὴν τοῦ φθόνου φύσιν ἡμῖν ὡς ἐν εἰκόνι μόνον εὖ δεικνύων ὄψει παρέστησε, καλὸν ἡγησάμεθα μετενεγκεῖν ἐνθάδε τὸ τοῦ ποιητοῦ χωρίον ὅλον (Μεταμορφ. II, 768 καὶ ἐξ.).

. videt intus edentem
Vipereas carnes, vitiorum alimenta suorum,
Invidiam, visaque oculos avertit. at illa
Surgit humo pigre, semesarumque relinquit
Corpora serpentum; passuque incedit inertii.
Utquedeam vidit formaque armisque decoram,
Ingemuit, vultumque inita ad suspiria duxit.
Pallor in ore sedet, macies in corpore toto,
Nusquam recta acies, livent rubigine dentes,
Pectora felle virent, lingua est suffusa veneno.
Risus abest, nisi quem visi movere dolores,
Nec fruitur somno, vigilacibus excita curis,
Sed videt ingratos, intabescitque videndo,
Successus hominum, carpitque et carpitur una,
Suppliciumque suum est.

20) لا محبة مع مرء لجوج

Οὐδεὶς ἂν ἀνθρὶ φιλέρῃ φιλῶ χρωῖτο.

ابه است آنکه فعل اوست لجاج

ابلهی را کجا علاج بود

تا توانی لجاج پیشه میکنی

کافت دوستی لجاج بود

Ἀβέλτερος ὁ φίλερός ἐστι· πῶς δ' ἂν τις τῆν ἀβελτηρίαν ἰάσαιο; ἢ σοι δυνατόν, ἀπόφυγε τὸ φίλερι· φοβρὰ γὰρ αὐτὸ τῆς φιλλίας.

Διὸ καλῶς ὁ Ἰσοκράτης (πρὸς Δημόν. 8 d) τὸν ὁμιλητικὸν ἐσόμενον μὴ δύσειν μηδὲ φιλόνηκον εἶναι δεῖν ἀποφαίνεται.

21) لا سودد مع انتقام

Οὐδεὶς ἂν ἀνθρώπων ἄρχοι μνησικάκος ὢν.

T. ἔ. Δεῖ τὸν ἄρχειν βουλόμενον πάσης μὲν τοῦ τιμωρεῖν ὀρέξεως ἀπηλλάχθαι, μακροθυμίαν δὲ καὶ προχόρητα περιβεβῆσθαι.

صولت انتقام از مردم

دولت مهتری کند باطل

از ره' انتقام یکسو شو

تا نمانی زمهتری عاطل

Ἄκρατος μνησικακία στερεῖ τὸν ἄνδρα τοῦ τῆς δυναστείας ὄλβου· ἀπεχε τῆς μνησικακίας, ἵνα μὴ τὸν κόσμον ἀφαιρεθῆς τὸν τῆς δυναστείας.

22) لا زيارة مع زعارة

Οὐδεὶς ἐπισκεπτόμενος ἀσπάσιός ἐστι, μὴ φιλόφρων ὑπάρχων.

T. ἔ. Δεῖ τὸν ἐντυγχάνοντα κόσμιον εἶναι καὶ τὴν ὄψιν ἰλαρὸν καὶ τοὺς τρόπους μελιχίον· ἦν δὲ μὴ, ἀντὶ μὲν ἀγαθοῦ κακῶν, ἀντὶ δὲ φιλλίας ἔχθρας ἢ ἐντευξίς αἴτιον γίγνεται.

چون زیارب کنی عزیزرا

روی خوس رار نخوی از آن خوشتر

که اگر بدخوی کنی آنجا

آن زیارت شود هبا و هدر

Ἐντυγχάνων φίλω σπουδαίῳ, τῆν μὲν ὄψιν ἔσο φιλόφρων, τοὺς δὲ τρόπους φιλοφρονέστερος· ἦν γὰρ ἀκομίζον σεαυτὸν παράσχης, καπρός σοι καὶ ἀτμὶς ἢ ἐντευξίς ἔσται.

23) لا صواب مع ترك مشورة

Οὐδεὶς ἂν ὀρθῶς τι πράττοι μὴ συμβούλους ἐτέρους χρώμενος.

T. ἔ. Δεῖ τὸν φρόνιμον ἐν πᾶσιν οἷς μέλλει ποιεῖν ἐτέρων ἀκοῦειν γνώμης. Οὕτω γὰρ ἂν ἐν καιρῷ τῶν ἀμαρτημάτων ἀπαλλαγείς τὴν ὀρθὴν καὶ εἰς τάγαθὸν ἄγουσαν τρέποιτο.

مشورت رهبر صواب آید

در همه کار مشورت باید

کار آنکس که مشورت نکند

نادره باشد ار صواب آید

Βουλευσας εἰς τὸ δίκαιον ἄγειν εἴωθε· διὸ πρὸς πάντα βουλευέσθαι χρή· σπαρίως δ' ἂν

(ΕΛΛΗΝ. ΦΙΛΟΛΟΓ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ. ΤΟΜΟΣ ΙΑ΄.)

τις ἴδοι προχωροῦν τι τῷ μὴ βουλευομένῳ.

Διὸ καλῶς εἴρηται τὸ τοῦ ποιητοῦ: *Ἔν τε δὲ' ἐρχομένῳ, καὶ τε πρὸ δ τοῦ ἐρόησεν* (Ἰλ. K., 224). ἔτι δὲ τὸ τῶν Τούρκων: *عقل عقلمن در آوستندر دیاروایا دیاروایا کرایسوارن ἔست*· καὶ τὸ τῶν Ἀράβων: *من عجل برأیه ندم*

24) لا مروءة لكذوب

Οὐδέποτε ἂν ὁ ψευδολόγος εὐγενῆ φρονοίῃ.

هر که باشد دروغ زن بروی

از مروت کجا فروغ بود

کر کند آن عهد خداع بود

ور دهد وعد آن دروغ بود

Πῶς ἂν ὁ ψευδολόγος ὑπὸ φρονημάτων ἀπολάμπει; εἰ μὲν συντίθεται τιτι, δόλος ἐστίν, εἰ δ' ἐπισχρεῖται ψεῦδος.

25) لا وفاء للمولود

Οὐδεὶς ἂν ἀγῆρ δύσκολος εἶη πιστός.

مطلب تو وفا زمرد ملول

نشود مجتمع ملال و وفا

کر کند عهد چون ملالش خواست

بشکند عهدرا بدست جفا

Μὴ ἀξίου τὸν δύσκολον εἶναι πιστόν· δυσκολία γὰρ καὶ πίστις ἀμικτα· εἰ γὰρ ποτε καὶ συνθήκας ποιήσαιο πρὸς τινα διακορῆς γενόμενος ἀγροίκως αὐτὰ παραβαίνει.

26) لا كرم اعز من التقى

Οὐκ ἔστι τιμὴ μελλῶν ἢ τὸ τὸν θεὸν φοβεῖσθαι.

T. ἔ. Ὁ τὸν Θεὸν φοβούμενος, ὑπὸ τ' ἐκείνου καὶ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τιμᾶται· διὸ καὶ ἐν τῷ Κορανίῳ γέγραπται (Κεφ. 49, 13): *ان اكرمکم عند الله اتقکم*· τὸν θεὸν φοβεῖται, τοῦτον καὶ τῆς μεγίστης ἡξίωσε τιμῆς.

کر کریمی تو راه تقوی زو

زانکه تقوی سر همه کرم است

ناکرفتن درم زوجه حرام

بهر از بذل کردن درم است

Εἰ μὲν εἰς ἀγῆρ σπουδαίος, εὐσεβείαν ἀσκει· πάσης γὰρ ἀρετῆς κεφάλαιον αὐτῆ. μηδ' ὀβολὸν ἀδίκως λαμβάνειν κρείσσον ἢ χειρὶ τιν' ἀφειδεῖ εἰς εὐεργετήματα καταναλλασκεν.

27) لا شرف اعلى من الاسلام

Οὐκ ἔστι μελλῶν τιμὴ τοῦ μοχαμμεδαρὸν γενέσθαι.

ای که در دل کفر ماندستی

عز اسلام داده از کف

کر شرف بایدت مسلمان شو

که چو اسلام نیست هیچ شرف

Σὺ, ὡς ἐμμεύρας τῇ ταπεινότητι τῆς ἀπισταίας, ἐστέρησας σαυτὸν τῆς τιμῆς τῆς ἐκ τοῦ μωχαμμεδαρὸν γενέσθαι. Εἰ περιφανεῖας ἐρᾷς μωχαμμεδαρὸς γενεῶν οὐδεμία γὰρ ἐστὶν ἀξία τοσαύτη.

28) لا معقل احسن من الورع

Οὐκ ἔστιν ἐσθῆς κρείττων τῆς εὐσεβείας.

ای که از دفع لشکر آفات

عاجزی و ترا سپاهی نیست

در پناه ورع کرز زانکه

از ورع نیکتر پناهی نیست

Σὺ ὡς τὴν στρατιὰν τῶν κακῶν ἀδυνατῶν ἀπαμύνασθαι καὶ συναγωνιστὰς οὐκ ἔχων, εἰς τὴν εὐσεβείαν καταφύγεις· ταύτης γὰρ ἄσπλον οὐδέν ἐστὶν ἄμεινον.

29) لا شفيع المحج من التوبة

Οὐκ ἔστι παραιτητῆς ἀμείνων ἢ ἡ μετάνοια.

ای که بحد گناه کردستی

می نترسی از آن فعال شفیع

توبه کن تا رضای حق یابی

که به از توبه نیست هیچ شفیع

Σὺ, ὡς ὁ μυρίας ἀμαρτῶν ἀμαρτίας, οὐ φοβῆ τὰ ταύταις ἐπόμενα; μετανόησον, ἵνα τὸ θεῖον ἐξιλεώσης· οὐ γὰρ ἐστὶ παραιτητῆς ἀμείνων ἢ ἡ μετάνοια.

30) لا لباس اجل من السلامة

Οὐκ ἔστιν ἐσθῆς λαμπροτέρα τῆς εὐεξίας.

Τ. ἔ. Ἡ τοῦ σώματος ὑγεία καὶ εὐεξία τυγχάνουσιν οὐσαι ποτὸν μὲν ἄριστον πιεῖν, ἱμάτιον δὲ λαμπρότατον ἀμπισχεῖσθαι.

مرد را کر ز عقل خود بهره است

هیچ کسوت به از سلامت نیست

بسلامت اگر نباشد شاد

کسوت او بجز سلامت نیست

Εἰ τις τῷ ἑαυτοῦ ἰδίῳ χρῆται, στολίην οὐδεμίαν ἐδρήσει τῆς εὐεξίας ἀμείνων· μὴ στέργων δὲ ταύτην, ἔξει τὴν μετάνοιαν ἐσθῆτα.

Ταυτό δὲ που λέγει καὶ τόδε : توب السلامة = οὐδέποτε κατατρίβεται τὸ τῆς εὐεξίας ἱμάτιον.

31) لا داء اعشى من الجهل

Οὐκ ἔστι νόσος χειρῶν τῆς ἀφροσύνης.

Τ. ἔ. Οὐκ ἔστιν ἴασις τῆς τῆς διανοίας ἀμβλύτητι οὐδὲ φῶς αὐτῆς τῷ σκοτῷ οὐδὲ διαγασμός τῇ τυφλότητι.

علم دريست نيك باقیت

جهل درديست سخت بی درمان

نیست از جهل جز ارشقاوت نفس

نیست از علم جز سعادت جان

Ἡ μὲν παιδεία καλὸς τις ἐστὶ καὶ πολυτιμος μαργαρίτης, ἢ δ' ἀμουσία κακὴ καὶ ἀρίστος νόσος· ἢ μὲν κακοδαίμονιαν μόνην τῇ ψυχῇ περιποιήσεν, ἢ δὲ εὐδαιμονίαν.

32) لا مرض اضنى من قلة العقل

Οὐκ ἔστι νόσος δευροτέρα τῆς ἀφροσύνης.

ای که روز و شب از طریق علاج

درفزونی جسم و جان خودی

بای نه درخرد فرایی که نیست

هیچ بیماری چوکخردی

Σὺ ὡς ὁ ῥύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν τὸ σῶμα τὸ σεαυτοῦ καὶ τὴν ζωὴν ἐπιρρωρῆναι προθυμοῦμενος, τὴν διάνοιαν μᾶλλον ἐπιρρωρῆναι πειρῶ τὴν σεαυτοῦ· νόσος γὰρ οὐδεμία δευροτέρα πέφυκε τῆς ἀφροσύνης.

33) لسانك يقتضيك ما عودته

Ἡ γλῶσσα αἰτεῖ σε εἰς ὅπερ αὐτὴν εἴθισας.

Τ. ἔ. Ἐθίσον τὴν γλῶσσαν εἰς τὰ κἀλλιστα φθέγματα· τούναντίον γὰρ ποιήσας οὐκ ἀκριβῶς οἶσθα εἰ μὴ πυτέ σοι μοχθηρὸν τι καὶ χυδαῖον ἐξοίσει, τὸν τε βίον ταράττειν καὶ μέγιστόν σε κακὸν ἐργάζεσθαι δυνάμενον.

بر نکو خوی کن زبان ترا

کان رور بر زبانکه خوی کند

خویش ار بر بدی کنی روزی

پیش خلقت سیاه روی کند

Ἐθίσον εἰς ἀγαθὸν τὴν γλῶσσαν· εἰς ὃ γὰρ ἂν αὐτὴν ἐθίσῃς, τοῦτο καὶ λαλήσει· ἐὰν δ' εἰς κακὸν αὐτὴν ἐθίσῃς, κατασχυνεῖ σε ποτ' ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων.

34) المرء عدو ما جهله

Ἐχθρὸς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος οὐ μὴ ῥοσῆ.

Τ. ἔ. Ὁ μὴ νοῶν ἐπιστήμην περιφρονεῖν αὐτὴν βούλεται καὶ τὴν ἀξίαν ἀφαιρεῖσθαι· ψέγει μὲν τοὺς ταύτην διδάσκοντας, ἐχθαίρει δὲ τοὺς ἐπισταμένους.

مردمان دشمنند علمی را که

ز نقصان خود ندانندش

علم اگر چه خلاصه دینست

چون ندانند کفر خوانندش

Ἐχθαίρειν οἱ ἄνθρωποι φιλοῦσιν ἐπιστήμην, ἢν τιν' ἐξ ἀμουσίας μὴ συνιᾷσι. Κἂν δ' ἡ ὀρθή

τυγχάνη οὐσα πρὸς τὸ θεῖον πίστις, ἀσέβειαν αὐτὴν ἐκ' ἀγνοίας καλοῦσι.

Πρβλ. τὸ λατιν. : artem non odit nisi ignarus ἢ : ars non habet osorem nisi ignorantem.

رحم الله إمرأ عرف قدره ولم تعدّ طوره (35)

Ὁ Θεὸς ἐλεεῖ (καὶ φιλεῖ) τὸν ἑαυτὸν γιγνώσκοντα καὶ μὴ υπερβαίνοντα τοὺς ἰδίους ὅρους. Ὑπομιμνήσκει ἢ παροιμία τὸ δελφικόν : γνῶθι σαυτὸν· ἀνάλογον δὲ καὶ τὸ γραφικόν : Κύριος ὑπερηγάνους ἀντιτάσσειται, ταπεινοὺς δὲ δίδωσι χάριν (Παροιμ. 3, 34).

رحمت ایزدی بران کس باد

که عنان در کف جنون تهب

حدّ خود را بداند و آنکاه

قدم از حدّ خود بیرون تهب

Εὐμενὲς τὸ θεῖον γένοιτο τῷ μὴ χειρὶ θρασεία τὰς ἡτίας ἀφέντι καὶ γιγνώσκοντι μὲν τοὺς ὅρους τοὺς ἑαυτοῦ, μηδέποτε δ' αὐτοὺς υπερβάλλουσι.

36) إعادة الاعتذار تذكير لذت

Συχητὴ συγγνώμης αἴτησις ἀναξεί καὶ ὑπομιμνήσκει τὸ ἀμάρτημα· ἀνάλογον τῷ γαλατικῷ qui s'excuse s'accuse.

عذر یکبار خواه از کنشی

کز دوبارست نفس جاه ترا

بسر عذر باز رفتن تو

تاره کردن بود کناه ترا

Συγγνώμην ἅπαξ αἰτοῦ τινος ἀμαρτήματος· εἶν γὰρ διὰ αἰτήσῃ, μισοῖ σου τὴν ἀξίαν· ἀνακαίνει γὰρ αὐτοῦ τὴν ἀμαρτίαν ὁ πάλιν αἰτούμενος συγγνώμην.

37) النصيح بين الملا تفریح

Νουθετεῖν ἐναντίον ἄλλων ὑβρίζειν ἐστίν,

Τ. ἔ. Ὁ ἐναντίον ἄλλων τὸν ἑαυτοῦ σωφρονίζων φίλον διαρρηγνυσι μὲν αὐτοῦ τὴν σκέπην, ἀποκαλύπτει δὲ τὰ πόρρητα.

کر نصیحت کنی بجلوت کن

که جرین شیوه نصیحت نیست

هر نصیحت که بر ملا باشد

آن نصیحت بجز فضیحت نیست

Εἰ νουθετεῖν τινα βόλοιο, κρύφα τοῦτο ποιεῖ· οὕτω γὰρ ἄν τις ὀρθῶς νουθετοῖ· τὸ δ' ἐναντίον πολλῶν ὑβρίζειν ἐστίν.

38) إذا تمّ العقل نقص الكلام

Ὁ τέλειος νοῦς ὀλίγα φθέγγεται.

Τ. ἔ. Ὁ τὸν νοῦν τέλειος λέγει μόνον, & δεῖ,

μὴ παραφερόμενος εἰς φληναφήματα μωρὰ μὴδ' εἰς ἔριδας φιλονείκους.

هر کرا اندکست مایه عقل

بیهوده گفتنش بود بسیار

مرد را عقل چون بیفزاید

در مجامع بکا هدش گفتار

Ὁ φρενῶν ἐπιτελής ἀρόγητα καὶ πολλὰ λαλεῖν ἱκανός ἐστιν. Ὅσω δὲ τις φρονιμώτερος γίγνεται, τοσοῦτω καὶ ταῖς συνουσίαις ἐλάσσω φθέγγεται. Ἀνάλογα δὲ καὶ τὰδε : ἡ βραχύτης, καὶ κλάμ κλάμ = ὅστις λέγει πολλὰ, πολλὰ καὶ φέγγεται.

39) الشفيح جناح الطالب

Πτέρυξ ἐστὶ τοῦ ποθοῦντος ὁ μεσίτης.

Τ. ἔ. Ὁ ποθῶν ἐφικνεῖται τοῦ πράγματος οὐ ποθεῖ διὰ τοῦ μεσίτου καθάπερ τὸ πτηνὸν ἀφικνεῖται ταῖς πτέρυξιν ἔνθα τυγχάνει τροφῆς καὶ ποτοῦ.

ای که هستی تو طالب مطلوب

بیج نومییدی از دلت برکن

تا بمطلوب خددرسی زملوک

دست در دامن شفیح زن

Σὺ ὦ ὁ τυχεῖν τινος ἐφιέμενε, ἐξελε τῆς σεαυτοῦ ψυχῆς τὴν δυσεπιουσίαν· ἵνα δ' εἰς τὸ πέρας ἀφική τῆς ἐσχῆς, παραιτητοῦ τινος ἔχου τοῦ κρασπέδου

40) نفاق المرء ذلّة

Ταπεινὸς ἢ κολακεία τὸν ἄνθρωπον.

Ἐρμ. ὁ μνηστὴρ ἐν τῇ καρδίᾳ φέρει, εἴθε σοι σκόλοψ ὄξιν· εἰς τὸν λάρνηγα χωρήσειεν! ὅστις ἑαυτὸν ἐπιδίδωσι τῇ ὑποκρίσει, Θεῷ τε καὶ ἀνθρώποις· εὐκαταφρόνητος ἑαυτὸν καθίστησι.

ای که داری نفاق اندر دل

خار بادت خلنده اندر حلق

هر که سازد نفاق پیشه خدیش

خوار گردد بر د خالق و خلق

Σὺ, ὃς ἐπόκρυσιν ἐν τῇ καρδίᾳ φέρεις, εἴθε σοι σκόλοψ ὄξιν· εἰς τὸν λάρνηγα χωρήσειεν! ὅστις ἑαυτὸν ἐπιδίδωσι τῇ ὑποκρίσει, Θεῷ τε καὶ ἀνθρώποις· εὐκαταφρόνητος ἑαυτὸν καθίστησι.

41) نعمت الجاهل كروضة على مزبلة

Ἡ τοῦ ἀμαθοῦς εἰπραγία ὡσπερ λειμών ἐστίν ἐπὶ κοπρίας.

Τ. ἔ. Ὁ ἀμαθὴς οὐκ ἔστιν οἷος εἶναι ἀξίος εὑπραγίας· εἰ δ' ἀγαθοῦ τινος ἔτυχεν εὐμοιρῆ-

σας, οὐ πρέπει αὐτῷ καθάπερ ἐπὶ κοπρίας λειμῶν οὐκ εὐπρεπής ἐστι.

ای که داری هنر نداری مال

مکن از کردگار تدکله

نعمت و حبلرا نخواه که هست

روضه در میان حزبله

Σὺ ὦ παιδείας μὲν εὐμοιῶν, χρημάτων δ' ἀμοιῶν, μὴ μέμφοι τὸν δημιουργήσαντά σε, μηδὲ βούλον σαυτῷ γενέσθαι πλοῦτον μετ' ἀμουσίας· λειμῶν γὰρ ἐστὶν οὗτος ἐπὶ κοπρίας.

42) الجزع اتعب من الصبر

Τὸ χαλεπαίνειν ἀπεχθέστερον ἢ τὸ ὑπομένειν.

در حوادث بصیر کوش که صبر

برضای خدای مقرونست

تن مده در جزع که رنج جزع

صد ره از رنج صبر افزونست

Ἄσκει μακροθυμίαν ἐν ταῖς συμφοραῖς· εὐ-ἀρεστον γὰρ ἢ μακροθυμία τῷ Θεῷ· μὴ φέρε χαλεπῶς τὰ θειά· τὸ γὰρ χαλεπαίνειν ἑκατοττάκις ἀργαλέωτερον ἢ τὸ μακροθυμεῖν.

43) المسؤل حتر حتى يعد

Ὁ παρακαλούμενος ἐλεύθερός ἐστι μέχρις ἂν ὑπόσχηται.

Τ. ἔ. Ἔως ὁ παρακαλούμενος οὐχ ὑπέσχετο οὐδ' ἐνεχύρασεν αὐτοῦ τὸν λόγον, ἐλεύθερος μένων διατελεῖ. Τὸ τῆς ἐλευθερίας πείσμα καὶ ὁ τῆς κρίσεως χαλινός ἐτι εἰσὶν αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶ. Τελεῖν βουλόμενος τελέσειεν ἂν, ἔξω δ', ἐάσειεν. Ἦν δέ ποτ' ἐπαγγέλιται, δεδεδεμένος ἤδη τυγχάνει τῆ τοῦ τελείν ἀνάγκη. Ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα τις παροιμία ταυτό που λέγουσα ὁ وعد دين = χρέος ἐστὶν ἢ ἐπαγγελία.

مرد مسؤل کردهد وعده

خویشتن در مقام شك فکند

هست حتر کر ره وفا سپرد

نیست حتر کر ره خلاف زند

Ὅστις ὑποσχεῖται παρακληθεὶς ἀμφοτέρωθεν περὶ ἑαυτοῦ ποιεῖ τοὺς ἀνθρώπους· σπουδαῖος μὲν ἐστίν, εἰ φυλάττει τὴν πίστιν, τούναντίον δ', εἰ μή.

44) اكبر الاعداء اخفاهم مكيدة

Φοβερώτατος ἐστὶ τῶν ἐχθρῶν ὁ κάλλιστα τὴν ἐπιβουλὴν ἀποκρύπτων.

حذر از دشمن تو آنرا دان

که بظاهر ترا نماید بی

هست مکن خذر ز دشمن جهر

نیست مکن خذر ز دشمن سر

Φυλάττου τὸν ἐχθρόν, ὃς ἐν τῷ φρενῶ σοι φιλίαν· ἐπιδεικνύσι· φυλάττειο μὲν ἂν τὸν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἀνταγωνιζόμενον, ἀδυνατεῖς δὲ φυλάσσειαι τὸν κεκρυμμένον. Τούτοις ἀνάλογον τὸ παρ' Ὀμ. (Ιλ. 9, 312).

ἐχθρὸς γὰρ μοι κείνος ὁμῶς Ἄϊδαο πύλησιν, ὃς χ' ἔτερον μὲν κεύθη ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἶπη· ἔτι δὲ τὸ ἐπίγραμμα :

μειῶ τὸν ἄνδρα τὸν διπλοῦν πεφυκότα

χρηστὸν λόγοισι, πολέμιον δὲ τοῖς τρόποις.

45) من طلب ما لا يعنيه فانه ما يعنيه

Ὁ τὸ μὴ προσήκον ἐπιζητῶν ἀπόλλυσι τὸ προσήκον.

آنچه ناید بکار مرد مرما

کی بچستنش هیچ بکارید

فوت گردد زدست او بی شک

آنکه اورا همی بکار آید

Πῶς ἂν βούλοιτό τις ὀρθὰ φρονῶν ἐπιζητεῖν τὸ μὴ χρήσιμον ; ἀνάγκη γὰρ πάντως οὕτως ἀποβαλεῖν τὸ χρήσιμον.

Δοκοίη δ' ἂν πως ἀνάλογον εἶναι καὶ τὸ παρ' Ἴσοκράτει τῷ ῥήτορι· θαυμάσιος ἐφ' ἃ μὴ δεῖ, ὀλίγος ἐση ἐφ' ἃ δεῖ· καὶ τό : ζητῶν γὰρ ὄψον θουμάτιον ἀπώλεσα τῶν ἀρχαίων.

46) السامع الغيبة احد المغتابين

Ὁ συκοφαντῖαν ἠδέως ἀκούων δευτέρως ἐστὶν αὐτὸς συκοφάντης.

تاوانی نخواه غیبت کس

نی که از جد و نی که از طیبت

هر که او غیبت کسی شنود

هست همچون کننده غیبت

Ἦ δύνασαι μὴ βούλον ἀκροῦσθαι τοῦ καταλαλοῦντος εἴτε παιζῶν εἴτε καὶ σπονδαίων τοῦτο ποιεῖ· ὁ γὰρ καταλαλιῶς ἀκούων ὁμοίος ἐστὶ τῷ κακῶς τινα ποιοῦντι.

47) الذل مع الطمع

Ταπεινώσις παρακολουθεῖ τῇ πλεονεξίᾳ.

هر که دارد طمع مال کسان

تنش در رنج و جاننش در جزعست

تاوانی طمع مکن زبیرا

هر چه رنجست جلد در طمعست

Ὁ τῶν ἀλλοτριῶν ἐπιθυμῶν ἀληθῶν διατελεῖ τὴν τε ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα· ἥμιστα,

καθ' ὅσον δύνασαι, πλεονεξία συνέχον· πάσης γάρ ἐστὶν ἀληθδόνος πλήρης. Διὸ καλῶς ὁ Ἀπόστολος ρίξαν πάντων ἔφησεν εἶναι τῶν κακῶν τὴν φιλαργυρίαν, (πρὸς Τιμ. Α 6, 10) ἐν ἧ πῶς ἡ πλεονεξία κορυφοῦται. Πρβλ. δὲ καὶ τὴν 98^α παροιμίαν.

48) الراحة مع آلياس

Ἡσυχία συμπαρομαρτεῖ τῇ δυσελπιστίᾳ.

تاودل در امید بستستی

هر چه رنجست جمله در دل تست

چون بریدی امید از کردان

هر چه ان راحتست حاصل تست

Ἐφ' ὅσον ἔχειται σοι ἐλπίδος ἡ ψυχή, παρτοίοις ἔση κατατρυχόμενος ἄλγεσιν· ἀπογνοὺς μὲν τοὶ πᾶσαν ἐλπίδα, τὸ λοιπὸν ἡσυχίαν ἔξεις.—ἀνάλογον δὲ πῶς ἡ παρ' Ἑλλησι παροιμία: αἱ δ' ἐλπίδες βόσκεισι τοὺς κερῶν βροτῶν· ταῦτό δὲ νοεῖ καὶ ἡ παρ' Ἀραβῶν ἡδε: *ياس القلب راحت النفس = ἡσυχία τῆς ψυχῆς ἢ τῆς καρδίας ἀπόγνωση* (282 θρ اللالی).

49) الحرمان مع الحرص

Διάψενσις ἐλπίδων ἐφέπεται ταῖς ἐπιθυμίαις.

ای که او حرص مانده شب و روز

باتن مستمند و بادل ریش

از ره حرص دورشو ریراک

هر کجا حرص بیش حرمان بیش

Σὺ, ὦ νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ψυχήν καὶ σῶμα ταλαιπωρῶν, ἄπεχε τῆς ἐπιθυμίας· οὐ γάρ ἐστι πληθὸς ἐπιθυμιῶν, ἐκεῖ καὶ πληθὸς ἐψευσομένων ἐλπίδων.

50) من کثر مزاحه لم یجل من حقد عليه و استخفاف به

Ὁ σκώπτῃς ἀναγκαίως ἐφέλκεται μῖσος καὶ περιφρόνησιν.

هر که سازد مزاح پیشه خویش

کر امیراست پسبان کرد

در همه دیده هاسبک باشد

بر همه سینها کران کرد

Ὁ σκώπτειν εἰθισμένος, κἄν ἡγεμῶν τις ᾗ, φρουρὸς καθίσταται, παρτὶ μὲν ἐλαφρὸς ὀφθαλμῶ, παρτὶ δὲ στήθει βαρὺς. T. ἔ. περιφροεῖται μὲν ὑπὸ πάντων, πᾶσι δὲ φορτικὸς ἐστὶ.

51) عبد الشهدة اذل من عبد الرقی

Ὁ δοῦλος ὁ τῆς ἐπιθυμίας ταπεινότερος ἐστὶν ἢ ὁ τοῦ ἰδίου κυρίου.

هر که او بنده کشت شہوترا

هست نفس خسیس و طبع لثیم

بنده شہوت است در خواری

بدتر از بنده خریدہ بسیم

Ὁ τῆς ἐπιθυμίας δοῦλος γερόμενος φαῦλος ἐστὶ καὶ ἐγκαταφρόνητος καὶ τοῦ ἀργυρωτήτου χείρων. Τοσοῦτω δὲ μάλλον, ὅσω τὸν μὲν ἀργυρῶνητον ἀνάγκη τις παρὰ τὴν βούλησιν ἢ τύχη δοῦλον κατέστησεν, ὁ δ' ἐκὼν τε καὶ προαιρέσει τοιοῦτος γίνεται.

52) الحاسد مفتاظا علی من لا ذنب له

Ὁ φθορερός ὀργίζεται τῷ ἀθώῳ.

هست مرد حسود خشم آلود

بر کسی کو نکرد هیچ گناه

نعمت خلق دید نتواند

رنجه باشد از اصطناع الا

Ὁ φθορερός χαλεπαίνει τῷ μηδὲν ἀδικήσαντι. οὐ δύναται τοὺς πέλας ὄραν εὐτυχοῦντας, ἀντιᾶ δ' αὐτὸν εὐποιῶν ὁ Θεός.

53) كفى بال لطف شفیعا للمذنب

Ἰκαρὴ παραίτησις ἢ ἦττα τῷ ἦτηθέρτι.

بر کنهاکار چون شدی قادر

عفو کن زآنکه بی گناه کس نیست

Ἦν ποτε κατακρατήσης τοῦ πταιστού, συγγνώμην ἔχε· οὐδεὶς γὰρ ἀνθρώπων ἀναμάρτητος ἐστὶ.

54) رَبِّ سَاعَ فَمَا يَضُرُّهُ

Πολλοὶ θηρῶσι τὸ ἐαυτοῖς ἐπιτήμιον.

ای بساکس که طالب کاریست

که در آن باشدش خذلان

ناصر او شود در آن غمگین

حاسد او شود از آن شادان

Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων μετῆσι τι σφίσιν αὐτοῖς ἐπιτήμιον, ὧ τὸς μὲν φίλους ἀνιῶσι, τοῖς δ' ἐχθροῖς ἡδονὴν παρέχουσι.

55) لا تتكى على المني فاتها بضائع التوى

Μὴ θάρρει ταῖς ἐπιθυμίαις· εἰσὶ γὰρ ἀγοραὶ τοῖς ἀπλουστέροις.

تکیه بر ارزو ممکن که نه هرچ

ارزو باشدت بنجشد حق

هر که بر ارزو کند تکیه

بیر عاقلان بود احق

Μὴ οἰκοδόμει ἐπὶ ἐπιθυμιῶν· οὐ γὰρ παρέ-

χει σοι πάντα τὸ Θεῖον ὡν ἐπιθυμῶν· ὁ ταῖς ἐπιθυμίαις ἐποικοδομῶν μωρός ἐστι παρὰ τοῖς σοφοῖς.

56) الياس حرّ والرجا عبد

Τὸ μὲν ἀνέλπιστον ἐλεύθερον, ἢ δ' ἐλπίς οἰκέτις.

کر بریدی زمردمان توامید

بن آزادی و بدل شادی

ور بدیشان امید درستی

دادی ازدست عز آزادی

Ἀνέλπιστος γενόμενος τὸ μὲν σῶμα ἐλεύθερος εἶ, τὴν δὲ ψυχὴν ἐσφρόδοντος· ἔχων μέντοι τὰς ἐλπίδας ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις ἀπέβαλες τὴν ἐλευθερίαν.

Ὁρθῶς μὲν ἔχει πᾶν τὸ ῥηθὲν καὶ πολλάκις ἐλπίδες διαψευθεῖσαι πικρὰς ἐγένοντο τοῖς ἔχουσιν αἴτιον ἀθυμίας· ὅθεν οὐχ ὄλως ἀκόμψως εἴρηται τὸ παρ' Ἱταλοῖς : *chi vive sperando, muore cacciando*, οὐ ἀνάλογον τὸ παρ' Ἑλλήσιν : αἱ δ' ἐλπίδες βόσκουσι τοὺς κενοὺς βροτῶν· εὐ μέντοι δυνατὸν τοῖς ἀνθρώποις ὄλως βιοῦν ἀνελπίστους· κακοδαίμονέστατον γὰρ τὸ ἀνθρώπειον ὄν ἐλπίδι μόνῃ τοῦ ζῆν ἀγτέχεται καὶ ἀναψυχῆς τυγχάνον εἰς τὰ πρόσω χωρεῖ. Διὸ οὐδεὶς ποτ' ἂν ὄλως ἀνελπίστος γένοιτο τῶν ἀνθρώπων, καὶ καλῶς μὲν εἴρηται τὸ τοῦ ποιητοῦ : ἐλπίδες ἐν ζωοῖσιν, ἀνέλπιστοι δὲ θανόντες (Θεοκρ. 4, 42)· καλῶς δὲ καὶ τόδε : ἀτὴρ ἀτυχῶν σώζεται ταῖς ἐλπίσιν· ὀρθῶς δὲ καὶ τὰ παρὰ Ῥωμαίους : *spes alunt exules spes servat afflicto aegroto dum anima est, spes est*. ἔτι δὲ τὸ ἐλεγείον :

Spes bona dat vires, animum quoque spes [bona firmat ;

Vivere spe vidi qui moriturus erat.

Οὐκ ἀκομψον δὲ καὶ τὸ παρ' Ὀθωμανοῖς : دنیا : امید دنیایی = ἐλπίδων ἐστὶν ὁ κόσμος. Ἔστι δὲ καὶ αὐτοῖς ἡμῖν ἐν ἡρωελεγείοις πεποιημένα περὶ ἐλπίδος τάδε :

Тῆδε θεῖ, μερόπων ἕτε δὴ γένος ἐκπρωλιπόντες
Οὐλύμποιο δόμους ἀθάνατοι χρυσέους
ἀθρόοι εἰσανέβησαν, ἐπιχθονίοισι βροτοῖσιν
εὐαδὲ συνναίειν οἷα ἐπουρανίων.

Тῆςδε ἔκῃτι ζῶει ὅ τ' ἀγρόφιν ἡελίοιο
βυλλόμενος βέλεσιν δεῦσεν ἰδρῶτι πέδον
ὅς τ' ἐνὶ οἴνοσι πόντω ἄλους ἀνέμοιο βίηφιν
οὐδαμοῦ εἰσορᾶ γαῖαν, ὅ δ' αὖ μεγάλοις
κύμασιν Ὀκεανοῦ τινάσσεται, ἔστε μὲν εἴλε
κυάνεος πότιος χερσὶν ἀμυνόμενον.

Ἐν δεσμοῖς τις ἐὼν ἀχέων λύσιν οἶετ' ὀπίσσω
ἔσσεσθαι χαλεπῶν, ἐλπίδι πειθόμενος,
χρησιμότην δὲ τις ἄλλος ὀδυρόμενος στονόεσσαν
παύσεσθαι στυγερῆς ἐλπίδ' ἔχει πενήτης.

Πολλίκι καὶ νοῦσοισι δαμέιτα τιν' ἀργαλέτησιν,
ὑστατον ἰητρῶν, οὐ λίπεν, ἀπτομέων.

Τούτων δ' ἀνάλογον καὶ τὸ παρ' Ἱταλοῖς :
in fin che v' è fiato v' è speranza.

57) ظنّ العاقل كهانه

Μαρτεία τίς ἐστὶν ἢ τοῦ νοῦν ἔχοντος αἰσθησι.

هر اشارت که مرد عاقل کرد

بر اشارت او مزید مجدی

ظنّ عقل بود بمر کاری

در اصابت چو حکم اختر کوی

Μὴ ζῆτει συμβουλήν παρὰ τὴν ἐξ ἀνδρός
νοῦν ἔχοντός σοι δοθῆισαν· τοῦ γὰρ ἀλη-
θοῦς ὁ τοιοῦτος ἐν καρτὶ στοχάζεται καθάπερ
ὁ διὰ τῶν ἀστρῶν μαρτενόμενος.

58) من نظر اعتبر

Ὁ θεασάμενος καὶ ἠγάσαστο.

مرد درکار هاچو کرد نظر

بمره اعتبار از آن برداشت

هرچه ان سودمند بود بگرفت

هرچه ناسودمند بود بگذاشت

Ὁ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ παρατηρῶν προσημώ-
τερος ἑαυτοῦ καθίσταται, ὥστε λαμβάνειν
μὲν ἐξ αὐτοῦ τὰ χρήσιμα, χαίρειν δ' ἔαν τὰ
ναντία.

59) العداوة شغل شاغل

Κατακρατεῖ τῆς ψυχῆς ἢ ἔχθρα.

هر که پیشه کند عداوت خلق

از همه خیرها جدا کرد

که دلش خسته غنا کردد

که تنش بسته بلا کردد

Ὁ τοῖς ἀνθρώπους ἐχθαίρειν ἐγνωκῶς ἀ-
γαθοῦ καρτὸς ἄμοιρος καθίσταται· τότε μὲν
ἀτία τὴν ψυχὴν αὐτῷ βιβρώσκει, τότε δὲ τα-
λαιπωρία τὸ σῶμα.

60) القلب اذا اكره عی

Τυφλοὶ τὸν νοῦν ὁ βυλλόμενος αὐτόν.

Ἡ ἀραβιστί ἐρμηνεία : القلب اذا اكره على

معرفة علم حدث منه الملل و ظهر فيه الكلال وفسد

منه النظر وذهب عنه البصر حتى لا يعلم ما يعلم و

لا يفهم ما يفهم = ἐπειθάρ τις βιάσεται τὸν

νοῦν εἰς ἐπιστήμην, ἀηθίαν οὕτως αὐτῷ περι-

ποιεί και ἀμβλύτητα, ὥστε μὴ μαρθάνειν μὲν ἂ διδάσκειται (μαρθάνει), μὴ συνιέναι δ' ἂ συνήσει.

بستم دل بسوی علم میر
 کان ستم آتش دل افزوزد
 همیشه خاطر اگر چه تیز بود

بستم همیشه علم نیاموزد

Μὴ βία τὸν νοῦν εἰς τὴν ἐπιστήμην εἰσαγε·
 ἀδξεις γὰρ οὕτως αὐτῇ τὴν φλόγα (τ. ἔ. ἐπα-
 νίστης αὐτόν). οὐδὲ γὰρ ἄρ ὁ ἀριστος νοῦς μαρ-
 θάνοι τι βία.

61) الادب صورة العقل
 Εἰκὼν ἐστὶ τοῦ νοῦ τοῦ κόσμου.

با ادب باش در همه احوال
 که ادب نام نیکرا سبب است
 عاقل آنست که ادب دارد
 نیست عاقل کسی که بی ادب است

Κόσμος ἐν πᾶσιν ἔσο· τὸ γὰρ εὐσχημον
 εὐκλείας αἰτίον· ἔχει νοῦν ὁ κόσμος, ἀλλ' οὐχ
 ὁ ἀσχημονῶν.

62) لاحیا الحریص
 Ἀναίσχυντος ὁ πλεονέκτης.

من استولی علیه الحرص ذهب عن :
 Ἀρ. ἔρμ. : ὁ πλεονεξία συν-
 ἐχόμενος ἀπόλλυσι μὲν τὸ τῶν ὀμμάτων λαμ-
 πρὸν, ἀναίσχυντος δὲ τὴν ὄψιν καθίσταται.

هر که باشد حرص بر چیزی
 ناید اورا ز جستن او شرم
 برود از نهاد او خجالت

Ἄσφοδρῶς τιρος ἐφιέμενος οὐκ αἰσχύνεται
 τοῦτο ζητῶν· ἐκ μὲν αὐτοῦ τῆς καρδίας ἀφί-
 πταται ἢ αἰδώς, ἀπὸ δὲ τῆς ψυχῆς τὸ εὐαι-
 σθητον.

63) من لانت اسافه صلبت اعاليه
 Ὡ οἱ ἡσσονες (οἱ συλλήπτορες) ἐπεικεῖς,
 βαρεῖς οἱ κρείττορες.

هر که باشد ضعیف اتباعش
 در کف اقویا بود مقهور

نشود بی متابعان هرگز
 همیشه کس در منازعان منصور
 Ὡ οἱ παραστάται καὶ συμπράκτορες ἀσθε-
 νεῖς, ὑπὸ τῶν ἰσχυροτέρων κρατεῖται· οὐδέ-
 ποτ' ἄρ τις ἄνευ συλλήπτῶν περιγένοιτο
 τῶν ἐναντίων.

Τούτοις ἀνέλογα πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, μά-
 λιστα δὲ τὸ τοῦ Εὐριπίδου: μᾶς χειρὸς ἀσθενῆ

ἢ μάχη, καὶ τό: πλείων ἔργον ἄμεινον. Ἐπι-
 δὲ τὸ τοῦ Πινδάρου: ἀγαθαὶ δὲ πέλοιτ' ἐν χει-
 μερία ρυκτὶ θοῶς ἐκ ραδὸς ἀπεσκέμφθαι δὲ ἄγ-
 κραι. (Ὀλυμπ. VI, 100, 101) καὶ τὸ ῥωμ.
 ne Hercules quidem adversus duos.

64) من آتی فی عجانہ قل چاہا و بذو لسانہ

Ἄ τὴν ὥραν οὐ καλῶς διατιθέμενος αὐτὸς
 τ' ἀναίσχυντος γίγνεται καὶ τὴν γλώσσαν ἀισ-
 χρολόγος.

هر کرا وقت کودکی بودست
 پیشه در زیر مردمان خفن
 شرم او رفته باشد و هرگز

Ναὶδ ἀπὸ τῆς ἀποβλήσεως τοῦ σώματος χρη-
 σάμενος ἀποβέβληκε μὲν τὴν αἰσχύνην, οὐδέ-
 ποτε δ' ἐξ ἡμερότητας ἀγαθὸν τι λέγει.

65) السعيد من و غط بغيره
 Μακάριος ὁ δὲ ἑτέρων ἑαυτὸν διορθούμενος.

نیک بخت آن کسی بود که دلش
 آنچه نیکی دروست پذیرد
 دیگرانرا چو پند داده شود

او از آن پند بهره بر گیرد
 Μακάριος ὁ ὁ νοῦς ἐξιδιοῦται τὸ ἐν ᾧ ἀγα-
 θὸν τι, καὶ δεσ ἀποχρητῆται ταῖς ἐτέροις δεδο-
 μέναις παραιρέσεσιν.

66) الحكمة ضالة المؤمن

Ἡ σοφία τὸ πλανηθὲν ἐστὶ τοῦ πιστοῦ πρό-
 βατον.

هر که چیز نفیس کم شودش
 بسته دارد بجستش همت
 جان آن کس که مؤمن پاک است
 هم بدان سان طلب کند حکمت

Ἄ τιμαλφές τι ἀποβαλὼν ἐπὶ τὴν τοῦτου
 ζήτησιν ὅλος ὁρμη· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ
 ὁ δόκιμος πιστὸς μεταδιώκει τὴν σοφίαν.

67) الشر جامع المساوع

Ἐν τῇ ἀδικίᾳ πᾶσα συλλήβδην ἐστὶ κακία.
 تا توانی مگر کرد بدی

گر ترا هست طینت طاهر
 کز بدی فضل توشود پنهان
 وز بدی عیب توشود ظاهر

Εἰ χρηστὸς εἶ, μηδὲν εἰς ὅσον θύρασαι,
 ποίει τοὺς πέλας κακόν· ἀμαυροὶ μὲν γὰρ σοὶ
 τοῦτο τὴν ἀρετὴν, ἐμφανῆ δὲ καθίστησι τὴν
 κακίαν. Παράβαλε τὸ Θεόγνιδος στ. 147 :

'Εν δὲ δικαιοσύνη συλλήβδην πᾶς ἀρετὴ' στι,
πᾶς δὲ τ' ἀνὴρ ἀγαθός, Κύρνε, δίκαιος εἶναι.

Διὸ δικαίως τελείαν εἶναι φησὶ τὴν δικαιο-
σύνην ἀρετὴν ὁ φιλόσοφος, καὶ πολλάκις κρα-
τίστην εἶναι δοκεῖν τῶν ἀρετῶν, οὔτε δ' ἔσπε-
ρον οὔθ' ἔφθον οὕτως εἶναι θαυμαστόν (Ηθ. Νι-
κομαχ. V).

68) Κτῆρα الوفاق نفاق و كثرة الخلاف شقاق

Τὸ μὲν πολὺ τῆς καταφάσεως ὑπόκρισις
ἐστὶ, τὸ δὲ τῆς ἀποφάσεως φιλόνηκον.

دروفاق کسان غلو میکنند

که از آن تمهت نفاق آید

وز خلاف مدام دور شوید

که از آن دشمنی بیفزاید

Μὴ τοῖς ἄλλοις ὑπὲρ τὸ μέτρον ὁμολόγει·
ὑποκρίσεως γὰρ ὑπόνοιαν τοῦτο παρέχει· μὴδ'
ἀντίλεγε συνεχῶς· αὐξήτικόν γὰρ δυσμελείας
τὸ τοιούτον.

69) رَبِّ امل خائب

Πολλάκις ἐλπίδες ἀποβατρουσι κεναί.

ای که بستی امید در چیزی

غم مخور کر نیاوریش بدست

بس امید که ان نکشت وفا

بس شکوفه که بشکفید و نیست

'Ο δὲ ἐλπίδος ἐσχηκώς τι, μὴ λυποῦ δια-
μαρτῶν· πολλάκι μὲν γὰρ ἐλπίδες ἤδη ψευδεῖς
ἀπεδείχθησαν, ἀρθη δὲ πολλά ἀρθήσαντα καρ-
πὸν οὐκ ἤνεργε. (Πρὸβλ. παροιμ. 56).

70) رَبِّ رجأ بو' ذی الی الحرمان

Πολλάκις ἐλπίδες εἰς ἀπόγνωσιν φέρουσι.

نی هر آن کو امید چیز کرد

کسب ان چیز باشدش اسان

بس امید که هست عاقبتش

مخنت یأس و آفت حرمان

Οὐ πᾶς ὁ ἐλπίζων ῥαδίως τῶν ἐλπίζομέ-
νων τυγχάνει· πολλάκι γοῶν ἐλπίδες εἰς ἀπό-
γνωσιν ἔληξαν ἀνιαρὰν καὶ δυστυχή τὸν ἔ-
χοντα, διαμαρτόντα, κατέστησαν.

71) رَبِّ ارباح تو' ذی الی الحسran

Οὐκ ὀλιγάκι κέρδη ζημίας αἴτια γίγγεται.

ای بسامرد سود جوینده

که قدم در ره' مخوف نماد

عاقبت چون بدست آمد سود

او از آن سود در زبان افتار

Πολλοὶ τινες κέρδους ἔνεκα κινδύνοις ἐαν-
τοῦς ἐκδόντες, τελευταῖον, ἐπεὶ τοῦ κέρ-

δους ἔτυχον, εἰς ζημίαν ἐκ τούτου περιέστησαν.

72) رَبِّ طمع کاذب

'Επιθυμῖαι πολλαὶ τινες ἀπατηλαὶ τυγχά-
ρουσιν οὔσαι.

در طمع دل نیست باید هیچ

که طمع بیشتر دروغ بود

آتش کان طمع برافزود

کم ز خاکسترش فروغ بود

Οὐ δεῖ ταῖς ἐπιθυμίαις εἰκεῖν· ἀπατηλαὶ γάρ
εἰσιν ὡς τὰ πολλά· ὁ δ' ἀναφλέγονσι πῦρ ἦσ-
σον ἐστὶ λαμπρὸν ἢ τέφρα.

73) البغی سائق' الی الحین

'Η ὕβρις εἰς φόβον καθίσταται.

بغی شو مست کرد بغی مگرد

بغی یخ حیاترا بکند

مرد را از صف بقا ببرد

تا که اندر کف فنا فکند

'Ολέθριον ἢ ὕβρις· ἀπέχου ταύτης· ἐκρίτοι
μὲν τὴν ζωὴν, ἐκ δὲ τοῦ εἶναι τὸν ἄνθρωπον
εἰς τὴν ἀπώλειαν μεθίσταται. Διὸ καλῶς ὁ Θεός
γενεῖς (151):

ὕβριν, Κύρνε, Θεὸς πρῶτον κακὸν ὠπάσεν ἀνδρὶ,
οὐ μέλλει χάριν μηδεμίαν θέμεναι.

74) فی کل جرعة شربة و مع کل اكلة غصة

Παρτὶ μὲν βρόχθω μέμκται τι τὴν ἀνά-
πνοήν ταράττον, παρτὶ δὲ ψωμῷ τι κατα-
πνίγον

'Αρ. ἔρμ. خیر آدنیا مختلط بشرها و نفعها مزج

بضرها مع کل فرجة ترحه و مع کل خیر خار و مع کل

حبرة عبرة و مع کل رنج خسار و مع کل صحة علة و مع

کل عزة ذلة و مع کل عشرة عسرة و مع کل منحة مخنة

Τὸ μὲν ἀγαθὸν ἐν τῷ κόσμῳ μέμκται τῷ
κακῷ, τὸ δ' ὠφέλιμον τῷ βλαβερῷ· διὸ χαρᾶ
μὲν ἐκάστη ἀνία συνήπται, κραιπάλη δὲ καρη-
θάρια, ἡδονὴ δὲ δάκρυα, κέρδει δὲ ζημία, εὐ-
πραγία δὲ δυσπραγία, προαγωγή δὲ ταπεινω-
σις, δῶρον δὲ θεῶν συμφορὰ.

نیک و بد بیش و کم صلاح و فساد

هست آمیخته در این عالم

هیچ راحت ندید کس بی غم

هیچ شادی ندید کس بی هم

'Αγαθὸν καὶ κακόν, καὶ κέρδος καὶ ζη-
μία, καὶ ἀρετὴ καὶ κακία μεμιγμένα τυγχά-
ρουσιν ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ. Οὐδεὶς μὲν ἠδο-

νης ἀληθόνος ἄτερ ἐγείσατο, οἷνδεις δὲ χα-
ρᾶς ἄνευ λύπης.

Ἀνάλογα τούτων ἐθεσπιώθησαν ἄλλοι τε
τῶν ἀρχαίων οὐκ ὀλίγοι καὶ Πίνδαρος εἰπὼν
(Πυθ. III, 81): ἐν παρ' ἐσθλὸν πῆματα σν-
δνο δαίονται βροτοῖς ἀθάνατοι. Περβλ. καὶ τὸ
λατ.: *nihil est ab omni parte beatum.*
Ταυτόσημα δὲ καὶ τὰ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι :
*no sweet without some sweat, καὶ: no gains
without pains.* Διὸ καλῶς ὁ Σοφοκλῆς ἐν-
δαίμονας εἰναι φησιν, οἷσι κακῶν ἄγευστος
αἰὼν. (Ἀντιγ. 583).

75) من كثر فكره في العواقب لم يشجع

ἽΟ παρὰ πολὺ τὰ ἐπόμενα λογιζόμενος οἷ-
δέποτ' ἦν εὐτολμος εἶη.

من اكثر النظر في عواقب الاحوال و
خواتم الاعمال ذهبت شدته و بطلت حدته فلا يحوض
الكرائب ولا يروض الكتاب ولا يملك ناصية مراده
لا يدرك قاصية مرتاده

ἽΟ παρὰ πολὺ τὸ ἀποθησόμενον ἐκ τῶν
πράξεων καὶ τῶν ἐπιβολῶν τῶν ἑαυτοῦ λογι-
ζόμενος ἀπόλλυσι μὲν τὴν τῆς ἰσχύος ἀκμὴν,
ἀπόλλυσι δὲ καὶ τὴν ὀρμὴν. "Ὅθεν οὐτ' εἰς
κινδύνους ἑαυτὸν καθίστησιν οὐτ' ἔλας ἰσπέων
δύναται περιάγειν, οὔτε τῶν ἰδίων ἐπιλαμβά-
νεται ποθημάτων, οὔτε τοῦ τέλους ἐμφανέεται
τῶν ἐπιτύχων.

هر که در عاقبت بسی نکرد

بیم دل باشد او و تنگ زهره

نه بیابد زعز تن حصه

نه بگیرد زکام دل بمره

ἽΟ παρὰ πολὺ τὴν ἀπόβασιν ἐπισκοπῶν,
ἀτολίμους ἐστὶ καὶ δειλούς: οὔτε τιμῆς ποτ' ἀ-
ξιοῦται παρὰ τῶν ἀνθρώπων οὔτε τῶν ἰδίων
ἐμφανέεται πόθων.

Διὸ καλῶς τὸ παρὰ Ῥωμαίοις: *audaces
fortuna juvat, καὶ τὸ παρ' Ἴβηρσιν: à los
osados ajuda la fortuna.*

Πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὸ: *Θαρσεῖν χρὴ τοῦ
ποιητοῦ* (Θεοκρ. 4, 41) καὶ τὸ: *ὡς περ νέφος
ὁ καιρὸς παρέρχεται* (Ἄλφρατ' Ἰμρ' Ἄσχαβ)
τῶν ἀρχέων.

76) إذا حلت المقادير صلت التدابير

Τῆς εἰμαρμένης ἐπιστάσης, ἀποπλανῶνται
τῶν ἀνθρώπων αἱ βουλαί.

چون قضای حدای عز وجل

بر سربنده شود نازل

(ΕΛΛΗΝ. ΦΙΛΟΛΟΓ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ. ΤΟΜΟΣ ΙΔ΄.)

همه تدبیر او شود کراه

همه تقدیر او شود باطل

ἽΟταν ἡ τοῦ Ἰψίστου βουλή ἐπισκήψῃ
τῷ δοῦλῳ, πλανῶνται μὲν αὐτοῦ πάντες οἱ
λογισμοί, φροῦδα δὲ πάντα καθίσταται τὰ
βουλευματα.

Τούτοις ἀνάλογον τὸ τῶν ἀρχέων: *العبد
يدير الله يدير الله يدير الله* *λογίζεται μὲν ὁ δοῦλος, βουλεύεται
δ' ὁ Θεός, καὶ τὰ τῷ Εὐριπίδῃ τραγωδιῶν
τινων (Ἀλκίσιτιδος, Ἀνδρομάχης, Βακχῶν, Ἐ-
λένης καὶ Μηδείας) ἐν τέλει ἐν ἀναπαύστοις
εἰρημένα:*

πολλὰ δ' ἀέλπτως κραίνουσι θεοί·

καὶ τὰ δοκῶσιντ' οὐκ ἐτελέσθη,

τῶν δ' ἀδοκίτων πῆρον εἶρε θεός.

ἽΕτι δὲ τὸ παρὰ Ῥωμαίοις: *humana con-
silia divinitus gubernantur* καὶ τὸ γαλα-
τικόν: *homme propose, mais dieu dispose.*
Ταυτό δὲ που δηλοῖ καὶ ἡ ἐξῆς:

77) إذا حل القدر بطل الحذر

ἽΕπειδὴν ἐπιλάβῃ τὸ χρεῶν, ἀνόνητος ἡ
πρόνοια γίγνεται.

چون قضای خدای نازل کشت

تو ز تسلیم و صبر ساز پناه

نخوان کرد دفع او بجزر

نخوان بست راه او بسپاه

ἽΕπειδὴν ἡ τοῦ Ἰψίστου βουλή ἐπιστῆ,
παράδοξοι σαντὸν καὶ καρτέρει: οὔτε γὰρ ἦν
προνοία ταύτην ἀποτρέψαις οὔτε στρατῷ
ποτ' ἀποκωλύσαις.

Παραβέλοισ ἂν πρὸς ταῦτα τὸ Σοφοκλείων
(Ἀντιγ. 941):

ἀλλ' ἂ μοιριδίαι τις δύνατις δεινέ·

οὔτ' ἂν νυν ὄλθας οὔτ' Ἄρης,

οὐ πύργος οὐχ ἀλίκτυποι

κελαιναί νᾶες ἐκφύγοιεν.

78) الاحسان يقطع اللسان

Τὸ εἶπ' ποιεῖν ἀποτέμνει τὴν γλῶσσαν.

هر که کردی بجای او احسان

مال دادی و مرد بجزیری

هم ضمیرش بمر پستوی

هم زبانش زهجو بیری

ἽΟσίαις καλῶς τιν' ἐποίησας, χρήματα μὲν
ἀγάλωσας, ἄνθρωπον δ' ἐπρίω τὴν μὲν καρ-
δίαν ἐσφράγισας τὴν ἐκείνον (τοῖς εἰεργετή-
μασι), τὴν δὲ γλῶσσαν ἀτίκτων κατέστησας
σκόπτειν.

الشرف بالفضل والادب لا بالأصل والثروة (79)
 'Αληθής ἐστὶν εὐγένεια ἢ ἐκ τῆς ἐπιστήμης
 καὶ τῆς παιδείας, ἀλλ' οὐχ ἢ ἐκ τοῦ γένους
 οὐδ' ἢ ἐκ τοῦ πλοῦτου.

فضل جوی و ادبکے نیست بحق
 شرف مرد جز بفضل و ادب
 مردی فضل و بی ادب خردست
 ورچه دارد بزرگ اصل و نسب

'Επιστήμη θήρενε καὶ παιδείαν· ἐν ταύ-
 ταις γὰρ ἐστὶν ἡ εὐγένεια μόλαις· ὁ δὲ τού-
 τῳ ἀμωρος οὐδενός ἐστιν ἄξιος, κἴν εἰς εὐ-
 πατρίδας ἀνάγη τὸ γένος.

اکرم النسب حسن الخلق (80)
 Παιδείας ἄωτόν ἐστὶ τὸ εὐχαρι.

مرد بدخوی بر همه عالم
 بی سبب سال و ماه در غضب است
 نیک خوئی کزین که نزد خرد
 نیک خوئی شریفتر ادبست

'Αθή ἀπαίδευτος ἀεὶ φιλόνοικός ἐστὶ πρὸς
 πάντας ἀνευ αἰτίου· αἰροῦ τὸ φιλόανθρωπον·
 τῆς γὰρ παιδείας ἄωτόν ἐστὶ παρὰ τοῖς φρο-
 νίμοις.

اکرم النسب حسن الادب (81)
 'Η τελευτὰ παιδευσός ἐστὶν ἢ μεγίστη εὐ-
 γένεια.

ای که مغرور مانده شب و روز
 بزرگی اصل و عز نسب
 سوی حسن ادب کرای که هست
 نسب بجز تو حسن ادب

Σύ, ὡ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἐπὶ γένους
 λαμπρότητι καὶ περιφανείᾳ προγόνων ἐπαιρού-
 μενε, μέτιθι παιδείαν· ἐν ταύτῃ γὰρ ἡ ἀρι-
 στη ἐστὶν εὐγένεια.

افقر الفقر الحمق (82)
 Πτωχεία μεγίστη ἐστὶν ἢ ἀφροσύνη.

کر فقیری و نیستی احق
 تا از آن فقر هیچ تندیشی
 شکر کن اندر این مقام که نیست

Εἰ πτωχός ὢν τυγχάνεις, ἄφρων δὲ μὴ,
 θάρσει τὴν πτωχείαν· μᾶλλον δὲ χάριν ἔχε
 τῷ Θεῷ τῆς ἀπορίας· πτωχεία γὰρ οὐκ ἐστὶ
 τῆς ἀφροσύνης μείζων.

أوحش الوحشة العجب (83)
 Πάντων χρημάτων βδελυρώτατον ἢ φι-
 λαντία.

Εἰμ. ἄρ. اذا كان المرء ذا عجب فالتاس يستوحشون
 من صحبته ويستترزون في محبته فيبقى في وحشة
 الوحدة بلا صديق يحالسه و رفيق يؤانس
 'Εάν τις φιλαντος ἦ, βδελύττορται τὴν ἐ-
 κείνου συνοσίαν οἱ ἄνθρωποι καὶ φοβοῦνται
 μὴ τι πάθωσι ἐκ τῆς φιλίας. "Θθεν ἐν ἐρη-
 μιᾷ καὶ μορώσει διάγει τὸν βίον ὁ τοιοῦτος,
 οὐδένα φίλον ἔχωρ οἰκείως αὐτῷ διακείμενον
 οὐδ' ἑταῖρον κοινωοῦντα λόγων.

کر ترا پیشه خویشان نیست
 مردمان از تو مهر بر دارند
 پس ترا در مضایق و دهشت

بی جلیس و انیس بگذارند
 Εἰ φιλαντος ὢν τυγχάνεις, ἀφαιροῦνται
 σε τὴν εὐνοίαν οἱ ἄνθρωποι καὶ τεβλιμμένον
 ἔωσι καὶ μόνον ἀνευ ἑταίρων καὶ συνήθων.

Τὸ μὲν φιλεῖν ἑαυτὸν ἐτέρων μᾶλλον ἔμφυ-
 τον ὄν, οὐκ ἂν ἐπίμεμπτον εἴη· διὸ καὶ δικαίως
 εἰπέ τις τῶν ἀρχαίων:

φιλεῖ δ' ἑαυτοῦ μᾶλλον οὐδεὶς οὐδένα.

Τὸ γε μὴν περαιτέρω τοῦ μετρίου καὶ πένυ
 προσηκόντως κακίζεται καὶ τοῦτ' αὐτὸ φιλαυ-
 τία καλεῖται¹.

اغنى الفنى العقل (84)
 Μέγιστός ἐστὶν ὄλθος ἢ φρόνησις.

ای که خواهی توانگری پیوست
 تا از آن ره رسی بهتری
 از خرد جوی بهتری برتر
 نیست همچون خرد توانگری

'Ο πλοῦτος ἀθροῖζειν ἐφιέμενος, ἔν' οὕτω
 περιόδοι γένη, μέτιθι δόξαν τῇ φρονήσει·
 ταύτη γὰρ οὐδεὶς ἐστὶ πλοῦτος ἴσος.

الطامع فى ثاق الذل (85)
 'Ο πλεονέκτης ἀδοξία δεδέσμευται.

تا توانی مگرد کرد طمع
 اگر از عقل بهره داری
 زانکه پیوسته مردم طماع
 بسته باشد بر شته خواری

Εἰς ὅσον δυνατόν σοι, τῆς πλεονεξίας ἀπέ-
 χου, φρονήσεως εἰ σοι μέτεστιν· ὁ γὰρ πλεο-
 νέκτης ἀεὶ τῷ σχολίῳ τῷ τῆς ἀδοξίας ἐστὶ δε-
 δεμένος.

1) 'Επιτιμῶσι τοῖς ἑαυτοῦς μάλιστα ἀγαπῶσι
 καὶ ὡς ἐν αἰσχροῖς φιλαύτους ἀποκαλοῦσιν. 'Αρι-
 στοτ. 'Ηθ. Νικομ. 9, 8, 1. Πραβλ. καὶ 'Ρητορ.
 1, 12.

86) احذروا نفاار النعم فما كل شارء بمردود
 Φυλλάττεσθε μη ὑμῶν ἀποδρᾶ τὰγαθά. Οὐ
 γὰρ ἄν τὰποδράντα τις ἀνακομίσειτο πάντα.

ای که بانعمتی بسیرت بد
 نعمت خویشرا زخود مرمان
 که نه هرچه رمیده شد زکسی
 باز آوردنش بود آسان

Σὺ, ὦ εὐδαιμονῶν, μη βίω μοχθηρῶ τὴν
 εὐδαιμονίαν ἕασον ἀποπτάσθαι· τὸ γὰρ ἀπο-
 πτάμενον οὐκ ἄν τις αὐθις ἔλοι ῥαδίως.

87) اكثر مصارع العقول تحت بروق الاطماع
 Ὡς τὰ πολλὰ τῶν κερανῶν ὁ νοῦς ἠττᾶ-
 ται τῶν τῆς ὀρέξεως.

الطمع الغالب اذا شد على العقل صرعه
 في المعركة و اوقعه في المهلكة

Ἐάν τιος ὀρεξί· ὑπερβαλλούση τῇ δυνά-
 μει προσπέση τῷ νῷ, καταστρώνουσιν αὐτὸν
 ἐπὶ τῇ παλαιστῆρα καὶ εἰς προὔπτον ἐμβάλλει
 κίνδυνον.

آفت عقل مردم از طمعست
 تا توانی سوی طمع مکرای
 چون طمع دستبرد بنماید
 عقل مردم در او فتد از جای

Αἴτιον τῇ φρονήσει τῆς φθορᾶς ἡ ἐπιθυμία·
 διόπερ, ἡ δυνατόν, ἀπέχου ταύτης· ἦν γάρ
 ποτ' ἐκκλήση, εἰς ὄλεθρον ὁ νοῦς ἐμπεσεῖται.

88) من ابدى صفحته المحق ملك
 Εὐδαιμῶν ὅστις εἶκει τῇ ἀληθείᾳ.

هر که بر حق بود بر دو جهان
 حاصل آید بمحلی اغراض
 باز در ورطه هلاک افتد
 ان که از راه حق کند اغراض

Ὁ τῆς ἀληθείας ἐχόμενος πάντων ὧν ὑπὲρ
 ἄμφοιν ἐφίεται τῶν αἰώνων ἐφικνεῖται τὸν-
 ραντίον δ' εἰς τὸ τῆς ἀπωλείας ἐμπίπτει βί-
 ραθρον ὁ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας ἀποτρεπό-
 μενος.

89) اذا املقتم فتاجروا الله بالصدقه
 Ἐάν ποτ' εἰς ἀπορίαν καταστήτε, ἐπιμι-
 ξία χρήσασθε πρὸς τὸν θεόν, τῷ δεομένῳ δι-
 δόντες.

الصدقة سبب زيادة المال وسعادة الحال
 و من تاجر الله بالصدقة نال الغنية و حاز البقية
 = τὸ τοῦς ἀπόρους· εὐ ποιεῖν ἐπίδοσιν μὲν
 τοῖς ἀγαθοῖς παρασκευάζει, τὸ δὲ τῆς τύχης

εἰμενές καθίστησιν. Ὅθεν ὁ τῷ διδόναι τοῖς
 ἀπόροις ἐπιμνηνὸς τῷ θεῷ, τυγχάνει μὲν οὐ-
 σίας ἐπαρκοῦς, ἐφικνεῖται δ' ὧν ἐφίεται.

هیچ چیزی مدان تو چون صدقه
 هست از و مال و جاه را بیسی
 او رساند بناز استغنا

او رهاند زرنج درویشی
 Οὐδὲν ἰσότιμον εἶναι νόμιζε ταῖς ἐνεργε-
 σίας· αὐξάνουσι μὲν (γὰρ) τὴν οὐσίαν καὶ
 τὴν τιμὴν, εἰσάγουσι δ' εἰς ἐνεστὼ γλῶσσαν,
 ὀδνηρᾶς δ' ἀπαλλάττουσι πενίας.

90) من لان عوده كشف اغصانه
 Ὅστις ἐξ ἄγαν ἀπαλοῦ πεποιήται ξύλον,
 τούτῳ (ῥαδίως) οἱ ἀκρέμονες ἀποσπῶνται.

هر که باکهرآن کند نرمی
 ماند اندر بلیت ایشان
 تنهش برآستی کردن

نبردش بواجبی فرمان
 Ὅστις ἄγαν ἐστὶ τοῖς ὑποτεταγμένοις
 πρᾶος εἰς ἀπορίαν ἀεὶ καθίσταται. Οὐτε κλι-
 ρουσίη, ὡς ἐπεικέες, αὐτῷ τὸν αἰχέρα (π. ἔ.
 ὑπακούουσιν), οὐτε τὰ προσταχθέντα ποιῶσιν.

91) قلب الاحق في فيه
 Ὁ τοῦ ἄφρονος νοῦς ἐνοικεῖ τῷ στόματι.
 هر که او هست با حاققت جفت

جایگاه دلش زبان وی است
 هرچه دارد زبیک و بد در دل
 آن همه بر سر زبان وی است

Ὁ σύντροφοι· ἡ ἀφροσύνη, τούτῳ τῆς καρ-
 δίας οἰκητήριον ἢ γλῶσσα. Ὁ τι δὲ δήποι' ἐν
 τῇ καρδίᾳ φέρει, ἐπὶ τῆς γλῶσσης· ἐστὶν ἄκρα.
 Ἐπει δ' ἡ μέθη τοὺς ἀνθρώπους ἄφρονας ἐπ'
 ὀλίγον καθίστησιν, εὐκαιρον ἐνταῦθα παραθεῖ-
 ναι τὸ τε Πλουτάρχειον (ἐν τῷ περὶ Ἀδολε-
 σχίας): τὸ ἐν καρδίᾳ τοῦ νήροτος· ἐπὶ τῆς
 γλῶσσης· ἐστὶ τοῦ μεθύοντος, καὶ τὸ Ἡροδό-
 τειον: οἶνον κατιόντος· ἐπιπλέουσιν ἔπη.

92) لسان العاقل في قلبه
 Ὁ φρόνιμος ἐν τῇ καρδίᾳ τὴν γλῶσσαν ἔχει.
 هر که راهست باکمال خرد

هست پنهان زبان او در دل
 نشود هیچ سر او پیدا
 نشود هیچ گفت او باطل

Ὁ τέλειος τὸν νοῦν ἐν τῇ καρδίᾳ τὴν
 γλῶσσαν ἀποκρύπτει· οὐδὲν μὲν αὐτοῦ τῶν
 ἀπορητῶν καθίστησι δηλον, οὐδὲν δὲ λέγει
 κενὸν ἢ μάταιον.

Ταυτὴ που νοεὶ καὶ ἡ κάτωθεν ἐνενηκωστὴ ἐνὲν παροιμίᾳ.

93) من جرى في عنان اماله عثر باجله

‘Ο ἐπ’ ἐλπίδος ὀχούμενος εἰς ἀπώλειαν ἐάν-
των ἀγρήσιν.

در همه کارها بگفت هوا

هر که بدهد عنان بدست امل

زود باشد که آن امل ناکاه

اندر اندازدش بجاه اجل

‘Οστις ἐν πᾶσι ταῖς ἐπιθυμίαις εἶκων τῇ ἐλπίδι (τοῦ βίου) τὰς ἡγίας παραδίδωσιν, ἐξαίφνης ἂν εἰς τὸ τῆς ἐξωλείας ἐπ’ ἐκείνης ἐμπέ-
σοι βάραθρον.

‘Ιδε τὰ ἀνωτέρω περὶ τῆς ἐλπίδος εἰς τὴν
56^α παροιμίαν σεσημειωμένα.

94) اذا وصلت اليكم اطراف النعم فلا تفتروا

اقصاها بقلة الشكر

‘Ἐάν ποτ’ ἀφίκηται πρὸς ὑμᾶς τῶν θείων
ἐνεργημάτων τὰ ἐμπροσθεν, μὴ ἀπρωθείσθε
τῇ ἀχαριστίᾳ τὰ ὀπισθεν.

چون نیایی تو نعمتی ورجند

خرد باشد چو نقطه موهوم

شکر آن یافته فرو مکذار

که زنا یافته شوی محروم

Ἐνεργημάτων παρὰ θεοῦ τυχῶν, κἄν ἐλά-
χιστον ὅσον σημειῶν ἢ φανταστῶν, μὴ διέλειπε
τοῦτου χάριν ἔχων· ἀλλῶς γὰρ ἀπολείε οὐ
μῆπω τετέληκας.

95) اذا قدرت على عدوك فاجعل العفو عنه

شكراً للقدرة عليه

‘Ἦν ποτε λάθης ὑποχείριον τὸν ἐχθρόν,
εὐχαριστίαν ποιῆσαι τὸ δοῦναι συγγνώμην
ἀνθ’ ἧς σοι παρέσχε (τὸ θεῖον) δυνάμει.

چون شدی بر عدو تو قادر

عفوفا شکر قدرت خود ساز

رحم کن رحم کن که هر چه کنی

در جهان جز همان نیایی باز

Εἰ τὸν ἐχθρὸν ὑποχείριον ἔλαβες, εὐχαρι-
στιὰν ποιῆσαι τὸ δοῦναι συγγνώμην ἧς ἐτυχες
εἰς τοῦτο δυνάμει· οἰκτερον, οἰκτερον! ὁ
γὰρ ἂν ἐν τῷ κόσμῳ ποιήσης, ταῦτο σχεδὸν
ἀπολαμβάνεις.

96) ما اضمر احد شيئا الا ظهر في فلتات

لسانه وصفحات وجهه

Οὐδέεις ποτ’ ἔκρυψεν ἐν τῇ καρδίᾳ τι, μὴ
φανερὸν αὐτοῦ τοῖς ἀβούλοις λόγοις τε καὶ
σχήμασι τοῦ προσώπου γενόμενον.

هر که چیزی نهفت اندر دل

تا بدانی که چیست می جویش

گاه اندر میانگ گفتش

گاه اندر کرانه رویش

Εἰ τις ἐν τῇ καρδίᾳ τι κρύψας ἔχει, πειρῶ
μαθεῖν ὅτε μὲν ἐκ τῶν λόγων, ὅτε δ’ ἐκ τῆς
ὄψεως.

97) اللهم اغفر رمزات الالحاظ و سقطات

الالفاظ و شهوات الجنان و هفوات اللسان

Θεέ, συγγνώμην ἡμῖν ἔχε τῶν ρευμάτων
καὶ τῶν ἀδοκίμων λόγων, τῶν τῆς καρδίας
ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν τῆς γλώσσης ἀμαρτημάτων.

این کنهان که یاد خواهم کرد

یارب از ما بفضل در گذران

زدن چشم و زشتی گفتار

راندن شهوت و خطای زبان

‘Ω θεέ! συγγνώμην ἡμῖν εἰμενωῶς ἀπόνει-
μον, ὡν ἐρῶ π.λημμελημάτων, ρευμάτων, κο-
ρηρῶν, λόγων αἰσχροῶν, ἐπιθυμιῶν ἀκολά-
στων καὶ τῆς γλώσσης ἀμαρτημάτων.

98) البخل مستعجل الفقر يعيش في الدنيا

عيش الفقراء و يحاسب في

الآخرة حساب الاغنياء.

‘Ο φιλάργυρος ἐπάγεται σπουδῇ τὴν πε-
ρίαν· βίον μὲν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι βίον ἀπόρον,
διδοῦναι δ’ ὀφείλει λόγον ἐν τῷ μέλλοντι κα-
θάπερ οἱ πλοῦστοι.

هست مرد بخیل ره داده

فقر را سوی خویشتن بشتاب

این جهان همچو مفلسانش معاش

و آن جهان چون تو انکارانش حساب

‘Ο φιλάργυρος ὁδοποιεῖ τῇ περιᾷ σπουδῇ
πρὸς ἑαυτὸν· ἐν μὲν τῷ βίῳ τῷδε τῷ τῶν ἐν-
δεῶν ὁ βίος αὐτῷ προσέοικεν, ἐν ἐκείνῳ δ’
εὐθὺς ἐπέχει δίκην εἰσπόρων.

Πλούτου μὲν ὅλως ἐπιθυμία τις ἐστὶν ἡ φι-
λαργυρία. Ἐπεὶ δὲ κατὰ Σόλωνα: πλοῦτου δ’
οὐδὲν τέρμα περασμένον ἀνθρώσι κεῖται, καὶ
τῆς φιλαργυρίας αὐτῆς οὐδὲν ἂν εἴη τέρμα τοῖς
μὴ τῆς χρήσεως, ἀλλὰ τῆς χρήσεως ἕνεκα μόν-
νης τοῦ πλουτεῖν ἐρώσι. Διὸ καλῶς ὁ Πλού-
ταρχος (περὶ φιλοπλουτίας 4) τὴν φιλαργυρίαν
ἐπιθυμίαν εἰναι φησι μαχομένην πρὸς τὴν αἰ-
τῆς πλήρωσιν, οἰκτερίων δὲ κατωτέρω τοῦς
τῷ πάθει συνεχόμενους πῶς οὐ μακρόν, φη-
σίν, οὐδ’ οἰκτρόν τὸ πάθος, εἴτις ἱματίῳ μὴ
χρηταὶ διὰ τὸ ῥιγοῦν μὴδ’ ἄρτω διὰ τὸ πεινᾶν,
μηδὲ πλοῦτῳ διὰ τὸ φιλοπλουτεῖν; ἔτι δὲ

κατωτέρω (5) πάλιν ὡσπερ βαρεία καὶ πικρὰ δέσποινα κτᾶσθαι μὲν ἀγαγκάζει, χρῆσθαι δὲ κωλύει καὶ τὴν μὲν ἐπιθυμίαν ἐγείρει, τὴν δ' ἡδονὴν ἀφαιρεῖται· τελευτῶν δὲ περιὰρ αὐτὴν ἑνυχικὴν ὀνομάζει.

99) لسان العاقل وراء قلبه

Ἡ (μὲν) τοῦ φρονίμου γλῶσσα ὀπισθεν αὐτοῦ τῆς καρδίας κεῖται.

مرد عاقل کله سخن گفتن

دل خود هادی زبان دارد

تا جدی بدل نیندیشد

زبان آن حدیث نکذارد

Ὁ (μὲν) ἀνὴρ ὁ φρόνιμος ἐπειδὴν διαλέγεται, καθηγεμόνα τῇ γλώσσει τὸν νοῦν καθίστησιν· ἐφ' ὅσον δ' ἄν τι μὴ θεωρήσῃ τῇ διανοίᾳ, οὐκ ἀποφαίνεται τῇ γλώσει.

100) قلب الاحق وراء لسانه

Ἡ (δὲ) τοῦ μωροῦ διάνοια κατόπισθεν αὐτοῦ τῆς γλώσει.

مرد احق کله سخن گفتن

دل خود تابع زبان دارد

هر چه باید بگوید او آنکاه

دل بر آن قول کفنه بکمارد

Ὁ (δὲ) μωρός, ἐπειδὴν διαλέγεται, τὸν νοῦν ἀκόλουθον ποιεῖται τῇ γλώσει· πᾶρ δὲ τὸ παριστάμενον ἐξαγγελίας, εἶτα τῇ διανοίᾳ λογιζέται τὰ λεχθέντα.

Περαίνομεν δὲ τὴν πραγματείαν τοῖς αὐτοῖς, οἷς καὶ Πρесиεδδδίνος ὁ ποιητὴς αὐτὴν ἐπέρανε, ῥήμασι τοῖςδε:

تم الرسالة شرح صد كلمه امير المؤمنين علي بن ابي طالب رضی اللہ عنہ ایزد تعالیٰ بحق این کلمات معظمه و الفاظ مکرمه مجلس عالی خداوند و پادشاه را از انواع آفات و اصناف مخافات نگاه دارد و چنانکه این کلمات صداست اورا صدسال درجهان دوری و دولت و کامرانی بقا دهداد و همه ملوک عالم و سلاطین بنی ادم را مسخر فرمان و متابع پستمان او کرداناد برب العباد

Τέλος τῆς πραγματείας, τ. ἔ. τῆς ἑρμηνείας τῶν ἑκατὸν παροιμιῶν Ἀ.Δ. τοῦ τῶν πιστῶν ἡγεμόνος, υἱοῦ δ' Ἀθωνταλίτου, ᾧ ὁ Θεὸς ἰλέως εἶη.....
 Εὐδοκοίη δ' ὁ ἕψιστος τῶν μεγαλιῶν ἔρεκα τούτων παροιμιῶν καὶ σπονδαιοτάτων ῥήσεων τὸν ἡμέτερον βασιλέα καὶ παῖδα βασιλέως ἀπὸ παντός μὲν κινδύνου καὶ ζημίας φυλάττειν, ἑκατὸν δὲ τῶν παροιμιῶν οὐσῶν, ἔτη τσαῦτα δυναστεύοντα καὶ εὐδαιμονοῦντα διατηρῆσαι, πάντα δὲ τοὺς τῆς γῆς ἡγεμόνας τοῖς ἐκείνου προστάγμασι εὐποχειρίονε ποιῆσαι χάριν τοῦ τῶν ἀνθρώπων κυρίου.

I. ΚΑΡΟΛΙΑΔΗΣ.

ΠΕΡΙ ΕΦΕΣΟΥ.

(Ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ΦΟΣ' Συνεδριάσει).

Τίς τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ μάλιστα τῶν ἐν Φαναρίῳ ἀγνοεῖ τὸ ἱερὸν τῆς Ἐφέσου ὄνομα ; τίς τῶν Χριστιανῶν δὲν ἤκουσε πολλὰκις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ τὸ ὄνομα τῶν Ἐφesiῶν ; τίς τῶν ὀπωσδήποτε παιδείας ἀψαμένων δὲν ἤκουσε περὶ τοῦ θαύματος τοῦ κόσμου, τοῦ ναοῦ τῆς ἐφεσίας Ἀρτέμιδος ; Καὶ ὁμως οὐκ ὀλίγοι, φρονῶ, ἀγνοοῦσι τὰ κατὰ τὸν ἱερὸν χαρακτῆρα τῆς περιφῆμου ταύτης πόλεως τῆς ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἰωνίας καὶ τῶν μεγαλοπρεπῶν ἐρειπίων αὐτῆς, ἃ μέχρι τοῦδε ἴστανται ἀψευδεῖς μάρτυρες τοῦ πλοῦτου καὶ τοῦ μεγαλείου τῶν ἀρχαίων Ἐφesiῶν. Πολλοὶ ἴσως ἀγνοοῦσιν, ὅτι ἡ Ἐφεσος διακρατεῖ τὴν πνευματικὴν ταύτην ὑπόληψιν ἀπὸ χρόνων ἀρχαιότητων, δυνάμεθα δὲ νὰ εἴπωμεν μετὰ βεβαιότητος, ὅτι ἀπὸ τριῶν χιλιετηρίδων διακατέχει αὐτὴν ἄνευ διακοπῆς, Κύριος δὲ οἶδεν ἕως πότε εἰς τὸ ἀχανές μέλλον ! Ἐπιθυμῶν ἵνα παρᾶσχω νύξιν τινὰ τοῖς περὶ τὰ ἀρχαία τῶν ἡμετέρων σπουδάζουσι περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ ἐνδόξου ταύτης πόλεως, ἐπιφυλαττόμενος δὲ νὰ διαλάβω ἄλλοτε περὶ αὐτῆς Θεοῦ συναξιρομένου ἐκτενέστερον, ἐπικαλοῦμαι εἰς τὰ βραχέα ταῦτα τὴν εὐμενῆ τῶν ἐταίρων τοῦ Συλλόγου ἀκρόασιν.

Α'.

Ἐγένοντο κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἐν τῇ Ἀνατολῇ μάλιστα κράτη καὶ χώραι ἀπέραντοι, βασιλεία ἐκτεταμένη καὶ πανίσχυρα. Ἀσσύριοι, Βαβυλώνιοι, Μῆδοι, Πέρσαι καὶ ἄλλοι ἱδρυσαν κράτη κολοσσιαία καὶ ἰσχυρά, ἀλλὰ ταῦτα ἤλθον καὶ παρῆλθον, ἐκτός δὲ κατακτητικῶν πολέμων, δηλώσεων καὶ ἀπαγωγῶν καὶ τῶν παραπλησιῶν οὐδὲν ἕτερον ἀναφέρει ἡ ἱστορία περὶ αὐτῶν. Τὰ ἐρείπια τῆς Νινευῆ καὶ Βαβυλώνος καὶ τῶν ἄλλων μεγαλοπόλεων τῆς Ἀσίας φαίνονται ἄμορφος σωρὸς καὶ τὴν σήμερον ἔτι, ἀλλ' ὅποια ἐγένετο ἡ ἀνάπτυξις αὐ-

τῶν, ὅποιος ὁ πολιτισμὸς αὐτῶν ; Ὅποια ἡ σοφία καὶ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ καλλιτεχνία αὐτῶν ; Συνετέλεσαν ὀπωσδήποτε εἰς τὴν πρόοδον καὶ τὸν πολιτισμὸν τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς ἀρχαιότητος καὶ ἐπομένως τοῦ λοιποῦ κόσμου ; Μικρὸν, ἐλάχιστον, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἀψευδὴς ἱστορία.

Ἐάν δ' ἐξ ἀνατολῶν προβῶμεν πρὸς δυσμᾶς, πρὸς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, θέλομεν ἀπαντήσῃ στενὴν τινα λωρίδα γῆς κατὰ τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὴν μικρὰν παράλιαν χώραν τῆς Λυδίας, ἣν καλοῦμεν Ἰωνίαν. Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι εἰς τὴν στενὴν ταύτην λωρίδα, εἰς ἣν ἀπ' ἀνατολῶν μὲν αἱ δυνάμεις τῆς Ἀσίας προέβαινον, ἵνα κυριεύσωσιν αὐτῆς, ἀπὸ δυσμῶν δὲ οἱ ναυτίλοι Φοίνικες πρῶτον καὶ οἱ Ἕλληνες ὕστερον, ἵνα συνδέσωσιν τὴν εὐλίμενον καὶ εὐφορον ταύτην χώραν μετὰ τῶν ἰδικῶν τῶν, εἰς τὴν στενὴν ταύτην, λέγω, χώραν τοσαῦτα γεγονότα διεδραματίσθησαν, τοσαύτη διανοητικὴ κίνησις ἐγένετο, ὅση ἐν οὐδενὶ τῶν μεγάλων κρατῶν τῆς Ἀνατολῆς. Ἡ πρόοδος αὕτη κινεῖ καὶ τὴν σήμερον ἔτι τὸν θαυμασμὸν σύμπαντος τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, αὐτὸ δὲ καὶ μόνον τὸ ὄνομα Ἰωνικὴ σημαίνει πᾶν θελκτικὸν καὶ ὠραῖον.

Τέσσαρες ποταμοὶ παραλλήλως ῥέοντες διαβρέχουσι τὴν μικρὰν, ἀλλ' εὐφορον ταύτην χώραν, ὁ Ἑρμος, ὁ Μέλης, ὁ Κάρυστρος καὶ ὁ Μαϊάνδρος, ἐκ τῆς μεσογαίας πηγάζοντες καὶ ἐκβάλλοντες ὁ μὲν Ἑρμος καὶ Μέλης εἰς τὸν Ἑρμαϊκὸν ἢ Σμυρναϊκὸν κόλπον, ὁ Κάρυστρος οὐ μακρὰν τῆς Ἐφέσου καὶ ὁ Μαϊάνδρος μετὰ τὴν Μιλήτου καὶ Πιρηνῆς.

Κᾶρες καὶ Αἰελεγες, βορειότερον δὲ καὶ Πελασγοί, φύλα εἰς τὸ φρυγικὸν ἀνήκοντα στέλεχος τῆς Ἀρίας ὁμοφυλίας, πιθανῶς δὲ καὶ συγγενεῖς τῶν Ἑλλήνων, λαὸς ληστρικός καὶ βάρβαρος, κατῴκουν τὰ παράλια ταῦτα. Οἱ βάρβαροι οὗτοι λαοί, οἵτινες καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου ὤκησαν, οὐδένα εἶχον πολιτισμὸν ὡς ληστρικὸν

βίον διχόντες. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ καταλάβωσι τὰ μέρη ταῦτα, τὰς ὥρας καὶ εὐφόρους ταύτας ἀκτὰς ἕτεροι λαοὶ ἰκανώτεροι τούτων, ἵνα καλλιεργήσωσι τὴν χώραν καὶ ἀναπτύξωσιν αὐτήν.

Οὗτοι ἦσαν οἱ ναυτικοὶ λαοὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, οἱ Φοίνικες πρῶτον καὶ κατόπιν οἱ Ἕλληνες.

Οἱ Φοίνικες, ἐπιτηδειότατοι ναυτικοί, ἰχνηλατοῦντες τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας εἶδον, ὅτι ὁ ποταμὸς Κέκυστρος ἦν ἡ ὁδὸς ἢ ἄγουσα εἰς τὴν μεσόγειαν, ἢ δὲ κοιλάς πρὸ πάντων τοῦ Καύστρου, τὸ *Καδστριον πεδιον*, ἦν τὸ πάντων εὐφορώτατον, αὐτὸ δὲ ἐκλήθη *Ἀσιοι λειμών*, ἢ δὲ ἐπίκλησις αὕτη ἐκ τῆς ἀρανοῦς παραλαίας μετεδόθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς ὅλην τὴν χώραν—τὴν *Ἀσίαν*.

Οὗτοι ὅπου ἂν ἀποκατέστησαν, ἀνέκαθεν ἱδρυσαν ἱερὰ καὶ μάλιστα γυναικειάς τινὸς θεότητος, ἣτις διὰ τῆς δυνάμεως αὐτῆς πληροὶ καὶ διατηρεῖ τὴν ζωσαν φύσιν. Ἰδρυσαν λοιπὸν καὶ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καύστρου, ἐν τῇ μετὰ ταῦτα πόλει Ἐφέσῳ, ἱερὸν τῆς θεότητος ταύτης. Καὶ αὕτη εἶναι ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς Ἐφέσου, τῆς τοσοῦτον ἐνδοξοῦ ἐς ὕστερον.

Ἄλλ' οἱ Φοίνικες ἦσαν ἀνθρωποὶ πρακτικοί, ἦσαν ἔμποροι, οἵτινες ἐζήτουν νὰ ὠφεληθῶσι πανταχόθεν. Κατὰ τὸ πανάρχαιον σύστημα, καθ' ὃ τὸ ἐμπόριον ἠγιάζετο ὑπὸ τῆς θρησκείας, προσεπάθησαν νὰ καταστήσωσι τὸ νέον παρὰ τὸν Κέκυστρον ἱερὸν κέντρον πληθυσμοῦ καὶ εἰρηνικῆς συγκοινωνίας. Ἄλλὰ τότε καθ' ὅλην τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἐλατρεῦετο θεότης τις τῆς φύσεως, ἢ μήτηρ παντὸς ζῶντος, αὕτη δὲ ἐτιμάτο καὶ ἐλατρεῦετο μετὰ φανατισμοῦ ὑπὸ διάφορα ὀνόματα, οἷον Κυβέλη, Μᾶ καὶ Ἀναίτις, ἢ δὲ λατρεία τῆς μιᾶς μὲν, ἀλλὰ πολυωνύμου θεότητος, ἣτο διαδεδομένη ἀνά τὴν Φρυγίαν, Λυδίαν, Καππαδοκίαν μέχρι τῆς Ἀρμενίας καὶ Βακτριανῆς. Ἡ θεότης, ἦν οἱ Φοίνικες ἐτίμων παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καύστρου, ἦτο ἢ αὐτὴ τῇ τιμωμένη κατὰ τὰς εἰρημένους χώρας, τὸ δὲ ἱερὸν, ὅπερ αὐτόθι ἱδρυσαν, συνεχετίσθη μετὰ τῶν ἐπισημοτάτων νῶν κατὰ τὰ μεσόγεια.

Μία λοιπὸν θεότης γυναικεία, ἢ μήτηρ τῆς ζωσῆς φύσεως, ἢ τρέφουσα καὶ διατηροῦσα τὴν φύσιν, ἦν καὶ ἡ ὑπὸ τῶν Φοινίκων παρὰ τὸ Κέκυστρον ἱδρυθεῖσα καὶ ἡ φανατικῶς λατρευομένη καθ' ἅπασαν τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, μέχρι τῆς Βακτριανῆς. Θεότης ἀσιατικὴ, τὰ πάντα ζωογονοῦσα καὶ διατηροῦσα, ὡς Μήτηρ, ἢ Κυ-

βέλη ἢ Μᾶ καὶ Ἀναίτις, μία μορφή πολλῶν ὀνομάτων ἐκπαλαί ἐτιμάτο κατὰ τὴν ἐμπροσθεν Ἀσίαν.

Καὶ οἱ ἱερεῖς τῆς παρὰ τὸν Κέκυστρον θεᾶς ἦσαν ξένοι, τὰ ἀνώτατα μάλιστα ἀξιώματα τῶν Ἐφεσίων ἱερῶν ἔδει ρητῶς νὰ κατέχωνται ὑπὸ ξένων. Οἱ ἱερεῖς ὡς πανταχοῦ ἐπωφελοῦμενοι τὴν πρόσφορον. θέσιν τοῦ ἱεροῦ κατέστησαν αὐτὸ τὸ μικρὸν καθίδρυμα βαθμηδὸν κέντρον ἱερὸν, ἐπίσημον, τὰς δὲ κατ' ἔτος εορτὰς αὐτοῦ τηροῦντες βεβαίως τὸ ἐμπορικὸν καὶ ἐπιχειρηματικὸν πνεῦμα τῶν ἱδρυτῶν Φοινίκων μετέβαλλον βαθμηδὸν εἰς πολυφοιτήτους ἀγορὰς, ἵνα προσελκύωσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον πολυαριθμότερους προσκυνητὰς καὶ ἐμπόρους τοῦ κέρδους ἕνεκα. Πολυάριθμοι λοιπὸν ξένοι ἀνέκαθεν συνηθοῦζοντο ἐκ τῶν πέριξ εἰς τὸ ἱερὸν τῆς ἀσιατικῆς ταύτης θεότητος, ἢ δὲ συρροὴ τῶν ξένων ἦν τὸ κυριώτατον, ἀπὸ δὲ τινος ξενοδόχου, τοῦ ὑποδεχομένου τοὺς πολυαριθμούς προσκυνητὰς καὶ ἐμπόρους καὶ Ἐφέσου καλουμένου, παρήχθη καὶ τὸ ὄνομα τῆς θέσεως, ἐν ἣ ἱδρυτο τὸ ἱερὸν, τὸ ὄνομα τῆς μετὰ ταῦτα ἐνδοξοῦ καταστάσης πόλεως τῆς Ἰωνίας, τῆς Ἐφέσου.

Αὕτη εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ἱστορίας τῆς χώρας ταύτης, τὸ ἀκμᾶζον δὴλα δὴ ἱερὸν τῆς Ἐφεσίας θεᾶς εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου, εἰς ὃν ἐκβάλλει ὁ Κέκυστρος ποταμὸς. Ἡ θεὰ αὕτη ἐτιμάτο ἐν τινι παναρχαίῳ εἰδώλῳ, τὸ ὅποιον ὡς συνήθως συνέβαινε, ἐθεωρεῖτο ὡς οὐρανύθεν καταπτάν. Ἦτο δὲ ζῶανον κεκοσμημένον κατὰ τὸν παρ' ἀσianoὺς τρόπον διὰ πολλῶν συμβόλων. Εἶχε προσθέτους βραχίονας στηριζομένους ὑπὸ καθέτων ῥάβδων, ὡς φαίνεται ἐν νομισμασι τῶν Ἐφεσίων. Εἶχε πλῆθος μαστῶν, οἵτινες ἐδήλουν τὴν τροφὴν τοῦ παντός· εἶχε δρέπανον, ὅπερ ἐδήλου τὴν θεὰν τῆς Σελήνης, παρ' αὐτῇ δὲ ἦσαν ἔλαφοι δηλοῦσαι τὴν τροφὴν τοῦ ζωϊκοῦ βίου. Γοιούτον ἦν τὸ διίπετις θεωρούμενον τοῦτο ξύλινον ὁμοίωμα τῆς θεᾶς, τὸ σεπτύτατον τοῦτο κειμήλιον, ὅπερ ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἀπήλαυε τῆς τιμῆς καὶ τοῦ σεβασμοῦ ἑκατομμυρίων ἀνθρωπίνων ὄντων.

Ἐφοροὶ τοῦ σεμνοῦ τούτου ἱδρύματος τῆς Ἐφέσου ἦσαν ἱερεῖς πολυάριθμοι, ἄρρενες καὶ θῆλειαι, ἱερατεῖον ἀποτελοῦντες σεβαστὸν ἅμα καὶ ἰσχυρὸν, αὐτὴν τρόπον τινὰ ἢ μεγάλην μονήν, κατ' αὐστηρῶς τεταγμένην ἱεραρχίαν, ὡς εἶριστο ἐν πᾶσι τοῖς ἱεροῖς τῆς Ἀνατολῆς. Ὁ ἀρχιερεὺς ἢ Ἠγούμενος ἐκαλεῖτο περὶσσι *Μεγάθυρος*, αἱ δὲ ἱερεῖς ἐλληνιστὶ *Μέλισσαι*. Οἱ

Ἐφέσιοι ἔκοπτον καὶ νομίσματα μετὰ μελισσῶν εἰς ἔνδειξιν βεβαίως, ὅτι αἱ *Μέλισσαι*, αἱ ἱέρειαι, ὤφειλον κατὰ τὸ ἀρχαιότατον τοῦτο ἐν Ἐφέσῳ εὐχρηστον σύμβολον νὰ ὦσι καθαρὰι, ὡς τὸ μέλιτος παραγωγὸν ζῶον, ἔτι ὅτι ἦσαν ὑποχρεωμέναι δι' ἀλύτων δεσμῶν εἰς τὴν λατρείαν τῆς θεᾶς, ἐν γένει δὲ τὸ ὅλον ἐδήλου τὸν μοναρχικὸν ὀργανισμὸν ἱερατικοῦ κράτους, διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἀνώτεροι ἄρχοντες αὐτοῦ ἐκαλοῦντο *Ἐσσηνες* ἦτοι βασιλεῖς μελισσῶν.

Τὸ καλῶς ὀργανισμένον ἱερατικὸν τοῦτο κράτος τῆς Ἐφεσίας θεᾶς ἐφρόντισεν ἀνεκᾶθεν νὰ ἀποκτήσῃ γαίαν καὶ κτήματα καὶ τὰ τοιαῦτα, ἅπερ βαθμηδὸν αὐξανόμενα ἔφερον εἰς τοὺς ἱερεῖς πλοῦτον καὶ δύναμιν καὶ ἐπιρροὴν μεγάλην. Ἄλλ' εἰς καλλιέργειαν καὶ διατήρησιν αὐτῶν εἶχον ἀνάγκην ὕψανων, ταῦτα δὲ ἦσαν δούλοι, οἵτινες ἐχρησίμευον εἰς διαφόρους σκοπούς, οἷον εἰς τὴν λατρείαν, εἰς τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἀναθημάτων, εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν γαιῶν, εἰς τὴν κτηνοτροφίαν, ἔτι ἐχρησίμευον ὡς τεχνίται, χειρῶνακτες, ὁδοποιοί, κατασκευασταὶ διωρύχων, ναῦται, ἄλιεις· εἶχον ὁμῶς ἀνάγκην καὶ ἐνόπλου δυνάμεως οἰαςδῆποτε εἰς προστασίαν τοῦ πλουσίου ἱεροῦ, διὸ τὸ ἱερατεῖον εἶχε καὶ στίφη ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καλῶς ἡσκημένων εἰς πόλεμον. Τὸ φρούριον τοῦ σημερινοῦ Ἀγιασολοῦκ, τὸ ὅποιον εἶναι ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του ὁ φυσικὸς φρουρὸς καὶ ἡ σκοπιὰ ἀπάσης τῆς παραλλίου χώρας, κείμενον ἄνωθεν τοῦ ἱεροῦ, ἐχρησίμευε πιθανώτατα εἰς τὸ ἱερατεῖον ὡς φρούριον εἰς κατοχὴν τῆς περὶ τὴν χώρας καὶ διατήρησιν τῆς εἰρήνης αὐτῆς. Ἐν αὐτῷ κειμένῳ ὄντως ἐπὶ θέσεως λαμπροτάτης καὶ ὑψηλῆς ἠδύναντο πράγματι οἱ ἱερεῖς νὰ ὦσιν ἀσφαλεῖς, ἐξ αὐτοῦ δὲ νὰ ἄρχωσιν ἀσφαλῶς ὅλης τῆς χώρας. Κάτωθεν αὐτοῦ ἐν κώμαις ἀτειχίστοις κατῴκουν οἱ γεωργοὶ περὶ τὸ ἱερόν καλλιεργοῦντες τὴν περὶ αὐτὸ καὶ ὑπὸ τὸ φρούριον εὐφορωτάτην χώραν, προσφέροντες τὸν φόρον αὐτῶν τῷ θεῷ. Ἡ δύναμις καὶ ἐπιρροὴ τῶν πλουσίων ἱερέων, ἔτι τὸ ἱερόν καὶ ἀπαραβίαστον τοῦ ναοῦ, καὶ μὴν καὶ ἡ ἄνεσις καὶ εὐζωία, ἧς ἀπῆλθον οἱ γεωργοί, προσέλκυσαν πολλοὺς ἰκέτας, προσεκλήθησαν δὲ καὶ μέτοικοι εἰς τὴν χώραν, ἵνα αὐξήσωσιν ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τὸ εἰσόδημα τῆς χώρας.

Οὕτω διῆγον οἱ ἱερεῖς ἐν Ἐφέσῳ μετὰ τῶν ὑπηκόων των. Ἡ ἀσιατικὴ αὕτη ἱεραρχία διετήρησε φιλικὰς σχέσεις μετὰ τοῦ Λυδικοῦ κράτους τῶν Ἡρακλειδῶν καὶ ἔμεινεν ἀπρόσβλητος μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἤρξατο ἡ με-

γάλη κίνησις, ἢ τοὺς Ἕλληνας τῆς Εὐρώπης καταλαβοῦσα καὶ ἀναγκάσασα αὐτοὺς νὰ ἐξεγερθῶσι τῶν στενῶν καὶ ἀγόνων χωρῶν αὐτῶν καὶ αἰετὶ πυκνότεροι γενόμενοι νὰ εἰσδύσωσι διὰ τοῦ Αἰγαίου πελάγους πρὸς ἀνατολὰς, δηλαδὴ μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἰδρύθησαν αἱ ἑλληνικαὶ ἀποικίαι ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ.

Γνωστὰ εἶναι αἱ μεταναστάσεις τῶν ἑλληνικῶν φύλων καὶ μάλιστα ἡ ὀδοθήκοντα ἔτη μετὰ τὰ Τρωϊκὰ κἀθοδος τῶν Ἡρακλειδῶν. Γνωστὴ εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ μεγάλη κίνησις ἢ μετὰ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κἀθοδον (1104) γενομένη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ αἱ κατὰ συνέπειαν ταύτης γενόμεναι ἐφεξῆς ἑλληνικαὶ ἀποικίαι εἰς τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἕλληνας μετὰ τὰς ἀνατροπὰς ταύτας ἐν Πελοποννήσῳ Αἰολεῖς, Ἴωνες καὶ Δωριεῖς ἔκτισαν τὰς κατὰ τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀποικίας, αἰολικὰς μὲν βορειότερον, ἰωνικὰς ἐν μέσῳ καὶ δωρικὰς νοτιώτερον.

Ἕλληνας τῆς Ἰωνικῆς πρὸ πάντων φυλῆς διέβησαν εἰς τὰς νήσους, ἀπεδίωξαν τοὺς Φοίνικας ὡς καὶ τοὺς μιγάδας Κῆρας καὶ Λέλεγας, ἀνεμίγησαν μετὰ τῶν ἀπ' ἀρχαίων χρόνων εἰς τὰ ἀσιατικὰ παράλια μεινάντων ὁμοφύλων αὐτῶν καὶ χωρὶς νὰ ἀπεντήσωσιν ἐπίμονον ἀντίστασιν ἰδρυσαν πυκνὴν σειρὰν πόλεων ἐν τε ταῖς νήσοις καὶ τῇ παραλίᾳ. Ἡ κίνησις αὕτη εἶναι ἡ λεγομένη μετανάστασις τῶν Ἰώνων εἰς Ἰωνίαν συνήθως τῷ 1040 π. Χ. τιθεμένη, ἢ πρώτη πηλέρροια τῆς ἱστορίας ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς.

Οἱ ἄποικοι οὗτοι ἀπέβλεψαν πρῶτιστα εἰς τὸ εὐφορώτατον πάντων, τὸ Καύστριν πεδῖον, ὤφειλον ὅθεν νὰ ἀποδῶσιν εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καύστρου ποταμοῦ, ἀλλ' ἡ θέσις αὕτη ἦν ἡ μόνη, ὅπου ὑπῆρχεν εἰς ὑπεράσπισιν τῶν ἀκτῶν δύναμις ἀξιόλογος καὶ καλῶς ὀργανισμένη, ἢ δύναμις τοῦ ἱερατεῖου τῆς Ἐφεσού. Ἴνα κυριεύσωσιν αὐτὴν οἱ ἀποικοὶ Ἴωνες, ἔπρεπε νὰ τὴν ἀρπάζωσι διὰ τῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἱερέων, οἵτινες ὁμῶς, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, ἦσαν ἰσχυροί. Τί συνέβη λοιπόν;

Στίφος Ἀθηναίων συνθηροῖσθαι ἐν Σάμῳ καὶ ἀφοῦ εἰς μάτην ἐπειρήθη ἐπὶ εἰκοσιν ἔτη νὰ ἀποκαταστῇ μονίμως εἰς τὴν χώραν τοῦ Καύστρου, ἠδυνήθη ἐπὶ τέλους, ἀνερχόμενον τὴν ἀπὸ τῆς σημερινῆς Νέας Ἐφεσού ὁδόν, νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ κυριεύσῃ τὴν ἀπέναντι τοῦ φρουρίου τῆς Ἐφεσού (Ἀγιασολοῦκ) χαμηλὴν πρὸς βορρᾶν προεκβολὴν τοῦ ὄρους Κρητισσοῦ, αὐτόθι δὲ ἀπέναντι τοῦ ναοῦ τῆς θεᾶς καὶ τοῦ εἰρημέ-

νου φρουρίου τῶν ἱερέων ἰδρυσαν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς καὶ ὀχυρώμα. Ἐν τῇ αὐτῇ θέσει ὑπάρχουσι καὶ λείψανα ἀρχαίου πύργου γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς φυλακῆς τοῦ ἀποστόλου Παύλου.

Οἱ ἱερεῖς εἶδον ἀπέναντι αὐτῶν ἀποκαταστάνας καὶ ὀχυρωθέντας τοὺς νέους ἀποίκους, δὲν ἐνέδωκαν ὁμως εἰς αὐτοὺς ἀμέσως. Ἐξ ἐναντίας ἐπολέμησαν ἐπὶ πολὺ καὶ γενναίως, ἡ δὲ ἀνάνησις τῶν πολέμων τούτων διετηρήθη ἐπὶ πολὺ παρὰ τοῖς ἀποίκους καὶ τοῖς Ἀθηναίοις. Οἱ ἄλλοι κίνδυνοι τῆς ἀποικίσεως παρεδύθησαν εἰς τὴν λήθην, ἡ θαυμασία ὁμως ἐμφάνισις φανατικῶν ἱεροδούλων, γυναικῶν ὠπλισμένων μετὰ τόξων καὶ δοράτων καὶ ὑπερασπιζομένων τὴν ἱεράν τοῦ ναοῦ χώραν, κατέλιπεν ἀνεξήλεπτον ἐντύπωσιν εἰς τὴν φαντασίαν τῶν Ἑλλήνων, ὥστε ὁ πρὸς τὰς περιφρονούσας τὸν θάνατον Ἀμαζόνας πόλεμος ἐγένετο διὰ παντός ἡ εὐαρεστοτέρα ὑπόθεσις τῆς τέχνης τῶν Ἑλλήνων.

Καὶ οἱ Ἕλληνες εἰς τοὺς πολέμους τούτους δὲν ὑπέκυψαν εἰς τοὺς ἱερεῖς. Ἐμειναν ἀκλόνητοι εἰς τὰς νέας θέσεις των, ὥστε τοῦ λοιποῦ εἰς τὴν στενὴν ταύτην λωρίδα ἴσταντο ἀπέναντι ἀλλήλων δύο πολέμιοι, ἡ νέα ἀποικία τῶν Ἀθηναίων καὶ τὸ ἀσιατικὸν ἱερατεῖον. Τὸ ἀρχαῖον ὁμως τοῦ ἱεροῦ παράλιον ἀπεκόπη ἤδη τῆς θαλάσσης, καὶ διὰ τοῦτο τὸ κακὸν ἦτο μέγα.

Δυσὸν κακοῖν προκειμένοιν τὸ μὴ χειρὸν βέλτιστον, εἶπον οἱ ἱερεῖς. Νὰ ἐξελάσωσι τοὺς εἰσβαλόντας Ἕλληνας καὶ κατοχὴν ποιησαμένους τοῦ ἐδάφους ἀπέναντι ἑαυτῶν δὲν ἠδύναντο, ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ἐπινοήσωσιν ἕτερον μέσον εἰς διαφύλαξιν τῶν δικαίων των. Ὅθεν διὰ πολιτικῆς σώφρονος ἠδυνήθησαν νὰ οἰκονομήσωσι τὰ πράγματα καὶ νὰ μὴ ζημιωθῶσι πολὺ.

Ἐπειδὴ οἱ Λυδοὶ ἀπεσύρθησαν εἰς τὰ ἐνδότερα, οἱ ἱερεῖς συνεβιβάσθησαν μετὰ τῶν ἐπηλύδων. Οἱ Ἕλληνες ἐν γένει εἶναι ἀνεξίθρησκοι, καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους οὐδέποτε οἱ Ἕλληνες ἀποικοὶ κατέστρεψαν ξένα ἱερά εὐρεθέντα ἐν ταῖς νέαις κατοικίαις αὐτῶν, ἐξ ἐναντίας προσφικεῖσθαι αὐτὰ πρὸς ἴδιον ὄφελος. Τί ἔμελλε γενέσθαι; Καὶ αὐτοὶ οἱ ἀποικοὶ Ἕλληνες ἐν Ἐφέσῳ ἀπέναντι τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἐφεσίας θεᾶς προσέφερον τὴν λατρείαν των εἰς τὴν ἐγγώριον θεᾶν, ὠνόμασαν αὐτὴν Ἀρτεμιν, ὄνομα πρὸ πολλοῦ γνωστὸν ἐν Ἑλλάδι, ἀνεγνώρισαν αὐτὴν ὡς προσάτιν καὶ πολιούχον, τελευταίον, δὲ διηλλάγησαν καὶ συνεμάχησαν μετὰ τοῦ ἱερατικοῦ κράτους.

Μεταξὺ τῆς πρὸς βορρᾶν προεκβολῆς τοῦ Κορησοῦ, ὅπου ἐγκαθιδρύθησαν οἱ Ἕλληνες, καὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς θεᾶς, οὐ ἦρχον οἱ ἱερεῖς, ἀκριβῶς ἐν τῷ μέσῳ, ὑψοῦται καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἀνδρῶν λελαξευμένον ἐπὶ βράχου μετὰ βαθμίδων καὶ εὐρυχώρου ἐπιφανείας. Φαίνεται, ὅτι ἐπ' αὐτοῦ ἐγίνοντο αἱ σπονδαὶ καὶ οἱ ὄρκοι, καὶ αἱ κοιναὶ ἑορταί. Ἀληθῶς ἡ θέσις αὕτη εἶναι περιέργος, φαίνεται δέ, ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἐχρησίμευεν, οὕτω δὲ τὰ πράγματα μετεβλήθησαν καὶ ἐτρέπησαν ἐπὶ τὸ εὐνοϊκώτερον εἰς ἀμφοτέρω τὰ μέρη. Οἱ μὲν ἱερεῖς ἐβλεπον, ὅτι τὸ ἱερόν αὐτῶν ἐτιμάτο μεγάλως παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἀποίκους, οἱ τινες κατέσχον τὰ παράλια, οὗτοι δὲ ὠφελήθησαν πάλιν ἐκ τῆς μεγάλης ὑπολήψεως τοῦ ἱεροῦ, ἵνα κατέχωσι θέσιν ἐπίσημον μεταξὺ τῶν δώδεκα ἰωνικῶν πόλεων· διότι δυστυχῶς ὅπου ὑπῆρχον καὶ ὑπάρχουσι Ἕλληνες, δὲν ἔλειπεν ἡ γειτονικὴ ἀντιζηλία, ἡ ἔρις καὶ τὰ ὅμοια κινουῦντα πάσας τὰς δυνάμεις.

Καὶ ἐν Ἐφέσῳ συνέβησαν ὡς πρὸς τὸ πολίτευμα τὰ αὐτά, οἷα καὶ ἐν τῇ κυρίως Ἑλλάδι. Μοναρχία, μετ' αὐτὴν ἀριστοκρατία, εἶτα τυραννίς καὶ δημοκρατία καὶ μετ' αὐτὴν τέλος ὀχλοκρατία καὶ κατὰπτωσις, ἧς διάδοχος πάλιν ἔρχεται ἡ μοναρχία. Τὸ νέον κράτος ἰδρύθη ἐπὶ τῶν ἀπογόνων τῶν βασιλείων τῶν Ἀθηναίων. Μετὰ τὴν βασιλείαν ἦλθεν ἡ ἀριστοκρατία, μετ' ὀλίγον δὲ χάριν τοῦ ἀκμαζόντος ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας ἐπῆλθεν ἡ δημοκρατία, ἐξ ἧς πάλιν προῆλθεν ἡ μοναρχία κομματαρχῶν των. Ἀλλ' ἐν Ἐφέσῳ αἱ μεταβάσεις αὗται ἐγένοντο ταχύτερον ἢ ἐν τῇ μητροπόλει.

Καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις ἐγένετο ταχύτερα καὶ ἀφθονωτέρα ἢ παρὰ τοῖς εἰς τὸν συνήθη βίον ἐν τῇ πατρίδι παραμείνασι. Συνέβη καὶ ἐν τούτῳ ὅπως εἰς δένδρον, τὸ ὅποιον μεταφυτεύεται ἐπιτηδείως εἰς ξένην γῆν καὶ κλλιτέραν καὶ ὑπὸ λαμπρότερον ἥλιον. Εἰς κλάδος αὐτοῦ γίνεται εὐφορώτερος τοῦ ἑτέρου, οὕτω καὶ ἐνταῦθα πρῶτον ἐν Ἰωνίᾳ ἐκαλλιεργήθη ἡ ἐπική, ἐκ δὲ ταύτης προῆλθεν ἡ λυρικὴ ποίησις.

Οἱ Ἐφέσιοι ἐθεώρουν καὶ τὸν Ὅμηρον συμπολίτην αὐτῶν, ἐπειδὴ ἡ Σμύρνη ἰδρύθη ὑπ' αὐτῶν. Ἡ ἐλεγεία ὁμως πράγματι ἐκαλλιεργεῖτο ἐν Ἐφέσῳ.

Ἀληθῶς ἀξιοθαύμαστον εἶναι τὸ πνεῦμα τῶν Ἰώνων, ὅπερ ἐνόησεν, ὅτι δύναται τὸν μὲν ὀμηρικὸν ἐξέμετρον στίχον νὰ βραχύνῃ ὀλίγον καὶ νὰ παραγάγῃ τὸν πεντάμετρον, νὰ συνάψῃ

δὲ τὸν ἐξάμετρον μετὰ τοῦ πενταμέτρου, καὶ οὕτω νὰ παραγάγῃ ἕτερον μέτρον, τὸ ἐλεγειακόν, τὸ ὁποῖον θεωρεῖται καὶ διειρηθῆναι πράγματι καὶ εἰς ὕστερον ὡς ἐπιτυχιστάτη ἐκφρασις τῶν ποιητικῶν αἰσθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας.

Ὅντως δὲ κατὰ τὴν ἐβδόμην ἑκατονταετηρίδα ἀντήχησαν αἱ πρῶται ἐλεγείαι παρὰ τοῖς Ἐφεσίοις, τὰ πολεμικὰ ἄσματα τοῦ Καλλίνου, τοῦ προδρόμου τοῦ Τυρταίου καὶ Σόλωνος.

Καὶ εἰς τὰς ὠραίας τέχνας, μάλιστα εἰς τὴν γλυπτικὴν καὶ ἀρχιτεκτονικὴν, προώδευσαν οἱ Ἐφέσιοι περισσώτερον ἢ ἐν τῇ μητροπόλει. Ἐν Ἐφέσῳ εἶχον μέσα περισσώτερα. Ἐπειδὴ ἐγειτόνουν πρὸς κράτη μεγάλᾳ, ἐπειρῶντο καὶ αὐτοὶ νὰ κατασκευάζωσι τὰ οἰκοδομήματά των. οἶον ναοὺς καὶ ἕτερα πολὺ μεγαλύτερα καὶ λαμπρότερα, ἵνα δι' αὐτῶν ἐκπλήξωσι τὸν κόσμον. Πλούσιοι δ' ὄντες καὶ φιλόκαλοι προσεκάλουν τοὺς ἰκανωτέρους ἀνδρας ἐκ διαφόρων μερῶν.

Ὅντως ἡ νέα οἰκοδομὴ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ἀποτελεῖ ἐποχὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

Οἱ ἱερεῖς μετὰ τῶν Ἐφεσίων ἠθέλησαν νὰ ἀνεγείρωσι τὸν ναὸν τῆς θεᾶς Ἀρτέμιδος λαμπρὸν καὶ μεγαλοπρεπῆ, ἡ θέσις ὁμοῦς, ὡς φαίνεται καὶ σήμερον ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Ἀγγλου Wood, ἦτο χαμηλὴ καὶ ἐλώδης· ἐπρεπε λοιπὸν νὰ παρασκευάσωσι καλῶς τὸ ἔδαφος, ἐφοῦ νὰ ἀνεγείρωσι τὸν μεγαλοπρεπῆ ναόν. Τεχνίται ἐκ Σάμου ἔδειξαν, ὅτι ἠδύναντο νὰ ξηράνωσι τὸ ἔδαφος ἐν μέσῳ τοῦ ἔλους ὑποβάλλοντες ζυλάνθρακας καὶ δέρματα. Προσεκλήθη ὁ περιφημότερος ἀρχιτέκτων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Χερσίφρων ἐκ Κρήτης, ὅστις ἐσχέδιασε τὸ ἱερόν, τὸ ὁποῖον περιεστοιχίσθη ὑπὸ μεγάλων κίωνων ἰκνῶς ἀπεχόντων ἀλλήλων· τότε ἐφεῦρον νέον εἶδος κυλίνδρων, δι' ὧν μετέφερον ἐκ τῶν μακρόθεν λατομείων τοὺς λίθους. Συνέπεσε δὲ καὶ ποιμὴν τις, Πυξόδαρις καλούμενος, ἐκεῖ περίξ ἐπὶ τινος παρακειμένου ὑψώματος νέμων τὰ ποιμνικά του νὰ ἀνακαλύψῃ τὰ ὠραιότερα μάρμαρα, καὶ διὰ τὴν εὐτυχῆ αὐτῆν ἀγγελίαν ἐτιμήθη ὡς ἥρωος Εὐάγγελος ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του.

Ὁ υἱὸς τοῦ Χερσίφρονος Μιταγένης ἐπενόησε μέσον, πρὸς ἀνασκήκωσιν μεγάλων καὶ βρέων λίθων. Ἐπλήρωσεν ἄμμου σάκκους, ἐπέθεσεν ἐπ' αὐτῶν τεραστίους λίθους τετρακοσίων κεντηναρίων, τοὺς ἐκίνει ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπὶ τῶν στηλῶν, τοὺς ἐκένου βαθμηδόν, οὕτω δὲ ἀπέφυγε πᾶσαν ἐπικίνδυνον σύγκρουσιν. Ἐφραν-

τάσθησαν δέ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐν Δελφοῖς, ὅτι ὅπου τὰ ἐπιστύλια τῆς εἰσόδου δὲν ἐφηρμοζόντο καλῶς, τότε προσήρχετο εἰς βοήθειαν διὰ νυκτὸς αὐτὴ ἡ θεὰ, ἵνα τακτοποιήσῃ αὐτά.

Εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ναοῦ τούτου φαίνεται ἡ νέα ζωὴ τῶν ἐν Ἐφέσῳ Ἑλλήνων, ἡ τάσις τῆς Ἀνατολῆς πρὸς τὸ κολοσσαῖον, ἔτι δὲ ἡ ποιητικὴ τάσις καὶ ἡ ἀκμάτος ἐφευρετικότης καὶ τὸ δραστήριον τῶν Ἑλλήνων!

Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ οἰκοδομὴ ἦτο ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ὅλων νέον τι. Ἀντὶ τοῦ δωρικοῦ, καὶ ἀρχῆθεν μοναδικοῦ ὕφους τῆς οἰκοδομῆς τῶν ναῶν, τῶν δωρικῶν, παρουσιάζεται νέον μᾶλλον ἐλεύθερον καὶ πλουσιώτερον. Ὁ Ἴωνικός ῥυθμὸς, πιθανῶς εὐχρηστος καὶ πρότερον ἐν τῇ μητροπόλει, πάντοτε ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἐφeson, ἐθεωρήθη δὲ πρότυπον τοῦ Ἴωνικοῦ ῥυθμοῦ ὁ εὐρεθεὶς καὶ ἐπινοηθεὶς τότε τὸ πρῶτον ἐν Ἐφέσῳ κατὰ τὴν ἐβδόμην π. Χ. ἑκατονταετηρίδα.

Ὁ πλοῦτος τῆς πόλεως καὶ τοῦ ναοῦ ἐγένετο τῷ χρόνῳ ἐπίφθονος, οἱ δὲ ἐκ τοῦ Εὐζείνου πόντου περὶ τὰ 630 π. Χ. καταβαίνοντες Κιμμέριοι ἐδελεάσθησαν ὑπὸ τῶν θησαυρῶν τοῦ ναοῦ. Ὁ Καλλίνος τότε διὰ τῶν Ἐλεγείων του ἐξήγειρεν εἰς μάχην τοὺς συμπολίτας του ἐκ τῆς τρυφῆς κατὰ τῶν ἐπιδρομῶν.

Περὶ τὰ 600 π. Χ. τὸ ἱερόν τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος εἶχε τσαούτην ὑπόληψιν, ὥστε οἱ Φωκαεῖς εἰς κτίσιν τῆς Μασσαλίας ἀπερχόμενοι ἤλθον εἰς Ἐφeson, ὅπως παραλάβωσιν ὁμοίωμα τῆς θεᾶς καὶ μίαν ἱερίαν αὐτῆς.

Περὶ τὰ 560 ὁ βασιλεὺς τῆς Ῥώμης Σέρβιος Τύλλιος ἀνήγειρεν ἐπὶ τοῦ Ἀβεντίνου λόφου ναὸν ὁμοῖον τῷ τῆς Ἐφεσίας θεᾶς· ὁ ναὸς οὗτος ἐπὶ τοῦ Ἀβεντίνου ἐχρησίμευεν εἰς κοινὸν ἱερόν εἰς τοὺς περίξ τῆς Ῥώμης, ὡς ὁ τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Ἐφέσῳ.

Τοσοῦτον ὠφέλιμος ἐγένετο ὁ δεσμὸς τοῦ ναοῦ, οὗ ἠγοῦντο οἱ ἱερεῖς, καὶ τῆς ἑλληνικῆς πόλεως Ἐφέσου. Ἐγένετο ὁμοῦς ἐπίσης ἐπιβλαβῆς καὶ εἰς ἀμφοτέρω τὰ μέρη.

Ἡ μὲν πόλις, καὶ τοὶ ἑλληνικῆ, ἀφοῦ προσφκειώθη καὶ ἐλάτρευσε τὴν ἀρχαίαν τῆς χώρας θεάν, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποφύγῃ τὴν ἀσιατικὴν ἐπιρροήν. Ἡ πάτριος θεὰ τῶν Ἀθηναίων, ἡ Ἀθηνᾶ, παρηγκωνίσθη ἐν Ἐφέσῳ ὑπὸ τῶν ἀποίκων, τὴν δὲ θεσιν αὐτῆς κατέλαβεν ἡ ἀσιατικὴ Ἀρτεμις. Δὲν ἐτελοῦντο πλέον τὰ Ἀπατούρια ἐν Ἐφέσῳ, ἡ εορτὴ τῶν φυλετῶν, ἧτις ἦν τὸ γινώρισμα τῶν γνησίων ἀποικίων τῶν Ἀθηναίων, οἱ δὲ πολῖται τῆς νέας πόλεως ἐκ τοῦ πλοῦτου,

ὄν ἀφθονον παρείχεν ἡ χώρα, ἔπesson ἐνωρίς εἰς τὴν πολυτέλειαν καὶ χαύνωσιν, ὡς ἐξέγεται ἐκ τῶν ποιημάτων τοῦ φιλοπύτρουδος Καλλίνου τοῦ Ἐφεσίου.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τοὺς ἀποίκους τῆς νέας πόλεως· ἀλλὰ καὶ τὸ ἱερατικὸν κράτος δὲν ἦτο ὑψαριστημένον ἐκ τῆς πορείας τῶν πραγμάτων. Πρῶτερον ἤρχον τοῦ ἱεροῦ οἱ ἱερεῖς κατὰ αὐστηρὰν καὶ καλῶς ὀργανισμένην ἱεραρχίαν διατελοῦντες καὶ πολλοὺς ὑπ' αὐτοὺς ἔχοντες δούλους καὶ ἐργάτας, ἰκανὴν δὲ δύναμιν ἐνόπλων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Ἦδη οἱ ἀφικόμενοι ἐπήλυδες, οἱ Ἀθηναῖοι πολῖται, ἀπὸ τῶν εὐτελῶν κατοικιῶν των παρὰ τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς εἰς τὴν βόρειον προεκβολὴν τοῦ Κορησσοῦ, ὡς προεῖπομεν, ἐξετάθησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον πρὸς τὴν μεσόγειον. Ἐκ τοῦ Κορησσοῦ κατέλαβον τὸν Πίωνα, ὅρος ἐντεύθεν πρὸς ἀνατολὰς ὑψοῦμενον μεταξύ τοῦ Κορησσοῦ καὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀρτέμιδος, ὅστις ὑψοῦται χαμηλότερος τοῦ Κορησσοῦ ἐπὶ στρογγύλης ἐπιφανείας μετὰ διπλῆς κορυφῆς καὶ περιετείχισαν αὐτόν, ἡ δὲ γραμμὴ τοῦ τείχους διακρίνεται καὶ σήμερον ἔτι περὶ τὴν ὄφρυν τοῦ ὄρους.

Οἱ ἀποικοὶ λοιπὸν ἐκτεινόμενοι τοιοῦτοτρόπως ἐγένοντο ἐπιφοβώτεροι εἰς τοὺς ἱερεῖς, οἵτινες ἔβλεπον, ὅτι ἡμέραν τινὰ θὰ ἀπειλήσωσι τὸ κράτος των· διότι ἀληθῶς οὔτε πλοῦτος, οὔτε εὐφυΐα, οὔτε δύναμις ἔλειπεν αὐτοῖς. Ἀπέναντι τῆς ἱεραρχίας ὅσονδήποτε ἰσχυρᾶς ἀνετάσσετο πόλις ἐξ ἐλευθέρων πολιτῶν οἰκουμένη· τὸ πρᾶγμα ὅπωςδήποτε παρείχε σκέψεις εἰς τοὺς προνοητικούς ἱερεῖς τῆς Ἀρτέμιδος, διότι ἡ δύναμις τῶν ἱερέων κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἐστηρίζετο πανταχοῦ εἰς τὸ κατὰ κώμας πολιτεύεσθαι, δηλαδὴ νὰ δικτηρῶσι τοὺς κατοίκους περὶ τὰ ἱερά, ὧν αὐτοὶ ἡγούνται, διηρημένους εἰς μικρὰς κώμας ἢ χωρία καὶ νὰ καλλιεργῶσι τὴν γῆν τῶν ἱερῶν. Τοιαῦτα εἶναι τὰ σημερινὰ ζευγηλατεῖα (ταιρτλίκια), ταῦτα δὲ καὶ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ πολιτεύεσθαι προσεπάθουν οἱ ἱερεῖς νὰ δικτηρήσωσι κατὰ δύναμιν. Καθ' ὅσον ὅμως οἱ ἄνθρωποι συνηθροίζοντο ἐντὸς τετειχισμένων πόλεων, ἀπέφευγον τὴν ἱερατικὴν κυβέρνησιν. Τοῦθ' ὅπερ συνέβη ἐν Ἐφέσῳ· ἡ πόλις τῶν ἀποίκων προὔχωρσε μέχρις ἐπτὰ σταδίων πρὸς τὸν ναὸν καὶ ὡς ἀντιζήλος ἴστατο ἀπέναντι αὐτοῦ.

Οὕτως εἶχον τὰ πρᾶγματα ἐφ' ὅσον χρόνον ἡ χώρα τῆς Ἐφέσου διετέλει ἐλευθέρη, οὐδεὶς δ' ἐξωτερικὸς ἐχθρὸς, οὐδεμία ξένη δύναμις ἐφρόντιζε περὶ αὐτῆς.

Τὰ πρᾶγματα ὅμως ἤλλαξαν, ὅταν οἱ Μερμύδαί, βασιλεῖς τῆς Λυδίας, ἀπὸ τοῦ 710 π. Χ. ἔστρεψαν τὴν πολιτικὴν των πρὸς τὰ παρᾶλιν. Κροῖσος, ὁ βασιλεὺς τῶν Λυδῶν, ἐπεμψε περὶ τὰ 560 π. Χ. τὰ στρατεύματά του εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Καύστρου καὶ ἐπολιορκήσεν τὴν Ἐφεσον, ἣν ἐκυβέρνα τότε ὁ τύρχννος Πίνδαρος. Εἰς τὰς φοβεράς δυνάμεις τοῦ πλουσιωτάτου τῶν βασιλείων οἱ πολῖται τῆς Ἐφέσου δὲν ἠδύναντο νὰ ἀντιστῶσιν ἐπὶ πολὺ, ἐν τέλει δὲ μόνον ἐν μέσον σωτηρίας ὑπελείπετο αὐτοῖς, δηλαδὴ νὰ προσαρτήσωσι τὴν πόλιν των εἰς τὸ ἱερόν. Τίς οἶδε τὰς μυστικὰς συμφωνίας τῶν ἱερέων μετὰ τοῦ δυνάστου τῆς Λυδίας; Τὴν ἐλευθερίαν τῶν δημοκρατικῶν ἀποστρέφονται καὶ ἱερεῖς καὶ δυνάσται· οὐδόλως θαυμαστὸν λοιπὸν, ἦν ὁ Κροῖτος ἐπένευσεν, ἵνα ἡ ἐλευθέρη Ἐφεσος γένηται προσάρτημα ἡδὴ τοῦ ἱεροῦ τῆς θεᾶς. Ἐσυραν λοιπὸν ἐν σχοινίον ἐπτὰ σταδίων ἀπὸ τοῦ τείχους τῆς πόλεως μέχρι τοῦ τείχους τοῦ ναοῦ. Οὕτω δὲ οἰκεία θελήσει ἡ πόλις τῶν Ἐφεσίων ἐγένετο ἐξάρτημα τοῦ ναοῦ, οἱ δὲ ἱερεῖς παρενέβησαν ὅλαις δυνάμειν, ὅπως μὴ κήθωσι τι οἱ πολῖται.

Δὲν παρέλιπον ὅμως τὴν εὐκαιρίαν, ὅπως ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης ἐκτελέσωσι τοὺς σκοπούς των, οἵτινες ἦσαν οἱ αὐτοὶ καὶ τῶν Λυδῶν. Εἰς ἀμφοτέρους, εἰς τε τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς Λυδοὺς, ἡ ὄχυρὰ ἑλληνικὴ πόλις εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καύστρου ἦν κέρφος εἰς τὸν ὀφθαλμόν. Ἀμφοτέροι δὲν ἤθελον ἀπέναντι τῆς δυνάμειν αὐτῶν νὰ ἴσταται μία ἐλευθέρη πόλις, ἐνῶ αὐτοὶ συμφέρον εἶχον νὰ ἔχωσιν ὑποτεταγμένους καὶ ἀφώνους τοὺς λαοὺς ὑφ' αὐτούς. Τί ἐποίησαν λοιπὸν;

Ἡ μὲν πόλις διελύθη, οἱ δὲ πολῖται κατεκίσθησαν εἰς ἀτείχιστα καὶ ἀνυπεράσπιστα χωρία περὶ τὸ ἱερόν, ὅπως ἄλλοτε κατέκουν περὶ αὐτὸ οἱ γεωργοὶ βάρβαροι πρὸ τῆς ἐλεύσεως τῶν Ἑλλήνων. Τὸ αὐτὸ λοιπὸν συνέβη καὶ νῦν, οἱ ἐλευθέροι τέως Ἑλληνας κάτοικοι τῆς Ἐφέσου διεσπάρθησαν, διηρέθησαν εἰς μικρὰ χωρία, ζευγηλατεῖα, κείμενα περὶ τὸν ναὸν τῆς θεᾶς. Ἡ Λυδία λοιπὸν ἦτο ὁ σύμμαχος τῶν ἱερέων, ὁ δὲ πλουσιώτατος ὄλων τῶν βασιλείων Κροῖσος ἐγένετο ὁ ἐλευθεριώτερος εὐεργέτης τοῦ ναοῦ. Αἱ μαρμαρίνοι στῆλαι, δι' ὧν συνετελέσθη ἡδὴ τὸ λαμπρὸν τοῦ ναοῦ οἰκοδόμημα, ἦσαν κατὰ μέγιστον μέρος δῶρον τοῦ Κροῖσου. Ὑπὸ τὴν εὐρείαν προστασίαν μεγάλῃς δυνάμειν τῆς Ἀσίας, δηλ. τῆς Λυδίας, ὁ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος ἐγένετο πάλιν τὸ μοναδικόν

κέντρον ὅλης τῆς παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καύστρου χώρας, ὡς ἦτο καὶ πρὸ τῆς ἐλεύσεως τῶν Ἀθηναίων. Τὸ ρεῦμα πάλιν ἰσχυρὸν ὤρμησεν ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ ἠπειλεῖ νὰ κατακλύσῃ ἐντελῶς τὴν ἀποικίαν στερηθεῖσαν ἤδη τοῦ προμαχῶνός της.

B'.

Διελύθη μὲν ἡ ἐλευθέρᾳ πόλις τῆς Ἐφέσου, οἱ πολῖται κατωκίσθησαν εἰς ἀτείχιστα καὶ ἀνυπεράσπιστα χωρία περὶ τὸ ἱερόν, ἀλλὰ τὸ ἀττικὸν πνεῦμα δὲν ἀπέθανεν. Ὑπῆρχεν ἀκόμη πυρὴν τις ἀρχαίων Ἀθηναίων, οἱ ἀπόγονοι τῶν ἡρώων τῶν ἰδρυσάντων τὴν ἀποικίαν παρὰ τὸ ἱερόν τῆς Ἀθηνᾶς, οἵτινες καὶ μετὰ τὴν πτώσιν τῆς βασιλείας καὶ τῆς ἀριστοκρατίας κατεῖχον κληρονομικὰ προνόμια. Οἱ ἀπόγονοι οὗτοι τῶν ἡρώων καθορώντες τὴν δεινὴν θέσιν, εἰς ἣν περιήλθεν ἡ ἑλληνικὴ πόλις, ἀνεγνώρισαν, ὅτι, ἵνα σωθῶσιν, ὀφείλουσι νὰ προσέλθωσι πάλιν εἰς τὴν μητρόπολιν, εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐντεῦθεν ἠδύναντο νὰ λάβωσι βοήθειαν καὶ νὰ σωθῶσιν.

Ἐπεμψαν λοιπὸν πρέσβεις εἰς Ἀθήνας παρακαλοῦντες, ἵνα οἱ Ἀθηναῖοι βοηθήσωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν παρούσαν περίστασιν καὶ σώσωσι τοὺς παλαιούς ἀποίκους των. Κατὰ παράκλησιν αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπεμψαν εἰς Ἐφεσον Ἀρίσταρχόν τινα, ἄνδρα ἐμπορούμενον ὑπὸ Σολωνεῖου πνεύματος, ἰκανώτατον κυβερνήτην. Ὁ Ἀρίσταρχος συνήγαγε πάλιν τοὺς ἀποίκους, διέταξε τὰ κοινὰ πράγματα καὶ βασιλικὴν περιβληθεὶς δύναμιν ἐγένετο νέος ἰδρυτῆς τῆς ἀττικῆς Ἐφέσου. Ἐκυβέρνησε πέντε ἔτη τὰ τῆς Ἐφέσου ὁ Ἀρίσταρχος, εἶτα δὲ ἐπέστρεψεν εἰς Ἀθήνας, ὅτε οἱ Πέρσαι ἰδρυσαν τὸ κράτος των περὶ τὰ 550 π. Χ.

Ἐσώθη τότε ἡ ἀποικία, ἀλλ' ἡ διαγωγὴ τῶν Ἐφεσίων δὲν ἦτο ἀνταξία τῶν Ἀθηναίων. Ἐν Ἀθήναις καὶ μετὰ τὴν κατὰ τὴν περιουσιῶν τῆς ἐλευθερίας τῶν πολιτῶν ἡ δύναμις τοῦ νόμου καὶ ἡ τιμωρία τῶν ἀμαρτανόντων ἔμεινεν ἐν ἰσχύϊ, οἱ δὲ ἀριστοὶ πολῖται ἠδύναντο νὰ διοικῶσι τὰ τῆς πόλεως λόγῳ καὶ παραδείγματι. Ἐν Ἐφέσῳ ὁμοῦς ἐπεκράτησεν ἡ ἀνομιμία.

Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἦν ποικίλος ἐκ διαφόρων στοιχείων ἀποτελούμενος, ὑπέκειτο εἰς διαφόρους ἐπιρροάς, τὸ εὐφορὸν ἔδαφος παρεῖχεν ἀφορμὴν εἰς τὴν τρυφὴν καὶ ἀκολασίαν ὅλα ταῦτα, ποικιλία τῶν κατοίκων, πλοῦτος, τρυφὴ καὶ ἀκολασία ἐπήνεγκον ἀναγκάτως τὴν ἀνο-

μιάν· ἔλειψεν ἡ πατριωτικὴ ἀφοσίωσις εἰς τὰ κοινὰ, ἦς ἀνευ ἀδύνατος ἡ διατήρησις τῆς πολιτείας καὶ μάλιστα τῆς σώφρονος δημοκρατίας.

Ἡ διαφθορὰ ἔφερε τὰ ἀποτελέσματά της, οἱ ἀριστοὶ πολῖται δυσκνασχετοῦντες ἀπεσύρθησαν τῶν κοινῶν ἢ ἐξωρίσθησαν, ἐθεωρήθησαν σύμβουλοι ἀκατάλληλοι, ἔφυγον εἰς τὴν ξένην, ὅπου ἡ σοφία των ἐγένετο ὠφέλιμος.

Ὁ Ἐρμόδωρος δὲν ἀπέκαμεν ὡς ὁ Ἀρίσταρχος, ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἐργαζόμενος. Ἦν ἀνθρώπος ἑλληνικὴν συνείδησιν ἔχων, κάτοχος πολιτικῶν γνώσεων καὶ διώκει καλῶς τὰ κοινὰ πράγματα τῆς Ἐφέσου, ἀλλὰ δὲν νύχαρίστησε τοὺς Ἐφεσίους, ἡ δὲ μεγάλῃ ἀρετῇ του ἐφάνη. Οἱ Ἐφέσιοι ἔλεγον «οὐδεὶς ἐν ἡμῖν ἀριστος· εἰ δ' ἔστι, ἔστω παρ' ἄλλοις.» Ὁ Ἐρμόδωρος ἀγανακτήσας ἔστρεψε τὰ νῶτα πρὸς τὴν πατρίδα του, ἀπῆλθεν εἰς Ἰταλίαν, ἐδόθησε τοὺς Δέκα τῷ 451 π. Χ. εἰς τὴν σύνταξιν τῶν νόμων των, ἡ δὲ εὐγνώμων Ῥώμη τῷ ἀνήγειρεν ἀνδριάντα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ (Comitium).

Ὁ φίλος του Ἡράκλειτος κατέθηκε τὸ τιμητικὸν ἀξίωμα, ὅπερ κατεῖχεν ὡς ἀπόγονος τῶν Κοδριδῶν ἐν Ἐφέσῳ. Τοιοῦτον σοφόν, ὡς τὸν Ἡράκλειτον, ὁ μέγας βασιλεὺς τῶν Περσῶν Δαρείος ἤθελε νὰ μεταχειρισθῇ ὡς ἀρχηγὸν τῆς συντηρητικῆς μερίδος, ὁ φιλόσοφος ὁμοῦς οὐδὲν ἠθέλησε νὰ περιβληθῇ δημόσιον ἀξίωμα. Ἀπεσύρθη εἰς τὸν μονήρη βίον τῆς φιλοσοφίας, πᾶσα δὲ προσπλάθει καὶ ἔννοιᾳ αὐτοῦ ἀνεπτύχθη εἰς ἄκραν ἀντίθεσιν πρὸς τὸν περιστοιχοῦντα αὐτὸν κόσμον. Πάντα ρεῖ, ἔλεγεν ὁ Ἡράκλειτος, τὸ αἰσθητὸν κατ' αὐτὸν διελύθη εἰς μηδέν, μόνον δὲ ἡ γνῶσις τοῦ αἰωνίου ἦτο τὸ πᾶν εἰς αὐτόν. Οὐδεὶς ἐζήτει πρὸ αὐτοῦ τὸ αἰώνιον, εἰς τὸν Ἡράκλειτον ὁμοῦς τὸ αἰώνιον ἦτο τὸ πᾶν, καὶ ἐν ὑπερφάνῳ δυνάμει τοῦ πνεύματος ὑψώθη εἰς τὴν θεωρίαν ἐνὸς λόγου αἰωρουμένου ὑπερᾶνω τῶν ἀντιθέσεων τῶν ὄρατων ὄντων, μιᾶς αἰωνίου δικαιοσύνης, τῆς κερυμμένης ἀρμονίας τοῦ κόσμου.

Ὀλίγα γινώσκωμεν ἐκ τῆς πολιτικῆς ἱστορίας τῆς Ἐφέσου κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην.

Φαίνεται βέβαιον, ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς κυριαρχίας τῶν Περσῶν οἱ Ἐφέσιοι ἀπὸ τῆς βίαιας κατοικισέως των εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ ἐδάφους τοῦ νου τῆς Ἀρτέμιδος δὲν ἐπανῆλθον εἰς ὀχυρὰν θέσιν κατὰ τὰς ἐφεξῆς ἑκατονταετηρίδας. Ἐλαβον πάλιν ἐλεύθερον πολίτευμα, ἐζηρῶντο ὁμοῦς ὅπωςδὴποτε ἀπὸ τοῦ νου. Τὸ ἱερατεῖον ἦτο ἰσχυρόν, αὐτὸ ἀπετέλει τὸ κέντρον τῆς χώ-

ρας, ἐξ ὧν δὲ τῶν ἀνατροπῶν καὶ πολιτικῶν μεταβολῶν οἱ ἱερεῖς ἐξήρχοντο διὰ τῆς πολιτικῆς των συνέσεως νικηταὶ καὶ πάντοτε μετὰ νέας λάμπειως.

Τοὺς δυνάστας τῶν Λυδῶν διεδέξαντο οἱ Πέρσαι. Μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Κροίσου οἱ βασιλεῖς τῶν Περσῶν, ὡς πάντες οἱ μονάρχαι, ἐτίμησαν μεγάλως τὸ ἱερόν· διότι ἐχρησίμευε πάντοτε ὡς στήριγμα τῆς ἐπιρροῆς αὐτῶν ἐν ταῖς κατακτηθείσαις χώραις. Εἶναι βέβαιον ὅτι οἱ δυνάσται μετεχειρίσθησαν καὶ μεταχειρίζονται τὴν θρησκείαν ὡς μέσον τῆς ὑποταγῆς τῶν λαῶν, αἰέποτε δὲ τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα, ἡ τυραννὶς καὶ τὸ ἱερατεῖον, συνεμάχουν πρὸς ὑποταγὴν τῶν ἀσφαλῶς δουλευόντων. Ὁ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος ἦτο τὸ μόνον ἱερόν τῆς Ἰωνίας, οὗ ἐφείσατο ὁ Ξέρξης. Καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλ' ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτοῦ ἔθετο τὰ τέκνα του, ὅταν ἐστράτευεν ἐπὶ τὴν Εὐρώπην. Ὅσον δὲ σφοδρότερον ἐμαίνετο ὁ μεταξὺ τῶν ἔθνῶν πόλεμος, τόσῳ σπουδαιότερα ἐγίνετο ἡ διεθνὴς θέσις τοῦ ναοῦ. Αὐτὸς ἦτο τὸ οὐδέτερον ἔδαφος, ἐν ᾧ ἐξηκολούθησεν ἀδιάκοπος ἡ ἐπιμιξία, ἧς εἶχον ἀνάγκη ἀμωότεραι αἱ ἀντιθετοὶ ἀκταί· τὸ ἱερόν τῆς Ἐφεσῆς θεῆς ἦτο ἡ παγκόσμιος ἀγορὰ, ἐν ἧ ὁ περσικὸς σάκος καὶ αἱ ἑλληνικαὶ δραχμαὶ ἐξετυποῦντο παραλλήλως.

Οἱ ἱερεῖς ὅμως εἶχον ἄμεσον συμφέρον νὰ μὴ ἀφήσωσι νὰ ἀπολεσθῇ ἐν Ἐφέσῳ τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον, τὴν κινητικὴν ταύτην δύναμιν ἐν τῷ πεπολιτισμένῳ κόσμῳ τῆς Μεσογείου. Διὰ τοῦτο διετήρησαν στενὰς σχέσεις μετὰ τῶν ἱερῶν τῆς μητροπόλεως τῆς Ἐφεσῆς, τῆς κυρίως Ἑλλάδος, ἔπεμπον δὲ τοὺς ἐν τέλει αὐτῶν εἰς τοὺς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀγῶνας. Προσεῖχον μεγάλως, ὅπως τὸ ἱερόν αὐτῶν θεωρῆται καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ὡς τὸ ἀσφαλέστατον φυλακτήριον πολυτίμων πραγμάτων, μεταξὺ δὲ τῶν ἐμπεισιευμένων θησαυρῶν εὕρισκετο καὶ τὸ χειρόγραφον τοῦ Ἡρακλείτου.

Δὲν ἦσαν ἀδιάφοροι καὶ πρὸς τὰς τέχνας, ἃς τοσοῦτον εἶχον ἀναπτύξει οἱ Ἕλληνες. Ἐπραττον πᾶν τὸ δυνατόν, ὅπως προσελκύσωσιν Ἕλληνας καλλιτέχνας, οἵτινες συνέδεσαν τὴν Ἐφεσίαν θεὰν μετὰ τοῦ πλουσίου κύκλου τῶν παραδόσεων τοῦ Δηλίου καὶ Δελφικοῦ Ἀπόλλωνος, ἀναφέρονται δὲ πολλὰ ἀγάλματα Ἀμαζόνων, τὰ ὅποια κατεσκευάσασαν διὰ τὸν ναὸν οἱ πρῶτοι ἀγαλματοποιοὶ τῆς Ἑλλάδος ἀμιγλῶμενοι πρὸς ἀλλήλους.

Παρῆγγελον οἱ ἱερεῖς καὶ συνήθουζον παντοῖα καλλιτεχνήματα καὶ μάλιστα πολύτιμα

ἔργα ἐξ εὐγενοῦς μετάλλου τῆς μικρᾶς τέχνης τῶν Ἑλλήνων. Κατεσκευάζον εἰκόνας, ἐν αἷς ἡ μεγάλῃ θεᾷ ἤρχετο ἐν μέσῳ τῶν ἱερῶν καὶ θεραπόντων αὐτῆς ἢ τῆς πομπῆς τῶν ἑορτῶν μεθ' ὅλης τῆς λαμπρότητος αὐτῆς. Καὶ αὐτοὶ οἱ τάφοι τῶν ἀρχιερέων ἐκοσμοῦντο δι' ἑλληνικῶν παραστάσεων.

Λίαν εὐπρόσδεκτον ἦν τὸ σέβας, ὅπερ προσέφερον αὐτῇ διαπρεπεῖς Ἕλληνες. Πλείστον ἠχάριστησε τοὺς Ἕλληνας, ὅταν ὁ Ξενοφῶν τὰ ἐκ τοῦ κέρδους τῆς ἐκστρατείας του ἀναθήματα διένειμεν εἰς τὸν Δελφικὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἐφεσίαν Ἀρτεμιν. Ἐφέσιος ἀρχιερεὺς ἔφερον αὐτῷ εἰς Ἥλιον τὰ χρήματα, ἅπερ εἶχεν ἐμπιστευθῆ τῇ θεᾷ· ἐν Ἥλιδι δὲ διατρίβων ἀνήγειρε ναίδιον ὁμοιον τῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Ἐφέσῳ παρὰ τὸν Σελινοῦντα ποταμὸν, ὁμώνυμον τῷ παρὰ τὴν Ἐφεσον ποταμῷ καὶ πολλοὺς ἰχθῦς τρέφοντα ἐπίσης. Καὶ ἐνταῦθα (ἐν Ἥλιδι) ἐκ τοῦ εἰσοδήματος τοῦ ἑδάφους, τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ δάσους προσεφέρετο τὸ δέκατον εἰς τὸ ἱερόν. Ὅτε δὲ ἐτελείτο ἡ μεγάλῃ κατὰ τὸ ἔαρ ἑορτὴ τῆς Ἀρτέμιδος, οἱ περσικοὶ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύοντο καὶ ἐξενίζοντο ἐν αὐτῷ ὡς ξένοι τῆς θεᾶς.

Ὅσον ὅμως καὶ ἂν ἐτίμων οἱ προσιτάμενοι τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἐφεσῆς Ἀρτέμιδος τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ ἐκτίμησιν τῶν Ἑλλήνων, δὲν συνεμερίζοντο ὅμως τὰς διαμάχας μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων. Διὰ τοῦτο καὶ αὐτοί, ὡς τὰ πλείστα ἀνεξάρτητα ἱερατικὰ κράτη, ἦσαν ἀνθεθνικοί, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Ἐφεσῆς ὀλίγον ἐφρόντιζαν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων ὡς εἶναι εὐνόητον παρὰ λαοῖς μεγάλῃς ἐμπορικῆς πόλεως καὶ ἀγορᾶς.

Ἀδιάφοροι εἰδείθησαν οἱ Ἐφέσιοι εἰς τὴν ἐπανάστασιν τῶν Ἰώνων, καὶ οἱ περσικοὶ πόλεμοι δυσηρέστησαν αὐτούς, διότι ἔβλαψαν τὰ συμφέροντά των.

Πᾶσα ἀσφάλεια καὶ ἡσυχία κατῴπισεν παρήλθεν.

Ἐφ' ὅσον ἦτον ἰσχυρὰ ἡ πόλις τοῦ Περικλέους, ὄφειλον αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις νὰ πληρῶνωσιν εἰς τὴν νέαν πρωτεύουσαν τοῦ Αἰγαίου πελάγους τὸν ἐτήσιον αὐτῶν φόρον εἰς διατήρησιν τοῦ στόλου των, ὅστις προεφύλαττεν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν Περσῶν καὶ διετήρει τὰς χώρας αὐτῶν ὡς μέλη τοῦ αὐτοῦ κράτους. Ἡ Ἐφεσος ὅμως δὲν εἶχεν ἀνάγκη προστασίας καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἠθέλε νὰ χωρισθῇ τῆς μεσογαίας. Ἡγάριστήθησαν ὅθεν μεγάλως οἱ Ἐφέσιοι, ὅταν ὁ Λύσανδρος προσοικειωσάμενος τοὺς Πέρσας ἐταπείνωσε τὰς Ἀθήνας, τὸ δὲ περσικὸν χρυσίον, ὅπερ διήρχετο διὰ τῆς Ἐφεσῆς, ἐγένετο ἡ δύ-

ναμιας, ἣτις ἐκίνει καὶ ὠρίζεν ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ.

Βεβαίως τὰ πράγματα ἤλλαξαν διὰ τοῦ Ἀγησιλάου, ἐφ' οὗ ἡ Σπάρτη ὠδήγει τὴν ἐθνικὴν πολιτικὴν τῶν Ἀθηναίων. Ὁ Ἀγησίλαος κατέστησε τὴν Ἐφεσον μεγάλην ὑπλοθήκην καὶ ἀπεπειράθη νὰ ἀναζωογονήσῃ τὴν ἀποικίαν.

Ἐκ νέου ἀνεζωογονήθησαν τὰ στάδια καὶ οἱ ἱππόδρομοι. Ἡ ἐμπορικὴ πόλις ἐγένετο στρατόπεδον καὶ ἐργαστήριον ὄπλων. Ἰδρυσαν ἀγῶνας, ἵνα ἀναζωογονήσῃ τὴν ἑλληνικὴν φιλοτιμίαν. Οἱ στέφανοι, δι' ὧν οἱ νικηταὶ ἐστεφανοῦντο, ἀφιερῶντο τῇ Ἀρτέμιδι, ἡ δὲ ἄσιατικὴ θεὰ ἄκουσα ἐγένετο ἡ προστάτις θεὸς τῆς ἐθνικῆς ἐξεγέρσεως τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ κίνησις ὅμως αὕτη ὀλίγον διήρκεσε, μετ' ὀλίγον δὲ ἡ Ἀνταλκίδειος εἰρήνη ἔδωκε τὴν νίκην εἰς τὴν ἀρχαίαν πολιτικὴν τῶν ἱερέων. Αἱ τύχαι τῶν Ἑλλήνων ἐξηρτῶντο ἤδη ἀπὸ τοῦ μεγάλου βασιλέως. Ἐτελείωσεν ἤδη ἡ μεγάλη πολιτικὴ τῶν εὐρωπαϊκῶν δημοκρατιῶν, τὸ δὲ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος ἀπαλλαγέν τῶν δυσχερῶν περιπλοκῶν ἴστατο ἐν μέσῳ φιλειρηνικοῦ κόσμου μεθ' ὅλης αὐτοῦ τῆς ὑπολήψεως.

Εἰς τὴν ἱστορίαν ὅμως τὰ πράγματα κινουῦνται. Πάλιν ἡ ἐθνικὴ συνείδησις ἐξηγέρθη ἐν τῇ ἀποικίᾳ. Δημοκρατικοὶ καὶ ὀλιγαρχικοὶ, ἀθηναϊζόντες καὶ λακωνίζοντες, ἴσταντο ἀπέναντι ἀλλήλων ὡς κόμματα. Αἱ Ἀθῆναι δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ διευθύνωσι, διὰ τοῦτο ἐστράφησαν οἱ ἐθνικὰ φρονούντες εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ παρεκίνησαν τὸν βασιλέα Φίλιππον τὸν Β' νὰ στείλῃ στρατεύματα εἰς Ἰωνίαν πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἐκεῖ ἑλληνισμοῦ.

Ἐντεῦθεν ἀρχεται νέα ἐποχὴ τῆς ἱστορίας. Ἀρχεται νέα κίνησις, ἣτις δὲν ἐξῆλθεν ἀπὸ μικρὰ μεμονωμένα κρατεῖδια, τὰ ὅποια διὰ τὴν τεχνητὴν αὐτῶν σύνταξιν ἐστεροῦντο μονιμότητος, ἀλλὰ ἀπὸ κράτους συμπαγοῦς καὶ ἰσχυροῦ, ἡδὴ δὲ προὔκειτο οὐχὶ πλέον περὶ παραλίας, ἦν ἔβρεχον τὰ ἐκ δυσμῶν ἐρχόμενα κύματα, ἀλλὰ πᾶσα ἡ στερεὰ ἐκαλύφθη ὑπὸ τοῦ νέου κύματος.

Γ'.

Φοβερόν σημεῖον προσηγήθη τῆς κινήσεως ταύτης.

Παράφρων τις νομίσας, ὅτι οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ ἤθελε προσπορίσει αὐτῷ τσαυτὴν δόξαν, ὅσῃν ἡ ἀπώλεια τοῦ περιφήμου ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, ἐπυροπόλησεν αὐτὸν καὶ τὸν κατέστρεψε

κατὰ τὴν αὐτὴν νύκτα καθ' ἣν ἐγεννᾶτο ὁ υἱὸς τοῦ Φιλίππου, Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας· αὕτη εἶναι ἡ πρῆξις τοῦ Ἡροστράτου, παροιμιώδης εἰς τὸ μετέπειτα καταστάσα ἐπὶ τῶν ἐπὶ μεγίσταις βλάβαις καὶ καταστροφαῖς πειρωμένων νὰ ἀποκτήσωσι δόξαν. Οἱ προφήται τῆς θεᾶς ἐθεώρησαν καὶ ἀνήγγειλαν ὅτι ἡ καταστροφή αὕτη εἶναι καὶ καταστροφή τῆς Ἀσίας, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐπληθύνεσε.

Τὸ κακὸν ἦτο τφόντι μέγα καὶ συνεχίνησε μεγάλως τοὺς τε ἱερεῖς, τοὺς προϊσταμένους τοῦ ἱεροῦ, καὶ τοὺς περίξ πιστοὺς. Ἀπαντες λοιπὸν ἡμιλλῶντο εὐθύς μετὰ τὴν πυροπόλησιν καὶ καταστροφήν τοῦ ἱεροῦ νὰ τὸ ἀνεγείρωσιν ἀμέσως. Προσεκχέλασαν ὅθεν τὸν ἰκανώτερον καὶ τολμηρότερον τῶν τότε ἀρχιτεκτόνων Δεινοκράτην. Ἡ ἐκ νέου οἰκοδομὴ ἤρξατο, ὁ δὲ ναὸς ἐκτίσθη πολὺ λαμπρότερος ἐπὶ τῶν ἀρχαίων θεμελίων. Οἱ κίονες ἐδωρήθησαν πάλιν ὑπὸ ἐλευθερίων δωρητῶν, ὧν τὰ ὀνόματα ἐνεχαράχθησαν ἐντὸς τῶν διαξομμάτων. Διὰ τριᾶκοντα ἐξ κίονας ἐπενόησαν νέον σχεδῖον μίξαντες τὴν γλυπτικὴν καὶ ἀρχιτεκτονικὴν εἰς τὸ κατώτερον μέρος τοῦ κίονος, περὶ τὸ ἐν δέκατον αὐτοῦ ὑψηλῆ, ἀνέγλυψαν σχήματα εἰς φυσικὸν μέγεθος.

Κίων τις τούτων ἐκ τῶν χρόνων τοῦ αὐτοκράτορος Οὐαλεριανοῦ, ὡς παρίσταται ἐπὶ νομισμάτων τῆς Ἐφέσου, παρέχει καθαρῶς καὶ τὰς κεφαλὰς τῶν σχημάτων καὶ τὸν δακτύλιον, ὅστις χωρίζει τὸ ἀνέγλυφον ἀπὸ τῶν διαξομμάτων.

Τὰ ἀνέγλυφα ταῦτα δὲν ἦσαν ἀπλᾶ κοσμήματα καὶ τυχαῖα ἢ ἐκ τῶν συνήθων, οἱ Ἐφέσιοι μάλιστα ἐκαυχῶντο ὅτι εἰς κίων τοιοῦτος μετὰ ἀναγλύφων ἦτον ἔργον τοῦ περιφήμου Σκόπα. Ὡς καὶ εἰς τὴν ἀρχαιοτέραν ἀνεγερσιν τοῦ ναοῦ εἶχον προσκαλέσει τοὺς περιφημοτέρους καλλιτέχνους, οὕτω καὶ εἰς τὴν νεωτέραν ταύτην· καὶ ὁ Πραξιτέλης ἐκόσμησε τὸν μέγαν βωμὸν πρὸ τοῦ ναοῦ μετὰ γλυφῶν καὶ ἄλλων ἔργων.

Καθ' ὃν χρόνον ἐνησχολοῦντο, ἵνα καθάρσωσι τὴν ἐπισωρευθεῖσαν ὕλην ἐκ τῆς ἀποτεφρώσεως καὶ νὰ παρασκευάσωσι τὰ νέα σχέδια τῇ συμπράξει τῶν ἀπανταχῶθεν προσκληθέντων καλλιτεχνῶν, ὁ Ἀλέξανδρος ἐγένετο βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας. Ἀμέσως ἠθέλησε νὰ ἀναλάβῃ αὐτὸς ὅλην τὴν δαπάνην τοῦ ἔργου ἐπὶ τῷ ὄρω τοῦ νὰ προσενέγκῃ τῇ θεᾷ ὅλον τὸ ἔργον ὡς ἴδιον αὐτοῦ ἀφιέρωμα. Οἱ ἱερεῖς ὅμως ἀπέρριψαν τὴν πρότασιν αὐτοῦ καὶ ἀνέλαβον αὐτοὶ

νά ἀνεγείρωσι τὸ ἔργον. Τὰ ἐξοδα δὲν ἔλαβον, ὡς τοὺς κατηγορήσαν, ἐκ τῶν παρ' αὐτοῖς κατατεθειμένων χρημάτων, ἀλλ' ἐκ τῆς πωλήσεως τοῦ ὕλικου τῆς ἀρχαίας οἰκοδομῆς· διὰ τούτων δὲ τῶν χρημάτων καὶ ἐτέρων πλουσιῶν δωρεῶν ὑποκόμωσαν τὸν νέον ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Δεινοκράτους μέγιστον καὶ λαμπρότατον, ὥστε δικαίως ἐθεωρεῖτο ἐν τῶν θαυμάτων τοῦ κόσμου.

Ὁ Ἐ. Κούρτιος ὑπολογίζει, ὅτι ἦτο κατὰ τὴν ἔκτασιν τετραπλάσιος τοῦ Παρθενῶνος, εἶχε βῆσιν σταθεράν, διὰ δέκα δὲ βραχμίδων ἀνέβαινε τις ἄνω, καὶ εἶχε διπλὴν σειρὰν κιόνων ἐξήκοντα ποδας ὑψηλῶν.

Διόσμητοι ἀρχιτέκτονες ἀπεπειρήθησαν, ἵνα ἀναπαρστήσωσι τὸς ναὸν ἐν τῇ κατὰ τὸ 1872 ὑπὸ τοῦ ἀγγλοῦ ἀρχιτέκτονος Wood ἀνακλυφθεῖσιν θέσει του. Ὁ περίφημος ναὸς ἦτο πλησίον τεχνητοῦ λιμένος, τὸν ὁποῖον οἱ προϊστάμενοι τοῦ ἱεροῦ ἱερεῖς μετὰ πολλῶν κόπων διετήρουν. Ὡς ἀρχῆθεν ὁ ναὸς ἦτο παρὰ τὴν θάλασσαν. Τὴν σήμερον ἡ θέσις του ἀπέχει τρεῖς ὥρας ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἕνεκα τῶν μεγάλων προσχώσεων τῶν αὐτοῦτι γενομένων.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἔλαβε παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τὴν ἐντολήν, ἵνα ἐγείρῃ εἰς νέον ζῶν τοὺς τὰ περὶ τῆς Μικρῆς Ἀσίας οἰκοῦντας Ἕλληνας, καὶ νὰ διαλύσῃ τὰ δεσμὰ, δι' ὧν ἡ ἱερεὶς τῆς Ἀνατολῆς εἶχον ἐμποδίσει τὴν ἐλευθερίαν ἀνάπτουσαν τῆς ἀποικίας τῶν Ἀθηναίων.

Ἡ Ἐφεσος ἀνανεοῦται ἤδη μετὰ τριακόσια ἔτη ἀπὸ τῆς διαλύσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως. Ὁ ναὸς ἐξηκολούθει νὰ ἀπολαύῃ τῶν τιμῶν, ἅς πάντοτε εἶχε· προστάξει ὁμως αὐτοῦ ἔπρεπε νὰ εἶναι οὐχὶ ἀσιατικὴ δυναστεία, ἀλλ' οἱ πολῖται τῆς Ἐφέσου μετὰ τοῦ νέου ἑλληνικοῦ κράτους, οὗτοι δὲ ὤφειλον νὰ μετέχωσι τῆς διοικήσεως αὐτοῦ.

Τὸ βραδύ πλῆθος ἀνθίστατο εἰς τὴν μεταβολὴν ταύτην, ὃ δὲ Λυσίμαχος ἐπέτυχε τελευταίον νὰ ἐκτελέσῃ τὰς βουλὰς τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀφοῦ ἐπέφερε πλῆμυραν τῆς κοιλάδος διὰ τῆς πληρώσεως τῶν διωρῶν.

Τὸ ὄρος Πίων ἐγένετο τὸ κέντρον τῆς πόλεως, ἡ ἔδρα τοῦ Διὸς τῶν Ἑλλήνων, ὅστις ἐτιμᾶτο ἐπὶ τοῦ ὕψους τούτου ὡς ὁ παρέχων τὴν βροχὴν, νεφεληγερέτης, τὸ δ' ἱερόν αὐτοῦ, ὡς ἐκ τῶν νομισμάτων εἰκάζομεν, περιεκυκλοῦτο ὑπὸ δένδρων. Ἀμφοτέρων τῶν ὀρέων τὰς κορυφάς, τοῦ Κορησοῦ καὶ τοῦ Πίωνος, περιέτρεχον τεῖχη, ἕτερον δὲ τεῖχος κατώτερον εἰς τὴν ὑπώρειαν περιέκλειε τὰ προάστεια πρὸς βορρᾶν

καὶ νότον τοῦ Πίωνος. Εἰς τὴν λεγομένην φυλακὴν τοῦ Ἁγίου Παύλου διετηρήθη καλῶς τὸ λαμπρὸν ὄχυρωμα τοῦ Λυσιμάχου.

Ὁ πύργος οὗτος ἦτο κύριος τοῦ λιμένος τῆς πόλεως, ὅστις συνεδέετο διὰ διωρῶν μετὰ τοῦ ποταμοῦ Καύστρου¹.

Ἦδη ἡ Ἐφεσος εἶναι μία τῶν νέων ἀποικιῶν τῆς Ἀνατολῆς, μία ἑλληνικὴ δημοκρατία μετ' ἐλευθέρου πολιτεύματος ὑπὸ τὴν προστασίαν ἰσχυρῶν ἡγεμόνων ἀπολαύουσα ἡσυχῶς ὕλων τῶν πλεονεκτημάτων τῆς ἀπαραμιλλου αὐτῆς θέσεως. Οἱ Ἐφέσιοι ἤδη εἶχον ὅλον τὸν πολιτισμὸν τῆς μητροπόλεως, τὸ δὲ πλῆθος τῶν γυμνασίων, ἅτινα μετ' Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν ὠρίσθησαν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον διὰ τὴν πνευματικὴν μόρφωσιν καὶ εἰς ἐπιστημονικούς σκοπούς, μαρτυροῦσιν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι τῆς Ἐφέσου δὲν ἤθελον νὰ ἐπιδίδωνται ἀποκλειστικῶς μόνον εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ εἰς τὰ χρήματα.

Ὅλοι ὁμως οἱ κλάδοι τῆς ἐπιστήμης καὶ τέχνης ἀνεπτύχθησαν ἐν Ἐφέσῳ εἰς τρόπον διάφορον ἢ ἐν τῇ κυρίως Ἑλλάδι. Ὁ Ὀμηρος ἐξηκολούθει νὰ μελετᾶται ἐν ταῖς σχολαῖς, ἡ ἀπαγγελία ὁμως τῶν ποιημάτων του ἦτο ἔργον τῶν ῥαψωδῶν, ὧν ἡ τέχνη ἐγένετο ἔργον κερδοσκοπικόν, ὡς βλέπομεν Ἰωνᾶ τὸν Ἐφέσιον, σύγχρονον τοῦ Πλάτωνος.

Καὶ ἡ ῥητορικὴ ἤσκειτο μετὰ ζήλου. Ἐνόμιζον, ὅτι δύνανται νὰ ὑπερβῶσι πολὺ τὴν ἀφελειαν τοῦ Λυσίου καὶ Δημοσθένους, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπεμάκρυνον τὴν ῥητορίαν τοῦ δημοσίου βίου καὶ συγχρόνως τῆς φιλοσοφίας, ἔπεσεν αὐτῇ εἰς ἀπαγγελίαν καὶ κομπορρημοσύνην.

Ἡ σοφιστικὴ δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν ἑλλειψιν τῶν ιδεῶν, μολονότι δὲ οἱ διδάσκαλοι τῆς ἑλληνικῆς ῥητορείας ἐν Ἀσίᾳ καὶ ὑπὸ τοῦ Κικέρωνος ἐτι ἐμελετῶντο καὶ ὁ Ὀρτένσιος ἐμίμειτο αὐτούς, ὅλα ὁμως τὰ συγγράμματα αὐτῶν ἀπώλοντο ἀνευ ἰχνους.

Ἡ δραματικὴ τέχνη ἤκμαζεν. Ἡ Ἰωνία ἦτο ἤδη ἡ κυριώτερα ἔδρα τῶν σκηναίων τεχνιτῶν, οἵτινες σωματεῖα ἀποτελοῦντες εἶχον ἔργον τὴν ὑποκριτικὴν τοῦ θεάτρου τέχνην μετὰ τῆς ὀρχηστικῆς καὶ παντομιμικῆς ἡνωμένην. Ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου ἦτο τόσον δημοτικὴ, ὥστε ὅταν εἰσῆλθον εἰς Ἐφεσον ξένοι ἡγεμόνες, ὑπεδέχοντο αὐτούς οἱ πολῖται μετὰ τῶν τέκνων των ὡς Σάτυροι καὶ αἱ γυναῖκες ὡς Βάχχαι. Ἀλλ' ἡ τέχνη εἶχεν ἀπολυθῆ τῆς ποιήσεως καὶ τῶν ἀρχαίων διατάξεων τῆς σκηναϊκῆς, ἐπίσης

1) Ἴδε τὰ περὶ τῶν κτιρίων ἐν σελ. 24—25 τοῦ Curtius.

καὶ ἡ μουσική, ἣτις κατήντησεν εἰς ἀδύνατον παίγιον. Δὲν ἦτο πλέον ἐν ἐνεργείᾳ ἡ ἐνθουσιῶσα δύναμις τῆς Μουσικῆς, ἀλλ' ἡ μαλάσσουσα καὶ ἐκθηλύνουσα ἐπιρροή τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου, Ἐφέσιός τις δὲ αὐλωδὸς Βάταλος ἦν, ὅστις τὸ πρῶτον προσέβαλε τὰ ἦθη ἐμφανισθεῖς μετὰ γυναικείου ἱματισμοῦ ἐπὶ τῆς σκηνῆς.

Ἡ μικρὰ βιομηχανία τῶν τεχνῶν καὶ μάστιστα ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἤκμαζε. Μόνον εἰς τὴν ζωγραφικὴν πράγματι ἐγένετο πρόοδος.

Διὰ τοῦτο ἰδρύθη ἐν Ἐφέσῳ ἰδιαιτέρα σχολή, ἣν ὠφέλησαν πολὺ αἱ μεγάλαι συλλογαὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀρτέμιδος. Ἐνταῦθα ἀνεφάνησαν ὁ Παρράσιος καὶ ὁ Ζεύξις, οἵτινες δύνανται νὰ θεωρηθῶσι τρόπον τινὰ οἱ ἰδρυταὶ τῆς ἑλληνικῆς ζωγραφικῆς. Διότι τῶρα πρῶτον ἐγένοντο εἰκόνες μεγάλαι αἵτινες ἐθαυμάζοντο ὡς θαύματα τοῦ κόσμου καὶ ἠγορεύοντο ἀντὶ μεγάλων ποσῶν, ἐνῶ αἱ μικραὶ ἐντοίχειοι εἰκόνες τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Δελφῶν ἐθεωροῦντο μόνον ὡς ἀρχαὶ τῆς τέχνης καὶ ὡς τοιαῦται ἠδύναντο νὰ ἔχωσιν ἱστορικὸν μόνον ἐνδιαφέρον.

Ἄλλ' ἐν τῇ ἀναπτύξει ταύτῃ τῆς τέχνης παρημελήθη τὸ ἰδανικόν, ἐν δὲ τῇ τεχνικῇ ἐξερρασίᾳ καὶ τῇ πρὸς αἴσθησιν τέρψει καὶ τῇ ὀπτικῇ ἀπᾶτῃ ὑπεκρύπτετο ἡ παρακμῆ.

Τὸ σπουδαιότατον εἰς ἡμᾶς μένει πλέον ἡ σχέση τῆς πόλεως πρὸς τὸν ναόν.

Ὁ ναὸς ἦτο ἡδὴ ἱερὸν τοῦ προαστείου, ὡς ἡ Ὀλυμπία πρὸ τῆς ἀρχαίας Πίσης. Αἱ θέσεις διὰ τὰ ἱερά ἦσαν ἐντὸς τῶν τειχῶν τῆς πόλεως, μία δὲ μεγάλη ὁδὸς, περικλειομένη στενωπῶς ὑπὸ τάφων, ἐχρησίμευεν εἰς τὰς πομπὰς καὶ τὰς θυσίας, αἵτινες συνέδεον τὰ δύο κυριώτερα μέρη τῆς χώρας.

Καὶ ὅμως διὰ τοῦτο δὲν ἐτελείωσεν ὁ ἀρχαῖος πόλεμος, ἔλαβεν μόνον νέαν ὄλως μορφήν. Ἐγένετο ἀγὼν δύο γειτόνων περὶ κατοχῆς χώρας, ἕκτοτε δὲ οἱ ἱερεῖς κατέλιπον τὴν ἀνεξάρτητον κυριαρχίαν των, ἐζήτησαν ὅμως τούλχιστον νὰ ἐκτείνωσιν ὅσον τὸ δυνατόν τοὺς ἀγροὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ τὸν κύκλον τῆς δικαιοδοσίας των.

Ὁ Ἀλέξανδρος ὥρισεν τὴν ἑκτασιν τοῦ κύκλου τοῦ ναοῦ εἰς ἓν στᾶδιον. Ὅτε ὁ Μιθριδάτης ἐγένετο κύριος τῆς Ἰωνίας, ἤθελε νὰ φανῇ εὖνους ταῖς ἱερεῦσιν. Ἀνέβη εἰς τὴν γωνίαν τῆς στέγης τοῦ ναοῦ, ἐκείθεν δὲ ἐτόξευσεν, ἵνα ὀρίσῃ οὕτω τὸ νέον ὄριον. Τὸ βέλος ὀλίγον ὑπερέβη τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου χαραχθεῖσαν γραμμὴν.

Ἀποτελεσματικώτερον ὑπῆρξεν ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ Ἀντώνιος ἐκ τῆς τριανδρίας ἐπραξεν, ὅστις

εἰσήλασεν εἰς Ἐφεσον ὡς νέος Βάκχος. Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Ἀσίας ἐγένετο αὐτὸς οὗτος Ἀσιανός, εὖνοῶν δὲ τὰ ἐγγχώρια ἱερά καὶ τοὺς ἱερεῖς ἐπειρᾶτο νὰ γείνη ἀρεστὸς αὐτοῖς. Τὸ περὶ τὸν ναὸν καλλιεργήσιμον μέρος αὐτοῦ ἐδιπλασιάσθη. Ἦδη πάλιν ἐν μέρος τοῦ ἐδάφους τῆς πόλεως περιεκλείσθη ἐντὸς τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος. Ἐντὸς τῆς πόλεως, ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἴσταντο οἱ ὄροι, ὅπου ἤρχιζεν ἡ δικαιοδοσία τῶν ἱερέων, οὐδεὶς δὲ τῶν ἐν τέλει τῆς πόλεως ἠδύνατο νὰ καταργήσῃ τὸ δίκαιον τοῦ ἀσύλου.

Ὁ Ὀκταβιανὸς ἐτελείωσε τὸ κακὸν τοῦτο ὅπερ προήρχετο ἐκ τῆς καταχρήσεως τοῦ ἀσύλου. Αὐτὸς περιώρισε πάλιν τὴν ἑκτασιν τοῦ ναοῦ καὶ ὥρισε διὰ νέου τείχους τὰ ὄρια αὐτοῦ. Οἱ οἰκοδομικοὶ λίθοι καὶ αἱ ἐπιγραφαὶ αὐτῶν ἀνευρέθησαν πρὸ μικροῦ αὐτοῦ (εἰς τὸ σημεῖον Α τοῦ πίνακος τοῦ Κουρτίου), οὕτω δὲ ἔχομεν διὰ τὸν περίεργον τοῦτον πόλεμον μεταξὺ τῆς ἱερᾶς καὶ λαϊκῆς χώρας ὠρισμένον σημεῖον, ἐν ᾧ ὁ Ὀκταβιανὸς διέταξε νὰ ἐγχαρᾶξωσι καὶ ἐντειχίσωσι τὸ ἐγγραφον τῆς οἰκοδομῆς αὐτοῦ πέντε ἔτη π. Χ.

Ἐπίσης ἐγένοντο καὶ ἕτεραι μεταρρυθμίσεις ἀφορῶσαι οὐχὶ τὴν ἐξωτερικὴν ἑκτασιν, ἀλλὰ τὴν οὐσίαν αὐτὴν τοῦ ἱερατικοῦ κράτους. Ἡ διοίκησις τῆς περιουσίας τοῦ ἱεροῦ ὑπεβλήθη εἰς τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ κράτους, ὁ δὲ Αὔγουστος διέταξεν ἐκ τῶν χρημάτων τοῦ ναοῦ νὰ ἀνεγερθῇ ἱερὸν εἰς τὴν λατρείαν τοῦ οἴκου τῶν Ἰουλιῶν, ἐπὶ Αὔγουσταίου, τοῦ ὀποῖου τὰ ἐρείπια πιθανῶς εὔρηται ἐν τῇ θέσει Ε τοῦ πίνακος τοῦ Curtius. Οὕτως εἰσῆχθησαν οἱ νέοι θεοὶ τῆς γῆς καὶ ἐγένοντο δεκτοὶ ὑπ' αὐτῆς παρὰ τῇ ἀρχαίᾳ ἐγγχώριῳ θεᾷ Ἀρτέμιδι. Ἦδη καὶ Ῥωμαῖοι τὸ γένος ἐλάμβανον μέρος εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ κοινοῦ ἱεροῦ, συγχρόνως δὲ ἐγένετο καὶ κάθαρσις τῆς λατρείας διὰ τῆς καταργήσεως προσβλητικῶν τιμῶν διατᾶξεων τῆς ἀσιατικῆς ἱεραρχίας, ὡς τοῦ εὐνούχιμου. Οἱ Ῥωμαῖοι ἀνεγνώρισαν καὶ ἐξησφάλισαν τὰ ἀρχαῖα δίκαια τοῦ ἱεροῦ· ὁ Αὔγουστος μάλιστα ἀπέδωκεν εἰς τὸ ἱερὸν τὸν ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου συληθέντα Ἀπόλλωνα τοῦ Μύρωνος, ἐκ δὲ τούτου ὁ νέος διοργανισμὸς ἐγένετο πολὺ ὠφέλιμος εἰς αὐτό. Οἱ Ῥωμαῖοι ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Σεβρίου εἶχον εὐλάβειαν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἐφέσου.

Ἦδη ἡ πόλις αὕτη ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, διὰ νόμου δ' ὀφείλον οἱ διοικηταὶ τῆς ἐπαρχίας Ἀσίας νὰ προσορμισθῶσι τὸ πρῶτον εἰς Ἐφεσον, ἵνα εἰσελθῶσιν εἰς αὐτὴν πανηγυρικῶς. Ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ

ἐμφυλίου πολέμου ἤκμασαν τὸ ἐμπόριον καὶ ὁ βίος περισσύτερον ἢ ἄλλοτε. Ἦδη ὑπῆρχεν ἐν παγκόσμιον κράτος, ὅπως πάντοτε οἱ ἱερεῖς ἐσκόπουν ἐν ἱερὸν κράτος· εἰρηνικῶς συνηνωμένον, ἐν ᾧ αἱ ἀντιθέσεις μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ βερβέρων καὶ ὄλαι αἱ ταραττοῦσαι ἀντιθέσεις τῶν ἐθνότητων βαθμηδὸν συνδιηλλάγησαν εἰς ἓνα γενικὸν παγκόσμιον πολιτισμόν. Τώρα ἐγένετο τὸ ἱερὸν πράγματι οἰκουμεικὸν· ἀφοῦ διωργανίσθη διὰ τοῦ πρακτικοῦ πνεύματος τῶν Ῥωμαίων, οὕτω δὲ ἀπῆλαυν ἐπολήψως ἀπεριόριστου καθ' ὅλον τὸν γνωστὸν κόσμον ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου μέχρις Ἰσπανίας καὶ Γαλατίας, ἐνθα ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτοῦ οἱ πρῶτοι Ἑλληνες εἶχον ἰδρύσει τὴν Μασσαλίαν· οὕτω δ' ἡ Ἐφεσος, ἀνέκαθεν περισσύτερον πάσης ἄλλης πόλεως τῆς ἀρχαιότητος κτισθεῖσα ὡς μεγαλόπολις, ἦδη ἔτυχε τοῦ σκοποῦ γενομένη πράγματι μεγαλόπολις.

Ἦδη ἐγένετο κέντρον τῶν δύο ἡμίσεων μερῶν τῆς γῆς, τοῦ ἀνατολικοῦ καὶ δυτικοῦ, τῆς οἰκουμένης· ἐν αὐτῇ ἔπρεπε τὰ δύο ἡμίσεια μέρη νὰ συνάπτονται· αὕτη ἐγένετο ἡ ἐστία ἀμφοτέρων τῶν πολιτισμῶν, ἡ μεγάλη ἀγορά, ἐν ἣ ἐλαλοῦντο ὄλαι αἱ γλώσσαι, ἀντηλλάσσοντο ὄλα τὰ προϊόντα τῆς φύσεως καὶ τῆς βιομηχανίας, ὡς καὶ ὄλαι αἱ ιδέαι, αἱ κινουσαι τὸν χρόνον ἐκείνον.

Παρὰ τοῖς ὁπαδοῖς τῆς ἑλληνορρωμαϊκῆς θρησκείας ὑπῆρχεν ἐν Ἐφέσῳ πολυάριθμος ἰουδαϊκὴ κοινότης ἐπιτυχοῦσα μεγάλων προνομίων κατὰ τὴν πρώτην π. Χ. ἑκατονταετηρίδα παρὰ τῶν Ῥωμαίων διωικητῶν. Εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἀνῆκον καὶ μαθηταὶ τοῦ Ἰωάννου, οἵτινες ἔφερον μέχρι τῆς Ἐφέσου τὴν ἀγγελίαν τοῦ κήρυκος τῆς ἐρήμου (τοῦ Ἰωάννου) περὶ τῆς ἐπιχειμένης ἀποκαλύψεως εἰς τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραήλ.

Ἐν Ἐφέσῳ ἦσαν πλὴν τούτων πολλὰ ἀκροατήρια, ἐν οἷς ἑλληνες σοφισταί, ὡς ὁ Ὑράνος, ἀπήγγελλον τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ῥητορικὴν τέχνην τῶν ὡς ὑψίστην ἀκμὴν πάσης ἀνθρωπίνης μορφώσεως· ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ ναοῦ ἦσαν ἐναποτεθειμένοι οἱ εἰς λήθην πεσόντες θησαυροὶ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς σοφίας, τὰ συγγράμματα τοῦ Ἡρακλείτου· περὶ δὲ τὸν ναὸν ἤσκειτο ἡ ἀσιατικὴ δεισιδαιμονία, εἰσδύουσα καὶ εἰς τὴν ἑλληνορρωμαϊκὴν λατρείαν, ὡς μυχγαία καὶ ὀνειροκρισία.

Καὶ τῆς τέχνης ἀριστουργήματα πλείστα, ὡς τὰ ἔργα τοῦ Ἀπελλοῦ, διετηροῦντο ἐν Ἐφέσῳ καὶ ἀναθήματα πολλὰ ἐκ πολυτίμων λι-

θων καὶ μετᾶλλων ἐπλήρουν τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος. Ἐν μέσῳ ὅμως ὅλων τούτων τῶν λαμπρῶν ἀντικειμένων διέλαμπε πάντοτε τὸ πανάρχαιον ξύανον τῆς θεᾶς ἐκ κλήματος ἀμπέλου, ὅπερ διὰ τὴν τακτικὴν ἀλοιφήν ἔμεινε ἀμετάβλητον· περὶ αὐτοῦ δὲ διηγοῦντο, ὅτι ἐπέζησεν ἐπὶ τὰ ἀνανεώσεις (ἀνοικοδομήσεων) τοῦ ναοῦ.

Ἐὰν λοιπὸν διέμεινε ἀβλαβὴς τὸ οὕτω διασωθὲν εὐαγὲς τῆς παναρχαίας θεᾶς τῆς Σελήνης ὁμοίωμα καὶ ἡ λατρεία ἐν μέσῳ ποικίλης ἐνεργείας παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καύστρου· ἐὰν τὸ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος, τὸ ἀρχαιότατον κέντρον τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Λυδίας, Περσίας, τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Σπάρτης καὶ τῆς Μακεδονίας πάντοτε ἔμεινε ἐν ἴσῃ τιμῇ· ἐὰν ἀπὸ πάσης καταστροφῆς λαμπρότερον ἐξερχόμενον μεγίστων τιμῶν ἐκρίθη ἄξιον ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ὥστε οἱ αὐτοκράτορες Τιβέριος καὶ Κλαύδιος ἡμιλλῶντο ἐλευθερίως νὰ ἀντικαταστήσωσιν ὅλας τὰς ζημίας τῆς πόλεως τὰς γενομένας ἐκ τοῦ σεισμοῦ τῷ 29 μ. Χ· ἐὰν λοιπὸν ἡ θεὰ Ἄρτεμις τῆς Ἐφέσου ἐτιμᾶτο τοσοῦτον καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν αὐτοκρατορῶν τῆς Ῥώμης, ἔπρεπε ἡ μεγάλη αὕτη θεὰ νὰ θεωρῆται ὡς ἀνεξάντλητος πηγὴ δυνάμεως καὶ εὐλογίας (πλούτου)· ἔπρεπε πράγματι νὰ λογιζέται ὡς ἡ τὸν κόσμον νικῶσα δύναμις, ἐκ δὲ τούτου ἐννοεῖται, ὅτι οἱ Ἐφέσιοι δι' οὐδὲν ἄλλο ἐκχυῶντο, ἢ διὰ τὸ ἄξιωμα, ὅπερ εἶχεν ἡ πόλις αὐτῶν, ὅτι δηλαδὴ ἦτο ἐπιμελήτρια τῆς μεγάλης θεᾶς, εἰς ἣν ὤφειλον πάσαν δόξαν καὶ πάντα πλοῦτον.

Τίς ἠδύνατο νὰ τολμήσῃ νὰ προσβάλλῃ τὸ μεγαλεῖον αὐτῆς ;

Δ'.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ αὐτοκράτορος Κλαυδίου μεταξὺ τῶν πολλῶν ξένων, οἵτινες καθ' ἐκάστην ἤρχοντο καὶ συνωστίζοντο ἐκ τοῦ λιμένος εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἐφέσου, ἦλθε καὶ τις Ἰουδαῖος, κατασκευαστὴς ταπήτων (σκηνοποιός)· οὗτος ὀδεύων ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Δαμασκὸν ὑπέστη δοκιμασίαν πινά, δι' ἧς ἐγένετο ἄλλος ἄνθρωπος. Ἐπίσθη δέ, ὅτι ἡ μεταβολή, ἣν αὐτὸς ἔλαβεν, ἦτο προωρισμένη νὰ καταλάβῃ ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐχων τὴν πεποίησιν ταύτην ἐζήτει ὁ ἀνὴρ οὗτος τὰ μέρη, ὅπου ἡ συνάντησις τῶν διαφορωτάτων περὶ κόσμου ἰδεῶν ἠδύνατο νὰ διεγείρῃ τὴν σκέψιν,

και όπου, μεθ' ὄλον τὸν πολιτισμὸν, ὃν παρήγαγεν ἡ ἀρχαιότης, ἡδύνατο νὰ ἐνοήσῃ καὶ τὰς ἐλλείψεις, ἃς κατέλιπεν ὁ πλοῦτος οὗτος.

Οὕτως ἦλθεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐκ Κορίνθου εἰς Ἐφέσον. Ὡς Ἰουδαῖος ἐπορεύετο εἰς τοὺς Ἰουδαίους οἵτινες κατόικον ἰδιαιτέρον μέρος, καὶ ὡς Ἕλληνας ἐπορεύετο εἰς τοὺς Ἕλληνας· διότι εἶχε παιδευθῆ εἰς τὴν ἀνωτάτην σχολὴν τῆς Γαρσοῦ καὶ ἡδύνατο νὰ ἐμφανισθῆ ὡς Ἕλληνας σοφιστῆς, ἐκ δὲ τῶν ἐπιχειρημάτων τῆς σοφιστικῆς βραθυμῆδός ἡδύνατο νὰ μεταβῆ εἰς ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον δὲν εἶχεν ἀκουσθῆ εἰσεῖτι οὔτε ἐν Ἐφέσῳ.

Ὅτε δὲ ὁ Παῦλος ἐν ἔτος καὶ ἔπειτα δευτέρου ἐξηκολούθει τὰς ὁμιλίας του κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἔργου του, οἱ προσερχόμενοι καὶ ἀνερχόμενοι ἔμποροι διέδωκαν εἰς ὄλην τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἐκεῖνα, τὰ ὅποια κατὰ τὰς ἐσπέρας ἤκουον ἐν τοῖς ἀκρατηρίοις τοῦ Τυράννου, οἱ δὲ ἱερεῖς τῆς Ἀρτέμιδος ἐντρομοὶ εἶδον, ὅτι ἡ ὑπόληψις τῆς θεᾶς τῶν, τὴν ὁποίαν οὐδεμία μεγάλη δύναμις τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης ἐτόλμησε νὰ κινήσῃ, ἔτρεμεν ἐκ τῶν λόγων ἐνὸς πτωχοῦ χειρῶνακτος. Παρετήρησαν ὅτι ὁ ζῆλος ἐψυχράνθη, παρετήρησαν, ὅτι τὰ μαγικά βιβλία, ἅτινα σωρηδὸν εἶχον διαδοθῆ ὡς Ἐφέσια γράμματα, ἐρρίφθησαν εἰς τὸ πῦρ, καὶ ἐνῶ ὁ Ἡράκλειτος πρὸ 500 ἐτῶν εἰς μάτην ἐχλεύασε τὴν ἀνοησίαν τοῦ δεισιδαίμονος πλάθους, ἤρξαντο ἤδη διὰ μιᾶς νὰ αἰσχύωνται διὰ τὴν λατρείαν τοῦ κεκοσμημένου ζοᾶνου.

Ἰπῆρχεν ἐν Ἐφέσῳ ἀργυροκόπος τις, Δημήτριος καλούμενος, ἐν τῷ καταστήματι τοῦ ὁποίου πολυάριθμοι ἐργάται ἐργάζοντο εἰς τὴν κατασκευὴν ὁμοιωμάτων τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, τὰ ὅποια οἱ προσκυνηταὶ μετ' εὐλαβείας ἐλάμβανον μεθ' ἑαυτῶν ὡς ἐνθύμιον τοῦ ἱεροῦ ἤδη, μετὰ τὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου, τὸ κατῆστηκα δὲν εἶχεν ἐργασίαν πλέον, οἱ δὲ ἐργάται περιεζέροντο ἄργοι.

Οἱ πλοῦσοι ἐργοστασιάρχαι παρετήρησαν εἰς τὰ κατῆστηκα τῶν ὅποια μεταβολὴ ἐτοιμάζεται εἰς τὴν πίστιν τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἱερεῖς δὲ ἐκ φιλαυτίας κινούμενοι ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὑποκριτικοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ ἐκίνουν τὰ πλάθη, ὡς ἄλλοτε τὰ φανατικὰ στίφη τοῦ ἱεροῦ ἤθελον νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἀποκατάστασιν τῶν Ἀθηναίων.

Ἡ ἀβοήθητος μικρὰ χριστιανικὴ κοινότης εὐθὺς ἤθελε καταβληθῆ ἂν οἱ συνετοὶ καὶ νομοταγεῖς Ῥωμαῖοι δὲν ἐκώλυον τὸν θολερὸν φα-

νατισμὸν καὶ δὲν ἐσωφρόνιζον τὴν τεταραγμένην πόλιν διὰ τοῦ φόβου νὰ ἀπολέσωσι τὰ προνόμια τῶν.

Ἰπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ῥώμης διτηρήθη τὸ φυτώριον τοῦ ἀποστόλου, ἡ νέα χριστιανικὴ ἀποικία ἐπὶ τῆς Ἐφέσου, ἡ πρώτη, ἥτις δὲν ἡδύνατο νὰ ἔχῃ οὐδεμίαν σχέσιν μετὰ τῆς ἀρχαίας λατρείας τῆς Ἀρτέμιδος.

Ἡ Ἐφέσος ἐγένετο πάλιν κέντρον, περὶ δὲ οἱ ὅπαδοι κοινῆς λατρείας συνηθροίσθησαν, νεοὶ δὲ βλαστοὶ ζωῆς ἐντεῦθεν μετηνέχθησαν πρὸς ἀνατολὰς καὶ δυσμὰς, ἐνῶ ὁ ἀρχαῖος πολιτισμὸς καὶ μεθ' ὄλην τὴν εὐνοίαν τῶν Ῥωμαίων παρήκμασε καὶ ἀπόλωτο καιρίως. Τὸν λιμένα τῆς πόλεως περιτείχισαν ἐκ νέου, ἵνα ἀποφύγῃσι τὴν πρόσχωσιν, εἰς δὲ τὸ ἔδαφος, τὸ ὅποιον διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐκέρδισαν, ἔκτισαν μεγαλοπρεπῆ ἀγοράν. Τὰ ἀρχαῖα ὁμως ὑδραγωγεῖα διὰ τὴν ὁσημέρην αὐξήσαν πρόσχωσιν δὲν ἡδυνήθησαν νὰ διατηρήσωσιν ἐν τάξει τὸ σύστημα τῶν διωρύγων, εἰς τὰς ὁποίας ἤδη οἱ βασιλεῖς τῆς Περγᾶμου ἐπεχείρησαν ἀσκόπους μεταβολάς, ἔπεσε καὶ οἱ κάτοικοι ἐκ τῆς ἐλώδους κοιλάδος ἀνέβησαν εἰς τὰς ἀνωφερεῖς κλιτύας τοῦ Κορησσοῦ.

Συγχρόνως ἠῤῥξανεν ἡ ἀποσκίρτησις ἀπὸ τῆς πίστεως τῶν πατέρων, ἡ δὲ ἐναγώνιος φωνή, δι' ἧς ὁ ἀργυροκόπος Δημήτριος ἐφανάζε τούς ὁμοτέχνους του: «ὁ ναὸς τῆς θεᾶς ἡμῶν καταφρονεῖται καὶ ἡ μεγαλειότης αὐτῆς ἀπόλλυται» ἐπηλήθευσεν ὡς προφητεία.

Πλίνιος ὁ νεώτερος ἀνήγγειλεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα Τραϊανὸν ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τὴν φοβερὰν μεταβολήν, δι' ἣν ὤφειλον νὰ σκεφθῶσι τὰ μέγιστα, ὡς σπουδαιοτάτην ὑπόθεσιν τοῦ κράτους. Ἦδη οἱ ναοὶ ἦσαν ἔρημοι· τὰ εἰς τὰς πόλεις ἀγόμενα θύματα δὲν εὕρισκον ἀγοραστάς, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς ἠῤῥξανεν ἡ νέα δεισιδαιμονία.

Ὁ Πλίνιος ἐνόμιζεν, ὅτι δι' αὐστηρῶν μέτρων ἡδύνατο νὰ ἐμποδίσωσι τὸ κακόν, ὃ δὲ Τραϊανὸς ἐχάρισε εἰς τὴν Ἀρτεμίν νεὰς πύλας τοῦ ναοῦ.

Ἐπὶ Ἀδριανοῦ, ὅστις ἐνεθουσία ὑπὲρ τῶν ἀρχαίων περιφήμων ἱερῶν, ὑψώθη ἡ ὑπόληψις τῆς Ἐφεσίας θεᾶς, ὃ δὲ ναὸς αὐτῆς φαίνεται πάλιν ἐν τοῖς νομισμασι. Καὶ ἐπὶ τῶν νομισμάτων τοῦ αὐτοκράτορος Οὐαλεριανοῦ μετὰ ἑκατὸν ἔτη φαίνεται ὁ ναὸς ἀκέραιος.

Ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἤρχισαν αἱ μεταναστῆσεις τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς χώρας τῶν Σκυθῶν, ὑπόθεν τὰ στίφη τῶν Κιμμερίων ἐτρό-

μαζαν τὴν Μικρὰν Ἀσίαν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Καλλίνου, ἐκείθεν ἤλθον διὰ θαλάσσης οἱ Γότθοι, οἵτινες ἐλεηλάτησαν τὰ ἀπροφύλακτα παράλια. Καὶ ὁ ναὸς λοιπὸν τῆς Ἀρτέμιδος ἐλεηλατήθη καὶ κατεστράφη ὑπὸ τῶν Γότθων τῷ 262 μ. Χ.

Ἡ πόλις μετὰ τῆς ἐπισκοπῆς αὐτῆς διέμεινεν ἐμπορεῖον μέγα. Ὡς μήτηρ πνευματικῆ τῶν χριστιανικῶν κοινοτήτων τῆς Ἀσίας ἡ Ἐφεσος ἔλαβε νέαν ὑπόληψιν ἕνεκα τοῦ Τιμοθέου, πρώτου ἐπισκόπου αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Παύλου ἐγκαταστάνας, καὶ ἕνεκα τῆς παρθένου Μαρίας, ἧς ὁ τάφος ἐδείκνυτο ἐναυθα. Ἐπίσης διὰ τοὺς χριστιανούς τῆς Ἀνατολῆς ἡ Ἐφεσος ἐγένετο κέντρον πνευματικόν, ὅτε τῇ Πεντηκοστῇ τοῦ 431 ἐγένετο ἡ πρώτη ἐν Ἐφέσῳ σύνοδος.

Κατὰ τὴν δεκάτην τρίτην ἑκατονταετηρίδα εἰσέβαλον οἱ Τοῦρκοι εἰς τὰ παράλια, κατέστρεψαν τὴν πόλιν καὶ ἐπὶ τῶν εἰρειπίων τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ἀνήγειραν εἰς τὴν ὑπώρειαν τοῦ φρουρίου τὸ τέμενος τοῦ Σελήμ, ἀριστούργημα ὀθωμανικῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ πρὸ πολλοῦ ἤρειπώθη. Κάτωθεν αὐτοῦ κατοικοῦσιν ἤδη τουρκικαὶ τινες οἰκογένειαι ἐν ταῖς ῥυπαραῖς καλύβαις τοῦ Ἀγιασολοῦκ, ἄλλως τὸ πᾶν εἶναι μέγας τάφος, ἐρημία ἄβατος, ἐλώδης καὶ πλήρης θάμνων, ἔνθα εἶναι ἐπικίνδυνον εἰς τὴν ζωὴν νὰ διαγᾶγη τις καὶ μίαν μόνην νύκτα.

Τὰ μόνα ἴχνη ἱστορικῆς παραδόσεως, ἅτινα μένουσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἀνάγονται εἰς τὴν χριστιανικὴν ἐποχὴν. Ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς δέικνυται ἡ φυλακὴ τοῦ Παύλου καὶ εἰς τὴν ὑψηλὴν ὄφρυ τοῦ Πίωνος τὸ σπήλαιον τῶν ἐπτὰ παιδῶν.

Ἐξ ὅλων τῶν μεγάλων ναῶν τῆς ἀρχαιότητος ὁ ἐν Ἐφέσῳ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος ἦτο ὁ μόνος, οὗ τὰ ἴχνη εἶχον γίνεαι ἀφανῆ, ἕως ὅτου μετὰ δωδεκαετῆ ἀναζήτησιν εἰς ὅλην τὴν πεδιάδα ἀνεκάλυψεν αὐτὸν κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1871 ὁ ἄγγλος ἀρχιτέκτων Wood.

Τοιαύτη ἐν περιλήψει ἡ ἱστορία τῆς Ἐφεσού καὶ τοῦ περιλήμου ἱεροῦ αὐτῆς, τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος τοῦ θύματός τοῦ κόσμου. Ἰδρῦθὲν κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τῶν Φοινίκων ὡς ἱερὸν ἀσιατικῆς τινος θεότητος, τὴν φύσιν ζωογονούσης καὶ τρεφούσης, καὶ ἐπιτηδείως ὑπὸ τῶν ἱερέων διευθυνόμενον, ἐγένετο ἰσχυρὸν κράτος μετὰ δυνάμεως ἀξιολόγου ἐξ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν συγχειμένης καὶ ὑπερασπιζομένης αὐτό. Οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην π. Χ. ἑκατονταετηρίδα ἀφικόμενοι Ἕλληνες οὐ μόνον ἐσεβάσθησαν ἀλλὰ καὶ με-

γάλως ἐτίμησαν αὐτὸ οἰκειοποιηθέντες μάλιστα τὴν θεὰν καὶ τῷ ὀνόματι τῆς Ἀρτέμιδος λατρεύοντες αὐτήν. Ἐπίσης ἐτίμησαν καὶ προϋστάτευσαν αὐτήν οἱ βασιλεῖς τῆς Λυδίας, τῆς Περσίας, αἱ ἑλληνικαὶ δημοκρατίαι τῆς Σπάρτης καὶ τῶν Ἀθηνῶν· εἶτα οἱ μεγάλοι βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας Φίλιππος Β' καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας. Καθ' ὅλον τὸ μακρὸν διάστημα τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας τὸ ἱερὸν τῆς Ἐφεσίας θεᾶς ἦν ἐν μεγίστῃ τιμῇ, κατεῖχεν ἀπειρον πλοῦτον, δόξαν καὶ τιμὴν ἐπὶ μακρότατα ἐκτεινόμενην. Μετὰ τοὺς ἡγεμόνας τούτους καὶ οἱ κοσμοκράτορες Ρωμαῖοι ἐπίσης προϋστάτευσαν τὸ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος καὶ μεγάλα προνόμια ἀπένεμαν αὐτῷ, ὥστε ὄντως ἐθεωρεῖτο παῖσιχυρον καὶ οὐδεμία κοσμικὴ δύναμις ἠδύνατο κατισχύσαι αὐτοῦ.

Ἀλλὰ πρᾶγμα παράδοξον! Ἐνῷ οἱ μεγάλοι βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ δυνάσται ἐσέβοντο καὶ ἐτίμων μὲγάλως τὸ ἱερὸν τοῦτο, οὐ ἡ δύναμις ἐφαίνετο ἀκαταγώνιστος, εἰς μόνος ἀνθρώπος, εἰς Ἰουδαῖος, ὁ ἀπόστολος Παῦλος, κηρύττων τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον, ἠδυνήθη διὰ τοῦ λόγου αὐτοῦ νὰ κλονίσῃ τὴν τέως ἀδιάσειστον ὑπόληψιν τῆς Ἀρτέμιδος καὶ νὰ καταβᾶλῃ αὐτήν εἰς ἔδαφος. Ἐκτοτε περὶ δὲν ἀνέλαβε πλέον, οἱ δὲ εἰσβαλόντες Γότθοι λαφυραγωγῆσαντες κατέστρεψαν αὐτὸ τέλος.

Εἶχεν ἤδη παρῆλθει ἄρξ γε ἡ δύναμις τοῦ παντοδυνάμου ξοάνου τῆς Ἐφεσίας θεᾶς, ὁ δὲ νικηφόρος χριστιανισμὸς διὰ τοῦ σκεύους τῆς ἐκλογῆς κατενίκησε τὴν δύναμιν ἐκείνην, εἰς ἣν ἐκλινον γόνυ βασιλεῖς καὶ δυνάσται, μικροὶ καὶ μεγάλοι, τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης; Ἐκτοτε νῆα ἀνεφάνη δύναμις, ἡ τῆς νέας θρησκείας, τὸ δὲ ὄνομα τῆς Ἐφεσού πάλιν ἐγένετο μέγα, διότι ἡ πόλις αὕτη ἐγένετο κατὰ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν μητρόπολις τοῦ χριστιανισμοῦ. Τὴν ἱερότητα ταύτην κατέχει μέχρι τῆς σήμερον ἡ μητρόπολις Ἐφεσού, μία τῶν πρώτων τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας θεωρουμένη.

Ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἐφάνη, ὅτι ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἐξ Ἀραβίας θύελλαν, τὸ δὲ μεγαλοπρεπὲς ἀλλ' ἠρειπωμένον ἤδη τέμενος τοῦ Σουλτάνου Σελήμ ἀνηγέρθη περὶ τὸν περιφημον ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος· ἀλλὰ καὶ τοῦτο πρὸ πολλοῦ κατέπεσεν καὶ οὐδεὶς διανοεῖται νὰ ἀνεγείρῃ αὐτό.

Ὡστε ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ἀκροπόλεως τῆς Ἐφεσού διαμένει τανῦν ὁ ναὸς τοῦ ἡγαπημέ-

νου τοῦ Κυρίου, τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ, ἐξ οὗ φαίνεται, ὅτι ἔλαβεν ἢ μικρὰ πόλις τῆς Ἐφέσου μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν τούρκων κατάληψιν τὸ ὄνομα Ἀγιοσολούκ, ἐκ παραφθορᾶς τοῦ Ἁγιος θεολόγος. Τὰ πάντα ἠρειπώθησαν, πλείστα μωχμεθανικά τεμένη κείνται εἰς εἰρείπια σήμερον, τὰ φρούρια αὐτῆς ἐπίσης καὶ οἱ ναοὶ καὶ τὰ γυμνάσια καὶ θέατρα καὶ ὠδεῖα τῆς ἑλληνικῆς ἀρ-

χειότητος, περὶ ὧν θέλωμεν ὁμιλήσει βραδύτερον. κείνται μαρτύρια τοῦ πάλαι ποτὲ μεγαλείου τῆς ἐνδόξου Ἐφέσου, πτωχικαὶ τινες καλύβει μένουσιν ἔτι καὶ ὁ ναὸς τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, ἐξ οὗ καὶ τὸ νέον ἐφθαρμένον ὄνομα.

Μ. ΠΑΡΑΝΙΚΑΣ.

ΠΕΡΙ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ.

(Ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ΦΞΔ' Συνεδριάσει).

Πολλὰ καὶ μετὰ πολλῆς τῆς καλλιπειρίας ἀπηγγέλησαν περὶ γυμναστικῆς ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου· ἀλλ' ἡ σπουδαιότης τοῦ θέματος ἐστὶ κατ' ἐμὲ τοιαύτη ὥστε πέποιθα ὅτι καθυποβάλλων εἰς τὴν μελέτην τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου σκέψεις τινὰς περὶ τοῦ πύσον ἐξετίμων αὐτὴν οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι ἐξυπηρετῶ τὸ ὀρθῶς νοούμενον συμφέρον τοῦ ἡμετέρου ἔθνους. Καθότι τὸ σχετικῶς μικρὸν καὶ πολλὰ τοῦ διεσπαρμένον ἑλληνικὸν γένος, μόνον διὰ τῆς ἀπαρτήμου καὶ συντόνου σωμασκήας, κατὰ τὸ παρᾶδειγμα τῶν ἀρχαίων, ἰσχύσει καταστήσῃαι τοὺς πολίτας ἀγαθοὺς μὲν τὰς ψυχὰς, ἰσχυροὺς δὲ τὰ σώματα, ὅπως ἐν εἰρήνῃ πολιτεύωνται, ὡς εἰκὸς τοῖς καλῶς ἀνατετραμμένοις, καὶ ἐκ πολέμου σώζωσι, καὶ ἐλευθέρων καὶ εὐδαίμονα διαφυλάττωσι τὴν πατρίδα.

«Τί δυνάμεθα νὰ μάθωμεν παρὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων;» ἦν τὸ θέμα τὸ προταθὲν προπερὺσιν ὑπὸ τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ ἀκαδημίας τῶν ὠραίων τεχνῶν τοῖς μέλλουσι διαγωνισθῆναι ὑπὲρ τοῦ ἀριστείου de Rossi, θέμα ἀνάμειστον σημασίας διὰ τὸν δέκατον ἑνατον αἰῶνα.

«Οὐτε πρὸς τὴν κομψότητα τῆς ἐργασίας, οὐτε πρὸς τὴν μεγαλοφυῆ ἐπίνοιαν τῶν ἀμειψάντων πρὸ τῆς Ἀλεξανδρινῆς ἐποχῆς Ἑλλήνων δυνάμεθα νὰ ἀντιμετρηθῶμεν ἡμεῖς» λέγει ὁ ἀριστεύσας Ἀββᾶς Ζωγράφος αὐτε εἰ-

ναι εὐκολον ν' ἀποφανθῶμεν εἰς τί δὲν ἦσαν ἐκεῖνοι φέρτεροι ἡμῶν».

Δύσκολος τῶ ὄντι ἐστὶν ἡ εἰς τὴν τελευταίαν ἐρώτησιν ἀπάντησις καὶ ἂν ἔτι ἐξετείνετο αὐτὴ πέραν τοῦ κύκλου τῶν τεχνῶν, ἐν αἷς. κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, περιώριζεν αὐτὴν ὁ Ἀββᾶς Ζωγράφος. Ἡ νομιζομένη ὑπεροχὴ ἡμῶν περὶ τὰς βιομηχανοὺς τέχνας περιορισθήσεται εἰς στενὸν κύκλον, ἂν ἀφαιρέσωμεν τὰς ἀνακαλύψεις, αἰτινὲς εἰσι τὸ ἄθροισμα κληροδοτήσεων πασῶν τῶν προγενεστέρων γενεῶν. Ἀληθῶς αἱ περιφανέστεραι προδοδοὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς νεωτέρου πολιτισμοῦ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἐξεταζόμεναι ἀποδείκνυνται ἀπλαῖ ἐπάνοδοι εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, ὅθεν προήλασαν οἱ κάτοικοι τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος πρὸ εἰκοσιτεσσάρων αἰῶνων. — Ἡ ἀνεξίτηρησκειά, ἦν αἱ σκληραὶ δοκιμασίαι τοῦ μεσαιῶνος καθιέρωσαν, ὡς σύνθημα πάντων τῶν φιλελευθέρων καὶ ἀναμορφωτῶν, ἐξήσκειτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσι καὶ τοῖς δημοκρτοῦμένοις Ρωμαίοις εἰς βαθμὸν ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἡμεῖς ἀπέχομεν, ὅσον καθυστεροῦμεν ἐκείνων κατὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου, τοῦ ἐμπορίου, καὶ τοῦ οἰκιακοῦ βίου. Ἡ τοῦ λαοῦ ἐκπαίδευσις, αἱ ἐθνικαὶ σκληραὶ παραστάσεις καὶ αἱ ὠραῖαι τέχναι πρέπει ν' ἀπαλλαγῶσιν ἀπὸ ἀναριθμητῶν προλήψεων, καὶ ἀποθαρρυντικῶν περιορισμῶν, πρὶν ἢ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν τελειότητα. Πα-

ρασιωπῶμεν τὴν ἐπιστήμην τῆς ὑγιεινῆς καὶ τὴν τοῦ εὐ ζῆν αἰτίνας ποτὲ ἴσως δὲν θὰ ἀναλάβωσιν ἐκ τῆς ὀλιγορίας εἰς ἣν ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας περιέπεσον. Ἄλλ' ἐκ πασῶν τῶν ἐθνικῶν διατάξεις τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἃς παρηγάκωνσεν, ἢ περιεφρόνησεν ὁ νέος πολιτισμὸς πρὸς βλάβην ἡμῶν, οὐχ ὑπάρχει ἄλλη, ἢς ἡ ἐπανόρθωσις ἡδύνατο ἐπενεγκεῖν εὐεργετήματα σπουδαιότερα, ὅσον τὸ σύστημα ἐκεῖνο τῆς φυσικῆς ἐκπαιδεύσεως, ὅπερ ἐπενήργει ἐπὶ τοῦ πνεύματος καὶ ἐμόρφου τὸν χαρακτήρα τῶν ἐξόχων τῆς Ἑλλάδος ἡρώων, πολιτικῶν καὶ φιλοσόφων καὶ ὅπερ δύναται θεωρηθῆναι ὡς διακριτικὸν τι χαρακτηριστικὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἀπὸ παλαιτάτων χρόνων οἱ Ἕλληνες ἀνεγνώρισαν τὴν ἀλήθειαν ὅτι καθ' ὅσον ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ ἐξημέρωσις τῶν ἡθῶν προβαίνουσι, σύστημα τι πανδήμου τακτικῆς σωμαστικῆς ὀφείλει ἀντικαταστήσει τὴν φυσικὴν ἀσκήσιν τὴν ὑπὸ τῶν καθημερινῶν ἀναγκῶν ἀγρίου βίου ἐπιβαλλομένην.

Ἡ φύσις τῶν ἀρχαίων ὄπλων, καὶ ἡ χρῆσις βραχείας ἀμυντικῆς πανοπλίας ἐπέβαλλον τὴν ἀνάπτυξιν τῆς σωματικῆς ἰσχύος, ὡς ἐθνικὴν ἀνάγκην, ἀλλ' ὁ σκοπὸς τῆς γυμναστικῆς οὐκ ἦν ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ἡ πολεμικὴ προπαρασκευῆ. Ὁ νόμος τοῦ Λυκούργου πρᾶξι βλεψεν ἐλεύθερα γυμνάσια πρὸς ἐντελῆ φυσικὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τε παίδων καὶ τῶν κορασίων, καὶ ἀπηγόρευε τοῖς γονεῦσι τὸ ὑπανδρεῖν τὰς θυγατέρας αὐτῶν, πρὶν ἢ αὐταὶ προβῶσιν ἀρκούντως ἐν τισὶν ἀσκήσεσιν ἥττον θηλυπρεπέσι καὶ θελκτικαῖς τῶν ἐν τοῖς ἡμετέροις παρθενωγαγεῖσι ἐν χρήσει *καλλιθεσῶν* ὀνομαζομένων ἀσκήσεων. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἰατροὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἐπέβαλλον ὠρισμένην τινὰ μέθοδον ἀθλητικῶν γυμνασμάτων πρὸς θεραπείαν διαφόρων νοσημάτων, καὶ ἐφεύρον ἰδιαιτερόν τι εἶδος ἀσκήσεων, αἰτίνας, κατὰ τὴν μετρίαν τοῦ Αἰλιανοῦ, οὐδέποτε ἀπετύγχανον εἰς τὴν ἴασιν τῆς πολυσαρκίας. Ὅτε ἡ αὐξήσις πλούτου καὶ ῥαστώνης ἐπηπείλουν χαλαρῶσαι τὸ ἀνδρικὸν φρόνημα τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, αἱ δημόσιαι ἀρχαὶ πασῶν σχεδὸν τῶν ἑλληνίδων πόλεων ἀνέλαβον τὴν ἐπιστασίαν τῆς φυσικῆς ἀγωγῆς τοῦ λαοῦ καὶ οἱ ἐπιστημότεροι πολιτικοὶ ἄνδρες τῶν Ἀθηῶν, Θηβῶν, Κορίνθου καὶ ἄλλων πολιτειῶν, ἀμιλλώμενοι πρὸς τὸν νομοθέτην τῆς Σπάρτης, καθίδρυσαν παλαίστρας, γυμνάσια καὶ διεθνεῖς σταδιοδρομίας, καὶ ἐπενόησαν τρόπους, ὅπως καταστήσωσι δημοφιλεῖς ταύτας τὰς ἀσκήσεις. Ἐν Ὀλυμπίᾳ, Κορίνθῳ, Νεμέξῃ,

καὶ ἐν Ἀθήναις αἱ Διονυσιακαὶ σταδιοδρομίας καθιερώθησαν ὡς Πανελλήνιοι ἀγῶνες, ὅπου οἱ ἀθληταὶ τῶν ἐν Ἐυρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ ἐγκατεστημένων ἑλληνικῶν ἀποικιῶν συνήρχοντο εἰς ὠρισμένας ἐποχὰς ἵνα συναγωνισθῶσιν ἐπὶ ἑξ μῆνας κατὰ τετραετίαν· ἡ περίοδος αὕτη τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων ἦν ἡ βῆσις τῆς ἀρχαίας χρονολογίας. Μόνη ἡ τιμὴ τῆς ἀναγορεύσεως τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐνώπιον ὅλου τοῦ ἔθνους συνηθροισμένου, ἐπήρκει ὅπως ἐλκύσῃ εἰς διαγωνισμὸν πάντα φιλότιμον ἄνθρωπον. Ἄλλ' ἐκτὸς ταύτης πολλαὶ ἄλλαι ἀφορμαὶ καθίσταν θελκτικὸν τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα, τῇ τε νεολαίᾳ καὶ τοῖς ἐν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας ἀνδράσι, καὶ ὑπεξέκαλον τὸν ζῆλον ἀπάντων ὑπὲρ τῆς γυμναστικῆς ἀμίλλης. Οἱ ἀριστεύσαντες κατὰ τοὺς ἐν Ἰσθμῷ καὶ Νεμέξῃ ἀγῶνας ἦσαν ἀπηλλαγμένοι παντὸς δασμοῦ, ἐδακτυλοδεικτοῦντο ἐντίμως ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν, ἐξησφάλιζον τὸ μέλλον αὐτῶν ἀπὸ τῶν περιπετειῶν τῆς τύχης, καὶ ἀπὸ τῶν ἀναγκῶν τοῦ γήρατος, δι' ἐλευθερίου ἐπιχορηγήσεως δημοσίου σιτηρεσίου, καὶ ἀπελάμβανον τὰς ἀσσοδοσίας καὶ ἀτελείας τῶν προνομιούχων τάξεων.

Ὁ Ἠγένετος, ἀπλοῦς πολίτης τοῦ Ἀκράγαντος, ἐκέρδησε τρία ἐκ τῶν πέντε ἔθλων τῆς ἐνενηκοστῆς δευτέρας Ὀλυμπιάδος, καὶ οὕτω διὰ μιᾶς ἀπὸ πένητος ἐγένετο εὐπόρος, ἔνεκα τῶν μεγαλοπρεπῶν δωρεῶν, ἃς ὁ ἐθνουσιασμὸς τῶν θεατῶν ἐπεδαψιλεύσατο αὐτῷ πρὶν ἢ ἐξέλθῃ τῆς κονίστρας. Ἐπανερχόμενος δὲ εἰς τὴν γενέτειραν αὐτοῦ πόλιν προὔπαντήθη καὶ συνωδεύθη πομπωδῶς ὑπὸ τριακοσίων ἀρχαμαζῶν ὧν ἕκαστη, σὺν τῇ ἑαυτοῦ, ἐσύρετο ὑπὸ συνωρίδος λευκῶν ἵππων. Πᾶσαι αἱ διεθνεῖς διχόνοιαὶ καὶ αἱ οἰκογενειακαὶ ἔριδες ἀνεστέλλοντο ὅτε ἤγγιζε τῶν τεσσαράκοντα ὀκτῶ ἡμερῶν ἢ προπαρασκευαστικὴ περίοδος εἰς τὸ τέρμα αὐτῆς· καὶ αὐτοὶ οἱ αἰχμαλωτισθέντες ἐν πολέμῳ, καὶ οἱ ἐνοχοὶ ἐπὶ πολιτικοῖς ἐγκλήμασιν ἀπελύοντο, ἂν ἤθελον νὰ εἰσέλθωσιν εἰς διαγωνισμὸν περὶ τοῦ ἀριστείου οἰουδήποτε ἄθλου. Καθότι ἔθεωρετο λίαν ὑπερβολικὴ ποινὴ, ἔνεκα ἀπλοῦ πολιτικοῦ ἐγκλήματος, στεροῦσαι αὐτοὺς τηλικαύτης δόξης· ἡ καταπληκτικὴ δύναμις τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων καταφαίνεται ἀποχρώντως ἐκ τῆς περὶ τοῦ Ροδίου Διαγόρα ἀφηγήσεως, ὅστις ἐν τῇ νεανικῇ αὐτοῦ ἡλικίᾳ ἐχρημάτισε περίφημος ἀθλητῆς, ἦτο δὲ παρῶν ὅτε οἱ δύο αὐτοῦ υἱοὶ ἐκέρδησαν τὰ πέντε ἀριστεῖα ὑπὲρ ὧν οἱ ἀθληταὶ ἐπέστη τῆς Ἑλλάδος ἐνησκούοντο ἐπὶ τετραετίαν ὅλην. Ὅποτε οἱ ἀθλη-

παντες νεανίσκοι ἄρνητες τὸν πατέρα αὐτῶν ἔφερον αὐτὸν διὰ μέσου τοῦ θεάτρου, αἱ ζητωκραυγαὶ τοῦ συνθηροισμένου πλήθους ἠκούσθησαν μέχρι τοῦ λιμένος τῶν Πατρῶν ἀπέχοντος ἐπὶ τὰς ὄλας λεύγας· ἀλλ' ὁ Διαγόρας αὐτὸς δὲν ἤκουσε τίποτε πλέον ἐπὶ γῆς μετὰ τὴν φωνὴν τοῦ κήρυκος ἀναγορεύοντος τὰ ὀνόματα τῶν νικητῶν, διότι ἡ εὐτυχεστέρα στιγμή τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἦν καὶ ἡ τελευταία. "Ἄν ἐν τῇ αὐτῇ Ὀλυμπιάδι εἰς ἀθλητῆς ἐλάμβανε πλέον τοῦ ἐνός ἀριστείου, ὁ ἀνδριάς αὐτοῦ κατεσκευάζετο ὑπὸ τοῦ ἐπισημοτέρου ἀγαματοποιοῦ ἀναλώμασι τῆς πατρίδος αὐτοῦ, καὶ ἀνιδρύετο ἐν Ὀλυμπίᾳ εἰς ἀνάμνησιν τῆς νίκης αὐτοῦ. Τίνα ἄρα γε ἐπίγειον κατασκήνωσιν μεγαλοπρεπεστέραν τῆς ἐν τῷ ἱερῷ ἄλσει τῆς Ἥλιδος δύναται τις νὰ φαντασθῆ; ἔνθα ὑπὸ τὴν σκιὰν παλαιφύτων δένδρων ἴσταντο οὗτοι οἱ ἀνδρίζητες, ἐνῶ ἡ κορυφὴ τοῦ ὄρους καὶ ἡ προκειμένη πεδιάς ὑπὸ ἀριστουργημάτων τῆς ἐλληνικῆς τέχνης καθωραϊζόντο, οἷα ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς καὶ τὸ Πάνθειον τοῦ Καλλικράτους;

Ἐκτός τῶν πλατειῶν καὶ δημοσίων τοποθεσιῶν, προσδιωρισμένων εἰς ὀπλασκίας καὶ παντοειδῆ γυμνάσια, ἐξ ὧν πᾶσα κωμόπολις εἶχε μίαν ἢ δύο, μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων ὀργάνων διὰ παντός εἶδους γυμνάσματα, μετὰ δημοσίων λουτρῶνων καὶ αἰθουσῶν διὰ δημοσίου διαλέξεως, ὑπῆρχον εἰς τὰς μεγάλας πόλεις προσέτι σωματεῖα διὰ τὴν ἐξάσκησιν καὶ προαγωγὴν ἰδιαιτέρων τινῶν γυμνασμάτων, ἐφ' οἷς οἱ πολῖται ἐσεμνύοντο ἀμιλλώμενοι πρὸς ἐτέρας ὁμόρους πόλεις. Ἡ πάλη, τὸ ἀκόντισμα, ἡ σταδιοδρομία, ὁ δίσκος, τὸ ἄλμα, ἡ σχοινοβατία, τὸ τόξευμα ἦσαν ἕκαστον ὑπὸ τὴν προστασίαν συλλόγων ἐχόντων ἰδιαιτέραν κοινίστραν ἢ αἰθουσαν ἀσκήσεως. Πολλὰ ἔξοχα προτερήματα τῶν ἡμετέρων προγόνων, καὶ ἡ εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἐθνικοῦ αὐτῶν βίου προαγωγὴ ὀφείλονται ἀναμφιλέκτως εἰς ταύτας τὰς πηγὰς τῆς διανοητικῆς καὶ φυσικῆς εὐεξίας. Ὑγεία καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως ἦν πραγματικῶς τὸ πρῶτον χαρακτηριστικὸν τῆς ἐποχῆς αὐτῶν, διότι ὑγεία καὶ ῥώμη εἰσι συνώνυμα. Ἡ πρόσκησις ἔξεων προσφόρων εἰς ἀθλητικούς ἀγῶνας ἀποσοθεῖ τὴν ἀνάπτυσιν νοσερῶν στοιχείων καὶ διευκολύνει τὴν ἔξωσιν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ. Διὰ τοῦτο βλέπομεν μετὰ ἀνθρώπων καὶ ζώων, ἐν καταστάσει ἀγρίᾳ διατελούντων, ὧν ἡ μυώδης δύναμις ἐστὶν ἐξ ἀνάγκης εἰς ὑψίστον βαθμὸν ἀνεπτυγμένη, ὅτι τὰ νοσήματα εἰσι σπκνιώτατα, καὶ πρόωρος θάνατος

μόνον ἐνεκα τραυμάτων ἢ παραταθέντος λιμοῦ συμβαίνει. «Ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν ἐργατικῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῶν συνεπειῶν δυσπέπτου ἢ υπερβολικῆς τροφῆς», λέγει ὁ Βοερχάβιος, «ἀπόδειξις ἐστὶν ὅτι ἐννέα δέκατα τῶν συνήθων νοσημάτων ἠδύναντο νὰ θεραπευθῶσι μηχανικῶς ἄνευ τῆς ἐπεμβάσεως τῆς χημίας, διὰ τῆς δενδροτομίας ἢ ξυλοκοπίας π. χ. ἀντὶ τῆς καταπόσεως καθαρτικῶν, κικίνου ἐλαίου καὶ θειούχου ὕδατος». Ἡ φυσικὴ ἀκνησις ταχύνοσα τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος διεγείρει τὴν ἐνέργειαν πάντων τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων, ὧν σὶ ὁμόρρυθμοι λειτουργοὶ συνιστῶσι τὸ φαινόμενον τῆς ζωῆς, καὶ ἀποσοθεῖ μυρία λειτουργικὰ νοσήματα ἐξ ὧν ἕκαστον ἠθέλην ἐπενεργεῖ ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, καὶ ἰδίως ἐπὶ τοῦ ὀργάνου τῆς ψυχῆς, τοῦ ἐγκεφάλου.

Ψυχικὴ παθολογία καλῶς ἐννοουμένη ἐστὶν ἡ φυσιολογικὴ ἐπιστήμη ἡ ἀνεργητικὴ τὴν στενὴν σχέσιν καὶ ἀμοιβαίαν ἐπίδρασιν τὴν ὑπάρχουσαν μετὰ τὴν ψυχῆς καὶ σώματος καὶ τὴν ἐπιρροὴν οἷαςδήποτε φυσικῆς παρεκτροπῆς ἐπὶ τῶν λεπτοτέρων λειτουργιῶν τοῦ ἐγκεφάλου. Ἡ φυσικὴ ὑπεροχὴ τῶν προαλεξανδρινῶν Ἑλλήνων ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ μᾶλλον εὐρωστα καὶ ῥωμαλέα ἔθνη τῆς καθ' ἡμᾶς ἐποχῆς καταφαίνεται καλλίστα ἐκ τῆς στρατιωτικῆς στατιστικῆς τοῦ Ξενοφῶντος. Ἡ πανοπλία Σπαρτιάτου στρατιώτου, εὐθέτου πρὸς πορείαν εἶχε βῆρος ἐβδομήκοντα πέντε λιτρῶν (ὀκάδων περίπου 18) ἄνευ τῶν ἐργαλείων χρησίμων πρὸς στρατοπέδουσιν, ὑπονομέουσιν καὶ γεφυροποιεῖαν καὶ τῶν μερίδων ἄρτου καὶ ξηρῶν καρπῶν, ἅτινα διενέμοντο κατὰ πᾶσαν ἐβδομάδα καὶ ἠύξανον τὸ φορτίον τοῦ πεζοῦ στρατιώτου εἰς 90—95 ἢ καὶ 100 λίτρας (21 1/2, 22 1/2 ἕως 26 ὀκάδας περίπου). Τὸ φορτίον τοῦτο ἐδαστάζετο φερόμενον κατὰ λόγον τεσσάρων ἀγγλικῶν μιλίων τὴν ὥραν ἐπὶ δώδεκα ὥρας καθ' ἐκάστην ἡμέραν, καὶ μόνον εἰς τὰς αὐχημῆρας ἐρήμους τῆς Κοίλης Συρίας ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐπικούρων Ἑλλήνων ἐνόμισε φρόνιμον νὰ συντάμη τὸ σύνθηρος μῆκος τῆς καθημερινῆς πορείας κατὰ ἕν τέταρτον.

Αἱ γυμναστικαὶ δοκιμασίαι ἐν χρήσει ὑπὸ τοῦ Συστάρχου, ἤτοι ἀξιωματικοῦ στρατολογούντος ἐκλεκτὸν σῶμα στρατιωτῶν, θὰ ἐνομιζόντο οὐχ ἤττον παρὰ τοῦ ὑπὸ τῶν ἀβροστολιστῶν ἀξιωματικῶν ἐκλεκτοῦ λόγου τῆς σήμερον. Ῥωμαλεὶ καὶ εὐμορφοὶ ἄνδρες, ἀναστήματος ὑψηλοῦ, δι' αὐτὰ καὶ μόνα τὰ προσόντα δὲν ἐγίνοντο δεκτοί, ἄν πρὸς τούτοις δὲν ἦσαν

ικανοὶ νὰ πηδήσωσι καθέτως εἰς ὕψος ἴσον τῷ ἀναστήματι αὐτῶν καὶ ὀριζοντίως εἰς ἀπόστασιν τριπλασίαν, δύο τρίτα δὲ αὐτῶν τῶν διαστάσεων ἐν πλήρει πανοπλίᾳ· νὰ ῥίψωσι βῆρος ἰσοστάσιον τῷ τριτημορίῳ τοῦ σώματος αὐτῶν εἰς ἀπόστασιν εἴκοσι πήχεων, καὶ νὰ ἀκοντίσωσι μετὰ τοσαύτης δεξιότητος, ὥστε νὰ μὴ σφάλωσι σκοποῦ ἰσομεγέθους πρὸς ἀνθρωπίνην κεφαλὴν ὑπὲρ τὰ τέσσαρα, ἐκ δέκα ἀκοντισμάτων, εἰς ἀπόστασιν πεντήκοντα πήχεων, ἐκτὸς ἄλλων δοκιμασιῶν ἐπιτηδεύσθητος περὶ τι τὸ τοξεύειν καὶ τὸ ξιφομαχεῖν.

Ἄφου τοσαύτη ἀνάπτυξις φυσικῆς ῥώμης καὶ τόσον ὑπερτέρα τῶν ἡμετέρων ἔξων ἀπαιτεῖτο διὰ τοὺς νεοσυλλέκτους, δὲν πρέπει νὰ θαυμάζωμεν ἂν τὰ κατορθώματα τῶν πρωταγωνιστῶν ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ὑπερέβαινον καὶ τὰς ἀνδραγαθίας τῶν ἡμετέρων ἀθλητῶν τῆς σήμερον. Πολυδάμας ὁ ἀθλήσας καὶ ἀριστεύσας ἐν τῇ ἐνενηκοστῇ ἐβδόμῃ Ὀλυμπιάδι ἠδύνατο νὰ θραύσῃ κρηνίον δαμάλεως δι' ἐνὸς γρονθοκοπήματος, καὶ ἐπιθήσειεν ἄγριον ἵππον συλλαβῶν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀπλῶν τῶν ὀπισθίων σκελῶν, ἅτινα περιέστρεψεν εἰς βαθμόν, ὥστε οἱ ἄρμοι τῶν κνημῶν τοῦ ζώου ἔτριζον ὀσάκις ἀπεπειρᾶτο τοῦτο νὰ ἀνασκιρτήσῃ. Μίλων ὁ Κροτωνιάτης ὁ ἀθλητὴς ἐκεῖνος, ὅστις ἐβάστασε καὶ περιέφερεν ἐν τῷ σταδίῳ σφριγῶντα ταῦρον, δὲν ἠδύνατο νὰ μετατοπισθῇ ἐλκόμενος ὑπὸ τεθρίππου, ὅταν ἐπάτει διὰ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἀντείρειδε τὸν δεξιὸν ἐπὶ προεξέχοντος βράχου. Ὁ αὐτὸς ἔσωσεν εἰς τινα περίστασιν ὀλοκλήρον συνέλευσιν Πυθαγορείων φιλοσόφων, ὅτε ἡ στέγη ἐτοιμορρόπου ναοῦ ἐκινδύνευε νὰ καταπέσῃ ἐπ' αὐτῶν, βασιτάσας διὰ τῶν ὑψωμένων βραχιόνων· του τὴν ἀψίδα τῆς στοᾶς τῆς εἰσόδου, μέχρις ὅτου ἀπάντων διαφυγόντων καὶ αὐτὸς διὰ δύο ἐσπευσμένων ἀλμάτων ἑαυτὸν διέσωσε — Ἰθαίος ξιφομάχος, οὔτινος ἡ φήμη ἔφθασε μέχρι τῆς αὐλῆς τῆς Περσίας, προσεκλήθη εἰς Σάρδεις, ἔνθα ἦν τὸ θερινὸν ἐνδιαίτημα τοῦ βασιλέως Δαρείου, καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ συνήνεσεν ἡ ξιφουλκία κατὰ τριῶν ἐκλεκτῶν ἀνδρῶν τοῦ *Τάγματος τῶν ἀθανάτων*, ὡς ὠνομάζοντο οἱ Πέρσαι σωματοφύλακες. Χηλεπὸς ἄγων ἐπέπληθε, καθ' ὃν οἱ τρεῖς ἤρξαντο ὀπισθοποροῦντες, ἐντὸς δὲ ὀλίγων λεπτῶν ἕκαστος τῶν τριῶν ἀθανάτων θανατηφόρον ἔλαβε τραῦμα. — Ὁ Ἐλαφόπους τοῦνομα αὐτόχθων ἀμερικανός, μεταβίβασθεις εἰς Ἀγγλίαν τῷ 1758 ἔτει, ὑπερέδραμε τοὺς ὠκυτέρους ἵππους,

τοῦ μήκους τοῦ δρόμου μὴ ὑπερβαίνοντος τὰ δύο τρίτα τοῦ μιλίου. Κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν τοῦ Νικολάου Μαρκέλλου οἱ χῆτοιχοι τῆς Ραβέννης ἐν Ἰταλίᾳ ἐθαύμασαν τὰ κατορθώματα νεανίου τινὸς ἐκ Σαβοίας, ὅστις κατ' ἐπανόληψιν ἐνίκησε τρέχων τὸν εὐνοούμενον κέλητα ἵππον τοῦ Δόγου, καὶ προὔκλει οἰονδήποτε ἱππέα, καὶ δι' ὁσηνδήποτε ἀπόστασιν ἵνα τρέξωσιν ἐπὶ ἐδάφους κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον ἀνωφεροῦς, οὐχὶ δὲ κατωφεροῦς ἢ ἀμμώδους. Ἄλλ' οἱ σταδισθρομοὶ τῶν ἑλληνικῶν καὶ ῥωμαϊκῶν στρατῶν συχνάκις συνηγωνίζοντο μετὰ κελήτων ἵππων καὶ γεγυμνασμένων κυνῶν, ἄνευ τοιούτων ἐπιφυλάξεων. Ὁ Πίνδαρος ἐξύμνησε τὴν ἀνδραγαθίαν Ῥοδίου ἀθλητοῦ, ὅστις διηγωνίσαστο μετὰ τεσσάρων ἀλλεπαλλήλως διαδεχομένων καλπαζόντων ἵππων ἀπαυθησάντων εἰς τὸν μετ' αὐτοῦ δρόμον. Οἱ ἡμεροδρόμοι τῶν ἀρχαίων ἑλλήνων ὠδοιπόρουν ἀπὸ ὀγδοήκοντα μέχρις ἐνενηκοντα μιλίων τὴν ἡμέραν. Περφθεις ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, ὁ Φεδιππίδης ἵνα ἐπικαλεσθῇ τὴν βοήθειαν τῶν Λακεδαιμονίων πρὸ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης, ἀπὸ τοῦ Ἀστεως ἀφίκετο δευτεραίως εἰς Σπάρτην. Ὁ δὲ κομισας εἰς Ἀθήνας τὴν εἰδησιν τῆς ἐν Μαραθῶνι νίκης τὴν ἀκόλουθον τῆς μάχης νύκτα, οὔτινος τὴν ἀνύγλυφον εἰκόνα πιθανολογεῖται ὅτι ἀνεκάλυψαν, καὶ ἐγὼ ἐθεασάμην ἐν τῷ Θησεῖῳ τῶν Ἀθηνῶν, ἔτρεξε βεβαίως κατὰ λόγον δεκατεσσάρων μιλίων τὴν ὥραν. — Εὐχίδας ὁ Πλαταιεὺς κομισας πῦρ καθαρὸν ἀπὸ τῆς ἐστίας τῶν Δελφῶν, ὡς τῆχιστα, ἀντὶ τοῦ ἐκ τῆς παρουσίας τῶν βαρβάρων μινθέντος καὶ μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀποσβεσθέντος πυρός, ὡς θύσασιν κατὰ τὸν χρησμὸν τῆς Πυθίας, ἐπὶ νεοδημήτου βωμοῦ τοῦ Ἐλευθερίου Διός, δι' ἄγνου ἑλληνικοῦ πυρός, ἀπῆλθεν εἰς Δελφούς καὶ ἀγνίσας τὸ σῶμα καὶ περιρρανόμενος ἐστεφανώσατο δάφνη, καὶ λαβὼν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τὸ πῦρ, δρόμῳ πάλιν εἰς τὰς Πλαταιὰς ἐχώρει, καὶ, πρὸ ἡλίου δυσμῶν, ἐπανῆλθε τῆς αὐτῆς ἡμέρας διατρέξας χιλίους σταδίους, (120 μιλιαὶ περίπου) δι' ὃ οἱ Πλαταιεῖς τῷ ἐπέγραψαν τὸδε τὸ τετράμετρον ἐπιτύμβιον·

«Εὐχίδας Πυθῶδε θρέξας ἦλθε τᾶδ' αὐθημερόν.»

Δίων ὁ Χρυσόστομος διηγείται περὶ Θεσσαλοῦ τινος πατριάρχου ἐξασκῆσαντος τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἡμεροδρόμου ὑπὲρ τὰ ἐνενηκοντα ἔτη, ἀρξαμένου ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ τῆς ἡλικίας ἔτους, καὶ παύσαντος τέλειον ὅτε ἔφθασεν εἰς τὸ

εκατοστόν δέκατον ἔτος. Κατά δὲ τὴν δολιχοδρομίαν ταύτην, ὡς δικαιούται τις νὰ ὀνομάσῃ τὸν βίον αὐτοῦ, οὐδέποτε ἐπρόδωσέ τι τῶν ἐμπιστευθέντων αὐτῷ, οὐδέποτε καθυστέρησε τῆς ὀρισμένης ὥρας, καὶ πῶποτε δὲν ἠσθένησεν οὔτε μίαν ὥραν.

Μακροβιότης οὐκ ἦν τὸ ἐλάχιστον τῶν εὐεργετημάτων, ἅτινα οἱ ἀρχαῖοι ἀπελάμβανον ἐκ τῆς ὑγιοπαρ' ἑχοῦ γυμναστικῆς. Ἡ δευτέρα ἀπογραφή τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους ἐπὶ τῆς αυτοκρατορίας τοῦ Γραϊανοῦ χορηγεῖ περιέργους τινὰς στατιστικὰς εἰδήσεις περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, δεικνύουσα ὅτι μεταξύ τῶν εἰκοσιοκτῶ ἐκατομμυρίων κατοίκων τῆς βορείου Ἰταλίας, τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος ὑπῆρχον ἑνδεκά χιλιάδες ἑκατονταετῶν, ἐξ ὧν οἱ ἑπτακόσιοι πεντήκοντα ὑπερέβησαν τὰ ἑκατὸν εἴκοσι ἔτη, ὀγδοήκοντα δὲ τὰ ἑκατὸν πεντήκοντα, καὶ εἴκοσι τὰ ἑκατὸν ἐβδομήκοντα πέντε ἔτη τοῦ βίου αὐτῶν, ἐνῶ τρεῖς ἐδιπλασίασαν τὴν ἑκατονταετηρίδα, καὶ ὁ μὲν ἐξ αὐτῶν ἦγε τὸ ἕκτον, ὁ δὲ τὸ ὄγδοον, καὶ ὁ τρίτος τὸ δέκατον ὄγδοον τῆς ἡλικίας ἔτος ἐπὶ τοῖς διακοσίοις. Τέσσαρες ἀδελφοὶ ἀλβανικῆς τινος οἰκογενείας ὑπερέβησαν ἅπαντες τὰ ἑκατὸν δέκα ἔτη τῆς ἡλικίας αὐτῶν. Μὴ θαυμάσῃ δὲ τις, κύριοι, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὸν περὶ διαρκείας τοῦ βίου τῶν ζωϊκῶν ὄντων ὑπολογισμὸν τοῦ περικλεοῦς φυσιολόγου τῆς Γαλλίας Buffon. Οὗτος λέγει ὅτι ὁ κατὰ φύσιν βίος ἀνθρώπων καὶ ζῶων συνήθως παρατείνεται μετὰ τὴν πλήρη ἀνάπτυξιν τῆς αὐξήσεως τοῦ σώματος ἑπτάκις τόσα ἔτη, αὕτη δὲ ἀπαιτεῖ εἴκοσι μέχρι τριῶντα ἔτων εἰς τινὰς χώρας διὰ τὸν ἄνθρωπον, ὅθεν δὲν εἶναι παράδοξον, ἂν ὑπὸ εὐνοϊκᾶς περιπτώσεις φυσικῆς γυμναστικῆς ἀγωγῆς ὑπερηκόντισάν τινες τὰς δύο ἑκατονταετηρίδας. Ἡ αὕτη ἀπογραφή καταδεικνύσιν ὅτι μεταξύ τῶν ῥαθύμων φυλῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, Αἰγύπτου καὶ Παλαιστίνης ἢ ἀναλογία τῶν ἑκατονταετῶν εἰς ἕκαστον ἐκατομμύριον τῶν κατοίκων καὶ τότε ἦτο ταπεινότερα, καὶ δὲν ὑπερέβαινε πολὺ τὸν μέσον ὅρον τῆς μακροβιότητος τοῦ παρόντος αἰῶνος. Ὅτι τὰ ἐβδομήκοντα ἔτη τοῦ ἑβραίου ψαλμῶδου δὲν ἦσαν ἀνεκὰθεν τὸ τέρμα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου δὲν δύνανται νὰ τὸ ἀρνηθῶσιν οἱ ὀρθόδοξοι ἀναγνώσται τῶν Μωσαϊκῶν γενεαλογιῶν, καὶ οἱ εὐδοκιμώτεροι βιολόγοι συμφωνοῦσιν ὅτι θὰ ἦσαν πολὺ ὀλιγώτερον τοῦ φυσικοῦ ὀρίου τῆς ζωῆς καὶ σήμερον, ἂν ὁ τρόπος τοῦ ζῆν καθ' ἡμᾶς δὲν ἦτον ὅλως ἀτακτός.

Θὰ ἐσαφηνίζοντο πολλὰ ὀχληραὶ ἀντιφάσεις καὶ θὰ ἐξηγοῦντο πολλὰ αἰνίγματα τῆς ὑπέρξεως ἡμῶν, ἂν ἦτο δυνατόν νὰ βεβαιωθῶμεν ὅτι διὰ τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν φυσικῶν κανόνων τῆς ὑγιεινῆς ἠθέλομεν παρατείνει τὸν ἔσχατον τοῦτον ὅρον τοῦ ψαλμῶδου κατὰ τριῶντα ἢ τεσσαράκοντα ἔτη, παρέχοντες οὕτως εὐχρεστον λύσιν τοῦ ὅλου προβλήματος τῆς ζωῆς. Ἐν τῇ πρоруση καταστάσει τῶν πραγμάτων, ὁ βίος ἡμῶν εἶναι ἡμιτελὲς μυθιστόρημα, δράμα διακοπτόμενον ἐν μέσῳ τῆς πρώτης πράξεως. Ἡ ἐνιαύσιος ἡμῶν περίοδος λήγει, πρὶν ἢ τὸ δένδρον τῆς ζωῆς λάβῃ καιρὸν νὰ ὠρμήσῃ τοὺς καρπούς αὐτοῦ. Ὁ ὑπὲρ τῆς ἀθανασίας πόθος, ὃν συχνάκις προτείνουσιν ὡς ἀπόδειξιν τῆς μελλούσης ὑπέρξεως, προέροεται πιθανώτατα ἀπὸ ἐνστικτοῦ αἰσθήματος τῆς ἀληθείας, ὅτι δηλαδὴ τὰ ὄρια τοῦ παρόντος βίου εἰσὶν ὑπὲρ τὸ δέον στενὰ, ὅπως φθάσωμεν τὸ τέρμα τοῦ ἡμετέρου προορισμοῦ. Διότι οἱ ἀόριστοι οὔτοι πύθοι ἦσαν ἄγνωστοι εἰς τοὺς Σημίτας καὶ εἰς τοὺς Ἑλληνας πατριάρχας· ἐκεῖνοι ἀπέθνησκον ἐν εἰρήνῃ, πλήρεις ἡμερῶν, καὶ εὐχαριστημένοι, ὡς θὰ ἦτο πᾶς λογικὸς ἄνθρωπος, ὅστις ἐθέλατο ἑκατὸν πεντήκοντα ἀνακυκλήσεις τῶν τεσσάρων ὠρῶν καὶ ἀπήλαυσε τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ ἐν πλήρει ὑγείᾳ.

Οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι τὰ στρατιωτικὰ κατορθώματα τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων ἦσαν ἀναγκαῖα συνέπεια τῆς κατὰ φύσιν ἀνατροφῆς αὐτῶν. Ἄ ἔθνος, λέγει ὁ Ἰωάννης Ἰάκωβος Ρουσσώ, ἔχον εἰκοσάκις χιλίους ἀνδρας ἐστὶν ἀήττητον». Ἀνδρεία καὶ ἀρετὴ παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἦσαν λέξεις συνώνυμοι, ὑπονοῦσαι ῥώμην καὶ θάρρος, ἢ δὲ πεποθησὶς εἰς τὴν τόλμην καὶ τὴν ῥώμην ἐνόπλων συμπολιτῶν παρέχει τὸν ἐθνικὸν ἐκείνον ἠρωϊσμόν, ὅστις ἐνεθάρρυνε τοὺς δημοκρατούμενους Ἑλληνας, τοὺς Ἑλβετοὺς, καὶ τοὺς Μαυροβουνίους νὰ περιφρονῶσι τοὺς ἰσχυροὺς, καὶ ἀριθμητικῶς ὑπερτέρους στρατοὺς τῶν ἀποπειραθέντων νὰ ὑποδουλώσωσιν αὐτούς. Οὐχὶ εἰς τὰ πολιτικὰ αὐτῶν συστήματα, ἀλλὰ εἰς τὰ φυσικὰ αὐτῶν προτερήματα ὀφείλουσι τὰ ἔθνη ταῦτα τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν. Ἡ ἱστορία τῶν παρελθόντων χιλίων ἔτων δεικνύει σαφῶς τὸ παράδοξον τοῦτο φαινόμενον, ὅτι οἱ διεθνεῖς πόλεμοι, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως, ἀπέληξαν πάντοτε εἰς τὴν νίκην τῶν βρείων ἐθνῶν κατὰ τῶν μεσημβρινωτέρων ἀντιπάλων αὐτῶν. Οἱ Καρχηδόνιοι ἀπὸ τῆς Φοινίκης ὀρμώμενοι κατέκτησαν τὰς Νουμιδικὰς ἡγεμονίας, ὑπέκυψαν δὲ ἀκολούθως καὶ οὐ-

τοι εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν γειτόνων αὐτῶν Ῥωμαίων. Ἡ Ῥώμη νικήτρια κατὰ πάντων τῶν νοτιῶν, νοτιοανατολικῶν καὶ νοτιοδυτικῶν ἀνταγωνιστῶν αὐτῆς κατεβλήθη ὑπὸ τὸν σιδηροῦν βραχίονα τῶν Βισιγόθων. Οἱ βόρειοι τῆς Ἰσπανίας χριστιανοὶ ἐνίκησαν τοὺς μεσημβρινοὺς Μαυριτανοὺς Ἰσπανοὺς. Οἱ βόρειοι Τουρκομάνοι ἤρπασαν τὸ σκῆπτρον ἀπὸ τῶν μεσημβρινῶν ὁμοθρήσκων αὐτῶν Μωαμεθανῶν. Οἱ βόρειοι Μογγόλοι Τάρταροι κατεδυνάστευσαν τοὺς μεσημβρινοὺς Μογγόλους τῆς Σινικῆς. Οἱ ἄνω Γερμανοὶ τῆς Πρωσσίας ὑπερίσχυσαν τῶν μεσημβρινῶν κρατῶν τῆς Γερμανικῆς Ὁμοσπονδίας. Οἱ ἀρκτῶοι Σκανδιναυοὶ ἐγένοντο κύριοι τῆς Νορμανδίας, τῆς Βρεττανίας καὶ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας. Ἡ οἰκογένεια τῶν Ἀψβούργων ἐστιάσθη ὑπὸ τῆς τῶν Ὁενζόλλερν. Ἐν βόρειον ἰταλικὸν βασιλεῖον ἀπερόφησε τὰ μεσημβρινὰ κράτη τῆς ἰταλικῆς χερσονήσου. Ἐὐ αὐτὸ φαινόμενον ἐπανελήθη ὑπὸ μυρίας μορφᾶς ἀπὸ τῆς Σινικῆς μέχρι τῆς Περουσίας, ἀπὸ τῶν Τρωϊκῶν μέχρι τοῦ προσφάτου ἱμφολλίου πολέμου τοῦ ἐν τῇ ἀρκτῶχ Ἀμερικῇ καὶ τῶν χθῆς καὶ πρώην γενομένων ὑπὸ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἡπείρου πολέμων.

Τί ἄλλο σημαίνουναι πάντα ταῦτα, εἰμὴ ὅτι ἡ τύχη τοῦ πολέμου ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς σωματικῆς ἰσχύος τῶν μαχητῶν; Ἡ Ῥώμη δὲν ἐνίκηθη ὑπὸ τῆς διανοητικῆς ὑπεροχῆς τῶν Βισιγόθων, οὐδ' ἡ Μαρία Θηρεσία ἠττήθη ἐνεκα τῶν ἠθικῶν προτερημάτων τῆς ὑποθέσεως τοῦ Φρειδερίκου· ἀλλ' ἠμποροῦμεν ἀσφαλῶς νὰ δι-σχυρισθῶμεν ὅτι εἰς πάντας τοὺς διεθνῆς ἀγῶνας τὰ φυσικὰ προσόντα ἦσαν ἐκ μέρους τοῦ βορείου ἀνταγωνιστοῦ. Τὸ κλίμα καὶ ἡ σχετικὴ ἀφορία τῶν ψυχρῶν χωρῶν ἐπιβλάουσι ἀδιάλειπτον διμάχην πρὸς τὰς ἀντιζῶους δυνάμεις τῆς φύσεως, καὶ καθιστῶσι τὸν ἄνθρωπον Ῥωμαλέον καὶ εὐτολμον, ὅπερ ἐστὶν ἡ βία πᾶσης στρατιωτικῆς δραστηριότητος. Ἀλλὰ τὸ τυχαῖον τοῦτο προτέρημα, τὸ ὅποιον τὰ βόρεια ἔθνη κέκτηνται ἐνεκα τοῦ δυσχειμέρου κλίματος αὐτῶν, οἰονδήποτε ἔθνος δύναται νὰ ἀποκτήσῃ ἀμέσως καὶ πολὺ εὐαρεστώτερον διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἐντελοῦς καὶ πανδήμου συστήματος φυσικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Αἱ ἐκφαλισθεῖσαι ἢ ἐκπεσοῦσαι φυλαί, ὡς ἐκλήθησαν τὰ μεσημβρινὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς, δὲν ἀγνοοῦσι παντάπασιν τὰς αἰτίας τοῦ ἐκφαλισμοῦ αὐτῶν. «Πῶς τολμᾶτε νὰ ἐπικαλεσθῆτε τὴν ἀντίληψιν τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ τῶν πολέμων;» λέγει ὁ Σίμων Βολιθάρ

ἐν τῇ περιλαλήτῳ ἐκείνῃ διαμαρτυρῆσει κατὰ τῆς προικοδοτήσεως τῶν μοναστηρίων, «ἀφ' οὗ ἀτρεροῦτε ὄλην τὴν λατρείαν ὑμῶν εἰς ὀμάδα νοσερῶν ἀγίων;» καὶ διὰ γλώσσης ἔτι ἀπλουστερίας ὁ ἐνάρετος Boileau κατακρίνων τὴν μαλθακότητα τῶν πατριωτῶν αὐτοῦ: «Ποῦ ἐστιν ἄρα γε ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ;» ἀνακράζει ἐν τῇ δευτέρῃ ἐπιστολῇ αὐτοῦ, «ἔλλειψις φυσικῆς ἀσκήσεως, καὶ μοχθηραὶ ἔξεις οὐδὲν ἀφήκαν ἐκ τῆς μορφῆς ἐκείνης, ἥτις ἄλλοτε ἦν ἀμμόδιον πρότυπον δι' ἑλληνικὰ ἀγάλματα· ἐγεγόμεθα τῷ ὄντι γενεὰ ἀναπήρων!»

Ἡ ἐν τῷ ὑπαίθρῳ ἀσκήσις χορηγεῖ προσέτι ὠραιότητα καὶ τὴν φυσικὴν ἐκείνην χάριν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ μαχητῆς τῆς Νέας Ζηλανδίας ὑπερτερεῖ τοῦ φιλαρέσκου θηλυδρίου πεπολιτισμένης μεγαλοπόλεως. Οὐ μόνον οἱ χαλκόχορος ἰθαγενεῖς τῆς ἀρκτῶας Ἀμερικῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ βέρβαροι, τῶν ὁποίων αἱ περικαλλεῖς μορφαὶ ἀναγκάζουσιν ἡμᾶς νὰ θεωρῶμεν αὐτοὺς ὡς πρότυπα τῶν Καυκασίων φυλῶν, οἱ κάτοικοι τῆς Κιρκασίας καὶ τοῦ Δαγεστάν, ἀνήκουσιν εἰς τὴν Μογγολικὴν καὶ Τουρανικὴν φυλὴν, ἥτις ἀνέκαθεν ἦτο πολὺ ὑποδεεστέρα τῶν Ἀρείων προπατόρων ἡμῶν. Ὑπὸ τὴν ἐπίρροην φαύλου πολιτισμοῦ ἢ αὐτῆς φυλῆς παρήγαγε τὰς γελοίας ἐκείνας παραμορφώσεις τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, δικαίως περιφρονουμένας καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀμφιγενοῦς Ἀφρικανοῦ, οὗτινος τὸ ἀμαυρὸν δέριμα καλύπτει τοῦλάχιστον εὐρωστον ὄργανισμὸν.

Ὁ Montaigne παρατηρεῖ που ὅτι ὁ ὠραιότερος ἀνὴρ ἦν κυνηγός, οὐδέποτε κομμωτῆς· ὄθεν, λέγει, δὲν ἐξεπλήττετο ἀπαντῶν ζωηροτέρους ὀφθαλμοὺς καὶ κανονικωτέρας ῥίνας μεταξὺ τῶν ὑλοτόμων ἐν τοῖς Πυρηναίοις ὄρεσιν, ἢ μεταξὺ τῶν κομψευομένων ἐν τοῖς παρισινοῖς χοροῖς.

Ἡ ἐν τῷ ὑπαίθρῳ ἐργασία ἐστὶ τὸ ἀνυσιμώτατον τῶν ἐγκαλλωπισμάτων, ἀλάθητος σχεδὸν πανάκεια κατὰ παντὸς εἶδους σωματικῆς δυσμορφίας· ἀλλ' ἡ ἰκματικὴ δύναμις τῆς ἐργασίας, δηλαδὴ ὀλοσχεροῦς σωματικῆς ἀσκήσεως, ἐστὶν ἀνυσιμώτερα τῆς ἀπλῆς ἐν ὑπαίθρῳ διαμονῆς, διότι μεταξὺ τῶν χωρικῶν τῆς Σκανδιναβίας, Σκωτίας καὶ βορείου Γερμανίας, οἵτινες ἐργάζονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ στέγας, εὐρίσκει τις πρότυπα ὑγείας καὶ Ῥωμαλεότητος πολυαριθμότερα ἢ παρὰ τοῖς κατοικοῖς τῆς Ἰταλίας, Ἰσπανίας καὶ ἄλλων χωρῶν, ἔθθα δικάγουσι τὸ πλεῖστον τοῦ βίου αὐτῶν ἐν ἀνηρείῳ εἰς τὸ ὑπαίθρον.

Ἄλλ' ἐκτὸς τούτων πάντων αἱ ἀθλητικαὶ ἀσκήσεις ἔχουσιν ἀξίαν παραγνωρισθεῖσαν ὑπὸ τῶν συγχρόνων ἡμῖν ἀναμορφωτῶν τῆς κοινω- νίας. Αὐταὶ ἐπάγουσιν ἀντιπερισπασμὸν τινα καὶ διεξοδὸν εἰς τὴν ζωικὴν ἐκείνην ἐνεργητι- κότητα, ἣτις ἄλλως μεταπίπτει εἰς ἀκολασίαν καὶ πικροειδέας κακὰς ἐξεις· ἡ συμπαθητικὴ συγκλίνησις ἢ συνοδεύουσα τολημῆρας γυμναστι- κάς πράξεις καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς διὰ τοὺς ἀθλη- τικοὺς ἀγῶνας εἰσὶν ἡ σωτηριωδέστερα, καὶ ἴσως ἡ μόνη φυσικὴ ἱκανοποίησις τῆς πρὸς δια- σκέδασιν ῥοπῆς, ἣτις ἢ εἶναι γνησίᾳ ἐνδειξις ὑγιοῦς ὀρμεμφύτου ἢ ἄλλως ἀθεράπευτος δυσ- τροπία τῆς φύσεως ἡμῶν. Ἡ ψυχὴ ἔχει ἀνάγκη- κην συγκινήσεων, καθὼς τὸ σῶμα ἀπαιτεῖ συ- χνὴν ἀσκήσιν, οἱ δὲ διασκεδαστικοὶ ἀγῶνες τῆς κονίστρας ἱκανοποιοῦν κατ' ἀμφοτέρω. Ἡμεῖς προσπαθοῦμεν νὰ κηραπνίξωμεν αὐτάς τὰς ὀρ- μάς, ἀλλὰ τὰ ζώπυρα μένουσιν ἐν ἡμῖν, καὶ ὅταν κωλύωμεν τὴν κατὰ φύσιν ἐμφάνισιν αὐ- τῶν, ἀναδιδοῦσιν ὑπὸ ἄλλην μορφήν, τουτέστι χημικῶς ἀντὶ μηχανικῶς, ὡς λέγει ὁ Βοερ- χάβιος, ἀναστατοῦσαι τὰ ὄργανα τῆς πέψεως, ἀφοῦ τὰ τῆς κινήσεως διατελοῦσιν ἐν ἀφορήτῳ ἀδρανείᾳ. Ἐν καιρῷ λιμοῦ οἱ πένητες τῆς Σι- νικῆς καὶ τοῦ Σιάμ κατασιγᾶζουσι τοὺς κλαυθ- μυρισμοὺς τῶν πειναλέων τέκνων αὐτῶν προσ- φέροντες αὐτοῖς ὄπιον, ἐνεκα δὲ ἀναλόγων αι- τιῶν ἑκατομμύρια ῥαθυμούντων παρ' ἄλλοις ἔθνεσι καταφεύγουσιν εἰς τὰ μεθυστικά ποτά, θέλοντες δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου νὰ ναρκώσωσιν αἰσθημα, ὅπερ δὲν δύναται νὰ ἱκανοποιήσῃ δι' ἄλλου ὑγιεινοτέρου τρόπου. Ὅταν ἐσχολα- ζοῦν ἀπὸ τῆς ἐργασίας τῆς ἡμέρας οἱ μὲν ἡμέ- τεροι πρόγονοι ἀπῆρχοντο εἰς τὸ γυμνάσιον, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι εἰς τὸ ἀμφιθέατρον, ἀλλ' αἱ ἐργα- τικαὶ τάξεις τὴν σήμερον καταφεύγουσιν εἰς τὸ καφενεῖον ἢ ῥακοπωλεῖον, ὅπως διὰ διαφόρων τρόπων εὐχαριστήσωσι τὴν ἑαυτῶν κλίσιν, του- τέστι τὴν ἐπιθυμίαν τῆς διασκεδάσεως, μετὰ πολὺρον ἀηδῆ ταυτότητα ἐπιμόχθου ἀσχολίας. Δὲν ἐρωτῶμεν, ποία ἐξ αὐτῶν εἶναι ἡ ἀνυσιμωτέρα μέθοδος, ἀλλὰ τὸ ζήτημα εἶναι ὅποια ἐκ τῶν τελευταίων δύο ἀστόχων ἀντι- καταστάσεων τῆς γυμναστικῆς εἶναι ἡ χείρων, τὰ ἀποθηριούοντα δηλονότι καὶ σκληρόντα

τὴν ψυχὴν αἰμοσταγῆ θεάματα τῆς Ῥωμαϊκῆς κονίστρας, ἢ τὰ καταστρέφοντα ψυχὴν καὶ σῶμα δηλητηριώδη ποτά; Πολλὰ θύματα τοῦ οἰνοπνεύματος ἀπέκτησαν τὴν θανατηφόρον ἔξιν τῆς μέθης, ἐν πλήρει γνῶσει τῶν συνεπειῶν αὐ- τῆς· ἀλλὰ τί ὤφειλον νὰ πράξωσιν; ἀφοῦ ἐμά- στησαν τὸν ξηρὸν ἄρτον ἐπιπόνου ἐργασίας ἐπὶ ἕξ ἡμέρας δὲν πρέπει νὰ περιμένωμεν ὅπως εὐ- χαριστηθῶσι τὴν ἐβδόμην ὅλην ἀναπαυόμενοι ὑπὸ τὴν σκιάν δένδρου ἢ διημερευόντες ἐν τῷ πενιχρῷ δωματίῳ αὐτῶν. Ἡ ἐργατικὴ τάξις, ἐνεκα ἀνεπαρκοῦς διανοητικῆς καλλιέργειας, ἐ- στὶν ἀνεπίδεκτος λογικῶν διασκεδάσεων, στε- ρεῖται δὲ καὶ τῶν ὕλικῶν μέσων, ἀτινα διευκο- λύνουσι τοὺς μὴ ἔχοντας ἴσως ἀνάγκη ὑγιεινῶν διασκεδάσεων πλουσίους.

Συμπεραίνω λοιπὸν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος, ὅστις ὁμο- λογουμένως συνετέλεσε καὶ διατελεῖ τελεσφόρως ἐργαζόμενος ὑπὲρ τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἀνατολὴν ἐλ- ληνισμοῦ, ὀφείλει, ὅπως τὸ ἔργον αὐτοῦ γένη- ται ἄρτιον, ἀναπτύξαι ἐπίσης καὶ διὰ τῆς φυ- σικῆς ἐκπαιδεύσεως τὴν σωματικὴν ῥώμην καὶ εὐξίαν, καὶ σὺν αὐτῇ τὸ ἀνδρικὸν φρόνημα ῥέ- κτου ἐλληνισμοῦ. Κατορθῶσει δέ, εὐελπιζόμεθα, καὶ τοῦτο

Α^ο Συνιστῶν τοῖς ἐκπαιδευτικοῖς καταστή- μασι καὶ διδασκαλείοις μεθοδικὴν καὶ σύντονον σωμαστικὴν πάντων τῶν φοιτητῶν ἀπαραιτή- τως ἐπὶ μίαν ὥραν τοῦλάχιστον ἐκάστης ἡ- μέρας.

Β^ο Γεραίρων τοὺς ἀριστεύοντας ἐν τῇ γυ- μναστικῇ ἐκπαιδεύσει διὰ τιμητικῆς ἀναγορεύ- σεως τοῦ ὀνόματος αὐτῶν ἐν τε ταῖς δημοτε- λέσιν ἀπολυτηρίοις πανηγύρεσι καὶ ἐν τοῖς δι- πλώμασιν αὐτῶν, καὶ

Γ^ο Παρακινῶν τοὺς ἀπανταχοῦ εὐπορωτέ- ρους τῶν φιλοκάλων ὁμογενῶν ἵνα διὰ διαγω- νισμῶν καὶ τακτῶν βραβείων παροτρύνωσι τοὺς φιλοτιμουμένους ν' ἀναπτύξωσιν ἐξοχὸν βαθμὸν μυϊκῆς ἰσχύος καὶ γυμναστικῆς δεξιό- τητος, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἡμετέρων προ- γόνων πρὸς τοὺς Ὀλυμπιονίκας.

Α. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΙΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΑΙ.

Α΄.

Ο ΣΤΡΟΒΙΛΟΣ ΕΝ ΤΩ ΣΥΜΠΑΝΤΙ.

(Ἀνεγνώσθη ἐν ταῖς ΦΞΘ' καὶ ΦΟΑ' Συνεδριάσεσι).

Διὰ τῆς Μετεωρολογίας, καίτοι ἀρτίως καλλιεργηθείσης, ὡς ἐπιστήμης ἀπεκαλύφθη ἡ ἀληθὴς φύσις τῶν ἀτμοσφαιρικῶν διαταρᾶξεων. Γινώσκοντες νῦν τὰς τοὺς ἀνέμους παραγούσας αἰτίας, ἀδιστακτικῶς καὶ μεθ' ἱκανῆς ἀκριβείας προλέγομεν τὰ περὶ τῆς δυνάμεως, διαρκείας καὶ διευθύνσεως αὐτῶν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον αἱ πλείσται τῶν πεπολιτισμένων χωρῶν, καὶ τῆς ἀρχαιοτέρας αὐτῶν τῆς Σινικῆς μὴ ἐξαιρουμένης, ἐγκαθίδρυσαν γραφεῖα μετεωρολογικὰ, κύριον μέλημα ἔχοντα τὸ γνωστοποιεῖν τοῖς θαλασσοπόροις τὴν προσέγγισιν τρικυμιῶν. Τὰ πρακτικὰ ταῦτα ἀποτελέσματα εἰσι σπουδαιότατα, παρέχουσι δ' ἡμῖν τὴν ἐλπίδα ὅτι ἐν προσεχεί μελλόντι, ὄργανα τελειότερα, μέθοδοι προσφορώτεροι, καὶ μάθησις εὐρυτέρα, καταστήσουσι τὸν μετεωρολόγον ἱκανὸν εἰς τὸ μετὰ θετικότητος προαγγέλλειν πᾶσαν ἀτμοσφαιρικὴν διατάραξιν.

Ἄλλ' ἡ Μετεωρολογία καὶ τῇ κοσμολογικῇ ἐπιστῆμῃ παρέσχεν ἰδέας λαμπράς καὶ μεγαλοπρεπεῖς, ἐδαψιλεύσατο δὲ ὀπτασίας πλήρεις ὠραιότητος καὶ ἀρμονίας διηκούσας μέχρι τοῦ ἀπείρου καὶ τῆς αἰωνιότητος, καὶ συνετέλεσεν ὅπως ἐμβλέψωμεν καθαρώτερον εἰς τὸ ἐργαστήριον αὐτὸ τοῦ παντοδυνάμου Δημιουργοῦ.

Τὸ κυριώτερον ἐπιστημονικὸν ἀποτέλεσμα τῆς Μετεωρολογίας ἐστὶν ἡ θεωρία περὶ Ἀνεμοστρόβιλου· αὕτη ἐστὶν ἡ κεντρικὴ ἰδέα καὶ τὸ στοιχεῖον δι' οὗ ἐξηγῶνται πᾶντα τὰ τῆς Κοσμογονίας.

Ἐν ὅσῳ οἱ μετεωρολόγοι ἀπεπειρῶντο νὰ ἐξηγήσωσι τὰς θυέλλας δι' ἀντιξῶν ἀερίων ρευμάτων, ὡς ὁ Dowe καὶ οἱ ὁμοδοξοῦντες αὐτῷ, ἡ ἐπιστήμη ἔμενεν ἀπλῶς κοπιώδης,

ἀτελεύτητος, καὶ προφανῶς ἄχρηστος σύνοψις παρατηρήσεων. Τότε διῆγε τὸ ἐμπειρικοῖστορικὸν στάδιον αὐτῆς, καὶ μόλις ἠδυνήθη ν' ἀποφέρῃ γενικὰ τινα συμπεράσματα, οἷα ἦσαν αἱ ἰσοβαρεῖς καὶ ἰσόθερμοι γραμμαὶ ἐπὶ τῆς γῆνιου ἐπιφανείας. Σκότος, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰσέτι ἐπεπόλαζεν. Ἄλλ' ὅτε πλέον κατενοήθη ἡ φωτοβόλος ἰδέα τοῦ ἀνεμοστρόβιλου, δίκην οὐρανιας αἴγλης, διεσκέδασε τὴν ἀχλὺν τῆς ἀοριστίας, καὶ πάραυτα, ὡς ἐπιστήμη ἡ Μετεωρολογία, προήχθη ἀπὸ τῆς ἐμπειρικῆς εἰς τὴν ἀσφαλῆ ἐπακτικὴν βᾶσιν αὐτῆς.

Ποῖα τις λοιπὸν ἐστὶν ἡ φωταυγῆς αὕτη ἐπίνοια τοῦ στρόβιλου; Συλλήβδην ἡ ἐξῆς: ὅτι ὁ ἀνεμοστρόβιλος παρᾶγεται οὐσιωδῶς ἐξ ὀρμητικῆς πρὸς τὰ ἄνω κινήσεως τοῦ ἀέρος· ἐνεργεῖται δὲ τοῦτο διὰ δύο ταύτοχρόνων λειτουργιῶν· 1) διὰ τῆς βίαιας συρροῆς κᾶτωθεν ἀνιόντος ἀερίου ρεύματος· 2) διὰ τῆς ὀρμητικῆς ἀνωθεν ἐξόδου αὐτοῦ, ἀποτελοῦντος οὕτως ἀερίαν στήλην ἢ σίφωνα. Ἐκ τῆς πρώτης τῶν λειτουργιῶν τούτων, συνδυαζομένης μετὰ τροποποιουσῶν τινων περιστάσεων, ἐξαρτᾶται ὁ ἰδιαιτέρος χαρακτήρ καὶ ἡ ἔκτασις τῶν κᾶτωθεν ρευμάτων καὶ τῶν νεφελῶν, ἃς συμπεριφέρουσιν, ἐκ δὲ τῆς δευτέρας, συνδυαζομένης μετὰ τῶν αὐτῶν περιπτώσεων, ἐξαρτᾶται ἡ ἔκτασις καὶ ἡ διεύθυνσις τῆς κινήσεως τῶν ἄνω ρευμάτων καὶ τῶν νεφελωδῶν ὄγκων, οὓς φέρουσιν. Ἐν αὐτῇ τῇ φύσει τοῦ στρόβιλου δὲν ὑπάρχει τι δυνάμενον νὰ κανονίσῃ τὴν κίνησιν τοῦ ἄνω ἢ κᾶτωθεν ρεύματος πρὸς ὠρισμένην τιὰ διεύθυνσιν. Ὡς πρὸς τὴν ἀνιούσαν φορὰν τοῦ ἀέρος, ἡ διεύθυνσις αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς διευθύνσεως καὶ ταχύτητος τῆς στρόβιλιζούσης στή-

λης, καὶ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν στρωμάτων, ἐν οἷς ἡ εἰσροὴ καὶ ἔκροὴ συμβαίνουσι, τροποποιουμένη ὅπως οὖν ὑπὸ τε τῆς διαφόρου περιστροφικῆς ταχύτητος τῆς γῆνης ἐπιφανείας, εἰς δὶάφορα πλάτη, ὑπὸ τοῦ σχήματος αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνωμαλιῶν αὐτῆς, καὶ ὑπὸ ἀλλοιώσεων τῆς καταστάσεως τῆς ἀτμοσφαιράς. "Ἄν ἡ στροβιλιζούσα στήλη καὶ τὰ ἀτμοσφαιρικά ἀέρια στρώματα, ἅτινα αὕτη διέρχεται, κινῶνται πρὸς τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν καὶ μετ' ἴσης ταχύτητος, ἡ εἰσροὴ καὶ ἡ ἔκροὴ τοῦ ἀνέμου εἰσὶν ἴσαι κατ' ἀμφοτέρω τὰ ἄκρα τῆς στήλης· ἂν ὅμως κινῶνται μετὰ διαφόρων ταχυτήτων, αἱ διευθύνσεις τῆς μείζονος ἢ ἐλάσσονος εἰσροῆς καὶ ἔκροῆς δύνανται νὰ ὑπολογισθῶσι καθ' ὃν τρόπον ὑπολογίζεται ἡ διεύθυνσις ἀνεμοδείκτου ἐπὶ τοῦ ἴστου πλοίου, ὅταν δοθῇ ἡ διεύθυνσις καὶ ἡ ταχύτης τοῦ τε ἀνέμου καὶ τοῦ πλοίου.

Ἡ ἐξήγησις αὕτη παρέχει γενικὴν τινα ἐννοιαν περὶ στροβίλου διὰ πάντα χώρον καὶ χρόνον, ἀλλὰ δὲν ἀποκαλύπτει τὰς πηγὰς τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, αἵτινες εὐρηγνται ἐν τῇ κατὰ δύναμιν ἢ κατ' ἐνέργειαν μειονεκτοῦση εἰδικῇ βαρύτητι τῶν κατωτέρων στρωμάτων τῆς ἀτμοσφαιράς, σχετικῶς πρὸς τὴν τῶν ἀνωτέρων. Ὁ ἀήρ καὶ αἱ ἀτμίδες ἐν γένει διαστέλλονται θερμαινόμεναι καὶ γίνονται εἰδικῶς ἐλαφρότεραι, ὅθεν τείνουσιν εἰς τὸ νὰ ὑψωθῶσιν ὑπερένω τοῦ ὑπερθεν κειμένου στρώματος ψυχροῦ ἀέρος (σύνθηθεσ τούτου παράδειγμα ἔχομεν τὸν ἀναθρώσκοντα καπνὸν ἐκ τῆς καπνοδόχης). Ὅταν ὁ ἐφαπτόμενος τῆς ἐπιφανείας πεδιχθὸς τινὸς ἀήρ θερμανθῇ, ἐλαττοῦται ἡ εἰδικὴ αὐτοῦ βαρύτης, καὶ οὕτω τείνει εἰς τὸ νὰ ὑψωθῇ, ἀλλ' ἡ πυκνότης καὶ ἐπομένως ἡ βαρύτης τοῦ ἀέρος, τῆς θερμοκρασίας καὶ ὑγρασίας μὴ μεταβαλλομένων, τροποποιεῖται κατ' ἀντίστροφον λόγον τῆς πιέσεως ἣν ὑφίσταται αὐτός, ὅθεν ἐν ὅσῳ ἡ ὑπὸ ἀνωτέρας θερμοκρασίας μειωθείσα εἰδικὴ βαρύτης τοῦ ἀέρος ἰσορροπεῖ πως μετὰ τῶν ὑπερθεν κειμένων ἀέρων στρωμάτων, ἐνεκα τῆς πιέσεως, ἣν ὑφίσταται ὡς ἐκ τοῦ ὕψους αὐτῶν, ὁ θερμὸς ἀήρ δὲν δύναται ν' ἀναβῇ πολὺ ταχέως. Ἐὰν εὕρισκε καπνοδόχον τινὰ βεβαίως ἤθελεν ἀναβῆ δι' αὐτῆς λάβρος, ἀλλ' ἐν ἐλλείψει τοιαύτης, ὑψοῦται βραδέως καὶ ἀναμίγνεται βαθμηδὸν μετὰ τοῦ ἐπιπροσθούντος ἀέρος· ἅμα ὅμως ἡ προσξενουμένη ὑπὸ τῆς ἀνωτέρας θερμοκρασίας μείωσις τῆς εἰδικῆς βαρύτητος ὑπερβῆ τὴν εἰς τὰ ὑψηλὰ ὑπάρχουσαν πίεσιν, τὸ ὑποκάτω στρώμα διασχίζει τὸν ὑπερκειμένον ἀέρα καὶ κινεῖται λάβρως διὰ τῆς ῥωγμῆς. Τὸ ἀποτε-

λεσμα δὲ τοῦτο συμβαίνει καὶ πρὶν ἢ ἐτι διαταραχθῇ καθ' ὄλοκληρίαν ἡ ἰσορροπία, καθότι ὅταν ἀπαξ ὁ θερμὸς ἀήρ ἀνοίξῃ οὕτω πως πέρασον διεκφυγῆς εἰς τι ἰδιαιτέρον σημεῖον, τὸ θερμανθὲν στρώμα τοῦ ἀέρος πλησίον τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἐφορμᾷ πρὸς τὴν δίοδον καὶ ὑψοῦται ἐνῶ ὁ ψυχρότερος ἀήρ καταβαίνει καὶ ἀντικαθίστησιν αὐτόν. "Ἄν ἡ ἀνερχομένη στήλη θερμοῦ ἀέρος διέμενεν αὐτόθι στάσιμος, πρόδηλόν ἐστὶν ὅτι ὁ περίξ θερμὸς ἀήρ ἤθελεν ἐξαντληθῆ ταχέως, καὶ ἤθελε πύσει μετεωριζόμενος. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτως· ἡ στήλη προχωρεῖ ἔθθα ὑπάρχει ὁ θερμὸς ἀήρ, ὡς ἂν ἦν οὗτος καπνοδόχη φερομένη κατόπιν κινουμένης πυρᾶς.

Ὁ ἀπλοῦς μετεωρισμὸς θερμοῦ ἀέρος οὐκ ἂν ἐξήρκει πρὸς παραγωγὴν τῆς καταπληκτικῆς δυνάμεως τοῦ ἀνεμοστροβίλου. Ἡ διαφορὰ τῆς θερμοκρασίας, ὅσον μεγάλη καὶ ἂν ὑποτεθῇ, μεταξὺ τῶν ἄνω καὶ κάτω στρωμάτων, ἐστὶν ὅλως ἀνεπαρκῆς ἵνα ἐξηγήσῃ τὴν τεραστίαν ἐνέργειαν στροβίλων, ἐχόντων ἐνίοτε ἑκατὸν μίλλων διάμετρον. Ὅθεν πρέπει νὰ ζητήσωμεν ἑτέραν τινὰ πηγὴν δυνάμεως· ἀλλ' οὐδεμία ἀνάγκη μακρᾶς ἐρεύνης· αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου πίπτουσαι ἐπὶ τῆς ξηρᾶς θερμαίνουσιν αὐτὴν καὶ ὑψοῦσιν τὴν θερμοκρασίαν τοῦ ἐφαπτομένου αὐτῆς ἀέρος· ἀλλ' ὅταν πίπτωσιν ἐπὶ τῶν ὠκεανῶν, λιμνῶν καὶ ποταμῶν, ἢ ἐπὶ τῆς ὑγρᾶς γῆς, ἑτερόν τι συμβαίνει, μέρος δηλ. τοῦ ὕδατος μεταβάλλεται εἰς ἀτμῶδη ἀναθυμίασιν. Εἶναι δὲ πασίγνωστον ὅτι οὐδεμία ποσότης θερμότητος δύναται νὰ παραγάγῃ τὴν θερμοκρασίαν τοῦ ζέοντος ὕδατος, ἂν τοῦτο δὲν ἦναι εἰς περιωρισμένον μέρος. Τί γίνεται λοιπὸν ἢ ὑπερβάλλουσα θερμότης τοῦ ἡλίου; ἀναντιρρήτως ἀπορροφᾶται λαθραίως καὶ ἀνεπαισθήτως ὑπὸ τοῦ ἀτμοῦ. Ἀποδεδειγμένον ἐστὶν ὅτι ἀπαιτεῖται τοσαύτη θερμότης, ἵνα μεταμορφωθῇ ποσότης τις ὕδατος εἰς ἀτμόν, ὅση ἐπαρκεῖ ὅπως ἡ αὐτὴ ποσότης ὑψωθῇ εἰς 1000 βαθμῶν θερμοκρασίαν. Ἡ αὕτη ποσότης θερμότητος ἀπαιτεῖται πρὸς τὴν ἐξάτμισιν ὕδατος ἀνευ βρασμοῦ. Ὅθεν ὅταν αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες ἐξάτμιζωσι τὸ ὕδωρ, μεγάλη ποσότης θερμότητος διαφεύγει ἀνεπαισθήτως, λαθάνουσα τὰ θερμόμετρα ἡμῶν, ἀλλ' ὅμως οὐδόλως ἀπολλυται, ἀρκεῖ μόνον νὰ μεταβληθῇ ὁ ἀτμός, συμπυκνούμενος πάλιν εἰς ὕδωρ, ὅπως ἀναφανῆ ἢ ὑπολανθάνουσα θερμότης.

Ὁ θερμανθεὶς ἀήρ ἐφορμᾷ ὡς εἶπομεν πρὸς τὰ ἄνω, ἐν εἴδει στροβιλιζούσης στήλης, ὑφί-

σταται ἐλάσσονα πίεσιν, καθ' ὅσον ὑψοῦται, διότι ἀπαντᾷ λεπτότερον καὶ μᾶλλον ἠραιωμένον ἀέρα ἄνωθεν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ διαστέλλεται ἐφ' ὅσον ἀναβαίνει, καταναλίσκει βαθμηδὸν τὴν θερμότητα αὐτοῦ καὶ γίνεται ψυχρός. Ὁ ἀήρ οὕτως μετεωρίζει μεθ' ἑαυτοῦ μεγάλην ποσότητα ὑδαρῶν ἀναθυμιάσεων, ψυχραινομένων καὶ τούτων ἕνεκα τῆς ἀραιώσεως αὐτοῦ. Ἄλλαι ἀτμίδες δὲ εἶναι δυνατόν νὰ ψυχρανθῶσι πέραν ὠρισμένου τινὸς βαθμοῦ θερμοκρασίας, χωρὶς νὰ συμπυκνωθῶσιν εἰς ῥευστὴν κατάστασιν, ὅπερ καὶ πράγματι συμβαίνει. Ἡ ὑπὸ τοῦ ἀνεμοστροβίλου λοιπὸν μετεωριζομένη ἀτμώδης ἀναθυμίασις συμπυκνοῦται εἰς βροχὴν, χιόνα, ἢ χάλαζαν καὶ πίπτει κατὰ γῆς. Συμπυκνωμένη δὲ ἀποβάλλει ταυτόχρονως τὴν μεγάλην ἐκείνην ποσότητα λαθανούσης θερμότητος, ἣν ἔλαβεν ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Ἡ θερμότης αὕτη μεταδίδεται εἰς τὸ ἀναβαίνον ῥεῦμα, καθιστάμενον οὕτω πῶς θερμότερον καὶ ἐπομένως κουφότερον τῶν στρωμάτων δι' ὧν ἀνέρχεται. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ ἡλιακὴ θερμότης, ἥτις ὑπελάνθανεν ἐν τῇ ἀτμίδι, μεταμορφοῦται εἰς τὴν ἐνεργητικότητα ἣν ἀναπτύσσει ὁ στρόβιλος.

Ὁ στρόβιλος λοιπὸν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς εἶδος ὑπερμεγέθους ἀτμομηχανῆς, ἐχούσης, ὡς ἐστὶν μὲν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας, λήθητας δὲ τὰς διαβρόχους γαίας, τοὺς ποταμούς, τὰς λίμνας, καὶ τὸν Ὠκεανόν. Ἄλλ' ἐστὶ πρόδηλον ὅτι ὁ τρόπος τῆς ἐργασίας αὐτοῦ δὲν θὰ διέφερον οὐσιωδῶς, ἂν ἡ θερμότης αὐτοῦ, ἀντὶ τοῦ προέρχεσθαι ἐξωθεν, ἐκ τοῦ ἡλίου δηλονότι, ὡς συμβαίνει εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, ἐχορηγεῖτο ἔσωθεν ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου εἰς ῥευστὴν κατάστασιν διακειμένου. Οὔτε θὰ ἡλλοιοῦτο οὐσιωδῶς ἡ φύσις τῶν στροβίλων, ὅποιουδήποτε εἶδους καὶ ἂν ἦσαν αἱ συμπυκνούμεναι ἀτμίδες, ἂν δηλαδὴ συνίσταντο ἐξ ὕδατος, ἢ ἐξ ἠραιωμένου σιδήρου, χαλκοῦ, χρυσοῦ ἢ λίθου γρανίτου. Κατὰ συνέπειαν ἡ ἄνω ἐκτεθεισα παραγωγὴ τῆς δυνάμεως τοῦ στροβίλου ἰσχύει ἐφαρμοζομένη ἀπανταχοῦ καὶ πάντοτε. Διότι ἡ συμπύκνωσις οἰασδήποτε ἀτμίδος θὰ ἐπαρουσίαζε φαινόμενα ὅμοια ἀκριβῶς τοῖς συνήθως παρατηρούμενοις. Ὑποθέσωμεν πρὸς στιγμὴν τὴν θερμότητα τῆς γῆς τοσαύτην, ὥστε ὁ σίδηρος, ὡς νῦν τὸ ὕδωρ, νὰ διατελῆ ἐν μέρει ἐν καταστάσει ἀτμωδῶν ἀναθυμιάσεων, μετεωριζόμενων εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν, ἐν μέρει ῥευστός, συνηθροισμένος εἰς ὠκεανούς, λίμνας, καὶ ποταμούς, καὶ ἐν μέρει στερεός, ὡς ἡ χιών καὶ οἱ

πάγοι τῶν χειμερινῶν ὥρων καὶ κλιμάτων. Ἡ ἐξάτμισις ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ῥευστοῦ σιδήρου ἤθελε γίνεσθαι, ἄχρις οὗ ἡ ἀτμοσφαῖρα κορεσθῆ σχεδόν, ἀλλ' ἅμα τῆς συμπυκνώσεως ἐπερχομένης ἤθελε σχηματίζεσθαι ῥεῦμα πρὸς τὰ ἄνω. Ἐνῶ εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ῥεύματος τούτου θὰ ἐφόρμων ἐλικοστροφηδὸν σιδήρειοι ἀνεμοὶ, ὡς συμβαίνει ταυῦν. Μετεωριζόμενος δὲ ὁ σιδηροῦς ἀτμός καὶ ἐρχόμενος εἰς ἐπαφὴν μετὰ στρωμάτων ὑφισταμένων ἤττονα πίεσιν καὶ θερμοκρασίαν, ἤθελε διαστέλλεσθαι, εἴτα ψυχραινομένος ἤθελε συμπυκνοῦσθαι καὶ καταπίπτει ἐν εἴδει βροχῆς ἐκ ῥευστοῦ μετάλλου· ἢ ἂν ἡ θερμοκρασία ἡλαττοῦτο ἔτι μᾶλλον, ἢ ἂν ἡ κορυφὴ τῆς στροβιλιζούσης θυέλλης ἦν ἱκανῶς ὑψηλὴ, ὁ σίδηρος τότε ἤθελε καταπίπτει ἐν εἴδει χαλκῆς ἢ χιόνος σιδηρᾶς.

Οὐδέμια ἀνάγκη τοῦ περιορίσαι μέχρις ἐνταῦθα τὴν φαντασίαν ἡμῶν. Ὑπῆρχεν ἐποχῆ, καθ' ἣν ἡ σφαῖρα τῆς γῆς οὐδὲ στερεὸν οὐδὲ ῥευστὸν πυρῆνα εἶχεν, ἀλλ' ὅλως ἀτμωδῆς, ἀπλῆ ἀτμοσφαῖρα καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢν ἄπασα ἡ ὕλη τῆς γῆς τότε ἐπλανᾶτο ὡς μέγας σφαιρικός ἀτμωδῆς ὠκεανός, ἡ δὲ διαχωρίζουσα τὰ μέρη αὐτῆς ἀπ' ἀλλήλων δύναμις ἦν ἡ θερμότης. Πρὶν ἢ δυνηθῶσι τὰ μέρη ταῦτα νὰ συνέλθωσι, τεθῆ δὲ ἡ στερεὰ βῆσις τοῦ κόσμου, ἀνάγκη ἦν ν' ἀποσοβηθῆ ἡ θερμότης, τὸ δὲ μέσον δι' οὗ ἐγένετο τοῦτο ἦσαν κυρίως οἱ στρόβιλοι. Περὶ τὴν ἐσχατιὰν τοῦ ἀτμωδῆος ἐκείνου κόσμου ἴσως ἡ ἀκτινοβολήσις τῆς θερμότητος πρὸς τὸ ἀχανές κενὸν ἐγένετο ἀενάως, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αὐτοῦ. Διὰ σιδηρᾶς ῥάβδου ἡ θερμότης διοχετεύεται μετὰ μεγίστης βραδύτητος, ἀλλὰ διὰ μέσον ἀτμίδος ἢ πορεία αὐτῆς γίνεται ἑκατομμυριοπλασιῶς βραδυτέρα. Ὅθεν ὁ ἀνυσιμώτερος καὶ συντομώτερος τρόπος πρὸς μετακόμισιν τῆς θερμότητος ἀπὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῆς ἀτμοσφαίρας, ἐνθεν ἠδύνατο νὰ διασκεδασθῆ, ἦν ὁ μετεωρισμὸς ὕλης, περιεχούσης μεγάλην ποσότητα θερμότητος, ἐν ἐνεργείᾳ, ἢ ὑπολάνθανουσαν, τοῦτο δὲ κατωρθοῦτο ὑπὸ τοῦ στροβίλου.

Ἄς δοκιμάσωμεν λοιπὸν νὰ σχηματίσωμεν ἔννοιαν τινα περὶ τοῦ στροβίλου ἐν τῇ ἀρχηγόνῃ ἐκείνῃ ἐποχῇ. Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι παριστάμεθα ἐν τῷ ἡλιακῷ συστήματι πρὶν ἢ ἔτι διαμερισθῆ εἰς χωριστοὺς κόσμους διὰ τῆς συμπυκνώσεως τῆς ὕλης. Ἀτμίδες διαφόρου εἰδικῆς βρῦτητος ἔτεινον εἰς τὸ μιχθῆναι ἀλλήλαις, καίπερ κατ' ἀρχὰς ἀλλεπαλλήλως εἰς

διάφορα στρώματα διακείμενα. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἀτμίδων εἶχον ἀναμιφιδόως τὴν αὐτὴν εἰδικὴν βαρύτητα περίπου, ὥστε καὶ ἂν ἐν γένει αἱ βαρύτεραι ἀτμίδες ἔτεινον πρὸς τὸ κέντρον, καὶ αἱ ἐλαφρότεραι πρὸς τὰ ἄνω, ἐξ ἀνάγκης συνέβαινε μεγάλη ἀνάμιξις μεταξὺ αὐτῶν ὅθεν ὁ στρόβιλος δὲν ἐπέφερε κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐνός μόνου εἶδους βροχῆν, ὡς διαλελυμένου σιδήρου λ. χ., ἀλλὰ πολλῶν καὶ διαφόρων εἰδῶν ἀναμιφιδόως, ἐνῶ ὕλαι τινές, ὡς ὁ γρανίτης λίθος, ἐπιπτον καθάπερ χιῶν ἢ χάλκας, ἕτεραι δέ, ὡς ὁ σίδηρος, κατέπιπτον ἐν εἰδει βροχῆς.

Περιπλέον ἐπειδὴ τὰ διάφορα στρώματα διέκειντο ἀλλεπάλληλα συμφώνως πρὸς τὴν εἰδικὴν αὐτῶν βαρύτητα, καὶ ἐπειδὴ τινές τῶν ἀτμίδων ἐξητιμίζοντο καὶ πάλιν συνεπυκνοῦντο ὑπὸ θερμοκρασίας διαφόρους, βροχαὶ ἐκ διαφόρων εἰδῶν μετὰλλων καὶ λίθων ἐσχηματίζοντο εἰς διάφορα ὕψη. Τοῦτο ἐτροποποιεῖτο, ἐν μέρει τοῦλάχιστον, ὑπὸ τῆς ὀρμητικῆς τάσεως τοῦ στρόβιλου ὅπως ἀπὸ τοῦ ἐνεργεῖν βυθοῦ ἀφιχθῆ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν.

Βέβαιόν ἐστὶν ὅτι καὶ νῦν αἱ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἀτμοσφαίρᾳ διαταράξεις ἐκτείνονται εἰς ἀσυγκρίτως μείζον ὕψος ἢ ὅσον συνήθως πιστεύεται, καὶ ἴσως μέχρι τῆς ἐσχατιᾶς τῆς ἀτμοσφαίρας, ἐπίσης καὶ οἱ ἐν τῷ ἡλίῳ παρατηρούμενοι στρόβιλοι φαίνονται ἐκτεινόμενοι μέχρι τῶν ἐσχάτων ὁρίων τῆς ἀτμοσφαίρας αὐτοῦ, ἄλλως δὲν θὰ ἐβλέπομεν αὐτοὺς τοσοῦτον ἐυκρινῶς. Ἐκ τῆς φύσεως ταύτης τῶν φαινομένων κρίνοντες συμπεραίνομεν ὅτι, ὁ στρόβιλος τοσοῦτου ἀθροίσματος ἀτμίδων, διακειμένων εἰς ἀλλεπάλληλα στρώματα, θὰ ἐξηπλοῦτο ἀπὸ τοῦ κέντρου μέχρι τῆς περιφέρειας σχεδόν. Διότι ἡ διατάραξις καὶ κατὰπτωσις ἐνός στρώματος ἐπιφέρει διατάραξιν καὶ κρημνισμόν τοῦ ἀμέσως ὑπερθεν, ὡς καὶ τοῦ ὑποκάτω κειμένου στρώματος. Οὕτω πως παρουσιάζεται εἰς τὴν φαντασίαν ἡμῶν τεραστία στροβιλίζουσα στήλη, χιλιῶν ἑκατομμυρίων μιλίων ὕψος ἔχουσα, ἐντός τῆς ὁποίας παντοειδῆς ἀτμίδες, συνηθροισμέναι εἰς διάφορα ὕψη, εἰσπορᾶσι μετ' ἀκατασχέτου βίας καὶ συμπυκνοῦνται καθ' ὅσον προβαίνουσιν. Αἱ ἐκ γρανίτου λίθου συνιστάμεναι, λόγου χάριν, αἱ συμπυκνοῦμεναι ἐντός μεγάλης θερμοκρασίας, ἤθελον πηγνύεσθαι εἰς παμμεγέθεις ὄγκους, οἵτινες διὰ τῆς περιστροφικῆς αὐτῶν κινήσεως ἀποκτώντες ἰκανὴν κεντροφύγα δύναμιν θὰ ἐξέκλινον ἀπὸ τὸ μετεωριζόμενον ρεῦμα, διευθυνόμενοι κατωφερῶς πλά-

τιν πρὸς τὸ κέντρον. Κατὰ τὸν αὐτὸν τροπὸν αἱ ὑπὸ διαφόρους θερμοκρασίας πηγνύμεναι ὕλαι θὰ ἐξέπιπτον ἀπὸ τῆς στροβιλίζουσας στήλης εἰς διάφορα ὕψη. Τὸ πλείστον ὁμως τῶν ἀτμωδῶν ὕλῶν θὰ ἐμετεωρίζετο ἴσως ἕως ἐκεῖ, ἐνθα ὁ στρόβιλος ἐξαπλοῦται ἐν εἰδει πελωρίας θυελλώδους νεφέλης. Ἀπὸ τῆς νεφέλης ἐκείνης θὰ κατέπιπτε βροχῆ κατακλυσμαία ἐκ τῶν ὕλῶν, αἵτινες ἀπαρτίζουσι τὸ ἡλιακὸν σύστημα, εἰς στερεὰν ἢ ρευστὴν μορφήν. Ἡ ἐκ τῆς καταπιπτούσης χαλκῆς καὶ βροχῆς σύγχυσις καὶ ὁ πάταγος θὰ ἦτο μεγαλοπρεπέστατον θέαμα. Καταπληκτικώτερον καὶ πολὺ τρομερώτερον, ἢ ἡ ὑπὸ τοῦ Μίλτωνος περιγραφομένη σκηνή, ἐνθα ἡ στρατιὰ τοῦ Σατανᾶ ἐκρημνίσθη ἀπὸ τῶν οὐρανίων ἐπάλξεων «μετὰ φρικώδους ὑλέθρου καὶ βίας πυριφλεγῶς εἰς τὸν ἀχανῆ Ἰάρταρον». Πᾶν εἶδος πυρκαύστων λίθων συνάμα μετὰ διαλελυμένων μετάλλων θὰ ἐπιπτον ἑκατομμύρια μιλίων κάτω ἐντός φλογεροῦ βαρέθρου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ θερμοκρασία αὐξάνει καθ' ὅσον καταβαίνουσιν, ἐκίστη ὕλη θὰ διελύετο καὶ μετεβάλλετο εἰς ἀτμίδα, ἅμα ἔφθανεν εἰς τὴν ἀνάλογον θερμοκρασίαν, ἐνῶ αἱ βραδύτερον διαλυόμεναι θὰ ἐξηκολούθουν τὴν πρὸς τὰ κάτω φορὰν αὐτῶν. Τέλος δὲ πάντων ὅλαι θὰ ἐπανήρχοντο εἰς τὴν προηγουμένην ἀτμώδη κατάστασίν των.

Τί λοιπὸν κατωρθοῦτο μετὰ τοσαύτην ταραχὴν καὶ πάταγον; ἁπλῶς τοῦτο μόνον, μεγάλη ποσότης θερμότητος μετεβιβάζετο δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου ἀπὸ τῶν ἐγκάτων τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος εἰς τὰ ἔξω, διότι τοῦτό ἐστὶ τὸ κυριώτερον ἀποτελεσμα τῶν στρόβιλων. Τοῦτό ἐστὶ τὸ ἐλαττήριον τῆς τεραστίου δυνάμεως αὐτῶν. Ἐπὶ τῆς ἡμετέρας γῆς ὁ ἀνεμοστρόβιλος μεταβιβάζει τὴν θερμότητά του ἡλίου ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας πρὸς τὰ ἐσχάτα ὅρια τῆς ἀτμοσφαίρας. Ἐν δὲ τῷ ἡλίῳ διακομίζεται βαθμηδὸν ποσότης τι τῆς ἀρχεγόνου θερμότητος πρὸς τὰ ἔξω. Κατὰ συνέπειαν οἱ στρόβιλοι δύνανται ὀρθῶς νὰ ὀνομασθῶσι παγκόσμιοι ψυκτῆρες τῆς Δημιουργίας. Δὲν ὑπάρχει ἀστρῶς ἡλιος ἀκτινοβολῶν ἐν τῷ μεσονυκτικῷ αἰθέρι, ἢ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου μόνον ὁρατός εἰς τὸν ἄνθρωπον, μὴ ὀφείλων σπουδαίαν ὑπηρεσίαν εἰς τοὺς στρόβιλους. Δι' αὐτοῦ τοῦ ἀπλουστᾶτος μέσου ὁ Παντοδύναμος Δημιουργὸς ἐργάζεται, καὶ δι' αὐτοῦ ἐξηγούνται πλείστα μυστήρια τῆς φύσεως. Ὅταν θεωρῶμεν τὴν χιονώδη θύελλαν καὶ τὴν βροχὴν καταπίπτουσαν βλέπομεν τὴν μέθοδον δι' ἧς δημιουργοῦνται οἱ κόσμοι, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἤρξατο ἡ διάψυξις τῆς ὕλης. Κατὰ τὸν

αὐτὸν τρόπον αἱ θύελλαι ἐμαίνοντο καὶ οἱ ἄνεμοι ὠλοῦζον, ἀπὸ ἀπέριων αἰώνων, καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ Σύμπαντος, καὶ δι' αὐτῆς τῆς βροχῆς, τῆς χιόνος, καὶ τῆς χαλᾶς ἐσχηματίσθησαν πάντα τὰ στερεὰ καὶ ῥευστὰ σώματα τοῦ κόσμου. Πᾶν μῦρον αὐτῶν διήλθεν ἐπανελημμένως τὸ στάδιον τῆς βροχῆς καὶ τῆς χαλᾶς· ἀλλ' ἡ ἐργασία αὕτη οὐδὲν ἔπαυσεν· ὁ δὲ ἀνεμοστρόβιλος ἐξακολουθεῖ ἐκτελῶν τὸ ἔργον αὐτοῦ. Τότε μόνον ἔσεται τοῦτο τετελεσμένον, ὅταν τὸ τελευταῖον μῦρον ἀτμίδος μεταβληθῆ εἰς ῥευστὸν ἢ στερεὸν σῶμα. Ἄν πρὸς τὸ παρὸν φαίνεται ἰσορροπία τις ὑπάρχουσα ἐπὶ τῆς γῆς, ἂν ἡ στερεοποιούσα δύναμις τοῦ στρόβιλου φαίνεται ἡρεμοῦσα, τοῦτο συμβαίνει, διότι αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ περιορίζονται ὑπὸ τῆς ἐξωθεν ἐρχομένης θερμότητος τοῦ ἡλίου.

B'.

ΝΟΜΟΙ ΔΙΕΘΝΤΕΣ ΤΑΣ ΘΥΕΛΛΑΣ.

Ἡ ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις κατὰ μίμησιν τῶν σοφῶν κυβερνήσεων ἄλλων Κρατῶν πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐνδύσεν ἐνταῦθα Μετεωροσκοπεῖον, διευθυνόμενον ἀνέκαθεν ὑπὸ τοῦ εὐπαιδέυτου κ. Α. Κουμπέρη, διατελοῦντος εἰς ἐνδελεχῆ τηλεγραφικὴν ἀνταπόκρισιν μετὰ τῶν Μετεωροσκοπεῖων τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀπᾶσης τῆς ὑψηλίου, ὅπου διήκουσι τηλεγραφικὰ σύματα, περὶ τῆς καθ' ἑκάστην ἡμέραν τοῦ ἔτους καταστάσεως τῆς ἀτμοσφαιρας. Μετὰ τὴν προηγηθεῖσαν οὖν ἔκθεσιν τῆς περὶ ἀνεμοστρόβιλου θεωρίας, ἐπωφελοῦμενος ἐκ τοῦ περὶ Νόμων τῶν θυελλῶν γαλλιστὶ δημοσιευθέντος δοκιμίου τοῦ μνησθέντος ὁμογενοῦς κ. Κουμπέρη προᾶγομαι ἵνα ἐκθέσω τὰ πρακτικὰ συμπεράσματα τῶν φυσιοδιφῶν οἰτινες ἀπεκάλυψαν τοὺς νόμους τούτους τῆς Μετεωρολογίας καὶ ἐδαψιλεύσαντο τοῖς θαλασσοπόροις κανόνας διαγωγῆς καὶ κυβερνήσεως τῶν ὑπ' αὐτοὺς σκαφῶν, ὡσάκις προσβάλλονται ταῦτα ὑπὸ στρόβιλιζούσης θυέλλης.

Θυελλὰ ἐστὶν ἡ διατάραξις τῆς ἀτμοσφαιρας, τοῦ ἀνέμου πνέοντος σφοδρῶς καὶ συχνάκις συνοδευομένου ὑπὸ βροχῆς. Ὑπάρχουσι δὲ διαφόρων εἰδῶν θυελλαι. Τινὲς ἐξ αὐτῶν προέρχονται ἐξ ἀπλῆς μετατοπίσεως τοῦ ἀέρος, μᾶλλον ἢ ἤττον βιχίας, καὶ τότε μὲν ἡ ἐνέργεια αὐτῶν ἐστὶ περιωρισμένη, ἢ δὲ διάρκεια συνήθως βραχεῖα. Ἐνῶ εἰς ἄλλας οἱ ἄνεμοι με-

τατοπίζονται μετὰ μείζονος ὀρμῆς κινούμενοι ἑλικοειδῶς, ἤτοι στρόβιλιζόντες. Αἱ θυελλαι τοῦ εἶδους τούτου, ὀνομαζόμεναι καὶ καταιγίδες, ἢ λαίλαπες, ἢ τυφῶνες, λαμβάνουσιν εὐρείας ἐκτάσεις, διαρκοῦσι περισσότερον καιρὸν, καὶ διατρέχουσι μεγάλας διαστάσεις ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς ὑδρογείου σφαίρας. Ὀνομαζόνται δὲ στρόβιλιζουσαι θυελλαι ἢ καὶ στρόβιλοι, ἀνεμοστρόβιλοι. Ἡ στρόβιλιζουσα θυελλα λοιπὸν ἀποτελεῖται ἐξ ἑλικοειδοῦς κινήσεως τοῦ ἀέρος κύκλω κέντρου τινός, καὶ δύναται νὰ παραβληθῆ πρὸς δίσκον ὀρμητικῶς στρεφόμενον περὶ τὸν ἄξονά του. Ἡ διεύθυνσις τῶν οὕτω πως στρόβιλιζόντων ἀνέμων διαφέρει ὡς πρὸς τὸ ἡμισφαίριον ἔνθα ἡ θυελλα ὑπάρχει. Ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαιρίῳ οἱ ἄνεμοι περιστρέφονται ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς διαβαίνοντες νοτίως, τουτέστιν ἀντιστρόφως τῇ κινήσει τοῦ ὠροδείκτου τῶν ὠρολογίων, ὅθεν ἐννοεῖται ὅτι οὕτω πως οἱ ἄνεμοι περιγράφουσι κύκλον καὶ εἰς μὲν τὸ βόρειον μέρος τοῦ κύκλου πνέουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δὲ τὸ νότιον ἀπὸ δυσμῶν. Δυσμικῶς δὲ τοῦ κύκλου πνέουσιν ἀπὸ βορρᾶ, ἀνατολικῶς δὲ ἀπὸ νότου.

Ἐν τῷ νοτίῳ ἡμισφαιρίῳ οἱ ἄνεμοι διεύθυνονται ἀντιθέτως ὡς στρεφόμενοι ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς διὰ τοῦ βορρᾶ, τουτέστιν ἀκολουθοῦσι τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὠροδείκτου· ὅθεν εἰς τὸ βόρειον τοῦ στρόβιλιζόντος κύκλου μέρος πνέουσιν ἀπὸ δυσμῶν, ἐνῶ εἰς τὸ νότιον προέρχονται ἀπὸ ἀνατολῶν. Δυσμικῶς τοῦ κύκλου πνέουσιν ἀπὸ νότου, ἀνατολικῶς δὲ ἀπὸ βορρᾶ. Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς κυκλοτεροῦς κινήσεως, τὸ κέντρον αὐτὸ τῆς θυέλλης ἔχει μεταβητικὴν κίνησιν, ὥστε ὁ ἀνεμοστρόβιλος ἐλαύνεται ὑπὸ δῶν ταυτοχρόνως κινήσεων, ἐννοεῖται δὲ ὅτι ὑπάρχουσι σημεῖα τινὰ ἐν αὐτῷ ἔνθα αἱ δῶν κινήσεις συντρέχουσι, καὶ ἄλλα μέρη ὅπου ἐξουδετεροῦσιν ἀλλήλας. Οὕτω πως καταφαίνεται ὅτι ἡ δύναμις τῶν ἀνέμων ἐν τῇ στρόβιλιζούσῃ θυέλλῃ δὲν ἔχει τὴν αὐτὴν ἔντασιν καθ' ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ κύκλου αὐτῆς.

Ὅπως κάλλιον σαφηνίσωμεν τὸ ἄνεσον τοῦτο τῆς δυνάμεως τῶν ἀνέμων, φέρομεν εἰς παράδειγμα θυελλαν στρόβιλιζουσαν ἐν τῷ βορείῳ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ. Γνωστὸν ἐστὶν, ἐξ ὅσων ἤδη ἀφηγήθημεν περὶ τῆς διευθύνσεως τῶν περιδινούντων ἀνέμων, ὅτι ἐκεῖ κινούνται ἀντιθέτως πρὸς τὴν κίνησιν τοῦ ὠροδείκτου τῶν ὠρολογίων. Ἄς ὑποθέσωμεν λοιπὸν ὅτι ὀλικῶς ὁ ἀνεμοστρόβιλος, ἤτοι τὸ κέντρον τοῦ ἀνεμοστρόβιλου, προβαίνει ἀπὸ δυσμῶν πρὸς

ἀνατολᾶς. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς θυέλλης οἱ ἄνεμοι θὰ πνέωσιν ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς, ἐνῶ τὸ κέντρον καὶ ὅλος ὁ ἀνεμοστρόβιλος θέλει προβαίνει ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολᾶς. Ὅθεν εὐκόλως κατάνοει ἕκαστος ὅτι, ἡ ταχύτης τοῦ ἐξ ἀνατολῶν πνέοντος ἀνέμου θέλει ἐλαττωθῆ ἀναλόγως πρὸς τὸ ποσὸν τῆς ταχύτητος μεθ' ἧς τὸ κέντρον τοῦ ἀνεμοστρόβιλου προβαίνει ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολᾶς. Ἄς ὑποθέσωμεν πρὸς τούτους ὅτι ἡ μεταβατικὴ ταχύτης τοῦ ἀνεμοστρόβιλου ἐστὶ 30 χιλιομέτρων τὴν ὥραν, ἐνῶ ἡ περιστροφικὴ ταχύτης τῶν ἀνέμων ἀναβαίνει εἰς 120 χιλιομέτρα καθ' ἐκάστην ὥραν, τότε ἡ ταχύτης τοῦ ἀνέμου κατὰ τὰ βόρεια μέρη τῆς στροβιλιζούσης θυέλλης ἐστὶ ἴση πρὸς τὴν διαφορὰν τῶν δύο ταχυτήτων, τουτέστιν 90 χιλιομέτρα ἐκάστην ὥραν. Εἰς δὲ τὸ νότιον μέρος τοῦ στροβιλιζόντος δίσκου ὁ ἄνεμος θέλει πνέει ἀπὸ δυσμῶν, καὶ ἐπειδὴ ὁ στρόβιλος μετατοπίζεται ὀλίκως διευθυνομένου ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολᾶς, αἱ δύο ταχύτητες τῆς τε περιστροφῆς καὶ τῆς μεταβάσεως θὰ συμπέσωσι, κατὰ συνέπειαν δὲ ἡ ταχύτης τοῦ ἀνέμου ἐστὶ τὸ ἄθροισμα ἀμφοτέρων τῶν ταχυτήτων, τουτέστιν 150 χιλιομέτρα τὴν ὥραν.

Ἡ διαφορὰ αὕτη τῆς δυνάμεως τοῦ ἀνέμου εἰς τὰ δύο ἡμικύκλια τῆς στροβιλιζούσης θυέλλης ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τοὺς θαλασσινοὺς νὰ ὀνομάσωσι τὸ μὲν μέρος τοῦ στροβίλου ἔνθα οἱ ἄνεμοι πνέουσιν σφοδρότεροι καὶ ἔνθα τὰ πλοῖα ὑπόκεινται εἰς μεγαλειτέρους κινδύνους *κινδυνῶδες ἡμικύκλιον* τοῦ στροβίλου, τὸ δὲ ἀντίθετον τῆς θυέλλης μέρος, ἔνθα οἱ ἄνεμοι εἰσὶ σχετικῶς ἀσθενέστεροι, *πρᾶον ἤτοι ἥπιον ἡμικύκλιον*.

Ἄν ὑποθέσωμεν ὅτι εὐρισκόμεθα ἐν τῷ κέντρῳ τῆς θυέλλης, κατὰ μὲν τὸ βόρειον ἡμισφαίριον τὸ ἐπικίνδυνον ἡμικύκλιον κεῖται πρὸς τὰ δεξιὰ, τὸ δὲ πρᾶον εἰς τὰ ἀριστερά. Τὰν ἀπαλιν, ἐν τῷ νοτίῳ ἡμισφαίριῳ τὸ κινδυνῶδες ἡμικύκλιον ἐστὶ ἀριστερόθεν ἡμῶν καὶ τὸ πρᾶον πρὸς τὰ δεξιὰ.

Τοῖς θαλασσοπόροις ἐνδιαφέρει ἡ γνώσις τῆς θέσεως αὐτῶν ἀναφορικῶς πρὸς τὸν δρόμον τοῦ στροβίλου, ὅταν καταληφθῶσιν ὑπὸ τῆς θυέλλης, ὅπως δύνανται νὰ ἀπομακρύνωνται τοῦ κινδυνώδους ἡμικυκλίου, καὶ πρὸ πάντων ὅπως διὰ πκντὸς τρόπου ἀποφεύγωσι τὸ κέντρον τῆς θυέλλης.

Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ νόμου τούτου τῶν θυελ-

λῶν, τῆς περιστροφικῆς, δηλονότι, κινήσεως τῶν ἀνέμων καὶ τῆς μεταβατικῆς διευθύνσεως τῆς στροβιλιζούσης θυέλλης εἰς ἐκάτερον τῶν δύο ἡμισφαιρίων, ἐγένετο ἀφορμὴ ὅπως δοθῶσιν ἀπλούστατοι καὶ σαφέστατοι κανόνες, ὀρίζοντες ἀκριβῶς εἰς πᾶσαν περίπτωσιν τὴν θέσιν τοῦ πλοίου, ἀναφορικῶς πρὸς τὰ δύο ἡμικύκλια τῆς θυέλλης.

Αἱ πλεῖσται στροβιλιζούσαι θυέλλαι λαμβάνουσι τὴν γένεσιν αὐτῶν μεταξὺ τοῦ ἰσημερινοῦ ἐπὶ τῶν τροπικῶν. Μεταξὺ τῆς δεκάτης καὶ δεκάτης πέμπτης μοίρας τοῦ πλάτους ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαιρίῳ, καὶ μεταξὺ τῆς πέμπτης καὶ δεκάτης μοίρας πλάτους εἰς τὸ νότιον ἡμισφαίριον.

Ὅταν ἀπαξ ἡ θυέλλα σχηματισθῆ, ἐξακολουθεῖ σχεδὸν πάντοτε ἀπομακρυνομένη ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ. Ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαιρίῳ προχωρεῖ κατ' ἀρχὰς βορειοδυσμικῶς μέχρις ὅτου ἀφίχθῆ εἰς 30 μοιρῶν πλάτος περίπου· ἀφοῦ φθάσῃ εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον, διευθύνεται ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν, ἐπομένως δὲ κλίνει πρὸς τὴν βορειοανατολικὴν διεύθυνσιν, εἶτα ἐξακολουθοῦσα νὰ ἀναβαίῃ εἰς ὑψηλότερα πλάτη καὶ προβαίνουσα ἀκόμη, κλίνει πρὸς τὴν νοτιοανατολικὴν γραμμὴν.

Ἐν τῷ νοτίῳ ἡμισφαιρίῳ αἱ θυέλλαι κατ' ἀρχὰς προχωροῦσιν ἀπὸ τῆς βορειοανατολικῆς πρὸς τὴν νοτιοδυτικὴν διεύθυνσιν, καὶ περὶ τὰς 25 μοίρας νοτίου πλάτους κλίνουσαι προβαίνουσιν ἀπὸ τῆς βορειοδυσμικῆς πρὸς τὴν νοτιοανατολικὴν διεύθυνσιν. Ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Βεγγάλης αἱ θυέλλαι βαδίζουσιν ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν ἐγκλίνουσαι πρὸς ἀνατολᾶς καὶ ὅταν φθάσωσιν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου κέμπουσι καὶ διευθύνονται πρὸς τὴν βορειοδυσμικὴν διεύθυνσιν. Εἰς τὰς Σινικὰς θαλάσσας αἱ θυέλλαι ἀντὶ νὰ βαδίζωσι πρὸς βορρᾶν τρέπονται πρὸς τὸν ἰσημερινόν, καὶ ἡ συνήθης διεύθυνσις αὐτῶν ἐστὶν ἀπὸ τῆς βορειοανατολικῆς πρὸς τὴν νοτιοδυσμικὴν γραμμὴν. Εἰς τινὰς περιπτώσεις μία θυέλλα διχάζεται, ἢ συμβαίνει ἐνίοτε τὰ κέντρα δύο στροβίλων νὰ συμπέσωσιν, ὥστε σχηματίζεται ἐξ ἀμφοτέρων μία μόνη θυέλλα.

Εἶπομεν ὅτι τὸ πλεῖστον τῶν θυελῶν λαμβάνουσι τὴν γένεσιν αὐτῶν μεταξὺ τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ τῶν τροπικῶν. Ἄλλ' ὅμως ἐν αὐτῶν σχηματίζονται εἰς τὰ παράλια τῆς Νέας Γῆς καὶ τῆς Γροενλανθίας, ἀριστερόθεν τοῦ μεγάλου ἐκείνου θερμοῦ ρεύματος, τοῦ προερχομένου ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ, καὶ πρὸς τούτους ἄρχονται ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῶν Ἀσσερῶν νήσων,

ἀριστερόθεν πάντοτε τοῦ μεγάλου τούτου θαλασσοῦ ρεύματος.

Ἡ διάμετρος τῶν θυελλῶν, ἡ ταχύτης τῆς περιστροφικῆς αὐτῶν κινήσεως, καὶ ἡ ταχύτης τῆς εἰς τὰ πρῶτα μεταβάσεως αὐτῶν διαφέρει πολὺ ἀπ' ἄλλήλων. Ἡ ἀρτιγενῆς διάμετρος θυέλλης τινὸς διαφέρει ἰσῶς ἀπὸ 100 μέχρι 400 χιλιομέτρων, εὐρύνεται δὲ βαθμηδόν, καθ' ὅσον ἡ θύελλα ἀπομακρύνεται τοῦ ἰσημερινοῦ, καὶ προχωρεῖ εἰς ὑψηλότερα πλάτη, ὡς τε περὶ τὸ τέλος τοῦ σταδίου αὐτῆς κατανατᾷ νὰ ἔχη 1500 ἕως 2000 χιλιομέτρων διάμετρον. Ἡ περιστροφικὴ ταχύτης ἔχει ὑψίστον βαθμὸν ἐντάσεως εἰς τινα ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ στροβίλου. Ἐν αὐτῷ τῷ κέντρῳ τῆς θυέλλης ὑπάρχει γαλήνη, μᾶλλον ἢ ἤττον ἐντελής, διακοπτομένη ἐνίοτε ὑπὸ σφοδρῆς λαίλαπος καὶ αἰφνιδίων μεταβολῶν τῆς διεύθυνσεως τοῦ ἀνέμου. Ἡ περιστροφικὴ ταχύτης τῶν ἀνέμων δύναται νὰ φθῆσῃ ἀπὸ 150 μέχρι 250 χιλιομέτρων τὴν ὥραν. Ἡ μεταβατικὴ ταχύτης τοῦ ἀνεμοστροβίλου οὐδέποτε μένει κατωτέρα τῶν 15 χιλιομέτρων καθ' ἐκάστην ὥραν εἰς τὰς ἠπείας θυέλλας, εἰς δὲ τὰς σφοδρὰς ἢ μεταβατικὴ ταχύτης οὐδέποτε ὑπερβαίνει τὰ 45 χιλιομέτρα τὴν ὥραν. Ὅθεν θυέλλα τοῦ ἀτλαντικοῦ, καθ' ὑπόθεσιν, ὠκεανοῦ, προσβαλοῦσα τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Εὐρώπης, δηλ. Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας, καὶ διευθυνομένη πρὸς τὰ μέρη τῆς Τουρκίας, ἀπαιτεῖ περὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας ὡς ἐνσκήψῃ εἰς ἡμᾶς. Ὅθεν, ἐπειδὴ ἡ θύελλα ἀπαιτεῖ χρονικὸν τι διάστημα ὡς μεταβῆ ἀπὸ μιᾶς εἰς ἑτέραν χώραν, ὑπάρχει καιρὸς ἵνα προαγγεληθῇ διὰ τοῦ τηλεγράφου ἢ προσεχῆς ἀφίξις αὐτῆς. Τὰ ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ καθι-δρυμένα μετεωροσκοπεῖα συγκοινωνοῦντα ἀλλήλοις διὰ τοῦ τηλεγράφου δύνανται, ὡς ἴσως ἀναφαίνεται θυέλλα, νὰ ἐπιτηρῶσι τὴν πορείαν αὐτῆς, νὰ εἰδοποιῶσιν ἐγκαίρως εἰς τοὺς λιμένας περὶ τοῦ ἐπαπειλοῦντος κινδύνου, καὶ οὕτω νὰ ἐλαττώσιν τὸν ἀριθμὸν τῶν δυστυχημάτων, ἅτινα συμβαίνουσιν ὅταν ἡ θύελλα ἐνσκήπτῃ ἀπροσδοκῆτως.

Τὰ μέγιστα ἐμπορικὰ θαλάσσια κράτη πορίζοντα τοσοῦτον σπουδαία ἐνεργετήματα ἐκ τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας τῶν μετεωροσκοπείων, ὡς τε οὐδεμιᾶς φεῖδονται δαπάνης ὡς ἐπεκτείνωσιν αὐτὴν ὅσον οἶόν τε. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ ἐν τῷ πελάγει εὐρισκόμενα πλοῖα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἰδοποιηθῶσιν ἐγκαίρως περὶ προσεγγιζούσας θυέλλας ὑπὸ τῶν μετεωροσκοπείων,

τούτου ἕνεκα πρέπει νὰ γινώσκωσιν οἱ ναυτιλλόμενοι τίνι τρόπῳ νὰ ἀποφύγωσι τὸν κίνδυνον ὅταν καταλάβῃ αὐτοὺς τρικυμία. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν λοιπὸν οἱ ἐφεξῆς κανόνες διὰ τὴν κυβέρνησιν τοῦ πλοίου, κανόνες, οὓς ἡ ἐπιστήμη ὑπηγόρευσε, καὶ ἡ πείρα ἐπεβεβαίωσε πληρέστατα, ἔσονται λίαν χρήσιμοι εἰς τοὺς θαλασσοπόρους.

Κανόνες χρήσιμοι πρὸς κυβέρνησιν τῶν πλοίων, ὡς διεκφεύγωσι τὰς ἐν τῷ πελάγει ἐνσκηπούσας στροβιλιζούσας θυέλλας.

Ἐπάρχει γεωμετρικὸς σχεδὸν ρυθμὸς εἰς πάσας τὰς στροβιλιζούσας θυέλλας, καὶ ἀνεξαιρέτως ἅπασαι ὑπέκουσιν εἰς ἀκριβεῖς νόμους. Ἐκ τῶν νόμων δὲ τούτων παρήχθησαν κανόνες πρὸς κυβέρνησιν τῶν πλοίων, ὡς διεκφεύγωσι ταῦτα τὸν ἐκ τῆς θυέλλης ἐπικείμενον κίνδυνον. Ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος, ὡς προεῖρηται, ὑπάρχει ἐν τῷ κέντρῳ ἢ πλησίον τοῦ κέντρου τῆς θυέλλης, κατὰ συνέπειαν ὁ θαλασσοπόρος ὀφείλει πρὸ πάντων νὰ φροντίσῃ ὡς ἀποφύγῃ διὰ παντὸς τρόπου τὴν προσέγγισιν αὐτοῦ. Ἐν πάσαις ταῖς θαλάσσις ἐνθα ἐνσκήπτουσι στροβιλιζούσαι θυέλλαι, ἡ πορεία αὐτῶν εἶναι γνωστὴ, καὶ ἡ διεύθυνσις τῆς περιστροφῆς τῶν ἀνέμων μένει πάντοτε ἡ αὐτῆ, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως. Ὅθεν ἅμα ὁ κυβερνήτης πλοίου αισθανθῆ τὰ σημεῖα προσεγγιζούσης θυέλλης, πρώτη φροντίς αὐτοῦ ἐστὶ ἵνα διαγνῶ ἐκ τῆς διεύθυνσεως τῶν ἀνέμων, ἂν εὐρίσκηται ἐν τῇ γραμμῇ τῆς πορείας τοῦ κέντρου τῆς θυέλλης, ἢ ἐν τῷ κινδυνώδει ἡμικυκλίῳ, ἢ ἐν τῷ πρῶτῳ ἡμικυκλίῳ.

Ἐκ τοῦ ἐμμόνου καὶ παρατεταμένου ὑποβιθασμοῦ τοῦ βαρομέτρου, ὅστις μεταξὺ τῶν τροπικῶν ἐξ ἄπαντος προμηνύει μακρόθεν τὴν ὑπάρξιν θυέλλης, καὶ ἅμα ἀρχομένου πνεῖν τοῦ ἀνέμου ὡπωσοῦν σφοδρῶς, εὐκόλως καταλαμβάνει τις ποῖαν διεύθυνσιν ἀκολουθεῖ τὸ κέντρον τῆς θυέλλης. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ θαλασσοπόρος ἐν μὲν τῷ βορείῳ ἡμισφαιρίῳ ἀρκεῖ νὰ στρέψῃ τὸ πρόσωπόν του κατ' ἐναντίον τοῦ ἀνέμου, καὶ οὕτω τὸ κέντρον τῆς θυέλλης θέλει εὐρεθῆ εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐξηπλωμένου δεξιῦ βραχίονός του. Ἐν δὲ τῷ νοτίῳ ἡμισφαιρίῳ, ἂν ἐξαπλώσῃ ὁμοίως τὸν ἀριστερόν αὐτοῦ βραχίονα, ἀντιμετωπίζων τὸν ἀνεμὸν, εὐρήσει τὸ κέντρον τῆς θυέλλης πρὸς ἐκείνην τὴν διεύθυνσιν. Ἄν ὁ ἀνεμὸς αὐξάνῃ καὶ τὸ βαρόμετρον ἐκπίπτῃ ἐπαισθητῶς, ταῦτα δεικνύουσιν ὅτι πλησιάζει τὸ κέντρον τῆς θυέλλ-

λης. "Αν ὁ ἄνεμος ἐξακολουθῇ ἔτι σφοδρυνόμενος καὶ μὴ μεταβάλλων διεύθυνσιν, τὸ πλοῖον εὐρίσκεται εἰς τὴν γραμμὴν τῆς πορείας τοῦ κέντρου τῆς θεέλλης, καὶ προσεχῶς θέλει ὑπάρχει ἐν αὐτῷ τῷ κέντρῳ, ὅπότε ὁ ἄνεμος γαληνιάσει πρὸς καιρὸν, ὁ οὐρανὸς γενήσεται αἶθριος καὶ οἱ ἐν τῷ πλοίῳ θεωρήσουσιν ἑαυτοὺς ἐκτὸς κινδύνου, ἀλλὰ τὰ ἀπατηλὰ ταῦτα φαινόμενά εἰσι βραχυχρόνια, διότι μετ' οὐ πολὺ, ἢ θέλλα ἄρχεται ἐκ νέου, καὶ τὸ πλοῖον τυγχάνει πάλιν ἐν τῷ κλύδωνι εἰς τὸ ἀντίθετον ἡμικύκλιον τῆς θεέλλης, ἔνθα ὁ ἄνεμος πνέει ἀντιθέτως τῆς προηγουμένης διευθύνσεως αὐτοῦ.

Ἐφ' ὅσον χρόνον τὸ βαρόμετρον ἐξακολουθεῖ ἐκπίπτον, τὸ κέντρον τῆς θεέλλης πλησιάζει. Ὁ κυβερνῶν λοιπὸν πλοῖον, εὐρισκόμενον ἐν τῇ γραμμῇ τῆς πορείας θεέλλης τινός, παρατηρῶν τὸ βαρόμετρον δύναται νὰ καταλάβῃ πόσον ἀπέχει αὐτὸ τοῦ κέντρου τούτου. Οὕτω πως ἂν τὸ βαρόμετρον πίπτῃ τρία δέκατα τοῦ χιλιοστομέτρου ἐντὸς μιᾶς ὥρας, τὸ κέντρον τῆς θεέλλης ἀφικθῆσεται μέχρι τοῦ πλοίου ἐντὸς 24 ὥρων. Ἄν ἐκπέσῃ τὸ βαρόμετρον 6 δέκατα τοῦ χιλιοστομέτρου τὴν ὥραν, τὸ κέντρον ἀφικθῆσεται ἐντὸς 18 ὥρων. Ἄν ἐκπίπτῃ ἐν χιλιοστόμετρον τὴν ὥραν, ἀφικθῆσεται ἐντὸς 12 ὥρων, ἂν 2 χιλιοστόμετρα τὴν ὥραν, ἐντὸς τριῶν ὥρων. Ἐγγύτατα τοῦ κέντρου τὸ βαρόμετρον καταντᾷ νὰ ἐκπίπτῃ 4 1/2 χιλιοστόμετρα τὴν ὥραν. Ἐξωτερικῶς ὁμως τῆς γραμμῆς τῆς πορείας τοῦ κέντρου τῆς θεέλλης ὁ ὑποβίθασμὸς τοῦ βαρομέτρου δὲν εἶναι πλέον ὁ αὐτός, καὶ δὲν δύναται νὰ γνωρίσῃ τις μετ' ἀκριβείας τὴν ἀπόστασιν ἔνθα ὑπάρχει τὸ κέντρον αὐτῆς.

Τώρα μένει νὰ ὑποδείξωμεν τί πρέπει νὰ πράξῃ ὁ κυβερνήτης πλοίου καταληφθέντος ὑπὸ θεέλλης στροβιλιζούσης. Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ πλοῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ πέλαγος τῶν Ἀντιλλῶν νήσων τῆς Ἀμερικῆς, κάτωθεν τῆς 30^{ης} μοίρας βορείου πλάτους. Εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα αἱ θέλλα διευθύνονται ἀπὸ τῆς νοτιοανατολικῆς πρὸς τὴν βορειοδυτικὴν γραμμὴν. Κατὰ τὰ ἔμπροσθεν λοιπὸν τοῦ περιστρεφόμενου δίσκου τῆς θεέλλης ὁ ἄνεμος πνέει βορειοανατολικῶς ἀπώτερον εἰς τ' ἀριστερὰ πνέει ἀπὸ τοῦ βορειοδυτικοῦ μέρους, δεξιόθεν δὲ πνέει νοτιοανατολικῶς, καὶ ἐξ ὀπισθεν τοῦ δίσκου ὁ ἄνεμος ἔρχεται νοτιοδυτικῶς.

Ἄμα λοιπὸν παρατηρηθῇ ὅτι τὸ βαρόμετρον ἐξακολουθεῖ ἐκπίπτον, ὅτι ὁ ἄνεμος γίνεται σφοδρότερος, καὶ ἡ θάλασσα ἐξαγριούται, πρώτη

φροντίς τοῦ κυβερνήτου ἔσται, συστέλλων τὰ ἱστία, ν' ἀναχωρήσῃ¹ τὸ πλοῖον.

"Ἄν ὁ ἄνεμος πνέῃ βορειοανατολικῶς καὶ ἐξακολουθῇ σφοδρυνόμενος, τούτο δεικνύει ὅτι τὸ πλοῖον εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς γραμμῆς τῆς πορείας τοῦ κέντρου τῆς θεέλλης. Εἰς ταύτην οὖν τὴν περίπτωσιν τὸ πλοῖον πρέπει νὰ φεύγῃ πλησίον, ἔχον τὸν ἄνεμον ἐξ ὀπισθεν. Ὅταν δὲ ὁ ἄνεμος ἄρχηται νὰ στρέφῃται πρὸς βορρᾶν καὶ τὸ βαρόμετρον ἐξακολουθῇ νὰ πίπτῃ, τούτο σημαίνει ὅτι τὸ πλοῖον εἰσῆλθεν εἰς τὸ πρᾶν ἡμικύκλιον τῆς θεέλλης, ὅτι ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος παρῆλθε καὶ ὅτι ὀφείλει νὰ φεύγῃ μεταβάλλον διεύθυνσιν βαθημῶν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ δέχεται τὸν ἄνεμον ἀείποτε ἐκ δεξιῶν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπομακρύνεται τὸ πλοῖον ταχύτερον ἀπὸ τῆς κινδυνώδους θέσεώς του. Ἄν ἐξ ἐναντίας ἐξηκολούθει τὸ πλοῖον φεύγον πλησίον, ἔχον πάντοτε τὸν ἄνεμον ἐξ ὀπισθεν του, θὰ περιέτροχεν ὅλον ἐν τῷ κύκλῳ τῆς θεέλλης, καὶ θὰ παρετεινετο ὁ κίνδυνος, διότι οὕτω πως θὰ ἐπανήρχετο ἐντὸς τοῦ κινδυνώδους ἡμικυκλίου, ἐν ᾧ ἀλλάσσον τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ, ὡς ὑπεδείξαμεν, ἀπομακρύνεται ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς θεέλλης μετ' οὐ πολὺ δὲ τοῦ ἀνέμου στρεφόμενου βορειοδυτικῶς, τὸ βαρόμετρον ὑψωθήσεται, τὸ δὲ πλοῖον εὐρεθήσεται εἰς τὸ ὀπισθεν ἡμικύκλιον τῆς θεέλλης, ἀπηλλαγμένον παντός κινδύνου.

Ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαιρίῳ ὅταν τὸ πλοῖον τυγχάνῃ ἐντὸς τοῦ κινδυνώδους ἡμικυκλίου, τὸ νὰ φεύγῃ πλησίον ἔχον ἐξ ὀπισθεν ζεῖποτε τὸν ἄνεμον, ἢ νὰ δέχεται αὐτὸν πνέοντα ἐξ ἀριστερῶν, αὐταὶ εἰσὶν ἐπισηφαεῖς διευθύνσεις, καὶ φέρουσι τὸ πλοῖον εἰς τὴν γραμμὴν τῆς πορείας τῆς θεέλλης, ἔνθα ὑπάρχει μείζων κίνδυνος. Φεύγον καὶ ἔχον τὸν ἄνεμον πάντοτε ὀπισθεν, τὸ πλοῖον ἢμπορεῖ νὰ περιτρέξῃ πολλακίς τὸν δίσκον τῆς θεέλλης καὶ παρασυρόμενον ὑπ' αὐτῆς, ὡς συνέβη εἰς τινα πλοῖα, νὰ διατρέχῃ μεγίστους κινδύνους ἐπὶ πολὺν καιρὸν. Ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαιρίῳ εἰς μόνος τρόπος κυβερνήσεως δύναται νὰ ἀπαλλάξῃ τὸ πλοῖον ἀπὸ τοῦ κινδύνου, τὸ νὰ διευθύνεται, δηλονότι, ἢ πρῶρα ὅσον ἔνεστι πρὸς τὸν ἄνεμον ὡς δέχεται αὐτὸν ἐκ δεξιῶν. Ναὶ μὲν οὕτω πως διευθυνόμενον ἔχει ἐναντίον του καὶ ἀντίπρωρα σχεδὸν τὰ ἐξηγριωμένα κύματα τῆς θαλάσσης, διότι ἐξ ἀνάγκης τὰ δέχεται ἐγκαρσίως, ἀλλὰ

1) Τὸ κοινῶς παρὰ τοῖς ναυτίλοις ὄρσα λαμπάντα.

διὰ μόνης τοιαύτης διεύθυνσεως ἀπομακρύνεται ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς θυέλλης. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ διεύθυνσις τῶν ἀνέμων, οἵτινες πνέουσιν ἐν τῷ κινδυνῶδι ἡμικυκλίῳ καὶ ἐν τῷ πρῶν ἡμικυκλίῳ, διαφέρει κατὰ τὸ πλάτος ἔνθα τυγχάνει τὸ κέντρον τῆς θυέλλης, καὶ πρὸς τοῦτοις κατὰ τὰς διαφόρους θαλάσσας, ἀλλ' ἐκείνο τὸ ὅποιον μένει πάντοτε ἀμετάβλητον ἐστὶν ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ ἡμισφαιρίῳ οἱ ἄνεμοι στρέφονται ἀείποτε πρὸς τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν. Ἐκ τοῦ νόμου τούτου ἐπεταὶ ὅτι ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαιρίῳ, ἵνα ἀποφύγη τὸ κέντρον τῆς θυέλλης τὸ πλοῖον πρέπει πάντοτε νὰ διεύθυνεται εἰς τρόπον ὥστε νὰ παρουσιάσῃ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ πλευρὰν πρὸς τὸν ἄνεμον, ἐν δὲ τῷ νοτίῳ ἡμισφαιρίῳ, ἔνθα οἱ ἄνεμοι πνέουσιν ἀντιθέτως πρὸς τοῦς τῷ βορείῳ, τὸ πλοῖον, ὅπως ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς θυέλλης, ὀφείλει πάντοτε νὰ στρέφῃ τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ πλευρὰν πρὸς τὸν ἄνεμον.

Ὅπως διαγιγνώσκη τις εὐχερῶς τίνες ἄνεμοι πνέουσιν ἐπὶ τοῦ κινδυνώδους ἡμικυκλίου, καὶ τίνες ἐπὶ τοῦ πραοτέρου εἰς τὰ διάφορα πλάτη καὶ κατὰ τὰς διαφόρους θαλάσσας, καὶ ὅποιαν διεύθυνσιν ἔχουσιν ἐν ἐκάστῳ ἡμισφαιρίῳ καὶ πέραξ ἐκάστου ἡμικυκλίου, κινδυνώδους εἴτε πρῶτον, δίδομεν τὰς ἐξῆς διςσαφήσεις.

Διὰ τὸ βόρειον ἡμισφαίριον, ὅταν τὸ πλοῖον εὑρίσκηται κάτωθεν τῆς 30ῆς μοίρας βορείου πλάτους, ἔνθα αἱ θύελλαι προβαίνουσιν ἀπὸ νοτιοανατολῶν βορειοδυτικῶς, ἂν ὁ ἄνεμος πνέῃ βορειοανατολικός, εἴτα ἐξ ἀνατολῶν, ἀκολουθῶς, νοτιοανατολικός καὶ ἔπειτα νότιος, αὐτὸ δεικνύει ὅτι τὸ πλοῖον εὑρίσκηται ἐντὸς τοῦ κινδυνώδους ἡμικυκλίου. Ἄν ἐκ τοῦ ἐναντίου ὁ ἄνεμος πνέῃ βόρειος, εἴτα βορειοδυτικός, ἀκολουθῶς δυτικός καὶ ἔπειτα νοτιοδυτικός, τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι τὸ πλοῖον τυγχάνει ἐντὸς τοῦ πρῶτου ἡμικυκλίου.

Ὅταν τὸ πλοῖον ταξιδεύῃ ἐπὶ τῆς 30ῆς μοίρας βορείου πλάτους, ἔνθα αἱ θύελλαι προχωροῦσιν ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν, ἂν ὁ ἄνεμος πνέῃ ἀπὸ νοτιοανατολῶν, εἴτα ἀπὸ τοῦ νότου καὶ ἀκολουθῶς νοτιοδυτικός, αὐτὸ ἐστὶν ἀπόδειξις ὅτι τὸ πλοῖον τυγχάνει ἐντὸς τοῦ κινδυνώδους ἡμικυκλίου. Ἄν ἐκ τοῦ ἐναντίου ὁ ἄνεμος πνέῃ βορειοανατολικός, εἴτα βόρειος, καὶ ἀκολουθῶς βορειοδυτικός, τοῦτο σημαίνει ὅτι τὸ πλοῖον εὑρίσκηται ἐντὸς τοῦ πρῶτου ἡμικυκλίου.

Ὅταν τὸ πλοῖον ὑπάρχῃ ὑπερᾶνω τῆς 30ῆς μοίρας βορείου πλάτους, ἔνθα αἱ θύελλαι πο-

ρεύονται ἀπὸ τοῦ νοτιοδυτικοῦ πρὸς τὸ βορειοανατολικὸν μέρος, ἂν ὁ ἄνεμος πνέῃ νότιος, εἴτα νοτιοδυτικός, ἀκολουθῶς ἀπὸ δυσμῶν καὶ ἔπειτα βορειοδυτικός, τοῦτο δηλοῖ ὅτι τὸ πλοῖον εὑρίσκηται ἐντὸς τοῦ κινδυνώδους ἡμικυκλίου. Ἄν τὰνάπαλιν πνέῃ νοτιοανατολικός ἄνεμος, εἴτα ἐξ ἀνατολῶν, ἔπειτα βορειοανατολικός καὶ ἀκολουθῶς ἀπὸ βορρᾶ, αὐτὸ δεικνύει ὅτι τὸ πλοῖον εὑρίσκηται ἐντὸς τοῦ πρῶτου ἡμικυκλίου.

Διὰ δὲ τὸ νότιον ἡμισφαίριον ὅταν τὸ πλοῖον ταξιδεύῃ κάτωθεν τῆς 26^{ης} μοίρας νοτίου πλάτους, ἔνθα αἱ θύελλαι βαίνουσιν ἀπὸ τῆς βορειοανατολικῆς πρὸς τὴν νοτιοδυτικὴν διεύθυνσιν, ἂν ὁ ἄνεμος πνέῃ ἀπὸ νοτιοανατολῶν, εἴτα ἀπ' ἀνατολῶν, ἔπειτα βορειοανατολικός, καὶ ἐπομένως βορειόθεν, τὸ πλοῖον κεῖται ἐντὸς τοῦ κινδυνώδους ἡμικυκλίου. Ἄν ἐκ τοῦ ἐναντίου πνέῃ νότιος ἄνεμος, εἴτα νοτιοδυτικός, εἴτα δυτικός, καὶ ἀκολουθῶς βορειοδυτικός, τὸ πλοῖον τυγχάνει ἐν τῷ πρῶν ἡμικυκλίῳ.

Ὅταν τὸ πλοῖον ταξιδεύῃ ἐπὶ τῆς 26ῆς μοίρας νοτίου πλάτους ἔνθα αἱ θύελλαι προχωροῦσιν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, ἂν ὁ ἄνεμος πνέῃ βορειοανατολικός, εἴτα βόρειος, ἔπειτα βορειοδυτικός, τότε τὸ πλοῖον ὑπάρχει ἐντὸς τοῦ κινδυνώδους ἡμικυκλίου. Ἄν ἐκ τοῦ ἐναντίου πνέῃ νοτιοανατολικός ἄνεμος, εἴτα νότιος, ἀκολουθῶς νοτιοδυτικός τότε ὑπάρχει ἐντὸς τοῦ πρῶτου ἡμικυκλίου τὸ πλοῖον. Ὅταν τὸ πλοῖον ἦναι ἄνωθεν τῆς 26ῆς μοίρας νοτίου πλάτους, ὅπου αἱ θύελλαι βαδίζουσιν ἀπὸ τῆς βορειοδυτικῆς πρὸς τὴν νοτιοανατολικὴν διεύθυνσιν, ἂν ὁ ἄνεμος πνέῃ ἀπὸ βορρᾶ, εἴτα βορειοδυτικός, ἀκολουθῶς ἀπὸ δυσμῶν, καὶ ἐπομένως ἀπὸ τοῦ νοτιοδυτικοῦ μέρους, τὸ πλοῖον εὑρίσκηται ἐντὸς τοῦ κινδυνώδους ἡμικυκλίου. Ἄν ἐκ τοῦ ἐναντίου πνέῃ βορειοανατολικός ἄνεμος, εἴτα ἀνατολικός, ἔπειτα νοτιοανατολικός, καὶ ἐπομένως νότιος, τὸ πλοῖον τότε εὑρίσκηται ἐντὸς τοῦ πρῶτου ἡμικυκλίου.

Ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαιρίῳ, αἱ θύελλαι τῆς Σινικῆς θαλάσσης βαδίζουσιν ἀπὸ τῆς βορειοανατολικῆς πρὸς τὴν νοτιοδυτικὴν διεύθυνσιν. Ὅθεν ἂν πνέῃ βόρειος ἄνεμος, εἴτα βορειοανατολικός, ἐπομένως ἂν κλίνῃ πρὸς νότον, τότε τὸ πλοῖον ὑπάρχει ἐντὸς τοῦ κινδυνώδους ἡμικυκλίου. Ἄν ἐκ τοῦ ἐναντίου πνέῃ νότιος ἄνεμος, εἴτα νοτιοδυτικός καὶ ἀκολουθῶς δυτικός, τότε τὸ πλοῖον εὑρίσκηται ἐντὸς τοῦ πρῶτου ἡμικυκλίου.

Ἐν δὲ τῷ κόλπῳ τῆς Βεγγάλης ἔνθα αἱ

θύελλαι διευθύνονται ἀπὸ τῆς νοτιοδυτικῆς πρὸς τὴν βορειοανατολικὴν γραμμὴν, ἂν ὁ ἄνεμος πνέῃ νοτιοανατολικός, εἴτα νοτιοδυτικός, καὶ ἀκολουθῶς ἀπὸ δυσμῶν, τὸ πλοῖον τυγχάνει ἐν τῷ κινδυνῶδει ἡμικυκλίῳ· ἂν ἐκ τοῦ ἐναντίου πνέῃ ἀνατολικός ἄνεμος, εἴτα βορειοανατολικός, καὶ ἐπομένως βορειοδυτικός, τὸ πλοῖον τότε εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ πρᾶξου ἡμικυκλίου.

Πεποιθᾶμεν ὅτι ὅταν οἱ ναυτιλλόμενοι κα-

τανοήσωσι τοὺς ἐνταῦθα ἐκτεθέντας νόμους τῶν θυελλῶν, καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν προκύπτοντας κανόνας πρὸς διοικήσιν τῶν ὑπ' αὐτοὺς πλοίων δὲν θὰ δυσκολευθῶσι πώποτε νὰ ἐξέλθωσιν ἀβλαβεῖς ἐκ τῆς κινδυνώδους θέσεως ἐν σκηπτύσεως θυέλλης, ἐν οἰωδῆποτε ἡμισφαιρίῳ ἂν τύχωσι πλείοντες, καὶ εἰς πάντα τὰ πελάγη ὅπου ἀνεμοστρόβιλοι συμβαίνουσιν.

Δ. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΑΝΟΙΑΣ.

(Ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ΦΟΕ' Συνεδρίᾳσει).

Ὅτε ὁ σοφὸς πρόεδρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου εὐηρεστήθη νὰ μὲ προσκαλέσῃ ἵνα συνεισφέρω καὶ ἐγὼ εἰς τὰς ἐσπερινὰς ταύτας διαλέξεις, ὁμολογῶ ὑμῖν ὅτι ἐδίστασα πολὺ, διότι ἀπασχολημένος ὑπὸ ἄλλων φροντίδων δὲν εἶχον τὴν ἡρεμίαν τοῦ νοός, ἥτις εἶναι ὄρος ἀπαραίτητος πᾶσης μελέτης, ἀφ' ἑτέρου δὲ εὐρισκόμενος πρόσκαιρως ἐνταῦθα οὔτε εἶχον παρ' ἐμοῦ οὔτε ἡδυνάμην νὰ προετοιμᾶσω ἔργον ὅπως οὖν ἄξιον τῆς ὑμετέρας προσοχῆς. Μετὰ πολλὴν ὁμως σκέψιν ἀπεφάσισα νὰ δεχθῶ ὅπως ποιήσω τὴν διάλεξιν ταύτην ἐν τῷ προσφιλεῖ μοι τούτῳ Συλλόγῳ, ἵνα προσφέρω ἐλάχιστον τεκμήριον τῆς εὐγνωμοσύνης μου πρὸς τοὺς φιλότατους συναδέλφους μου, οἵτινες εὐηρεστήθησαν νὰ μὲ καταστήσωσιν ἐπίτιμον αὐτῶν μέλος. Ὑπείλικον λοιπὸν εἰς τὸν λόγον τοῦ ἀξιοτίμου προέδρου ἀπεφάσισα νὰ ὁμιλήσω περὶ θέματος σπουδαίου καὶ προσφιλοῦς εἰς πᾶσαν ἑλληνικὴν καρδίαν. Βεβαίως δὲν θέλω δυνηθῆν' ἀναπτύξω τὸ θέμα τοῦτο καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν, καθ' ὅλα αὐτοῦ τὰ μέρη· παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς νὰ θεωρήσῃτε τὴν διάλεξιν ταύτην ὡς ὑπαγόμευσιν μᾶλλον τοῦ θέματος, ὅπερ ἄλλοι ικανώτεροι ἐμοῦ δύνανται νὰ ἀναπτύξωσιν, ἢ ὡς πλήρη πραγματείαν.

Τὸ θέμα, περὶ οὗ θέλω ἐνασχολήσῃ ὑμᾶς τὴν ἐσπέραν ταύτην, εἶναι τὸ *Περὶ τῶν χαρακτήρων τῆς ἑλληνικῆς διανοίας*· περὶ τούτου προτίθεται νὰ ὑποβάλω εἰς ὑμᾶς ὀλίγας ἰδέας, ἐπικαλοῦμαι δὲ παρ' ὑμῶν εὐνοϊκὴν ἀκρόασιν καὶ ἐπιεικῆ κρίσιν.

Τὸ πρῶτον ζήτημα, ὅπερ ἀπαντῶμεν κατὰ τὴν μελέτην τοῦ θέματος τούτου, εἶναι τὸ τῆς μεθόδου· τίνι τρόπῳ δηλαδὴ ὀφείλομεν νὰ προβῶμεν εἰς τὸ νὰ ὀρίσωμεν ἐπακριβῶς τοὺς χαρακτῆρας τῆς ἑλληνικῆς διανοίας. Περὶ αὐτοῦ προκειμένου, ἢ ἀναγνώρισις τῆς διανοίας αὐτοῦ εἶναι ἔργον σχετικῶς εὐκολώτατον· ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο ἡ ἄμεσος παρατήρησις. Ἄλλὰ περὶ ἔθνων τοῦ λόγου ὄντος, περὶ ἔθνους μάλιστα, ὅπερ ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας παρέστη καὶ παρίσταται ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ κόσμου, ἀνάγκη πᾶσα νὰ μετέλθωμεν ἐτέραν μέθοδον, τοῦτο δὲ ὅπως μὴ ἐκλάβωμεν τοὺς ἐπουσιώδεις χαρακτῆρας ἀντὶ οὐσιωδῶν. Ὄφείλομεν λοιπὸν νὰ λάβωμεν μίαν ἐποχὴν, ἀλλὰ νὰ λάβωμεν ὑπ' ὧσιν ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν τὸ ἔθνος ἦν ἐν τῇ πλήρει αὐτοῦ ἀναπτύξει, τὴν ἀκμὴν αὐτοῦ. Ἄλλὰ κατ' αὐτὴν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξετάσωμεν τοὺς χαρακτῆρας ἐνὸς ἐκάστου αὐτοῦ καὶ ἐπομένως ἀναγκαζόμεθα νὰ προσδράμωμεν εἰς τοὺς ὀλίγους ἀν-

δρας, οἵτινες ἀντιπροσωπεύουσι σύμπαν τὸ ἔθνος, ἐκ τῶν ἔργων δὲ τῶν ἀνδρῶν τούτων δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ἀσφαλῶς ἐν γένει περὶ τῆς διανοίας ὅλου τοῦ ἔθνους· ἐν αὐτοῖς πᾶσα ἡ ἠθικὴ διάνοια τοῦ ἔθνους συγκεντροῦται. Ἐὰν ἐφαρμόσωμεν τὴν μέθοδον ταύτην, ὀφείλομεν κατὰ πρῶτον νὰ καταδείξωμεν τὰ ἔργα τῆς ἐποχῆς ταύτης. Ἡ κατὰτάξις δὲν εἶναι δύσκολος.

Γνωστὸν ὅτι τὰ προϊόντα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ὑπάγονται εἰς δύο μεγάλας κατηγορίας· πάντα τὰ προϊόντα τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας εἶναι ἔργα ἢ τῆς ἐπιστήμης ἢ τῆς τέχνης, ἤτοι ἀνάγονται εἰς τὸ ἀληθές τῆς ἐπιστήμης ἢ εἰς τὸ καλὸν τῆς τέχνης. Ζητητέον ἄρα κατὰ τὰς δύο ταύτας κατηγορίας τί παρήγαγεν ἡ διάνοια τῶν ἀνδρῶν τούτων, κατὰ τί τὰ προϊόντα τῆς διανοίας αὐτῶν διακρίνονται ὡς πρὸς τὸ ἀληθές, ὡς πρὸς τὸ καλόν, ἤτοι ὡς πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν τέχνην. Ἡ ἑλληνικὴ διάνοια βεβαίως οὔτε παρήγαγεν οὔτε ἐτελειοποίησε πᾶσας τὰς ἐπιστήμας· εἰς οὐδὲν ἔθνος ἐδόθη ἀποκλειστικῶς τὸ μέγα τοῦτο ἔργον· αἱ ἐπιστήμαι ἀπαιτοῦσιν ἐπιπόνους μελέτας καὶ ἀναριθμητὰ πειράματα· ἄλλαι ἐξ ἄλλων γεννῶνται καὶ ἄλλαι δι' ἄλλων τελειοποιούνται. Ἐν τούτοις μεθ' ὅλα ταῦτα ἡ ἑλληνικὴ διάνοια παρήγαγε τὴν πρώτην τῶν ἐπιστημῶν τούτων, τὴν δέσποιναν τῶν ἐπιστημῶν, τὴν ἐπιστήμην τῶν ἐπιστημῶν, ἤτοι τὸ σύμπλεγμα τῶν θαυμασιῶν ἐκείνων θεωριῶν καὶ συστημάτων, ἐξ ὧν συνίσταται ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία. Κατὰ τὴν πρώτην ἐποχὴν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος πάντα ἀνεφάνησαν τὰ συστήματα, ὅσα ὕστερον ἐτελειοποιήθησαν ὑπὸ τῶν ἄλλων ἔθνων· περιττὰ τὰ παραδείγματα, διότι εἰσὶ γνωστὰ ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς φιλοσοφίας. Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν φιλοσοφικῶν θεωριῶν, τῶν φιλοσοφικῶν ἐπιστημῶν, ὑπάρχει μία, ἣτις ἐξῆλθεν ὀλόκληρος ἐκ τῆς διανοίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἣτις σήμερον ζῆ, ἣτις σήμερον ζῶσα ρυθμίζει τὰς διανοίας πάντων τῶν φιλοσόφων καὶ πάντων τῶν ἐπιστημῶν. Παρὰ τὴν λογικὴν τοῦ Ἀριστοτέλους ἄλλη δὲν ὑπάρχει· ὁ Σταγειρίτης φιλόσοφος δὲν ἐπένοησε τοὺς νόμους τῆς διανοίας, ἀλλ' ἀνεκάλυψεν αὐτούς· τοῦτο δὲ ἅπασα ἡ ἀνθρωπότης ἀνωμολόγησεν. Ὑπῆρξαν φιλόσοφοι, οἵτινες προσεπέχθουν νὰ μεταβάλωσι τὴν λογικὴν θεωρίαν, ὑπάρχουσι καὶ σήμερον ἔτι, ἀλλ' οἱ ὀρθῶς κρίνοντες ὁμολογοῦσιν ὅτι ἄλλη λογικὴ θεωρία δὲν εἶναι δυνατὴ. Εἷς καὶ μόνος εἶναι ὁ τρόπος, καθ' ὃν γίνεται ὁ ὀρθὸς συλλογισμὸς, ἡ δὲ θεωρία

αὐτοῦ ὑπάρχει ἐν τῇ λογικῇ τοῦ Ἀριστοτέλους. Ἡ λογικὴ αὕτη ἀφοῦ διηύθυνε τὰ πνεύματα τῶν συγχρόνων, ἀφοῦ ἐβασίλευσε κατὰ τὴν ἀκμὴν τοῦ ἑλληνισμοῦ, ἐγένετο δεκτὴ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα, καθ' ὃν συνεδύσθη καὶ συνεταγίσθη μετὰ τῆς ἀναπτύξεως, τῆς τελειοποιήσεως καὶ τῆς προόδου τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα προητοιμάσθη ἡ διάνοια εἰς νέαν φάσιν, συνταγίσασα τὴν λογικὴν τοῦ Ἀριστοτέλους μετὰ τῆς μελέτης καὶ ἀναπτύξεως τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας.

Ἐρωτῶ, ὑπάρχει ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος ἔργον ἐπιστημονικόν, ἔργον διαβιῶσαν ἐπὶ τοσοῦτους αἰῶνας καὶ ἐξασκήσαν τοσαύτην ἐπιρροήν; Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον ἡ λογικὴ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἣτις βασίλευει ἐπὶ τοῦ σήμερον εὐρωπαϊκοῦ πνεύματος, ἣτις ἔδωκε τὰς βάσεις τῶν νεωστὶ ἀναφεθέντων συστημάτων. Καὶ τὴν σήμερον παραδίδονται ἐν Εὐρώπῃ ἡ γεωμετρία τοῦ Εὐκλείδου καὶ ἡ ἠθικὴ τοῦ Ἀριστοτέλους. Ἡ ἑλληνικὴ ἄρα διάνοια ἔχει καθ' ὑπέρτατον βαθμὸν ἅπαντα τὰ προσόντα δι' ὧν μορφοῦται ἡ ἐπιστήμη· εἶναι ἡ μόνη, ἣτις ἔχει ζωηρὰν τὴν ἀντίληψιν καὶ τὴν κρίσιν ὀρθὴν καὶ τὸν λόγον ἔξοχον· ἅπαντα τὰ ἔργα τῆς ἐπιστήμης, τὰ ἔργα τῆς τέχνης, ἀπέρρευσαν ἐκ τῶν ἐπιστημονικῶν ἀρχῶν, ἃς ἔθηκε διὰ παντός ἡ μεγαλόνοια τῶν προπατόρων ἡμῶν· ἀλλὰ παρὰ τὰ ἔργα τῆς ἐπιστήμης ὑπάρχουσι, ὡς εἶπομεν, τὰ ἔργα τῆς τέχνης.

Ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ ἐνταῦτα ἀνάλυσις πᾶσης τῆς ἑλληνικῆς ποιήσεως καὶ τῆς καλλιτεχνίας· ἀλλ' ὑπάρχει ἡ γενικὴ μέθοδος, δι' ἣς δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν ἀσφαλῶς εἰς συμπέρασμα· δυνάμεθα νὰ προσέξωμεν εἰς τοὺς γενικοὺς μόνον χαρακτῆρας τῆς ἑλληνικῆς καλλιτεχνίας καὶ τῆς ποιήσεως. Κατὰ τί διακρίνεται ἡ ἑλληνικὴ καλλιτεχνία, καὶ αὕτη ἡ ποιησις, κατὰ τί θεωρεῖται ὡς τύπος καὶ ὑπογραμμός, ὡς ἀμίμητον παράδειγμα; Δύο εἶναι τὰ στοιχεῖα ἐκείνου καλλιτεχνήματος· ἡ πνευματικὴ ὑπόστασις καὶ ἡ εἰδικὴ μορφή. Ὑπάρχουσι ἐν οἰκλήποτε καλλιτεχνήματι πνευματικὴ ὑπόστασις, ἣτοι ἐννοιαι, εἰκόνες, αἰσθημάτων, ἅτινα ἐξωτερικεύονται δι' ἤχων, διὰ φθόγγων, διὰ γραμμῶν, διὰ σχημάτων· κατὰ τὸ δεύτερον τοῦτο στοιχεῖον, τούτεστι κατὰ τὴν μορφήν, πάντες ὁμολογοῦσιν ὅτι διακρίνεται ἡ ἑλληνικὴ καλλιτεχνία· πάντες ὁμολογοῦσιν τὴν πλαστικὴν τελειότητα αὐτῆς (la perfection plastique), τὴν ἐντέλειαν τῆς ἐξωτερικεύσεως· ἀλλ' εἰς τί ὑφίσταται αὕτη, οὐδεὶς ὠ-

ρισε. Παρ' ἔμοιγε κριτῆ ἢ πλαστικῆ τελειότης συνίσταται ἐκ ποικίλων στοιχείων. Ὑπάρχει κατὰ πρῶτον ἐν τῇ ἑλληνικῇ καλλιτεχνίᾳ ἢ ἀπλότης, ἢτοι ἢ ἐκφρασις πολλῶν δι' ὀλίγων, πολλῶν αἰσθημάτων, πολλῶν εἰκόνων, πολλῶν ἐννοιῶν δι' ὀλίγων μέσων. Ἐν βλέμμα πρὸς τὸν Παρθενῶνα π. χ. ἀρκεῖ νὰ ρίψωμεν, ἵνα κατανοήσωμεν τὴν ἀπλότητα· ὀλίγα γραμματικὰ ἐξωτερικῶς ἢ ἐσωτερικῶς τοῦ ναοῦ διακρίνουσι τὰ διάφορα αὐτοῦ μέρη. Ὡσαύτως ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν δρᾶμά τι, θὰ εὕρωμεν ὀλίγα πρόσωπα, ἀπλῆν τὴν πρᾶξιν, τὴν θέσιν, τὴν λύσιν, τὴν καταστροφήν αὐτοῦ, καὶ ἢ ἀπλότης τῆς πράξεως προέρχεται ἐκ τῆς φυσικῆς συναντήσεως τῶν προσώπων τούτων. Παρατηρήσωμεν ἓνα ἀνδριάντα· ἢ στάσις, ἢ ἐκφρασις τῆς κινήσεως, ὁ ἱματισμὸς, τὰ πάντα εἰσὶν ἀπλουστάτα· διακρίνονται ἀμέσως καὶ διὰ μιᾶς καὶ αἱ ἐλάχισται λεπτομέρειαι τοῦ ἀνδριάντος. Ἐλθωμεν εἰς τοὺς πεζογράφους· τὸ κᾶλλος τοῦ ὕφους ὑφίσταται κυρίως ἐν τῇ μεγάλῃ ἀπλότητι.

Ἐκτὸς τοῦ στοιχείου τούτου, τῆς ἀπλότητος, τὰ καλλιτεχνήματα τῆς ἑλληνικῆς μεγαλοῖας ἔχουσι καὶ τὴν εἰς αὐτὰ ἰδιόχουσαν ἀρεμίαν· οὐδὲν βεβιασμένον. οὐδὲν ἐπιτετηδευμένον ὑπάρχει, τὰ πάντα δ' εἰσὶν οἷα δέον νὰ ὦσι.

Τρίτον στοιχεῖον εἶναι τὸ μέτρον· οὐδεμία ὑπάρχει ὑπερβολὴ ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς καλλιτεχνήμασιν· ἢ δύναμις ἢ ἐκφραζομένη διὰ τοῦ καλλιτεχνήματος ἀναλογεῖ πρὸς τὸν σκοπὸν, τὰ μέρη ἀντιστοιχοῦσι πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὸ ὅλον. Ἐσωτερικῆ τις ἐνότης παλλαπλασιάζουσα ἑαυτὴν παράγει τὴν ἰδίαν αὐτῆς ποικιλίαν.

Ἡ οὕτως ἀρμόζουσα μορφή ἔχει καὶ ἕτερον πλεονέκτημα, τὸ τέταρτον, τὴν διαύγειαν, τὴν διαφάνειαν, ἔνεκα τῆς ὁποίας οὐδὲν ἀσφές, οὐδὲν κεκρυμμένον, τὰ πάντα δ' ἔρχονται εἰς τὸ φῶς. Ἡ ψυχὴ τοῦ ἔργου καθορᾶται ἔξωθεν καθ' ὅλα τὰ συστατικὰ αὐτῆς στοιχεῖα.

Πέμπτον στοιχεῖον, δι' οὗ συμπληροῦνται τὰ προηγούμενα, εἶνε ἢ ἰδανικὴ γαλήνη· τὸ ἰδανικὸν εἶναι ἢ ζωὴ τῆς φαντασίας, δι' οὗ ἢ φαντασία συνδυάζεται μετὰ τοῦ λόγου καὶ ζωογονεῖ αὐτόν· τὸ ἰδανικὸν εἶναι ἢ ἀνωτάτη σφαῖρα τῶν ἐννοιῶν, τοῦ αἰσθηματος, τῶν εἰκόνων. Ὁ καλλιτέχνης ἀνερχόμενος εἰς τὴν σφαῖραν ἐκείνην, ἐξ ἧς ἀπορρέει πᾶσα ἔμπνευσις, ἐκφράζει ὅ,τιδὴποτε καὶ ἂν ἐκφράσῃ, μετὰ τῆς γαλήνης ἐκείνης, δι' ἧς πάντα τὰ στοιχεῖα τῆς πραγματικότητος λαμβάνουσιν ἄλλην μορφήν, γίνονται ἀλη-

θέστερα καὶ αὐτῆς τῆς πραγματικότητος. Ἡ τέχνη παρίστησιν ἐνίοτε τὰς φρικωδέστερας πράξεις τοῦ ἀνθρώπου, τὰ καταχθονιώτερα αὐτοῦ διανοήματα, ἀλλ' οὐχ ἤττον ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἰδανικοῦ παριστάμενα λαμβάνουσι τὴν μορφήν, δι' ἧς γίνονται ὠραία καὶ ἀληθῆ. Τὸ πλεονέκτημα τοῦτο πάντες οἱ καλλιτέχνη ἀνομολογοῦσιν ὅτι εἰς ὑπέρτατον κέκτηνται βηθμὸν τὰ ἑλληνικὰ καλλιτεχνήματα. Ἄρα εἰς τοὺς χαρακτήρας, ἐξ ὧν γεννᾶται ἢ ἐπιστήμη, δηλαδὴ εἰς τὴν ζωηρὰν ἀντίληψιν, τὴν ὀρθὴν κρίσιν, τὸν ἔξοχον λόγον, προσθετέα ἢ μεγάλῃ καὶ μοναδικῇ φαντασίᾳ. Ὑπάρχει ἄρα μνημεῖον ἑλληνικόν, ἐν ᾧ πάντες οὗτοι οἱ χαρακτήρες συνευθύνονται, ὑπάρχει μνημεῖον ἑλληνικόν, ἐν ᾧ τὸ ἀληθές τῆς ἐπιστήμης καὶ τὸ καλὸν τῆς τέχνης συνδυάζονται. Τοῦτό ἐστὶν ἢ πλατωνικὴ φιλοσοφία. Ἄμεσος διδάσκαλος καὶ μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, ὅστις ἐπωνομάσθη ὁ ἅγιος τῆς φιλοσοφίας καὶ ὁ πρόδρομος τοῦ χριστιανισμοῦ, ὁ Πλάτων πρὸ τοῦ Ἀριστοτέλους συνέλαβε φιλοσοφικὴν θεωρίαν, ἧς τὴν ἀνάπτυξιν δὲν περιμένετε βεβαίως τώρα παρ' ἐμοῦ. Τίς ὁ ὄργανισμὸς τοῦ πλατωνισμοῦ; Ὁ πλατωνισμὸς παρ' ἔμοιγε κριτῆ οὐδὲν ἕτερον εἶναι οὐσιωδῶς, εἰμὴ ἢ διὰ τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ καλοῦ ἔφεσις τοῦ ἀγαθοῦ. Βάσις τῆς πλατωνικῆς διδασκαλίας εἶναι ἢ θεωρία τῶν ἰδεῶν καὶ ἢ ἰδέα τῶν ἰδεῶν, ἐν ἧς πᾶσαι αἱ ἄλλαι συνευθύνονται καὶ πρὸς ἣν τείνουσι καὶ ἐν ἧς τελειοποιούνται· εἶναι ἢ ἰδέα τοῦ ἀγαθοῦ. Ἐφεσις τοῦ ἀγαθοῦ εἶναι ὁ πλατωνισμὸς. Ὁ πλατωνισμὸς ἐθῆκε διὰ μιᾶς ὑψηλὰς τινος ἐννοίας, αἵτινες εἶναι ἢ ψυχῆ οἰουδήποτε πολιτισμοῦ. Ἐὰν ἐδημιούργησε τὴν λογικὴν καὶ ὕλην τὴν φιλοσοφίαν, οὐδεὶς κατὰ τὴν λέξιν καὶ φράσιν συνήνησε τοσοῦτον ἐντελῶς τὸ ἀληθές τῆς ἐπιστήμης καὶ τὸ καλὸν τῆς τέχνης. Τοῦ ἀγαθοῦ ἔφεσις, ἀλλὰ τίνοσ ἀγαθοῦ; Τοῦ ἀπείρου καὶ τελείου ἀγαθοῦ· ἔφεσις, ἐλπίς, προσδοκία. Ἡ ἔφεσις αὕτη ἐπληρώθη.

Ὅτε ἔδυνεν ὁ ἀστὴρ τοῦ ἑλληνισμοῦ, καὶ ἄλλος λαμπρότερος καὶ φαεινότερος ἀνέτελλεν, αὐτὸ τὸ τέλειον καὶ ἄπειρον, εἰς δ' ἢ δίκαιοι τοῦ Πλάτωνος ἠτένιζεν, ἦλθεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἦλθε διὰ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος. Ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ θεοῦ Λόγου εἶναι ἔργον τῆς ἀπείρου τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητος. Ἡ ἔφεσις τῆς πλατωνικῆς διδασκαλίας ἐπληρώθη ἅμα ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἅμα ἀνεφάνη τὸ θεῖον ἐκεῖνο πρόσωπον, οὗ προαίσθησιν τινα εἶχεν ὁ φιλόσοφος. Ἡ ἑλληνικὴ σοφία ἠσπᾶσθη τὸν χριστιανισμόν· πιστοὶ καὶ ἄπιστοί, καὶ οἱ ἀναγνωρίζοντες ἐν τῷ χριστιανισμῷ

θείαν ἀποκάλυψιν καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν ὡς ἀπλοῦν προῖόν ἀνθρώπινον, ἀναγνωρίζουσι καὶ κηρύττουσι τὴν θέσιν τοῦ πλατωνισμοῦ καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ, οἱ μὲν ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ πλατωνισμὸς εἶναι ἢ κατ' ἀνθρώπον προπαρασκευὴ τῆς χριστιανικῆς ἀποκαλύψεως, οἱ δὲ ὅτι ὁ χριστιανισμὸς εἶναι τὸ τελειότερον προῖόν τῆς πλατωνικῆς φιλοσοφίας. Καθ' ὅλους τοὺς φιλοσόφους ἀντιστοιχεῖ ὁ πλατωνισμὸς πρὸς τὸν χριστιανισμὸν, ὡς τὸ φῶς ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν αὐτὴν σκοτεινότητα τοῦ ὄφθαλμοῦ. Ἀδύνατον νὰ χωρισθῶσιν ἀπὸ τοῦδε ἡ ἑλληνικὴ σοφία καὶ ἡ θεία ἀποκάλυψις· διότι ἕνα τὸ δεύτερον ἀνεφάνη, τὸ πρῶτον συνεδέθη μετ' αὐτοῦ. Ὁ συνδυασμὸς τῆς ἑλληνικῆς σοφίας καὶ τῆς χριστιανικῆς πίστεως εἶναι γεγονός ἀναντίρρητον. Τοῦτο εἶναι τὸ μεγαλειότερον πλεονέκτημα καὶ ὁ λαμπρότερος χαρακτήρ τῆς ἑλληνικῆς διανοίας. Ὁ ἑλληνισμὸς ἔδωκεν εἰς τὸν χριστιανισμὸν τὴν ἰδίαν γλῶσσαν· διὰ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης διεδόθησαν τὰ σωτήρια διδάγματα τῆς προπατορικῆς ἡμῶν πίστεως. Καὶ ποῦ ἐγένετο ὁ συνδυασμὸς οὗτος; Ὁ συνδυασμὸς οὗτος τῆς ἑλληνικῆς σοφίας καὶ τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἐγένετο ἐνταῦθα, ἐν τῇ βασιλίδι ταύτῃ τῶν πόλεων. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς ἑλληνικῆς σοφίας καὶ ἄνωθεν ἐμπνεόμενοι διέτύπωσαν τὸ δόγμα. Ἐνταῦθα ἰδρύθησαν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ θεσμοί· ἐνταῦθα ἀνυψώθη ὁ θεοσταθμικὸς καὶ θεοφροῦρητος θρόνος τῆς ὀρθοδόξιας, ἡ διαλάμπων ἐν τῷ σκότει τούτῳ τοῦ

αἰῶνος. Ἀλλὰ ἡ ἑλληνικὴ σοφία καὶ ἡ χριστιανικὴ πίστις συνδυαζόμεναι τί παρήγαγον καὶ τί παράγουσιν; Ἡ ἑλληνικὴ σοφία καὶ ἡ χριστιανικὴ πίστις ἀποτελοῦσιν αὐτὴν τὴν ψυχὴν τοῦ νέου πολιτισμοῦ. Ἀφαιρέσατε τὰ κλιματολογικὰ καὶ φυλετικὰ στοιχεῖα τῶν νέων λαῶν τῆς Εὐρώπης, εἰσδύσατε εἰς τὴν ἐνδοτάτην ὑπόστασιν τοῦ ναοῦ καὶ τῆς καρδίας τῆς νέας ἀνθρωπότητος· θέλετε εὐρεῖ ὅτι αὐταὶ εἶναι αἱ δύο ἀρτηρίαι, ὧν τὸ αἷμα ζωογονεῖ τὸν πολιτισμὸν τῆς Εὐρώπης. Ἐντεῦθεν αἱ ἰδιαίτεραι σχέσεις τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος πρὸς τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν, περὶ ὧν δὲν δύναμαι ἐνταῦθα νὰ διαλάβω. Ἐντεῦθεν καὶ τὰ ἰδιαίτερα ἐκαστοῦ Ἑλληνος καθήκοντα, περὶ ὧν δὲν εἶναι διόλου ἀνάγκη νὰ ποιήσω λόγον ἐνταῦθα, καθήκοντα, ἅπερ ἐκπηγάζουσιν ἐκ τῶν ὑψηλῶν χαρακτήρων τῆς ἑλληνικῆς διανοίας, περὶ ὧν προσεπάθησα νὰ δώσω ὑμῖν μικρὰν τινα ἰδέαν.

Τελευτῶν καθήκόν μου θεωρῶ νὰ ἐκφράσω τὴν βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην μου πρὸς πάντας οἵτινες μετὰ τῆς τῆς προθυμίας συνήλθετε τὴν ἐσπέραν ταύτην ἵνα ἀκροασθῆτε τῶν ἀσθενῶν μου λόγων. Παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε τὰς ἐγκαρδίους μου εὐχαριστίας, ἐπιτρέψατε δέ μοι ν' ἀποχαιρετίσω ὑμᾶς μετ' αὐτὴν τὴν ἐπιγραφὴν, ἣτις κοσμεῖ τὴν αἵθουσαν ταύτην:

Θαρσεῖν χρή, τάχ' αὔριον ἔσεται ἄμεινον.

Η. ΒΡΑΪΔΑΣ¹).

1) Ἐκ σημειώσεων ἀκροατοῦ.

ΚΑΡΑΠΑΝΕΙΟΣ ΑΓΩΝ

ΠΕΡΙ

ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΜΕΘΟΔΙΚΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ.

Πρὸς χρῆσιν τῶν δημοτικῶν σχολείων.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ Χ' (τῆς 11 Μαΐου 1880) Συνεδρίσει,

ΕΠΕΤΕΙΩ: ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΘΡΤΗ:

ὕπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ αὐτῆς κυρίου

ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΥ.

Πολλὰ ἠδυνάμεθα νὰ εἰπώμεν προοιμαζόμενοι καὶ μακρὰν ν' ἀποτεινόμεν τὴν ἔκθεσιν ἡμῶν, τὸ Καραπάνειον διαγώνισμα ἀφορῶσαν, ὅπερ τὸν κάλλιστον στοχάζεται σκοπόν, ἤτοι τὴν μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν οὐχὶ τῆς βροτολογίου πολεμικῆς τέχνης οὐδὲ τῆς κερδολίας τοῦ ἐμπορίου, οὐδὲ ἄλλης τινὸς πρὸς τὸ σῶμα τεινούσης, ἀλλὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τῆς ὑψίστης ἐκείνης ἐπιστήμης τῆς ἀφορώσης τὴν μόρφωσιν τοῦ πολυτιμοτάτου ἡμῶν κτήματος, τῆς ψυχῆς, ἣν ἐπιστήμην ἐγέννησαν τὸ μέγιστον καὶ μυστηριώδες ζεῦγος, ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδία, ὧν συζευκτῆς καὶ παράνομος ἐγένετο ὁ ποιητὴς τοῦ παντός, ἡ ἀέναντος πηγὴ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἀγάπης· ναί, φιλόμουσοι κύριοι, ἡ διδασκαλία, ἡ τέχνη αὕτη τοῦ μορφοῦν τὸν ἀτάσθαλον καὶ νήπιον ὄντως τὸ πρῶτον ἐμφανιζόμενον ἐν τῷ κόσμῳ ἄνθρωπον τέκνον καὶ γέννημά ἐστι τοῦ ἐπιστημονικοῦ νοός καὶ τῆς εὐγενεστάτης καρδίας, καρδίας ἐν ἣ ἄφθονος διατρέφεται ἢ πρὸς τὸν πλησίον ἀγά-

πη, καὶ ἥτις ὀλοκαύτωμα γίνεται ἐπὶ εὐδαιμονίᾳ τοῦ πλησίον, ἐπὶ μὲν τοῦ Καυκάσου τὸ ἦπαρ κατατρωγομένη, ἐν τῷ δεσποτικῷ τὸ κῶνιον ποτιζομένη καὶ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ ἤλοις προσηλουμένη ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Ἡ πόθεν ἄλλοθεν γεννᾶται ἢ πρὸς διδασκαλίαν τοῦ πλησίον ἐφεσις; ποῦ τὸ σπέρμα αὐτῆς καὶ ποῦ κυοφορεῖται εἰμὴ ἐν τῇ καρδίᾳ ἐκείνῃ, ἥτις ἐκ φίλτρου, στοργῆς καὶ ἀγάπης τυγχάνει πεπλασμένη; οὐδαμοῦ ἄλλοθι, ἀλλ' ἔστι θεία, ὡς ἐπιστήμη ἐκ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης ἀπορρέουσα, ὡς σωτήριον χρῆμα, οὗ τὸ ὄνομα ἀνεδέξατο ὁ Θεὸς ἄνθρωπος τοῦ Κόσμου σωτὴρ διδάσκαλος ἐπικληθεὶς.

Γοιαύτης δὲ οὔσης πλείσθ' ὅσα ὀφείλομεν νὰ εἰπώμεν ἐν προοιμίου μοίρᾳ εἰ μὴ τὴν ὑπομονὴν ἡμῶν τὸ πλήθος τῶν ἤδη εἰρημένων ἐξήντα καὶ ἠνάγκάζομεθα ἐπὶ τὸ θέμα νὰ σπεύδωμεν.

Εἰς τὴν πρώτην ταύτην εὐγενῆ παλαιστραν, ἣν ὁ φιλόμουσος κύριος Καραπάνος διήνοιξε

τοῖς τοῦ λόγου καὶ τῶν γραμμάτων παλαισταῖς, ἐνεφανίσθησαν πρόθυμοι συναγωνιστὰί φέροντες τὰ ὑπὸ τοῦ προγράμματος ἀπαιτούμενα ἐφόδια. Πρῶτος δὲ ὅστις εἰσέρχεται ἐν τῷ σταδίῳ Ἑπειρώτης ἐστὶν ἀνὴρ, βαρὺς ὀπλίτης, κατὰ φρακτος πανοπλίᾳ, ὁ κύριος Γ. Χασιώτης φέρων α) *Πραγματεῖαν περὶ τῆς πρώτης παιδικῆς ἡλικίας*, εἰς ἓνα τόμον· β) *Νέον ὁδηγὸν τῆς πρώτης παιδικῆς ἀγωγῆς πρὸς χρῆσιν τῶν μητέρων καὶ τῶν ρηπιαγωγῶν*, εἰς ἓνα τόμον καὶ γ) *Τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς παιδικῆς ἡλικίας*, εἰς τόμους τέσσαρας.

Δεύτεροι δὲ συνεισπηδῶσι τρεῖς ἕτεροι φιλοὶ ὀπλίται, φέροντες ἐν καὶ μόνον ὄπλον, τὸ πρῶτον ὄπλον ἐκεῖνο ὅπερ αὐτοὶ μὲν ρεῖα μάλα καὶ ἐλαφρῶς κραδαίνουσιν εἰς τὰς χεῖρας, ἡμεῖς δὲ πάντως εἰς τὴν παιδικὴν ἡμῶν ἡλικίαν βρῦτερον καὶ ὀρέων σκιοέντων ἡσθάνθημεν, ἦτοι τὸ σμερδαλέον ἀλφαβητᾶριον. Ἐκ τούτων τοὺς μὲν δύο πρῶτους, τὴν ἀρχαίαν κόουθα περιεβλημένους, ἦτις τὸ πρόσωπον ἐλεύθερον ἀφήσει, διαγιγνώσκομεν καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐξονομάζομεν· εἰσὶ δὲ Σέργιος Εὐστρατιᾶδης ἐκ Τυρολόης καὶ Περικλῆς Παππαδόπουλος ἐκ Βραβίλας· ὁ δὲ τρίτος τὴν τῶν μέσων αἰῶνων προσωπιδοφόρον περικεφαλαίαν ἐπὶ κεφαλῆς φέρων, οὐκ ἐπιτρέπει ἡμῖν τὴν διάγνωσιν, διὸ καὶ ἀνώυμον αὐτὸν ἀποκαλοῦμεν. Οὗτοι οἱ τέσσαρες εἰσὶν οἱ σπεύσαντες εἰς τὸν ἀγῶνα· ἡμεῖς δὲ ἀκολουθοῦντες τὴν τάξιν τοῦ προγράμματος ἀρχόμεθα ἀπὸ τῶν ἔργων τοῦ κυρίου Χασιώτου· καὶ πρὶν ἐπὶ τὴν κρίσιν τούτων ἔλθωμεν ἄς ἀναγνῶμεν μέρος ἐκ τοῦ προλόγου τῶν *πρῶτων μαθημάτων* αὐτοῦ.

«Τὰ ἐγχειρίδια, λέγει, ἀνδρῶν ἐπιφανῶν οἷοί εἰσιν ὁ Δεισδερβέγιος, Κούρτμανος, Γράσερος, Κναούσιος, Φροϊβέλος, ἢ κυρία Καρπαντιέρου καὶ τὰ κατ' αὐτοὺς συνταχθέντα παρὰ πολλῶν ὀπαδῶν ὑπ' ὄψει ἔχοντες, ἐπὶ πολὺ δὲ καὶ παρασταθέντες εἰς πρακτικὰς ἀσκήσεις καὶ μετασχόντες αὐτῶν, ἐν ἧ πόλει τὰς διατριβὰς ἀπὸ πολλοῦ ποιούμεθα, ἐγνωμεν σχεδιάσμα τι παιδαγωγικόν, ὅσον ἔνεστι τέλειον, νὰ παρασκευάσωμεν διὰ τὰ στοιχειώδη ἡμῶν σχολεῖα. Καὶ τὸ μὲν θεωρητικὸν τοῦ συστήματος μέρος ἐν τῷ *Νέῳ ὁδηγῷ τῆς πρώτης παιδικῆς ἀγωγῆς* ἐτάξαμεν· ἐν δὲ τῷ ἀνά χεῖρας ἐγχειρίδιῳ αὐτὰ τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἐν τῇ δυνατῇ ἀπλότητι καὶ ἀφελεῖα περιελάβομεν· ἀμφοτέρω δὲ περιέχουσι τὰς ἀναγκαίας παιδαγωγικὰς ἀρχὰς καὶ ὁδηγίας πρὸς εἰσαγωγὴν ἐν τοῖς νη-

πιαγωγείοις καὶ τοῖς στοιχειώδεσι δημοτικοῖς σχολείοις τῆς ἐποπτικῆς διδασκαλίας ἐν πάσῃ τῇ διδακτέᾳ ὕλῃ· ἀν δὲ ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἡμῶν ταύτῃ ἐτύχομεν τοῦ σκοποῦ, ὃν στοχαζόμεθα, ἄλλοι κρινόντων, ἐσχηματίσαμεν ὁμῶς τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἀνευ τοιαύτης τινὸς ἐργασίας, παρασκευαστικῆς καὶ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα, ἀδύνατόν ἐστιν ἵνα αἱ ἡμέτεροι νηπιαγωγοὶ καὶ διδάσκαλοι τῶν παιδικῶν σχολείων εὐστόχως ποιῶνται χρῆσιν τοῦ νέου παιδαγωγικοῦ συστήματος, ὅπερ ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ζητοῦμεν νὰ εἰσαγάγωμεν καὶ παρ' ἡμῖν.

»Τοιοῦτος δὲ πράγματι ἐστὶ καὶ ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ παρόντος ἐγχειριδίου, ὅπερ μετὰ τῶν κυτίων, χαρτοφυλακίων καὶ εἰκόνων ἀκολουθεῖ τὸν *Νέον ὁδηγὸν* τῆς πρώτης παιδικῆς ἀγωγῆς. Ἐνταῦθα τὴν πρώτην κατέχουσι θέσιν τὰ παιδικὰ τοῦ Φροϊβέλου δῶρα, ἅπερ εἰσάγονται ἐν τέσσαρσι σειραῖς· ἐξηγοῦμεν δὲ ἐκεῖ τοὺς λόγους τῆς διαιρέσεως ταύτης.

»Ἡ διαίρεσις ἡμῶν οὐ πολὺ τι ἀπέχει τῆς τοῦ κυρίου Ἑρμάνου Γολδαμμέρου. Οὗτος εἰς δύο μεγάλα τμήματα διαιρεῖ τὰ δῶρα τοῦ Φροϊβέλου, εἰς τὰ κυρίως δῶρα καὶ εἰς τὰς ἐνασχολήσεις, ἦτοι ἐνῶντων εἰς ἓν ὅλον τὰ διάφορα μέρη τοῦ ὕλικου καὶ εἰς ἕτερον τὸν μετασχηματισμὸν τῆς ὕλης ταύτης διατηρεῖ ἐν ἐνὶ ἐκάστῳ τέσσαρα οὐσιώδη στοιχεῖα, ἦτοι τὰ πρὸς στερεὰ σχετιζόμενα, τὰ πρὸς τὰς ἐπιφανείας, τὰ πρὸς τὰς γραμμὰς καὶ τὰ πρὸς τὰ σημεῖα. Ἡ τε ὁμῶς ἡμέτερα καὶ ἡ μνημονευθεῖσα πρὸς τὸν αὐτὸν ἀγοῦσι σκοπὸν. Μετὰ τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἔρχονται τὰ ἡμέτερα μικρὰ δῶρα τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης ἅπερ ἐκ τῶν ἀμέσως ἀναγκαίων στοιχείων τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου εἰλημμένα περιλαμβάνουσιν ἐν σμικρῷ τὰ οὐσιωδέστερα τῆς φύσεως ἀντικείμενα καθ' ὃν τρόπον εὐρίσκονται ἐν αὐτῇ καὶ εἰς ὃ σημεῖον διαπλάττει πρὸς χρῆσιν αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος, οἷον δὲ ἐπίλογος τοῦ δευτέρου κεφαλαίου προστίθενται ἐκ τῆς φυσικῆς ἱστορίας εἰκόνες καὶ αἱ μητρικαὶ διαλέξεις περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐρχονται ὑστερον οἱ μῦθοι, αἱ γεωγραφικαὶ γνώσεις καὶ αἱ ἱστορικαὶ εἰκόνες, ἅπερ προβιβάζουσι τὸ παιδίον εἰς κύκλον εὐρύτερον· οἷον δὲ κατακλείς προστίθεται ἡ ἀνάγνωσις καὶ ἡ γραφή, δι' ὧν προαλείφεται τὸ παιδίον καὶ παρασκευάζεται εἰς τὸ νὰ παριστᾷ συμβολικῶς τὸν ἐνδιέθετον αὐτοῦ λόγον. Τέλος ἐπισφραγίζουσι τὸ ἐγχειρίδιον τοῦτο αἱ γυμναστικαὶ παιδιαὶ καὶ ἀσκήσεις, ἦτοι τὰ κινητὰ παίγνια καὶ ἡ παιδικὴ γυμναστικὴ, αἱ τὰ μάλιστα δεσπόζουσαι ἐν τῇ πρώτῃ παιδικῇ

ἡλικία. Τοιοῦτον τὸ περιεχόμενον τῶν πρώτων μαθημάτων τῆς παιδικῆς ἡλικίας».

Καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ κρίσει τὴν αὐτὴν τηρήσομεν τάξιν, πρῶτον ὁμιλήσομεν περὶ τοῦ θεωρητικοῦ μέρους, ἥτοι περὶ τοῦ νέου ὁδηγοῦ τῆς πρώτης παιδικῆς ἡλικίας, εἶτα περὶ τοῦ πρακτικοῦ μέρους, ἥτοι περὶ τῶν πρώτων μαθημάτων τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Ἐπειδὴ δὲ ὁ κύριος Χασιώτης ἐκ περισσοῦ ἔπεμψε καὶ σύντομον ἱστορίαν τῆς παιδείσεως τῆς πρώτης ἡλικίας ἀρξόμεθα ἀπὸ ταύτης.

Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως δὲ καὶ μελέτης τῶν τριῶν τούτων πραγματειῶν καταδεικνύται ὅτι ὁ συντάξας αὐτὰ ἐντριβῆς τυγχάνει περὶ τὰ παιδαγωγικὰ, μάλιστα δὲ εἰς τὰ περὶ τῆς πρώτης παιδικῆς ἀγωγῆς πλείστα ὅσα φαίνεται ὁ συγγραφεὺς ἀναγνοὺς καὶ μελετήσας παιδαγωγικὰ βιβλία, πολλὰ δὲ νηπιαγωγεῖα ἐν Παρισίοις ἐπισκεψάμενος καὶ παραστάς ἐν ταῖς παραδόσεσι, καὶ πολλῶν παιδαγωγικῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἀκούσας γνώμας καὶ μαθῶν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τῶν Παρισίων ἐκτεθειμένα ἔργα τῶν διαφόρων ἔθνων ἐκ τῶν μαθημάτων τῆς πρώτης ἡλικίας ἰδὼν καὶ μελετήσας. Τοιαῦτα ἐφοδία ἔχων ὁ συντάξας τὰ προμνημονευθέντα βιβλία, ἤρξατο τοῦ ἔργου καὶ ἐξέτελεσεν αὐτὸ μετὰ ἀπλότητος, ἐκ τῶν πολλῶν ἐκλέγων ὅσα πρόσφορά εἰσι νὰ φωτίσωσι τὸν νοῦν καὶ διαθερμάνωσι τὴν καρδίαν τῆς μητρὸς καὶ τὴν τῆς νηπιαγωγῆς. Συνωδὰ δὲ τῇ ἀπλότητι τῶν πραγμάτων καὶ λεκτικῶ ἔχρησατο ἀπλῶ καὶ ἀπερίττῳ· καί τοι ἐν τισὶν ἀμέλειά τις φαίνεται τῆς ἐργασίας τοῦ κατεσκευασμένου μαρτυροῦσα, δι' ὃ ἐπιθεώρησις δὲν ἐγένετο, ὅπως διορθωθῶσι τὰ τυχόν διὰ lapsus calami ἡμαρτημένα.

Ταῦτα προοιμισσάμενοι καθόλου περὶ τῶν τριῶν συγγραφῶν εἰσερχόμεθα εἰς τὴν ἐξέτασιν μιᾶς ἐκάστης αὐτῶν, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῆς πραγματείας περὶ τῆς πρώτης παιδικῆς ἀγωγῆς, ἥτις, ὡς ἐκ περισσοῦ, ὡς εἴπομεν, ὑπὸ τοῦ συγγραφεῖος ἀποσταλεῖσα, προτάσσεται, ὡς εἰσγωγῆ, εἰς τὰ δύο ἕτερα, οἷον ἐκ ἱστορικῶν δοκιμίων, ἀνελίσσον τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πρώτης παιδικῆς ἀγωγῆς παρὰ τοῖς διαφόροις πεπολιτισμένοις ἔθνεσιν. Ἐν τῇ πραγματείᾳ ταύτῃ ὁ συγγραφεὺς τὴν συντομίαν θηρεύων οὐδὲ σκοπῶν νὰ συντάξῃ πλήρη ἱστορίαν παρέρχεται τὰ ἀρχαῖα ἔθνη τῆς Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου οὐδὲν λέγων περὶ τῆς ἐν αὐτοῖς πρώτης παιδικῆς ἀγωγῆς, εἰ ὑπῆρχε καὶ τίς ἦν· ἀρχεται δὲ ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων ἢ μᾶλλον ἀπὸ τοῦ Πλάτωνος,

ὅς τὰ τῶν Δωριέων ἦθη καὶ ἔθη ἔχων ὑπ' ὄψιν καὶ μάλιστα τὰ τῶν Σπαρτιατῶν νομοθετεῖ. Τούτων ἕνεκα καὶ ὁ κύριος Χασιώτης ὤφειλε νὰ μὴ διέλθῃ ἐν σιωπῇ καὶ τὰ παρὰ Λυκούργου νομοθετηθέντα, ἀλλῶς τε καὶ λαμβάνοντος φροντίδα περὶ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ βρέφους ἀπ' αὐτῆς τῆς συλλήψεως καὶ πρὸ τῆς συλλήψεως, ὡς φησι Πλούταρχος ἐν βίῳ Λυκούργου.

Ὁ κύριος Χασιώτης λίαν καλῶς ἐκτιθεῖς τί ὀφείλει νὰ πράττῃ ἢ μήτηρ ἀπ' αὐτῆς τῆς γεννήσεως, οὐδὲν λέγει τί ὀφείλει νὰ πράττῃ ἢ μήτηρ ἔγκυος οὔσα καὶ τί ὀφείλει νὰ μὴ πράττῃ, ὅπως γεννηθῇ τὸ βρέφος καλὸν καὶ ὑγιές. Τὰ σπέρματα πολλῶν νοσημάτων ὑστερον βλαστηνόντων καὶ καταπνιγόντων τὴν ὑγίαν τοῦ ἀτυχοῦς βρέφους, ἔχουσι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἀπὸ ταύτης τῆς ἐποχῆς. Ἐν ταῖς παιδαγωγικαῖς θεωρίαις τοῦ Πλάτωνος ἀνευρίσκει, ὡς καὶ ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ, τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς ἡν νηπιαγωγικῆς. Καὶ τὰς μὲν τοῦ Ἀριστοτέλους παιδαγωγικὰς θεωρίας ἐξετάζει λίαν συντόμως, ἐκτενέστερον δὲ ἀναφέρει τὰ τοῦ Ῥωμαίου Κοϊντιλιανοῦ. Διὰ τὴν ἀπὸ τῆς παρῆλθε τὰς παιδαγωγικὰς θεωρίας τοῦ Πλουτάρχου, ὅστις ἐν τοῖς περὶ γάμου παραγγέλμασιν ἀπαιτεῖ ἢ γυνὴ νὰ ἦ σύντροφος τοῦ ἀνδρός, οὐ μόνον χάριν τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν τοῦ οἴκου, ἀλλὰ καὶ χάριν τῆς ἠθικῆς ἀγωγῆς τῶν παιδῶν; Ἐπίσης παρῆλθε τὴν παιδαγωγικὴν ἐπιρροὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἰδίως τὴν ἐπιστολὴν τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

Ὁ κύριος Χασιώτης ἀπὸ τοῦ Κοϊντιλιανοῦ εὐθὺς πηδᾷ εἰς τὸν Ρουσσώ καὶ Βασεδόβιον περρεχόμενος οὐ μόνον τὸν Κομμένιον ἐν σιγῇ ἀλλὰ καὶ τοὺς πρὸ αὐτοῦ τοὺς οἰονεῖ προγόνους τοῦ Ρουσσώ καὶ Βασεδόβιου. Ἡ ἀναγέννησις τῶν γραμμάτων καὶ ἀναμόρφωσις θεωρητέα ὡς μεγάλη παιδαγωγικὴ ἐποχὴ, ἥτις ἀπολακτίσασα τὰς σχολαστικὰς μεθόδους τῶν μέσων αἰώνων παρήγαγε κατὰ τὸν 15' αἰῶνα παιδαγωγικωτάτους ἀνδρας, ἐξ ὧν πολλὰ ἠρῶσατο ὁ Ρουσσώ· διὸ καὶ δικαίως θεωροῦνται πρόγονοι αὐτῶν ἐν ταῖς νηπιαγωγικαῖς θεωρίαις, καὶ ἂν παρῆλθε τις τοὺς ἄλλους ὀφείλει νὰ εἴπῃ ὀλίγα περὶ Ἐράσμου, Λουθήρου, Ραβελαίου, Μονταίγνη, Κομμένιου καὶ Λωκκίου.

Καὶ ὁ μὲν Ἐρασμος, κορυφαῖος τῶν ὀτρηνῶν θεραπόντων τῆς ἀναγεννήσεως τῶν κλασικῶν γραμμάτων, ἐν τῷ *χριστιανικῷ γάμῳ* ἐν ᾧ ἐμπνέεται ὑπὸ τοῦ οικονομικοῦ τοῦ Ξενοφώντος, ἀπαιτεῖ ὑπὲρ τῆς γυναικὸς ευρυτέραν ἐκ-

παιδευσιν καὶ τελειοτέραν καὶ ἐπιφορτίζει τὸν ἄνδρα νὰ ἀναπληρώσῃ αὐτήν, ἐκτιθεὶς δὲ καὶ τὰς σκέψεις αὐτοῦ περὶ τῆς πρώτης ἡλικίας, καὶ περὶ τῶν τρυφερῶν περιποιήσεων, ἃς ἀπαιτεῖ, τὰ παιδία, λέγει, εἰσὶν ὁ γὰρ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, καὶ ἀπῆτει ὑπὲρ αὐτῶν τὸ μητρικὸν γάλα, τὰς τρυφεράς τῆς μητρὸς θωπείας, τὴν οἰκιότητα καὶ ἀγαθότητα τοῦ πατρὸς, τὴν καθαρότητα καὶ κοσμιότητα τῆς Σχολῆς, τὴν ἐπιεικειαν τοῦ παιδαγωγοῦ κλπ. Ὁ δὲ Λούθηρος, ὁ πατὴρ τῆς θρησκευτικῆς ἀναμορφώσεως ἐν Γερμανίᾳ, δύναται νὰ ὀνομασθῆ καὶ ὁ πατὴρ καὶ ἰδρυτὴς τῆς ἀληθοῦς δημοτικῆς παιδείσεως, συνιστῶν τὴν ἀγωγὴν καὶ παιδευσιν τῶν τε ἄρρένων καὶ τῶν θηλέων, ἀνατιθεὶς ταύτας εἰς τοὺς ἄρχοντας καὶ μεγιστᾶνας. Ὑμεῖς, λέγει, ὦ ἄρχοντες καὶ μεγιστᾶνες ὀφείλετε ἀναλαβεῖν τὸ ἔργον τοῦτο· διότι ἡν ἀφεθῆ ἢ φροντίς αὐτῆ εἰς τοὺς γονεῖς ἑκατοντάκις ἀπολεσθησόμεθα πρὶν ἢ ριζοβολήσῃ τὸ ἔργον· ἀπῆτει δὲ τοῦτο, καθότι οἱ γονεῖς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦσαν ὡς ἐπὶ πὸ πλείστον ἀμαθεῖς καὶ χονδρειδέστατοι ἄνθρωποι, ἀποκρούοντες τὴν ἐκπαίδευσιν ὡς περιττὴν τοῖς λαϊκοῖς, ἐφ' ᾧ δικαίως, λέγει ὁ Λούθηρος, καλούμεθα ὑπὸ τῶν ξένων ζῶα (germanæ bestia), καὶ ἴσως τούτου ἕνεκεν οὐδὲν λέγει περὶ οἰκιακῆς ἀγωγῆς τῆς πρώτης ἡλικίας.

Ὁ δὲ Μονταίγνης εὐγενὴς καὶ ἐξ εὐγενῶν ἐβάρδιεν εἰς τὰ ἴχνη τῶν παιδαγωγικῶν προλήψεων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀγωγὴν τῆς πρώτης ἡλικίας. Ὁ Μονταίγνης βρέφος ὢν παρεδόθη παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ εἰς τροφόν, ἵνα μακρὰν τοῦ οἴκου ἀνατραφῆ, ἐν τινι χωρίῳ ἀνήγοντι αὐτῷ καὶ ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν ἐθισθῆ εἰς διαίταν ἀπλῆν καὶ γέννηται ἐπομένως οὐχὶ τρυφηλὸς καὶ μαλθακός, ἀλλὰ λιτὸς καὶ ἰσχυρός, ζῶν κατὰ τοὺς νόμους τῆς φύσεως καὶ τοῦ λαοῦ καὶ συνδέσῃ σχέσεις μετὰ τῶν χωρικῶν, ἢ δὲ τοιαύτη ἀνατροφή τοῦ Μονταίγνη κατὰ τὴν πρώτην ἡλικίαν παρὰ τοῦ πατρὸς ἦν λελογισμένη· ἄλλως ὁ πατὴρ εἶχε τρυφερωτάτην καρδίαν καὶ ἦν αὐστηρὸς μετὰ γλυκύτητος. Ὁ πατὴρ, ὡς ὕστερον ὁ υἱός, θεώρει τὴν ἀγωγὴν τῶν παιδῶν ὡς τὸ δυσκολώτατον καὶ σπουδαιότατον τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης, ἀνέθρεψε δὲ τὸν υἱὸν ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ οὐδεμίαν ἐπιβλαβὴν βίαν ἢ περιορισμόν· «ἡ ψυχὴ μου, λέγει αὐτός ὁ Μονταίγνης, ἀνετρέφθη ἐν πάσῃ πρῶτῃ καὶ ἐλευθερίᾳ, ἄνευ αὐστηρότητος καὶ βίας».

Ἐκ τῶν πρώτων λοιπὸν ἡμερῶν τῆς βρεφι-

κῆς αὐτοῦ ἡλικίας πηγάζουσιν ἡμαρτημένοι τινὲς γνώμαι καὶ αἰσθήματα ἐπιμειπτα, ὅποτε π. χ. ἐν τοῖς περιφρήμοις *Δοκιμίοις* παραγγέλλει τοῖς συζύγοις, ἵνα μηδέποτε ἐπιφορτίζωσι τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας γαλακτοτροφεῖν τὰ βρέφη· ὁ Μονταίγνης ἀποκλείει ὅλως τὴν γαλούχησιν τοῦ βρέφους ἐν τῷ οἴκῳ πλησίον τῶν γονέων καὶ ὑπὸ ξένης ἔτι τροφοῦ. Τίς δὲν βλέπει ἐν τούτοις ὅτι τὴν ἀγωγὴν, καθ' ἣν αὐτὸς ἀνετρέφθη, κατέστησε παιδαγωγικὴν ἀρχήν; Τὸ παράδειγμα τοῦτο δείκνυσιν οἷαν ἰσχύον ἔχει ἡ πρώτη παιδικὴ ἀγωγή.

Ὁ δὲ Μοραυὸς Κομένιος, ὃν ὁ ἱστορικὸς Michelet καλεῖ λαμπρὸν ἐπὶ μεγαλοφυίᾳ, μέγαν, πρᾶον, γόνιμον, σοφόν, νουν καθολικόν, Γαλιλαῖον τῆς παιδαγωγικῆς, ἐπικρίνει τὴν σχολαστικὴν τῶν μέσων αἰώνων παιδαγωγικὴν, ὅτι ἡγνύει αὐτὴ νὰ φεῖδῃται τῶν παιδῶν, ἐκτεινομένη κατὰ τὰς δυνάμεις αὐτῶν, νὰ λαμβάνῃ αὐτοὺς οἷοι εἰσιν, ἐπιρρεπεῖς δηλονότι πρὸς τὰ αἰσθητὰ πράγματα καὶ πρὸς τὰς εἰκόνας· «ὁ ἀγχιθὸς παιδαγωγὸς (λέγει) ἔσται μικρὸς μετὰ τῶν μικρῶν, παῖς, ὅπως γέννηται καταληπτὸς τοῖς παισί». Κατὰ τὸ παιδαγωγικὸν σύστημα τοῦ Κομενίου πρέπει νὰ ὑπάρχη α) σχολεῖον πρότυπον ἐν ἐκάστῳ οἴκῳ, ἢτοι πρώτη ἀγωγή ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς μητρὸς· β) δημοτικὰ σχολεῖα ἐν ἐκάστῃ κοινότητι· γ) λατινικὴ σχολὴ ἐν ἐκάστῃ πόλει καὶ δ) ἀκαδημία ἐν ἐκάστῃ ἐπαρχίᾳ ἢ βασιλείῳ. Καὶ ἐν μὲν τῷ προτύπῳ σχολεῖῳ τοῦ οἴκου κατὰ τὰ ἐξ πρῶτα ἔτη, ἀπὸ δὲ τοῦ ἐβδόμου μέχρι τοῦ δωδεκάτου νὰ φοιτᾷ εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον. Ὁ Κομένιος τὰ καλλίστα προνοῶν περὶ τῆς μητρὸς πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ παιδὸς, τῆς ὀφειλομένης διαίτης αὐτῆς, περὶ τῆς τροφῆς καὶ ἀγωγῆς μετὰ τὴν γέννησιν, δείκνυσιν ἔπειτα εὐφυῶς, πῶς δύναται τὸ παιδίον ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη νὰ γέννηται κάτοχον τῶν στοιχείων πασῶν τῶν ὕστερον προσκτηθησομένων γνώσεων. α' Ἀπὸ τοῦ λίχνου, λέγει, τὸ βλέμμα τοῦ παιδὸς στρέφεται καὶ κατὰ μικρὸν ἐκτείνεται ἐπὶ τοῦ δωματίου, ἐνθα συνήθως μένει, ἐπὶ τῶν μερῶν τῆς οἰκίας, ἐπὶ τῆς αὐλῆς, ἐπὶ τῶν ὁδῶν, τῶν κήπων, τῶν πεδίων, εἶτα πρὸς τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην, τὰ ἄστρα· μνησθῆναι νὰ γνωρίζῃ νὰ ὀνομάζῃ τὰ μέλη αὐτοῦ, τὴν χροῖαν αὐτῶν, τὰ ζῶα, τὰ φυτὰ, τοὺς λίθους, νὰ διακρίνῃ τὸ φῶς τοῦ σκότους, τὴν ἡμέραν τῆς νυκτός, τὰ χρώματα καὶ τὰ σχήματα, τοὺς ἀριθμούς, τοὺς τόνους, καὶ ψάλλη ἄσματα ὑψηλὰ κλπ.» καὶ ἐν γένει ὁ

Κομένιος προτείνει παιδαγωγικόν τι σχέδιον συμφωνον αὐτῇ τῇ φύσει· διδάσκει τὰ παιδία νὰ βλέπωσι, νὰ διανύωσιν, νὰ ὀμιλῶσι· δείκνυσιν ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ ἀρχῇ κείνται αἱ βάσεις τῶν ὑστέρων σπουδῶν, τῶν ἐφεξῆς ἐπιστημῶν, τῆς γεωγραφίας, τῆς φυσικῆς, τῆς ἀγρονομίας, τῆς χρονολογίας, τῆς ἱστορίας, τῆς γεωμετρίας, τῆς ἀριθμητικῆς, τῆς μουσικῆς, τῆς γραμματικῆς. Πρὸς δὲ τούτοις ὅτι ὀφείλουσιν οἱ γονεῖς διὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν παραδείγματος νὰ ἐγχαρτῶσιν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν παιδῶν αὐτῶν τὸ ἠθικὸν αἰσθημα, νὰ μὴ φθείρωσιν αὐτοὺς ἀλλὰ τὸναντίον νὰ διδάσκωσιν αὐτοὺς τὰς ἀρχὰς τῆς μετριοφροσύνης, τῆς καθαρότητος, τῆς ὑπακοῆς, τῆς κοσμιότητος, τῆς ἀληθείας, τῆς τιμιότητος, τῆς ἐνεργείας, τῆς φιλάνθρωπιᾶς καὶ τῆς προθυμίας τοῦ πράττειν χρήσιμόν τι τοῖς ἄλλοις. Ἐκ τούτων καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν, ἄπερ συντομίας ἕνεκα παραλείπομεν, κατάδηλον γίγνεται ὅτι ὁ Κομένιος ἐγένετο πατὴρ τῶν πρακτικῶν σχολῶν, ὅτι δὲ καὶ πατὴρ τῆς ἐποπτικῆς μεθόδου, καταφαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ μέγας οὗτος παιδαγωγικὸς ἀνὴρ, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν παιδῶν, προὔτιμα ἀντὶ τῶν βιβλίων τὸ ζῶν βιβλίον τῆς φύσεως, καὶ διεκήρυσεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ υποβάλλωμεν τοῖς παισὶ τὰς σκιὰς τῶν πραγμάτων ἀλλ' αὐτὰ ταῦτα τὰ πράγματα, ἅτινα ἐμποιοῦσιν ἐντύπωσιν εἰς τε τὰς αἰσθήσεις καὶ τὸν νοῦν αὐτῶν· δὲν ἤθελε λέξεις ἄνευ τῆς γνώσεως τῶν πραγμάτων· καὶ ἐπειδὴ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους τὰ σχολεῖα ἐστεροῦντο τῶν πραγματικῶν μέσων πρὸς τοιαύτην διδασκαλίαν, συνέταξε βιβλίον *Orbis pictus* ἐπιγραφόμενον ἦτοι εἰκόνας καὶ τὰ ὀνόματα τῶν κυριωτέρων πραγμάτων τοῦ κόσμου καὶ τῶν λειτουργιῶν τῆς ζωῆς, ὅπερ βιβλίον εἰς πᾶσας τὰς γλώσσας τῆς ἐσπερίας μεταφρασθὲν ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ ποιήσωσι χρῆσιν τῆς εἰκοθυγραφικῆς ταύτης μεθόδου τῶν πραγμάτων καὶ ἄλλοι.

Τούτους τοὺς παιδαγωγικοὺς ἀνδρας ὀφείλει νὰ ἔχη πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ γράφων περὶ τῆς πρώτης παιδικῆς ἀγωγῆς καὶ καθόλου περὶ παιδαγωγικῆς, ἵνα ἀποδῶ ἐκάστῳ τὸ προσήκον.

Ὁ δὲ Ἑλβετὸς Πεσταλότσης, (ὃν εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ κύριος Χασιώτης), ὁ ἐξασκήσας πλείονα ἢ οἱ ἄλλοι Γερμανοὶ παιδαγωγοὶ ἐπιρροήν, οὔτε ὑπερέβαλεν οὔτε ἴσος ἐγένετο πρὸς τοὺς πρὸ αὐτοῦ καὶ συγχρόνους μεγάλους παιδαγωγούς οὔτε κατὰ τὴν γενικὴν καλλιέργειαν τοῦ πνεύματος οὔτε κατὰ τὴν εὐκρίνειαν τῆς παιδαγωγικῆς ἀντιλήψεως οὔτε κατὰ τὴν με-

θοδικὴν διδασκαλίαν οὔτε κατὰ τὴν ἀξίαν τῆς διοργανώσεως καὶ διευθύνσεως, τὸναντίον κατὰ πάντα ταῦτα ὑπολείπεται πολὺ τῶν ἄλλων παιδαγωγῶν· ὅ,τι ἐποίησεν αὐτὸν μέγαν, ἐστὶν ἡ ἀνεξάντλητος αὐτοῦ ἀγάπη πρὸς τὸν λαόν, ἡ ἀγνότης τῆς καρδίας, ἡ μεγαλοψυχία αὐτοῦ, οἱ ἀκμάτοι αὐτοῦ μόχθοι καὶ ἡ ἀταπαρνησία ὑπὲρ τοῦ καλοῦ τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου. «Δὲν ἐγίνωσκε πολὺ, λέγει ὁ συνεργάτης αὐτοῦ Krüsi, ὅ,τι γινώσκειται ἐν τῷ σχολικῷ κόσμῳ, ἐγίνωσκεν ὅμως ὅ,τι ἐστὶν ἀγνωστον τοῖς πολλοῖς τῶν διδασκάλων, τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα καὶ τοὺς νόμους τῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ καὶ καλλιέργειας, ἐγίνωσκε τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν καὶ τὰ μέσα τῆς ζωοποιήσεως καὶ ἐξευγενισμοῦ αὐτῆς. Ἐβλεπεν ὅ,τι ἄλλοι δὲν δύνανται νὰ βλέπωσιν, ἀλλὰ μένει αὐτοῖς κεκλεισμένον βιβλίον, καίπερ πολλὰ εἰδούσιν, ἔβλεπε δηλονότι τὴν πορείαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους διὰ πολλῶν πραγμάτων καὶ πειραμάτων».

Οἷαν ἐπιρροὴν ἐξήσκησεν ὁ πατὴρ ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ Μονταίγνη, τοιαύτην καὶ ἡ μήτηρ ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ Πεσταλότση, προῶρος ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

Ὁ κύριος Χασιώτης μετὰ πολλῆς λεπτομερείας ἐξετάζει καὶ ἀναλύει τὰ διάφορα συγγράμματα τοῦ Πεσταλότση· διότι τοῦτο ἦτο ὁ κύριος σκοπὸς τῆς πραγματείας αὐτοῦ. Καίτοι ἡ πραγματεία αὕτη ἐστάλη ἐκ περισσοῦ εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ ἠδυνάμεθα νὰ παραλείψωμεν αὐτήν, ἡμεῖς ὅμως ἐλάβομεν αὐτήν ὑπ' ὄψιν καὶ ἐποιήσαμεν τὰς ἀνωτέρω κρίσεις, ὅπως ὁ συγγραφεὺς λαμβάνων ἐκ τούτων ἀφορμὴν καταστήσῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ τοῦτο χρησιμώτερον εἰς τὸ ἡμέτερον ἔθνος, στερούμενον ὅλως τοιαύτης ἱστορίας τῆς παιδικῆς ἀγωγῆς.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα ἐπὶ τῆς πραγματείας περὶ τῆς πρώτης παιδικῆς ἀγωγῆς διαλαμβάνοντες, ἐρχόμεθα ἐπὶ τὴν δευτέραν συγγραφὴν τοῦ κυρίου Χασιώτου, ἦτοι τὸν *ῥέον ὁδηγὸν τῆς πρώτης παιδικῆς ἀγωγῆς* πρὸς χρῆσιν τῶν μητέρων καὶ τῶν νηπιαγωγῶν.

Ὁ κύριος Χασιώτης διαιρεῖ τὸν *ῥέον ὁδηγὸν* εἰς δύο τμήματα, καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ συμφώνως τῇ ἐπιγραφῇ, ἣν φέρει ἡ πραγματεία αὐτοῦ, *ῥέος ὁδηγὸς τῆς πρώτης παιδικῆς ἡλικίας* πρὸς χρῆσιν τῶν μητέρων καὶ τῶν νηπιαγωγῶν, ἐξετάζει τίνα τὰ καθήκοντα καὶ τίνας γνώσεις ἀπαιτοῦνται, ὅπως μήτηρ καὶ νηπιαγωγὸς ἐκτελέσωσι τὴν ὑψηλὴν αὐτῶν ἀποστολήν, ἡ μὲν μήτηρ φροντίζουσα περὶ τῆς πρώ-

της αγωγῆς τοῦ παιδίου ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους μέχρι τοῦ τρίτου, ἢ δὲ νηπιαγωγὸς ἀπὸ τοῦ τετάρτου καὶ ἕξτης. Ὁ συγγραφεὺς ἐν δυοὶ βιβλίοις καὶ ἐν πολλοῖς κεφαλαίοις ἐκτυλίσσει τὰς ἀναγκαιοτάτας συμβουλὰς καὶ πρὸς αὐτὰς ὀδηγίας, ὥστε ἡ συγγραφή κχιίσταται πράγματι ἀπαραίτητος ὀδηγὸς τῇ μητρὶ καὶ τῇ νηπιαγωγῷ. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τμήματι εἰς δύο διαιρουμένῳ ὡσαύτως βιβλία, εἰς τὸν παιδαγωγικὸν παράδεισον καὶ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν διάταξιν, καὶ τὸν διοργανισμὸν αὐτοῦ, ὁ συγγραφεὺς ἐκτίθησιν ὅποια τις πρέπει νὰ ἦ ἡ διαμονή, ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὁ παιδικὸς παράδεισος, ἐν ᾧ τὸ παιδίον διατρέβει κατὰ τὸ πλεῖστον τῆς πρώτης αὐτοῦ ἡλικίας, καὶ τίνα τὰ ἀπαραίτητα στοιχεῖα τὴν ἐσωτερικὴν διάταξιν· εἰσὶ δὲ α) τὸ προσωπικόν, β) αἱ γενικαὶ διατάξεις, γ) τὸ εἰδικὸν πρόγραμμα καὶ δ) ὁ ἐσωτερικὸς διοργανισμὸς.

Ἐπειδὴ δὲ αἱ καλὰ νηπιαγωγοὶ μορφοῦνται ἐν εἰδικαῖς διδασκαλείοις, ἐν οἷς διδάσκεται θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς ἡ μέθοδος, καθ' ἣν γίνεται ἡ πρώτη αγωγή, ὁ κύριος Χασιώτης ἐν παραρτήματι πραγματεύεται καὶ περὶ διδασκαλείου πρὸς μόρφωσιν νηπιαγωγῶν, συγκεκριμένου ἐκ τοῦ κυρίως διδασκαλείου καὶ ἐκ τοῦ προτύπου νηπιαγωγείου.

Ἐκ τούτων καταφαίνεται ὅτι ὁ συγγραφεὺς οὐδὲν παρέλιπεν ἐκ τῶν συντελούντων εἰς τὴν πρώτην αγωγήν τῆς παιδικῆς ἡλικίας.

Ἐλθωμεν ἤδη καὶ ἐπὶ τὴν τρίτην συγγραφήν τοῦ κυρίου Χασιώτου, ἧτοι τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Ταῦτα συντεταγμένα εἰσὶν, ὅπως χρησιμεύσωσιν ὡς ὑπόδειγμα ταῖς νηπιαγωγοῖς καὶ τοῖς δημοδιδασκάλοις, δυναμένοις ἐν τῇ καθ' ἑκάστην διδασκαλίᾳ αὐτῶν νὰ ἀρῶνται, ὅσα κρίνωσι πρόσφορα· περὶ τούτου λέγει ὁ συγγραφεὺς ἐν τῷ προλόγῳ αὐτοῦ: ἀς μὴ ὑπολάβῃ δὲ τις ὅτι ταῦτα λέγοντες, ἐννοοῦμεν νὰ μεταδίδωνται αὐτολεξεί

Μικρὸν τι βλέμμα δύναται νὰ δείξῃ παντὶ, ὅτι τοιαῦτα δὲν εἶναι καθόλου ἢ πρόθεσις ἡμῶν· διὰ ταῦτα μάλιστα πολλὰ τῶν μαθημάτων τούτων καὶ ὑψηλότερόν τινα τύπον φέρουσι καὶ τίνα οὐ πολὺ εὐνόητα παρίστανται τοῖς μικροῖς, διὰ μαθητὰς δὲ μᾶλλον προκεχωρημένου φαίνονται, πρὸς δὲ τούτοις καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τὰ στόματα τῶν παιδίων αἱ τεθεῖσαι ἐπιτυχεῖς ἀπαντήσεις σπανιώτατα τὸ πρῶτον ἔσονται τοιαῦτα καὶ δὴ παρὰ παιδίοις μήπω εἰθισμένοις εἰς ἐποπτεῖαν. Ὁ σκοπὸς

ἡμῶν ἐστὶν ὅπως ἄλλοις. Τὰ μαθήματα ταῦτα δὲν εἶναι ἄλλο ἢ ἐκ τῶν προτέρων πρακτικαὶ ἀσκήσεις καὶ ὀδηγίαι πρὸς χρῆσιν τῶν λειτουργῶν τῆς πρώτης παιδικῆς ἡλικίας· ἡ νηπιαγωγὸς ἔχουσα ταῦτα ὑπ' ὄψιν κατὰ πᾶσαν ἡμέραν καὶ ἐξ αὐτῶν κατὰ σειρὰν ἐκλέγουσα κατὰ τὸ ἐν τῷ Νέῳ ἡμῶν Ὀδηγῷ πρόγραμμα τὰ μᾶλλον τοῖς παιδίοις αὐτῆς πρόσφορα ὀφείλει νὰ μεταποιῇ ἐν γλώσῃ ἀπλουστερῆ καὶ φράσει οἰκειοτέρῃ ἰδίαν καθιστώσα οὕτω αὐτῇ τὴν διδασκείαν ἐκάστης ἡμέρας ὕλην ἐν τῷ νηπιαγωγείῳ. Τοῦτο δὲ καὶ καθήκον ἔχει νὰ ποιῇ καθ' ἑαυτήν, νὰ πειράται δὲ καὶ ἐν τῇ τάξει, οἰοῦναι μαιευομένη τὴν ψυχὴν τῶν παιδίων, εἰς τὸ νὰ ἄγῃ καὶ ὀδηγῇ διὰ καταλλήλων εἰσηγήσεων διχλεκτικῶν πρὸς τὰς εὐστόχους ἀπαντήσεις. Ἐνταῦθα κείται ἡ κλεῖς τῆς ἐποπτικῆς διδασκαλίας. Ὅ,τι δὲ ἐν τῷ Νέῳ Ὀδηγῷ εἶπομεν, τοῦτο ἐπαναλαμβάνομεν καὶ ἐνταῦθα· «ἡ νηπιαγωγὸς πρέπει, ἐλέγομεν, καθ' ἑκάστην ἰνα βελτιοῖ μὲν ἑαυτὴν ἐν τῇ παιδαγωγικῇ, τύπος καὶ παράδειγμα γινομένη τῶν ἃ ἐπαγγέλλεται, ἐπεκτείνῃ δὲ τὸν κύκλον τῶν γνώσεων πλείω μελετώσα καὶ κατὰ πᾶσαν ἐσπέραν παρασκευάζουσα γραπτῶς τὰ μαθήματα, ὡς ἀπαιτοῦσιν αἱ δυνάμεις τῶν παιδίων».

Ἡ διαίρεσις καὶ κατάταξις τῆς ὕλης ἐν τῇ πραγματικῇ ταύτῃ ἔχουσιν ὡς ἕξτης· πρῶτα ἔρχονται τὰ δῶρα τοῦ Φροιβέλου· β') τὰ μικρὰ δῶρα τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης· γ') αἱ εἰκόνες ἐκ τῆς φυσικῆς ἱστορίας· δ') αἱ μητρικαὶ διαλέξεις περὶ ἀνθρώπου· ε') μῦθοι οἰοῦναι ἐξακολούθησις τῆς φυσικῆς ἱστορίας, μεθ' ἧς στενῶς συνδέονται· διὸ ἡ νηπιαγωγὸς καὶ ὁ δημοδιδάσκαλος δύνανται νὰ διδάσκωσι τοὺς μύθους, καθ' ὃν χρόνον καὶ τὰ περὶ φυσικῶν ιδιοτήτων τῶν ζώων, συνδυάζοντες τὰ πράγματα μετὰ τῶν μύθων· ς') γεωγραφικαὶ γνώσεις· ζ') μέτρα καὶ σταθμὰ· η') εἰκόνες ἱστορικαὶ· θ') ἀνάγνωσις καὶ γραφὴ καὶ ι') σωματικαὶ ἀσκήσεις.

Τὰ δῶρα τοῦ Φροιβέλου ἐρειδόμενα ἐπὶ γεωμετρικῶν βάσεων ἐρμηνεύονται οὐχὶ δι' ἀπλῶν καὶ κοινῶν λέξεων ἀλλὰ δι' ὄρων τεχνητῶν κατὰ κόρον ἐπαναλαμβανόμενων οἶον, κύβος, κύλινδρος, παραλληλεπίπεδον, διαγώνιος, ὑποτείνουσα καὶ τοιαῦτα ἄλλα ὀνόματα, ἅτινα οὔτε εἰς τὴν μικρὰν κεφαλὴν πενταετοῦς ἢ ἕξαετοῦς παιδίου χωροῦσι τοσοῦτον εὐκόλως, οὔτε ἐν τῇ μνήμῃ αὐτῶν παραμένουσιν, οὔτε τὰ μικρὰ αὐτῶν στόματα δύνανται νὰ προφέρωσιν· οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι ἡ συνεχὴς ἐν ταῖς σειραῖς τῶν Φροιβελείων δώρων καὶ κατὰ κόρον

ἐπανέκτησι τῶν ὀνομάτων τούτων φθείρει τὴν εὐχέρστον παιδίαν καὶ εὐθυμίαν, ἣν ἡ νηπιαγωγὸς προτίθεται νὰ γεννήσῃ διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν δώρων· ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς συμβουλεύει λίαν ὀρθῶς ταῖς νηπιαγωγοῖς νὰ ἀπλοποιῶσιν ὅσον δύνανται τὰ τῆς διδασκαλίας καὶ ἀποφύγῃσι τοὺς γεωμετρικοὺς ὄρους, προτιμῶσαι τὰς ἀπλᾶς καὶ κοινὰς λέξεις· καὶ ὁ συγγραφεὺς, ὅστις τοσαῦτα καλὰ ὑποδείγματα παρέσχευ, ἤθελε καταστήσει τὴν συγγραφὴν αὐτοῦ χρησιμωτάτην, εἰ πρῶτος αὐτὸς εἶδιδε τὸ παράδειγμα, καὶ κατὰ τοῦτο, προτιμῶν ἀντὶ τῶν γεωμετρικῶν τὰς κοινὰς λέξεις, τὰς δὲ πρῶτας μεταχειριζόμενος ἐν ταῖς ἀνακεφαλαιώσεσιν, εἰ ἀνάγκη. Περὶ δὲ τῶν ἐν τοῖς λοιποῖς κεφαλαίοις οὐδεμίαν οὐσιώδη κακίαν ἔχουσαν νὰ παρατηρήσωμεν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀρετὰς, οἷον τὴν καθαρότητα, τὴν εὐκρίνειαν καὶ τὸ σύμμετρον τῆς γλώσσης συνωδᾶ τῇ ἀπαιτήσει τοῦ προγράμματος.

Ἀνακεφαλαιούμενοι δὲ τὰ περὶ τῶν συγγραφῶν τοῦ κυρίου Χασιώτου, λέγομεν ὅτι σὶ τε θεωρητικᾷ αὐτοῦ πραγματεῖαι, ἢ περὶ τῆς πρώτης παιδικῆς ἀγωγῆς καὶ ὁ νέος ὀδηγὸς τῆς πρώτης παιδικῆς ἡλικίας, καὶ αἱ πρακτικαὶ, τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς παιδικῆς ἡλικίας, εἰσὶ μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιμελείας καὶ φροντίδος τεταγμένοι καὶ ἐκπληροῦσι κάλλιστα τὸν σκοπὸν τοῦ ἀγῶνος.

Ἐν ᾧ δὲ χαίροντες λέγομεν ταῦτα, μετὰ λύπης ἀναγκάζομεθα νὰ ἐγκταλίπωμεν τὴν ὠραίαν καὶ ἐπιστημονικὴν πόλιν τῶν Παρισίων, ὅπως δεῦρο ἐπανακάμψωμεν ἐπισκεψόμενοι τοὺς τρεῖς ἑτέρους τῶν συναγωνιζομένων, ἧν ἕκαστος ἀλφαθητάριον μετὰ χερσὶ φέρει, καὶ πρῶτον ἐξετάσωμεν τὸ τοῦ κυρίου Σεργίου Εὐστρατιάδου.

Ὁ συγγραφεὺς οὗτος καὶ περ ἀξίων ὅτι ἠκολούθησε τοῦ εἰδικοῦ προγράμματος τοῦ διαγωνίσματος τὰς ὀδηγίας, ἀπέστη ὅμως ἐν πολλοῖς καὶ παρεμόρφωσεν αὐτὰς, ὡς αὐτὸς ὁμολογεῖ μὲν, δὲν δίδει ὅμως καὶ τοὺς ἀποχρώντας καὶ πειστικούς λόγους, δι' οὓς ἐποίησε τοῦτο. Πρὸς δὲ ἡ σύνταξις τοῦ Ἀλφαθηταρίου, γενομένη ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν μέγχι τοῦδε ὑπαρχόντων τοιούτων καὶ πρὸς ἃ οὐδεμία σχεδὸν ὑπάρχει οὐσιώδης διαφορὰ, δὲν ἀνταποκρίνεται βεβαίως εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ διαγωνίσματος.

Τοῦ δὲ ἑτέρου ὁ συγγραφεὺς κύριος Περικλῆς Πηππαδόπουλος ἐπαγγέλλεται μὲν ὅτι συνέταξε τὸ βιβλίον αὐτοῦ κατὰ τὴν γραφολεκτικὴν, ὡς αὐτὸς ὀνομάζει αὐτὴν, μέθοδον, καθ' ἣν ὁ παῖς

διδάσκειται ταυτόχρονα ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς πρώτης ἀμέσως σελίδος ἀντιφάσκει πρὸς ἑαυτὸν προβαίνων εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ διὰ τῆς συνήθους κατὰ συλλαβισμόν μεθόδου. Βεβαίως τὸ βιβλίον τοῦ κυρίου Παππαδοπούλου κέκτηται πλεονεκτήματά τινα, ἀλλ' ὅσα ἀνωτέρω εἶπομεν πρῶτον, εἶτα δὲ κ' ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει ὀλοσχερῆς ἀντιγραφὴ τοῦ ἀπὸ ἡμῶν περιήτου ἑκατονταετηρίδος ὑπάρχοντος ἀλφαθηταρίου τοῦ ἀοιδίμου διδασκάλου Κοκκῶνη, καὶ ἐν γένει ἐκλογὴ τῆς ἀναγνωστικῆς ὕλης, καὶ ἄλλαι τινὲς ἐλλείψεις, ἃς καὶ ὁ συγγραφεὺς παρατήρησε μὲν, ὡς φησι, καὶ αὐτός, δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ ἐπενέγκῃ τὴν δέουσαν ἐπιδιόρθωσιν, στερούμενος τοῦ πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένου χρόνου, καθιστῶσι τὸ βιβλίον αὐτοῦ ὑποδεέστερον τοῦ τρίτου ἀλφαθηταρίου, περὶ οὗ εὐθὺς ἔσται ἡμῖν ὁ λόγος.

Τὸ ἀλφαθητάριον τοῦτο, ὅπερ, ὡς ἐφθημεν εἰπόντες, ἀνωνύμως ἐστάλη ἡμῖν καὶ οὐτινος προτέτακται ὀδηγός, πολλὰ μὲν τὰ χρήσιμα πρὸς ὀδηγίαν τῶν δημοδιδασκάλων περιέχον, εἶτι δὲ καὶ δύο πρότυπα μαθήματα τὸ μὲν περὶ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς εἰς τὸ σχολεῖον φοιτήσεως τῶν παιδίων, τὸ δὲ ἐπὶ τῆς λέξεως σὺς, ἐπιγράφεται ἡ κ. λέξις τῆς ἀναγνωσεως ἤτοι τὸ πρῶτον ἀναγνωστικὸν βιβλίον τῶν παιδίων, καὶ εἶναι κατὰ τὴν ἀναλυτικὸσυνθετικὴν μέθοδον, καθ' ἣν τὰ παιδία μνηθάνουσι τὰ γράμματα ἐν ταῖς λέξεσιν. Ἐπὶ κεφαλῆς ἐκαστοῦ μαθήματος ἀπὸ τοῦ πρώτου ὁ μαθητὴς βλέπει ἐπὶ τοῦ βιβλίου τὴν εἰκόνα γνωστοῦ τινος ἀντικειμένου καὶ οὕτω διὰ τῆς πραγματογνωσίας μᾶλλον ὀδηγεῖται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς παραθεθεμένης λέξεως. Κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην τὸ Ἑλληνικὸν ἀλφάβητον ὑποτίθεται συγκείμενον κατ' ἀρχὰς ἐκ δύο μόνων γραμμάτων (ὧν τὸ σχῆμα εὐκόλως δύναται ὁ παῖς νὰ ἐντυπώσῃ ἐν τῷ νῷ) ἀποτελούντων λέξιν τινὰ, ὡς τὴν λέξιν ὄς, φέρ' εἰπεῖν, εἰς ἃ προσθεμένου ἐν δευτέρῳ μαθηματι τρίτου τινὸς γράμματος προκύπτει ἡ λέξις μὺς, σὺς, καὶ οὕτω διὰ τῆς προσθήκης πάντοτε ἐνός νέου γράμματος καὶ ἐκ τῶν γνωστῶν πρὸς τὰ ἄγνωστα βαίνοντος τοῦ πράγματος ἐπιτυγχάνεται ἄκοπος καὶ ἱκανῶς ταχεῖα ἐν τῇ ἀναγνώσει προσοικειώσεις. Τὸ ἀλφαθητάριον τοῦ ἀνωνύμου εἶναι μὲν συντεταγμένον κατὰ τὴν αὐτὴν μέθοδον τοῦ κυρίου Μωραΐτου ἢ μᾶλλον κατὰ τὴν τοῦ γερμανοῦ Klauwell, (τὸ πρῶτον σχολικὸν ἔτος), ἀλλὰ ἔνεκα τῶν ὀδηγιῶν, ἃς ὁ συγγραφεὺς προτάσσει ἐν τῷ ὀδηγῷ, καὶ ἄλλων τινῶν προσθηκῶν καὶ

μεταβολῶν, καὶ δὴ ἔνεκα τῆς καταλληλότητος τῆς ἀναγνωστικῆς ὕλης, παρίσταται τὸ βιβλίον τοῦτο πλῆρες καὶ διδακτικόν· ὀφείλει ὅμως ὁ συγγραφεὺς νὰ ἐκδιώξῃ ἐκ τοῦ βιβλίου αὐτοῦ τὸν μεγάλον Ἀράτην· τὰ τοιαῦτα φόβητρα ἐξοστρακισθήτωσαν ἀπὸ τῆς καρδίας τῶν παιδίων καὶ τῶν βιβλίων.

Ταῦτα, φιλόμουσοι κυραὶ καὶ κύριοι, εἰ συντόμῳ εἶχομεν νὰ εἰπώμεν καὶ περὶ τῶν τριῶν ἀλφαβηταρίων. Κοινοὶ τούτων ἀπῆντων γενόμενοι κριταὶ ἄλλ' οὐχὶ καὶ ἴσοι αὐτῶν βραβεύται, ἀναλαμβάνομεν ἤδη τὸ σοβαρὸν τοῦ προέδρου τῶν ἐνόρκων πρόσωπον καὶ τὴν ἐτυμηγορίαν ἡμῶν ἐκφέρομεν.

Καὶ τὸν μὲν κύριον Χασιώτην συγγραφεὰ τῶν πολλῆς μνημονευθεισῶν δύο θεωρητικῶν πραγματειῶν, τῆς ἱστορίας τῆς πρώτης παιδικῆς ἀγωγῆς καὶ τοῦ νέου ὁδηγοῦ τῆς πρώτης παιδικῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς τετρατόμου πρακτικῆς πραγματείας περιλαμβανούσης τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς παιδικῆς ἡλικίας μετὰ τῶν παιδίων, ἐπαινοῦντες δι' οὗς κατέβαλεν ἀτρώτους πόνους πρὸς σύνταξιν αὐτῶν ἀπονέμομεν αὐτῷ δύο βραβεῖα ἤτοι χίλια φράγκα, διὰ τὰς θεωρητικὰς ἢ πρακτικὰς αὐτοῦ πραγματείας.

Τὸν ἀνώνυμον συγγραφεὰ τοῦ ἀλφαβηταρίου μετὰ τοῦ πρὸς τοῦτο ὁδηγοῦ βραβεύομεν ἐπίσης διὰ τοῦ ὠρισμένου βραβείου τῶν 500 φράγκων.

Τοιαύτη, φιλόμουσον ἀχροατήριον, ἢ κρίσις καὶ ἀπόφασις τῆς ἐπιτροπῆς. Κάλιστον δὲ καθ' ἡμᾶς ἠθέλωμεν ἐπιτάξει ἐπίλογον, εἰ τῷ ἀρμοδίῳ φαρμάκῳ ἐπικναφέρομεν ὑμᾶς εἰς τὴν πρώτην ὑμῶν ἀληθῆ θέσιν καὶ κατῆστασιν, ἀφ' ἧς μετέστησεν ἡ ναρκατικὴ μαγικὴ ῥάβδος τοῦ Ἄλφα καὶ τοῦ Βῆτα ποιήσασθαι ὑμᾶς ἐπιλαθέσθαι καὶ τῆς ἡλικίας ὑμῶν, καὶ τοῦ χώρου, ἐν ᾧ εὐρίσκεσθε, τῶν ἐδρῶν, ἐφ' ὧν κάθησθε, καὶ ἐμοῦ, τοῦ ἡδέως πρὸς ὑμᾶς πρυσομιλοῦντος, παρ' οὗ δέξασθε ἤδη τὸ φάρμακον τῆς διαθεβαιώσεως ὅτι ἐν ἡλικίᾳ ἐστέ, εὖνοι τῶν λεγομένων ἀχροατῶν καὶ κριτῶν καὶ οὐχὶ παιδία συλλαβίζοντα, ἐν τῇ λαμπρᾷ αἰθούσῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου καὶ οὐχὶ ἐν πιγερῶν σχολείῳ, ἐπὶ ἐδρῶν ἀναπαυτικῶν κεκλιμένοι ἐστέ καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν κατασκήλων καὶ ἀκωνιδῶν τοῦ σχολείου ἐδωλίων, τὰ δὲ ἀπειναντι ὑμῶν μεγάλῃ γράμματα τὸ ἐνθαρρυντικὸν τοῦ Θεοκρίτου λόγιόν ἐστι: «Θαρσεῖν χρὴ τῆς αὔριον ἔσεται ἄμεινον» καὶ οὐχὶ ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου». Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ βήματος ὑμῖν διαλεγόμενος οὐκ ἔστι δεινὸς ὑμῶν

διδάσκαλος, ἀλλ' ἄκκος καὶ ἀπλοῦς εἰσηγητῆς κρίσεως πνευματικοῦ ἀγῶνος, ὃν λύομεν ἤδη, εὐχαριστοῦντες ὑμῖν ἐπὶ τῇ προθύμῳ συμμετοχῇ τῶν ἰδρωτῶν ἡμῶν προδιδούση τὸ φιλόμουσον καὶ φιλοπρόσδον τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Ἐν Κων/πόλει, τῇ 12 Μαΐου 1880.

Ἡ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπὴ.

ΠΡ. ΒΑΣΙΛΑΪΗΣ, Πρόεδρος.

ΑΒΡ. ΜΑΛΙΑΚΑΣ.

ΑΘ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΘΕΜ. ΣΑΛΤΕΑΝΗΣ.

Α. ΤΑΓΗΣ.

ΑΙΜ. ΝΟΝΝΟΘΗΣ.

Α. ΔΙΟΥΜΑΣ.

Ν. ΦΥΓΑΑΣ.

ΧΡ. ΧΑΤΖΗΚΡΗΤΟΥ, Εἰσηγητῆς.

Γενικὸν Ἐρόγραμμα.

Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος, διηνεκὲς αὐτοῦ μέλημα ἔχων τὴν διέδοσιν ὑγιῶς μὲν παιδείσεως ἐν γένει, μάλιστα δὲ τῆς δημοτικῆς, καὶ θεωρῶν ὅτι ἡ ἐκδοσις μεθοδικῶν διδακτικῶν βιβλίων συντελεῖ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ καὶ τὴν κατὰ τὸ δυνατόν εἰσαγωγὴν ὁμοιομόρφου διδασκαλίας, ἀγωνοθετοῦντος τοῦ κ. Καραπάνου, ἀγγέλλει :

Α'. Ὅτι ἐπὶ ἐξαετίαν ὀρίζει ἀνά 3 ἢ 4 βραβεῖα κατ' ἔτος εἰς τὰ συντεταγμένα κατὰ τὰ ἐν τῇ παρούσῃ ἐκθέσει εἰρημένα περὶ δημοτικῆς παιδείσεως δοκιμώτερα συγγράμματα πρὸς χρῆσιν τῶν δημοτικῶν σχολείων.

Β'. Τὰ βραβεῖα ἀπονειμηθήσονται κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον.— Πρῶτον ἔτος.— Τὰ περὶ τοῦ ἔτους τούτου παρκαλείομεν, διότι περὶ τῶν κατὰ τοῦτο ὠρισμένων διδακτικῶν βιβλίων θέλει ἐκφέρει ὅσον οὐπω, κατὰ τὴν ἐπέτειον εορτήν, τὴν κρίσιν αὐτῆς ἢ ἐκπαιδευτικῆ τοῦ Συλλόγου ἐπιτροπῆ. — Δεύτερον, ἤτοι φρ. 1500 δι' ἑρᾶν ἱστορίαν μετ' εἰκονογραφῶν, δι' ἀριθμητικῆν καὶ ἑλληνικὴν ἱστορίαν βιογραφικῶς, ἀνά 500 φρ. Τρίτον ἔτος φρ. 2250 πρὸς συγγραφὴν νέου ὁδηγοῦ τῆς δημοτικῆς παιδείσεως ἀμφοτέ-

ρων τῶν φύλων· 500 φρ. διὰ γραμματικὴν καὶ φρ. 750 διὰ χρηστομάθειαν νεοελληνικὴν εἰς δύο τόμους.— Τέταρτον ἔτος φρ. 1750 διὰ στοιχειώδη φυσικὴν καὶ χημείαν, στοιχειώδη φυσικὴν ἱστορίαν ἀνὰ 500 φρ. καὶ πραγματικὰς διαλέξεις 750.— Πέμπτον ἔτος, φρ. 1500 διὰ μουσικὴν συλλογὴν ᾠσμάτων καὶ μάλιστα δημοτικῶν, καλλιγραφίαν καὶ ἰχνογραφίαν, ἀνὰ 500 φρ. — Ἐκτον ἔτος, φρ. 1000 δι' ὑγιεινὴν καὶ κηπουρικὴν, ἀνὰ 500 φρ.

Γ'. Πρὸς βράβεισιν ἀποστέλλονται οὐ μόνον χειρόγραφα καλῶς γεγραμμένα καὶ εὐανάγνωστα ἀλλὰ καὶ ἐκδομένα συγγράμματα.

Δ'. Εἰς συγγραφὴν καλοῦνται μάλιστα μὲν οἱ διδασκαλοὶ, ἀλλὰ καὶ πᾶς ἐν γένει λόγιος Ἕλλην, εἴτε ἐν τῇ ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ εἴτ' ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαμένων.

Ε'. Κατ' ἔτος ἐκδιδόμενου τοῦ ἀναγκαίου προγράμματος ὑπὸ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου ἐκλέγονται τῇ προτάσει τῆς ἐκπαιδευτικῆς αὐτοῦ ἐπιτροπῆς τρεῖς εἰδικὰς ἔχοντες σπουδὰς πρὸς κρίσιν τῶν ἀποστελλομένων βιβλίων, οἷτινες καὶ ὑποβάλλουσιν ἔκθεσιν τῷ Συλλόγῳ· τὰ δὲ βραβεῖα ἀπονέμονται τοῖς βραβευομένοις κατὰ τὴν ἐπέτειον τοῦ Συλλόγου ἑορτῆν, τὸ δὲ χρηματικὸν ἄθλον δοθήσεται ὅταν ὁ Σύλλογος βεβαιωθῇ ὅτι τὸ βραβευθὲν σύγγραμμα τυπωθήσεται πρὸς πραγματοποιήσιν τοῦ σκοποῦ τοῦ ἀγῶνος.

ΣΤ'. Ἐκ τῶν βραβευομένων τούτων βιβλίων ὁ Φιλολογικὸς Σύλλογος, ὁ Ἑπειρωτικὸς καὶ ὁ Θρακικὸς θέλουσι κατ' ἔτος ἀγοράζει ἀντίτυπα, κατὰ τὰς ἀνάγκας αὐτῶν, πρὸς διανομὴν εἰς τὰ ἄπορα σχολεῖα.

Γενικαὶ ὁδηγίαι.

1. Κατὰ τὰς ἐν τῇ ἐκθέσει γενικὰς ἀρχὰς περὶ τῶν διδασκασμένων μαθημάτων ἐκδίδεται κατ' ἔτος πρόγραμμα ὑπὸ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, περιλαμβάνον εἰδικὰς ὁδηγίας περὶ τῆς συντάξεως τῶν προκληπτωμένων βιβλίων.

2. Ἄν ὅμως ὁ βουλούμενος κατελθεῖν εἰς τὸν ἀγῶνα πρὸς σύνταξιν οἰοῦδήποτε βιβλίου νομίζῃ ἄλλην μέθοδον καὶ διτάξιν προσφορωτέραν ἢ τὴν ἐν τῇ ἐκθέσει, δύναται νὰ ποιήσῃ τοῦτο, ἀλλ' ὀφείλει νὰ εἴπῃ τοὺς λόγους, δι' οὓς οὕτω συνέταξε τὸ βιβλίον.

3. Ἡ γλῶσσα πρέπει νὰ ᾔηται ὅσον τὸ δυνατὸν ἀπλῆ, καθαρὰ καὶ σαφές, τὸ δὲ ὕψος τοῦ λόγου ἀνάλογον τῇ ἡλικίᾳ δι' ἣν τὸ βιβλίον γράφεται.

4. Αἱ συγγραφαὶ φέρουσαι ἐκάστη τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως ἀποστέλλονται κατ' ἔτος μέχρι τέλους μὲν δεκεμβρίου τακτικῶς, ἐκτάκτως δὲ διὰ τὸ ἔτος 1880—81 μέχρι τέλους φεβρουαρίου τῷ γενικῷ γραμματεῖ τοῦ Συλλόγου, ἄλλως δὲν γίνονται δεκταὶ ὡς ἐκπρόθεσμοι.

5. Τὰ χειρόγραφα τηροῦνται ἐν τῷ τοῦ Συλλόγου γραφείῳ, ὅποθεν μόνον ὁ συγγραφεὺς δύναται νὰ λάβῃ ἀντίγραφον.

6. Ἄν κατὰ τι ἔτος μὴ ἀπονεμηθῶσι τὰ βραβεῖα, ἐξ ἐλλείψεως τῶν ἀρμοδίων καὶ προσφορῶν βιβλίων, ὁ Σύλλογος παρατείνει τὸν ἀγῶνα διὰ τὸ ἀμέσως ἐπόμενον ἔτος, γνωστοποιῶν τοῦτο διὰ τῶν ἐφημερίδων.

Πρόγραμμα εἰδικὸν 1)

περὶ συγγραφῆς τῶν ἐξῆς βιβλίων βραβευθησομένων τῇ Ἀ' Κυριακῇ Μαΐου τοῦ 1881 κατὰ τὴν ἐπέτειον τοῦ Συλλόγου ἑορτῆν.

Α'.

Πρόγραμμα

πρὸς σύνταξιν ἱερᾶς ἱστορίας.

Ἡ ἱερὰ ἱστορία διηρήσθω εἰς τρία τμήματα. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον τμήμα περιεχέτω 15—30 ἀπλᾶ, σύντομα καὶ εὐπερίληπτα διηγημάτια κατ' ἐκλογὴν ἕκ τε τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης εἰλημμένα, οἷον τὰ τῆς πλάσεως, τὰ τῆς ἐν τῷ Παραδείσῳ διατριβῆς τῶν πρωτοπλάστων καὶ τὰ τῆς ἐξώσεως αὐτῶν, τὰ τῆς ἀπὸ τοῦ ὕδατος σωτηρίας τοῦ Μωϋσέως, τὰ τῆς μονομαχίας τοῦ Δαβὶδ καὶ Γολιάθ, τὰ τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος, τὰ τῆς πρώτης ἐν τῷ ναῷ διδασκαλίας αὐτοῦ, τὰ τοῦ Ἐλεήμονος Σαμαρείτου κτλ. Τὸ δὲ δεύτερον τμήμα συγκείσθω ἐκ 40—60 βραχειῶν βιογραφιῶν ἀγίων ἀνδρῶν τῶν ἐν ταῖς γραφαῖς καὶ διηγηματίων μακροτέρων τι τῶν ἐν τῷ α' τμήματι.

Ἐκάστου διηγηματίου τε καὶ βιογραφίας προκεισθῶ μὲν περιγραφὴ σύντομος τοῦ τύπου ἐν ᾧ ἐγεννήθη καὶ διεβίω ὁ βιογραφούμενος, ἢ ἐν ᾧ τὸ ἱστορούμενον ἐγένετο, ἢ ὑπόθεσις τις ἐκ τοῦ διηγήματος ἀπορρέουσα (οἷον: περὶ εὐσεβείας πρὸς τὸν Θεὸν ἢ τοὺς γονεῖς, περὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης κτλ.) Ἐπικείσθω δὲ

1) Το εἰδικὸν τοῦτο πρόγραμμα ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ΧΠς' συνεδριάσει τοῦ Συλλόγου ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς κ. Ἀβρ. Μαλιᾶνα.

βραχὺ ἠθικὸν συμπέρασμα καὶ ὀλιγόστιχον ἱερὸν ἀσμάτιον ἢ γραφικὴ τις ῥῆσις.

Ἐκίστω διηγηματίῳ καὶ βιογραφίᾳ παρακείσθω καὶ ἡ προσήκουσα εἰκὼν, ὅπερ καὶ τὴν φαντασίαν τοῦ παιδὸς ζωογονεῖ καὶ τὸ ἱστορούμενον μονιμώτερον καθίστησιν. Ἡ γλῶσσα ἔστω ἀπλῆ ἀλλὰ μὴ χυδαία καὶ ἀφελής, ὡς ὑπὸ τῶν παίδων λαλουμένη, ἐχομένη δ' ὅμως ὅσον τὸ δυνατόν τοῦ κειμένου τῶν γραφῶν· ἡ δὲ λέξις κομματική, ἐν μὲν τῷ α'. τμήματι ἐκ μικρῶν ἀπλῶν προτάσεων ἢ καὶ μικρῶν συνθέτων λόγων παρατακτικῶν, σπανιώτερον δὲ ὑποτακτικῶν, ἐν δὲ τῷ β'. καὶ ἐκ μικρῶν στρογγύλων περιόδων.

Τὸ δὲ γ'. τμήμα περιλαμβάνετω ἐπίτομον τὴν ἱστορίαν τῆς τε παλαιᾶς καὶ τῆς καινῆς διαθῆκης κατὰ συνέχειαν καὶ τάξιν χρονολογικήν, εἰς ἐποχὰς καὶ κεφάλαια διηρημένην μετὰ προεισαγωγῆς χωρογραφικῆς καὶ χάρτου τῆς τε Ἱερᾶς γῆς καὶ τῶν χωρῶν, ἐν αἷς γεγονότα σπουδαία τῆς Ἱερᾶς ἱστορίας ἐτελέσθησαν.

Πρόγραμμα

πρὸς σύνταξιν ἐγχειριδίου ἀριθμητικῆς.

1. Ὁ συγγραφεὺς ἐξηγεῖσθω ἐν εἰδῇ εἰσαγωγῆς τὸν τριπλοῦν σκοπὸν ὃν προτίθεται τὸ ἐγχειρίδιον κατὰ τὴν ἀξίαν τῆς ἀριθμητικῆς, ἢ περ α') τὰ μέγιστα συντείνει εἰς τὴν ἐξέγερσιν καὶ γενικὴν μόρφωσιν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων τοῦ παιδὸς· καθότι ἐν ταῖς ἀριθμητικαῖς πράξεσι τίθενται εἰς χρῆσιν ὅτε μὲν ἡ συνθετικὴ μέθοδος, ὡς ἐν τῇ προσθέσει καὶ πολλαπλασιασμῷ, ὅτε δὲ ἡ ἀναλυτικὴ, ὡς ἐν τῇ ἀφαιρέσει καὶ διαιρέσει. Ἐν τῇ λύσει δὲ τῶν προβλημάτων, καθ' ἣν αἱ δυνάμεις τοῦ μαθητοῦ τίθενται εἰς αὐτενέργειαν, ἀναπτύσσεται βαθμηδὸν ἡ εὐρετικὴ ἢτοι μειευτικὴ μέθοδος, ἢ περ χρησιμωτάτη ἔσται αὐτῷ.

β'.) Ἔστιν ἀχώριστος οὕτως εἰπεῖν σύντροφος τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ· διότι εἰς τί πρᾶγμα δὲν χωρεῖ ἡ ἀριθμησις, ἢ οὐκ εἰσὶν ἀναγκαῖαι αἱ ἀριθμητικαὶ πράξεις; Διὰ τοῦτο ἐν τῷ ἐγχειριδίῳ ἡ ἀριθμησις καὶ αἱ ἀριθμητικαὶ πράξεις δεόν να καταστρώνωνται οὐχὶ ἀφηρημένως διὰ καθαρῶν μόνον ἀριθμῶν, ἀλλὰ πάντοτε συγκεκριμένως καὶ ἐφαρμοσμένως διὰ πρακτικῶν ἀριθμῶν, τουτέστι δὲν πρέπει να ἀναφέρονται ἀπλῶς μόνον ὀκάδες ἀλλὰ 9 ὀκάδες ἄρτου, οἴνου, ἐλαίου κτλ.

γ'.) Ἐχει μεγίστην ἀξίαν ὡς μέσον μεταδο-

(ΕΛΛΗΝΙΚ. ΦΙΛΟΛΟΓ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ. ΤΟΜΟΣ ΙΔ'.)

τικὸν ποικίλων γνώσεων. Τοῦτο δ' ἔστι φυσικὴ καὶ ἀναγκαῖα ἀκολουθία τοῦ δευτέρου. Ἐπειδὴ πᾶσαι αἱ ἀριθμητικαὶ πράξεις καὶ ἀσκήσεις ὀφείλουσι να ὦσι στενῶς συνδεδεμένοι μετὰ πραγμάτων αἰσθητῶν, ἡ ἀριθμητικὴ δύναται να μεταδῶσθαι εἰς τοὺς μαθητὰς γνώσεις διαφόρων ἄλλων πραγμάτων, ἢτοι νομισμάτων, σταθμῶν, μέτρων, τιμῶν, πλείστων ὄσων πραγμάτων (σίτου, ἄρτου, βουτύρου, σακχάρους, ἐλαίου, κηρίων, ἱματίων, ὕλης καυσίμου, οἰκοδομικῆς κτλ.), ἡμερομισθίου διαφόρων ἐπαγγελμάτων καὶ τοσοῦτων ἄλλων ἀντικειμένων. Τοιούτων δὲ προβλήματα ἢ παραδείγματα πολλὰ παρατιθέτω καὶ ὁ συγγραφεὺς ἐν τῷ ἐγχειριδίῳ σαφῶς ἐκτεθειμένα.

2. Ἐκ τούτων ἔπονται δύο τινά: 1) ὅτι ἡ διδασκαλία τῆς ἀριθμητικῆς ἀναγκαῖα ἔστιν ἐν πάσαις ταῖς τάξεσι τῆς δημοτικῆς σχολῆς· 2) ὅτι ἡ διδασκαλία αὕτη δεόν να γίνηται συγκεκριμένη καὶ πραγματικὴ.

3. Ἐν τῇ συντάξει τοῦ ἐγχειριδίου ὁ συγγραφεὺς ἀκολουθεῖτω τὴν συγκεντρικὴν ἢ κυκλικὴν μέθοδον, ἢτις ἔστιν ἡ φυσικωτέρα, πρακτικωτέρα καὶ ὠφελιμωτέρα, διότι ἀρχεται ἀπὸ μικροῦ κύκλου ἀριθμητικῶν πράξεων. Ὅταν δὲ ὁ μαθητὴς γένηται κάτοχος τούτων, να μεταβῆ εἰς τὴν ἀμέσως ἀνωτέραν· ὁ κύκλος τότε εὐρύνεται προσλαμβάνων νέα στοιχεῖα ἀριθμητικῆς. Τὸν ὅρον δὲ τοῦτον διαφυλάττων ὁ συγγραφεὺς καὶ ἔχων ἐν νῷ, ὅτι ἐν τῇ πορείᾳ τῆς διδασκαλίας τῆς ἀριθμητικῆς ἡ ἀριθμησις δεόν να γίνηται 1) κατὰ δίκνοιν ἢ ἀπὸ στόματος, 2) δι' αἰσθητῶν πραγμάτων ὑπὸ τε τοῦ διδασκάλου καὶ τοῦ μαθητοῦ, καὶ 3) διὰ γραπτῶν ψηφίων, εἰς τρόπον ὥστε ἐν πάσῃ ἀριθμητικῇ πράξει ἢ κατὰ δίκνοιν ἀριθμησις να προηγῆται τῆς διὰ γραπτῶν ψηφίων, προβαινέτω εἰς τὸ ἔργον κατὰ τὸ ἐπόμενον δίαγραμμα.

Α'. Τάξις.

Πρῶτος σταθμὸς ἀπὸ 1—10· δεύτερος σταθμὸς ἀπὸ 10—20. Ἀριθμησις δι' αἰσθητῶν μέσων τῶν ἀριθμῶν τούτων ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ ἔπειτα διὰ γραπτῶν ψηφίων· ἐν τῷ τέλει δὲ αἱ θεμελιώδεις πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς ἐπ' αὐτῶν τούτων τῶν ἀριθμῶν.

Β'. Τάξις.

Ἀριθμησις ἀπὸ 20—100 καὶ αἱ θεμελιώδεις πράξεις ἀπὸ 1—100, ὅπως καὶ ἐν τῇ Α'. τάξει.

I'. Τάξις.

Ἀριθμησις ἀπὸ 100—10000 καὶ ἀριθμητικαὶ θεμελιώδεις πράξεις ἀπὸ 1—10,000.

Δ. Τάξις.

Ἐκθεσις τοῦ ὅλου ἀριθμητικοῦ συστήματος, ἥτοι τελεία ἀρίθμησις· πράξεις ἀριθμητικαὶ ἐπὶ ὅλου τοῦ συστήματος καὶ ἀπλή μέθοδος τῶν τριῶν ἐφηρμοσμένη ἐπὶ συγκεκριμένων ἀριθμῶν καὶ προβλημάτων λαμβανομένων ἀπὸ τοῦ πρακτικοῦ βίου.

Ε'. Τάξις.

Κοινὰ κλάσματα καὶ δεκαδικά. Ἐκάτερον τῶν κεφαλαίων διηγήσθω εἰς δύο μέρη. Ἐν τῶν πρώτοις ἐκτεθείσθω εὐλήπτως καὶ δι' αἰσθητῶν πραγμάτων, γραμμῶν, φερ' εἰπεῖν, ἢ σχετικῆ ἀξία καὶ ἢ παράστασις, διὰ γραπτῶν εἶτα ψηφίων τῶν μονάδων καὶ τῶν κλασματικῶν ἀριθμῶν, προσέτι δὲ καὶ αἱ διέφοροι αὐτῶν τροπαί. Ἐν δὲ τοῖς δευτέροις αἱ τέσσαρες θεμελιώδεις πράξεις ἐπ' αὐτῶν ἐπὶ παραδειγμάτων καὶ προβλημάτων εἰλημμένων ἀπὸ τοῦ πρακτικοῦ βίου, ἐν οἷς συμπεριληφθήσεται καὶ ὁ πολλαπλασιασμός γροσίων καὶ παράδων ἐπὶ ὀκάδας καὶ δράμια ἐκτελούμενος δεκαδικῶς.

Σ'. Τάξις.

Ἀναλογίαι. Τὸ κεφάλαιον τοῦτο διηγήσθω εἰς δύο μέρη, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ὁποίων γινέσθω ἔκθεσις σύντομος, εὐλήπτως καὶ σαφῆς τῶν στοιχειωδεστέρων ιδιοτήτων τῶν ἀναλογιῶν. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ εὐρυτέρα καὶ πλατυτέρα ἀνάπτυξις τῆς μεθόδου τῶν τριῶν ἐπὶ τῶν ὀλοσχερῶν ἀριθμῶν καὶ ἐπὶ κλασμάτων κοινῶν καὶ δεκαδικῶν, πρὸς δὲ καὶ ἐφαρμογὴ τῆς μεθόδου ἐπὶ προβλημάτων ἀναφερομένων εἰς ἀγοράς, πωλήσεις, ἐργασίας, δάνεια, κέρδη, ζήμιας, κτλ.

Ζ'. Τάξις.

Μέθοδοι. Καὶ τὸ κεφάλαιον τοῦτο διηγήσθω εἰς δύο μέρη, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ὁποίων γινέσθω λόγος περὶ συνθέτου μεθόδου τῶν τριῶν, ἰδιαίτερα δὲ καὶ εὐρυτέρα ἀνάπτυξις τῆς μεθόδου τοῦ τόκου μετὰ τῶν κυριωτέρων αὐτῆς ποικιλιῶν, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἐκτεθείσθωσαν αἱ ἄλλαι μέθοδοι. Ἐν τῇ μεθόδῳ ἰδίως τῆς μίξεως δέον νὰ διακριθῶσι καλῶς τὰ δύο εἶδη αὐτῆς διὰ παραδειγμάτων καὶ προβλημάτων ἐπαρκῶν.

Η'. Τάξις.

Συμμιγείς ἀριθμοὶ καὶ πράξεις ἐπ' αὐτῶν τε καὶ ἐπὶ πύσης τῆς ἀριθμητικῆς. Ἐν τῷ κεφαλαίῳ δηλονότι τούτῳ ὁ συγγραφεὺς ἐκτιθέτω τὰ κυριώτερα συστήματα μέτρων καὶ σταθμῶν, εἶτα δὲ διαλαμβάνεται περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐπ' αὐτῶν ἐκτελέσεως τῶν θεμελιωδῶν πράξεων. Ἐν δὲ τῷ τέλει ἐπισυναπτέτω ποικίλα προβλήματα ἀναφερόμενα οὐ μόνον εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο κεφάλαιον, ἀλλὰ καὶ εἰς ἅπαντα τ' ἄλλα κεφάλαια καὶ μέρη τοῦ ἐγχειριδίου.

Ἐπὶ πᾶσι δ' ἀναμνηστικῶς τὸν συγγραφεὴ τοῦ ἐγχειριδίου τῆς ἀριθμητικῆς, ὅτι ἐν τῇ ἀριθμητικῇ πρώτος καὶ τελευταῖος κανὼν ἐστὶν ἄσκησις, ἄσκησις καὶ πάλιν ἄσκησις. Διὰ τοῦτο ἡ ἀριθμητικὴ θεωρία ἔστω σύντομος, οἱ δ' ἀριθμητικοὶ κανόνες ἔστωσαν ἄμεσον ἐξαγόμενον τῶν παραδειγμάτων, ἅπερ δέον νὰ ὦσιν ἐπαρκῆ καὶ καλῶς κατεστρωμένα.

Πρόγραμμα

πρὸς συγγραφήν ἑλληνικῆς ἱστορίας ἀρχαίας, μέσης καὶ νεωτέρας πρὸς χρῆσιν τῶν τριῶν ἀνωτέρων τάξεων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

Ἐν τῇ βιογραφικῶς συγγραμμένῃ ἐκάστου ἔθνους ἱστορίᾳ ἐξιστοροῦνται γεγονότα πραχθέντα ἐν ἐποχῇ, ἐν ἣ ἔζη ὁ βιογραφούμενος ἀνὴρ ἢ γυνή. Τῶν γεγονότων τούτων κύριον δρῶν πρόσωπον παρίσταται αὐτὸ τὸ βιογραφούμενον, περὶ ὃ συγκεντροῦνται πᾶσαι αἱ πράξεις καὶ ἅπας ὁ ἔθνικὸς βίος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὅθεν ὁ βιογράφος ὀφείλει νὰ ἐκλέξη ἐκείνους τοὺς ἀνδρας καὶ ἐκείνας τὰς πράξεις αὐτῶν ὅσαι συντελοῦσιν εἰς ἀπεικόνισιν τοῦ ἔθνικου βίου, ὅστις ἐν τῇ τελείᾳ αὐτοῦ ἀναπτύξει ἐστὶν εἰκὼν αὐτοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἐν τισὶ τῶν ἔθνῶν, ὡς ἐν τῷ ἑβραϊκῷ φερ' εἰπεῖν, ἢ ὑπαρξὶς αὐτῶν, τὸ μεγαλεῖον καὶ ὁ χαρακτήρ ὀφείλονται εἰς τοὺς μεγάλους αὐτῶν ἀνδρας, ὡς τὸν Ἀβραάμ, Ἰσαάκ, Ἰακώβ, Ἰωσήφ, Μωϋσῆν, τοὺς κριτὰς, Γεδεὼν καὶ Σαμψὼν, τοὺς βασιλεῖς καὶ προφῆτας, Σαοὺλ, Δαβὶδ, Σολομῶντα, Ἡλίαν, Ἡσαίαν κτλ. Ἐν τισὶ δέ, ὡς ἐν τῷ ἑλληνικῷ, οἱ μεγάλοι αὐτοῦ ἀνδρες οὐκ εἰσὶ μετέωρα φαινόμενα ἀνεξήγητα, ἀλλὰ φυσικὸν προῖον αὐτοῦ τοῦ ἔθνους, συντελέσαντες, τινὲς μὲν εἰς δόξαν καὶ ἀνύψωσιν αὐτοῦ ὅσον ἐκείνο εἰς τὴν ὑπαρξὶν αὐτῶν, τινὲς δὲ παρα-

σκειύσαντες τὸ μεγαλεῖον τῶν ἐπερχομένων γενεῶν, ὡς ὁ Λυκοῦργος ἐν Σπάρτῃ, ὁ Σόλων καὶ Θεμιστοκλῆς ἐν Ἀθήναις, τινὲς δὲ, συγκεφαλαιώσαντες ἐν ἑαυτοῖς ὅ,τι μέγιστον καὶ ὑψιστον ἐδημιούργησεν ἡ ἑλληνικὴ μεγαλοφυΐα ἐν τῷ πολιτικῷ βίῳ, ἐν τῷ φιλολογικῷ, ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ, παρίστανται οὐ μόνον εἰκόνες τοῦ ἔθνικοῦ βίου τῆς ἐποχῆς αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ φάροι φαεινοί, διδάσκαλοι πάσης γενεᾶς ὄντες, ὡς ὁ Ὅμηρος, ὁ Αἰσχύλος, ὁ Σοφοκλῆς, ὁ Εὐριπίδης, ὁ Περικλῆς, ὁ Φειδίας, ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Δημοσθένης, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος. Ὅθεν οἱ βίοι τῶν μεγάλων τούτων ἀνδρῶν εὐκρινῶς ἀπεικονίζουσι τὸν ἔθνικόν βίον, ὃς ἐστὶ θρησκευτικός, πολιτικός, ἐμπορικός, στρατιωτικός, φιλολογικός, καλλιτεχνικός, ἐπιστημονικός· διὸ ὁ βιογράφος γινώσκων πάντα ταῦτα ὀφείλει νὰ ἐκλέξῃ τὴν βιογραφίαν τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, ὅσοι ἀντιπροσωπεύουσιν ἕνα οἰονδήποτε κλάδον τοῦ ἔθνικοῦ βίου ἐκάστης ἐποχῆς. Ἐν πάσαις δὲ ταῖς βιογραφίαις ταύταις ἀείποτε τὸ μὲν ἔθνος προεξαρχέτω ὡς ἡ γενέτειρα αὐτῶν, οἱ δὲ μεγάλοι αὐτοῦ ἄνδρες ἐπέσθωσαν ὡς ζῶσαι καὶ πισταὶ εἰκόνες μιᾶς τινος ὄψεως τοῦ βίου αὐτῶν.

Τ' ἄνωγέτω προεισαγωγικῶς ἐκθέμενοι, ἀπερδεόν ἔχειν ὑπ' ὄψιν τὸν βιογράφον, ὀρίσωμεν παρακατιόντες, πρὸς πλείω καὶ σαφεστέραν αὐτοῦ ὁδηγίαν, ὁποίους ἄνδρας ἐν ἐκάστῳ τμήματι δεόν αὐτὸν βιογραφήσαι, ὅπως, ὡς εἰς κἀποπτρον ἀποβλέπων, ποιήσῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ ὡς οἶόν τε τελειότερον, ἐπαγωγότερον τοῖς παισὶ καὶ κατὰ συνέπειαν ἀνυσιμώτερον.

Ἡ ἑλληνικὴ ἱστορία ἀρχαία, μέση καὶ νεώτερα εἰς τρία διηρησθῶ τμήματα. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον περιλαμβάναντες τοὺς βίους τοῦ Λυκοῦργου, τοῦ Σόλωνος, τοῦ Πεισιστράτου, τοῦ Μιλτιάδου, τοῦ Ἀριστείδου, τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Πausανίου, τοῦ Κίμωνος, τοῦ Περικλέους, τοῦ Λυσάνδρου, τοῦ Θρασυβούλου, τοῦ Ἀγησιλάου, τοῦ Ἐπαμεινώνδου, τοῦ Πελοπίδα, τοῦ Φιλίππου, τοῦ Δημοσθένους, τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου, Ρήγα τοῦ Φεραίου, Ἀδαμαντίου τοῦ Κοραῆ, Ζωσιμαδῶν καὶ Καπλάνη. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τμήματι συμπεριλαμβανέσθωσαν πρὸς τοῖς ἄνω μνησθεῖσιν, εὐρύτερον διδασκομένοις κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, οἱ βίοι τοῦ Ὁμήρου, Τυρταίου, τοῦ Ἀριστοδήμου, τοῦ Ἀριστομένους, τοῦ Κλεισθένης, τοῦ Σωκράτους, τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ Πύρρου, τοῦ Φιλοποίμενος, τοῦ Ἰου-

στινιανοῦ, τοῦ Ἡρακλείου, τοῦ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνα, τοῦ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ, Θεοδώρου τοῦ Λασκάρως, Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου, Παναγιώτου τοῦ Νικουσίτη, Ἀλεξάνδρου Μυροκοροδάτου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων κτλ. Ἐν τῷ τρίτῳ τμήματι τούτῳ ὀφείλει ὁ βιογράφος ἐν ἀρχῇ ἐκάστης βιογραφίας ἔχειν συνημμένα διὰ βραχυτάτων τὰ κενὰ χρονικὰ διαστήματα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ βιογραφηθέντος μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ βιογραφουμένου, πρὸς δὲ διαλαμβάνειν καὶ περὶ τοῦ χρόνου καὶ τόπου ἐν ᾧ ἐγεννήθη καὶ διεβίω ὁ βιογραφούμενος, προτάττων, εἰ δυνατόν, καὶ τὴν προτομὴν ἐκάστου αὐτῶν, καὶ ἰδίᾳ τῶν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἱστορίᾳ ἀναφερομένων, ἐν ταῖς ὄψεσι τῶν ὁποίων νὰ διαφαίνηται ἐναργῶς ἡ μεγαλοφυΐα καὶ τὸ μεγαλεπήβολον τῶν ἐπαξίως μεγάλων ἀνδρῶν κληθέντων καὶ καλουμένων ὑπὸ τε τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ τῶν νεωτέρων.

Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ τμήματι προταχθήτω ἐπιτομωτάτη γεωγραφία διαλαμβάνουσα περὶ τῶν χωρῶν, τῶν πόλεων καὶ τῶν τόπων ἐν οἷς τὰ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀναφερόμενα γεγονότα ἐτετέλεθσαν. Ταύτη ἐπέσθω ἱστορία ἐπιτομος κατὰ συνέχειαν καὶ κατὰ χρονολογικὴν τάξιν συντεταγμένη καὶ κατὰ περιόδους διηρημένη. Ἐν ταύτῃ διαλαμβανέσθωσαν τὰ περὶ τῆς Πελασγικῆς ἐποχῆς ἐν συντόμῳ, τὰ περὶ τῆς ἠρωϊκῆς ἐποχῆς, τὰ περὶ τῆς ἐποικίσεως τῆς Δωρικῆς φυλῆς ἐν Πελοποννήσῳ, τὰ περὶ τῶν τριῶν κυριωτέρων ἀποικιῶν καὶ τῶν μετὰ ταύτας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, Προποντίδι, Εὐξείνῳ Πόντῳ ὡς καὶ ταῖς νήσοις καὶ παραλίαις τῆς Μεσογείου Θαλάσσης, τὰ περὶ τῆς ἀκμῆς καὶ γενέσεως τῆς Ἰωνικῆς ποιήσεως, τὰ περὶ τῆς νομοθεσίας τοῦ Λυκοῦργου καὶ Σόλωνος, τὰ περὶ τῶν Μεσσηνιακῶν πολέμων, τὰ ἐπὶ τῶν Πεισιστρατιδῶν, τὰ περὶ τῶν Περσικῶν ἢ Μηδικῶν πολέμων, τὰ περὶ τῆς ἡγεμονίας τῶν Ἀθηνῶν, τὰ περὶ τῆς ἀκμῆς τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, τὰ κατὰ τὸν χρυσοῦν αἰῶνα ἐπιτελεσθέντα κυριώτερα δημόσια καλλιτεχνικὰ ἔργα, τὰ περὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, τὰ κατὰ τὴν ἀνάθασιν τῶν μυρῶν, τὰ περὶ τῆς ἀκμῆς τῆς Σπάρτης, τῶν Θηβῶν καὶ Μακεδονίας, τὰ κατ' Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν, τὰ περὶ τοῦ κράτους τῶν Πτολεμαίων, τῶν Σελευκιδῶν καὶ τοῦ Περγαμηνοῦ, τὰ τῆς Ἀχαϊκῆς καὶ Αἰτωλικῆς συμμαχίας, τὰ τῆς ὑποδουλώσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς καταστάσεως αὐτῆς ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους, τὰ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους μέχρι τῆς καταλύσεως αὐτοῦ, τὰ περὶ τῶν ἀρματωλῶν καὶ

κλεπτῶν, τὰ περί τῶν κυριωτέρων σχολῶν καὶ ἐπὶ τέλους τὰ περί τῆς φιλικῆς ἐταιρίας.

Ἡ γλῶσσα ἐν γένει ἔστω εὐληπτος, ἀνάλωτος δὲ ταῖς διανοητικαῖς τοῦ παιδὸς δυνάμει καὶ μακρὰν ξενισμῶν. Ἐλευτῶντες συνιστῶμεν τῷ συγγραφεῖ ἵνα καὶ τόδε κατὰ τὴν συγγραφὴν ἔχη ἐν νῷ, ὅτι τὸ ἡμέτερον ἔθνος, καίπερ πολλὰ ἐν κρισιμωτάταις καὶ ταλαιπωροτάταις εὐρεθὲν περιστάσεσι, πολυειδῶς καὶ ἀπὸ βορρᾶ, καὶ ἀπὸ νότου, καὶ ἀπ' ἀνατολῶν, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πολεμούμενον καὶ κατατροχόμενον, οὐδέποτε ἀπέκαμεν, οὐδέποτε ἀπέβαλε τὴν γενναιοψυχίαν καὶ ἐλπίδα αὐτοῦ περί τῆς παλιγγενεσίας, ἀλλὰ μικρὸν πρὸς μεγάλους διαπολεμοῦν ἐπέτυχε τέλος ὅ,τι ἔθνος τοιοῦτον

καὶ τηλικούτον ἔχον παρελθὸν καὶ φύσει ἐλευθερον εἶναι δίκαιον ν' ἀπολαύη.

Ἡ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπὴ.

Ι. Σ. ΖΙΦΟΣ, Πρόεδρος.

ΗΡ. ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ.

Κ. ΚΑΛΔΙΑΔΗΣ.

Θ. ΙΑΛΕΜΟΣ.

Ν. ΛΟΥΤΡΑΡΗΣ.

ΧΡ. ΧΑΤΖΗ ΧΡΗΣΤΟΥ.

Θ. ΣΑΛΤΕΛΗΣ.

ΛΘ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ.

ΝΙΚ. ΠΑΡΑΝΙΚΑΣ, Γραμματεὺς.

ΑΒΡ. ΜΑΛΙΑΚΑΣ, Εἰσηγητῆς.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΠΑΡΧΙΑΙΣ ΤΟΥ ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ Χ' (τῆς 11 Μαΐου 1880) Συνεδριάσει,

ΕΠΕΤΕΙΩ. ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΟΡΤΗ,

ὑπὸ τοῦ προέδρου καὶ εἰσηγητοῦ αὐτῆς κυρίου

ΙΩΑΝΝΟΥ ΖΙΦΟΥ.

Σεβαστὴ καὶ φιλόμοσος ὁμήγουρ!

Ἦδὺ καὶ γὰρ ἐπεθύμουν νὰ προσφέρω ὑμῖν σήμερον ἐν τῇ πνευματικῇ ταύτῃ πανδαισίᾳ ἔδωγμα, ἀλλὰ δυστυχῶς ἕνεκα τῶν πᾶσι γνωστών περιστάσεων ὁ Φιλολογικὸς Σύλλογος κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος δὲν ἠδυνήθη νὰ πραγματοποιήσῃ τοὺς πόθους του, ἠθικῶς, λέγω, μόνον ὑποστηρίξας τὰ σχολεῖα, τοὺς συλλόγους, τὰς φιλεκπαιδευτικὰς καὶ φιλοπροσόδους ἀδελ-

φότητας, ἐν ἐνὶ λόγῳ πάντα τὰ πρὸς διάδοσιν τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ σωματεῖα.

Ἄλλ' ὡς τὴν ἡμέραν διαδέχεται νῦξ καὶ τὴν νύκτα πάλιν ἡμέρα, οὕτω καὶ ταῖς δυστυχίαις καὶ συμφοραῖς ἡμέραι εὐτυχίας καὶ θάρρους ἐπονται· διὸ *θαροεῖν χρὴ, τάχ' αὔριον ἔσσετ' ἄμεινον.*

Ἄν ὅμως ὁ Φιλολογικὸς Σύλλογος ὑλικῶς ὀλίγα διεπράξατο ὡς πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀπόρων σχολείων τῶν ἐπαρχιῶν, εἰργάσθη

ὁμως εκπαιδευτικῶς καὶ ἢ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐργασία αὐτοῦ οὐκ εὐκαταφρόνητός ἐστιν. Οὕτως ἡ εκπαιδευτικὴ ἐπιτροπὴ μεταξὺ τῶν ἄλλων αὐτῆς ἐργασιῶν ἐδημοσίευσεν τὸ πρόγραμμα τοῦ Καραπανεῖου διαγωνίσματος καὶ μετ' οὐ πολὺ ἔχομεν βιβλία, ἱκανοποιούντα ἀπᾶσας τὰς ἀνάγκας τῆς κατωτέρας ἐκπαίδευσως.

Οὐκ ὀλίγα, κυρίαί καὶ κύριοι, καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν συλλογικὸν ἔτος ἐλάβομεν μαρτύρια ἕκ τε τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, Θράκης καὶ Μακεδονίας περὶ τῆς κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα τελομένης διανοητικῆς κινήσεως. Οὕτως, ἀρχῆς γινομένης ἐκ τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ὁ ἐν Τριγλίᾳ φιλεκπαιδευτικὸς σύλλογος, δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὸν ἡμέτερον, ἐκφράζει τὴν ἐπιθυμίαν, ὅπως συνάψῃ στενοτέρας μετ' αὐτοῦ σχέσεις, ἢ δ' ἐν Κίῳ φιλεκπαιδευτικὴ ἀδελφότης τῶν Κιωνῶν, ἢ ἔνεκα τῶν περιστάσεων ἐπὶ τετραετίαν ὑπνώσασα, ἐγερθεῖσα ἤδη ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς· παρακαλεῖ δὲ τὸν Σύλλογον, ὅπως οὐ παύσῃται, ὡς πρότερον, ὑποστηρίζων αὐτὴν ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς.

Ἡ ἐν Κασταμονῇ ἀδελφότης ὁ *Εὐαγγελισμὸς* δι' ἐπιστολῆς αὐτῆς (ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4/16 ἰουλίου 79) ἐπικαλεῖται τὴν ὑλικὴν ἀρωγὴν τοῦ Συλλόγου, ἐκφράζουσα μυρίας εὐγνωμοσύνας, διότι τῇ γενναίᾳ πρὸ δύο ἐτῶν συνδρομῇ αὐτοῦ καὶ τῇ συνεισφορᾷ τῶν ἐπιτοπιῶν καὶ παρεπιδημούντων ἠδυνήθη νὰ συστήσῃ καὶ διατηρήσῃ παρθεναγωγεῖον, ὅπερ ἤδη ἔνεκα τῶν περιστάσεων δεῖται ὑποστηρίξεως. Τὸ πρῶτον μέλημα τῆς εκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συλλόγου ἐστὶν, παρελθούσης τῆς οικονομικῆς κρίσεως, νὰ προσέλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὴν ἐν Κασταμονῇ ἀδελφότητα ταύτην.

Ἄλλ' ὅ,τι, κυρίαί καὶ κύριοι, διήγειρε τὴν βαθεῖαν συγκίνησιν τῆς εκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς καὶ πάντων τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου ἐστὶν αἴτησις τῶν ἐν Ἑρζιγγιάνῃ ὁμογενῶν. Οὕτε ἡ εκπαιδευτικὴ ἐπιτροπὴ πρὸ τῆς λήψεως τῆς αἰτήσεως ταύτης ἐγνώριζεν, οὕτε πολλοὶ ἐξ ὑμῶν βεβαίως ποῦ κεῖται ἡ πόλις αὕτη.

Κεῖται παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ. Καὶ ἐκεῖθεν ἀτενίζουσι πρὸς τὸν Σύλλογον ἡμῶν ὡς πρὸς πολικὸν ἀστέρα, καὶ ἐκεῖθεν γράφουσι τῷ Συλλόγῳ, ὅτι Ἕλληνες παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Εὐφράτου κατοικοῦντες, τὸ πᾶν ἀπώλεσαν ἐκτὸς τῆς θρησκείας, παρακαλοῦσι δὲ τὸν Σύλλογον, ὅπως λάβῃ πρόνοιαν περὶ τῶν δυστυχῶν ἐκεῖνων Ἑλλήνων τὰ ἑλλη-

νικὰ γράμματα ὑπὸ ἀρμενογλώσσου διδασκάλου διδασκομένων. Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἀναγνώσω ὑμῖν περικοπὴν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἐξ ἧς κατὰδηλον γίνεται πόσον ὁ Ἕλλην εἰς τὴν πρῶτην ἀκτίνα τοῦ φωτὸς ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ πρὸς τὰ πρόσω σπεύδει.

Ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ Κιαμαχίου (Κεμάχ) καὶ ἕτερον κεῖται χωρίον, καλούμενον *Χόβοι* καὶ ἀπέχον τῆς πόλεως Ἑρζιγγιάνης περὶ τὰς 15 ὥρας, κατοικούμενον ὑπὸ οἰκογενεῶν χριστιανικῶν περίπου ἐξήκοντα, ἐν τῷ μέσῳ ἀγρίων Κούρδων, μεμονωμένον καὶ ἀκοινωνήτων. Ἡ ἐπικρατοῦσα διχλετος εἶναι ἀπ' αἰῶνων ἡ ἀρμενικὴ· στερεοῦνται δὲ καὶ οὗτοι σχολείου, σώζουσι δὲ μόνον εἶδός τι γραμματοδιδασκαλείου, ἐν ᾧ διδάσκονται τὰ κοινὰ λεγόμενα γράμματα ὑφ' ἐνὸς διδασκάλου ἀρμενογλώσσου καὶ τούτου, τοῦ ὁποῦ ἡ διδασκαλία ἀποθραύεται τραγέλαφος». Τοιαῦτα φρονοῦσι καὶ γράφουσιν οἱ τοσοῦτον μακρὰν ἡμῶν ζῶντες ἀδελφοὶ Ἕλληνες καὶ ὑπὸ τοιούτων ἀλλοφύλων περιστοιχούμενοι. Ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ πρὸς τοὺτους ὁ Σύλλογος δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποστείλῃ μέχρι τοῦδε χρηματικὰς βοήθειας· καταγίνεται ὁμως νὰ πράξῃ τοῦτο ἐντὸς ὀλίγου.

Εὐχαρίστως ἤδη ἀναγγέλλομεν τὴν λήψιν ἐπιστολῆς παρὰ τῆς ἑλληνικωτάτης Σμύρνης ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1 Ἰουνίου 1879 ὑπογεγραμμένης πρῶτον μὲν ὑπὸ τοῦ διακεκριμένου γυμνασιάρχου κ. Παρηνίκα, εἶτα δὲ ὑπὸ ἐτέρων καθηγητῶν, ἰατρῶν, δημοσιογράφων κτλ., δι' ἧς ἀγγέλλεται τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ ἢ ἐν τῇ μουσοτραφεῖ ταύτῃ πόλει ἰδρυσις ἐταιρίας πρὸς διχδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἧς σκοπὸς εἶναι καθόλου μὲν ἢ διχδοσις τῶν γραμμάτων καὶ τοῦ πνεύματος τῆς ἀρχαιότητος, ἰδίχ δὲ ἡ ὑποστήριξις τῶν ἀπόρων σχολῶν, ἢ σύστασις νηπιαγωγείων, δημοτικῶν σχολείων κτλ. Οἱ ἐπιστέλλοντες ἐξαιτοῦνται παρὰ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου τὴν συνάφειαν διηνεκῶν σχέσεων καὶ τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ ἀρωγὴν.

Ὁ ἡμέτερος Σύλλογος πρὸς τὴν ἀρτισύστατον ταύτην ἐταιρίαν εὐχόμενος τὰ βέλτιστα, διαβεβαίωσεν αὐτήν, ὅτι τὸ μόνον μέλημα καὶ φροντίς τοῦ Συλλόγου εἶναι νὰ συνάψῃ σχέσεις μετὰ σωματείων ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐπιδιωκόντων.

Πρὶν ἢ ἐγκαταλείψωμεν τὴν Μικρὰν Ἀσίαν χρεὸς ἡμῶν ἀπαραίτητον νομίζομεν νὰ ἀναφέρωμεν καὶ περὶ τοῦ ἐν Ρόδῳ φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου ὁ *Κλεόθουλος* ὅστις δι' ἐπιστολῆς

αυτοῦ πρὸς τὸν Σύλλογον ἐξαιτεῖται τὴν ἠθικὴν προστασίαν οὐχὶ μόνον τοῦ ἡμετέρου ἀλλὰ καὶ ἀπάντων τῶν ἄλλων συλλόγων, οἵτινες πρὸς διὰ δόσιν καὶ προαγωγὴν τῆς ἐθνικῆς παιδείας ἰδρυθέντες καὶ περιλαμβάνοντες τὰ ἀριστὰ τοῦ ἔθνους στοιχεῖα συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀναζωογόνησιν τοῦ πρότερον ἐν ἀδρανεῖα διατελοῦντος ἐθνικοῦ βίου.

Μεταβαίνοντες ἤδη εἰς τὴν Θράκην ἀρχόμεθα μνείαν ποιούμενοι ἐπιστολῆς, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9 Ἰουνίου 1879, δι' ἧς οἱ πρόκριτοι τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πύλης τοῦ Ῥωμανοῦ ἀναγγέλλουσι τῷ Συλλόγῳ τὴν σύστασιν φιλεκαπαιδευτικῆς ἀδελφότητος ὃν ἄγιος Χαράλαμπος, παρακαλοῦντες αὐτὸν ὅπως ὑποστηρίξῃ αὐτήν. Ὁ Φιλολογικὸς Σύλλογος βλέπων ἐξ αὐτῆς τῆς συστάσεως αὐτοῦ τὸν κίνδυνον ἐν ταῖς ἐπαρχίαις μεγαλειότερον ἐνόμισε καθήκον τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ νὰ στρέψῃ πρὸς αὐτάς ὑποστηρίζων τὰ σχολεῖα αὐτῶν δι' ἀποστολῆς χρημάτων, διδασκάλων καὶ διδασκτικῶν βιβλίων, οὐδὲν ἦττον ὅμως δὲν μένει ἀδιάφορος εἰς τὰς καταβαλλομένας ἐν τῇ πρωτεύουσῃ προσπάθειάς πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν ἐλληνικῶν γραμμῶν, διὸ ἐπαινεῖ δημοσίως τὸν ζῆλον καὶ τὴν φιλογένειαν τῶν προκρίτων τοῦ Τοπ-Καποῦ καὶ ἐπικαλεῖται τὴν ἀρωγὴν τῶν πλουσιῶν, διὸτι ὄντως δέον νὰ ὑποστηρίζωνται συνοικίαι (οἷα ἡ τοῦ Τοπ-Καποῦ) ὑπὸ φιλέργων ἀνθρώπων κατοικοῦμεναι οὐδὲν ἄλλο ἐπιθυμούντων ἢ νὰ καλλιτερεύσωσι τὴν τύχην τῆς μελλούσης των γενεᾶς.

Ἡ ἐν Ἀδριανουπόλει δημογεροντία ἐπεμφέν ἡμῖν ἔκθεσιν περὶ τῆς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐκπαιδευτικῆς κινήσεως. Κατὰ τὴν ἔκθεσιν ταύτην ἐν τῇ πόλει καὶ τοῖς προαστείαις λειτουργοῦσι δώδεκα ἐκπαιδευτήρια :

1^ο. Ἡ κεντρικὴ ἐλληνικὴ σχολὴ περιλαμβάνουσα τὰς τρεῖς τοῦ σχολαρχείου τάξεις καὶ δύο γυμνασιακὰς.

2^ο. Τὸ κεντρικὸν παρθεναγωγεῖον περιλαμβάνει 4 τάξεις συνδιδασκτικοῦ καὶ 2 ἐλληνικοῦ, ἐν ᾧ διδάσκουσι 4 τῶν τῆς κεντρικῆς σχολῆς διδασκάλων καὶ ἡ διευθύντρια μετὰ δύο ἄλλων διδασκαλισσῶν.

3^ο. Ἐξ ἀλληλοδιδασκτικῶν σχολείων τῶν ἀρρένων ἐν ἐν τῇ συνοικίᾳ τοῦ Χριστοῦ· ἐν ἐν Κιρίσ-χανέ, ἐν ἐν τῇ τοῦ Ἀγ. Νικολάου ἐνορίᾳ· ἐν ἐν Κηϊκίῳ· ἐν ἐν Ἰλδιριμίῳ καὶ ἐν ἐν Κομ-Μαχαλέ· ἕκαστον δὲ ἔχει ἀνά ἓνα διδάσκαλον μετὰ βοηθοῦ, πλὴν τοῦ τελευταίου ἔχοντος μόνον διδάσκαλον.

4^ο. Τέσσαρα παρθεναγωγεῖα, ἐν τῇ συνοικίᾳ

τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου, ἐν Ἰλδιριμίῳ, Κιρίσ-χανέ, καὶ Κηϊκίῳ, ἔχον ἕκαστον μίαν διδασκάλισσαν.

Πρὸς συντήρησιν πάντων τῶν σχολείων τούτων ὀφείλει νὰ δαπανήσῃ ἡ κοινότης Ἀδριανουπόλεως κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο 1600 λίρας τουρκικὰς. Πρὸς δὲ τούτοις ὑπάρχουσι καὶ δύο νηπιαγωγεῖα καὶ ἐν ἐν Γενί-Ἰμαρέτ παρθεναγωγεῖον. Δαπανῶνται δὲ ὑπὸ τοῦ φιλεκαπαιδευτικοῦ Συλλόγου ὑπὲρ τῶν τριῶν τούτων σχολείων 205 λίραι τουρκικαί. Πλὴν δὲ τούτων ἡ μὲν κοινότης συνεισέφερεν ἐσχάτως 240 λίρας πρὸς ἐποικοδόμησιν δευτέρου τῆς σχολῆς πατώματος· ὃ δὲ Σύλλογος 143 ἔτι λίρας εἰς μικροτέρας ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ὑπὲρ τῶν υποτρόφων συνδρομὰς. Ὡστε τὸ σύνολον τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως δαπανῶν τῶν Ἀδριανουπολιτῶν ἀνέρχεται εἰς 2,188 λίρ., εἰσεπράχθησαν δὲ 1150. Ἐλπίζεται ὅμως νὰ εἰσπραχθῇ ὅλον τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν μέχρι τοῦ τέλους τοῦ σχολικοῦ ἔτους. Ἐκ τῆς ἐκθέσεως μανθάνομεν προσέτι ὅτι ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις τῶν τε ἀρρένων καὶ τῶν θηλέων οὐσιωδῶς χωλαίνει πλείστας ὅσας θεμελιώδεις ἐλλείψεις παρουσιάζουσα, προερχομένης κυρίως ἐκ τῆς διὰ τὴν γλισχρότητα τῶν πόρων ἐλλείψεως ἐπαρκοῦς καὶ ἱκανοῦ προσωπικοῦ διδασκάλων καὶ βοηθῶν. Ἐν τῇ ἐκθέσει συμπεραίνοντες οἱ Ἀδριανουπολίται, ὅτι ἀδύνατος ἀποδοῖναι ἢ ὑπὸ τῆς κοινότητος αὐτῶν μισθοδότησις τῶν ἀναγκαιούντων, διὰ τὴν προσθήκην τῶν ἀνωτέρων γυμνασιακῶν τάξεων, καθηγητῶν, ἐκλιπαροῦσι τὴν ἀδελφικὴν τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου μέριμναν καὶ τῶν ἐνταῦθα ὁμογενῶν. Ἡ ἐκπαιδευτικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ Συλλόγου πέποιθεν, ὅτι θελεῖ ληφθῆ πρόνοια, ὅπως ἱκανοποιηθῶσιν αἱ δίκαιαι αἰτήσεις τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν Ἀδριανουπολιτῶν καὶ ὅτι πᾶσα ἐλληνικὴ καρδία θέλει προσέλθει ἀρωγὸς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ὑψηλοῦ καὶ μεγάλου προορισμοῦ τῆς Ἀδριανουπόλεως, τῆς ἐστίας τοῦ κατὰ τὴν Θράκην ἐλληνισμοῦ. Τοσοῦτο δὲ μᾶλλον καθ' ὅσον ἐπῆλθεν ἀπρόοπτος συμφορὰ, ἡ πυρπόλησις τοῦ γυμνασίου καὶ οὕτως ἐπήλθησεν ἡ ἀνάγκη, ἀναδειξαμένον τῶν Ἀδριανουπολιτῶν καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἔκτακτον ζῆλον καὶ φιλοτιμίαν. Τὴν 15 Μαΐου ἐ. ἔ. ἐλθόμεν σύντομον στατιστικὴν τοῦ ἐν Ἰφικ-Τεπέ τῆς Θράκης διδασκάλου κ. Βασιλείου Παπαδοπούλου Ἀημνίου τῶν ἐπομένων 5 χωρίων :

1) Σουλτάν-κιοῖ ὑπὸ 200 οἰκογενειῶν ἀπασῶν Ἀλβανογλώσσων γεωργῶν οἰκούμενον, συντηρεῖ ἀλληλοδιδασκτικὸν σχολεῖον εἰς ὃ φοι-

τῶσιν 60 παῖδες· ὁ διδάσκαλος ἔχει μισθὸν 2,500 γρ. ἐκ τοῦ ταμείου τῆς Ἐκκλησίας.

2) Χαντζηζήρι ἐκ 200 καὶ τοῦτο οἰκογενειῶν οἰκούμενον λαλουσῶν τὴν ἑλληνικὴν καὶ τουρκικὴν γλῶσσαν, στερεῖται μὲν σχολείου ἐν τῷ νάρθηκι δὲ τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τοῦ ἱερέως διδάσκονται τὰ κοινὰ λεγόμενα γράμματα 60 περίπου παῖδες. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου εἰσι γεωργοὶ καὶ τινες τεχνίται καὶ ποιμένες κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον εὐποροί.

3) Πατάρ-δερὲ ὑπὸ 100 Ἀλβανογλώσσων οἰκογενειῶν οἰκούμενον, στερεῖται παντελῶς σχολείου.

4) Βασαγίτσι ὑπὸ 350 οἰκογενειῶν οἰκούμενον, συντηρεῖ ἀλληλοδιδασκτικὸν σχολεῖον εἰς ὃ 80 περίπου φοιτῶσι παῖδες.

5) Βιενδή-κιοὶ ἐκ 350 οἰκογενειῶν ἀπαρτιζόμενον, ἔχει ἀλληλοδιδασκτικὸν σχολεῖον εἰς ὃ μαθητεύουσιν 65 παῖδες· ὁ μισθὸς τοῦ διδασκάλου εἶναι 120 κοιλὰ σίτου. Ὡς ἐκ τοῦ μισθοῦ τοῦ διδασκάλου ἐκ φυσικῶν προϊόντων συγκειμένον καταφαίνεται, ἵὸ χωρίον τοῦτο παρουσιάζει ἴσχη προϊστορικῆς ἐποχῆς, καθ' ὃν χρόνον νομίσματα δὲν ὑπῆρχον, ἀλλ' ἀντήλλασσον οἱ ἄνθρωποι τὰ φυσικὰ τῆς γῆς προϊόντα. Χαίρει δὲ πᾶσα ἑλληνικὴ καρδιά, βλέπουσα ἀφ' ἐτέρου πόσους καταβάλλουσι κόπους οἱ εἰσέτι ἐν τῷ πνευματικῷ ληθάργῳ εὐρισκόμενοι ὁμογενεῖς, ὅπως ἐξεγερθῶσιν ἀκολουθοῦντες τὴν ὁδὸν τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Ἐπιστολὴ ἀπὸ 19 ἰουνίου 79 τοῦ ἐν Περιστάσει ἀναγνωστηρίου ἢ Προόδου ἀγγέλλει τὴν σύστασιν αὐτῆς καὶ ἐξαιτεῖται τὴν ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου συνδρομὴν. Ἐπιστολὴ, ἀπὸ 18 8βρίου 79, τῶν κατοίκων τοῦ Ἀγιάσματος, χωρίου ἐν τῷ Καζᾶ τοῦ Αἴνου, ἐξαιτεῖται ἐτησίαν χρηματικὴν συνδρομὴν ἐκ ληρ. 15 πρὸς συντήρησιν τῶν δημοτικῶν αὐτοῦ σχολείων.

Ἐπιστολὴ, ἀπὸ 1 9βρίου 79, τοῦ πρώην Ἀγχιάλου, ἐσωκλειόντος καὶ συνιστάντος αἰτησὶν τῶν Βιζυνηῶν, ἀπεστάλη ἡμῖν ὑπὲρ ὕλικῆς συνδρομῆς ἐκ μέρους τοῦ Συλλόγου πρὸς συντήρησιν τῶν σχολείων αὐτῶν, ἀδυνατούσης τῆς κοινότητος διὰ τὴν πρὸ διετίας γενομένην διαρπαγὴν καὶ παντελῆ δῆωσιν ὑπὸ τῶν Κιρκασίων καὶ Βασιθευζούκων νὰ συντηρησῇ αὐτά. Εὐκόλως ἕκαστος ἐννοεῖ ὅποιαν λύπην ἠσθάνθη ὁ Σύλλογος ἐπὶ τῇ λήψει τῆς προρρηθείσης ἐπιστολῆς, ἐξιστορούσης τὰ σπαραξικὰ δεινὰ, ἅτινα ὑπέστησαν οἱ δυστυχεῖς Βιζυηνοί. Διπλασιάζεται δ' ἡ λύπη τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλό-

γου καθ' ὅσον στερούμενος ἀπὸ τετραετίας τῶν χορηγουμένων αὐτῷ χρηματικῶν βοηθημάτων δὲν δύναται νὰ προσέλθῃ ἀρωγὸς τοῖς αἰτούσι τὴν βοήθειαν αὐτοῦ. Ἐὰν ὁ Φιλολογικὸς Σύλλογος ἐλάμβανε τὰ καθυστεροῦντα θὰ εἶχεν ὑπὲρ τὰς 2,000 λ. Τ. Τί δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ διὰ τοσοῦτου ποσοῦ; Πόσας πληγὰς δὲν ἠδύνατο νὰ θεραπεύσῃ; Πόσας δικαίας αἰτήσεις νὰ ἱκανοποιήσῃ;

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν Θράκην. Εἰσερχόμενοι δ' ἤδη εἰς τὴν ἑνδοξον, ἀλλὰ δεινοπαθοῦσαν καὶ κατασπαρταττομένην Μακεδονίαν, ἀπαντῶμεν ἐπιστολὴν ἀπὸ 17 αὐγούστου 79 τοῦ ἐν Καβάλλῃ ὑποπροξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Παπαδοπούλου, συνιστῶντος ἐπισυνημμένην ἐπιστολὴν τῆς ἐν Σεμῶντι φιλεκαπαιδευτικῆς ἀδελφότητος ἢ Δόξα συναποστελλούσης καὶ τὸν ἑαυτῆς κανονισμόν, δι' ἧς εὐχαριστεῖ μὲν τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ ἐπαγγελίᾳ, ἣν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος πρὸς αὐτὴν ἀπαντῶν ἐποίησατο περὶ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ ὑποστηρίξεως, ἐξαιτεῖται δὲ καὶ τὴν ὕλικὴν αὐτοῦ συνδρομὴν. Τὴν 10 μαρτίου τοῦ παρόντος ἔτους ὁ Σύλλογος ἔλαβε καὶ ἑτέραν ἐκ Σεμῶντι ἐπιστολὴν, δι' ἧς ἀγγέλλεται ἡ σύστασις καὶ ἑτέρας φιλοπροόδου ἀδελφότητος, τῆς Ἀρετῆς. Ἡ Δόξα καὶ ἡ Ἀρετὴ συνεργαζόμεναι μεγᾶλα δύναται νὰ διαπράξωσι καλὰ. Ἐπιστολὴ, ἀπὸ 25 7βρίου 79, τῆς ἐν Καβάλλῃ φιλομούσου ἀδελφότητος Μακεδονίας, ἀγγελλούσης τὴν ἑαυτῆς σύστασιν καὶ τὸν σκοπὸν, ὃς ἐστὶν ἐπὶ τοῦ παρόντος μὲν ἡ συντήρησις καὶ ὑποστήριξις τοῦ ἐν τῇ πόλει ἐκπαιδευτηρίου, τοῦ χρόνου δὲ προϊόντος καὶ τῶν οικονομικῶν αὐτῆς πόρων ἀύξανόμενων, ἢ ἀνδρῶν σχολείων ἐν τοῖς πέριξ χωρίοις. Τὴν 15 9βρίου 79 ἐστάλησαν δύο ἐπιστολαὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, παροτρύνοντος τὸν Σύλλογον, ὅπως σπεύσῃ ἀρωγὸς ἔνθεν μὲν τοῦ παρθεναγωγείου Ἐτρεμνίτης, ἔνθεν δὲ τῆς ἐν Λιτωχωρίῳ, ἐπισκοπῆς Πλαταμῶνος, φιλεκαπαιδευτικῆς ἀδελφότητος Προόδου πρὸς ἀνέγερσιν τῶν κατὰ τὴν πρὸ διετίας συμβᾶσιν τρομερῶν πυρκαϊῶν κατερημωθέντων σχολείων. Ἐπισυνάπτει δὲ ἡ Α. Παναγιότης καὶ αἴτησιν τῆς ἀδελφότητος ἀπὸ 6 7βρίου. Ἐλήφθη πρὸς τούτοις αἴτησις, ἀπὸ 7 7βρίου 79, τῆς κοινότητος Νεβροκοπίου ἐξαιτουμένης τὴν χρηματικὴν συνδρομὴν τοῦ Συλλόγου καὶ ἀπαιτούσης τὴν ἀπότισιν τῆς ὀφειλομένης αὐτῇ τριετοῦς χορηγίας τοῦ κ. Γ. Ζαρίφη τῆς διὰ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου γινομένης.

Ἐπιστολὴ τῆς κοινότητος Βογδάνης ἀπὸ

17 αὐγούστου 79 ἐκθέτει τὰ κατὰ τὰς ἐξετάσεις τῆς ἑλληνικῆς Σχολῆς· ἐπισυνάπτεται δὲ τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ καὶ ἑταστικός ἐλεγχος τῶν ἐξετάσεων.

Ὁ ἐν Σέρραις τῆς Μακεδονίας φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος ἐπιστέλλει, τῇ 20 ἰουνίου 79, ἡμῖν ὅτι μετὰ τὴν νάρκην, ἧτις ἐπῆλθεν ἐνεκα τῶν περιστάσεων, ἀπεφάσισε καὶ πάλιν νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ μετὰ πλείονος ζήλου· διὸ καὶ ἔκρινε καλὴν τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ. Ἐξαιτεῖται δὲ ἐν τέλει τὴν ὕλικὴν καὶ ἠθικὴν ἀρωγὴν τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου. Τῇ δὲ 24 αὐγούστου ὁ αὐτὸς Σύλλογος ἐπεμψεν ἑτέραν ἐπιστολὴν εὐχαριστῶν τὸν ἡμέτερον Σύλλογον διὰ τὴν ἐνθαρρυντικὴν ἀπάντησιν, ἣν ἔλαβε, συναποστέλλων δὲ καὶ ἀντίτυπον τοῦ ἀναθεωρηθέντος κανονισμοῦ ὡς καὶ ἐκθεσίων τῶν ἀπὸ 76—79 ὑπ' αὐτοῦ πεπραγμένων. Ὁ ἐν Θεσσαλονικῇ φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος, ὁ τοσοῦτον ἐπαξίως προεδρευόμενος ὑπὸ τοῦ κ. *Abhoff*, ὁ τοσοῦτον καλῶς καὶ γενναίως ἀγωνιζόμενος τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἐπέστειλεν ἡμῖν τῇ 24 ἰουνίου ἐκθεσίων τῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐργασιῶν αὐτοῦ, ἐξ ἧς παρατηρεῖ τις τὰς ἀόκνους προσπάθειας, ἃς καταβάλλουσιν ἅπαντα τὰ μέλη τοῦ Συλλόγου, ὅπως ὑπερνικήσωσι πλείστα προσκόμματα πρὸς βελτίωσιν τῆς ἀθλίας κατὰστάσεως τῆς παιδείας ἐν Μακεδονίᾳ. Ὀλίγον μετὰ τὴν λήψιν τῆς προρρηθείσης ἐκθέσεως ἐλήφθη ἐπιστολὴ ἐκ Καβάλλας, δι' ἧς ἀγγέλλεται ἡ ἰδρυσις ἑτέρου φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου ὁ *Ἀριστοτέλης*. Ὁ ἀρτισύστατος οὗτος Σύλλογος, ἐκ τῶν πρώτων αὐτοῦ ἐργασιῶν, φαίνεται προωρισμένος ὅπως παράσχῃ μεγάλας ἐκδουλεύσεις καθ' ἅπασαν τὴν περιφέρειαν τῆς ΒΑ Μακεδονίας. Ἐκτὸς τῆς ὑποστηρίξεως τῶν ἑλληνικῶν σχολείων, ὁ Σύλλογος προέβη εἰς τὴν ἰδρυσιν γυμνασίου καὶ οἰκοτροφείου· καὶ ἐν μὲν τῇ ἑλληνικῇ σχολῇ καὶ τῷ οἰκοτροφείῳ φοιτῶσιν ὑπὲρ πρὸς 90 μαθητὰς, ἐξ ὧν 30 ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Τὸ δὲ οἰκοτροφεῖον ἔχει 30 οἰκοτρόφους, ἐξαιρουμένων 4 ὑποτρόφων, οὓς ἐξελέξατο ὁ Σύλλογος ἐκ τῶν τεσσάρων ἐπαρχιῶν Δράμας, Ξάνθης, Νεβροκοπίου καὶ Ἐλευθερουπόλεως ἀνὰ ἓνα, μετὰ τῆς ὑποχρέσεως ἵνα ἀποπερατώσαντες ἐν τῷ ἐνταῦθα γυμνασίῳ τὰς σπουδὰς των χρησιμεύσωσιν ὡς διδάσκαλοι εἰς τὰς ἑαυτῶν πατρίδας. Ἐκτὸς τούτων τῶν φυτωρίων τῶν Μουσῶν ὁ Σύλλογος συνέστησεν ἐν προκαταρκτικῶν τῶν ἀρρένων σχολείον, διευθυνομένον ὑπὸ δύο διδασκάλων, ἐν παρθεναγω-

γεῖον καὶ δύο παιδαγωγεία δι' ἀμφοτέρω τα γένη, διευθυνομένα ὑπὸ μιᾶς παρθεναγωγῆς καὶ δύο νηπιαγωγῶν.

Τὸ Μοναστήριον (Βιτώλια) δὲν ἔμεινεν ἀπλοῦς καὶ ἀπαθῆς θεατῆς τῶν ἐνεργειῶν τῆς Θεσσαλονικῆς καὶ Καβάλλας· καὶ ἐκεῖ συνεστήθη ἀδελφότης ἐπονομοσθεῖσα *Καρτερία*. «Τοῦ ἡμετέρου σωματείου, γράφει ὁ πρόεδρος κ. Φίλης, ἐπονομασθέντος *Καρτερίας*, ἵνα ὑπενημιζῇ ἡμῖν, ὅτι δέον νὰ ἐγκαρτερωμῆν ἐν τῷ ὄν ἀνελάθωμεν ἀγῶνι, ὁ σκοπὸς ἐστὶ κυρίως διττός. Ἐν μὲν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει ἐν ἧ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, χάρις εἰς τὴν φιλομουσίαν τῶν κατοίκων, βαινοῦσιν ὁσημέραι ἐπὶ τὰ κρείττω, σκοποὶν ἔξει ἐν μέρει μὲν τὴν προαγωγὴν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἰδίως δὲ τὴν μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς νεολαίας διὰ τῶν ἐν ταῖς συνεδριάξεσι συζητήσεων καὶ τῶν καταλλήλων ἀναγνωσμάτων. Ἐν δὲ ταῖς πέριξ κωμοπόλεσι καὶ χωρίοις, ἐνθα οἱ κάτοικοι, ἀπλοϊκώτεροι καὶ ἀμοιροῦντες πόρων, ὑπόκεινται εὐκολώτερον εἰς τὰς πλεκτάνας τῶν ξένων προπυγανδῶν, τὴν παρ' αὐτοῖς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων».

Οὕτως ἐκ τε τῆς Θεσσαλονικῆς, Σερρῶν, Καβάλλας καὶ Μοναστηρίου, τοῦ οἰονεὶ ἐκπαιδευτικοῦ τούτου τῆς Μακεδονίας τετραπλεύρου, οὐκ ὀλίγα ἴσχομεν δείγματα τῆς κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα τελουμένης διανοητικῆς κινήσεως. Καὶ ὁ Φιλολ. Σύλλογος καὶ οἱ ἅπανταχοῦ ὁμογενεῖς δέον νὰ προστατεύωσι τὰ τέσσαρα ταῦτα προπύργια τῆς ἐν Μακεδονίᾳ παιδείας.

Πανταχοῦ λοιπὸν διψῶσι παιδείας καὶ μαθήσεως, πανταχοῦ ἀρχίζουσι νὰ ἐννοῶσιν ὅτι ὁ ἄνθρωπος τὰ πάντα πρέπει νὰ περιμένῃ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος τοῦ 10^{ου} αἰῶνος δὲν εἶναι δῶρον τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλὰ προῖόν ἐργασίας διανοητικῆς τοσοῦτων αἰῶνων, ἀλλὰ προῖόν τοσοῦτων μόχθων, βασάνων καὶ θυσιῶν, ὅτι τίποτε δὲν ἐχάρισαν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' αὐτὸς τὰ πάντα ἐκέρδισε διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ παρατηρήσεως, μελέτης καὶ ἐρεῦνης. Γυμνὸς καὶ τρέμων, ἀοπλος γεννᾶται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ πεπρωκισμένος ὑπὸ τοῦ πανσόφου ἀρχιτέκτονος διὰ τελειοτέρων ὀργάνων καὶ κατὰ συνέπειαν ἐπιδεκτικὸς τελειοτέρας διανοητικῆς ἀναπτύξεως· ἀλλ' ὅπως ἄνευ τροφῆς τὸ σῶμα τήκεται καὶ φθίνει, οὕτω καὶ ἄνευ πνευματικῆς τροφῆς ἡ διάνοια μαραίνεται, ἐξ οὗ ἡ μεγάλη ἀνάγκη τῆς διανοητικῆς τροφῆς δι' ἧς καὶ μόνης ἀφίσταται ὁ ἄνθρωπος τοῦ ζώου, δι' ἧς καὶ μόνης ὁ ἄνθρωπος γίνεται λογικὸν ὄν καὶ κοινωνικόν. Ἡ ἀλήθεια αὕτη ὁσημέραι διασχί-

ζουσα τὰ σκότη εἰσδύει παντοῦ καὶ ἤδη ἀπαν-
τες ἐν μιᾷ φωνῇ : σχολεῖα, σχολεῖα κράζουσιν.
Εἰς τὸ σχολεῖον λύονται μεγάλα κοινωνικά ζη-
τήματα. Σχολεῖα, λοιπόν, σχολεῖα καὶ πάλιν
σχολεῖα. Ἀπομακρύνονται αἱ φυλακαὶ καὶ τὰ
ικριώματα ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ ἀπλοῦ καὶ σεμοῦ scho-
λείου. Ἐκεῖ, ἐκεῖ, ἐν τῷ σχολείῳ ὁ διδάσκαλος
μέγα ἔργον ἀθορύβως καὶ ἀταράχως ἐκτελεῖ, τὸν
ἄγριον ἄνθρωπον εἰς ζῶον λογικὸν καὶ κοινωνι-
κὸν μετατρέπων. Εἴπωμεν τὴν ἀλήθειαν. Ἐν τῷ
ἀνθρώπῳ μόνον διὰ τῆς ἀνατροφῆς, μόνον διὰ
τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως ἀναπτύσσονται τὰ

εὐγενέστερα τῶν αἰσθημάτων, ἀ ἕκαμον αὐτὸν
νὰ ὀνομασθῆ βασιλεὺς τοῦ κόσμου.

Ἡ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπὴ.

Ι. ΖΙΦΟΣ, Πρόεδρος καὶ Εἰσηγητής.

ΗΡ. ΒΑΣΙΛΑΗΣ.

ΘΕΜΙΣΤ. ΣΑΛΤΕΑΝΣ.

ΑΒΡ. ΜΑΛΙΑΚΑΣ.

ΧΡ. ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΥ.

Κ. ΚΑΛΑΙΑΔΗΣ.

Α. ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΣ.

Ν. ΠΑΡΑΝΙΚΑΣ.

ΖΩΓΡΑΦΕΙΟΣ ΑΓΩΝ

ΠΕΡΙ

ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΖΩΝΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΕΝ ΤΗ ΓΛΩΣΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛ. ΛΑΟΥ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ Χ' (τῆς 11 Μαΐου 1880) Συνεδριάσει,

ΕΠΕΤΕΙΩ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΟΡΤΗΣ,

ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ αὐτῆς κυρίου

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ ΣΑΛΤΕΑΝ.

Σύγγνωτε, φίλη ὀμήγυρις, εἰ μετὰ δύο
χίλια ἀηδόνας κατακλησάσας ὑμᾶς τῇ γλυ-
κεῖᾳ αὐτῶν λαλιᾷ ἐπέρχομαι τραχὺς καὶ βαρύ-
φωνος αἰολικός κόκκυξ δυσήχῳ καὶ ἀχάριτι
κρωγμῷ νὰ ἐκκρούσω τῶν ἡμετέρων ἀκοῶν τὰ
ἐναυλα ἔτι ἐκείνων ἐμμελῆ φθέγματα καὶ λε-
ξιείδια ξηρῶς καταλέγων καὶ παρομίας καὶ
γνώμας ὑποτιθέμενος καὶ αἰνίγματα εἰς λύσιν
προτείνων καὶ παραμύθια διηγούμενος καὶ ἐρω-
τῶν πόθους καὶ παθήματα θρηνηδῶν καὶ ταῦτα
ἀτέχνως καὶ ἀμούσως οὐδὲ διὰ πολλοῦ παρ-
σκευασμένα τὴν ὑπομονὴν ὑμῶν νὰ ἐξαντλήσω

ἢ τὸν νυσταγμὸν νὰ προκαλέσω. Ἀλλὰ μὴ μοι,
δέομαι πρὸς τοῦ ἡμετέρου συλλόγου, ἀσχάλ-
λετε ἄγαν ἐπὶ τούτῳ, μηδὲ δυσμενῶς μοι δια-
τίθεσθε, μηδ' ὀργῇ ἀποχωρεῖτε, ἀλλὰ μικρὸν
ἔτι, ἱκετεύω, ἐπίσχετε, καὶ νηὸς θεῆς ἱστὸν
στησάμενος ἀνά θ' ἱστία λεύκ' ἐρύσας καὶ πο-
λιὴν ἄλα τύπτων ἐρετμοῖς ἐν βραχίᾳ ὑμᾶς ἐπὶ
ῥηγμαῖνι θαλάσσης ἐκβήσω, ἔνθα νέα λιγεία ἀη-
δῶν, πάλαι ὑμῖν ὀργωρίμη καὶ συνήθης, ἐκ τοῦ
Ἰθρυος προσπτᾶσα ἀναμένει ὑμᾶς, ὅπως νέον
ἄδουσα ἄσμη καθεδύνη αὐθις τὰς ὑπὸ τῶν
κρωγμῶν μου ἀηδῶς διατεθησάμενας ἀκοάς.

(ΕΛΛΗΝ. ΦΙΛΟΛΟΓ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ. ΤΟΜΟΣ ΙΔ΄.)

13

Παρασχομένων δὴ μοι ὤμων εὐμενῆ τὴν ἀκρόασιν ἀρξώμεθα τοῦ ἔργου.

Ἰδοὺ ἐβδομάς ἡλιοκαῶν καὶ κεκηκότων ἀνδρῶν ποικίλων τὴν τ' ὄψιν καὶ τὴν περιβολὴν ἐκ τῶν ἄκρων τῆς Ἑλλάδος γῆς καὶ ἐκ τῆς μακρᾶν ξένης σπουδῆ προσδραμόντες εἰς τὴν τοῦ Συλλόγου φωνήν, τὴν προσκαλοῦσαν τοὺς ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος διδασκάλους καὶ λογίους, ὅπως περισυλλέξωσι πᾶν εἶτι σώζεται ἐτι ἀλώθητον ὑπὸ τοῦ κακῆ τῆ μοίρα κατακλύσαντος ἡμᾶς ὀθνείου πολιτισμοῦ ἐκ τῆς πατρῴου γλώσσης καὶ τῶν πατρῴων ἐθῶν, οἱ μὲν ἐπ' ὤμων, οἱ δὲ μετὰ χεῖρας τὸν ἴδιον φόρτον φέροντες ἕκαστος, ὃν μυριοὺς μόχθοις συνεκόμισαν ἀνά ὄρεα σκιοέοντα καὶ θαλάσσας ἠχηέσσας πλανώμενοι, ἢ εἰς τὴν καλύβην τοῦ γεωργοῦ ἢ τὴν σκηνὴν τοῦ ποιμένου ὑπαισερχόμενοι, ἢ παρὰ τὴν κρήνην τὸ βῆμα ἐπέχοντες αἰδημόνων καὶ λευκωλένων παρθένων ἢ αἰδοίων καὶ φιλομύθων γραῶν ἰκεσίαις λιπαραῖς πυθνανόμενοι, τὴν περὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἰδίου ἐράνου κρίσιν τῆς ἐπιτροπῆς ἕκαστος ἀνυπόμονος περιμένει καὶ τὴν ποιανδήποτε ἀμοιβὴν τῶν κόπων αὐτοῦ καὶ πόνων ἀπεκδέχεται.

Ἄλλὰ τίνες ποθ' οἱ πρόθυμοι καὶ ὀρηροὶ θεράποντες τοῦ ἐθνικωτάτου τούτου τῶν ἔργων τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου;

Πάντες ἀπὸ πολλοῦ ἤδη εἰσὶν ἡμῖν γνωστοὶ καὶ οἰκετοί. Οὗτος μὲν ὁ σύννομος καὶ τὸ βλέμμα ἔταστικὸν ἔχων, τῆ δὲ δεξιᾷ δεσμίδα κομφὴν πολυτίμων πινάκων ἡμῖν προτεινών, ὁ Πολίτης ἐστὶν ἐκεῖνος, οὐδενὸς δεύτερος εἰς τὸν προκείμενον ἀγῶνα εἰ μὴ τὸ ποσὸν ἀλλὰ γε τὸ ποιὸν καὶ τὴν ἐξεργασίαν τῆς προσκομιζομένης ὕλης· ἐκεῖνος δὲ ὁ εἰρὴς μὲν τοὺς ὤμους ἀλλ' ὑπὸ τὸ βῆρος τῶν ὄγκωδῶν μαρμαρέων κεκυφώς ὁ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ξένος ἡμῖν γενόμενος ἐστὶ Παρχαρίδης· οἱ δὲ τσαρούχια ὑποδεδεμένοι καὶ φουστανέλλαν ἐζωσμένοι, ἱκανὰ καὶ οὗτοι συντρίμματα λίθων καὶ κεράμων πολυτίμων κομίζοντες, οἱ ἱκανῶς ἤδη γνώριμοι ἡμῖν εἰσι Ζηκίδης καὶ Γόνιος καὶ Αἰλιανός, ὁ μὲν ἐκ Ζαγορᾶς τῆς Θεσσαλίας οἱ δ' Ἠπειρώται ἄνδρες· ἀλλὰ τίς οὗτος ὁ παιδρός, ὁ ὡσπερ χορεύων καὶ ἄδων πρὸς ἡμᾶς προσερχόμενος, ὁ τῆ μὲν ἀριστερᾷ τῶν χειρῶν νησιωτικὴν σεῖαν σκούφιαν τῆ δ' ἐτέρᾳ λύραν καὶ ἄσματα ἡμῖν ἐπιδεικνύς; ὁ ἡμέτερός ἐστὶ Χαθιαρᾶς ὁ ἐκ Σύμης· ἐκεῖνος δὲ ὁ κάτω νενευκῶς καὶ βραδύ καὶ ὑποσκάζων βαδιζων, καὶ ὑπὸ μάλης βραχὺ μὲν ἀλλὰ βαρὺ φέρων φορτίον Βαλαβάνης ἐστὶν ὁ

Σινωπεύς, ὁ πολλὰκις τοῦ ἄθλου ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ τυχών.

Καταθέμενοι οὖν ἡμῖν, ὦ φίλοι ἑταῖροι, τοὺς φόρτους μένετε καθ' ἡσυχίαν καθήμενοι, ἔστ' ἂν διὰ βραχείων ἕκαστα ἐξετάσαντες ἐκφώνωμεν ὑμῖν τὴν ἡμετέραν κρίσιν καὶ ἕκαστον κατ' ἀξίαν ἀμείψωμεν.

Καὶ δὴ πρῶτην τὴν τοῦ δημοδιδασκάλου Ἀποστόλου Αἰλιανοῦ συλλογὴν ἀναλαβόντες ἐξετάσωμεν. Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐπιγραφομένη: *Πραγματεία γλωσσικῆς ὕλης ἐκ τῆς καθωμλημένης τῶν Ζαγοραίων* περιέχει α) 49 αἰνίγματα ἐν ἀρχαίῳ γλωσσῆ γειραμμένα γλώσση, ἄπερ, ὡς λέγει ὁ συλλογεύς, εὗρεν εἰς τὰ ἔμπροσθεν φύλλα ἀρχαίας τινὸς σκωληκοβρώτου ἐλληνικῆς γραμματικῆς· ἐπὶ δὲ τούτοις 4 δημῶδη αἰνίγματα ἐκ τῶν κοινῶν παρ' ἅπασιν τοῖς Ἑλλησιν οὐδ' ἐπιχωριάζοντα ἐν Ζαγορᾷ· β) ἐπιγραφὴν τινα ἐλλιπῆ ἐγγλυμμένην σαρκοφάγῳ ἀρχαίῳ ἐν Καλλιπόλει ὡς νιπτῆρι τανῦν τῶν Μωαμεθανῶν χρησιμεύοντι· γ) γραμματικὸν τι σημεῖωμα βραχὺ, ἐν ᾧ γνωρίζει ἡμῖν, ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ μικρῷ Σαμακοβίῳ τοῦ γ' πληθ. προσ. τοῦ ἐνεργ. παρατατικοῦ καὶ ἀορίστου τινίζεται ἢ τετάρτη ἀπὸ τοῦ τέλους συλλαβῆ, οἷον πάλευασιν, δάνεισασιν κλπ. δ) ἔνδεκα λέξεις τὰς μὲν καθαρῶς ἀρχαίας, τὰς δὲ μικρὸν παρεφθαρμένας, ἐν χρήσει οὐσας παρὰ τοῖς κατοικοῖς τοῦ αὐτοῦ χωρίου, οἷα: γεωργήμα=τὸ ἐκ τῆς γεωργήσεως προϊόν, ἀψίς=τὸ κυστόν τοῦ τροχοῦ τῆς ἀμάξης, ῥύκκιον, ἕτερος, ποιῶ, δρένιον=δρούνον, κρωμόνι=τὰ ἄκρα τῶν δένδρων, ὅπερ ὁ συλλογεύς θεωρεῖ παραφθορὰν τοῦ ἀκρώμιον, πιθανώτερον ὅμως φαίνεται ὅτι εἶναι παραφθορὰ τοῦ ἀκρέμων=ἀκρεμώνιον, ἀφαίρεσι τοῦ ἀρκτικοῦ α καὶ τροπῆ τοῦ ε εἰς ο· ὅθεν καὶ γραπτέον κρομῶνι, ζυγύλυρος, κρικκέλα κτλ. ε) 28 παροιμίας καὶ φράσεις ἀπᾶσας κοινὰς τοῖς ἀπανταχοῦ Ἑλλησι, π. χ. τρέχουν τὰ σάλια του, τὸν πονεῖ τὸ δόντι, πιάσ' τὸ ξυπόλυτο καὶ πᾶρ' τὰ παπούτσια του κτλ. καὶ ς) γλωσσάριον συγκεῖμενον εἰς 180 λέξεις ἰδιαζούσας τῆ γλώσση τῶν Ζαγοραίων, ὧν αἱ 56 ἰταλικαὶ πεπολιτογραφημέναι ἐν Ζαγορᾷ. Ἡ συλλογὴ αὕτη τοῦ κ. Αἰλιανοῦ δυστυχῶς οὐτε ἐπ' ἀκριβεῖα διακρίνεται οὔτε ἐπὶ ἐμβριθεῖα κρίσεως καὶ ὁ συλλογεύς ἐλέγχεται ἀμειβοῦς τῶν ἀναγκαίων πρὸς τοιαύτην ἐργασίαν προσόντων. Οὕτως ἐν μὲν τῆ ἐτυμολογίᾳ πολλῶν λέξεων ἀστοχεῖ τοῦ ὀρθοῦ π. χ. τὴν μὲν λέξιν χαλοῆ οὐδὲν ἄλλο ἢ παραφθορὰν τοῦ ὀχλοβῆ οὐσαν παραγεί παρὰ τὸ χαλῶ καὶ οὐκ ὡς χαλῶσαν, λέγει,

τὸ οὖς. Περὶ δὲ τῆς λέξεως *ζαγαλιά*—ἀπύτη, στρεφодиκία, μακρὸν ποιείται λόγον ἀναζητῶν τὴν ἀρχὴν αὐτῆς εἰς τὴν παιδιάν τῆς λακκούβας, ἐνῶ ἡ *ζαγαλιά* ἢ αὐτὴ ἐστὶ τῆς πολλαχού ἀλλαχού συνήθει *ζαβουλιά*, τῆς παρὰ τὸ *ζαβός*=στραβός, σκολιός, ἐπομένως ψευδῆς, ὅθεν *ζαβουλάρης*=ὁ καιὸς ὁ *ζαβὰ* ἐπιχειρήματα, σοφίσματα προβλλόμενος, ἐν' ἀποδείξειται ἑαυτὸν νικητὴν ἐν τῷ παίζειν ἢ καὶ οὐκ ἠττημένον· τὸ δὲ *γαγγρόλιω* παράγει παρὰ τὸ φαν (φαίνω) καὶ γούλιω, ἐνῶ εἶναι παρασχηματισμὸς τοῦ φέγγω κυριολεκτούμενος ἐπὶ ὀδόντων καὶ ὀφθαλμῶν ἐν σκότῳ· τὸ δὲ *πλόχωρον* κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ ἄρκτικοῦ *α* ἐκ τοῦ παρὰ τοῖς πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων *ἀπλόχωρον* (ἀπλώνω=ἐκτείνω καὶ χῶρος, εὐρύχωρον), παράγει παρὰ τὸ *πολις* καὶ *χῶρος*. τὸ δὲ *θράκα* παραφθορὰ ὄν τοῦ *ἀρθρακιά* νομίζει πεποιημένην λέξιν ἐκ τοῦ κρότου τοῦ ἐκ τῶν καιομένων ξύλων *τράκ-τράκ*· ἀλλὰ τότε ἔπρεπε νὰ λέγηται *τράκα* οὐχὶ *θράκα*· ἢ δὲ λέξις *τραγαρό*· ἢ προφανῶς παρὰ τὴν ῥίζαν *τραγ* τοῦ τρώγω (ἔτραγον) παράγεται ὑπὸ τοῦ συλλογέως παρὰ τὸ *τραχός*, καὶ ἄλλα πολλά τοιαῦτα. Πολλῶν δὲ ξενοφώνων λέξεων ὑπὸ ἀκαιροῦ ἐθνικῆς φαίνεται φιλοτιμίας ἀγόμενος πειράται ν' ἀποδείξῃ ἑλληνικωτάτην τὴν καταγωγὴν· οὕτω π. χ., ἵνα δύο ἐκ τῶν πολλῶν ἀναφέρωμεν, τὴν γνησίαν ἀραβικὴν λέξιν *καχίρ*, ἣν καὶ οἱ Τοῦρκοι παρέλαβον, παρὰ τούτων δὲ καὶ τινες ἐκ τῶν ἡμετέρων, παράγει παρὰ τὸ *κακὰ*-ἔρι· περὶ δὲ τῆς καθαρῶς τουρκικῆς λέξεως *ἀπαρσῆ*=αἴφνης, ἀπροσδοκῆτως, λέγει ὁ συλλογέως, ὅτι μυστήριον ἄλυτον θὰ ἔμενον αὐτῷ ἢ παραγωγὴ τῆς λέξεως, εἰμὴ ἐκ τυχαίας περιστάσεως ἤκουε τὴν ὀρθὴν τῆς λέξεως ἀπαγγελίαν παρὰ γραίας τινὸς ἐκ Περιστάσεως τῆς Θρακικῆς ἀπαγγελίας τὴν λέξιν *ἀπαξήρ*, ἐξ οὗ ὠδηγήθη εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῆς παρὰ τὸ *ἀπαξ* παραγωγῆς τῆς λέξεως. Ὡσαύτως καὶ πολλὰς τῶν παροιμιῶν παρερμηνεύει· π. χ. ἡ παροιμία «Ξυέται καὶ ποῦ δὲν τὸν τρώγει» κατὰ τὸν ἐρμηνευτὴν λέγεται περὶ τοῦ ἀμηχανοῦντος, ἐνῶ φανερόν ἐστὶν ὅτι περὶ τοῦ πολυπραγμονοῦντος λέγεται.

Συνιστάντες τῷ συλλογῇ μεῖζονα μὲν τοῦ λοιποῦ προσοχὴν εἰς τὴν ἐρμηνείαν, ἐλάσσονα δὲ πρὸς τὸ ἐτυμολογεῖν τὸλμην καὶ πλείονα κρίσιν ἐρχόμεθα εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς συλλογῆς τοῦ κ. Α. Γονίου.

Ἡ συλλογὴ αὕτη ἀποτελεῖται ὑπὸ 716 παροιμιῶν καὶ παροιμιωδῶν φράσεων, ὑπόθηκων, γνωμικῶν καὶ τινων γραφικῶν ῥήσεων συν-

κειωμένων τῆς γλώσσης τοῦ λαοῦ, ὧν περὶ τὰς ἡμισείας εἰσὶ μὲν ἀνέκδοτοι, ἀλλὰ καὶ πολλαὶ αὐτῶν ἤδη παρ' ἄλλων συλλογῶν προαπεσταλμένοι τῷ Συλλογῷ, ὅπερ ὁμως οὐδαμῶς ἐλάττωι τὴν ἀξίαν αὐτῶν. Ἡ συλλογὴ τοῦ Γονίου ὑπερέχει μὲν τῆς τοῦ Αἰλιανοῦ συλλογῆς παροιμιῶν οὐ μόνον κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν κατ' ἀλφάβητον κατάταξιν τῶν παροιμιῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦτο, ὅτι ἀναγράφονται πιστῶς ὡς προφέρονται ὑπὸ τοῦ στόματος τοῦ ἠπειρωτικοῦ λαοῦ, ὅπερ παρὰ τῷ Αἰλιανῷ πολλαχού παραμελεῖται· ἀλλὰ καὶ αὕτη οὐκ ὀλίγα περιέχει ἀμαρτήματα, ὧν τὰ κυριώτερα τὰ ἐπόμενα, ὅτι πολλαὶ μὲν τῶν παροιμιῶν καταλείπονται παντελῶς ἀνερμηνεύτοι, τινὲς δὲ ἐρμηνεύονται μὲν, δὲν ἀναζητεῖται ἔμωσ καὶ πόθεν ἔσχον τὴν ἀρχὴν, ἐνταῦθα δὲ καὶ ὅλως παρερμηνεύονται. Ἐκ τῶν πολλῶν ὀλίγας μόνον ἐπὶ παραδείγμασι σημειοῦμεν ἐνταῦθα· ἡ παροιμία: «Ἴψ' ἢ νύφ' τὸ ὕννι πίσω τῆ θύρα» καταλείπεται ἀνερμηνεύτος, ὥστε ἀγνοεῖται ἐπὶ τίνων περιστάσεων λέγεται καὶ τί σημαίνει· ἢ δὲ «ἀπέρας' ἢ σκύλα τὸ λαγὸν» μᾶς διδύσκει μὲν ὁ συλλογέως ὅτι λέγεται περὶ τῶν ἀσώτως βιούντων, ἀλλὰ πόθεν ἢ σημασία αὕτη ἐπήγαγεν οὐδὲν λέγει· ἢ δὲ «ἀπὸ τὴν πόλιν ἔρχομαι καὶ ἔς τὴν κορφὴ κανέλλα» ἐρμηνεύεται οὕτως ὑπὸ τοῦ συλλογέως, ἐπὶ τῶν διηγουμένων ἀνύπαρκα, ἐνῶ λέγεται περὶ τῶν ἀσυνάρτητα λεγόντων· ὡσαύτως τὴν «ἔρμα μαντριὰ γεμάτα λύκους» παρερμηνεύει οὕτως, ἐπὶ τῶν λεγόντων ἢ πραττόντων ἀνάρμοστα.

Ἔριτον πρὸς ἐξέτασιν πρόκειται ἡμῖν τὸ πόνημα τοῦ ἐκ Γρεβενῶν ἑλληνοδιδασκάλου κ. Γ. Ζηκίδου τὸ ἐπιγραφόμενον μὲν *πέμπτον τεῦχος νεοελληνικῶν ἀναλέκτων τῆς Ἡπειροῦ*, τὴν πέμπτην δὲ συμβολὴν αὐτοῦ οὖσαν εἰς τὸν προκείμενον ἀγῶνα. Τὸ ἔργον τοῦτο συγκείμενον ἐξ 172 σελίδων γραφικοῦ χάρτου εἰς δ' εἰς δύο διήρηται μεγάλα τμήματα, ὧν τὸ μὲν α' ἐκ σελίδων 100 περιεχουσῶν 305 παραγράφους καὶ πολλὰς ὑποσημειώσεις καὶ παραπομπάς, ἐπιγραφόμενον ἀπαθολογία τῶν γραμμάτων τῆς καθωμιλημένης ἑλληνικῆς, ἢ γραμματικῆς καὶ ἐναλλαγῆς» πραγματεία ἐστὶν ἱκανῶς σπουδαία, ἐν ἣ ὁ πονήσας φιλοπόνως, καθαρῶς καὶ ἐπιστημονικῶς καταγράφει τοὺς φθολογικοὺς νόμους τῆς γλώσσης τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, στηρίζων αὐτοὺς ἐπὶ τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῶν ἰδιωτισμῶν τῶν διαλέκτων αὐτῶν καὶ τῶν τῆς λατινικῆς· τὸ δὲ β' ἐπιγραφόμενον «περὶ παραγωγῆς τῆς καθωμι-

λημένης ἑλληνικῆς γλώσσης» καὶ ἐξ 72 σελίδων συγκείμενον πραγματεύεται ἐν 4 κεφαλαίοις τὰ περὶ παραγῶγων ῥημάτων, οὐσιαστικῶν, ἐπιθέτων καὶ ἐπιρρημάτων. Ἐν τέλει δ' ἐπισυνάπτει ἔλεγχον ἀλφαθητικὸν ἀκριβέστατον τῶν ἐν τῷ πόνηματι κυριωτάτων, ἐφ' ᾧ ἡ ἐπιτροπὴ ἰδίᾳ ὁμολογεῖ αὐτῷ χάριτας ἅτε οὐκ ὀλίγον βοήθησαν αὐτῇ εἰς τὴν μελέτην τοῦ ἔργου. Τὰ ἐν ἐκίστῳ τῶν κεφαλαίων τῆς γραμματικῆς πραγματεύεται ὁ συγγραφεὺς μετὰ πολλῆς τῆς ἀκριβείας καταδεικνύουσης τρίβωνα τὸν ἄνδρα περὶ τὴν βαθεῖαν μελέτην τῆς γλώσσης τοῦ λαοῦ· καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι πλείστα εἰσι τὰ μέρη, ἐν οἷς φαίνεται ὑπὲρ δύναμιν τολμηρὸς καὶ οὐκ ὀλίγον ἀκριτος, ἀλλὰ τοῦτο ἀποδοτέον μᾶλλον εἰς τὴν πληθὺν τῆς ὕλης καὶ τὴν σπουδὴν, μεθ' ἧς ἔγραφε καὶ τὴν ἔλπιον τῶν ἀναγκαίων πρὸς τοιαύτας μελέτας βοήθητικῶν βιβλίων καὶ τὴν ἀγνοίαν τῶν καθόλου γλωσσικῶν νόμων καὶ κανόνων, ἐφ' ὧν ἡ νεωτέρα γλωσσολογικὴ ἐπιστήμη τὰς ἑαυτῆς ἐρεύνας ἐπερείδει. Τὰς περὶ τῶν καθ' ἕκαστα κρίσεις ἀναβαλλομένη ἡ ἐπιτροπὴ εἰς ἄλλον εὐθετώτερον καιρὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀποφαίνεται, ὅτι γενικῶς ἐξεταζόμενον τὸ ἔργον τοῦ κ. Ζηκίδου διὰ τὸ ἄφθονον μάλιστα τῆς περιεχομένης ὕλης ἱκανοῦ λόγου ἀξιὸν ἔστι, μέλλον οὐκ ὀλίγον νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν καθόλου γραμματικὴν μελέτην τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης.

Μεταβαίνομεν νῦν εἰς τὸ πόνημα τοῦ κ. I. Παρχαρίδου.

Ὁ κ. Παρχαρίδης προσφέρει ἡμῖν συνέχειαν τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος βραβευθείσης γραμματικῆς τῆς διαλέκτου Τραπεζοῦντος, ἧτοι τὰ περὶ ἐπιθέτων, ἀντωνυμιῶν καὶ βαρυτόνων ῥημάτων. Καὶ τὸ μέρος τοῦτο ἐκ σελίδων 75 καὶ § 65 μετὰ πολλῶν ἐξηγητικῶν παρατηρήσεων συγκείμενον ἔχει τὰς ἀρετὰς τοῦ πρεσβυτέρου αὐτοῦ ἀδελφοῦ, Ἐν τῷ ἀληθεῖ γιγαντίῳ τούτῳ ἔργῳ ᾧ εὐθαρσῶς ἐπιχειρεῖ καὶ ἐπιτυχῶς διεξάγει ὁ ἀκάματος συγγραφεὺς, φιλοτιμεῖται νὰ συντάξῃ οὐχὶ αὐτοσχέδιον δοκίμιον γραμματικῆς τῆς Τραπεζοῦντίας διαλέκτου, ἀλλ' ὅσον οἶόν τε τελείαν γραμματικὴν, περιλαμβάουσαν πάσας τὰς ποικιλίας καὶ λεπτότητας, ἀς ἡ διὰ πολλοὺς λόγους σπουδαία αὕτη διάλεκτος ἐν τε τοῖς τύποις καὶ τῇ προφορᾷ ἐγκλείει. Ὑπὸ τὰς δύο δὲ ταύτας ἐπόψεις ἡ γραμματικὴ τοῦ κ. Παρχαρίδου συμπληροῖ μέγα κενὸν ἐν τῇ συλλογῇ τῶν συγχρόνων ἑλληνικῶν διαλέκτων. Ὅλιγοί τινες ἀμφίβολοι τύποι ἐπιθέτων, οὗς ὁ

συγγραφεὺς πλάττει, οὐδαμῶς ἐλαττοῦσι τὸ πολῦτιμον τοῦ ἔργου. Διὸ ἡ ἐπιτροπὴ κατακομοῦσα ἐπαίνους τὸν συγγραφεὰ καὶ εὐχομένη ὑπὲρ τῆς ταχείας συμπληρώσεως τοῦ ὅλου ἔργου, ὅπερ μέλλει νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὑπόδειγμα πρὸς σύνταξιν τῶν γραμματικῶν καὶ τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν διαλέκτων, ἐπιφυλάττεται μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ὅλου νὰ ἐπενέγκῃ τὰς ἑαυτῆς παρατηρήσεις καὶ κρίσεις ἐπισταμένως αὐτὸ μελετήσασα.

Ὁ δὲ κ. I Βαλαβάνης παρατίθεται ἡμῖν μνημεῖα τῆς ἀνὰ τὸν Πόντον ἰδιωτικῆς, περιέχοντα α) ἀπόσπασμα γραμματικῆς τῶν ποτικῶν διαλέκτων ἐκ 40 σελίδων χάρτου ταχυδρομικοῦ εἰς δ' μικρὸν συκείμενον· β) λεξιλόγιον εἴτε γλώσσας, προσθήκας οὔσας προηγουμέναις συλλογαῖς ἐν σελίσιν 56 περιλαμβανούσαις 568 λέξεις, ὧν αἱ 30 νηπιακαὶ καὶ γ) λογοπαίγνια κατὰ γράμμα πέντε τὸν ἀριθμὸν. Ἡ συλλογὴ αὕτη εἶναι σπουδαιοτάτη, ὡς πάσαι αἱ ὑπὸ τοῦ κ. Βαλαβάνη προεπεσταλμέναι, ἐμφαίνουσα μεγάλην τοῦ συλλογῆος τὴν κρίσιν καὶ ἐπιμονὴν, τοῦτο μὲν, διότι περιέχει οὐκ ὀλίγην πρωτότυπον ὕλην μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιμελείας συλλεχθεῖσαν, τοῦτο δὲ διότι ἐξετάζει τὸ τυπικὸν τῆς ἀνὰ τὸν Πόντον λαουμένης γλώσσης μετὰ μεγίστης κρίσεως καὶ ἐμβριθείας. Ἐν τῇ γραμματικῇ ἐξετάζων ὁ συγγραφεὺς τοῦ τυπικοῦ τὰ περὶ ὀνομάτων καὶ ἐπιθέτων πᾶσαν ὁδὸν τρέπεται πρὸς ἀναζήτησιν τῆς ἀληθείας, ἣν καὶ ἀνευρίσκει σπανίως παρχομένης· ὡς νοῦς δ' αἰσθανόμενος τὸ ἐναρμόνιον καὶ ἐν-ρυθμον περιᾶται πανταχοῦ, ὅπως τὸ ἔργον αὐτοῦ βαίνει ἐπὶ ῥυθμοῦ καὶ κατορθοῖ ἐν τῷ προίοντι τούτῳ τῆς ἀτάκτου τοῦ λαοῦ φαντασίας, τῇ λαουμένη γλώσσῃ, νὰ φέρῃ τάξιν τινὰ οἰανδήποτε τὰ πάντα εἰς γενικούς τινας νόμους καὶ κανόνας ὑποβάλλων· ἀνηχνυῶν δὲ τὴν ἀλήθειαν τῶν ζητουμένων οὐδὲ τὰ καθ' ὁδὸν προσπίπτοντα παρορᾷ, ἀλλὰ συλλέγων καὶ ταῦτα τέρπει διὰ μακρῶν παρεκβάσεων, παρέχων οὕτω ἀνάπαυλάν τινα τῷ κεκμηκότι συνοδοιπόρῳ. Καθόλου δὲ ὁ συγγραφεὺς πολλῶν ἔστιν ἀξιὸς ἐπαίνων διὰ τε τὴν ἀκραν φιλοπονίαν καὶ τὴν ἐντεχνον καὶ ἐπιτερπῆ τοῦ ὅλου ἔργου ἐξεργασίαν.

Ἡ δὲ τοῦ κ. N. Πολίτου συμβολὴ ὀλιγοσέλιδος μὲν ἔστιν, ὡς πάσαι αἱ ὑπ' αὐτοῦ προπεμφθεῖσαι τῷ Συλλόγῳ, ἀλλὰ πολῦτιμος πραγματεία περὶ τῆς ζωολογικῆς μυθολογίας τοῦ νεωτέρου ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐν αὐτῇ μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν ἐπιστημονικότητος, πολυμα-

θίας, ἀκριβείας καὶ σαφηνείας πραγματεύεται τὰ περὶ μύθων καὶ μυθικῶν παραστάσεων περὶ ζώων παρὰ τῶ ἑλληνικῶ λαῷ διαιωῶν αὐτοῦς εἰς δύο κατηγορίας, εἰς μύθους περὶ ζώων φανταστικῶν καὶ εἰς μυθώδεις ιδέας περὶ τῆς φύσεως καὶ τῶν ιδιοτήτων ζώων πραγματικῶν. Τούτων δὲ μέγα μὲν μέρος ἀποδέχεται ὅτι ἐκληροδοτήθη παρὰ τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος, οὐκ ὀλίγοι δὲ ὅτι ἀπορρέουσιν ἐξ ἀγνώστου μὲν ἀλλ' ἀρχαιοτάτης πηγῆς κοινοὶ ὄντες καὶ πολλοὶς ἄλλοις λαοῖς. Τὴν δ' ἀρχὴν τῶν πλείστων περὶ ζώων μύθων ἀναφέρει εἰς τὴν περὶ μετεμψυχώσεως δόξαν τῶν πολλῶν, ὅτι δῆλον ὅτι ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ μετὰ θάνατον εἰσέρχεται πολλὰς εἰς ζώων σώματα μαλιστα πτηνῶν ὡς συγγενεστέρων τὴν φύσιν τῇ πτηνῇ νομιζομένη ψυχῇ· ἀλλὰ καὶ ὡς λείψανα τῆς ζωολατρείας θεωρεῖ πολλοὺς τῶν μύθων τούτων μάλιστα δὲ ἐν οἷς ὑπερφυσικὰ πλεονεκτήματα ἀποδίδωσιν ὁ λαὸς τοῖς ζώοις, π. χ. τὸ σκιάζεσθαι ἢ τοὶ βλέπειν εἰδῶλα, φάσματα, σκιὰς, ἀόρατα τοῖς ἀνθρώποις.

Καὶ τὸ μὲν περὶ φανταστικῶν θηρίων κεφάλαιόν ἐστι βραχυτάτον· διότι καὶ οἱ περὶ τούτων μῦθοι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, λέγει ὁ συγγραφεύς, εἰσὶν ὀλίγιστοι· τοιοῦτους δ' ἀναφέρει τοὺς περὶ ἀνθρωπομόρφων δρακόντων, φιδιῶν μὲ φτερά, ὄχιων μὲ δύο κεφάλια, τοὺς περὶ στοιχειῶν ἢ στοιχειωμένων ζώων, δηλ. τῶν ἐφεστῶν δαιμόνων κλπ. Ἐν δὲ τῶν περὶ πραγματικῶν ζώων μύθων κεφαλαίῳ, ὅπερ καὶ τὸ ἐκτενεστερόν ἐστιν, ἀναγράφει ἱκανοὺς τοπικοὺς μύθους περὶ λέοντος, υφίτσας, περὶ ἧς λέγει, ὅτι πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος αἱ γυναῖκες, ἵνα ἐξιλιώσωσι τὸ ζῶον, ἐκτιθεῖσι παρὰ τὰς εἰσόδους τῶν οἰκῶν βάμβακα καὶ ἡλακάτην καὶ ἄτρακτον νομίζουσαι ὅτι παρέχουσιν αὐτῇ ποθεινὴν ἐργασίαν· διότι ὡς νύμφη δῆθεν ἀγαπᾷ τὸ νῆθιν, περὶ λύκου, λαγωῦ, ἵππου, ὅστις νομίζεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὅτι προβλέπει τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον καὶ ἀναγγέλλει αὐτὸν τῷ κυρίῳ του, καὶ θρηνεῖ ὅταν προαισθάνηται ἀπαίσιαν, ὡς ὁ ἵππος κρητὸς ὀπλαρχηγοῦ «Ὄντας ἐκαβαλλίκευεν ἔκλαιγε τ' ἄλογό του, καὶ ἀπὸ τούτου γνόρισε πῶς εἶν' ὁ θάνατός του». Πολλὰς δὲ δι' ἀνθρωπίνης φωνῆς ὁδηγεῖ τὸν κύριόν του κ' ἐλέγχει ψευδόμενον, ὡς τὸν Κρητικὸν Κωνσταντῆ ψευδοκοῦντα πρὸς μίαν τῶν πολλῶν του ἐρωμένων:

Ὁ μῦρός σου ἀμίλητος τότε μιλεῖ καὶ λέει·
Βλέπου σε, σκύλα Ἑλενώ, φίλὶ νὰ μὴ τοῦ δώσης ;
Σὲ πᾶσα χώρα ἔχ' ἐνὶ κέ, σὲ πᾶσα κάστρο δέκα.

Περὶ δελφίνος, φώκης καὶ διαφόρων πτηνῶν. Πάντας δὲ τοὺς ἀναφερομένους μύθους παραλλήλῳ πρὸς τοὺς συγγενεῖς ἢ ὁμοίους μύθους τῶν τε ἀρχαίων καὶ τῶν μέσων χρόνων καὶ τοὺς ἄλλων ἔθνων διαπιστῶν διὰ πολλῶν καὶ σοφῶν παρατηρήσεων καὶ συχνῶν παραπομπῶν. Συντόμως δ' εἰπεῖν δι' ὅλης τῆς βραχείας ταύτης πραγματείας διήκει τὸ ἐπιστημονικὸν τοῦ συγγραφέως πνεῦμα, ἡ βαθεῖα αὐτοῦ κρίσις καὶ ἡ σπανία παρὰ τοῖς νεωτέροις Ἑλλήσι πολυγνωσία καὶ τῆς καθόλου μυθολογίας ἐπιστήμη καὶ τὸ σαφές καὶ ἀπέριτον τῆς λέξεως.

Ἀπονέμοντες τῷ κ. Πολίτῃ τοὺς προσήκοντας ἐπαίνους προσκαλεοῦμεθα ἡδὴ τὸν ἔσχατον ἀπολειφθέντα τῶν ἀγωνιστῶν κ. Χαβιαρᾶν, ὅστις φοβούμενος ἴσως μὴ μόνος αὐτὸς μείνη ἔς τὰ κράτα τοῦ λουτροῦ μετὰ δικαίας ἀνυπομονησίας περιμένει τὴν κρίσιν ἡμῶν.

Τὸ πόνημα τοῦ κ. Χαβιαρᾶ διττὴν περιέχει ὕλην· α') κατᾶλογον 164 Συμαϊκῶν κυρίων ὀνομάτων, ὧν τὰ μὲν 95 εἰσὶν ὀνόματα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ ἐπώνυμα ἐκκλησιῶν, τὰ δὲ λοιπὰ 129 ὀνόματα θέσεων, νησίδων, μονυδρίων κλπ. ὁ κατᾶλογος οὗτος συνοδεύεται ὑπὸ ἐξηγητικῶν παρατηρήσεων καὶ ἐρμηνειῶν· καὶ β') συλλογὴν 57 ἄσμάτων δημοτικῶν τῆς νήσου Καρπάθου, ὧν 10 μὲν βαυκαλήματα, ἐρωτικά δὲ 16, διηγηματικά δὲ 19, ἀδῆλων δὲ εἰδῶν 6 καὶ 6 μοιρολόγια. Τῶν ἄσμάτων τούτων τὰ μὲν βαυκαλήματα καὶ τὰ ἐρωτικά ἀνέκδοτὰ εἰσι πάντα, ὅσον ἡμεῖς γινώσκομεν, ὧν πολλὰ δὲν στεροῦνται ποιητικῆς χάριτος· οἷον π. χ. τὸ β' βαυκᾶλημα·

Κοιμήσου νὰ ν' ἀναθραφῆς τριανταφυλλιά ν' ἀθθίσης
Τ' ἀσῆμιν καὶ τὸ μάλαμα χάμω νὰ τὸ πατήσης.

Καὶ τὸ δ'

Κοιμᾶς', ἄστρον, κοιμᾶς' αὐγή,
Κοιμᾶσαι, νεῖφ φακκάρι,
Κοιμᾶσαι, μῆλον κόκκινον
Κι' ἀπίμ μου χιονάτο.
Κοιμᾶσαι τὸ τριαντάφυλλον
Τὸ μοσχομυρωδάτο.

Ἐν δὲ τοῖς ἐρωτικοῖς ἀπαντῶσι τινα πολλῆς προσοχῆς ἄξια, ὧν παρατίθειμεν δύο, τὸ 13 ἐν ᾧ ὁ Γιαννῆς σφοδρῶς ἐρῶν μιάς *Μερχῆς*, θέλων δὲ νὰ τὴν λησμονήσῃ, ἀγνωστον διὰ τί, διότι οὔτε ὁ κύρ Γιαννῆς τὸ ξεμυστηρεῖται οὔτε ὁ συλλογεύς, προστρέχει εἰς τοὺς *ἄρκοιτας* τῆς νήσου αἰτούμενος τὴν πεπνυμένην αὐτῶν συμβουλὴν καὶ τοῖσι φωνήσας προσέφη·

Πῆτέ μου, πῆτέ μ', ἄρκοντες, πῆτέ μου τί νά γένω,
ὅπ' ἀπῶ μιὰ λιερέ, πῶς νά τῆλ λημονήτω ;
—Νά σ' ὠρμηνέψω νιώτερε, κί' ἄθ θέλης ἀκουσέ μου.
* Ἀμμι, Γιαννῆ, πῆς 'ς τὸ οὐνὸ νά κουαλῆς λιθάρια,
Νά κουαλῆς τὰ μάραμα 'πὸ τὸ μαρμαροῦνι,
Νά κουαλῆς, νά κουραστῆς, τῆς κόρη νά ξεχάσῃς.
—Κ' ἰὼ κί' ἄν εὐγῶ 'ς τὸ οὐνὸ κί' ἄκ κουαλῶ λιθάρια
Κί' ἄκ κουαλῶ τὰ μάραμα 'πὸ τὸ μαρμαροῦνι,
Κί' ἄκ κουαλῶ, κί' ἄκ κουραστῶ, τῆς κόρης δὲ ξεχάνω
Εἰμὴ κί' ἄβ βάλω σίερα καὶ δέσουμ μὲσ' 'ς τὶς βῆτο,
Νά μὲ ἀροῦτ τὰ σίερα, νά μὲ κεντῶ τὶς βῆτος,
Τότε κ' ἰὼ τῆς λιερές θά τῆς 'πολησιμονήσω.

'Εν ἐτέρῳ δέ, τῷ 16, *καλογραιοπούλα ἀπ' ἄριον μοναστηρι μὴ δυνηθεῖσα ν' ἀντίσχη τοῖς θεληγήτρους τοῦ τραουδιῶ Καρπαθίου* τινὸς Ὀρφῆως χαίρειν ἐξάσα καὶ ῥάσα καὶ σταυρούς ἀκολουθεῖ τῷ τραουδιστῇ, ὑπισχομένη ἡμῖν ὅτι τὸ πολὺ πολὺ μίαν ἐβδομάδα θά μείνη μετ' αὐτοῦ· ἀλλ' ἡμεῖς ἀμφιβάλλοντες περὶ τούτου φοβούμεθα μὴ πικρὰ μετανοήσῃ βραδύτερον καὶ θαλερὰ ἀλλὰ μᾶταια ἐκχύση μετανοίας δάκρυα.

Ποῖος ἦτοῦπ ποῦ τραοῦσεν ἐψὲς βραῦ 'ς τῆς βίγα,
κί' ὅλα τὰ ἔντηρ μάρανε κί' ὅλα ξερρίτζωτέ τα ;
Καὶ βρίζετ τῆφ φυλακὴ καὶ χάλασετ τὸπ πύργο ;
Καὶ πλάκωσετ τὸς βασιλιὰ μὲ τῆς βασιλοπούλα ;
Καλογραιοπούλα τᾶκουσεν ἀπ' ἄριον μοναστηρι,
Τσαλαπατεῖ τὰ ῥάσα τῆς καὶ τοὺς σταυρούς τῆς
|ρίχτει.

* Ἀμμι, σταυρέ, 'ς τὴν ἐκκλησιὰ, ῥάσομ μου 'ς τ'
|ἄγιον ὄρος.

Κ' ἰὼ μὲ τὸτ τραουιστὴν ἀπόψε θὲν νά μείνω,
'Απόψε κί' ἄλλημ μιὰβ βραδυὰ κί' ὅλητ τὴν ἐβδο-
|μάδα.

Τῶν δὲ 19 διηγηματικῶν ἄσμάτων, τὰ μὲν 9, ἦτοι τὸ 4, 5, 6, 7, 9, 13, 15, 16 καὶ 18 περιέχονται μὲν καὶ ἐν τῇ τοῦ Passow συλλογῇ δημοτικῶν ἄσμάτων καὶ ἐν ἄλλων ὁμοίαις συλλογαῖς, ἐνέχουσι δὲ πολλὰς καὶ σπουδαίας παραλλαγὰς, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ ἐπανορθοῦνται τινὰ τῶν ἐν ἐκείναις πλημμελῶς ἔχοντα καὶ συμπληροῦνται τὰ ἀτελῆ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου συλλογέως, περὶ ὧν ἐκάστων ἐκτενῆ ποιεῖται μνηεῖαν ἐν ἰδίαις σημειώσεσι· τὰ δὲ λοιπὰ 10 εἰσὶν ἀνέκδοτα καὶ οὐ σμικροῦ λόγου ἄξια. Ἐν ἐνὶ τούτων, τῷ 10, ἰδοὺ πῶς θρηνεῖ ὁ ποιητὴς τὴν αὐτοχειρίαν κόρης συκοφαντηθείσης ἀπὸ τῆς κακῆς γειτονιά :

Καὶ νῆμου μὲ τὸν ἄουρο καὶ μὲ τὸν ἀουρήτη,
Καὶ μὲ τῆς χήρας τὸν υἱὸν ἀεφροσύνην ἔχω,
'Αεφροσύνην καὶ φιλιὰ, καλὴν ἐμπιστοσύνη.

Μ' ὡς εἶν' ἡ γειτονεῖα κακὴ καὶ δίγνωνμοι ἀνθρώποι,
'Εδκᾶλα κ' εἶπα ψώματα πῶς ἦτο γκαστρομένη
(βαρεμένη).

Παρασκευὴ τὸ γαλαλοῦ, σαάτο τὸ φωνάτζου,
Καὶ κυριακὴ τὸ συχατὸ ἡ κόρη 'νεμουρίστη.
Γυρεύκει τῆ κ' ἡ εἰτονεῖα, γυρεύκει τῆ κ' ἡ χήρα,
Μὲ 'σὰν τῆς χήρας τὸν υἱὸ κανεῖς ἔ τῆγ γυρεύει.
Τὸ μαῦρό του καλλίκεψε καὶ 'ς τὸ βουνὸν ἀνέθη.
Ξαννοί' ἐδῶ, ξαννοί' ἐκεῖ, τίποτε δὲν ἐθῶρει,
Μόνο πουλιὰ καὶ νά πετοῦ 'ς ἕνα βαθὺ λαγκαδί.
Δόνει τοῦ μαῦρου του βιτσιὰ καὶ πάει κί' ἀποτόνει.
Θωρεῖ τῆς κόρη, κρέμεται σὲ μιὰς μελιχῆς κλωνάρι.
Σταυρὸ 'χε τὰ χερᾶκια τῆς κ' ἦτο βρουχαρισμένη.

Τοιαύτη καὶ ἡ σπουδαία τοῦ κ. Χαβιαρᾶ συλλογὴ. Ἐν γένει δὲ λέγομεν ὅτι ἡ τῶν Καρπαθίων ἄσμάτων αὕτη συλλογὴ τῶν ἀρίστων τοῦ τοιοῦτου εἶδους καὶ ἀξιολογητάτων ἐστὶ τό τε ποιὸν καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῶν περιεχομένων, ἤθελε δ' ἴσως εἶναι ἡ τελειοτάτη πασῶν τῶν μέχρι τοῦδε ἐπεσταλμένων εἰς τὸν Ζωγράφειον ἀγῶνα, εἰ καὶ ἡ ἐρμηνεῖα τινῶν λέξεων ὑπεσημειούτο· διότι ἐνυπάρχουσι λέξεις παντὶ μὴ Καρπαθίῳ ἀκατάληπτοι· τοιαῦται π. χ. εἰσὶν : μιζίκλα, ἄουρος, καὶ ἀουρίτης, νεμουκρίζομαι, βρουχαρίζομαι, ἄριος, ἰτίζω, ψικέσω, βρατζωτὸς κτλ. Πέποιθεν ὅμως ἡ Ἐπιτροπὴ ὅτι ὁ φιλόπνοος συλλογεὺς θέλει συμπληρώσει τὴν ἔλλειψιν ταύτην ἐν δευτέρῳ ἐπεξεργασίᾳ τοῦ ἔργου.

Τοσοῦτο λοιπὸν, ὃ φιλόμουσος ὁμήγηρις, καὶ τοιοῦτο τὸ κατὰ τὸ ἔτος ὑπὸ τῶν ἀκαμάτων συλλεκτῶν συγχομισθὲν ὑλικόν, λιτὸν μὲν καὶ γλίσχρον ἕνεκα τῆς χαλεπότητος τῶν καιρῶν, ἀλλ' οὐχ ἥττον χρηστὸν καὶ ἰκνὰ περιέχον πολύτιμα κειμήλια, μέλλοντα νά κατακοσμήσωσι ποτε γωνίαν τινὰ τοῦ μέλλοντος ν' ἀνεγερθῆ μεγαλοπρεποῦς μουσείου τῶν ζώντων ἔτι μνημείων τῆς γλώσσης καὶ τοῦ βίου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἢ δ' Ἐπιτροπὴ τὴν περὶ τῶν κριθέντων ἔργων ἀπόφασιν αὐτῆς ἀποφαινομένη τῶν μὲν δύο πρώτων ἐκ τῶν συλλογῶν, Αἰλιανοῦ καὶ Γονίου, ἐπιεικεία χρωμένη καὶ τὸν ζῆλον αὐτῶν πρὸς ἔργα τελειότερα βουλομένη νά ἐξεγείρῃ, ἀμείβει τοὺς κόπους καὶ τὴν προθυμίαν δεκάλιρον ἐκατέρῳ ἀμοιβὴν παρέχουσα, τοὺς δὲ λοιποὺς πέντε, Ζηκίδην, Πολίτην, Βαλαβάνην, Παρχαρίδην καὶ Χαβιαρᾶν, ἐξὸς ἑπαινοῦσα ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ ἐκπληρώσει τῶν ὄρων τοῦ προγράμματος τοῦ ἀγῶνος ἀπονέμει ἐκάστῳ τὸ νενομισμένον δεκάλιρον γέρας προτρεπομένη

αυτούς, ὅπως μὴδὲ τοῦ λοιποῦ παύσωνται μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας ἐργαζόμενοι εἰς τὸ ἐθνικώτατον τοῦτο ἔργον.

Ἦδη δὲ τὸν λόγον καταπαύοντες καθήκον ἡγοῦμεθα τὴν φωνὴν ἡμῶν ὑψώσαντες νὰ παροτρύνωμεν καὶ ἱκετεύσωμεν πάντας τοὺς ἐν ταῖς διαφόροις χώραις τοῦ Ἑλληνικοῦ διδασκάλους καὶ λογίους καὶ πάντα ἄλλον φιλόπατριν καὶ φιλόμουσον Ἕλληνα, μέλιστα δὲ τοὺς ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Αἰγαίου καὶ τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἐνθα πλείστοι βεβαίως καὶ τιμαλφέστατοι ἐγκλείονται θησαυροὶ τῆς γλώσσης καὶ τοῦ βίου τῶν πατέρων ἡμῶν, ὅπως μὴκέτι κωφεύσωσιν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Συλλόγου, ἀλλὰ τῷ ζηλωτῷ παραδείγματι τῶν Ἡπειρωτῶν καὶ Θεσσαλῶν καὶ Μακεδόνων καὶ ἄλλων ἐπόμενοι σπεύσωσι καὶ αὐτοί, ἐν ὅσῳ ἔτι ὑπάρχει καιρὸς, συγκομίσαντες νὰ καταβάλλωσι τὸν ἑαυτῶν ἔρανον πρὸς συμπλήρωσιν καὶ συγκρότησιν τοῦ ἐθνικωτάτου οἰκοδομήματος, εἰς ὃ ὁ φιλόπατρις ἀγωνοθέτης διὰ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου προσκαλεῖ πάντα τὰ ἀληθῆ τῆς πατρίδος τέκνα.

Δεῦτε λοιπὸν οἱ πάντες, ἕκαστος τὸ ἐφ' ἑαυτῷ, σπεύσωμεν πρὸς διάσωσιν τῶν πατρῶν ἡμῶν ἀγαθῶν, ἀπερ ὁ ὀθνεῖος πολιτισμὸς κατὰ τε γῆν καὶ θάλασσαν ἀπανταχόσε τῆς ἑλληνικῆς γῆς ῥαγδαίως εἰσρέων ἀπειλεῖ νὰ κατακλύσῃ καὶ ἐσαεὶ ἐξαφανίσῃ, ἔνα, εἰ μὴ τι ἄλλο, τοῦλάχιστον ἐπιδείξωμεν τοῖς κακοβούλοις ἐχθροῖς τῆς ἐθνικότητος ἡμῶν, ὅτι ἐν τῷ νέῳ Ἑλληνι ζῆ καὶ κινεῖται ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιά τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

Ἡ Φιλολογικὴ Ἐπιτροπὴ.

ΗΡ. ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ.

ΑΝ. ΤΑΓΗΣ.

Α. ΛΙΟΥΜΑΣ.

Ν. ΦΥΓΑΑΣ.

Ι. ΜΑΣΤΟΡΑΚΗΣ.

ΧΡ. ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΥ.

ΑΙΜ. ΝΟΝΝΟΤΗΣ.

ΑΘ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΑΒΡ. ΜΑΛΙΑΚΑΣ.

ΘΕΜ. ΣΑΛΤΕΛΗΣ, εἰσηγητής.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

τῶν παρὰ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ἀπὸ ἀλώσεως μέχρι τοῦδε
συγγραφεύτων βιβλίων φυσικοῖστορικῶν, φυσικῶν, γεωγραφικῶν,
ἐπιχειρηματικῶν, μαθηματικῶν καὶ νομικῶν.

(Ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ΦΟΓ' Συνεδριάσει).

Φιλόμουσοι ὁμήγουρι,

Ὅτε κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἐβδομάδα ὁ γεραρὸς ἡμῶν πρόεδρος, ἐν ἐλλείψει ἀναγνώσματος ἑτέρου διὰ τὴν παροῦσαν συνεδρίασιν, ἐπέβαλέ μοι, μειλχιῶ πλὴν αὐθεντικῷ τῷ τρόπῳ, τὴν ἐνώπιον τοσοῦτον ἐκλεκτῆς καὶ ἐπιστήμονος ὁμηγύρεως διακοίνωσιν βιβλιογραφικῶν τινῶν σημειώσεων, ἀπερίττως ὅλως καὶ ἐκ τοῦ προχείρου ἀναγνωσθεῖσων ἐν μέσῳ φίλων ἐταίρων, ὑπήκουσα μὲν παραχρῆμα, πλὴν

ἀκολούθως κατ' ἰδίαν ἐφοβήθην, μήπως ὁ ἐμὸς κατάλογος, μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου, κακὴν κακῶς ἀποπεμφθῆ ἐκ τοῦ περιβόλου τούτου, ὡς πάντῃ ἀπροσδιόνυσος. Ἄλλ' ἀμέσως ἀνετόλησα εἰς τὴν ἐμὴν μνήμην τὸ τῶν ἀρχαίων ἀοιδῶν, οἵτινες πολλάκις ἀλῆται καὶ πένητες πλανώμενοι ἀνά τὰς ἑλληνικὰς χώρας, ἀμα ὡς ἡ ἀκοὴ αὐτῶν ἤκουεν ἤχους εὐχαίας, ἀμα ὡς ἡ ὄρασις αὐτῶν ἔβλεπε παίγνια χαρμώσυνα, ἀμα ὡς ἡ ὄσφρησις αὐτῶν ἤσθάνετο κνίσσαν ὀρεκτικὴν, ἴσως δὲ καὶ ἡ χεὶρ αὐτῶν ἔψαυε

βαλάντιον κενόν, ὡ τότε δὴ τότε, ὑπ' ἐνθουσιασμοῦ ἐλαυνόμενοι, τῆς λύρας τὰς χορδὰς ἔκρουον καὶ τὰ τῶν προγόνων ἐψάλλον ἀνδραγαθήματα. Τὰ τῶν ἀοιδῶν τούτων μιμούμενος, οὐχὶ πάντως τὴν τέχνην ἢ τὴν χάριν ἢ τὴν ἄλλην ἀρετὴν, ἀλλ' ἀπλῶς τὸν διακαῆ πόθον καὶ τὸν ἡμερον, ὅπως τὸν ἐμὸν γυμνὸν καὶ τετραχηλισμένον κατάλογον ὑπὸ μάλης φέρων, μᾶλλον εὐπρόσωπος ἐνώπιον ὑμῶν ἐμφανισθῶ, καὶ γευθῶ τῶν ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς ὑμῶν τραπέζης πιπτόντων ψυχίων, ἀναγκαῖον ἐνόμισα ἵνα, ἐν ἀρχῇ ἐκάστου μέρους τοῦ ἐμοῦ καταλόγου, προτάξω συντόμους τινὰς εἰδήσεις περὶ τῶν παρὰ τοῖς προγενεστέροις Ἑλλῆσι περὶ ἐκάστης ἰδίᾳ τῶν ἐπιστημῶν πρᾶσθευομένων, ὅσα τυχὸν αἱ νεώτεροι ἀνακαλύψεις ἢ ἐξ ὀλοκλήρου ἢ ἐν μέρει ἐπεβεβαίωσαν. Οὕτω δ' ἐφρόνουν ὅτι καὶ τὸ ξηρὸν τοῦ καταλόγου χλωρότερον ἀναθάλλει, καὶ ἡ ἐμὴ γυμνότης ὅπως δὴ ποτε συγκαλύπτεται, μεταρσιουμένου τοῦ νοῦς ὑμῶν εἰς ἐποχὰς ἐνδόξους καὶ παρορῶντος τὴν ἀτεχνίαν καὶ τὴν ἀμουσίαν τοῦ λέγοντος.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

Φυσικὴ ἱστορία.

α) Φυσικὴ ἱστορία ἐν γένει.

Ἡ φυσικὴ ἱστορία καθ' ἡμᾶς περιλαμβάνει τὴν βοτανικὴν, τὴν ζωολογίαν καὶ τὴν γεωλογίαν μετὰ καὶ τῆς ὀρυκτολογίας. Συγγράμματα γενικώτερα φυσικῆς ἱστορίας, περιέχοντα ὅμως καὶ ἄλλας γνώσεις παντοδαπὰς, ἔχομεν τὸ τοῦ Ἀριστοτέλους «Περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων», τὴν τοῦ Ἀντιγόγου τοῦ Καρυστίου «Ἱστοριῶν παράδοξων συναγωγὴν» καὶ τὰ τοῦ Κλαυδίου Αἰλιανοῦ τοῦ ἐκ Πρωανέστης «Ποικίλης ἱστορίας βιβλία ιδ'».

β) Βοτανικὴ.

Περὶ βοτανικῆς ἰδίᾳ ἐγραψαν, ἵνα παραλίπωμεν τοὺς ἄλλους,

α) ὁ Ἀριστοτέλης «Περὶ φυτῶν βιβλία β'», δυστυχῶς ἀπολεσθέντα·

β) ὁ Θεόφραστος «Περὶ φυτῶν ἱστορίας βιβλία θ'», ἔτι δὲ «Περὶ φυτῶν αἰτίων βιβλία ς'»·

γ) Νικόλαος ὁ Δαμασκηνὸς «Περὶ φυτῶν βιβλία β'».

Ἐκ τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλῆσι δοξασιῶν περὶ φυτῶν ἀρκούμεθα, φιλόμουσος ὁμη-

γυρις, σημειοῦντες ὅτι Ἐμπεδοκλῆς ὁ ἀκραγαντίνος, ἤδη ἀπὸ τοῦ Ε' π. Χ. αἰῶνος, διέκριεν ἄρρεν καὶ θήλυ ἐν τοῖς φυτοῖς¹, ὀνομάσας αὐτὰ ὠτόκα καὶ παραβαλῶν τοὺς σπόρους τῶν φυτῶν πρὸς τὰ ὠὰ τῶν ζώων². Τὴν δὲ κρισιν ταύτην τοῦ θήλεος καὶ ἄρρενος παρεδέξατο ὁ Ἀριστοτέλης³. ὁ δὲ Θεόφραστος παρατηρεῖ ὅτι οἱ φοίνικες γονιμοποιῶνται διὰ τῆς ἐπιθέσεως ἐπὶ τοῦ θήλεος τοῦ χνοῦς ἢ κοινορτοῦ τοῦ ἄρρενος⁴.

Ἐρευνοῦνται δ' ἐν τῇ περὶ φυτῶν ἱστορίᾳ Θεοφράστου τὰ διάφορα τῶν φυτῶν μέρη, οἶον ἡ ρίζα, ὁ καυλός, ὁ ἀκρεμών, ὁ κλάδος⁵ καὶ τὰ τούτων συστατικὰ, ἦτοι ὁ φλοιός, ἡ μήτρα καὶ τὸ ξύλον⁶, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς, ἦτοι τὸ ὑγρὸν ἢ ὀπός, ἡ ἴς, ἡ φλέψ καὶ ἡ σὰρξ⁷. Περιγράφονται τὰ ἐξωτερικὰ τῶν φυτῶν ὄργανα, ὡς τὸ φύλλον, τὸ ἄνθος καὶ ὁ μίσχος, ἔτι δὲ ἡ ἐλιξ καὶ τὸ βρῦον καὶ ἐπὶ πᾶσι σπέρμα τὸ τοῦ καρποῦ⁸. Διαιροῦνται τὰ φυτὰ εἰς τέσσαρας μεγάλας τάξεις, τὸ δένδρον, ὁ θάμνος, τὸ φρούγονον καὶ ἡ πῶα⁹. Ἐξετάζονται αἱ διαφοραὶ τῶν ξύλων¹⁰, τῆς μήτρας¹¹, τῆς ρίζης¹², τῶν φύλλων¹³, τῶν ἀνθῶν¹⁴, τῶν τε περὶ τὸν καρπὸν καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ καρποῦ¹⁵, ἔτι δὲ τῶν σπερμάτων¹⁶. Διδάσκονται αἱ ὠραι τῆς βλαστῆσεως ἐκάστου¹⁷ καὶ αἱ γενέσεις τῶν φυτῶν ὅτι γίνονται αἴ αὐτόματα ἢ ἀπὸ σπέρματος ἢ ἀπὸ ρίζης ἢ ἀπὸ παρασπάρδος ἢ ἀπὸ ἀκρεμόνος ἢ ἀπὸ κλωνός ἢ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ στελέχους. . . ἢ ἔτι τοῦ ξύλου κατακοπέντος εἰς μικρά¹⁸. Διακρίνονται τὰ τε ἄγρια καὶ τὰ ἡμερα φυτὰ¹⁹, τὰ ὀρεινὰ καὶ τὰ πεδινὰ²⁰, τὰ κάρπιμα ἢ ἀκαρπα, τὰ ἀειφυλλα ἢ φυλλοβόλα, τὰ ἀνθοῦντα ἢ ἀνανθη²¹.

1) Νικόλαου Δαμασκηνοῦ. Περὶ φυτῶν Α' α' 6'.

2) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζώων γενέσεως Α' κγ' 2.

3) Ἀριστοτέλους, αὐτ. 1.

4) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Β' η' 4.

5) Αὐτόθι Α' α' 9.

6) Αὐτόθι 12.

7) Αὐτόθι Α' β' 1.

8) Αὐτόθι.

9) Αὐτόθι Α' γ' 1.

10) Αὐτόθι Α' ε' 3.

11) Αὐτόθι Α' ς' 1.

12) Αὐτόθι 3.

13) Αὐτόθι Α' ι' 4.

14) Αὐτόθι Α' ιγ' 1.

15) Αὐτόθι 3.

16) Αὐτόθι Α' ια' 4.

17) Αὐτόθι Γ' δ' 1.

18) Αὐτόθι Β' α' 1.

19) Αὐτόθι Γ' α' 1.

20) Αὐτόθι Γ' β' 5.

21) Αὐτόθι 1.

Ἀναγνωρίζεται ἡ ἐπίδρασις τοῦ τόπου, τοῦ ἀέρος¹ καὶ τῆς θερμοκρασίας² ἐπὶ τῶν φυτῶν. Περιγράφονται ὁ ἐρινασμός τῆς συκῆς³, ἡ μεταφορὰ τῶν σπερμάτων διὰ τοῦ ἀέρος⁴ καὶ τῶν ὑδάτων⁵, ἡ ἀναβλάστησις ἐνιαχοῦ εἰδῶν τινῶν κινουμένης ἢ ἐργαζομένης τῆς γῆς⁶. Τίθενται αἱ βάσεις γεωγραφίας βοτανικῆς⁷. Μνημονεύονται τὰ τε μακρόβια καὶ τὰ βραχύβια φυτά⁸, τὰ νοσήματα αὐτῶν⁹, ἡ ἀρμοδιωτέρα ἐποχὴ τῆς τομῆς τῶν δένδρων¹⁰, αἱ διαφοραὶ¹¹ καὶ τὰ εἶδη¹² τῶν δένδρων, τῶν θάμνων¹³, τῶν φρυγάνων¹⁴ καὶ τῶν ποιωδῶν¹⁵, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ὅποι τινες καὶ χυμοὶ τῶν φυτῶν, κεκτημένοι μάλιστα δυνάμεις φαρμακώδεις¹⁶.

Μεταξὺ τῶν ἀναμφηρίστων ἀληθειῶν, αἰτινες διαλκμπουσι ἐν ταῖς τοῦ Θεοφράστου συγγραφαῖς καὶ ἄς τοσοῦτοι αἰῶνες ἐρεύνης ἐπισυρρυθέντες ἐπέρωσαν, ἀρκούμεθα ἀναφέροντες ὅτι «Οὐδεμία (ρίζα) καθήκει (ἐντὸς τῆς γῆς) » πλοῦν ἢ ὅσον ὁ ἥλιος ἐφικρεῖται¹⁷ » ὅτι «Οἶονται δὲ τινες καὶ τὴν τροφὴν τῷ ὑπτίῳ (τοῦ φύλλου) διὰ τοῦ πρᾶνου, εἶναι διὰ τὸ ἐνικμον » αἰ τοῦτο καὶ χνοῶδες εἶναι οὐ καλῶς λέγοντες. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἴσως συμβαίνει χωρὶς τῆς κιδίας φύσεως καὶ διὰ τὸ μὴ ὁμοίως ἠλιοῦσθαι, » ἢ δὲ τροφὴ διὰ τῶν φλεβῶν ἢ ἰνῶν ὁμοίως ἀμφοτέροις¹⁸ » ὅτι διὰ τῆς καλλιεργείας «τὸ γένος οὐδὲ ὡς μεταβάλλεται ἀλλ' ἀπλῶς τὸ ἀγχιον ἐξημεροῦται. . . ἤδη δὲ τινες καὶ ἐκ κριθῶν ἀναρῶναι φασὶ πυρούς καὶ ἐκ πυρῶν κριθῆς » καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πυθμένος ἀμφω. ταῦτα μὲν ὡς μυθωδέστερα δεῖ δέχεσθαι¹⁹.

Τὸ ὅλον τῶν παρὰ Θεοφράστῳ φυτῶν ἀνέρεχεται εἰς ὀκτακῶσια περίπου εἶδη²⁰, ἐν ᾧ παρὰ

Διοσκορίδῃ¹ ἀναφέρονται πλείονα, ἀλλ' οὕτως ἀτελῶς περιγράφονται, ὥστε τὰ πλείστα τούτων μένουσιν ἐτι ἀπροσδιόριστα. Δικαίως ἄρα ὁ Θεοφράστος, καὶ οὐχὶ ὁ Διοσκορίδης, ἀναγνωρίζεται ὡς ὁ θεμελιωτῆς τῆς βοτανικῆς.

Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τοῦ θεωρήματος τούτου ἐπισυνάπτομεν πίνακα τῶν παρὰ Θεοφράστῳ μνημονευομένων φυτῶν², διελόντες αὐτὸν κατὰ τὴν σήμερον κοινῶς ἐπικρατοῦσαν ταξινόμησιν. Ἐν τῷ πίνακι τούτῳ τὸ 8^{ον} γένος τῆς ΙΓ' κλάσεως περιλαμβάνει καὶ τὸ ἐριοφόρον δένδρον, ἦτοι τὸν βάμβακα. Τοῦτον ἐχρησιμοποίησαν οἱ Βυζαντινοὶ διὰ κατασκευὴν τοῦ χάρτου, ὅνπερ εἰσήγαγον εἰς Εὐρώπην τὸν Θ' αἰῶνα διὰ τῶν Ἑνετῶν³ ἀκολούθως δὲ καὶ διὰ τῶν Γερμανῶν, οἵτινες καὶ ὠνόμαζον τὸν χάρτην *ελληνικὸν «griechisches Papier»* ἀπὸ τῶν εἰσαγαγόντων αὐτὸν Βυζαντινῶν⁴. Ὁ προκείμενος πίναξ πείθει ἡμᾶς ἀποχωρῶντως ὅτι οὐ μόνον ἀπασῶν τῶν κλάσεων, ἐξαιρέσει τῆς Ζ', ἧς τὸ γένος (famille) ἀμαραντώδες (amaranthaceae) συγχεταί⁵ πρὸς τὸ ἀδραφαζυῶδες (chenopodiaceae), ἀλλὰ καὶ τῶν πλείστων γενῶν φυτῶν περιγράφονται ἐν τοῖς τοῦ Θεοφράστου πονήμασι.

γ) Ζωολογία.

Περὶ ζωολογίας συνέγραψαν·

α) Δημόκριτος ὁ ἀβδηρίτης «Περὶ ζῶων αἰτίων βιβλία γ'».

β) Ἀριστοτέλης, ὁ μέγας τῆς ἀρχιότητος νοῦς, πεντήκοντα περίπου βιβλία, ἐξ ὧν περιεσώθησαν τὰ «Περὶ ζῶων ἱστορίας βιβλία ι'», «Περὶ ζῶων μορίων βιβλία δ'», «Περὶ ζῶων πορείας βιβλίον α'», «Περὶ ζῶων γενέσεως βιβλία ε'», «Περὶ ζῶων κινήσεως βιβλίον α'».

γ) Θεοφράστος ὁ ἐρέσιος 1) «Περὶ ἰχθύων τῶν ἐν τῷ ξηρῷ διαμενόντων», 2) «Περὶ τῶν ἀθρόων φαινομένων ζῶων», 3) «Περὶ τῶν λεγομένων ζῶων φθονεῖν», 4) «Περὶ τῶν δακετῶν καὶ βλητικῶν», 5) «Περὶ τῶν φωλευόντων ζῶων».

δ) Ἀντίγονος ὁ καρύστιος «Περὶ ζῶων ἱστορίας βιβλία γ'».

1) Διοσκορίδου. Περὶ ὕλης ἰατρικῆς λόγοι ἐξ, ἐκδ. C. Sprengel. ἐν Λειψία 1829. 2 Τόμ. 8^{ον}.

2) Ὁρα Παράρτημα πρῶτον ἐν τέλει.

3) P. Maigne. Histoire de l'industrie (ἐν Παρισίοις 1873. 16^{ον}) σ. 205.

4) Αὐτόθι σ. 206.

5) A. Richard. Nouveaux éléments de botanique, ἐκδ. ε' Ch. Martens et J. de Seynes (ἐν Παρισίοις 1870. 8^{ον}) σ. 467.

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Β' 6' 7.
- 2) Αὐτόθι Β' δ' 2.
- 3) Αὐτόθι Β' η' 1.
- 4) Αὐτόθι Γ' α' 4.
- 5) Αὐτόθι 5.
- 6) Αὐτόθι 6.
- 7) Αὐτόθι Δ' α' κ. ε.
- 8) Αὐτόθι Δ' ιγ' 1.
- 9) Αὐτόθι Δ' ιδ' 1.
- 10) Αὐτόθι Ε' α' 1.
- 11) Αὐτόθι Α' η' 1.
- 12) Αὐτόθι Γ' η' 1 κ. ε.
- 13) Αὐτόθι Γ' ιη' 1 κ. ε.
- 14) Αὐτόθι Ζ' α' 1 κ. ε.
- 15) Αὐτόθι Η' α' 1 κ. ε.—Θ' α' 1 κ. ε.
- 16) Αὐτόθι Ι' η' 1 κ. ε.
- 17) Αὐτόθι Α' ζ' 1.
- 18) Αὐτόθι Α' ι' 3.
- 19) Αὐτόθι Β' β' 9.
- 20) Ὁρα Παράρτημα πρῶτον ἐν τέλει.

ε) Ὀππιανός ὁ ἐξ Ἀναζάρβου τῆς Κιλικίας «Ἀλιευτικῶν βιβλία ἐ», «Κυνηγετικῶν βιβλία ἐ», ἔτι δὲ καὶ «Ἰξευτικῶν βιβλία ἐ»· ἀλλὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο, περὶ πτηνῶν πραγματευόμενον, δυστυχῶς ἀπωλέσθη·

ς) Κλαύδιος Αἰλιανός «Περὶ ζῶων ιδιότητος βιβλία ζ'»·

ζ) Ἐπιφάνιος ὁ ἐπίσκοπος Κύπρου «Περὶ τῆς φυσιολογίας, ὡς ἐλάλησε περὶ φύσεως ἐκ-στοῦ γένους θηρίων τε καὶ πετεινῶν», τοῦθ' ὁπερ κοινῶς «Φυσιολόγος» καλεῖται·

η) Κάσιος ὁ ἰατροσοφιστῆς «Προβλήματα περὶ τετραπόδων ζῶων»·

θ) Μανουὴλ Φιλῆς ὁ ἐφέσιος «Περὶ ζῶων ιδιότητος» κλ.

Ἦδη ἀπὸ τοῦ ς' αἰῶνος π. Χ. Ἀλκμαίων ὁ κροτωνιάτης ἐνησχολήθη περὶ τῶν πτηνῶν¹, τετραπόδων² καὶ ἀνθρώπου³. κατὰ δὲ τὸν Ε' π. Χ. αἰῶνα ὁ μὲν Ἐμπεδοκλῆς ὁ ἀκραγαντινός διηρεύνησε τὰς αἰτίας τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς μορφῆς τῶν ζῶων⁴, τῆς γενέσεως θήλεος ἢ ἀρρενος⁵, τοῦ ἀγόνου ζῶων τινῶν⁶, τῆς ἀναπνοῆς αὐτῶν⁷, τοῦ χρώματος τῶν ὀφθαλμῶν⁸ κλπ. ὁ δὲ Ἀναξαγόρας ὁ φυσιολόγος ἐξήγησε τὰ περὶ θρέψεως τῶν ζῶων⁹, τὰ περὶ τῶν μελῶν¹⁰ καὶ ὀργάνων¹¹ τοῦ ἀνθρώπου, τὰ περὶ τῆς γενέσεως ἐπίσης ἀρρενος ἢ θήλεος¹², περὶ πτηνῶν καὶ τετραπόδων¹³ κλ., ὁ δὲ Δημόκριτος ὁ ἀβδηρίτης ἐπέκλυσε εἰς τὰς αἰτίας τῶν ὄντων¹⁴, εἰς τὴν γένεσιν ἀρρενος ἢ θήλεος¹⁵, εἰς τὴν αἰτίαν τοῦ ἀγόνου ζῶων τινῶν¹⁶, εἰς τοὺς διακριτικούς χαρακτῆρας τῶν ζῶων καὶ τῶν μορίων αὐτῶν¹⁷, εἰς τὰ ἔσω μέρη τοῦ ἀνθρώπου¹⁸, εἰς τοὺς ὁδόν-

τας¹, εἰς τὰ σπλάγγνα τῶν ἀναιμῶν ζῶων², εἰς τὰς ἀράχνας³ κλ.

Καὶ ταῦτα μὲν οἱ πρὸ τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ ζῶων φιλοσοφήσαντες. Ἄλλ' ἀναντιρρήτως πρῶτος ὁ δαιμόνιος οὗτος νοῦς ἔθηκε τὰς ἐπιστημονικὰς τῆς ζωολογίας βάσεις.

Ἡ περὶ ζῶων ἱστορία τοῦ Ἀριστοτέλους, ἥς ἡ ἀρίστη ἔκδοσις ἐστὶν ἡ τοῦ Νικολάου Πικκόλου⁴, περιέχει ἐν ἀρχῇ ἀφορισμούς τινας, οὓς ἐπεβεβαίωσε ἡ ἐπιστήμη, λ. χ. «Ἦν χερσαίων ζῶων οὐδὲν μόνιμον⁵» καὶ «Πάντων δ' ἐστὶ τῶν ζῶων κοινὰ μόρια, ᾧ δέχεται τὴν τροφήν καὶ εἰς δ' δέχεται⁶» καὶ «Πᾶσι δὲ τοῖς ζῴοις αἰσθησις μὴ ὑπάρχει κοινὴ μόνον ἢ ἀσθή⁷» καὶ «Ἐστὶ δὲ τὰ μὲν πτερωτὰ καὶ δερμόπτερα πᾶσι πᾶντα ἢ ἀποδα⁸» καὶ «Τὰ τετράπτερα (ἔντομα) . . . ὀπισθόκεντρα ἐστίν⁹, τὰ δὲ διπτερα ἔμπροσθεν ἔχει τὰ κέντρα, οἷον μυῖα καὶ μύψ καὶ οἰστρος καὶ ἐμπίς¹⁰» κλ.

Ἰδοὺ δὲ καὶ ἡ διαίρεσις τῶν ζῶων κατ' Ἀριστοτέλη· «Γένη δὲ μέγιστα τῶν ζῶων, εἰς α' διήρηται τᾶλλα ζῴα, τὰ δ' ἐστὶν, ἐν μὲν ὀρνίθων, ἐν δ' ἰχθύων, ἄλλο δὲ κήτους. Ταῦτα μὲν οὖν πάντα ἐναίμα ἐστίν. Ἄλλο δὲ γένος ἐστὶ τὸ τῶν ὀστρακοδέρμων. . . ἄλλο τὸ τῶν μαλακοστράκων, ἄλλο τὸ τῶν μαλακίων. . . ἕτερον τὸ τῶν ἐντόμων. Ταῦτα δὲ πάντα μὲν ἐστὶν ἀναιμα, ὅσα δὲ πόδας ἔχει πολυπόδα. . . Ἦν δὲ λοιπῶν ζῶων οὐκέτι τὰ γένη μεγάλα· οὐ γὰρ περιέχει πολλὰ εἶδη ἐν εἶδος, ἀλλὰ τὸ μὲν ἐστὶν ἀπλοῦν αὐτὸ οὐκ ἔχον διαφορὰν τὸ εἶδος, οἷον ἄνθρωπος· τὰ δ' ἔχει μὲν, ἀλλ' ἀνώνυμα τὰ εἶδη. Ἐστὶ γὰρ τὰ τετράποδα καὶ μὴ πτερωτὰ, ἔναιμα μὲν πάντα, ἀλλὰ τὰ μὲν ζωτόκα, τὰ δ' ὠτόκα αὐτῶν. . . Ἄμπου δὲ φύσει ἐστὶν ἔναιμον πεζὸν τὸ τῶν ὄψεων γένος¹¹».

«Cette classification zoologique, λέγει ὁ Cuvier, n' a laissé que bien peu de choses à faire aux siècles qui sont venus après Aristote. Ses grandes divisions et subdivisions du règne animal sont étonnantes

- 1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων γενέσεως Γ' β' 33.
- 2) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Α' θ' 1.
- 3) Αὐτόθι Ζ' α' 1.
- 4) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων μορίων Α' α' 640^α.
- 5) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων γενέσεως Α' ιη' 45.
- 6) Αὐτόθι Β' η' 1.
- 7) Ἀριστοτέλους. Περὶ ἀναπνοῆς Ζ' 1.
- 8) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων γενέσεως Ε' α' 14.
- 9) Αὐτόθι Α' ιη' 44.
- 10) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων μορίων Δ' ι' 687^α.
- 11) Αὐτόθι Δ' β' 677^α.
- 12) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων γενέσεως Δ' α' 2.
- 13) Αὐτόθι Γ' ς' 1.
- 14) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων μορίων Α' α' 642^α.
- 15) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων γενέσεως Δ' α' 4.
- 16) Αὐτόθι Β' η' 1.
- 17) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων μορίων Α' α' 640^β.
- 18) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων γενέσεως Β' δ' 67.

- 1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων γενέσεως Ε' η' 2.
- 2) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων μορίων Γ' δ' 665^α.
- 3) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Θ' κς' 7.
- 4) Ἐν Παρισίοις 1863. 8^{ον}.
- 5) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Α' α' 8.
- 6) Αὐτόθι Α' β' 1.
- 7) Αὐτόθι Α' γ' 1.
- 8) Αὐτόθι Α' ε' 4.
- 9) Αὐτόθι 5.
- 10) Αὐτόθι.
- 11) Αὐτόθι Α' ς' 1—2.

»de précision et ont presque toutes résisté
»aux acquisitions postérieures de la sci-
»ence¹».

Ἀπὸ δὲ τῆς περιγραφῆς τῶν μερῶν τοῦ ἀν-
θρώπου² τῶν τε ἐντὸς καὶ τῶν ἐκτὸς³, μεταβαί-
νει ὁ Ἀριστοτέλης εἰς τὴν τῶν λοιπῶν ζώων⁴
τῶν τε ἐναίμων καὶ τῶν ἀναίμων⁵ ἐν συγκρίσει
πρὸς τὴν τοῦ ἀνθρώπου. Εἶτα δὲ πραγματεύε-
ται περὶ τῶν πέντε αἰσθήσεων, τῆς ὄψεως, τῆς
ἀκοῆς, τῆς ὀσφρήσεως, τῆς γεύσεως καὶ τῆς
ἀφῆς⁶, περὶ τῆς φωνῆς τῶν ζώων⁷, περὶ ὕπνου
καὶ ἐγρηγόρευσης αὐτῶν⁸, περὶ τῆς διαφορᾶς
τοῦ θήλεος καὶ τοῦ ἄρρενος⁹, περὶ τῆς γενέσεως
τῶν τε λοιπῶν ζώων¹⁰ καὶ τοῦ ἀνθρώπου¹¹.
Εἶτα δὲ ἐξετάζει τὰς πράξεις καὶ τοὺς βίους τῶν
ζώων¹², ἐν ᾧ καὶ παρενέρι προτύπων γεωγρα-
φίας ζωολογικῆς¹³. Μετὰ δὲ τὴν περιγραφὴν καὶ
τῶν ἡθῶν τῶν ζώων¹⁴ καταλήγει τὸ θαυμάσιον
αὐτοῦ σκηνογράφημα.

Ἐκ δὲ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Ἀριστοτέ-
λους, ἃς ἐνδελεχῆς ἔρευνα ἐπεβεβαίωσαν, πε-
ριοριζόμεθα ἀναφέροντες τὴν φωλεάν (στιβάδα)
ἰχθύος τινός, τῆς φυκίδος (gobio niger)¹⁵. «Μό-
νη δ' αὕτη τῶν θαλαττίων ἰχθύων στιβαδο-
ποιεῖται, ὡς φασί, καὶ τίκτει ἐν τῇ στιβά-
δι¹⁶». Ἡ δὲ τοῦ ἐλέφαντος νῦν καλουμένη προ-
βοσκίς ὀρθῶς μυκτῆρ ἦτοι ῥίς ἀποκαλεῖται
παρ' Ἀριστοτέλει· «Ἀδύνατον δ' ἄνευ τοῖς
»μυκτῆρσιν ἀναπνεῦσαι ἢ ἐκπνεῦσαι. εὐκίνη-
»τος δ' ὁ μυκτῆρ καὶ οὐχ, ὡσπερ τὸ οὖς, ἀκί-
»νητον κατ' ἰδίαν. . . . Τοῖς δὲ ἐλέφασιν ὁ μυ-
»κτῆρ γίνεται μακρὸς καὶ ἰσχυρὸς, καὶ χρῆται
»αὐτῷ, ὡσπερ χειρὶ¹⁷».

Ἀληθίστατα ἀπεδείχθησαν καὶ τὰδε περὶ
τῶν πτηνῶν· «Παραπλησίους δὲ τὰς καμπὰς

»ἔχει καὶ ὁ ὄρνις τοῖς τετράποσι ζώοις· δίπους
»γὰρ ὢν, τὰ μὲν σκέλη εἰς τὸ ὀπίσθεν κάμπτει·
»ἀντὶ δὲ βραχιόνων καὶ σκελῶν τῶν ἔμπρο-
»σθεν πτέρυγας ἔχει, ὢν ἡ κάμψις ἐστὶν εἰς
»τὸ πρόσθεν¹»· καὶ «Μύουσι δ' οἱ βαρεῖς (τῶν
»ὀρνίθων) τῷ κάτω βλεφάρῳ· σκαρδαμύττουσι
»δ' ἐκ τοῦ κανθοῦ δέρματι ἐπιόντι πάντες· οἱ
»δὲ γλαυκώδεις τῶν ὀρνίθων καὶ τῷ ἄνω βλε-
»φάρῳ²»· καὶ «Γένη δ' ἓν τῶν ὀρνίθων ἔχει
»καὶ πλῆκτρα· γαμψώνυχα δ' ἅμα καὶ πλῆκ-
»τρον ἔχον οὐθέρ³»· καὶ «Μάλιστα δὲ τῶν
»ζώων μετὰ τὸν ἀνθρώπον γράμματα φθέγγε-
»νται ἓν τῶν ὀρνίθων γένη· τοιαῦτα δ' ἐστὶ
»τὰ πλατίνω·λωττα αὐτῶν μέλιστα⁴».

Οὐχ ἥττον ἐπεκυρώθη ὑπὸ τῶν νεωτέρων
πειρηγητῶν καὶ τὸ περὶ ἐντομῶν ὅτι «Ἐν τοῖς
»δοκοῦσιν ἀτηπτοτάτοις εἶναι ἐγγίνονται ζῶα,
»οἷον ἐν χιόνι τῇ παλαιᾷ· γίνεται δ' ἡ παλαιω-
»θεισα ἐρυθροτέρα· διὸ καὶ οἱ σκώληκες τοιοῦτοι
»καὶ δασεῖς· οἱ ἐκ τῆς ἐν Μηδίᾳ χιόνος μεγά-
»λοι καὶ λευκοί· δυσκίνητοι δὲ πάντες⁵».

Εἶδομεν ἀνωτέρω ὅτι διαιρεῖ ὁ Ἀριστοτέλης
τὰ ζῶα καὶ εἰς ζωοτόκα καὶ ὠοτόκα· εἰς τὰ
ζωοτόκα δὲ ὀρθῶς ἀπαριθμεῖ καὶ τὰ κητώδη·
«Ζωοτόκα μὲν, οἷον ἀνθρώπος καὶ ἵππος καὶ
»φώκη καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ἔχει τρίχας, καὶ τῶν
»κνήδρων τὰ κητώδη, οἷον δελφίς⁶»· καὶ «Μα-
»στρός δ' ἔχει ὅσα ζωοτοκεῖ καὶ ἐν αὐτοῖς καὶ
»ἔξω, οἷον ὅσα τε τρίχας ἔχει, ὡσπερ ἀνθρω-
»πος καὶ ἵππος, καὶ τὰ κήτη, οἷον δελφίς καὶ
»φώκη καὶ φάλαινα· καὶ γὰρ ταῦτα μαστοὺς
»ἔχει καὶ γάλα⁷».

Ἐκ δὲ τῶν λεπτομερῶν ἀνατομικῶν αὐτοῦ
παρατηρήσεων ἐξάγεται ὅτι πρῶτος ἀνεκάλυψε
τὸν ἐσφαλμένως νῦν ἐπονομαζόμενον (trompa
di Eustachi). Ἰδοὺ τί λέγει· «Ἐτι δὲ κεφα-
»λῆς μόριον, δι' οὗ ἀκούει, ἄπνουν, τὸ οὖς. . .
»Τοῦτο δ' εἰς μὲν τὸν ἐγκέφαλον οὐκ ἔχει πό-
»νον, εἰς δὲ τὸν τοῦ στόματος οὐρανόν, καὶ ἐκ
»τοῦ ἐγκεφάλου φλέψ τείνει εἰς αὐτό⁸».

Ἐν δὲ τῇ «Περὶ ζώων μορίων» συγγραφῇ τοῦ
Ἀριστοτέλους ἐρευνῶνται μετὰ γενικὴν προ-
θεωρίαν⁹ ἐν γένει μὲν τὰ τε συστατικὰ τῶν

1) G. Cuvier. Histoire des sciences naturel-
les (ἐν Παρισίῳ 1845. 2 Τόμ. 8^{ον}) Τόμ. Α'. σ. 146.

2) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζώων ἱστορίας Α' ζ' 1 κ. ἐ.

3) Αὐτόθι Α' εἰδ' 9.

4) Αὐτόθι Β' α' 1 κ. ἐ.

5) Αὐτόθι Δ' α' 1 κ. ἐ.

6) Αὐτόθι Δ' η'.

7) Αὐτόθι Δ' θ'.

8) Αὐτόθι Δ' ι'.

9) Αὐτόθι Δ' ια'.

10) Αὐτόθι Ε' α' 1 κ. ἐ.

11) Αὐτόθι Ζ' δ' 1 κ. ἐ.

12) Αὐτόθι Η' α' 1 κ. ἐ.

13) Αὐτόθι Η' κζ', κη'.

14) Αὐτόθι Θ'.

15) Ὅρα Παράρτημα δεύτερον, κλάσ. κε', ὄμογ.
α', γεν. 11, εἰδ. 11α.

16) Ἀριστοτέλους, αὐτόθι Η' κθ' 3.

17) Αὐτόθι Α' θ' 4, 5.

1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζώων ἱστορίας Β' α' 6.

2) Αὐτόθι Β' η' 3.

3) Αὐτόθι 5.

4) Αὐτόθι 4.

5) Αὐτόθι Ε' ιζ' 12.

6) Αὐτόθι Α' δ' 4.

7) Αὐτόθι Γ' ις' 1.

8) Αὐτόθι Α' θ' 4.

9) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζώων μορίων Α'.

ζώων¹, τὰ ἐκτὸς αὐτῶν μόρια², τὰ ἐντὸς αὐτῶν μόρια καὶ τὰ σπλάγγνα³, ἰδίᾳ δὲ τὰ περὶ τὰ σπλάγγνα καὶ τὰ ἐντὸς μόρια τῶν τετραπόδων μὲν ὠτοκόων δὲ καὶ τῶν ἀπόδων⁴, τῶν μαλακίων, μαλακοστράκων, ὄστρακοδέρμων καὶ ἐντόμων⁵, καὶ τὰ ἐκτὸς μόρια τῶν ζώων, τῶν τε ἀναίμων καὶ τῶν ἐναίμων⁶.

Ἐκ δὲ τῆς ὅλης συγγραφῆς, ἀξίας ἐνδελεχοῦς μελέτης, ἀποσπῶμεν τὸ ἐξῆς λόγιον· «Ὁ πρὸ ἀῆρ καὶ τὸ ὕδωρ ὕλη τῶν σωματῶν ἐστίν· ἐκ τῶν τοιούτων γὰρ σωματῶν συνιστᾶσι τὴν φύσιν πέντες⁷». Καὶ τῶ ὄντι ἅπαντα τὰ ἐνόργανα σώματα συνιστῶνται ἐξ ὀξυγόνου, ἄνθρακος, ὕδρογόνου καὶ ἄζωτου.

Ἐν δὲ τῇ «Περὶ ζώων γενέσεως» συγγραφῇ ὁ Ἀριστοτέλης πειράται ἵνα πκρεισδύση εἰς τὰ μυστήρια τῆς γονιμοποιου φύσεως, ἐρευνᾷ ἀνατομικῶς τὰ ὄργανα τοῦ τε ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων⁸, τὴν διαφορὰν τοῦ θήλεος καὶ ἄρρενος⁹, τὴν διέκρισιν μεταξὺ ζωοτοκούντων, ὠτοκοούντων καὶ σκωληκοτοκούντων ζώων¹⁰, τὰ κατὰ τὰς μελίττας¹¹ καὶ τὰ ὄστρακοδέρμα¹², τὴν αἰτίαν τῆς ἀγονίας ζώων τινῶν¹³, τῆς γενέσεως ἄρρενος ἢ θήλεος¹⁴, τῆς ὁμοιότητος πρὸς τοὺς γονεῖς¹⁵, τῶν τεράτων¹⁶, τῆς πολυτοκίας¹⁷, τοῦ γάλακτος¹⁸, τῶν χρόνων τῆς κυήσεως τῶν ζώων¹⁹, τῆς διαφορᾶς τῶν ὀμμάτων, τῆς φωνῆς, τοῦ χρώματος, τῶν τριχῶν ἢ πτερῶν τῶν ζώων²⁰, τῶν ὀδόντων²¹, κλπ.

Παρατηρήσεως ἀξίον ἐνταῦθα ὅτι τὰ τῶν ἰχθύων ὡς ἀπὸ πέριξ ὄστρακον οὐκ ἔχουσιν²²· ὅτι ἐντομὰ τινὰ «μετὰ τὴν τοῦ σκώληκος

φύσιν ἀκνητίσαντα, καὶ τοῦ κελύφους περι-»
 »ξηρανθέντος, μετὰ ταῦτα τοῦτου ῥχγίντος,
 »ἐξέρχεται καθάπερ ἐξ ὠοῦ ζῶον ἐπιτελεσθὲν
 »ἐπὶ τῆς τρίτης γενέσεως, ὧν τὰ πλεῖστα πτε-
 »ρωτὰ τῶν πεζῶν ἐστίν¹· καὶ «Αἶ τε γὰρ
 »κάμπαι λαμβάνουσαι τὸ πρῶτον τροφήν μετὰ
 »ταῦτα οὐκέτι λαμβάνουσιν, ἀλλ' ἀκνητίζου-
 »σιν αἱ καλούμεναι ὑπὸ τινων χρυσαλλίδες²·
 »ὅτι αἱ οἱ ἔχεις θύραζε μὲν ζωοτοκοῦσιν ἐν ἀδ-
 »στοις δ' ὠτοκοοῦσι πρῶτον· ὠτοκοοῦσι δὲ τέ-
 »λειον ὦν· οὕτω γὰρ γεννᾶται ἐκ τοῦ ὠοῦ τὸ
 »ζῶον, ἐξ ἀτελοῦς δ' οὐθέν³· ὅτι ἐν τοῖς ὠοῖς
 τῶν ὠτοκοούντων ζώων ἀσυστάσης πρώτης
 »τῆς καρδίας καὶ τῆς μεγάλης φλεβῆς ἀπὸ
 »ταύτης ἀφορισθείσης, δύο ὀμφαλοὶ ἀπὸ τῆς
 »φλεβῆς τείνουσιν, ὁ μὲν εἰς τὸν ὕμένα τὸν
 »περιέχοντα τὸ ὠχρόν, ὁ δ' ἕτερος εἰς τὸν
 »ὑμένα τὸν χοροειδῆ, ὃς κύκλω περιέχει τὸ
 »ζῶον· ἐστὶ δ' οὗτος περὶ τὸν ὕμένα τὸν τοῦ
 »ὄστράκου. Διὰ μὲν οὖν θατέρου λαμβάνει τὴν
 »ἐκ τοῦ ὠχροῦ τροφήν, τὸ δ' ὠχρόν γίνεται
 »πλέον· ὑγρότερον γὰρ γίνεται θερμαινόμενον...
 »ὁ δ' ἕτερος ὀμφαλὸς τείνει εἰς τὸ περιέχον
 »χόριον... Ἄμα δὲ περὶ τε τὸ ὠχρόν καὶ τὸ
 »χόριον τὸ ἀνάλογον τῇ ὑστέρᾳ τὸ ὄστρακον
 »τοῦ ὠοῦ περιπέφυκεν... Αὐξανομένων δὲ πρό-
 »τερον, ὁ ὀμφαλὸς συμπίπτει ὁ πρὸς τὸ χόριον,
 »διότι ταύτη δει τὸ ζῶον ἐξελεθῆναι, τὸ δὲ λοι-
 »πὸν τοῦ ὠχροῦ καὶ ὁ ὀμφαλὸς ὁ εἰς τὸ ὠχρόν
 »ὑστερον· δει γὰρ ἔχειν τροφήν εὐθὺς τὸ γενό-
 »μενον... διόπερ ἐντὸς εἰσέρχεται τὸ ὠχρόν
 »μετὰ τοῦ ὀμφαλοῦ καὶ περιφύεται ἡ σάρξ³».

Ἐν δὲ τῇ «Περὶ ζώων πορείας» συγγραφῇ
 ἐξετάζει ὁ Ἀριστοτέλης διατί τὰ μὲν ἐναίμα
 ζῶα κινοῦνται διὰ τεσσάρων σημείων, τὰ
 δ' ἀναίμα διὰ πλειόνων⁴, διατί οἱ ὄψεις εἰσὶν
 ἀποδες⁵, διατί οἱ πόδες τῶν ζώων εἰσὶν ἄρ-
 τιοι⁶, διατί οἱ ἄνθρωποι τοὺς μὲν βραχίονα·
 κάμπτους ἐπὶ τὰ κοῖλα, τὰ δὲ σκέλη ἐπὶ τὸ
 κυρτόν, τὰ δὲ τετράποδα καὶ οἱ ὄρνιθες τὰ μὲν
 πρόσθια σκέλη ἐπὶ τὸ κυρτόν, τὰ δ' ὀπίσθια
 ἐπὶ τὸ κοῖλον⁷, διατί τὰ τετράποδα κινοῦνται
 κατὰ διάμετρον⁸, διατί τὰ τῶν ἀναίμων σκέλη
 εἰσὶ πρὸς τὰ πλάγια, καὶ εἰς τὸ ἄνω τὰς καμ-

1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζώων μορίων Β' α'—θ'.

2) Αὐτόθι Β' ι'—ιζ', Γ' α'—β'.

3) Αὐτόθι Γ' γ'—ιε', Δ' β'—δ'.

4) Αὐτόθι Δ' α'.

5) Αὐτόθι Δ' ε'.

6) Αὐτόθι Δ' ζ'—ιγ'.

7) Αὐτόθι Α' α' 640⁵.

8) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζώων γενέσεως Α' δ' 1
 x. ε.

9) Αὐτόθι Α' ιθ'—xθ'.

10) Αὐτόθι Β' α' x. ε., Γ' α'—θ'.

11) Αὐτόθι Γ' ι'.

12) Αὐτόθι Γ' ια'.

13) Αὐτόθι Β' ζ'—η'.

14) Αὐτόθι Δ' α'—β'.

15) Αὐτόθι Δ' γ'.

16) Αὐτόθι Δ' δ' 1.

17) Αὐτόθι Δ' δ'—ζ'.

18) Αὐτόθι Δ' η'.

19) Αὐτόθι Δ' ι' 1.

20) Αὐτόθι Ε' α'—ζ'.

21) Αὐτόθι Ε' η'.

22) Αὐτόθι Γ' γ' 5.

1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζώων γενέσεως Γ' θ' 7.

2) Αὐτόθι 8.

3) Αὐτόθι Γ' β' 754.

4) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζώων πορείας ζ'.

5) Αὐτόθι ι' 1.

6) Αὐτόθι.

7) Αὐτόθι ιε'.

8) Αὐτόθι ιδ' 5.

πὰς ἔχουσι¹, διατί τὰ μὲν πτηνὰ πόδας ἔχουσιν, οἱ δ' ἰχθύες ἀποδες², διατί τὰ ὀστρακόδερμα κινουῦνται παρὰ φύσιν³, κλ.

Ἐκ τῶν ὀξυδερκῶν παρατηρήσεων τοῦ μεγαλοφυοῦς ἀνδρὸς σημειοῦμεν μόνον ὅτι οἱ ὄρνιθες αὐτ' ἂν πέτισθαι δύναιντο, ἀφαιρεθέντων πτῶν κώλων, οὔτε πορεύεσθαι τῶν πτερυγῶν παφαιρεθεισῶν, ἐπεὶ οὐδ' ἄνθρωπος βαδίζει μη κινῶν τοὺς ἄμους⁴.

Ἐν δὲ τῇ «Περὶ ζῶων κινήσεως» συγγραφή τίθεται ὡς βῆσις ὅτι τὸ πρῶτον κινοῦν ἀναγκασίον ἀκίνητον εἶναι⁵ καὶ μάλιστα ἐξωθεν⁶, εἶτα δ' ἀναπτύσσεται ὅτι τὰ κινουῦντα τὸ ζῶον ἐστὶν ἢ διέκνοια καὶ φαντασία καὶ προαιρέσεις καὶ βουλήσις καὶ ἐπιθυμία⁷, ὅτι ἀκολουθεῖ τῇ νοήσει καὶ τῇ φαντασίᾳ θερμότης καὶ ψύξις⁸, ὅτι ἐκτὸς τῶν ἐκουσίων κινήσεων τὰ ζῶα ἔχουσι καὶ ἀκουσίους κινήσεις, οἷον τὴν τῆς καρδίας, τὸν ὕπνον, τὴν ἐγρήγορσιν καὶ τὴν ἀναπνοήν⁹.

Ἐπανερχόμενοι δ' εἰς τὴν «Περὶ ζῶων ἱστορίαν» τοῦ Ἀριστοτέλους παρατιθέμεθα τὴν περὶ αὐτῆς κρίσιν ἀνδρὸς ὡς εἴτις καὶ ἄλλος ἱκανοῦ κριτοῦ, τοῦ διασήμου Cuvier ἀνακρίζοντος· «Je ne puis lire son Histoire des animaux sans être ravi d'étonnement. On ne saurait concevoir, en effet, comment un seul homme a pu recueillir et comparer la multitude de faits particuliers que supposent les nombreuses règles générales, la grande quantité d'aphorismes renfermés dans cet ouvrage, et dont ses prédécesseurs n'avaient jamais eu l'idée. . . C'est assurément un des plus admirables ouvrages que l'antiquité nous ait laissés, et un des plus grands monuments que le génie de l'homme ait élevés aux sciences naturelles¹⁰».

Περιγράφονται δ' ἐν τοῖς τοῦ Ἀριστοτέλους συγγραμμάσι περὶ τὰ χίλια γένη καὶ εἶδη ζῶων¹¹, ὡς ἀρίδῃλον γίνεται ἐκ τοῦ παρατιθέμενου πίνακος περιέχοντος τὰ παρ' Ἀριστοτέ-

λει ζῶα διατεθειμένα κατὰ τὰς νεωτέρας ταξινομήσεις.

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου ἐξάγομεν, φιλόμουσος ὁμήγουρις, διπλοῦν τὸ συμπέρασμα· πρῶτον μὲν ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης εἶχε γνώσιν ζῶων ἀνηκόντων εἰς πλάσας τὰς τὴν σήμερον παραδεδεγμένας κλάσεις, ἐξαίρεσει τῶν ἀνοδόντων (eden-tata) κλάσεως δ', τῶν μαρσυποφόρων (marsupialia) κλάσεως ε', τῶν μονοτρημάτων (monotremata) κλάσεως ιγ', τῶν θυσανούρων ὀμάδος α' κλάσεως κζ', τῶν περιστροφῶν (rotatores) ὀμάδος γ' κλάσεως λά, τῶν κουραλιωδῶν (polypifera) ὁμογενείας γ' κλάσεως λδ' καὶ τῶν ἐγχυματικῶν (infusoria) ὁμογενείας δ' κλάσεως λδ', δεύτερον δὲ ὅτι ἡ ὀνοματολογία τῶν παρ' Ἀριστοτέλει ζῶων διετηρήθη ἔκτοτε σχεδὸν ἀπαράλλακτος εἰς τε τὰ τῶν ἐλλήνων κυνηγῶν καὶ ἀλιέων καὶ εἰς τὰ τῶν ἐλληνίδων τροφῶν στόματα.

δ) Γεωλογία.

Ἐν γένει μὲν περὶ γεωλογίας πολλαὶ εἰδήσεις ἀπεθησαυρίσθησαν ἐν τοῖς «Περὶ φύσεως» συγγραμμάσι Παρμενίδου τοῦ ἐλεάτου, Ἀλκαίου τοῦ κροτωνιάτου, Ἐμπεδοκλέους τοῦ ἀκραγαντίνου, Γοργία τοῦ λεοντίνου, Μελίσσου τοῦ σαμίου κλπ. Ἰδίᾳ δὲ «Περὶ λίθων» συνέγραψαν α) ὁ Ἀριστοτέλης· β) ὁ Θεόφραστος· καὶ γ) Μιχαὴλ Ψελλὸς ὁ πρεσβύτερος, μαθητῆς Φωτίου τοῦ πατριάρχου, «Περὶ λίθων δυνάμεως».

Ἡ δημιουργία τοῦ παντὸς ἀποδίδεται παρὰ Πλάτωνι εἰς τὴν ἀπειρον ἀγαθότητα τοῦ δημιουργοῦ· «Λέγωμεν δὴ δι' ἣν αἰτίαν γένεσιν καὶ τὸ πᾶν τόδε ὁ ξυριστὰς ξυνέστησεν· ἀγαθὸς ἦν, ἀγαθῷ δὲ οὐδεὶς περὶ οὐδενὸς οὐδέποτε ἐγγίγνεται φθόνος. τούτου δ' ἐκτὸς ὦν, πᾶντα ὅτι μάλιστα ἐβουλήθη γενέσθαι παρὰ πλῆσι αὐτῷ, ταύτην δὲ γενέσεως κόσμου μάλιστα ἂν τις ἀρχὴν κυριωτάτην παρ' ἀνδρῶν φρονίμων ἀποδεχόμενος ὀρθότατα ἀποδέχοι» τ' ἂν. βουληθεὶς γὰρ ὁ θεὸς ἀγαθὰ μὲν πάντα, «φλαῦρον δὲ μηδὲν εἶναι κατὰ δύναμιν, οὕτω δὴ πᾶν ὅσον ἦν ὀρατόν, παραλαβὼν, οὐχ ἠσυχίαν ἄγον, ἀλλὰ κινούμενον πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως, εἰς τάξιν αὐτὸ ἤγαγεν ἐκ τῆς ἀταξίας, ἡγησάμενος ἐκεῖνο τούτου πάντως ἀμεινον. θέμις δὲ οὐτ' ἦν οὐτ' ἔστι τῷ ἀρίστῳ δρᾶν ἄλλο πλὴν τὸ κάλλιστον»¹. Γαυτὴν τὴν περὶ τῆς ἀγαθότητος τοῦ δημιουργοῦ τοῦ παντὸς

1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων πορείας ις'.

2) Αὐτόθι ιη'.

3) Αὐτόθι ιθ'.

4) Αὐτόθι ι' 2.

5) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων κινήσεως α'.

6) Αὐτόθι β'.

7) Αὐτόθι ζ'.

8) Αὐτόθι η'.

9) Αὐτόθι ια'.

10) G. Cuvier, αὐτόθι σ. 130—166 καὶ 827—8.

11) Ὅρα Παράρτημα δεύτερον ἐν τέλει.

1) Πλάτωνος. Τιμαῖος ἢ περὶ φύσεως, σ. 29,30.

θεμελιώδη ἀρχὴν παραδεχόμεθα καὶ ἡμεῖς ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Νέας Διαθήκης ἀρυόμενοι.

Ὡς πρὸς τὴν μόρφωσιν τῆς γῆς κατενόησαν οἱ Ἕλληνας φιλόσοφοι τὴν τε ἐπίδρασιν τοῦ πυρός καὶ τὴν τοῦ ὕδατος. Οὕτω, κατὰ τὸν Πυθαγόραν¹, οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ ἀποθνήσκει, τὰ μέρη μόνον ἀλλοιοῦνται καὶ μεταβάλλουσι μορφήν, τὸ δὲ σύνολον διατηρεῖται ἀπαραμειώτον ἐπὶ παραδείγματι, γαῖα μετεβλήθησιν εἰς θάλασσαν καὶ τάνάπαινον, πεδιᾶδες ἐξεχώθησαν καὶ λόφοι ἀνυψώθησαν, ἔλη ἀπεξηρήνθησαν καὶ ξηραὶ ἐπλημμύρησαν, πηγαὶ κατὰ τοὺς σεισμοὺς ἐστέρησαν καὶ ἄλλαι ἀνέβλυσαν, χῶραι κατεποντίστησαν, νῆσοι διὰ τῆς προσχώσεως ἠνώθησαν πρὸς τὴν χέρσον καὶ ἰσθμοὶ ἀπεχωρίσθησαν εἰς νήσους, ὕδατα ἀπελιθώθησαν, ἠφαίστεια ἠνεώχθησαν ἐξερύγοντα τὸ ἐσωτερικὸν πῦρ καὶ ἄλλων αἱ φλόγες ἐσβέσθησαν. Καὶ τοιαῦτα μὲν ἐδογματίζον οἱ περὶ τὸν Πυθαγόραν διὰ μόνης δὲ τῆς μεγαλοφυΐας αὐτοῦ Ἐμπεδοκλῆς ὁ ἀκραγαντινὸς ἐμάντευσεν ὅτι τὰ ὄρη τῆς γῆς ἐξηγέρθησαν καὶ ἐκορυφώθησαν τῇ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ τοῦ ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῆς γῆς ὑπολανθάνοντος πυρός².

Κατὰ δὲ τὸν Σταγειρίτην «Οὐκ αἰεὶ δ' οἱ αὐνοτοὶ τόποι τῆς γῆς οὔτ' ἐνυγροὶ εἰσιν, οὔτε ξηροὶ, ἀλλὰ μεταβάλλουσι κατὰ τὰς τῶν ποταμῶν γενέσεις καὶ τὰς ἀπολείψεις· διὸ καὶ κατὰ τὴν ἠπειρον μεταβάλλει καὶ τὴν θάλατταν, καὶ οὐκ αἰεὶ τὰ μὲν γῆ, τὰ δὲ θάλαττα διατελεῖ πάντα τὸν χρόνον, ἀλλὰ κινεῖται θάλαττα μὲν ὅπου χέρσος, ἐνθα δὲ νῦν θάλαττα, πάλιν ἐνταῦθα γῆ³. . . Ἀλλὰ πάντων τούτων αἴτιον εἶναι ὑποληπτέον ὅτι κινεῖται διὰ χρόνων εἰμαρμένων, οἷον ἐν ταῖς κατ' ἐνιαυτὸν ὥραις χειμῶν, οὕτω περιόδου πινὸς μεγάλης μέγας χειμῶν καὶ ὑπερβολῆ πῶμβρων. Αὕτη δ' οὐκ αἰεὶ κατὰ τοὺς αὐτοὺς τόπους, ἀλλ' ὡσπερ ὁ καλούμενος ἐπὶ Δευκαλίωνος κατακλυσμὸς⁴. . . Τῷ χρόνῳ δὲ ταῦτα κινεῖται γενόμενα μᾶλλον, θάτερα δ' ἐλάττω τὰ ἐμυδρα, ἕως ἂν ἔλθῃ πάλιν ἢ καταβολὴ τῆς περιόδου τῆς αὐτῆς. Ἐπεὶ δ' ἀνάγκη τοῦ ὅλου γίνεσθαι μὲν τινα μεταβολήν,

μη μόντοι γενέσιν καὶ φθορὰν, εἴπερ μένει τὸ πᾶν, ἀνάγκη, καθάπερ ἡμεῖς λέγομεν, μὴ τοὺς αὐτοὺς αἰεὶ τόπους ὑγροὺς τ' εἶναι θάλαττη καὶ ποταμοῖς καὶ ξηροῦς. Δηλοῖ δὲ τὸ κινούμενον· οὗς γὰρ φαμέν ἀρχαιοτάτους εἶναι τῶν ἀνθρώπων, Αἰγυπτίους, τούτων ἡ χώρα πᾶσα γενοῦν φαίνεται καὶ οὕσα τοῦ ποταμοῦ ἔργον¹. . . Φανερόν τοίνυν, ἐπεὶ ὁ τε χρόνος οὐχ ὑπολείπει καὶ τὸ ὅλον αἰδίον, ὅτι οὐθ' ὁ Ἰάναϊς ποταμὸς, οὐθ' ὁ Νεῖλος αἰεὶ ἔρρει, ἀλλ' ἦν ποτε ξηρὸς ὁ τόπος ὅθεν βέουσι· κατὰ γὰρ ἔργον ἔχει αὐτῶν πέρας, ὁ δὲ χρόνος οὐκ ἔχει. Ὁμοίως δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀρμόσει ποταμῶν λέγειν. Ἀλλὰ μὴν εἴπερ οἱ ποταμοὶ γίνονται καὶ φθείρονται καὶ μὴ αἰεὶ οἱ αὐτοὶ τόποι τῆς γῆς ἐνυδροὶ, καὶ τὴν θάλατταν ἀνάγκη μεταβάλλειν ὁμοίως. Ἦς καὶ θαλάττης τὰ μὲν ἀπολείπουσιν τὰ δ' ἐπιούσης αἰεὶ, φανερόν ὅτι τῆς πάσης γῆς οὐκ αἰεὶ τὰ αὐτὰ τὰ μὲν ἐστὶ θάλαττα, τὰ δ' ἠπειρος, ἀλλὰ μεταβάλλει τῷ χρόνῳ πάντα²· καὶ ἡ Ἥθῃ γὰρ σεισμὸς ἐν τόποις τισὶ γινόμενος οὐ πρότερον ἔληξε, πρὶν ἐκρήξας εἰς τὸν οὐπὲρ γῆς τόπον φανερώς, ὡσπερ ἐκνεφίας ἐξῆλθεν ὁ κινήσας ἄνεμος, οἷον καὶ περὶ Ἡράκλειαν ἐγένετο τὴν ἐν τῷ Πόντῳ νεωστί, καὶ πρότερον περὶ τὴν Ἰεράν νῆσον· αὕτη δ' ἐστὶ μία τῶν Αἰόλου καλουμένων νήσων· ἐν ταύτῃ γὰρ κινεῖται τὴν γῆν, καὶ ἀνέει οἶον λοφώδης ὄγκος μετὰ ψόφου· τέλος δὲ ῥαγέντος ἐξῆλθε πνεῦμα πολὺ καὶ τὸν φέφαλον καὶ τὴν τέφραν κινήσει, καὶ τὴν τε Λιπαραίων πόλιν οὕσαν οὐκ ἔπαυσε ἀπετέφρωσε καὶ εἰς ἐνίας τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων ἦλθεν. Καὶ νῦν ἐτι ὅπου τὸ ἀναφύσημα τοῦτο ἐγένετο δῆλον ἐστὶ· καὶ κατὰ τὸν γενομένου πυρός· ἐν τῇ γῇ ταύτην οἰητέον εἶναι τὴν αἰτίαν ὅταν κοπτόμενον ἐκρησθῆ, πρῶτον εἰς μικρὰ κερματισθέντος τοῦ αἴερος³.

Ὁ δ' Ἐρατοσθένης ἀεπιφέρει τὸ πλῆθος τῶν ἐν μέρει μετασχηματισμῶν αὐτῆς (τῆς γῆς), νοὶ συμβαίνοισιν ἐκ τῆς ὕδατος καὶ πυρός καὶ σεισμῶν καὶ ἀναφουσημάτων καὶ ἄλλων τοιούτων⁴.

Ὁ δὲ Στράτων ὁ λαμψακηνὸς ἀφῆσιν οἰεσθαι τὸν Εὐξείνον μὴ ἔχειν πρότερον τὸ κατὰ Βυζάντιον στόμα, τοὺς δὲ ποταμοὺς βιάσασθαι καὶ ἀνοῖξαι τοὺς εἰς αὐτὸν ἐμβάλλοντας.

1) Sir Ch. Lyell. Principes de géologie, trad. par M. J. Ginestou (ἐν Παρισίοις, 1873. 2 Τόμ. 8^{ον}). Τόμ. Α' σ. 21—23.

2) Muller. Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας μετὰ φρ. Κυπριανοῦ (ἐν Ἀθήναις 1867—8. 2 Τόμ. 8^{ον}). Τόμ. Α' σ. 380.

3) Ἀριστοτέλους. Μετεωρολογικῶν Α' ιδ' 1.

4) Αὐτόθι 20, 21.

1) Ἀριστοτέλους. Μετεωρολογικῶν 24—26.

2) Αὐτόθι 31, 32.

3) Αὐτόθι Β' η' 18—20.

4) Στράτωνος Α' γ' 3.

»τας, εἴτ' ἐκπεσεῖν τὸ ὕδωρ εἰς τὴν Προπον-
»τιδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον, τὸ δ' αὐτὸ συμ-
»βῆναι καὶ περὶ τὴν καθ' ἡμᾶς θάλατταν (τὴν
»Μεσόγειον)· καὶ γὰρ ἐνταῦθα τὸν κατὰ στή-
»λας ἐκραγῆναι πόρον, πληρωθείσης ὑπὸ τῶν
»ποταμῶν τῆς θαλάττης, κατὰ δὲ τὴν ἔκρυσιν
»ἀνακαλυφθῆναι τὰ τεναγώδη πρότερον. . .
»καὶ βραχυτάτα μὲν εἶναι τὰ περὶ τὸν Πόντον,
»τὸ δὲ κρητικὸν καὶ σικελικὸν καὶ σαρδῶον
»πέλαγος σφόδρα βυθία· τῶν γὰρ ποταμῶν
»πλείστων καὶ μεγίστων ρεόντων ἀπὸ τῆς ἄρ-
»κτου καὶ τῆς ἀνατολῆς, ἐκεῖνα μὲν ἰλύος πλη-
»ρουσθαι, τὰ ἄλλα δὲ μένειν βυθία. . . δοκεῖν
»δὲ καθ' ἡμετέρας τὸν Πόντον ὅλον εἰς ὕστε-
»ρον, ἂν μένωσιν αἱ ἐπιρροαὶ τοιαῦται¹».

Ὁ δὲ Στράβων συμπληρῶν τὸν Στράτωνα
λέγει· «Πρὸς γὰρ τὸ μετεωρίζεσθαι ταύτην (τὴν
»θάλασσαν) καὶ ταπεινοῦσθαι καὶ ἐπικλύζειν
»τόπους τινὰς καὶ ἀναχωρεῖν ἀπ' αὐτῶν οὐ
»τοῦτο ἔστιν αἴτιον τὸ ἄλλα καὶ ἄλλα ἐδάφη
»τὰ μὲν ταπεινότερα εἶναι, τὰ δὲ ὑψηλότερα,
»ἀλλὰ τὸ τὰ αὐτὰ ἐδάφη ποτὲ μὲν μετεωρί-
»ζεσθαι ποτὲ δ' αὖ ταπεινοῦσθαι καὶ συνεξάλ-
»κρειν ἢ συνενδιδοῦναι τὸ πέλαγος· ἐξαρθὲν μὲν
»γὰρ ἐπικλύσαι ἂν, ταπεινωθὲν δὲ ἀναδράμοι
»ἂν εἰς τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν. . . λοιπὸν οὖν
»καί τινα τὰ ἐδάφη ἢ τὸ τῆς θαλάττης ὑπο-
»κείμενον ἢ τὸ ἐπικλυζόμενον, μᾶλλον δὲ τὸ
»ὑψαλον· πολὺ γὰρ εὐκίνητότερον καὶ μεταβο-
»ρῆσθαι θάκτους δέξασθαι δυνάμενον τὸ ἔνυγρον²»·
καὶ παρακατιῶν· «Μᾶλλον δ' ἀπὸ τῶν φανε-
»ρωτέρων καὶ τῶν καθ' ἡμέραν τρόπον τινὰ
»ὀρωμένων ἀναπτέον τὸν λόγον· καὶ γὰρ κα-
»τακλυσμοὶ καὶ σεισμοὶ καὶ ἀραφνίσματα καὶ
»ἀνοσιβήσεις τῆς ὑψαλον γῆς μετεωρίζουσι καὶ
»τὴν θάλατταν, αἱ δὲ συνίησεις ταπεινοῦσιν
»αὐτήν· οὐ γὰρ μύδροι μὲν ἀνενεχθῆναι δύνα-
»νται καὶ μικραὶ νῆσοι, μεγάλα δ' οὐ· οὐδὲ νῆ-
»σοι μὲν, ἡπειροὶ δ' οὐ· ὁμοίως δὲ καὶ συνίη-
»σεις καὶ μικραὶ καὶ μεγάλαί γέγονιν· ἂν, εἴπερ
»καὶ χάσματα καὶ καταπόσεις χωρίων καὶ κα-
»τοικιῶν, ὡς ἐπὶ Βούρας τε καὶ Βιζώνης καὶ
»ἄλλων πλειόνων, ὑπὸ σεισμοῦ γενέσθαι φασί³».

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἐν γένει αἰτίων τῆς
διαμορφώσεως τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς. Τί δὲ περὶ
τῶν ἐπ' αὐτῆς ζώντων ἐφρόνουσιν οἱ Ἕλληες;

Παρ' Ἀναξιμάνδρῳ, φιλοσόφῳ μιλησίῳ, γεν-
νηθέντι τῷ 610 π. Χ. ὑπολανθάνει ἡ δοξασία,

ὡς πρὸς τὴν ἀρχικὴν τοῦ ἀνθρώπου γέννησιν,
τῆς βηθμιαίας μεταμορφώσεως τῶν ὄντων
(évolution)¹, ἡ χθὲς καὶ πρῶν ὑπὸ τοῦ La-
marck ἀναπτυχθεῖσα, ἐν ᾧ παρὰ Πυθαγόρῃ ἡ
τῆς αὐτομάτου γεννήσεως (génération équi-
voque) ὑπεμφαίνεται².

Ἄλλὰ καὶ τῆς παλαιοντολογίας ἀμυδρὰν
τινα ἰδέαν συνέλαβον· διότι ὁ μὲν Ξενοφάνης ὁ
κολοφώνιος, ζῶν τῷ 535 ἔτει π. Χ. μνείαν
ποιεῖται ὄστρακοδέρμων καὶ φωκαινῶν καὶ
ἰχθύων ἀπεξηραμένων ἐν τῇ ἰλύϊ καὶ εὐρεθέντων
εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς
τῶν ὑψηλοτέρων ὄρεων³. ὁ δ' Ἐμπεδοκλῆς πε-
ριγράφει τὰς δυσμορφίας καὶ τὸ κατεσκληρὸς
παλαιτάτων ζῶων⁴. ὁ δὲ Θεόφραστος ἀναφέρει
ὄρυκτους ἰχθύας⁵. οἱ δὲ Στωϊκοὶ ἐδίδασκον ὅτι
ἡ γῆ ἐν ἀρχῇ παρήγαγε ζῶα γιγανταία, ὧν τὰ
εἶδη πρὸ χρόνου μακροῦ ἀπωλέσθησαν⁶.

Μετὰ τὴν ἐπιτροχάδην ταύτην περὶ τινων
γνώσεων τῆς φυσικῆς ἱστορίας παρὰ τοῖς προ-
γενεστέροις Ἕλλησι προθεωρίαν, φέρε ἴδωμεν,
φιλόμουσος ὁμήγυρις, τί παρὰ τῶν μεταγενε-
στέρων συνεγράφη.

Α'. Φυσικὴ ἱστορία ἐν γένει.

1. Ἀναστασίου Γορδίου ἱερομονάχου τοῦ
ἀκαρνανός. Ὀνομασία τῶν ζῶων, δένδρων καὶ
βοτανῶν μὲ σημεῖωμα τῆς ἑλληνικῆς λέξεως
καὶ τῆς ἀπλῆς (περὶ τὸ 1720) ἀνέκδοτος.

2. Γεωργίου Βεντότη Ζακυνθίου. Περιγραφή
τοῦ παντός, ἤτοι ἱστορία φυσικὴ. ἐν Βιέννῃ
1792. Τόμ. 2 εἰς 8^ο.

3. Στεφάνου Οἰκονόμου. Στοιχεῖα τῆς φυ-
σικῆς ἱστορίας (περὶ τὸ 1810) ἀνέκδοτα.

4. Μανουὴλ καὶ Κυριακοῦ Καπετανάκη.
Εἰκονολογία παιδική, περιέχουσα ἄθροισμα φυ-
τῶν, ὄρυκτῶν κλ. καὶ τὰς περιγραφὰς αὐτῶν
(ἐκ τῶν τοῦ Φραγκίσκου Ι. Βερτούχ). ἐν Βιέν-
νῃ 1810—12. Τόμ. 10 εἰς 4^ο.

5. Ἀγγέλου Δελλαδέκιμα κεφαλληνός. Λό-
γος περὶ φυσικῆς ἱστορίας. ἐν Παταβίῳ 1814
εἰς 8^ο.

1) G. Cuvier, αὐτ. σελ. 91.

2) Ch. Lyell, αὐτ. σ. 24.

3) Ch. Lyell, αὐτ.

4) Muller, αὐτ. σ. 383.

5) Θεοφράστου. Περὶ ἰχθύων τῶν ἐν τῷ ξηρῷ
διαμενόντων. 7, 8.

6) Ch. Lyell, αὐτ. σ. 27.

1) Στράβωνος Α' γ' 4.

2) Αὐτόθι 5.

3) Αὐτόθι 10.

6. Γεωργίου Θεοχαροπούλου πελοποννησίου. Σύντομος φυσική ιστορία (περί τὸ 1830) ἀνέκδοτος.

7. Μιλτιάδου Γκαρπολά. Ἐπιτομή τῆς φυσικῆς ιστορίας. ἐν Ἀθήναις 1849 εἰς 16^{ον} μετὰ πινάκων.

8. Κωνσταντίνου Βαρβάτη. Ἐγχειρίδιον φυσικῆς ιστορίας. ἐκδ. α' ἐν Ἀθήναις 1865, ἐκδ. ε' αὐτ. 1872, ἐκδ. ζ' αὐτ. 1879 εἰς 16^{ον} μετὰ πινάκων.

9. Ξαβερίου Λάνδερερ. Ἀνάλεκτα κοινωφελῶν διατριβῶν (α' βασιλείων τῶν ὀρυκτῶν, β' βασιλείων τῶν φυτῶν, γ' βασιλείων τῶν ζώων). ἐν Ἀθήναις 1871 εἰς 8^{ον}.

10. Ἀνδρέου Κορομηλά. Φυσικῆς ιστορίας συλλογή. ἐν Ἀθήναις 1871 εἰς 16^{ον} μετὰ πινάκων.

11. Αἰμιλίου Νοννόττη. Ἐπιτομή φυσικῆς ιστορίας (ἐκ τῶν τοῦ Milne Edwards). ἐν Κων/πόλει 1873 εἰς 16^{ον}.

12. Σπυρίδωνος Μηλιαράκη. Ἐγχειρίδιον φυσικῆς ιστορίας (ἐκ τῶν τοῦ Carl Koppe). ἐκδ. α' ἐν Ἀθήναις 1874, ἐκδ. β' αὐτ. 1879 εἰς 16^{ον} μετὰ πινάκων.

13. Σπυρίδωνος Μηλιαράκη. Μαθήματα ἐκ τῆς φυσικῆς ιστορίας. ἐκδ. α' ἐν Ἀθήναις 1877, ἐκδ. β' αὐτ. 1880 εἰς 16^{ον} μετὰ πινάκων.

14. Δημητρίου Η. Κυριακοπούλου καὶ Β. Σ. Γκολφίνοπούλου. Στοιχειώδης φυσική ιστορία. ἐν Ἀθήναις 1878 εἰς 8^{ον} μετὰ πινάκων.

15. Δημητρίου Η. Κυριακοπούλου. Στοιχειώδης φυσική ιστορία. ἐν Ἀθήναις 1880 εἰς 16^{ον} μετὰ πινάκων.

β) Βοτανική.

16. Λέοντος Ἀλλαπίου. De mandragora (περί τὸ 1650) ἀνέκδοτος.

17. Δημητρίου Ἀγκυράμου. Βοτανικὸν λεξικόν—ἐλληνικόν, λατινικόν, γαλλικόν, ἀραβικόν, περσικόν καὶ τουρκικόν—(περί τὸ 1780) ἀνέκδοτον.

18. Γεωργίου Ζαβείρα. Ὀνοματολογία βοτανική τετράγλωσσος (ἐλληνική, ἀπλοελληνική, λατινική καὶ οὐγγαρική) ἐν Πέστη 1787 εἰς 8^{ον}.

19. Γερασίου Γρηγορίνη κεφαλλήνος. Réflexions sur la végétation. ἐν Ἀλλῆ 1794 εἰς 8^{ον}.

20. Εὐσταθίου Ἀθανασίου. Historia radices scillæ marinæ. ἐν Ἀλλῆ 1794 εἰς 4^{ον}.

21. Λόγος εἰσαγωγικὸς περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ προόδου τῆς φυσικῆς ιστορίας, ἰδιαιτέρως δὲ τῆς βοτανικῆς. ἐν Βιέννῃ 1798 εἰς 8^{ον}.

22. Ἀγγέλου Δελλαδέκιμα. Παρατηρήσεις περὶ ἀμανιτῶν. ἐν Παταβίῳ 1815 εἰς 8^{ον}.

23. Πέτρου Βελλαράξ ἐξ Ἰωαννίνων. Βοτανική (ἐκ τῶν τοῦ Ζακῆνου). ἐν Βιέννῃ 1820 εἰς 8^{ον}.

24. Νικολάου Δαλλαπόρτα. Prospetto delle piante che si trovano nell'isola di Cefalonia e che si possono adoperare a titoli di remedi od alimenti. ἐν Γενεύῃ 1838 εἰς 8^{ον}.

25. Κωνσταντίνου Ν. Φράκας. Στοιχεῖα τῆς βοτανικῆς καὶ περιγραφή τῶν ἐντοπιῶν ὡς ἰατρικὰ χρῆσιμων φυτῶν. ἐν Ἀθήναις 1838 εἰς 16^{ον}.

26. Διονυσίου Πύρρου. Βοτανική πρακτική. ἐν Ἀθήναις 1838. Τόμ. 2 εἰς 8^{ον} μετὰ πινάκων.

27. Ξαβερίου Λάνδερερ. Ἐγχειρίδιον βοτανικῆς. ἐν Ἀθήναις 1845 εἰς 8^{ον}.

28. Χριστοφάρου Λαβράνου. Βοτανικῆς Στοιχεῖα. ἐν Κερκύρῃ 1853 εἰς 8^{ον}.

29. Γεωργίου Αζμπίση. Βοτανική. ἐν Κων/πόλει 1879 εἰς 8^{ον} μετὰ πινάκων.

30. Εὐσταθίου Πονηροπούλου. Πραγματεῖα περὶ κυτταρώδους ἰστοῦ. ἐν Ἀθήναις 1879 εἰς 16^{ον} μετὰ πινάκων.

31. Κωνσταντίνου Χ. Μεταξᾶ. Βοτανικῆς στοιχειώδεις γνώσεις. ἐν Κων/πόλει 1879 εἰς 16^{ον}.

32. Κωνσταντίνου Χ. Μεταξᾶ. Πίνακες βοτανικῆς. ἐν Κων/πόλει 1879 εἰς φύλλον.

33. Εὐσταθίου Πονηροπούλου. Στοιχεῖα βοτανικῆς. ἐν Ἀθήναις 1880 εἰς 8^{ον} μετὰ πινάκων.

34. Αἰμιλίου Νοννόττη. Βοτανική. ἐν Κων/πόλει 1881 εἰς 16^{ον} μετὰ πινάκων.

35. Εὐσταθίου Πονηροπούλου. Στοιχειώδης φυτολογία. ἐν Ἀθήναις 1882 εἰς 16^{ον} μετὰ πινάκων.

γ) Ζωολογία.

36. Ἀγαπητοῦ Κασσιανοῦ. Περί ἱερκοτροφίας (περί τὸ 1460) ἀνέκδοτος.

37. Δαμασκηνοῦ ἀρχιερέως Στουδίτου. Περί τῶν πετεινῶν, ὀρνέων καὶ τῶν χερσαίων ζώων καὶ περὶ τῶν θαλασσίων. ἐκδ. α' ἐν Ἐνετίῃ 1603, ἐκδ. β' αὐτ. 1643, ἐκδ. γ' αὐτ. 1743, ἐκδ. δ' αὐτ. 1760 εἰς 8^{ον}.

38. Μαρίνου Χαρθούρη κεφαλληνός. Περιγραφή ενός θαλασσίου ζώου εις τὰς Ἑνετῶν νήσους ἀρμενιστάρι λεγομένου, πολὺ χρήσιμος διὰ τὴν φυσικὴν ἱστορίαν. ἐν Γαυρίνῳ (1760) εἰς 8^ο.

39. Κηρύκου Χαιρέτου κρητός. Ἐγχειρίδιον τῆς ζωικῆς τῶν ζῶων οἰκονομίας. ἐν Ἑνετίᾳ 1798 εἰς 8^ο.

40. Ἀποστόλου Ἀρσάκη. De piscium cerebro et medulla spinelli. ἐν Ἄλλῃ 1813 εἰς 8^ο.

41. Ἰωάννου Βούρου χίου. Περὶ τοῦ τέρατος τῆς Ἐρμουπόλεως. ἐν Ἐρμουπόλει 1834 εἰς 8^ο.

42. Ἰωσήφ Δέ-Κιγάλλα θηραίου. Ἐπιστολὴ περὶ τοῦ τέρατος τῆς Ἐρμουπόλεως. ἐν Ἀθήναις 1834 εἰς 8^ο.

43. Ἰωάννου Βούρου. Περὶ τριῶν ἰχθύων τῶν ἀρχαίων συγγραφέων. ἐν Ἀθήναις 1844 εἰς 8^ο.

44. Ξαβηρίου Λάνδερερ. Ἐγχειρίδιον φαρμακευτικῆς ζωολογίας. ἐν Ἀθήναις 1844 εἰς 8^ο.

45. Τιμολέοντος Ε. Δρακούλη. Στοιχειώδης πραγματεία τῆς ζωολογίας (ἐκ τῶν τοῦ Milne Edwards). ἐν Ἀθήναις 1849—50. Τόμ. 2 εἰς 8^ο.

46. Πέτρου Ψαρᾶ. Στοιχειώδης ζωολογία. ἐκδ. α' ἐν Λονδίνῳ 1869, ἐκδ. β' αὐτ. 1872, ἐκδ. γ' αὐτ. 1876 εἰς 16^ο μετὰ πινάκων.

47. Ἀριστομένους Χλωροῦ. Παιδικὴ Ζωολογία. ἐκδ. α' ἐν Κων/πόλει 1870, ἐκδ. β' αὐτ. 1875, ἐκδ. γ' αὐτ. 1880 εἰς 16^ο μετὰ πινάκων.

48. Μοσχονησίου. Ὁ ἀλάνθαστος κυνηγός, ἦτοι ὁ ὀδηγός τοῦ κυνηγέτου (ἐκ τῶν τοῦ Marksmann). ἐν Ἀθήναις 1872 εἰς 8^ο.

49. Ἀρσινόης Γρηγορίου Παππαδοπούλου. Ζωολογία (ἐκ τῶν τῆς Mme Carpantier). ἐν Ἀθήναις 1876 εἰς 12^ο.

50. Γεωργίου Λαμπίση. Ζωολογία. ἐκδ. α' ἐν Κων/πόλει 1876, ἐκδ. β' αὐτ. 1880, ἐκδ. γ' αὐτ. 1882 εἰς 8^ο μετὰ πινάκων.

51. Ἰωάννου Α. Βρετοῦ. Ζωολογία. ἐκδ. ζ' ἐν Κων/πόλει 1877, ἐκδ. η' αὐτ. 1879 εἰς 16^ο μετὰ πινάκων.

52. Κωνσταντίνου Ἰωάννου Μχροῦδη. Περὶ τῆς χρησιμότητος τῶν πτηνῶν. ἐν Ἀθήναις 1880 εἰς 8^ο μετὰ πινάκων.

53. Αἰμιλίου Νοννόττη. Ζωολογία. ἐν Κων/πόλει 1880 εἰς 16^ο μετὰ πινάκων.

54. Χριστοφόρου Σαμαρτσίδου. Ζωολογία. ἐν Κων/πόλει 1881 εἰς 16^ο μετὰ πινάκων.

55. Πέτρου Ψαρᾶ. Ὁ ζωολογικὸς κῆπος τῶν παιδῶν. ἐν Ἀθήναις 1882 εἰς 16^ο μετὰ πινάκων.

δ) Γεωλογία καὶ ὄρυκτολογία.

56. Δημητρίου Μόσχου. Ὑπομνημάτιον εἰς τὸ περὶ λίθων ποίημα τοῦ Ὀρφέως (περὶ τὸ 1500) ἀνέκδοτον.

57. Ἱεροθέου κεφαλληνός. Περὶ τοῦ ἐν Κεφαλληνίᾳ σειμοῦ τῇ 30 Ἰουλίου 1627 (περὶ τὸ 1628) ἀνέκδοτον.

58. Λέοντος Ἀλλατίου. De magnete libri III (περὶ τὸ 1640) ἀνέκδοτα.

59. Ἰωαννικίου ἱερομονάχου Μαρκοῦ κερκυραίου. Πραγματεία περὶ μετάλλων (περὶ τὸ 1640) ἀνέκδοτος.

60. Ἀντωνίου Δελένδα ἐκ Θήρας. Περιγραφή τῆς τοῦ 1707 ἠφαιστειακῆς ἐκρήξεως τῆς Καμμένης (περὶ τὸ 1708) ἀνέκδοτος.

61. Ἀγγέλου Δελλαδέκιμα. Πραγματεία περὶ γεωλογίας. ἐν Ἑνετίᾳ 1816 εἰς 8^ο.

62. Ἰωάννου Βούρου. Περὶ τῶν ἠφαιστειακῶν ἐκρήξεων τῆς νήσου Θήρας. ἐν Ἀθήναις 1837 εἰς 8^ο.

63. Ξαβηρίου Λάνδερερ. Ἐγχειρίδιον ὄρυκτολογίας. ἐν Ἀθήναις 1845 εἰς 8^ο.

64. Πέτρου Βερῶνος. Μαγνητολογία, ἦτοι ἐρμηνεία τῶν φυσικῶν ἰδιοτήτων τῶν μαγνητῶν. ἐν Ἀθήναις 1853 εἰς 8^ο.

65. Πέτρου Βουγιούκα. Περιγραφή σύντομος τῶν ὄρυκτῶν τῆς Ἑλλάδος. ἐν Ἀθήναις 1856 εἰς 8^ο.

66. Πέτρου Βουγιούκα. Περὶ τῆς θηραϊκῆς γῆς πραγματεία (ἐκ τοῦ γερμαν.). ἐν Ἀθήναις 1858 εἰς 8^ο.

67. Γεωργίου Σερούτου. Περὶ σειμοῦ καὶ ἠφαιστου. ἐν Κων/πόλει 1867 εἰς 8^ο.

68. Δανιὴλ Πετρούλια. Λόγοι ἐν λίθοις, ἢ ἡ Γραφὴ βεβαιουμένη ὑπὸ τῆς γεωλογίας (ἐκ τῶν τοῦ Δομενίκου Μακωσλάνδου). ἐν Ἀθήναις 1867 εἰς 8^ο.

69. Κωνσταντίνου Μητσουπούλου. Περὶ γαληνίτου, ἦτοι ἐνθείου μολύβδου συμφοῦς μετὰ σφαλερίτου, ἦτοι ἐνθείου ψευδαργύρου. ἐν Ἀθήναις 1875 εἰς 8^ο.

70. Ἀνδρέα Κορδέλλα. Ἡ Ἑλλὰς ἐξεταζομένη γεωλογικῶς καὶ ὄρυκτολογικῶς. ἐν Ἀθήναις 1878 εἰς 8^ο.

71. Αἰμιλίου Νοννόττη. Ὀρυκτολογία καὶ

γεωλογία. ἐν Κων/πόλει 1882 εἰς 16^{ον} μετὰ πινάκων.

Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενομένου ἐξαιτούμαι, φιλόμουσος ὁμήγυρις, τὴν ὑμετέραν ἐπιεικῆ ψῆφον καὶ ἀπαξ καὶ δις καὶ πολλάκις, ἐπόμενος τῷ παραδείγματι Κωνσταντίνου τοῦ Ὑψηλάντου, ὅστις ἐν τε τῇ προεισαγωγῇ καὶ ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἐν τῷ τέλει τῆς παρ' αὐτοῦ γενομένης μεταφράσεως τῆς ὀχρωματικῆς τοῦ Vanhan ἐπανειλημμένως ἐπικαλεῖται τὴν τοῦ ἀναγνώστου ἐπιείκειαν. Εἰ δὲ τὸ δοκίμιον τοῦτο ἐλάμβανεν ἤδη πέρας, καὶ μὴ παρηκολουθεῖτο ἐν ἑτέρῃ συνεδριάζει ὑπὸ τῆς ἀναγκαιᾶς συνεισφοράς τοῦ προαγγελθέντος «Καταλόγου», ἐκρίνον ἂν τότε προτιμότεραν τὴν εὐσεβῆ ἐπιφώνησιν, δι' ἧς οἱ ἡμέτεροι γονεῖς ἐπέστερον ἐκάστην αὐτῶν συγγραφήν ἀνακράζοντες «Ἔλος καὶ τῷ Θεῷ δόξα»· διότι οἱ ἀοιδμοὶ ἐκεῖνοι ἄνδρες ὀρθῶς ἐφρόνουσιν ὅτι ὀφείλει πᾶς ἄνθρωπος ἐν παντὶ αὐτοῦ ἔργῳ «ἐκ Θεοῦ ἄρχεσθαι καὶ εἰς Θεὸν τελευτᾶν».

Σ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

ΦΥΤΑ ΠΑΡΑ ΘΕΟΦΡΑΣΤΩ.

Α' ΑΚΟΤΥΛΗΔΟΝΑ (ACOTYLEDONAE).

ΚΛΑΣΙΣ Α' ΚΡΥΠΤΟΓΑΜΩΝ (ACOTYLEDONIA).

1. γένος ψυκῶδες (*algae*).

Τὸ ψυκος¹, ψυκος τὸ πλατύφυλλον², ὁ ζωστήρ³, τὸ πρᾶσον⁴, ψυκος τὸ τριχόφυλλον⁵, ψυκος τὸ πόντιον⁶, τὸ ψυκίον⁷, ψοῖνιξ ὁ πόντιος⁸.

2. γένος μυκητῶδες (*fungi*).

Ὁ μύκης⁹, τὸ ὕδνον¹⁰, ὁ πέζις¹¹, τὸ κεραύ-

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Δ' ζ' 2.
- 2) Αὐτόθι.
- 3) Αὐτόθι.
- 4) Αὐτόθι.
- 5) Αὐτόθι 3.
- 6) Αὐτόθι 4.
- 7) Αὐτόθι Δ' ζ' 3.
- 8) Αὐτόθι Δ' ζ' 10.
- 9) Αὐτόθι Α' α' 11.
- 10) Αὐτόθι.
- 11) Αὐτόθι Α' ζ' 5.

νιον¹, ὁ ἥλος², τὸ ἀσχιον³, ἡ ἐρυσίθη⁴, ὁ κράμβος⁵, ὁ λοπάς⁶, τὸ ἀρχνιον⁷.

3. γένος λειχηνιῶδες (*lichenes*).

Τὸ λειχηνιᾶν τῆς ἐλάας⁸.

4. γένος βρυῶδες (*musci*).

Τὸ βρύον⁹, τὸ ἱπνον¹⁰, ἡ ἱκμη¹¹, ὁ μήνανθος¹², τὸ φάσκον¹³.

5. γένος πτεριδῶδες (*filices*).

Ἡ πτερίς¹⁴, πτερίς ἡ μεγάλη¹⁵, ἡ θηλύπτερις¹⁶, τὸ ἀδιαντον¹⁷, ἀδιαντον τὸ λευκόν¹⁸, ἀδιαντον τὸ μέλαν¹⁹, ἀδιαντον τὸ τριχομανές²⁰, τὸ σκολόπενδρον²¹, τὸ πολυπόδιον²², τὸ ἡμίονον²³.

Β' ΜΟΝΟΚΟΤΥΛΗΔΟΝΑ (MONOCOTYLEDONAE).

ΚΛΑΣΙΣ Β' ΥΠΟΓΥΝΩΝ (MONOHYPOGYNIA).

1. γένος καλαμῶδες (*juncaceae*).

1^α. εἶδος καλαμῶδες (*juncus*).

Ὁ κάλαμος²⁴, κάλαμος ὁ ἐπίγειος²⁵, κάλαμος ὁ ἀύλητικός²⁶, κάλαμος ὁ τοξικός²⁷, κάλαμος ὁ πλόκιμος²⁸, κάλαμος ὁ ζευγίτης²⁹, κάλαμος ὁ

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Α' ζ' 5.
- 2) Αὐτόθι Δ' ιδ' 3.
- 3) Αὐτόθι Α' ζ' 9.
- 4) Αὐτόθι Θ' ι' 1.
- 5) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Ε' ι' 1.
- 6) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Δ' ιδ' 3.
- 7) Αὐτόθι 10.
- 8) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Ε' θ' 10.
- 9) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Δ' ζ' 6.
- 10) Αὐτόθι Δ' ι' 1.
- 11) Αὐτόθι.
- 12) Αὐτόθι.
- 13) Αὐτόθι Γ' η' 6.
- 14) Αὐτόθι Α' ι' 5.
- 15) Αὐτόθι Ι' ιγ' 6.
- 16) Αὐτόθι Ι' ιη' 8.
- 17) Αὐτόθι Η' ι' 4.
- 18) Αὐτόθι Η' ιδ' 1.
- 19) Αὐτόθι.
- 20) Αὐτόθι.
- 21) Αὐτόθι Ι' ιη' 7.
- 22) Αὐτόθι Ι' κ' 4.
- 23) Αὐτόθι Ι' ιη' 7.
- 24) Αὐτόθι Α' δ' 2.
- 25) Αὐτόθι Δ' ια' 13.
- 26) Αὐτόθι 1.
- 27) Αὐτόθι 11.
- 28) Αὐτόθι 3.
- 29) Αὐτόθι.

βομβυκίας¹, κάλαμος ὁ εὐνουχίας², κάλαμος ὁ συριγγίας³, κάλαμος ὁ εἰλετίας⁴, κάλαμος ὁ χαρκαίας⁵, κάλαμος ὁ δόναξ⁶, κάλαμος ὁ κρητικός⁷, κάλαμος ὁ λακωνικός⁸, κάλαμος ὁ ἰνδικός⁹, κάλαμος ὁ εὐώδης¹⁰.

15. εἶδος κυπεριῶδες (cyperaceæ).

Ὁ κύπερος¹¹, ὁ σχοῖνος¹², σχοῖνος ὁ ὄξυς¹³, σχοῖνος ὁ ἄρρη¹⁴, σχοῖνος ἡ μελαγκρακίς¹⁵, σχοῖνος ὁ ὀλόσχοινος¹⁶, σχοῖνος ὁ λιθίνος¹⁷, ἡ τύφη¹⁸, ὁ βούτομος¹⁹, τὸ βούτομον²⁰, τὸ συρικόν βοτάνιον²¹, ὁ καθύτας²², ὁ πύπυρος²³, τὸ σάρι²⁴, τὸ μνάσιον²⁵, ἡ μκλιναθόλλη²⁶, τὸ λέμνα²⁷, ἡ ναρθηκία²⁸, ὁ νάρθηξ²⁹, ὁ ἀλωπέκουρος³⁰, ὁ φλεῶς³¹, φλεῶς ὁ ἄρρη³², φλεῶς ὁ θήλυς³³.

2. γένος ἀράδες (araceæ).

Τὸ ἄρον³⁴, τὸ δρακόντιον³⁵, τὸ ἐπίπετρον³⁶, κύαμος ὁ αἰγύπτιος³⁷.

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Δ' ια' 3.
- 2) Αὐτόθι 4.
- 3) Αὐτόθι 10.
- 4) Αὐτόθι 13.
- 5) Αὐτόθι 1.
- 6) Αὐτόθι 10.
- 7) Αὐτόθι 11.
- 8) Αὐτόθι 12.
- 9) Αὐτόθι 13.
- 10) Αὐτόθι Δ' η' 4.
- 11) Αὐτόθι 1.
- 12) Αὐτόθι 1.
- 13) Αὐτόθι Δ' ιβ' 1.
- 14) Αὐτόθι.
- 15) Αὐτόθι.
- 16) Αὐτόθι.
- 17) Αὐτόθι Δ' ζ' 3.
- 18) Αὐτόθι Δ' ι' 6.
- 19) Αὐτόθι Α' ι' 5.
- 20) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Β' ιζ' 3.
- 21) Αὐτόθι.
- 22) Αὐτόθι.
- 23) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Δ' η' 2.
- 24) Αὐτόθι.
- 25) Αὐτόθι.
- 26) Αὐτόθι 12.
- 27) Αὐτόθι Δ' ι' 1.
- 28) Αὐτόθι Ζ' β' 7.
- 29) Αὐτόθι Α' β' 7.
- 30) Αὐτόθι Η' ια' 2.
- 31) Αὐτόθι Δ' ι' 6.
- 32) Αὐτόθι 4.
- 33) Αὐτόθι.
- 34) Αὐτόθι Α' ς' 8.
- 35) Αὐτόθι Η' ιβ' 2.
- 36) Αὐτόθι Ζ' ζ' 4.
- 37) Αὐτόθι Δ' η' 7.

3. γένος σιτώδες (gramineæ).

3^a. εἶδος σιτώδες (hordeaceæ).

Ὁ σίτος¹, ὁ πυρός², πυρός ὁ κριθαϊκός³, πυρός ὁ σιτανείας⁴, πυρός ὁ ποντικός⁵, πυρός ὁ θρᾶξ⁶, πυρός ὁ βουιωτός⁷, πυρός ὁ ἀσσύριος⁸, πυρός ὁ σελινούσιος⁹, πυρός ὁ σικελός¹⁰, πυρός ὁ ἀκραγαντίνος¹¹, πυρός ὁ αἰγύπτιος¹², πυρός ὁ ἀλεξάνδρειος¹³, πυρός ὁ λιθυκός¹⁴, πυρός ὁ σπλεγγύς¹⁵, πυρός ὁ καγγρυδίας¹⁶, πυρός ὁ δρακοντίας¹⁷, πυρός ὁ στραγγίας¹⁸, πυρός ὁ καμακίας¹⁹, ἡ κριθή²⁰, τὸ τρίμηνον²¹, κριθή ἡ ἰνδική²², κριθή ἡ ἀχιλλεῖς²³, κριθή ἡ λευκή²⁴, κριθή ἡ ἐτεόκριτος²⁵, ἡ τίφη²⁶, ἡ ζειζ²⁷, ἡ ὀλύρα²⁸, ὁ κέγγρος²⁹, ὁ βρόμος³⁰, ὁ μέλιμος³¹, ὁ ἔλυμος³², τὸ ὄρυζον³³, ὁ αἰγίλωψ³⁴.

3^b. εἶδος ἀγρωσιτώδες (agrostideæ).

Ἡ ἀγρωστις³⁵, ἡ αἰρα³⁶, ὁ αἰγίπυρος³⁷, τὸ

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Η' θ' 3.
- 2) Αὐτόθι Θ' α' 1.
- 3) Αὐτόθι Θ' β' 3.
- 4) Αὐτόθι.
- 5) Αὐτόθι Θ' δ' 3.
- 6) Αὐτόθι.
- 7) Αὐτόθι 5.
- 8) Αὐτόθι 3.
- 9) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Γ' κα' 2.
- 10) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Θ' δ' 3.
- 11) Αὐτόθι 6.
- 12) Αὐτόθι 3.
- 13) Αὐτόθι.
- 14) Αὐτόθι.
- 15) Αὐτόθι.
- 16) Αὐτόθι.
- 17) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Γ' κα' 2.
- 18) Αὐτόθι.
- 19) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Θ' ζ' 4.
- 20) Αὐτόθι.
- 21) Αὐτόθι Θ' α' 4.
- 22) Αὐτόθι Θ' δ' 2.
- 23) Αὐτόθι Θ' ι' 2.
- 24) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Δ' ιδ' 1.
- 25) Αὐτόθι Γ' κβ' 2.
- 26) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Θ' α' 3.
- 27) Αὐτόθι.
- 28) Αὐτόθι.
- 29) Αὐτόθι Θ' β' 6.
- 30) Αὐτόθι Θ' δ' 1.
- 31) Αὐτόθι Θ' ζ' 3.
- 32) Αὐτόθι Θ' α' 1.
- 33) Αὐτόθι Δ' δ' 10.
- 34) Αὐτόθι Θ' θ' 2.
- 35) Αὐτόθι Α' ς' 7.
- 36) Αὐτόθι 3.
- 37) Αὐτόθι Β' η' 3.

αιμόδωρον¹, ὁ ἀχύνωψ², ἡ πόα³, ὁ νάρδος⁴.

ΚΛΑΣΙΣ Γ' ΠΕΡΙΓΥΝΩΝ (MONOPERIGYNIA).

1. γένος φοινικῶδες (*palmae*).

Ὁ φοινίξ⁵, φοινίξ ὁ βασιλικός⁶, φοινίξ ὁ κύκας⁷, φοινίξ ὁ χαμαιρριφής⁸, φοινίξ ὁ κάρπιμος⁹, φοινίξ ὁ ἀκαρπος¹⁰, φοινίξ ὁ ἄρρη¹¹, φοινίξ ἡ θήλεια¹², ὁ κούξ¹³, τὰ φοινικόφυτα¹⁴, τὸ κουκιοφόρον¹⁵.

2. γένος κρινῶδες (*liliaceae*).

Τὸ κρίνον¹⁶, κρίνον τὸ διανθές¹⁷, ἡ κρινωτιζή¹⁸, τὸ σκόροδον¹⁹, τὸ σκόροδον²⁰, σκόροδον τὸ κύπριον²¹, τὸ κρόμμυον²², κρόμμυον τὸ σχιστόν²³, κρόμμυον τὸ σπητάνιον²⁴, κρόμμυον τὸ σαμοθράκιον²⁵, κρόμμυον τὸ σάροδιον²⁶, κρόμμυον τὸ κνίδιον²⁷, κρόμμυον τὸ ἀσκαλώνιον²⁸, κρόμμυον τὸ κρητικόν²⁹, τὸ γήτειον³⁰, τὸ κρομυογήτειον³¹, τὸ πρᾶσον³², τὸ γήθιον³³, τὸ λείριον³⁴, λείριον τὸ ἔτερον³⁵, ὁ πόθος³⁶, πόθος ὁ λευκός³⁷, τὸ ἀν-

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Θ' η' 5.
- 2) Αὐτόθι Η' ιη' 2.
- 3) Αὐτόθι Η' η' 3.
- 4) Αὐτόθι Ι' ζ' 2.
- 5) Αὐτόθι Α' θ' 3.
- 6) Αὐτόθι Β' ς' 7.
- 7) Αὐτόθι 10.
- 8) Αὐτόθι 11.
- 9) Αὐτόθι 6.
- 10) Αὐτόθι.
- 11) Αὐτόθι.
- 12) Αὐτόθι.
- 13) Αὐτόθι Α' ε' 5.
- 14) Αὐτόθι Β' ς' 5.
- 15) Αὐτόθι Δ' ε' 7.
- 16) Αὐτόθι Ζ' η' 3.
- 17) Αὐτόθι Α' ιγ' 2.
- 18) Αὐτόθι Β' ε' 1.
- 19) Αὐτόθι Α' ς' 9.
- 20) Αὐτόθι Α' ι' 7.
- 21) Αὐτόθι Η' δ' 11.
- 22) Αὐτόθι 7.
- 23) Αὐτόθι.
- 24) Αὐτόθι.
- 25) Αὐτόθι.
- 26) Αὐτόθι.
- 27) Αὐτόθι.
- 28) Αὐτόθι.
- 29) Αὐτόθι 9.
- 30) Αὐτόθι 10.
- 31) Αὐτόθι Δ' ς' 2.
- 32) Αὐτόθι Η' ε' 2.
- 33) Αὐτόθι.
- 34) Αὐτόθι Ζ' η' 1.
- 35) Αὐτόθι 3.
- 36) Αὐτόθι.
- 37) Αὐτόθι.

θέριον¹, ὁ ἀνθέρικος², τὸ μῶλυ³, τὸ φαλᾶγγιον⁴, ἡ ὑάκινθος⁵, ὑάκινθος ἡ ἀγρία⁶, ὑάκινθος ἡ σπαρτή⁷, τὸ ἡμεροκαλλές⁸, ἡ σκίλλα⁹, σκίλλα ἡ ἐπιμενίδειος¹⁰, ὁ ἀσφύδελος¹¹, ὁ βολβός¹², ἡ βολβίνη¹³, τὸ σισυρίγγιον¹⁴, ὁ ὀπιτίων¹⁵, ὁ κύξ¹⁶.

3. γένος ἀσφαραγῶδες (*aspharagaceae*).

Ὁ ἀσφάραγος¹⁷, ἡ ἀσφαραγία¹⁸, τὸ ἀνθεμον¹⁹, ἀνθεμον τὸ φυλλῶδες²⁰, τὸ ἀφύλλανθες²¹, ὁ μύκκανθος²².

4. γένος ἰριδῶδες (*iridaceae*).

Ἡ ἴρις²³, ὁ κρόκος²⁴, κρόκος ὁ εὖσομος²⁵, κρόκος ὁ λευκός²⁶, κρόκος ὁ ἀκκανθώδης²⁷, τὸ ξιφίον²⁸, τὸ ξίφος²⁹, τὸ φάσαγον³⁰.

5. γένος ναρκισσῶδες (*narcisseae*).

Ὁ νάρκισσος³¹.

6. γένος μυρικῶδες (*myricaceae*).

Ἡ μυρίκη³².

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Α' δ' 3.
- 2) Αὐτόθι Η' ιγ' 2.
- 3) Αὐτόθι Ι' ιε' 7.
- 4) Αὐτόθι Θ' ι' 1.
- 5) Αὐτόθι Ζ' η' 1.
- 6) Αὐτόθι 2.
- 7) Αὐτόθι.
- 8) Αὐτόθι Ζ' α' 1.
- 9) Αὐτόθι Α' ι' 7.
- 10) Αὐτόθι Η' ιε' 1.
- 11) Αὐτόθι Α' ι' 7.
- 12) Αὐτόθι.
- 13) Αὐτόθι Η' ιγ' 9.
- 14) Αὐτόθι Α' ι' 7.
- 15) Αὐτόθι Η' ιγ' 9.
- 16) Αὐτόθι.
- 17) Αὐτόθι Ζ' δ' 2.
- 18) Αὐτόθι.
- 19) Αὐτόθι Α' ιγ' 3.
- 20) Αὐτόθι Η' η' 3.
- 21) Αὐτόθι.
- 22) Αὐτόθι Ζ' ε' 1.
- 23) Αὐτόθι Δ' ε' 2.
- 24) Αὐτόθι Α' ς' 6.
- 25) Αὐτόθι Η' ζ' 4.
- 26) Αὐτόθι.
- 27) Αὐτόθι.
- 28) Αὐτόθι Ζ' η' 1.
- 29) Αὐτόθι Η' ιγ' 1.
- 30) Αὐτόθι.
- 31) Αὐτόθι Ζ' η' 1.
- 32) Αὐτόθι Α' δ' 3.

ΚΛΑΣΙΣ Δ' ΕΠΙΓΥΝΩΝ (MONOEPIGYNIA).

1. γένος ὄρχιδῶδες (*orchidaceae*).

Ὁ ὄρχις¹, ὄρχις ὁ μέγας², ὄρχις ὁ μικρός³, τὸ λευμόδωρον⁴.

2. γένος ἀμωμῶδες (*atomaceae*).

Τὸ ἄμωμον⁵, τὸ καρδίαμωμον⁶, ὁ κόστος⁷, τὸ ναῖρον⁸, ἡ νάρκη⁹.

3. γένος νυμφαῖδῶδες (*nymphaeaceae*).

Ἡ νυμφαία¹⁰, ἡ μαδωνάξις¹¹, νυμφαία ἡ σκυθική¹², νυμφαία ἡ γλυκεῖς¹³, ἡ ἱππάκη¹⁴.

Γ' ΔΙΚΟΤΥΛΗΔΟΝΑ (DICOTYLEDONEÆ).

ΚΛΑΣΙΣ Ε' ΑΠΕΤΑΛΩΝ ΕΠΙΓΥΝΩΝ (EPISTAMINIA).

1. γένος ἀριστολοχιῶδες (*aristolochiaceae*).

Ἡ ἀριστολοχία¹⁵.

ΚΛΑΣΙΣ Σ' ΑΠΕΤΑΛΩΝ ΠΕΡΙΓΥΝΩΝ (PERISTAMINIA).

1. γένος δαφνῶδες (*lauraceae*).

Ἡ δάφνη¹⁶, δάφνη ἡ καρποφόρος¹⁷, δάφνη ἡ ἀκαρπος¹⁸, δάφνη ἡ ἀλεξανδρεία¹⁹, τὸ κιννάμωμον²⁰, κιννάμωμον τὸ μέλαν²¹, κιννάμωμον τὸ λευκόν²², ἡ περασία²³, τὸ πέρσιον²⁴.

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας I' εἴ' 3.
- 2) Αὐτόθι.
- 3) Αὐτόθι.
- 4) Αὐτόθι Ε' εἴ' 5.
- 5) Αὐτόθι I' ζ' 2.
- 6) Αὐτόθι.
- 7) Αὐτόθι 3.
- 8) Αὐτόθι.
- 9) Αὐτόθι.
- 10) Αὐτόθι Θ' εἴ' 1.
- 11) Αὐτόθι.
- 12) Αὐτόθι 2.
- 13) Αὐτόθι.
- 14) Αὐτόθι Z' εἴ' 2.
- 15) Αὐτόθι I' εἴ' 3.
- 16) Αὐτόθι Α' ζ' 3.
- 17) Αὐτόθι Γ' ζ' 3.
- 18) Αὐτόθι.
- 19) Αὐτόθι Α' εἴ' 8.
- 20) Αὐτόθι Δ' δ' 11.
- 21) Αὐτόθι Γ' εἴ' 2.
- 22) Αὐτόθι.
- 23) Αὐτόθι Δ' 6' 5.
- 24) Αὐτόθι Β' 6' 10.

2. γένος λαπαθῶδες (*polygonaceae*).

Ὁ λάπαθος¹, λάπαθον τὸ ἀγριον².

3. γένος ἐλαιαγνῶδες (*elaeagnaceae*).

Ὁ ἐλαίαγνος³, ἡ χαμαιδάφνη⁴, ὁ κνίδιος κόκκος⁵, ὁ κνέωρος⁶, κνέωρος ὁ λευκός⁷, κνέωρος ὁ μέλας⁸.

4. γένος ἀδραγαξιδῶδες (*chenopodiaceae*).

Ἡ ἀδράγαξις⁹, ἡ τευτλίς¹⁰, τὸ τεύτλον¹¹, τὸ τεύτλιον¹², τὸ ἄλιμον¹³, τὸ βλίτον¹⁴, ἔλαα ἡ θαλασσία¹⁵.

ΚΛΑΣΙΣ Ζ' ΑΠΕΤΑΛΩΝ ΥΠΟΓΥΝΩΝ (HYPOSTAMINIA).

1. γένος ἀμαραντῶδες (*amaranthaceae*).

(ἐλλείπει).

ΚΛΑΣΙΣ Η' ΜΟΝΟΠΕΤΑΛΩΝ ΥΠΟΓΥΝΩΝ (HYPOCOROLLIA).

1. γένος στρύχνῶδες (*solanaceae*).

Στρύχνος ὁ ἐδώδιμος¹⁶, στρύχνος ὁ ὑπνώδης¹⁷, στρύχνος ὁ μανικός¹⁸, στρύχνος ὁ θρύορος¹⁹, στρύχνος ὁ εὐκήπευτος²⁰, στρύχνος ὁ περιττός²¹, ὁ μανδραγόρας²², τὸ μουφόρον²³, τὸ αἶριον²⁴.

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Α' ζ' 6.
- 2) Αὐτόθι Η' 6' 7.
- 3) Αὐτόθι Δ' εἴ' 2.
- 4) Αὐτόθι Γ' εἴ' 13.
- 5) Αὐτόθι I' κ' 2.
- 6) Αὐτόθι Α' εἴ' 4.
- 7) Αὐτόθι Z' 6' 2.
- 8) Αὐτόθι.
- 9) Αὐτόθι Η' δ' 1.
- 10) Αὐτόθι Η' ζ' 2.
- 11) Αὐτόθι Α' ζ' 6.
- 12) Αὐτόθι Η' δ' 2.
- 13) Αὐτόθι Δ' ιζ' 5.
- 14) Αὐτόθι Α' ιδ' 2.
- 15) Αὐτόθι Δ' ιζ' 2.
- 16) Αὐτόθι Η' ιε' 4.
- 17) Αὐτόθι I' ια' 5.
- 18) Αὐτόθι.
- 19) Αὐτόθι 6.
- 20) Αὐτόθι Η' ζ' 2.
- 21) Αὐτόθι Η' ια' 2.
- 22) Αὐτόθι Z' 6' 9.
- 23) Αὐτόθι Z' α' 4.
- 24) Αὐτόθι I' ιζ' 6.

2. γένος ελαιώδες (*jasmīnaceæ*).

Ἡ ἔλα¹, ὁ κότινος², ἡ ἀγριελαος³, ἡ μελιά⁴, ἡ βουμέλιος⁵.

3. γένος μινθῶδες (*labiatæ*).

Ἡ μίνθα⁶, ἡ λιβανωτίς⁷, λιβανωτίς ἡ ἀκαρπος⁸, λιβανωτίς ἡ κάρπιμος⁹, ὁ ἐλελίσφακος¹⁰, ὁ σφάκος¹¹, τὸ ἴφυον¹², τὸ τίφυον¹³, τὸ μελισσόφυλλον¹⁴, τὸ ἡδύοσμον¹⁵, τὸ ὀρίγανον¹⁶, ἡ ὀρίγανος¹⁷, ἡ θύμβρα¹⁸, τὸ ὄρμιον¹⁹, τὸ πρᾶσιον²⁰, ἡ χαμαΐδρυς²¹, τὸ ὠκιμον²², ὁ ἀμύρακος²³, ἀμύρακος ὁ φρύγιος²⁴, ἀμύρακος ὁ χλωρός²⁵, ὁ ἔρπυλλος²⁶, ὁ θύμος²⁷, θύμον τὸ λευκόν²⁸, θύμον τὸ μέλαν²⁹, τὸ πόλιον³⁰, τὰ πηγάνια³¹, τὸ ἐλένιον³², τὸ ἐνθουσκον³³, ἡ βληχίς³⁴, ἡ βληχρος³⁵, ἡ μύρις³⁶, ἡ καλαμίνθη³⁷.

4. γένος φλογῶδες (*lysīmachīæ*).

Ἡ φλόξ³⁸, ὁ κυκλάμινος³⁹.

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Α' η' 2.
- 2) Αὐτόθι.
- 3) Αὐτόθι Β' 6' 5.
- 4) Αὐτόθι Γ' γ' 1.
- 5) Αὐτόθι Γ' ια' 4.
- 6) Αὐτόθι Β' γ' 1.
- 7) Αὐτόθι Ι' ια' 10.
- 8) Αὐτόθι.
- 9) Αὐτόθι.
- 10) Αὐτόθι Ζ' 6' 5.
- 11) Αὐτόθι.
- 12) Αὐτόθι Ζ' 5' 11.
- 13) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Α' ι' 5.
- 14) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Ζ' α' 4.
- 15) Αὐτόθι Η' ζ' 1.
- 16) Αὐτόθι Α' θ' 4.
- 17) Αὐτόθι Η' 6' 1.
- 18) Αὐτόθι Η' 5' 1.
- 19) Αὐτόθι Θ' ζ' 3.
- 20) Αὐτόθι Ζ' 6' 5.
- 21) Αὐτόθι Ι' θ' 5.
- 22) Αὐτόθι Α' 5' 6.
- 23) Αὐτόθι Ζ' α' 1.
- 24) Αὐτόθι Ζ' η' 3.
- 25) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Α' δ' 1.
- 26) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Α' θ' 4.
- 27) Αὐτόθι Α' ι6' 2.
- 28) Αὐτόθι Ζ' 6' 3.
- 29) Αὐτόθι.
- 30) Αὐτόθι Α' ι' 4.
- 31) Αὐτόθι.
- 32) Αὐτόθι Ζ' 5' 3.
- 33) Αὐτόθι Η' ζ' 1.
- 34) Αὐτόθι Ι' ις' 1.
- 35) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Α' ζ' 4.
- 36) Αὐτόθι Ζ' θ' 3.
- 37) Αὐτόθι Β' ις' 4.
- 38) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Ζ' 5' 2.
- 39) Αὐτόθι Η' θ' 4.

5. γένος ἀντιρρινῶδες (*scrofulariaceæ*).

Τὸ ἀντίρρινον¹, τὸ μελίμπυρον², δένδρον τὸ πολύφυλλον³.

6. γένος ἀκανθῶδες (*acanthaceæ*).

Ἄκανθα ἡ βασιλική⁴, ἀκανθα Ἡρακλέους⁵.

7. γένος ἀρογλωσσῶδες (*colchicaceæ*).

Τὸ ἀρνόγλωσσον⁶, ὁ στελέφουρος⁷, ὁ ὄρτυξ⁸, ἡ ἀπαργία⁹, ὁ ὀνοθήρας¹⁰, τὸ ὀνοχειλές¹¹.

8. γένος τριπολίωδες (*santalaceæ*).

Τὸ τριπόλιον¹², ἡ ἡράκλεια¹³, τὸ θήσειον¹⁴.

9. γένος σμιλακῶδες (*smilaceæ*).

Ἡ σμίλαξ¹⁵, ὁ μίλαξ¹⁶, τὸ ἡλιοτρόπιον¹⁷, ὁ ἄγνος¹⁸, ἡ κεντρομυρίνη¹⁹.

10. γένος σησαμῶδες (*bigoniaceæ*).

Τὸ σήσαμον²⁰.

11. γένος ὀροβαγχῶδες (*orobanchaceæ*).

Ἡ ὀροβόγγη²¹.

ΚΛΑΣΙΣ Θ' ΜΟΝΟΠΕΤΑΛΩΝ ΠΕΡΙΓΥΝΩΝ
(PERICOROLLIA).1. γένος ἐβενῶδες (*ebenaceæ*).

Ἡ ἐβένη²², ἡ ἔβενος²³, ὁ στύραξ²⁴, ὁ ἀσπλάθος²⁵, ὁ διόσπυρος²⁶.

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Ι' ιθ' 2.
- 2) Αὐτόθι Θ' δ' 6.
- 3) Αὐτόθι Δ' ζ' 8.
- 4) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Α' ι' 5.
- 5) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Δ' δ' 12.
- 6) Αὐτόθι Η' η' 3.
- 7) Αὐτόθι Η' ια' 2.
- 8) Αὐτόθι.
- 9) Αὐτόθι Η' η' 3.
- 10) Αὐτόθι Ι' ιθ' 1.
- 11) Αὐτόθι Η' ια' 3.
- 12) Αὐτόθι Ι' ιθ' 2.
- 13) Αὐτόθι Ι' ιε' 5.
- 14) Αὐτόθι Η' ι6' 3.
- 15) Αὐτόθι Γ' ιη' 11.
- 16) Αὐτόθι Α' ι' 5.
- 17) Αὐτόθι Η' γ' 1.
- 18) Αὐτόθι Α' ιδ' 2.
- 19) Αὐτόθι Γ' ιζ' 4.
- 20) Αὐτόθι Θ' ζ' 3.
- 21) Αὐτόθι Θ' η' 4.
- 22) Αὐτόθι Δ' δ' 6.
- 23) Αὐτόθι Α' ε' 4.
- 24) Αὐτόθι Ι' ζ' 3.
- 25) Αὐτόθι.
- 26) Αὐτόθι Γ' ιγ' 3.

2. γένος ἐρεικῶδες (*ericaceae*).

Ἡ ἐρείκη¹, ἡ κόμαρος², ἡ ἀνδράχλη³, ἡ ἀφάρκη⁴.

ΚΛΑΣΙΣ Γ' ΜΟΝΟΠΕΤΑΛΩΝ ΕΠΙΓΥΝΩΝ
ΣΥΝΑΝΘΗΡΩΝ (SYNANTHERIA).

1. γένος κυχориῶδες (*synanthereae*).

1^a. εἶδος κυχориῶδες (*cichoraceae*).

Τὸ κυχόριον⁵, κυχόριον τὸ ἄγριον⁶, ἡ κυχόρη⁷, ἡ ὑποχοιρίς⁸, ἡ χόνδρουλλα⁹, ἡ ἀπύπη¹⁰, ἡ πικρίς¹¹, ἡ θριδάξ¹², ἡ θριδακίνη¹³, θριδακίνη ἢ πλατύκαυλος¹⁴, θριδακίνη ἢ στρογγυλόκαυλος¹⁵, τὸ λακωνικόν¹⁶, ὁ τραγοπύγων¹⁷, ἡ κόμη¹⁸, ὁ κόρχορος¹⁹, ἡ κρηπίς²⁰, ὁ σόγκος²¹.

1^b. εἶδος σκολυμῶδες (*cynarcephalae*).

Ὁ σκολυμος²², ὁ κνήκος²³, κνήκος ἢ ἀγρία²⁴, κνήκος ἢ ἡμερος²⁵, ὁ κνίκος²⁶, ἡ κενταυρίς²⁷, τὸ κεντσύριον²⁸, τὸ ἀψίνθιον²⁹, ὁ ἰππόφωρος³⁰, ὁ φέως³¹, ἡ στοίβη³², ὁ ὀνόπυξος³³.

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Α' εἰδ' 2.
- 2) Αὐτόθι: Γ' ις' 4.
- 3) Αὐτόθι: 5.
- 4) Αὐτόθι: Γ' δ' 2.
- 5) Αὐτόθι: Α' ι' 7.
- 6) Αὐτόθι: Γ' ιβ' 4.
- 7) Αὐτόθι: Η' ζ' 1.
- 8) Αὐτόθι: Η' ια' 4.
- 9) Αὐτόθι.
- 10) Αὐτόθι.
- 11) Αὐτόθι.
- 12) Αὐτόθι: Η' β' 4.
- 13) Αὐτόθι: Η' δ' 5.
- 14) Αὐτόθι.
- 15) Αὐτόθι.
- 16) Αὐτόθι.
- 17) Αὐτόθι: Η' ζ' 1.
- 18) Αὐτόθι.
- 19) Αὐτόθι: 2.
- 20) Αὐτόθι: Η' η' 3.
- 21) Αὐτόθι: Ζ' δ' 3.
- 22) Αὐτόθι.
- 23) Αὐτόθι: Ζ' α' 3.
- 24) Αὐτόθι: Ζ' δ' 5.
- 25) Αὐτόθι.
- 26) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Ζ' θ' 3.
- 27) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Γ' η' 7.
- 28) Αὐτόθι: Α' ιβ' 1.
- 29) Αὐτόθι.
- 30) Αὐτόθι: Ζ' ε' 1.
- 31) Αὐτόθι.
- 32) Αὐτόθι: Ζ' α' 3.
- 33) Αὐτόθι: Ζ' δ' 3.

1^c. εἶδος ἐλιχρυσῶδες (*senecionidae*).

Ὁ ἐλιχρυσος¹, ὁ ἠριγέρων², τὸ ἀβρότονον³, ἀβρότονον τὸ ἄγριον⁴, τὸ νηπενθές⁵, τὸ ἄχολον⁶, ἡ κόνυζα⁷, κόνυζα ἢ ἄρρη⁸, κόνυζα ἢ θήλεια⁹, ὁ σπύλαξ¹⁰, τὸ παρθένιον¹¹.

ΚΛΑΣΙΣ ΙΑ' ΜΟΝΟΠΕΤΑΛΩΝ ΕΠΙΓΥΝΩΝ
ΑΣΥΝΑΝΘΗΡΩΝ (CORYSANTHERIA).

1. γένος ἐρευθεδαρῶδες (*rubiaceae*).

Τὸ ἐρευθεδανόν¹², ἡ ἀπαρίνη¹³, ἡ ἐπετινή¹⁴.

2. γένος κλύμενῶδες (*convolvulaceae*).

Τὸ κλύμενον¹⁵, ἡ ἀκτὴ¹⁶, ὁ ἀκτέος¹⁷, ἡ κρανεία¹⁸, ἡ θηλυκράνεια¹⁹, κιττός ὁ λευκός²⁰, κιττός ὁ μέλας²¹, κιττός ὁ κορυμβίας²², κιττός ὁ ἀχαρνικός²³, κιττός ὁ ἐπίγειος²⁴, ἔλιξ ἢ χλοερὰ²⁵, ἔλιξ ἢ ποιωδής²⁶, ἔλιξ ἢ ποικίλη²⁷, ἔλιξ ἢ θρηκία²⁸, ἡ σκαμμωνία²⁹, ὁ ἰξός³⁰, ἡ ἰξία³¹, ἰξία ἢ κρητικὴ³², ἡ ἀθραγέννη³³, τὸ

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Γ' ιθ' 3.
- 2) Αὐτόθι: Η' ζ' 1.
- 3) Αὐτόθι: Α' θ' 4.
- 4) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Ζ' ις' 7.
- 5) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Γ' ιε' 4.
- 6) Αὐτόθι.
- 7) Αὐτόθι: Ζ' α' 4.
- 8) Αὐτόθι: Ζ' β' 6.
- 9) Αὐτόθι.
- 10) Αὐτόθι: Α' ζ' 11.
- 11) Αὐτόθι: Η' ζ' 2.
- 12) Αὐτόθι: Ζ' α' 4.
- 13) Αὐτόθι.
- 14) Αὐτόθι: Η' η' 1.
- 15) Αὐτόθι: Γ' ιη' 6.
- 16) Αὐτόθι: Γ' ιγ' 4.
- 17) Αὐτόθι: Γ' δ' 2.
- 18) Αὐτόθι: Α' ζ' 1.
- 19) Αὐτόθι: Α' η' 2.
- 20) Αὐτόθι: Γ' ιη' 6.
- 21) Αὐτόθι.
- 22) Αὐτόθι.
- 23) Αὐτόθι.
- 24) Αὐτόθι.
- 25) Αὐτόθι: 8.
- 26) Αὐτόθι.
- 27) Αὐτόθι.
- 28) Αὐτόθι.
- 29) Αὐτόθι: Δ' ε' 1.
- 30) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Β' ις' 8.
- 31) Αὐτόθι.
- 32) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Γ' α' 3.
- 33) Αὐτόθι: Ε' θ' 6.

ύφαιρ¹, τὸ ποάριον², ἡ στελίσ³, ἡ ἰασιώνη⁴.

3. γένος *διψιδῶδες* (*dipsacae*).

Ἄκανθα ἢ διψάς⁵, ἡ ὀξυάκανθος⁶, ἡ τετράλιξ⁷.

ΚΛΑΣΙΣ ΙΒ' ΠΟΛΥΠΕΤΑΛΩΝ ΕΠΙΓΥΝΩΝ

(EPIPETALIA).

1. γένος *δαυκῶδες* (*umbelliferae*).

Τὸ δαῦκον⁸, δαῦκον δαφνοειδές τὸ κροκόν⁹, χαμαιλέων ὁ μέλας¹⁰, τὸ σέλινον¹¹, σέλινον τὸ λευκόκαυλον¹², σέλινον τὸ πορφυρόκαυλον¹³, σέλινον τὸ ποικιλόκαυλον¹⁴, σέλινον τὸ ἄγγιον¹⁵, σέλινον τὸ ἔλειον¹⁶, τὸ ὄρεοσέλινον¹⁷, τὸ ἵπποσέλινον¹⁸, ὁ σκάνδιξ¹⁹, τὸ κώνειον²⁰, τὸ σίλφιον²¹, ἡ μαγύδαρις²², τὸ σέσελι²³, τὸ ἄνησον²⁴, ὁ ἄνητος²⁵, τὸ κύμινον²⁶, τὸ μάραθρον²⁷, τὸ ἵππομάραθρον²⁸, μάραθρον τὸ θαλάσσιον²⁹, τὸ ἄνηθρον³⁰, τὸ κορίαννον³¹, τὸ πευκέδανον³², ἡ θαψία³³,

ἡ ἄπιος¹, ἡ ἰσχάς², τρίβωλος ὁ ποτάμιος³, τὸ ἡρύγγιον⁴.

ΚΛΑΣΙΣ ΙΓ' ΠΟΛΥΠΕΤΑΛΩΝ ΥΠΟΓΥΝΩΝ

(HYROPETALIA).

1. γένος *παιωνιῶδες* (*renonculaceae*).

Ἡ παιωνία⁵, ἡ ἀφία⁶, ἡ γλυκυσίδη⁷, ἡ λυχνίς⁸, ἡ ἀνεμώνη⁹, ἀνεμώνη ἡ ὄρειος¹⁰, ἀνεμώνη ἡ λειμωνία¹¹, ὁ ἐλειόχρυσος¹², ὁ ἐλλέβορος¹³, ἐλλέβορος ὁ μέλας¹⁴, ἐλλέβορος ὁ λευκός¹⁵, ἐλλέβορος ὁ οἰταίος¹⁶, ἐλλέβορος ὁ ποντικός¹⁷, ἐλλέβορος ὁ ἐλεάτης¹⁸, ἐλλέβορος ὁ μαλιώτης¹⁹, ἐλλέβορος ὁ παρνασίος²⁰, ἐλλέβορος ὁ αἰτωλικός²¹, ἐλλέβορος ὁ ἑκτομος μελαμπόδιος²², ἡ ἐλλεβορίνη²³, οἱ Ἀδώνιδος κήποι²⁴, τὸ ἀκόνιτον²⁵, τὸ θηλύφονον²⁶, ὁ σκορπίος²⁷.

2. γένος *μηκωνῶδες* (*rapanveraceae*).

Ἡ μήκων²⁸, μήκων ἡ μέλαινα²⁹, μήκων ἡ κερατίτις³⁰, μήκων ἡ ῥοϊός³¹, μήκων ἡ ἡρακλεία³², τὸ χελιδόνιον³³.

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Γ' ις' 1.
- 2) Αὐτόθι Α' ζ' 3.
- 3) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Β' β' 1.
- 4) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Α' ιγ' 2.
- 5) Αὐτόθι Δ' ζ' 1.
- 6) Αὐτόθι Α' θ' 3.
- 7) Αὐτόθι 4.
- 8) Αὐτόθι Ι' ιε' 8.
- 9) Αὐτόθι 5.
- 10) Αὐτόθι Ι' ιβ' 2.
- 11) Αὐτόθι Α' ζ' 6.
- 12) Αὐτόθι Η' δ' 6.
- 13) Αὐτόθι.
- 14) Αὐτόθι.
- 15) Αὐτόθι.
- 16) Αὐτόθι Δ' η' 1.
- 17) Αὐτόθι Η' ζ' 4.
- 18) Αὐτόθι Ι' ιε' 5.
- 19) Αὐτόθι Η' ζ' 1.
- 20) Αὐτόθι Α' ε' 3.
- 21) Αὐτόθι Ζ' γ' 1.
- 22) Αὐτόθι 7.
- 23) Αὐτόθι Ι' ιε' 5.
- 24) Αὐτόθι Α' ια' 2.
- 25) Αὐτόθι Ι' ζ' 3.
- 26) Αὐτόθι Θ' ζ' 1.
- 27) Αὐτόθι Α' ια' 2.
- 28) Αὐτόθι Ζ' α' 4.
- 29) Αὐτόθι Δ' ζ' 3.
- 30) Αὐτόθι Α' ια' 2.
- 31) Αὐτόθι.
- 32) Αὐτόθι Ι' κ' 2.
- 33) Αὐτόθι.

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Ι' θ' 5.
- 2) Αὐτόθι.
- 3) Αὐτόθι Δ' θ' 1.
- 4) Αὐτόθι Ζ' α' 3.
- 5) Αὐτόθι Ι' η' 6.
- 6) Αὐτόθι Η' ζ' 3.
- 7) Αὐτόθι.
- 8) Αὐτόθι Ζ' η' 3.
- 9) Αὐτόθι Η' η' 3.
- 10) Αὐτόθι Ζ' η' 1.
- 11) Αὐτόθι.
- 12) Αὐτόθι.
- 13) Αὐτόθι Δ' ε' 1.
- 14) Αὐτόθι Ι' ι' 1.
- 15) Αὐτόθι.
- 16) Αὐτόθι 3.
- 17) Αὐτόθι.
- 18) Αὐτόθι.
- 19) Αὐτόθι.
- 20) Αὐτόθι 4.
- 21) Αὐτόθι.
- 22) Αὐτόθι.
- 23) Αὐτόθι 2.
- 24) Αὐτόθι Ζ' ζ' 3.
- 25) Αὐτόθι Ι' ις' 4.
- 26) Αὐτόθι Ι' ιη' 2.
- 27) Αὐτόθι.
- 28) Αὐτόθι Α' θ' 4.
- 29) Αὐτόθι Ι' ια' 9.
- 30) Αὐτόθι Ι' ιβ' 3.
- 31) Αὐτόθι 4.
- 32) Αὐτόθι.
- 33) Αὐτόθι Η' ιε' 1.

3. γένος *ράφανιδῶδες* (*cruciferae*).

Ἡ *ράφανις*¹, *ράφανις* ἢ *κορινθία*², *ράφανις* ἢ *κλεωναία*³, *ράφανις* ἢ *λειοθασία*⁴, *ράφανις* ἢ *ἀμωρέα*⁵, *ράφανις* ἢ *βοιωτία*⁶, *ράφανις* ἢ *θηρακία*⁷, *ράφανος* ἢ *οὐλόφυλλος*⁸, *ράφανος* ἢ *λειόφυλλος*⁹, *ράφανος* ἢ *ἀγρία*¹⁰, *ράφανος* ἢ *ὀρέα*¹¹, ἢ *γογγυλίσ*¹², τὸ *εὐζωμον*¹³, τὸ *κάρδαμον*¹⁴, ἢ *ἐσπερίς*¹⁵, τὸ *κράνον*¹⁶, τὸ *ἐρύσιμον*¹⁷, ἢ *βοῦπρηστις*¹⁸, ὁ *κύνωψ*¹⁹, τὸ *νάπυ*²⁰, ὁ *κορωνόπουρος*²¹, τὸ *σισύμβριον*²², ἢ *ἀτρακτυλίσ*²³.

4. γένος *καππαριῶδες* (*capparidaceae*).

Ἡ *κάππαρις*²⁴, ἢ *οινάνθη*²⁵, *οινάνθη* ἢ *ἀγρία*²⁶, *βέλανος* ἢ *αἰγυπτία*²⁷.

5. γένος *σφένδαμνῶδες* (*aceraceae*).

Ἡ *σφένδαμνος*²⁸, *σφένδαμνος* ἢ *ζυγία*²⁹, *σφένδαμνος* ἢ *κλινότροχος*³⁰, *σφένδαμνος* ἢ *γλειῖνος*³¹, *συκάμιμος* ἢ *αἰγυπτία*³².

6. γένος *λειμονιῶδες* (*aurantiaceae*).

Λειμωνία ἢ *φυλλάκκανθος*³³.

7. γένος *ἀμπελῶδες* (*viniferae*).

Ἡ *ἀμπελος*¹, *ἀμπελος* ἢ *μαινομένη*², *ἀμπελος* ἢ *πρωτότομος*³, *ἀμπελος* ἢ *ὀπίτομος*⁴, *ἀμπελος* ἢ *βραχύτομος*⁵, *ἀμπελος* ἢ *μακρότομος*⁶, *ἀμπελος* ἢ *ἀφυταίος*⁷, *ἀμπελος* ἢ *κἀπνεος*⁸, *ἀμπελος* ἢ *κανθάρωος*⁹, *ἀμπελος* ἢ *λευκή*¹⁰.

8. γένος *μαλαχῶδες* (*malvaceae*).

Ἡ *μαλάχη*¹¹, *μαλάχη* ἢ *ἀγρία*¹², ἢ *ἀλθαία*¹³, *δένδρον* τὸ *ἐριοφόρον*¹⁴.

9. γένος *φιλυρῶδες* (*liliaceae*).

Ἡ *φίλυρα*¹⁵, *φίλυρα* ἢ *ἄρρη*¹⁶, *φίλυρα* ἢ *θήλεια*¹⁷, ἢ *φιλυρέα*¹⁸.

10. γένος *λινῶδες* (*caryophylleae*).

Τὸ *λίνον*¹⁹, *λίνον* τὸ *πύρινον*²⁰, τὸ *λινόσπαρτον*²¹, ὁ *κίσθος*²², *κίσθος* ὁ *ἄρρη*²³, *κίσθος* ὁ *θῆλυς*²⁴, ἢ *ἀλσίνη*²⁵, τὸ *στρούθιον*²⁶, ἢ *θηρακλίς*²⁷, ἢ *γάμβρη*²⁸.

11. γένος *ιῶδες* (*violaceae*).

Τὸ *Ἴον*²⁹, *Ἴον* τὸ *μέλαν*³⁰, *Ἴον* τὸ *λευκόν*³¹, τὸ

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Α' ε' 7.
- 2) Αὐτόθι Η' δ' 1.
- 3) Αὐτόθι.
- 4) Αὐτόθι.
- 5) Αὐτόθι.
- 6) Αὐτόθι.
- 7) Αὐτόθι 2.
- 8) Αὐτόθι Α' ζ' 6.
- 9) Αὐτόθι.
- 10) Αὐτόθι.
- 11) Αὐτόθι Γ' ιβ' 1.
- 12) Αὐτόθι Α' ζ' 6.
- 13) Αὐτόθι Η' α' 2.
- 14) Αὐτόθι Η' δ' 1.
- 15) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Ζ' ιζ' 3.
- 16) Αὐτόθι Γ' α' 4.
- 17) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Ζ' ε' 2.
- 18) Αὐτόθι Η' ζ' 3.
- 19) Αὐτόθι.
- 20) Αὐτόθι Η' γ' 2.
- 21) Αὐτόθι Η' η' 3.
- 22) Αὐτόθι Ζ' α' 4.
- 23) Αὐτόθι Ζ' δ' 6.
- 24) Αὐτόθι Θ' ζ' 3.
- 25) Αὐτόθι Ζ' ζ' 11.
- 26) Αὐτόθι Ε' θ' 6.
- 27) Αὐτόθι Δ' ε' 6.
- 28) Αὐτόθι Γ' γ' 1.
- 29) Αὐτόθι.
- 30) Αὐτόθι Γ' ια' 1.
- 31) Αὐτόθι Γ' γ' 1.
- 32) Αὐτόθι Δ' ε' 1.
- 33) Αὐτόθι Ζ' δ' 4.

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Α' ε' 2.
- 2) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Α' ια' 3.
- 3) Αὐτόθι Γ' ε' 3.
- 4) Αὐτόθι.
- 5) Αὐτόθι.
- 6) Αὐτόθι.
- 7) Αὐτόθι Γ' ιε' 5.
- 8) Αὐτόθι Ε' γ' 1.
- 9) Αὐτόθι Β' ιε' 5.
- 10) Αὐτόθι Α' κ' 5.
- 11) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Α' γ' 2.
- 12) Αὐτόθι Ι' ιε' 5.
- 13) Αὐτόθι.
- 14) Αὐτόθι Δ' ζ' 7.
- 15) Αὐτόθι Α' ε' 2.
- 16) Αὐτόθι Γ' ι' 4.
- 17) Αὐτόθι.
- 18) Αὐτόθι Α' θ' 3.
- 19) Αὐτόθι Γ' ιη' 3.
- 20) Αὐτόθι Ι' ιη' 6.
- 21) Αὐτόθι Α' ε' 2.
- 22) Αὐτόθι Ζ' α' 4.
- 23) Αὐτόθι Ζ' ε' 1.
- 24) Αὐτόθι.
- 25) Αὐτόθι Ι' ιγ' 3.
- 26) Αὐτόθι Ζ' η' 3.
- 27) Αὐτόθι Η' ια' 2.
- 28) Αὐτόθι Α' γ' 1.
- 29) Αὐτόθι Δ' ζ' 4.
- 30) Αὐτόθι Α' ιγ' 2.
- 31) Αὐτόθι Γ' ιη' 13.

λευκότον¹, ή ιωνία², ιωνία ή μέλαινα³, ιωνία ή λευκή⁴, φλόγινον τὸ ἄγριον⁵.

12. γένος ἀγχοουῶδες (*borraginaceae*).

Ἡ ἄγχουσα⁶.

13. γένος ἀεικωῶδες (*crassulaceae*).

Τὸ ἀειζων⁷.

14. γένος τριβολῶδες (*zygophylleae*).

Ἄ τριβόλος⁸, ή καυκαλς⁹.

ΚΛΑΣΙΣ ΙΑ' ΠΟΛΥΠΕΤΑΛΩΝ ΠΕΡΙΠΥΝΩΝ
(PERIPETALIA).

1. γένος ἐλλοβῶδες (*leguminosae*).

1^a. εἶδος κυαμῶδες (*sarcolobae*).

Ἄ κύαμος¹⁰, ὁ πίσος¹¹, ή ἀράκη¹², ὁ ὄροβος¹³, κριός ὁ ὀροβιαίος¹⁴, ὁ φακός¹⁵, ὁ ἐρέβινθος¹⁶, ὁ λάθυρος¹⁷, ὁ ὠχρος¹⁸, ὁ δόλιχος¹⁹, ή κερκίς²⁰.

1^b. εἶδος λωτῶδες (*phyllobae*).

Ἄ λωτός²¹, ὁ μελίλωτος²², ή κερωνία²³, σικη ή αἰγυπτία²⁴, ή ὄνωνίς²⁵, ή παντάδουσα²⁶, ὁ θέρμος²⁷, ή κολουτέα²⁸, ή κολοιτία²⁹, ή κο-

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Δ' ζ' 8.
- 2) Αὐτόθι Β' α' 3.
- 3) Αὐτόθι Ζ' ζ' 2.
- 4) Αὐτόθι Ζ' η' 5.
- 5) Αὐτόθι 1.
- 6) Αὐτόθι Η' η' 3.
- 7) Αὐτόθι Α' ι' 4.
- 8) Αὐτόθι Ζ' ε' 1.
- 9) Αὐτόθι Η' ζ' 1.
- 10) Αὐτόθι Θ' α' 5.
- 11) Αὐτόθι Θ' ζ' 2.
- 12) Αὐτόθι Θ' α' 4.
- 13) Αὐτόθι Θ' γ' 2.
- 14) Αὐτόθι Θ' ε' 1.
- 15) Αὐτόθι Β' δ' 2.
- 16) Αὐτόθι Θ' γ' 2.
- 17) Αὐτόθι.
- 18) Αὐτόθι Θ' α' 3.
- 19) Αὐτόθι Θ' γ' 2.
- 20) Αὐτόθι Α' ια' 2.
- 21) Αὐτόθι Α' ε' 3.
- 22) Αὐτόθι Η' ιε' 3.
- 23) Αὐτόθι Δ' β' 4.
- 24) Αὐτόθι Α' ια' 2.
- 25) Αὐτόθι Ζ' ε' 3.
- 26) Αὐτόθι 1.
- 27) Αὐτόθι Θ' ια' 8.
- 28) Αὐτόθι Γ' ιζ' 2.
- 29) Αὐτόθι 3.

λυτέα¹, ή μηδική², ρίζα ή γλυκειά³, ρίζα ή σκυθική⁴, ή ἀραχίδνα⁵, τὸ οὐίγγον⁶, τὸ κύμινον⁷, ὁ κύτισος⁸, τὸ βούκερας⁹, ή τήλις¹⁰, ή τραγάκανθα¹¹, τρηγάκανθα ή κρητική¹².

17. εἶδος κασιῶδες (*caesalpiniae*).

Ἡ κασία¹³, τὸ ὀποβλάσαμον¹⁴, ὁ ἄρακος¹⁵, τὸ ἀρακῶδες¹⁶, ὁ πελεκίνος¹⁷.

1^d. εἶδος ἀκανθῶδες (*mimoseae*).

Ἡ ἀκανθα¹⁸, ἀκανθα ή λευκή¹⁹, ἀκανθα ή μέλαινα²⁰.

2. γένος ροδῶδες (*rosaceae*).

2^a. εἶδος ροδῶδες (*roseae*).

Τὸ ρόδον²¹, ρόδον τὸ ἑκατοντάφυλλον²², ρόδον τὸ ἄγριον²³, τὸ κυνόρροδον²⁴, ή ροδωνία²⁵, τὸ κυνόςβατον²⁶, ὁ βέτος²⁷, ὁ χαμαίβατος²⁸, ή σπειραία²⁹, ή οἴη³⁰, οἴη ή κερποφόρος³¹, οἴη ή ἀκαρπος³², ή ὄη³³, ή ἰσχυμιος³⁴.

2^b. εἶδος ἀμυγδαλῶδες (*amygdaleae*).

Ἡ ἀμυγδαλή³⁵, μηλέα ή περσική³⁶, μηλέα

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Γ' ιδ' 4.
- 2) Αὐτόθι Θ' ζ' 7.
- 3) Αὐτόθι Γ' ιγ' 2.
- 4) Αὐτόθι.
- 5) Αὐτόθι Α' α' 7.
- 6) Αὐτόθι.
- 7) Αὐτόθι Η' γ' 2.
- 8) Αὐτόθι Δ' δ' 6.
- 9) Αὐτόθι 10.
- 10) Αὐτόθι Γ' ιζ' 2.
- 11) Αὐτόθι Γ' α' 3.
- 12) Αὐτόθι Γ' ιε' 8.
- 13) Αὐτόθι Γ' ε' 3.
- 14) Αὐτόθι Δ' δ' 14.
- 15) Αὐτόθι Θ' η' 3.
- 16) Αὐτόθι.
- 17) Αὐτόθι.
- 18) Αὐτόθι Δ' β' 8.
- 19) Αὐτόθι.
- 20) Αὐτόθι.
- 21) Αὐτόθι Α' ιγ' 2.
- 22) Αὐτόθι Ζ' ζ' 4.
- 23) Αὐτόθι Ζ' α' 1.
- 24) Αὐτόθι Δ' δ' 8.
- 25) Αὐτόθι Α' θ' 4.
- 26) Αὐτόθι Γ' ιη' 4.
- 27) Αὐτόθι Α' ε' 3.
- 28) Αὐτόθι Γ' ιη' 4.
- 29) Αὐτόθι Α' ιδ' 2.
- 30) Αὐτόθι Γ' ια' 3.
- 31) Αὐτόθι Γ' ιβ' 6.
- 32) Αὐτόθι.
- 33) Αὐτόθι Β' β' 10.
- 34) Αὐτόθι Γ' ιε' 3.
- 35) Αὐτόθι Α' ζ' 3.
- 36) Αὐτόθι Α' ια' 4.

ἡ μηδική¹, ἡ κοκκυμηλέα², ἡ σποδιὰς³, ἡ προύμνη⁴, ἡ πᾶδος⁵, ὁ κέρασος⁶, ὁ θραύπαλος⁷, ἡ θραύπαλος⁸.

27. εἶδος μηλῶδες (pomaceæ).

Ἡ μηλέα⁹, μηλέα ἢ γλυκεία¹⁰, μηλέα ἢ ἑαρινή¹¹, ἡ ἄπιος¹², ἄπιος ἢ φωκίς¹³, ἡ ἀγρὰς¹⁴, ἡ οὔα¹⁵, τὸ οὔον¹⁶, ἡ ὄγχνη¹⁷, μηλέα ἢ κυδώνιος¹⁸, ἡ στρούθειος¹⁹, ἡ μεσπίλη²⁰, μεσπίλη ἢ ἀνθηδών²¹, μεσπίλη ἢ σατάνειος²², μεσπίλη ἢ ἀνθηδονοειδής²³, μεσπίλη ἢ ἀγρία²⁴, συκῆ ἢ ἰθαία²⁵, ὁ κρᾶταιγος²⁶, ὁ κραταιγών²⁷, ἡ λευκᾶκκνοθα²⁸.

3. γένος κακτῶδες (cactaceæ).

Ἡ κάκτος²⁹, ὁ πτέρνις³⁰, ὁ σκακίλας³¹, ἡ τετραγωνία³².

4. γένος ἀγριοσταφυλῶδες (ribesiaceæ).

Ἡ ἀγρία σταφυλή³³.

5. γένος μυρτῶδες (theophrasteæ).

Τὸ μύρτον³⁴, ἡ μυρρίνη³⁵, μυρρίνη ἢ στεφα-

νωτίς¹, μυρρίνη ἢ μέλαινα², ὁ μύρρινος³, ἡ ροιὰ⁴, ἡ ρόα⁵, ρόα ἢ ὄξεια⁶, ρόα ἢ γλυκεία⁷, ρόα ἢ οἰνώδης⁸, ρόα ἢ ἀπύρηνος⁹, ἡ σίδη¹⁰.

6. γένος τερεβινθῶδες (terebinthaceæ).

Ἡ τερέβινθος¹¹, ἡ τέρμινθος¹², τέρμινθος ἢ ἄρρη¹³, τέρμινθος ἢ θήλεια¹⁴, τὸ βάλσαμον¹⁵, τὸ πᾶνακες¹⁶, πᾶνακες τὸ ἀσκληπιεῖον¹⁷, πᾶνακες τὸ χειρώνιον¹⁸, πᾶνακες τὸ ἡράκλειον¹⁹, πᾶνακες τὸ λεπτόφυλλον²⁰, τὸ τοῦ λιβανωτοῦ δένδρον²¹, τὸ τῆς σμύρνης δένδρον²², μαστίχη ἢ ἀκανθική²³, ἀκκνοθα ἢ ἰξίνη²⁴, ἀκκνοθα ἢ ἰνδική²⁵, ἡ σχίνος²⁶, ἡ ροῦς²⁷, ροῦς ἢ ἄρρη²⁸, ροῦς ἢ θήλεια²⁹, τὸ πῆγανον³⁰, τὸ δίκταμνον³¹, τὸ ψευδοδίκταμνον³², ἡ κοκκυγέα³³.

7. γένος ῥάμνῶδες (ramnaceæ).

Ἡ ῥάμνος³⁴, ῥάμνος ἢ μέλαινα³⁵, ῥάμνος ἢ λευκή³⁶, ὁ πρίνος³⁷, πρίνος ὁ κάρπιμος³⁸, πρι-

- 1) Θεοφράστου. Περί φυτῶν ἱστορίας Α' εἶγ' 4.
- 2) Αὐτόθι Δ' β' 10.
- 3) Αὐτόθι Γ' ζ' 4.
- 4) Αὐτόθι Ι' α' 2.
- 5) Αὐτόθι Δ' α' 3.
- 6) Αὐτόθι Γ' εἶγ' 1.
- 7) Αὐτόθι Γ' ζ' 4.
- 8) Αὐτόθι Δ' α' 3.
- 9) Αὐτόθι Α' γ' 3.
- 10) Αὐτόθι Ι' ια' 5.
- 11) Αὐτόθι Β' α' 3.
- 12) Αὐτόθι Α' β' 7.
- 13) Θεοφράστου. Περί φυτῶν αἰτίων Β' ιε' 2.
- 14) Θεοφράστου. Περί φυτῶν ἱστορίας Α' ιδ' 4.
- 15) Αὐτόθι Γ' ζ' 5.
- 16) Θεοφράστου. Περί φυτῶν αἰτίων Β' η' 2.
- 17) Θεοφράστου. Περί φυτῶν ἱστορίας Β' ε' 6.
- 18) Αὐτόθι Β' β' 5.
- 19) Αὐτόθι.
- 20) Αὐτόθι Γ' ιβ' 5.
- 21) Αὐτόθι.
- 22) Αὐτόθι.
- 23) Αὐτόθι.
- 24) Αὐτόθι Γ' ιε' 6.
- 25) Αὐτόθι Γ' ιζ' 5.
- 26) Αὐτόθι Γ' ιε' 6.
- 27) Αὐτόθι.
- 28) Αὐτόθι Ζ' δ' 3.
- 29) Αὐτόθι 10.
- 30) Αὐτόθι 11.
- 31) Αὐτόθι.
- 32) Αὐτόθι Γ' δ' 2.
- 33) Αὐτόθι Γ' ιη' 11.
- 34) Αὐτόθι Α' ιβ' 1.
- 35) Αὐτόθι Β' β' 6.

- 1) Θεοφράστου. Περί φυτῶν ἱστορίας Ε' θ' 3.
- 2) Αὐτόθι Ζ' ιη' 5.
- 3) Αὐτόθι Α' γ' 3.
- 4) Αὐτόθι Α' ζ' 3.
- 5) Αὐτόθι Β' β' 5.
- 6) Αὐτόθι 7.
- 7) Αὐτόθι.
- 8) Αὐτόθι.
- 9) Αὐτόθι.
- 10) Αὐτόθι Δ' ι' 3.
- 11) Αὐτόθι Ι' α' 2.
- 12) Αὐτόθι Α' θ' 3.
- 13) Αὐτόθι Γ' ιε' 3.
- 14) Αὐτόθι.
- 15) Αὐτόθι Γ' ζ' 1.
- 16) Αὐτόθι Ι' β' 2.
- 17) Αὐτόθι Ι' ια' 1.
- 18) Αὐτόθι.
- 19) Αὐτόθι.
- 20) Αὐτόθι 4.
- 21) Αὐτόθι Ι' δ' 2.
- 22) Αὐτόθι.
- 23) Αὐτόθι Ζ' δ' 9.
- 24) Αὐτόθι Ι' α' 2.
- 25) Αὐτόθι.
- 26) Αὐτόθι.
- 27) Αὐτόθι Γ' ιη' 1.
- 28) Αὐτόθι 5.
- 29) Αὐτόθι.
- 30) Αὐτόθι Α' γ' 1.
- 31) Αὐτόθι Ι' ις' 1.
- 32) Αὐτόθι 2.
- 33) Αὐτόθι Γ' ις' 6.
- 34) Αὐτόθι Α' θ' 4.
- 35) Αὐτόθι Γ' ιη' 2.
- 36) Αὐτόθι.
- 37) Αὐτόθι Γ' ις' 1.
- 38) Αὐτόθι Γ' γ' 6.

νος ὁ ἄκαρπος¹, ὁ παλλουρος², ἡ φιλύκη³.

8. γένος κηλαστρώδες (*celastraceae*).

Τὸ κήλαστρον⁴, ἡ κήλαστρος⁵, τὸ εὐώνυμον⁶.

ΚΛΑΣΙΣ ΙΕ' ΔΙΚΛΙΝΩΝ (DICLINIA).

1. γένος ἀκανῶδες (*urticaceae*).

1^α. εἶδος ἰκτιῶδες (*urticeae*).

Ὁ ἄκανος⁷, ἡ ἄκονα⁸, ἡ δρυπίς⁹, ἡ χάλκκειος¹⁰, ἡ πολυάκανθος¹¹, τὸ ρύτρος¹², τὸ περδίκιον¹³.

1^β. εἶδος συκῶδες (*ficcae*).

Ἡ συκῆ¹⁴, συκῆ ἡ μέλαινα¹⁵, συκῆ ἡ λευκή¹⁶, συκῆ ἡ λακωνική¹⁷, συκῆ ἡ λευκομφάλιος¹⁸, συκῆ ἡ δίφορος¹⁹, ἡ ἐρινεός²⁰, συκῆ ἡ ἀγρία²¹, ἡ συκήμενος²².

1^γ. εἶδος πεπερῶδες (*piregaceae*).

Τὸ πέπερι²³, πέπερι τὸ στρογγύλον²⁴, πέπερι τὸ πρόμηκες²⁵.

1^δ. εἶδος πλατανῶδες (*platancae*).

Ἡ πλάτανος²⁶.

2. γένος δρυῶδες (*cupuliferae*).

2^α. εἶδος δρυῶδες (*quercineae*).

Ἡ δρῦς²⁷, δρῦς ἡ ἡμερος²⁸, δρῦς ἡ ἀγρία²⁹,

1) Θεοφράστου. Περί φυτῶν ἱστορία; Γ' γ' 6.

2) Αὐτόθι. Α' γ' 2.

3) Αὐτόθι. Α' θ' 3.

4) Αὐτόθι. Α' θ' 3.

5) Αὐτόθι. Δ' α' 3.

6) Αὐτόθι. Γ' ιη' 3.

7) Αὐτόθι. Α' ι' 6.

8) Αὐτόθι.

9) Αὐτόθι.

10) Αὐτόθι. Ζ' δ' 3.

11) Αὐτόθι.

12) Αὐτόθι. 4.

13) Αὐτόθι. Α' ς' 11.

14) Αὐτόθι. 3.

15) Αὐτόθι. Β' γ' 1.

16) Αὐτόθι.

17) Θεοφράστου. Περί φυτῶν αἰτίων Ε' α' 8.

18) Αὐτόθι.

19) Αὐτόθι. 6.

20) Θεοφράστου. Περί φυτῶν ἱστορίας Α' ιδ' 4.

21) Αὐτόθι. Β' β' 4.

22) Αὐτόθι. Α' θ' 7.

23) Αὐτόθι. Ι' κ' 1.

24) Αὐτόθι.

25) Αὐτόθι.

26) Αὐτόθι. Α' δ' 2.

27) Αὐτόθι. Α' β' 7.

28) Αὐτόθι. Γ' η' 2.

29) Αὐτόθι.

δρῦς ἡ ἡμερίς¹, δρῦς ἡ ἐτυμόδρυς², δρῦς ἡ αἰγίλωψ³, δρῦς ἡ πλατύφυλλος⁴, δρῦς ἡ ἀλιφλοῖος⁵, δρῦς ἡ εὐθύφλοῖος⁶, δρῦς ἡ μέλαινα⁷, δρῦς ἡ ἄσπρις⁸, ἡ φηγός⁹, ἡ φελλόδρυς¹⁰, ἡ βάλανος¹¹, ἡ ἀρία¹², ὁ φελλός¹³, ἡ ὄξυη¹⁴, ὄξυη ἡ λευκή¹⁵, ὄξυη ἡ μέλαινα¹⁶, ἡ ἕψος¹⁷, ἡ λάκαρα¹⁸, ἡ λακάρη¹⁹, καρία ἡ κασταναίκη²⁰, ἡ διοσβάλανος²¹.

2^β. εἶδος ἰτεῶδες (*salicineae*).

Ἡ ἰτέα²², ἰτέα ἡ μέλαινα²³, ἰτέα ἡ λευκή²⁴, ἡ ἐλικη²⁵, ἡ αἰγειρος²⁶, αἰγειρος ἡ κάρπιμος²⁷, ἡ λεύκη²⁸, τὸ οἶσον²⁹, οἶσον τὸ λευκόν³⁰, οἶσον τὸ μέλαν³¹, τὸ οἶτον³².

2^γ. εἶδος καρυῶδες (*juglandcae*).

Ἡ καρύα³³, καρύα ἡ εὐβοϊκή³⁴, καρύα ἡ ἡρακλεωτική³⁵, ἡ ἡρακλεωτική³⁶, καρύα ἡ περσική³⁷.

1) Θεοφράστου. Περί φυτῶν ἱστορίας Γ' η' 2.

2) Αὐτόθι.

3) Αὐτόθι.

4) Αὐτόθι.

5) Αὐτόθι.

6) Αὐτόθι.

7) Αὐτόθι. 6.

8) Αὐτόθι. 7.

9) Αὐτόθι. 2.

10) Αὐτόθι. Γ' ς' 3.

11) Αὐτόθι. Α' ια' 3.

12) Αὐτόθι.

13) Αὐτόθι. Γ' ιζ' 1.

14) Αὐτόθι. Γ' ι' 1.

15) Αὐτόθι.

16) Αὐτόθι.

17) Αὐτόθι. Γ' δ' 2.

18) Αὐτόθι. Γ' ς' 1.

19) Αὐτόθι. Γ' γ' 1.

20) Αὐτόθι. Δ' η' 11.

21) Αὐτόθι. Γ' β' 3.

22) Αὐτόθι. Γ' δ' 2.

23) Αὐτόθι. Γ' ιγ' 7.

24) Αὐτόθι.

25) Αὐτόθι.

26) Αὐτόθι. Γ' α' 1.

27) Αὐτόθι. Γ' γ' 4.

28) Αὐτόθι. Γ' ιδ' 2.

29) Αὐτόθι. Γ' ιη' 1.

30) Αὐτόθι. 2.

31) Αὐτόθι.

32) Αὐτόθι. 1.

33) Αὐτόθι. Γ' β' 3.

34) Αὐτόθι. Ε' δ' 4.

35) Αὐτόθι. Γ' ιε' 1.

36) Αὐτόθι. Γ' ς' 5.

37) Αὐτόθι. 2.

2³. είδος σημυδῶδες (betulinæ).

Ἡ σημύδα¹, ἡ κλήθρα², κλήθρα ἢ κάρπιμος³, κλήθρα ἢ ἄκαρπος⁴.

2¹. είδος ὄστρουδες (carpinaceæ).

Ἡ ὄστρυς⁵, ἡ ὄστρῦα⁶, ἡ ὄστρυς⁷.

2⁵. είδος πετεῶδες (ulmaceæ).

Ἡ πετεῖα⁸, ἡ ὀρειπετεῖα⁹, ἡ πηδός¹⁰.

3. γένος πιτυῶδες (coniferæ).

3^a. είδος ἐλατῶδες (abietinæ).

Ἡ πίτυς¹¹, πίτυς ἢ ἀγρία¹², πίτυς ἢ φθειροποιός¹³, ἡ ἐλάτη¹⁴, ἐλάτη ἢ ἄρρη¹⁵, ἐλάτη ἢ θήλεια¹⁶, ἡ ἀμφραυξίς¹⁷, ἡ ἀμφίφυα¹⁸, ἡ πεύκη¹⁹, πεύκη ἢ ἡμερος²⁰, πεύκη ἢ ἀγρία²¹, πεύκη ἢ ἰδαία²², πεύκη ἢ παραλία²³, πεύκη ἢ ἄκαρπος²⁴, πεύκη ἢ κωνοφόρος²⁵.

3^b. κυπαρισσῶδες (cupressinæ).

Ἡ κυπάριττος²⁶, κυπάριττος ἢ κουριζομένη²⁷, ἡ κέδρος²⁸, κέδρος ἢ λυκία²⁹, κέδρος ἢ φοινικική³⁰, ἡ ὀξύκεδρος³¹, ἡ θύια³², ἡ θύια³³, ἡ θύα³⁴, τὸ θύον³⁵, ἡ κεδρία³⁶, ἡ κε-

δρία¹, ἡ ἄρκευθος², ἄρκευθος ἢ ἄκαρπος³, ἄρκευθος ἢ κάρπιμος⁴.

3^γ. είδος μιῶδες (taxinæ).

Ἡ μίλος⁵.

4. γένος τιθυμαλλῶδες (euphorbiaceæ).

Ἄο τιθύμαλλος⁶, κόκκος ὁ παράλιος⁷, τιθύμαλλος ὁ ἄρρη⁸, τιθύμαλλος ὁ λευκός⁹, τιθύμαλλος ὁ μυρτίτης¹⁰, τὸ ἰπποφάξ¹¹, ὁ κρότων¹², ἡ πύξος¹³, φλόμος ἢ μέλαινα¹⁴, ἡ ἀκαλύφη¹⁵.

5. γένος σικυῶδες (cucurbitaceæ).

Ἡ σικύα¹⁶, ὁ σίκυος¹⁷, σίκυος ὁ λακωνικός¹⁸, σίκυος ὁ σκυταλίας¹⁹, σίκυος ὁ βοιώτιος²⁰, σίκυος ὁ ἄγριος²¹, σίκυος ὁ ἡμερος²², ἡ κολοκύνθη²³, ἡ κολοκύνθη²⁴, τὸ μήλωθρον²⁵, τὸ ἐλατήριον²⁶, ἡ ἀνδράχνη²⁷.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΖΩΑ ΠΑΡ' ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙ.

ΜΕΡΟΣ Α'. ΤΑ ΣΠΟΝΔΥΛΩΤΑ (VERTEBRATA).

ΤΑΞΙΣ Α'. ΤΑ ΘΗΛΑΖΟΜΕΝΑ (MAMMALIA).

Α' ΚΛΑΣΙΣ ΔΙΠΟΔΩΝ (BIVANA).

Ἄο ἄνθρωπος²⁸.

- 1) Θεοφράστου. Περί φυτῶν ἱστορίας Γ' εἰδ' 4.
- 2) Αὐτόθι 3.
- 3) Αὐτόθι Γ' γ' 6.
- 4) Αὐτόθι.
- 5) Αὐτόθι Γ' ε' 3.
- 6) Αὐτόθι Γ' γ' 1.
- 7) Αὐτόθι Α' η' 2.
- 8) Αὐτόθι Γ' εἰδ' 1.
- 9) Αὐτόθι.
- 10) Αὐτόθι Ε' ζ' 6.
- 11) Αὐτόθι Γ' θ' 5.
- 12) Αὐτόθι Γ' γ' 1.
- 13) Αὐτόθι Β' ε' 6.
- 14) Αὐτόθι Α' θ' 3.
- 15) Αὐτόθι Γ' θ' 6.
- 16) Αὐτόθι.
- 17) Αὐτόθι Γ' ζ' 1.
- 18) Αὐτόθι.
- 19) Αὐτόθι Α' θ' 3.
- 20) Αὐτόθι Γ' θ' 1.
- 21) Αὐτόθι.
- 22) Αὐτόθι.
- 23) Αὐτόθι.
- 24) Αὐτόθι 4.
- 25) Αὐτόθι Β' ε' 6.
- 26) Αὐτόθι Α' ε' 1.
- 27) Αὐτόθι Β' ε' 2.
- 28) Αὐτόθι Α' θ' 3.
- 29) Αὐτόθι Γ' ε' 3.
- 30) Αὐτόθι Ι' ε' 3.
- 31) Αὐτόθι Γ' ε' 3.
- 32) Αὐτόθι Α' θ' 3.
- 33) Αὐτόθι Γ' δ' 6.
- 34) Αὐτόθι Ε' γ' 7.
- 35) Αὐτόθι.
- 36) Αὐτόθι Α' ε' 6.

- 1) Θεοφράστου. Περί φυτῶν ἱστορίας Α' θ' 4.
- 2) Αὐτόθι 3.
- 3) Αὐτόθι Γ' γ' 8.
- 4) Αὐτόθι.
- 5) Αὐτόθι Γ' ε' 2.
- 6) Αὐτόθι Ι' η' 2.
- 7) Αὐτόθι Ι' εα' 7.
- 8) Αὐτόθι 8.
- 9) Αὐτόθι 9.
- 10) Αὐτόθι.
- 11) Αὐτόθι Ι' ε' 6.
- 12) Αὐτόθι Α' ε' 1.
- 13) Αὐτόθι Γ' ε' 5.
- 14) Αὐτόθι Ι' ε' 3.
- 15) Αὐτόθι ΙΙ' ζ' 2.
- 16) Αὐτόθι Α' εγ' 3.
- 17) Αὐτόθι.
- 18) Αὐτόθι Η' δ' 6.
- 19) Αὐτόθι.
- 20) Αὐτόθι.
- 21) Αὐτόθι Η' ε' 4.
- 22) Αὐτόθι.
- 23) Αὐτόθι Α' εγ' 3.
- 24) Θεοφράστου. Περί φυτῶν αἰτίων Β' η' 4.
- 25) Θεοφράστου. Περί φυτῶν ἱστορίας Γ' η' 11.
- 26) Αὐτόθι Δ' ε' 1.
- 27) Θεοφράστου. Περί φυτῶν αἰτίων Α' ε' 4.
- 28) Ἀριστοτέλους. Περί ζῶων ἱστορίας Ζ' α' 1.

Β' ΚΛΑΣΙΣ ΤΕΤΡΑΧΕΙΡΩΝ (QUADRUMANA).

1. γένος πιθηκῶδες (*pithecina*).

Ὁ πίθηκος¹, ὁ κῆβος², ὁ κυνοκέφαλος³, ὁ χοιροπίθηκος⁴.

Γ' ΚΛΑΣΙΣ ΣΑΡΚΟΦΑΓΩΝ (CARNIVORA).

α' ὁμογένεια αἰλουρωδῶν (*felina*).1. γένος λεοντῶδες (*leontina*).

Ὁ λέων⁵, ἡ λέαινα⁶, λέων ὁ ἐν τῇ Εὐρώπῃ⁷, λέων ὁ ἐν Συρίᾳ⁸, ὁ τίγρις⁹, τὸ πέρδιον¹⁰, ὁ πανθήρ¹¹, ἡ πέρδαλις¹², ὁ αἴλουρος¹³, ἡ αἴλουρος¹⁴, ἡ λύγξ¹⁵.

2. γένος δαιρῶδες (*hyaenina*).

Ἡ ὕαινα¹⁶, ἡ θήλεια ὕαινα¹⁷, ὁ γλάνος¹⁸, ὁ μαρτιχόρξ¹⁹.

3. γένος κυνῶδες (*canina*).

Ὁ κύων²⁰, ἡ κύων²¹, τὸ σκυλάκιον²², κύων ἡ λακωνική²³, κύων ἡ λίκαινα²⁴, κύων ὁ ἰνδικός²⁵, κύων ὁ ἐν τῇ Μολοττία²⁶, μελιταῖον κυνίδιον τὸ μικρόν²⁷, ὁ λύκος²⁸, ἡ λύκαινα²⁹, ἡ ἀλώπηξ³⁰, ὁ θῶς³¹.

1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Β' ε' 1.

2) Αὐτόθι.

3) Αὐτόθι.

4) Αὐτόθι Β' ζ' 4.

5) Αὐτόθι Α' α' 14.

6) Αὐτόθι Σ' κη' 1.

7) Αὐτόθι Η' κζ' 6.

8) Αὐτόθι Σ' κη' 1.

9) Αὐτόθι Η' κζ' 8.

10) Αὐτόθι Β' β' 3.

11) Αὐτόθι Σ' κθ' 3.

12) Αὐτόθι Α' α' 12.

13) Αὐτόθι Ε' β' 3.

14) Αὐτόθι Θ' ζ' 5.

15) Αὐτόθι Β' β' 10.

16) Αὐτόθι Σ' κη' 2.

17) Αὐτόθι.

18) Αὐτόθι Η' ζ' 2.

19) Αὐτόθι Β' γ' 10.

20) Αὐτόθι Α' α' 15.

21) Αὐτόθι Ε' ιβ' 12.

22) Αὐτόθι Σ' κ' 4.

23) Αὐτόθι.

24) Αὐτόθι Θ' α' 2.

25) Αὐτόθι Η' κζ' 8.

26) Αὐτόθι Θ' α' 2.

27) Αὐτόθι Θ' ζ' 5.

28) Αὐτόθι Σ' κθ' 2.

29) Αὐτόθι.

30) Αὐτόθι Σ' κθ' 4.

31) Αὐτόθι Β' ιβ' 7.

4. γένος γαλῶδες (*mustelina*).

Ἡ γαλῆ¹, γαλῆ ἡ ἀγρία², ἡ ἱκτις³, ἡ ἱκτίς⁴, τὸ σθέριον⁵, ἡ μυγαλῆ⁶, μῦς ὁ ποντικός⁷, μῦς ὁ ποντικός ὁ λευκός⁸, ἡ ἐνυδρίς⁹, τὸ σατύριον¹⁰, ἡ λάταξ¹¹, ὁ ἰχνεύμων¹², ἰχνεύμων ὁ ἐν Αἰγύπτῳ¹³.

β' ὁμογένεια πελματοβαμόνων (*plantigrada*).1. γένος ἀρκτῶδες (*ursina*).

Ἡ ἄρκτος¹⁴, ἄρκτος ἡ θήλεια¹⁵, ἄρκτος ἡ ἀγρία¹⁶, ὁ σκίμνος¹⁷, τὸ σκυμνίον¹⁸.

Δ' ΚΛΑΣΙΣ ΕΠΑΜΦΟΤΕΡΙΖΟΝΤΩΝ (AMPHIBIA).

1. γένος φωκῶδες (*phocina*).

Ἡ φώκη¹⁹.

Ε' ΚΛΑΣΙΣ ΔΕΡΜΟΠΤΕΡΩΝ (CHEIROPTERA).

α' ὁμογένεια νυκτεριδῶν (*vespertiliana*).1. γένος νυκτεριδῶδες (*vespertilio*).

Ἡ νυκτερίς²⁰.

2. γένος ἀλωπεκῶδες (*vampirus*).

Ἡ ἀλώπηξ²¹.

Σ' ΚΛΑΣΙΣ ΕΝΤΟΜΟΦΑΓΩΝ (INSECTIVORA).

1. γένος ἐχινῶδες (*erinaceus*).

Ὁ χερσαῖος ἐχίνος²².

1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Β' γ' 5.

2) Αὐτόθι Σ' λ' 2.

3) Αὐτόθι Θ' ζ' 5.

4) Αὐτόθι Β' γ' 5.

5) Αὐτόθι Η' ζ' 5.

6) Αὐτόθι Η' κγ' 3.

7) Αὐτόθι Θ' λζ' 6.

8) Αὐτόθι Η' ιθ' 2.

9) Αὐτόθι Α' α' 6.

10) Αὐτόθι Η' ζ' 5.

11) Αὐτόθι.

12) Αὐτόθι Σ' κθ' 3.

13) Αὐτόθι Θ' ζ' 3.

14) Αὐτόθι Β' γ' 1.

15) Αὐτόθι Σ' ιζ' 3.

16) Αὐτόθι Η' ιθ' 4.

17) Αὐτόθι Σ' ιζ' 3.

18) Αὐτόθι Θ' ζ' 4.

19) Αὐτόθι Α' α' 9.

20) Αὐτόθι.

21) Αὐτόθι Α' ε' 4.

22) Αὐτόθι Ε' β' 2.

2. γένος ἀσπαλακῶδες (*talpida*).
 Ὁ ἀσπάλαξ¹.

Ζ' ΚΛΑΣΙΣ ΤΡΟΚΤΙΚΩΝ (RODENTIA).

α' ὁμογένεια σκιουρωδῶν (*sciurida*).

1. γένος ἐλειῶδες (*myoxus*).

Ὁ ἐλειός².

β' ὁμογένεια μυωδῶν (*murida*).

1. γένος μῶδες (*murina*).

Ὁ μῦς³, μῦς ὁ ἐν Ἀραβίᾳ⁴, μῦς ὁ ἀρου-
 ραίος⁵, μῦς ὁ ἐπιπολλάζων⁶, μῦς ὁ ἐν Αἰγύπτῳ⁷.

γ' ὁμογένεια στεγανοπόδων
 (*palmipeda*).

1. γένος καστορῶδες (*castor*).

Ὁ κάστωρ⁸.

δ' ὁμογένεια λαγωδῶν (*leporida*).

1. γένος λαγῶδες (*leporina*).

Ὁ λαγώς⁹, ὁ λαγώς¹⁰, ὁ δασύπους¹¹, δα-
 σύπους ὁ ἐν τῇ Συκίᾳ¹², δασύπους ἡ θήλεια¹³.

ε' ὁμογένεια ὑστριχωδῶν (*hystiricina*).

1. γένος ὑστριχῶδες (*hystiria*).

Ὁ ὑστριξ¹⁴, ἡ ὑστριξ¹⁵.

Η ΚΛΑΣΙΣ ΑΝΟΔΟΝΤΩΝ (EDENTATA) (ἐλλείπει).

Θ' ΚΛΑΣΙΣ ΜΗΡΥΚΑΖΟΝΤΩΝ (RUMINANTIA).

α' ὁμογένεια καμηλωδῶν (*camelina*).

1. γένος καμηλῶδες (*camelus*).

Ὁ κάμηλος¹⁶, ἡ κάμηλος¹⁷, κάμηλος ἡ θή-

λεια¹, κάμηλος ἡ βακτριανή², κάμηλος ἡ βακ-
 τρία³, κάμηλος ἡ ἀραβία⁴.

β' ὁμογένεια ἐλαφωδῶν (*cervina*).

1. γένος ἐλαφῶδες (*cervus*).

Ὁ ἔλαφος⁵, ἡ ἔλαφος⁶, ἔλαφος ἡ θήλεια⁷,
 ἔλαφος ἡ ἀχαίνη⁸, ἔλαφος ὁ ἀχαίνης⁹, ἔ-
 λαφος ἡ ἐν τῷ ὄρει τῷ Ἐλαφόντι¹⁰, ἔλα-
 φος ὁ πατταλίας¹¹, ὁ νεβρός¹², ὁ πρόξ¹³, ἡ
 δορκάς¹⁴, ὁ ἱπέλαφος¹⁵, ἱπέλαφος ἡ θή-
 λεια¹⁶, ἱπέλαφος ὁ ἀγριός¹⁷, ἱπέλαμος ὁ ἡ-
 μερος¹⁸.

γ' ὁμογένεια βοωδῶν (*bovida*).

1. γένος βοῶδες (*bos*).

Ὁ βοῦς¹⁹, βοῦς ἡ θήλεια²⁰, βοῦς ἡ πυρρί-
 χη²¹, βοῦς ὁ ἀγελαίος²², βοῦς ὁ ἡγεμών²³, βοῦς
 ὁ ἐν Φρυγίᾳ²⁴, βοῦς ἡπειρωτικὴ ἡ μεγάλῃ²⁵,
 βοῦδιον μικρὸν τὸ ἐν Φάσει²⁶, ὁ ταῦρος²⁷, ὁ δα-
 μάλης²⁸, ὁ μόσχος²⁹, ἡ βουβαλίας³⁰, ὁ βόνα-
 σος³¹, βόνασος ὁ περὶ τὴν Παιονίαν καὶ τὴν
 Μαιδικήν³², ὁ μόναπος³³.

- 1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Θ' λζ' 5.
- 2) Αὐτόθι Β' α' 8.
- 3) Αὐτόθι Β' 6' 5.
- 4) Αὐτόθι Β' α' 8.
- 5) Αὐτόθι Β' ια' 6.
- 6) Αὐτόθι Γ' ζ' 1.
- 7) Αὐτόθι Δ' ια' 7.
- 8) Αὐτόθι Β' ια' 5.
- 9) Αὐτόθι Θ' ζ' 3.
- 10) Αὐτόθι ζ' κς' 3.
- 11) Αὐτόθι Θ' ζ' 2.
- 12) Αὐτόθι ζ' κς' 2.
- 13) Αὐτόθι Β' ια' 5.
- 14) Αὐτόθι Β' 6' 4.
- 15) Αὐτόθι 3.
- 16) Αὐτόθι 4.
- 17) Αὐτόθι.
- 18) Αὐτόθι.
- 19) Αὐτόθι Α' α' 14.
- 20) Αὐτόθι Δ' ια' 7.
- 21) Αὐτόθι Η' θ' 2.
- 22) Αὐτόθι Η' κς' 2.
- 23) Αὐτόθι ζ' κα' 3.
- 24) Αὐτόθι Γ' θ' 3.
- 25) Αὐτόθι Γ' ις' 7.
- 26) Αὐτόθι.
- 27) Αὐτόθι ζ' ιζ' 2.
- 28) Αὐτόθι Θ' λζ' 3.
- 29) Αὐτόθι Ε' ιδ' 4.
- 30) Αὐτόθι Γ' ζ' 1.
- 31) Αὐτόθι Β' 6' 3.
- 32) Αὐτόθι 10.
- 33) Αὐτόθι Θ' λς' 4.

- 1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Α' α' 11.
- 2) Αὐτόθι Η' ιθ' 2.
- 3) Αὐτόθι Η' η' 1.
- 4) Αὐτόθι Η' κζ' 5.
- 5) Αὐτόθι.
- 6) Αὐτόθι ζ' λ' 1.
- 7) Αὐτόθι 3.
- 8) Αὐτόθι Η' ζ' 5.
- 9) Αὐτόθι Θ' κς' 7.
- 10) Αὐτόθι 8.
- 11) Αὐτόθι Α' α' 14.
- 12) Αὐτόθι Β' ις' 3.
- 13) Αὐτόθι Ε' 6' 1.
- 14) Αὐτόθι Α' ζ' 2.
- 15) Αὐτόθι ζ' κς' 1.
- 16) Αὐτόθι Ε' 6' 4.
- 17) Αὐτόθι Β' γ' 2.

2. γένος αιγῶδες (capra).

Ἡ αἰξ¹, ὁ τράγος², ὁ ὄρυξ³, αἰξ ὁ ἄγριος⁴, αἰξ ἡ ἀγρία⁵.

3. γένος προβατῶδες (ovis).

Τὸ πρόβατον⁶, ὁ ἡγεμών τῶν προβάτων⁷, πρόβατον τὸ περὶ τὴν Αἰθιοπία⁸, πρόβατον τὸ πυρρικό⁹, πρόβατον τὸ λευκόν¹⁰, πρόβατον τὸ μέλαν¹¹, πρόβατον τὸ ξανθόν¹², ἡ οἷς¹³, οἷς ἡ πλατύκερκος¹⁴, οἷς ἡ μακρόκερκος¹⁵, οἷς ἡ κολερά¹⁶, οἷς ἡ δασεῖα¹⁷, οἷς ἡ οὐλλη¹⁸, ὁ κριός¹⁹, οἱ ἄρνες²⁰, ἄρνες οἱ μέλανες²¹.

Γ' ΚΛΑΣΙΣ ΠΑΧΥΔΕΡΜΩΝ (PACHYDERMA).

α' ὁμογένεια δισχιδῶν (multungula).

1. γένος ἐλεφαντῶδες (elephas).

Ἄελεφας²², ἐλέφας ὁ θῆλυς²³, ὁ σκύμνος²⁴.

2. γένος ἵπποποταμῶδες (hippopotamus).

Ἴππος ὁ ποτάμιος²⁵, ἵππος ὁ ποτάμιος ὁ ἐν Αἰγύπτῳ²⁶, κάπρος ὁ ἐν τῷ Ἀχελώϊ²⁷.

3. γένος ὄωδες (porcina).

Ὁ ὄς²⁸, ἡ ὄς²⁹, ὄς ὁ ἡμερος³⁰, ὄς ὁ ἐν τῷ

- 1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζώων ἱστορίας Ε' ιδ' 5.
- 2) Αὐτόθι 9.
- 3) Αὐτόθι Β' 6' 9.
- 4) Αὐτόθι Η' κζ' 3.
- 5) Αὐτόθι Θ' ζ' 1.
- 6) Αὐτόθι Γ' ιγ' 5.
- 7) Αὐτόθι Σ' ιθ' 1.
- 8) Αὐτόθι.
- 9) Αὐτόθι Γ' ις' 7.
- 10) Αὐτόθι Γ' ι' 12.
- 11) Αὐτόθι.
- 12) Αὐτόθι.
- 13) Αὐτόθι Θ' δ' 2.
- 14) Αὐτόθι Η' ιβ' 3.
- 15) Αὐτόθι.
- 16) Αὐτόθι.
- 17) Αὐτόθι.
- 18) Αὐτόθι.
- 19) Αὐτόθι Ε' ιδ' 9.
- 20) Αὐτόθι Η' κζ' 4.
- 21) Αὐτόθι Γ' ι' 12.
- 22) Αὐτόθι Α' θ' 5.
- 23) Αὐτόθι Β' γ' 4.
- 24) Αὐτόθι Σ' κε' 2.
- 25) Αὐτόθι Β' β' 8.
- 26) Αὐτόθι Β' δ' 1.
- 27) Αὐτόθι Δ' θ' 3.
- 28) Αὐτόθι Ε' ιδ' 5.
- 29) Αὐτόθι Β' ιβ' 7.
- 30) Αὐτόθι Β' β' 4.

Ἄθω¹, ὄς ὁ ἄγριος², ὄς ἡ ἀγρία³, σὺς ὁ ἀγριος⁴, ὁ κάπρος⁵, ὄς ἡ καλλιχοῖρος⁶, ὁ δέλφαξ⁷, τὸ μετὰχοῖρον⁸.

β' ὁμογένεια μωνύχων (solidungula).

1. γένος δῶδες (sus).

Ἰγρ μῶνυξ ὁ ἐν Ἰλλυριοῖς⁹, ὄς μῶνυξ ὁ ἐν Παιονίᾳ¹⁰.

2. γένος ἱππῶδες (equus).

2^α. εἶδος ἱππῶδες (equus).

Ἴππος¹¹, ἡ ἵππος¹², τὸ πωλλιον¹³, ἵππος ὁ ἵππαστός¹⁴, ἵππος ὁ τροφίας¹⁵, ἵππος ἡ παρῶα¹⁶, ἡ φορβάς¹⁷.

2^β. εἶδος ὄνωδες (asinus).

Ὁ ὄνος¹⁸, ἡ ὄνος¹⁹, ὁ ἵπποθήλης²⁰, ὄνος μικρὸς ὁ ἐν τῇ Ἰλλυρίδι²¹, ὄνος μικρὸς ὁ ἐν τῇ Θράκῃ²², ὄνος μικρὸς ὁ ἐν τῇ Ἠπειρῷ²³, ὄνος ὁ ἄγριος²⁴, ὄνος ὁ ἰνδικός²⁵.

2^γ. εἶδος ἡμιονῶδες (mulus).

Ὁ ἡμίονος²⁶, ἡ ἡμίονος²⁷, ὁ ὄρεύς²⁸, ὄρεύς ὁ θῆλυς²⁹, ὁ γίννος³⁰, ὁ Ἴννος³¹.

- 1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζώων ἱστορίας Η' κη' 1.
- 2) Αὐτόθι Α' α' 14.
- 3) Αὐτόθι Σ' κε' 3.
- 4) Αὐτόθι Η' κζ' 3.
- 5) Αὐτόθι Ε' ιδ' 5.
- 6) Αὐτόθι Σ' ιη' 2.
- 7) Αὐτόθι.
- 8) Αὐτόθι.
- 9) Αὐτόθι Β' β' 8.
- 10) Αὐτόθι.
- 11) Αὐτόθι Σ' ιζ' 1.
- 12) Αὐτόθι Σ' κβ' 1.
- 13) Αὐτόθι Θ' ε' 1.
- 14) Αὐτόθι Σ' κβ' 4.
- 15) Αὐτόθι Η' κγ' 1.
- 16) Αὐτόθι Θ' λβ' 1.
- 17) Αὐτόθι Η' κγ' 1.
- 18) Αὐτόθι Σ' κβ' 1.
- 19) Αὐτόθι Σ' κγ' 3.
- 20) Αὐτόθι.
- 21) Αὐτόθι Η' κζ' 5.
- 22) Αὐτόθι.
- 23) Αὐτόθι.
- 24) Αὐτόθι Σ' κθ' 4.
- 25) Αὐτόθι Β' β' 9.
- 26) Αὐτόθι Δ' ια' 5.
- 27) Αὐτόθι Α' ς' 3.
- 28) Αὐτόθι Α' α' 12.
- 29) Αὐτόθι Σ' ιζ' 10.
- 30) Αὐτόθι Σ' κδ' 1.
- 31) Αὐτόθι Α' ς' 3.

4. είδος ἡμιονῶδες Συρίας (mula).

Ἡ ἐν Συρίᾳ ἡμίονος¹.

ΙΑ' ΚΛΑΣΙΣ ΚΗΤΩΩΝ (CETACEA).

α' ὁμογένεια δελφινωδῶν (*delphinina*).

1. γένος δελφινῶδες (*delphinus*).

Ἄδελφις², ὁ δελφινίσκος³.

2. γένος καπρῶδες (*caper*).

Ἄκάπρος⁴.

3. γένος φωκαιῶδες (*phocaena*).

Ἡ φώκαινα⁵.

β' ὁμογένεια φαλαινωδῶν (*phalaenina*).

1. γένος φαλαινωδῶδες (*phalaena*).

Ἡ φάλαινα⁶.

2. γένος φουσητηρῶδες (*physeter*).

Ἄφουσητήρ⁷, ὁ βοῦς⁸, ὁ πρίστης⁹.

ΙΒ' ΚΛΑΣΙΣ ΜΑΡΣΥΠΟΦΟΡΩΝ (MARSUPALIA)

(ἐλλείπει).

ΙΓ' ΚΛΑΣΙΣ ΜΟΝΟΤΡΗΜΑΤΩΝ (MONOTREMATA)

(ἐλλείπει).

ΤΑΞΙΣ Β'. ΟΙ ΟΡΝΙΘΕΣ (AVES).

ΙΑ' ΚΛΑΣΙΣ ΓΑΜΨΩΝΥΧΩΝ (RAPTATORES).

α' ὁμογένεια ἡμεροβιτων (*diurnae*).

1. γένος ἀετῶδες (*aquila*).

Ἄαετός¹⁰, ὁ πύγαργος¹¹, ἀετός ὁ νεβροφό-

- 1) Ἄριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Α' ζ' 3.
- 2) Αὐτόθι Α' δ' 1.
- 3) Αὐτόθι Θ' λε' 1.
- 4) Αὐτόθι Β' θ' 4.
- 5) Αὐτόθι ζ' ια' 1.
- 6) Αὐτόθι Α' δ' 1.
- 7) Αὐτόθι Ε' ε' 2.
- 8) Αὐτόθι ζ' ια' 1.
- 9) Αὐτόθι.
- 10) Αὐτόθι ζ' ζ' 1.
- 11) Αὐτόθι Θ' κβ' 1.

(Ε ΔΛΗΝ. ΦΙΛΟΛΟΓ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ. ΤΟΜΟΣ ΙΔ'.)

νος¹, ὁ πλάγγος², ἀετός ὁ νητοφόνος³, ἀετός ὁ μορφνός⁴, ἀετός ὁ μέλας⁵, ὁ μελανάετος⁶, ἀετός ὁ λαγωφόνος⁷, ἀετός ὁ περκνόπτερος⁸, ὁ ὄρειπέλαργος⁹, ὁ ὑπάετος¹⁰, ἀετός ὁ γνήσιος¹¹.

2. γένος ἱερακῶδες (*falconidae*).

Ἄἱεραξ¹², ἱεραξ ὁ ἐλάχιστος¹³, ἱεραξ ὁ φαβοτύπος¹⁴, ἱεραξ ὁ σπιζίας¹⁵, ἱεραξ ὁ φασσοφόνος¹⁶, ἱεραξ ὁ τριόρχης¹⁷, ὁ τριόρχης¹⁸, ἱεραξ ὁ αἰσάλων¹⁹, ὁ αἰσάλων²⁰, ἱεραξ ὁ ἀστερίας²¹, ἱεραξ ὁ πτέρνις²², ὁ ὑποτριόρχης²³, ἱεραξ ὁ πέρκος²⁴, ἱεραξ ὁ ἐλειός²⁵, ἱεραξ ὁ φρουνολόγος²⁶, ὁ κίρκος²⁷.

3. γένος ἰκτινωδῶδες (*milvinae*).

Ἄἰκτινος²⁸, ὁ πίφηγγξ²⁹, ὁ ἀλαιοετός³⁰, ἡ φήνη³¹, ἡ κεγχρίς³², ἡ κεγχρηίς³³.

4. γένος γυπῶδες (*vulturidae*).

Ἄγυψ³⁴, γυψ ὁ μικρός³⁵, γυψ ὁ μείζων³⁶, ὁ αἰγυπιός³⁷.

- 1) Ἄριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Θ' κβ' 5.
- 2) Αὐτόθι.
- 3) Αὐτόθι.
- 4) Αὐτόθι.
- 5) Αὐτόθι ζ' ζ' 3.
- 6) Αὐτόθι Θ' κβ' 2.
- 7) Αὐτόθι.
- 8) Αὐτόθι.
- 9) Αὐτόθι.
- 10) Αὐτόθι.
- 11) Αὐτόθι 3.
- 12) Αὐτόθι ζ' ζ' 1.
- 13) Αὐτόθι 2.
- 14) Αὐτόθι Η' ε' 1.
- 15) Αὐτόθι.
- 16) Αὐτόθι Θ' ιγ' 3.
- 17) Αὐτόθι Θ' κδ' 1.
- 18) Αὐτόθι Η' ε' 1.
- 19) Αὐτόθι Θ' κδ' 1.
- 20) Αὐτόθι Θ' β' 6.
- 21) Αὐτόθι Θ' κδ' 1.
- 22) Αὐτόθι.
- 23) Αὐτόθι.
- 24) Αὐτόθι.
- 25) Αὐτόθι.
- 26) Αὐτόθι.
- 27) Αὐτόθι Θ' β' 5.
- 28) Αὐτόθι Β' ια' 4.
- 29) Αὐτόθι Θ' β' 10.
- 30) Αὐτόθι Η' ε' 8.
- 31) Αὐτόθι 1.
- 32) Αὐτόθι ζ' α' 2.
- 33) Αὐτόθι Β' ιβ' 16.
- 34) Αὐτόθι ζ' ε' 1.
- 35) Αὐτόθι Η' ε' 1.
- 36) Αὐτόθι.
- 37) Αὐτόθι Θ' β' 9.

β' ὁμογένεια νυκτεροβίων (*nocturnae*).

1. γένος γλαυκῶδες (*strigidae*).

Ἡ γλαύξ¹, ὁ νυκτικόραξ², ὁ ὤτος³, ὁ βρύας⁴.

2. γένος σκωπῶδες (*bubo*).

Ἄσκωψ⁵, ὁ ἀεισκῶψ⁶, ὁ αἰγῶλιος⁷, ὁ αἰγωλιός⁸, ὁ ἐλεύς⁹, ἡ κύμινδις¹⁰, ἡ χαλκίς¹¹, ὁ πτύγξ¹², ἡ ὑβρίς¹³.

ΙΕ' ΚΛΑΣΙΣ ΣΠΡΟΒΑΤΙΚΩΝ (AMBULATOIRES).

α' ὁμογένεια ὠδικῶν (*cunores*).

1. γένος ψαρῶδες (*sturnidae*).

Ἄψαρος¹⁴.

2. γένος κοττυῶδες (*turdidae*).

Ἄκοττυφος¹⁵, κόττυφος ὁ μέλας¹⁶, κόττυφος ὁ ἐκλευκος¹⁷, κόττυφος ὁ ξανθός¹⁸, ἡ κίχλα¹⁹, ἡ κίχλη²⁰, κίχλα ἡ ἰξοβόρος²¹, κίχλα ἡ τριχάς²², κίχλα ἡ ἰλλάς²³, ὁ κίχλος²⁴, ὁ πύγαργος²⁵, ὁ σκαλίδρις²⁶, ὁ κολλυριών²⁷, ὁ πέρδαλος²⁸, ὁ κύανος²⁹, ὁ λαιός³⁰, ὁ λάϊος³¹.

1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῴων ἱστορίας Β' εἶ' 15.

2) Αὐτόθι 17.

3) Αὐτόθι Η' εἶ' 6.

4) Αὐτόθι Η' ε' 2.

5) Αὐτόθι.

6) Αὐτόθι Θ' εἶ' 7.

7) Αὐτόθι Η' ε' 2.

8) Αὐτόθι Θ' ε' 4.

9) Αὐτόθι Η' ε' 2.

10) Αὐτόθι Θ' εἶ' 3.

11) Αὐτόθι.

12) Αὐτόθι.

13) Αὐτόθι.

14) Αὐτόθι Η' εἶ' 1.

15) Αὐτόθι Ε' εἶ' 1.

16) Αὐτόθι Θ' εἶ' 1.

17) Αὐτόθι.

18) Αὐτόθι Θ' εἶ' 2.

19) Αὐτόθι Ϛ' α' 3.

20) Αὐτόθι Θ' εἶ' 2.

21) Αὐτόθι Θ' εἶ' 2.

22) Αὐτόθι.

23) Αὐτόθι.

24) Αὐτόθι Η' ε' 7.

25) Αὐτόθι.

26) Αὐτόθι.

27) Αὐτόθι Θ' εἶ' 2.

28) Αὐτόθι.

29) Αὐτόθι Θ' εἶ' 3.

30) Αὐτόθι 1.

31) Αὐτόθι Θ' ε' 10.

3. γένος ἀρθῶδες (*molacilla*).

Ἄρθος¹, ἡ βατίς².

4. γένος ἀηδονῶδες (*sylvidae*).

4^a. εἶδος ἀηδονῶδες (*sylvinæ*).

Ἡ ἀηδών³, ἡ ὑπολαίς⁴, ὁ οἰστρος⁵, ἡ συκαλίς⁶, ὁ μελαγκόρυφος⁷.

4^b. εἶδος χλωριωνῶδες (*oriolus*).

Ἄχλωριών⁸, ὁ μαλακοκρανεύς⁹.

4^c. εἶδος αἰγιθαλῶδες (*paridæ*).

Ἄαἰγιθαλός¹⁰, ὁ αἰγιθαλός¹¹, αἰγιθαλός ὁ σπιζίτης¹², αἰγιθαλός ὁ ὀρεινός¹³, αἰγιθαλός ὁ ἐλάχιστος¹⁴, ὁ αἰγιθος¹⁵.

4^d. εἶδος οἰνανθῶδες (*oenanthe*).

Ἡ οἰνάνθη¹⁶, ὁ ἐρίθακος¹⁷, ὁ φοινίκουρος¹⁸.

4^e. εἶδος τροχιλῶδες (*regulus*).

Ἄτροχιλος¹⁹, ὁ πρέσβυς²⁰, ὁ βασιλεύς²¹, ὁ σπερμολόγος²², ὁ τύραννος²³, ὁ ὄρχιλος²⁴.

4^f. εἶδος σιττῶδες (*sitta*).

Ἡ σίττη²⁵, ὁ μέροψ²⁶.

β' ὁμογένεια κορυδαλωδῶν (*alaudidae*).

1. γένος κορυδαλωδῶν (*alaudinæ*).

Ἡ κορυδαλός²⁷, κορυδαλός ἡ ἐπίγειος²⁸, κο-

1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῴων ἱστορίας Η' ε' 3.

2) Αὐτόθι.

3) Αὐτόθι Δ' θ' 7.

4) Αὐτόθι Ϛ' ζ' 3.

5) Αὐτόθι Η' ε' 3.

6) Αὐτόθι.

7) Αὐτόθι Θ' εἶ' 1.

8) Αὐτόθι Θ' εἶ' 1.

9) Αὐτόθι.

10) Αὐτόθι Θ' εἶ' 1.

11) Αὐτόθι Η' ε' 3.

12) Αὐτόθι.

13) Αὐτόθι.

14) Αὐτόθι.

15) Αὐτόθι Θ' ε' 5.

16) Αὐτόθι Θ' εἶ' 4.

17) Αὐτόθι Η' ε' 3.

18) Αὐτόθι Θ' εἶ' 3.

19) Αὐτόθι Η' ε' 7.

20) Αὐτόθι Θ' εἶ' 3.

21) Αὐτόθι.

22) Αὐτόθι Η' ε' 3.

23) Αὐτόθι.

24) Αὐτόθι Θ' ε' 3.

25) Αὐτόθι Θ' εἶ' 4.

26) Αὐτόθι Θ' εἶ' 16.

27) Αὐτόθι Θ' εἶ' 5.

28) Αὐτόθι Θ' εἶ' 4.

ρύδαλος ἢ ἀγελαία¹, ὁ κήρυς², ἢ κορυδιών³, ὁ σχοινίων⁴.

2. γένος σπιζῶδες (*fringillidae*).

Ἡ σπιζα⁵, ὁ ὀρόσπιζος⁶, ἢ ἀκανθίς⁷, ἢ ἀκανθυλλίς⁸, ἢ θρυπις⁹, ἢ χρυσομητρὶς¹⁰, ἢ ποικιλίς¹¹, ὁ στρουθός¹², στρουθός ὁ μέλας¹³, στρουθός ὁ λευκός¹⁴, στρουθός ἢ θήλεια¹⁵, τὸ στρουθίον¹⁶, ἢ γλωρίς¹⁷, ὁ πυρρούλας¹⁸, ὁ γνάφαλος¹⁹, ὁ κύχραμος²⁰.

γ' ὀμογένεια κορακιδῶν (*corvidae*).

1. γένος κορακῶδες (*corvinae*).

1^α. εἶδος κορακῶδες (*corvus*).

Ἄκοραξ²¹, κούραξ ὁ μέλας²², κούραξ ὁ λευκός²³, ἢ κορώνη²⁴.

1^β. εἶδος κολιῶδες (*graculus*).

Ἄκολοιός²⁵, κολοιός ὁ κορακίας²⁶, κολοιός ὁ λύκιος²⁷, κολοιός ὁ βωμολόχος²⁸, ὁ γλωρεύς²⁹.

2. γένος κίτταδες (*picinae*).

Ἡ κίττα³⁰.

δ ὀμογένεια χελιδνιδῶν

(*hirundinidae*).

1. γένος χελιδνιδῶδες (*hirundo*).

Ἡ χελιδνίς¹, χελιδνίς ἢ μέλαινα², χελιδνίς ἢ λευκή³, ἢ δρεπανίς⁴, ὁ ἄπυρος⁵.

2. γένος κνίπελῶδες (*cypselus*).

Ἄκνίπελος⁶, ὁ αἰγοθήλας⁷, τὸ κιννέμμωμον⁸.

ΙΣ' ΚΛΑΣΙΣ ΨΑΛΛΟΚΟΠΩΝ (SCANSORES).

1. γένος ψιττακῶδες (*psittacidae*).

Ἡ ψιττάκη⁹, τὸ ἀνθρωπόγλωττον¹⁰.

2. γένος δρυκολαπτῶδες (*picidae*).

Ἄδρυκολάπτης¹¹, ἢ πιπῶ¹², πιπῶ ἢ μείζων¹³, πιπῶ ἢ ἐλάττων¹⁴, ὁ κνιπολόγος¹⁵, ὁ κελεύς¹⁶, ὁ λιβυός¹⁷, ἢ γλωττίς¹⁸.

3. γένος ἰνγκῶδες (*ynx*).

Ἡ ἰνγίς¹⁹.

4. γένος κοκκυγῶδες (*cuculidae*).

Ἄκόκκυξ²⁰.

5. γένος ἀλκυονῶδες (*alcedidae*).

Ἡ ἀλκυών²¹, ἀλκυών ἢ ἄφρωνος²², ὁ κήρυλος²³, ὁ ἀέροψ²⁴.

- 1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Θ' ιθ' 4.
- 2) Αὐτόθι Θ' ι' 1.
- 3) Αὐτόθι Θ' β' 3.
- 4) Αὐτόθι 10.
- 5) Αὐτόθι Β' η' 2.
- 6) Αὐτόθι Η' ε' 3.
- 7) Αὐτόθι 4.
- 8) Αὐτόθι.
- 9) Αὐτόθι.
- 10) Αὐτόθι.
- 11) Αὐτόθι Θ' β' 3.
- 12) Αὐτόθι Β' ια' 8.
- 13) Αὐτόθι Γ' ι' 11.
- 14) Αὐτόθι.
- 15) Αὐτόθι Θ' η' 5.
- 16) Αὐτόθι Ε' β' 2.
- 17) Αὐτόθι ς' ιδ' 2.
- 18) Αὐτόθι Η' ε' 3.
- 19) Αὐτόθι Θ' ις' 3.
- 20) Αὐτόθι Η' ιδ' 6.
- 21) Αὐτόθι Β' ια' 8.
- 22) Αὐτόθι Γ' ι' 11.
- 23) Αὐτόθι.
- 24) Αὐτόθι Β' ιβ' 15.
- 25) Αὐτόθι.
- 26) Αὐτόθι Θ' ιθ' 3.
- 27) Αὐτόθι.
- 28) Αὐτόθι.
- 29) Αὐτόθι Θ' β' 4.
- 30) Αὐτόθι Θ' ιδ' 1.

- 1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Α' α' 9.
- 2) Αὐτόθι Γ' ι' 11.
- 3) Αὐτόθι.
- 4) Αὐτόθι Α' α' 9.
- 5) Αὐτόθι Θ' κα' 1.
- 6) Αὐτόθι.
- 7) Αὐτόθι 2.
- 8) Αὐτόθι Θ' ιδ' 2.
- 9) Αὐτόθι Η' ιδ' 6.
- 10) Αὐτόθι.
- 11) Αὐτόθι Θ' ι' 2.
- 12) Αὐτόθι Θ' β' 3.
- 13) Αὐτόθι Η' ε' 4.
- 14) Αὐτόθι.
- 15) Αὐτόθι.
- 16) Αὐτόθι.
- 17) Αὐτόθι Θ' β' 4.
- 18) Αὐτόθι Η' ιδ' 6.
- 19) Αὐτόθι Β' η' 2.
- 20) Αὐτόθι ς' ζ' 1.
- 21) Αὐτόθι Ε' ζ' 2.
- 22) Αὐτόθι Η' ε' 7.
- 23) Αὐτόθι.
- 24) Αὐτόθι ς' α' 3.

6. γένος κερθιδῶδες (*certhiadae*).

Ὁ κέρθιος¹, ὁ ἔποψ², ὁ βρένθος³.

ΙΖ' ΚΛΑΣΙΣ ΑΛΕΚΤΡΟΝΩΔΩΝ (GALLINACEÆ).

α' ὁμογένεια ἀλεκτρονωδῶν (*gallinae*).1. γένος ἀλεκτρονωδῶδες (*gallina*).

Ὁ ἀλεκτρούων⁴, ἡ ἀλεκτορίς⁵, ἀλεκτορίς ὁ ἄρρην⁶, ἀλεκτορίς ἡ θήλεια⁷, ἀλεκτορίς ἡ γενναία⁸, ἀλεκτορίς ἡ ἀγενής⁹, ἀλεκτορίς ἡ ἀδριανή¹⁰, ἀλεκτορίς ἡ οἰκογενής¹¹.

2. γένος φασιανῶδες (*phasianidae*).

Ὁ φασιανός¹².

3. γένος μελαγριδῶδες (*meleagridae*).

Ἡ μελαγρίς¹³, ὁ ταώς¹⁴.

4. γένος περδικῶδες (*perdicinae*).

Ὁ πέρδιξ¹⁵, ἡ πέρδιξ¹⁶, πέρδιξ ὁ γῆρος¹⁷, πέρδιξ ὁ τιθασσός¹⁸, πέρδιξ ὁ ἄγριος¹⁹, πέρδιξ ὁ θηρευτής²⁰, πέρδιξ ὁ ἡγεμών²¹, ὁ ὄρτυξ²².

5. γένος τετριγῶδες (*tetras*).

Ὁ τέτριξ²³, ἡ οὐραξ²⁴, ὁ ἄτταγῆν²⁵.

- 1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Θ' ις' 5.
- 2) Αὐτόθι Σ' α' 3.
- 3) Αὐτόθι Θ' ιβ' 3.
- 4) Αὐτόθι Ε' β' 2.
- 5) Αὐτόθι Θ' λς' 1.
- 6) Αὐτόθι.
- 7) Αὐτόθι Ε' ια' 1.
- 8) Αὐτόθι Σ' α' 1.
- 9) Αὐτόθι.
- 10) Αὐτόθι.
- 11) Αὐτόθι.
- 12) Αὐτόθι Ε' κε' 2.
- 13) Αὐτόθι Σ' β' 2.
- 14) Αὐτόθι Σ' θ' 1.
- 15) Αὐτόθι Γ' α' 5.
- 16) Αὐτόθι Σ' α' 2.
- 17) Αὐτόθι Θ' θ' 3.
- 18) Αὐτόθι.
- 19) Αὐτόθι.
- 20) Αὐτόθι 4.
- 21) Αὐτόθι.
- 22) Αὐτόθι Β' ιβ' 15.
- 23) Αὐτόθι Σ' α' 3.
- 24) Αὐτόθι.
- 25) Αὐτόθι Θ' ιθ' 5.

β' ὁμογένεια στρουθιδῶν (*struthionidae*).1. γένος στρουθιδῶδες (*struthio camelus*).

Στρουθός ὁ ἐν Λιβύῃ¹, στρουθός ὁ λιβυκός².

γ' ὁμογένεια περιστερῶδων (*columbidae*).1. γένος περιστερῶδες (*columba*).

Ἡ περιστερὰ³, περιστερὰ ἡ παλεύτρια⁴, περιστερὰ ὁ ἄρρην⁵, περιστερὰ ἡ θήλεια⁶, περιστερὰ ἡ ἐν Αἰγύπτῳ⁷, ἡ οἰνάς⁸, ἡ φάττα⁹, ἡ φάσσα¹⁰, ἡ φάψ¹¹, φάψ ὁ ἄρρην¹², φάψ ἡ θήλεια¹³, ἡ πελειάς¹⁴.

2. γένος τρυγονῶδες (*turturinae*).

Ἡ τρυγών¹⁵, τρυγών ὁ ἄρρην¹⁶, τρυγών ἡ θήλεια¹⁷, τρυγών ἡ παλεύτρια¹⁸, ἡ πυραλλίς¹⁹, ὁ τύπανος²⁰, ὁ κάλαρις²¹.

ΙΗ' ΚΛΑΣΙΣ ΣΧΙΖΟΠΟΔΩΝ (GRALLATORES).

α' ὁμογένεια βραχυροφύγχων (*pressirostres*).1. γένος ὠτιδῶδες (*otis tarda*).

Ἡ ὠτίς²².

β' ὁμογένεια ἐρωδιῶδων (*ardeidae*).1. γένος ἐρωδιῶδες (*ardeinae*).

Ὁ ἐρωδιός²³, ἐρωδιός ὁ πέλλος²⁴, ἐρωδιός ὁ

- 1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Θ' ις' 1.
- 2) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων μορίων Δ' ιγ' 1.
- 3) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Ε' ια' 1.
- 4) Αὐτόθι Θ' η' 4.
- 5) Αὐτόθι Σ' δ' 2.
- 6) Αὐτόθι.
- 7) Αὐτόθι.
- 8) Αὐτόθι Ε' ια' 2.
- 9) Αὐτόθι.
- 10) Αὐτόθι Η' ιη' 1.
- 11) Αὐτόθι Σ' ζ' 2.
- 12) Αὐτόθι Σ' η' 2.
- 13) Αὐτόθι.
- 14) Αὐτόθι Ε' ια' 2.
- 15) Αὐτόθι.
- 16) Αὐτόθι Θ' η' 3.
- 17) Αὐτόθι.
- 18) Αὐτόθι 4.
- 19) Αὐτόθι Θ' β' 4.
- 20) Αὐτόθι.
- 21) Αὐτόθι.
- 22) Αὐτόθι Ε' β' 2.
- 23) Αὐτόθι Θ' β' 5.
- 24) Αὐτόθι 8.

λευκός¹, έρωδιός ό άσπερίας², ό όκνος³, ό λευ-
κερωδιός⁴, ή φώύξ⁵.

2. γένος γερανῶδες (*gruinae*).

Ή γέρανος⁶, γέρανος ό άρρη⁷, γέρανος ή
θήλεια⁸, γέρανος ό ήγεμών⁹, ό αιγοκέφαλος¹⁰.

3. γένος πελαργῶδες (*ciconinae*).

Ό πελαργός¹¹.

4. γένος ιβιῶδες (*ibicinae*).

Ή ιβίς¹², ιβίς ή λευκή¹³, ιβίς ή μέλαινα¹⁴,
ό σκαλίδρις¹⁵, ό κέπφος¹⁶.

γ' όμογένεια χαραδριωδῶν
(*charadriadae*).

1. γένος χαραδριῶδες (*charadrius*).

Ό χαραδριός¹⁷.

2. γένος σχοινιῶδες (*vanellus*).

Ό σχοινίλος¹⁸, ή έλέα¹⁹.

δ' όμογένεια σκολοπακωδῶν
(*scolopacidae*).

1. γένος σκολοπακῶδες (*scolopax*).

Ό σκολόπαξ²⁰, ό άσκαλώπας²¹.

έ' όμογένεια όρνυγομητρωδῶν
(*rallidae*).

1. γένος όρνυγομητρῶδες (*ortygometra*).

Ή όρνυγομήτρα²², ή κρέξ²³.

2. γένος αιθυῶδες (*gallinula*).

Ή αιθυία¹.

ΙΘ' ΚΛΑΣΙΣ ΣΤΕΓΑΝΟΠΟΔΩΝ (PALMIPEDES).

α' όμογένεια φαλαριδωδῶν (*fulicidae*).

1. γένος φαλαριδῶδες (*fulica*).

Ή φαλαρίς².

β' όμογένεια λαρωδῶν (*laridae*).

1. γένος λαρωῶδες (*larus*).

Ό λάρος³, λάρος ό λευκός⁴.

2. γένος βρενθῶδες (*brenthus*).

Ό βρένθος⁵, ή άρπη⁶, ό λόκαλος⁷.

γ' όμογένεια πελεκανωδῶν
(*pelecanidae*).

1. γένος πελεκανῶδες (*pelecanus*).

Ό πελεκάν⁸, πελεκάν ό έν τοίς ποταμοίς⁹.

2. γένος κορακῶδες (*phalacrocorax*).

Ό κόραξ¹⁰, κολοιός ό περί την Λυδίαν¹¹,
κολοιός ό περί την Φρυγίαν¹².

3. γένος κολυμβιδῶδες (*podiceps*).

Ή κολυμβίς¹³, ό καταράκκης¹⁴.

δ' όμογένεια νησσωδῶν (*anatidae*).

1. γένος νησῶδες (*anas*).

Ή νήττα¹⁵, ό πηνέλοψ¹⁶, ό βοσκός¹⁷.

2. γένος κυγῶδες (*cygninae*).

Ό κύκνος¹⁸.

- 1) Ἀριστοτέλους. Περί ζῶων Ιστορίας Θ' β' 8.
- 2) Αὐτόθι.
- 3) Αὐτόθι Θ' ιζ' 1.
- 4) Αὐτόθι Η' ε' 6.
- 5) Αὐτόθι Θ' ιζ' 2.
- 6) Αὐτόθι Γ' ι' 11.
- 7) Αὐτόθι Ε' β' 2.
- 8) Αὐτόθι.
- 9) Αὐτόθι Θ' ια' 1.
- 10) Αὐτόθι Β' ια' 4.
- 11) Αὐτόθι Θ' ζ' 4.
- 12) Αὐτόθι Θ' ιθ' 6.
- 13) Αὐτόθι.
- 14) Αὐτόθι.
- 15) Αὐτόθι Η' ε' 7.
- 16) Αὐτόθι Θ' χγ' 4.
- 17) Αὐτόθι Θ' ιβ' 1.
- 18) Αὐτόθι Η' ε' 7.
- 19) Αὐτόθι Θ' ις' 2.
- 20) Αὐτόθι Θ' ι' 1.
- 21) Αὐτόθι Θ' ιθ' 5.
- 22) Αὐτόθι ΙΙ' ιδ' 6.
- 23) Αὐτόθι Θ' ις' 4.

- 1) Ἀριστοτέλους. Περί ζῶων Ιστορίας Ε' ζ' 4.
- 2) Αὐτόθι Η' ε' 8.
- 3) Αὐτόθι Ε' ζ' 4.
- 4) Αὐτόθι Η' ε' 7.
- 5) Αὐτόθι Θ' β' 4.
- 6) Αὐτόθι.
- 7) Αὐτόθι Β' ιβ' 17.
- 8) Αὐτόθι Η' ιδ' 2.
- 9) Αὐτόθι Θ' ια' 1.
- 10) Αὐτόθι Η' ε' 8.
- 11) Αὐτόθι Θ' ιθ' 3.
- 12) Αὐτόθι.
- 13) Αὐτόθι Η' ε' 8.
- 14) Αὐτόθι Θ' ιγ' 1.
- 15) Αὐτόθι Β' ιβ' 15.
- 16) Αὐτόθι ΙΙ' ε' 8.
- 17) Αὐτόθι.
- 18) Αὐτόθι Θ' β' 9.

3. γένος *χηρῶδες* (*anserinae*).

Ὁ χήν¹, χήν ὁ μικρὸς ὁ ἀγελαίος², χήν ὁ μικρὸς³, ὁ χηναλώπηξ⁴, ἡ αἰξ⁵.

ΤΑΞΙΣ Γ'. ΤΑ ΕΡΠΥΣΤΙΚΑ (REPTILIA).

Κ' ΚΛΑΣΙΣ ΧΕΛΩΝΩΔΩΝ (CHELONIA).

α' ὁμογένεια *χερσαίων* (*chersina*).1. γένος *χελωνῶδες* (*testudo*).

Ἡ χελώνη⁶, χελώνη ἡ χερσαία⁷.

β' ὁμογένεια *ποταμιῶν* (*potamia*).1. γένος *ἐμυῶδες* (*emydes*).

Ἡ ἐμύς⁸, ἡ ἐμύς⁹, ἡ χελώνη¹⁰.

γ' ὁμογένεια *θαλασσιῶν* (*thalassia*).1. γένος *λυρῶδες* (*chelonea*).

Ἡ λύρα¹¹, ἡ χελώνη¹², χελώνη ἡ θαλασσιῶν¹³.

ΚΑ' ΚΛΑΣΙΣ ΣΑΥΡΩΔΩΝ (SAURIA).

α' ὁμογένεια *κροκοδειλωδῶν* (*crocodilia*).1. γένος *κροκοδειλῶδες* (*crocodilus*).

Ὁ κροκόδειλος¹⁴, κροκόδειλος ὁ ποτάμιος¹⁵, κροκόδειλος ὁ χερσαίος¹⁶, κροκόδειλος ὁ ἐν Αἰγύπτῳ¹⁷.

β' ὁμογένεια *χαμαιλεοντωδῶν* (*chamaeleonida*).1. γένος *χαμαιλεοντῶδες* (*chamaeleon*).

Ὁ χαμαιλέον¹⁸.

- 1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Σ' β' 9.
- 2) Αὐτόθι Η' ζ' 8.
- 3) Αὐτόθι Η' ιδ' 6.
- 4) Αὐτόθι Σ' β' 5.
- 5) Αὐτόθι Η' ε' 8.
- 6) Αὐτόθι Θ' ζ' 3.
- 7) Αὐτόθι Ε' γ' 1.
- 8) Αὐτόθι Ε' κζ' 1.
- 9) Αὐτόθι Η' ιθ' 2.
- 10) Αὐτόθι Β' ζ' 4.
- 11) Αὐτόθι Δ' θ' 3.
- 12) Αὐτόθι Δ' δ' 10.
- 13) Αὐτόθι Ε' γ' 1.
- 14) Αὐτόθι Α' α' 6.
- 15) Αὐτόθι Α' θ' β'.
- 16) Αὐτόθι Ε' κζ' 2.
- 17) Αὐτόθι Β' ζ' 1.
- 18) Αὐτόθι.

γ' ὁμογένεια *δρακοντωδῶν* (*iguaniida*).1. γένος *δρακοντῶδες* (*draco*).

Ὁ δράκων¹, δράκων ὁ ὄφις², ὁ ἀσκαλαβώτης³, ὄφις ὁ δερμώπτερος⁴.

δ' ὁμογένεια *σαυρωδῶν* (*geckotida*).1. γένος *σαυρῶδες* (*saura*).

Ἡ σαύρα⁵, σπύρα ἡ μικρά⁶, ὁ σαῦρος⁷, σαῦρος ὁ ἐν Ἀραβίᾳ⁸, ὁ κορδύλος⁹, ἡ χαλκίς¹⁰, ἡ ζιγνίς¹¹.

ΚΒ' ΚΛΑΣΙΣ ΟΦΙΩΔΩΝ (OPHIDIA).

α' ὁμογένεια *ιοδόλων* (*venenata*).1. γένος *ἐχιδνῶδες* (*viperida*).

Ἡ ἐχίδνα¹², ὁ ἐχίς¹³, ἐχίδιον τὸ μικρόν¹⁴, ἡ ἀσπίς¹⁵, ἀσπίς ἡ ἐν Λιβύῃ¹⁶.

2. γένος *ὀφειδιῶδες* (*acrochordida*).

Ὁφείδιον τὸ ἐν τῷ σιλιφίῳ¹⁷, ὀφείδιον τὸ ἱερόν¹⁸, ὀφείδιον τὸ ἐν τῇ Ἰνδικῇ¹⁹, ὄφις ὁ περὶ Θήβας²⁰.

β' ὁμογένεια *ἀνιοδόλων* (*invenenata*).1. γένος *ὕδρων* (*hydrida*).

Ὁ ὕδρος²¹, ὄφις ὁ ἐνυδρος²².

2. γένος *γογγρῶδες* (*najida*).

Ὁφίς ὁ θαλάττιος²³.

- 1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Θ' β' 3.
- 2) Αὐτόθι Η' κ' 12.
- 3) Αὐτόθι Δ' ια' 5.
- 4) Αὐτόθι Α' ε' 4.
- 5) Αὐτόθι Α' α' 12.
- 6) Αὐτόθι Η' κγ' 3.
- 7) Αὐτόθι Β' ζ' 1.
- 8) Αὐτόθι Η' κζ' 5.
- 9) Αὐτόθι Α' ε' 3.
- 10) Αὐτόθι Η' κγ' 3.
- 11) Αὐτόθι.
- 12) Αὐτόθι Α' ζ' 2.
- 13) Αὐτόθι Γ' α' 14.
- 14) Αὐτόθι Ε' κη' 1.
- 15) Αὐτόθι Θ' ζ' 3.
- 16) Αὐτόθι Η' κη' 2.
- 17) Αὐτόθι.
- 18) Αὐτόθι.
- 19) Αὐτόθι.
- 20) Αὐτόθι Β' β' 11.
- 21) Αὐτόθι Α' α' 6.
- 22) Αὐτόθι Β' ι' 1.
- 23) Αὐτόθι Θ' κε' 4.

3. γένος χερσαίων (*colubrida*). .

*Οφεις ὁ χερσαῖος¹, ὄφεις ὁ μυοθήρας².

4. γένος βοῶδες (*boida*).

*Οφεις ὁ ἐν τῇ Λιβύῃ³.

ΤΑΞΙΣ Δ'. ΟΙ ΒΑΤΡΑΧΟΙ (BATRACHIA).

ΚΓ' ΚΛΑΣΙΣ ΑΚΕΡΚΩΝ (ANOURA).

1. γένος βατραχῶδες (*rana*).

*Ο βάτραχος⁴, βάτραχος ὁ ἄρρη⁵, βάτραχος ἢ θήλεια⁶, βάτραχος ὁ φωνῶν⁷.

2. γένος φρονῶδες (*bufo*).

*Ο φρῦνος⁸, ἡ φρύνη⁹, ἡ τρυγῶν¹⁰.

ΚΔ' ΚΛΑΣΙΣ ΚΕΡΚΟΦΩΡΩΝ (URODELA).

1. γένος σαλαμανδρῶδες (*salamandra*).

*Η σαλαμάνδρα¹¹.

2. γένος τυφλινῶδες (*caecilia*).

*Οφεις ὁ τυφλίνης¹², ὄφεις ὁ τυφλίνος¹³.

ΤΑΞΙΣ Ε'. ΟΙ ΙΧΘΥΣ (PISCES).

ΚΕ' ΚΛΑΣΙΣ ΟΣΤΕΑΚΑΝΘΩΝ (OSTEACANTHI).

α' ὀμογένεια ἀκανθηρῶν
(*acanthopterygii*).

1. γένος περκῶδες (*percoïdes*).

1^α. εἶδος περκῶδες (*perca*).

*Η πέρκη¹⁴.

1^β. εἶδος ἀνθίως (*anthias*).

*Ο ἀνθίας¹⁵, ὁ ἱερὸς ἰχθύς¹⁶, ὁ ἀλώπιτας¹⁷, ὁ καλλιῶνυμος¹⁸.

- 1) *Αριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Β' ι' 4.
- 2) Αὐτόθι Θ' ζ' 4.
- 3) Αὐτόθι Η' κζ' 6.
- 4) Αὐτόθι Α' α' 7.
- 5) Αὐτόθι Δ' θ' 5.
- 6) Αὐτόθι.
- 7) Αὐτόθι Η' κζ' 2.
- 8) Αὐτόθι Θ' ε' 4.
- 9) Αὐτόθι Β' ια' 4.
- 10) Αὐτόθι Ε' γ' 1.
- 11) Αὐτόθι Ε' ιζ' 13.
- 12) Αὐτόθι Σ' ιβ' 4.
- 13) Αὐτόθι Η' κγ' 3.
- 14) Αὐτόθι Β' θ' 4.
- 15) Αὐτόθι Σ' ις' 3.
- 16) Αὐτόθι Θ' κε' 3.
- 17) Αὐτόθι Σ' ς' 3.
- 18) Αὐτόθι Β' ια' 7.

1^γ. εἶδος σφυραϊνῶδες* (*sphyraena*).

*Η σφύραινα¹, ὁ ἐλεγίνος².

1^δ. εἶδος κοκκυῶδες (*cuculus*).

*Ο κόκκυς³.

2. γένος σκομβρῶδες (*scombroïdes*).

2^α. εἶδος σκομβρῶδες (*scomber*).

*Ο σκόμβρος⁴, ὁ γλαῦκος⁵, ὁ κολλίας⁶, ὁ θύννος⁷, θύννος ὁ γέρων⁸, θύννος ὁ ἄρρη⁹, θύννος ὁ θήλος¹⁰, ἡ θυννίς¹¹, ἡ πρημάς¹², ἡ πηλαμύς¹³, ἡ αὐξίς¹⁴, ἡ σκορδύλη¹⁵, ὁ ὄρκυς¹⁶, ἡ ἀμία¹⁷, ἄμια ἢ ἐν τοῖς ποταμοῖς¹⁸.

2^β. εἶδος ξιφιῶδες (*gladius*).

*Ο ξιφίας¹⁹.

2^γ. εἶδος ἐρυθρινῶδες (*erythrinus*).

*Ο ἐρυθρίνος²⁰, ἡ σμαρίς²¹, σμαρίς ἢ λευκή²², σμαρίς ἢ μέλαινα²³.

3. γένος σκορπιῶδες (*thoracognathi*).

3^α. εἶδος σκορπιῶδες (*aspidophorus*).

*Ο σκορπίος²⁴, ἡ σκορπίς²⁵, ἡ χάννη²⁶.

3^β. εἶδος τριγλῶδες (*trigla*).

*Η τρίγλη²⁷.

3^γ. εἶδος χελιδωνῶδες (*dactylopterus*).

Χελιδῶν ἡ θαλαττία²⁸.

- 1) *Αριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Θ' γ' 1
- 2) Αὐτόθι.
- 3) Αὐτόθι Δ' θ' 3.
- 4) Αὐτόθι Σ' ις' 5.
- 5) Αὐτόθι Β' ιβ' 13.
- 6) Αὐτόθι Θ' γ' 1.
- 7) Αὐτόθι Η' ιε' 2.
- 8) Αὐτόθι Η' κθ' 4.
- 9) Αὐτόθι Ε' θ' 2.
- 10) Αὐτόθι.
- 11) Αὐτόθι.
- 12) Αὐτόθι Η' ιζ' 2.
- 13) Αὐτόθι Α' α' 10.
- 14) Αὐτόθι Σ' ις' 5.
- 15) Αὐτόθι.
- 16) Αὐτόθι Ε' θ' 5.
- 17) Αὐτόθι Α' α' 10.
- 18) Αὐτόθι Η' κ' 4.
- 19) Αὐτόθι Β' θ' 4.
- 20) Αὐτόθι Δ' ια' 4.
- 21) Αὐτόθι Η' κθ' 3.
- 22) Αὐτόθι.
- 23) Αὐτόθι.
- 24) Αὐτόθι Β' ιβ' 13.
- 25) Αὐτόθι Ε' θ' 5.
- 26) Αὐτόθι Η' ιε' 1.
- 27) Αὐτόθι Β' ιβ' 13.
- 28) Αὐτόθι Δ' θ' 4.

4. γένος *κεστρεῶδες* (*mugiloides*).4^α. εἶδος *κεστρεῶδες* (*cestreus*).Ὁ *κεστρεύς*¹, *κεστρεύς* ὁ ἄρρην², *κεστρεύς* ἡ θήλεια³, *κεστρεύς* ὁ περὶ τὴν Κνίδον⁴, *κεστρεύς* ὁ ἐν τοῖς ποταμοῖς⁵.4^β. εἶδος *κεφαλῶδες* (*capito*).Ὁ *κέφαλος*⁶, *κέφαλος* ὁ *χελών*⁷, *κεστρεύς* ὁ *χελών*⁸, *κέφαλος* ὁ *περαίας*⁹, ὁ *μύζων*¹⁰.4^γ. εἶδος *μαρινῶδες* (*myrinus*).Ὁ *μαρίνος*¹¹.4^δ. εἶδος *ἀθερινῶδες* (*atherina*).Ἡ *ἀθερίνη*¹², ὁ *ἀθερίνος*¹³.5. γένος *σκιαινῶδες* (*sciænoïdes*).5^α. εἶδος *σκιαινῶδες* (*sciæna*).Ἡ *σκίαйна*¹⁴.5^β. εἶδος *δαскиλλῶδες* (*dascillus*).Ὁ *δάскиλλος*¹⁵.6. γένος *σπαρῶδες* (*sparoïdes*).6^α. εἶδος *σπαρῶδες* (*sparus*).Ὁ *σπάρος*¹⁶.6^β. εἶδος *σαργῶδες* (*sargus*).Ὁ *σάργος*¹⁷, ὁ *σαργίνος*¹⁸, ὁ *χρύσοφρος*¹⁹, ὁ *λάβραξ*²⁰, ὁ *έτενίς*²¹, ἡ *σάλπη*²², *σάλπη* ἡ ἐν ταῖς *λυμνοθαλάτταις*²³.

1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Β' εἶ' 13.

2) Αὐτόθι Ε' δ' 6.

3) Αὐτόθι.

4) Αὐτόθι Σ' ιδ' 1.

5) Αὐτόθι Η' κ' 4.

6) Αὐτόθι Ε' θ' 6.

7) Αὐτόθι Η' δ' 2.

8) Αὐτόθι Ε' θ' 6.

9) Αὐτόθι Η' δ' 2.

10) Αὐτόθι Σ' ις' 1.

11) Αὐτόθι Η' κ' 6.

12) Αὐτόθι Σ' ις' 2.

13) Αὐτόθι Θ' γ' 1.

14) Αὐτόθι Η' κ' 5.

15) Αὐτόθι Η' δ' 1.

16) Αὐτόθι Β' εἶ' 13.

17) Αὐτόθι Ε' θ' 6.

18) Αὐτόθι Θ' γ' 1.

19) Αὐτόθι Β' εἶ' 13.

20) Αὐτόθι Ε' θ' 1.

21) Αὐτόθι Σ' εἶ' 1.

22) Αὐτόθι Δ' η' 10.

23) Αὐτόθι Η' ιε' 2.

6^γ. εἶδος *φαγρῶδες* (*dentalus*).Ὁ *φάγρος*¹, ἡ *συναγρίς*², ὁ *σινόδων*³, ὁ *σινόδους*⁴, ὁ *χρέμψ*⁵.6^δ. εἶδος *κανθαρῶδες* (*cantharus*).Ὁ *κάνθαρος*⁶, ὁ *ἀχάρνας*⁷, ὁ *βώξ*⁸, ὁ *ἥπατος*⁹.7. γένος *ιουλιδῶδες* (*squammpennnes*).Ἡ *ίουλις*¹⁰, ὁ *μῦς* τὸ *κῆτος*¹¹.8. γένος *τευθῶδες* (*teuthis*).Ὁ *τευθός*¹².9. γένος *βατραχῶδες* (*pectorales pediculi*).*Βάτραχος* ὁ *άλιεύς*¹³.10. γένος *σκαρῶδες* (*labroïdes*).10^α. εἶδος *σκαρῶδες* (*scarus*).Ὁ *σκάρος*¹⁴, ὁ *μελάνουρος*¹⁵, ὁ *μήρυξ*¹⁶.10^β. εἶδος *κιχλῶδες* (*cichla*).Ἡ *κίχλη*¹⁷, ὁ *κόττυφος*¹⁸, ὁ *χρόμις*¹⁹.11. γένος *κωβιῶδες* (*gobioïdes*).11^α. εἶδος *κωβιῶδες* (*gobio*).Ὁ *κωβιός*²⁰, *κωβιός* ὁ *λευκός*²¹, *κωβιός* ὁ *φαῦλος*²², ἡ *φυκίς*²³, *φυκίς* ἡ *μικρά*²⁴, *φυκίς* ἡ *λευκή*²⁵, *φυκίς* ἡ *ποικίλη*²⁶.

1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Η' ιε' 1.

2) Αὐτόθι Β' θ' 4.

3) Αὐτόθι Η' δ' 1.

4) Αὐτόθι Θ' γ' 1.

5) Αὐτόθι Δ' η' 10.

6) Αὐτόθι Η' ιε' 1.

7) Αὐτόθι Η' κ' 7.

8) Αὐτόθι Θ' γ' 1.

9) Αὐτόθι Β' εἶ' 13.

10) Αὐτόθι Θ' γ' 1.

11) Αὐτόθι Γ' ι' 13.

12) Αὐτόθι Θ' γ' 1.

13) Αὐτόθι Θ' κε' 1.

14) Αὐτόθι Β' θ' 5.

15) Αὐτόθι Η' δ' 1.

16) Αὐτόθι Θ' λζ' 6.

17) Αὐτόθι Β' θ' 4.

18) Αὐτόθι Η' ιζ' 1.

19) Αὐτόθι Η' κ' 5.

20) Αὐτόθι Σ' ιε' 3.

21) Αὐτόθι Θ' κε' 8.

22) Αὐτόθι Σ' ιδ' 4.

23) Αὐτόθι Η' δ' 3.

24) Αὐτόθι Σ' ιε' 4.

25) Αὐτόθι Η' κθ' 2.

26) Αὐτόθι.

11^ε. είδος φωλιδῶδες (blepia).

Ἡ φωλίζ¹.

12. γένος μαινιδῶδες (maenides).

Ἡ μαινίς², μαινίς ὁ ἄρρη³, μαινίς ἡ θή-
λαια⁴, μαινίς ἡ λευκή⁵, μαινίς ἡ μέλαινα⁶, ὁ
τρέγος⁷, μαινίδιον τὸ μικρόν⁸.

β' ὁμογένεια μαλακοπτερύγων
ἐπιγαστρικῶν

(malacopterygii abdominales).

1. γένος κυπρινῶδες (cyprinoïdes).

1^α. είδος κυπρινῶδες (cyprinus).

Ὁ κυπρίνος⁹, κυπρίνος ὁ ποτάμιος¹⁰, ὁ βέ-
λαγρος¹¹, ὁ βέλερος¹², ὁ τίλων¹³, ἡ χαλκίς¹⁴,
ὁ φοξίνος¹⁵, ὁ κόττος¹⁶.

2. γένος γλανιδῶδες (siluroïdes).

Ὁ γλάνις¹⁷, γλάνις ὁ ἄρρη¹⁸, γλάνις ἡ θή-
λαια¹⁹, τὸ γλάνιον²⁰.

3. γένος σαυρῶδες (salmones).

Ὁ σαῦρος²¹, ὁ κορακίνος²², ὁ χαλκεύς²³, ὁ
σαπερδύς²⁴.

4. γένος ἀφυῶδες (clupeæ).

4^α. είδος ἀφυῶδες (clupea).

Ἡ ἀφύη²⁵, ὁ ἀφρός²⁶, ἀφύη ἡ κωβίτις²⁷,

- 1) Ἀριστοτέλους. Περί ζῶων ἱστορίας Θ' κε' 7.
- 2) Αὐτόθι Σ' ις' 3.
- 3) Αὐτόθι Η' κθ' 2.
- 4) Αὐτόθι.
- 5) Αὐτόθι 3.
- 6) Αὐτόθι.
- 7) Αὐτόθι 2.
- 8) Αὐτόθι Σ' ιδ' 1.
- 9) Αὐτόθι Β' θ' 4.
- 10) Αὐτόθι Δ' η' 4.
- 11) Αὐτόθι Δ' ια' 4.
- 12) Αὐτόθι Σ' ιγ' 6.
- 13) Αὐτόθι.
- 14) Αὐτόθι 1.
- 15) Αὐτόθι 2.
- 16) Αὐτόθι Δ' η' 9.
- 17) Αὐτόθι Σ' ιγ' 2.
- 18) Αὐτόθι Θ' κε' 6.
- 19) Αὐτόθι.
- 20) Αὐτόθι Σ' ιγ' 2.
- 21) Αὐτόθι Δ' γ' 1.
- 22) Αὐτόθι Ε' θ' 5.
- 23) Αὐτόθι Δ' θ' 3.
- 24) Αὐτόθι Η' κθ' 5.
- 25) Αὐτόθι Σ' ιδ' 2.
- 26) Αὐτόθι.
- 27) Αὐτόθι 4.

(ΕΛΛΗΝΙΚ. ΦΙΛΟΛΟΓ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ. ΤΟΜΟΣ ΙΔ'.)

ἀφύη ἡ φαληρικὴ¹, ἀφύη ἡ ἐν τῷ Ἀθηναίων
λιμένι², ἡ μεμβράς³, ἡ τριχίς⁴, ὁ τριχίας⁵, ὁ
ἐγκρασίχολος⁶.

4^ε. είδος θρισσῶδες (thrissa).

Ἡ θρίττα⁷, ὁ ἐψητός⁸, ἡ χαλκίς⁹.

5. γένος μορμυρῶδες (esoces).

5^α. είδος μορμυρῶδες (mormyrus).

Ὁ μόρμυρος¹⁰.

5^ε. είδος ὄρφῶδες (orphus).

Ὁ ὄρφως¹¹.

γ' ὁμογένεια μαλακοπτερύγων
ὕποβραγχιακῶν

(malacopterygii subbrachiales).

1. γένος ὀνῶδες (gadoïdes).

1^α. είδος ὀνῶδες (gadus).

Ὁ ὄνος¹².

2. γένος ψηττῶδες (discoboli).

2^α. είδος ψηττῶδες (solea).

Ἡ ψήττα¹³, ὁ κίθαρος¹⁴, ἡ ταινία¹⁵.

2^ε. είδος ἐχενηιδῶδες (echeneis).

Ἡ ἐχενηίς¹⁶.

δ' ὁμογένεια μαλακοπτερύγων ἀπόδων
(malacopterygii apodes).

1. γένος ἐγγελυῶδες (anguilliformi).

1^α. είδος ἐγγελυῶδες (anguilla).

Ἡ ἐγγέλυσ¹⁷, ἡ ἐγγέλυσ¹⁸, ἐγγέλυσ ὁ ἄρρη¹⁹,

- 1) Ἀριστοτέλους. Περί ζῶων ἱστορίας Σ' ιδ' 4.
- 2) Αὐτόθι.
- 3) Αὐτόθι.
- 4) Αὐτόθι.
- 5) Αὐτόθι Ε' θ' 1.
- 6) Αὐτόθι Σ' ιδ' 4.
- 7) Αὐτόθι Θ' κε' 8.
- 8) Αὐτόθι Σ' ιδ' 1.
- 9) Αὐτόθι Ε' θ' 1.
- 10) Αὐτόθι Σ' ις' 3.
- 11) Αὐτόθι Η' δ' 1.
- 12) Αὐτόθι Θ' κε' 3.
- 13) Αὐτόθι.
- 14) Αὐτόθι Β' ιε' 13.
- 15) Αὐτόθι Β' θ' 2.
- 16) Αὐτόθι Β' ι' 3.
- 17) Αὐτόθι Δ' η' 12.
- 18) Αὐτόθι Β' θ' 2.
- 19) Αὐτόθι Δ' ια' 3.

ἔγγελος ἢ θήλεια¹, ὁ γύγγρος², γόγγρος ὁ λευκός³, γόγγρος ὁ μέλας⁴, ἡ μύρμυρα⁵, κεστρεύς ὁ ἐν τῇ λίμνῃ ἐν Σίφαις⁶.

1⁶. εἶδος βελονῶδες (acus).

Ἡ βελόνη⁷, ἡ ζύγαινα⁸, ὁ φθείρ⁹.

ε' ὁμογένεια λοφωδῶν (*lophobranchii*).

1. γένος δρακόντιον (*pegasus*).

Ὁ δράκων¹⁰.

ς' ὁμογένεια πλεκτογνάθων (*plectognathi*).

1. γένος γυμνοδόντες (*gymnodontes*).

Ὁ φύκης¹¹, φύκης ὁ ἄρρη¹², φύκης ἡ θήλεια¹³.

ΚΣ' ΚΛΑΣΙΣ ΧΟΝΔΡΑΚΑΝΘΩΝ
(CHONDROPTERYGII).

α' ὁμογένεια ἐλευθεροβραγχωδῶν (*eleutherobranchii*).

1. γένος ἐλλοπιῶδες (*sturionii*).

Ὁ ἔλλοπι¹⁴.

β' ὁμογένεια σελαχωδῶν (*selacii*).

1. γένος κυνῶδες (*carcharias*).

Ὁ κύων¹⁵, τὸ σκύλιον¹⁶, γαλεός ὁ νεβρίας¹⁷, γαλεός ὁ λείος¹⁸, ὁ σκυλιάς¹⁹, ἡ ἀλώπηξ²⁰.

- 1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας II' κθ' 5.
- 2) Αὐτόθι Α' ε' 2.
- 3) Αὐτόθι Η' ιε' 1.
- 4) Αὐτόθι.
- 5) Αὐτόθι Γ' ι' 1.
- 6) Αὐτόθι Β' θ' 2.
- 7) Αὐτόθι Β' ια' 7.
- 8) Αὐτόθι.
- 9) Αὐτόθι Ε' κς' 3.
- 10) Αὐτόθι Η' ιε' 1.
- 11) Αὐτόθι Σ' ιδ' 4.
- 12) Αὐτόθι.
- 13) Αὐτόθι.
- 14) Αὐτόθι Β' θ' 4.
- 15) Αὐτόθι Σ' ι' 10.
- 16) Αὐτόθι 4.
- 17) Αὐτόθι.
- 18) Αὐτόθι 5.
- 19) Αὐτόθι 9.
- 20) Αὐτόθι 4.

2. γένος σμυρῶδες (*smyrus*).

Ὁ σμῦρος¹, σμῦρος ὁ ἄρρη², σμῦρος ἡ θήλεια³, ἡ σμύρμυρα⁴, ὁ ἵππουρος⁵.

2^a. εἶδος βοῶδες (bos).

Ὁ βοῦς⁶, ὁ βάτραχος⁷, ἡ λάμια⁸, ὁ ἀετός⁹, ὁ πρίστις¹⁰.

3. γένος ταρακῶδες (*torpedo*).

Ἡ νάρκη¹¹.

4. γένος βατιῶδες (*taja*).

Ὁ βάτος¹², ἡ βατίς¹³, ὁ λειόβατος¹⁴, ἡ ῥίνη¹⁵, ὁ ῥινόβατος¹⁶, ἡ πρυγών¹⁷.

γ' ὁμογένεια γαλεωδῶν (*cyclostomi*).

1. γένος γαλεῶδες (*petromyson*).

Ὁ γαλεός¹⁸, γαλεός ὁ ἀστερίας¹⁹, γαλεός ὁ ἀκανθίας²⁰.

ΜΕΡΟΣ Β'. ΤΑ ΑΣΗΘΝΑΥΓΑ
(INVERTEBRATA).

ΤΑΞΙΣ Α'. ΤΑ ΑΡΘΡΩΤΑ (ARTHROZOA).

ΚΖ' ΚΛΑΣΙΣ ΕΝΤΟΜΩΝ (INSECTA).

Α' ὁμάς θυσανούρων (*thysanoura*)
(ἐλλείπει).

Β' ὁμάς παρασίτων (*parasita*).

1. γένος φθειρῶδες (*pediculus*).

Ὁ φθείρ²¹, ἡ κονίς²², φθειρ ὁ ἄγριος²³, φθειρ

- 1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Ε' θ' 4.
- 2) Αὐτόθι.
- 3) Αὐτόθι.
- 4) Αὐτόθι Α' ε' 2.
- 5) Αὐτόθι Ε' θ' 4.
- 6) Αὐτόθι Ε' δ' 2.
- 7) Αὐτόθι Β' θ' 6.
- 8) Αὐτόθι Ε' δ' 2.
- 9) Αὐτόθι.
- 10) Αὐτόθι Σ' ια' 1.
- 11) Αὐτόθι Θ' κε' 2.
- 12) Αὐτόθι Α' γ' 1.
- 13) Αὐτόθι Σ' ι' 4.
- 14) Αὐτόθι Β' ια' 7.
- 15) Αὐτόθι Ε' θ' 3.
- 16) Αὐτόθι Σ' ι' 10.
- 17) Αὐτόθι Θ' κε' 2.
- 18) Αὐτόθι Β' ιδ' 5.
- 19) Αὐτόθι Ε' θ' 3.
- 20) Αὐτόθι Σ' ι' 4.
- 21) Αὐτόθι Ε' α' 5.
- 22) Αὐτόθι.
- 23) Αὐτόθι Ε' κε' 2.

ἀνθρώπων¹, φθείρ κεφαλῆς², φθείρ ὀρνίθων³, φθείρ φασιανῶν⁴, φθείρ βοός⁵, φθείρ ὑῶν⁶.

Γ' ὄμας κυσταπτέρων (*cystoptera*).

1. γένος κροτωνῶδες (*ricinus*).

Ὁ κρότων⁷, κρότων βοῶν⁸, ὁ κυνοραίστης⁹.

Δ' ὄμας ἐκμυζητικῶν (*siphonaptera*).

1. γένος ψυλλῶδες (*pulex*).

Ἡ ψύλλα¹⁰, φαλάγγιον τὸ μικρόν¹¹, σκώληξ ὁ ἐν χιόνι τῇ παλαιᾷ¹², σκώληξ τῆς ἐν Μηδίᾳ χιόνος¹³.

Ε' ὄμας κολεοπτέρων (*coleoptera*).

α' ὁμογένεια πενταμερῶν (*pentamera*).

1. γένος καρθαριῶδες (*scarabeus*).

Ὁ κάνθαρος¹⁴.

2. γένος μηλολονθῶδες (*melolonthe*).

Ἡ μηλολόνθη¹⁵.

3. γένος λαμπυριῶδες (*serricornia*).

Ἡ λαμπυρίς¹⁶, ἡ πυγολαμπίς¹⁷, πυγολαμπίς ἡ πτερωτῆ¹⁸, πυγολαμπίς ἡ ἄπτερος¹⁹, πυγολαμπίς ἡ μὴ πετομένη²⁰, ὁ βόστρυχος²¹.

4. γένος σταφυλιῶδες (*brachelytra*).

Ὁ σταφύλιος²².

5. γένος καρὰβῶδες (*carnivora*).

Ὁ κάραβος²³.

1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Ε' κε' 1.

2) Αὐτόθι. 2.

3) Αὐτόθι.

4) Αὐτόθι.

5) Αὐτόθι.

6) Αὐτόθι.

7) Αὐτόθι.

8) Αὐτόθι.

9) Αὐτόθι.

10) Αὐτόθι Ε' α' 5.

11) Αὐτόθι Θ' κς' 2.

12) Αὐτόθι Ε' ιζ' 12.

13) Αὐτόθι.

14) Αὐτόθι Η' ιθ' 4.

15) Αὐτόθι Α' ε' 4.

16) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων μορίων Α' γ' 2.

17) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Δ' α' 3.

18) Αὐτόθι.

19) Αὐτόθι.

20) Αὐτόθι Ε' ιζ' 7.

21) Αὐτόθι.

22) Αὐτόθι Η' κγ' 3.

23) Αὐτόθι Δ' ζ' 1.

β' ὁμογένεια ἑτερομερῶν (*heteromera*).

1. γένος καρθαριῶδες (*thracelidæ*).

Ἡ κανθαρίς¹.

γ' ὁμογένεια τετραμερῶν (*tetramera*).

1. γένος ὀρσοδακνῶδες (*curculionida*).

Ἡ ὀρσοδάκνη².

ζ' ὄμας ὀρθοπτέρων (*orthoptera*).

α' ὁμογένεια δρομέων (*cursoria*).

1. γένος σιλιφῶδες (*blatta*).

Ἡ σίλφη³.

β' ὁμογένεια πηδητικῶν (*saltatoria*).

1. γένος ἀκρινῶδες (*locustida*).

Ἡ ἀκρίς⁴, ὁ ἀττέλαβος⁵.

2. γένος πρᾶσοκουριδῶδες (*gryllida*).

Ἡ πρᾶσοκουρίς⁶.

Ζ' ὄμας ἡμιπτέρων (*hemiptera*).

α' ὁμογένεια ἑτεροπτέρων (*heteroptera*).

1. γένος κορεῶδες (*cimex*).

Ὁ κόρις⁷.

β' ὁμογένεια ὁμοπτέρων (*homoptera*).

1. γένος τεττιγῶδες (*cicadaria*).

Ὁ τέττιξ⁸, τέττιξ ὁ μικρός⁹, τὸ τεττιγιόνιον¹⁰, τέττιξ ὁ μέγας¹¹, ὁ ἀχέτης¹², τέττιξ ὁ ἄρρην¹³, τέττιξ ἡ θήλεια¹⁴, ἡ τεττιγομήτρα¹⁵.

Η' ὄμας νευροπτέρων (*neuroptera*).

1. γένος ἐφημερῶδες (*subulicornia*).

Τὸ ἐφήμερον¹⁶.

1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Δ' ζ' 1.

2) Αὐτόθι Ε' ιζ' 11.

3) Αὐτόθι Η' ιθ' 4.

4) Αὐτόθι Δ' ζ' 7.

5) Αὐτόθι Ε' ιζ' 2.

6) Αὐτόθι 7.

7) Αὐτόθι Ε' κε' 1.

8) Αὐτόθι Δ' ζ' 7.

9) Αὐτόθι Ε' κδ' 1.

10) Αὐτόθι Δ' ζ' 7.

11) Αὐτόθι Ε' κδ' 1.

12) Αὐτόθι Δ' ζ' 7.

13) Αὐτόθι Ε' κδ' 2.

14) Αὐτόθι.

15) Αὐτόθι 3.

16) Αὐτόθι Α' ε' 3.

1 γένος τειθηροιδῶδες (*teithroidina*),

Ἡ τειθηροιδῶν¹, τὸ τειθηρίον².

2. γένος ιχθυομοιδῶδες (*ichthyomorpha*).

Ὁ ιχθυόμων³, σφήξ ὁ ιχθυόμων⁴, ὁ ψήν⁵.

3. γένος μυρμηγοιδῶδες (*heterogyna*).

Ὁ μύρμηξ⁶, μύρμηξ ὁ πτερωτός⁷, μύρμηξ ὁ ἄπτερος⁸, ὁ ἵππομύρμηξ⁹.

4. γένος σφηκῶδες (*diploptera*).

Ὁ σφήξ¹⁰, σφήξ ὁ ἄγριος¹¹, σφήξ ὁ ἡμερος¹², σφήξ ἡ μήτρα¹³, ὁ τῶν σφηκῶν ἡγεμόν¹⁴, σφήξ ὁ ἐργάτης¹⁵, σφήξ ὁ ἐγκεντρος¹⁶, σφήξ ὁ ἄκεντρος¹⁷, σφήξ ὁ ἄρρην¹⁸, σφήξ ἡ θήλεια¹⁹.

5. γένος μελισσῶδες (*melifera*).

Ἡ μέλιττα²⁰, ὁ σκώληξ²¹, τὸ σκωλήκιον²², ἡ νόμφη²³, ἡ σχάδων²⁴, μέλιττα ὁ ἡγεμόν²⁵, ἡγεμόν ὁ πυρρός²⁶, ἡγεμόν ὁ μέλας²⁷, ἡγεμόν ὁ πονηρός²⁸, ὁ βασιλεὺς τῶν μελιττῶν²⁹, μέλιττα ἡ χρυστή³⁰, μέλιττα ἡ μήτηρ³¹, μέλιττα ἡ μικρά³², μέλιττα ἡ μακρά³³, ὁ φῶρ³⁴, κηφήν

1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Θ' λ' 1.

2) Αὐτόθι.

3) Αὐτόθι Θ' 6' 3.

4) Αὐτόθι Ε' ιζ' 15.

5) Αὐτόθι Ε' κς' 3.

6) Αὐτόθι Α' α' 11.

7) Αὐτόθι Δ' α' 3.

8) Αὐτόθι.

9) Αὐτόθι Η' κζ' 2.

10) Αὐτόθι Δ' ζ' 2.

11) Αὐτόθι Θ' κη' 1.

12) Αὐτόθι 2.

13) Αὐτόθι 1.

14) Αὐτόθι Θ' κθ' 2.

15) Αὐτόθι Θ' κη' 1.

16) Αὐτόθι 5.

17) Αὐτόθι.

18) Αὐτόθι.

19) Αὐτόθι.

20) Αὐτόθι Α' α' 7.

21) Αὐτόθι Ε' ιζ' 5.

22) Αὐτόθι Ε' κ' 6.

23) Αὐτόθι Ε' ιζ' 5.

24) Αὐτόθι Ε' κ' 7.

25) Αὐτόθι Ε' ιη' 1.

26) Αὐτόθι 2.

27) Αὐτόθι.

28) Αὐτόθι Θ' κζ' 10.

29) Αὐτόθι 1.

30) Αὐτόθι Ε' ιη' 2.

31) Αὐτόθι.

32) Αὐτόθι Ε' ιθ' 1.

33) Αὐτόθι.

34) Αὐτόθι.

ντ⁵, ὁ ἡγεμόν τῶν ἀθηρῶν⁶, σερῆν ὁ μικρός⁷, σερῆν ὁ μέζων⁸, σερῆν ὁ βομβύλιος⁹, τὸ βομβύκιον¹⁰.

I' ὁμάς λεπιδοπτέρων (*lepidoptera*).

2. γένος ψυχῶδες (*diurna*).

Ἡ ψυχή¹¹, ἡ κάμπη¹², ἡ χρυσαλλίς¹³, τὸ πηνίον¹⁴, τὸ ὑπερον¹⁵.

3. γένος βομβυκῶδες (*nocturna*).

Τὸ βομβύκιον¹⁶, ὁ νεκύδαλος¹⁷, ὁ βομβύλιος¹⁸, ἡ κάμπη¹⁹, σκώληξ ὁ μέγας²⁰, ἡ σφονδύλη²¹, ὁ ἡπίολος²², ὁ πυραύστης²³, ὁ κλήρος²⁴, σκωλήκιον τὸ ἀραχνιοῦν²⁵, κάμπη ἡ τερηδῶν²⁶.

IA' ὁμάς ριπιδοπτέρων (*rhipiptera*).

1. γένος σκωληκῶδες (*stylops*).

Σκωλήκιον τὸ ξυλοφθόρον²⁷.

IB' ὁμάς διπτέρων (*diptera*).

1. γένος μυιδῶδες (*athericera*).

Ἡ μυία²⁸, ὁ σκώληξ²⁹, τὸ σκωλήκιον³⁰, μυία ἡ μεγάλη³¹, ὁ οἰστρος³².

1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Θ' κζ' 1.

2) Αὐτόθι 8.

3) Αὐτόθι 1.

4) Αὐτόθι Ε' κ' 8.

5) Αὐτόθι Θ' κζ' 1.

6) Αὐτόθι Θ' κθ' 1.

7) Αὐτόθι Θ' κζ' 1.

8) Αὐτόθι.

9) Αὐτόθι.

10) Αὐτόθι Ε' κα' 1.

11) Αὐτόθι Δ' ζ' 5.

12) Αὐτόθι Ε' ιζ' 4.

13) Αὐτόθι.

14) Αὐτόθι 6.

15) Αὐτόθι.

16) Αὐτόθι.

17) Αὐτόθι.

18) Αὐτόθι.

19) Αὐτόθι.

20) Αὐτόθι.

21) Αὐτόθι Ε' ζ' 2.

22) Αὐτόθι Η' κς' 1.

23) Αὐτόθι.

24) Αὐτόθι.

25) Αὐτόθι.

26) Αὐτόθι.

27) Αὐτόθι Ε' κς' 2.

28) Αὐτόθι Α' ε' 5.

29) Αὐτόθι Ε' α' 5.

30) Αὐτόθι Ε' ιζ' 11.

31) Αὐτόθι 12.

32) Αὐτόθι Α' ε' 5.

2. γένος κωνωπῶδες (*nemocera*).
 Ὁ κώνωψ¹, σκώληξ ὁ ἐρυθρός², σκώληξ ὁ λευκός³.
 3. γένος μυωπῶδες (*tanystoma*).
 Ὁ μύωψ⁴, ἡ ἐμπίς⁵.
 4. γένος κνιπῶδες (*notacantha*).
 Ὁ κνίψ⁶, ὁ σκνίψ⁷, ὁ κωλώτης⁸.

ΚΗ' ΚΛΑΣΙΣ ΜΥΡΙΑΠΟΔΩΝ (MYRIAPODA).

- α' ὁμογένεια χειλεοπόδων (*chilopoda*).
 1. γένος σκολοπενδρῶδες (*scolopendra*).
 Ἡ σκολόπενδρα⁹, σκολόπενδρα ἡ χερσαία¹⁰.
 β' ὁμογένεια χειλογνάθων (*chilognatha*).
 1. γένος ἰουλιῶδες (*iulus*).
 Ὁ ἰουλος¹¹.

ΚΘ' ΚΛΑΣΙΣ ΑΡΑΧΝΙΩΔΩΝ (ARACHNOÏDEA).

- Α' ὁμὰς πνευμονικῶν (*branchialia*).
 α' ὁμογένεια ἀραχνιωδῶν (*araneida*).
 1. γένος ἀραχνιῶδες (*aranea*).
 1^α. εἶδος ἀραχνιῶδες (*orbitela*).
 Ὁ ἀράχνης¹², ἀράχνης ὁ ἄρρη¹³, ἀράχνης ἡ θήλεια¹⁴, τὸ ἀράχνιον¹⁵, ἀράχνιον τὸ γλαφυρόν¹⁶, ἀράχνιον τὸ μείζον¹⁷, ἀράχνιον τὸ ἔλαττον¹⁸, ἀράχνη ἡ λευμῶνια¹⁹.
 1⁵. εἶδος φαλαγγιῶδες (*iniquitera*).
 Τὸ φαλάγγιον²⁰, φαλάγγιον ὁ ἄρρη²¹, φα-

λάγγιον ἡ θήλεια¹, φαλάγγιον τὸ δηκτικόν², φαλάγγιον τὸ μείζον³, ὁ φίλαγγξ⁴.

17. εἶδος λυκῶδες (*citigrada*).

Ὁ λύκος⁵.

2. γένος σκορπιῶδες (*scorpionida*).

Ὁ σκορπίος⁶, σκορπίος ὁ ἐν τῇ Καρίᾳ⁷, σκορπίος ὁ χερσαίος⁸, τὸ σκωλήκιον⁹, ὁ οἰστρος¹⁰.

Β' ὁμὰς τραχειακῶν (*trachealia*).

1. γένος ἀκαριῶδες (*acarida*).

Τὸ ἄκαρι¹¹.

2. γένος σπηῶδες (*chelifera*).

Ὁ σῆς¹², τὸ ἐν τοῖς βιβλίοις σκορπιῶδες¹³.

Λ' ΚΛΑΣΙΣ ΜΑΛΑΚΟΣΤΡΑΚΩΝ (CRUSTACEA).

Α' ὁμὰς μαλακοστράκων (*crustacea*).

α' ὁμογένεια δεκαπόδων (*decapoda*).

1. γένος καρκινῶδες (*cancer*).

Ὁ καρκίνος¹⁴, ὁ πάγουρος¹⁵, καρκίνος ὁ ἥρακλεωτικός¹⁶, καρκίνος ὁ ποτάμιος¹⁷, καρκίνος ὁ ἰππεύς¹⁸, καρκίνος ὁ ἄρρη¹⁹, καρκίνος ἡ θήλεια²⁰, καρκίνος ὁ λευκός²¹, καρκίνος ὁ ἐν τοῖς κτεσί²², καρκίνος ὁ ἐν τοῖς λιμνοστρέοις²³, ὁ πινοτήρης²⁴, τὸ καρκίνιον²⁵, καρκίνιον τὸ ἐν

1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Ε' κβ' 2.

2) Αὐτόθι Θ' κς' 2.

3) Αὐτόθι.

4) Αὐτόθι Θ' β' 3.

5) Αὐτόθι Θ' κς' 3.

6) Αὐτόθι Δ' ζ' 4.

7) Αὐτόθι Η' κη' 1.

8) Αὐτόθι Β' γ' 10.

9) Αὐτόθι Ε' κα' 3.

10) Αὐτόθι Ε' κε' 3.

11) Αὐτόθι Ε' κς' 1.

12) Αὐτόθι.

13) Αὐτόθι Δ' ζ' 4.

14) Αὐτόθι Α' α' 8.

15) Αὐτόθι Δ' β' 2.

16) Αὐτόθι.

17) Αὐτόθι.

18) Αὐτόθι.

19) Αὐτόθι Δ' γ' 4.

20) Αὐτόθι.

21) Αὐτόθι Ε' ιγ' 9.

22) Αὐτόθι.

23) Αὐτόθι.

24) Αὐτόθι.

25) Αὐτόθι Δ' δ' 14.

1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Δ' ζ' 3.

2) Αὐτόθι Ε' ιζ' 12.

3) Αὐτόθι.

4) Αὐτόθι Α' ε' 5.

5) Αὐτόθι.

6) Αὐτόθι Δ' η' 15.

7) Αὐτόθι Η' ε' 4.

8) Αὐτόθι Θ' β' 7.

9) Αὐτόθι Α' ε' 1.

10) Αὐτόθι Β' ι' 2.

11) Αὐτόθι Δ' α' 3.

12) Αὐτόθι Δ' δ' 14.

13) Αὐτόθι Θ' κς' 5.

14) Αὐτόθι.

15) Αὐτόθι Ε' κβ' 1.

16) Αὐτόθι Θ' κς' 5.

17) Αὐτόθι 6.

18) Αὐτόθι.

19) Αὐτόθι Ε' κβ' 2.

20) Αὐτόθι Ε' ιζ' 2.

21) Αὐτόθι Ε' κβ' 2.

τοῖς στρόμβοις¹, καρκίνιον τὸ ἐν τοῖς νηρίταις², ὁ κύλλαρος³, καρκίνιον τὸ ἐν ταῖς κόγχαις⁴, καρκίνιον ὁ πινοφύλαξ⁵, ὁ πινοφύλαξ⁶.

2. γένος παραβῶδες (crangon).

Ὁ κάραβος⁷, κάραβος ὁ ἄρρη⁸, κάραβος ἡ θήλεια⁹, ἡ ἄρκτης¹⁰.

3. γένος ἀστακῶδες (astacus).

Ὁ ἀστακός¹¹, ἀστακός ὁ μικρός ὁ ἐν τοῖς ποταμοῖς¹², ἀστακός ὁ μικρός ὁ ἐν τοῖς κόχλοις¹³, ἀστακός ὁ ἄρρη¹⁴, ἀστακός ἡ θήλεια¹⁵, καρκίνος ὁ μικρός¹⁶.

β' ὁμογένεια στοματοπόδων (stomatopoda).

1. γένος καριδῶδες (squilla).

Ἡ καρίς¹⁷, καρίς ἡ κυφή¹⁸, καρίς ἡ κραγών¹⁹, καρίς ἡ μικρά²⁰, καρίς ὁ ἄρρη²¹, καρίς ἡ θήλεια²², καρίς ἡ μέλαινα²³, καρίς ἡ λευκή²⁴, καρίδιον ὁ πινοφύλαξ²⁵.

Β' ὁμὰς ἐντομοστράκων (entomostraca).

α' ὁμογένεια ἰσοπόδων (isopoda).

1. γένος ψυλλῶδες (daphnia).

Ὁ ψύλλος²⁶.

- 1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορία: Δ' δ' 16.
- 2) Αὐτόθι.
- 3) Αὐτόθι 17.
- 4) Αὐτόθι.
- 5) Αὐτόθι Ε' ιγ' 8.
- 6) Αὐτόθι Ε' ιδ' 1.
- 7) Αὐτόθι Α' α' 8.
- 8) Αὐτόθι Δ' β' 4.
- 9) Αὐτόθι.
- 10) Αὐτόθι Ε' ιε' 6.
- 11) Αὐτόθι Α' ς' 1.
- 12) Αὐτόθι Δ' δ' 19.
- 13) Αὐτόθι.
- 14) Αὐτόθι Δ' β' 9.
- 15) Αὐτόθι.
- 16) Αὐτόθι 2.
- 17) Αὐτόθι 1.
- 18) Αὐτόθι.
- 19) Αὐτόθι.
- 20) Αὐτόθι.
- 21) Αὐτόθι 13.
- 22) Αὐτόθι.
- 23) Αὐτόθι Η' κθ' 2.
- 24) Αὐτόθι.
- 25) Αὐτόθι Ε' ιγ' 8.
- 26) Αὐτόθι Δ' ι' 2.

2. γένος ὀνώδες (cloportida).

Ὁνος ὁ πολύπους¹, φθειρ ὁ θαλάττιος², φθειρ ὁ ἐν τοῖς ἰχθύσι³.

ΑΑ' ΚΛΑΣΙΣ ΣΚΩΛΗΚΩΝ (VERMES).

Α' ὁμὰς δακτυλιωδῶν (annelides).

α' ὁμογένεια γεωδυστῶν (terricoles).

1. γένος σκωληκῶδες (vermis).

Ὁ σκώληξ⁴, σκώληξ ὁ κινητικός⁵, σκώληξ ὁ ἀκίνητος⁶, τὰ ἔντερα γῆς⁷, ἡ εὐλή⁸.

β' ὁμογένεια πλανήτων (errantes).

1. γένος σκολοπενδρῶδες (nereis).

Σκολόπενδρα ἡ θαλαττία⁹.

γ' ὁμογένεια μυζιτηδῶν (hirudineī).

Ἡ βδέλλα¹⁰.

Β' ὁμὰς ἐλμινθῶν (entozoa).

α' ὁμογένεια νηματωδῶν (nematoida).

1. γένος ἐλμινθῶδες (helmins).

Ἡ ἔλμινς¹¹, ἔλμινς ἡ στρογγύλη¹², ἡ ἀσκαρίς¹³, ὁ σκώληξ τῆς ἐλάφου¹⁴.

β' ὁμογένεια περιστρέπτων (teretularia).

1. γένος σκωληκῶδες (vermis).

Τὸ σκωλήκιον τῶν ἰχθύων¹⁵, ἔλμινς ἡ ἐν τῷ βαλέρω¹⁶, ἔλμινς ἡ ἐν τῷ τίλωνι¹⁷.

γ' ὁμογένεια τρηματωδῶν (trematoida).

1. γένος ταινιῶδες (taenia).

Ἐλμινς ἡ πλατεία¹⁸.

- 1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Ε' κε' 3.
- 2) Αὐτόθι.
- 3) Αὐτόθι.
- 4) Αὐτόθι Α' δ' 1.
- 5) Αὐτόθι 2.
- 6) Αὐτόθι.
- 7) Αὐτόθι ς' ις' 2.
- 8) Αὐτόθι Β' ια' 6.
- 9) Αὐτόθι Β' ι' 2.
- 10) Ἀριστοτέλους. Περὶ πορείας ζῶων Θ' α' 9.
- 11) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Ε' ις' 2.
- 12) Αὐτόθι.
- 13) Αὐτόθι.
- 14) Αὐτόθι Β' ια' 6.
- 15) Αὐτόθι ς' ις' 2.
- 16) Αὐτόθι Η' κ' 12.
- 17) Αὐτόθι.
- 18) Αὐτόθι Ε' ις' 2.

Γ' ὄμας περιστροφέων (*rotatores*).
(ἐλλείπει).

ΤΑΞΙΣ Β'. ΤΑ ΜΑΛΑΚΙΑ (MOLLUSCA).

ΑΒ' ΚΛΑΣΙΣ ΜΑΛΑΚΙΩΝ (MOLLUSCA).

α' ὁμογένεια κεφαλοπόδων
(*cephalopoda*).

1. γένος ἐλεδωνῶδες (*heledone*).

Ἡ ἐλεδώνη¹, ἡ βολίταινα², ἡ ὄζολις³, ὁ πολύπους⁴, πολύπους ὁ ἄρρη⁵, πολύπους ἡ θήλεια⁶, πολύπους ὁ μέγιστος⁷, πολύπους ὁ μικρός⁸, τὸ πολυπόδιον⁹.

2. γένος ναυτιλῶδες (*argonauta*).

Ὁ ναυτίλος¹⁰, ὁ ποντίλος¹¹, τὸ ὄν πολυπόδος¹².

3. γένος τευθῶδες (*teuthis*).

Ὁ τευθος¹³, ἡ τευθίς¹⁴, τευθίς ἡ ἄρρη¹⁵, τευθίς ἡ θήλεια¹⁶.

4. γένος σηπιῶδες (*sepia*).

Ἡ σηπία¹⁷, σηπία ὁ ἄρρη¹⁸, σηπία ἡ θήλει¹⁹, τὸ σηπίδιον²⁰.

β' ὁμογένεια πτεροπόδων (*pteropoda*).

1. γένος πολυπῶδες (*limacina*).

Πολύπους ὁ ἐν ὄστράκῳ²¹.

- 1) Ἀριστοτέλους. Περί ζῶων ἱστορίας Δ' α' 15.
- 2) Αὐτόθι.
- 3) Αὐτόθι.
- 4) Αὐτόθι Δ' α' 6.
- 5) Αὐτόθι 13.
- 6) Αὐτόθι.
- 7) Αὐτόθι 15.
- 8) Αὐτόθι.
- 9) Αὐτόθι Ε' ις' 2.
- 10) Αὐτόθι Δ' α' 16.
- 11) Αὐτόθι.
- 12) Αὐτόθι.
- 13) Αὐτόθι Α' ζ' 1.
- 14) Αὐτόθι Α' ε' 3.
- 15) Αὐτόθι Ε' ις' 7.
- 16) Αὐτόθι.
- 17) Αὐτόθι Α' ε' 3.
- 18) Αὐτόθι Δ' α' 14.
- 19) Αὐτόθι.
- 20) Αὐτόθι Ε' ις' 3.
- 21) Αὐτόθι Δ' α' 16.

γ' ὁμογένεια γαστεροπόδων
(*gasteropoda*).

1. γένος στρομβῶδες (*strombus*).

Ὁ στρόμβος¹, ὁ κήρυξ².

2. γένος κοχλιῶδες (*helix*).

Ὁ κοχλιάς³, κοχλιάς ὁ χερσαίος⁴, ὁ κόχλος⁵, τὸ κοκκάλιον⁶.

3. γένος κηριτῶδες (*neritacea*).

Ὁ κηριτῆς⁷.

4. γένος πορφυρῶδες (*purpura*).

Ἡ πορφύρα⁸, πορφύρα ἡ μεγάλη⁹, πορφύρα ἡ μικρά¹⁰, πορφύριον τὸ μικρόν¹¹, πορφύρα ἡ μέλαινα¹², πορφύρα ἡ ἐρυθρά¹³, ἡ αἰμορροίς¹⁴.

5. γένος λεπαδῶδες (*lepas*).

Ἡ λεπάς¹⁵, λεπάς ἡ ἀγρία¹⁶, οὗς τὸ θαλάττιον¹⁷.

6. γένος καρκινῶδες (*thia*).

Καρκίνος ἡ μαῖα¹⁸, καρκίνος ἡ γραῦς¹⁹.

δ' ὁμογένεια ἀκεφάλων (*acephala*).

1. γένος ὄστρεῶδες (*ostrea*).

Τὸ ὄστρεον²⁰, τὸ λιμνόστρεον²¹.

2. γένος μυτῶδες (*mytilus*).

Ὁ μῦς²², μῦς ὁ πυελώδης²³, ἡ πίννα²⁴.

- 1) Ἀριστοτέλους. Περί ζῶων ἱστορίας Δ' δ' 16.
- 2) Αὐτόθι 1.
- 3) Αὐτόθι Δ' α' 2.
- 4) Αὐτόθι Η' ις' 1.
- 5) Αὐτόθι Δ' α' 2.
- 6) Αὐτόθι 1.
- 7) Αὐτόθι 17.
- 8) Αὐτόθι Δ' δ' 1.
- 9) Αὐτόθι Ε' ιγ' 3.
- 10) Αὐτόθι.
- 11) Αὐτόθι 2.
- 12) Αὐτόθι 3.
- 13) Αὐτόθι.
- 14) Αὐτόθι Δ' ε' 18.
- 15) Αὐτόθι Δ' δ' 2.
- 16) Αὐτόθι 13.
- 17) Αὐτόθι.
- 18) Αὐτόθι Η' ιθ' 5.
- 19) Αὐτόθι.
- 20) Αὐτόθι Α' α' 6.
- 21) Αὐτόθι Δ' δ' 3.
- 22) Αὐτόθι.
- 23) Αὐτόθι Ε' ιγ' 9.
- 24) Αὐτόθι Δ' δ' 3.

3. γένος *κτενώδες* (*pecten*).

Ὁ κτεῖς¹, κτεῖς ὁ μέγας², κτεῖς ὁ πυρρός³.

4. γένος *κογχῶδες* (*concha*).

Ἡ κόγχη⁴, κόγχος ὁ ῥαβδωτός⁵, κόγχος ὁ ἀρράβδωτος⁶, κόγχος ὁ τραχυόστρακος⁷, τὸ κογχύλιον⁸, ἡ χήμη⁹, ὁ γάλαξ¹⁰.

5. γένος *σωληνώδες* (*solen*).

Ὁ σωλήν¹¹.

6. γένος *βαλανῶδες* (*cirrhipeda*).

Ὁ βάλανος¹².

ΑΓ' ΚΛΑΣΙΣ ΜΑΛΑΚΙΩΔΩΝ (MOLLUSCOIDES).

α' ὁμογένεια *χιτωνιτῶν* (*tunicata*).1. γένος *διθυρῶδες* (*bivalva*).

Τὸ δίθυρον¹³.

2. γένος *τήθυρῶδες* (*tethya*).

Τὸ τήθυρον¹⁴, τήθυρον τὸ ὠχρόν¹⁵, τήθυρον τὸ ἐρυθρόν¹⁶.

β' ὁμογένεια *βρυοζῶων* (*bryozoa*).1. γένος *σφαιρῶδες* (*alcyonia*).

Σφαῖρα ἢ θαλαττία¹⁷, ἡ ἀλοσάχνη¹⁸.

ΤΑΞΙΣ Γ'. ΤΑ ΖΩΟΦΥΤΑ (ZOOPHYTA).

ΑΔ' ΚΛΑΣΙΣ ΑΚΤΙΝΩΤΩΝ (RADIATA).

α' ὁμογένεια *ἐχινωδῶν* (*echinoderma*).1. γένος *ἐχινῶδες* (*echinida*).

Ὁ ἐχίνος¹⁹, ἐχίνος ὁ ἐδώδιμος²⁰, ἐχίνος ὁ

- 1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Δ' δ' 2.
- 2) Αὐτόθι 12.
- 3) Αὐτόθι Η' κ' 15.
- 4) Αὐτόθι Ε' ιγ' 8.
- 5) Αὐτόθι Δ' δ' 3.
- 6) Αὐτόθι.
- 7) Αὐτόθι.
- 8) Αὐτόθι Ε' ιγ' 7.
- 9) Αὐτόθι 8.
- 10) Αὐτόθι 3.
- 11) Αὐτόθι Δ' δ' 2.
- 12) Αὐτόθι Δ' η' 19.
- 13) Αὐτόθι.
- 14) Αὐτόθι Δ' ζ' 1.
- 15) Αὐτόθι 3.
- 16) Αὐτόθι.
- 17) Αὐτόθι Θ' ιε' 1.
- 18) Αὐτόθι.
- 19) Αὐτόθι Δ' δ' 1.
- 20) Αὐτόθι Ε' ι' 2.

σπάταγος¹, ἐχίνος ὁ βρύσσοσ², ἡ ἐχίνομήτρα³, ἐχίνος ὁ μικρός⁴, ἐχίνος ὁ λευκός⁵, ἐχίνος ὁ πυρραῖος⁶.

2. γένος *ἀστερῶδες* (*stellerida*).

Ὁ ἀστήρ⁷, ἀστήρ ὁ ἐν τῷ Εὐρίπῳ τῷ τῶν Πυρραίων⁸.

3. γένος *ὀλοθουριῶδες* (*holothurida*).

Τὸ ὀλοθούριον⁹.

β' ὁμογένεια *ἀκαληφῶν* (*acalephæ*).1. γένος *ἀκαληφῶδες* (*acalephe*).

Ἡ ἀκαλήφη¹⁰, ἀκαλήφη ἡ ἐδώδιμος¹¹, ἀκαλήφη ἡ σκληρά¹², ἡ κνίδη¹³, κνίδη ἡ ἐν τοῖς κοίλοις¹⁴, κνίδη ἡ ἀπολυομένη¹⁵.

γ' ὁμογένεια *κουραλλιωδῶν* (*polyriferia*).

(ἐλλείπει).

δ' ὁμογένεια *ἐγχυματικῶν* (*infusoria*).

(ἐλλείπει).

ε' ὁμογένεια *σπογγωδῶν* (*spongia*).1. γένος *σπογγῶδες* (*spongius*).

Ὁ σπόγγος¹⁶, σπόγγος ὁ μανός¹⁷, σπόγγος ὁ πυκνός¹⁸, σπόγγος ὁ τράγος¹⁹, σπόγγος ὁ ἀχιλλεῖος²⁰, σπόγγος ὁ ἐν Ἑλλησπόντῳ²¹, σπόγγος ὁ ἐπέκεινα Μαλέας²², σπόγγος ὁ ἐντὸς Μαλέας²³, σπογγιὰ ἢ μεγίστη²⁴, ὁ ἀπλυσίας²⁵, ὁ πλεύμων²⁶.

- 1) Ἀριστοτέλους. Περὶ ζῶων ἱστορίας Δ' ε' 2.
- 2) Αὐτόθι.
- 3) Αὐτόθι.
- 4) Αὐτόθι.
- 5) Αὐτόθι 3.
- 6) Αὐτόθι Ε' ι' 2.
- 7) Αὐτόθι Ε' ιγ' 10.
- 8) Αὐτόθι.
- 9) Αὐτόθι Α' α' 8.
- 10) Αὐτόθι 6.
- 11) Αὐτόθι Δ' ζ' 5.
- 12) Αὐτόθι.
- 13) Αὐτόθι Ε' ιδ' 1.
- 14) Αὐτόθι.
- 15) Αὐτόθι.
- 16) Αὐτόθι Α' α' 8.
- 17) Αὐτόθι Ε' ιε' 2.
- 18) Αὐτόθι.
- 19) Αὐτόθι.
- 20) Αὐτόθι.
- 21) Αὐτόθι 4.
- 22) Αὐτόθι.
- 23) Αὐτόθι.
- 24) Αὐτόθι Θ' ιε' 1.
- 25) Αὐτόθι Ε' ιε' 6.
- 26) Αὐτόθι Ε' ιγ' 10.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

ΟΥΥΚΤΑ ΠΑΡΑ ΘΕΟΦΡΑΣΤΩ.

ΜΕΡΟΣ Α'. ΤΑ ΜΕΤΑΛΛΑ (ΜΕΤΑΥΧ).

ΤΑΞΙΣ Α'. ΤΑ ΜΕΤΑΛΛΑ (ΜΕΤΑΛΛΙΤΕΣ).

Α' ΚΛΑΣΙΣ ΜΕΤΑΛΛΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΘΕΤΙΚΩΝ
(ΜΕΤΑΥΧ ÉLECTRO-POSITIFS).

α' όμογένεια χρυσιωδών (*aurides*).

1. γένος χρυσιωδές (*aurides simples*).

1^α. είδος χρυσιωδές (or).

Ό χρυσιός¹.

1^{αα}. ποικιλία χρυσιώδης (or).

Χρυσίον τὸ άπυρον².

2. γένος χαλκούχογ (*aurides tellururés*).

2^α. είδος χαλκούδες (sylvane).

Χρυσός ό κατάχαλκος³.

β' όμογένεια άργυρωδών (*argentides*).

1. γένος άργυρωδές (*argentides simples*).

1^α. είδος άργυρωδές (argent).

Ό άργυρος⁴.

γ' όμογένεια ύδραργυρωδών
(*mercurides*).

1. γένος ύδραργυρωδές (*mercurides simples*).

1^α. είδος χυτὸν άργυρωδές (mercure).

Άργυρος ό χυτός⁵.

2. γένος θειούχογ (*mercurides sulfurés*).

2^α. είδος κινναβαρεωδές (cinabre).

Τὸ κιννάβαρι⁶.

2^{αα}. ποικιλία κινναβαρεωδής (cinabre).

Κιννάβαρι τὸ περι Ίθριαν⁷, κιννάβαρι τὸ
έν Κόλχοις⁸, κιννάβαρι τὸ έξ Ήφέσου⁹.

- 1) Θεοφράστου. Περί λίθων ζ' 39.
- 2) Θεοφράστου. Περί φυτῶν ιστορίας Ι' ιθ' 3.
- 3) Θεοφράστου. Περί λίθων ζ' 46.
- 4) Αὐτόθι α' 1.
- 5) Αὐτόθι η' 60.
- 6) Αὐτόθι η' 58.
- 7) Αὐτόθι.
- 8) Αὐτόθι.
- 9) Αὐτόθι.

(ΕΛΛΗΝ. ΦΙΛΟΛΟΓ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ. ΤΟΜΟΣ ΙΔ'.)

δ' όμογένεια χαλκωδών (*cuprides*).

1. γένος χαλκωδές (*cuprides simples*).

1^α. είδος χαλκωδές (cuivre).

Ό χαλκός¹.

2. γένος άργυρωδές

(*cuprides sulfantimoniés*).

2^α. είδος άργυρωδές (panabase).

Άργυρος ό κατάχαλκος².

3. γένος όξειωδές (*cuprides oxydés*).

3^α. είδος χαλκωδές (ziguéline).

Χαλκός ό έρυθρός³.

4. γένος πυριτούδρωδές

(*cuprides silicato-hydratés*).

4^α. είδος χρυσοκολλωδές (chrysocole).

Η χρυσοκόλλα⁴.

5. γένος άνθρακωδές (*cuprides carbonatés*).

5^α. είδος ιώδες (mysorine).

Ό ιός⁵.

6. γένος άνθρακούδρωδές

(*cuprides carbonato-hydratés*).

6^α. είδος σμαραγδώδες (malachite).

Σμαραγδος ή ψευδής⁶.

6^{αα}. ποικιλία σμαραγδώδης (malachite).

Σμαραγδος ή έν τῷ τού Διός όβελίσκῳ⁷.

7. γένος θειουχούδρωδές

(*cuprides sulfato-hydratés*).

7^α. είδος κυανωδές (cyanose).

Ό κύανος⁸.

7^{αα}. ποικιλία κυανώδης (cyanose).

Κύανος ό άρρηγ⁹, κύανος ό θήλυς¹⁰, κύανος
ό άύτοφυής¹¹, κύανος ό κύπριος¹², κύανος ό
σχύθης¹³.

- 1) Θεοφράστου. Περί λίθων ε' 9.
- 2) Αὐτόθι ζ' 46.
- 3) Αὐτόθι η' 57.
- 4) Αὐτόθι δ' 26.
- 5) Αὐτόθι η' 57.
- 6) Αὐτόθι δ' 25.
- 7) Αὐτόθι δ' 24.
- 8) Αὐτόθι ε' 31.
- 9) Αὐτόθι.
- 10) Αὐτόθι.
- 11) Αὐτόθι ζ' 39.
- 12) Αὐτόθι η' 55.
- 13) Αὐτόθι.

ε' όμογένεια κασσιτερωδών (*stannides*).1. γένος όξειδωδες (*stannides oxydés*).1^α. είδος κασσιτερωδες (*cassitérite*).Ό καττίτερος¹.ς' όμογένεια μολυβδωδών (*plombides*).1. γένος μολυβδωδες (*plombides simples*).1^α. είδος μολυβδωδες (*plomb*).Ό μόλυβδος², ό μόλιβδος³.2. γένος όξειδωδες (*plombides oxydés*).2^α. είδος σανδαρακωδες (*minium*).Ό σανδαράκη⁴.2^{αα}. ποικιλία ψιμουθιώδης (*massicot*).Τό ψιμύθιον⁵, ό εύρώς του μόλυβδου⁶.ζ' όμογένεια κοβαλτωδών (*cobaltides*).

1. γένος άρσειοϋχορ

(*cobaltides arseniurés*).1^α. είδος κυανωδες (*smaltine*).Κύανος ό σκευαστός⁷, κύανος ό αιγύπτιος⁸.η' όμογένεια σιδηρωδών (*ferrides*).1. γένος σιδηρωδες (*ferrides simples*).1^α. είδος σιδηρωδες (*fer*).Ό σίδηρος⁹.2. γένος όξειδωδες (*ferrides oxydés*).2^α. είδος μαγνητωδες (*magnétite*).Λίθος ή μαγνητης¹⁰ (*magnétite*).2^{αα}. ποικιλία μαγνητώδης (*magnétite*).Λίθος ή ήρακλεια¹¹.θ' όμογένεια μαγγανωδών (*manganides*).1. γένος πυριτωδες (*manganides silicatés*).1^α. είδος τεφρωδες (*tephroite*).Ό τέφρα¹².

1) Θεοφράστου. Περί πυρός 6' 16.

2) Θεοφράστου. Περί λίθων η' 56.

3) Θεοφράστου. Περί πυρός 6' 16.

4) Θεοφράστου. Περί λίθων ζ' 40.

5) Αύτόθι η' 55.

6) Αύτόθι η' 56.

7) Αύτόθι.

8) Αύτόθι.

9) Αύτόθι 6' 19.

10) Αύτόθι ζ' 41.

11) Αύτόθι α' 4.

12) Θεοφράστου. Περί φυτών αιτίων Γ' ιζ' 1.

Β' ΚΛΑΣΙΣ ΜΕΤΑΛΛΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΑΡΝΗΤΙΚΩΝ

(MÉTALUX ÉLECTRO-NÉGATIFS).

α' όμογένεια άρρениκώδης (*arsénides*).1. γένος άρρениκωδες (*arsénides simples*).1^α. είδος άρρениκωδες (*arsenic*).Τό άρρениκόν¹.

ΤΑΞΙΣ Β'. ΤΑ ΜΕΤΑΛΛΟΕΙΔΗ

(KOUPHYLITES).

Γ' ΚΛΑΣΙΣ ΜΕΤΑΛΛΟΕΙΔΩΝ ΓΕΩΔΩΝ

(KOUPHYLITES SE TRASFORMANT
EN TERRE ET EN ALCALIS).α' όμογένεια στυπτηριωδών
(*aluminides*).1. γένος όξειδωδες (*aluminides oxydés*).1^α. είδος εξαγωνον (*corindon*).Τό εξαγωνον².1^{αα}. ποικιλία σαπφειρώδης (*télesie*).Ό σάπφειρος³ (*saphir*), άνθραξ ό έρυθρός⁴
(*rubis oriental*), τό άμέθυσον⁵ (*améthyste*
oriental).1^{α2}. ποικιλία σαπφειρώδης (*corindon granulaire*).Σάπφειρος ή μέλαινα⁶ (*émeri*).

2. γένος άνθρακωδες

(*aluminides aluminatés magnésiques*).2^α. είδος άνθρακωδες (*spinnelle*).Ό άνθραξ⁷ (*rubis spinelle*).

Δ' ΚΛΑΣΙΣ ΜΕΤΑΛΛΟΕΙΔΩΝ ΧΥΜΙΚΩΝ

(MÉTALLOÏDES CHIMIQUES).

α' όμογένεια πυριτωδών (*silicides*).1. γένος όξειδωδες (*silicides oxydés*).1^α. είδος χαλαζιωδες (*quartz*).1^{αα}. ποικιλία κρυσταλλώδης (*crystal de roche*).Ό κρύσταλλος⁸, άνθραξ ό περι Μίλητον⁹.

1) Θεοφράστου. Περί λίθων ζ' 40.

2) Αύτόθι γ' 18.

3) Αύτόθι α' 8.

4) Αύτόθι γ' 18.

5) Αύτόθι ε' 30.

6) Αύτόθι ζ' 37.

7) Αύτόθι α' 8.

8) Αύτόθι ε' 30.

9) Αύτόθι γ' 19.

- 1^{αα}. ποικιλία πρασιτιδώδης (prase).
 Ἡ πρασιτις¹.
 1^β. εἶδος ἀχατῶδες (agate).
 1^{ββ}. ποικιλία ἀχατῶδης (agate).
 Ὁ ἀχάτης².
 1^{βββ}. ποικιλία τροιζηνιώδης (calcédoine).
 Λίθος ὁ τροιζήνιος³.
 1^{ββββ}. ποικιλία ὄνυχῶδης (onyx).
 Τὸ ὄνυχιον⁴.
 1^{βββββ}. ποικιλία σαρδιώδης (cornaline).
 Τὸ σάρδιον⁵, σάρδιον τὸ ἐρυθρότερον⁶, σάρδιον τὸ μελάντερον⁷.
 1^{ββββββ}. ποικιλία ὀμφακῶδης (chrysoprase).
 Ἡ ὀμφαξ⁸.
 1^{βββββββ}. ποικιλία κορινθῶδης (plasma).
 Λίθος ὁ κορινθίος⁹.
 1^{ββββββββ}. εἶδος ἰασπιῶδες (jaspe).
 Ἡ ἰασπις¹⁰ (jaspe).
 2. γένος ὑδρῶδες (*silicides hydratés*).
 2^α. εἶδος θαλιῶδες (hyalite).
 Ἡ ὑαλειδής¹¹.
 3. γένος πυριτῶδες ζιρκονικόν (*silicides silicatés zirconiques*).
 3^α. εἶδος λυγγουριῶδες (hyacinthe).
 Τὸ λυγγούριον¹².
 4. γένος πυριτῶδες γλυκικόν (*silicides silicatés gluciques*).
 4^α. εἶδος σμαραγδῶδες (émeraude).
 Ἡ σμάραγδος¹³ (émeraude orientale).
 4^{αα}. ποικιλία σμαραγδῶδης (émeraude).
 Σμάραγδος ἡ περὶ Κύπρον¹⁴, σμάραγδος ἡ

- 1) Θεοφράστου. Περὶ λίθων ζ' 37.
 2) Αὐτόθι ε' 31.
 3) Αὐτόθι ε' 33.
 4) Αὐτόθι ε' 31.
 5) Αὐτόθι η' 80.
 6) Αὐτόθι ε' 30.
 7) Αὐτόθι.
 8) Αὐτόθι.
 9) Αὐτόθι ε' 33.
 10) Αὐτόθι δ' 23.
 11) Αὐτόθι ε' 30.
 12) Αὐτόθι ε' 28.
 13) Αὐτόθι α' 8.
 14) Αὐτόθι ε' 25.

ἐν τῇ νήσῳ τῇ ἐπικειμένην Χαλκηδόνος¹, σμάραγδος ἡ βακτριανή².

5. γένος στυπτηριοῦχος (*silicides silicatés alumineux*).
 5^α. εἶδος ἀνθρακῶδες (grenat).
 Τὸ ἀνθράκκιον³ (almandine).
 6. γένος πυριτοθειοῦχος (*silicides silicato-sulfurés*).
 6^α. εἶδος σαπφειρῶδες (lazulite).
 Σάπφειρος ἡ χρυσόπικστος⁴ (lapis lazuli).
 β' ὁμογένεια χλωριωδῶν (*chlorides*).
 1. γένος νιτρικόν (*chlorides sodiques*).
 1^α. εἶδος ἀλῶδες (selmarin).
 Ὁ ἀλς⁵.
 γ' ὁμογένεια φωσφορωδῶν (*phosphorides*).
 1. γένος φωσφοροῦδρῶδες (*phosphorides phosphato-hydratés*).
 1^α. εἶδος ἐλεφαντιῶδες (turquoise).
 Ἐλέφανς ὁ ὀρυκτός⁶.
 δ' ὁμογένεια νιτρωδῶν (*nitrides*).
 1. γένος ὀξειδῶδες (*nitrides oxydés*).
 1^α. εἶδος ἀερῶδες (air).
 Ὁ ἀήρ⁷.
 1^β. εἶδος αἰθερῶδες (air).
 Ὁ αἰθήρ⁸.
 2. γένος νιτρῶδες (*nitrides nitratés sodiques*).
 2^α. εἶδος νιτρῶδες (nitratine).
 Τὸ νίτρον⁹.

- 1) Θεοφράστου. Περὶ λίθων ε' 25.
 2) Αὐτόθι.
 3) Αὐτόθι ε' 30.
 4) Αὐτόθι δ' 23.
 5) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Γ' εζ' 1.
 6) Θεοφράστου. Περὶ λίθων ζ' 37.
 7) Θεοφράστου. Περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν εβ' 59.
 8) Αὐτόθι.
 9) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Β' δ' 2.

ε' όμογένεια ύδατωδών (*hydrides*).

1. γένος ύδατωδες (*hydrides oxydes*).

1^α είδος ύδατωδες (eau douce).

Τό ύδωρ¹.

1^{αα}. ποικιλία όμβριώδης (eau de pluie).

"Υδωρ τό όμβριον², ύδωρ τό ύέτιον³, ύδωρ τό ούράνιον⁴, ύδωρ τό έκ Διός⁵.

1^{αβ}. ποικιλία χιονώδης (eau de neige).

"Υδωρ τό άπό τής χιονός⁶, ύδωρ τό έκ κρυστάλλου⁷.

1^{αγ}. ποικιλία όγετώδης (eau de fontaine).

"Υδωρ τό έξ όχετου⁸, ύδωρ τό όχετευόμε-
νον⁹, ύδωρ τό πηγαϊον¹⁰.

1^{αδ}. ποικιλία φρεατώδης (eau de puits).

"Υδωρ τό φρεατιαϊον¹¹.

1^{αε}. ποικιλία ρυτώδης (eau de riviere).

"Υδωρ τό ρυτόν¹², ύδωρ τό έπίρρυτον¹³.

1^{αε}. ποικιλία λιμνώδης (eau de marais).

"Υδωρ τό λιμναϊον¹⁴, ύδωρ τό στάσιμον¹⁵.

1^ε. είδος άλωδες (eau salée).

1^{ββ}. ποικιλία άλώδης (eaux de sources salées).

"Υδωρ τό άλυκόν¹⁶.

1^{ββ}. ποικιλία θαλασσωδης (eau de mer).

"Υδωρ τό θαλάσσιον¹⁷.

1^γ. είδος γεωδες (eaux minerales).

"Υδωρ τό έπίγειον¹⁸.

1^{γγ}. ποικιλία άλώδης (eaux salines).

"Υδωρ τό άλμυρόν¹⁹, ύδωρ τό ναματιαϊον²⁰, ύ-

1) Θεοφράστου. Περί ύδάτων.

2) Αυτόθι.

3) Θεοφράστου. Περί άνέμων α' 5.

4) Θεοφράστου. Περί φυτῶν αίτίων Β' ε' 5.

5) Αυτόθι ζ' 1.

6) Θεοφράστου. Περί ύδάτων.

7) Αυτόθι.

8) Αυτόθι.

9) Θεοφράστου. Περί φυτῶν αίτίων Γ' η' 3.

10) Θεοφράστου. Περί ύδάτων.

11) Θεοφράστου. Περί φυτῶν αίτίων Β' ζ' 3.

12) Αυτόθι.

13) Θεοφράστου. Περί ύδάτων.

14) Θεοφράστου. Περί φυτῶν αίτίων Β' ζ' 3.

15) Αυτόθι.

16) Θεοφράστου. Περί ύδάτων.

17) Αυτόθι.

18) Θεοφράστου. Περί φυτῶν αίτίων Β' ε' 1.

19) Αυτόθι.

20) Αυτόθι Β' ε' 5.

δωρ τό νιτρῶδες¹, ύδωρ τό στυπτηριῶδες², ύδωρ τό περι τήν Πυρραϊαν³, ύδωρ τό δυσ-
μανές⁴.

1^γ. ποικιλία λιτρούχος (eaux acidules).

"Υδωρ τό όξύ⁵, ύδωρ τό σαπρόν⁶, ύδωρ άλ-
μῶδες άμα τῷ όξει⁷, ύδωρ τό περι Δορύλαιον⁸, ύδωρ άποτον τό περι Βαίας⁹, ύδωρ λιτρῶδες τό
περι Μηνός κόμην Φρυγίας¹⁰, ύδωρ λιτρῶδες
τό έν τῇ Λέοντος κόμη Φρυγίας¹¹, ύδωρ Στυ-
γός τό έν Φενεῳ¹².

1^{γδ}. ποικιλία σιδηρούχος

(eaux acidules ferrugineuses).

"Υδωρ έρυθρόν τό τής έν Βαβυλωνί λίμνης¹³, ύδωρ θερμόν κατάξηρον τό έν Καρούροις¹⁴.

1^{γδ}. ποικιλία θειούχος (eaux sulfureuses).

"Υδωρ θερμόν τό έν Αίγαίς τής Κιλικίας¹⁵, ύδωρ θερμόν τό περι Παγασάς¹⁶, ύδωρ θερμόν
τό έν τῇ τρωϊκῇ Λαρίσση¹⁷, ύδωρ θερμόν τό έν
Μήλω¹⁸, ύδωρ θερμόν τό έν Λιπάρχ¹⁹, ύδωρ τό
βασιλικόν τό έν Προύση²⁰, ύδωρ λιπαρόν τό
περι Τράλλεις²¹, ύδωρ λιπαρόν τό περι τόν Χα-
ρακωμήτην ποταμόν²², ύδωρ λιπαρόν τό περι
Νύσσαν πόλιν²³, ύδωρ λιπαρόν τό έν Δασκύλου
κόμη²⁴.

ζ' όμογένεια άνθρακωδών (*carbonides*).

1. γένος άδαμαρτωδες (*carbonides simples*).

'Ο άδάμας²⁵ (diamant).

1) Θεοφράστου. Περί φυτῶν αίτίων Β' ε' 1.

2) Αυτόθι.

3) Αυτόθι Ζ' ζ' 4.

4) Θεοφράστου. Περί φυτῶν ίστορίας Η' ε' 2.

5) Θεοφράστου. Περί φυτῶν αίτίων Β' ζ' 1.

6) Αυτόθι.

7) Θεοφράστου. Περί ύδάτων.

8) Αυτόθι.

9) Αυτόθι.

10) Αυτόθι.

11) Αυτόθι.

12) Αυτόθι.

13) Αυτόθι.

14) Αυτόθι.

15) Αυτόθι.

16) Αυτόθι.

17) Αυτόθι.

18) Αυτόθι.

19) Αυτόθι.

20) Αυτόθι.

21) Αυτόθι.

22) Αυτόθι.

23) Αυτόθι.

24) Αυτόθι.

25) Θεοφράστου. Περί λίθων γ' 19.

2. γένος *ἀερῶδες* (*carbonides hydriques*).

Ἄηρ ὁ παχύς¹ (grison).

3. γένος *κονιῶδες*
(*carbonides carbonatés calciques*).

3^α. εἶδος *κονιῶδες* (calcaire).

Ἡ κονία².

3^{αα}. ποικιλία *κονιῶδης* (chaux).

Κονία ἢ ἀρτίκαυστος³, κονία ἢ βωλοειδής⁴,
κονία ἢ λεία⁵, κονία ἢ παλαιά⁶.

4. γένος *ἠλεκτρῶδες*
(*carbonides homobiaires résineux*).

4^α. εἶδος *ἠλεκτρῶδες* (succin).

Τὸ ἠλεκτρον⁷.

4^{αα}. ποικιλία *ἠλεκτρῶδης* (succin).

Ἡλεκτρον τὸ περὶ τὴν Αἰγυστικήν⁸, ὄρυκτὸν τὸ περὶ Αἰγυστικήν⁹.

5. γένος *ἐλαιούχον*
(*carborides homobiaires bitumineux*).

5^α. εἶδος *ἐλαιῶδες* (pétrole).

Κρήνη ἐλαίου ἢ ἐν Ἀσίᾳ¹⁰.

5^{αα}. ποικιλία *ἐλαιῶδης* (pétrole).

Ἵδωρ ἐλαιῶδες τὸ ἐν τῇ Καρχηδόνι¹¹.

5^{α2}. ποικιλία *πιττώδης* (naphte).

Ἵδωρ *πιττώδες* τὸ ἐν Λιβύῃ¹².

5^{α3}. ποικιλία *πιττώδης* (malthe).

Ἡ πίττα¹³.

5^{α4}. ποικιλία *ἀσφαλτώδης* (asphalthe).

Ἡ ἀσφαλτος¹⁴.

1) Θεοφράστου. Περὶ πυρὸς γ' 24.

2) Θεοφράστου. Περὶ λίθων β' 9.

3) Θεοφράστου. Περὶ πυρὸς ι' 65.

4) Αὐτόθι.

5) Αὐτόθι.

6) Αὐτόθι.

7) Θεοφράστου. Περὶ λίθων ε' 28.

8) Αὐτόθι β' 16.

9) Αὐτόθι ε' 29.

10) Θεοφράστου. Περὶ ὑδάτων.

11) Θεοφράστου. Περὶ ὑδάτων.

12) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Α' ε' 1.

13) Θεοφράστου. Περὶ πυρὸς γ' 25.

14) Αὐτόθι β' 15.

ΜΕΡΟΣ Β'. ΑΙ ΠΕΤΡΑΙ (ROCHES).

ΤΑΕΙΣ Α' ΑΙ ΜΕΤΑΛΛΙΚΑΙ ΠΕΤΡΑΙ
(ROCHES METALLIQUES).

Ε' ΚΛΑΣΙΣ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ
(ROCHES METALLIQUES).

α' ὁμογένεια *χαλκούχων*
(*roches cuivreuses*).

1. γένος *χαλκούχον* (*cuprides sulfurés*).

1^α. εἶδος *χαλκούχον* (chalcopyrite).

Ὁ χαλκός¹.

β' ὁμογένεια *σιδηρούχων*
(*roches ferrugineuses*).

1. γένος *σιδηρούχον* (*sulfure de fer*).

1^α. εἶδος *σιδηρούχον* (pyrite blanche).

Σίδηρος ὁ λευκός².

2. γένος *ὀξειδοῦχον* (*fer oxydulé*).

2^α. εἶδος *μαγνητῶδες* (aimant).

Λίθος ἢ τὸν σίδηρον ἀγούσα³, ἢ κατ' ἐξοχὴν ἀή λίθος⁴ (aimant).

2^β. εἶδος *αἱματῶδες* (oligiste).

Ἡ αἱματῆτις⁵ (oligiste spéculaire), σίδηρος ὁ ἐρυθρός⁶ (oligiste rouge).

3. γένος *ἀνθρακῶδες* (*fer carbonaté*).

Ὁ σίδηρος⁷ (sidérose).

ΤΑΕΙΣ Β' ΑΙ ΛΙΘΩΔΕΙΣ ΠΕΤΡΑΙ
(ROCHES PIERREUSES).

ζ' ΚΛΑΣΙΣ ΧΑΛΑΖΙΟΥΧΩΝ
(ROCHES QUARTZEUSES).

1. γένος *χαλαζιούχον* (*quartz*).

1^α. εἶδος *ὕελῶδες* (hyalomicté).

Ἡ ὑελίτις⁸.

1) Θεοφράστου. Περὶ λίθων η' 49.

2) Θεοφράστου. Περὶ ὁσμῶν ιδ' 41.

3) Θεοφράστου. Περὶ λίθων ε' 29.

4) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Ι' ιη' 2.

5) Θεοφράστου. Περὶ λίθων ζ' 37.

6) Θεοφράστου. Περὶ ὁσμῶν ιδ' 71.

7) Θεοφράστου. Περὶ ἀνέμων ι' 58.

8) Θεοφράστου. Περὶ λίθων η' 49.

1⁵. είδος άμμώδες (sable).

Ἡ άμμος¹.

1⁶⁶. ποικιλία άμμώδης (sable).

Γῆ ἢ άμμώδης², γῆ ἢ έφαμμος³.

1⁶². ποικιλία άμμώδης (sable de rivière).

Ἄμμος ἢ ποτάμιος⁴.

1⁶³. ποικιλία σιδηρούχος (sable ferrugineux).

Γῆ ἢ μελάγγεως⁵.

1⁷. είδος πυριτώδες (silex).

1⁷⁷. ποικιλία πυρομαχώδης (pyromaque).

Ἐ πυρομάχος⁶.

1⁷². ποικιλία μυλώδης (meulière).

Ἐ μυλλάς⁷.

1⁸. είδος ψηφώδες (poudingue)

Ἡ ψηφος⁸.

1⁸⁸. ποικιλία ψηφώδης (galel).

Ἡ ψηφίς⁹, ὁ τρύχαλος¹⁰.

Ζ' ΚΛΑΣΙΣ ΠΥΡΙΤΩΔΩΝ (ROCHES SILICATÉES).

α' όμογένεια άστερωδών
(*roches feldspathiques*).

1. γένος άστερωδές (*feldspath*).

1^a. είδος θηβώδες (syénite).

Λιθοτομία ἢ θηβαϊκή¹¹ (granite rouge égyptien).

2^b. είδος κισσηριώδες (pumite).

Ἡ κίσσηρις¹².

1⁶⁶. ποικιλία κισσηριώδης (pumite).

Κίσσηρις ἢ έν Νισύρω¹³, κίσσηρις ἢ έν Μή-
λω¹⁴, κίσσηρις ἢ έν τοῦ ρύακος τῆς Σικελίας¹⁵.

- 1) Θεοφράστου. Περί λίθων γ' 21.
- 2) Θεοφράστου. Περί φυτῶν αἰτίων Β' δ' 1.
- 3) Αὐτόθι 4.
- 4) Θεοφράστου. Περί φυτῶν αἰτίων Γ' ζ' 3.
- 5) Αὐτόθι Β' δ' 11.
- 6) Θεοφράστου. Περί λίθων β' 9.
- 7) Αὐτόθι.
- 8) Θεοφράστου. Περί φυτῶν ἱστορίας Θ' ζ' 2.
- 9) Θεοφράστου. Fragm. Α' 4.
- 10) Θεοφράστου. Περί φυτῶν αἰτίων Γ' ζ' 4.
- 11) Θεοφράστου. Περί λίθων α' 6.
- 12) Αὐτόθι γ' 19.
- 13) Αὐτόθι 21.
- 14) Αὐτόθι.
- 15) Αὐτόθι 22.

1⁷. είδος λιπαραιώδες (obsidienne).

Λίθος ὁ λιπαραίος¹.

1⁷⁷. ποικιλία χιώδης (obsidian-porphyre).

Λίθος ὁ χίτος².

1⁷². ποικιλία ὄρχομενώδης (miroir des Incas).

Ἄνθράκιον τὸ ἐξ Ὀρχομενοῦ³.

1⁸. είδος βυακώδες (lave téphrinique).

Ρύαξ ὁ έν Σικελίᾳ⁴.

2. γένος πυροξενώδες (*roches pyroxéniques*).

2^a. είδος σπιλωδες (spilite).

Γῆ ἢ σπιλάς⁵.

2^b. είδος άσβολώδες (péperine).

Ἡ άσβολος⁶.

3. γένος ὄρεοστατοῦχον (*roches talqueuses*).

3^a. είδος άφρώδες (magnésite).

3^{aa}. ποικιλία άφρώδης (écume de mer).

Ἐ άφρός τῆς θαλάσσης⁷.

4. γένος σχιστοῦχον (*roches schisteuses*).

4^a. είδος άκονώδες (coticule).

Ἡ άκόνη⁸.

4^{aa}. ποικιλία άκονώδης (Smirgel).

Ἄκονη ἢ ἐξ Ἀρμενίας⁹.

4^b. είδος λυδῶδες (pierre lydienne).

Λίθος ἢ λυδή¹⁰.

4^{bb}. ποικιλία λυδῶδης (pierre de touche).

Λίθος ἢ βασανίζουσα τὸν χρυσόν¹¹.

5. γένος άργιλοῦχον (*roches argileuses*).

5^a. είδος άργιλῶδες (argile).

Ἡ άργιλος¹².

5^{aa}. ποικιλία άργιλῶδης (terre argileuse).

Τόπος ὁ άργιλῶδης¹³, χώρα ἢ λεπτόγειος¹⁴.

- 1) Θεοφράστου. Περί λίθων β' 14.
- 2) Αὐτόθι ζ' 33.
- 3) Αὐτόθι.
- 4) Αὐτόθι γ' 22.
- 5) Θεοφράστου. Περί φυτῶν αἰτίων Β' δ' 4.
- 6) Θεοφράστου. Περί πυρός δ' 39.
- 7) Θεοφράστου. Περί λίθων γ' 19.
- 8) Αὐτόθι ζ' 44.
- 9) Αὐτόθι.
- 10) Αὐτόθι α' 4.
- 11) Αὐτόθι ζ' 45.
- 12) Θεοφράστου. Περί φυτῶν αἰτίων Γ' κ' 3.
- 13) Θεοφράστου. Περί φυτῶν ἱστορίας Γ' ιη' 5.
- 14) Αὐτόθι Θ' ζ' 6.

- 5^{α2}. ποικιλία ἀλμώδης (argile salifère).
 Χώρα ή ἀλμώδης¹.
 5^{α3}. ποικιλία ἀμμουῦχος (argile sableuse).
 Χώρα ή ὑφαμμος².
 5^{α4}. ποικιλία κεραμώδης (terre à pot).
 Γῆ ή κεραμίσ³, γῆ ή κεραμία⁴.
 5^{α5}. ποικιλία μαλακώδης (argile (plastique)).
 Γῆ ή μαλαττομένη⁵.
 5^β. εἶδος πλυτρῶδες (smectite).
 Γῆ ή πλυτρίς⁶.
 5^{β6}. ποικιλία σαμώδης (terre à foulon).
 Λίθος ή σαμία⁷.
 5γ. εἶδος λειμωνῶδες (limon).
 Γῆ ή λειμωνία⁸.
 5γγ. ποικιλία λειμωνώδης (terre franche).
 Γῆ ή πηλώδης⁹, γῆ ή πείρα¹⁰.
 5δ. εἶδος λευκογεῶδες (marne).
 Γῆ ή λευκόγειος¹¹.
 5ε. εἶδος ὠχρῶδες (ocre).
 Ἡ ὠχρα¹².
 5εε. ποικιλία ὠχρώδης (Gelberde).
 Ὠχρα ή καππαδοκική¹³.
 5εεε. εἶδος μιλιτῶδες (sanguine).
 Ἡ μιλιτος¹⁴.
 5εεεε. ποικιλία ἐρυθρώδης (ocre rouge).
 Μίλιτος ή ἐρυθρά¹⁵.
 5εεεεε. ποικιλία μιλιτώδης (bols).
 Μίλιτος ή κεία¹⁶, μίλιτος ή σινωπική¹⁷, μίλιτος ή καππαδοκική¹⁸.

- 1) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Θ' ζ' 6.
- 2) Θεοφράστου. Fragm. PEZ'.
- 3) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Β' δ' 1.
- 4) Αὐτόθι Δ' ιβ' 4.
- 5) Θεοφράστου. Περὶ λίθων η' 48.
- 6) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Β' δ' 3.
- 7) Θεοφράστου. Περὶ λίθων θ' 62.
- 8) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Δ' ιβ' 4.
- 9) Αὐτόθι Β' δ' 1.
- 10) Αὐτόθι 2.
- 11) Αὐτόθι 4.
- 12) Θεοφράστου. Περὶ λίθων ζ' 40.
- 13) Αὐτόθι η' 52.
- 14) Αὐτόθι ζ' 40.
- 15) Αὐτόθι η' 53.
- 16) Αὐτόθι 52.
- 17) Αὐτόθι.
- 18) Αὐτόθι.

- 5ζ. εἶδος μηλωδες (argilite).
 Λίθος ή μηλιζίς¹.
 5ζζ. ποικιλία σιφνώδης (Thonstein).
 Λίθος ό ἐν Σίφνω².

Η' ΚΛΑΣΙΣ ΧΛΟΡΙΟΥΧΩΝ

(ROCHES CHLORURÉES).

1. γένος ἀλῶδες (sel gemme).

1^α. εἶδος ἀλῶδες (selmarin).

Ἐ ἄλς³.

1^{αα}. ποικιλία ἀλῶδης (selmarin).

Ἐ ἄλς ό ἐν Λιβύη⁴, ἄλς ό ἐν Συρίᾳ⁵.

Θ' ΚΛΑΣΙΣ ΘΕΙΟΥΧΩΝ (ROCHES SULFATÉES).

α' ὁμογένεια γυψούχων

(roches gypseuses).

1. γένος γυψῶδες (gypse).

Ἡ γύψος⁶.

1^α. εἶδος τυμφῶδες (gypse).

Λίθος ή τυμφαϊκή⁷, γύψος ή περὶ τὸν Ἄθων⁸, γύψος ή περὶ Περραιβίαν⁹.

1^β. εἶδος κύπριον (gypse).

Γύψος ή ἐν Κύπρῳ¹⁰.

1γ. εἶδος θούριον (gypse).

Γύψος ή ἐν Θουρίοις¹¹.

1γγ. ποικιλία γυψῶδης (plâtre).

Γύψος ή καιομένη ἐν Φοινίκῃ¹², γύψος ή καιομένη ἐν Συρίᾳ¹³.

1δ. εἶδος ἀλαβαστρῶδες (albâtre gypseux):

Ἐ ἄλαβαστρίτης¹⁴.

- 1) Θεοφράστου. Περὶ λίθων θ' 62.
- 2) Αὐτόθι ζ' 42.
- 3) Θεοφράστου. Περὶ ὄσμων 50.
- 4) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Γ' ιζ' 2.
- 5) Αὐτόθι.
- 6) Θεοφράστου. Περὶ λίθων θ' 62.
- 7) Αὐτόθι.
- 8) Αὐτόθι 64.
- 9) Αὐτόθι.
- 10) Αὐτόθι.
- 11) Αὐτόθι.
- 12) Αὐτόθι 69.
- 13) Αὐτόθι.
- 14) Αὐτόθι θ' 65.

- 1^{δδ}. ποικιλία ἀλαβαστρῶδης (albâtre gypseux).
Ἐλαβαστρίτης ὁ περὶ Αἴγυπτον εἰς Θήβας¹.

Γ' ΚΛΑΣΙΣ ΑΝΘΡΑΚΩΔΩΝ
(ROCHES CARBONATÉES).

1. γένος κοριοῦχος (roches calcareuses).
1^α. εἶδος παρῶδες (calcaire lamellaire).
Λίθος ὁ πάριος² (marbre de Paros).
1^{αα}. ποικιλία πορῶδης (marbre de Paros).
Ἐπόρος³.
1^{ααβ}. ποικιλία πεντελικῶδης (marbre de Paros).
Λίθος ὁ πεντελικός⁴.
1^{ααβ}. ποικιλία χιῶδης (marbre de Paros).
Λίθος ὁ χιῶς⁵.
1^ε. εἶδος μαρμαρῶδες (calcaire saccharoïde).
Ἐμάρμαρος⁶.
1^{εε}. ποικιλία ἀγαματῶδης (marbre statuaire).
Λίθος ἐξ ὧν τὰ ἀγάλματα⁷.
1^{εεβ}. ποικιλία χερνιτῶδης (marbre bleu turquin).
Λίθος ὁ χερνίτης⁸.
1^{εεβ}. ποικιλία σαρκοφαγῶδης (calcaire compacte).
Ἐ ἐν κύκλῳ λίθος⁹.
1^γ. εἶδος κιμωλιῶδες (craie).
Ἐ κιμωλία¹⁰.
1^{γγ}. ποικιλία μιλιῶδης (craie).
Μίλιτος ἢ ἐκλευκος¹¹, μίλιτος ἢ αὐτάρκης¹².
1^δ. εἶδος ἀλαβαστρῶδης (calcaire concrétionné).
Ἐ ἀλάβαστρος¹³.

- 1) Θεοφράστου. Περὶ λίθων α' 6.
2) Αὐτόθι 7.
3) Αὐτόθι.
4) Αὐτόθι 6.
5) Αὐτόθι 7.
6) Αὐτόθι 6' 9.
7) Αὐτόθι ζ' 47.
8) Αὐτόθι α' 6.
9) Θεοφράστου. Περὶ πυρῶς ζ' 46.
10) Θεοφράστου. Περὶ λίθων θ' 62.
11) Αὐτόθι η' 53.
12) Αὐτόθι.
13) Θεοφράστου. Περὶ ὁσμῶν 41.

Γ' ΤΑΞΙΣ. ΟΙ ΚΑΥΣΤΟΙ ΛΙΘΟΙ
(ROCHES COMBUSTIBLES).

ΙΑ' ΚΛΑΣΙΣ ΑΝΘΡΑΚΟΥΧΩΝ
(ROCHES CHARBONNEUSES).

1. γένος ἀνθρακοῦχος
(carbonides homobiaires charbonneux).
1^α. εἶδος ἀνθρακῶδες (anthracite).
Ἐανθραξ ὁ ὀρυττόμενος¹.
1^{αα}. ποικιλία γεῶδης (anthracite).
Ἐανθραξ ὁ γεωδέστατος².
1^{ααβ}. ποικιλία στιπτῶδης (anthracite).
Ἐανθραξ ὁ στιπτός³.
1^{ααβ}. ποικιλία μεταλλῶδης (black wand).
Λίθος ὁ ἐν τοῖς Σκαπτῆς Ἰγλῆς μετάλλοις⁴.
1^ε. εἶδος λιθῶδες (houille).
Λίθος ἢ διάβαρος ἢ φλογουμένη⁵.
1^{εε}. ποικιλία σπινῶδης (houille).
Ἐ σπῖνος⁶.
1^{εεβ}. ποικιλία ὀρυκτῶδης (houille).
Ἐανθραξ ὁ ὀρυττόμενος περὶ τὴν Αἰγυπτί-
κην⁷, Ἐανθραξ ὁ ἐν τῇ Ἡλείᾳ⁸.
1^{εεβ}. ποικιλία ἀνθρακῶδης (houille).
Λίθος ὁμοία τὴν χροίαν τοῖς ἀνθραξι⁹.
1^γ. εἶδος ξυλιῶδες (lignite).
Λίθος ὁ ἐν Τετράδι τῆς Σικελίας¹⁰.
1^{γγ}. ποικιλία ἐρινυῶδης (lignite).
Λίθος ὁ ἐν τῇ Ἄκρῃ τῇ Ἐρινυάδι¹¹.
1^{γγβ}. ποικιλία τεφρῶδης (cendres rouges).
Ἐ τέφρα¹².
1^{γγβ}. ποικιλία γεῶδης (cendres noires).
Γῆ ἢ κατακεκαυμένη¹³.

- 1) Θεοφράστου. Περὶ λίθων 6' 16.
2) Θεοφράστου. Περὶ πυρῶς δ' 37.
3) Αὐτόθι.
4) Θεοφράστου. Περὶ λίθων 6' 17.
5) Αὐτόθι γ' 20.
6) Αὐτόθι 6' 13.
7) Αὐτόθι 6' 16.
8) Αὐτόθι.
9) Αὐτόθι ζ' 39.
10) Αὐτόθι 6' 15.
11) Αὐτόθι.
12) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν αἰτίων Γ' ιζ' 1.
13) Αὐτόθι Β' δ' 1.

ΜΕΡΟΣ Γ'. ΤΑ ΟΡΥΚΤΑ ΛΕΙΨΑΝΑ (FOSSILES).

**ΤΑΞΙΣ Α'. ΤΑ ΟΡΥΚΤΑ ΖΩΑ
(ANIMALIA FOSSILIA).**

ΙΑ' ΚΛΑΣΙΣ ΠΑΧΥΔΕΡΜΩΝ (PACHYDERMA).

1. γένος διαχυδῶν (*mullungula*).

1^α. εἶδος ἐλεφαντῶδες (*elephas primigenitus*).

Ἐλέφας ὁ ὀρυκτός¹.

1^β. εἶδος ἐλεφαντῶδες (*mastodos*).

Ἐλέφας ὁ ὀρυκτός, ποικίλος μέλανι καὶ λευκῷ².

ΙΒ' ΚΛΑΣΙΣ ΙΧΘΥΩΝ (PISCES).

1. γένος ἰχθυῶδες (*piscis fossilis*).

Ἰχθύς ὁ ὀρυκτός³.

1^α. εἶδος ἱράκλειον (*piscis fossilis*).

Ἰχθύς ὁ ὀρυκτός περὶ Ἡράκλειαν⁴.

1^β. εἶδος πόντιον (*piscis fossilis*).

Ἰχθύς ὁ ὀρυκτός ἐν τῷ Πόντῳ⁵.

1^γ. εἶδος ὑελῶδες (*piscis fossilis*).

Ἰχθύς ὁ συντριβόμενος δίκην ὑέλου⁶.

1^δ. εἶδος Ἐρυθρῆς θαλάσσης (*piscis fossilis*).

Ἰχθυΐδιον ἔνδον τῶν λίθων ἐν τῇ Ἐρυθρῇ θαλάττῃ⁷.

ΙΓ' ΚΛΑΣΙΣ ΜΑΛΑΚΟΣΤΡΑΚΩΝ (CRUSTACEA)

1. γένος στοματοπόδων (*stomapoda*).

1^α. εἶδος καριδῶδες (*squilla*).

Καρίς ἔνδον τῶν λίθων ἐν τῇ Ἐρυθρῇ θαλάττῃ⁸.

1) Θεοφράστου. Περὶ λίθων ζ' 37.

2) Αὐτόθι.

3) Θεοφράστου. Περὶ ἰχθύων τῶν ἐν τῷ ξιρῷ διαμενόντων 6.

4) Αὐτόθι 7.

5) Αὐτόθι.

6) Θεοφράστου. Fragm. ΠΙΙΔ'.

7) Θεοφράστου. Π. π. ὀσμῶν ιδ' 70.

8) Αὐτόθι 40.

2. γένος δεκαπόδων (*decapoda*).

2^α. εἶδος καρκινῶδες (*cancer*).

Ζῶα ἔνδον τῶν λίθων ἐν τῇ Ἐρυθρῇ θαλάττῃ¹.

**ΤΑΞΙΣ Β'. ΤΑ ΟΡΥΚΤΑ ΦΥΤΑ
(PLANTÆ FOSSILES).**

ΙΑ' ΚΛΑΣΙΣ ΚΡΥΠΤΟΓΑΜΩΝ (ACOTYLEDONÆ).

1. γένος φυκῶδες (*algæ*).

Δενδρῶμα παρ' αὐτὴν τὴν θάλατταν τὴν ἐξ Ἰνδῶν, γινόμενα δικάπυρα, καθίπερ τὸν σιδηρον, πυρὶ ἐμβαλλόμενα².

**ΙΒ' ΚΛΑΣΙΣ ΜΟΝΟΚΟΤΥΛΗΘΩΝ ΥΠΟΓΥΝΩΝ
(MONOHYPOGYNIAE).**

1. γένος καλαμῶδες (*juncaceæ*).

1^α. εἶδος κυπειρῶδες (*cyperaceæ*).

Σχοῖνος λίθινος παρ' αὐτὴν τὴν θάλατταν τὴν ἐξ Ἰνδῶν³.

ΙΓ' ΚΛΑΣΙΣ ΔΙΚΟΤΥΛΗΘΩΝ

ΑΠΕΤΑΛΩΝ ΠΕΡΙΓΥΝΩΝ (PERISTAMINIAE).

1. γένος δαφνῶδες (*lauraceæ*).

Δαφνοειδῆ τὰ ἀπολιθούμενα ἐν τῇ ἐξω θαλάττῃ τῇ περὶ Ἡρακλέους στήλας⁴.

ΙΔ' ΚΛΑΣΙΣ ΔΙΚΟΤΥΛΗΘΩΝ

ΜΟΝΟΗΕΤΑΛΩΝ ΥΠΟΓΥΝΩΝ (HYPOCOROLLIAE).

1. γένος μυρθῶδες (*labiatae*).

Θύμα τὰ ἀπολιθούμενα ἐν τῇ ἐξω θαλάττῃ τῇ περὶ Ἡρακλέους στήλας⁵.

1) Θεοφράστου. Περὶ ὀσμῶν ιδ' 40.

2) Θεοφράστου. Περὶ φυτῶν ἱστορίας Δ' ζ' 4.

3) Αὐτόθι 3.

4) Αὐτόθι 1.

5) Αὐτόθι.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΞΖ'.

(Ε-τακτος).

Τῆ 30 Αὐγούστου 1879.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Μὴ ὑπαρχόντων πρακτικῶν πρὸς ἀνύγνωσιν, ὁ κ. **πρόεδρος**, μετὰ τὴν ἀνύγνωσιν προσλαλιᾶς, δι' ἧς νύχαρίσται τοῖς μέλεσι ἐπὶ τῆ ὡς προέδρου ἐκλογῇ αὐτοῦ καὶ ἐπεκαλεῖτο ἀπόντων τῶν μελῶν τὴν σύμπραξιν πρὸς ἐπιτέλεσιν τῶν ἑαυτοῦ καθηκόντων, ἀναγινώσκει ἐπιστολὴν τοῦ κ. Ν. Α. Νάζου, ἀπὸ 21 Αὐγούστου, συνιστάντος τὴν ἀνάγκην τῆς ἀποστολῆς αὐτῷ εἰδικοῦ ἐπισήμου πληρεξουσίου, ἐνώπιον τῆς ἐνταῦθα προξενικῆς ἀρχῆς συντεταγμένου, πρὸς παραλαβὴν τῶν παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος προσενεχθεισῶν τῷ Συλλόγῳ 2000 δραχμῶν. Ὁ Σύλλογος ἐπὶ τούτῳ παμφηφεί ἐξουσιοδοτεῖ τὸν κ. πρόεδρον ἵνα προσελθὼν εἰς τὸ ἀρμόδιον γραφεῖον τοῦ ἐνταῦθα ἑλληνικοῦ προξενείου μετ' ἀντιγράφου ἐπικυρωμένου τοῦ ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως ἀποσπλάσματος τοῦ πρακτικοῦ τῆς παρουσίας συνεδριάσεως ἐνεργήσῃ ἀρμοδίως τὴν σύνταξιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος πληρεξουσίου.

Μεθ' ὃ διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΞΗ'.

(Τακτικῆ).

Τῆ 22 Ὀκτωβρίου 1879.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀρξάμενης τῆς συνεδριάσεως, μὴ ὑπαρχόντων πρακτικῶν, ὁ κ. **Σ. Χατζηγηρόστου**, ἀντιπρόεδρος, ἀναγινώσκει ὡς ἐξῆς τὴν

ἄλληλογραφίαν.

Ἐπιστολὴν, τοῦ πρὸς διόδου τῶν ἑλλη-

νικῶν γραμμικῶν Συλλόγου ἐν Ἀθήναις, ἀπὸ 25 Μαΐου, ἀγγέλλοντος τὴν παραλαβὴν τῶν ἀποσταλέντων αὐτῷ ἀντιτύπων τοῦ περιοδικοῦ καὶ τὴν διανομὴν αὐτῶν καταλλήλως πρὸς ἕνα ἕκαστον κατ' ἐπιγραφὴν.

Ἰὼν ἐφόρων τῶν σχολείων Τόπ-Καπού, ἀπὸ 27 Μαΐου, εὐχαριστήριον ἐπὶ τῇ δεκαλίρῳ χρηματικῇ τοῦ Συλλόγου συνδρομῇ.

Τοῦ ἐν Τραπεζοῦντι Συλλόγου τῶν Φιλομαθῶν *Ξεροφῶντος*, ἀπὸ 24 Μαΐου, συνιστάντος τὸν κ. Π. Ψωμιᾶδην πρὸς παραλαβὴν τοῦ ἀρτι ἐκδοθέντος περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου, οὗτινος τὰ προηγούμενα τεύχη ἐπίσης τακτικῶς ἀπεστάλησαν αὐτῷ.

Θ. Γεωργιάδου, ἀπὸ 26 Μαΐου, δηλοποιῶντος ὅτι προσφέρει τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Συλλόγου τὴν δωδεκάτομον ἱστορίαν τοῦ Κούμα.

Εὐαγγελينوῦ Μισαηλίδου, ἀπὸ 13 Ἰουνίου, ἐξαίτουμένου ὅπως ἐπιτραπῇ τῷ αὐταδέλφῳ αὐτοῦ Μισαήλ Μισαηλίδῃ ἵνα ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦ Συλλόγου ποιήσῃται διάλεξις τινα περὶ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

Γ. Ἀριστείδου, σχολάρχου ἐν Κυθωνίαις, ἀπὸ 9 Ἰουνίου, συνιστάντος τὸν κ. Γ. Πάπτην πρὸς παραλαβὴν τῆς δεκαλίρου αὐτοῦ συνδρομῆς ἐκ τοῦ Ζωγραφείου διαγωνίσματος.

Τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου, ἀπὸ 15 Ἰουνίου, δι' ἧς ἀποστέλλει ἐπὶ ἐπιστροφῇ ἐπιστολὴν τοῦ ἐν Βογδάνῃ κ. Καλαρρειάδου, διδασκάλου, αἰτουμένου πληροφορίας περὶ τῶν καθυστερουσῶν τριετῶν συνδρομῶν τοῦ Συλλόγου πρὸς τὴν κοινότητα Βογδάνης, ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν ὁποίων συμφωνηθεὶς διατελεῖ διδάσκαλος.

Τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς ἐν Σμύρῃ Ἐταιρίας πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμικῶν ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ, δι' ἧς ἀγγέλλει τὴν ἴδρυσιν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἐταιρίας ταύτης καὶ ἐξαιτεῖται τὰς μετ' αὐτῆς σχέσεις καὶ τὴν ἠθικὴν ὑποστήριξιν τοῦ Συλλόγου.

Τῶν προκρίτων τῆς ἐν Προποντίδι νήσου Ἀ-

φυσίας, από 29 Μαΐου, δι' ἧς ἐναποτιθέσθαι τῷ Συλλόγῳ τὴν φροντίδα τῆς εὐρέσεως καὶ ἀποστολῆς καταλλήλου διδασκάλου διὰ τὴν σχολὴν αὐτῶν, προσφέροντες ὡς ἀντιμισθίαν λ. ὀθ. 25 ἐτησίως.

Ξανθῆς Ε. Δεληγεώργη, ἀπὸ 13 Ἰουνίου, εὐχαριστοῦσθαι τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ συλλυπητηρίῳ αὐτοῦ ἐπιστολῇ διὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου τῆς Ἐπαμινώνδα Δεληγεώργη.

Ἐμμανουὴλ Τρανοῦ, ἀπὸ 22 Ἰουνίου, δι' ἧς δηλοποιεῖ ὅτι προσφέρει τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Συλλόγου 250 τόμους διαφόρων συγγραμμάτων.

Τοῦ ἐν Παρισίοις Alfred Firmin Didot, βιβλιοπώλου, ἀπὸ 10 Ἰουνίου, δι' ἧς ἐρωτᾷ ἐάν ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Συλλόγου κέκτηται τοὺς ὑπὸ τοῦ καταστήματος αὐτοῦ ἐκδοθέντας κλασικούς συγγραφείς ἢ οὐ, ὅπως ἐν ἐναντίῳ περιπτώσει προσφέρῃ τὴν συλλογὴν ἅπασαν.

Τοῦ ἐν Πετροῦπολει Γ. Δεστούνη, ἀπὸ 13 Ἰουνίου, εὐχαριστοῦσθαι τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ τοῦ ΙΑ' τόμου τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ.

Τοῦ ἐν Βασιγκτῶν πρεσβευτοῦ τῆς Ὑψ. Πύλης κ. Γρ. Ἀριστάρχου ἀπὸ 7 Ἰουνίου, εὐχαριστοῦσθαι τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ του ὡς μέλους τοῦ Συλλόγου ἐπιτίμου.

Τοῦ ἐν Βασιγκτῶν πρεσβευτοῦ τῆς Υ. Π. κ. Γρ. Ἀριστάρχου, ἀπὸ 7 Ἰουνίου, δι' ἧς διαβιβάζει ἀντίγραφα τῆς μετὰ τινων ἐπισήμων προσώπων ἀνταλλαγείσης ἀλληλογραφίας αὐτοῦ, ἀφορώσης εἰς τὴν ὑπὲρ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Συλλόγου προσφορὰν βιβλίων, ἀποστέλλων ἅμα καὶ τοὺς καταλόγους τῶν παρ' ἐνὸς ἐκστού αὐτῶν προσφερομένων συγγραμμάτων, πρὸς οὓς συνίστησιν ἕνα ἰδίως ὁ Σύλλογος ἐκφράσῃ εὐχαριστίας.

Τοῦ παρὰ τῇ Υ. Π. πρεσβευτοῦ τῆς Γερμανίας v. Hatzfeldt, ἀπὸ 9 Ἰουνίου, δηλοποιῶντος ὅτι ἀποστέλλει εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Συλλόγου τὸ Corpus inscriptionum Graecarum καὶ τὸ Corpus inscriptionum Atticarum, προσφερόμενα παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως.

Τῆς ἐν Σεμάλτῳ Φιλεκπαιδευτικῆς ἀδελφότητος Δόξης, ἀπὸ 22 Ἰουνίου, δι' ἧς ἀγγέλλει τὴν ἰδρυσιν καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῆς καὶ ἐπικαλεῖται τὴν ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν τοῦ Συλλόγου ἀρωγὴν.

Τοῦ ἐν Καβέλλῃ ὑποπροξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀρ. Παπαδοπούλου, ἀπὸ 18 Ἰουνίου, συνιστάντος τὴν ἐπιστολὴν τῆς ἀδελφότητος Δόξης καὶ δηλοποιῶντος ὅτι προσεχῶς θέλει ἀποστείλει καὶ τὸν κανονισμὸν αὐτῆς.

Τοῦ ἐν Σέρραις μακεδονικοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου, ἀπὸ 20 Ἰουνίου, δι' ἧς ἀγγέλλει τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἀπὸ τίνος χρόνου διακοπεισῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ καὶ ἐπικαλεῖται τὴν ὕλικὴν ἀρωγὴν τοῦ Συλλόγου.

Τοῦ βρεττανικοῦ Μουσείου, ἀπὸ 7 Ἰουλίου, δι' ἧς εὐχαριστεῖ τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ τοῦ ΙΑ' τεύχους τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ συγγράμματος.

Χρ. Παπαδοπούλου, ἀπὸ 8 Ἰουλίου, δι' ἧς παρακαλεῖ ὅπως ἀποσταλῶσιν αὐτῷ οἱ τελευταῖοι τρεῖς τόμοι τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου, ὑπὲρ οὓς δηλοποιεῖ ὅτι συλλέξας ἔχει ἐτοιμὴν συλλογὴν κυπριακῶν ἀρχαιοτήτων, ὧν ἡ εἰς ἀλλοδαπὴν ἀποστολὴ κωλύεται ἄλλως τε παρὰ τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, ὡς καὶ γεωλογικὴν καὶ ὀρυκτολογικὴν μελέτην τῆς νήσου Κύπρου, ἣν ἀποστέλει προσεχῶς.

Τῆς Σμιθσονείου Ἀκαδημίας, ἀπὸ 17 Ἰουνίου, εὐχαριστοῦσθαι τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ τοῦ Θ' τεύχους τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ.

Εὐφροσύνης Δραγούμη, ἀπὸ 27 Ἰουνίου, δι' ἧς ἐκφράζει εὐχαριστίας ἐπὶ τοῖς συλλυπητηρίοις τοῦ Συλλόγου αἰσθήμασιν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ συζύγου αὐτῆς Νικολάου Δραγούμη.

Βασιλείου Παπαδοπούλου, διδασκάλου ἐν Γεπέ τῆς Θράκης, ἀπὸ 15 Ἰουνίου, δι' ἧς ἐκτίθησι τὴν ἠθικὴν καὶ διανοητικὴν κατάστασιν πέντε περὶ τὴν Ἡράκλειον χωρίων, ἐφιστῶν ἰδίως τὴν προσοχὴν τοῦ Συλλόγου ἐπὶ τινων χωρίων, εἰς ἃ τινες ἀγρυπτικῶς ὅλως ἐπαγγέλλονται τὸν διδάσκαλον, ἐπὶ βλάβῃ τῶν δυστυχῶν κοινοτήτων.

Τῆς Α. Π. τοῦ ἀγίου Βελεγράδων κῆρ Ἀνθίμου, ἀπὸ 15 Ἰουνίου, δι' ἧς ὑποβάλλει ὑπὸ τὴν ἔρευναν καὶ γνωμοδότησιν τῆς ἀρχαιολογικῆς τοῦ Συλλόγου ἐπιτροπῆς ἀπεικασμα ἐξαχθὲν ἐκ λίθου ἐν Ἀπολλωνίᾳ σωζομένου, παρακαλῶν ὅπως τοῦτο καταχωρισθῇ πανομοιότηπως ἐν τῷ περιοδικῷ.

Τοῦ αὐτοῦ, ἀπὸ 16 Ἰουνίου, δι' ἧς ὑποβάλλει συνημμένως ἀντίγραφα τριῶν ἐν Ἀπολλωνίᾳ σωζομένων ἀρχαίων ἐπιγραφῶν μετὰ διασαφήσεων ἐπ' αὐτῶν, ἐπικαλούμενος τὴν γνώμην τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς.

Φωτίου Κ. Σ. Ἀρχιγένους, ἀπὸ 5 Ἰουλίου, δι' ἧς προσκαλεῖ τὸν πρόεδρον τοῦ Συλλόγου, ὅπως, ὡς εἴθισται, παρευρεθῇ ἐν ταῖς ἐξετάσεσι τῶν Ἀρχιγενείων καθιδρυμάτων, ἀρχομένης τῆς 15 Ἰουλίου.

Τοῦ πρὸς διέδοσιν τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων Συλλόγου ἐν Ἀθήναις, ἀπὸ 26 Ἰουνίου,

δι' ἧς ἀγγέλλει τὴν παραλαβὴν καὶ διανομὴν πάντων τῶν διαβιβασθέντων αὐτῷ ἀντιτύπων τοῦ περιοδικοῦ.

Θ. Πουσίου, ἀπὸ 26 Ἰουνίου, δι' ἧς συνίστησιν ὅπως ἡ δεκάλιρος αὐτοῦ ἀμοιβὴ ἐκ τοῦ Ζωγραφείου διαγωνισματος πληρωθῇ τῷ κ. Ἄντ. Σούρλχ.

Τοῦ ἐν Βασιλευσίων πρεσβευτοῦ τῆς Ὑψ. Πύλης κ. Γρ. Ἀριστάρχου, ἀπὸ 23 Ἰουνίου, δι' ἧς δηλοποιεῖ ὅτι ἀποστέλλει συνάλλαγμα φρ. 625, ἄπερ προσέρουσι τῷ Συλλόγῳ οἱ κ. James Keane καὶ Georges Riggs καὶ συνίστησι τῷ Συλλόγῳ ὅπως ἀποστέλλῃ τακτικῶς εἰς τε τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείων καὶ εἰς τὴν Σμιθσόνειον Ἀκαδημίαν τὸ περιοδικὸν αὐτοῦ.

Τῆς ἐν Ὑψωμαθείοις Ἐταιρίας τῶν Φιλομουσῶν, ἀπὸ 11 Ἰουλίου, δι' ἧς ἐξαιτεῖται ὅπως χορηγηθῇ τῇ ἑαυτῆς βιβλιοθήκῃ ἡ σειρὰ τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου.

Τῶν ἐφόρων τῶν σχολείων Ἀνδρονίκου, ἐν Καισαρείᾳ, δι' ἧς ἐφίστασι τὴν προσοχὴν τοῦ Συλλόγου ἐπὶ τῇ τυχόν εἰς τὰ χωρία τῆς Καισαρείας ἀποστολῇ βοηθημάτων, εἴτ' εἰς χρήματα εἴτ' εἰς βιβλία, καθόσον τοιαύτη τις συνδρομὴ ἀποσταλῆσα πρὸ τινων ἐτῶν εἰς τινὰ χωρία οὐκ ἀφίκετο εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον σφετερισθεῖσα καὶ διανεμηθεῖσα κατὰ τὰ δοκῶν ὑπὸ τῆς λέσχης Ἀθηναῶν.

Ἐμμανουὴλ Ξανθοπούλου καὶ Ἀλβέρτου Ἀββότ, ἀπὸ 12 Ἰουνίου, δι' ἧς ἀποστέλλουσιν ἀντίτυπον ἀγγελίας περὶ τῆς ὑπ' αὐτῶν ἐκδοθησομένης Ἑλληνικῆς ἐπιθεωρήσεως, παρακαλοῦντες ὅπως ἀναρτηθῇ αὕτη ἐν τῷ ἐπὶ τούτῳ πίνακι πρὸς ἐγγραφήν τῶν βουλομένων ὡς συνδρομητῶν.

Τῆς κοινότητος Ἀδριανουπόλεως, ἀπὸ 7 Ἰουλίου, δι' ἧς, ἐκτιθεμένης τῆς καταστάσεως τῆς αὐτοῦ παιδείας, αἰτεῖται ἡ τοῦ Συλλόγου καὶ τῶν ὁμογενῶν ἀρωγὴ πρὸς ἐπαύξησην ἰδίως τῶν πόρων, οἵτινες ἀπαιτοῦνται πρὸς συντήρησιν μάλιστα τοῦ ἀνεγειρομένου γυμνασίου.

Τῶν ἐφόρων τοῦ ἐν Κασταμονῇ παρθεναγωγείου, ἀπὸ 4 Ἰουλίου, δι' ἧς αἰτοῦνται τὴν ἀρωγὴν τοῦ Συλλόγου πρὸς συντήρησιν τοῦ παρθεναγωγείου αὐτῶν.

Τῆς ἐφορίας τῶν σχολῶν Σινώπης ἀπὸ 29 Ἰουνίου συνιστάσης τῷ Συλλόγῳ τὴν ἀνέυρεσιν καταλλήλου ἑλληνοδιδασκάλου γινώσκοντος καὶ τὴν γαλλικὴν, συνεννοουμένῳ πρὸς τοῦτο μετὰ τοῦ πληρεξουσίου αὐτῶν κ. Δ. Μυρώδη.

A. Firmin Didot, ἀπὸ 24 Ἰουλίου, δι' ἧς

δηλοποιεῖ ὅτι ἀποστέλλει ἐν κιβωτίῳ, οὗτινος ἐπισυνάπτει τὴν φορτωτικὴν, τὴν σειρὰν τῶν Ἑλλήνων συγγραμμάτων, προσφερομένων ὑπ' αὐτοῦ τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Συλλόγου.

A. Μαθιουδάκη, γενικοῦ τῆς Ἑλλάδος προξένου, ἀπὸ 30 Ἰουλίου, ἐξαιτουμένου ὅπως τῷ ἀποσταλῆ κατὰλογος τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ταῖς ἐπαρχίαις φιλεκαπαιδευτικῶν σωματείων, πρὸς ἧ ἡ τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου πρυτανεῖα προτίθεται ὅπως διανεμῆ βιβλία χρήσιμα τῷ σκοπῷ αὐτῶν.

Τῆς ἐν Κίῳ Φιλεκαπαιδευτικῆς ἀδελφότητος τῶν Κιανῶν δι' ἧς ἀγγέλλει τὴν ἐπανάληψιν τῶν διακοπειῶν ὡς ἐκ τῶν περιπτώσεων ἐργασιῶν αὐτῆς, καὶ ἐξαιτεῖται τὴν ἐξακολουθήσιν τῆς ὑπὲρ αὐτῆς ἠθικῆς καὶ ὕλικῆς ἀρωγῆς τοῦ Συλλόγου.

Τοῦ ἐν Περιστάσει ἀναγνωστηρίου Προόδου, ἀπὸ 19 Ἰουνίου, ἀγγέλλοντος τὴν ἰδρυσιν καὶ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ καὶ ἐπικαλουμένου τὴν ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν τοῦ Συλλόγου ἀρωγὴν, μετ' ἐπισυντημένου ἀντιτύπου τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ.

Γεωργίου Σ. Λανδράκη, ἀπὸ 14 Ἰουλίου, ἐπικαλουμένου τὴν ἀρωγὴν τοῦ Συλλόγου ὑπὲρ τοῦ μόνου ἐν Συμερουπόλει τῆς Κριμαίας ἑλληνικοῦ σχολείου, καὶ συνιστάντος τὴν ἀποστολὴν διδασκτικῶν ἰδίως βιβλίων, ὧν πάντες οἱ ἐν αὐτῷ διδασκόμενοι παῖδες ἀμειροῦσι.

Τῆς ἐν Τριγλίξ Φιλεκαπαιδευτικῆς ἀδελφότητος ἀπὸ 17 Αὐγούστου, δι' ἧς ἀγγέλλει τὴν πρὸ δεκαετίας ἰδρυσιν ὡς καὶ τὰς μέχρι τούδε ἐργασίας καὶ πράξεις αὐτῆς καὶ ἐπικαλεῖται τὴν εὐνοίαν καὶ τὴν ἠθικὴν τοῦ Συλλόγου προστασίαν πρὸς ἐδραίωσιν καὶ προαγωγὴν αὐτῆς.

Τῆς ἐν Κίῳ Φιλεκαπαιδευτικῆς ἀδελφότητος τῶν Κιανῶν, ἀπὸ 15 Αὐγούστου, δηλοποιούσης ὅτι ἀποστέλλει λ. ἔθ. 25 ὅπως κατατεθῶσι μετὰ τῶν λοιπῶν τῶν ἐν τῇ ἐθνικῇ τραπέζῃ τῆς Ἑλλάδος, ἐκδιδομένης μιᾶς ὁμολογίας συμπεριλαμβανούσης τό τε ἄνω ποσὸν καὶ τοὺς τόκους τῶν τριῶν ὑπ' ἀριθ. 2762, 3589 καὶ 4702 ὁμολογιῶν ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1875 μέχρι σήμερον καὶ ἀποστελλομένου τοῦ λογαριασμοῦ τῶν τόκων.

N. A. Νάζου, ἀπὸ 12 Αὐγούστου, δι' ἧς ἀγγέλλει ὅτι πρὸς παραλαβὴν τῶν δύο χιλιάδων δραχμῶν παρὰ τῆς ἐθνικῆς Τραπέζης ἀπαιτεῖται νὰ ἦ ἐφωδιασμένος δι' εἰδικῶν πληρεξουσίου.

Τοῦ ἐνταῦθα ἑλληνικοῦ Συλλόγου Παρθενῶντος, ἀπὸ 26 Αὐγούστου, ἀγγέλλοντος τὴν ἰδρυσιν καὶ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ καὶ αἰτουμένου

τήν ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν ἀρωγὴν τοῦ Συλλόγου.

Νικολάου Παντελεήμονος, προέδρου τῆς ἐφορείας τῶν σχολείων Ὀρτάκιοι τῆς Κέϊβε, ἀπὸ 5 Αὐγούστου, ἐξαιτουμένου τὴν εὐρεσιν καὶ ἀποστολὴν καταλλήλου διδασκάλου εἰς τὴν αὐτόθι ἑλληνικὴν σχολὴν ἐπὶ ἀντιμισθίᾳ ἐτησίᾳ λ. ὀθ. 40.

Τῆς ἐν Σεμάλτῳ Φιλεκπαιδευτικῆς ἀδελφότητος Δόξην, ἀπὸ 15 Αὐγούστου, ἐπικαλουμένης τὴν ὕλικὴν τοῦ Συλλόγου ὑποστήριξιν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ, ὃν ἀνέλαβε, μετ' ἀντιτύπου τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ κανονισμοῦ αὐτῆς.

Τοῦ ἐν Καβάλλῃ προξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Ἄρ. Παππαδοπούλου, ἀπὸ 27 Αὐγούστου, συνιστάντος τὴν ἀνωτέρω περὶ συνδρομῆς αἰτησιν τῆς ἀδελφότητος καὶ ὑποδεικνύοντος αὐτὴν ὡς τὰ μέγιστα ἀναγκαίαν καὶ ἐπιλογουσαν.

Τοῦ ἐν Σέρραις μακεδονικοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου, ἀπὸ 24 Αὐγούστου, προτείνοντος τῷ Συλλόγῳ ὅπως ἐκ συνεννοήσεως μετὰ τῆς Α. Θ. Πανχυιότητος ἐνεργήσῃ τὴν συλλογὴν ἰδιωτικῶν ἐργῶν καὶ συνδρομῶν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἐν Μακεδονίᾳ ἐνεργειῶν του, μετ' ἐπισυνημμένου ἀντιτύπου κανονισμοῦ καὶ λογοδοσίας ἀπὸ τοῦ Ζ' μέχρι τοῦ Θ' συλλογικοῦ ἔτους.

Α. Πανωρίου καὶ Ι. Ἀλιμπέρτου, ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου, δι' τῆς ἀποστέλλουσιν ἀντίτυπον τῆς περ' αὐτῶν ἐκδόσεως στοιχειώδους βοτανικῆς, παρακαλοῦντες ὅπως ὑποβληθῇ ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς πρὸ τῆς ἐνάρξεως, εἰ δυνατὸν, τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συλλόγου.

Α. Μαθιοῦδάκη, γενικοῦ τῆς Ἑλλάδος προξένου, ἀπὸ 5 Σεπτεμβρίου, ἀποστέλλοντος συνημμένως ἀντίγραφον τοῦ πρὸς τὴν πρεσβείαν ἐγγράφου τῆς πρυτανείας τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου, συνιστάσης τῷ Συλλόγῳ τὸν διορισμὸν ἀντιπροσώπου αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις πρὸς παραλαβὴν τῶν χορηγηθησομένων καὶ αὐτῶ, ὡσπερ καὶ τοῖς λοιποῖς σωματείαις, βιβλίων.

Τοῦ ἑλληνικοῦ Συλλόγου Ἐρμού, ἀπὸ 26 Αὐγούστου, προσκλητήριος εἰς τὴν ἐπέτειον αὐτοῦ ἑορτὴν, γενησομένην τῇ 27 Σεπτεμβρίου ἐν τῷ καταστήματι τοῦ Συλλόγου.

Τοῦ αὐτοῦ Συλλόγου, ἀπὸ 29 Αὐγούστου, ἀποστέλλοντος ἀντίτυπον τοῦ ἀναθεωρηθέντος κανονισμοῦ αὐτοῦ καὶ δηλοῦντος τοῦ νέου αὐτοῦ κοσμητορας.

Τοῦ ἐν Περιστάσει ἀναγνωστηρίου Προόδου, ἀπὸ 28 Αὐγούστου, εὐχαριστοῦντος τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ τῆς σειρᾶς τοῦ περι-

δικοῦ αὐτοῦ καὶ αἰτουμένου τὴν εὐρεσιν διδασκάλου καὶ διδασκαλίσεως ἐπὶ ἀντιμισθίᾳ ἐτησίᾳ λρ. ὀθ. 90 δι' ἀμφοτέρους.

Τῆς ἐν Βογδάνη ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου κοινότητος, ἀπὸ 17 Αὐγούστου, δηλούσης τὴν εὐχρεστον ὑπὸ ἠθικὴν ἐποψὴν θεσιν τῶν ἐκπαιδευτηρίων αὐτῆς, ὡς καὶ τὸν κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν δημοσίων ἐξετάσεων διενεργηθέντα ἔρανον καὶ αἰτουμένης τὴν ὑπὲρ αὐτῶν πρόνοιαν τοῦ Συλλόγου.

Μιχαήλ Ἰωάννου, ἀπὸ 4 Σεπτεμβρίου, αἰτουμένου τὴν συνδρομὴν τοῦ Συλλόγου πρὸς ἔκδοσιν συγγράμματος αὐτοῦ, οὗ ἐπισυνάπτει ἀγγελίαν.

Χαραλάμπους Σούρα, ἀπὸ 6 Αὐγούστου, αἰτουμένου παρὰ τοῦ Συλλόγου τὴν πληρωμὴν 15 ὀθ. λρ. ὀφειλομένων αὐτῷ παρὰ τῆς Κοινότητος Γεβγελῆς, ἐχούσης λαμβάνειν ταύτας ἐκ συνδρομῆς τοῦ Συλλόγου καθυστερούσης.

Τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ συνεδρίου τῶν ἑλληνικῶν Συλλόγων, ἐγκύκλιον, ἀπὸ 28 Ἰουλίου, προσκαλοῦσης πᾶντα τὰ ἐν τῷ ὀθωμανικῷ κράτει σωματεία, ὅπως δημοσιεύσωσιν ὅσα ἔχουσιν εἴτε ἀρχαιολογικὰ εἴτε γλωσσικὰ μνημεῖα καὶ κτταγίνωσι καὶ περὶ τὴν σύνταξιν βιβλιογραφικῶν καταλόγων ὑποβληθησομένων εἰς μέλλουσαν τοῦ συνεδρίου σύνοδον.

Τῆς Ἐθνικῆς τῆς Ἑλλάδος Τραπεζίτης, ἀπὸ 11 Σεπτεμβρίου, δηλούσης τὴν ἀποστολὴν τῆς παρὰ τῆς ἀδελφότητος τῶν Κιανῶν ζητηθείσης γενικῆς ὁμολογίας τῶν καταθέσεων αὐτῆς, συμπεριληφθεισῶν ἐν αὐτῇ καὶ τῶν τελευταίων κατατεθεισῶν 25 λ. Γ.

Τοῦ ἐν Σαράντζ ἐκκλησιαστικῆς Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου, ἀπὸ 27 Μαρτίου, ἀγγέλλοντος τὴν ἀποστολὴν διπλώματος τῷ Συλλόγῳ κηρύσσοντος αὐτὸν προστάτην αὐτοῦ.

Τῆς Α. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἀπὸ 29 Αὐγούστου, συνιστάντος τῷ Συλλόγῳ τὴν διὰ καταλόγου συλλογὴν ἐργῶν ὑπὲρ τοῦ ἐν Σέρραις μακεδονικοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου, ἀδυνατοῦντος ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων ἐπαρκέσαι εἰς τὴν συντήρησιν καὶ ὑποστήριξιν τῶν ἐκεῖ ἐκπαιδευτηρίων.

Τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς ἀδελφότητος Τριγλίας, ἀπὸ 12 Σεπτεμβρίου, εὐχαριστοῦσης τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ προσφορᾷ τῆς ὅλης σειρᾶς τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ, καὶ συνιστάσης ἀντιπρόσωπον πρὸς παραλαβὴν αὐτοῦ.

Τοῦ ἐν Ἀθήναις Φιλολογικοῦ συλλόγου Παρασσῶ, ἀπὸ 2 Σεπτεμβρίου, συνιστάντος τῷ Συλλόγῳ τὴν διορθωσιν τῶν τε ἐπαγγελμάτων καὶ τῶν διαμονῶν ἐνίων αὐτοῦ μελῶν ἡμερη-

μένως σημειουμένων ἐν τῷ IB' τεύχει τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ καὶ ἐπιτυνάπτοντος κατάλογον αὐτῶν.

N. A. Νάζου, ἀπὸ 4 Σεπτεμβρίου, συνιστάντος τῷ Συλλόγῳ τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποσταλέντος αὐτῷ πληρεξουσίου πρὸς παραλαβὴν τῶν 2000 δραμῶν δι' ἑτέρου, καθόσον τὰ χρήματα ταῦτα χορηγοῦνται παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν καὶ οὐχί, ὡς ἐσφαλμένως ἐσημειώθη, παρὰ τοῦ ἐπὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδευσεως καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν.

W. Gladstone, ἀπὸ 14 Ἰουνίου, δηλοῦντος τὴν ὑπὲρ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Συλλόγου προσφορὰν διαφόρων συγγραμμάτων του, δέκα ἀποτελούντων τόμους.

Τοῦ ἐν Ἀθήναις ἑλληνικοῦ Διδασκαλικοῦ Συλλόγου ἀπὸ 8 Σεπτεμβρίου, δηλοποιούντος ὅτι ἀποστέλλει τὰ τεύχη τῶν μέχρι τοῦδε πρακτικῶν αὐτοῦ καὶ ἐξαιτουμένου εἰς ἀνταλλαγὴν τὴν ἀποστολὴν τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου.

Τῆς κοινότητος Νευροκόπης, ἀπὸ 7 Σεπτεμβρίου, ἐπικαλουμένης τὴν συνδρομὴν τοῦ Συλλόγου ὑπὲρ τῶν ἐκπαιδευτηρίων αὐτῆς καὶ τὴν μεσολάβησιν αὐτοῦ παρὰ τῷ κ. Γ. Ζαρίφῃ πρὸς ἀπόδοσιν τῶν καθυστερουσῶν τριετῶν πρὸς αὐτὰ συνδρομῶν του.

I. Μουσικοῦ, ἀπὸ 10 Σεπτεμβρίου, ὑποβέλλοντος παραίτησιν ἀπὸ τῆς ἐιδικῆς γραμματείας τοῦ Συλλόγου λόγῳ ἀποδημίας.

Τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς ἀδελφότητος Τριγλίας, ἀπὸ 10 Ὀκτωβρίου, εὐχαριστούσης τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ τῇ ἑαυτῆς βιβλιοθήκῃ τῆς σειρᾶς τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ.

Τοῦ Φιλοπρόδου σωματείου Ἀπόλλωνος, ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου, εὐχαριστούντος τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ τῆς σειρᾶς τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ καὶ αἰτουμένου τὴν ἀποστολὴν καὶ τοῦ τελευταίου τεύχους.

N. A. Νάζου, ἀπὸ 16 Ὀκτωβρίου, δηλοποιούντος τὴν εἰσπραξίν τῶν παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν προσενεχθεισῶν τῷ Συλλόγῳ δύο χιλ. δραχ. καὶ ἀποστολὴν αὐτῶν διὰ τοῦ ἐνταῦθα κ. I. Γκιῶν εἰς λίρας ὀθ. 76,62.

Τοῦ ἑλληνικοῦ Συλλόγου Ἑρμοῦ, ἀπὸ 21 Ὀκτωβρίου, αἰτουμένου ὅπως τῷ παραχωρηθῇ ἡ ἄδεια ἵνα τὰς συνεδριάσεις αὐτοῦ συγκροτῇ ἐν τινι τῶν αἰθουσῶν τοῦ Συλλόγου.

Ὁ κ. Ὀδ. Ἰάλεμος παρατηρεῖ ἐπὶ τῆς ἐγκυκλίου τῆς κοινότητος Ἀδριανουπόλεως, αἰτουμένης τῆς τοῦ Συλλόγου καὶ τῶν ἐνταῦθα ὁμογενῶν ἀρωγὴν, ὅτι, ὡς νομίζει, ἱκανόν ἐστὶ τὸ ποσὸν ὅπερ συνεσήμερον αὐτοῖς οἱ ὁμογενεῖς.

Ὁ κ. Σ. Ἀριστάρχης, ἐπὶ τῶν αἰτήσεων διδασκάλων παρὰ τῶν κοινοτήτων, παρατηρεῖ ὅτι καλόν ἐστὶν ὁ Σύλλογος νὰ δημοσιεύῃ ταύτας διὰ τῶν ἐφημερίδων πρὸς εὐχερεστέραν εὔρεσιν καὶ ταχεῖαν ἀποστολὴν. Ὁ δὲ κ. πρόεδρος, ἐγκρίνων καὶ οὗτος τὴν γνώμην τοῦ κ. Ἀριστάρχου, προστίθῃσιν ὅτι ὁ Σύλλογος ἔχει κατάλογον διδασκάλων αἰτησάντων καὶ τούτων θέσιν ἐξ ὧν τινὰς συμφωνεῖ ἐκχέστοτε καὶ ἀποστέλλει τ. ἐς ζιτούσιν.

Ἀκολουθῶς ὁ κ. πρόεδρος λόγον ποιεῖται περὶ τῶν βιβλίων, ἅτινα ἀπεστάλησαν ἐξ Ἀμερικῆς τῇ φιλοτιμῳ φροντίδι τοῦ ἐν Βασιλείκῳ πρεσβευτοῦ τῆς ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως κ. Γρ. Ἀριστάρχου, ᾧ ἀπονέμει τὰς εὐχαριστίας τοῦ Συλλόγου ἐπὶ τῇ προθυμίᾳ αὐτοῦ, ἀναγινώσκει δὲ καὶ κατάλογον τῶν προσενηκόντων τὰ βιβλία, ἐξ οὗ λαβῶν ἀφορμὴν ὁ κ. Σ. Ἀριστάρχης ἐκφορᾷ εὐγνωμοσύνας, ὡς μέλος τοῦ Συλλόγου, τῷ ἐνεστώτι καὶ τῷ λαβόντι τὴν πρωτοβουλίαν ἀποχωρήσαντι προεδρεῖν ἐπὶ ταῖς καταβληθείσαις προσπάθειαις ὑπὲρ τοῦ πλουτισμοῦ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Συλλόγου, προσθεῖς ὅτι ἡ Α. Ἐξ. ὁ πρεσβευτῆς τῆς ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως ἐν Βρυξέλλαις κ. Στεφ. Καραθεοδωρῆ ἀπέστειλε κιβώτιον βιβλίων τοῦ βιβλιοπώλου Βρυξελλῶν κ. Magran καὶ ἕτερον τοῦ βιβλιοπώλου Παρισίων κ. Garnier, καὶ ὅτι ὁ κ. Στέφανος Καραθεοδωρῆ ζητεῖ τὴν ἄδειαν τοῦ Συλλόγου ἵνα γράψῃ καὶ πρὸς διαφόρους ἄλλους βιβλιοπώλας πρὸς ἀποστολὴν καὶ ἑτέρων βιβλίων. Ἐπὶ τούτων ὁ κ. Ὀδ. Ἰάλεμος φρονεῖ ὅτι ἡ ἀποστολὴ ἐγκυκλίου ἐκ μέρους τῆς Α. Ἐξ. τοῦ κ. Στεφ. Καραθεοδωρῆ εἶναι περιττή, καθότι ἐστάλησαν τοιαῦτα ἐπανελημμένως, μάλιστα ὑπὸ τοῦ πρώην προεδρεῖου, πρὸς πάντας τοὺς λογίους εὐρωπαίους καὶ πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν βιβλιοπωλῶν, ὧν ἀκριβῆ κατάλογον ἐφρόντισε νὰ εὔρῃ. — Ὁ δὲ κ. Σ. Ἀριστάρχης ἀντιπαρατηρεῖ ὅτι ὁ κ. Ὀδ. Ἰάλεμος ὡμολόγησεν ὅτι ἐγένετο ἐπανελημμένη νύξις πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐπομένως καὶ ἡ Α. Ἐξ. ὁ κ. Στεφ. Καραθεοδωρῆ ζητεῖ τοιαύτη τις νύξις νὰ ἐπιτραπῇ αὐτῷ παρὰ τοῦ Συλλόγου.

Εἶτα ἀγγέλλεται τὸ πρῶτον ὁ κ. Εὐθύμιος Στογιαννόπουλος, ἀρχιτέκτων, μέλος τακτικόν τοῦ Συλλόγου, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Χατζηχρήστου, Ἰαλέμου καὶ Παπαρροῦστη.

Εἶτα ἀγγέλλεται τὸ δεύτερον καὶ ψηφοφορηθεὶς γίγνεται δεκτὸς μέλος τοῦ Συλλόγου τακτικόν ὁ κ. Κ. Ὀρφανουδάκης, καλλιτέχνης.

Ἀκολουθῶς ὁ κ. **πρόεδρος** περὶ δημοσίων διαλέξεων τὸν λόγον ποιούμενος ἀγγέλλει ὅτι ἤδη ἀνελαθόν τινες ἵνα ποιήσωνται τοιαύτας· θεωρεῖ ὁμῶς καλὸν ὅπως διὰ τῶν ἐφημερίδων γένηται προκήρυξις, δι' ἧς νὰ προσκαλῶνται οἱ ἐκ τῶν λογίων τοῦ Συλλόγου μελῶν βουλόμενοι ποιήσασθαι δημοσίας διαλέξεις ὅπως σπεύσωσι καὶ δηλώσωσι τὸ τε θέμα καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.

Εἶτα ὁ κ. **πρόεδρος** ἀγγέλλει ὅτι ὁ εἰδικὸς γραμματεὺς τοῦ Συλλόγου κύριος Μουσικὸς παρητήθη τῆς θέσεώς του ἕνεκα ἀποδημίας καὶ παρακαλεῖ τὸν Σύλλογον νὰ προβῇ εἰς ἐκλογὴν νέου εἰδικοῦ γραμματέως· ψηφοφορίας δὲ γενομένης ἐξελέγη τοιοῦτος ὁ κ. Γεωργαλάς.

Ἀκολουθῶς ὁ κ. **Ἰάλειμος** ὁμιλεῖ περὶ τῆς καθυστερήσεως τῆς εικοσαλίου συνδρομῆς πρὸς τὴν ἑλληνικὴν κοινότητα Νευροκοπίου, ἣν ἀπαρίθμωσιν εἰς τὴν ἀπουσίαν τῶν δύο φιλομούσων ὁμογενῶν κυρίων Χρηστάκη Ζωγράφου καὶ Γεωργίου Ζαρίφη. Φρονεῖ δὲ ὅτι νῦν ὅτε ἐπανῆλθεν ὁ ἕτερος αὐτῶν, καλὸν νομίζει νὰ μεταβῇ πρὸς τὸν κύριον Ζαρίφη τὸ προεδρεῖον ἐν σώματι καὶ παρακαλέσῃ αὐτὸν εὐ μόνον περὶ τῶν 20 λιρῶν τοῦ Νευροκοπίου, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν καθυστερουσῶν ἐτησίων συνδρομῶν, ἃς ὑπὲρ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ σκοποῦ τοῦ Συλλόγου κατ' ἔτος προσέφερον. Παρατηρεῖ δ' ὅτι εὐθὺς ἅμα ἔπαυσαν αἱ συνδρομαὶ αὗται, ἐπαύσατο καὶ τὸ γόητρον ὅπερ ἐξήσκει ὁ Σύλλογος πρὸ πάντων εἰς τὰ μέρη τῆς Μακεδονίας. Πρὸς ταῦτα ἀπαντῶν ὁ κ. **πρόεδρος** λέγει ὅτι τὸ προεδρεῖον συνεσχέθη περὶ τούτου. Ὁ κ. **Σ.** **Ἀριστάρχης** ὑποστηρίζει τὴν γνώμην τοῦ κ. Ἰαλείμου μετὰ τῆς παρατηρήσεως ὅτι ἀρκεῖ ἢ τοῦ προέδρου μόνου πρὸς τὸν κ. Ζαρίφη ἐπίσκεψις, ὁ δὲ κ. **πρόεδρος** ὑπεσχέθη νὰ πράξῃ τοῦτο.

Ἀκολουθῶς ὁ κ. **πρόεδρος** ἀνακοινεῖ τῷ Συλλόγῳ μετὰ λύπης ὅτι ὁ θάνατος ἀφῆρπασε μέλη σπουδαῖα τοῦ Συλλόγου τοὺς κυρίους Κ. Καραθεοδωρῆ, Ἀλέξ. Σχινᾶν καὶ Λέοντα Μελάν καὶ φρονεῖ ὅτι, πλὴν τῶν συλλυπητηρίων ἐπιστολῶν πρὸς τὰς οἰκογενεῖας αὐτῶν, δεόν νὰ συγγραφῶσι καὶ βιογραφίαι αὐτῶν. Ὁ κ. **Σ.** **Ἀριστάρχης** ὑποστηρίζει τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ κυρίου προέδρου καὶ προτείνει τὸ ἐξῆς ψήφισμα ὑπὲρ τοῦ ἀοιδίμου Κ. Καραθεοδωρῆ·

Ψήφισμα.

Ἐπὶ προέδρου Ἀλεξάνδρου Πασπάτη, Πυα-

νεψιῶνος δευτέρῃ ἐπ' εἰκάδι, Σταῦρος Ἀριστάρχης Βυζάντιος εἶπεν· Ἐπειδὴ Κωνσταντῖνος ὁ Καραθεοδωρῆ ἐπὶ πεντηκονταετίαν ὄλην πολυίδρις καὶ φιλόκωπος μύστης τῆς ἱατρικῆς τέχνης ἐγένετο καὶ ὠφέλιμος τῇ ἡμετέρᾳ κοινῶν διετέλεσεν ὦν ἔργῳ τε καὶ λόγῳ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ προεδρεύσας τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κων/πόλεως προὐμήχησε τῶν τιμαλφεστέρων συμφερόντων αὐτοῦ προφρόνως, καὶ πολλὰκις ὡς ἀγορητῆς κατεκλήθησεν ἐπιστημονικαῖς ἀγλαταῖς τὰς τῶν φιλοκάλων ὀμιλητῶν ἀκοῆς, δεδόχθαι τῷ Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Κων/πόλεως ἐπαινεῖσθαι μὲν τὸν ἀνδρα εὐεργεσίας ἕνεκα τῆς πρὸς τὸν πλησίον καὶ εὐσεβείας τῆς πρὸς τὸν Θεόν, ἀναρτῆσαι δὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἐν τῇ τῶν συνεδριάσεων αἰθούσῃ, παρακαλέσαι δὲ τὸν ἐν ἀρχιτέτραις ἔξοχον Σπυρίδωνα τὸν Μαυρογένη συγγράψαι τὸν βίον Κωνσταντίνου τοῦ Καραθεοδωρῆ καὶ ἀπαγγεῖλαι ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Συλλόγου ἀρετῆς ἕνεκεν.

Τὸ ψήφισμα τοῦτο γίνεται δεκτὸν παμψηφεί. Εἶτα ὁ κ. **πρόεδρος** προτείνει τὸν μὲν κ. Δ. Σταματιδάην, ἱατρόν, ὅπως συγγράψῃ τὴν βιογραφίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου Σχινᾶ, τὸν δὲ κ. Ὀδυσσεᾶ Ἰάλεμον τὴν τοῦ ἀειμνήστου Λέοντος Μελά, οὓς παραδέχεται ὁ Σύλλογος παμψηφεί. Ὁ αὐτὸς δὲ ἀγγέλλει ὅτι ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατᾶζει τῆς συνεδριάσεως ταύτης περιέχονται καὶ περὶ τῆς βιβλιοθήκης σκέψεις καὶ τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Συλλόγου, ἀλλὰ ταῦτα προτείνει νὰ ἀφεθῶσιν εἰς τὴν ἑκτακτον συνεδρίασιν τὴν γενησομένην τὴν προσεχῆ πέμπτην.

Ὁ κ. **πρόεδρος** παρουσιάζει αἴτησιν τοῦ κ. Νικολαΐδου περὶ παραχωρήσεως τῆς αἰθούσης τοῦ Συλλόγου, ὅπως ποιήσῃται θεῶματά τινα διὰ τῆς μαγνητικῆς λυχνίας, ὑπομιμνήσκων ὅτι καὶ ἄλλοτε ἄλλοις παρεχωρήθη.

Ὁ κ. **Σ.** **Ἀριστάρχης** παρατηρεῖ ὅτι ἡ ὁδός, εἰς ἣν ὁ Σύλλογος ἠθέλην εἰσελθεῖ παραχωρῶν τὴν αἰθουσαν αὐτοῦ εἰς τοιαῦτα θεῶματα, εἶναι ὀλισθηρὰ, καὶ ὅτι δεόν νὰ ᾗ ἐλευθέρα μόνον εἰς ἐπιστημονικὰς διατριβὰς καὶ συνίστησι τὴν περὶ ταῦτα προσοχὴν καὶ ἐπιφύλαξιν τοῦ Συλλόγου.

Μετὰ τινα δ' ἐπὶ τούτῳ συζήτησιν ὁ Σύλλογος ἀπορρίπτει τὴν αἴτησιν τοῦ κ. Νικολαΐδου.

Μεθ' ὃ καθυποβάλλεται ὑπὸ τοῦ κ. **προέδρου** ἡ αἴτησις τοῦ συλλόγου Ἐρμού ὅπως ποιῆται ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Συλλόγου τὰς τακτικὰς αὐτοῦ συνεδριάσεις. Γε-

νομένης δὲ δεκτῆς τῆς αἰτήσεως ταύτης λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΞΘ'

(*Εκτακτος).

Τῆ 25 Ὀκτωβρίου 1879.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναγινώσκεται ὡς ἐξῆς ἡ

ἀλληλογραφία.

Ἐπιστολή, τοῦ ἐν Ῥόδῳ φιλεκαπιδευτικῷ Συλλόγου *Κλεοβούλου*, ἀπὸ 14 Ὀκτωβρίου, ἀγγέλλοντος τὴν ἰδρυσιν καὶ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ καὶ αἰτούμενου τὴν ὕλικὴν καὶ ἠθικὴν ἀρωγὴν τοῦ Συλλόγου.

Τοῦ ἐνταῦθα ἑλληνικοῦ Συλλόγου *Παρθενῶρος*, ἀπὸ 24 Ὀκτωβρίου, εὐχαριστοῦντος τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ τῆς σειρᾶς τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ καὶ αἰτούμενου τὴν χορηγίαν τινῶν ἐκ τῶν ἐν διπλοῖς ἀντιτύποις ὑπάρχόντων ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ αὐτοῦ συγγραμμάτων.

Εἶτα ἀγγέλλονται αἱ ἐξῆς

προσφοραί.

Πρακτικὰ τῆς πρώτης αὐτοῦ συνόδου τοῦ ἐν Ἀθήναις συγκροτηθέντος ἐν ἔτει 1879 συνεδρίου τῶν ἑλληνικῶν συλλόγων. Ἐν Ἀθήναις, 1879. Εἰς τόμος εἰς 8^{ον} ἐκ σελ. 324. Δῶρον τοῦ ἐν Ἀθήναις Συλλόγου πρὸς διδόσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων.

Λογοδοσία τῶν κατὰ τὸ ΙΒ' καὶ ΙΓ' ἔτος γενομένων ἀναγνωσθεῖσα τῇ 20 Ὀκτωβρίου 1878 ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ *Παργασῶ*, ὑπὸ Θρ. Ἀγγελοπούλου, προέδρου, 1876—78. Ἐν Ἀθήναις, 1879. Ἐν φυλλάδιον εἰς 8^{ον} ἐκ σελ. 176. Δῶρον τοῦ Συλλόγου *Παργασοῦ*.

Γραμματικὴ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης πρὸς χρῆσιν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων ἐρανισθεῖσα ἐκ τῶν δοκιμωτέρων καὶ νεωτέρων πηγῶν, ὑπὸ Π. Γ. Πετρακίδου. Κωνσταντινουπόλει, 1879. Εἰς τόμ. εἰς 8^{ον} ἐκ σελ. 367. Δῶρον τοῦ συγγραφέως.

Ὁ κ. **πρόεδρος** ἀγγέλλει ἀκολουθῶς προσφορὰν ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κατόπτρου παρὰ τοῦ ἱατροῦ κ. Παναγιωτίδου. Πρὸς τὸν δωρητὴν φουῦτον ὡς καὶ πρὸς τοὺς τῶν ἀνωτέρω βι-

βλίων ὁ Σύλλογος ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ.

Ἀγγέλλεται δὲ τὸ δεύτερον καὶ ψηφισθεῖς γίνονται δεκτὸς τακτικὸν μέλος ὁ κ. Εὐθύμιος Στογιαννόπουλος, ἀρχιτέκτων. Ἀγγέλλεται δὲ τὸ πρῶτον τακτικὸν μέλος ὁ κ. Κάλφογλους, ἱατρός, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Ζίφου, Εὐθυβούλη καὶ Καραβοκυροῦ.

Προκειμένου δὲ περὶ τῆς βιβλιοθήκης ὁ κ. **πρόεδρος** ὑποδείκνυσαι τὴν ἀνάγκην τῆς αὐξήσεως τοῦ μισθοῦ τοῦ κ. Μαυράκη, ὑπαλλήλου τοῦ γραφείου, ὅπως ἀνατεθῇ αὐτῷ ἡ τε ἐπιστάσια τῆς βιβλιοθήκης καὶ ἡ καταγραφή τῶν ἐισερχομένων ἐκάστοτε νέων βιβλίων.

Ὁ κ. **Ἡρ. Βασιάδης** φρονεῖ ὅτι θέλει εἶσθαι πρακτικώτερον ἐὰν προσληθῇ ἰδιαιτερός ἐπὶ τῆς βιβλιοθήκης ὑπἄλληλος παραμένων ἐν αὐτῇ ἀπὸ πρωίας μέχρι ἐσπέρας καὶ χρησιμεύων ὅπως ὑποδέχεται τοὺς ξένους, κρατῇ τὸ εἶρετήριον καὶ χορηγῇ τὰ αἰτούμενα βιβλία, εἰς δὲ τὸν κ. Μαυράκην ἀνατεθῇ ἀπλῶς ἡ ἐν καταλόγῳ ἰδίῳ ἐπιστημονικῇ τῶν βιβλίων ἐγγραφή ὅπως μὴ παρακωλύηται ἡ λοιπὴ τοῦ γραφείου πολλὴ καὶ ποικίλη ἐργασία. Ὡς ὑπἄλληλον δὲ ἰδιαιτερον ἐπὶ τῆς βιβλιοθήκης προτείνει τὸν κ. Κωνσταντῖνον Κρητικίδην, ἀρχαῖον ὑπἄλληλον τοῦ Συλλόγου.

Ἡ πρότασις τοῦ κ. Ἡρ. Βασιάδου ὑποστηρίζεται ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Καραβοκυροῦ. Ὁ κ. **Φ. Γάγγης** παρατηρεῖ ὅτι καλὸν ἦθελεν εἶσθαι νὰ ἐξετασθῇ προηγουμένως ἐὰν ὑπάρχῃ λόγος τις ὅστις νὰ ἀναδεχθῇ τὴν ἐργασίαν τῆς βιβλιοθήκης ἐπὶ μισθῷ.

Ὁ κ. **Φ. Σαλτέλης** ἀπαντῶν λέγει ὅτι ἡ κατὰ τάξιν τῶν ἤδη ὑπάρχόντων βιβλίων γενήσεται ὑπὸ τοῦ προέδρου, τοῦ ἀντιπροέδρου Μόρτμαν καὶ τοῦ βιβλιοφύλακος, ὥστε δὲν βλέπει τὴν ἀνάγκην τῆς προσλήψεως ἐμμέθου λογίου, καὶ ὑποστηρίζει τὴν πρότασιν τοῦ κ. Ἡρ. Βασιάδου, ἡτις ὑποστηρικθεῖσα καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Ὁ. Ἰαλέμου γίνεται δεκτὴ.

Ὁ κ. **πρόεδρος** μετὰ ταῦτα, ἐκτιθεὶς τὴν ἀνώμαλον θέσιν εἰς ἣν εὐρίσκονται τὰ βιβλία, ἐλλείψει χώρου, ἀγγέλλει ὅτι τὸ ἀνωθεν τῆς βιβλιοθήκης δωμάτιον, ὃ ἐχρησίμευεν ὡς ἀναγνωστήριον, μετετρέπη εἰς παράρτημα τῆς βιβλιοθήκης, τὸ δὲ ἄλλοτε δωμάτιον τοῦ Ἐρχικικοῦ Συλλόγου ἐγένετο ἀναγνωστήριον, ἐπομένως ζητεῖ ἵνα τῷ χορηγηθῇ πίστωσις λιρ. 12 πρὸς κατασκευὴν θηκῶν διὰ τὴν ἀνω αἰθουσαν τῆς βιβλιοθήκης καὶ ἐπισκευὴν τοῦ νέου ἀναγνωστηρίου. Ὁ κ. **Ὁδ. Ἰάλεμος**

παραδέχεται κατ' ἀρχὴν τὴν πίστωσιν, ἀλλὰ συνίστησιν ὅπως αἱ θῆκαι ὡσιν ἀπλαῖ καὶ ἀνευ ὑέλων. Ὁ κ. **πρόεδρος** παρατηρεῖ ὅτι διὰ τοῦ ῥηθέντος ποσοῦ εἶναι δυνατόν νὰ κατασκευασθῶσι θῆκαι μετὰ ὑέλων πρὸς καλὴν διατήρησιν τῶν βιβλίων. Ὁ Σύλλογος τότε παρέχει τὴν αἰτουμένην πίστωσιν. Ὁ κ. **πρόεδρος** παρακαλεῖ ὅπως πρὸς εὐκολίαν τῆς καταγραφῆς τῶν βιβλίων ἐπιστραφῶσι μὲν ἀμέσως τὰ δεδανεισμένα βιβλία, μὴ λαμβάνωνται δὲ ἐκτός, μέχρις οὗ συμπληρωθῇ τὸ ἔργον τῆς ταξινομήσεως. Κατόπιν παρατηρήσεως τοῦ κ. **Φ. Τάγγη** ὅτι τοῦτο θέλει εἶσθαι ἀδίκον διὰ τοὺς βουλομένους νὰ ὠφεληθῶσιν ἐκ τῆς βιβλιοθήκης, ὁ κ. **Θ. Σαλιτέλης** προτείνει ὅπως δίδωνται μὲν ἐν ἀνάγκῃ βιβλία ἐκτός, ἐπιστρέφονται ὅμως ἀφεύκτως ἐντός τοῦ ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ ὀριζομένου χρονικοῦ διαστήματος. Τεθέντος δὲ εἰς τὸ μέσον τοῦ ζητήματος τῶν καθυστερήσεων ὁ κ. **πρόεδρος** προτείνει ὅπως τὰ μέχρι τοῦδε παλαιὰ καθυστεροῦντα σβεσθῶσι, πᾶν δὲ μέλος τὸ ὁποῖον μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν ἔγγραφον πρόσκλησιν τοῦ ταμίου δὲν ἀποτίσῃ τὴν συνδρομὴν τοῦ τρέχοντος ἔτους μέχρι τέλους Φεβρουαρίου ἢ Μαρτίου νὰ διαγράφηται σιωπηλῶς ἐκ τῶν μελῶν, ἐκτός ἂν ἡ ὀλομέλεια τοῦ Συλλόγου ἀποφασίσῃ ὅπως οἱ διανοητικῶς μογθοῦντες ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου ἔχωσι τὸ δικαίωμα νὰ μὴ πληρῶσιν.

Ὁ κ. **Ἡρ. Βασιάδης** ὑποστηρίζει τὴν τελευταίαν γνώμην τοῦ κ. προέδρου, συνίστησι δὲ ὅπως τὰ παλαιὰ χρεῖα τῶν μελῶν μὴ χαρισθῶσιν ἀλλ' ἀπλῶς σιωπηθῶσι μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι τινές, βελτιουμένης τῆς οικονομικῆς αὐτῶν θέσεως, δυνήθουσιν νὰ πληρῶσωσιν αὐτὰ ἀργότερον. Συγχρόνως παρατηρεῖ ὅτι δὲν πρέπει νὰ δοθῇ δικαίωμα εἰς τὸ προεδρεῖον ὅπως διαγράφη τὸ μὴ πληρῶσαν μέλος ἐντός τοῦ ὀριζομένου χρονικοῦ διαστήματος, δηλ. τοῦ τέλους τοῦ Μαρτίου, ἀλλὰ νὰ λαμβάνη γνώσιν ὁ Σύλλογος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν καθυστερούντων χωρὶς νὰ γίνηται μνεία τοῦ ὀνόματος, καὶ τότε αὐτὸς ν' ἀποφασίσῃ.

Ὁ κ. **Θ. Ἰάλεμος** ὑποστηρίζει μὲν τὴν τελευταίαν ἰδέαν τοῦ κ. Βασιάδου ὡς σύμφωνον τῷ κανονισμῷ, φρονεῖ ὅμως ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνηται διάκρισις μεταξὺ ἐργαζομένων καὶ μὴ ὡς πρὸς τὴν ἀπότισιν τῆς συνδρομῆς, ὡς ἐξευτελιζομένων δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου τῶν μὴ ἐργαζομένων.

Ὁ κ. **Μ. Καραδοκυρός**, θεωρῶν τὸ

ζήτημα λίαν σπουδαῖον, τὴν δὲ παρούσαν συνεδρίαν ὀλιγομελῆ, προτείνει ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως ἐν τῇ προσεχῇ τακτικῇ συνεδρίᾳ. Ἡ πρότασις αὕτη, ὑποστηριχθεῖσα καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Ἰαλέμου, γίνεται δεκτὴ καὶ ψηφίζεται ἵνα μετὰ δύο ἐβδομάδας ἀπὸ τῆς προσεχοῦς Δευτέρας ἐπαναληφθῇ τὸ ζήτημα.

Ὁ κ. **Ἡρ. Βασιάδης**, ἀναφερόμενος εἰς τὸ ζήτημα τῶν ἐγκυκλίων τῶν πρὸς τοὺς ἔξω ὁμογενεῖς ἀποσταλειῶν μετὰ περιοδικῶν τοῦ Συλλόγου 3 ἐτῶν, συνίστησιν ὅπως γραφῶσι καὶ πάλιν πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολαί, δι' ὧν νὰ αἰτῆται συνδρομὴ ἔκτακτος ἀπέναντι τῶν ἀποσταλέντων ἀντιτύπων τοῦ περιοδικοῦ ἢ ἄλλως ἢ ἐπιστροφή τῶν σωμάτων. Ὡσαύτως δὲ προτείνει ὅπως ὑπομνησθῇ καὶ πάλιν πρὸς τοὺς ἀπὸ τετραετίας διακόψαντας τὰς διὰ τὰ ἄπορα σχολεῖα συνδρομὰς αὐτῶν κ. κ. Χρηστάκη Ζωγράφον καὶ Γεώργιον Ζαρίφην ἢ ἀνάγκη τῆς ἀποστολῆς τοῦ καθυστεροῦντος ποσοῦ.

Ὁ κ. **Θ. Ἰάλεμος** παρατηρεῖ ὅτι, καθόσον ἀφορᾷ τὸ δεύτερον μέρος τῆς προτάσεως τοῦ κ. Βασιάδου, ἐγένετο ἤδη ἀπόφασις εἰς τὴν τελευταίαν συνεδρίαν· ὡς πρὸς τὸ πρῶτον δὲ, μολονότι αἱ ἀπαντήσεις εἰς τὰς πέρουσιν ἀποσταλείσας πρὸς τοὺς ἔξω ὁμογενεῖς ἐπὶ τούτῳ ἐπιστολαὶ εἶναι ὅλως ἐνθαρρυντικαί, ὑποστηρίζει ὅμως τὴν ἰδέαν τοῦ κ. Βασιάδου ὅπως καὶ πάλιν γένηται αὐτοῖς ὑπόμνησις δι' ἐπιστολῶν.

Μεθ' αὐτῆς διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΟ'.

(Τακτικῆ).

Τῆ 29 Ὀκτωβρίου 1879.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. **Α. ΠΑΣΠΑΤΗ**.

Ἐναγλωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναγινώσκειται ὡς ἐξῆς ἡ

ἄλληλογραφία.

Ἐπιστολή, Κ. Γεωργαλά, ἀπὸ 27 Ὀκτωβρίου, εὐχαριστοῦντος τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ του ὡς εἰδικοῦ γραμματέως καὶ ἀποποιουμένου ἕνεκα πολλῶν ἀσχολιῶν.

Σπ. Μαυρογένους, ἀπὸ 26 Ὀκτωβρίου, ἀγγέλλοντος ὅτι εὐχαρίστως ἀναδέχεται τὴν σύν-

ταξιν τῆς βιογραφίας Κ. Καραθεοδωρῆ, ἱατροῦ, ἀναθεθείσης αὐτῇ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου.

Τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἑλληνικοῦ διδασκαλικοῦ Συλλόγου, ἀπὸ 23 Ὀκτωβρίου, εὐχαριστοῦντος ἐπὶ τῇ προσφορᾷ τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου καὶ δηλοῦντος τὴν ἀποστολὴν τῆς σειρᾶς τοῦ περιοδικοῦ *Πλάτωνος*, ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενου.

Ν. Κοζάνη, ἀπὸ 27 Ὀκτωβρίου, ἐξαιτουμένου ὅπως ἐπιτραπῆ ἢ διὰ τοῦ γεν. γραμματέως ἐν τινι τοῦ Συλλόγου τακτικῇ συνεδρᾷσει ἀνέγνωσις πραγματείας του *Περὶ Κερασσόντος*.

Τῶν ἐφόρων τῆς κοινότητος Λιτοχωρίου, ἀπὸ 6 Σεπτεμβρίου, αἰτουμένων τὴν ἡθικὴν καὶ ὕλικὴν τοῦ Συλλόγου ὑποστήριξιν ὑπὲρ τῶν σχολείων τῆς κοινότητος αὐτῶν.

Εἶτα ἀγγέλλονται αἱ ἐξῆς

προσφοραί.

Πλάτωνος Κρίτων κείμενον, σχόλια καὶ μετὰφρασις χάριν τῶν εἰς τὰ γυμνάσια φοιτῶντων νέων, ὑπὸ Παναγ. Δ. Κουπιτώρη, καθηγητοῦ. Ἐν Ἀθήναις, 1879. Ἐν φυλλάδιον εἰς 8^ο ἐκ σελ. 79. Δῶρον τοῦ συγγραφέως.

Πρακτικὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἑλληνικοῦ διδασκαλικοῦ Συλλόγου τῶν τε τακτικῶν καὶ εἰδικῶν συνελεύσεων αὐτοῦ. Ἐν Ἀθήναις, 1874—1877. Φυλλάδια 4 εἰς μ. 8^ο. Δῶρον τοῦ διδασκαλικοῦ Συλλόγου.

Πλάτων, περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ διδασκαλικοῦ Συλλόγου (ἀντίτυπα 2).

Τοῖς δωρηταῖς ὁ Σύλλογος ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ.

Ἀγγέλλεται τὸ δεῦτερον καὶ ψηφοφορίας γενομένης γίνεται παμφηρεῖ δεκτὸς τακτικὸν μέλος. ὁ κ. Κάλφογλου, ἱατρός.

Ἀγγέλλονται δὲ τὸ πρῶτον τακτικὰ μέλη οἱ κ.κ. Κρισέγγιος, ἱατρός, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Α. Πασπάτη, Ζίφου καὶ Εὐθυβούλη, Τίτος Καραβέλλας, λόγιος, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Mordtmann, πατρός καὶ υἱῶν καὶ πρίγκηψ I. K. Καρατζᾶς, διευθυντῆς τοῦ Α. Λυκείου, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Σπ. Μαυρογένους, Mordtmann καὶ Πασπάτη.

Κατόπιν προβαίνει ὁ Σύλλογος εἰς τὴν ἐκλογὴν εἰδικοῦ γραμματέως καὶ ὡς τοιοῦτον δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας ἐκλέγει τὸν κ. Ν. Λουτράρη.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Δ. Σταματιᾶδης, ἱατρός, ἀναγινώσκει τὴν *Περὶ γυμναστικῆς πραγματείας* αὐτοῦ (ἴδε ἔμπροσθεν σελ. 60).

Μετὰ δὲ τὸ πέρας τοῦ ἀναγνώσματος ὁ κ. Θ. Ἰάλεμος ὑποστηρίζει τὸ συμπέρασμα

τοῦ κ. Δ. Σταματιᾶδου ὅτι ὁ Φιλολογικὸς Σύλλογος μετὰ τοῦ Ἑρακλικοῦ καὶ Ἡπειρωτικοῦ πρέπει νὰ ἐνεργήσῃ συμφώνως τῇ ἀποφάσει τοῦ ἐν Ἀθήναις συνεδρίου τῶν ἑλληνικῶν Συλλόγων περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς γυμναστικῆς ἐν τοῖς ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν αὐτῶν ἐκπαιδευτηρίοις. Κατόπιν δὲ ἀποκρούει διὰ μακρῶν τὴν φυσικὴν ὑπεροχὴν τῶν βορείων, ὑποδεικνύων ὅτι καὶ ἄλλα αἷτια συνετέλεσαν εἰς τὰς νίκας αὐτῶν, οἷον ἡ στρατιωτικὴ τέχνη, τὰ ἦθη, ἡ θρησκεία κτλ.

Ὁ κ. Ἡρ. Βασιᾶδης παρατηρεῖ ὅτι ὁ κ. Σταματιᾶδης ἐποίησε σύγχυσιν μεταξὺ τῆς γυμναστικῆς καὶ τῆς ἀθλητικῆς, ἡ ὅποια εἶναι ὁ μέχρι καταχρήσεως βαθμὸς τῆς γυμναστικῆς. Ὑπομινῆσκει δὲ συγχρόνως διὰ παραδειγματῶν πόσον παρά τοις ἀρχαίοις ἡ ὑγεία τοῦ σώματος συνετέλει εἰς τὸ ὑγιές τοῦ νοῦ. Μεθ' ὃ διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΟΑ'.

(Τακτικῆ).

Τῇ 5 Νοεμβρίου 1879.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως, ὁ κ. Στ. Ἀριστάρχης λέγει ὅτι πρέπει ν' ἀναφέρονται ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῶν δωρουμένων βιβλίων οὐ μόνον οἱ τίτλοι καὶ ὁ δωρητῆς, ἀλλὰ πρὸς τούτοις οἱ συντάχται, τὸ σχῆμα καὶ ὁ τόπος τῆς ἐκδόσεως.

Πρὸς ταῦτα ὁ κ. Θ. Ἰάλεμος ἀπαντᾷ ὅτι ταῦτα ἀναφέρονται ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ βιβλιοφύλακος καὶ ἐπομένως εἶναι περιττὸν ν' ἀναφέρονται καὶ ἐν τοῖς πρακτικοῖς.

Ἐπικυροῦνται ψηφισθέντα τὰ πρακτικά.

Ἀναγινώσκειται ὡς ἐξῆς ἡ

ἀλληλογραφία.

Ἐπιστολῆ, τῆς Α. Π. τοῦ ἀγ. Βελεγράδων κύρ Ἀνθίμου, ἀπὸ 6 Ὀκτωβρίου, ὑποβάλλοντος ὑπὸ τὴν ἔρευναν τοῦ Συλλόγου ἀντίγραφον ἀρχαίας τινὸς ἐπιγραφῆς, ἐπὶ μαρμάρου φερμένης, καὶ εὐρεθείσης ἐν Ἀπολλωνίᾳ, καὶ ἐξαιτουμένου τὴν ἐν τῷ περιοδικῷ καταχώρισιν αὐτῆς.

Τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Ἀγιάσμα, ἀπὸ 14 Ὀκτωβρίου, ἐπικαλουμένων τὴν ἀρωγὴν τοῦ Συλλόγου πρὸς συντήρησιν τοῦ σχολείου αὐτῶν,

εις τὴν ἐξ ἰδίων ἀνεπαρκῶσαι νὰ συντελείωσιν.

Τῆς ἐν Καβάλλα ἀδελφότητος *Μακεδονίας*, ἀγγελουόσης τὴν ἰδρυσιν καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῆς, προτιθεμένης τὴν συντήρησιν ἐκπαιδευτηρίων ἐν τε τῇ Καβάλλᾳ καὶ τοῖς περίξ καὶ ἐπικαλουμένης τὴν ἠθικὴν ὑπὲρ αὐτῆς τοῦ Συλλόγου ὑποστήριξιν.

Τῆς κοινότητος Βιζύης, ἀπὸ 23 Ὀκτωβρίου, ἐπικαλουμένης τὴν συνδρομὴν τοῦ Συλλόγου ὑπὲρ τῶν σχολείων αὐτῆς, ἀρτίως ἀνασυστάντων.

Τῆς Α. Π. τοῦ ἀγίου πρώην Ἀγγιχίου κυρ. Βασιλείου ἀπὸ 1 Νοεμβρίου, συνιστάντος θερμῶς τὴν παραδοχὴν καὶ ἐκπλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω αἰτήσεως τῶν Βιζυηνῶν.

Εὐθ. Στογιαννοπούλου, ἀπὸ 3 Νοεμβρίου, ἐπισυνάπτοντος ὑπόμνημα ὑποδεικνύον τὴν ἀνάγκην ὅπως ὁ Σύλλογος πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ φροντίσῃ καὶ περὶ τῆς παρ' ἡμῖν ἀναπτύξεως τῶν διαφορῶν τεχνῶν διὰ συστάσεως προπαρασκευαστικῆς σχολῆς τῶν τεχνῶν ἢ σχολῆς οἰκοδομικῆς.

Τῶν υἱῶν Κ. Καραθεοδωρῆ, ἀπὸ 5 Νοεμβρίου, εὐχαριστούντων τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ διαβίβασθεισῇ αὐτοῖς συλλυπητηρίῳ ἐπιστολῇ διὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτῶν καὶ ἀγγελλόντων τὴν μετὰ προθυμίας ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπιθυμίας τοῦ Συλλόγου περὶ ἀποκτήσεως τῆς εἰκόνης τοῦ αἰοιδίμου.

Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς Α. Π. τοῦ ἀγ. Βελεγράδων ὀρμηθεὶς ὁ κ. Στ. Ἀριστάρχης παρακαλεῖ τὸν κ. πρόεδρον ν' ἀποστέλλῃ τὰς ἀρχαιολογικὰς ἐπιστολάς εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐπιτροπῆν.

Ἀποφασίζεται δὲ ὅπως παραπεμφθῆ τὸ ὑπόμνημα τοῦ κ. Στογιαννοπούλου τῇ ἐκπαιδευτικῇ ἐπιτροπῇ.

Εἶτα ἀγγέλλονται αἱ ἐξῆς

προσφοραί.

Λογοδοσίαι ἐκφωνηθεῖσαι κατὰ τὰς ἐξετάσεις τοῦ γυμνασίου Χίου ὑπὸ τοῦ γυμνασιάρχου Γ. Σουρῆ κατὰ τὸ ἔτος 1878—79 (ἀντίτυπα 2). Δῶρον τοῦ γυμνασιάρχου.

Πλίνθος φέρουσα ἐπιγραφὰς καὶ Ἀρχαία ὕδρια. Δῶρα τοῦ κ. Mortdmann. Ἐκφράζονται εὐχαριστίαι τοῖς δωρηταῖς.

Μετὰ ταῦτα ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον καὶ γίνονται παμπῆφει δεκτοὶ τακτικὰ μέλη οἱ κ. κ. Κρισέγγιος, ἰατρός, Τίτος Καραβέλλας, λόγιος, καὶ ὁ πρίγκηψ Ι. Κ. Καρατζᾶς, διευθυντῆς τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Λυκείου.

Εἶτα ὁ κ. πρόεδρος λέγει ὅτι αἱ ἐπιτροπαὶ τοῦ Συλλόγου πρέπει νὰ δεικνύωσι πλεοναζήλον, διότι μέχρι τοῦδε οὐδ' ἀπαξ συνήλθον.

Ὁ κ. Ὁδ. Ήλιμος πρὸς ταῦτα ἀπαντῶν λέγει, ὅτι ἡ ἐκπαιδευτικὴ ἐπιτροπὴ δὲν στερεῖται ζήλου, διότι κατὰ τὴν ὠρισμένην τῆς συνεδριάσεως ἡμέραν συνήλθον ἐξ μέλῃ αὐτῆς, καὶ ἤθελον συνεδριάσει, ἀν μὴ ἦτο ἄπὼν ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς.

Εἶτα ὁ κ. πρόεδρος παραχωρήσας τὴν ἴδραν αὐτοῦ τῷ κ. Σ. Ἀριστάρχῃ ἀνέρχεται ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ ἀναγινώσκει τὸ πρῶτον μέρος τῆς μελέτης αὐτοῦ *Περὶ τῆς πολιορκίας καὶ ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τῶν Ὀθωμανῶν τῷ 1453.*

Ὁ κ. Πασπάτης λέγει ὅτι ἐναπόκειται τῷ Συλλόγῳ ἵνα ἱστορήσῃ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὰ ποικίλα συμβάντα· διότι κάμπολλα αὐτοῦ μέλη συνέγραψαν σπουδαιοτάτας διατριβάς περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς χώρας τῶν Βυζαντινῶν. Δὲν μνημονεύει τοὺς πρό αὐτοῦ ἱστορήσαντας τὴν ἀλωσιν, ἀλλ' ἀρύεται τὴν ὅλην τῆς μελέτης ὕλην ἐκ μαρτύρων αὐτοπτῶν. Ἐν τῷ προσεχει ἀναγνώσματι μέλλει νὰ περιγράψῃ τὴν χωρογραφίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ταῦτα τὰ δὺβ ἀναγνώσματα ἀποτελοῦσι τὰ προλεγόμενα τῆς ὅλης μελέτης.

Ὁ κ. Πασπάτης λέγει ὅτι πρό τινων ἐτῶν ὁ ἀκχμάτος κ. Dethier ἀνεκάλυψεν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῶν σουλτανικῶν ἀνακτόρων τὴν χειρόγραφον ἱστορίαν τοῦ βίου τοῦ Μωάμεθ ὑπὸ τοῦ Ἰμβρίου Κριτοβούλου. Ταύτην μετὰ τῶν πολλῶν καὶ σοφῶν τοῦ κ. Dethier σημειώσεων ἐτύπωσεν ἰδίαις δαπάναις ἢ ἐν Πέστη Φιλολογικῇ Ἀκαδημίᾳ. Συνάμα δ' ἐξεδόθησαν δαπάναις τῆς αὐτῆς φιλομούσου Ἀκαδημίας κάμπολλα συγγράμματα ἀφορῶντα εἰς τὴν ἀλωσιν τῆς Κ/πόλεως, δυσεῦρετα καὶ ἐν ποικίλοις συγγράμμασι διεσπαρμένα. Ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ κατεχωρίσθησαν τέσσαρα συγγράμματα ἱστορικά, ἥδη τὸ πρῶτον εἰς φῶς ἐκδιδόμενα ὑπὸ τοῦ κ. Dethier. Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Πασπάτης ἀναφέρει ὀνομαστὶ τὰ συγγράμματα ταῦτα, τὰ πλεῖστα τοῖς ἡμετέροις ἀγνωστα, ἵνα οἱ ἀκροαταὶ μάθωσι πόθεν ἀρύεται τὰς περὶ τῆς ἀλώσεως γνώσεις αὐτοῦ. Μετὰ τοῦτο δὲ ὁ κ. Πασπάτης λέγει ὅτι ἀσυμφωνεῖ πρὸς τὸν κ. Dethier ἐν πλείστοις μέρεσιν ἵππαινε ὅμως μεγάλως τὴν πολυμάθειαν καὶ χρησιμότητα τοῦ σεβαστοῦ τούτου ἀνδρός.

Μετὰ ταῦτα λίσταται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΟΒ'.

(Τακτική).

Τῆ 12 Νοεμβρίου 1879.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως, ἀναγινώσκεται ὡς ἐξῆς :

ἄλληλογραφία.

Ἐπιστολή, τοῦ ἐν Περιστάσει ἀναγνωστηρίου, ἀπὸ 5 Νοεμβρίου, εὐχαριστοῦντος τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ διδασκάλου καὶ αἰτουμένου τὴν διὰ τοῦ κ. Ζαχαριάδου ἀποστολὴν τῆς σειρᾶς τοῦ περιοδικοῦ.

Τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς, ἀπὸ 10 Νοεμβρίου, προτεινούσης τὴν προσθήκην εἰς αὐτὴν δύο ἔτι μελῶν, τῶν κ.κ. Εὐθυβούλη καὶ Σαρακιώτου.

Τῆς Φιλεκαπαιδευτικῆς ἀδελφότητος τῶν Κιανῶν, ἀπὸ 10 Νοεμβρίου, δηλοῦσης τὴν παραλαβὴν τῆς ἀποσταλείσης αὐτῇ ὁμολογίας τῆς ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ συνιστάσης αἰτησὶν τῆς κοινότητος Ἄρμουτλῆ.

Τῆς κοινότητος Ἄρμουτλῆ, ἀπὸ 1 Νοεμβρίου, ἐξαιτουμένης τὴν χορηγίαν τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Ζαφειροπούλου ἐκδοθέντων γεωγρ. χαρτῶν καὶ τινῶν διδακτικῶν βιβλίων.

Ὁ Σύλλογος ἀποδεχθεὶς τὴν αἴτησιν τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς ψηφίζει τὰ προταθέντα μέλη.

Εἶτα ἀγγέλλονται αἱ ἐξῆς

προσφοραί.

Φυλλάδιον ἀρχιτεκτονικῶν μελετῶν περιέχον σχεδιογραφήματα Βυζαντινῶν ἐκκλησιῶν, ὑπὸ Στογιαννοπούλου.

Ἐκφράζονται αὐτῷ αἱ τοῦ Συλλόγου εὐχαριστίαι.

Ἀγγέλλονται δὲ τὸ πρῶτον τακτικὰ μέλη οἱ κ.κ. Φώτιος Σκλάβος, φαρμακοποιός, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Ι. Πανᾶ, Χρ. Χατζηχρήστου καὶ Εὐθυβούλη, Ν. Ζ. Καλθοκορέσης, λογιστής, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Ι. Βουτυρᾶ, Βαφειάδου καὶ Ι. Βρετοῦ, Παναγιώτης Ἐμμανουήλ, ἔμπορος, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Α. Πασπάτη, Κοκῶνη καὶ Πρωτοῦ, καὶ Παναγιώτης Μποτζάνης, ἔμπορος, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Ὁδ. Ἰαλέμου, Εὐθυβούλη καὶ Α. Μαλιζάκα.

Ἀκολούθως ὁ κ. πρόεδρος λέγει ὅτι κατὰ τὴν ἐσπέραν ταύτην μὴ ὑπάρχοντος ἀνα-

γνώσματος, ὁ Σύλλογος σκεφθήσεται περὶ οἰκονομικῶν ζητημάτων. Καὶ πρῶτον ἐρωτᾷ τὸν Σύλλογον ἂν πρέπη τὸ προεδρεῖον νὰ ἐξακολουθήσῃ δίδον εἰς τοὺς αἰτοῦντας τὰς ἐδρας αὐτοῦ, αἵτινες καὶ φθείρονται καὶ πολλάκις ἐπιστρέφονται ἐλλειπείς, ὅπερ μετ' οὐ πολὺ θ' ἀναγκάσῃ τὸν Σύλλογον ν' ἀγοράσῃ νέας ἐδρας· τοῦτο δὲ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. προέδρου θὰ φέρῃ εἰς στενοχωρίαν τὸν Σύλλογον κατεχόμενον ὑπὸ πολλῶν ἀναγκῶν.

Ὁ κ. Ἰαλέμος ἀντικρούων τὸν κ. πρόεδρον λέγει ὅτι ὁ Σύλλογος πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν φιλοδωρίαν αὐτοῦ· διότι τὰς ἐδρας ταύτας ὀφείλει εἰς γενναιοδωρίαν τῶν ὁμογενῶν, οἵτινες καὶ πάλιν ἐν ἀνάγκῃ θὰ φανῶσι γενναῖοι ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου δωρηταί. Ἡ γνώμη δ' αὐτῆ τοῦ κ. Ἰαλέμου γίνεται ἀποδεκτὴ.

Εἶτα ὁ κ. πρόεδρος παρατηρεῖ ὅτι ἐπειδὴ πολλὰ σωματεῖα συνεδριάζουσιν ἐν τῷ καταστήματι τοῦ Συλλόγου, ὅστις ἔνεκα τούτου ὑφίσταται ἐκτάκτους δαπάνας πρὸς φωτισμὸν καὶ θέρμανσιν, δίκαιον θὰ ἦτο ν' ἀπαιτηθῆ παρὰ τῶν σωματείων τούτων χρηματικὴ τις ἀποζημίωσις πρὸς τὸν Σύλλογον ἀνάλογος πρὸς τὰς δαπάνας καὶ μικρὰ τις δωρεὰ ὑπὲρ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Συλλόγου ἀναγκαζομένων νὰ ἐκτελῶσιν ἐργασίας ξένας πρὸς τὰς τοῦ Συλλόγου.

Ὁ κ. Ὁ. Ἰαλέμος πρὸς ταῦτα λέγει ὅτι ὁ Σύλλογος δὲν πρέπει· οὐδὲ λόγον νὰ κάμῃ περὶ τόσον μικρῶν δαπανῶν, καὶ ὅτι ἂν ποτε ὁ Σύλλογος εὐρεθῆ εἰς οἰκονομικὰς στενοχωρίας πρέπει ν' ἀπευθυνθῆ πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς.

Γενομένης δεκτῆς καὶ τῆς γνώμης ταύτης τοῦ κ. Ἰαλέμου, ὁ κ. πρόεδρος προτείνει ὅπως ὁ Σύλλογος λάβῃ ὀριστικὴν ἀπόφασιν περὶ τῶν καθυστερουσῶν συνδρομῶν, καὶ ὅτι πρέπει ἢ νὰ ἐκτελεσθῆ τὸ ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ τὸ ἀποκλείον τὰ μὴ πληρώσαντα τὴν συνδρομὴν αὐτῶν μέλη, ἢ νὰ δοθῆ εἰς τὸ προεδρεῖον ἑτέρα ἀπόφασις, καθ' ἣν νὰ ἐνεργήσῃ.

Ὁ κ. Ἰαλέμος λέγει ὅτι ὁ Σύλλογος πρέπει ν' ἀποδεχθῆ μίαν ἐκ τῶν ἐξῆς γνώμῶν: ἢ νὰ θεωρηθῶσι τὰ μέχρι τοῦδε καθυστεροῦντα ὡς ἐσβεσμένα, ἢ νὰ μὴ ζητηθῶσιν ἔνεκα τῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν, ὑφ' ὧν κατέχεται ἡ πόλις ἡμῶν.

Ὁ δὲ κ. Καραθασάλης λέγει ὅτι, ἐπειδὴ ἐν τῇ παρουσίᾳ συνεδριᾶσει ὑπάρχουσιν ὀλίγα μέλη, πρὸς δὲ τούτοις δὲν ὑπάρχει γνώμη τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς, δεόν ν' ἀναβληθῆ ἡ συζήτησις τοῦ ζητήματος τούτου εἰς ἑτέραν συ-

νεδρίασιν, καθ' ἣν θέλει ὑπάρχει καὶ ἡ γνώμη τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ δὲ κ. **Ήάλειμος** λέγει ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἐπιτροπὴ οὐδέποτε ἔφθασεν ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ εἰς πρακτικὸν ἀποτέλεσμα, καὶ ὅτι ὁ Σύλλογος αὐτὸς δεῖν ν' ἀποφασίσῃ τί πρέπει νὰ γίνῃ. Δέχεται ὁμῶς τὴν γνώμην τοῦ προλαλήσαντος ὡς πρὸς τὴν ἀναβολὴν διὰ τὸν ὑπ' αὐτοῦ προταθέντα λόγον.

Γενομένης δὲ δεκτῆς τῆς περὶ ἀναβολῆς προτάσεως τοῦ κ. Καραβασίλη λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΟΓ'.

(Τακτικῆ).

Τῆ 19 Νοεμβρίου 1879.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναγνώσεται ὡς ἐξῆς ἡ

ἀλληλογραφία.

Ἐπιστολή, Ν. Ζαβιτσάνου δηλοῦντος ὅτι προσφέρει τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Συλλόγου τὰ ἑαυτοῦ συγγράμματα ἀποτελοῦντα τόμους ὀκτώ.

Τῆς κοινότητος Τόπ-Καπού, ἀπὸ 13 Νοεμβρίου, ἐπικαλουμένης τὴν ὕλικὴν τοῦ Συλλόγου ὑποστήριξιν πρὸς ἀποπεράτωσιν προσοδοφόρου διὰ τὴν σχολὴν αὐτῆς κτήματος, οὗ ἡ οἰκοδομὴ ἔλλειψει χρημάτων ἀνεστάλη.

Τῆς κοινότητος Βιτωλίων, ἀπὸ 8 Νοεμβρίου, ἐξαιτουμένης τὴν μεσολάβησιν καὶ συνεννόησιν τοῦ Συλλόγου μετὰ τοῦ οἰκουμεικοῦ πατριάρχου πρὸς ταχεῖαν ἐκδοσιν τῆς πρὸς Ἱδρυσιν Συλλόγου ἀπαιτουμένης κυβερνητικῆς ἀδείας.

Τῆς ἐφοροεπιτροπῆς τῆς νήσου Πριγκήπου, ἀπὸ 17 Νοεμβρίου, αἰτούσης παρὰ τοῦ Συλλόγου τὴν ἀποστολὴν καταλλήλου διὰ τὸ αὐτόθι παρθεναγωγεῖον διευθυντρίας ἐπὶ ἀντιμισθίᾳ λιρ. ὀθ. 8 κατὰ μῆνα.

Τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς, ἀπὸ 16 Νοεμβρίου, συνιστάσης τὴν περισύναξιν καὶ τὴν κατάθεσιν εἰς τὸ γραφεῖον αὐτῆς ἀπάντων τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος γενομένων ἀναγνωσμάτων πρὸς ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς.

Χριστοφόρου Νέζερ, ἀπὸ 19 Νοεμβρίου, ὑποβάλλοντος ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Συλλόγου τὸ ἀρτίως παρ' αὐτοῦ ἐκδοθὲν ἐγχειρίδιον περὶ Σωμασκάσις.

Ch. Delagrave, ἀπὸ 25 Νοεμβρίου, πληροφоруόντος καὶ αὐθις τὸν Σύλλογον ὅτι τὰ σταλέντα, καθὰ οὗτος λέγει, χρήματα δύο συνδρομῶν του εἰς τὴν Γεωγραφικὴν ἐπιθεώρησιν δὲν περιῆλθον εἰς χεῖράς του, οὔτε αἱ περὶ τούτων ἔρευναί του ἔφθασαν εἰς ἀποτέλεσμα.

Ὁ κ. **Ήάλειμος** παρατηρεῖ ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ κ. Delagrave ὅτι τὰ ὀφειλόμενα χρήματα ἀπεστάλησαν κατὰ τὴν προτέραν προεδρείαν ὑπὸ τοῦ κ. ταμίου διὰ συστημένης ἐπιστολῆς ἕνεκα τῆς σμικρότητος τοῦ ποσοῦ καὶ ὅτι πρέπει ν' ἀπωλίσθησαν καθ' ὁδόν, διὰ τὴν ἀπώλειαν δὲ ταύτην δὲν εὐθύνεται ὁ Σύλλογος.

Ὁ κ. **πρόεδρος** θεωρῶν τὴν αἰτιολογίαν τοῦ κ. Ήαλέμου ὡς ἀνίσχυρον ἐκφέρει γνώμην ὑπὲρ πληρωμῆς τῶν ὀφειλομένων τῷ κ. Delagrave.

Ὁ κ. **Καραβασίλης** λέγει ὅτι θὰ ὑπάρχῃ βεβαίως ἀπόδειξις παρὰ τῷ κ. ταμίᾳ τῆς ἀποσταλείσης συστημένης ἐπιστολῆς, διὰ τῆς ὁποίας δύναται ὁ Σύλλογος νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν παρ' ὧν δεῖ.

Ὁ κ. **πρόεδρος** λέγει ὅτι ἐνεργηθήσονται τὰ δέοντα.

Ἀκολούθως ἀγγέλλονται αἱ ἐξῆς

προσφοραί.

Φαρμακευτικὴ γημεία, ἥτοι περὶ ἀνοργάνων χημικῶν φαρμάκων, ὑπὸ Γ. Ν. Ζαβιτσάνου, ἐν Ἀθήναις, 1870. Τόμ. 1, εἰς 8^ο, σελ. 364. Δῶρον τοῦ συγγραφέως.

Αἱ ἐν τῷ φαρμακευτικῷ φροντιστηρίῳ τοῦ πανεπιστημίου πρακτικαὶ ἀσκήσεις. Περιγραφή τῶν ἀσκήσεων τοῦ β' καὶ γ' ἔτους, ὑπὸ Γ. Ν. Ζαβιτσάνου. Ἐν Ἀθήναις, 1875—78. Τόμος Β' καὶ Γ' εἰς 8^ο, σελ. 216 ἑκάτερος. Δῶρον τοῦ συγγραφέως.

Συνταγολογία, ἥτοι περὶ τῆς κατ' ἐπιστήμην ἀναγραφῆς καὶ ἐκτελέσεως τῶν συνταγῶν, ὑπὸ Γ. Ν. Ζαβιτσάνου. Ἐν Ἀθήναις, 1879. Τόμ. εἰς 8^ο, σελ. 248. Δῶρον τοῦ συγγραφέως.

Φαρμακευτικὸν δελτίον. Σύγγραμμα περιοδικὸν κατὰ μῆνα ἐκδιδόμενον ὑπὸ Γ. Ν. Ζαβιτσάνου, καθηγητοῦ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν. Ἀθῆναι, 1871—76. Τόμ. 4, ἥτοι Α' ἐκ σελ. 407, Β' ἐκ σελ. 399, Γ' ἐκ σελ. 394 καὶ Δ' ἐκ σελ. 400, εἰς 8^ο. Δῶρον τοῦ ἐκδότου.

Ἐγχειρίδιον διαιτητικῆς καὶ ἀνευ ὀργάνων σωμασκάσις, κατὰ τὴν νεωτέραν μέθοδον τοῦ Schreber, μετὰ τῶν ἀναγκαίων σχημάτων, ὑπὸ Χριστ. Νέζερ. Ἐν Κων/πόλει, 1879. Φυλλ. ἔν εἰς 8^ο, σελ. 64. Δῶρον τοῦ συγγραφέως.

Εἶτα ὁ κ. **Ὁδ. Ἰάλειμος** λέγει ὅτι ἐπειδὴ ὁ προεδρεύων τῆς εκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς ἀντιπρόεδρος τοῦ Συλλόγου δὲν προσῆλθεν, ἐκ τῆς ἀπουσίας δ' αὐτοῦ δὲν συνεδρίασεν ἡ ἐπιτροπή, διὰ τοῦτο ἵνα μὴ παραμελῶνται τὰ τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης καθήκοντα, καλὸν θὰ ᾖ νὰ προεδρεύῃ τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ὁ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου.

Ὁ κ. **πρόεδρος** λέγει ὅτι τὸ προεδρεῖον παρεκκλίσε τοὺς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀναγνώσαντας ἀναγνώσματα νὰ καταθέσῃσι τὰ χειρόγραφα εἰς τὸν Σύλλογον καὶ ὅτι τινὰ τούτων κατετέθησαν ἤδη.

Ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον καὶ ψηφισθέντες κατὰ τὰ νενομισμένα γίνονται παμψηφεί δεκτοὶ τακτικὰ μέλη τοῦ Συλλόγου οἱ κ. κ. **Φώτιος Σκλάβος, Νικόλαος Ζ. Καλβοκορέσης, Παναγιώτης Ἐμμανουήλ** καὶ **Παναγιώτης Μποτζάνης**.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. **Σ. Ἀριστάρχης** ἀναγινώσκει *κατάλογον* τῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων φυσικοϊστορικῶν, φυσικῶν, ἰατρικῶν, μαθηματικῶν καὶ νομικῶν συγγραμμάτων (Ἴδε ἔμπροσθεν σελ. 103).

Μετὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ ἀναγνώσματος ὁ κ. **Ἡρ. Βασιάδης** ποιεῖται τὰς ἐξῆς παρατηρήσεις.

Ὁ κ. **Ἀριστάρχης**, λέγει, δὲν ἠκολούθησε τὴν ἱστορικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐπιστημῶν ἐν Ἑλλάδι, διὸ καὶ ὑπέπεσεν εἰς σύγχυσίν τινα ἀποδοῦς τοῖς Πυθαγορείοις ὅ,τι πρὸ αὐτῶν εἶπον οἱ φιλόσοφοι τῆς Ἰωνικῆς σχολῆς, καὶ μάλιστα ὁ Ἀναξίμανδρος, οὗ αἱ περὶ γενέσεως ζῶων θεωρίαι ἔχουσιν ὁμοιότητα πρὸς τὰς τοῦ Lamarque καὶ Darwin. Περὶ τούτων ἐπραγματεύθημεν, λέγει, ἄλλοτε καὶ περίληψις τῆς πραγματείας κατεχωρίσθη ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου. Καὶ περὶ τοῦ Γοργίου δὲ καὶ Προδίκου ὅ,τι λέγει ὁ κ. Ἀριστάρχης δὲν εἶναι ὀρθόν, διότι οὗτοι ἦσαν σοφισταὶ μᾶλλον ἢ φιλόσοφοι φυσιολογοῦντες. Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης εἶναι ἐξοχος τῆς φυσικῆς ἱστορίας γνώστης, οὐχὶ διότι περιέγραψεν ὀλίγα ζῶα, ἀλλὰ διότι ἐπ' αὐτῶν στηριζόμενος ἀνεκάλυψε νόμους εὐθὺ φέροντας πρὸς τὴν συγκριτικὴν ἀνατομίαν καὶ φυσιολογίαν. Περὶ τῶν ζωολογικῶν γνώσεων καὶ θεωριῶν τοῦ Ἀριστοτέλους ἐγράφησαν ὅλα βιβλία. Τελευτῶν ὁ κ. Βασιάδης ποιεῖται καὶ τὴν ἐξῆς παρατήρησιν, ὅτι ὁ κ. Ἀριστάρχης ἀπὸ Ἀριστοτέλους ἐπήδησεν εἰς Γαλήνην, παραδραμῶν τὴν ἀνατομικὴν σχολὴν Ἀλεξανδρείας, ἥτις ἔσχεν ἀρχηγούς τὸν Πρα-

ξαγόραν καὶ Ἐρασίστρατον καὶ Ἀρύφιλον. Μεθ' ἃ λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΟΔ'

(Τακτικῆ).

Τῆ 26 Νοεμβρίου 1879.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. **Α. ΠΑΣΠΑΤΗ**.

Ἀναγνωσθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως, ὁ κ. **Γ'. Δημητριάδης** παρατηρεῖ ὅτι τὸ ἀνάγνωσμα τοῦ κ. Ἀριστάρχου δὲν ἐπραγματεύετο μόνον περὶ τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων τῆς ἀπὸ τῆς ἀλώσεως ἐποχῆς ἀλλὰ καὶ πρότερον.

Ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν ἀναγινώσκειται ὡς ἐξῆς ἡ

ἀλληλογραφία.

Ἐπιστολή, τῆς ἐν Κων/πόλει φαρμακευτικῆς Ἐταιρίας, ἀπὸ 25 Νοεμβρίου, ἀγγελλούσης τὴν ἰδρυσιν καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῆς καὶ ἀποστελλούσης τὰ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντα 4 φυλλάδια τῆς ἐφημερίδος αὐτῆς.

Τῆς **Α. Π.** τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ἀπὸ 15 Νοεμβρίου, συνιστάντος τῷ Συλλόγῳ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑλικῆς ὑποστηρίξεως τῆς ἐν Λιτοχωρίῳ Φιλεκαπαιδευτικῆς ἀδελφότητος Προόδου.

Τοῦ ἰδίου ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν, συνιστάντος ἐπίσης, αἰτήσῃ τοῦ μητροπολίτου Στρωμνίτισης, τὴν ἀνάγκην τῆς, δι' ἀναλόγου τινὸς ποσοῦ, χρηματικῆς ὑποστηρίξεως τῶν αὐτῶν σχολείων.

Στ. Ἀριστάρχου, προέδρου τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς, δι' ἧς παρακαλεῖ τὸν Σύλλογον ν' ἀπευθύνῃ ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς σχολάρχας τῶν ἐνταῦθα σχολῶν, τὸν ἐπίτροπον τοῦ Ἀγ. Γάφου, καὶ τοὺς κκ. Ἀντώνιον Ψυχάρην καὶ Κ. Καραθεοδωρῆ μετὰ παρακλήσεως ὅπως ἀποστείλωσι πρὸς τὸν Σύλλογον κατάλογον τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις σωζομένων ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων συγγεγραμμένων παρ' Ἑλλήνων ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι τοῦδε.

Εἶτα ἀγγέλλονται αἱ ἐξῆς

προσφοραί.

Journal de la société de pharmacie de Constantinople, σύγγραμμα περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ὑπὸ τῶν κ.κ. **Seput, Photinos** καὶ **Ake-**

storides. Φυλλάδ. 4, 9^{ος} 'Ιουνίου, 9^{ος} 'Ιουλίου, 18^{ος} Αὐγούστου καὶ 6^{ος} 'Οκτωβρίου 1879. Δῶρον τῆς φαρμακευτικῆς Ἑταιρίας.

Μελέτη ἱστορικὴ καὶ φιλολογικὴ περὶ τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ἔθνους τῶν Ἀλβανῶν, ὑπὸ Παναγ. Δ. Κουπιτώρη. Ἐν Ἀθήναις, 1879. Ἐν Φυλλάδ. εἰς μ. 4^{ος} ἐκ σελ. 62. Δῶρον τοῦ συγγραφέως.

Περὶ τῆς παρ' Ἀλβανοῖς ἀντωνυμίας τοῦ τρίτου προσώπου κατὰ τὴν διὰ λέκτον τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀλβανῶν, μάλιστα τὴν τῶν Ὑδραίων. Διατριβὴ Παναγ. Δ. Κουπιτώρη. Ἀντίτυπα 2, δωρηθέντα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως.

Οἱ ἥρωες τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ Π. Π. Οἰκονόμου καὶ Βλασίου Σχορδέλη. Ἀθήναι, 1880. Ἐν Φυλλάδιον εἰς 8^{ος} ἐκ σελ. 72. Δῶρον τῶν συγγραφέων.

Ἀλφαριθμητικόν, ὑπὸ Π. Π. Οἰκονόμου καθηγητοῦ τῆς παιδαγωγίας καὶ διευθυντοῦ τοῦ προτύπου σχολείου ἐν τῷ διδασκαλείῳ Ἀθηνῶν. Ἐν Ἀθήναις, 1879. Ἐν Φυλλάδ. εἰς 16^{ος} ἐκ σελ. 72. Δῶρον τοῦ συγγραφέως.

Ἐσπέρα ἐθνικῶν ποιήσεων, συλλογὴ ἐνέκτῃ, ὑπὸ Π. Π. Συνοδινού. Ἀθήναι, 1876. Εἰς τομ. εἰς 16^{ος} ἐκ σελ. 224. Δῶρον τοῦ συγγραφέως.

Ἀγγελία τῆς παγκοσμίου συγκριτικῆς φιλολογίας, ὑπὸ Παναγ. Π. Κουπιτώρη.

Πρὸς ἅπαντας τοὺς δωρητὰς ὁ Σύλλογος ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ.

Ἀκολουθῶς ὁ κ. **πρόεδρος** λέγει ὅτι συνεπέα τῆς αἰτήσεως τῆς κοινότητος Ἀρμουτλή πρὸς ἀποστολὴν αὐτῇ τῶν γεωγραφικῶν πινάκων, τῶν δαπάνη τοῦ κ. Ζαφειροπούλου τυπωθέντων, ἐπέστειλε πρὸς τὸν κ. Ζαφειρόπουλον ἐξαιτούμενος ὑπὲρ τῆς κοινότητος τοὺς πίνακας, ἀλλ' οὗτος ἀπεκρίθη ὅτι αὐτὸς μὲν οὐκ ἔχει, ὑπάρχουσι δὲ παρὰ τῷ Ὀρθοκλή Συλλόγῳ, παρ' οὗ ληφθέντες ἀποσταλῆσονται πρὸς τὴν αἰτήσασαν αὐτοὺς κοινότητα.

Εἶτα ὁ κ. **πρόεδρος**, παραχωρήσας τὴν ἴδραν αὐτοῦ τῷ κ. Σαλτέλῃ, ἀναγινώσκει τὴν συνέχειαν τῆς περὶ ἀλώσεως τῆς Κων/πόλεως πραγματείας αὐτοῦ.

Ὁ κ. **Πασπάτης**, περιγράφων τὴν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Κ/πόλεως χώραν λέγει ὅτι ἄνευ τῆς μελέτης ταύτης ἡ ἱστορία τῆς πολιορκίας καὶ ἀλώσεως εἶναι μελέτη δυσνόητος. Μνημονεύει τοὺς ἀνεγείραντας τὰ χερσαία τείχη Κωνσταντῖνον, Θεοδόσιον καὶ Ἰράκλειον. Ἀναφέρει γνῶμας τινὰς τοῦ κ. Δεθιέρου περὶ τῶν ὀνομάτων τινῶν πυλῶν τῶν χερσαίων τειχῶν. Μετὰ σύντομον δὲ περιγραφὴν τῶν νῦν ἰσταμένων τειχῶν

ὁ κ. Πασπάτης λαλεῖ περὶ τῆς ἐντέχνου πληρώσεως τῆς τάφρου δι' ὑδραγωγείων ὑπογείων. Λέγει ὅτι μέσον τῆς πύλης τοῦ Ἁγίου Ῥωμανοῦ καὶ Ἀδριανουπόλεως εἶναι λαγκὰς βαθεῖα, καλουμένη τοῦ Λύκου, καὶ ἐδῶ ἕνεκα τῆς ἀνύδρου τάφρου ἐπολιορκήθη καὶ ἐάλω ἡ Κ/πολις. Σαφηνίζει τὸ ὄνομα τῆς καλουμένης τὸ πάλαι Καρσίας πύλης, νῦν δὲ Ἐγρί-Καπή. Καταδείκνυσι μετὰ ταῦτα τὴν πύλην Κερκόπορταν κεκλιμένην πλησίον τοῦ Ἐκροῦρ σεράϊ. Μετὰ ταῦτα ἱστορεῖ τὴν ἀρχαίαν τῶν Βυζαντινῶν γέφυραν καὶ πάντα τὰ περὶ ἀλώσεως γραφέντα ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν. Περιγράφει ἐν ὀλίγοις τὴν θέσιν τοῦ Γαλατᾶ, τὰ πλούτη τῶν ἐκεῖ ἐμπορευομένων Γενουησίων καὶ τῶν ἀντικρῶ κατοικοῦντων Βενετῶν τῶν μετὰ τῶν Ἑλλήνων συμπολεμησάντων πρὸς τοὺς Ὀθωμανοὺς. Μετὰ τὰ ἀναγνώσματα ταῦτα ὁ κ. Πασπάτης θέλει ἐξιστορήσει τὴν πολιορκίαν καὶ ἄλωσιν τῆς Κων/πόλεως.

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἀναγνώσματος ὁ κ. **Γ. Δημητριάδης** παρατηρεῖ ὅτι τὸ σχέδιον τῶν τειχῶν, τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Πασπάτη ληφθὲν ἐν χρήσει, οὐκ ἔστι τὸ ὑπὸ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς καταρτισθὲν, ὅπερ ἔχον μῆκος πλεόν τῶν 8 μέτρων, ἐδύνατο κάλλιον νὰ χρησιμεύσῃ ἐν τῷ παρόντι ἀναγνώσματι, ὡς παριστάνον τὴν ἄποψιν τῶν τειχῶν Κων/πόλεως καὶ τὴν τοπογραφίαν αὐτῶν, καὶ ὅτι ἐξωδεδύθησαν ἑκατὸν πεντήκοντα λίραι διὰ τὸν ζωγράφον μόνον τὸν ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ κ. Καραθεοδωρῆ ἐργασθέντα.

Ὁ κ. **Πασπάτης** ἀποκρινόμενος πρὸς ταῦτα λέγει ὅτι τὸ σχέδιον τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Δημητριάδου μνημονευθὲν θέλει μεταχειρισθῆ ἀκολουθῶς, καθότι σήμερον ἦν ἀδύνατος ἡ ἐκθεσις αὐτοῦ δι' ἔλλειψιν χώρου.

Τοῦ κ. Σαλτέλη ἐκφράσαντος τὰς εὐχαριστίας τοῦ Συλλόγου πρὸς τὸν κ. Πασπάτην διὰ τε τὸ φιλόπονον αὐτοῦ καὶ τὴν ἠδύτητα, δι' ἧς κατακληεῖ τοὺς ἀκροατὰς του, διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΟΕ'.

(Τακτικῆ).

Τῆ 3 Δεκεμβρίου 1879.

Προδρεόντος τοῦ κ. **Α. ΠΑΣΠΑΤΗ**.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν

πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναγι-
νώσκεται ὡς ἑξῆς ἡ

ἄλληλογραφία.

Ἐπιστολή, τοῦ κ. J. Schroeder, ἀπὸ 12
Νοεμβρίου, προτείνοντος τῷ Συλλόγῳ κατ' αἴ-
τησιν τοῦ βασιλικοῦ ἐν Βερολίῳ Μουσείου τὴν
παραχώρησιν ἀναγλύφου λέοντος, εἰς τὴν κατο-
χὴν τοῦ Συλλόγου διατελοῦντος, ἐπὶ ἀνταλλαγῇ
ἀρχαίας τινὸς προτομῆς ἢ ἐκμαγείου τοῦ περι-
φήμου συμπλέγματος τοῦ Λασκόντος.

Τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐπίσχυσιν
τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν, ἀπὸ 3 Δεκεμβρίου, ἀγ-
γέλλοντος τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐπιτηρίδος αὐ-
τοῦ τοῦ 1878 πρὸς διανομὴν τοῖς ἐνταῦθα μέ-
λεσιν αὐτοῦ, κρατουμένων τῶν συμβησομένων
ἐξόδων ἐκ τῶν εἰς χεῖρας τοῦ ταμίου τοῦ Συλ-
λόγου ὑπαρχόντων τυχόν ἐξ εἰσπράξεων χρη-
μάτων, καὶ ζιτουμένου τὴν ἀποστολὴν σημειώ-
σεως τῶν πληρωθεισῶν συνδρομῶν καὶ τοῦ ἔτους
δι' ὃ ἐπληρώθησαν μετὰ καταλόγου τῶν ἐν ἐνε-
ργείᾳ μελῶν αὐτοῦ ἢ δωρητῶν, πρὸς διόρθωσιν
τοῦ ἐκτυπωθησομένου ὀνομαστικοῦ αὐτῶν κα-
ταλόγου.

Τῆς Σμιθσονείου Ἀκαδημίας, ἀπὸ 6 Νοεμ-
βρίου, εὐχαριστούσης ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ τῆς σει-
ρᾶς τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου.

A. Ψυχάκη, ἀπὸ 29 Νοεμβρίου, ἀποστέλ-
λοντος κατάλογον τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ του
εὑρισκομένων γεωγραφικῶν ἰδίως συγγραμμάτων
καὶ ἐκδηλοῦντος τὴν προθυμίαν αὐτοῦ πρὸς πα-
ραχώρησιν αὐτῶν τῇ ἐπιστημονικῇ ἐπιτροπῇ,
ἐν ἣ περιπτώσει ἤθελον ἐγκριθῆ ὡς δυνάμενα
νὰ χρησιμεύσωσι τῷ σκοπομένῳ ὑπ' αὐτῆς ἔργῳ.

Ὁ κ. Ἰάλεμος ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς
τοῦ κ. Schroeder λαβὼν τὸν λόγον παρατηρεῖ,
ὅτι οὐδὲν ἀρκεῖ ἐν τῇ προσκλήσει τῶν με-
λῶν, τῇ διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιευμένῃ,
ὅταν πρόκειται περὶ τὸσον σπουδαίου ζητήμα-
τος, νὰ λέγηται μόνον ὅτι πρόκειται νὰ συζη-
τηθῇ σπουδαῖον ζήτημα, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὀρί-
ζηται ἀκριβέστερον αὐτό.

Ὁ κ. Ἡρ. Βασιλάδης ζητεῖ τὴν ἀνα-
βολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ αἰτήματος τοῦ κ.
Schroeder εἰς ἕκτακτον συνεδρίασιν, διότι κατὰ
τὸ ἄρθρον 75 τοῦ κανονισμοῦ οὐδεμίαν ἐκποίη-
σιν τῶν τοῦ Συλλόγου γίνεται, ἂν μὴ πρότερον
γνωμοδοτήσῃ ἢ οἰκονομικῇ ἐπιτροπῇ καὶ ὠρι-
σμένως προαγγελθῇ ἐν ἐκτάκτῳ συνεδριάσει ὑπὸ
τοῦ προέδρου καὶ διὰ τῶν ἐφημερίδων ὑπὸ τοῦ
γεν. γραμματέως, καὶ ἀποφασίσῃ ὁ Σύλλογος.

Ὁ κ. Β. Σαρακιώτης θεωρεῖ οὐχὶ ἀ-

ναγκαίαν τὴν ἀναβολὴν προκειμένου περὶ ἀν-
ταλλαγῆς πράγματος μικρᾶς ἀξίας ἀντ' ἄλλου
ἀξίας μείζονος καὶ μέλλοντος νὰ κοσμήσῃ τὴν
αἴθουσαν τοῦ Συλλόγου.

Ὁ κ. Ἰάλεμος λέγει ὅτι ἀνταλλαγῇ
καὶ πώλησις εἶναι ταῦτο καὶ ὅτι πρέπει κατὰ
τὸ προρρηθὲν ἄρθρον ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις
εἰς ἕκτακτον συνεδρίασιν.

Ὁ κ. Σ. Μαυρογένης ἀπορεῖ πῶς ὁ κ.
Σαρακιώτης δὲν ἐνόησε τὸ ἄρθρον τοῦ κανονι-
σμοῦ καὶ δὲν ἀποφαίνεται καὶ αὐτὸς ὅτι πρέπει
ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις ἵνα τηρηθῶσιν αἱ
ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ ἀναφερόμεναι διατυπώσεις.

Ὁ κ. Γ. Δημητριάδης λέγει ὅτι τὸ
ῥηθὲν ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ οὐδὲν ἔφαρμό-
ζεται ἐπὶ τοῦ παρόντος ζητήματος· διότι δὲν
πρόκειται νὰ συζητηθῇ ἡ ἐκποίησης ἢ μὴ κτή-
ματος τοῦ Συλλόγου.

Ὁ κ. Schroeder δηλοῖ ὅτι δὲν ἐναν-
τιοῦται εἰς τὴν ἀναβολὴν.

Ὁ κ. Σαλτέλης συμφωνεῖ μετὰ τῶν
αἰτούντων τὴν ἀναβολὴν λέγων ὅτι ἐπειδὴ
πᾶσα ἐκποίησης καὶ ἀνταλλαγῇ εἶναι ἀπαλλο-
τρίωσις, ταύτην δ' ὁ κανονισμὸς ἐννοεῖ ἐν τῷ
μνημονευθέντι ἄρθρῳ, διὰ τοῦτο τὴν ἐπὶ τοῦ
προκειμένου αἰτήματος συζήτησιν ἀπαγορεύει ὁ
θεμελιώδης τοῦ Συλλόγου νόμος, ἂν μὴ γίνωσι
πρότερον αἱ ὀριζόμεναι διατυπώσεις.

Ὁ κ. Σαρακιώτης προέτεινε τότε ν' ἀ-
ναγνώσθῃ ἡ ἐπιστολή τοῦ κ. Schroeder, διότι,
λέγει, ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐπιστολῆς θὰ
πεισθῶσιν οἱ φρονούντες ἐναντία πρὸς αὐτὸν ὅτι
τὸ ἄρθρον 75 τοῦ κανονισμοῦ οὐδὲν ἔφαρμό-
ζεται ἐν τῇ παρούσῃ περιστάσει.

Ἀναγνώσει τῆς ἐπιστολῆς ὁ κ. Σα-
ρακιώτης λέγει ὅτι ἐπειδὴ ὁ κ. Schroeder
ζητεῖ ἀνταλλαγῇ τεμαχίου τινὸς ἀναγλύφου,
ἕπερ στερεῖται μεγάλης ἀξίας, διὰ τοῦτο ἡ συ-
ζήτησις δέον νὰ γείνη ἐν τῇ παρούσῃ συνε-
δριάσει.

Ὁ κ. Σαλτέλης ἐπιμένει εἰς τὴν τή-
ρησιν τοῦ κανονισμοῦ, καὶ ὅτι ἂν γείνη ἡ συζή-
τησις ἐν τῇ παρούσῃ συνεδριάσει καταστρέ-
φεται ὁ σεβασμὸς ὁ ὀφειλόμενος εἰς τὸν θεμε-
λιώδη νόμον.

Ὁ κ. Ἰάλεμος, λέγει, ὅτι πρόκειται
περὶ ἀποξενώσεως κτήματος καὶ ἡ συζήτησις
πρέπει ν' ἀναβληθῇ. Προσθέτει δὲ ὅτι τὸ περὶ
ἀναβολῆς ζήτημα δύναται νὰ λύσῃ τὸ προε-
δρεῖον ἰδίῳ δικαίωματι.

Ὁ δὲ κ. Δημητριάδης φρονεῖ ὅτι ἡ τοῦ
εἰρημένου ἄρθρου ἐφαρμογὴ ἐπὶ τοῦ παρόντος

δεν είναι ὀρθή, διότι πρόκειται νὰ ἐκφέρῃ γνώμην ὁ Σύλλογος οὐχὶ περὶ ἐκποιήσεως ἢ μὴ κτήματός τινος αὐτοῦ, ἀλλὰ περὶ ἐπιστολῆς σταλείσης πρὸς αὐτὸν παρ' ἐντίμου μέλους.

Ὁ κ. **Ἰ. Ἀριστοκλήης**, ἀσπαζόμενος τὴν περὶ ἀναβολῆς γνώμην, παρακαλεῖ τὸ προεδρεῖον ὅπως διακόψῃ τὴν συζήτησιν καὶ ἀποφασίσῃ αὐτὸ τὸ περὶ ἀναβολῆς ζήτημα.

Ὁ κ. **Ἡρ. Βασιάδης** λέγει ὅτι ὁ Σύλλογος θέλει περιπέσει εἰς ἀντίφασιν πρὸς ἑαυτὸν, ἰὰν καὶ μόνον συζητήσῃ τὴν αἴτησιν τοῦ κ. **P. Schroeder**· διότι τὸ προεδρεῖον τοῦ Συλλόγου τῶς προέτρεπε πολλάκις τὰς κοινότητας ὅπως φροντίζωσι περὶ τῆς συλλογῆς καὶ τηρήσεως τῶν ἀρχαιοτήτων, τῶν προγονικῶν τούτων θησαυρῶν. Πῶς λοιπὸν θέλει τολμήσει νῦν αὐτὸς ὁ Σύλλογος ἵνα ἐκποιήσῃ ἀρχαῖον ἀνάγλυφον εἰς τὴν κατοχὴν αὐτοῦ εὐρισκόμενον ;

Ὁ κ. **P. Schroeder** παρατηρεῖ ὅτι αὐτὸς οὐχὶ πώλησιν προτείνει, ἀλλ' ἀνταλλαγὴν, ὅσα γίνεται παρ' ἅπασιν τοῖς Μουσεῖοις τῆς Εὐρώπης, ὅταν πρόκειται μέρος τι ἐνὸς ὄλου ὑπάρχοντος εἰς τι Μουσεῖον νὰ παραχωρηθῇ εἰς ἕτερον.

Γενομένης δ' ἀποδεκτῆς τῆς ἀναβολῆς ὁ κ. **πρόεδρος** ἀγγέλλει ὅτι ἡ ἐπιστημονικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ Συλλόγου ἀπεφάσισε τὴν σύνταξιν καταλόγου τῶν ἐπιστημονικῶν βιβλίων, τῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι τοῦ νῦν ὑπὸ Ἑλλήνων γραφέντων, καὶ ὅτι συνεπῶς τὸ προεδρεῖον ἀπέστειλεν ἐπιστολὰς εἰς τὰς ἐνταῦθα σχολὰς, ὅπου ὑπάρχουσι βιβλιοθήκαι, ἵνα γνωρίσωσι τῷ Συλλόγῳ τὰ ἐν αὐταῖς ὑπάρχοντα τοιοῦτου εἶδους βιβλία.

Εἶτα ἀγγέλλονται αἱ ἐξῆς

προσφοραί·

Ἱστορικαὶ ἀναμνήσεις, ὑπὸ Νικολάου Δραγούμη. Ἐκδόσις δευτέρα. Ἐν Ἀθήναις, 1879. Τόμ. Α' καὶ Β'. εἰς μ. 8^ο, ἐκ σελ. 348 ὁ Α' τόμ. καὶ 371 ὁ Β'. Δῶρον τοῦ συγγραφέως.

Νικολάου Δραγούμη βιογραφικὸν σχεδίασμα ὑπὸ Τ. Φιλήμονος. Φυλλ. 1.

Ἀγγέλλεται τὸ πρῶτον, τακτικὸν μέλος, ὁ κ. Δημήτριος Κυμπρίτης, διδάκτωρ τὰ νομικὰ καὶ δικηγόρος ἐν Κων/πόλει, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Ἡρ. Βασιάδου, Ὁδ. Ἰαλέμου καὶ Χρ. Χατζηχρήστου.

Εἶτα ὁ κ. **Δ. Σταματιάδης** ἀναγινώσκει τὴν *Περὶ διαταρᾶσεως τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ τῆς θεωρίας τῶν στροβίλων* πραγματεῖαν αὐτοῦ. (Ἴδε ἔμπροσθεν σελ. 67).

(ἘΛΛΗΝ. ΦΙΛΟΛΟΓ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ. ΤΟΜΟΣ ΙΑ΄.)

Μετὰ τὸ πέρασ τοῦ ἀναγνώσματος ὁ κ. **πρόεδρος**, εὐχαριστήσας τῷ ἀγορεύσαντι, ζητεῖ πίστωσιν ἐκ 455 φρ. πρὸς ἀπότισιν τῶν ἐτησίων συνδρομῶν τῶν διὰ τὸ ἀναγνωστήριον καὶ τὰς ἐπιτροπὰς τοῦ Συλλόγου λαμβανομένων περιοδικῶν συγγραμμάτων.

Μετὰ τινὰ δ' ἐπὶ τούτου συζήτησιν ὁ Σύλλογος παρέχει τὴν αἰτουμένην πίστωσιν.

Ἀγγελίας δ' ἀκολουθῶς ὁ κ. **πρόεδρος** ὅτι ἡ βιβλιοθήκη εὐρίσκεται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ δημοσίου καθ' ἅπασαν τὴν ἡμέραν διαλύει τὴν συνεδρίασιν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΟΣ΄.

(Τακτικῆ).

Τῆ 10 Δεκεμβρίου 1879.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως

Ὁ κ. **Ἡρ. Βασιάδης** φρονεῖ ὅτι κάλιον ἤθελεν εἶσθαι νὰ ῥηθῇ ἀντὶ τοῦ ἀπὸ προεδρεῖον τοῦ Συλλόγου προέτρεπε κτλ.» ὁ Σύλλογος ἔστειλεν ἐγκυκλίους πρὸς τὰς διαφόρους τοῦ τουρκικοῦ κράτους κοινότητας, παρακινῶν αὐτὰς ἵνα φροντίζωσι περὶ τῆς συλλογῆς τῶν ἀρχαιοτήτων.

Ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν ἀναγινώσεται ὡς ἐξῆς ἡ

ἀλληλογραφία·

Ἐπιστολὴ, τῆς φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συλλόγου, ἀπὸ 4 Δεκεμβρίου, ἀγγελλούσης τὴν ἐκλογὴν προέδρου μὲν αὐτῆς τοῦ κ. Βασιάδου, γραμματέως δὲ τοῦ κ. Σαλτέλη καὶ ἐξαιτουμένης α) τὴν ἀποστολὴν αὐτῆ ἀπάσης τῆς ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Συλλόγου ὑπαρχούσης γλωσσικῆς ὕλης καὶ β) τὴν ἀποστολὴν ἐπιστολῆς τῷ ἐν Παρισίοις Γρ. Βερναρδάκη, ἀνατιθείσης αὐτῷ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Θουκυδίδου.

Φρ. Μαυρογορδάτου, ἀπὸ 5 Δεκεμβρίου, δηλοῦντος ὅτι ἐνεκα ἐπικειμένης ἀποδημίας του ἀδυνατεῖ νὰ λάβῃ μέρος ἐν τῇ οἰκονομικῇ ἐπιτροπῇ.

Ἀλβέρτου Ἀμποτ, ἀπὸ 6 Δεκεμβρίου, αἰτουντος τὴν ἐπιστροφὴν τῆς περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιθεωρήσεως ἀγγελίας του.

Τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, ἀπὸ 7 Δεκεμβρίου, δηλοῦντος, ὅτι ἡ τῆς βιβλιοθήκης τῆς Σχολῆς ἐπιστάσια ἐστὶν ἀναθεωρούμενη

τῷ ἀγίῳ Ἰμβρου καὶ ὅτι πρὸς αὐτὸν δέον ἔσται ἀποταθῆναι ὁ Σύλλογος διὰ τὸν ζητούμενον κατάλογον τῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι τοῦδε παρ' Ἑλλήνων συγγεγραμμένων διαφορῶν ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων.

Χρυσοστόμου Γεωργίου, ἀπὸ 9 Δεκεμβρίου, αἰτουμένου, ὅπως τῷ χορηγηθῆ παρὰ τοῦ Συλλόγου μικρὰ τις μνησιαία σύνταξις πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν σπουδῶν του ἐν τῇ Μ. Σχολῇ, ἐν ἣ τὸ εἶδη ἤδη διανύει ἔτος.

Ἀγγέλλεται τὸ δεύτερον καὶ γίνεται δεκτός, τακτικὸν μέλος, ὁ κ. Δημήτριος Κυμπρίτης, διδάκτωρ τὰ νομικὰ καὶ δικηγὸρος ἐνταῦθα.

Ἀγγέλλονται δὲ τὸ πρῶτον τακτικὰ τοῦ Συλλόγου μέλη οἱ κ. κ. Εὐστάθιος Ἰωαννίδης ἰατρός ἐνταῦθα, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Ἀριστ. Μαστοράκη, Ν. Λουτράρη καὶ Χατζηχρήστου καὶ Κωνστ. Ντούλας, καθηγητῆς, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Σαλτέλη, Λουτράρη καὶ Ν. Παρανίκας.

Εἶτα ὁ κ. Ν. Παρανίκας ἀναγινώσκει πραγματείαν τοῦ ἐν Σμύρῃ κ. Μ. Παρανίκας γυμνασιάρχου τῆς Εὐαγγελικῆς σχολῆς, ἐπιγραφομένην «Οἱ Ἕλληνες μετὰ τὴν ἀλωσιν τῆς Κ/πόλεως», ἀποσταλείσαν παρὰ τοῦ συγγραφέως.

Ὁ κ. Μ. Παρανίκας προεισαγωγικῶς βραχέα τινὰ παρατίθησιν περὶ τῆς διανοητικῆς καταστάσεως τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τῶν μυθικῶν χρόνων μέχρι τῆς τοῦ χριστιανισμοῦ ἐμφανίσεως, τοῦ τὴν ἀρχαίαν θρησκείαν ἀντικαταστήσαντος. Ἀναπτύσσει δὲ δι' ὀλίγων τὸν στενὸν σύνδεσμον, ὃς ἀνέκαθεν ὑπῆρξε μετὰ τῆς ἐθνότητος καὶ τῆς θρησκείας καὶ τὰ ἀποτελέσματα, ἅπερ αὕτη ἔσχεν ἐπὶ τὸν καθόλου τοῦ ἑλληνισμοῦ βίον, ἀποτελέσασα, ὡς λέγει, ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας εἰ μὴ οὐχὶ τὸ μόνον, ἀλλὰ γοῦν τὸ κυριώτατον, ἅμα δὲ καὶ ἰσχυρότατον τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐλαττήριον». Καίτοι δὲ κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους τὸ ἔθνος θρησκευτικὸν κατ' ἐξοχὴν ἐγένετο, οὐκ ἐπελάθετο ὁμως τῆς φύσεως καὶ καταγωγῆς αὐτοῦ, οὐδὲ τὰ γράμματα παρημέλησεν, ἀλλ' ὅπως οὖν τὴν ἀρχαίαν παιδείαν ἐκαλλιέργησε. Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Παρανίκας συντόμως πάλιν ἐξιστορεῖ τὰ πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἀλωσιν ἱστορικὰ συμβάντα καὶ κυρίως τὴν κατάστασιν τῶν χριστιανῶν ἀμέσως μετὰ τὸ σπουδαῖον τοῦτο γεγονός καὶ ἀκολούθως εἰσέρχεται εἰς τὰ τῶν πατριαρχείων καὶ τῶν φαναριωτῶν καὶ ἐξετάζει, πάντοτε διὰ βραχέων, τὴν ἀπέναντι τοῦ τε ἔθνους καὶ τῆς πολιτείας ὁσίαν αὐτῶν, προειπῶν τινὰ περὶ τῶν εἰς τὴν Ἑσπερίαν μεταβάλλοντων καὶ εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῶν ἑλλη-

νικῶν ἐν αὐτῇ γραμμάτων συντελεσάντων ἑλλήνων, ὡς καὶ περὶ τῶν χάριν σπουδῶν εἰς τὴν Δύσιν ἀπελθόντων καὶ ἀκολούθως εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν ἐπανελθόντων καὶ διὰ τῶν γνώσεων, ἃς ἐκτῆσαντο, ὑπὲρ τῆς διανοητικῆς προόδου τοῦ ἔθνους ἐργασθέντων. Ἐξαιρεῖ δὲ τὴν ἐπιρροὴν τῶν φαναριωτῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ τὰς ἐκδουλεύσεις ἃς παρέσχε τότε τῷ ἔθνει ἡ ἐκκλησία προστατεύουσα τὰ γράμματα. Εἶτα ἐξετάζει τὴν μετὰ τὴν ἀλωσιν τῆς Κων/πόλεως διανοητικὴν τοῦ ἔθνους κατάστασιν καὶ τὰ εἶδη τῆς φιλολογίας, ἅτινα τότε ἐκαλλιεργήθησαν μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς 10' ἑκατονταετηρίδος, οἷον τὰ εἶδη τῆς ποιήσεως καὶ τοὺς ποιητάς, τὰ εἶδη τοῦ πεζοῦ λόγου καὶ τοὺς συγγραφεῖς ἢ μεταφραστὰς, τὰς ἐπιστήμας καὶ τοὺς τότε ἀκμάσαντας ἐπιστήμονας κτλ. Τέλος δὲ διὰ μικροῦ κεφαλαίου, ἐξόχως συντόμου, ἀφηγείται τὰ ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς 10' μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς 10' ἑκατονταετηρίδος ἱστορικὰ γεγονότα.

Ἀκολούθως ὁ κ. πρόεδρος ἀγγέλλει ὅτι τὰ μαθήματα τοῦ Συλλόγου ἀρχοῦνται ἀπὸ τῆς προσεχοῦς Πέμπτης, ὅποτε ὁμιλήσει ὁ κ. Σαρακιώτης.

Διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΟΖ'.

(Τακτικῆ).

Τῇ 17 Δεκεμβρίου 1879.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναγινώσκειται ὡς ἑξῆς ἡ

ἄλληλογραφία.

Ἐπιστολή, P. Schroeder, ἀπὸ 15 Δεκεμβρίου, ἀποστέλλοντος τῷ Συλλόγῳ ἀντίτυπα τῆς παρὰ τῆς ἐν Βερολίνῳ ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας ἐκδοθείσης πραγματείας *Περὶ τῶν φανταστικῶν παραστάσεων τοῦ θανάτου παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι*, προσφερόμενον παρ' αὐτῆς τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Συλλόγου.

Τῆς ἐν Καβάλλᾳ Φιλομούσου ἀδελφότητος *Μακεδονίας*, ἀπὸ 2 Δεκεμβρίου, ἐξαιτουμένης ὅπως ἀποσταλῶσιν αὐτῇ τὰ περιοδικὰ τοῦ Συλλόγου πρὸς χρῆσιν τοῦ ἀναγνωστηρίου τῆς ἀρτιιδρυθείσης ἐν Καβάλλᾳ Λέσχης καὶ συνιστάσης αἵτησιν περὶ διδασκάλου, διὰ τὸ σχολεῖον τῆς

Παναγίας Θάσου, τῆς ἐν Θάσῳ ἀδελφότητος *Φοίνικος*.

Εἶτα ἀγγέλλονται αἱ ἐξῆς

προσφορᾶι.

Πρακτικὰ τῆς φιλεκαίδευτικῆς Ἑταιρίας τοῦ ἔτους 1878 καὶ ἔκθεσις τοῦ ἀποτελέσματος τῶν ἐνιαυσίων ἐξετάσεων, ὑπὸ Χ. Ν. Φιλαδελφείως, ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἀρσακείου τῆς 24 Ἰουνίου 1879. Ἀθῆναι, 1879. Ἐν φυλλάδιον εἰς 8". Δῶρον τῆς φιλεκαίδευτικῆς Ἑταιρίας.

Ἱστορικὴ ἔκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθῆναις ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς ἐν ἔτει 1837 μέχρι τοῦ 1879 τελευτῶντος, ὑπὸ Εὐθυμίου Καστόρχῃ. Ἀθῆναι, 1879. Ἐν φυλλάδιον εἰς 8". Δῶρον τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας.

Περὶ τῶν φανταστικῶν παραστάσεων τοῦ θανάτου παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν. Πραγματεία δημοσιευθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐν Βερολίῳ ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας. Ἐν φυλλάδιον.

Ἐλεγχος τοῦ ἐπιπλάστου παππικοῦ πρωτείου ὑπὸ Ἱερωνύμου Ἱερομονάχου. Ἐν Πάτραις, 1880. Ἐν φυλλάδιον εἰς 16" ἐκ σελ. 71, δωρηθὲν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως.

Ἠθικὸς κόσμος, ἐποποιία, ὑπὸ Ἰω. Μελισσηνοῦ. Φυλλ. 1. Δῶρον τοῦ πονήσαντος.

Εἶτα ἀναγινώσκειται ἐπιστολὴ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐν Χάλκῃ ἐλληνικῆς ἐμπορικῆς σχολῆς, κ. Κ. Ξανθοπούλου, ἀγγέλλοντος τὴν ἀποστολὴν καταλόγου τῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως παρ' ἑλλήνων συγγεγραμμένων περὶ ἐπιστημονικῶν ζητημάτων βιβλίων, τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς εἰρημένης σχολῆς ὑπαρχόντων.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. πρόεδρος ζητεῖ παρὰ τοῦ Συλλόγου ἄδειαν ὅπως πωλῆσῃ τινὰ τῶν διπλῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Συλλόγου βιβλίων, τὸ δὲ συλλεχθησόμενον ποσὸν μεταχειρισθῆ πρὸς πλήρωσιν ἀναγκῶν τῆς βιβλιοθήκης.

Ὁ κ. Σ. Σατραζάμης τὴν ὀρθότητα τῆς αἰτήσεως τοῦ κ. προέδρου ἀνομολογήσας προτείνει ὅπως δημοσιευθῆ ἀκριβὴς κατάλογος τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ὑπαρχόντων βιβλίων· συνάμα δ' ἀγγέλλει, ὅτι προσφέρει διδακτικὰ τινὰ βιβλία πρὸς ἀποστολὴν αὐτῶν εἰς τὰς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις κοινότητας.

Ὁ κ. πρόεδρος εὐχαριστεῖ τῷ κ. Σ. Σατραζάμῃ διὰ τὴν προσφορὰν. Ὡς πρὸς δὲ τὴν περὶ δημοσιεύσεως καταλόγου τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Συλλόγου συγγραμμάτων πρότασιν τοῦ λέγει ὅτι, ὡς δυσχεροῦς τοῦ ἔργου ὄντος, γε-

νήσεται πᾶν τὸ δυνατόν. Ἡ αἴτησις περὶ πωλήσεως τινῶν ἐκ τῶν διπλῶν τῆς βιβλιοθήκης βιβλίων γίνεταί δεκτὴ.

Εἶτα ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον καὶ ψηφισθέντες γίνονται δεκτοὶ παμψηφεῖ, τακτικὰ μέλη, οἱ κ. κ. Εὐστάθιος Ἰωαννίδης, ἱατρός ἐνταῦθα, καὶ Κωνσταντῖνος Ντούλας, καθηγητῆς.

Ἀκολούθως ὁ κ. Δ. Σταματιάδης πρῶτον μὲν ἀναγινώσκει τὸν ὑπ' αὐτοῦ συγγραφέντα κατ' ἐντολὴν τοῦ Συλλόγου βίον τοῦ Ἀλεξάνδρου Σχινᾶ, ἱατροῦ (ἴδε ἔμπροσθεν σελ. 7), εἶτα δὲ συνέχειαν τῆς πραγματείας αὐτοῦ *Περὶ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν διαταρᾶξεων* (ἴδε ἀνωτέρω σελ. 71).

Ὁ κ. πρόεδρος ἀγγέλλει ὅτι τὴν προσεχῆ Τετάρτην συγκροτηθῆσεται ἑκτακτος συνεδρίασις, πρὸς συζήτησιν τῆς αἰτήσεως τοῦ κ. Ρ. Schroeder περὶ τοῦ εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Συλλόγου ὑπάρχοντος περγαμηνοῦ ἀναγλύφου, τοῦ αἰτουμένου παρὰ τοῦ Μουσείου τοῦ Βερολίνου, καὶ περὶ τῶν καθυστερουσῶν συνδρομῶν, περὶ ὧν ἐλήφθη καὶ ἡ γνωμοδότησις τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις ὑποβληθῆσεται εἰς τὸν Σύλλογον. Ἀγγέλλει δὲ πρὸς τούτοις ὅτι τὴν προσεχῆ Δευτέραν ὡς καὶ τὴν ἀκόλουθον συνεδρίασις οὐ γενήσεται.

Διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΟΗ'.

(Ἐκτακτος).

Τῆς 19 Δεκεμβρίου 1879.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιψηφισθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναγινώσκειται ὡς ἐξῆς ἡ

ἀλληλογραφία.

Ἐπιστολὴ, τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συλλόγου, ἀπὸ 17 Δεκεμβρίου, ὑποβαλλούσης τὴν γνώμην αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν καθυστερουσῶν συνδρομῶν καὶ τῆς ἐπ' ἀνταλλαγῆ αἰτήσεως πρὸς παραχώρησιν τοῦ ἀναγλύφου τοῦ Λέοντος εἰς τὸ τοῦ Βερολίνου Μουσεῖον.

Σπ. Μαυρογένους, ἀπὸ 18 Δεκεμβρίου, ἀγγέλλοντος τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς βιογραφίας Κ. Καραθεοδωρῆ, ἱατροῦ, καὶ αἰτουμένου ὅπως ὀρισθῆ ἡμέρα πρὸς ἀνάγνωσιν αὐτῆς.

Τῆς ἐν Σμύρῃ ἐλληνικῆς Λέσχης Ὁμήρου, ἀπὸ 14 Δεκεμβρίου, γνωστοποιούσης τὴν ἀπὸ

Συλλόγου εἰς Λέσχην μετατροπὴν αὐτῆς καὶ αἰτουμένης τὴν διατήρησιν τῶν μετ' αὐτῆς ἀρχαίων σχέσεων τοῦ Συλλόγου. Ἐπισυνάπτει δὲ καὶ ἀντίτυπον τοῦ κανονισμοῦ αὐτῆς.

Εἶτα ἀγγέλλονται αἱ ἐξῆς

προσφοραί·

Ἑλληνικὴ γραμματικὴ διὰ τοὺς πρωτοπαίρους, ὑπὸ Α. Σακελλαρίου 1862. Ἀντίτυπα 55.

Στοιχειώδης Ἰερὰ Ἱστορία διὰ τοὺς ἀρχαίους, ὑπὸ Ν. Τ. 1862. Ἀντίτυπα 21.

Νέον Ἀναγνώσματάριον, ὑπὸ Α. Σακελλαρίου, 1863. Ἀντίτυπα 27.

Ἀλφαβητάριον τῆς Ῥωσικῆς γλώσσης, 1869. Ἀντίτυπα 13.

Συλλογὴ ἀριθμητικῶν προβλημάτων, ὑπὸ Α. Β. Δαμασκηνοῦ, 1872. Ἀντίτυπον 1. Ἄπαντα δωρηθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Σατραζάμη.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. πρόεδρος ἀγγέλλει τὸν θάνατον τοῦ Α. Mordtmann, μέλους τοῦ Συλλόγου, καὶ προτείνει ὅπως ὁ Σύλλογος ἐκλέξῃ ἀρμοδίον τι μέλος αὐτοῦ πρὸς σύνταξιν τῆς βιογραφίας τοῦ ἀποθανόντος, ὃς πολλὰς καὶ σπουδαίας ὑπηρεσίας παρέσχε τῷ Συλλόγῳ.

Τῇ τοῦ κ. **Ἡρ. Βασιλάδου** προτάσει ἐκλέγεται ὁ κ. Α. Πασπάτης, ὃς ἀρνείται μὲν κατ' ἀρχὰς ὅπως ἀποδεχθῆ τὴν ἀνατιθεμένην αὐτῷ ἐντολὴν ἀλλ' ἐπὶ τέλος ὑπέκει τῇ τοῦ Συλλόγου ἐπιμονῇ.

Εἶτα ἀγγέλλεται τὸ πρῶτον τακτικὸν τοῦ Συλλόγου μέλος, ὁ κ. Π. Ταμβακόπουλος, ταμίας τοῦ ἐνταῦθα ἑλληνικοῦ προξενείου, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Ἄλ. Πασπάτη, Ἡρ. Βασιλάδου καὶ Πανουριᾶ.

Ὁ κ. πρόεδρος λέγει ὅτι ὁ Σύλλογος συνῆλθεν ἐν τῇ παρουσίᾳ ἐκτάκτῳ σωμαδριάσει, ἰν' ἀποφασίσῃ περὶ δύο σπουδαιοτάτων ζητημάτων, ἧτοι περὶ τῆς αἰτήσεως, τῆς γενομένης διὰ τοῦ κ. Schroeder ἐκ μέρους τοῦ ἐν Βερολίῳ βασιλικοῦ Μουσείου, τοῦ περγαμηνοῦ ἀναγλύφου τοῦ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου κατεχομένου, καὶ περὶ τῶν καθυστερουσῶν συνδρομῶν, περὶ ὧν ὑπάρχει καὶ ἡ γνωμοδότησις τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ κ. P. Schroeder καὶ τῆς γνώμης τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς

ὁ κ. πρόεδρος λέγει ὅτι ὁ Σύλλογος δὶόν ὅπως σκεφθῆ πρῶτον περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ ἀναγλύφου καὶ εἶτα περὶ τῶν συνδρομῶν.

●. **Σαλτέλης.** Προτείνει ἀναβολὴν τῆς περὶ τοῦ ἀναγλύφου συζητήσεως ἵνα ζητηθῇ

ἡ γνώμη καὶ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς, ὡς οὕσης ἀρμοδίας ν' ἀποφανθῆ περὶ τῆς ἀξίας τοῦ αἰτουμένου ἀναγλύφου.

●. **Β. Σαρακιώτης.** Παραδέχεται μὲν ὡς ὀρθὴν τὴν πρότασιν τοῦ προλαλήσαντος, ἀλλὰ φρονεῖ ὅτι τοῦτο ἔδει γενέσθαι πρὸ τῆς παρουσίας τοῦ ζητήματος ἐνώπιον τοῦ Συλλόγου. Νῦν δὲ ἐπειδὴ ἡ αἰτία τοῦ Μουσείου ὅτε παρουσιάσθη εἰς τὸν Σύλλογον ἐθεωρήθη ὡς πρότασις ἐκποιήσεως, πᾶσα δὲ πρότασις τοιοῦτον ἔχουσα χαρακτῆρα ὑπάγεται εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἐπιτροπὴν, διὰ τοῦτο καὶ αὕτη εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἐπιτροπὴν παρεπέμφθη, καὶ ταύτης ἡ γνώμη ἐζητήθη. Τὴν γνώμην δ' αὐτῆς ὑπ' ὄψει ὁ Σύλλογος ἔχων δεῖον νὰ προβῆ εἰς τὸ ζήτημα. Τὴν ὑπὸ τῆς οἰκονομικῆς δ' ἐπιτροπῆς ἐξενεχθεῖσαν γνώμην ἀσπαζόμενος γνωματεύει ὅπως τὸ προεδρεῖον ἐκλέξῃ ἐκ τῶν πρὸς ἀνταλλαγὴν προτεινομένων.

●. **Ε. Στογιαννόπουλος.** Ὑποστηρίζει τὴν γνώμην τοῦ κ. Σαλτέλη λέγων ὅτι ἀνευ τῆς γνώμης τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς, τῆς ἱκανῆς νὰ κρίνῃ περὶ ἀρχαιολογήματος, ὁ Σύλλογος, ὡς μὴ δυνάμενος νὰ γνωρίζῃ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀναγλύφου, ἐνδέχεται νὰ λάβῃ ἀπόφασιν πλημμελεῖ.

●. **Μ. Βελλογιάννης.** Παρατηρεῖ ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἐπιτροπὴ οὐδόπως ἐννοεῖ νὰ ζητηθῇ ἐν ἐκ τῶν ὡς ἀντάλλαγμα τοῦ ἀναγλύφου προτεινομένων, ἀλλ' ἅπαντα, καὶ ἐπομένως ἅπαντα ταῦτα δεῖον ν' ἀντιπαραθήσῃ ὁ Σύλλογος πρὸς τὸ αἰτούμενον ἀνάγλυφον.

●. **Πρόεδρος.** Παρατηρεῖ ὅτι ὁ Σύλλογος ὀφείλει πρῶτον νὰ σκεφθῆ εἴπερ παραχωρητέον τὸ αἰτούμενον ἢ οὐ, καὶ ἔπειτα ἐν περιπτώσει ἀποφάσεως ὑπὲρ τῆς παραχωρήσεως, ἀντὶ τίνος παραχωρητέον. Δύναται δὲ ὁ Σύλλογος νὰ σκεφθῆ περὶ τούτων, ἐὰν ὁ κ. Σαλτέλης ἀποσύρῃ τὴν περὶ παραπομπῆς τοῦ ζητήματος εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐπιτροπὴν πρότασιν του.

●. **Σαλτέλης.** Ἀποσύρει τὴν πρότασιν αὐτοῦ.

●. **Ἡρ. Βασιλάδης.** Λέγει ὅτι ὁ Σύλλογος ὀφείλει σκεφθῆναι οὐχὶ περὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἀναγλύφου, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἀν συμβιβάζεται πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὸ ἠθικὸν συμφέρον αὐτοῦ νὰ ὑποκύβῃ εἰς ἠθικὴν πίεσιν καὶ νὰ παραχωρήσῃ τὸ αἰτούμενον ἀνθ' οἰουδήτινος. Κατ' αὐτὸν δέ, ὁ Σύλλογος ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ ὑποχωρήσῃ· διότι ἠθικὸν καὶ ἠθικὸν ἅμα συμφέρον ὑπαγορεύει εἰς αὐτὸν εὐστάθειαν. Ἐκ δὲ τῶν προτέρων τοῦ Συλλόγου πράξεων

καταφαίνεται ότι κατακρίνει πᾶσαν τῶν ἀρχαιοτήτων παραχώρησιν εἰς οἰονδήποτε, κρίνων αὐτὴν ὡς ἔλλειψιν σεβασμοῦ πρὸς τὰ ἀρχαία τῶν προγόνων μνημεῖα, σεβασμοῦ, ὃν πᾶς τις πρέπει νὰ ἔχῃ θέλων νὰ ἦ παρὰ τῶν ἄλλων σεβαστός.

Β. Σαρακιώτης. Φρονεῖ ὅτι ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ ἐν Βερολίῳ Μουσείου προτείνεται εἰς τὸν Σύλλογον ἀναλλαγὴ τις, οὗτος πρέπει νὰ ὠφελῆθῃ ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης καὶ ν' ἀποκτήσῃ ἄλλο τι μείζω ἀξίαν ἔχον τοῦ δοθησομένου, ἐπομένως ὑποστηρίζει τὴν κατ' ἀρχὴν ἀποδοχὴν τῆς αἰτήσεως.

Ι. Καραβασιλῆς. Παρατηρεῖ ὅτι ἐπειδὴ ἐμπόριον ἀρχαιοτήτων οὐχ ὑπάρχει, ἀλλὰ λαθρεμπόριον, τιμωρούμενον ὑπὸ τῆς νομοθεσίας τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν, διὰ τοῦτο πρὶν ἀποφασίσῃ τι περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὁ Σύλλογος ὀφείλει ἐξετάσαι τοὺς περὶ ἀρχαιοτήτων νόμους τοῦ κράτους, καὶ ἀκολουθῶνς ν' ἀποφασίσῃ αὐτὸς περὶ παραχωρήσεως ἢ μὴ.

Χρ. Χατζηχρήστου. Παραδέχεται ὡς ὀρθὰ τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Βασιάδου ῥηθέντα, ἀλλὰ, λέγει, ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ Σύλλογος εὗρίσκειται ἐν ἡ θέσει εὗρίσκετο ἢ ἐνώπιον τοῦ Σολομῶντος δικαζομένη μήτηρ, ἥτις ἀκούσασα τὴν ἀπόφασιν τοῦ βασιλέως, εἰπόντος νὰ διχοτομηθῇ τὸ τέκνον αὐτῆς καὶ νὰ δοθῇ εἰς ἑκάτεραν τῶν ἀντιποιοιμένων τὸ ἐν τῶν μερῶν, ἐξεφώνησε: νὰ δοθῇ ἀκέραιον τὸ βρέφος εἰς τὴν ἀντίπαλον αὐτῆς. Οὕτω λοιπὸν καὶ ὁ Σύλλογος ὀφείλει νὰ πράξῃ χάριν τῆς ἐπιστήμης. Ἐπειδὴ δὲν δύναται τὰ εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἐν Βερολίῳ Μουσείου μέλη τοῦ περγαμνηνοῦ ἀναγλύφου λαβεῖν, δεόν νὰ δωρησθῆται οὗτος τὸ εἰς αὐτὸν ἀνήκον εἰς τὸ εἰρημένον Μουσεῖον ἵνα μὴ μείνῃ κολοδὸν τὸ ὄλον.

Θ. Σαλτέλης. Τὴν ὑποχώρησιν προσβάλλουσαν τὴν τιμὴν τοῦ Συλλόγου θεωρῶν, φρονεῖ ὅτι τοῦτο γενήσεται κάκιστον παράδειγμα τοῖς βουλομένοις ἀπογομνῶσαι τὴν χώραν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων αὐτῆς μνημείων.

Ηρ. Βασιάδης. Ἐκφράζει ἐκπληξιν ἐπὶ τοῖς λόγοις τοῦ κ. Χατζηχρήστου, καθόσον, κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ, δεόν ὅπως δοθῶσιν ἅπασαι τῆς Ἑλλάδος αἱ ἀρχαιότητες, αἱ μὲν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, αἱ δὲ εἰς τὴν Γαλλίαν, ἄλλαι δ' εἰς ἄλλα τῶν τῆς Εὐρώπης Μουσειῶν, διότι ἅπαντα ἔχουσι μέλη ὄλου τινός, ἀπερ οὐδὲως βούλονται νὰ παραχωρήσωσιν εἰς τὴν μητέρα αὐτῶν, τὴν Ἑλλάδα. Λέγει δὲ πρὸς τοῦτους, ὅτι ἐάν ὁ Σύλλογος φανῇ ἐπὶ

τοῦ παρόντος ἐνδοτικὸς, ἢ Μικρὰ Ἀσία ἅπασα ἐντὸς ὀλίγου χρόνου γυμνωθήσεται τῶν ἀρχαιοτήτων.

Ὁδ. Ἰάλεμος. Παρατηρεῖ ὅτι ὁ κ. Χατζηχρήστου ὁρμάται ἐκ τῆς πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἀγάπης αὐτοῦ, ἀλλ' ὅτι ἐπὶ τῆς παρουσίας αἰτήσεως ὑπάρχει ἠθικὴ πίεσις, εἰς ἣν ὁ Σύλλογος δὲν πρέπει νὰ ὑποχωρήσῃ, διότι ὑπέκων προσβάλλει τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτοῦ, καὶ δεικνυσιν οὕτως ὅτι ἐν τῷ Ἑλληνι οὐχ ὑπάρχει συναίσθησις τῆς ἀξίας αὐτοῦ. Ἄνθρωπος δὲ, λέγει, μὴ γνωρίζων τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ἀνάξιός ἐστι τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ ὀνόματος ἀπογόστου τῶν Ἑλλήνων.

Χρ. Χατζηχρήστου. Λέγει ὅτι προτείνων τὴν παραχώρησιν τοῦ αἰτουμένου ἀναγλύφου ἤγετο ὑπὸ τῆς πεποιθήσεως ὅτι συμφέροι εἰς τὴν ἐπιστήμην ἵνα ἅπαντα τὰ μέλη ὄλου τινός εὗρίσκωνται ἐν τῷ αὐτῷ, ἵνα δύνηται ὁ ἐξετάζων αὐτὰ ν' ἀντιληφθῇ τοῦ ὄλου. Ἐὰν ὅμως, ἐπύγεται, ἐκ τῆς παραχωρήσεως δύναται νὰ προκύψῃ ἠθικὴ τις κατὰ τοῦ ἔθνους βλάβη, ἀποκρούει πᾶσαν ὑποχώρησιν.

Β. Σαρακιώτης. Οὐδεμίαν βλέπει βλάβην ἐκ τῆς παραχωρήσεως, ἐὰν ἀντὶ τοῦ παραχωρηθησομένου ὁ Σύλλογος λάβῃ ἕτερον τι ἀξίας μείζονος. Ἀποδεχόμενος δὲ, λέγει, ὁ Σύλλογος κατ' ἀρχὴν τὴν παραχώρησιν τοῦ αἰτουμένου ἀναγλύφου ὠφελείται διττῶς, καὶ τὸ Μουσεῖον τοῦ Βερολίῳ δὲν δυσχεραστεῖ, καὶ ἀντὶ τοῦ διδομένου καλλίτερον λαμβάνει.

Ὁδ. Ἰάλεμος. Ἐρωτᾷ ἂν δύνηται ὁ κ. Σαρακιώτης νὰ βεβαιώσῃ τὸν Σύλλογον ὅτι δοθήσεται ἔργον ἀνώτερον κατὰ τὴν ἀξίαν τοῦ ἐκχωρηθησομένου.

Σ. Σατραζάμης. Φρονεῖ ὅτι, ὑπαρχούσης ἐξωτερικῆς πίεσεως ὁ Σύλλογος δεόν νὰ ἀσπασθῇ τὴν γνώμην τοῦ κ. Σαρακιώτου, ἀποδεχόμενος τὴν αἴτησιν ἐπὶ ἀνταλλαγῇ καλλιτέρου.

Ηρ. Βασιάδης. Λέγει ὅτι ὁ Σύλλογος ἔθηκεν ἀρχὴν νὰ μὴ παραχωρῇ ἐπ' οὐδενὶ λόγφ τὰς ἀρχαιότητας, διότι ἐπίσθη ὅτι καὶ διαμαρτυρούμενος καὶ δυσχεραίνων αὐτὸς καὶ αἱ ἐν Τουρκίᾳ κοινότητες δὲν δύνανται νὰ παρακωλύσωσι τὴν ἀπ' αὐτῶν ἀπογύμνωσιν τῆς χώρας. Ὅθεν δεόν νὰ ἐπιμείνη ἀρνούμενος, ἵνα δείξῃ ὅτι αἰσθάνεται τὴν προσγινομένην εἰς τὸ ἔθνος ἀδικίαν ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως τῶν εἰς αὐτὸ ἀνηκουσῶν ἀρχαιοτήτων.

Ἀποφασισθέντος δὲ κατὰ πρότασιν τοῦ κ. Θ. Σαλτέλη ὅπως ἡ ψηφοφορία γένηται δι'

ονομαστικῆς κλήσεως ἀναγινώσκειται ὁ κατάλογος τῶν παρόντων μελῶν. Ἐπὶ 23 δὲ παρόντων δεκαεννέα ἐψήφισαν κατὰ τῆς παραχωρήσεως καὶ τέσσαρα ὑπὲρ αὐτῆς.

Οὕτω δὲ ἀπορριφθείσης τῆς αἰτήσεως τοῦ βερολινείου Μουσείου ὁ κ. **πρόεδρος** προσβάλλει τὸ τῶν καθυστερουσῶν συνδρομῶν ζήτημα.

Ἀναγινώσκειται ἡ ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἔκθεσις τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁδ. Ἰάλεμος. Θεωρεῖ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς προσβλητικὴν, ὡς διαιροῦσαν τὰ μέλη εἰς τάξεις· τὴν δὲ διαίρεισιν ταύτην ἄτοπον καὶ ἐναντίαν πρὸς τὸν κανονισμόν, ὅστις οὐδεμίαν μεταξὺ τῶν μελῶν παραδέχεται διάκρισιν.

Β. Σαρακιώτης. Συμφωνεῖ πρὸς τὸν κ. Ἰάλεμον ὡς πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς. Νομίζει δὲ καλὸν ν' ἀπαλειφθῶσι τὰ μέχρι τοῦδε καθυστεροῦντα, νὰ ἐφαρμοσθῶσι δὲ τοῦ λοιποῦ αἰ τοῦ κανονισμοῦ διατάξεις.

Ν. Παρνεκάς. Ἄδικον καὶ ἐξευτελιστικὸν ἡγείται τὸν περὶ διδασκάλων ὄρον τῆς ἐκθέσεως, ὑποχρεοῦντα αὐτοὺς εἰς τὴν κατὰ τριμηνίαν πληρωμὴν τοῦ τετάρτου τῆς συνδρομῆς αὐτῶν, ὡς θεωροῦντα αὐτοὺς ἀναξίους τῶν δικαίων, ἃ χαίρουσι τὰ λοιπὰ μέλη, ἅτινα πληρώνουσι πολλάκις τὴν συνδρομὴν αὐτῶν καὶ περὶ τὸ τέλος τοῦ ἔτους, καὶ ἀποσπῶντα αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ὅλου τῶν μελῶν καὶ εἰς ἰδίαν τάξιν τάσσοντα.

Μ. Βελλογιάννης. Ἐκφράζει τὴν λύπην αὐτοῦ ἐπὶ τῷ χαρακτηρισμῷ, ὃς ἐδόθη εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς, χαρακτηρηθεῖσαν ὡς προσβλητικὴν. Ἡ ἐπιτροπὴ, λέγει, ἀποφασίζουσα ταῦτα, οὐδ' ὅλως τοιοῦτον ἐσκόπει, ἀλλὰ μόνον νὰ παράσχη εὐκολίας εἰς τὰ ἐν τῇ οἰκονομικῇ δυσχερεῖα εὐρισκόμενα μέλη. Δὲν ἐθεώρησε δὲ δικαίαν τὴν ἀπᾶλειψιν τῶν χρεῶν, διότι πολλοὶ τῶν καθυστερούντων, ἔμποροι ὄντες καὶ κατὰ συνέπειαν εὐποροί, δύνανται νὰ πληρώσωσι καὶ ὀφείλουσι νὰ ἐκτελέσωσι τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν.

Ὁδ. Ἰάλεμος. Οὐδεὶς ἀποδεχθήσεται ν' ἀποτελέσῃ μέλος τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς, εἰάν ἡ τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς ἀπόφασις κυρωθῇ, διότι ἡ ἀπόφασις αὕτη θεωρεῖ τὰ μέλη τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς χρεωκόπα. Νομίζει δὲ καλὸν ὅπως τὸ ζήτημα περὶ τῶν καθυστερήσεων μένη ὡς ἔχει καὶ πάντοτε νὰ καταβάλληται φροντίς πρὸς ἀπότισιν αὐτῶν

κατὰ τὸ δυνατόν, διότι πάντοτε τὰ καθυστεροῦντα οὕτω συνελέγοντο.

Πρόεδρος. Παρατηρεῖ ὅτι τὰ καθυστεροῦντα εἰσὶ πολλά, καὶ οὐκ ὀλίγοι, οἵτινες ἀρνοῦνται ἐκ κακῆς θελήσεως ν' ἀποτίσωσι τὰ πρὸς τὸν Σύλλογον ὀφειλόμενα· ἐπομένως ἀνάγκη διορθώσεώς τινος.

Ἡρ. Βασιάδης. Ἀντικρούει ὡς ἀντικανονικὴν τὴν γνώμην τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς περὶ κατατάξεως τῶν τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς μελῶν εἰς τὰ ἐπίτιμα, διότι ἐπίτιμα τοῦ Συλλόγου μέλη κηρύττονται τὰ διαπρέποντα μὲν εἰς τινα κλάδον τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων, μὴ λαμβάνοντα δ' ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸν Σύλλογον. Περὶ δὲ τῶν καθυστερήσεων φρονεῖ ὅτι ἀνάγκη τὰ παρελθόντα ν' ἀφεθῶσι, νὰ ζητηθῇ δὲ παρὰ τῶν μελῶν ἡ τοῦ τρέχοντος ἔτους συνδρομὴ, καὶ κατὰ τῶν ἀρνούμενων νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ.

Γ. Δημητριάδης. Ζητεῖ τὴν αὐστηράν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου κατὰ τῶν παραβατῶν αὐτοῦ.

Μ. Βελλογιάννης. Παρατηρεῖ ὅτι κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς, ἐν ἣ ἐλήφθη ἡ προκειμένη αὐτῆς ἀπόφασις, παρευρίσκοντο οὐχὶ πολλὰ μέλη· ὡς ἐκ τούτου ἐνδέχεται νὰ μὴ ἐφωτίσθη ἀρκούντως αὕτη ἀποφασίσασα δὲ ἐζήτει τὴν πρόληψιν δυσαρῆστων ἐπεισοδίων, ὡς τὸ τοῦ κ. Μ. Νεγροπόντη, καὶ οὐθένα ἐσκόπει νὰ προσβάλλῃ.

Ἡρ. Βασιάδης. Λέγει ὅτι εἴπερ οὐκ εἶχε τοιοῦτον σκοπὸν ἡ οἰκονομικὴ ἐπιτροπὴ, ὅπως καὶ αὐτὸς παραδέχεται, ἄς ἀποσύρῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς.

Μ. Βελλογιάννης. Ἀποσύρει τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἡρ. Βασιάδης. Ἐρωτᾷ τὸν κ. πρόεδρον ποῖα ἀποκρίσις ἐδόθη εἰς τὴν παραίτησιν τοῦ κ. Μ. Νεγροπόντη, τὴν συνεπεία τοῦ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Καλλιθούρη ἐπεισοδίου προκληθεῖσαν. Νομίζει ὅτι ὁ Σύλλογος οὐδ' ὅλως ὀφείλει ν' ἀποδεχθῇ τὴν παραίτησιν τοῦ κ. Νεγροπόντη, διότι αὐτὸς ἐφάνη ὡφελιμώτατος εἰς τὸν Σύλλογον, πρῶτος αὐτὸς δὸς ἀφορμὴν εἰς τὸ ἐκπαιδευτικὸν αὐτοῦ τμήμα, παρασχῶν γενναίαν εἰς τὸν Σύλλογον δωρεὰν ἑκατὸν λιρῶν.

Πρόεδρος. Ἀπαντῶν λέγει ὅτι μετὰ τὸ δυσάρεστον συμβεβηκὸς ἤλθεν αὐτὸς πρὸς τὸν κ. Νεγροπόντην, πρὸς ὃν εἶπε τὰ δέοντα. Ὁ κ. Νεγροπόντης τότε ἐβεβαίωσεν αὐτὸν ὅτι ἐξακολουθεῖ ὢν μέλος τοῦ Συλλόγου, καὶ ἀνα-

μένει κατάλληλον περίστασιν ἵνα και πάλιν φανῆ πρὸς αὐτὸν ὠφέλιμος.

Β. Σαρακιώτης. Ζητεῖ ὅπως δοθῆ πέρας εἰς τὸ περὶ συνδρομῶν ζήτημα δι' ἀποφάσεώς τινος. Προτείνει δὲ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ 22 ἄρθρου τοῦ κανονισμοῦ ἢ νὰ χαρισθῶσιν ἅπαντα τὰ καθυστεροῦντα.

Θ. Σαλτέλης. Προτείνει τὴν ἐκλογὴν τριμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἥτις νὰ ἐξελέγξῃ τοὺς δυναμένους νὰ πληρώσωσι, καθ' ὧν νὰ ληφθῶσιν αὐστηρὰ μέτρα πρὸς ἀποφυγὴν δυσἀρέστων ἐπεισοδίων.

Ι. Καραβασίλης. Παρατηρεῖ ὅτι ὡς διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς οικονομικῆς ἐπιτροπῆς, οὕτω και διὰ τῆς γνώμης τοῦ κ. Σαλτέλη εἰσάγεται διαίρεσις εἰς τὰ μέλη. Προστίθῃσι δὲ ὅτι ὁ Σύλλογος δὲν πρέπει νὰ ἦ αὐστηρότερος τῶν νόμοθετῶν, ὅτινας πολλάκις χαρίζουσι εἰς ἐπαρχίας ἢ εἰς πόλεις ὀφειλομένους φόρους, ὅταν, ἐνεκα περιστάσεων τινῶν, δὲν δύνανται νὰ πληρώσωσιν αὐτούς. Ἡ πράξις δὲ αὕτη δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς ἀδικημα ἐκ μέρους τῶν ἐν τῷ μέλλοντι μὴ δυνασομένων νὰ πληρώσωσιν, ἐὰν κατ' αὐτῶν ἐφαρμοσθῆ ὁ νόμος.

Μ. Βελλογιάννης. Συμφωνεῖ πρὸς τὸν κ. Σαλτέλην, ἐπ' ἧν ὅτι ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν καθυστερούντων ἐξάγεται ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν ὀφειλετῶν δὲν πληρόνουσι ὄχι ἐξ ἀδυναμίας, ἀλλ' ἐκ δυστροπίας. Κατ' αὐτῶν δὲ δίκαιον θεωρεῖ νὰ ἐφαρμοσθῆ ὁ κανονισμός.

Γενομένης δὲ παμψηφεί δεκτῆς τῆς προτάσεως τοῦ κ. Θ. Σαλτέλη, ἐκλέγεται ἡ ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κ. κ. Θ. Σαλτέλη, Μ. Βελλογιάννη και Ν. Δράκου.

Ὁ κ. Ὄδ. Ἰάλειμος λέγει ὅτι ἡ συντακτικὴ ἐπιτροπὴ ἀδυνατεῖ νὰ ἐργασθῆ διότι δὲν ὑπάρχει κατατεθειμένη εἰς τὸ γραφεῖον αὐτῆς ἡ ἐκτυπωθησομένη ὕλη. Τότε δὲ μόνον δύναται ν' ἀρχίσῃ τὴν ἐργασίαν αὐτῆς, ἐὰν ἐπιτραπῆ νὰ μὴ τηρήσῃ τὴν χρονολογικὴν σειράν κατὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν ἀναγνωσμάτων.

Ὁ κ. πρόεδρος οὐδέμιαν βλάβην ἐκ τῆς μὴ τηρήσεως τῆς χρονολογικῆς κατατάξεως τῆς ὕλης διαβλέπων φρονεῖ ὅτι, ταύτης ἀδυνατου οὔσης, ἡ ἐπιτροπὴ δύναται νὰ προχωρήσῃ.

Λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΟΘ'.

(Τακτικῆ).

Τῆ 7 Ἰανουαρίου 1880.

Προεδρευόμενος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων και ἐπικυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναγινώσκειται ὡς ἐξῆς ἡ

ἄλληλογραφία.

Ἐπιστολῆ, τῆς κοινότητος Κασταμονῆς, ἀπὸ 12 Δεκεμβρίου, ἐπικαλουμένης τὴν ὕλικὴν τοῦ Συλλόγου ἀρωγὴν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἐκπαιδευτηρίων αὐτῆς, κινδυνευόντων νὰ διαλυθῶσιν ἐλλείψει πόρων.

Dr A. Mordtmann, ἀπὸ 4 Ἰανουαρίου, (ε.ν.), εὐχαριστοῦντος τῷ Συλλόγῳ δι' ἣν ἀπηύθυνεν αὐτῷ συλλυπητήριον ἐπιστολὴν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

Τῆς Ἑταιρίας τῶν μεσαιωνικῶν ἱερῶν, ἀπὸ 22 Νοεμβρίου, ἀγγελούσης τὴν σύστασιν και τὸν σκοπὸν αὐτῆς και ἐπικαλουμένης τὴν σύμπραξιν τοῦ Συλλόγου.

Τῆς ἐν Σεμάλτῳ Φιλεκπαιδευτικῆς ἀδελφότητος, ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου, ἐκτιθεῖσης τὴν κρίσιμον θέσιν τοῦ ἑλληνισμοῦ κατὰ τὸ ἐν Μακεδονίᾳ διαμέρισμα Ζίχνης, και ἰδίως ἐν Ἀλιστράτῃ, τὰς ἐκ τῶν ἐνόνητων ἐνεργείας, ἀλλὰ μὴν και ἀνάγκας αὐτῆς, και ἐπικαλουμένης τὴν πρόνοιαν και ἀρωγὴν τοῦ Συλλόγου διὰ τῆς ἀποστολῆς τοῦλάχιστον διδρακτικῶν τινῶν βιβλίων και γεωγραφικῶν πινάκων πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν τῇ ὑπ' αὐτῆς συσταθείσῃ δημοτικῇ σχολῇ φοιτῶντων ἀπόρων παιδῶν.

Τῆς κοινότητος Ἐρζιγγιάν, παρὰ τὸν Εὐφράτην, ἀπὸ 5 Δεκεμβρίου, ἐπικαλουμένης τὴν ἔμμεσον ἢ ἄμεσον ἀρωγὴν τοῦ Συλλόγου πρὸς σύστασιν και διατήρησιν μικροῦ τινος ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ γραμματοδιδασκαλείου, τὴν αὐτὴν δὲ ποιουμένης αἴτησιν και ἐκ μέρους τῆς κοινότητος τοῦ ἐν τῇ περιφερείᾳ Κιμάχ χωρίου Χοβοῦς, ἐνθα οἱ κάτοικοι τὴν ἀρμενικὴν λαλοῦσι γλῶσσαν. (Περὶ ταύτης ἴδε ἐκθεσιν I. Ζίφου, σελ. 92).

Στ. Ἀριστάρχου ἀπὸ 28 Δεκεμβρίου, ἐκφράζοντος τὴν λύπην αὐτοῦ ὡς μὴ δυναμένου ἀποστεῖλαι τὸ πέρυσιν γενομένον ἐν τῷ Συλλόγῳ ἀναγνωσμά του, ὅπως καταχωρισθῆ ἐν τῷ περιοδικῷ.

Γρηγορ. Βερναρδάκη, ἀπὸ 25 Δεκεμβρίου, δηλοποιούντος ὅτι εὐχαρίστως ἀναδέχεται τὴν ἐκδοσιν τοῦ Θουκυδίδου και ὅτι θέλει διακοινώσῃ και τῷ κ. Α. Dindorf ἐν Λειψίᾳ τὴν πρό-

θεσιν του Συλλόγου ὅπως ἀναθέσῃ αὐτῷ, ἀμ' αἰτήσαντι τοῦτο, τὴν ἐκδοσιν τοῦ Αἰσχύλου.

Ἀχιλλέως Καμπανέκη, ἀπὸ 29 Δεκεμβρίου, ὑποβάλλοντος εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Συλλόγου τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντας μετεωρολογικοὺς πίνακας μετὰ τῶν ἀναγκαίων σημειώσεων πρὸς χρῆσιν τῶν σχολείων, καὶ ἐξαιτουμένου τὴν προσήκουσαν αὐτοῦ σύστασιν ἐν περιπτώσει εὐνοϊκῆς κρίσεως καὶ ἐπιδοκιμασίας.

Π. Παπαδοπούλου, σχολάρχου ἐν Βραβλά, ἀπὸ 27 Δεκεμβρίου, δι' ἧς δηλοποιεῖ ὅτι συντάξας ἀλφαβατάριον ὑφ' οὗς διαλαμβάνει ὅρους τὸ πρόγραμμα τοῦ περὶ ἐκδόσεως διδακτικῶν βιβλίων Καραπανείου διαγωνισμῆτος ὑποβάλλει αὐτὸ εἰς τὴν κρίσιν τῆς ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς, ἐκτιθεὶς τὰς βάσεις καὶ τὰς ἀρχὰς ἐφ' ὧν τὴν σύνταξιν τοῦ ἐν λόγῳ ἔργου του στηρίζει.

Γ. Γρηγορά, ἀρχιμανδρίτου, διευθυντοῦ τῆς Θεολογικῆς σχολῆς, ἀπὸ 26 Δεκεμβρίου, ἀποστέλλοντος τὸν αἰτηθέντα κατάλογον τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς σχολῆς εὐρισκομένων ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων.

Φυλλάδιον ἀνωνύμου, ἀπὸ 26 Δεκεμβρίου, περιέχον γλωσσικὴν ὕλην καὶ ἐπιγραφόμενον *Μνημεια τῆς ἀπὸ τὸν Πόντον ἰδιωτικῆς*.

Φυλλάδιον Α. Αἰλιανοῦ περιέχον γλωσσικὴν ὕλην διὰ τὸ Ζωγράφειον διαγώνισμα συλλεγεῖσαν ἐν Ζαγορά.

Πέμπτον τεύχος νεοελληνικῶν ἀναλέκτων τῆς Ἡπειροῦ ὑπὸ Γ. Δ. Ζηκίδου ἑλληνοδιδασκάλου Γρεβενῶν, 1879.

Εἶτα ἀγγέλλεται τὸ δεύτερον καὶ γίνεται παμψηφεί δεκτὸς τακτικὸν μέλος ὁ κ. Π. Ταμπακόπουλος.

Ἀγγέλλεται δὲ τὸ πρῶτον τακτικὸν τοῦ Συλλόγου μέλος, ὁ κ. Σπυρίδων Περονάκης, ἱμφορος ἐν Βραβλά, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Α. Κοκκῶνη, Α. Πασπάτη καὶ Π. Σκυλίτζη.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ κ. **Σπ. Μαυρογένης** ἀναγινώσκει τὸν ὑπ' αὐτοῦ κατ' ἐντολὴν τοῦ Συλλόγου συγγραφέντα βίον τοῦ ἀοιδίμου ἱατροῦ Κ. Καραθεοδωσῆ (ἴδε ἀνωτέρω σελ. 3.)

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ὁ κ. **Στεφ. Καραθεοδωρῆ** ἐκφράζει εὐχαριστίας πρὸς τὸν Σύλλογον ἐπὶ ταῖς ψηφισθεῖσαις τῷ πατρὶ αὐτοῦ τιμαῖς. Παρακαλεῖ δὲ ὅπως ἐπιτραπῇ νὰ τυπωθῇ ἐν ἰδίῳ τεύχει ὁ ὑπὸ τοῦ κ. Μαυρογένους συγγραφείς καὶ ἀπαγγελθεὶς βίος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

Τῇ αἰτήσεως τοῦ κ. Σ. Καραθεοδωρῆ ὑπο-

στηριχθείσης ὑπὸ τοῦ κ. Σαλτέλη καὶ γεινομένης δεκτῆς διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΙ΄.

(Τακτικῆ).

Τῇ 14 Ἰανουαρίου 1880.

Προεδρευοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναγινώσκειται ὡς ἐξῆς ἡ

ἄλληλογραφία.

Ἐπιστολή, τῆς Α. Π. τοῦ ἀγ. Ἰμβροῦ κ. Νικηφόρου, ἀπὸ 8 Ἰανουαρίου, δι' ἧς δηλοποιεῖ ὅτι ἀποστέλλει εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Συλλόγου τὴν Δωδεκάβιβλον τοῦ Δοσιθέου καὶ ὅτι φροντίσας συνέταξε τὸν ζητούμενον διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ἐπιτροπὴν κατάλογον, ὃν καὶ παρέδωκε τῷ κ. Σ. Ἀριστάρχη.

Τοῦ ἐνταῦθα ἑλληνικοῦ Συλλόγου *Παρθενῶνος*, ἀπὸ 12 Ἰανουαρίου, ἐξαιτουμένου τὴν ἀδειαν ὅπως ποιῆται τὰς ἐβδομαδιαίας αὐτοῦ συνεδριάσεις ἐν τινι τῶν αἰθουσῶν τοῦ Συλλόγου.

Τῆς ἐν Καβάλλῃ Φιλομούσου ἀδελφότητος *Μακεδονίας*, ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου, ἐξαιτουμένης τὴν ἀποστολὴν ἀντιγράφου, πρὸς αὐτὴν ἐπιστολῆς τοῦ Συλλόγου, ἀπωλεσθείσης.

Εὐαγγέλου Χαριτωνίδου, ἀπὸ 14 Ἰανουαρίου, ὑποβάλλοντος εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Συλλόγου ὀδηγὸν καλλιγραφίας προωρισμένης πρὸς χρῆσιν τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ αἰτουμένου τὴν ὑποστήριξιν καὶ σύστασιν αὐτοῦ.

Εἶτα ἀγγέλλονται αἱ ἐξῆς

προσφοραί.

Περὶ ψυχῆς, Θεοῦ καὶ ἠθικοῦ νόμου διατριβαί, ὑπὸ Π. Βράβλα Ἀρμένη. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1879. Εἰς τόμος εἰς 8^ο ἐκ σελ. 193, δωρηθεὶς ὑπὸ τοῦ συγγραφέως.

Βυζαντιναὶ μελέται τοπογραφικαὶ καὶ ἱστορικαὶ μετὰ πλείστων εἰκόνων, ὑπὸ Ἄλ. Γ. Πασπάτη, ἱατροῦ. Ἐν Κων/πόλει, 1877. Εἰς τόμος εἰς μ. 8^ο δωρηθεὶς ὑπὸ τοῦ συγγραφέως.

Τὰ πάτρια τοῦ Κωδινού, χειρόγραφον ἐπὶ χάρτου προσφερόμενον ὑπὸ Π. Μαρσάν.

Κόσμου νεότης, τούτέστιν οἱ Θεοὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς ἡρωϊκῆς ἐποχῆς, ὑπὸ Γ. Ε. Γλάδ-

στωνος, μεταφρ. ὑπὸ Ἀνδρέου Μ. Ἰδρωμένου. Ἐν Κερκύρα, 1879. Εἰς τόμος εἰς μ. 8^ο ἐκ σελ. 220. Δῶρον τοῦ μεταφραστοῦ.

Δωδεκάβιβλος, ἤτοι ἱστορία περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων, συγγραφεῖσα μὲν παρὰ τοῦ ἀοιδίμου Δοσιθέου, κοσμηθεῖσα δὲ καὶ ἐν τάξει ἀρίστη τεθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀοιδίου Χρυσάνθου, ἀμφοτέρων πατριαρχῶν τῶν Ἱεροσολύμων. Ἐν Βουκουρεστίῳ, 1715. Εἰς τόμος εἰς μ. 4^ο ἐκ σελ. 1244, δωρηθεὶς ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἰμβροῦ κ. Νικηφόρου Γλυκᾶ.

Πρὸς ἅπαντας τοὺς τῶν ἄνω βιβλίων δωρητὰς ὁ Σύλλογος θερμὰς ἐκφράζει εὐχαριστίας.

Εἶτα ὁ κ. **πρόεδρος** αἰτεῖ πίστωσιν πρὸς ἀντιγραφὴν κώδικος ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῶν πατριαρχείων εὑρισκομένου, ἐν ᾧ ὑπάρχουσιν ἐπιστολαὶ τινες τοῦ Κοραῆ καὶ ἄλλων, σπουδαίαν περιέχουσαι ὕλην, δυναμένην νὰ καταχωρηθῇ ἐν τῷ περιοδικῷ τοῦ Συλλόγου. Παραχωρεῖται ἡ πίστωσις.

Ἀγγέλλεται τὸ δεύτερον καὶ γίνεται παμπήφει δεκτός, τακτικὸν μέλος, ὁ κ. Σπυρίδων Περονάκης, ἔμπορος ἐν Ἰσραήλ.

Ἀγγέλλεται δὲ τὸ πρῶτον, τακτικὸν μέλος, ὁ κ. Ἀλέξ. Ναοῦμ, διδάκτωρ τὰ νομικά, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Α. Πασπάτη, Β. Σαρακιώτη καὶ Στ. Ἀριστάρχου.

Ἀκολουθῶς ὁ κ. **πρόεδρος** παραχωρήσας τὴν ἔδραν αὐτοῦ εἰς τὸν ἀντιπρόεδρον κ. Ἰω. Ζίφον ἀναγινώσκει τὴν συνέχειαν τῆς πραγματείας αὐτοῦ *Περὶ τῆς ἐν ἔτει 1453 πολιορκίας καὶ ἀλώσεως τῆς Κων/πόλεως*.

Ἐν τῷ ἀναγνώσματι τούτῳ ὁ κ. **Α. Πασπάτης** ἐξιστορεῖ κυρίως τὴν ἀνίδρυσιν τοῦ φρουρίου Ῥούμελι-χισσάρ, ὑποδεικνύς διὰ τῶν ἱστορικῶν τῶν τότε χρόνων ὅτι τὰ μεγάλα τηλεβόλα ἦσαν τοποθετημένα ἐπὶ τῆς προκυμαίας. Κύριος σκοπὸς τοῦ φρουρίου τούτου ἦτο νὰ κωλύῃ τὸν διέπλουν τῶν ἐκ Πόντου προερχομένων πλοίων. Περιγράφει δὲ τὴν σημερινὴν κατάστασιν τοῦ φρουρίου τούτου τοῦ ἰδρυθέντος ἐντὸς 4 μηνῶν. Μετὰ ταῦτα ἱστορεῖ τὴν ἐν Ἀγίᾳ Σοφίᾳ περιλάλητον συνέλευσιν ἐν ἣ ἐγένετο ἡ πρὸ πολλοῦ ποθομένη ὑπὸ τοῦ Πάπα ἕνωσις τῶν ἐκκλησιῶν. Μετὰ ταῦτα ἀφηγεῖται τὴν διχόνοιαν τῶν Κων/πολιτῶν ἕνεκα τῆς ἐνώσεως ταύτης, διαρκέσασαν μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς πτώσεως τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους.

Λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΠΑ'.

(Τακτικῆ).

Τῆ 21 Ἰανουαρίου 1880.

Προεδρευόντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Κηρυχθεῖσης τῆς ἐνάρξεως τῆς συνεδριάσεως ἐν μέσῳ πλήθους φιλομούσων ὁ κ. **III. Βράβλας Ἀρμένης** ὁμιλεῖ *Περὶ τῶν χαρακτήρων τῆς ἑλληνικῆς διαγωγῆς*. (Ἴδε ἀνωτέρω σελ. 76).

Μετὰ τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας τῆς Α. Ἐξ. ὁ κ. **I. Ἀριστοκλῆς** εὐχαριστεῖ τῷ ἀγορητῇ ἐκ μέρους τοῦ Συλλόγου, ὡς μετὰ πολλῆς ἀγαθότητος ἀποδεξαμένη τὴν παράκλησιν αὐτοῦ καὶ τιμῆσαντι αὐτὸν διὰ τῆς σοφῆς ἀγορεύσεώς του. Εὐχαριστήσαντος δὲ τοῦ κ. **III. Βράβλα** τῷ κ. Ἀριστοκλεῖ ἡ συνεδρίασις διαλύεται.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΠΒ'.

(Τακτικῆ).

Τῆ 28 Ἰανουαρίου 1880.

Προεδρευόντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναγινώσκειται ὡς ἐξῆς ἡ

ἀλληλογραφία.

Ἐπιστολή, Χρ. Ζωγράφου, ἀπὸ 19 Ἰανουαρίου, ἀγγέλλοντος ὅτι προσφέρει τῷ Συλλόγῳ ἀντίγραφον τῆς ὑπὸ τοῦ διασήμεου ζωγράφου Ingres εἰκόνης, παριστάσης τὴν ἀποθέωσιν τοῦ Ὁμήρου, ὅπως ἀναρτηθῇ ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Συλλόγου αἰθούσῃ.

Κ. Γεωργαλᾶ, ἀπὸ 14 Ἰανουαρίου, αἰτουμένου πληροφορίας περὶ τοῦ Καραπανείου διαγωνίσματος.

Φυλλάδιον Α. Γονίου γλωσσικῆς ὕλης διὰ τὸ Ζωγράφειον διαγώνισμα ὑπὸ ἡμερ. 24 Νοεμβρίου.

Τοῦ ἐν Περιστάσει ἀναγνωστηρίου, ἀπὸ 3 Ἰανουαρίου, εὐχαριστοῦντος τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ τῆς ὅλης σειρᾶς τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ.

Dr Cullen, δηλοποιούντος ὅτι προσφέρει τῷ Συλλόγῳ 15 ἀντίγραφα ἀρχαίων ἐπιγραφῶν διδούς ἐφ' ἐκάστης αὐτῶν τὰς προσηκούσας πληροφορίας.

Τοῦ αὐτοῦ Dr Cullen ἀπὸ 9 Φεβρουαρίου, ἀναφερούσης περὶ νομισμάτων.

Τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συλλόγου, ἀπὸ 20 Ἰανουαρίου, δι' ἧς προτείνει τῷ Συλλόγῳ, πρὸς κρίσιν τῶν παραπεμφθέντων αὐτῇ πονημάτων, ἤτοι τῶν ἀστρολογικῶν πινάκων τοῦ κ. Ἀχιλ. Καμπανάκη καὶ τῆς καλλιγραφίας τοῦ κ. Χαριτωνίδου, τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. κ. Ἀνδρ. Σπαθάρη καὶ Γ. Δημητριάδου διὰ τὸ πρῶτον καὶ τοῦ κ. Κ. Ὀρφανουδάκη διὰ τὸ δεύτερον. Περὶ δὲ τοῦ ὑπομνήματος τοῦ κ. Ε. Στογιαννοπούλου παρέχει τὴν ἔγκρισιν αὐτῆς καὶ συνίστησιν αὐτὸ τῷ Συλλόγῳ.

Τῆς ἐν Φερίκιοι Φιλεκπαιδευτικῆς ἀδελφότητος, ἀπὸ 20 Ἰανουαρίου, ἐξαιτουμένης ἵνα χορηγηθῶσι παρὰ τοῦ Συλλόγου τῇ ἀρτισυστάτῳ αὐτῆς βιβλιοθήκῃ τινὰ ἐκ τῶν ἐν διπλοῖς ἀντιτύποις ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ αὐτοῦ ὑπαρχόντων βιβλίων.

Τοῦ ἐνταῦθα ἑλληνικοῦ Συλλόγου Ἐρμοῦ, ἀπὸ 23 Ἰανουαρίου, ἐξαιτουμένου ἵνα χορηγηθῶσι τῇ βιβλιοθήκῃ αὐτοῦ τινὰ ἐκ τῶν διπλῶν βιβλίων τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Συλλόγου.

Τῇ προτάσει δὲ τοῦ κ. προέδρου θερμότητας ἐκφράζει εὐχαριστίας ὁ Σύλλογος τῷ μεγάλῳ αὐτοῦ εὐεργετῇ κ. Χρ. Ζωγράφῳ ἐπὶ τῇ νέᾳ καὶ γενναίᾳ αὐτοῦ προσφορᾷ.

Ὁ Σύλλογος ἀποδέχεται τὴν ὑπὸ τῆς ἐκπ. ἐπιτροπῆς γενομένην πρότασιν τῶν προσώπων, ἅτινα ἐξετάσουσι τὰ ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτῆς ἀναφερόμενα ἔργα.

Εἶτα ἀγγέλλεται τὸ δεύτερον καὶ γίγνεται παμψηφεί δεκτός, τακτικὸν τοῦ Συλλόγου μέλος, ὁ κ. Ἀλ. Ναούμ, διδάκτωρ τὰ νομικά.

Ἀγγέλλεται δὲ τὸ πρῶτον τακτικὸν μέλος ὁ κ. Ξενοφῶν Α. Σιδερόπουλος, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Ἀλ. Πασπάτη, Δ. Εὐθυβούλη καὶ Ι. Ζίφου.

Μετά ταῦτα ὁ κ. Ν. Παρανίκας ἀναγινώσκει τὴν περὶ Ἐφέσου πραγματείαν τοῦ ἐν Σμύρῃ κ. Μ. Παρανίκα (ἴδε ἔμπροσθεν σελ. 46).

Λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΗΓ'.

(Ἐκτακτος).

Τῇ 31 Ἰανουαρίου 1880.

Προδρῆστορος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων τῶν

πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναγινώσκειται ὡς ἐξῆς ἡ

ἄλληλογραφία.

Ἐπιστολή, τῆς εἰδικῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς, ἀπὸ 7 Ἰανουαρίου, ὑποβαλλούσης τὰς σκέψεις καὶ κρίσεις αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν καθυστερήσεων μετὰ καταλόγου τῶν καθυστερούντων κατὰ χρονολογικὴν διηρημένου τάξιν.

Τοῦ ἐνταῦθα ἑλληνικοῦ Συλλόγου Παρθενῶνος, ἀπὸ 28 Ἰανουαρίου, προσφέροντος τῷ Συλλόγῳ τῆς ἱστορίας τῆς Ἀγγλίας τόμ. 1, τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τοῦ Εὐσεβίου τόμ. 1 καὶ τῶν πρακτικῶν τῆς ἐν Φλωρεντία οἰκουμένης συνόδου τόμ. 1.

Δημοσθένους Χαβιαρᾶ, ἀπὸ 27 Δεκεμβρίου, ἀποστέλλοντος εἰς τὸ Ζωγράφειον διαγώνισμα φυλλάδιον περιέχον συλλογὴν Καρπαθιακῶν ἄσμάτων καὶ Συμαϊκῶν κυρίων ὀνομάτων.

Εἶτα ἀγγέλλεται τὸ δεύτερον καὶ παμψηφεί γίγνεται δεκτός, τακτικὸν τοῦ Συλλόγου μέλος, ὁ κ. Ξενοφῶν Α. Σιδερόπουλος.

Ἀκολούθως ἐκλέγεται μέλος τῆς μὲν ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς ὁ κ. Ι. Δ. Ἀριστοκλῆς, τῆς δὲ φιλολογικῆς ὁ κ. Κ. Ντούλας κατὰ πρότασιν τῶν ἰδίων ἐπιτροπῶν.

Ἀναγινώσκειται ἡ ἔκθεσις τῆς πρὸς ἐξέλεξιν τῶν καθυστερούντων ἐπιτροπῆς, προτεινούσης α) νὰ διαβιβασθῇ ἐπιστολή τοῦ προεδρείου πρὸς τοὺς ἐνταῦθα οἰκοῦντας ἐκ τῶν καθυστερούντων μετ' ἐπισυνημμένης τῆς ἀποφάσεως τοῦ Συλλόγου, δι' ἧς νὰ ἀγγέλληται αὐτοῖς, ὅτι τοῖς παρέχεται ἡ εὐκολία τῆς κατὰ δόσεις τοσούτας ἐτησίας, ὅσαι εἰσὶν αἱ καθυστερούσαι ἐκάστου συνδρομαί, πρὸς ἀπότισιν τῆς ὀφειλῆς αὐτῶν, τούτέστι νὰ πληθρῶναι κατ' ἔτος δύο λίρας ἀντὶ μιᾶς, τῆς τακτικῆς συνδρομῆς, μέχρι τῆς τελείας ἀποτίσεως τῶν καθυστερούντων, οἱ δὲ ἀποδημοῦντες νὰ δηλώσωσιν ἂν ἐννοῶσι καὶ τοῦ λοιποῦ νὰ διατελῶσιν ὄντες μέλη τακτικά τοῦ Συλλόγου· β') ὅστις ἀρνηθῇ νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συλλόγου νὰ διαγράφηται ὡς ὁ κανονισμὸς κειλεῖται ὀριστικῶς ἐκ τοῦ μητρώου· γ') πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεως τῆς τοιαύτης δυσαρέστου καταστάσεως ὁ πρόεδρος ἐν ἐκάστη μὲν προτάσει νέου μέλους νὰ ὑπομνησκῇ τοῖς προτεινουσιν ὅτι ἂν μὴ ὑλικὴν τούλάχιστον ἠθικὴν ὑπέχουσιν αὐτοὶ εὐθύνην τῆς μὴ ἀκριβοῦς ἐκπληρώσεως τῶν πρὸς τὸν Σύλλογον ὑποχρεώσεων τῶν προτεινομένων, ἐν δὲ τῇ ἀγγελτηρίῳ τοῦ προεδρείου ἐπι-

στολή προς τὸ ἐγγραφέν νέον μέλος ῥητῶς νὰ ἐπιλέγηται, ὅτι, ἐάν ποτε θελήσῃ νὰ παύσῃται ὡν μέλος, ὀφείλει ἐγκαίρως νὰ δηλώσῃ τοῦτο ἐγγράφως τῷ Συλλόγῳ, εἰ δὲ μὴ ὁ Σύλλογος θέλει θεωρεῖ αὐτὸν μέλος, ἐπομένως ὑπόχρεων εἰς τὴν ἀπότισιν τῆς ἐτήσιας συνδρομῆς αὐτοῦ καὶ δ') εἰς τὸ ἐξῆς τὸ σχετικὸν πρὸς τὰς καθυστερήσεις ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ νὰ ἐφαρμόζῃται αὐστηρῶς.

Μετὰ τινα δὲ συζήτησιν κατὰ πρότασιν τοῦ κ. **Ἀβρ. Μαλιάνου** τίθεται εἰς ψηφοφορίαν ἡ γνώμη τῆς προρρηθείσης ἐπιτροπῆς καὶ γίνεται παμπηφει ἀποδεκτὴ.

Λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΠΔ'.

(Τακτικῆ).

τῆ 4 Φεβρουαρίου 1880.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναγινώσκειται ὡς ἐξῆς ἡ

ἀλληλογραφία.

Ἐπιστολή, Εὐστρατιάδου, δημοδιδασκάλου, ἀποστέλλοντος χειρόγραφον ἀλφαβητάριον ὅπως ὑποβληθῇ εἰς τὸν Καραπάνειον ἀγῶνα.

Ἀωνῆμου, ἀπὸ 3 Φεβρουαρίου, ὑποβάλλοντος ἐπίσης εἰς τὸν Καραπάνειον ἀγῶνα *Κλεῖδα ἀναγνώσεως*, ἥτοι ἀλφαβητάριον μετὰ ὁδηγοῦ.

Εἶτα ὁ κ. **Ν. Παρανέκας** ἀναγινώσκει τὴν συνέχειαν τῆς περὶ Ἐφέσου πραγματείας τοῦ ἐν Σμύρῃ κ. Ματθ. Παρανέκας (ἴδε ἔμπροσθεν σελ. 46).

Λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΠΕ'

(Τακτικῆ).

τῆ 11 Φεβρουαρίου 1880.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναγινώσκειται ὡς ἐξῆς ἡ

ἀλληλογραφία.

Ἐπιστολή, Ι. Δ. Ἀριστοκλείους, ἀπὸ 2 Φε-

βρουαρίου, ἀγγέλλοντος ὅτι ἐνεκα πολλῶν αὐτοῦ ἀσχολιῶν ἀδυνατεῖ νὰ ἐργασθῇ ὡς μέλος τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς.

Leon Hillaire, προέδρου τοῦ φιλολογικοῦ καὶ τεχνικοῦ τμήματος τῆς Φραγκο-Ἰβηρικῆς Ἑταιρίας, ἀπὸ 2/14 Δεκεμβρίου, ἐκφράζοντας τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ ὅπως ἐγγραφῇ μέλος τοῦ Συλλόγου ἀντεπιστέλλον.

Τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Θεσσαλονικῆς, ἀπὸ 24 Ἰανουαρίου, διαβιβάζοντας τὴν ἐπετηρίδα τοῦ Ζ' συλλογικοῦ ἔτους αὐτοῦ καὶ αἰτουμένου στενοτέρας τὰς μετ' αὐτοῦ σχέσεις τοῦ Συλλόγου.

Τῆς Α. Σ. τοῦ ἀγίου Δέρκων κυρ. Ἰωακείμ προέδρου τῆς ἐφορείας τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, ἀπὸ 2 Φεβρουαρίου, ἀγγέλλοντος ὅτι παρέχεται τῷ Συλλόγῳ ἡ ἄδεια πρὸς ἀντιγραφήν τοῦ κώδικος τοῦ περιέχοντος ἐπιστολάς τοῦ Κοραῆ καὶ ἄλλων.

Τῆς ἐν Καβάλλῃ Φιλομούσου ἀδελφότητος *Μακεδονίας*, ἀπὸ 27 Ἰανουαρίου, παρακαλοῦσης τὸν Σύλλογον νὰ παραδώσῃ τῷ ἐνταῦθα κ. Μόσχῳ Ἀναστασιάδῃ τὰ τεύχη τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ, καὶ ἀγγελλούσης συγχρόνως ὅτι ἐπέμφθη ἡ τοῦ Συλλόγου ἐπιστολή πρὸς τὴν ἐν Θάσῳ ἀδελφότητα.

Τῆς Α. Π. τοῦ ἀγίου Φιλαδελφείας Γερασίμου, ἀπὸ 11 Φεβρουαρίου, ἀποστέλλοντος τὸν κατάλογον τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Παναγίου Τάφου ὑπαρχόντων καὶ ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κων/πόλεως μέχρι τοῦδε γραφέντων βιβλίων.

Εἶτα ἀγγέλλεται τὸ πρῶτον, τακτικὸν μέλος, ὁ κ. Νικόλαος Ψυχάρης, προτεινόμενος ὑπὸ τῶν κ. κ. Ἀλ. Πασπάτη, Βράνου Βωζάνη καὶ Α. Ναούμ.

Ὁ κ. **πρόεδρος** παραχωρήσας τὴν ἔδραν αὐτοῦ εἰς τὸν κ. Ι. Ζίφον ἀναγινώσκει τὴν συνέχειαν τῆς *Περὶ πολιορκίας καὶ ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως* πραγματείας αὐτοῦ.

Διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΠΣ'.

(Τακτικῆ).

τῆ 25 Φεβρουαρίου 1880.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων τῶν

πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναγι-
νώσκειται ὡς ἐξῆς ἡ

ἀλληλογραφία.

Ἐπιστολή, Κ. Ὀρφανουδάκη, ἀπὸ 16 Φε-
βρουαρίου, ὑποβάλλοντας τὴν γνώμην αὐτοῦ
ἐπὶ τῆς χειρογράφου κληρονομίας τοῦ κ. Χα-
ριτωνίδου.

Τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου, ἀπὸ 21 Φεβρουα-
ρίου, ἀποστέλλοντας τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Συλλό-
γου κατάλογον ἀνατολικῶν νομισμάτων.

Ν. Γ. Πολίτου, ἀπὸ 22 Ἰανουαρίου, πέμ-
ποντος φυλλάδιον γλωσσικῆς ὕλης διὰ τὸ Ζω-
γράφειον διαγώνισμα καὶ αἰτουμένου τὴν ἀπο-
στολὴν τοῦ Θ' καὶ Γ' τεύχους τοῦ περιοδικοῦ
τοῦ Συλλόγου.

Τῆς ἐφορείας τῶν ἐν Νικοπόλει σχολείων,
ἀπὸ 6 Φεβρουαρίου, παρακαλοῦσης τὸν Σύλ-
λογον ἵνα χορηγήσῃ αὐτῇ ἀριθμὸν τινα διδα-
κτικῶν βιβλίων, καθ' ὃν ἐπισυνάπτει κατὰ-
λογον.

Τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συλλόγου,
ἀπὸ 25 Φεβρουαρίου, ὑποβαλλούσης συνημμέ-
ως κριτικὴν ἐκθεσιν ἐπὶ τοῦ πονήματος Ἱστο-
ρικῆ καὶ γεωγραφικῆ βιβλιοθήκη τοῦ κ. Ἐλ.
Θωμᾶ.

Εἶτα ἀγγέλλονται αἱ ἐξῆς

προσφοραί.

Ὀλύμπια τοῦ 1875. Περίοδος τρίτη. Ἀθῆ-
ναι 1878. Εἰς τόμ. εἰς 4^{ον} ἐκ σελ. 480. Δῶ-
ρον τῆς ἐπὶ τῶν Ὀλυμπίων καὶ κληροδοτημά-
των ἐπιτροπῆς.

Διατριβαὶ περὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησιαστι-
κῆς μουσικῆς, ὑπὸ Π. Γ. Κηλιτζανίδου, Πρου-
σαίως, εἰς ἀπάντησιν τῶν ἐπισυνημμένων δια-
τριβῶν τῶν κυρίων Ε. Παππαδοπούλου, Μ.
Μισαηλίδου καὶ Δ. Πασπαλλῆ. Ἐν Κων/πόλει,
1879. Φυλλάδια τρία, μ. 4^{ον} ἐκ σελ. ἀνὰ 43
ἐκαστον. Δῶρον τοῦ συγγραφέως.

Ἐκθεσις τῆς καταστάσεως τῆς Μεγάλης τοῦ
Γένους Σχολῆς κατὰ τὸ σχολιακὸν ἔτος 1878
—1079, ὑπὸ τοῦ σχολάρχου κ. Γρηγορίου
Παλαμᾶ, ἀρχιμανδρίτου. Ἐν Κων/πόλει, 1879.
Εἰς τόμος εἰς 8^{ον} ἐκ σελ. 212. Δῶρον τοῦ
σχολάρχου.

Φιλολογικὰ πάρεργα. Θ. Ἀφεντούλη. Νά-
θαν ὁ σοφός. Ἐν Ἀθήναις, 1880. Ἐν φυλλά-
διον. Ὑπὸ τοῦ συγγραφέως.

Κατάλογος ἀνατολικῶν νομισμάτων. Ἐν
φυλλάδιον. Δῶρον τοῦ βρετανικοῦ Μουσείου.

Ἀγγέλλεται τὸ δεύτερον καὶ γίνεται παμ-

ψηφει δεκτός, τακτικὸν μέλος, ὁ κ. Νικ. Ψυ-
χάρης.

Ἀγγέλλεται δὲ τὸ πρῶτον, τακτικὸν μέλος,
ὁ κ. Ξενοφῶν Χρυσολέων, προτεινόμενος ὑπὸ
τῶν κ. κ. Ἄλ. Πασπάτη, Γ. Δημητριάδου
καὶ Α. Μαυράκη.

Ὁ κ. Α. Πασπάτης, πρόεδρος, ἀναγι-
νώσκει ὀλίγα τινὰ Περὶ Ἀτσιγγάνων.

Λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΠΖ'.

(Ἑκτακτος).

Τῇ 7 Μαρτίου 1880.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Μὴ ὑπαρχόντων τῶν πρακτικῶν πρὸς ἀνά-
γνωσιν ἀναγινώσκειται ὡς ἐξῆς ἡ

ἀλληλογραφία.

Ἐπιστολή, τοῦ ἀρχιβιβλιοφύλακος τῆς ἐν
Στρασβούργῳ Β. βιβλιοθήκης, ἀπὸ 1 Μαρτίου,
εὐχαριστοῦντος τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ ἀποστο-
λῇ τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ συγγραμματος καὶ
διαβιβάζοντος κατάλογον διαφόρων συγγραμ-
μάτων πρὸς ἐκλογὴν τινῶν ἐξ αὐτῶν διὰ τὴν
βιβλιοθήκην τοῦ Συλλόγου.

Ὁ κ. πρόεδρος δηλοῖ ὅτι ὁ Σύλλογος
συνεκλήθη εἰς τὴν ἑκτακτον ταύτην συνεδρίασιν
ὅπως σκεφθῇ καὶ αὖθις περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ
τεμαχίου τοῦ ἀναγλύφου τοῦ παριστάντος
λέοντα, περὶ ἧς τὸ προεδρεῖον σκεφθέν, ἔγνω
ὅπως παραχωρήσῃ αὐτὸ δωρεάν.

Μακρὰ δὲ καὶ σφοδρὰ ἐπὶ τούτου ἐγείρεται
συζήτησις, μεθ' ἣν ψηφοφορίας γενομένης ἀπο-
φασίζεται ἡ τοῦ αἰτουμένου δωρεάν παραχώ-
ρησις.

Λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΠΗ'.

(Τακτικῆ).

Τῇ 10 Μαρτίου 1880.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων τῶν
πρακτικῶν τῶν δύο ἡγουμένων συνεδριάσεων
ἀναγινώσκειται ὡς ἐξῆς ἡ

ἀλληλογραφία.

Ἐπιστολή, τοῦ ἐν Καβάλλῃ φιλεκπαιδευ-

τικοῦ συλλόγου Ἀριστοτέλους, ἀπὸ 15 Φεβρουαρίου, ἀγγέλλοντος τὴν ἰδρυσιν, τὸν σκοπὸν καὶ τὰς μέχρι τοῦδε ἐνεργείας αὐτοῦ, ἐπικαλουμένου τὴν τε ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν τοῦ Συλλόγου ἀρωγὴν καὶ αἰτουμένου τὴν ἀποστολὴν τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου συγγράμματος καὶ ἐτέρων βιβλίων ἐκ τῶν ἐν διπλοῖς ἀντιτύποις ὑπαρχόντων ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ.

Ἐλευθερίου Θωμᾶ, ἀπὸ 3 Μαρτίου, αἰτουμένου τὴν ἐπιστροφὴν τῶν πρὸς κρίσιν ὑποβληθέντων χειρογράφων αὐτοῦ.

Εἶτα ἀγγέλλεται τὸ δεύτερον καὶ γίνεται δεκτὸς, τακτικὸν μέλος, ὁ κ. Ξενοφῶν Χρυσολέων. Ἀγγέλλονται δὲ τὸ πρῶτον, τακτικὰ μέλη, οἱ κκ. Μιχαὴλ Φραγκάτος, δικηγόρος, καὶ Παναγιώτης Μελανδινός, ἐμποροῦπάλληλος, προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κκ. Θρασυβούλου Γιαννάρου, Τ. Πάππη καὶ Χριστοδ. Βουλαγᾶ.

Εἶτα ὁ κ. Πασπάτης, πρόεδρος, ἀναγινώσκει τὴν συνέχειαν τῆς *Περὶ πολιορκίας καὶ ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως* πραγματείας αὐτοῦ.

Λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΠΘ'.

(Τακτικῆ).

Τῆ 24 Μαρτίου 1880.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναγινώσκειται ὡς ἐξῆς ἡ

ἄλληλογραφία.

Ἐπιστολὴ, τῆς ἐνταῦθα ἀδελφότητος *Ξηροκρήνης*, ἀπὸ 17 Μαρτίου, αἰτουμένης τὴν παραχώρησιν τῆς αἰθούσης τοῦ Συλλόγου πρὸς τέλεισιν μουσικῆς συναυλίας ὑπὲρ τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς.

Τῆς ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι ἀδελφότητος *Προόδου*, ἀπὸ 19 Μαρτίου, ἀγγελλούσης τὴν ἰδρυσιν καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῆς, αἰτουμένης τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν τοῦ Συλλόγου ἀρωγὴν καὶ προσκαλοῦσης αὐτὸν εἰς τὴν τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς ἑορτὴν.

Τοῦ ἐνταῦθα Συλλόγου *Παρθενώτος*, ἀπὸ 18 Μαρτίου, προσκαλοῦντος τὸν Σύλλογον εἰς τὴν ἐπέτειον αὐτοῦ ἑορτὴν.

Τῶν δημογερόντων Μουζαίνης, ἀπὸ 13 Φεβρουαρίου, αἰτουμένων τὴν ἠθικὴν συνδρομὴν

τοῦ Συλλόγου πρὸς αἰσίαν ἐκβασιν διαφορᾶς τινος μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς κληρονόμου Κοσμάτινος Πολυχρονίδου, ζητούσης νὰ σφετερισθῇ κτήματα ἀνήκοντα ταῖς σχολαῖς τῆς πατρίδος αὐτῶν.

Παρεπιδήμων Μουζαίνης ἐν Τραπεζοῦντι, ἀπὸ 1 Μαρτίου, τὰς αὐτὰς ποιουμένων αἰτήσεις τῷ Συλλόγῳ περὶ τῆς ὡς ἀνωτέρω ὑποθέσεως τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν καὶ ὑποδεικνυόντων τὸ ἄδικον καὶ παράβολον τῶν ἀπαιτήσεων τῆς ἀντιδικίου.

Τῶν υἱῶν Χατζῆ Μισθοῦ, ἀγγελλόντων ὅτι προσφέρουσι τῷ Συλλόγῳ 600 φρ.

Εἶτα ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον καὶ γίνονται δεκτοὶ τακτικὰ μέλη τοῦ Συλλόγου οἱ κκ. Μιχαὴλ Φραγκάτος, δικηγόρος, καὶ Παναγιώτης Μελανδινός, ἐμποροῦπάλληλος.

Ἀκολούθως ὁ κ. πρόεδρος ἀγγέλλει προσφορὰν ἐξ 20 λιρ. Ἀγγλίας, γιγνομένην τῷ Συλλόγῳ παρὰ τῆς κυρίας Ἀλεξάνδρας Ν. Ράλλη.

Πρὸς τε τὴν κ. Α. Ν. Ράλλη καὶ τοὺς υἱοὺς Χατζῆ Μισθοῦ ὁ Σύλλογος ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ.

Κατόπιν ὁ κ. **Ι. Καρολίδης** ἀναγινώσκει τὸ πρῶτον μέρος τῆς *Περὶ τῶν ἐκατῶν παρομιῶν τοῦ καλῆφου Ἀλῆ* πραγματείας αὐτοῦ. (Ἴδε ἔμπροσθεν σελ. 28).

Λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΛ'.

(Τακτικῆ).

Τῆ 31 Μαρτίου 1880.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναγινώσκειται ὡς ἐξῆς ἡ

ἄλληλογραφία.

Ἐπιστολὴ, τῆς ἐνταῦθα Ἐταιρίας τῶν Μεσαιωνικῶν ἐρευνῶν, ἀπὸ 30 Μαρτίου, αἰτουμένης ὅπως χορηγηθῶσι τῇ βιβλιοθήκῃ αὐτῆς τινὰ ἐκ τῶν διπλῶν ἀντιτύπων τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Συλλόγου.

Τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐμπορεκοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Συλλόγου, ἀπὸ 15 Μαρτίου, ἀγγέλλοντος τὴν ἰδρυσιν καὶ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ καὶ αἰτουμένου τὴν μετὰ τοῦ Συλλόγου σχέσιν καὶ τὴν σύμπραξιν αὐτοῦ.

Τῆς ἐν Βιτωλίοις Φιλεκπαιδευτικῆς ἀδελφότητος *Καρτερίας*, ἀπὸ 19 Μαρτίου, διαβιβαζούσης συνημμένως ἐγκύκλιον τῆς συστάσεως καὶ τοῦ σκοποῦ αὐτῆς καὶ ἐξαιτουμένης τὴν ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν ἀρωγὴν τοῦ Συλλόγου.

Τῆς ἐν Σεμάλτῳ Φιλοπροοδευτικῆς ἀδελφότητος *Ἀρετῆς*, ἀπὸ 10 Μαρτίου, ἀγγελλούσης τὴν ἰδρυσιν καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῆς καὶ ἐπικαλουμένης τὴν τε ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν ἀρωγὴν τοῦ Συλλόγου.

Τῆς Μακεδονικῆς Φιλεκπαιδευτικῆς ἀδελφότητος, ἀπὸ 30 Μαρτίου, ἐξαιτουμένης τὴν παραχώρησιν τῆς αἰθούσης τοῦ Συλλόγου ὅπως συνέλθῃ τῇ προσεχῇ Κυριακῇ.

Μελῶν τιῶν τοῦ Φιλολογ. Συλλόγου, ἀπὸ 31 Μαρτίου, ἐξαιτουμένων τὴν συγκάλεσιν εἰς κοινὴν συνεδρίασιν τῶν Συλλόγων Φιλολογικοῦ, Θρακικοῦ, Ἡπειρωτικοῦ, Θεσσαλικοῦ καὶ τῆς Μακεδονικῆς ἀδελφότητος πρὸς σύσκεψιν ἐπὶ τῶν μέσων δι' ὧν ἐπιτευχθήσεται πρακτικώτερον ὁ σκοπὸς αὐτῶν.

Τοῦ ἐν Βασιγκτῶνι πρεσβευτοῦ τῆς Ὑψ. Πύλης κ. Γρ. Ἀριστάρχου, ἀπὸ 18 Μαρτίου, δηλοῦντος τὴν προσεχῇ ἀποστολὴν νέας συλλογῆς βιβλίων προερχομένων παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, παρ' αὐτοῦ, καὶ παρὰ τοῦ κ. Appleton.

Εἶτα ἀγγέλλονται αἱ ἐξῆς

προσφοραί·

Συλλογὴ δημῶδων ἁσμάτων τῆς Ἡπείρου ὑπὸ Π. Ἀραβαντινοῦ. Ἐν Ἀθήναις, 1880. Εἰς τόμος. Δῶρον τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος. Σύγγραμμα περιοδικὸν κατὰ διμηνίαν ἐκδιδόμενον. Τεύχη Ζ', Η' καὶ Θ' τοῦ Β' ἔτους καὶ ΙΓ'—ΙΕ' τοῦ Γ' ἔτους. Ἐν Κων/πόλει, 1864—1868.

Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου τῶν χρονικῶν κανόνων παντοδαπῆς ἱστορίας τὰ σωζόμενα. Εἰς τόμ. Δῶρον τοῦ κ. Δ. Μαλιάδου (ἀχρον.).

Πρὸς τοὺς ἀνωτέρω δωρητὰς ὁ Σύλλογος τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ ἐκφράζει.

Ὁ κ. **Θδ. Ἰάλεμος** προτείνει ὅπως δωρηθῶσι πρὸς τὴν ἐν Βιτωλίοις Φιλεκπαιδευτικὴν ἀδελφότητα *Καρτερίαν* τὰ εἰς τὸν Σύλλογον ὑπὸ τῶν υἱῶν Χ' Μισθοῦ προσενεχθέντα ἐξακόσια φράγκα.

Ὁ κ. **Α. Πασπάτης**, πρόεδρος, παρατηρεῖ εἰς τὸν προλαλήσαντα ὅτι δέον προηγουμένως νὰ ἐξετασθῇ ἢ κατὰστασις τοῦ ταμείου τοῦ Συλλόγου, καὶ ἂν αὕτη ᾖ ἀνθηρὰ, τότε ἄς ἀποφασίσῃ ὁ Σύλλογος δωρεάς. Τοῦτο γνωσθή-

σεται τῷ Συλλόγῳ κατὰ τὴν ἐπιούσαν συνεδρίασιν. Προστίθησι δὲ ὅτι ὁ κ. Δ. Ταμβάκος προσφέρει τὸν ἀναγκαῖον χάρτην πρὸς ἐκτύπωσιν τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου. Τὴν δὲ ἀπαιτουμένην δαπάνην πρὸς δημοσίευσιν τῶν ζώντων μνημείων ἀνέλαβεν ὁ κ. Χρ. Ζωγράφος προσενεγκὼν ἤδη πρὸς τοῦτο λίρας ἐξήκοντα.

Ὁ κ. **Θδ. Ἰάλεμος** ὡς ἐκ τῶν ὑπογραψάντων τὴν πρὸς συγκάλεσιν κοινῆς συνεδρίσεως τῶν Συλλόγων πρότασιν λέγει ὅτι οἱ λόγοι δι' οὓς ἡ πρότασις καθυπεβλήθη εἰς' α' ὅπως οἱ Σύλλογοι ἀποφασίσωσι πῶς δέον νὰ προσενηχθῶσι πρὸς σωματεῖον ἄρτι συστάν καὶ οὕτω λείψῃ πᾶσα πρόφασις μελῶν ἀνηκόντων εἰς τοὺς Σύλλογους νὰ ἔρχωνται εἰς σχέσιν πρὸς αὐτὸ ἐπίσημον, ἐξ ἧς δύναται νὰ προκύψῃ παρεξήγησις ὅτι ἀντιπροσωπεύουσιν αὐτοὺς, καὶ β' ὅπως γνωσθῇ ἐκ τῆς ἐνεργείας ταύτης ὅτι οἱ Σύλλογοι οὐκ ἐπαύσαντο ἐνεργοῦντες πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ, δι' ὃν συνέστησαν. Τέλος δὲ προτείνει ὅπως συνέλθωσιν οἱ Σύλλογοι τὴν προσεχῇ Πέμπτην.

Ὁ κ. **Ι. Ζέφος** ὑποστηρίζει τὴν γνώμην ταύτην τοῦ κ. Ἰάλεμου.

Ὁ κ. **Ηρ. Βασιλάδης** φρονεῖ ὅτι πρὶν συνέλθωσιν οἱ Σύλλογοι δέον νὰ συνέλθωσι τὰ προεδρεῖα αὐτῶν ἵνα συντάξωσι τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς κοινῆς γεν. συνεδρίσεως ἵνα οὕτω μελετηθῇ καλλίτερον τὸ ζήτημα.

Ὁ κ. **Θ. Σαλτέλης** νομίζει ὅτι πρέπει νὰ δοθῇ ὠρισμένος σκοπὸς τῆς συγκαλέσεως τῶν Συλλόγων· ὅτι δηλ. οἱ Σύλλογοι συνέρχονται ἵν' ἀποφασίσωσι ποίαν διαγωγὴν τηρήσουσι πρὸς ἄρτι συστάν σωματεῖον.

Γενομένης ψηφοφορίας ὁ Σύλλογος ὑπὲρ τῆς τοῦ κ. Ηρ. Βασιλάδου γνώμης ἀποφαίνεται.

Ἀκολουθῶς ὁ κ. **Εὐθυβοῦλης** ἰατρός ἀναγινώσκει πραγματεῖαν αὐτοῦ *Περὶ δαμαλίδος*.

Ὁ κ. **Ι. Ζέφος** παρατηρεῖ ὅτι τὸ ἐπὶ τῆς δαμαλίδος νόσημα παρατηρήθη καὶ ὑπ' ἄλλων μὲν, ἰδίᾳ δ' ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ κλεινοῦ **Σωβῶ** ἐπὶ τοῦ ἵππου.

Λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦηΑ'.

(Τακτικῆ).

Τῇ 7 Ἀπριλίου 1880.

Προεδρευοντος τοῦ κ. ΑΑ. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων τῶν

πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναγινώσκειται ὡς ἑξῆς ἡ

ἄλληλογραφία.

Ἐπιστολή, τῆς ἐνταῦθα ἑταιρίας τῶν Μεσαιωνικῶν ἔρευνῶν, ἀπὸ 4 Ἀπριλίου, εὐχαριστοῦσης τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ χορηγίᾳ ἀριθμοῦ τινος ἐκ τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ αὐτοῦ διπλῶν συγγραμμάτων.

Τοῦ ἐν Ἀθήναις πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων Συλλόγου, ἀπὸ 1 Ἀπριλίου, παρακαλοῦντος τὸν Σύλλογον ὅπως χορηγήσῃ, εἰ δυνατόν, τὸ ἐκ 500 λιρῶν κληροδότημα τοῦ μακαρίτου Σουλῆνη τῷ κ. Σπυρίδωνι Λάμπρῳ, μέλλοντι ποιῆσαι ἐπιστημονικὴν ἐκδρομὴν εἰς Ἄθω πρὸς ἔρευναν καὶ καταγραφὴν τῶν ἐκεῖσε πολλαχού ἀποκειμένων χειρογράφων.

Σπυρίδωνος Λάμπρου, ἀπὸ 1 Ἀπριλίου, ὑποβάλλοντος τὸ σχέδιον τοῦ μελετωμένου ταξιδίου αὐτοῦ εἰς Ἄθω πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐξερευνησεως τῶν αὐτοῦ βιβλιοθηκῶν, καὶ παρακαλοῦντος τὸν Σύλλογον ὅπως χορηγήσῃ αὐτῷ τὸ ἐπὶ τούτῳ πεντακοσιόλιρον κληροδότημα τοῦ μακαρίτου Σουλῆνη.

Τοῦ ἐνταῦθα ἑλληνικοῦ Συλλόγου Παρθενῶνος, ἀπὸ 6 Ἀπριλίου, εὐχαριστοῦντος τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ χορηγίᾳ ἀριθμοῦ τινος ἐκ τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ αὐτοῦ διπλῶν συγγραμμάτων.

Α. Παρχαρίδου ἀποστέλλοντος Γραμματικὴν τῆς διαλέκτου Τραπεζοῦντος περὶ ἐπιθέτου, ἀνωθυμιῶν καὶ βαρυτόνων ῥημάτων διὰ τὸ Ζωγράφειον διαγωνίσμα.

Εἶτα ἀγγέλλεται ἡ ἑξῆς

προσφορά.

Ἡ Εἰρήνης Σεβαστοκρατορίας ἀνέκδοτον ποίημα (1143). Ἐκ χειρογράφου τῆς ἐν Πάτμῳ βιβλιοθήκης. Ἐν Ἀθήναις, 1789. Ἐν φυλλάδιον εἰς 8^ο ἐκ σελ. 40. Δωρηθὲν ὑπὸ τοῦ ἐκδότη τοῦ κ. Μανουὴλ Ι. Γεδεών.

Ὁ Σύλλογος εὐχαριστεῖ τῷ ἄνω δωρητῇ.

Ὁ κ. πρόεδρος ἀναγινώσκει ἐκ τῆς διαθήκης τοῦ αὐοιδίμου Β. Σουλῆνη τὸ 15^ο ἄρθρον οὕτως ἔχον.

α Πεντακοσίας λίρας ὀθωμανικὰς ἀφιερῶ, ἃς » οἱ κ. ἐκτελεσται τῆς διαθήκης μου θέλουσι » παραδώσει τῷ Προεδρεῖῳ τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλο- » λογικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως, μέ- » λοντος νὰ χρησιμοποίησῃ αὐτάς ἀποκλειστι- » κῶς καὶ ἀνευδότης διὰ τὸν ἑξῆς κοινωφελῆ » καὶ ἐπιστημονικὸν σκοπὸν. Δυστυχῶς ἐν ταῖς

» Βιβλιοθήκαις τῶν Μοναστηρίων τοῦ ἁγιωνύ- » μου Ὁρους Ἄθω, ὡς καὶ ἐν ταῖς τῶν Μετε- » ὠρων ἐν Θεσσαλίᾳ, σήπονται ἀτάκτως ἕρριμ- » μένα ἄπειρα κειμήλια χειρογράφων, καὶ ἐτέρων » βιβλίων διαφόρου ὕλης, ὧν τὸ ποσὸν καὶ τὸ » ποιὸν ὀλοτελῶς ἀγνοεῖται· διότι οἱ ἐν τοῖς » Μοναστηρίοις ἀσκούντες πατέρες οὔτε κἀν περὶ » τῆς τακτοποιήσεως αὐτῶν καὶ τῆς ἐκδόσεως » ἐπιστημονικῶς διηρημένων καταλόγων ἐφρόν- » τισαν, ἐξ οὗ καὶ ἀπώλεια καὶ ἱερόσυλοι ἀ- » παλλοτριώσεις πολλὰ συνέβησαν. Ὁ Σύλλο- » γος λοιπὸν ἅμα τῇ παραλαβῇ τῶν μνησθει- » σῶν 500 λιρῶν θέλει φροντίσει νὰ πέμψῃ ἐπὶ » μηνιαίᾳ ἀμοιβῇ δύο σπουδαίους καὶ εὐπαι- » δεύτους ἄνδρας, ἓνα κληρικὸν καὶ ἕτερον λαϊ- » κόν, εἰ δυνατόν τὸν Μεσαιωνιστὴν Κ. Σάθαν, » νὰ περιέλθωσιν, εἰς ἐν ἡ δύο ἔτη, ἡ καὶ πλει- » ὄτερον, ἅπαντα τὰ Μοναστήρια τοῦ Ἄθω καὶ » τῶν Μετεώρων, πρὸς ἐπιστημονικὴν ταξιθέ- » τησιν τῶν βιβλιοθηκῶν αὐτῶν, καὶ καταρτι- » σμὸν μιᾶς λεπτομεροῦς βιβλιοθήκης (γενικοῦ » καταλόγου) ὅλων τῶν χειρογράφων καὶ λοιπῶν » βιβλίων καὶ χρυσοβούλλων καὶ ἱερῶν κειμηλίων » ἐνὸς ἐκάστου μοναστηρίου ἰδιαιτέρως, ὅλα » δ' ὁμοῦ νὰ ἐκδοθῶσιν ἀκολουθῶς διὰ τοῦ » τύπου ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Συλλόγου εἰς βιβλίον » ἐπ' ὠφελείᾳ αὐτοῦ. Τὸ βιβλίον κληθήσεται » Ἄθωνιὰς Βιβλιοθήκη δωρουμένη τῷ Ἐθνει » παρὰ Βασιλείου Γεωργίου Σουλῆνη τοῦ Θεσ- » σαλοῦ».

Ὁ κ. πρόεδρος μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἐπάγεται ὅτι τοῦ κληροδοτήματος τούτου μόνον 35 % ὑπὸ τῶν ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης εἰς τὸν Σύλλογον ἐδόθησαν, τὸ ποσὸν δὲ τοῦτο οὐδὲν ἀρκεῖ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ποθουμένου σκοποῦ. Προτείνει δὲ εἰς τὸν Σύλλογον ν' ἀποφασίσῃ, ἂν ἐπιδοκιμάζῃ τὴν παραχώρησιν τοῦ ποσοῦ τούτου εἰς τὸν μέλλοντα νὰ μεταβῇ εἰς Ἄθω κ. Σ. Λάμπρον πρὸς ἔρευναν τῶν ἐκεῖ βιβλιοθηκῶν.

Ὁ κ. Ι. Ζίφος παρατηρεῖ ὅτι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ διαθέτου δέον νὰ ἐρωτηθῇ προηγουμένως ὁ κ. Σάθας, καὶ ἂν οὗτος ἀποποιηθῇ, τότε ὁ Σύλλογος ν' ἀποφασίσῃ περὶ ἄλλου.

Ὁ κ. Γ. Δημητριάδης φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ ὁ Σύλλογος ἂν θέλῃ νὰ στείλῃ ἐν ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐπιθυμίας τοῦ διαθέτου, ἢ νὰ δαπανήσῃ τὸ κληροδότημα δι' ἀνθρώπου μὴ ὄντος μέλους τοῦ Συλλόγου.

Ὁ κ. Θ. Κοσοῦδης ἐκφράζει γνώμην ὅτι ὁ Σύλλογος δὲν δύναται ν' ἀποφασίσῃ τι περὶ

τοῦ κληροδοτήματος ἂν μὴ συναχθῶσιν ἅπασαι αἱ 500 λίραι.

Ὁ Σύλλογος ἀποδέχεται τὴν τοῦ κ. Ζίφου γνῶμην.

Ὁ κ. **πρόεδρος** λέγει ὅτι τῶν οικονομικῶν τοῦ Συλλόγου μὴ εὐρισκομένων εἰς ἀνθρώπων κατάστασιν, ἅτε 100 μόνον λιρῶν ἐν τῷ ταμείῳ ὑπαρχόντων, δι' ὧν πληρωθήσονται τὰ ἔξοδα τοῦ περιοδικοῦ καὶ διατηρηθῆσεται ἐπὶ πεντάμηνον ὁ Σύλλογος, ἢ πρότασις ἢ ἐν τῇ ἡγομένη συνεδριάσει γενομένη ὑπὸ τοῦ κ. Ὁδ. Ἰαλέμου ὅπως προσενεχθῶσι τῇ ἐν Βιτωλίοις ἀδελφότητι *Καρτερία* τὰ ὑπὸ τῶν υἱῶν Μισθοῦ δωρηθέντα 600 φρ. ἀνάγκη ν' ἀπορριφθῇ.

Ὁ κ. **Σ. Σατραζάμης** ἐγκρίνει ὅπως δοθῶσι τὰ χρήματα ταῦτα εἰς τὴν εἰρημένην ἀδελφότητα, ὡς ὑπαρχούσης μεγίστης ἀνάγκης ὑποστηρίξεως τῶν κατ' ἐκεῖνα τὰ μέρη ἀπειλουμένων ἑλληνικῶν σχολείων.

Ὁ κ. **Ν. Δεπάστας** προτείνει ὅπως δοθῇ τοῦλάχιστον μέρος τῶν χρημάτων τούτων εἰς τὴν εἰρημένην ἀδελφότητα.

Ὁ κ. **Ν. Παρανέικας** ὑποστηρίζων τὸν κ. Ν. Δεπάσταν, προτείνει ν' ἀποσταλῶσι δέκα λίραι εἰς τὴν ἐν Βιτωλίοις ἀδελφότητα *Καρτερία*.

Ἡ γνώμη αὕτη γίνεταί δεκτὴ.

Εἶτα ὁ κ. **Α. Πασπάτης**, πρόεδρος, παραχωρήσας τὴν ἔδραν αὐτοῦ τῷ κ. Ι. Ζίφῳ, ἀντιπροέδρῳ, ἀναγινώσκει πραγματεῖαν *Περὶ εὐφλογίας*.

Λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΗΒ'.

(Τακτικῆ).

Τῆ 14 Ἀπριλίου 1880.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναγινώσκειται ὡς ἐξῆς ἡ

ἄλληλογραφία.

Ἐπιστολὴ τῆς ἐν Σιμῶντι φιλεκαπαιδευτικῆς ἀδελφότητος *Δόξης*, ἀπὸ 29 Μαρτίου, εὐχαριστούσης τῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ ἐνθαρρυντικῇ αὐτοῦ ἀπαντήσει εἰς τὴν περὶ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς ἀγγελτήριον ἐπιστολήν, ἐκτιθείσης τὰς ἀνευδρότους αὐτῆς ἐνεργείας ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ, ὃν ἀνέλαβε, καὶ συνιστάσης τὸν κ. Δ. Νικολαί-

δην πρὸς παραλαβὴν τῶν ὑπεσχημένων αὐτῇ διδασκτικῶν βιβλίων καὶ εἰ τινος ἐτέρου.

Δ. Νικολαίδου, ἀπὸ 10 Ἀπριλίου, ἐξαίτουμένου ὅπως παραδοθῶσιν αὐτῷ τὰ διὰ τὴν ἀνωτέρω ἀδελφότητα ὠρισμένα βιβλία.

Τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συλλόγου, ἀπὸ 14 Ἀπριλίου, προτεινούσης τῷ Συλλόγῳ ἵνα ἀντὶ τῶν ἐν τῷ Καραπανεῖῳ διαγωνισμῷ ὀριζομένων δύο ὁδηγῶν πρὸς διδασκαλίαν τῆς γεωγραφίας καὶ γραμματικῆς συνταχθῇ εἰς καὶ μόνος, γενικός, δι' ὅλα τὰ ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ μαθήματα ἀντὶ χιλιοφράγκου βραβείου.

Ἡ πρότασις αὕτη τῆς ἐκπαιδ. ἐπιτροπῆς γίνεταί ἀποδεκτὴ.

Εἶτα ὁ κ. **Ἄβρ. Μαλιάνικας**, εισηγητῆς τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἀναγινώσκει τὸ πρόγραμμα τοῦ Καραπανεῖου διαγωνίσματος κατὰ τὸ Β' ἔτος (ἴδε ἔμπροσθεν σελ. 88).

Ὁ κ. **Ὁδ. Ἰάλεμος** περατῆρὶ ὅτι τὰ εἰς τὸν Καραπάνειον ἀγῶνα ὑποβαλλόμενα ἔργα θέλουσι πέμπεσθαι τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου· ἀλλὰ διὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἕνεκα τῆς δριμύτητος τοῦ χειμῶνος μὴ δυναθείσης τῆς ἐπιτροπῆς νὰ ἐργασθῇ ἐγκαίρως ἐγένετο ἐξαιρέσις ὅπως ὑποβληθῶσι κατὰ Φεβρουάριον.

Λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΗΓ'.

(Ἐκτακτος).

Τῆ 26 Ἀπριλίου 1880.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως,

Ὁ κ. **Ὁδ. Ἰάλεμος**, πρόεδρος τῆς συντακτικῆς τοῦ Συλλόγου ἐπιτροπῆς, ἀναγινώσκει τὴν ἐξῆς ἔκθεσιν.

Κύριοι,

Ἡ συντακτικὴ τοῦ Συλλόγου ἐπιτροπὴ μετὰ ἐπανελημμένας τοῦ προεδρείου προσκλήσεις μόλις κατώρθωσε νὰ καταρτίσῃ τὸ προεδρεῖον αὐτῆς περὶ τὰ μέσα τοῦ λήγοντος ἔτους. Καὶ πρῶτον μὲν ἐκλέξασα πρόεδρον αὐτῆς τὸν ἔχοντα τὴν τιμὴν νὰ λαλῇ ἐνώπιον ὑμῶν καὶ γραμματεῖα τὸν κ. Λουτράρη προέβη ἔπειτα εἰς τὴν διακανόνισιν τῶν λοιπῶν ζητημάτων, ἀποφασίσασα λ. χ. νὰ παρακαλέσῃ τὸ προει-

δρειον του Συλλόγου ὅπως ἐξαίτησται τὴν ταχειαν εἰς τὰ ἀρχαία τοῦ Καταστήματος κατὰ θεσιν τῶν ἐπιστημονικῶν πραγματειῶν παρά τῶν ἀναγνόντων αὐτάς, ὄρισασα τὰ καταχωριστέα ἐν τῷ περιοδικῷ ἀναγνώσματα, ἀφήσασα τὴν ἐκλογὴν τοῦ τυπογραφείου εἰς τὸν πρόεδρον ὑπὸ τὸν ὄρον ἐννοεῖται τοῦ γὰ προτιμήσῃ οὗτος τὸ συμφερότερον καὶ φιλοκαλώτερον συνάμα καὶ ἐν γένει κανονίσασα οὕτω τὰ πάντα ὥστε νὰ μὴ συγκαλῶνται συνεδριάσεις δι' ἀντικείμενα ἐπουσιώδη. Καὶ τυπογραφεῖον μὲν προτιμήθη καὶ πάλιν τὸ τοῦ *Νεολόγου*, διότι καὶ ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς ἐννοεῖ ὅτι ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ὅροις, ἤτοι μίαν καὶ ἡμίσειαν ὄθ. λίραν τὸ τυπογραφικὸν φύλλον, ἤθελεν ἐξακολουθήσει καὶ ἐφέτος ὡς πρότερον ἢ ἐκτύπωσις τοῦ περιοδικοῦ, καὶ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ τυπογραφείου οὐδεμία ἐγένετο κατ' ἀρχὰς παρατήρησις περὶ νέων ὄρων. Κατόπιν ὅμως ἀρξάμενης τῆς ἐκτυπώσεως ὑπεβλήθη ὑπ' αὐτοῦ τῷ προέδρῳ τῆς ἐπιτροπῆς λίαν ἀδροφρόνως, εἶναι ἀληθές, ἢ παρατήρησις ὅτι ἡ στοιχειοθεσία σήμερον εἶναι ἀκριβωτέρα ἢ ἄλλοτε, διότι κατὰ τὰ τρία προηγούμενα ἔτη οἱ στοιχειοθεταὶ ἐπληρόνοντο εἰς χαρτονόμισμα ἐνῶ σήμερον πληρόνονται εἰς ἀργυρον. Ἀσθενήσας ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ δύο καὶ ἐπέκεινα μῆνας καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ συγκαλέσῃ τὴν ἐπιτροπὴν ἵνα ζητήσῃ τὴν περὶ τούτου γνώμην αὐτῆς ἀντιπαρετήρησε τῷ διευθυντῇ τοῦ τυπογραφείου ὅτι ἢ περὶ νέων ὄρων πρότασις ἐφερέν αὐτὸν εἰς ἀμνηχανίαν τινά. Εὐτυχῶς δὲ ἀπήλλαξαν ταύτης τὸν πρόεδρον τῆς ἐπιτροπῆς οἱ ἰδιοκτῆται τοῦ *Νεολόγου* καὶ τοῦ τυπογραφείου αὐτοῦ ἀναγγείλαντες αὐτῷ ὅτι ἀφίνουσι εἰς αὐτὸν νὰ πρᾶξῃ ὅπως θέλει. Οὗτος δὲ οὐδεμίαν ῥητὴν ὑπόσχεσιν δούς περὶ αὐξήσεως τῆς τιμῆς ἐπεφυλάσσετο πάντοτε νὰ συγκαλέσῃ τὴν συντακτικὴν ἐπιτροπὴν· ἀλλὰ δυστυχῶς λυπηρὰ συμβάντα οἰκογενειακὰ ἀπορροφήσαντα πᾶσαν τὴν προσοχὴν καὶ πάσας σχεδὸν τὰς ὥρας αὐτοῦ ἀπέτρεψαν αὐτὸν τούτου· ἀλλ' ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς θεωρεῖ ἰσχύοντας τοὺς ἀρχαίους ὄρους, ἐκτὸς ἐὰν ὁ Σύλλογος αὐτὸς θελήσῃ νὰ προσθήσῃ ἐλάχιστόν τι ποσόν· ὅπως δὲ ἴποτε οὐδεμία δυσχέρεια θέλει προέλθει ἐκ τούτου εἰς τὸν Σύλλογον ἐὰν ἐφεθῇ ἢ ὀριστικὴ διακανόνισις τοῦ πράγματος εἰς τὸν κύριον ταμίαν τοῦ Συλλόγου, τοσοῦτ' ἂν μᾶλλον ὅσ' καὶ οἱ ἰδιοκτῆται τοῦ τυπογραφείου μετὰ προθυμίας πάντοτε ὑπηρέτησαν τὰ συμφέροντα τοῦ ἡμετέρου Σωματείου. Ὅφειλομεν

(ΕΛΛΗΝΙΚ. ΦΙΛΟΛΟΓ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ. ΤΟΜΟΣ ΙΔ΄.)

νὰ προσθέσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ἐδόθησαν τῇ ἐντολῇ τοῦ προέδρου διὰ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ περιοδικοῦ εἰκοσιν (ἀρ. 20) ὄθ. λίραι, ἀπέναντι τοῦ ὅλου λογαριασμοῦ. Ἐδαπανήθησαν δὲ συνάμα ἐνδεκα (ἀρ. 11) ὄθ. λίραι διὰ τὸν τυπογραφικὸν χάρτην· ἀλλὰ τοῦ φιλομούσου κ. Δ. Ταμβάκου ἀναλαβόντος καὶ ἐφέτος νὰ δαπανήσῃ τὸ διὰ τὸν χάρτην τοῦ περιοδικοῦ τοῦ παρόντος ἔτους ποσόν, θὰ ἐπιστραφῶσιν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Συλλόγου αἱ ὑπ' αὐτοῦ καταβληθεῖσαι 11 λίραι ληφθησόμεναι ἐκ τῆς χορηγίας τοῦ κ. Δ. Ταμβάκου.

Καὶ ταῦτα μὲν σχεδὸν δευτερεύοντα, τὸ δὲ πρωτεῖον ζήτημα ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου συγγράμματος ἐστὶ τὸ τῶν ἀναγνωσμάτων καὶ τῆς καταχωρίσεως αὐτῶν, ὑπὸ τὴν ἐποψὴν δὲ ταύτην τὸ περιοδικὸν τοῦ συλλογικοῦ ἔτους 1878—1879 δὲν εἶναι δυστυχῶς πλούσιον ὅσον προσεδόκατο διότι ἐκ τῶν εἰκοσι καὶ τεσσάρων πραγματειῶν αἰτινες ἀνεγνώσθησαν κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα εἰς ὃ ἀνήκει, μόνον ἐπτὰ κατωρθώθη νὰ δημοσιευθῶσι, διότι πολλὰ τῶν ἀξιολύμων μελῶν, αἵτινα εἶχον ἀναγνώσει τότε πραγματείας ἠρνήθησαν νὰ παράσχωσι ταύτας πρὸς δημοσίευσιν ὡς προτιθέμενοι νὰ ἐπεξεργασθῶσιν αὐτάς· εἰς τὰ ἐπτὰ δὲ ταῦτα προσετέθη καὶ ὄγδοον ἀνέγνωσμα ἀποτελοῦν συνέχειαν πραγματείας τινὸς τοῦ κ. Γ. Δημητριάδου δημοσιευθείσης ἐν τῷ προηγούμενῳ τεύχει. Γινώσκοντες πόσον μοχλοῦσιν οἱ τοῦ Συλλόγου πολῦτιμοι ἐργάται ὑποκλέπτοντες ὑπὲρ αὐτοῦ ὥρας τινὰς ἐκ τῶν ἄλλων αὐτῶν ἀσχολιῶν, δὲν τολμῶμεν νὰ ἐξενέγκωμεν ἐνταῦθα αὐστηρὰς κρίσεις κατὰ τῶν συναδέλφων ἐκείνων, οἵτινες ἐβράδυναν νὰ καταθέσωσι τὰς πρὸς ἐκτύπωσιν πρόωρισμένας πραγματείας. Παρατηροῦμεν μόνον ὅτι ἐνεκα τῆς βραδύτητος ταύτης ἐζητήσαμεν τὴν ἀδειαν παρὰ τοῦ Συλλόγου — ἥτις καὶ ἐδόθη ἡμῖν, ὡς ἐνθυμείσθε—ὅπως ἐπιτραπῇ ἢ ἀνευ τακτικῆς χρονολογικῆς σειρᾶς καταχωρίσῃ τῶν ἀναγνωσμάτων. Ἐνὸς δὲ τῶν ἀναγνωσμάτων, καίτοι δοθέντος τῇ ἐπιτροπῇ, ἀνεβλήθη ἢ εἰς τὸ τυπογραφεῖον ἀποστολῇ, διότι ἐδισταξάμεν ἂν ἔπρεπε νὰ καταχωρίσωμεν αὐτὸ ἐν τῷ περιοδικῷ ἢ ἐν τῷ ἀρχαιολογικῷ δελτίῳ· ἐκτυποῦται δὲ ἤδη ἐν τῷ περιοδικῷ, κατὰ τὴν περὶ τούτου γνωμοδότησιν τοῦ κ. προέδρου τοῦ Συλλόγου.

Ἡ ἐκτύπωσις τοῦ περιοδικοῦ τοῦ συλλογικοῦ ἔτους 1878 — 1879, ἀποτελοῦντος, ὡς γνωστόν, τὸ τεῦχος ΙΓ', προέβη ἤδη εἰς τὸ ἐνδέκατον τυπογραφικὸν φύλλον, ἢ εἰς τὸ δέκατον τέταρ-

τον, ἐὰν λογισθῶσι τὰ τρία τυπογραφικὰ φύλλα τὰ περιέχοντα τοὺς καταλόγους τῶν μελῶν, δωρητῶν κτλ. τοῦ Συλλόγου, ὧν στοιχειοθετημένων ἤδη ἀπὸ πέρυσι ἀνεβάζομεν τὴν ἐκτύπωσιν ἵνα ἀκριβέστερον καὶ μετὰ προσοχῆς, μείζονος τῆς ἄλλοτε περὶ τούτου καταβαλλομένης, διορθωθῶσιν οἱ κατάλογοι τῶν μελῶν τῶν τριῶν κατηγοριῶν, τουτέστιν ἐπιτίμων, τακτικῶν καὶ ἀντεπιστελλόντων. Μετὰ δὲ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ προσεχῶς ἀποπερατουμένου δωδεκάτου φύλλου, ἡ ἐργασία θέλει προβῆ ἰσπυσμένως, διότι δὲν ὑπολείπονται ἢ τὰ πρακτικὰ μετὰ τῶν ἐκθέσεων τῶν μελῶν τοῦ προεδρείου καὶ τῶν ἐπιτροπῶν, ἢ λογοδοσία τοῦ προέδρου, αἱ δύο μεγάλοι ἐκθέσεις τῆς ἐκπαιδευτικῆς καὶ τῆς φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς, αἵτινες καταχωρησθήσονται πρὸ τῶν πρακτικῶν, καθ' ἃ ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ εἴθιστο, καὶ τὸ ἐράνισμα ὅπερ προστεθῆσεται εἰς τὸ τέλος τοῦ περιοδικοῦ, ἔτοιμον ἤδη καὶ ἀντιγεγραμμένον, περιέχον δὲ ἐπιστολάς πολυτίμους τῶν ἀειμνήστων Κοραῆ, Δωροθέου, Καπλάνη καὶ ἄλλων εὐρισκομένας ἐν τῷ κώδικι τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς.

Ἀναλογιζόμενοι τὰ τε συνήθη προσκόμματα περὶ τὴν ἐκδοσιν παντὸς περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου καὶ ἐκεῖνα ἅτινα προσετέθησαν ἐφέτος ἕνεκα τοῦ χειμῶνος ὡς καὶ τὰς μικρὰς ἀναβολὰς αἵτινες προῆλθον ἐκ τοῦ ὅτι τὸ τυπογραφεῖον μὴ ἔχον τακτικῶς καὶ ἐγκαίρως τὴν ὕλην δὲν ἠδύνατο νὰ παραλάβῃ νέους στοιχειοθέτας διὰ τὸ ἡμέτερον ἔργον θέλετε, κύριοι, πιστεύω, ὁμολογήσει ὅτι ἡ συντακτικὴ τοῦ Συλλόγου ἐπιτροπὴ καίτοι μὴ κακορθώσασα νὰ ἐπιτύχῃ πλήρους τοῦ σκοποῦ αὐτῆς ἐργάσθη ὁμως κατὰ τὸ δυνατόν ἵνα ἐλαττώσῃ καὶ ὑπερνικήσῃ τὰς μεγάλαις καὶ ποικίλαις δυσχερείαις τοῦ ἀνατεθέντος αὐτῇ ἔργου.

Ἡ συντακτικὴ ἐπιτροπὴ.

ΟΔ. ΙΑΛΕΜΟΣ, πρόεδρος.
Ν. ΔΕΠΑΣΤΑΣ.
Α. ΕΥΘΥΒΟΥΛΗΣ.
ΑΘ. ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΗΣ.
Ι. ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΗΣ.
Ν. ΔΟΥΤΡΑΡΗΣ.
ΑΒΡ. ΜΑΛΙΑΚΑΣ.
Ι. ΜΟΥΣΙΚΟΣ.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως ταύτης ὁ κ. **Θ. Σαλατέλης,** βιβλιοφύλαξ, ἀναγνώσκει τὴν περὶ τὴν βιβλιοθήκην καὶ τοῦ ἀναγνω-

στηρίου τοῦ Συλλόγου ἐκθεσιν αὐτοῦ οὕτως ἔχουσαν·

Κύριοι,

Ἄκων ἀλλὰ ταῖς ἐπιμόνοις προτροπαῖς τῶν αὐτῶν καὶ πέρυσι σεβαστῶν φίλων παθόμενος καὶ τῇ εὐγενεῖ προθυμίᾳ, μεθ' ἧς ὁ τε προσφιλὴς καὶ σεβαστὸς πρόεδρος ἡμῶν καὶ ὁ ἕτερος τῶν ἀξιοτίμων ἀντιπροέδρων, ὁ κ. A. Mordtmann, ἐπηγγείλαντό μοι τὴν ἑαυτῶν συνδρομὴν, ἀνέλαβον καὶ κατὰ τὸ συλλογικὸν τοῦτο ἔτος τὴν ἐπιμέλειαν τῆς βιβλιοθήκης.

Τριττόν μοι προὔκειτο εἰς ἐκτέλεσιν ἔργον κληροδοτηθὲν μοι ὑπὸ τοῦ προκατόχου μου, ἡ σύνταξις τοῦ ἐπιστημονικοῦ τῶν βιβλίων καταλόγου, ἢ ἐν ταῖς θήκαις τῆς αἰθούσης καθ' ὕλην ταξιθέτησις αὐτῶν καὶ ἡ ἐκκαθάρισις, τακτοποίησις καὶ ἀντιγραφὴ τοῦ ἀλφαριθμητικοῦ καταλόγου, ἥτοι τοῦ εὐρετηρίου· τὸ ἔργον τοῦτο καίπερ ἐπιμοχθον καὶ χρόνου πολλοῦ δεόμενον ἤλπίζον ὁμως νὰ φέρω εἰς πέρας. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν, ἕνεκα τῆς τε δριμύτητος τοῦ χειμῶνος καὶ ἄλλων σπουδαιότερων ἀσχολιῶν τῶν σεβαστῶν συναδέλφων, στερηθεὶς τῆς πολυτίμου αὐτῶν συνδρομῆς, τοῦτο δὲ ἕνεκα ἀσθενείας τοῦ διορισθέντος βοηθοῦ ὑπαλλήλου, μόνος σχεδὸν ἀπολειφθεὶς, οὐχ ἤττον μετὰ πολλοὺς κόπους κατὰ τὰς ὀλίγας τῆς σχολῆς ὥρας καὶ νυκτὸς τὸ πλεῖστον ἐργαζόμενος κατώρθωσα νὰ φέρω εἰς αἴσιον πέρας τὴν τε καθ' ὕλην ταξιθέτησιν τῶν βιβλίων καὶ τὴν σύνταξιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ αὐτῶν καταλόγου.

Συγγράμματα δὲ καὶ φυλλάδια κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκτήσατο ἡ βιβλιοθήκη περὶ τὰ 510, ἀποτελοῦντα περὶ τοὺς 600 τόμους, δωρηθέντα τὰ πλεῖστα, συνεπέξ τῶν ἐγκυκλίων τῶν ἀποσταλείσων ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀξιοτίμου προέδρου τοῦ Συλλόγου κ. Ὀδυσσεὺς Ἰαλίμου, ὑπὸ διαφορῶν κυβερνήσεων, σωματείων καὶ ἄλλων φιλομούσων ιδιωτῶν ξένων τε καὶ ὁμοεθνῶν. Αἱ σπουδαιόταται δὲ τῶν δωρεῶν εἰσὶ· 1) ἡ τοῦ κ. Alfred Firmin Didot, συνισταμένη εἰς τὴν ὅλην σειρὰν τῶν δοκίμων ἐλλήνων συγγραφέων, κτήσις πολυτιμοτάτη τῇ ἡμετέρᾳ βιβλιοθήκῃ· 2) ἡ τοῦ ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιταίαις τῆς Ἀμερικῆς ὑπουργείου τοῦ κράτους καὶ ἄλλων σοφῶν πολιτῶν τῆς δημοκρατίας, τῇ μυρίων ἐπαίων ἀξίᾳ φροντίδι καὶ τῷ ἀκαμάτῳ ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας βιβλιοθήκης ζήλῳ τοῦ ἐν Οὐασινγκτῶνι πρεσβευτοῦ τῆς Ὑψ. Πύλης κ. Γρ. Ἄρι

στάρχου, ἀποστείλαντος κιβώτιον μέγα πλήρες σπουδαιοτάτων συγγραμμάτων ἐπιστημονικῶν, μάλιστα τῆς φυσικῆς ἱστορίας· 3) ἢ τοῦ ἐν Βερολίῳ ὑπουργείου τῆς παιδείας, δωρησαμένου τὸ *corpus inscriptionum graecarum* καὶ τὸ *corpus inscriptionum atticarum*· 4) ἢ τοῦ ἐπὶ χρησταῖς ἡμῶν ἐλπίσιν ἄρτι ἀναλαβόντος τὰ ἡνία τοῦ ἀγγλικοῦ κράτους, τοῦ σοφοῦ ὀμηρολόγου κ. Γλάδστωνος ἀποστείλαντος δέκα τῶν ἀξιολογητάτων αὐτοῦ συγγραμμάτων· 5) ἢ τοῦ ἐλληνικοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας, συγχειμένη ἐξ 77 τόμων διαφόρων συγγραμμάτων· 6) ἢ τοῦ ἀγίου Ἰμβρου κ. Νικηφόρου δωρησαμένου τὴν σπανιωτάτην δωδεκάβιβλον τοῦ Δοσιθέου· 7) ἢ τοῦ κ. Μαρσάν προσενεγκόντος χειρόγραφον τῶν πατρῶν τοῦ Κωδινού· καὶ ἄλλαι ἄλλων.

Πρὸς πάντας τοὺς γενναίους δωρητὰς καθήκον νομίζομεν νὰ ἐκφράσωμεν καὶ σήμερον δημοσίᾳ τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Συλλόγου.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν βιβλιοθήκην.

Τὰ δὲ τοῦ ἀναγνωστηρίου ἔχουσιν ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, πολλῶν περιοδικῶν ἀτάκτως καὶ ἐλλιπῶς ἐρχομένων.

Αἱ δὲ φάλαγγες τῶν θαμῶνων τῆς τε βιβλιοθήκης καὶ τοῦ ἀναγνωστηρίου, οὐδέποτε λαν συμπεπυκνωμέναι οὔσαι, ἐφέτος ἦσαν ἔτι μᾶλλον ἠραιωμέναι, σημεῖον λυπηρὸν τῆς ὀσημέραι προΐουσης χαλαρώσεως τοῦ φιλομούσου καὶ φιλαναγνωστικοῦ τοῦ καθ' ἡμᾶς δημοσίου, εἰ μὴ τινα ἄλλα τὰ αἷτια τούτου.

Ὁ βιβλιοφύλαξ

Θ. ΣΑΛΤΕΑΝΣ.

Εἶτα ἀναγινώσκειται ἡ ἐκθεσις τῆς φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς οὕτως ἔχουσα·

Κύριοι,

Ἡ φιλολογικὴ τοῦ Συλλόγου ἐπιτροπὴ καὶ τῷ ἐκτάκτῳ χειμῶνι ἐνδοῦσα καὶ ἀσθενείας ἐνεκεν μελῶν τινῶν διέκοψεν ἐπὶ τινα χρόνον τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τὸ καθήκον αὐτῆς συνειδυῖα ἐφρόντισε περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐκπληρώσεως τῶν ἀνατεθειμένων αὐτῇ ἐργασιῶν· ποιησαμένη δὲ ἑπτὰ συνεδριάσεις ἡσχολήθη κατὰ ταύτας περὶ τὴν ἐξέτασιν καὶ κρίσιν τῶν ἀποσταλειῶν κατὰ τὸ ἔτος τούτου συλλογῶν εἰς τὸ Ζωγραφεῖον διαγώνισμα ὑπὸ τῶν κκ. Α. Αἰλιανοῦ, Γ. Ζηκίδου, Δημ. Χαβιαρᾶ, Α. Γονίου, Ν. Πολίτου, Παρχαρίδου καὶ

ἀνωνύμου τινός· τὰς δὲ ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Δέφνερ περὶ τῆς διαλέκτου τῶν Τραπεζουντιῶν καὶ τῆς τσακωνικῆς ἀποσταλείσας πραγματείας οὐ συμπεριέλαβεν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἔτους τούτου ὡς ἐκπροθέσμους. Περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἐκτενῆ κρίσιν τῆς Φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς ἀκούσεσθε κατὰ τὴν ἐπέτειον τοῦ Συλλόγου ἑορτὴν ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς ἐπιτροπῆς κ. Θ. Σαλτέλη.

Ἀναλαβοῦσα δὲ τὴν ἀποτεθησαυρισμένην γλωσσικὴν ὕλην ἡ ἐπιτροπὴ ἐπεξεργάσθη μέρος αὐτῆς, τὸ ἐκλεκτότερον, ὅπως ἐκδῶ αὐτὴν ἐν τῷ περιοδικῷ τοῦ Συλλόγου, τοῦ ἐπιόντος ἔτους. Ὀφείλει δὲ νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ ἐργασία αὕτη παρέχει πλείστας δυσχερεῖς τῇ ἐπιτροπῇ ἅτε δὴ στερουμένη τῶν ἀναγκαίων βιβλίων καὶ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθειῶν συλλογῶν τῶν νεωτέρων διαλέκτων τοῦ ἡμετέρου ἔθνους.

Ὡσαύτως δ' ἡ ἐπιτροπὴ ἐμερίμνησε καὶ περὶ τῆς Ζωγραφείου Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης. Μετ' εὐχαριστήσεως δ' ἀγγέλλει ὅτι λόγοι ἀνδρες ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀσχολοῦνται περὶ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Σοφοκλέους, τοῦ Ἡροδότου, τοῦ Θουκυδίδου, τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ξενοφώντος, τοῦ Δημοσθένους καὶ ἄλλων· ἴσως δὲ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀρξεται καὶ ἡ ἐκτύπωσις τῆς Ζωγραφείου Βιβλιοθήκης, ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἀντιγόνης τοῦ Σοφοκλέους ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Δ. Σεμιτέλου. Οἱ λαβόντες μέρος εἰς τὸ διαγώνισμα τοῦτο σπεύδουσι βραδέως, τοῦτο δ' ἔστιν ἐν δειξίς, ὅτι ἡ ἐργασία αὐτῶν ἔσται πολλοῦ λόγου ἀξία.

Ἡ φιλολογικὴ ἐπιτροπὴ.

ΗΡ. ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ, πρόεδρος.

ΧΡ. ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΥ.

ΑΙΜ. ΝΟΝΝΟΤΗΣ.

Α. ΤΑΓΗΣ.

Ν. ΦΥΓΑΑΣ.

ΛΘ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΑΠ. ΛΙΟΥΜΑΣ.

ΑΒΡ. ΜΑΛΙΑΚΑΣ.

ΙΩ. ΜΑΣΤΟΡΑΚΗΣ.

Θ. ΣΑΛΤΕΑΝΣ, γραμματεὺς.

Ὁ κ. Ν. Παρρανεῖκας ἀναγινώσκει τὴν ἐπομένην ἐκθεσιν τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς·

Κύριοι,

Ἡ Ἐκπαιδευτικὴ ἐπιτροπὴ συνισταμένη ἐκ τῶν κκ. Ι. Ζίφου, προέδρου, Ηρ. Βασιλάδου, Κ. Καλλιλάδου, Ὁδ. Ἰαλέμου, Χρ. Χατζηχρήστου, Θ. Σαλτέλη, Ν. Λουτράρη, Ἀβρ. Μαλιάκα,

Ἄθ. Θεοδωρίδου καὶ Νικ. Παρανίκου συνήλθεν ἐν ὄλῳ εἰς ἐννέα συνεδριάσεις. Καὶ κατὰ μὲν τὴν πρώτην, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ προέδρου τοῦ Συλλόγου κ. Α. Πασπάτη, ἐξελέξατο προσωρινὸν μὲν πρόεδρον τὸν κ. Χρ. Χατζηχρήστου, κωλυομένου ὑπ' ἀσθενείας τοῦ τακτικοῦ αὐτῆς προέδρου νὰ ἐξέρχεται νύκτωρ, γραμματεῖα δὲ τὸν ἐνώπιον ὑμῶν λαλοῦντα. Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην διενεμήθησαν πρὸς μελέτην μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς τὰ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἀποσταλέντα τῷ Συλλόγῳ καὶ παρ' αὐτοῦ τῇ ἐκπαιδευτικῇ ἐπιτροπῇ, ἔγγραφα περὶ τῆς ἐν αὐταῖς καταστάσεως τῆς παιδείας. Αἱ δὲ κατὰ τὰς λοιπὰς συνεδριάσεις ἐργασίαι αὐτῆς εἰσὶν ἐν περιλήψει αἱ ἐξῆς περίπου· μελέτη τῶν καθ' ὅλον τὸ συλλογικὸν ἔτος πεμφθειῶν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐκθέσεων περὶ τῆς ἐν αὐταῖς καταστάσεως τῆς παιδείας, γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν διὰ τὸ Καραπάνειον διαγωνισμῶν πεμφθέντων χειρογράφων, συμφώνως τῷ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐκδοθέντι περὶ τούτου προγράμματι, γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ ἄλλων πονημάτων ἐντύπων καὶ χειρογράφων μὴ ἐμπεριλαμβανομένων ἐν τῷ προγράμματι τοῦ πρώτου ἔτους τοῦ Καραπάνειου διαγωνισματος, ἀνέγνωσις σπουδαίας μελέτης ὑπὸ τοῦ κ. Ἡρ. Βασιάδου, ἐπὶ τῇ βίβσει τῶν νεωτάτων ἐν Εὐρώπῃ παιδευτικῶν συστημάτων, ἐξ ἧς ἐγένοντο γνωσταὶ τῇ ἐπιτροπῇ αἱ γνώμαι καὶ τὰ συστήματα τῶν κορυφαίων τῆς Ἑσπερίας καὶ κεντρικῆς Εὐρώπης παιδαγωγῶν, σύνταξις τοῦ προγράμματος τοῦ Καραπάνειου διαγωνισματος τοῦ ἐπιόντος ἔτους καὶ ἰδιαίτεραι ἐργασίαι τῆς ἐπιτροπῆς περὶ τὸν κύκλον καὶ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς στρεφόμεναι.

Καὶ περὶ μὲν τῶν δύο πρώτων ἔργων, ἅπερ ἡ ἐπιτροπὴ ἀνέλαβεν, ἦτοι περὶ τῆς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καταστάσεως τῆς παιδείας, ὡς καὶ περὶ τῆς κρίσεως τῶν εἰς τὸ Καραπάνειον διαγωνισμῶν πεμφθέντων χειρογράφων, ἀκούσεσθε λεπτομερῆ ἐκθέσιν ἐν τῇ ἐπετείῳ τοῦ Συλλόγου ἑορτῇ, ὑπὸ τῶν ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐκλεγέντων εἰσηγητῶν, κ.κ. Ι. Ζίφου καὶ Χρ. Χατζηχρήστου, ἐκ δὲ τῶν πρὸς κρίσιν καὶ ἀπόφασιν παραπεμφθέντων τῇ ἐπιτροπῇ πονημάτων, ἐπὶ μὲν τοῦ ἐγχειριδίου σωμαστικής τοῦ κ. Nezer, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπομνήματος τοῦ κ. Στογιαννοπούλου, τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Χαριτωνίδου καλλιγραφίας καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Ἐλευθερίου Θωμᾶ γεωγραφίας καὶ ἱστορίας ἡ ἐπιτροπὴ ἐξήνεγκεν ἤδη τὴν γνώμην αὐτῆς, ὡς τοῦτο ἐν καιρῷ ἐγένετο γνωστὸν τῷ Συλλόγῳ, ὑπολείπεται δὲ

νὰ ἐκφέρῃ καὶ πέμψῃ τῷ Συλλόγῳ τὴν γνώμην αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῆς βοτανικῆς τοῦ κ. Λαμπρίση, τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Ἀχιλλέως Καμπανάκη πινάκων τῆς παιδικῆς ἀστρονομίας, καὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Παπαδοπούλου ἀλφαβηταρίου.

Ἡ ἐπιτροπὴ πρὸς σύνταξιν τοῦ προγράμματος τοῦ Καραπάνειου διαγωνισματος διὰ τὸ ἐπιόν ἔτος ἐξελέξατο ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς διὰ μὲν τὸ τῆς ἱερᾶς ἱστορίας τὸν κ. Θ. Σαλτέλην, διὰ δὲ τὸ τῆς ἀριθμητικῆς τὸν κ. Ἄθ. Θεοδωρίδην καὶ διὰ τὸ τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας τὸν κ. Ν. Παρανίκην· εἰσηγητὴν δὲ διὰ τὸ ὅλον τοῦτο πρόγραμμα ἐξελέξατο τὸν κ. Ἀβρ. Μαλιάνην.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐζητήσατο καὶ ἔλαβε τὴν τοῦ Συλλόγου συγκατάθεσιν, ἵνα, ἀντὶ τῆς συντάξεως ὁδηγῶν πρὸς διδασκαλίαν τῆς γεωγραφίας καὶ τῆς γραμματικῆς, συνταχθῇ γενικὸς τοιοῦτος πρὸς διδασκαλίαν πάντων τῶν ἐν ποίς δημοτικὸς σχολείοις διδασκομένων μαθημάτων καὶ ὦρσε τὸ γέρας αὐτοῦ ἀπὸ πεντακοσίων εἰς χίλια φράγκα.

Τοιαῦται μὲν ἐν συνόλῳ αἱ κατὰ τὰς ἐννέα γενομένας συνεδριάσεις ἐργασίαι τῆς ἐπιτροπῆς, μέλλει δὲ αὐτὴ νὰ συνέλθῃ εἰς δεκάτην καὶ τελευταίαν συνεδρίσιν πρὸς διανομὴν τοῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀπόροις σχολείοις τῶν ὑπὸ τῶν φιλογενεστάτων κ. κ. Γ. Ζαρίφη, Χρ. Ζωγράφου καὶ Μενελάου Νεγροπόντη προσφερομένων τακτικῶν χρηματικῶν δωρεῶν, εἴπερ μᾶθῃ παρὰ τοῦ προέδρου τοῦ Συλλόγου τὴν εὐχρηστον ἀγγελίαν ὅτι οἱ παντὸς ἐπαίνου ἄξιοι καὶ μεγάλθυμοι οὔτοι ὁμογενεῖς καὶ τοῦ Συλλόγου εὐεργεταί, μεθ' ὧν ὁ κ. πρόεδρος ἀνέλαβε νὰ συνεννοηθῇ, δὲν ἐστέρησαν καὶ ἐν τοῖς παρούσαις χαλεπωτέροις τῶν προτέρων χρόνοις τὴν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις διψῶσαν ὁμογενῆ νεολαίαν τῆς δεούσης πνευματικῆς τροφῆς.

Ἡ ἐκπαιδευτικὴ ἐπιτροπὴ.

- Ι. ΖΙΦΟΣ, πρόεδρος.
- ΗΡ. ΒΑΣΙΑΔΗΣ.
- ΘΑ. ΙΛΑΞΜΟΣ.
- Κ. ΚΑΛΑΓΙΑΝΗΣ.
- ΧΡ. ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΥ.
- Θ. ΣΑΛΤΕΛΗΣ.
- ΑΒΡ. ΜΑΛΙΑΝΗΣ.
- Α. ΔΙΟΥΜΑΣ.
- ΧΡ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΑΝΗΣ.
- Ν. ΔΟΥΤΡΑΡΗΣ.
- ΑΘ. ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΗΣ.
- Ν. ΠΑΡΑΝΙΚΑΣ, γραμματεὺς.

Και τέλος αναγνωσθείσης τῆς κριτικῆς ἐκθέσεως τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ ἐγχειριδίου διαιτητικῆς καὶ ἀνευ ὀργάνου σωμαστικῆς κατὰ τὴν νεωτάτην μέθοδον τοῦ γερμανοῦ ἱατροῦ Schreber, ὑπὸ Χρ. Νέζερ, λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Φεβρ.

(Τακτικῆ).

Τῆ 28 Ἀπριλίου 1880.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς ἡγουμένης συνεδριάσεως ἀναγινώσκεται ὡς ἐξῆς ἡ

ἀλληλογραφία.

Ἐπιστολῆ, Ch. Hanson, ἀπὸ 5 Μαΐου, ἀγγέλλοντος τὴν παρά τοῦ ἐξαδελφου του κ. Edwin Freshfield προσφορὰν συλλογῆς φωτογραφικῶν τῶν εἰς τεμένη μεταβληθεισῶν ἐκκλησιῶν τῆς Κων/πόλεως καὶ ἄλλων λειψάνων ἀρχαίων.

Τοῦ ἀρχιδιβλιοφύλακος τῆς βασιλικῆς τοῦ Στρασβούργου βιβλιοθήκης, ἀπὸ 30 Ἀπριλίου, δηλοῦντος ὅτι πέμπει ἐν κισωτίῳ τὰ παρά τοῦ Συλλόγου ἐκ τοῦ ἀποσταλέντος αὐτῷ καταλόγου ἐκλεγέντα βιβλία καὶ εὐχαριστοῦντος ἐπὶ τῇ ὑπισχυμένῃ ἐξακολουθητικῇ ἀποστολῇ τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου συγγράμματος.

Μιχ. Δέφνερ, ἀπὸ 22 Ἀπριλίου, δηλοποιοῦντος ὅτι ἀποστέλλει τὰ μέχρι τοῦδε τυπωθέντα 10 φύλλα καὶ τυπογραφικὰ δοκίμια τοῦ 11 τεύχους τοῦ παρ' αὐτοῦ ἐκδιδομένου συγγράμματος Ἀρχαίου τῆς μεσαιωνικῆς καὶ νεωτέρας Ἑλληνικῆς φιλολογίας, συνάδοντος τὰ μέγιστα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ Ζωγραφείου διαγωνίσματος. Συνάμα δ' ἐρωτᾷ περὶ τῆς τύχης τῶν ἀποσταλέντων πρό τινας δύο τευχῶν τοῦ γλωσσarioν τῆς Τραπεζουντιακῆς, ἧς διαβιβάζει συμπλήρωμα ἅ καὶ τῆς Ὀφειτικῆς διαλέκτου, καὶ τέλος διαβιβάζει πληροφορίας περὶ τῶν παρὰ τῆς πρυτανείας τοῦ ἔθνικοῦ ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου χορηγηθησομένων τῷ Συλλόγῳ βιβλίων.

Τοῦ αὐτοῦ, ἀποστέλλοντος δύο φυλλάδια Φωνητολογίας τῆς τσακωτικῆς διαλέκτου μετὰ παραρτήματος περὶ τῶν διαφορῶν τῆς διαλέκτου τῆς Καστανίτζης, διὰ τὸ Ζωγράφιον διαγώνισμα.

Τοῦ πρυτάνεως τοῦ βασιλικοῦ πανεπιστη-

μίου τῆς Halle-Wittemberg, ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου, ἀποστέλλοντος ἀπᾶσας τὰς κατὰ τὸ ἔτος 1879 δημοσιεύσεις τοῦ πανεπιστημίου καὶ παρακαλοῦντος ἵνα εἰς ἀνταλλαγὴν ἀποσταλῶσιν αὐτῷ αἱ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου.

Τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἀπὸ 14 Ἀπριλίου, συνιστάντος τῷ Συλλόγῳ ἵνα, εἰ δυνατόν, τὸ πρὸς τακτοποίησιν τῶν βιβλιοθηκῶν τῶν ἐν Ἀθῶν καὶ ἄλλαχού μονῶν κληροδοτούμενον ποσὸν διὰ τῆς διαθήκης τοῦ Σουλῆνη ὁ Σύλλογος φησίῃ ὑπὲρ τοῦ κ. Σπ. Λάμπρου προτιθεμένου ποιῆσαι ἐκδρομὴν εἰς Ἀθῶν.

Τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συλλόγου, ἀπὸ 24 Ἀπριλίου, ὑποβαλλούσης κριτικὴν αὐτῆς ἐκθεσιν ἐπὶ τοῦ ἐγχειριδίου τῆς διαιτητικῆς καὶ ἀνοργάνου σωμαστικῆς τοῦ κ. Χρ. Νέζερ καὶ συνιστάσης τὴν δημοσίευσιν αὐτῆς διὰ τῶν ἐφημερίδων πρὸς γνῶσιν τοῦ δημοσίου.

Ἐπ. Σταματιάδου, ἀπὸ 14 Ἀπριλίου, πέμποντος τῷ Συλλόγῳ ἀντίτυπον τῆς τοῦ ἔτους 1880 ἐπετηρίδος τῆς ἡγεμονίας τῆς Σάμου.

Τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκπαιδευτικῆς καὶ φιλανθρωπικῆς Ἀδελφότητος, ἀπὸ 26 Ἀπριλίου, ἀγγελλούσης τὴν ἰδρυσιν αὐτῆς καὶ ἐπισυναρπύσεως ἀντίτυπον τῆς περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς συστάσεως αὐτῆς ἐγκυκλίου καὶ τοῦ κανονισμοῦ αὐτῆς.

Γεωργίου Κωνσταντινίδου, ἀπὸ 28 Ἀπριλίου, αἰτοῦντος ὅπως παραχωρηθῇ αὐτῷ ἡ ἐκδοσις τοῦ Πλάτωνος διὰ τὴν Ζωγράφιον βιβλιοθήκην.

Εἶτα ἀγγέλλονται αἱ ἐξῆς

προσφοραί.

Ἐναίσιμοι διατριβαί, Φιλολογικαί, Νομικαί καὶ Ἱατρικαί προσφερόμεναι ὑπὸ τοῦ πανεπιστημίου τῆς Halle-Wittemberg. Φυλλάδια 66.

Ἐπετηρίς τῆς ἡγεμονίας Σάμου διὰ τὸ δισεκτον ἔτος 1880, ὑπὸ Ἐπαμινώνδου Ι. Σταματιάδου. Ἐν Σάμῳ, 1880. Εἰς τόμος. Δῶρον τοῦ συγγραφέως.

Προσφορὰ κ. Edwin Freshfield 24 φωτογραφικῶν εἰκόνων τῶν εἰς τεμένη μεταβληθεισῶν ἐκκλησιῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἄλλων λειψάνων ἀρχαίων.

Ὁ κ. Ὁδ. Ἰάλεμος φρονεῖ ὅτι δεόν νὰ γίνῃ ἐκτακτος συνεδρίασις καθ' ἣν νὰ τεθῶσιν αἱ βάσεις τῆς ἀπαντήσεως εἰς τὴν ἐπιστολὴν τῆς Ἐκπαιδευτικῆς καὶ Φιλανθρωπικῆς ἀδελφότητος διότι, λέγει, ἡ σύστασις τῆς ἀδελφότητος ταύτης εἶναι ἐξαιρετικῆ.

Ὁ κ. **Μ. Βελλογιάννης** υποστηρίζει τὸν προλαλήσαντα.

Κ. Καραθασίλης. Αντικρούει τὴν πρότασιν τοῦ κ. Ἰαλέμου λέγων ὅτι ὡς ἡ ἐπιστολή τῆς εἰρημένης ἀδελφότητος εἶναι ἡ συνήθης ἀγγελτήριος, οὕτω καὶ ὁ Σύλλογος δεόν νὰ δώσῃ τὴν συνήθη ἀπόκρισιν δηλῶν τὴν εὐχαρίστησιν αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συστάσει τοῦ προρρηθέντος σωματείου.

Κ. Καλλιμάδης. Λέγει ὅτι ἐπειδὴ ἡ ἀδελφότης αὕτη ἐκπαιδευτικὸν καὶ φιλανθρωπικὸν σκοπὸν προτίθεται ὁ Σύλλογος δεόν νὰ συγχαρῇ αὐτῇ ἐπὶ τῇ συστάσει αὐτῆς. Ἄν δὲ ἀκολούθως ἀναπτυχθῶσι μεταξύ τῶν δύο σωματείων διαφωνίαι, τότε ὁ Σύλλογος κερφήσεται περὶ τῶν δεόντων. Οὐδόλως δὲ συντετὸν νομίζει κατὰ τὰς παρούσας περιστάσεις νὰ δείξῃ ὁ Σύλλογος ψυχρότητα πρὸς σωματεῖον, οἷον ἡ συστηθεῖσα ἀδελφότης.

Ὁδ. Ἰάλεμος. Ὑποστηρίζει ὅτι σωματεῖον ἰδρυθὲν τῇ προτροπῇ τοῦ Πατριάρχου οὐδόλως κοινόν τί ἐστίν, ἀλλὰ παρουσιάζει ἐξαιρετικὸν χαρακτῆρα ἐπισύροντα τὰς δωρεὰς τῶν ὁμογενῶν, ἐπομένως ἔνεκα τῆς ἀδελφότητος ταύτης ὁ Σύλλογος εὐρεθήσεται ἄνευ τῆς συμπαράξεως τῶν ὁμογενῶν. Πρὸς τοιοῦτον λοιπόν, ἐπάγεται, σωματεῖον δὲν πρέπει νὰ δοθῇ ἡ τυπικὴ ἀπόκρισις ἀλλ' ἡ δέουσα.

Θ. Σαυτέλης. Φρονεῖ ὅτι ὁ Σύλλογος, ὡς καλὸς πατήρ, πρέπει νὰ ἐκφράσῃ τὴν χαρὰν αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀρτιύστατον ταύτην ἀδελφότητα ἐπὶ τῇ ἰδρύσει αὐτῆς.

Τεθεῖτος δὲ τοῦ ζητήματος εἰς ψηφοφορίαν ὁ Σύλλογος ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῆς ἀποστολῆς τυπικῆς ἀποκρίσεως.

Εἶτα ἀγγέλλονται τὸ πρῶτον, τακτικὰ τοῦ Συλλόγου μέλη, οἱ κ. κ. Ἄντ. Δράκος, μεσίτης, καὶ Μακρῆς, προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν κ. κ. Ἄλ. Πασπάτη, Ν. Παρانیκα καὶ Δ. Εὐθυβούλη.

Κατόπιν ὁ κ. **πρόεδρος** παραχωρήσας τὴν ἔδραν αὐτοῦ εἰς τὸν κ. **Ι. Ζίφον**, ἀντιπρόεδρον, ἀναγινώσκει τὴν συνέχειαν τῆς πραγματείας αὐτοῦ *Περὶ τῆς ἐν ἔτει 1453 πολιορκίας καὶ ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως.*

Λύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΦΙΛΕ'

(Ἐκτακτος).

Τῆ 2 Μαΐου 1880.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ.

Ἀγγέλλονται τὸ δεύτερον, τακτικὰ μέλη τοῦ Συλλόγου, καὶ γίνονται παμπηφει δεκτοί, οἱ κ. κ. Ἄντ. Δράκος, ἐμπορομεσίτης, καὶ Μακρῆς.

Ὁ κ. **Στ. Ἀριστάρχης**, πρόεδρος τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς, ἀναγινώσκει τὴν ἐκθεσιν αὐτῆς ἔχουσαν οὕτω·

Φιλόμουσος ὁμήγυρις,

Ἐκθεσιν τοῦ προέδρου τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀκούοντες μὴ πτοῆσθε ἐκ τοῦ τίτλου, μὴ ἰλιγγιάτε ἐκ τῶν πομπωδῶν ὀνομάτων μὴ ἀναμνήντε πολλὰ καὶ μεγάλα· πολλοῦ γε καὶ δεῖ· διότι ὁ μὲν πρόεδρος πᾶν ἄλλο ἐστίν ἢ ἐπιστήμων ἀνὴρ· τὰ δὲ μέλη, διὰ παντοδαπῶν διακρινόμενα ἐπιστημονικῶν γνώσεων, ὑπὸ τοσοῦτων περισπῶνται βιωτικῶν μεριμνῶν, ὥστε ὀλίγας μόνον στιγμὰς εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἐπιτροπὴν ἀφιερῶσιν· ἡ δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστημονικὴ κίνησις ἐστίν ἐλαχίστη δι' οὓς λόγους παρακατιόντες ἀναφερόμεν, ἀφ' οὗ πρότερον διεξέλθωμεν τὰ τῆς ἐναυσιῶν πορείας τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς.

Δεκαμελὴς οὖσα τὸ κατ' ἀρχάς, καὶ συγχειμένη ἐκ τῶν κ. κ. Δημητρίου Σταματιάδου, Κωνσταντίνου Σ. Καραθεοδωρῆ, Τηλεμάχου Καραθεοδωρῆ, Ἀλεξάνδρου Σηνηεῖ, Ὀδυσσεῶς Ἰαλέμου, Δημητρίου Μαλιάδου, Γεωργίου Δημητριάδου, Ἰωάννου Καραθασίλη, Μιλτιάδου Ἰακώβου καὶ Σ. Ἀριστάρχου, ἀπρητίσθη γενομένη δωδεκαμελὴς διὰ τῆς προσλήψεως δύο ἐτι μελῶν, τῶν κ. κ. Βασιλείου Σαρακιώτου καὶ Δημητρίου Εὐθυβούλου. Καὶ πρόεδρος μὲν τῆς ἐπιτροπῆς ἐξελέγη ὁ Σ. Ἀριστάρχης, γραμματεὺς δὲ ὁ κ. Ἰωάννης Καραθασίλης, ὅστις μετὰ ζήλου εἰργάσθη εἰς τε τὴν ἀλληλογραφίαν καὶ εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν δέκα τῆς ἐπιτροπῆς συνεδριάσεων, ὧν μία μόνον θερινή, αἱ δ' ἑννέα χειμεριναί.

Ἐν ταῖς συνεδριάσεσι ταύταις, φιλόμουσος ὁμήγυρις, περὶ δύο τινὰ ἰδίως περιστράφη ἡ τῆς ἐπιτροπῆς προσοχή, τὸ μὲν ἐθνικὸν χαρακτῆρα περιβεβλημένον, τὸ δὲ καθαρῶς ἐπιστημονικόν.

Ἦυχετο ἐν πρώτοις ἡ ἐπιτροπὴ ἀποδειξάι

τῇ Εὐρώπῃ ὅτι κατὰ τοὺς ἀπὸ τῆς ἀλώσεως αἰῶνας, οὐδέποτε ἐπαύσατο τὸ ἡμέτερον πολυπαθὲς καὶ πολυπλαγκτον ἔθνος θεραπεῦον τὰς ἐπιστήμας· ἀλλὰ καὶ φυσιοδίφας ἀνέδειξεν, ὧν ὁ μὲν φυτὰ νέα ἀνεκάλυψεν, ὁ δὲ ζῶα ἀκριβέστερον περιέγραψεν, ὁ δὲ ὄρυκτὰ ἀνεῦρε καὶ τὰς τῆς γῆς διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος ἀναστατώσεις καλῶς ἠπίστατο, ἐν ᾧ ἄλλος τὰς ὑπολανθανούσας τῆς φύσεως δυνάμεις, ὧν τ' ἀποτελέσματα ἐκπλήττουσιν ἡμᾶς, προέβλεπε καὶ περὶ τὰς χυμικὰς ἡσυχολεῖτο σκευασίας. Μήπως, φιλόμουσος ὁμήγουρις, ἰατρῶν διασῆμων ἐστερήθη ποτὲ τὸ ἡμέτερον ἔθνος, ὧν πολλοὶ καὶ ἐν εὐρωπαϊκαῖς ἰατρικαῖς σχολαῖς εὐδοκίμως ἐδίδαξαν; ἢ μήπως σπᾶνιν ἔχομεν ἀριπρεπῶν νομομαθῶν ἐλλήνων ἑκατέρου τοῦ δικαίου, τοῦ τε ρωμαϊκοῦ καὶ τοῦ κανονικοῦ, ἢ μήπως ἡ τῶν μαθηματικῶν ἐπιστήμη, τῶν τε θεωρητικῶν καὶ τῶν ἐφηρμοσμένων, ὀτρηροὺς καὶ ἀγαστοὺς ὀπαδοὺς ἔπαυσέ ποτε παρ' ἡμῖν ἰλκύνουσα; Οὐ μόνον δὲ ταῦτα ἀλλὰ καὶ θαλασσοπόρους ἀτρομήτους, καὶ περιηγητὰς πολυπράγμονας, καὶ γεωγράφους ἀξιόους λόγου παρήγαγε κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας τὸ γόνιμον τῶν ἐλληνικῶν χωρῶν ἔδαφος.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, διατὶ ἄρα γε ἐν ταῖς ἐν Εὐρώπῃ ἐκδιδομέναις ἱστορίαις, εἴτε τῆς βοτανικῆς, τῆς ζωολογίας, τῆς γεωλογίας καὶ ὀρυκτολογίας, εἴτε τῆς φυσικῆς καὶ χυμείας, εἴτε τῆς ἰατρικῆς, εἴτε τοῦ δικαίου, εἴτε τῶν μαθηματικῶν, εἴτε τῆς γεωγραφίας αὐτῆς, οὐδεμία μνεία γίνεται ἐλλήνων ἐπιστημόνων ἀνδρῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι τοῦδε ἀκμασάντων; ἐν ᾧ ἀπ' ἐναντίας αἱ ἱστορίαι ἐκάστης τῶν ἐπιστημῶν τούτων βριθοῦσιν ὀνομάτων, οὐ μόνον γάλλων, ἀγγλων, γερμανῶν καὶ ἰταλῶν, ἀλλὰ καὶ ὀλλανδῶν καὶ ἰσπανῶν καὶ σουηδῶν καὶ πολωνῶν καὶ ρώσων ἐπιστημόνων· διότι, φιλόμουσος ὁμήγουρις, ἑκαπτον τῶν ἔθνων τούτων ἐφιλοτιμήθη ὅπως περισυναγάγῃ ὅ,τι ἠδύνατο δόξαν περιποιήσασθαι τοῖς ὁμοεθνεῖσιν αὐτοῦ· οὐδενὸς πρὸς τοῦτο ἐφείσθη μέσου· ἐπισκέφθη τὰς βιβλιοθήκας καὶ τὰ ἀρχεῖα τῆς τε πατρίδος αὐτοῦ καὶ τῶν ἐξω χωρῶν· διελεύκανε τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἱστορίαν· ἠγωνίσθη ὅπως ἀποδοθῇ μᾶλλον ὁμοπατρίῳ αὐτοῦ ἐπιστήμονι ὅ,τι πολυλάκις ἀδίκως ἀπεδίδοδοτο ἄλλοδαπῷ τινι· ὑπεχρέωσεν ἐπὶ τέλος καὶ τοὺς ξένους αὐτοὺς ὅπως μετ' ἐπαίνων μνημονεύωσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐκάστης ἐπιστήμης ὀνομάτων ἐπιστημόνων ἄλλων χωρῶν, ἅπερ τέως ἡ ἀγνωμοσύνη καὶ ἡ λήθη τῶν συγχρόνων ἐγκατέλιπον ἀμνημόνευτα.

Τὴν αὐτὴν καὶ ἡμεῖς ἀκολουθοῦντες πορείαν εἰς τὸ αὐτὸ τείνομεν τέρμα· ἐρίζοντες ἐπίζηλον ἔριδα μετὰ τῶν Φαβρικίων καὶ Ἀρλεσιῶν, οἵτινες ἀκριβέστερον τῶν πρὸ αὐτῶν καὶ τὰ περὶ τῶν ἡμετέρων λογίων ἀνέγραψαν, ἀπεδύθημεν ἤδη εἰς τὸν ἀγαθὸν ἀγῶνα. Καὶ μετὰ τὸ *Σχεδίασμα* κατόπτρου τῆς νεοελληνικῆς βιβλιοθήκης τοῦ κ. Ἰωσήφ Δέ-Κιγάλλα (ἐν Ἐρμουπόλει 1846. 8^{ος}) ἐξεδόθη ἡ *Νεοελληνικὴ φιλολογία* τοῦ κ. Ἀνδρέου Παπαδοπούλου Βρετοῦ (ἐν Ἀθῆναις 1854—57. 2 τόμ. 8^{ος}), ἥτις σπουδαίαν τφόντι χορηγίαν εἰς τὰς τοιοῦτου εἶδους μελέτας παρέσχε διὰ τῆς ἀκριβοῦς καὶ εὐσυνειδήτου καταγραφῆς τῶν τίτλων 1278 συγγραμμάτων παρ' Ἑλλήνων ἐκδεδομένων ἀπὸ τοῦ 1476 μέχρι τοῦ 1832, ἐν ᾧ ἡ *Νεοελληνικὴ φιλολογία* (ἐν Ἀθῆναις 1868. 8^{ος}) τοῦ κ. Κωνσταντίνου Σάθα περιέχει βιογραφίας λογίων ἐλλήνων τῆς αὐτῆς χρονικῆς περιόδου, ἃς ἀνεπλήρωσεν ἡ πολυμύθεια τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἀνδρονίκου Δημητρακοπούλου ἐν τῷ πονήματι αὐτοῦ *Προσθήκαι εἰς τὴν Νεοελληνικὴν φιλολογίαν* τοῦ κ. Κ. Σάθα (ἐν Λειψίᾳ 1871. 8^{ος}). Καίτοι μεταγενέστερον ἐξεδόθη τὸ τοῦ κ. Γεωργίου Ἰωάννου Ζαβίρα *Ἑλληνικὸν θέατρον* (ἐν Ἀθῆναις 1872. 8^{ος}), προγενέστερον τῶν εἰρημένων θεωρεῖται, οὐ μόνον ὡς συγγραφὴν περὶ τὸ 1800, ἀλλὰ καὶ ὡς πηγὴ χρησιμεῦσαν τῆς *Νεοελληνικῆς φιλολογίας* τοῦ τε κ. Α. Βρετοῦ καὶ τοῦ κ. Κ. Σάθα, πολλὰ ἐκείθεν ἀρυσασμένων. Ἰδίας δὲ μνείας ἀξιὸν ἐστὶ τὸ τοῦ κ. Ματθαίου Κ. Παρηνίκα *Σχεδίασμα περὶ τῆς ἐν τῷ ἐλληνικῷ ἔθνει καταστάσεως τῶν γραμμάτων ἀπὸ ἀλώσεως Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς ἐρεστώσεως ἑκατοτατηρίδος* (ἐν Κωνσταντινουπόλει 1867. 8^{ος}). Ἀλλὰ μεθοδικώτερον περὶ τοῦ προκειμένου θέματος συνέγραψαν γαλλιστὶ δύο τῶν ἡμετέρων ὁ μὲν Ἰακωβάκης Ρίζος Νερουλὸς *Cours de littérature grecque moderne* (ἐν Γενεύῃ 1826. 8^{ος}), τοῦθ' ὅπερ ἐξελληνίσθη ὑπὸ τῆς μουσοφιλοῦς ἐλληνίδος κυρίας Ὀλυμπίας I. N. Ἀββοτ ὑπὸ τὸν τίτλον *Ἱστορία τῶν γραμμάτων παρὰ τοῖς νεωτέροις Ἑλλησιν* (ἐν Ἀθῆναις, 1870, 8^{ος}), ὁ δὲ κ. Ἀλέξανδρος Ρίζος Παγκαβῆς *Littérature grecque moderne* (ἐν Βερολίῳ 1878. 2 τόμ. 12^{ος}).

Μετὰ τὰς συγγραφὰς ταύτας καὶ ἄλλας ἐτι πλείους, ἃς, συντομίας χάριν, παραλείπομεν, εἴτε παρ' ἡμετέρων εἴτε παρὰ ξένων συγγεγραμμένας, καὶ μετὰ πολυαριθμούς μελέτας περὶ τῶν εἰδικῶν ἀντικειμένων τῆς παρ' ἡμῖν γραμ-

ματολογίας, ἐν περιοδικοῖς ἢ ἐν λεξικοῖς κατακεχωρημένας, ἴσως εὐρίσκονται τινες οἱ θεωροῦντες ἐξηγητὴν τὸ ζήτημα· οὐδαμῶς, φιλόμουσος ὁμήγηρις. Ὁ ἀνερευῶν κατὰ πόσον οἱ νεώτεροι Ἕλληνες τὰς ἐπισημότητας ἐκαλλιέργησαν, διέδωκαν καὶ ἀνέπτυξαν, οὐδένα ἔχει τὸν ἀσφαλῆ ὁδηγόν, τὸν τὰ μᾶλλον ἀξιάγαστα παραδείγματα καὶ τὰ μᾶλλον ἀκράδαντα ἐπιχειρήματα ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναθροίσαντα. Τὴν ἔλθειν ταύτην κατανοοῦσα ἡ ἐπιστημονικὴ ἐπιτροπὴ καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς πηγάζουσαν ἐθνικὴν ζημίαν καθορῶσα, ἐπέδοκίμασε παμφηφεί τὴν πρότασιν, ἣν ὁ λαῶν ἐνώπιον ὑμῶν ὑπέβαλεν αὐτῇ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 16 Ἰανουαρίου 1876, περὶ συντάξεως δηλονότι *Δοκιμίου ἱστορίας τῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τῆς σήμερον παρὰ τοῖς νεωτέροις Ἕλλησιν ἐπιστημῶν*. Τῇ ἐπαύριον, ἥτις ἦν ἡ 17 Ἰανουαρίου, διενεμήθησαν ἀμέσως μετὰ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς αἱ οἰκτεταὶ ἐπιστήμαι. Ὁ σύλλογος ἐπεκρότησεν εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἡ δ' ἐν Παρισίοις πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν ἐλληνικῶν σπουδῶν ἐν Γαλλίᾳ ἐταιρία ἐμνημόνευσεν αὐτῆς μετ' ἐγκωμίων. Ἐκτοτε, φιλόμουσος ὁμήγηρις, παρήλθον τρία ἔτη στεῖρα καὶ ἄγονα· ἔτη κλαγγῆς ὄπλων καὶ διωγμῶν· ἔτη δυστυχίας καὶ δυσθυμίας· ἔτη ἐναγώνια! Ὀλίγιστοι τῶν ἐν τῇ μεγαλοπόλει ταύτῃ ἀναστροφόμενων ὁμογενῶν, ἐλεύθεροι περισπασμῶν ἢ καταδαμάζοντες αὐτούς, ἐνετρύφωσαν εἰς ἐπιστημονικὰς μελέτας.

Ἄλλ' ἤδη ὑπέφωσκεν ἡ τοῦ 1879 ἄνοιξις· συνεκροτήθη κατὰ τὰ καθεστῶτα ἡ ἐπιστημονικὴ ἐπιτροπὴ. Παρελθόντος δὲ τοῦ θέρους, συνελθοῦσα τῇ 10 Νοεμβρίου 1879, ἔδωκε νέαν ὄθησιν εἰς τὴν ἀρχικὴν ἰδέαν ἣν ἐνεκοπώθη, ἐξ ἧς προοιωνίζεται ἀγαθὰ καὶ ἐπαινετὰ δι' ἑαυτήν, διὰ τὸν Σύλλογον, διὰ τὸ πανελλήνιον. Ἐπειδὴ δὲ ὁ τῆς ἐπιτροπῆς πρόεδρος εἶχε συνειλεγμένας βιβλιογραφικὰς τινὰς σημειώσεις πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ καταλόγου τοῦ κ. Α. Βρετοῦ, συναρμολογήσας ἐξ αὐτῶν καὶ ἀπαρτίσας τὰ πρὸς τὸν σκοπὸν τείνοντα, ἀνεκοίνωσε τῇ ἐπιτροπῇ «Κατάλογον τῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι καὶ τοῦ 1879 παρ' Ἑλλήνων συγγεγραμμένων ἢ μεταπεφρασμένων, ἐκδεδομένων τε ἢ ἀνεκδότων, ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων, ἀνερχομένων τὸ ὅλον εἰς 1149. Ἐκ τούτων δὲ τὰ μὲν τῶν φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν συνάμα ἐπιστημῶν εἰσὶ τὸν ἀριθμὸν 4, τῶν δὲ φυσικῶν ἰδίᾳ ἐπιστημῶν 209, ἧτοι φυσικῆς ἐν γένει 62, ἰδίᾳ δὲ μετεωρολογίας 14, καὶ κλιμα-

τολογίας 4, χυμείας 34, φυσικῆς ἱστορίας ἐν γένει 13, ἰδίᾳ δὲ ζωολογίας 18, βοτανικῆς 15, γεωλογίας καὶ ὄρυκτολογίας 14, καὶ γεωργικῆς 35· τῶν δὲ ἱατρικῶν ἐπιστημῶν εἰσὶ συγγράμματα 268, ἧτοι ἱστορίας τῆς ἱατρικῆς 38, ἱατρικῆς φιλολογίας 10, φαρμακοποιίας 12, τοξικολογίας 6, συνταγολογίας 5, ἀνθρωπολογίας 3, ἀνατομίας 12, φυσιολογίας 14, ὑγιεινῆς 34, παθολογίας 71, νοσολογίας γυναικῶν 6, νοσολογίας παιδῶν 4, θεραπευτικῆς 14, νοσοκομείων 4, χειρουργικῆς 12, ὀφθαλμολογίας 2, μαιευτικῆς 11, κρυφίων νοσημάτων 7, ἱατροδικαστικῆς 3· τῶν δὲ μαθηματικῶν ἐπιστημῶν εἰσὶ συγγράμματα 218, ἧτοι μαθηματικῶν ἐν γένει 13, γεωμετρίας ἐν γένει 30, τριγωνομετρίας ἰδίᾳ 4, σφαιρικῶν 2, κωνικῶν τομῶν 3, ἀριθμητικῆς καὶ ἀλγέβρας συνάμα 8, ἀριθμητικῆς ἰδίᾳ 61, ἀλγέβρας ἰδίᾳ 15, λογαριθμῶν 1, ἀναλύσεως 5, ἀστρονομίας 19, ἐφημεροσμένων μαθηματικῶν 22, μηχανικῆς 5, στρατιωτικῆς ἐπιστήμης 15, ναυτικῆς ἐπιστήμης 15· τῶν δὲ γεωγραφικῶν ἐπιστημῶν εἰσὶ συγγράμματα 220, ἧτοι ἱστορίας τῆς γεωγραφίας 8, μαθηματικῆς καὶ φυσικῆς γεωγραφίας 8, πολιτικῆς γεωγραφίας ἐν γένει μὲν 37, ἰδίᾳ δὲ περὶ μὲν Εὐρώπης 76, περὶ δὲ Ἀσίας 41, περὶ δὲ Ἀφρικῆς 5, περὶ δὲ Ἀμερικῆς 1, γεωγραφικῶν ἀνακαλύψεων 21, γεωγραφικῶν πινάκων 20, κοσμογραφίας 3· τῶν δὲ νομικῶν ἐπιστημῶν εἰσὶ συγγράμματα 230, ἧτοι δικαίου ἐν γένει 6, φυσικοῦ δικαίου 2, ἱστορίας τοῦ δικαίου 10, ἀστρικοῦ δικαίου 7, ἀρχαίου ἐλληνικοῦ δικαίου 5, ῥωμαϊκοῦ δικαίου 10, βυζαντινοῦ δικαίου 4, κανονικοῦ δικαίου 37, νεωτέρου ἐλληνικοῦ δικαίου 7, μολδοβλαχικοῦ δικαίου 4, ῥωσικοῦ δικαίου 1, γαλλικοῦ δικαίου 17, ἰονίου δικαίου 2, σαμιακοῦ δικαίου 4, μουσουλμανικοῦ δικαίου 1, ὀθωμανικοῦ δικαίου 8, πολιτικῆς δικονομίας 11, ἐμπορικοῦ δικαίου 10, ναυτικοῦ δικαίου 4, ποινικοῦ δικαίου 13, ποινικῆς δικονομίας 6, στρατιωτικοῦ δικαίου 3, πολιτικῶν ἐπιστημῶν ἐν γένει 1, διοικητικοῦ δικαίου 3, δημοτικοῦ δικαίου 7, συνταγματικοῦ δικαίου 23, διεθνούς δικαίου 11, πλουτολογίας 9, καταστατικῆς 4.

Ὅσον δυσάριστος, φιλόμουσος ὁμήγηρις, καὶ ἂν ἠχῆσῃ εἰς τὰς εὐαισθητοὺς ὑμῶν ἀκοὰς ἢ ζηρῶς συμπυκνωθεῖσα ἀπαρίθμησις αὕτη, ὅσον καὶ ἂν ναρκωτικὴ εἰς τὸν ἐγκέφαλον ὑμῶν ἀποβῆ κατὰ τὴν προκεχωρηκυῖαν ταύτην τῆς νυκτὸς ὥραν, οὐχ ἦττον εὐμαρῶς πάνυ κατανοεῖτε καὶ ἐξ ἀπλῆς ἀκροάσεως ὅτι οὐδέμια

γωνία τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου ἔμεινεν ἀνερευνήτος καὶ ἀνεξιχνίαστος εἰς τὸ πολυπράγμον ὄμμα τοῦ νεωτέρου ἑλληνοῦ ἐπιστήμονος, ὅστις πολλάκις καὶ τῶν προγόνων αὐτοῦ ἀξίως γόνος καὶ τῶν Εὐρωπαίων ἐφάμιλλος ἀνεδείχθη.

Ἄλλ' ἡ πληθὺς αὕτη, ἄλλ' ἡ σπουδαιότης τῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως παρ' Ἑλλήνων συγγραφέων ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων εἰς πολλὴν τὰ τῆς ἐπιτροπῆς μέλη ἐνέβαλεν ἀμηχανίαν, ἀγνοοῦντα τοῦ καὶ πῶς ἠδύναντο προσπορίσασθαι ταῦτα πρὸς μελέτην καὶ ἐπεξεργασίαν τοῦ ἐπιστημονικοῦ κλάδου, ὃν περ ἕκαστος ἀνεδέξατο. Πρὸς ἄρισιν ἐκ τῶν ἐνόντων τῆς δικαίας ταύτης ἐνστάσεως ἐνεκρίθη ὅπως παρακληθῶσι διὰ τῆς νομίμου ὁδοῦ ὁ πανερωτάτος ἐπίτροπος τοῦ παναγίου τάφου, οἱ πανοσιολογίται οἱ σχολάρχαι τῆς τε θεολογικῆς καὶ τῆς Μ. τοῦ γένους σχολῆς, οἱ κ. κ. διευθύνται τῆς ἐν Χάλκῃ ἐμπορικῆς καὶ τῆς ἐν Σταυροδρομίῳ ἐνοριακῆς σχολῆς, ὁ κ. βιβλιοφύλαξ τοῦ καθ' ἡμᾶς Συλλόγου, ἔτι δὲ οἱ κ. κ. Α. Ψυχάρης, Κ. Στ. Καραθεοδωρῆ καὶ Σ. Ἀριστάρχης ἵνα πέμψωσι κατάλογον τῶν ἐν ταῖς οἰκείαις βιβλιοθήκαις εὐρισκομένων ἐπιστημονικῶν πονημάτων τῶν παρ' Ἑλλήνων ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι τοῦδε συντεταγμένων. Οἱ πάντες τέχιστα καὶ προφρόνως ἱκανοποίησαν τὴν περιέργειαν τῆς ἐπιτροπῆς, ἀποστείλαντες ἀκριβέστατα κατηγορησιμένους καταλόγους ἐν οἷς ἀνεύρομεν 515 συγγράμματα τῶν ἐν τῷ ἡμέτερῳ βιβλιογραφικῷ σχεδιάσματι ἀποτεθησαυρισμένων 1149, ἧτοι 45 τοῖς $\frac{0}{10}$. Τὰς πληροφορίας δὲ ταύτας πᾶραυτα ἐκοινοποίησεν εἰς τὰ μέλη ὁ τῆς ἐπιτροπῆς πρόεδρος, παραπέμπων εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ διαληφθέντος βιβλιογραφικοῦ σχεδιασματος, οὕτινος ἀπόσπασμα, περιλαμβάνον τὰ βιβλία τοῦ ἀνατεθέντος ἑκάστῳ τῶν μελῶν κλάδου, προφθὰς ἐνεχείρισε τοῖς μεγατέμοις αὐτοῦ συναδέλφοις.

Ἐνεκα δὲ τῆς ἀφθονίας τοῦ ὕλικου νέα τις μεταξὺ αὐτῶν διανομὴ ἐγένετο, κοινῶς παραδεκτὴ γενομένη. Καὶ ὁ μὲν κ. Ὁδ. Ἰάλεμος ἀνέλαβε τὰ νομικὰ περιοδικά, τὸ φυσικὸν δίκαιον, τὰς πολιτικὰς ἐν γένει ἐπιστήμας, τὸ διοικητικόν, τὸ δημοτικόν, τὸ συνταγματικόν καὶ τὸ διεθνὲς δίκαιον, ἔτι δὲ τὴν πλουτολογίαν καὶ τὴν καταστατικὴν, ὁ δὲ κ. Δ. Μαλλιάρης τὸ ἐν γένει δίκαιον, τὸ κανονικόν, τὸ ἐμπορικόν, τὸ ναυτικόν, τὸ στρατιωτικόν καὶ τὸ ποινικόν δίκαιον, ἔτι δὲ τὴν ποινικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν δικονομίαν, ὁ δὲ κ. Μ. Ἰακώβου τὴν ἱστορίαν τοῦ δικαίου, τὸ ἀστυκόν, τὸ ἀρχαίον

ἑλληνικόν, τὸ ῥωμαϊκόν, τὸ βυζαντινόν, τὸ νεώτερον ἑλληνικόν, τὸ μολδοβλαχικόν, τὸ ῥωσικόν, τὸ γαλλικόν, τὸ ἰόνιον, τὸ σαμιακόν, ἔτι δὲ τὸ μουσουλμανικόν καὶ τὸ ὀθωμανικόν δίκαιον. Ὁ δὲ κ. Γ. Καραθεοδωρῆ τὰ μαθηματικά καὶ φυσικὰ συνάμα, τὰ μαθηματικά περιοδικά, τὴν ἀριθμητικὴν, τὴν ἀλγεβρᾶν, τοὺς λογαριθμοὺς καὶ τὴν ἀνάλυσιν· ὁ δὲ κ. Κ. Στ. Καραθεοδωρῆ τὴν ἀστρονομίαν, τὴν κοσμογραφίαν, τὰ ἐφηρμοσμένα μαθηματικά, τὴν μηχανικὴν, ἔτι δὲ τὴν στρατιωτικὴν καὶ τὴν ναυτικὴν ἐπιστήμην· ὁ δὲ κ. Γ. Δημητριάδης τὰ μαθηματικά ἐν γένει, τὴν γεωμετρίαν καὶ τριγωνομετρίαν, τὰ σφαιρικά καὶ τὰς κωνικάς τομάς· ὁ δὲ κ. Α. Σπυρῆ τὴν φυσικὴν ἱστορίαν, ἐν γένει, ἰδίᾳ δὲ τὴν βοτανικὴν, τὴν γεωλογίαν καὶ ὄρυκτολογίαν, τὴν γεωργικὴν, ἔτι δὲ τὴν μετεωρολογίαν καὶ κλιματολογίαν· ὁ δὲ κ. Β. Σαρακιώτης τὴν φυσικὴν, τὴν χυμείαν, τὴν ζωολογίαν, τὴν ἀνθρωπολογίαν, τὴν ἀνατομίαν, τὴν φυσιολογίαν, τὴν χειρουργικὴν, τὴν ὀφθαλμολογίαν καὶ τὰ κρύφια νοσήματα· ὁ δὲ κ. Δ. Σταματιάδης τὴν παθολογίαν, τὴν νοσολογίαν παιδῶν τε καὶ γυναικῶν, τὴν μαιευτικὴν καὶ τὴν θεραπευτικὴν· ὁ δὲ κ. Δ. Εὐθυβούλης τὴν ἱστορίαν τῆς ἰατρικῆς, τὴν ἰατρικὴν φιλολογίαν, τὰ ἰατρικὰ περιοδικά, τὴν φαρμακοποιίαν, τὴν τοξικολογίαν, τὴν συνταγολογίαν, τὰ νοσοκομεία, τὴν ἰατροδικαστικὴν καὶ τὴν ὑγιεινὴν καὶ τέλος πάντων ὁ κ. Σ. Ἀριστάρχης τὴν ἱστορίαν τῆς γεωγραφίας, τὴν μαθηματικὴν, φυσικὴν καὶ πολιτικὴν γεωγραφίαν τῶν διαφόρων τῆς γῆς μερῶν, τὰς γεωγραφικὰς ἀνακαλύψεις καὶ τοὺς γεωγραφικοὺς πίνακας, τοὺς παρ' Ἑλλήνων δηλονότι κεχαραγμένους.

Εὐρὺ τὸ πρόγραμμα ὡς ἀληθῶς καὶ ἀξιον, φιλόμουσος ὁμήγυρις, τῆς ἰδιαζούσης μεριμνῆς τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, ἑλληνικὴν τὴν κλῆσιν ἔχοντος· ἀλλὰ μήπως ἕνεκα τῆς εὐρύτητος αὐτοῦ, ναυαγήσῃ; μήπως ὁμοιάσωμεν θαλασσοπόρους κυμαινομένους ἐπὶ τῶν νώτων ἀτέρμονος ὠκεανοῦ, ἀγριωπὸν καὶ καταπληκτικὴν ὄψιν παριστάντος καὶ κατακλύζοντος πανταχόθεν τὸ τολμηρὸν πλοιάριον, οὕτινος ἤδη τὰ ἰστία διερράγησαν, τὸ πηδάλιον ὑπέξεφυγεν, ἡ ἄγκυρα κατεποντίσθη, ἡ πυξὶς ἀπωλέσθη, τὰ τρόφιμα καὶ τὸ πόσιμον ὕδωρ ἐξέλιπον; Οὐδεὶς φόβος, φιλόμουσος ὁμήγυρις, διότι τὸ πέλαγος ὅπερ διαπλέομεν ἐστὶ τὸ τῆς ἐπιστήμης, ἱλαρῶς καὶ γοητευτικῶς πρὸς τοὺς λάτρεις αὐτῆς, προσμειδιώσης, τὸ πλοῖον ἐφ' οὗ ποντοποροῦμεν ἐστὶν ἡ ἔθνικὴ ἡμῶν κιβωτός, ἧτις ὡς

ἄλλη σαλαμινία ναῦς ἐπὶ τέσσαρας ὅλους αἰῶνας ἀνακαινίζεται καὶ ἐπιχρίεται ὅλον ἐπιστημόνων χειρῶν, τὰ ἡμέτερα ἰατρία ζωογόνοι ἐξογκοῦσιν αὔραι, τὸ πηδάλιον ἡμῶν ἐστὶν ἐκ κέδρων τοῦ λιθάνου, ἀγκυραν ἔχομεν τὸν σταυρόν, ἡ πυξίς ἡμῶν μετὰ θάρρους πρὸς τὴν πελαγίζουσαν θρυαλλίδα τῆς λυχνίας τοῦ Συλλόγου ἐνατενίζει, ἐφοδίων βριθομεν κατατρῶγοντες ἀκορέστως τὰς τῶν νεωτέρων ἐπιστημόνων Ἑλλήνων δέλτους, καὶ δροσιζόμενοι διὰ τῶν ἀθανάτων τῆς γνώσεως ναμάτων.

ὑπὸ τοιούτων φρονημάτων οἱ ἐμοὶ συνάδελφοι ἐμπορούμενοι ἐνεκυψαν ἀσχολούμενοι ἀνευδότης εἰς τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτοῖς ἐργασίαν. Ἦδη ὁ κ. Γ. Δημητριάδης ἀνεκοίνωσεν ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς ἐπιτροπῆς «Ἱστορικὴν μελέτην ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν παρ' Ἑλλήσιν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τοῦ 1880», ἐν ἣ προτάσσει μὲν βιβλιογραφίαν τῶν ἐλλήνων μαθηματικῶν μετὰ καὶ βιογραφικῶν περὶ αὐτῶν εἰδήσεων, ἐξαιρεῖ δὲ τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰς ἀρετὰς ἐκάστου, μνημονεύων τῶν ἐκδουλεύσεων, ἃς τῇ ἐπιστῇ προσήγαγε, τὸ πόσον συνετέλεσεν εἰς τὴν διάδοσιν ἢ ἀνάπτυξιν αὐτῆς. Ἡ ἀνακοίνωσις αὕτη ἐχρησίμευσε καὶ ὡς ἀφετηρία ὅπως διαχραχθῇ ἡ μέθοδος, καθ' ἣν ἕκαστος τῶν μελῶν ὀφείλει ἵνα συντάξῃ τὴν οἰκίαν αὐτῷ ἱστορικὴν μελέτην. Μετὰ μακρὰς καὶ ἐμβριθεῖς συζητήσεις ἐνεκρίθη ὅπως χρονικὴ μὲν περίοδος καθορισθῇ ἡ ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας, οὐχὶ δὲ ἀρχαιοτέρα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἢ μόνον τυχὸν προεισαγωγικῶς ἐκάστης πραγματείας προτάσσεται κριτικὴ τις βιβλιογραφία τῶν παρ' Ἑλλήνων συγγεγραμμένων πονημάτων περὶ τῆς ἐπιστῆς ἐκείνης κατὰ τὸ καθορισθὲν χρονικὸν διάστημα, μεθ' ἣν ἀρχεται ἡ μελέτη ἐπὶ τῆς ἱστορίας, τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς προαγωγῆς ἐκάστης ἐπιστῆς παρὰ τοῖς νεωτέροις Ἑλλήσιν ἐκστῆς πραγματεία ἀναγινώσεται ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς, ἣτις ἰδίαν μέριμναν καταβάλλει ὅπως τηρῆται ἐνότῃς ἐν τῷ προγράμματι καὶ τῇ ἐκθέσει, ἐγκρινομένη δὲ κοινοποιεῖται εἰς τὸν σύλλογον διὰ τὰ περαιτέρω.

Τῶν βάσεων τούτων γενομένων δεκτῶν, παρεκλήθη ὁ κ. Γ. Δημητριάδης ὅπως ἐπ' αὐταῖς στηριζόμενος διασκευάσῃ τὴν ἱστορικὴν αὐτοῦ μελέτην.

Εὐχαρίστως δὲ ἀναγγέλλω ὑμῖν, φιλόμουσος ὁμήγυρις, ὅτι καὶ ἄλλα τῆς ἐπιτροπῆς μέλη, τὰ μὲν προφορικῶς, τὰ δὲ καὶ ἐγγράφως ὑπεσχέθησαν ὅτι ἐντὸς τῆς προσεχοῦς συλλογικῆς

περιόδου περαιώσαντα κοινοποιήσουσι τῇ ἐπιτροπῇ τὸ ἐπιβέλλον αὐτοῖς ἔργον.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου ἐρήθη ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ καὶ περὶ ἕτερόν τι ἐνησχολήθη καθαρῶς ἐπιστημονικὸν τὴν φύσιν. Τί δὲ τοῦτο ἀρά γε; Καλῶς γνωρίζετε, φιλόμουσος ὁμήγυρις, ὅτι ἐκ τῶν πρωτίστων καθηκόντων τῆς ἐπιτροπῆς ἐστὶ καὶ τὸ τηρεῖν τὸν Σύλλογον ἐνήμερον τῶν κατὰ τὰ δύο ἡμισφαίρια γινομένων ἀνακαλύψεων καὶ ἐν γένει ἐπιστημονικῶν προόδων. Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοπομένου ὁ σύλλογος ἀδραεῖς δαπάναις προμηθεύεται ποικίλης ὕλης περιοδικὰ, πολλάκις δυστυχῶς ἀθίκτα διατελοῦντα, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ χεὶρ οὐχ ἤφατο. Τὴν ὀλιγομίαν ταύτην καὶ ἀδικον καὶ ἀσύμφορον ἡγουμένη ἡ ἐπιτροπὴ, διένειμεν εἰς τὰ μέλη αὐτῆς τὰ ἐφεξῆς περιοδικὰ ὅλου τοῦ ἔτους 1879, δοῦσα τὴν ἐντολὴν ὅπως ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἐκμυζήσας καὶ ἀπανθίσας ἐκείθεν ὅ,τι ἄξιον λόγου ἀνεύρη, κοινοποιήσῃ τοῦτο πρῶτον μὲν τῇ ἐπιτροπῇ, εἶτα δὲ καὶ τῷ Συλλόγῳ. Καὶ εἰς μὲν τὸν κ. Α. Συνητὴν ἐνεχειρίσθη ἡ Revue des sociétés savantes et des départements, εἰς δὲ τὸν κ. Κ. Σ. Καραθεοδωρῆ τὸ Journal des savants, εἰς δὲ τὸν κ. Δ. Σταματιάδην τὸ Athenaeum, εἰς δὲ τὸν κ. Ο. Ἰάλεμον ἡ Revue des deux mondes, εἰς δὲ τὸν κ. Τ. Καραθεοδωρῆ ἡ Revue scientifique, εἰς δὲ τὸν κ. Μ. Ἰακώβου ἡ Revue politique et littéraire, εἰς δὲ τὸν κ. Μαλλιζάδην ἡ Οἰκονομικὴ ἐπιθεωρήσις, εἰς δὲ τὸν κ. Ι. Καραβασιλῆν τὸ Journal des économistes, εἰς δὲ τὸν κ. Β. Σαρακιώτην ἡ Revue d'anthropologie, εἰς δὲ τὸν κ. Δ. Εὐθυβούλην ἡ Revue de médecine et de pharmacie, εἰς δὲ τὸν κ. Γ. Δημητριάδην τὸ Bulletin des sciences mathématiques et astronomiques, εἰς δὲ τὸν κ. Σ. Ἀριστάρχην ἡ Revue de géographie. Δυστυχῶς πολλὰ τῶν περιοδικῶν τούτων εὐρέθησαν ἀτελεῖ, οὔτε συνεπληρώθησαν μετ' ἀγόνους ἀγῶνας, καὶ εἰς τοῦτο ἐφιστᾶται ἡ προσοχὴ τοῦ τε Συλλόγου καὶ τοῦ κ. βιβλιοφύλακος.

Οὐχ ἤττον οἱ μεγέτμοι μου συνάδελφοι ἐπεδόθησαν εἰς τὸ ἔργον ἐκ τῶν ἐνότων καὶ ὁ μὲν κ. Τ. Καραθεοδωρῆ προανήγγειλεν ἤδη ὅτι ἀναγνώσεται ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς «Νεωτέρας τινὰς εἰρένας ἐπὶ τῶν ἐκρήξεων τοῦ ἡφαιστείου τῆς Θήρας κατὰ τὸ σύγγραμμα τοῦ κ. Fouqué (Santorin et ses éruptions, Paris 1877, 4me)», ὁ δὲ κ. Γ. Δημητριάδης «Περὶ τινων μηχανικῶν μέσων διαγραφῆς καμπύλων γραμμῶν καὶ «Περὶ Εὐκλείδου κατὰ τὰς νεωτέρας

ἐν Ἰταλίᾳ γενομένης αὐτοῦ ἐκδόσεις», ὁ δὲ κ. Α. ΣΥΝΘΕΙ «Περὶ τῶν γαλατικῶν ἀρχαιοτήτων, καὶ περὶ τῶν ἐν Γαλλίᾳ ῥωμαϊκῶν μνημείων».

Προεξάρχων τῶν συνεταίρων ὁ ἰατρός κ. Δ. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ ἀνέγνω ἤδη διατριβὴν ἐπιγραφομένην *Τὸ μέλλον τοῦ τηλεφώνου*, ἐνθα περιγράφει τὸν διοργανισμὸν τοῦ ἐν Νέξ. Ἰόρκη κεντρικοῦ τηλεφωνείου, ὅπερ συγκοινωνοῦν διὰ συρμάτων μετὰ τῶν καταστημάτων τῶν συνδρομητῶν αὐτοῦ τίθησιν αὐτοὺς εἰς ἀμοιβαίαν συνάφειαν, μηκέτι γράφοντας ἢ ἀναγινώσκοντας ἀλλὰ συνδιαλεγόμενους πρὸς ἀλλήλους. Εὐκόλως βλέπει τις ποῦ τείνει ἡ ἐπέκτασις τοιοῦτου διοργανισμοῦ, ὅτε οὐ μόνον ἄτομα τῆς αὐτῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἐπικρατειῶν ἀκροῶνται ἀλλήλων. «Οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει, ἐπάγεται περαινῶν ὁ κ. Δ. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ, ὅτι κατὰ διεισπαρήνευσα μέλη τῶν πεπολιτισμένων κοινωνιῶν διὰ τῆς στιγμιαίας τηλεφωνικῆς αὐτοπροσώπου συνδιαλέξεως, θέλουσι συγχρωτίζεσθαι εἰς τὰ ἐξῆς καθὼς τὰ δίχφορα τοῦ σώματος μέλη συνάπτονται διὰ τοῦ νευρικοῦ συστήματος».

Οὐ μόνον δὲ τὸ τηλεφώνον ἀλλὰ καὶ τὸ μικρόφωνον καὶ τὸν φωνογράφον καὶ τὸν ἠλεκτρικὸν κλάμαμον καὶ τὸν ἠλεκτρικὸν φωτισμὸν καὶ ἄλλα τεράστια ἐτελειοποίησεν ἢ ἀνεκάλυψεν ὁ ἀμερικανὸς κ. Edison. Εἰ δ' ἐν Ἀμερικῇ εἰς καὶ μόνος ἀνὴρ, ὁ πολὺς Edison, τοσαῦτα καὶ τηλεκαῦτα κατώρθωσεν, εἰ δ' ἐν ἀπᾶσαις ταῖς εὐρωπαϊκαῖς χώραις καθ' ἑκάστην νέαι ἀνακαλύψεις, νέαι ἐφευρέσεις, νέαι ἐπιστημονικαὶ πρόοδοι ἀναθάλλουσι, διατί παρ' ἡμῖν ἀπὸ τίνος ἐν Βυζαντίῳ τὸ τῆς ἐπιστήμης δένδρον μαραίνειται καὶ φθίνει; Μήπως ὁ Ἕλλην, κοσμοπολίτης γενόμενος ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τούτου τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης, ἀπώλεσε τὴν ζωογόνον αὐτοῦ ἰχμᾶδα; μήπως ὡς ὁ σκώληξ τοῦ τυροῦ εὐφραίνόμενος καὶ λιπαίνόμενος ἀδιαφορεῖ περὶ τῶν ἔξω συμβαινόντων; ἢ μήπως ἐπὶ πτερυγῶν ἀνέμων αἰωρούμενος καταφρονεῖ τὰ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ κείμενα; Οὐδὲν τούτων ὑπάρχει εὐτυχῶς διὰ τὸ μέλλον ἡμῶν. Ἀλλὰ πολλῶν καὶ ποικίλων προκαλούντων τὴν ἐπιστημονικὴν ἡμῶν νάρκην ἀρκούμεθα συγκεκριαλιούντες ὅσα πολλάκις ἐκ στόματος ὑμῶν αὐτῶν ἠκούσαμεν. Πρώτιστον, φιλόμουσος ὁμήγυρις, πρόσκομμα εἰς τὴν ἡσύχιον σπουδὴν καὶ μελέτην πενθομολογεῖται ἢ πλουσίας δημοσίου βιβλιοθήκης ἔλλειψις. Ἀλλαχοῦ ὁ τὴν μάθησιν τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς ἐγκοσμίου εὐδαιμονίας ἠγοούμενος προσέρχεται εἰς βιβλιοθήκην

τινά, κᾶθηται ἀνέτως δροσιζόμενος μὲν τὸ θέρος, θερμαινόμενος δὲ τὸν χειμῶνα, ζῆτει καὶ λαμβάνει ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν οἰονδήποτε ἔντυπον ἢ χειρόγραφον σύγγραμμα ἐπιθυμει πρὸς μελέτην, σπουδάζει, σημειοῖ, ἀντιγράφει, καὶ ἐπανερχεται τὸ ἐσπέρας οἰκαδε κρείττων ἑαυτοῦ. Ἐκεῖ δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ σπουδαστηρίῳ τακτοποιεῖ τὰς ληθθείσας σημειώσεις καὶ χρῆσιν αὐτῶν ποιεῖται εἴτε διὰ τὰς ἀπὸ τῆς ἕδρας παραδόσεις αὐτοῦ, εἴτε διὰ τὴν ἑκδοσιν νέας συγγραφῆς, εἴτε καὶ δι' ἰδίαν τέφην. Μακρὰν αὐτοῦ αἰ ἀργολογίαι, ἢ ἐν τοῖς κληνηνοῖς καθημερινῇ συνυλίσις, ἢ ἀπώλεια πολυτίμου χρόνου ἀνεπιστρεπτεῖ. Πρὸς ἓνα καὶ μόνον τείνει σκοπὸν ὅπως δηλονότι τὰς ἐπιστήμας θεραπεύων δοξάζει ἑαυτὸν καὶ τὸ ἔθνος εἰς ὅπερ ἀνήκει μετὰ δὲ τῆς δόξης πολλᾶκις καὶ ὁ πλοῦτος παρομαρτεῖ. Ἐτερον πρόσκομμα, τὸ καὶ σπουδαιότερον, εἰς τὸν τῆς ἐπιστήμης μύστην παρίσταται ἐνταῦθα ἡ ἐπιστημονικῶν συλλογῶν καὶ μουσείων καὶ ἐταιριῶν παντελῆς σχεδὸν σπάνις. Ὅπου τοιαῦτα ὑπάρχουσιν, ἐκεῖ ὁ φυσικὸς μεταβαίνων περιεργάζεται τὰ νέα τῆς φυσικῆς ὄργανα, ὁ χυμικὸς παρατηρεῖ ἐν τοῖς χυμείοις τὰς νέας ἀναλύσεις καὶ συνθέσεις, ὁ ὀρυκτολόγος τὰς ὀρυκτολογικὰς ἐξετάζει συλλογὰς, ὁ ζωολόγος περιδιαβάσει εἰς τοὺς ζωολογικοὺς κήπους, ὁ δὲ βοτανολόγος εἰς τοὺς βοτανικοὺς, ὁ ἰατρός ἐπισκέπτεται τὰ εἰδικὰ νοσοκομεία, ὁ χειρουργὸς κέκτηται ἀφρονίαν πτωμάτων, ὁ μαθηματικὸς εἰς τὰ πολυτεχνεῖα καὶ τὰ ἐργοστάσια συχνάζει, ὁ ἀστρονόμος ἐν τοῖς ἀστρονομείοις τέρεπεται, ὁ γεωγράφος μετὰ περιηγητῶν συναγελάζεται, ὁ νομικὸς ἐν τοῖς βουλευτηρίοις καὶ τοῖς δικαστηρίοις παρακᾶθηται. Ἐκείθεν ὁ ἐπιστήμων ἀρνούμενος ὅ,τι χρήσιμον, συνδυάζων καὶ μελετῶν, αἰετοπετὴ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ ὀρίζοντος πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχει οὐ μόνον δι' ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα. Τρίτον πρόσκομμα παρ' ἡμῖν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν συνεργασίαν προβάλλεται παρὰ πολλῶν τὸ μακρὸν καὶ πολυσχιδῆς τῶν τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης ἀποστάσεων. Συνέβη μοίποτε ἵνα προσκληθῶ εἰς συνεδρίασιν ἐπιτροπῆς ἐν Σταυροδρομίῳ συνεργουμένης καὶ συγκεκλιμένης ἐκ πέντε κυρίων, κατοίκων τοῦ μὲν Ἰζιβαλίου, τοῦ δὲ Χαλκηθόνος, τοῦ δὲ Ἀντιγόνης, τοῦ δὲ Σταυροδρομίου, τοῦ δὲ Νεοχωρίου. Ὁ ἐν Σταυροδρομίῳ εἰς μᾶτην περιέμενεν ἀνυπόμονος καὶ ἀσχάλλων· ἀλλ' οὐδεὶς ἐφαίνετο, οὐδὲ κἄν προανήγγελλε τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ· τὴν ἐπιού-

σαν οί πάντες προσήρχοντο δικαιολογούμενοι παρά τῷ δυσαρέστως διακειμένῳ κοινῷ φίλῳ· καί ὁ μὲν κῆτοικος Τζιβαλίου, ἐγκαίρως τὴν προτεραίαν τὴν γέφυραν διαβῆς, αἰφνης ἐσταμάτησε μὴ δυνάμενος οὐδὲ προχωρῆσαι οὐδ' ὀπισθοδρομῆσαι, διότι ἡ γέφυρα αἰφνης ἀνεψχθεῖσα κατέλιπε δίοδον εἰς ἀπειρα πλοῖα ἀργῶς καὶ μετὰ μέλλους πλέοντα καὶ πολὺ ἀλλήλων ἀφιστάμενα, ὁ δὲ ὀδοιπόρος εὐρέθη ἐπὶ τῆς πτέρυγος ἐκείνης τῆς γεφύρας τῆς σύστροφόμενης καὶ φυλακίζούσης τοὺς ἐπ' αὐτῆς· ὁ δ' ἐξ Ἀντιγόνης σπεύσας πρὸ τῆς ὥρας εἰς τὴν ἀποβάθραν εἶδεν αἰφνης μετ' οὐ πολὺ τὸ ἀτμόπλοιοι διασχίζον τὴν Προποντιίδα, ἀλλὰ μὴ προσορμισθέν, διότι οὕτως ἔδοξε τῷ πλοίαρχῳ, ἐν ᾧ ὁ Χαλκηδόνιος ἐθεῖτο μετ' ἀθυμίας τὸ ἑαυτοῦ ἠγκυροβολημένον καὶ μὴ ἐκπλέον ἕνεκα σφοδροῦ ἐπιπνεύσαντος νοτίου ἀνέμου· τέλος πάντων ὁ ἐκ Νεοχωρίου παρεκωλύθη ὑπὸ πάχνης πυκνοτάτης, ἥτις ἐπεκάθητο ἐπὶ τοῦ ἄνω Βοσπόρου οὕτως ὥστε ἡ συγκοινωνία ἦν ὄλως ἀδύνατος.

Ἐκτὸς δὲ τῶν ἀνωτέρω προσκομμάτων ἤκουσα καὶ τινὰς φιλοσοφούντας, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν μάλιστα τῆς «Περὶ ἀέρων, ὑδάτων, τόπων» συγγραφῆς τοῦ Ἱπποκράτους, καὶ διατεινομένους ὅτι τὸ κλίμα καὶ ἡ τοποθεσία μεγάλην ἐπὶ τῶν κατοίκων ἐπιδρῶσιν ἐπίδρασιν, ὅτι τὸ κλίμα τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐστὶ χαινωτικὸν τῆς διανοίας, ὅτι ἡ ὠραιότης τοῦ Βοσπόρου τοσοῦτον ἐφ' ἑαυτὴν ἐπισπᾶται τὸν θαυμασμόν, τοσοῦτον ἀπορροφᾷ ὅλας ἡμῶν τὰς αἰσθήσεις, ὥστε περὶ τὰς ἐξωτερικὰς περιπλανώμενοι καλλονὰς παραμελοῦμεν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀνθρώπου, οὔτε εἰς σπουδαίας καὶ συντόνους μελέτας ἐμμένοντες, οὔτε νέας ἀτραπούς τῆς ἐπιστήμης ἀνιχνεύοντες, λησμονοῦντες μὲν ὅ,τι τυχὸν ἐκ νεότητος ἐμάθομεν, γηράσκοντες δὲ μὴ αἰεὶ διδασκόμενοι. Τὴν εἰκόνα ταύτην, ἣν ἰατροφιλόσοφοι ἄνδρες ἐνώπιόν μου ἀπεικόνισαν, ὑπὸ τοσοῦτων βλέπω ζοφερῶν κεχρωματισμένην χρωμάτων, ὥστε θεωρῶ μᾶλλον ταύτην τῆς φαντασίας ἀποκύημα, τοὺς δ' ἀπεικονίσαντας αὐτὴν ὡς παραφερομένους ἐξ ὑπερμέτρου ζήλου.

Οὐδέποτε τὸ Βυζάντιον, φιλόμουσος ὁμήγουρις, ἦν στεῖρα γῆ τῆς ἐπιστήμης. Ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου μέχρι Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, καὶ ἀπὸ τούτου μέχρι τῆς ἀλώσεως πολλοὺς διαπρεπεῖς ἄνδρας τὸ Βυζάντιον παρήγαγεν ἐν τοῖς γράμμασι, ταῖς τέχναις καὶ ταῖς ἐπιστήμαις αὐταῖς. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης μέχρι τῶν ἡμερῶν

ἡμῶν τὰ τῶν ἐπιστημόνων ἀνδρῶν τοῦ Βυζαντίου ὀνόματα μετ' ἐπαίνων ἀναγράφονται παρά τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς ἐν τῷ ἱστορικῷ αὐτῆς δοκιμῳ. Ἄλλ' ἐάσωμεν ταῦτα· ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος καὶ πρὸ τῆς ἀποτεφρώσεως αὐτοῦ, καὶ ἄφ' οὗτου ἐκ τῆς τέφρας ὡς ὁ φοινῆξ ἀνεγεννήθη, διέψευσε διαροήδην τὴν γνώμην τῶν φρονούντων, ὅτι τὸ Βυζάντιον ἐπιστημονικὸν κέντρον ἀδύνατόν ἐστι γενέσθαι. Ἐὰν δέ, φιλόμουσος ὁμήγουρις, πάντες οἱ ἐπιθυμοῦντες τὴν διὰ τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ἀναγέννησιν, συνασπιζόμενοι πρὸς ἀλλήλους καὶ πόλεμον κηρύττοντες κατὰ τῆς ὀκνηρίας καὶ ἀμαθείας ἐγκύπτωμεν νυχθημερὸν εἰς τὰς ἐπιστήμας, ἀνθαμιλλώμενοι πρὸς τὰ νεώτερα ἔθνη, ὡς τότε νίκην ἠράμεθα ἐνδοξον, τὴν νίκην τῆς ἐργασίας κατὰ τῆς ῥαθυμίας, τὴν νίκην τοῦ φωτός κατὰ τοῦ σκότους, τὴν νίκην τῆς ἐπιστήμης κατὰ τῆς ἀμαθείας καὶ τῶν εἰδεχθῶν αὐτῆς ὀπαδῶν. Γένοιτο!

Ἡ Ἑπιστημονικὴ Ἐπιτροπὴ.

Σ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ, Προέδρος.

Α. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

Α. ΜΑΛΛΙΑΔΗΣ.

ΟΔ. ΙΑΛΕΜΟΣ.

ΑΛ. ΣΥΝΥΕΤ.

Β. ΣΑΡΑΚΙΩΤΗΣ.

Α. ΕΥΘΥΒΟΥΛΗΣ.

Κ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ.

Τ. Κ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ.

Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΜΙΑΤ. ΙΑΚΩΒΟΥ.

Ι. ΚΑΡΑΒΑΣΙΑΔΗΣ, Γραμματεὺς.

Σ. Μαυρογένης. Ἐκφράζει τὴν εὐχαρίστησιν αὐτοῦ τῷ κ. Ἀριστάρχῃ ἐπὶ τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ καὶ παρατηρεῖ ὅτι τὸ σπουδαιότατον αἶτιον τῆς παρ' ἡμῖν μὴ ἐπιδόσεως τῶν ἐπιστημῶν δὲν ἀνέφερον ὁ κ. Ἀριστάρχης, ὅπερ ἐστίν, ὅτι ὁ ἐνταῦθα ἐπιστήμων οὐδὲ τιμᾶται οὐδὲ ἀνταμείβεται ἱκανῶς.

Πρόεδρος. Ἀσπαζόμενος τὴν γνώμην τοῦ κ. Σ. Μαυρογένους ἐπιφέρει ὅτι ὁ Edison ἔλαβε παρ' ἐταιρίας τινὸς 500000 φράγκων χάριν τῶν μελετῶν αὐτοῦ.

Σ. Ἀριστάρχης. Ἀπαντῶν τῷ κ. Σ. Μαυρογένῃ, εἰπόντι ὅτι ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ, ἐν τῷ βιβλιογραφικῷ δελτίῳ, οὐδὲν λέγει περὶ τῶν ἐφευρέσεων τῶν ὑπὸ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων,

λέγει ὅτι τὸ ἔργον εἰσέτι οὐκ ἔστι συμπληρω-
 μένον, ἀλλὰ τὸ προσεχὲς ἔτος συμπληρωθήσεται.

Εἶτα ἀναγινώσκονται αἱ ἐξῆς ἐκθέσεις.

Ὁ κ. Δ. **Εὐθυβοῦλης**, γενικός γραμμα-
 τεύς, ἀναγινώσκει τήνδε τήν ἐκθεσιν περὶ τῆς
 τοῦ Συλλόγου ἀλληλογραφίας.

Κύριοι,

Ἡ τοῦ Συλλόγου ἀλληλογραφία, περὶ ἧς ἐπι-
 βάλ्लεται μοι ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ τὸ καθήκον
 νὰ ποιήσωμαι ὑμῖν σύντομον ἐκθεσιν, κατὰ τε
 τὸ ποιὸν καὶ τὸ ποσὸν αὐτῆς, οὔτε ὑποδεεστέ-
 ρα τῶν παρελθόντων ἐτῶν οὔτε σπουδαιότη-
 τος ἄμιρος καὶ ἀναξία λόγου ὑπῆρξε καὶ κατὰ
 τὸ λῆγον τοῦτο συλλογικὸν ἔτος· διότι ἔγγραφα
 μὲν εἰσελθόντα ἀριθμοῦνται 214, ἐκτὸς τῶν ἐν
 πολλοῖς τούτων συνημμένων σχετικῶν, ἱκανῶν
 ἐπίσης, ἔγγραφα δὲ ἐξεληθόντα 139, ἧτοι ἐν
 ὄλῳ 353.

Ἐκ τῆς γενομένης καθ' ὕλην ὑποδιαίρεσεως
 τῶν εἰσελθόντων ἔγγραφων ἐξάγεται ὅτι·

22 μὲν εἰσὶν ἐπιστολαὶ δι' ὧν αἰτεῖται ἡ ὕ-
 λικὴ τοῦ Συλλόγου ἀρωγὴ ὑπὲρ τῆς ἐν ταῖς ἐ-
 παρχίαις παιδεύσεως.

14 ἐπιστολαὶ δι' ὧν ἐπίσης αἰτεῖται ἡ χο-
 ρηγία βιβλίων διδασκτικῶν, ἢ ἐκ τῶν ἐν τῇ βι-
 βλιοθήκῃ τοῦ Συλλόγου ὑπαρχόντων διπλῶν
 καὶ τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου συγγράμματος.

27 εὐχαριστήριοι, ἐπὶ τῇ ἀπονομῇ χρημᾶ-
 των ἢ βιβλίων.

9 ἐπιστολαὶ συνιστάσαι ἀντιπροσώπους, πρὸς
 παραλαβὴν δωρηθέντων βιβλίων, περιοδικῶν,
 ἢ βραβείων ἀπονεμηθέντων ἐκ τοῦ Ζωγραφείου
 διαγωνίσματος.

19 ἐπιστολαὶ ἀγγέλλουσαι τὴν προσφορὰν
 βιβλίων ἢ χρημάτων.

22 ἐπιστολαὶ δι' ὧν ὑποβάλλονται εἰς τὴν
 κρίσιν τοῦ Συλλόγου διάφορα διδασκτικὰ βιβλία,
 ἀρχαῖαι ἐπιγραφαὶ καὶ ἄλλα ἀρχαιολογικὰ ὑπο-
 κείμενα καὶ συλλογαὶ γλωσσικῆς ὕλης διὰ τὸ
 Ζωγράφειον διαγώνισμα.

15 ἐπιστολαὶ ἀγγέλλουσαι τὴν ἰδρυσιν καὶ
 τὸν σκοπὸν νέων ἐνταῦθα τε καὶ ἐν ταῖς ἐπαρ-
 χίαις Φιλεκαπαιδευτικῶν Σωματείων· καὶ τέλος

86 ἐπιστολαὶ διαφόρου ὕλης ἀφορῶσαι οὐ-
 τως ἢ ἄλλως εἰς τὰς σχέσεις καὶ τὰς πολλα-
 πλᾶς ἐργασίας τοῦ Συλλόγου.

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ἐπιστολῶν ἐταστικὸν ῥί-
 πτοντες βλέμμα καὶ ἰδίως τὴν προσοχὴν ἡμῶν
 ἐφιστάντες ἐπ' ἐκείνων ἐν αἷς γίνεται λόγος περὶ
 προσφορᾶς βιβλίων ἢ χρημάτων, δυνάμεθα νὰ

διακρίνωμεν ὡς ἀξίας ἰδιαζούσης μνείας τὰς
 ἐξῆς ἐξ. α) Τὴν τῆς Α. Ἐξ. τοῦ κ. Χρ. Ζωγράφου,
 δι' ἧς οὗτος ἐν τῇ ἐνδελεχεί ὑπὲρ τῆς προαγω-
 γῆς καὶ ἀνκδείξεως τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου με-
 ρίμνη, καὶ τῇ συνίθει αὐτοῦ γενναιοψυχίᾳ, ἀγ-
 γέλλει ὅτι δωρεῖται ἀντίτυπον τῆς περικαλ-
 λοῦς, τοῦ διασήμου Γαλᾶτου Ζωγράφου Ingres,
 εἰκόνας τῆς παριστάσης τὴν ἀποθέωσιν τοῦ Ὁ-
 μήρου. Ἡ εἰκὼν αὕτη, ὡς γνωστόν, περικο-
 σμοῦσα καὶ καθωραίζουσα ἤδη τὴν μεγάλην αἴ-
 θουσαν τοῦ Συλλόγου, ἐν ἧ, κατὰ τὴν ἐκφραστει-
 σαν τοῦ γενναίου δωρητοῦ ἐπιθυμίαν, ἀνηρητήθη
 δαπάνη τοῦ ἰδίου, θέλει κείσθαι, μεταξὺ τῶν
 πολλῶν αὐτοῦ πρὸς τὸν Σύλλογον πλουσιῶν
 δωρεῶν, περιφανὲς μαρτύριον τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ
 φρονημάτων καὶ τῆς ἀγάπης ἣν οὐ παύεται
 ἔχων πρὸς τὸν Σύλλογον. β) Τὴν τῆς Α. Ἐξ.
 τοῦ ἐν Βασιγκτῶνι πρεσβυτοῦ τῆς Υ. Πύλης
 κ. Γρ. Ἀριστάρχου, ἀγγέλλοντος τὴν ἀποστο-
 λὴν τὸ τρίτον ἤδη σπουδαίας καὶ πολυτόμου
 συλλογῆς βιβλίων ἐξ Ἀμερικῆς, ἀπερ ἐξ εἰλι-
 κρινοῦς αὐτοῦ ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῶν συμφε-
 ρόντων τῷ Συλλόγῳ μετ' εὐγενοῦς καὶ σπανίας
 προαιρέσεως καὶ δραστηριότητος οὐ τῆς τυχοῦ-
 σης συνήγαγεν ἐκεῖθεν. γ) Τὴν τῆς Α. Ἐξ. τοῦ
 κ. W. E. Γλάδστωνος προσενεγκόντος τὰ ὑπ'
 αὐτοῦ ἐκδεδομένα σπουδαῖα συγγράμματα. δ)
 Τὴν τῶν υἱῶν Firmin Didot προσενεγκόντων ἐ-
 πίσης τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐκδοθεῖσαν πολύτιμον σει-
 ρὰν τῶν ἐλλήνων συγγραφέων. ε) Τὴν τῶν υἱῶν
 Μισθοῦ προσενεγκόντων ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ
 Συλλόγου ἐξακοσιόφραγκον συνδρομήν· καὶ ς)
 τὴν τοῦ κ. Hanson ἀγγέλλοντος τὴν ἐκ μέ-
 ρους τοῦ ἐξαδέλφου αὐτοῦ κ. Edwin Freshfield
 εὐγενῆ προσφορὰν 24 φωτογραφικῶν εἰκόνων
 τῶν εἰς τεμένη μεταβληθεισῶν Ἐκκλησιῶν τῆς
 Κων/πόλεως καὶ ἄλλων ἀρχαίων λειψάνων.

Ἐνταῦθα καὶ περὶ ἄλλων τινῶν προσφορῶν
 τὸν λόγον ἠδύνατό τις ποιήσασθαι· ἀλλὰ τοῦτο
 ἑτέροις ἀνήκει. Ἐγένετο δὲ μνεία περὶ τῶν ἀ-
 νωτέρω μόνον, ὅπως ὑπέδειχθῆ ἡ ἰδικζουσα
 σημασία ἣν κέκτηνται αἱ ἐν τοῖς εἰσελθοῦσιν
 ἔγγραφοις καταλεγόμεναι ἐξ αὐτῶν ἐπιστολαί.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν εἰσελθόντων ἔγγρα-
 φων. Ἐκ δὲ τῶν ἐξεληθόντων 139 ὡς ἐν ἀρχῇ
 ἔρρηθη

18 εἰσὶν ἐπιστολαὶ εὐχαριστήριοι ἐπὶ τῇ
 προσφορᾷ βιβλίων ἢ χρημάτων.

15 ἀποκριτικαὶ πρὸς τοὺς αἰτοῦντας ὕλι-
 κὴν ὑποστήριξιν.

12 συγχαρητήριοι ἐπὶ τῇ ἰδρῦσει νέων Σω-
 ματείων.

23 εἰσὶν ἐπιστολαὶ συνοδεύουσαι ἰσάριθμα διπλώματα πρὸς νέα τακτικά μὲλη τοῦ Συλλόγου.

68 εἰσὶ δὲ δίφοροι ἀναφερόμεναι εἰς τὰς μετὰ διαφόρων ἐν τε τῷ ἐσωτερικῷ καὶ τῷ ἐξωτερικῷ σχέσεις τοῦ Συλλόγου καὶ δυνάμεναι εἰς δύο νὰ διαιρεθῶσι τμήματα· εἰς ἐπιστολάς δηλονότι ἃς προῦκλυσαν ἔγγραφα πεμφθέντα τῷ Συλλόγῳ καὶ εἰς ἐπιστολάς ἃς οὗτος ἐξέδωκε καὶ ἐν αἷς καταλεκτέον ἐπίσης καὶ τὴν ἐν πολλοῖς ἀντιτύποις ἐκδοθεῖσαν ἐγκύκλιον τοῦ Συλλόγου πρὸς τὰ καθυστεροῦντα τὰς ἑαυτῶν συνδρομὰς οὐκ εὐάριθμα μὲλη.

5 δ' εἰσὶ τελευταῖον συλλυπητήριοι.

Λυπηρὸν ὅτι ὁ Σύλλογος κατὰ πᾶν σχεδὸν ἔτος ἀπόλλυσιν ἐπίλεκτα αὐτοῦ μὲλη ἀφαρπαζόμενα ὑπὸ τοῦ θανάτου ἐκ τῶν κόλπων αὐτοῦ. Οὕτω καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος σπουδαίαν ὑπέστη ἀπώλειαν ἐν τοῖς προσώποις τῶν ἀφ' ἡμῶν μεταστάντων Κωνσταντίνου Καραθεοδωρῆ, ἱατροῦ, μέλους, ὅπερ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Συλλόγου τὰ μέγιστα ὑπὲρ αὐτοῦ ἐμόχθησε καὶ πολυειδῶς ὑπὲρ τῆς παγίσεως καὶ τῆς προαγωγῆς αὐτοῦ συνεβλάτετο, Λέοντος Μελεᾶ, ἐπιτίμου μέλους αὐτοῦ, Ἀλεξάνδρου Σχινᾶ, ἱατροῦ, Α. Μόρτμαν, διακεκριμένου ἀρχαιολόγου, καὶ Ἀντωνίου Βλαστοῦ. Πρὸς τὰς ἀξιοτίμους οἰκογενείας τῶν ἀειμνήστων τούτων αὐτοῦ ἐταίρων ὁ Σύλλογος τὰς προσηκούσας ἀπηύθυνε συλλυπητήριους ἐπιστολάς. Τιμῶν δὲ καὶ γεραίρων τὴν μνήμην αὐτῶν ἐψηφίσαστο ὅπως συνταχθῶσιν αἱ βιογραφίαι τῶν τεσσάρων πρώτων καὶ διακοινωθῶσι τῷ Συλλόγῳ ἐν τισὶ τῶν τακτικῶν συνεδριάσεων. Γνωστὸν δὲ ὅτι αἱ μὲν τοῦ Κ. Καραθεοδωρῆ καὶ Α. Σχινᾶ συνταχθεῖσαι παρὰ τῶν κ. κ. Σπ. Μαυρογένους καὶ Δ. Σταματιάδου, ἱατροῦ, ἀνεγνωσθήσαν ἤδη, ὑπολείπονται δὲ αἱ τοῦ Μελεᾶ καὶ Μόρτμαν ἀναβληθεῖσαι μέχρι τοῦδε, τῶν ἐπὶ τούτῳ ὀρισθέντων κ. Ο. Ἰαλέμου καὶ Α. Πασπάτη μὴ κατορθωσάντων εἰσέτι τὰς δεούσας λαβεῖν βιογραφικὰς σημειώσεις παρὰ τῶν συγγενῶν τῶν ἀοιδίμων.

Ταῦτά εἰσι κατ' εἶδος καὶ ἐν ὅλῳ τὰ ἔγγραφα ὅπερ ὁ Σύλλογος κατὰ τὸ λήγον τοῦτο ἔτος ἐκομίσαστο καὶ ἀπέστειλε πρὸς πάντας μεθ' ὧν ἦλθεν εἰς ἐπικοινωνίαν. Παρατηρεῖται ὁμως μετὰ τινος δικαίας καὶ εὐλόγου θλίψεως ὅτι, ἐνῷ ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Συλλόγου ἀπετελεῖτο πρότερον ἐξ ἐγγράφων τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐμπροσθέντων καὶ περιεκτικῶν περὶ τῆς κατὰστάσεως καὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐν αὐταῖς παιδείσεως, ἤδη τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἐγγράφων

ἐν ταῖς ἀλληλογραφικαῖς τοῦ Συλλόγου σχέσεσιν ὑπεβιβάσθη εἰς βαθμὸν τοιοῦτον, ὥστε ἐκπλήσεται τις συγκρίνων τὰ παρελθόντα πρὸς τὸ παρὸν καὶ τὰ δύο οὐχ ἦττον τελευταῖα ἔτη. Πόθεν ἀρχέγει ἡ ἐπικαιστητὴ αὕτη διαφορὰ; Μήτοι ὁ Σύλλογος ἀπώλεσε τὴν μεγαλύνουμον αὐτοῦ φήμην καὶ τὸ γόητρον ὅπερ ἐξήσκει ἄλλοτε; μήτοι ἐπελάθετο τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ ἢ ἀπέκκιμεν ἐργαζόμενος ἢ ἐκώφευσε πρὸς τὰς αἰτήσεις τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις κοινοτήτων; Οὐχί! ὁ Σύλλογος οὔτε τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ ἐπελάθετο, οὔτε ἐξ ὀλιγωρίας συνεσχέθη, οὐδ' ἄλλο τι τοιοῦτον ἔπαθεν, ἀλλ' ἀπλῶς ὑπέκυψεν εἰς τὸ φοβερὸν τῆς ἀρχηματίας πᾶθος, ἕνεκα τοῦ ὁποῦ ἀδυνατῶν ἀπὸ τινος νὰ προσέρχηται ἀρωγὸς πρὸς τὰς κοινότητας ἐκεῖνας πρὸς ἃς ἄλλοτε δαφιλῶς ἐχορήγει τὰ ὑλικά μέσα, ἐνέπνευσεν ἄκων αὐταῖς τὴν ἰδέαν ὅτι ἄσκοποι καὶ ἀλυσιτελεῖς ἀποβαίνουσιν αἱ συχναὶ περὶ τῆς θέσεως καὶ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἐκθέσεις. Πρὸς θεραπείαν ὁμως τοῦ πᾶθους τούτου δὲν ἀπαιτεῖται ἡ θερμὴ πάλιν καὶ σύντονος ἐπίσκεψις τῶν ἄλλοτε θεραπόντων τοῦ Συλλόγου. Ὅθεν ἀνάγκη ὑπομονῆς καὶ ἀκαταβλήτου ἐνεργείας.

Ὁ γερ. Γραμματεὺς

Α. ΕΥΘΥΒΟΛΗΣ.

Ὁ κ. Ν. Λουτράρης, εἰδικὸς γραμματεὺς, ἀναγινώσκει περιληπτικὴν ἐκθεσιν εἰς τὸ λήξαν συλλογικὸν ἔτος πράξεων τοῦ Συλλόγου, ἧτοι περὶ ἀναγνωσμάτων, μελῶν, προσφορῶν κτλ.

Ὁ κ. Α. Βαμβακῆς ἀναγινώσκει τὴν ἐξῆς περὶ τοῦ ταμείου ἐκθεσιν·

Κύριοι,

Ἡ ἐκθεσις περὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ ταμείου τοῦ Συλλόγου δὲν φέρει βεβαίως τὴν σπουδαιότητα ἐκείνην, ἣν αἱ τῶν λοιπῶν ἐπιτροπῶν, ἀφορῶσαι εἰς πνευματικὴν ἐν γένει ἐνέργειαν τοῦ ἡμετέρου σωματείου, καὶ αἵτινες ἀνώτεραί εἰσι καὶ ὑψηλότεραι, ὅσον ἀνώτερον καὶ σπουδαιότερον ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς ὕλης. Ἀπλῆ δὲ οὖσα ἡ ἡμετέρα ἐκθεσις δὲν χρῆζει προοιμίων, ἀλλὰ μᾶλλον καθαρότητος καὶ εὐλικρινείας, οἷοί εἰσιν οἱ ἀριθμοί· διὸ καὶ εὐθὺς ἐρχόμεθα ἐπ' αὐτούς.

Μέλη τακτικά κατὰ τὸ λήξαν ἡδὴ συλλογικὸν ἔτος ἐνεγράφησαν ἐν τῷ Μητρώῳ τοῦ Συλλόγου 23, ὥστε ὁ ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν τακτι-

κῶν μελῶν ἀνήλθεν εἰς 494 περίπου, ἐκ τούτων δὲ εἰσπραχθήσαν ὡς ἔτησια συνδρομὴ λίρ. ὀθῶμαν. 212, καθυστερούμεναι 69 καὶ δικαιώματα διπλωμάτων 23.

Ἡ περιουσία τοῦ Συλλόγου συνίσταται: ἐκ τοῦ κτηρίου, τῆς βιβλιοθήκης, ἧτις ἀρκετὰ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπλουτίστη, ὀργανοθήκης, ἀρχαιοτήτων, ἐπίπλων, καὶ μετοχῶν τῆς ἐλληνικῆς πιστωτικῆς Τραπεζίης 60 καὶ σιδηροδρόμου Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας 20, αἰτινες ἀπασαὶ ἐκτιμῶνται καὶ πάλιν εἰς λίρας ὀθῶμ. 340. Πλὴν δὲ τούτων εἰσὶ καὶ λίρ. ὀθῶμ. 215 κατατεθειμέναι εἰς τόκον, προερχόμεναι ἐκ κληροδοτημάτων τοῦ ἀειμνήστου Σουλῆνη, καὶ αἰτινες θὰ χρησιμεύσωσιν ἐγκαίρως, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ ἀοιδίμου κληροδότου.

Ὅσοι τῶν ἀξιοτίμων κυρίων ἤκουσαν τὸν προὔπολογισμὸν τοῦ λήξαντος ἡδὴ συλλογικοῦ ἔτους, μετὰ λύπης τινὸς βεβαίως παρετήρησαν, ὅτι παρουσαίεν ἔλλειμμα 110 περίπου ὀθῶμ. λίρῶν· ἀλλὰ σήμερον εὐρισκόμεθα ἐν τῇ εὐαρέ-

στω θέσει νὰ διακοινώσωμεν εἰς τὸν Σύλλογον, ὅτι χάρις εἰς τὴν συνδρομὴν τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως, καὶ διαφόρων ἄλλων φιλομούσων ὁμογενῶν, ἀντὶ ἔλλειμματος, προὔκυψε καὶ περίσσευμα λίρ. ὀθ. 147,42,5. Πρὸς ταῦτα τὰ εὐχάριστα ὑπάρχει καὶ τι δυσάρεστον, ὅπερ ἐστὶν ἡ μεγίστη ἀγωνία μεθ' ἧς περισυνήχθησαν αἱ τακτικαὶ τῶν μελῶν συνδρομαί, καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο. Ἠναγκάσθημεν δὲ κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συλλόγου, ὅπως ἀποστείλωμεν εἰς τινὰς ἐκ τῶν καθυστερούντων ἐγκυκλίους. Ἐπειδὴ δὲ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἀγωνίας καὶ δυσχερείας ταύτης ὑπέστη ὁ εἰσπράκτωρ τοῦ Συλλόγου κ. Νικόλαος Κρητικίδης, ἐκφράζω αὐτῷ τὰς εὐχαριστίας μου ἐπὶ τῇ προθυμίᾳ μεθ' ἧς τὸ ἀνατεθὲν αὐτῷ καθήκον ἐκτελεῖ.

Ἀναγινώσκομεν δὲ ἡδὴ τοὺς καταλόγους τῆς κινήσεως τοῦ ταμείου.

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΑΜΕΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1879—80.

εἰσπράξιν.	
Ἀπὸ Ὑπόλοιπον ταμείου παρελθόντος ἔτους καὶ κληροδότημα Β. Γ. Σουλῆνη.	Α.Τ. 286,16,5
» Γραμμάτια εἰσπραχθέντα..	» 200 —
» Τακτικὰς συνδρομὰς.....	» 212 —
» Καθυστερούσας »	» 69 —
» Δικαίωμα διπλωμάτων..	» 23 —
» Τόκους χρεωγράφων.....	» 27,80
» Πωλήσεις βιβλίων.....	» 3,63
» Συνδρομὴν Ἑλλ. Κυβερνήσεως.....	» 76,62
» » Ὁμ. Ἀμερικῆς.	» 27,18
» » τῶν ἐν Σμύρνη υἰῶν Μισθοῦ.	» 26,25
» » τοῦ ἐν Ἀλεξάν. Κ ^ο Ῥάλλη..	» 22 —
» » Δ. Ταμβάκουδιὰ χάρτ. Περιόδ.	» 11 —
» » Ἑτησίαν Στεφ. Π. Σκυλίτση.	» 10,95
» » Ἑτησίαν Γ. Ν. Πασπάτη...	» 4,38
» » Ἀωνύμου.....	» 50
	<u>Α.Τ. 1000,47,5</u>

ἐδαπάνησιν.	
Εἰς Μισθοδοσίας.....	Α.Τ. 282 —
» Διάφορα ἔξοδα.....	» 29,99
» Ἐκτάκτους δαπάνας.....	» 44,56
» Περιοδικόν.....	» 43,75
» Διαγωνίσματα.....	» 80 —
» Φωτισμὸν καὶ θέρμανσιν...	» 8,19
» Πυρασφάλιστρα.....	» 24 —
» Βιβλιοθήκην.....	» 1,20
» Γραφικὴν ὕλην.....	» 4 —
	<u>Α.Τ. 517,69</u>
Μετρητὰ ἐν τῷ ταμείῳ..	» 482,78,5
	<u>Α.Τ. 1000,47,5</u>

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 30 Ἀπριλίου 1880.

Ὁ ταμίας
Ν. ΒΑΜΒΑΚΗΣ.

ΒΕΛΟΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1879—80.

εἰσπράξεις.	δαπάναι.
Υπόλοιπον παρελθόντος συλλογικοῦ ἔτους.	Μισθοδοσίαι.
Α.Τ. 70,80,5	Α.Τ. 282 —
Συνδρομαὶ τακτικάι.	Διάφορα ἐξοδα.
» 212 —	» 29,99
» καθυστεροῦσαι.	Ἑκτακτοὶ δαπάναι.
» 69 —	» 44,56
Δικαίωμα διπλωμάτων.	Περιοδικόν.
» 23 —	» 43,75
Τόκοι χρεωγράφων.	Φωτισμός καὶ θέρμανσις.
» 27,80	» 8,19
Πωλήσεις βιβλίων.	Πυρασφάλιστρα.
» 3,63	» 24 —
Συνδρομὴ ὑπουργείου τῆς Δημοσ. ἐκπαιδ. ἐν Ἑλλάδι.	Βιβλιοθήκη
» 76,62	» 1,20
» Ὀμογ. Ἀμερικῆς.	Γραφικὴ ὕλη
» 27,18	» 4 —
» τῶν ἐν Σμύρῃ υἱῶν Μισθοῦ.	Α.Τ. 437,69
» 26,25	Περίσσευμα ἐν τῷ ταμείῳ. » 147,42,5
» τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Κ ^ο Ῥάλλη.	
» 22 —	
» Δ. Ταμβάκου διὰ χάρτην Περιοδικοῦ.	
» 11 —	
» Ἐτησίᾳ Στεφ. Π. Σκυλίτση.	
» 10,95	
» » Γ.Ν.Πασπάτη. » 4,38	
» Ἀωνόμου.	
» —	
Α.Τ. 585,11,5	Α.Τ. 585,11,5

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῆ 30 Ἀπριλίου 1880.

Ὁ ταμίης

Ν. ΒΑΜΒΑΚΗΣ.

Τοιαύτη, κύριοι, ἡ κατάστασις τοῦ ταμείου τοῦ Συλλόγου, ἣτις δὲν παρουσιάζει μὲν εὐτυχῶς ἔλλειμμα, ἀλλὰ καὶ τὸ περίσσευμα τοῦτο, ἡμεῖς τοῦλάχιστον, θεωροῦμεν μηδέν, ἀπέναντι τῶν ἄλλων ἐκπαιδευτικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἡμετέρου σωματείου· ἄς ἐλπίσωμεν ὁμῶς ὅτι πάντες οἱ ἀπανταχοῦ ὁμογενεῖς, ἐκτιμῶντες τὴν ἀλήθειαν ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος μεγίστην περιποίησιν καὶ περιποιεῖ τιμὴν εἰς τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα, θέλουσι φιλοτιμότερον καὶ φιλοστοργότερον προσενεχθῆ εἰς αὐτὸν διὰ τῶν γενναίων αὐτῶν συνδρομῶν.

Ὁ ταμίης

Ν. ΒΑΜΒΑΚΗΣ.

Τέλος ὁ πρόεδρος ἀνακοινώσας ἀρχαιολογι-

κὰς τινὰς ἀνακαλύψεις ἐν Καδί-κιοῖ διαλύει τὴν συνεδρίασιν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Φ4Ε΄.

(Ἑκτακτος).

Τῆ 4 Μαΐου 1880.

Προεδρευόντος τοῦ κ. Α. ΠΑΞΠΑΤΗ.

Παρόντων ἐβδομήκοντα καὶ ἑξ μελῶν ὁ Σύλλογος προβαίνει εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν κοσμητῶρων αὐτοῦ καὶ τῶν διαφόρων ἐπιτροπῶν, ἐκλέγονται δὲ πρόεδρος μὲν ὁ κ. Ἡρ. Βασιλάδης διὰ ψήφων 52, ἀντιπρόεδροι δὲ οἱ κ.κ. Δ. Ταμβάκος καὶ Σ. Ι. Βουτυράς, ὁ μὲν διὰ ψήφων 46, ὁ

δὲ διὰ 40, γενικὸς γραμματεὺς ὁ κ. Δ. Κυμπρίτης καὶ εἰδικὸς ὁ κ. Ε. Στογιαννόπουλος, ταμίας ὁ κ. Ν. Βαμβάκης διὰ ψήφων 38, καὶ βιβλιοφύλαξ ὁ κ. Θ. Σαλτέλης.

Μέλη δὲ τῶν ἐπιτροπῶν οἱ ἐπόμενοι·

1) Ἐκπαιδευτικῆς.

Ἦρ. Βασιλάδης. — Χρ. Χατζηγήστου. — Κ. Καλλιὰδης. — Ἄβρ. Μαλιάκας. — Ν. Λουτράρης. — Ἀθ. Θεοδωρίδης. — Ν. Παράνικας. — Θ. Σαλτέλης. — Θ. Ἀντωνιάδης. — Ὀδ. Ἰάλεμος. — Ἀπ. Βαφειάδης. — Βράνος Βωζάνης.

2) Ἀρχαιολογικῆς.

Α. Μόρδτμαν, ἰατρός. — Ι. Μόρδτμαν. — Σ. Ἀριστάρχης. — Κ. Στ. Καραθεοδωρῆ. — Ρ. Schroeder. — Κ. Περγικίδης. — Ἀλ. Πασπάτης.

3) Φιλολογικῆς.

Ἦρ. Βασιλάδης. — Χρ. Χατζηγήστου. — Αἰμ. Νοννόττης. — Θ. Σαλτέλης. — Α. Α. Μαστοράκης. — Ἀθ. Δημητριάδης. — Ἄβρ. Μαλιάκας. — Κ. Ντούλας. — Βράνος Βωζάνης. — Α. Τάγης.

4) Οἰκονομικῆς.

Β. Σαρακιώτης. — Ι. Γκιών. — Γ. Ἀθηνογένης. — Μ. Βελλογιάννης. — Ν. Ἀκατος. — Δ. Ταμβάκος. — Ι. Βέλσαμος. — Ἰάκ. Ἰακώβου. — Γ. Παρίσης. — Φρ. Α. Μαυρογορδάτος. — Β. Βαλλιάνος. — Θρ. Τιάναρος. — Κ. Βλαστάρης.

5) Συντακτικῆς.

Ὀδ. Ἰάλεμος. — Ν. Δεπάστας. — Ἄβρ. Μαλιάκας. — Ἀθ. Θεοδωρίδης. — Κ. Περγικίδης.

6) Ἐπιστημονικῆς.

Δ. Σταματιάδης. — Δ. Μαλλιὰδης. — Ι. Καραβασίλης. — Γ. Α. Δημητριάδης. — Α. Synveti. — Σ. Ἀριστάρχης. — Κ. Στ. Καραθεοδωρῆ. — Τηλ. Καραθεοδωρῆ. — Μιλ. Ἰακώβου. — Ὀδ. Ἰάλεμος. — Β. Σαρακιώτης. — Δ. Εὐθυβούλης. — Ι. Βαρόττης. — Φ. Φωτιάδης.

Τέλος δὲ ὁ κ. Θ. Ἰάλεμος ἐκφράζει εὐχαριστίας τοῖς ἀποχωροῦσιν ἐπὶ τῇ προθυμίᾳ, μὴ ἧς ἐξεπλήρωσαν τὴν ἀνατεθεισάν αὐτοῖς ἐντολήν, καὶ οὕτω διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Φ45.

(Ἐκτακτος).

Τῆ 11 Μαΐου 1880.

Ἐπέτειος ἐδότη.

Προεδρευόντος τοῦ κ. Α. ΠΑΣΠΑΘΗ.

Πλείστων παρόντων μελῶν τε καὶ ἄλλων φιλομούσων ὁμογενῶν, ἐν οἷς ὁ ἅγιος Δημητριάδος, ἀποσταλεῖς ὑπὸ τῆς Α. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὡς ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ, ἡ κ. Σαπφῶ Λεοντιάς, διευθύντρια τοῦ παρθεναγωγείου Παλλάδος καὶ ἄλλοι, ὁ κ. πρόεδρος κηρύξας τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως ἀγγέλλει ὅτι ἡ Α. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης οὐ δυνάμενος αὐτὸς νὰ παραστῇ ἀποστέλλει τὸν ἅγιον Δημητριάδος ἀντιπροσωπεύσοντα αὐτόν, καὶ ὅτι ὁ κ. Μαθιουδάκης, γενικὸς τῆς Ἑλλάδος πρόξενος, δι' ἐπιστολῆς ἐκφράζει τῷ Προεδρεῖ τὴν λύπην αὐτοῦ, ὅτι ἀσθενείας ἐνεκα δὲν δύναται νὰ παραστῇ ἐν τῇ τελετῇ τοῦ Συλλόγου.

Εἶτα ὁ κ. πρόεδρος ἀναγινώσκει τὴν ἐκθεσιν τήνδε.

Κύριοι,

Τὰ ἔργα τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, τὰ ὅποια κατὰ τὸν ἡμέτερον κανονισμόν ὑφείλω σήμερον νὰ ἱστορήσω, δὲν εἶναι οὐδὲ πλείονα οὐδὲ ἐλάσσονα τῶν παρελθόντων χρόνων. Τοιοῦτων σωματείων ὁ βίος δὲν εἶναι πάντοτε ὁ αὐτός. Μυρία τῆς πολιτείας καὶ τῆς κοινωνίας δυστοχήματα ἐπηρεάζουσι τὴν πορείαν αὐτῶν, καθὼς ἐπηρεάζουσι καὶ ἐκάστου ἐξ ἡμῶν τὸν βίον. Ἄνδρες, παντοιοτρόπως ἐργασθέντες ἐν τῷ Συλλόγῳ, ἀπεβίωσαν ἄλλοι νεώτεροι, τούτων τοὺς ἀγῶνας μιμούμενοι, ἐμπνέουσι νέαν ζωὴν εἰς τὰς ποικίλας ἐργασίας τοῦ Συλλόγου. Τὸ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινῶνι, ἢ μᾶλλον ἐν Κων/πόλει, κοινὸν λόγιον, ὅτι εἰμεθα ἀψίχοροι καὶ συνεπῶς βραχύβια τὰ τοιαῦτα σωματεία καθίστανται, ἀτυχῶς διαψεύδει ὁ πολυχρόνιος καὶ ἀκμαῖος εἰσέτι βίος τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου.

Ὅτι ὁ Σύλλογος εἰργάσθη μετὰ ζήλου, τεκμαίρουσιν αἱ ἐνιαύσαι τῶν προκατόχων προέδρων ἐκθέσεις. Ἐναπόκειται σήμερον ἵνα ἱστορήσω τὰ ἔργα τοῦ λήξαντος συλλογικοῦ ἔτους, ὅπως πεισθῆτε ὅτι δὲν ἔπαυσεν ἀόκνως ἐργαζόμενος.

Ἐν ταῖς τακτικαῖς συνεδριάσεσιν ἐγένοντο τὰ ἀκόλουθα ἀναγνώσματα. Τρία ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ

κ. Δ. Σταματιάδου· τὰ μὲν δύο «Περὶ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν διαταράξεων», τὸ δὲ τρίτον, «Περὶ τῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησι γυμναστικῆς».

• Τρία ὑπὸ τοῦ ἐν Σμύρῃ διατρίβοντος κυρίου Ματθαίου Παρανίκα, ἀναγνωσθέντα ἐν τῷ συλλόγῳ ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Παρανίκα· τὰ μὲν δύο ἰστορήσαν τὴν ἀρχὴν καὶ τὰς ποικίλας τῆς πόλεως Ἐφέσου τύχας, τὸ δὲ τρίτον τὴν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κων/πόλεως κατάστασιν τῶν Ἑλλήνων. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἀνάγνωσμα μετὰ πολλῆς προσοχῆς ἠκροάσθη ὁ Σύλλογος, ὁ γινώσκων τὰς ἐμβριθεῖς καὶ λόγου ἀξίας τοῦ Μ. Παρανίκα μελέτας ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

• Ὁ ἄρχων μέγας λογοθέτης κ. Σταυράκης Ἀριστάρχης ἀνέγνωσε μέρος τοῦ ἐπιπόνου ἔργου τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς τῆς ὁποίας διετέλει πρόεδρος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἠριθμήθησαν τὰ ἱστορικά, φυσικά, ἰατρικά, μαθηματικά καὶ νομικά συγγράμματα ἐν ἑλληνικῇ γλώσσῃ ὑφ' ἑλλήνων γεγραμμένα μετὰ τὴν ἄλωσιν. Τὸ ἔργον τοῦτο εὐχόμεθα ἵνα ὅσον τάχιον συμπληρωσῆ ἢ ἐπιστημονικῇ ἐπιτροπῇ, καὶ ἄρτιον ἀναγνώσῃ ἐν τῷ Συλλόγῳ πρὸς ὠφέλειαν τοῦ ἔθνους ὅλου.

• Ὁ κ. Δ. Εὐθυβούλης ἀνέγνωσε πραγματεῖαν περὶ δαμαλίδος, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἰστορήσῃ τὸν ἀρχαῖον τῆς ἐμφυλλιάσεως τῆς εὐλογίας τρόπον, τὴν ὑπὸ τῆς κυρίας Montagne εἰσαγωγὴν αὐτοῦ ἐκ Κων/πόλεως εἰς Εὐρώπην, καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ δαμαλισμοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ λήγοντος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος.

• Ὁ κ. Ι. Καρολίδης ἀνέγνωσε τὰς ἐν περσικῇ γλώσσῃ παροιμίας τοῦ Καλίφου Ἀλῆ.

• Ὁ κ. Α. Πασπάτης ἀνέγνωσεν ἐξ ἀναγνώσματα «Περὶ τῆς πολιορκίας καὶ ἀλώσεως τῆς Κων/πόλεως ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν τῷ 1453». Ἐτέρον «Περὶ μεταναστεύσεως τῶν Ἀτσιγάνων ἐξ Ἀσίας εἰς Θράκην» καὶ τελευταῖον «Περὶ δαμαλίδος καὶ τῆς ἐν Κων/πόλει εὐλογίας».

• Ἐν ἐτέρᾳ τακτικῇ συνεδριάσει ὁ ἀρχίατρος τῆς Α. Μ. κ. Σ. Μαυρογιάνης ἀνέγνω τὴν βιογραφίαν τοῦ ἀειμνήστου ἱατροῦ Κων. Καραθεοδωρῆ, κατὰ παράκλησιν τοῦ Συλλόγου, τιμῶντος τὴν μνήμην τοῦ ἀποβιώσαντος ὡς μοχθήσαντος ἀπὸ τῆς πρώτης ἰδρύσεως τοῦ Συλλόγου μετὰ πολλοῦ ζήλου ὑπὲρ τῆς προαγωγῆς καὶ παγίσεως αὐτοῦ.

• Ἐτέρου μέλους τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου πρὸ μικροῦ ἀποβιώσαντος, τοῦ Δημητρίου Σχινᾶ, ἱατροῦ, σύντομον βιογραφίαν ἀνέγνωσεν ὁ ἱατρός κ. Δ. Σταματιάδης.

• Ἐτέρων μελῶν ἐπιφανῶν τοῦ ἡμετέρου Συλ-

λόγου, τῶν ἀειμνήστων Λέοντος Μελά, καὶ Α. Μόρδτμαν, πατρός, περιμένομεν τὰς βιογραφίας. Οἱ συγγενεῖς δὲν ἀπίστευαν εἰσέτι τὰς αἰτουμένας βιογραφικὰς πληροφορίας. Ὁ ἀειμνήστος Α. Μόρδτμαν, τοῦ ὁποίου τὸν ζῆλον ἐκληρονόμησαν οἱ μεθ' ἡμῶν συνεργαζόμενοι δύο υἱοὶ αὐτοῦ, προθύμως καὶ τελεσφόρως εἰργάσθη ἐν τῷ Συλλόγῳ, τὰ πάντα διαφωτίζων διὰ τῶν ποικίλων αὐτοῦ γνώσεων καὶ τῆς συντόνου μελέτης τῶν βυζαντινῶν ἀρχαιοτήτων. Τῷ μὲν κ. Ο. Ἰαλέμφ ἀνετέθη ἡ βιογραφία τοῦ Λέοντος Μελά, τῷ δὲ κ. Πασπάτη, ἡ τοῦ Μόρδτμαν.

• Ὁ Σύλλογος ἐθρήνησε καὶ τὸν ἀποβιώσαντα Ἀντώνιον Βλαστόν, παντοιοτρόπως εὐεργετήσαντα αὐτόν.

• Ὀλίγιστα εἶναι ἐφέτος αἱ δημόσιαι διαλέξεις ἐνεκα τοῦ δριμυτάτου χειμῶνος καὶ τῶν πολλῶν βαρέων νοσημάτων. Ὁ κ. Βασίλειος Σαρακιώτης δις ἀνέγνωσε «Περὶ τῆς καλαισθησίας τῶν ζώων». Ὁ κ. Ι. Ζίφος· «διατὶ ἀποθνήσκωμεν καρδιακοί». Δύο ἕτεραι διαλέξεις ἐγένοντο ἐνώπιον πολυπληθεστάτου ἀκροατηρίου, ἡ μὲν ὑπὸ τοῦ ἐξοχωτάτου πρεσβευτοῦ κ. Βράζιλα «Περὶ τῶν χαρακτῆρων τῆς ἑλληνικῆς διανοίας», ἡ δὲ ὑπὸ τοῦ μουσοφιλοῦς ποιητοῦ κ. Ἀχιλλέως Παράσχου, ἀπαγγέλαντος ἀνεκδοτὰ τινὰ ποιήματα.

• Ἐφέτος ἐνεγράφησαν εἴκοσι τρία νέα τακτικὰ μέλη. Ὁλος ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τούτων εἶναι τὴν σήμερον 494. Ἡ περὶ τὴν ἀπότισιν τῆς ἐτησίας συνδρομῆς δυσχέρεια ἀπτησχύλησε τὸ προεδρεῖον καὶ τὸν Σύλλογον ἐφέτος ἐν πολλαῖς συνεδριάσεσιν ἐνεκρίθη ἵνα δι' ἐγκυκλίου ἀναμνήσῃ ὁ Σύλλογος εἰς τὰ καθυστεροῦντα μέλη, ὅτι ἀνευ χρημάτων οὐδὲν γίνεται, ὅτι ὁ Σύλλογος πόρον ἄλλον μὴ ἔχων, ἀνάγκη ἵνα βιώσῃ διὰ τῆς φιλογενοῦς συνδρομῆς πάντων τῶν μελῶν αὐτοῦ. Εὐχόμεθα, ἵνα ἀπαντες εἰσακούσωσι, καθὼς καὶ τινες εἰσήκουσαν, τὴν παράκλησιν ταύτην τοῦ Συλλόγου.

• Λίαν ποικίλη εἶναι ἐφέτος καθὼς ἄλλοτε ἢ ἄλληλογραφία τοῦ Συλλόγου, δεικνύουσα τὰς σχέσεις αὐτοῦ μετὰ τῶν συλλόγων καὶ ἀδελφοτήτων τῶν ὁμόρων ἐπαρχιῶν, καὶ μετὰ σωματείων ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ.

• Τὰ ἔγγραφα δὲ ταῦτα εἰσι διάφοροι αἰτήσεις, πρὸς παροχὴν συνδρομῶν παρὰ τοῦ Συλλόγου, βιβλίων ἐκ τῆς βιβλιοθήκης αὐτοῦ κτλ., εὐχαριστήρια, ἀγγελτήρια προσφορῶν, ἀγγελτήρια ἰδρύσεως νέων σωματείων κτλ.

• Ἐκ τῶν εἰσελθόντων δὲ τούτων ἔγγραφων διακρίνονται ἢ ἐπιστολὴ τῆς Α. Ἐξ. τοῦ κ. Χρ.

Ζωγράφου, δι' ἧς ἀγγέλλει τὴν προσφορὰν ἀντιγράφου τῆς περιφήμου εἰκόνης τοῦ διασῆμου γάλλου ζωγράφου Ingres τῆς παριστάσεως τὴν τοῦ Ὁμήρου ἀποθέωσιν. Ἡ γενναία αὕτη προσφορὰ τοῦ κ. Χρ. Ζωγράφου, τοῦ μεγάλου τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου εὐεργέτου, ἐν ἔτι ὑπάρχει τεκμήριον τῆς μεγίστης ἀγάπης, ἣν πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Φιλολογικὸν Σύλλογον τρέφει. Ὁ Σύλλογος ἐν καιρῷ ἔσπευσε νὰ εὐχαριστήσῃ τῷ φιλομούσῳ τούτῳ ἀνδρὶ. Τὰς εὐχαριστίας δὲ ταύτας ἐπαναλαμβάνω καὶ ἤδη.

Ἐτέρα ἐπιστολὴ ἐστὶν ἡ τῆς Α. Ἐξοχ. τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ὑψ. Π. ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς κ. Γρ. Ἀριστάρχου, δηλοῦντος τὴν ἀποστολὴν διαφόρων συγγραμμάτων πολυτίμων, προερχομένων ἐκ δωρεῶν τοῦ τε ὑπουργείου καὶ ἄλλων. Ὁ ζῆλος καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ὅπερ ὁ κ. Γρ. Ἀριστάρχης ἐπιδείκνυσιν, ἐστὶ παντὸς ἐπαίνου ἀνώτερος.

Τρίτη δὲ ἐστὶν ἡ τῶν Firmin Didot ἀποστελλόντων τὴν σειρὰν τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκδοθέντων ἑλλήνων συγγραφέων. Πρὸς τοὺς ἀδελφούς Firmin Didot τὰς θερμὰς τοῦ Συλλόγου ἐκφράζω εὐχαριστίας.

Ἐξαιρετικὴν δ' ὅλως κατέχει θέσιν ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἐξόχου τῆς Ἀγγλίας πολίτου κ. W. E. Γλάδστονος, δι' ἧς ἀγγέλλει τὴν ἀποστολὴν τῶν σπουδαιοτέρων αὐτοῦ συγγραμμάτων.

Τὰ δὲ ἐξεληθόντα εἰσὶν ἐπίσης διάφορα εἴτε ἀπαντήσεις εἴτε ὑπὸ τοῦ Συλλόγου αὐθορμήτως σταλέντα.

Ἡ ἐκπαιδευτικὴ ἐπιτροπὴ συνηδρίασεν ἐννεάκις, ἐξετάσασα τὰ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἔγγραφα, τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ. Πρὸς τούτους ἡ ἐπιτροπὴ μετὰ ζήλου ἐργασθεῖσα, ἐμελέτησε τὰ διὰ τὸ Καραπάνειον διαγωνίσμα σταλέντα ἔγγραφα, συμφώνως τῷ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐκδοθέντι προγράμματι.

Ἐν συνεδριάσει τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης, ἀνέγνωσεν ὁ κ. Ἡροκλῆς Βασιλάδης σπουδαίαν μελέτην περὶ τῶν νεωτέρων ἐν Εὐρώπῃ παιδευτικῶν συστημάτων, ἐκ τῆς ὁποίας ἐγένοντο γνωσταὶ αἱ γνώμαι καὶ τὰ συστήματα τῶν κορυφαίων τῆς Εὐρώπης παιδαγωγῶν. Ἡ ἐπιτροπὴ συνέταξε τὸ πρόγραμμα τοῦ Καραπάνειου διαγωνίσματος διὰ τὸ ἐπιόν ἔτος. Τὰ πονήματα τὰ σταλέντα τῇ ἐπιτροπῇ πρὸς κρίσιν καὶ ἀπόφασιν εἶναι τοῦ κ. Νέξερ τὸ περὶ σωμαστικῆς ἐγχειρίδιον, τὸ ὑπόμνημα τοῦ κ. Στογιαννοπούλου, ἡ καλλιγραφία τοῦ κ. Χαριτωνίδου, τὸ πόνημα τοῦ κ. Ἐλευθ. Θωμᾶ περὶ γεωγραφίας καὶ ἱστορίας. Εἰς ταῦτα ἡ ἐπιτροπὴ ἐξήνεγκε τὴν γνώμην αὐτῆς μέ-

νοσι πρὸς μελέτην ἡ βοτανικὴ τοῦ κ. Λαμπρίση, οἱ πίνακες τῆς παιδικῆς ἀστρονομίας, ὑπὸ τοῦ κ. Ἀχιλλέως Καμπανάκη καὶ τὸ ἀλφαβητάριον τοῦ κ. Παππαδοπούλου.

Διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ προγράμματος τοῦ Καραπάνειου διαγωνίσματος διὰ τὸ ἐπιόν ἔτος ἐξελέξατο ἡ ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, διὰ τὴν ἱεράν ἱστορίαν τὸν κ. Θ. Σαλτέλην, διὰ τὴν ἀριθμητικὴν τὸν κ. Ἀθ. Θεοδωρίδην, καὶ διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν τὸν κ. Ν. Παρανίκαν, εἰσηγητὴν δὲ διὰ τὸ ὅλον πρόγραμμα τὸν κ. Ἀβρ. Μαλιάκκαν. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐζήτησατο καὶ ἔλαβε τὴν τοῦ Συλλόγου συγκατάθεσιν ἵνα, ἀντὶ τῆς συντάξεως ὁδηγῶν πρὸς διδασκαλίαν τῆς γεωγραφίας καὶ τῆς γραμματικῆς, συνταχθῇ γενικὸς τοιοῦτος, πρὸς διδασκαλίαν πάντων τῶν ἐν τοῖς δημοτικαῖς σχολαῖς διδασκομένων μαθημάτων, καὶ ὤρισεν τὸ γέρας αὐτοῦ ἀπὸ πεντακοσίων εἰς χίλια φράγκα.

Ἡ συντακτικὴ ἐπιτροπὴ, κατὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ ἀκαμάτου αὐτῆς προέδρου κ. Ο. Ἰαλέμου, δὲν ἠδυνήθη ἔνεκα κωλυμάτων πολλῶν καὶ ἀδιαθεσίας τοῦ ἰδίου, ἵνα ἐκτυπώσῃ τὸ ἐφετεινὸν τοῦ συλλόγου τεύχος· ἐν τοῖς ἐρανίσμασι τοῦ τεύχους τούτου ἐκτυποῦνται ἐπιστολαὶ τινες τοῦ ἀειμνήστου Δωροθέου Πρωτοῦ, τῶν ἀδελφῶν Ζωσιμάδων, Κοραῆ καὶ ἄλλων, ἐν τινὶ κώδικι τῆς μεγάλης τοῦ γένους σχολῆς εὐρισκόμεναι, καὶ ἐκ τοῦ κώδικος τούτου ἀντιγραφεῖσαι μετὰ τὴν πρῶτον συγκατάθεσιν τῶν κ.κ. ἐφόρων τῆς σχολῆς ταύτης.

Ἡ φιλολογικὴ ἐπιτροπὴ ἔνεκα ἀσθενείας μελῶν τινῶν διέκοψεν ἐπὶ τινα χρόνον τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς. Κύριον μέλημα τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ἦτον ἡ ἐξέτασις τῶν συλλογῶν τῶν ζώντων μνημείων ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ λαοῦ, ἀποσταλειῶν τῷ συλλόγῳ ὑπὸ τῶν κυρίων Αἰλιανοῦ, Ζηκίδου, Χαβιαρᾶ, Γονίου, Πολίτου, Παρχαρίδου καὶ ἀνωνύμου τινός· τὰς δὲ ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Δέφνερ ἀποσταλείσας μελέτας περὶ τῆς διαλέκτου τῶν Τραπεζουντίων καὶ τῆς τσακωνικῆς δὲν συμπεριέλαβεν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἔτους τούτου, ὡς μὴ ἐμπροσθέσους. Τὴν περὶ τῶν ἄλλων κρίσιν τῆς ἐπιτροπῆς θέλει μετ' ὀλίγον ὑποβλέπει ὑμῖν ὁ εἰσηγητὴς κ. Θ. Σαλτέλης. Ἐκ τῆς ἀποτεθησαυρισμένης γλωσσικῆς ὕλης ἡ ἐπιτροπὴ ἐπεξεργάζεται τὴν ἐκλεκτοτέραν, ἵνα ἐκδώσῃ αὐτὴν ἐν τῷ τεύχει τοῦ προσεχῶς ἔτους. Ἡ ἐπεξεργασία αὕτη παρέχει πλείστας δυσχερείας, ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως τῶν βιβλίων καὶ τῶν ἐκδοθειῶν συλλογῶν τῶν διαλέκτων τοῦ ἡμετέρου ἔθνους. Ἐμερίμνησεν ὠ-

σαύτως ἡ ἐπιτροπὴ περὶ τῆς Ζωγραφείου ἑλλη-
νικῆς βιβλιοθήκης τῆς ὁποίας τὴν δαπάνην ἀ-
ναλαμβάνει, ὡς γνωρίζετε, ὁ Ἐξ. κ. Χρηστάκης
Ζωγράφος. Μετ' εὐχαριστήσεως ἀγγέλλει ἡ ἐπι-
τροπὴ ὅτι λόγοι ἄνδρες ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀ-
σχολοῦνται περὶ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Σοφοκλέους,
τοῦ Ἡροδότου, τοῦ Θουκυδίδου, τοῦ Πλάτωνος,
τοῦ Ξενοφῶντος, τοῦ Δημοσθένους καὶ ἄλλων.
Ἴσως τὸ ἔτος τοῦτο γένηται ἀρχὴ τῆς ἐκτυπώ-
σεως τῆς Ζωγραφείου Βιβλιοθήκης ἀπὸ τῆς ἐκ-
δόσεως τῆς Ἀντιγόνης τοῦ Σοφοκλέους, ὑπὸ τοῦ
καθηγητοῦ τοῦ πανεπιστημίου κ. Δ. Σεμιτέλου.

Ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐπιτροπὴ οὐδέποτε συνη-
δρίασεν ἐφέτος.

Τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Συλλόγου πρό τινας
καιροῦ ἐν μεγίστῃ ἀταξίᾳ εὐρισκομένην ἐπεμε-
λήθη ὁ βιβλιοφύλαξ κ. Θ. Σαλτέλης τακτοποιή-
σας καὶ ἀντιγράψας τὸν ἑλλιπῆ κατάλογον τῶν
βιβλίων καὶ φυλλαδίων. Πρὸς τούτοις συνέταξε
καὶ τὸν ἐπιστημονικὸν τῶν βιβλίων κατάλογον.
Τὸ κοπιῶδες τοῦτο ἔργον μετὰ πολλοῦ ζήλου
ἐξετέλεσεν ὁ κ. Σαλτέλης ἐργαζόμενος πολλὰ
καὶ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ μέχρι νυκτός. Ὑπολείπε-
ται ἡ ἀντιγραφή τοῦ καταλόγου καὶ τὸ εὐρετή-
ριον. Παρὰ τὰ ἀνωτέρω μνημονευθέντα βιβλία,
δωρηθέντα τῷ Συλλόγῳ, ἀγγέλλει καὶ τὰ δω-
ρήματα τοῦ ἐν Ἑλλάδι ὑπουργείου τῆς παι-
δείας συγκεῖμενα ἐκ τόμων 77. Τὸ ἐν Βερολίνῳ
ὑπουργεῖον τῆς παιδείας ἀπέστειλε τὸ παρελ-
θὸν θέρος τὴν τετράτομον συλλογὴν τῶν Ἑλ-
ληνικῶν ἐπιγραφῶν καὶ τοὺς πρώτους δύο τό-
μους τῶν ἀττικῶν ἐπιγραφῶν. Ὁ φιλομαθὴς
ἅγιος Ἰμβρου κ. Γλυκᾶς ἐδώρησε τὴν σπανι-
τάτην καὶ πολύτιμον δωδεκάβιβλον τοῦ Δοσι-
θέου. Ὁ κ. Γ. Μαρσᾶν χειρόγραφον τῶν πατρῶν
τοῦ Κοδινού καὶ ὁ κ. Σ. Σαδραζάμησ πάμπολλα
διδασκτικὰ βιβλία. Ἐκτὸς τούτων προσέφερον
καὶ ἕτεροι φιλόμουσι παντοῖα βιβλία. Ἄπαντα
τὰ βιβλία τῆς ἡμέρας βιβλιοθήκης εἶναι 5,884.
Ἐκ τούτων ἐδωρήθησαν ἐφέτος τόμοι περίπου
ἑξακόσιοι.

Τὰ τοῦ ἀναγνωστηρίου ἔχουσιν ὡς καὶ κατὰ
τὸ παρελθὸν ἔτος. Τὰ περιοδικὰ ἐχρησίμευσαν
εἰς μελέτην τῶν ἔργων τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπι-
τροπῆς. Περὶ τῶν θαμῶνων τῆς βιβλιοθήκης,
ἐπιλέγει ὁ κ. Σαλτέλης: καὶ δὲ φάλαγγες τῶν
θαμῶνων τῆς τε βιβλιοθήκης καὶ τοῦ ἀναγνω-
στηρίου οὐδέποτε λίαν συμπετυκνωμένα οὐσαι,
ἦσαν ἔτι μᾶλλον ἡραιωμένα, σημεῖον λυπηρὸν
τῆς ὁσημέραι προϊούσης χαλαρώσεως τοῦ φιλο-
μούσου καὶ φιλαναγνωστικοῦ τοῦ καθ' ἡμᾶς δημο-

σίου». Ὁ Σύλλογος, καὶ τὸ λέγω μετὰ θάρρους,
πράττει ὅ,τι δύναται χάριν τῶν ἀναγνωστῶν,
δαπανῶν κατ' ἔτος ἀνω τῶν πενήτηντα λιρῶν.

Δωρήματα χρηματικὰ ἐλάβομεν ἀπὸ τὴν κυ-
ρίαν Ἀλεξάνδραν Π. Πάλλη ἐν Ἀθύνῳ λίρας
22· ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς Μισθοὺς ἐν Σμύρνῃ φρ.
600, ἀπὸ τὸν κ. Δ. Ν. Ταμβάκον λίρας περίπου
24 διὰ τὸν χάρτην τοῦ ἐκτυπομένου τεύχους,
ἀπὸ φιλέλληνας ἀμερικανούς, προτροπῇ τοῦ Ἐξ.
κ. Γρ. Ἀριστάρχου πρεσβεύτου ἐν Βασιγκτῶν
λιρ. 27,18 καὶ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα λίρας 76,62.

Ἐν τῇ τοσαύτῃ τῆς ἡμετέρας κοινωνίας πε-
νία καὶ ἀναργυρία ἠδυνήθη ὁ Σύλλογος διὰ τῆς
γενναιοδωρίας τῶν ἀνω μνημονευμένων φιλο-
μούσων, καὶ τῆς συνδρομῆς τῶν μελῶν αὐτοῦ,
ἵνα πορισθῇ χρήματα ἐπαρκῆ διὰ τὰς πρώτας
αὐτοῦ ἀνάγκας, καὶ μολονότι ἐγένοντο δαπάναι
τινὲς ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ διὰ τὴν τακτοποίησιν
αὐτῆς, οὐχ ἦττον διὰ τῆς συντόνου φροντίδος
τοῦ ἀξιότιμου ταμίου κ. Ν. Βαμβάκη μένει
ἐν τῷ ταμείῳ περίσσευμα.

Εἰσέπραξεν ὁ Σύλλογος	λίρας	585,14
Ἐδαπάνησε	»	437,69
Περίσσευμα ἐν τῷ ταμείῳ	»	147,42.

Ταῦτα, κύριοι, εἶναι ἐν συντόμῳ τὰ ὑπὸ τοῦ
ἡμετέρου Συλλόγου πεπραγμένα κατὰ τὸ παρελ-
θὸν ἔτος. Τινὰ ἄλλα θέλετε ἀκούσει μετ' ὀλίγον.

Ἀκολούθως ὁ κ. **Γ. Ζέφος**, εἰσηγητῆς τῆς
ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἀναγινώσκει τὴν ἐκ-
θεσιν τῆς παιδευτικῆς καταστάσεως ἐν ταῖς ἐ-
παρχίαις τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους, (ἴδε ἔμ-
προσθεν σελ. 92).

Δεκαλέπτου δὲ διακοπῆς διαγενομένης, ὁ κ.
Θ. Σαλτέλης, εἰσηγητῆς τῆς φιλολογικῆς
ἐπιτροπῆς, ἀναγινώσκει τὴν κρίσιν αὐτῆς ἐπὶ
τῆς ἀποσταλείσης ὕλης εἰς τὸ περὶ συλλογῆς
ζώντων μνημείων ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ λαοῦ Ζω-
γράφειον διαγώνισμα (ἴδε ἔμπροσθεν σελ. 97)
καὶ μετ' αὐτὸν ὁ κ. **Χρ. Χατζηχρηῆτος**
εἰσηγητῆς τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν κρί-
σιν αὐτῆς ἐπὶ τῶν εἰς τὸν Καραπάνειον ἀγῶνα
ἀποσταλέντων ἔργων (ἴδε ἔμπροσθεν σελ. 80).

Μετὰ ταῦτα, τοῦ ἀγίου **Δημητριάδος**
εὐξαμένου ἐν ὀνόματι τοῦ τε Πατριάρχου καὶ
ἑαυτοῦ τὰ βέλτεστα τῷ Συλλόγῳ, ὁ κ. **πρόε-
δρος** ἐκφράσας τὴν βαθειὰν εὐγνωμοσύνην ἑαυ-
τοῦ τε καὶ τοῦ Συλλόγου πρὸς τε τὸν Πατριάρ-
χην καὶ τὸν ἀντιπροσωπεύσαντα αὐτὸν ἀγ. Δη-
μητριάδος ἐπὶ ταῖς πατρικαῖς εὐχαῖς καὶ εὐλο-
γίαις διαλύει τὴν συνεδρίασιν.

ΖΩΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ.

ΣΥΛΛΟΓΗ

ΖΩΝΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ΕΝ ΤΗ ΓΛΩΣΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ.

Τὴν ἀπὸ πολλοῦ ὑπὸ τῆς φιλολογικῆς ἐπιτροπῆς ἐπιχειρησάμενην γλωσσικὴν ὕλην, ἧς ἡ δημοσίευσίς διὰ λόγους ἀποχρῶντας ἐπὶ τινα ἔτη διεκόπη, ἀρχόμενοι πάλιν δημοσιεύοντες, ἀναγκαστικὸν ἡγησάμεθα νὰ προτάξωμεν πρὸς γνῶσιν πρὸ πάντων τῶν συλλογῶν ὅτι ἀπὸ πολλῶν ἀποσταλειῶν συλλογῶν ὀλόκληρα κεφάλαια, ὡς περιττὰ ἢ ἀσήμαντα ἢ ἄσχετα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ διαγωνίσματος, ἀφηρέθησαν, πολλαὶ δὲ τοιμηραὶ καὶ ἀνεπιτυχεῖς ἐτυμολογικαὶ ἔρευναι τῶν συλλογῶν ἐνίων ἐξηλείφθησαν δημοσιευομένης μόνον τῆς καθαρᾶς καὶ πραγματικῆς ὕλης· εἰ δὲ καὶ ἐναχοῦ οὐδεμίαν ἐπηνέχθη τροποποίησις ἐπὶ τινῶν συλλογῶν, τοῦτο ἐγένετο ὅπως καταφανῆ ὁ βαθμὸς τῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ περὶ τὰ γλωσσολογικὰ προόδου.

ΣΥΛΛΟΓΗ

λέξεων, παραμυθίων, ᾠσμάτων κτλ. τοῦ ἐν Ζαγορίῳ
τῆς Ἠπειροῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ
ἸΠΟΘ. ΠΟΥΣΙΟΥ.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ.

Α.

Ἄβγαλιος· σημαίνει α) νεκρὸν κατακεχωσμένον, οὐ δὲν ἐγένετο εἰσέτι ἢ ἀνακομιδῆ· β) τὸν ὑπὸ δυσκολιότητος πάσχοντα· εἶναι τρεῖς μέραις ἄβγαλιος.

Ἄδορτο (τό)· ἐν πολλῇ χρήσει παρὰ ταῖς γυναῖξι καὶ εἶναι κατὰρα κατ' εὐφημισμὸν· διότι σμ. παιδίον τὸ ὅποιον νὰ μὴ δαρῆ.

Ἀχαμνός· ἐπίθ. λιπόσαρκος, ἰσχνός· εἶναι ἀχαμνός κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ παχύς· μᾶρχειται ἀχαμνά=ἔχω λιποθυμίαν· ἐβάρσα ἔς τ' ἀχαμνά, εἰς μέρος δηλ. ἐν ᾧ κείνται τὰ εὐγενῆ ὄργανα· ἐβάρσα ἔς τὸ κούφον ταυτό-

σημον· εἶναι ἀχαμνά, ἐπὶ ἀσθενῶν, οἵτινες εὐρίσκονται εἰς θέσιν ἐπικίνδυνον· τοῦτο δὲ καὶ ἔπασσε βαρεῖα λέγεται· ἄνθρωπος ἀχαμνός=κακός, ἐπίφοβος· ἀχαμνωσῆν, ἡ ἰσχνότης.

Ἄβλαβος· ἐπίθ. λαμβάνεται ἐνεργητικῶς· ἄβλαβο φασὶ· λέγεται δὲ καὶ ἀβῶ.

Ἄνάλοστο (τό)· τὸ μὴ ἀληθεῖς· ἀλέθουν τὰ δόντια του, ἐπὶ τῶν ἐσθιόντων καλῶς καὶ μετ' ὀρέξεως· τὴν ἄλσα καμπόσα, ἦτοι τῇ εἰπα ἰκκνὰ ὅπως συναισθανθῆ· τὰς ἀτοπίας, εἰς ἀς ἐξώκειλεν.

Ἀναποδογυρῶ, ἀνατρέπω.

Ἀναγυρίζω ἐν τῇ φράσει. ἀναγύρισε τὸν τόπον=παντοῦ περιῆλθε καὶ ἠρεύνησε πρὸς ἀνεύρεσιν πράγματος ἀπολεσθέντος· ἐσήκωσε τὰ δύο ἀπαρωτά, ταυτόσημον, ἦτοι τὰ πάντα ἀνεμόχλευσε καὶ ἀνεδίφησεν.

Ἀπαρωθῆναι καὶ *ὑπαρωθῆναι*. οὕτω καὶ ἀποκατωθῆναι=ὑποκάτω· ἦσαν ἀπαρωτοί=κείντο ἐπασσύτεροι, Ὁμηρ. ἀπαρωτιάω=θέτων πολλά τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ποιῶ σωρόν, αὐξάνω· ἐπῆρε ἀπαρωθῆναι του, ἐπὶ τῶν ἀρτίως ἀναρρωσάντων.

Ἀλώει (τό), ἄλως (ἦ)· ἀλωνίζω· τὸ σιτάρι ἐκτὸς τῆς κυρίας ἐννοίας ἔχει καὶ τὴν τοῦ ποδοπατῶ· ἀλώνισαν τὰ γῆδια τὰ ξωράφια=εἰσελθόντα κατέστρεψαν καὶ ἔφθειραν τοὺς ἀγρούς· τὴν ἀλώνισα=τὴν ἠνώχλιστα πολὺ· τὴν ἔφερα ἄνω κάτω, ταυτόσημον.

Ἀνατριχιάζω· ἀνατριχιάζω, φρικιῶ· ἀνατρίβω=ἀνατριχιάσις· ἀνατρίβω τὸ κορμὸν μου=ἐφρικιάσα.

Ἀνασουρόνομαι· ἐξαγριούμαι κατὰ τινος ὀρθομένων τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς· ὅταν τ' ἀνασουρόνηκε μιά φορά τὸν ἔμασαν τὰ κάτρα=τὸν δὲ χλωρὸν δέος ὑπέη, Ὁμ. Τὸ ῥῆμα ἀνασουρόνομαι ἐκ τοῦ ἀνατρίβω κατὰ τροπὴν τοῦ υ εἰς ου ὡς καὶ εἰς τὸ κοῦπα ἐκ τοῦ κύπη καὶ ἄλλα πᾶμπολλα.

Ἀγκούσα· καὶ ῥ. ἀγκουσεύομαι=ἔχω φρικτὴν στενοχωρίαν ἐνεκα πολυφαγίας, ζημίαν οὐσιώδη ἢ ἄλλο τι.

Ἀγαλλιάζω· καθησυχάζω· πότε ν' ἀπεθάνω καὶ ν' ἀγαλλιάσω, ἦτοι ν' ἀπαλλαγῶ ἐκ τῶν μόχθων καὶ φροντίδων τῆς ζωῆς· ἀγαλλιασμός=καὶ ἀγαλλιάζω δὲ φέρεται εἰς τὰ στόματα τοῦ λαοῦ.

Ἀτσαλος· ἀτάσθαλος· ἀτσαλαίς· ἀτασθαλίαι.

Ἀγνωμος· ἀνόητος· κατωτέρας τινὸς βαθμίδος κείνται τὰ ἀλαφρόγνωμος καὶ κακόγνωμος.

Ἀσολόγηστος· ὁ ἀκηδῆς καὶ ἀμέριμνος· συνήθως προφέρουσιν ἀσολόγηστος.

Ἀφκαστος· σημ. κυρίως πᾶν τὸ μὴ τετελεσμένον καὶ ἐπεξεργασμένον. Ἐπὶ δὲ νεκρῶν καὶ ἐκείνων ὅστις δὲν ἠνυτρεπίσθη μετὰ τὴν ψυχωραγίαν, καὶ τὸν ἄλλον, οὕτινος δὲν ἐξετελέσθησαν ὅλα τὰ ψυχικὰ μνημόσυνα· ὁ χαλαστής μου εἶναι ἀφκαστος, φράσις καθιερωμένη παρὰ ταῖς τοῦ Ζαγορίου γυναιξὶ νὰ σημαίνει ὅτι ὁ ἀποβιώσας σύζυγος (χαλαστής) δὲν ἔλαβεν ὅλα τὰ ψυχικὰ μνημόσυνα. Ὅσακις ἢ χήρα σύζυγος ἀναφέρῃ πρὸς τὰς ἄλλας γυναῖκας καὶ

ἀναμνησθήσεται τοῦ φίλου συζύγου της, χροῖται πάντοτε τῇ λέξει χαλαστής. (Ἴδε X. ἐν τῇ λέξει).

Ἀπρόφταστο· ὡς ἡ λέξις χαλαστής παρὰ ταῖς χήραις γυναιξίν, οὕτω τὸ ἀπρόφταστο παρὰ ταῖς μητρῶσιν, αἵτινες ἀπώλεσαν υἱὸν ἐν καιρῷ ἤβης· τ' ἀπρόφταστο μου, ἡ συνήθης φράσις.

Ἀδιάρητος (ἀδιανόητος)· ἀναίσθητος· κοιμᾶται ἀδιάρητος· ἐπὶ τῶν βαθέως κοιμωμένων, κοιμᾶται βαθρά, ταυτόσημος· τὸ ἀντίθετον κοιμᾶται ἀλαφρά· κοιμᾶται ὅσα λαγώς.

Ἀπαρτισμένος· ἐγκαταλειμμένος, παρηκωνισμένος.

Ἀπαρτισμένος· παρημελημένος.

Ἀσκόλαστος· ἀτελεῦτητος· ἄσκολαστη, ἡ μακρά.

Ἀροῦπιωτος· ὁ μὴ βυόμενος, ἀκόρεστος· κυρίως ἐπὶ τῶν κοιλιόδουλων, οἵτινες τὰ πάντα καταβροχθίζοντες οὐ κορέννυνται· ταυτόσημον καὶ τὸ ἀστούπιωτος (στουπῶν=βύω) ἐκ τοῦ στυπεῖον τὸ πρὸς βύσιν ἀναγκαῖον.

Ἀνδρασκελιῶ· ὑπερπηδῶ τι διὰ βήματος μακροῦ· ἀνδρασκελιῶ (ἦ)· πῆδημα ἢ βῆμα ἀνδρός.

Ἀβάσταγος (ὀ)· ὄχθη ἀγροῦ κ.τ.λ. ἐκ τοῦ ἀθροιστ. καὶ βαστάζω.

Ἀπέλογος (ὀ)· ἐπίλογος.

Ἀσταμάτητος· ἀεικίνητος, ὁ περὶ τὰς οἰκίας ἐργασίας ἐπιμελῶς καταγινομένος· ταυτόσημον εἶναι καὶ τὸ ἀσύστατος, τὰ ὅποια πολὺ ἀμφότερα τιθέμενα ἐπεξηγοῦσιν ἄλληλα· ὡς ἀσύστατος κ' ἀσταμάτητος.

Ἀφάωτος (προφ. ἀφάουτος)· λαμβάνεται καὶ ἐνεργητικῶς καὶ παθητικῶς· εἶμαι ἀφάωτος=δὲν ἔφαγον ἀκόμη, εἶμαι νηστικός· φαγεῖ ἀφάωτο=ὅπερ δὲν ἐφαγώθη· τὸ ἀφάωτος ἔχει ἀντίθετον τὸ φαωμένος· οὕτω δὲ καὶ πλωμένος· ἀφωατῆρ (ἦ)· λέγεται οὕτω ὑπὸ τῶν γυναικῶν τὸ ἄλευρον διὰ τὰς δυσκολίας αὐτῶν παρέχει ἢ προμήθεια αὐτοῦ ἐν τῷ ὀρεινῷ Ζαγορίῳ.

Ἀλόχι (τό)· ἄλευρον ἐπὶ τῆς αὐτῆς περιστάσεως τοῦ ἀφωατῆρ· ὅθεν καὶ κατάρρα, τὰ γέν' ἀφωατῆρ, τὰ γένη ἀλόχι, κατὰ τοῦ ἀλεύρου (ἴδε κεφ. Καταρῶν) ἀκούεται δὲ καὶ τὰ τοῦ γένου δαλόχι.

Ἀπομώρη· ἀναλγησία, ἀναίσθησία· τὸν ἔπρασε μὲν ἀπομώρη=ἀπεκτηνώθη μονοῦ· μώρη (ἦ) δὲ καλοῦσι καὶ τὸ γνωστὸν πάθος τοῦ ἐπιπέλου.

Ἀραγορεύω. Τὸ ῥῆμα τοῦτο εἶναι καθιερωμένον νὰ σημαίνει ὅτι ὑπὸ πάθους οἰουδῆποτε

κινούμενος λέγω ἢ πλάττω κατηγορίας κατὰ κόρης τινός, ἐν οὕτως ἀποτρέψω τὸν διανοούμενον ἢ ἀρραβωνισθῆ μετ' αὐτῆς· δὲν θέλω τὰ μοῦ ἀναγορεύον τὴν τσοῦπρα=τὰ τὴν παίρωνσιν εἰς τὸ στόμα καὶ διαβῶλλωσιν· ὅθεν αἱ τοιαῦται κατηγορίαι λέγονται ἀναγόρμαι· τσοῦπρα δὲ δηλοῖ τὴν κόρη· παραβ. τὸ ἄλβανικὸν τσοῦπα.

Ἄνάλαιμα· εὐρηται ἐπιρρηματικῶς ἐν τῇ φράσει, μᾶς τό βγαλε ἀνάλαιμα· ἐννοεῖται δὲ φαγητόν, καὶ σημαίνει ὅτι τῶν περὶ ἡμᾶς τις διὰ τῆς ἀπρεποῦς διαγωγῆς του λίαν μᾶς δύσρησθησε, μᾶς ἐτάραξε τὸν στομάχον, μᾶς ἔφερε τὸ φαγητόν εἰς τὸν λαιμόν καὶ δὲν ἠσθάνθημεν τὴν ἐκ τοῦ φαγητοῦ ἠδύτητα τῆς γεύσεως.

Ἄναλαμπή· τὸ ἐκ τῆς ἀστραπῆς φῶς· ἀναλάμπει=ἀστράπτει· ὁ κρότος τῆς βροντῆς μπουμπουναριὰ καὶ ῥ. μπουμπουρίζω.

Ἄνακρένω (ἀντὶ ἀνακρίνω οὕτω καὶ πλένω ἀντὶ πλύνω)· σημαίνει τὸ ῥῆμα ὅτι ποιῶ λόγον περὶ τινος καὶ κατηγορῶ αὐτόν. Ὅταν τις πᾶσχη ὑπὸ λυγκῆς λέγουσιν αὐτῷ οἱ οἰκεῖοι του ὅτι κάπου τὸν ἀνακρένον.

Ἄναβάνω· ἀναφέρω, ποιῶ λόγον περὶ τινος· μὴ τὸν ἀναβάνης=μὴ τὸν ἀναφέρης, δὲν θέλω διόλου ἢ ἀκούσω περὶ αὐτοῦ, ἐπὶ ἐκείνων πρὸς οὓς ἔχομεν δυσμένειαν. Ὅταν τι τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἀπέλθῃ εἰς τινα πόλιν ἢ χωρίον καὶ τὰ λοιπὰ μένοντα ἐν τῇ οἰκίᾳ ἴδωσι τὸ ἐσπέρας ὅτι ἐν ἐξ αὐτῶν ἔχει λύγκα, τῷ λέγουσιν ὅτι ὁ ἀπέλθων πατήρ ἢ ἀδελφὸς φθάσας εἰς τὴν πόλιν ὀμίλει περὶ αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦτο λυγκιάζει.

Ἄναβασιὰ· μὰ ἀναβασιὰ ψωμὶ ἔχομ' ἀκόμα, ἦτοι τὸ ἄλευρον, ὅπερ ἔχομεν δὲν ἐξαρκεῖ πρὸς διατροφήν μας παρὰ ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα, ἦτοι δι' ἐν μόνον ζύμωμα· ἀναβασιὰ ἐκ τοῦ ἀναβατός, ἀναβατησία.

Ἄσιητος (ἀσίγητος) ταυτὸν τῷ ἀσυστατος καὶ ἀσταμάτητος· δὲν ἐσίησε ὅλη τὴν νύχτα ὡς ὀμιλῶν ἢ περὶ ἄλλο τι καταγιγόμενος ἢ πᾶσχω καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔκλεισε μάτι.

Ἄπρωτος=ἄγρυπνος· λέγουσι δὲ καὶ ἄπυπος· ἀν ἐκμήθηκαρ ἢ βρύσας καὶ τὰ νερὰ ἐκμήθηκα κι' αὐτός· λέγεται περὶ τῶν ὑπὸ δεινῆς τινος ἀσθενείας πασχόντων καὶ ἄπυνια συνεχόμενων.

Ἄκαλοπάθητος-ον· σημ. ἐκείνον τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα, ὧν ὁ βίος δὲν ὑπῆρξεν ἢ σειρὰ θλίψεων καὶ κακουχιῶν· ὅθεν περὶ τῶν τοιούτων λέγεται, μίαν ἡμέραν καλήν δὲν εἶδα· ἐνα καλὸ δὲν εἶδα.

Ἄχαρος· ὁ μὴ ἔχων χάριν τινὰ καὶ διὰ

τοῦτο ἄξιος οἴκτου· ὡς ὁ ἄχαρος ὁ Γάγγης ἐν τῇ φράσει, ἔλα τοῖν ἄχαρε, συνηθεστάτη παρὰ ταῖς γυναῖξιν.

Ἄπρόκοπο λέγουσι καὶ ἀνυποπρόκοπο καὶ σημ. τὸν μηδεμίαν ποιήσαντα προκοπῆν· ὅθεν καὶ κατάρκα· κακοπροκομμένος.

Ἄντραλλα (ἢ) σκοτοδινίασις· καὶ ῥ. ἀντραλλάζομαι· ἔχει ἀντραλλα καὶ σκοτούρα=πράγματα παρέχει αὐτῷ ἢ ὑπόθεσις.

Ἄφκράζομαι· ἀφροῶμαι· ἀφκράσον τί σοῦ λέω=ἄκουσον καλῶς τί σοῦ λέγω· κακαφκραστος.

Ἄπολνῶ (ἀπολύω)· φρσ. ἀπόλκε τὰ πρόβατα· ὁ βοσκὸς ἀφῆκε τὰ πρόβατα πρὸς νομῆν· ἀπόλκε ὁ δάσκαλος τὰ παιδιὰ=ἀπέλυσε αὐτὰ ἐκ τοῦ σχολείου καὶ τὰ ἀπέλυσε ἀκμῆ διότι τὰ εἶχε κλεισμένα διὰ σφάλμα· ἀπόλνα τὸ σχοινί (ἴδε Σ ἐν τῇ λέξει), τὸ ναυτικὸν μόλαμετοχ. ἀπολμένος=ἀφειμένος, ἐκδεδιητημένος· τρ' ἀπολῆκε (τῆς ἀπολῆθηκε) 1) ἐπέπεσε αὐτῇ βραδατος διὰ λόγων· καὶ 2) τῆς διεξέφυγε τῶν χειρῶν.

Ἄπιστῶ· ἀφίημι τοὺς κύνας κατὰ τινος· ἢ δὲ πρὸς τοῦτο παρακλειυστική φωνή γίνεται διὰ τοῦ ψίτ-ψίτ· τὸ ἀπιστῶ.

Ἄδραχτικά· ταχέως καὶ μετὰ βίας· ὡς, τρώει ἀδραχτικά ἦτοι βιαίως.

Ἄνόρεχτα· ἔφην' ἀνόρεχτα=ἀκουσίως καὶ χωρὶς ὀρεξίν· μᾶς τό βγαλ' ἀνόρεχτα· ταυτόσημον τῷ μᾶς τό βγαλ' ἀνάλαιμα.

Ἄνάμα (τό)· ὁ διὰ τὸ μυστήριον τῆς θείας μυσταγωγίας προσφερόμενος οἶνος ἐκ τοῦ γάμα καὶ τοῦ α ἐπιτατικοῦ.

Ἄλαλοζῶ=βιῶ βίον ἀβίωτον· ζῆ καὶ ἀλαλοζῆ, ζῆ καὶ μαυροζῆ, ζῆ καὶ ζαίρεται, ἐπὶ τῶν κακοδαιμόνων· ζῆ καὶ ζώνεται ἐπὶ τῶν ἐν ἀπογνώσει εὕρισκομένων, οἵτινες ὡς ἐκ τῆς ἀπογνώσεως των κρατοῦσι ταῖς χερσὶ τὴν μέσην των. Τὸ ζῆ προφ. τραχέως πως· συχνάκις δὲ λέγουσι καὶ ζάει.

Ἄπότρυνγα ἐπίρ. μετὰ τὸν τρυγητόν· οὕτω καὶ ἀπόπασχα κ.τ.λ.

Ἄλκοτιοῦμαι· ἐμποδίζομαι, κωλύομαι· ἀλκουτήθηκε ἀπὸ τοῦς μπουρτζιλλῆδες.

Ἄλκοντράζω (ἄλωπουτινιάζω)=ἀρπάζω· κυρίως ἐπὶ τῶν κυνῶν, οἵτινες δάκνοντες ἀρπάζουσι καὶ τινάσσουσιν ὡς αἱ ἄλώπεκες τὸ πτώμα ζώου· μεταφρ. δὲ ἐπὶ ἐκείνων, οἵτινες ἀρπάζοντες ἐκ τοῦ λαιμοῦ κακοποιοῦσιν ἀγρίως.

Ἄνάλλαγος· ὁ μὴ ἀλλάξας ἐνδύματα, ῥυπαρός.

Ἄλάρωτος-ον· ἀπαρηγόρητος· καὶ ῥ. λαρῶ-

ρω· τὸ παιδί ἀλάρωτο· ἦτοι δὲν ἔπαυσε κλαυθμυρίζον· ἐλάρωσε· ἠσύχασε καὶ εὔδει· καὶ λ. λαρωμός· δὲν ἔχει λαρωμό=ἀπολέσας τι τῶν φιλιτάτων κλαίει καὶ ὑλοφύρεται.

Ἄναλυός (ἀνάλυμος)· καύσων ὑπερβολικός· σήμερα ἦταν ἀναλυμός· λέγεται ἀκόμη καὶ μπρούζαλο ὡς, μῆς ἔφας τὸ μπρούζαλο.

Ἀναχασμοῦμαι· χασμῶμαι.

Ἀποκουπιάζω· ἐν χρήσει ἵνα σημάνη ὅτι τὸ ἐπὶ τοῦ λίχνου βρέφος ἀνατρέπω ὁμοῦ μὲ τὸ λίχνον ἀποκουπιάσας τὸ παιδί· ἀλλὰ καὶ ἀποκουπιάζω τὸ γάλα ἢ ἄλλο τι ἀνατρέπων τὸ σκεῦος χύνω τὸ ὑγρὸν κατὰ γῆς· τὸ ἀποκουπιάζω εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ ἀπό καὶ κουπιάζω κυπιάζω, χίπελλον· καὶ ἐκ τῆς δευτέρας σημασίας ἐλήφθη καὶ διὰ τὴν πρώτην.

Ἀποκόπτω, ἀντι-κόπτω· οὕτω λέγουσι καὶ ῥάπτω (ῥάπτω) καὶ ἄλλα· τὸ ῥ. σημαίνει 1) ἀποτελειώνω τι κόπτων ὡς καὶ ἀπομαθαίνω· 2) ἀποκόπτω τὸ παιδί=παύω παρέχουσα αὐτῷ τὸν μαστόν, ἀναφυέντων ἤδη τῶν ὀδόντων· 3) ἀποκόπτω κορίτσι ἀναγορεύων (ἴδε ἀνωτέρω ἐν τῇ λέξει)=κόπτω τὴν τύχην του· 4) ἀποκόπτω ἀμπέλι ἐπὶ πραγματογυμνῶν, ὁτινες εὐκόλως ὀρίζουσι τὴν ζήμιαν, ἣν ἐπήνεγκον ζῶα· τοῦτο λέγεται ἔτι καὶ ξεκόπτω καὶ ἐπίρ. ἔξκοπα.

Ἀναπιάγω· ἀναπιάγω τὸ προζήμι· ἐκ νέου αὐτὸ πιάνω διὰ τὴν ζύμωσιν τοῦ ἄρτου· ἀναπιάγω τὰ καλά μου=ἀναμιμνήσκω τινὲς τὰς εὐεργεσίας μου, καὶ ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτον ἐπάγεται δυσἀρέσκειαν διὰ τοῦτο λέγουσι τί μ' ἀναπιάγεις;=πρὸς τί ἀναμιμνήσκεις μοι εἴτι ἐπραξας ὑπὲρ ἐμοῦ; ἢ δὲ τοιαύτη πράξις καλεῖται ἀναπόημα.

Ἀβασκανίω· πάντοτε προφέρουσα διὰ τοῦ α καὶ οὐδέποτε βασκανίω· ἀποτρεπτικῶς τῆς βασκανίας ἦτοι τοῦ πονηροῦ ὀφθαλμοῦ εἶναι τὰ πυράματα, τὰ φυλακτήρια, ἢ χρίσις τοῦ μετώπου τοῦ παιδὸς δι' ἐλαίου ἐκ τῆς κανδήλας τοῦ εἰκονοστασίου τῆς οἰκίας. Καὶ ἡ πυρίτις νομίζεται ἔχουσα ἀποτρεπτικὴν δύναμιν καὶ διὰ τοῦτο αἱ μητέρες κοιμίζουσαι τὰ βρέφη μασῶσιν ὀλίγην πυρίτιδα καὶ χρίουσιν αὐτά· ἀλλὰ καὶ τὰ κρόμμυα καὶ τὰ σκορόδα εἶναι γενναῖα ἀλεξιτήρια κατὰ τῆς βασκανίας· ὅθεν καὶ παρομ. σκορόδα καὶ κρομμύδια ἔ τῶν ἐχθρῶν μας τὰ μάτια· καὶ διὰ τοῦτο ὀπωροφόρα δένδρα (διότι ποῦ δὲν ἐξικνεῖται τὸ βασκανον ὄμμα;) στολίζονται δι' ὀρμαθοῦ σκορόδων. Γυνή, ἣτις ἔχει τὴν φήμην ὅτι κέκτηται βασκανον ὄμμα, ἀμα ἰδῆ βρέφος ἀστειόν, ἐμπύει αὐτῷ τρίς ἵνα μὴ βασκανθῇ.

Ἀνάσσα· ἀναπνοή· ἦρθε μὲ μὴ ἀνάσσα=ἐπνευστί· σοο ἀνασσαίρει, ἐπὶ τῆς ἀποσθεννυμένης ζωῆς.

Ἀσαρκος· ὁ ἰσχνός, ἀπαγος.

Ἀγαμερῶ· ἐκχωρῶ τῆς ὁδοῦ, ἐξίσταμαι· καὶ ἐπίρ. ἀγάμερα· τὸ δὲ παράμερα σημ. εἰς ἀποκεντρον θέσιν· καὶ ῥ. ἀγαμερῶ καὶ ἀγαμερῶ, παραμερῶ καὶ παραμερῶ.

Ἀκαμάτης (ὁ) 1) κηφῆν· 2) τὸ περὶ τὴν δῆδα εὐθρυπτον ξύλον, ὡς μὴ παρέχον κάματον τοῖς ἐξάγουσιν αὐτὸ ἐκ τῶν πευκῶν.

Ἀχουλοή, ἡ ἠχώ καταρρεόντων ὑδάτων κροτούντων· ἀχάει=ἠχεῖ.

Ἀχρευτο· ἀκαλοπήθητο· ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῇ κατέρᾳ· τὸ ἀχρευτο.

Ἀγκαστρώνω· ποιῶ τινα ἔγγυον· καὶ τὸ παθ. ἀγκαστρώνομαι· κίνησε ἀγκαστραμένη, ἡ συνήθης φράσις περὶ τῶν ἐγκυμονουσῶν ταυτόσημος εἶναι καὶ ἡ, ἔγειτε μὲ τὴν κοιλία φουσα· ἀλλ' ἡ δευτέρα αὕτη λέγεται κυρίως ἐπὶ τῶν ἀθεμίτως συλλαβουσῶν· ἀγκάστρια (ἡ)=ἐγκυμοσύνη.

Ἀνέσωστο· ἐπὶ βρεφῶν, ἔτινα δὲν εἶναι ὑγιή· καὶ κατάρᾳ, τ' ἀνέσωστο· καὶ ἀνεπτύγμενος, νὰ μὴ σώση καὶ νὰ μὴ στάση.

Ἀχλάρωτο· ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῇ κατέρᾳ, τ' ἀχλάρωτο καὶ νὰ μὴ χλωρότη ἦτοι νὰ μὴ φανῆ ποτὲ φαιδρὸν ἢ τοὺς ἄλλους νὰ φαιδρῶν.

Ἀποχειρῶ· ἀποχειρῶ τὸ ψωμί· ἐκ τῆς ὄλης ζύμης λαμβάνων διὰ τῆς χειρὸς μάζαν κατασκευάζω τεμάχια, τὰ λεγόμενα καρβέλια, ἔτινα εἶναι στρογγύλα καὶ ὀνομάζονται τύρκιστι τσουρέκια· θέλει ἔνα καρβέλι ἔς τὴν καθρά, ἐπὶ τῶν πολυφάγων.

Ἀντροξόσματα· τὰ κατὰ τὴν δυσεντερίαν βλενώδη ἐκρίματα.

Ἀνασουφῶ· τὸ ῥ. τοῦτο εἶναι εὐχρηστον ἐπὶ πληγῶν, αἰτινες ἰώμεναι πρὸς καιρὸν, ἀναφαίνονται πάλιν· ὡς ἀνεσοφίσειν ἢ πληγῆ· τί τὸν ἀνεσοφίσειν; ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ σημαίνει τί πάλιν τὸν ἐξηρέθισεν; Τὸ ῥήμα ἀνασουφῶ σύνθετον ἐκ τῆς ἀνὰ καὶ σουφίω πιστεύομεν ὅτι ἐγένετο ἐκ τοῦ σιφῶ κατὰ τρόπην τοῦ εἰς ου ἦτις παρατηρεῖται καὶ ἐν ἄλλοις. (ἴδ. Τ ἐν λέξ. τσουτσουλώνομαι).

Ἀκλόθου· εὐρηται ἐπιρρηματικῶς ἐν ταῖς φράσεσι· πᾶρ' τὸν ἀπ' ἀκλόθου=ἔπου αὐτῷ καὶ περισκόπει τὰ διαθήματα αὐτοῦ· πᾶρ' τῆ δουλειᾶ σου ἀπ' ἀκλόθου, ἦτις ἔχει ἑτέραν ταυτόσημον· πᾶρ' τῆ δουλειᾶ ἀπὸ τὸ κοτῆδ, ἀπὸ τὸ κατόπι.

Ἀξιάδα. ικανότης, ἀξία· τὸ πρᾶγμα θέλ' ἀξιάδα=ἀπαιτεῖ ἀξίον ἀνδρα.

Ἀναγκέομαι. κυριεύομαι ὑπὸ ὑποψίας, στενοχωρίας, ἥτις μὲ πνίγει ὡς ἀνάγκη· ὡς, δὲν ἔλαβα κἀνένα γράμμα κί' ἀναγκέομαι μετοχ. ἀναγκεμένος· κακὰ κί' ἀναγκεμένα=οἰκτρῶς καὶ ἀθλίως· ἀνάγκασαι, ἢ προστ. αὕτη λίαν εὐχρηστος=σπεύσον καὶ ἔχει ταυτόσημον τὸ πρᾶσε μὲ χέρια.

Ἀμπώχρω=ὠθῶ· ἄμπωξ' τὴν πόρτα=κλείσον· ῥ' ἄμπώξωμε τὸν ἀχαμνὸ τὸν καιρὸ παθ. μετοχ. ἀμπωγμένος ἀπαντῶσα· τὸ ἀμπώχρω ἐκ τοῦ ἀπωθῶ· ἴσως δὲ ἐκ τοῦ ἀμφωθῶ ἥτοι ἀμφοτέραις ταῖς χερσίν, ὡς τοῦτο πράττομεν ὠθοῦντες λίθον μέγαν ἢ ἄλλο τι.

● *Ματοστάτης* (αἱματοστάτης). Λίθος τις, πιστευόμενος ὅτι ἔχει τὴν δύναμιν τοῦ νὰ σταματᾷ τὴν ρύσιν τοῦ αἵματος.

Ἀχτίδα (ἡ)· ἀπαντᾷ ἐν τῇ φράσει τὸ 'καμε ἀχτίδα, ἥτοι πλύνας ἐκαθάρσει καὶ ἔκαμεν αὐτὸ κατὰλευκον.

Ἀνεμοσουριζῶ—ει· πνέει ἄνεμος μετὰ χιόνος· καὶ ἀνεμοσούρι (τὸ) ἢ τοιαύτη τοῦ καιροῦ κατάστασις· ἐκ τοῦ ἀνεμοσουρίζω.

Ἀνεμίλω· διὰ ῥιπιδίου ποιῶ ἄνεμον· ἀνέμη (ἡ)· ὄργανόν τι, ὅπερ ἔχουσιν οἱ τὴν μέταξαν ἐργαζόμενοι.

Ἀπλόχερο (τὸ)· δρᾶξ· ἔνα ἀπλόχερο ἀλεύρι, ὅσον λαμβάνει ἢ μία χεῖρ.

Ἀποσταίνω· ἀπακιδῶ· ἀπόστασα· ἀποσταμένος=κεκημηκώς.

Ἀγουροφάης ἀντὶ ἀωροφάης· ἀπαντᾷ ἐν τῇ παροίμ. ὀρμοφάης (ὠρμοφάης) δὲν ἔφαγε, ἀγουροφάης κέρδησε σημαίνουσα ὅτι πολλακίς κερδίζουσιν ὅσοι δὲν περιμένουσι νὰ ὠριμάσῃ ἐντελῶς ἢ ὑπόθεσις. Τοιοῦτοι δὲ εἶναι οἱ ῥέκται ἀνθρωποι, οἵτινες διὰ τῆς δραστηριότητός των κατορθοῦσι τοὺς σκοποὺς των.

Ἀλαλομοίρα (ἡ)· δύσμοιρος· καὶ κατάρρα, *Νὰ γέν' ἀλαλομοίρα* ἥτοι νὰ ἔχη τὴν τύχην τοσοῦτον δυσμενῆ, ὥστε νὰ μὴ ἀκούηται περὶ αὐτῆς κανέν καλόν. Πολλακίς δ' εὐρηται τὸ ἀλαλομοίρα σὺν τῷ καχομοίρα πρὸς ἐπίτασιν καὶ ἀνάδειξιν τῆς ἐννοίας.

Ἀρχλα (ἡ)· θήκη, ἐν ἣ θέτουσι καὶ κλείουσι τὰς τροφάς.

Ἀψχῶ (ἀντὶ ἀψιχῶ)· φεῖδομαι· ἀψχάρης ὁ φειδωλός, γλισχρός· τὸ ἀψχῶ τινὲς γράφουσι τῷ ν ἀψυχῶ, οὐκ οἶδαμεν ποῦ στηριζόμενοι. Φρονοῦμεν ὁμῶς ὅτι δέον γράφεσθαι τῷ ι· διότι τὸ ῥ. εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ α στερητικοῦ καὶ ψιχίον (ψίχα) καὶ σημαίνει τὸν ἐπὶ τοσοῦτον φει-

δωλόν, ὅστις μὴδὲ ἐκ τῶν ψιχίων τῆς τραπέζης δίδωσι· ὑπάρχει δὲ ἐν χρήσει καὶ τὸ ἐπίρ. ψίχα (ὀλίγον-πάνυ, ὀλίγον) ὡς δὲ μου ψίχα ψωμί, ψίχα νερὸ κτλ.

Ἀφύσκα (ἀντὶ ἀφύσικα) τὰ παρὰ φύσιν πραττόμενα ἔργα· ἀφύσκα λόγια=οἱ ἄσεμνοὶ καὶ ἀπρεπεῖς λόγοι.

Ἀναδεύομαι=ἀναμίγνυμαι· καὶ ἀναδεύω=ἀναμίγνυμι (ἀνακατώνω) τι· ἀναδεύω καλεῖται ὕδωρ ἀλεύρω μειγμένον πρὸς παρασκευὴν μάζης τινός· τὸ ἀναδεύω ἐκ τῆς ἀνά καὶ δεύω· μουσχεύω, βρέχω.

Ἀνακατωσιὰ (ἡ)· μίγμα, κράμα· ἀνώμαλοι καιρικαὶ περιστάσεις· φέτο ἔχομε ἀνακατωσιὰς ἥτοι πολέμους· καὶ ἀνακατώματα ταυτόσημος· ὑπάρχει δὲ καὶ λέξις ἀνακατωσούρα (ἡ)· ἔγειναι ἀνακατωσούρα π. χ. ἀνεμίχθησαν καὶ ζῶσιν ὁμοῦ φθισικὸς μετὰ ὑγιῶν καὶ καθεξῆς· ταυτόσημος εἶναι καὶ ἡ φράσις ἔγειναι λάγαρα μὲ ρύζι, ἐπὶ τῶν ἐλθόντων εἰς ἔριδας καὶ ἐμφυλλίους διαιρέσεις.

Ἀλοῖθα (ἡ)· τὸ μετὰ τέφρας μειγμένον, ἀλλὰ διηθισμένον ὕδωρ, χρήσιμον διὰ τὴν καλὴν κάθαρσιν ῥυπαρῶν ἐνδυμάτων.

Ἀμαλαῖα (ἡ)· καλεῖται τόπος ἔχων πόαν καλὴν καὶ ἄθικτον ὑπ' ἄλλων ζῶων· τὰ ζῶα ἤραρα ἀμαλαῖα· Ἑλληνικῆς καταγωγῆς ἐστὶν ἡ λέξις ἡ οὗ; Βεβαίως θὰ ἦναι ἐκ τοῦ ἀμάλλα=δεμάτι σταχύων· καὶ δέον ἄρα γράφεσθαι διπλῶ λ.

Ἄκρη (ἄκρα)· ἄκρη μ' ἄκρη ἦρθε τὸ ποτάμι ὅπερ καὶ πέρα-πέρα λέγεται ὅτι ὁ ποταμὸς καταρρέει πολὺς· ἦρθε τὸ ποτάμι ὀρθὸ ταυτόσημος· τὸ βγαλε πέρα-πέρα, ὅταν τις διὰ μιᾶς καταφορᾶς τῆς μαχαίρας διχοτομῆ. Φρονοῦμεν ὅτι τὸ παρὰ Θουκυδίδῃ ἐν τῷ προοίμῳ καὶ αὐται (αἱ νῆες δηλ.) οὐκ ἔχον διὰ πάσης καταστρώματα ἐπιτυχῶς δύναται νὰ ἐξηγηθῇ διὰ τοῦ πέρα-πέρα.

Ἀραγοῦλα, κλίσις πρὸς ἔμετον, ναυτίασις· ὅθεν καὶ φρ. μῶραξ' ἀραγοῦλα· ἀραγοῦλαις λέγονται καὶ αἱ πράξεις ἐκεῖναι, αἵτινες προκαλοῦσι πολλὴν δυσἀρέσκειαν, ἔμετον τρόπον τινὰ διὰ τὸ ἀνοῦσιον αὐτῶν.

Ἀγλύκατο· παιδί τὸ ὅποῖον νὰ μὴ γλυκάνῃ ἑαυτὸ ἢ τοὺς γονεῖς του· λέγεται καὶ ἀγλυκοσάλιστο. Καὶ κατάρρα νὰ μὴ γλυκοσαλίσουν ἢ νὰ μὴ γλυκοσαλίσῃ, ὃ ἐστὶ πάντοτε πικρίας νὰ γεύηται.

Ἄλμοδρα· διαρπαγή, λεηλασία· καὶ ῥ. ἀλμουριάζω. Κακὴ τους ἀλμοδρα, κατάρρα· προφέρουσι δὲ συνηθέστερον ἀλμοδρα· (ἴδε κερ. Καταρῶν).

'Αιλιά· ἐπιρ. ἀλλοίμονον· ἀλλὰ ἄχ τ' ἐμέ-
τε=οἶμοι τέλας!

'Ασβεσταρὰ (ἢ) 1) κῆμιος δι' ἀσβεστον· 2)
καταστροφή· ὡς, γένηκε ἀσβεσταρὰ ἐπὶ τόπου
δηωθέντος, ἢ ἀμπέλου καὶ ἀγροῦ ὑπὸ χαλάζης
καταστραφέντων.

'Ασρατος· ἀδιόρθωτος, ἀνευτρέπιστος.

'Ακέρδευτο· ταῦτόν τοις ἀδιαφώρευτο καὶ
ἀνωφέλευτο. Τ' ἀκέρδευτο!, κατάρρα.

'Απαλλαῖ (ἀντι ἀπαλλαγῆ) ἀπαντᾶ ἐν τῇ
κατάρρα Κακῆ του ἀπαλλαῖ σημαίνουσα κα-
κὴν κακῶς ν' ἀπαλλαγῆ παθήματός τινος. (Ἴδε
κεφ. Καταρῶν).

'Απεράτης· ὁ μοχλὸς τῆς θύρας.

'Αιταίρι (τό)· σύντροφος· δὲν ἔχει ἀιταίρι=
εἶναι ἀπαράμιλλος, καὶ ἀπλῶς ταίρι· ἐξ οὗ καὶ
ῥῆμα ταυράζω, ὅπερ συνεκδοχ. λαμβάνει τὴν
σημασίαν τοῦ συμφωνῶ. Παροιμ. ταίρησαν=
εὔρε Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ· καὶ ἄλλη ἂν δὲν
ταυράσων δὲν συμπεθερεθῶν=ὁμοιος ὁμοίω
ἀεὶ πελάζει καὶ ἀκολοῖός ποτὶ κολοῖόν ἰζάνει».

'Αρτζα=κνήμη· ἀρτζούκλα, ἡ μεγάλη καὶ
παχεῖα· (Ἴδε καὶ Μ ἐν λέξ. Μύτη). Περὶ τῶν
τοιούτων λέγουσιν ἔχει ἀρτζαι· σὰν ρτουμπλίσι,
ἦτοι παχεῖας καὶ χονδρᾶς ὡς εἶναι τὸ ξύλον τὸ
καλούμενον ρτουμπλίσι.

'Αθέρας (ὁ)· ἡ ἀκμή, τὸ κοπτερόν ξυρτάφιον·
τὸ ἄωτον παντὸς πράγματός· ὡς, σιτάρι ἀθέ-
ρας, ἦτοι ἀρίστης ποιότητος.

'Αγάνωτος· ἐν χρήσει εἰς τοιαύτας φράσεις·
ἀγὰρ ἀγάνωτα, τὰ διὰ τὴν μαγειρικὴν σκευὴ
μὴ κεκασσιτερωμένα καὶ διὰ τοῦτο ἀλαμπῆ· ὅ-
θεν, γὰ γανώσω τ' ἀγγεῖα ἢ συνήθης φράσις·
ὁ γανωτῆς λέγεται γαλαντζῆς καὶ καλαντζῆς
ἐκ τῆς τουρκ. λέξ. καλάϊ (κασσίτερος). Ἄλλὰ
τὸ γανῶνω σημ. καὶ τὸ μελανίζω τινά· ὡς ἐ-
γάνωσε ὁ δάσκαλος τὰ παιδιὰ, ἦτοι τὰ ἐμελέ-
τισε τὰ πρόσωπα δι' ἀταξίαν ἢ ἀμέλειαν· ἦτο
δὲ ἐν προγενεστέροις χρόνοις ἢ ποιητῆ αὕτη ἐν
ἰσχύϊ πολλῇ εἰς τὰ σφαλεῖα· Πιστεύομεν ὅτι
εἰς τὴν φράσιν ἐγάνωσε τὰ παιδιὰ ὁ δ. εἶναι
εἰρωνεῖα· ἦτοι ὅπως τὰ ἐφκίασε, τὰ ἐλάμ-
πρυνεν.

'Αλευροῦρητος (ἀντι ἀλειτούργητος), ἐπὶ τῶν
μηδὲν ἱερόν καὶ ὅσιον ἐχόντων.

'Αφροτολαλεῖ, ἐπὶ τῶν μὴ εἰδόντων ὅ,τι λέ-
γουσιν, ἐπὶ τῶν ἀνοήτων· ταυτόσημοι φράσεις
φαίνονται καὶ αἱ, τρεῖς πέρδικούλαις κάθον-
ται, παροιμία· καὶ ἡ, εἶναι ἀλαφρογορητῆ.

'Αλάν· ἡ λέξις αὕτη εὐρηται ἐπιρρηματικῶς
ἐν τῇ φράσει μᾶς ἤφερεν ἀλάν ταλάν, ἢ μᾶς
ἐκαμεν ἀλάν ταλάν· καὶ λέγεται περὶ ἐκείνων,

οἵτινες ἐπεμβαίνοντες εἰς ἰδιωτικὰς ἢ κοινὰς ὑ-
ποθέσεις ἐπιφέρουσι ταραχὰς καὶ διαίρεσις, ἀ-
ναστατοῦντες τὸν οἶκον ἢ τὴν κοινότητα.

B.

Βιργίλλω· τρίμω· ἐκ τῆς λέξεως βέργα
(verga) σημαίνουσης τὸ λεπτόν μαστίγιον. Ὁ-
πως βιργίλλει ἢ καρδιά μου (πῆλλει) ἔτσι γὰ
βιργίλλει κι' αὐτῶν (αὐτῶν), κατάρρα.

Βαλιώνω=ἐμπίπτω εἰς ἔλος· ὁ ἄορ. ἐβάλιωσε
ἐκτός τῆς κυρίας σημασίας ἔχει καὶ μεταφορ.
διὰ τοὺς ἐσωγάμβρους, οἵτινες λαμβάνουσι
πλουσίας συζύγους. Ὅθεν περὶ τῶν τοιούτων
λέγουσιν ὅτι ἐβάλιωσε.

Βωλό· ἡ λέξις αὕτη ἀπαντᾶ ἐν τῇ ἐγειρε
βωλό ἐπὶ τῶν διαβρόχων ὑπὸ τοῦ ὕδατος γε-
νομένων ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν· ταυτόση-
μοι εἶναι καὶ αἱ γένηκε στάλα, γένηκε λούτσα,
γένηκε ζμπέκι, γένηκε ρουσοφαῖ, δὲν ἔχει ρο-
μασῖὰ (ὀνομασίαν). Περὶ τῶν λέξεων στάλα,
λούτσα κ. λ. ὅρα τὰ δέοντα ἐν τοῖς στοιχείοις.
Ἐνεκρίναμεν γὰ γράψωμεν τὴν λέξιν βωλό διὰ
τοῦ ω ὡς ἐκ τοῦ βῶλος, ἦτοι ὁ βραχεῖς ἐγένε-
το διαβρόχος ὅπως γίνεται ὁ βῶλος.

Βοῦθα=σιώπα· εὐρηται, δὲ καὶ βοῦθάσου καὶ
βοῦθα καὶ λούθα (ἐκ τοῦ λωφῶ)· βοῦθάσου· καὶ
δαγκάσου· καὶ τὰ ἐπιβλητικὰ σιωπῆς βοῦθαμά-
ρα, δαγκαμάρα, ἢ ἀμφοτέρω βοῦθαμάρα καὶ
δαγκαμάρα. Τὸ βοῦθα ἐκ τοῦ βωθὸς κατὰ τρο-
πὴν τοῦ ω εἰς ου ἦτις γίνεται ἐν πολλοῖς· οὕτω
τρώου ἀντι τρώω, τρώω· βοῦθοπόταμον σημ.
μεταφορικῶς τὸν μὴ φωνάζοντα εἰκῆ καὶ ὡς ἐ-
τυχεν ἵνα πλήττη μόνον τὸν ἀέρα, ἀλλὰ καθ' ἑαυ-
τὸν βυσοδομεύοντα τὴν ὄργην. Διὰ τοῦτο καὶ
παροιμ. ὁ Θεὸς γὰ σὲ φυλάξ' ἀπὸ βουθὸ ποτά-
μου· σημαίνουσα ὅτι καθὼς οἱ μεγάλοι ποταμοὶ
καταρρέοντες ἀνευ κρότου εἶναι ὁμοῦς ἐπίφοβοι
τοῖς ὁδοιπόροις, οὕτω καὶ οἱ καθ' ἑαυτοὺς με-
λετώντες τοὺς καταχθονίους σκοπούς των καὶ
μὴ φωνάζοντες εἶναι ἐπίφοβοι τοῖς νοῦν ἔχουσι.

Βουθάης (ὁ)· ἄσωτος, ὁ διασπαθῶν τὴν πα-
τρικὴν ἢ μητρικὴν περιουσίαν· τὸ δὲ βῆδ σημαί-
νει ὅ,τι καὶ παρ' ἀρχαίοις ἡ λέξις βίος· ἔχει πολὺ
βῆδ ἦτοι πολλὴν περιουσίαν· τὸ βῆδ λέγεται ἀ-
κόμη καὶ τὸ εἶναι τον· ἴδε E.

Βουδοκλή (ἢ)· ἀντι βουδοκίλια κατὰ συγ-
κοπήν, ἦτις τοσαύτην χώραν λαμβάνει ἐν Ἡ-
πειρῶ εἰς τὴν προφορὰν τῶν λέξεων, ὥστε δυ-
νάμεθ· εἰπεῖν ὅτι οὐδεμία λέξις προφέρεται ἀ-
κεραία καὶ ἀνακρωτηριαστος· οὕτω λέγουσι
βά'λ' τον, φέρ' τον, πᾶρ' τον ἀντι φέρε τον,

βλέ τον· κτλ. και πληθυντικῶς φέρτε, πᾶρ-
τε κ. ε. Οὕτω τὸ ἔχει ἀντι ταῖς ἔχει· ἡ φράσις
αὕτη λαμβάνεται ὅπως σημάνη τοὺς πλουσίους,
οἵτινες ἔχουσιν ἀφθόνους τὰς λίρας. Ἄλλ' ἐπὶ
τὸ πρόκειμενον ἡ λέξις βουδοκλή εἶναι ἐν χρή-
σει ὅπως σημάνη τοὺς πολυφάγους· ὡς βουδο-
κλή π' σοῦ ἴναι! (ἀντί, ποῦ σοῦ εἶναι)· ταυτό-
σημος δὲ ταύτη εἶναι καὶ ἡ καθδουκλή· φρασ.
εἶναι μὲν καθδουκλή ἦτοι δέχεται εἰς τὴν κοι-
λίαν του ὅσα καὶ ὁ κᾶδος· αἰαστέρες κακαί».

Βρωάω=βρώω· ὡς ἐν τῇ φράσει, βρωάει
ψεῖρες=βρώει φθειρῶν.

Βρωκό (τό)=ἡ πηγὴ· φρασ. ἐπήγα ἔς τὸ βρω-
σὸν τὰ βροῦξω τὸ στόμα μου=νὰ δροσίσω καὶ
καταπαύσω τὴν φλόγα τῆς δίψης· βρέχει μὲ
τὸ καρδάρι· ἐπὶ βροχῆς ῥαγδαίας.

Βαῦλω=ἐγκλίνω· τὸ φόρτωμα βαῦλει ἦτοι
κλίνειν πρὸς τὸ ἕτερον μέρος δὲν ἰσορροπεῖ· ἐ-
θῶσος ἔς τὰ μῆλα, ἐπὶ μηλέας, ἦτις κλίνει
τοὺς κλώνους πρὸς τὴν γῆν διὰ τὸ βῆρος τῶν
πολλῶν μῆλων· ταυτόσημος εἶναι καὶ ἡ φράσις,
συγκλίεται ἔς τὰ μῆλα· ἴδε Σ.

Βυζῶνω· νοῶ, καταλαμβάνω· τὴν ἐθύζωξα
ἦτοι ἐνόησα τί ἔκαμεν ἢ τί ἤθελε νὰ κᾶμη· τὸ
ἐθύζωσα· λέγουσι καὶ πῆρα βύζω.

Βρωμῶ (ἀντὶ βρωμῶ) καὶ τὸ τρίτον βρω-
μάει=ὄξει· ἐβρώμισε τὸν τόπον, ἐπὶ τῶν περδο-
μένων. Ἰσχυρότερον τούτου εἶναι τὸ ζουκοπῶ,
καὶ πολλάκις τίθενται τὰ δύο ἐκ παραλλήλου·
βρωμάει καὶ ζουκοπάει· τὸ ἐβρώμισε τὸν τό-
πο λέγεται καὶ ξεβρώμισε (ἐξεβρώμισε) τὸν
τόπον, τῆς ἐκ σημαίνουσης τὸ ἐντελῶς· ἀλλὰ
καὶ θηλυκὸν ὄνομα ἡ βρωμα=ἡ δυσωδία· εἶναι
βρωμα καὶ δυσωδία φρασ. ἐπὶ τῶν ἔχουσῶν γυ-
ναικῶν τὴν κακίαν εἰς τὸν ὑπατον βαθμόν· καὶ
ἐκ τοῦ ζουκοπῶ ἔχομεν τὴν λέξιν ζουκόπα (ἡ)
καὶ διὰ τοῦτο μεταξὺ γυναικῶν φιλονεικουσῶν
καὶ διαπληκτιζομένων ὡς ὕβρεις πρόχειροι εἰσι
τὰ μὲν βρωμα, μὲν ζουκόπα· τὸ ζουκοπῶ
χει συνώνυμον τὸ ζαίρω· ἴδε Ζ.

Βλωσίδι (τό)· ὁ ἐν γῆ κατορωρυγμένος θη-
σαυρός, τὸν ὅποιον πιστεύουσιν ὅτι βλέπουσιν
οἱ ἀνευρίσκοντες κατ' ὄντρον ἐκ τοῦ βλύω· ἀλλὰ
καὶ β. εὐχρηστ. ἀναβλύω.

Βουγγῶ· στενάξω· φρασ. τ' ἀμπάρια βουγ-
γοῦν ἦτοι πεπληρωμένα στενάξουσιν ὑπὸ τὸ βῆ-
ρος τοῦ σίτου.

Βερέμικα ἐπίρ. λοξῶς, πλαγίως· τί μὲ κυτ-
τάξαις βερέμικα; ἦτοι ὑπόδρα.

Βόχα (ἡ)· δυσωδὸς ἀναθυμίασις· σὲ παίρ' ἡ
βόχα=σὲ πνίγει μονοῦ ἢ ἀναθυμίασις.

Βούλο (τό) καὶ πληθ. βούλα· ἡ κόπρος

προβάτων καὶ συνηθέστερον ἢ τῶν βοῶν· φρασ.
εἶναι ἴσα βουλά, ἐπὶ γυναικῶν δυσειδῶν καὶ
ἀθλιῶν δέμας τε καὶ φυῆν.

Βαρβάτο (τό)· κριάρι, κριάς διὰ τὴν ὀχείαν
τῶν θηλέων προβάτων· κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ
εὐουχισμένον τὸ καλούμενον μοῦχ (εὐνοῦχος)·
νοικοκύρης βαρβάτος ἦτοι εὐπορος οἰκοδε-
σπότης.

Βαμμένος· ἡ μετοχ. αὕτη εἶναι ταυτόσημος
τῇ λέξει ἄχαρος· ὡς ὁ βαμμένος ὁ Πιάντης
κι' ὁ ἄχαρος· φαίνεται δὲ ὅτι τὸ βαμμένος ση-
μαίνει τὸν πολλὰ παθόντα ἦτοι διὰ πολλῶν
παθημάτων βαφέντα· φρασ. τὰ πάνη τὰ βᾶψη
πθερὰ τὸ κεφάλι του καὶ τὰ μὴ τὸ βγάλλ' ἔς τὸν
κόσμο ἐπὶ τῶν διαπραξάντων τὰ αἰσχίστα.

Βουζίλα (ἡ)· μοχλός· δὲν τὸν σηκώνεις μὲ
τς' βουζίλας, ἐπὶ τῶν ὀκνηρῶν· τὸ αὐτὸ λέγε-
ται δὲν τὸν ταραῖεις μὲ τς' βουζίλας.

Βουρλό (τό)· ἀρκὲ βουρλό ἦτοι τὸ πᾶσχος
ὑδροκέφαλον· τὸ πᾶθος τοῦτο καλοῦσι βοῦρλα.
Βουρλός, ἐπὶ ἀνθρώπων· ὁ ἀνόητος, ὁ μὴ εἰ-
δὼς ὅ,τι πράττει.

Βάβα (ἡ)· γραῖα, ἡ πολλὰς δεκάδας ἐτῶν
ἀριθμοῦσα· ἀλθανιστὶ δὲ λέγεται Μπάμπω· ὡς
τί κάρεις μωρὴ Μπάμπω; ἡ δὲ γραῖα προμή-
τωρ καλεῖται ὑπὸ τῶν ἐγγόνων Μάκω καὶ ἐπὶ
τὸ ὑποκοριστικ. καὶ θωπευτικώτερον Μακούσιω.
Ἐν τινι χωρίῳ τοῦ Δελβίνου διδᾶξαντες ἠκούο-
μεν παρὰ τῶν παιδῶν λεγόντων ἡ Μαλέκω
μου ἦτοι ἡ μάκω μου, ἀν καὶ ἐν τῷ χωρίῳ ἐ-
κείνῳ ἐλαλεῖτο ἡ ἑλληνικὴ.

Βουίδοτσούλι (τό)· ἡ μᾶστιξ δι' ἧς ἐλαύνουσι
τοὺς βόας.

Βασκαίρω· ἴδε ἐν τῷ ἀβασκαίρω. Κατετάξα-
μεν αὐτὸ ἐν τῷ στοιχείῳ Α, θεωρήσαντες ὅτι
πάντοτε λέγουσιν ἀβασκαίρω καὶ οὐδέποτε βα-
σκαίρω. Ἐνταῦθα δὲ κρίνομεν καλὸν νὰ ἐπι-
προσθέσωμεν τὰ ἐξῆς. Ἐπειδὴ ἡ πρόληψις τῆς
βασκανίας εἶναι βαθέως ἐρριζωμένη παρὰ ταῖς
γυναίξιν, διὰ τοῦτο ἡ μήτηρ ἡ ἔχουσα ὠραῖον
βρέφος καὶ ἐπίχαρι, καὶ ἐξερχομένη μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ μένουσα προσπαθεῖ παντὶ τρόπῳ
νὰ διαφυλάξῃ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ πονηροῦ ὀφθαλμοῦ.
Ἐὰν μάλιστα δεχθεῖσα τὰς ἐπισκέψεις πέντε ἢ
ἕξ γυναικῶν καὶ ἐκθεῖσα εἰς τὴν ὄψιν αὐτῶν τὸ
βρέφος φοβῆται μὴ τὸ παιδί ἐπῆρσ ἀπὸ μάτι
(αὕτη εἶναι ἡ ἐν χρήσει φράσις), ὅπως γνωρίσῃ
ποία εἶχε βᾶσκανον ὀφθαλμόν, καταφεύγει εἰς
τὴν ἐξῆς μαντικὴν μέθοδον. Πληροὶ ποτήριον
καθαροῦ ὕδατος, εἶτα δὲ λαμβάνουσα 5 ἢ 6
πετυρωμένους ἀνθρακας ἐκ τῆς ἐστίας ἦτοι
ἰσαριθμούς τῶν ἐπισκεψαμένων αὐτὴν κατ' οἶκον

γυναικῶν ῥίπτει ἀνά ἓνα ἐντὸς τοῦ ποτηρίου ὀρίζουσα τὸν μὲν διὰ τὸ ὄνομα τῆς δεινα, τὸν δὲ διὰ τὸ τῆς ἄλλης καὶ ἐφεξῆς. Ὅστις ἐκ τῶν ἀνθρώπων σβεννύμενος ἐν τῷ ὕδατι δὲν καθιζάνει ἐν τῷ ποτηρίῳ, ἀλλ' ἐπιπλεῖ ἐπὶ τὴν ἐπιφάνειαν, θεωρεῖται ἀπαίσιος καὶ τὸ ὄνομα τῆς γυναικός, ἣτις εἶχε βάσκανον ὄμμα, ὑποδεικνύων ἀναγκάζει τὴν μητέρα νὰ λίθῃ ἀμέσως πρόνοιαν πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ κακοῦ· στέλλει λοιπὸν αὕτη παῖδά τινα ἵνα λάβῃ κροκίδα ἐκ τοῦ φορέματος τῆς ὑπόπτου γυναικός λάθρα αὐτῆς· ἡ κροκίς φέρεται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ βρέφους· ἡ μήτηρ θέτει αὐτὴν ἐπὶ ἀνθρακος πεπυρωμένου καὶ διὰ τοῦ ἀναθρῶσκοντος καπνοῦ καπνίζουσα τὸ βρέφος πιστεύει ὅτι ματαιοὶ τὴν ἐπήρειαν τῆς βασκανίας· ἀλλ' ἐκτὸς τῶν εἰρημένων μέσων πρὸς ἀπάμβλυσιν τῆς βασκανίας, ὅταν τὸ βρέφος πύσχοιον παρέχῃ ὑπόνοιαν ὅτι ἐβασκάνθη, προσκαλεῖται ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἱερεὺς ὅπως ἀναγνώσῃ τοὺς ἐξορκισμοὺς τοῦ Μεγ. Βασιλείου.

Βρονταριὰ (ἡ) ἀντὶ βρονταριζῆ, λέγεται κυρίως ὁ κρότος βροντῆς ἢ ὄπλου· ἀλλὰ συνεκδχ. σημαίνει τὴν τρομερὰν ἐκπληξιν, ἣν ἐπάγεται ἡ ἀπαισία εἰδησις· ὡς, καθὼς τῶμαθα μούρθε βρονταριὰ· ἐκ ταύτης γίνεται ἡ βρονταριάρα καὶ ἐπέχει τόπον κατάρας· ὡς μούρ βρονταριάρα· οὕτω καὶ παταριάρα καὶ κακὴ κλεισμάρα· ἴδε Κ καὶ ἄλλα.

Βάνω ὅπερ καὶ βάλω καὶ βάλλω=τίθημι. φρσ. δὲν τὰ βάλω μετ' ἐσένα=οὐ διαγωνίζομαι σοι· καὶ πιστεύομεν ὅτι οὐδαμῶς ἄλλως ἐξηγῆται ἐπιτυχέστερον· δὲν τὸ βάνεις μετ' ἐσένα=ἄδύνατον νὰ φαντασθῆς ἢ συμπερῆνης· βάνω νέρματα=ὑποπτεύομαι· ὡς, βάνω νέρματα ὅτι αὐτὸς ἦταν=ὑποπτεύομαι πολὺ ὅτι αὐτὸς ἦτο.

Γ.

Γόμπωλη ἐπιθ.=παχσία, παχουλὴ, ὅπερ καὶ ἀντὶ τοῦ γόμπολη τίθεται.

Γούλη (ἡ) οὕτω καλεῖται ἀλληγορικῶς ὁ στόμαχος ἢ ἡ κοιλία καὶ λέγεται περὶ ἐκείνων, οἵτινες πᾶν ὅ, τι εὐφωσι καταβροχθίζουσιν· ὡς φαίνεται ἐν ταύτῃ τῇ φράσει· δὲν ἔχομε τῇ γούλη μας μαθημένη καθὼς ἐσένα· ὅ ἐστι δὲν τρώγομεν πᾶν ὅ, τι εὐρωμεν ὡς λαίμαργοι.

Γλωσσάξομαι ῥ. φρσ. δὲν γλωσσάξεται· καὶ λέγεται περὶ ἀλεύρου ἢ φαγητοῦ, τὸ ὅποιοι ἐῖναι τόσον ἀηδέες, ὥστε δὲν τρώγεται.

Γκρατσουρίζω ῥ. ἀμύσσω· μ' ἐγκρατσουρίζω ἢ γάτα, ἦτοι διὰ τῶν ὀνύχων τῆς μοῖ ἐπὶ-

νεγκεν ἀμυχάς· λέξις ποιηθεῖσα ἐκ τῆς γράτε δι' ἧς σημ. τὸ ἀμύσσειν.

Γκουτουλῶ (προφέρουσι goudoulo) ῥ. σημαίνον 1) κυλίω· ὡς, εἶναι γὰ γκουτουλίμα=ἦτοι διὰ κύλιμα ἀπὸ ὑψηλοῦ τινος βράχου· 2) προφερόμενον συγκεκομμένως γκουτῶ σημαίνει τὸ θωπεύω· μὴ μὲ γκουτῶ=μὴ μὲ ἐγγίξῃς διὰ τῆς χειρὸς σου εἰς οἰονδήποτε μέρος τοῦ σώματος μου· τὸ δὲ τοιοῦτον εἰς πολλοὺς ἀποβαίνει δύσκολον νὰ ὑποφέρωσι, διότι δὲν ἀνέχονται τὸ παράπαν τὴν ψαῦσιν ξένης χειρὸς ἐπὶ τοῦ σώματος· γκουτῶ (τὰ) καλοῦσιν οἱ παῖδες ἐν Ζαγορίῳ τὰ ἄωρα κερᾶσια. Σημειωτέον ἔτι ὅτι τὸ γκουτουλῶ λέγεται καὶ γκουτῶ=κυλίω καὶ γκουτῶλιοῦμαι=κυλίομαι, ἀσπαίρω· ὡς, γκουτῶλιεται ὅσαρ τ' ἀρῖ, ἐπὶ τῶν ὑπὸ δεινῆς ἀσθιναίας βασανιζόμενων καὶ σφαδαζόντων ἐπὶ τῆς κλίνης· τὸ γκουτῶ ἐγένετο ἐκ τοῦ κυλίω.

Γλυκοσαλλῶ τὸ ῥῆμα ἀπαντᾷ ἐν τῇ φράσει, νὰ μὴ γλυκοσαλλῶν· ἣτις ἐπέχει τόπον κατάρας καὶ σημαίνει νὰ μὴ αισθανθῶσι χαρὰν καὶ ἠδύτητα, ἀλλὰ πικρίας νὰ γεύωνται. Ἴδε ἀνωτέρω ἐν λέξει ἀφ' ἡμάτω.

Γκάλκινος· ἡ λέξις βλαχικὴ καὶ σημαίνει πρόβατον κιτρινότριχον.

Γιερέω=ἀναρρώνυμι· ἐγιέρεις=ἀνέλθων ἐκ τοῦ γιερός (ύγιηρός).

Γερῶς (ὁ)· δᾶς μεστὴ τυλωμάτων τῶν ῥόζων καλουμένων.

Γκλουμώνω· περικυκλῶ· ὡς μ' ἐγκλουμῶσαν τὰ κουνούπια, ἦτοι μὲ περιεκύκλωσαν στενωῶς καὶ ἐνοχλοῦσι· μ' ἐγκλουμῶσαν ἢ μύγαι· ἐπίσης.

Γκίρε· ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῇ φράσει, τὸ πᾶν (ἀντὶ πηγαίνου) γκίρε μίρε, ἐπὶ τῶν φιλονεικούντων αἰεὶ καὶ μαχομένων.

Γκιτῆς (ὁ)=διάβολος· ὡς, ποῦς γκιτῆς τὸν κοῦει ἦτοι ποῖος ἤμπορεῖ νὰ τὸν ἀκούσῃ ὀργιζόμενον καὶ φωνάζοντα· ἡ ἔννοια τῆς λέξεως φαίνεται καὶ ἐν τινι ἄσματι· ἦχ μωρὲ γκιτῆ καλόγρε· ἀλλὰ καὶ γκίτε ἀπαντᾷ· ὡς, γκίτε ἀντίχρυστε, γκίτε κλέφτη.

Γκουστερίτσα (ἡ)· σαύρα· γκουστερας (ὁ)· ἡ μεγαλειότερου μεγέθους καὶ κιτρινόχρους· φρσ. γίρε ὅσα γκουστερας ἐπὶ τῶν ὠχρίωντων ὑπὸ πανικοῦ φόβου.

Γυαλῶμος (ὁ)· ἡ κρυστάλλωσις, ἀπολίθωσις· ἀπαντᾷ ἡ λέξις ἐν τῇ φράσει, κακὸς τῆς γυαλῶμος, ἣτις εἶναι κατάρα καὶ σημαίνει ὑπὸ ἀπαισίας τινὸς εἰδήσεως νὰ παγώσῃ· γυαλῶνω· παγῶνω ὑπὸ δριμυτάτου ψύχους· ἐγυάλωσα, ἦτοι ἐπάγωσα ἅμα ἔμαθον τὴν λυπηρὰν εἰδήσιν. Ἐκ τοῦ ὑαλώω (ὑαλος).

Γκουρβίζομαι: τὸ ῥῆμα τοῦτο ἔχει ταυτόσημον τὸ *καφαλλίζομαι*=βλάπτομαι ὑπὸ τοῦ πυρός· *ἐγκουρβίστηκε τὸ ποκάμισο*, ἦτοι πλησίον ὄν τοῦ πυρός ὅπως θερμανθῆ ἐβλάβη ἐκ τῆς ἐπιδράσεως αὐτοῦ· *ἐγκουρβίστηκαν ἡ πλάταις μου*, ἦτοι ἐπυρώθησαν σφοδρῶς καὶ ἐκαψαλίσθησαν. Τὸ ῥῆμα *γκουρβίζομαι* φρονοῦμεν ὅτι ἐγένετο ἐκ τοῦ *κόρα*: *κόρα* δὲ καλεῖται τὸ ἐξωτερικὸν στῶμα τοῦ ἐψημένου ἄρτου, ὅπερ εἶναι σκληρὸν καὶ τὰ πολλὰ βεβλαμμένον ὑπὸ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ πυρός.

Γκλαβαρή (ἡ): καταπακτὴ ἢ καταρρακτὴ.

Γκορτζιά (ἡ): ὄγγνη· καὶ *γκορτζιά* ὁ ταύτης στυφὸς καρπός. Περὶ τῆς *γκορτζιάς* (ὄγγνης) ἐπικρατεῖ ἡ ἐξῆς πρόληψις. Οἱ πάσχοντες ὑπὸ διαλείποντος πυρετοῦ, ἐν ἀπαλλαγῶσι τούτου συμβουλεύονται ὑπὸ γραιδίων λαβόντες μεθ' ἑαυτῶν τεμάχιον ἄρτου νὰ πορευθῶσιν εἰς *γκορτζιάν* πλησίον ὁδοῦ κειμένην, καὶ νὰ ἐπιθέσωσιν ἐπ' αὐτῆς τὸ τεμάχιον περιφερόμενοι τρίς καὶ λέγοντες *Νά, γκορτζιά, τὴ θέρμη μου*, καὶ ἔκτοτε νομίζουσιν ὅτι δὲν ἐπανερχεται ὁ πυρετός.

Γομαράνθρωπος: ὁ μὴ ἔχων αἰσθήσιν καὶ φιλοτιμίαν· διὰ τοῦτο καὶ φράσις, *εἶναι ἓνα γομάρι καὶ μισό*.

Γκυρλώω: στρέφω ἐπιφύθως τοὺς βολβοὺς τῶν ὀφθαλμῶν· καὶ λέγεται ἐπὶ τῶν ψυχορραγούντων, *ἐγκύρλωσε τὰ μάτια*.

Γαράχτιο (τὸ) ἀντὶ τὸ *ἀγανάχτιο* ἦτοι ἡ ἀγανάκτησις· ὡς, ἀπὸ τὸ *γαράχτιο* του ἔφτυσε αἷμα· καὶ ῥ. *γαναχτῶ* (ἀντὶ ἀγαναχτῶ).

Γιωρτάζω (ἀντὶ ἑορτάζω). Κατατάσσομεν αὐτὸ ἐν τῷ στοιχ. Γ, διότι οὕτω προφέρεται ὑπὸ τοῦ χυδῆν ὄχλου· φρσ. *τὸ γιώρτασαν*· ἐπὶ ἀμνοῦ, τὸν ὅποιον μᾶς ἐκλεψαν καὶ ἔφαγον ἄλλοι ἢ ἐπὶ τῶν ῥιφθέντων καὶ γενομένων βορᾶ τῶν ἀλωπέκων ἢ τῶν αἰετῶν. Ἴδε καὶ *κατωτέρω γιορτόπρασμα*.

Γερτωμός (ὁ): ἀπαντᾷ ἐν τῇ *κακὸς γερτωμός*, *κατάρρα*.

Γελαντζής (ὁ). Καλεῖται οὕτως ὁ ὀλίγας ὥρας πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου προπορευόμενος λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ καλούμενος καὶ *Αὐγερινός*. Ἀνατείλας ποτέ ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος ἐνωρίτερον τοῦ μεμετρημένου χρόνου, ἐγέλασε τὰ καρβάνια νὰ κινήσωσι καὶ νὰ πέσωσιν εἰς χεῖρας ληστῶν. (Παράδοσις σωζομένη εἰς τὰς γυναῖκας). Εἰ μὴ ἀπατώμεθα ἡ λέξις *Γελαντζής* εἶναι τουρκικὴ καὶ σημαίνει τὸν ἀπατεῶνα.

Γκυρλλιάζω: πνίγω τινὰ δι' ἀγγύνης ἢ διὰ τῶν χειρῶν.

Γροῦσα (ἡ): βῶλος ἰλύος.

Γρομπέλλα (ἡ): σφαῖρα ἐκ χιόνος δι' ἧς ἐν καιρῷ χειμῶνος βᾶλλονται οἱ παῖδες. (Ἴδε *Κεφᾶλ. Παιδιῶν*).

Γροῦδα: βῶλος τυροῦ· φρσ. *μαζώθηκε γροῦδα*, ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀργαλέου γήρατος καμφθέντων· τοῦτο δὲ καὶ *ἐγυρε γροῦδα* λέγεται ἔτι.

Γλετοκοπῶ: εὐφραίνω τὴν ψυχὴν μου.

Γκαριάλω: ἀπαντᾷ ἐν τοιαύταις φράσεσιν· *ἐγκάριαζε τῆς πείνας, ἐγκάριαζε φωνάζοντας* καὶ σημ. ἐψόφησε τῆς πείνης· τὸ δὲ δευτέρον ἀπέκαμε φωνάζων. Ἡ λέξις γίνεται βεβαίως ἐκ τοῦ *γανᾶς* ἦτις σημ. μαῦρος· *γκαριάλω* ἄρα *μαυρίζω*· ἀλλὰ τὸ *ἐγκάριαζε τῆς πείνας* λέγεται καὶ *ἐγυρε τῆς πείνας*· ἴδε Ν.

Γκουτόσης (ὁ) καὶ *γκουτόσιω*: ὁ ὠτακουστής· καὶ *γκουτοσλήκια* τὰ ἐκ τούτου παρεπόμενα.

Γροτόπιασμα: τὸ συλληφθὲν ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς, ὅπερ θεωρεῖται κακὸν καὶ ἀπείσιον καὶ χριστιμεύει εἰς τοὺς παῖδας ὡς λέξις ὑβριστικῆ.

Γυναικάσιος (ὁ): ἐπιθ. ὁ ταῖς γυναῖξι ἐμπαθῶς προσκείμενος· ὁ *γυναικοφίλης*, Θεόκληρ.

Γαρδαλωμένος μετοχ. τοῦ ῥήματος *γαρδαλώνομι*: *γαρδαλωμένος*, *πονηρός*. Ἐῶμεν οὖν τὰ κατὰ τὴν λέξιν τοῖς πολυμαθέσι καὶ σοφοῖς.

Γλουγκιὰ (ἡ): ἡ ἐκζύλου σκληρὰ ἄκανθα, ὡς τῆς ἀγρίας βᾶτου καὶ ἄλλων δένδρων.

Γραμμένος μετοχ. εὐμορφος· *νέος γραμμένος*, ὅπερ καὶ *περιγραμμένος* καὶ *κονδυλογραμμένος* λέγεται ἀκόμη.

Γκαλιόρης καὶ *γκαλιόρω*: ὁ παραβλώψ.

Γαλατόπηττα: κυρίως μὲν σημ. τὸν ἡδὺν πλακοῦντα ἐκ γάλακτος· ἀλλ' ἐπὶ νέας σημασίας συνεκδοχ. τὴν ἔχουσαν δέρμα λευκώτατον. Ἐνταῦθα δὲ τοῦ λόγου γενόμενοι οὐκ ἀνοίκειον νομίζομεν νὰ παραθέσωμεν τὰ διάφορα ἐπίθετα, τὰ ὅποια συνειθίζουσιν αἱ γυναῖκες νὰ δίδωσιν ὀσάκις πρόκειται νὰ ἐξενέγκωσι κρίσιν περὶ νεανιδὸς τινος, ἢ τις ἐκ τινος χωρίου ἤχθη ὡς νύμφη εἰς τὸ χωρίον των, ἢ καὶ περὶ ἄλλης οἰασθῆποτε *γυναικός*. Πλοῦτον λέξεων ἔχουσι πρόχειρον αἱ φιλοπεριεργοὶ γυναῖκες τοῦ Ζαγορίου, ὀσάκις πρόκειται νὰ κρίνωσι περὶ τοῦ κέλλους καὶ τῆς σωματικῆς διαπλάσεως ἢ τοῦ ἠθικοῦ *γυναικός* τινος καὶ ἐὰν μάλιστα κεντῶνται ὑπὸ ἀντιπαθείας· ἐκκεννοῦσι δὲ ταύτας μεθ' ὅσης εὐκολίας καὶ ὁ ἔμπειρος ἀνατόμος ὁ λέγων περὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν μερῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Καταλέγομεν λοιπόν, ἀναγνώστα, τὰ ὅσα ἔχομεν διὰ μνήμης ἐπίθετα· *κονδυλένια, κονδυλογραμμένη, γραμμένη, περιγραμμένη, ἠλιογέννητη, χαριτωμένη, σημα-*

δρακή, κοκκινομηλέα (ή ἐρυθροπάριος), κομπένια (ή κομπή και ἐπίχαρις), γαλανομάτα (ή γλαυκώπις), γαλέσιω (ή μετριωτέρας γλαυκότητος), καστανομάτα, μαυρομάτα, περδικομάτα, μαυροφρόδω, πέρδικα (ή εὐκίνητος), σαίνω, τραταφυλλιά, πελοτέρα (περιτέρα), πλατώνα, σέρβα (ή ὑψηλή.) λεβέντω, σρουσμάνα (ὑψηλοῦ ἀναστήματος). Ὑβριστικά δὲ ἐπίθετα εἰσι τὰ ἐξῆς· Μπαταδιὰ κ' ἕνα κακό, ἕνα σημειώμα, στραβοπόδαρη, γκαλιούρω, γύφτσα (ή μελκίνης χροιάς), μπλάτζω (χονδροειδής), σοούστραβο (ισούστραβος), σβαργάρα (ή σύρουσα τοὺς πόδας ἀνοσιώς), τρούκλω (ή κραδαινομένη ἀνοσιώς κατὰ τὸ βῆδισμα), βουλιτά, τζιμπ. λήρα (ή λημῶσα τοὺς ὀφθαλμούς), ὀρθομύτα, κουσομύτα (ή σιμὴ τὴν ῥίνα), τζατζάρα (ή παρῆλιξ), κοτοζιόπη (ή μικροῦ ἀναστήματος), ζούζα (ή μὴ ἔχουσα ἠθικὸν κέλλος), ξύγκλουτη (ή μὴ ἔχουσα καλῶς ἐσφιγμένα τὰ φορέματα), μπιτούμκη (ή μὴ ἔχουσα μέσην, ἀλλ' οὐσα ἡ αὐτὴ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ μέχρι τῆς ὀσφύος), πεκνάρα (ή λευκὴ μὲν ἀλλ' ἐστιγματισμένη τὸ πρόσωπον). Ἐν καιρῷ δὲ ὑποδοχῆς τῆς νύμφης εἰς τοῦ γαμβροῦ τὴν οἰκίαν μεταχειρίζεται ἡ πενθερὰ τὰς ἐξῆς φράσεις, καλῶς τὴν πέρδικα, καλῶς τὴν τριανταφυλλιά, καλῶς τὴ σαίνω μου κτλ. κτλ. Μήτηρ δὲ ὑποδεχομένη μετὰ πολυχρόνιον ἀπουσίαν τὸν ἐκ τῆς ξενιτείας ἐπανακκμπτοντα υἱόν, ἐκφράζεται οὕτω, Καλῶς τὸν ἡλιο και καλῶς τὸ φεγγάρι, καλῶς τὰ μάτια μου τὰ δύο· καλῶς τὴ ψυχὴ μου και καλῶς τὸ ξιφτέρι, καλῶς τὸ σταυρατὸ και καλῶς τὸν κατοχρονιάρη μου. Τί κάμεις μούρ ψυχή; τί κάμεις μούρ καρδιά;

Γεῖνκε (ἀντι γεῖνηκε) ὁ ἀόρ. τοῦ γίνομαι ὁπερ ὅμως προφέρουσι γένομαι· ὁ συνῆθης ἀόρ. εἶναι γεῖνκε ἀλλὰ και τὸ ἔγεινε ἀπαντᾷ· ἐνίοτε δὲ και γεῖν' ὡς, γεῖν' τὸ ψωμί, ὁπερ σημαίνει ὅτι φυραθὲν διὰ τῆς ζύμης πρέπει νὰ ῥιφθῆ εἰς τὸν κλίβανον νὰ ψηθῆ ἢ και ὅτι ψηνόμενον ἐψηθῆ. Τὸ ῥῆμα γίνομαι σχηματίζει πολλὰς φράσεις ἐν τῇ δημοτικῇ γλώσσει, ἐξ ὧν θέλομεν ἀναγράψαι ὅσας ἔχομεν ἐπὶ τοῦ παρόντος διὰ μνήμης· 1) γεῖνκε ἔ τὰ χωρὰ ντούτουντο και σημαίνει ὅτι πράξις τις διεσαλπύθη πανταχοῦ· ταῦτόσημος εἶναι και ἡ τὸ μαθαρ ἔ τὰ πέντε χωριά. Οὐδόλωσ διστάζομεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ λέξις ντούτουντο ἢ δούδονο εἶναι ἐλλ. διότι γίνεται ἐκ τῆς δορ τοῦ δονέω και σημ. ὅτι τοσοῦτος πτάταγος και κρότος περὶ τῆς πράξεως ἐγένετο, ὥστε αἱ δονήσεις ἐξετάθησαν

και πέραν τῶν ἄλλων χωρίων· 2) γεῖνκε ἀγγίδα ἐπὶ ἐκείνων, οἵτινες ἐπεμβαίνοντες εἰς τὰ κοινά, γίνονται ἀκανθα κεντώσα εἰς πᾶν ζήτημα τοὺς διαχειριζομένους αὐτά· ταῦτόσημον εἶναι και τὸ, ἦρθε ἔ τὸ χωρὸ και μᾶς γεῖνκε τσόκαρος. Τσόκαρος τὸ τεκτονικὸν σφυρίον ἢ και πᾶν ἄλλο ῥόπτρον και ῥ. τσοκαρίζω ὁπερ μεταφορ. λαμβάνει τὴν σημασ. τοῦ τύπτω· αὐτὸς τοὺς ἐτσοκάνωσ τὸ κεφάλι και αὐτὴ ἔχει ἐτέραν ταῦτόσημον, τοὺς ἔφρεν τὸ φέρι γύρα (ἴδε και Α ἐν λέξ. ἄλκν). 3) γεῖνκε πάστρα=ἐπαστρεύθη εἴτε διότι ἀπέθανε, εἴτε διότι ἀνεχώρησε. Πάστρα λέγεται ἡ καθαριότης, και παστρεύω=καθαρίζω. Ἐν τῇ φράσει γεῖνκε πάστρα παρίσταται ὁ ἀφανισθὲς ὡς μόλυσμα τι πρότερον ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὧν. 4) παραγεῖνκε τὸ κακό=ἀφόρητον κατέστη τὸ πρᾶγμα· ἡ παρὰ ἔχει τὴν σημασίαν ἦν και εἰς τὸ παραούρμασε (ὑπερωρίμασε), παραπήρε· γεῖνκε μπάλτα ἐπὶ τῶν ὑπὸ ἀφθόνου ἰδρώτος περιφρομένων· τὸ δὲ μπάλτα βεβαίως ἐκ τοῦ βάλτα, βάλλτος, τὸ ἔλος· (ἴδε και Β ἐν λέξ. βωλιό)· γεῖνκε ὄν κλητοῖ ἐπὶ τῶν ὑπὸ χρονίας νόσου φθαρέτων και κατεσκληρότων ταῦτόσημος ταύτη εἶναι και ἡ, ἔμεινε πετοῖ και κόκκαλο=(αὐτὰ δὲ λοιπὰ ὄστι' ἔτ' ἦς και δέμα, Θεόκρ.). 5) γεῖνκε ὄν γουρούνι, γεῖνκε ὄν λίκος, ἐπὶ τῶν ἐντελῶς ἀναρρωσάντων και καταστάντων ὑγιῶν και εὐρώστων. 6) μᾶς γεῖνκε κουλτσάδα, ἐπὶ τῶν σφοδρῶς ἡμῖν ἐγκλιμένων· ταῦτόσημον εἶναι και τὸ μᾶς φορτώθηκε· 7) γεῖνκε σκαμάγκι, ἐπὶ τῶν ἀποτριψάντων πάντα ῥύπον και ἀναλαβόντων τὴν καθαριότητα τοῦ βῆμβακος, οὐ τὰς καθαρὰς τολύπας καλοῦσι σκαμάγκια. 8) γεῖνκε κρούπι, γεῖνκε σκόπι (chikopi), γεῖνκε ντιρέκι, γεῖνκε κανδήλα, ἐπὶ τῶν μεθυσθέντων ὑπερβολικῶς. Σκόπι καλεῖται ὁ καλαύρωψ. Ντιρέκι, τουρκ. βεβαίως καλεῖται τὸ στήριγμα, ὁ χάραξ· περὶ δὲ τῆς ξενικῆς λέξ. κρούπι ἄλλοι εἰπύττωσαν. 9) γεῖνκε κοψίδια ἢ κομμάτια, γεῖνκε τρίμματα ἢ τρίψα, γεῖνκε τσόβαλα, ἐπὶ τῶν ἀπὸ ὑψηλοῦ βράχου καταπεσόντων και γενομένων ἐλεινὰ συντρίμματα. Τὸ τσόβαλα ἐκ τοῦ τουρκ. τσορβά. Γεῖνκε κόκκαλο, και ἐκοκκάλησε, ἐπὶ τῶν εἰς τοσοῦτον ἀναισθησίας ἐληλακότων, ὥστε μονοноῦ και τὰ ἄκρα των νὰ ψυχρανθῶσιν ὡς τῶν νεκρῶν· ἀναισθησίας δὲ ἐκ λειποθυμίας, ψυχους ἢ μέθης· γεῖνκε ὄν κελυφό, ἐπὶ τῶν ὑπὸ μακρᾶς νόσου παθόντων, ὧν κατέρρευσαν αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς και κατέστη αὐτὴ ὁμοία τῷ κελύφει ὠοῦ (ἔρρευν δ' ἐκ κεφαλῆς πᾶσαι

τρίχες, Θεόκρ.) γείνκε ὁ θρήνος, καὶ ἐπὶ νεκρῷ καὶ ἐπὶ μεγίστῃ καταστροφῇ ταυτόσημοι εἶναι καὶ αἱ, γείν' τὸ δὲν ἐγείν' = πρωτοφανής ὁ ὀλεθρος, ὃς ἐγένετο γείν' τὸ παραμύθι = μυθώδης ἢ καταστροφῇ γείνκε σαφρὰν, ἐπὶ τῶν ὑπὸ χλωροῦ δέους ὠχριώντων (ἴδε καὶ Γ ἐν λ. Γκούστερας καὶ ἀλλαχοῦ) σαφρὰν τουρκ., ὁ κρόκος ἐλληνοιστί· ἐκέρωσα ταυτόσημος· ἔγεινα ὄαν κηρί. Τοῦ γείνκε πλάτης, ἐπὶ ἀδελφῶν, οἵτινες ἡλικιωθέντες γίνονται τὸ στήριγμα, ὁ δεξιὸς βραχιῶν εἰς τοὺς ἄλλους. Εὐχρηστοὶ λίαν εἰς τὰ στόματα τῶν γυναικῶν εἶναι καὶ αἶδε αἱ φράσεις· Καθὼς τὸν εἶδα μοῦ γείν', ἦτοι ἐφοβήθη πολὺ συλλαβοῦσα δεινὰς ὑποψίας· ἔγεινε τλοῦπα, ἐπὶ τῶν λευκανθέντων ὑπὸ γήρωσ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς. Μὴ γένησαι ὄα μικρὸ παιδί, ἦτοι δὲν πρέπει ν' ἀποβῆλλωμεν τὸ θάρρος ἐν ταῖς δυσπραγίαις, ὃς ἀπαντῶμεν ἐν τῇ πορείᾳ τῆς ζωῆς. Μὴ γένησαι στενόκαρδος, ἦτοι ὀφειλομεν νὰ ὤμεν μεγαλόψυχοι καὶ καρτερικοὶ καὶ ἀκατάβλητοι εἰς οἰανδήποτε λυπηρὰν περιστάσιν· καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις ἐπάγουσι, νὰ ἔχης πλατερὰ καρδιά. Πότε γείνκε ἔνα κακό; ἡ ἐκφρασις αὕτη λεγομένη περὶ παιδίων σημαίνει ἀπορίαν πότε ἠύξησεν ἢ πότε ἐκέρδησε τόσα χρήματα. Τὸ δὲ πότε ἔχει τὴν ἀπορηματικὴν ἐκείνην σημασίαν, ἢν ἀπαντῶμεν ἐν ταῖς ἐρωτήσεσι καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Ἐγειναν ἢ ἐγείνκαν τὰ μῆλα, τὰ σῖκα, τὰ σταφύλια = ὠρίμασαν. Ἐγεινε τὸ φόρεμα = ἐρράφη καὶ εἶναι ἔτοιμον. Ἐγεινε ὄαν δράκος, ἐπὶ τῶν ῥωμαλέων δράκος δὲ ὁ δράκων.

Γροιάζομαι, (ἀντὶ ἐγνοιάζομαι)· κήδομαι, φροντίζω, μέλει μοι· ἐκ τοῦ ἐγνοια (ἀντὶ ἐννοια), ἢ φροντίς περὶ τίνος πράγματος· τὸ ἀντίθετον τούτου εἶναι τὸ ξεγροιάζομαι· ἀπέθανε καὶ ξεγροιάσθη, ἦτοι ἀπηλλάγη τῶν φροντίδων καὶ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ μόχθων· πρέπει νὰ γροιασθῆς γὰρ αὐτὴ τὴ δουλειά = μελετήσονσι τῆς ὑποθέσεως· καὶ ἐπίθετον δὲ ξεγροιαστος, ὁ μὴ ἔχων φροντίδας καὶ ἀνησυχίας. Θὰ μὲ φάη ἢ ἔγροια σου. Γυνὴ προπέμπουσα τὸν υἱὸν ἢ τὸν σύζυγόν της εἰς τὰ ξένα καὶ μετὰ θαλερῶν δακρῶν ἀποχωριζομένη αὐτοῦ τῷ λέγει, θὰ μὲ φάη ἢ ἔγροια σου (Ιλ. Ζ.). ταύτη ταυτόσημος εἶναι καὶ ἡ θὰ μὲ φάη ὁ πόθος σου, θὰ μὲ φάη τὸ κακό σου· νὰ ἔχης ἔγροια ἦτοι φροντίδα καὶ μέριμναν, νὰ προσέχης.

Γρετὰ (ἡ)· ἡ δοκός.

Γλυτώνω· σώζομαι, διαφεύγω· σ' ἐγλυτώνω· ὁ Θεὸς ἀπὸ ἑνα κακὸν ἄνθρωπον, ἦτοι σὲ ἀπήλλαξε καὶ διεφύλαξεν· εἶναι Κε-

με γλύσω, ἐπὶ τῶν λίαν ἐπιφοδῶν θεωρουμένων ἐν ὄρχ θυμοῦ· τὸ σ' ἐγλυτώνω· ὁ Θεὸς λέγεται καὶ σ' ἐγλύσε ὁ Θεός· ὁ Θεὸς νὰ σὲ γλύσῃ· καὶ λέξις γλυτώμος· δὲν ἔχει γλυτώμος οὐχ οἷόν τε ῥύσασθαι· φτηνὰ τῇ γλυτώσαμε = χρεωστοῦμεν ἀλέκτορα εἰς τὸν Ἀσκληπιόν.

Γελασσοῦδος καὶ ἐπὶ γυναικ. γελασσοῦδω· ἡ ἔχουσα τὸ ἦθος τοῦ προσώπου πάντοτε φαιδρόν, φιλομειδής.

Γουρλήτικο· τὸ τυχηρόν, τὸ ἔχον καλὴν τύχην· γούρι, ἡ τύχη· λέξ. τουρκ. Τὸ γουρλήτικο λέγεται ἔτι καὶ μπαχτλήτικο ἐκ τῆς τουρκ. ρίζ. μπάχτι· ἀλλ' εἰς τὰ στόματα τῶν γυναικῶν εἶναι ἐν πολλῇ χρήσει ἡ λέξις καλορρικό ἦτοι νὰ ἔχη καλὰ ρίζικὰ, τουτέστι νὰ ριζώσῃ βαθέως καὶ νὰ ζήσῃ χρόνους πολλοὺς ὡς ἡ πλατύφυλλος πλάτανος· τὸ δὲ ἀντίθετον κακορρικό λαμβάνεται ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ κακοῦ καὶ ἀχρείου· ὡς κακορρικός ἄνθρωπος ἦτοι ὁ μὴ ἔχων καλὰ ρίζικὰ, ἦτοι καλοὺς καὶ ἐναρέτους γονεῖς. Σημειούσθησαν ἐνταῦθα περὶ τῆς λέξεως γούρι καὶ τὰ ἐξῆς· κατὰ τὴν πρώτην τοῦ νέου ἔτους ἦτοι τοῦ Μεγ. Βασιλείου ἐθίζουσιν ἐν Ζαγορίῳ (ὅπως βεβαίως καὶ ἀλλαχοῦ) νὰ κέμνωσι τὴν λεγομένην βασιλόπητταν, εἰς ἣν ρίπτουσι νόμισμά τι, ὅπερ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ διαφυλάττουσιν. Ἀφοῦ ἐψηθῆ ἡ πῆττα, διαίρουσι ταύτην εἰς τεμάχια, τὰ καλούμενα φυλλὰ καὶ ὀρίζουσι τοῦτο τὸ φυλλὶ διὰ τὸ δεῖνα μέλος τῆς οικογενείας, ἐκεῖνο διὰ τὸ ἄλλο καὶ καθεξῆς· ὀρίζουσι προσέτι φυλλὶ καὶ διὰ τὴν ἀμπελον καὶ διὰ τὸν ἀγρὸν καὶ διὰ τὰ οἰκιακὰ ζῶα καὶ διὰ τὸ σπίτι. Εἰς οὔτινος δὲ τὸ φυλλὶ εὐρεθῆ τὸ νόμισμα νομίζουσιν ὅτι ἐκεῖνος θὰ ἔχη κατὰ τὸ νέον ἔτος τὴν εὖνοιαν τῆς τύχης.

Γκαυλάν (τό)· ὁ πεπυρωμένος ὑπὸ τῆς θηλυμανίας· γκαῦλα (θηλυμανία) καὶ γκαυλῶνω = πυροῦμαι ὑπὸ θηλυμανίας· τὸν ἔμασ' ἢ γκαῦλα· ἔγεινε ὄα καυλάν.

Δ.

Δάρτης (ὁ)· παλμός· ἔχω δάρτην ἔς τὰ στήθη μου, ἦτοι παλμὸν τῆς καρδίας διὰ τινὰ αἰφνίδιον λυπηρὰν εἶδησιν ἢ λυπηρὸν συμβάν· περὶ τῶν τοιούτων λέγουσιν ἔτι, γουτράει τὰ στήθη μου· (ἴδε Φ).

Δίρω (ἀντὶ δίδω)· φρο. ἔδωκε τὰ κλειδιά, ἐπ τῶν ψυχωρραγησάντων· τὰ δωκε τοῦ διαβόλου καὶ τὰ πῆρε, ἐπὶ τῶν διασπαθησάντων τὴν πατρικὴν πεποισίαν ἦτοι τῶν βιοφάδων (ἴδε

βιοφάνης). ταυτόσημος είναι και ἡ, τὰ σκόρπισε κατ' ἀρέμους. Νό μ' ἀντι δό μ' (ἦτοι δός μοι)· δός τους πέντε νάχουν δέκα· ἐπέχει ἡ φράσις αὕτη τόπον παροιμίας, καὶ σημαίνει ὅτι προσπαθοῦντες διὰ τὸ καλὸν καὶ τὴν προόδον ἐν κοινωνίᾳ, ἡτις ἤκιστα δίδει προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰς προτροπὰς μας, πρέπει νὰ τὴν μουντζώ-
 ραμεν ἐπὶ τέλους, νὰ τὴν ἀφήνωμεν δηλονότι νὰ κυλήται ἐν ᾧ ἠθικῶ βορβόρω ἐκυλλετο καὶ πρότερον. Νὰ τοῦ δώση ἡ μούλα μὲ τὰ τέσσαρα, κατὰ ἕνα ἐξακοντιζομένη κατὰ τῶν ἀπειθούτων καὶ δυστροπούντων τέκνων. "Αν τῶ δώκαρ τὰ χέρια σου· ἡ φράσις αὕτη λέγεται ἐπὶ τῶν βαρέως ἀσθενούντων, οἵτινες ὡς ἐκ τῆς δεινῆς καταστάσεώς των οὐχ ἤψαντο ἄρτου ἢ ἄλλης τινὸς τροφῆς. Τὸ σύνθετον παραδίνω λαμβάνεται ἀποκλειστικῶς σχεδὸν εἰπεῖν ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἀναθεματίζω· μὴ παραδίνης=μὴ ἀναθεματίζης. Τῆς ἔδωκε τῆς ἔδωκε ἐπὶ τῶν ζυλοκοπηθεῖσων σφοδρῶς, ὅπερ καὶ τῆς ἔρριξε τῆς ἔρριξε λέγεται ἀκόμη (ἴδε ῥίχνω)· τῶ δώκαρ τὰ παπούτσια 'ς τὸ χέρι· παροιμ. σημαίνουσα ὅτι ἐκβαλόντες τινὰ τῆς θέσεώς του τῶ παρεσκεύασαν ἀφευκτον τὴν φυγὴν· τῶ δώκε ντουμὰρ σημ. κυρίως ἐνέθηκε τὸ πῦρ· μεταφορ. δὲ σημαίνει ἐφώναξεν ὅσα ἠδύνατο· ἦτοι τοῦ εἶπε τοῦ εἶπε μὲ τὸ σακκί· τῶ δώκε τῆ μύτη 'ς τὸ χέρι ἦτοι τοῦ ἐκρήμνισε τὴν ἔπαρσιν· δὲν ἔδωκε οὔτε λαλιά· ἐπὶ τῶν καταπιπτόντων ἐκ βράχων ἢ φρονουμένων χωρὶς νὰ ῥήξωσι καὶ τὴν ἐλαχίστην φωνήν· λέγεται ἔτι περὶ τῶν τοιούτων· οὔτε κρίσι οὔτε λαλιά.

Διαβάω (ῥ.). 1) ἀναγινώσκω. 2) τὰ πλυνόμενα φορέματα περῶ καὶ ἀπὸ δεύτερον νερόν· καὶ ἡ ἐν Ζαγορίῳ καθιερωμένη φράσις εἶναι νὰ διαβάσω τὰ σκουτιὰ (τὰ ἐνδύματα)· τὸ δὲ σκουτιὸ βεβαίως ἐκ τοῦ σκύτος. Σύρε νὰ σὲ διαβάσ' ὁ παπᾶς ἦτοι πῆγαινε νὰ σοὶ ἀναγνώσῃ μερικὰς εὐχὰς ὅπως ἔλθῃς εἰς σεαυτόν. Διαβαίνω· διέρχομαι, περῶ· οὐ ὁ ἀόρ. ἐδιάβηκε. Φρ. ἐδιάβηκε κ' αὐτός, ἦτοι μετέβη διὰ τὴν αἰώνιον ἀποδημίαν· θέλει νὰ τοὺς διαβαίρη ὁ λους=αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι πάντων· τοὺς ἐδιάβηκε, τοὺς ὑπερέβη, τοὺς ὑπερηκόντισε· καὶ ὄνομα ἡ διάβα· δὲν ἔχει διάβα ἀπ' αὐτοῦ ἦτοι δὲν εἶναι πᾶροδος. Διαβασμένος ἄνθρωπος=σοφός, πολυμαθής, προκομμένος· τῆς ἐδιάβασε τὸν ἐξάγαλλμο τῆ εἶπε δηλονότι πᾶμπολλα· ἐδιάβασεν ἕνα φόρτωμα 'ς ἕνα μῆνα ἦτοι ἐν φόρτωμα ἀλεύρου τὸ ὅποιον ἔπρεπε νὰ καταναλώσῃ εἰς περισσότερον καιρὸν τὸ ἐξώδευσε εἰς ἕνα

μῆνα· καὶ ἐπομένως διαβάξει πολλὰ=δαπανᾷ πολλὰ.

Δίβρι ὅπερ καὶ ντίβρι προφέρουσιν· ἔρκος, στήριγμα· εἶναι ὅταν τὸ δίβρι, ἐπὶ τῶν ὑγιῶν καὶ ἰσχυρῶν· τίθεται μάλιστα μετὰ τῆς λέξεως θεμέλιο· εἶναι δίβρι καὶ θεμέλιο τοῦ σπιτιοῦ ἦτοι ἔρκος τῆς οἰκίας.

Δερπάνι (τό)· τὸ δρέπανον· ἀλλὰ καὶ ὡς ἐπίθ. ἀπαντᾷ ἐν τῇ φράσει, ἀπόμεινε ξηρός καὶ δέρπαρος, ἐπὶ τῶν ἀπορραπισθέντων πατρὸς, μητρὸς καὶ τέκνων.

Δουλεύω· φρασ. δουλεύει ἡ τύχη του, τὸν εὖνοι καὶ ἐνεργεῖ πάντοτε πρὸς ὄφελός του· ταυτόσημος εἶναι καὶ ἡ τὸν φασάει. Τὸν ἐδούλευσε τὸ καθάρισον, ὅπερ καὶ τὸν ἐτήρησε λέγουσιν ἀκόμη. Ἀνθρώπος ἀδούλευτος, ὁ ἐν τῇ οἰκίᾳ μένων καὶ μὴ ἐκτιθέμενος εἰς τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου καὶ τὰς κακοπαθείας τῆς ἀγροτικῆς ζωῆς, καὶ σημ. ἐπομένως τὸν ἐσκιατραφημένον, τὸν μαλθακόν· κάμε δουλειά=ἐργάζου.

Δέλνω, δηλῶ. Τὸ μάτι μου δέλνει· ὁ σπασμὸς τῶν βλεφάρων θεωρεῖται ὡς σημεῖον αἰσιον. Πρόληψις ἐπικρατοῦσα παρ' ἀρχαίους.

Δουμπουλῶ· τύπτω τὸ γάλα διὰ τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ βουτύρου· τὸ δὲ πρὸς τοῦτο χρησιμὸν ξύλινον σκεῦος καλεῖται δουμπουλῆσα· καὶ τὸ ξύλον δι' οὗ τύπτουσι δουμπουλῶν· τὸ ῥῆμα δουμπουλῶ εἶναι ἐν χρήσει καὶ περὶ τῶν δερομένων.

Δελία (ἡ)· λειποθυμία· ἔχω μὰ δελία, ἐκνεύρισιν καὶ λειποθυμίαν ἐκ νηστείας ἢ ἄλλης αἰτίας.

Δυάζομαι (ἀπαντᾷ ἐν τῇ φράσει δυάζομαι τὸ πουστάβι)· πουστάβι καλεῖται μάλινον ὕφασμα· δυάζομαι δὲ σημ. τὸ ὑφαίνω. Ἡ λέξις αὕτη πράγματα ἡμῖν παρέσχεν ἐρευνώσει περὶ τῆς ἐτυμολογίας τῆς. Τελευταῖον δὲ ἐνεκρίναμεν νὰ γράψωμεν διὰ τοῦ δυάζω (ὡς ἐκ τοῦ δύο) ἦτοι χωρίζω διὰ τῆς κερκίδος τὰ νήματα εἰς δύο στρώματα ὅπως συμβαίνει τοῖς ὑφαίνουσι.

Δομή (ἡ)· τὰ οὔλα τῶν ὀδόντων ἀπερ καλοῦσι καὶ ζιτζίας.

Διαμάντι (τό)· ὁ ἀδάμας· παιδί διαμάντι, ἐπὶ τῶν ἐχόντων ἀρίστην διαγωγὴν καὶ ψυχικὴν ἀγαθότητα μεγίστην· παιδί σπῆρτο, ἐπὶ τῶν ἐξύπνων· παιδί πισπιρίγκι καὶ παιδί φοντούκι, ἐπὶ τῶν ἀόκνων καὶ φιλοπόνων· παιδί ζαμπάκι, ἀγαθώτατον καὶ διὰ τοῦτο ἀξίεραστον· ζαμπάκι δὲ ἄνθος τι εὐώδες· παιδί ζαχαρένιο, τὸ λέγον πάντοτε λόγους καλοὺς καὶ

ἤδεις· ἐκ τοῦ στόματός του δηλονότι ἀποστάζει ζάχαρις· *παιδί μὲ φρένα*· τὸ ἔμφρον δηλονότι.

Δίβλος (ἀντὶ δίβουλος)· φρσ. *εἶμαι δίβλος* ἦτοι ἀμφιγνώμῳ, ταλαντεύομαι εἰς δύο γνώμας.

Διπλῶνω (1) διπλώω· 2) πτύσσω· ὡς, *διπλώσ' τὸ φόρεμα*· *διπλά* ἐπιρ. τὸ πῆρε *διπλά*, ἐπὶ τῶν πρὸς ὕπνον τρεπομένων· καὶ, *τὸ κοῖβε διπλά*· *ἐδιπλαργιάσθηκε*, κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς ἄλλη δρῦς· *διπλὸς-τρίδιπλος-τετράδιπλος* καὶ *πεντάδιπλος* ἀπαντα εὐχρηστα· *φρεῖδι τρεῖς διπλάις*=τριῶν ὄργυιῶν.

Δαρδακούλαις· τὰ ἄθλια καὶ ἔλεεινὰ γραψίματα.

Διάομαι=θεραπεύω, περιποιούμαι. "Οποῖος *δράεται τ'* ἀμπέλι του τρώει *σταφύλαι*=τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τ' ἀγέθ' οἱ θεοί. *Νὰ διαῖς αὐτὴ τῆ δουλειά*=νὰ ἐπιμεληθῆς· ἀκούεται πολλάκις καὶ *νὰ διαστῆς* (δικασθῆς). Μετὰ τὰς ἐφικτὰς ἡμῖν ἐρεύνας ἐνεκρίναμεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ *διάομαι* δὲν εἶναι ἢ τὸ ἔλλ. *δαίνω*, βρέχω, νοτίζω· εἶναι δὲ τὸ ῥῆμα *διάομαι* ἐν πολλῇ χρήσει παρὰ ταις γυναῖξιν.

E.

Εἰδή (ἦ)· ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῇ φράσει, *εἶναι καλὸς ἔς τὴν εἰδή του*=εἶναι ὠραῖος τὸ πρόσωπον.

Ἐρτζελῆς· ἡ λέξις γίνεται ἐκ τῆς τουρκ. *ερτζε* σημαίνουσης ὑπόληψιν· *θέλω τὸ ερτζε μου*=τὴν ὑπόληψιν. Ἐρτζελῆς σημαίνει ἄνθρωπον ὅστις εὐλαβεῖται τὴν ὑπόληψιν του καὶ δὲν ἀνέχεται εὐκόλως νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν κονίστραν τῆς βωμολοχίας ἢ τῆς δωρεᾶν διαβολῆς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, συναισθανόμενος ὅτι ἡ ὑπόληψις εἶναι τῶν τιμιωτάτων.

Ἐπέχονται (ἀντὶ ἐπέχονται)· ἀπαντᾷ ἐν τῇ φράσει, *τί πέχονται μὲ τὸν ροῦ τους*; ἦτοι τί φαντάζονται καὶ ἐλπίζουσιν;

Ἐρχόμενα (τά). "Ἄμα τις ἐπανεῖλθῃ ἐν Ζαγορίῳ ἐκ τῆς ξενιτείας οἱ πλησιέστεροι συγγενεὶς ἐθίζουσιν, ἀφοῦ παρασκευάσωσιν ἐστιάματα νὰ τὸν ἐπισκεφθῶσιν ἡμέραν τινὰ κατ' οἶκον καὶ συμφάγωσι καὶ νὰ τὸν εὐχηθῶσι διὰ τὸν καλὸν ἐρχομόν του· τὰ ἐστιάματα ταῦτα, ἀτινα συνήθως περιορίζονται εἰς ἓνα ἄρτον, πλακοῦντα καὶ πλόσκαν οἴνου, ὀνομάζουσιν *ἐρχόμενα*. Κατὰ τὴν συνεστίασιν ταύτην, ἦτις, ὡς εἰκός, δίδει ἀφορμὴν εἰς εὐθυμίαν πολλήν, ἔδουσιν μετὰ τὴν τράπεζαν καὶ ἄσματα, καὶ ἡ εὐχία αὕτη πληροὶ πάντων τὰς ψυχὰς ἀναμί-

κτου τινὸς αἰσθήματος ἐκ χαρᾶς καὶ συγκινήσεως, ὡς βλέπόντων ἀλλήλους μετὰ τοσοῦτον χρόνον· τὸ ἴδιον ὀφείλουσι νὰ πράξωσιν οἱ συγγενεὶς τὴν προτεραίαν ἡμέραν, ἐὰν ὁ οἰκοδεσπότης ἢ ἄλλος τις τοῦ οἴκου προετοιμάζεται ν' ἀπέλθῃ εἰς τὴν ξενιτείαν· ἀλλὰ τὰ ἐστιάματα ταῦτα ὀνομάζουσιν *ἐκινήματα*. Κατ' ἀμφοτέρας δὲ τὰς περιστάσεις ἡ συνήθης φράσις εἰς τὰ στόματα τῶν γυναικῶν εἶναι, *νὰ πᾶμε μὲ ζῶμα* ἦτοι μὲ ἄρτον καὶ τὰ παρεπόμενα.

Z.

Ζαλοφορτίζομαι· ἀνησυχῶ, ταραττομαι· ὡς, *καθὼς τὸ μαθε ζαλοφορτίστηκε*· ἐκυριεύθη δηλονότι ὑπὸ τρομεροῦ φόβου καὶ δεινῆς ἀνησυχίας.

Ζάλη (ἦ)· ζάλη· ἡ λέξις αὕτη σχηματ. μετὰ διαφόρων ῥηματικῶν ῥιζῶν τὰς, *ζαλοπιασμένο*, *ζαλοκουνημένο* (περὶ ὧν ὄρα ἐν Κεφ. καταρῶν)· ἀλλὰ καὶ *ζαληάρης*=ὁ διὰ τὸ παραμικρὸν κυριεύομενος ὑπὸ πολλοῦ θυμοῦ καὶ τραχῆς ψυχῆς· Ἡ λέξις *ζάλη* λέγεται μετ' ἀγανακτήσεως σφοδρᾶς κατὰ ἀνθρώπων ὀμιλούντων καὶ ὧν οἱ λόγοι μᾶς δυσσαρεστοῦσιν· ἢ κατὰ πτηνῶν ἐκπεμπόντων φωνὰς προοιωνιστικὰς ἀπαισίου τινὸς συμβεβηκότος· οὕτως ἐν Ζαγορίῳ, ἀμα αἱ γυναῖκες ἴδωσι κόρακας ἰπταμένους καὶ κρῶζοντας ἀνωθεν τοῦ χωρίου, ἐπειδὴ νομίζουσιν ὅτι διὰ τῶν κρωγμῶν των προαγγέλλουσι τὸν θάνατον ἀσθενοῦς τινος τοῦ χωρίου ἐν ἐπιφόβῳ καταστάσει διατελούντος, συνθιζοῦσι νὰ προφέρωσι μετ' ἀγανακτήσεως τὴν λέξιν *ζάλη* ὡς φιμωτικὴν τρόπον τινὰ τῶν κρωγμῶν τῶν κοράκων.

Ζαίνω· ὄζω· *ζαίνει* ὅσα *στυλὶ ψόφιο* ἦτοι βρωμᾶ ὡς τὸ πτώμα κυνός· εὐρηται δὲ καὶ τὸ παθητικὸν *ζαίνεται*· ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ *ζαίνω* εὐρηται καὶ *ζαίφω*· ὡς, *τόσο ζαίφει ποῦ νὰ πιάσης τὴ μύτη σου*, ἐπὶ ἀφορήτου δυσωδίας.

Ζάφτω, καὶ ὁ μέλλων *ζαίφω*· πίνω, οἰνοποτῶ· ἐπὶ τῶν κυριευμένων ἀπὸ τὸ πᾶθος τῆς οἰνοποσίας· ὁ δὲ οἶνος καλεῖται *σερόρος*· ὡς, *ζάφτει σερόρον* ἦτοι βαυκαλίδας ὄλας ἐξαντλεῖ· ἢ δὲ σφοδρὰ κλίσις τῶν οἰνοποτῶν καλεῖται *ζαψόβρα*· *εἶναι ζαψόβρα* ἦτοι μέθυρος καὶ οἰνόφλυξ· τὸ *ζάφτω* ἔχει καὶ τὴν σημασίαν τοῦ *τινάσσω*· ὡς, *νὰ σὲ ζαίφω μὰ ποῦ νὰ σᾶρθῃ ὁ τόπος γύρα*· ὁ ἀόρ. *ἔζαψε* σημ. καὶ τὸ ἔπεσε κατὰ γῆς καὶ μετὰ κρότου· *ἔζαψε μὰ* ἦτοι ἔπεσε πτώσιν ἐπενεγκοῦσαν αὐτῷ δριμυεῖς πόνους.

Ζυπολανίλω· καταπίπτω μετὰ κρότου· καὶ

μάλιστα ἐξ ὑψηλοῦ μέρους. "Ὄθεν, ἐξμπολάρισε ἄν τ' ἀσκι=κατέπεσεν ὡς ἀσκός· (παράβηλε καὶ ἐν Σ τὴν λ. συμποδίζομαι).

Ζιουπῶ· πατῶ, θλίβω· μὴ μὲ ζιουπᾶς=μὴ μὲ θλίβης διὰ τῆς χειρός· εἶναι ἕνα κομποζιουπι· μικρόσωμος, νάνος.

Ζιόγκος· ἡ ἀρπάγη, δι· ἥς ἐξήγουσι τῶν κλιβάνων τοὺς ἀρτοὺς, ἥτις ἔχει σχῆμα τοῦ ἀριθ. ἐπτὰ κατὰ πλαγίαν θέσιν ↘.

Ζιαβράκι (τό)· ἄνθρωπος ἀδύνατος καὶ γέρων· εἶναι ἄν ζιαβράκι, ἥτοι ὡς γερόντιον ἐρρυτιδωμένον.

Ζάρκος· γυμνός· ἡ λέξις πάντως τουρκ., ὁ γυμνός λέγεται ἐτι καὶ μπλετσάρης (ἴδε Μ).

Ζουζα (ἡ)· εἶναι μὰ ζουζα, ἥτοι δὲν ἔχει οὐδὲν ἠθικὸν κάλλος. Θὰ γίνηται βεβαίως ἐκ τοῦ ζῶ οὐζα-ζουζα.

Ζουτσα(ἡ)· τὰ θολερά ἰζήματα ἐλαίου ἢ ἄλλου ὑγροῦ. Θὰ ἐγένετο ἐκ τοῦ ἰζάνω.

Ζορτέομαι· στενοχωροῦμαι.

Ζκοῦλα (ἡ)· γωνία τοῦ οἴκου· ἡ γωνία λέγ. καὶ ἀγκωνή.

Ζοφρος(ὸ)· κενός· καρδίη ζοφριο, κενὸν καρποῦ.

Ζογκραβο καὶ ζογκραβίτσα. Οὕτω καλεῖται ἡ κοκκοειδῆς χιών ἢ μικροτάτων κόκκων χάλαζα.

Ζμπέκι. Οὕτω καλοῦσιν ἐν Ζαγορίῳ τράχημά τι, ὅπερ κατασκευάζουσι ἐμβάπτοντες ἐν τὸς γλεύκους (μούστου) ὄρμαθὸν ζηρῶν καρύων καὶ ἀποτιθέμενοι αὐτὸ διὰ τὸν χειμῶνα ἢ τὴν μεγάλην τεσσαροκοστήν· ἡ λέξ. τουρκ. Γετρηκε ζμπέκι, ἐπὶ τῶν διαβρόχων γενομένων καὶ κατασταλαζόντων (ἴδε καὶ Β ἐν λέξει Βωλιό).

Η.

Ἡλιογέννητος ἐπιθ. καθαρῶτατος, λάμπων ὡς ὁ ἥλιος· ὡς σιτάρι Ἡλιογέννητο=καθαρῶτατον· ἄνθρωπος Ἡλιογέννητος· τῆς αὐτῆς ἐνοίας ἔχεται καὶ ἡ λέξις Ἡλιοκάμαγκος καὶ Ἡλιοκαμαγκισμέτος· καὶ Ἡλιοστάλαχτος ἀκόμη εὐχρηστον.

Ἡλιοκρονημένος. Οὕτω καλεῖται ὁ πάσχων τὸ πᾶθος τοῦ ἰκτέρου, ὅπερ αἱ γυναῖκες ἀποδίδουσιν εἰς τὴν ἐπήρεια τῶν χρυσῶν βελῶν τοῦ Φοῖβου· καὶ διὰ τοῦτο τὰ γραῖδια συμβουλευοῦσι διχόρορα θεραπευτικὰ μέσα, ὡς πόσιν ὕδατος, ἐν ᾧ βᾶπτονται τὰ λεγόμενα Ἡλιοκρονα.

Ἡλιος· ἐκρουξε ὁ ἥλιος. "Ὄταν προσβάλλῃ διὰ τῶν ἀκτίνων τοῦ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων ἔδωκ' ὁ ἥλιος· ὅταν ἀναφανῇ ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος·

ἢ ἐβγήκε ὁ ἥλιος· πῆγε ὁ ἥλιος γῆμα· ὅταν μεσουρανή· βασιλεύσει, ὅταν δύνῃ, ἢ πῆγε ἔς τὴ μάνα του· συνήθης φράσις παρὰ ταῖς γυναῖξιν.

Ἡμέρα· καλεῖται ἀπλῶς μέρα· φρο. ἔδωκε δ Θεὸς τὴ μέρα του· ἀμα ἀνατελεῖ ὁ ἥλιος· γένηκε μέρα, ταυτόσημος· κάλ' μέρα μέρα. Ἡ περιπαθῆς αὐτῆ ἔκφρασις ἐπέχει τόπον ἐπωδῆς. Μήτηρ βλέπουσα τὸ ἀγαπητὸν αὐτῆς τέκνον ψελλίζον κατὰ πρῶτον τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς ἢ ἄλλου τινός, ἢ βλέπουσα· αὐτὸ προσπαθοῦν νὰ στηριγθῇ ἐπὶ τῶν ποδῶν καὶ βαδίσῃ λέγει αὐτῶ κάλ' μέρα μέρα σου ἐστέρα. Ἐκ τοῦ συνηθεστάτου δὲ χαιρετισμοῦ καλὴ μέρα σας ἐγένετο τὸ ῥῆμα καλημερίζω καὶ καλημερῶ· οὕτω καὶ καλὴ νύχτα καλονυχτῆ καὶ καλονυχτίζω. Τὰ μεσάνυχτα λέγονται καὶ παράωρα. Ὡς, ἐσκώθηκε τὰ παράωρα, ἥτοι παρὰ τὴν πρέπουσαν ὥραν. Ἐὰν κάλ' μέρα μας· Ἐὰν καλὴ ὥρα μας. Αἱ φράσεις αὗται γενομένης ἐπὶ διηγήσεων παραμυθίων ἢ γεγονότων σημ. ὅτι τὸ γεγονός ἐλαβε χώραν εἰς τοιαύτην θέσιν, εἰς ἣν εὐρισκόμεθα καὶ ἡμεῖς ὅτε γίνεται ἡ διήγησις.

Θ.

Θλαστῆ (ἡ)· ἐπιθ. καὶ θλαστός· ὁ ζεστός· ὡς, κολοῦρα θλαστῆ· ἐκ τοῦ θλάω.

Θεμέλιο (τό)· θεμέλιον· εἶναι θεμέλιο τοῦ σπιτιοῦ, ἥτοι στήριγμα. ("ἴδε καὶ ἐν Δ λέξ. Δίβρι). Ἐνταῦθα κρίνομεν καλὸν νὰ σημειώσωμεν καὶ τὴν ἐξῆς πρόληψιν. Ὅσάκις πρόκειται οἱ τέκτονες ἐν Ζαγορίῳ νὰ θέσωσι τὰ θεμέλια ὀμβροδέκτου (στέρνας) ἢ ἄλλου τινός κτιρίου, ὑπάρχει ἡ πρόληψις ὅτι ὄντινα ἄνδρα ἢ γυναικα ἴδωσι τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸν θεμελιώνουσι, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἀνάστημά του καὶ θέτοντες ἐπὶ τῶν θεμελίων τοῦ κτιρίου ξύλον ἰσόμηκες τῶ ἀναστήματι τοῦ ὀραθέντος· ὁ θεμελιωθεὶς ἐντὸς τοῦ ἔτους θ' ἀποθάνῃ ἀναμελέκτως, διότι ἐθεμελιώθη· νομίζουσι δὲ ὅτι οἱ τέκτονες πράττουσι τὸ τοιοῦτον διὰ νὰ στερεωθῇ τὸ κτίριον. Τὴν πρόληψιν ταύτην ὑπεμφαίνει καὶ τὸ δημῶδες ἄσμα περὶ τῆς ἀξιολόγου γεφύρας τῆς πόλεως Ἄρτης· διότι τὸ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἀψίδος καθίσαν καὶ κελαδοῦν ἀνθρωπίνῃ φωνῇ πρὸς τοὺς τέκτονας πουλίον λέγει·

"Ἄν δὲν στερεώσητε ἄνθρωπον γεφύρι δὲν στερεώνει

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ὅτε ἤμην παιδίον, ὅσάκις προὔτιθετο νὰ τεθῇ θεμέλιον κτιρίου τινός, ἀπαντες οἱ τοῦ χωρίου κάτοικοι διέμενον κεκλεισμένοι ἐντὸς τῶν οἰκιῶν των ἵνα μὴ τὴν πάθωσι.

Πιστεύεται μάλιστα ὅτι οἱ τέκτονες ἔχουσι τὴν ἰκανότητα καὶ τῶν μακρῶν αὐτῶν διαβαινόντων ἀνθρώπων νὰ καταμετρῶσι τὸ ἀνάστημα καὶ νὰ τοὺς θεμελιώσωσι. Ποῖον ὅμως ἔτυχε νὰ ἴδωσι καὶ θεμελιώσωσι τηροῦσιν ἀπόρρητον.

Θήκη (τή): ἐπώνυμα, ἐπίθετα ὡς, πῆγα ἔ τὸ γάμο καὶ μῶβαλαρ χίλη θήκη δηλ. χίλια ἐπίθετα φύγου καὶ δυσφημίας.

Θαμμένος, μετοχ. τοῦ θάπτομαι ὅπερ προφ. (θάφτομαι): φρσ. ἦρθε θαμμένος καὶ ἀθαφτος· λέγεται περὶ τῶν ὑπὸ δεινοῦ δέους καταληφθέντων διὰ τι φοβερόν γεγονός ὅπερ εἶδον, ἢ διὰ μέγαν κίνδυνον, ὃν διέφυγον· (ἴδε καὶ ἀλλαχού ἐν Γ, λέξ. γίνηκε σαφράνι, γίνηκε γκοστερας) κ.λ.

Θαμαίνομαι: θαυμάζω. Σὲ θαμαίνομαι.

Θειλέσπεο (τό): ὡς, πέτρα θειλέσπεο, ἦτοι ὀγκώδης καὶ παμμεγέθης λίθος· ἢ λέξ. θειλέσπεο ἴσως ἐκ τοῦ θείλω καὶ σπέος... ὁ παμμεγέθης λίθος λέγεται ἀκόμη καὶ κοτρῶνι, μπίμπιλο καὶ κουζώνιο. (Περὶ τῆς λ. κοτρῶνι ἢ μᾶλλον κοτρῶνι ἴδε παράρτημα λέξεων καὶ φρσ. ἐν λ. κουτροβολῶ).

Θεονήλατος: εὐρηται ἐν τῇ κατάρξ, ἄχ τὸν θεονήλατο· τῆς αὐτῆς δὲ σημασίας ἔχεται καὶ τὸ θεοσκοτωμένος καὶ ἐν σφοδρᾷ ἀγανακτήσει τίθενται ἀμφοτέρα. Τὸν θεονήλατο! τὸν θεοσκοτωμένο!

I.

Ἰσκιῶμαι: ῥ. ἐπηρεάζομαι ἀπὸ τὰ ξωτικά (ξωθικά) ἢ ἀπὸ τοὺς δαίμονας. Περὶ τῶν ξωθικῶν (ἴδε Ξ): ὑπάρχει δὲ πρόληψις ὅτι ὅστις κοιμηθῆ ὑπὸ τὰς σταγόνας (σταλαξίας) τῆς στέγης τῆς οἰκίας ἐκεῖνος ἐνδέχεται νὰ ἰσκιωθῆ· Ἰσκιωμα ἐκτὸς τῆς κυρίας σημασίας τῆς μεταφορικῶς σημαίνει καὶ γυναικα ἢ ἀνθρωπον δυσειδῆ· ὅθεν αὐτὴ εἶναι ὅσα ἰσκιωμα· ἐκ τοῦ ἰσκιος (σκιά) γίνεται καὶ τὸ ῥ. σκιάζομαι (περὶ οὗ ἴδε Σ ἐν τῇ λέξει).

K.

Κουκουτόμναλος: ὁ ἀνόητος· ἴσως ἐκ τοῦ κουτός κατ' ἀναδιπλασιασμόν τῆς συλλαβῆς κου· ἢ ἐκ τοῦ κόκοτος (πετεινός) καὶ μυαλό· δηλ. ὁ ἔχων τὰ μυαλά τοῦ πετεινοῦ· ἀλλὰ ἢ πρώτη ἐξήγησις φαίνεται ὀρθότερα· (ἴδε καὶ ἐλαφρόγνωμος καὶ ἄγνωμος).

Κουτσλά (ή): τὸ περίττωμα τῶν ὀρνίθων· καὶ ῥῆμα κουτσλάω, ὅπερ μεταφορ. λαμβάνει τὴν σημασίαν τοῦ ἀτιμάζω διὰ τῆς ἀπρεποῦς

διαγωγῆς μου τὴν ἐμπιστευθεῖσάν μοι θέσιν ὡς, τὸ κουτσούλασε, ἦτοι ἐρύπωσε διὰ τῆς διαγωγῆς του τὴν θέσιν ταύτῃσμος φαίνεται καὶ ἢ, τὸ λάσπωση.

Κοῦρβα (ή): διεφθαμένη γυνὴ τὰ ἦθη.

Κλεισοσπίτης (ὁ): ὁ καταστροφεὺς τοῦ οἴκου· (ἴδε καὶ ἐν Χ λ. Χαλαστής): τὸ κλεισοσπίτης ἔχει ἀντίθετον τὸ καλοροικοκέρης.

Κροστάλλα: τὰ ἐκ τοῦ πηγνυμένου ὕδατος ἐν καιρῷ χειμῶνος σχηματιζόμενα κωνοειδῆ πρίσματα, καὶ ῥῆμα κροσταλλάζω=πχγῶνω ὑπὸ ὑπερβολικοῦ ψύχους.

Κασσιάρα (ή): εὐρηται ἐν τῇ φρσ. κακὴ κασσιάρα (ἦτοι κακὴ προκοπὴ) καὶ κακοκασσιάρη· κατάρα· ἢ λέξις κασσιάρα εἶναι βλαχική, ὡς λέγουσιν οἱ εἰδότες τὴν γλῶσσαν ταύτην καὶ σημαίνει μάδραρ.

Κούσουρο (τό): σημ. κυρίως κεκομμένον κομμὸν δένδρου· συνεκφοχ. δὲ τὸν ἀνόητον καὶ ἄθλιον καὶ ἀνεπιτήδειον πρὸς τὸ ἔργον· κουτσουρέλλα ἐπὶ γυναικός· ἀπαντᾷ ἐν τῇ, νὰ γένη κουτσουρέλλα, κατάρα· ἦτοι νὰ περικοπῆ πανταχόθεν θανατουμένων τῶν τέκνων τῆς, ἦτοι τῶν κλάδων.

Κακοκέφαλος: ὁ ἐπίμονος, ὁ ἰσχυρογνώμων· ἢ λέξις κακός ἐν τῇ δημῶδι γλώσσῃ εἶναι πολύχρηστος ὡς πρῶτον συνθετικὸν μέρος τῆς λέξεως λαμβανομένη· ὁ **κακοκέφαλος** λέγεται καὶ **σκυροκέφαλος** (ἀντὶ ἰσχυροκέφαλος). Οὕτω λέγουσι· **κακοπρόσωπος** καὶ **κακομοῦστινος** (ἴδε Μ ἐν λέξ. Μούστια), **κακοφωμένος** (ἄρτος ὃς νὰ φαγῶθῃ μὲ δυστυχίας καὶ πικρίας), **κακοερωμένος** (ὁ ἐπὶ κακῷ τῆς κοινωνίας ἔλθων ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς), **κακοκνταγμένος** (ὁ ἀπεριποίητος, ἀκαλλιέργητος), **καλοπέρασι** καὶ **καλοπόρευσι** (ὁ εὐμαρῆς βίος), **κακοπόρευσι** καὶ **κακοπέρασι**, τὸ ἀντίθετον· καὶ ἄλλα πᾶμπολλα· εἶναι ἄρα τὰ συνθετικὰ κακός, καλός ὅ,τι παρὰ τῇ ἀρχαίᾳ τὰ μόρια εὐ καὶ δυσ· ἔτι δὲ καὶ **καλοζωή**.

Καλότυχος ἐπιθ., ἀντιθέτου ἐννοίας πρὸς τὸ κακότυχος καὶ κακόμοιρος ἢ κακομοίρης· ὁ **καλότυχος** λέγεται καὶ **καλόημερος** καὶ **χιλιοκαλογραμμένος**=ὁ εὐδαιμονέστατος.

Κακόφτυκος: ἐπιθ., καὶ θηλ. **κακόφτυκη**. Βεβαίως ἢ λέξις **κακόφτυκος** εἶναι σύνθετος ἐκ τοῦ κακός καὶ εὐτυχῆς. Ἄρα ὁ δύσμοιρος· ὡς, ἦρα ἓνα **κακόφτυκο λαγῶ**· ἦρα μὲν **κακόφτυκη πέρδικα**, ἦτοι ἢ κακὴ τῆς τύχῃ τὴν ἐβγαλεν ἐμπροσθέν μου· ταύτῃσμος φαίνεται καὶ ἕτερα λέξις **κακοκωμένος**, ὅπερ πιστεύομεν ὅτι θὰ ἦναι ἐκ τοῦ κακῶ.

Καρότο (τό)· πρόβατον ἔχον τὰς τρίχας φαιοπρασίνας· ἡ λέξ. βλαχική· ἀλλὰ καὶ ὄλων τῶν διαφόρου χρώματος προβάτων τὰ ὀνόματα εἶναι βλαχικά· ὡς *μπάρτζο*, *γιάγκρον* (τὸ μελανότριχον), *γκάλπινο* (κιτρινότριχον), *γκέσον* (τὸ ἔχον ἔμπροσθεν τοῦ μετώπου δύο σειρὰς λευκάς, τὸ δ' ἄλλο σῶμα μέλαν), *φλώρον* (. . .), *λίμρον*, *κάλεσο*.

Κοπαριά· ἐπίρρημ. ἀμέσως, ἐν τῷ ἄμα· ἦτοι μὲ ταχύτητα πίπτοντος κοπάνου.

Κούρα (ἡ)· αἰώρα· ἄθυρμα σύννηθες τῶν παιδῶν καὶ κορασίων. Ὄταν δὲ παῖς τις αἰωρῇ ἄλλον λέγει, *οὐρρα· κουνῶ*, ἀνακινῶ διὰ τῆς χειρὸς τὸ λίκνον τοῦ παιδὸς ἵνα τὸ κοιμίσω· σείω, ταράττω· *τί κουνᾶς τὸ κεφάλι*;

Κόπ· ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ ἐπιρρήματι *κόμπ* καὶ σημαίνει ὀλονέν, ἀδιαλείπτως.

Κουρεμαδιά (ἡ)· σύζυγος· ὡς ἡ *κουρεμαδιά του*. *Νὰ κουρευτῇ καὶ νὰ βατευτῇ* (θη)· ἐπέχει τόπον κατάρξας ἐκσφενδονιζομένης μετ' ἀγανακτήσεως κατὰ προσώπων, ἅτινα μέλλουσιν ἐλθεῖν εἰς γάμου κοινωνίαν· κατὰ τῶν τοιούτων λέγουσιν ἔτι· *κακά του κουρέματα*. Ἐπειδὴ πρὶν τοῦ γάμου κείρονται οἱ νεόγαμοι, ἐκ τούτου καὶ ἡ φράσις, *Νὰ κουρευθῇ* κτλ.

Κριμπός· ὁ κεκυρτωμένος τὴν ῥάχιν.

Καλοῦδα· ζαχαρωτά· τὸ γαλλικὸν *boubon*.

Καλλιγωμένος· μετοχ. τοῦ καλλιγώνω, πεταλώω τοὺς ἵππους· *διάβολος καλλιγωμένος* καὶ *πεταλωμένος* ἦτοι ἄξιος, ἐπιτήδειος· περὶ τῶν τοιούτων λέγεται· *καλλιγώνει τὸν ψύλλο*.

Κόσκος· ἡ λέξις εὐρηται ἐν τῇ φράσει, *τὸν ἔχει τὸν κόσκο*, λεγομένη ἐπὶ τῶν ὑπὸ φθίσεως πασχόντων· ταυτόσημος εἶναι καὶ ἡ, *πῆρε τὴ βάνη*, *πῆρε τὴ χάρι*· ἐπὶ δὲ τῶν πασχόντων ὑπὸ σφιλιτικῶν νοσημάτων λέγουσι· *τὴν ἔχει τὴ μάλιω*· καὶ ἡ μὲν λέξ. μάλιω εἶναι ἐκ τοῦ «μάλις» νόσος τῶν ἵππων· περὶ δὲ τῆς κόσκος οὐκ ἔχομεν ὅ,τι εἰπεῖν· ἐπὶ τῶν προσβληθέντων ὑπὸ φθίσεως λέγουσι, *πῆρε τὸ φτέλι*· *φτέλι* δὲ ἡ θρουαλλίς.

Κρίτσ· *κρίτσ*· τὸ *λαμό* ἦτοι τοῦ ἔκοψαν τὸν λαμόν. Περὶ τῶν δακτύλων τῆς χειρὸς ὑπάρχει ἡ ἐξῆς παράδοσις· ὁ ἀντίχειρ εἶπε ποτε πρὸς τὰ ἄλλα δάκτυλα *ἄιστε νὰ γᾶμε*· *τί νὰ καψογᾶμε*· εἶπεν αὐτῷ ὁ λιχανός· *ὄ,τ' δῶκη ὁ θεός*, εἶπεν ὁ μέσος· *ἄιστε νὰ πᾶμε νὰ κλέψωμε*, εἶπεν ὁ παρήμεσος· *εἰγὼ μαριτῶ*, εἶπεν ὁ τελευταῖος· *κρίτσ*· τὸ *λαμό*, εἶπον οἱ ἄλλοι· καὶ διὰ τοῦτο λέγουσιν αἱ γυναῖκες ὁ μὲν ἀντίχειρ ἐπειδὴ εἶχε πάντοτε τὸν νοῦν του εἰς τὸ τρώγειν εἶναι καὶ παχύς· ὁ μέσος ὅστις εἶπεν

ὄ,τ' νὰ δῶκη ὁ θεός νυξήθη καὶ εἶναι μεγαλείτερος τῶν ἄλλων· ὁ δὲ τελευταῖος θελήσας νὰ μαρτυρήσῃ καὶ ἀποκοπεί τὴν κεφαλὴν ἔμεινε καὶ εἶναι μικρότερος τῶν ἄλλων δακτύλων.

Κάχτα (ἡ)· τὸ κάρυον.

Κατσόιρα (τά)· τὰ μορμολύκεια. Κατὰ τὰς ἀπόκρεως συνειθίζουσιν οἱ παῖδες πλὴν τῆς προσωπιδοφορίας νὰ κάμνωσι πρὸς ἐκφοβισμόν τῶν ἀνθρώπων τὰ *κατσόιρα*. Ἐπὶ κεφαλῆς ὑδροκολοκύνθης χαράττουσι τὰ ὄμματα, τὴν βίνα καὶ τὸ στόμα μετὰ τῶν ὀδόντων ἀνθρώπου· θέτοντες δὲ ἐντὸς κηρὸν ἀνημμένον, θέτουσι ταῦτα εἰς τὰς ὁδοὺς πρὸς ἐκφοβισμόν τῶν ἀνθρώπων· διότι τὸ φῶς τοῦ κηρίου παριστᾷ μορφήν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῶν γενομένων ὀπῶν φοβερῶν.

Καβαλλάρης (ὁ)· οὕτω καλεῖται ἡ στέγη τῆς οἰκίας· σημ. ἔτι καὶ τὸν ἵππεία. Οἱ ἐξορῶντες ὀδόντα ῥίπτουσιν αὐτὸν ἐπὶ τῆς στέγης λέγοντες τρις ταῦτα τὰ λόγια,

Νὰ κρανοκόκαλο καὶ δό μου σιδηρένιο,
Νὰ ῥοκαρῶ τὰ κουκκά, νὰ τρώγω τὰ ρεβίθια.

Κοιλάρης (ὁ)· σημ. 1) τὸν ἔχοντα παχειὰν γαστέρα· 2) τὸν γαστρίμαργον.

Κατσούλα· καλύπτρα τῆς κεφαλῆς· καὶ ῥ. *κατσουλώνομαι*, καλύπτομαι τὴν κεφαλὴν· *κατσουλώθηκε* ἐπὶ τῶν κρυφίως νυμφευθέντων· λέγεται ἔτι περὶ τῶν αὐτῶν *κουκκουλώθηκε* καὶ *τὸν κατσούλωσαν*, *τὸν κουκκουλώσαν*· *κουκκούλι* δὲ ὁ βόμβυξ τοῦ μεταξοσκώληκος.

Κουρωνιάζω ῥ. μένω διαρκῶς ἐν τινι θέσει· φρσ. δὲν *κουρωνιάζει πουθενά*, ἦτοι δὲν ἵσταται διαρκῶς ἐν τινι θέσει, ἀλλὰ μεταβαίνει ἀπὸ θέσεως εἰς θέσιν· ταυτόσημος εἶναι καὶ ἡ, *δὲ στρώνει τὸν κῶλό του*. Τὸ ῥ. *κουρωνιάζω* εἶναι ἐκ τοῦ *κορύνη* διότι ὁ ἔχων αὐτὴν ὅπου σταματήσῃ στήνει καὶ τὴν κορύνην του (ματσούκιαν).

Κλαίω· φρσ. *κλαίει* καὶ *μείρβται*, ἐπὶ τῶν κλαιόντων καὶ ἐλεινολογούντων τὴν τύχην των· *ἐκόπη κλαίωντας*, ἐπὶ τῶν ἀπαρμηθῆτος κλαιόντων· *κλάμενος* μετοχ. ἦρθε *κλάμενος*, *κλαίων*· ταυτόσημος καὶ γραφικωτέρα εἶναι ἡ, ἦρθε ἔς τὸ δάκρυ φορτωμένος ἢ ἔς τὸ δάκρυ πριγμένος. (Ἴδε καὶ Λ ἐν λέξει *Λιχατρίζομαι*)· *ἔβαλε τὰ κλάματα*, *il se mit à pleurer*.

Κουρνάλος (ὁ)· πεπαλαιωμένος, γηραλέος.

Κλητσα καὶ *κλητσος* ἡ ποιμενικὴ ῥάβδος δι' ἧς οἱ βοσκοὶ συλλαμβάνουσι τὰ ἀρνία· *κλητσώνω*· ἀναρτῶ τι.

Κακοπερβατημένος· ὁ τὰς ὁδοὺς τῆς κακίας βαδίσας.

Κατοπαστί (τό)· ὁ τῆς κεφαλῆς διάκοσμος.

Κολλουράζω τυλίσσω, συσπειροῦμαι· τὸν *κολλουράσαν*, ἐπὶ τῶν ἐσπυεσμένως νυμφευσάντων τινά· *κολλουράσθηκε*, ἐτυλίχθη· *ἐκκολλουράζομαι*, ἐκτυλίσσομαι.

Κουρνιαχτός· κονιορτός και ῥ. κουρνιαχτίζομαι.

Κλεισμάρα (ή)· ὑπονοεῖται ἡ οἰκία· *καπὴ κλεισμάρα*, κατάρα.

Κάναλη (ή)· σωλήν· γαλ. canal· *πηγε με τὸ αἷμα κανούλι* ἤτοι ῥέον· λέγεται ἔτι και τὸ *αἷμα σουρνάρα*. Ἴδε Σ.

Κατρῶ (ἀντι κατουρῶ)· οὐρῶ· φρσ. *κατράει 'ε τ' ἀγκάθι*, ἐπὶ τῶν ἐπὶ καθαριότητι και κομψότητι περὶ τὰ φορέματα και τὸ βέδισμα διακρινόμενων. Φαίνεται ὅτι ἡ φράσις ἐλήφθη ἐκ τῶν κυνῶν, οἵτινες βεδίζοντες ἐν ὄδῳ οὐροῦσιν ἀνεγείροντες τὸν ἕνα πόδα (ἵνα μὴ ῥυπωθῶσιν) ἐπὶ τῶν ἐντυγχανόντων ἀκανθῶν. *Τὸν κατουρεῖ*, ἐπὶ ἐκείνων, οἵτινες εἶναι ἀνώτεροι πολλῶ τῶν ἄλλων· τὸ πορεύεσθαι πρὸς οὐρσιν λέγουσι *πηγαίνω πρὸς νερούς μου*. Περὶ τῶν ἐπὶ καθαριότητι διακρινόμενων λέγεται ἔτι, *μῦγα δὲν κάθηται ἐπάνω του*.

Κάφαρο (τό)· ἡ κεφαλή· *ἔγειρε κάφαρο*, ἐπὶ τῶν κατεαγόντων τὸ κρανίον και αἱματοβαφέντων.

Κάκια (ή)· διακοπή φιλικῶν σχέσεων· και ῥ. κακίωνω, και ἡ μετοχ. κακιωμένος.

Κοσσεύω· τρέχω· *κοσσή*· τὸ τρέξιμον· *κόσση*=τρέξον· τὸ κοσσεύω λέγουσι και *ἀρεττεύω* και *ἀρέντα*=δρομάδην· τὸ κοσσή (προφέρουσι *cochi*)· και *κοσσιᾶτος*, ὡς και *τρεχάτος*· 'ε *τὴν κοσση τὸν πλάνει*=δρόμῳ κτλ.

Κατουποδιάζω· δυστροπῶ· και *κατσόποδος*.

Κρεμαντζουρίζομαι=κρέμαμαι· και ἀφηρημ. ὄνομ. *κρεμαντζούλα*· τὸ δὲ κρέμαμαι ἢ κρεμάσθην λέγουσι *κρεμροῦμαι*, οὐ ὁ ἀόρ. *κρεμάσθηκε* εὐχρηστος. Ὁ παρέχων ἄνθρωπος διὰ τῆς ὄψεως τοῦ προσώπου ἤθος τραχὺ και βίαιον, καλεῖται *κρεμάλα* ἢ *κρεμασταριά*· ὡς εἶναι *μὰ κρεμάλα*, *μὰ κρεμασταριά* ποῦ τὰ σὲ *φολάγ'* ὁ Θεός.

Κροτής (ὁ)· δειλός· και ῥ. *κροτεύω* φοβοῦμαι, ἀποδειλιῶ· *μὸν κρότευσε τὸ μάτι* ἤτοι ἐφοβήθη· *κροτᾶλη* (τό)· ἀφηρ. ἡ δειλία· ἡ λέξις τουρκ.

Κεσόνα (ή)· 1) θύσανος . . . *μηλεῖα* τὰ *μηλα* *κτσόνα*=κομῶσα τρεῖς μήλοις· 2) πᾶν τὸ κρεμάμενον και ἔχον μόλις ἐξάρτησιν· ὡς, *χτύπησα ἕνα λαγὼ κ' ἔφυγε με τὸ ποδάρι κτσόνα* ἤτοι ἔφευγε σχεδὸν τρίπους, διότι ὁ εἰς ποῦς συντριβείς μόλις ἐβαστάζετο ἐξαρτώμενος.

Κάκω (ή)· καλεῖται θωπευτικῶς ἡ γρατα ἢ ἄλλη τις τῶν περὶ ἡμᾶς.

Κούχτυρο (τό)· ἡ λέξις αὕτη συνήθης εἰς τὰ στόματα τῶν γυναικῶν· ἔλλ. καταγωγῆς ἐστὶν ἢ οὐ; ἀπέχομεν ν' ἀποφανθῶμεν· σημειοῦντες μόνον περὶ τῆς χρήσεως αὐτῆς ἀφίνομεν τὰ λοιπὰ τοῖς περὶ τὴν γλωσσολογίαν δεινοῖς· ἡ λέξις *κούχτυρο*, ὡς ἐστὶν εἰκάσαι ἐκ τῆς χρήσεως αὐτῆς, σημ. τὸν ἄξιον οἴκτου· ὡς, *ἔλα μωρὸ κούχτυρο* (ἴδε και *ἄχαρος Α*)· σημαίνει δὲ τὸν ἄξιον οἴκτου δι' ἀπειρίαν, ἀνοησίαν, ἀδυναμίαν ἢ ἄλλοτι.

Κέκι (τό)· αὐτεξούσιον· ἡ λέξις πάντως τουρκική· φρσ. *τῶχει 'ε τὸ κέκι*, ἤτοι ἐν αὐτῷ κείται νὰ πράττη ὅ,τι ἂν βούληται.

Κουφοδρομῶ· τὸ ῥῆμα εὐχρηστος ἐπὶ τῶν πληγῶν ἐκείνων, αἵτινες κατ' ἐπιφάνειαν μὲν δὲν φαίνονται ἐπίφοβοι, ἐνῶ ἐσωτερικῶς ἐνεργοῦσιν ἐπιβλαβῶς ἐπεκτεινόμενοι λεληθότως.

Κρένω (ἀντι κρίνω)· ὀμιλῶ· *κρίνέ μ' ἄνθρωπε*; =ὀμιλήσον μοι. Ἐν τῇ φράσει, *τὰ πᾶμε τὰ τῆς κρίνωμεν*, σημ. νὰ τὴν παραμυθήσωμεν ἐπὶ τῷ συμβάντι θανάτῳ τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ μέλους.

Κορακοζώητος· ὁ μακρόβιος· ἡ περὶ τῶν κοράκων θρυλλουμένη μακροβιότης γνωστὴ και ταις γυναιξίν.

Κακοπόδαχο (τό)· ἐκείνο, τὸ ὅποιον νὰ βλαβῇ τοὺς πόδας· ἐπέχει δὲ ἡ λέξις τόπον κατάρας.

Κουτσομπλή· ἡ σιμὴ τὴν ῥίνα.

Κλακατίζω· καταβροχθίζω· *ἐκλακάτισε τὸ γάλα*=κατεβροχθίσεν ὡς κύων· και ἡ λέξις εἶναι πεποιτημένη ἐκ τοῦ ἤχου, ὅστις γίνεται ὅταν οἱ κύνες τρώγωσι γάλα.

Λ.

Λιχομανῶ· ἀσθμαίνω· ἦρθε *λιχομανῶντας*, ἤτοι ἀσθμαίνων· ἐκ τοῦ *λιχμάω*.

Λάμνωμα=αὔλαξ.

Λιατρίζομαι· τὸ ῥῆμα εὔρηται ἐν τῇ φράσει *λιατρίστηκε κλαίωντας*=ἐκόπη κλαίων.

Λαγγόνι (τό)· ἀλγηθῶν παρὰ τὰ λαγαρά.

Λίμα (ή)· πείνα σφοδρά· τὸν ἔμασε ἡ *λίμα*· ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀκατασχέτου πείνης βιαζομένων· *μπίηκε ὁ λύκος 'ε τάντερα* ταυτόσημος.

Λέλε ἐπίρ. σχετλιασ. *λέλε μου!* *λέλε μου!*=Ἴώ, ἰώ, και ὄνομα δὲ *λέλες* (ὁ)· εἶναι ἕνας *λέλες* ἤτοι ἄξιος οἴκτου· ὡς σχετλιαστ. εἶναι και τὰ οὐι-οὐι=Ἰού! ἰού!

Λιγερρίζω· λαμπυρίζω· *λιγερρίζουν τὰ μά-*

τια της γάτας=λαμπυρίζουν· καὶ *λαγκρίζει*=λαμπυρίζει.

Λιμπίζομαι· ὀρέγομαι, ἐφίεμαι· ὡς ἐν τινι ἔσματι· «Τὰ μῆλά σου *λιμπίζομαι* καὶ τὸ γρημὸ βοβοῦμαι»· εὐρηται δὲ καὶ τὰ μῆλά σου τὰ ῥέγομαι.

Λαβώνω· 1) τιτρώσκω· ἐλάβωσα ἕνα λαγῶ=ἐπλήγωσα· λάβωσε γὰρ ἄνδρα, ἐπὶ τῶν νυμφομανῶν· *λαβωμένος* τετρωμένος τὸ σῶμα· 2) ἔρωτι ἀλούς.

Λόγγος (ὁ)· τὸ δάσος· καὶ *ρόυμάν*· ἡ μὲν πρώτη ἐστὶ λατινικὴ longus, ἡ δὲ δευτέρα τουρκικὴ.

Λαυζογιὰ (ἡ)· ἀδημονία, ἀγωνία· καὶ ῥ· *λαυζοδέρεται*, ἐπὶ τῶν ὑπὸ φρικαλέας ἀγωνίας κατεχομένων.

Λαγαρά (τὴ)· λεγόμενα καὶ κοφρα μέρη μ' ἐχτύπησε ἔς τὰ *λαγαρά*.

Λό· τὸ ὕδωρ· λέξις ἀπαντῶσα εἰς τὰ στόματα τῶν βρεφῶν· *μάνα λό*, ἦτοι νερόν.

Λῶλος (ὁ)· ἀνόητος· καὶ *λωλός*· καὶ ῥ· δὲ *ξελωλάζω*· ἀπερῶ, ἐξίσταμαι.

Λέω (ἀντι λέγω)· λέει καὶ *ξελέει*, ἐπὶ τῶν ἀντιφατικῶς λεγόντων ἢ πραττόντων· εἶπε μὲ τὸ τοῦ του.

Λέω καὶ *ξελέω*=καὶ φημι κ' ἀπόφημι· *φκάρω* καὶ *χαίνω*, ταυτόσημον· οὕτω καὶ, εἶπα κ' ἀπόειπα· εἶδα κ' ἀπέειδα=μετὰ πολλὰς ἀμφιγνωμίας τέλος ἀπεφάσισα· ἔκαμα κ' ἀπόκαμα=τέλος ἀπηύδησα.

Λεάκατα (τὰ)· ἔντερα· τοῦ *βῆκα* τὰ *λεάκατα*.

Λευφαισμέρος· μετοχ. τοῦ *λευφαιράζω*· ὠχρῶ ὑπὸ φόβου· ἦρθε *λευφαισμέρος*.

Λυγκάζω (ἔχω λύγκα). Τὸ πάσχειν ὑπὸ λυγκῆς θεωροῦσιν ὡς σημεῖον ὅτι γίνεται λύγος περὶ τοῦ ἀτόμου τοῦ ἔχοντος λύγκα (ἴδε Α ἐν λ. ἀναβάνω).

Λαλοφαωμένο (τό)· τὸ ὑπὸ τῆς κάμθης φθειρόμενον· ἄ, τὸ *λαλοφαωμένο*, κατὰ κατὰ δένδρων ὀπωροφόρων.

Λιγόμερο· τὸ ὀλιγόζων, μινυθῆδιον.

Λαχρός (ὁ)· κλήρωσις· τὸ δὲ κληρῶν λέγ. *σκουρτίζω* καὶ *κληρώνω* (ἴδε ἐν κεφ. ἀσμάτων τὸ ἄσμα· ατὰ τέσσαρα, τὰ πέντε κτλ.)

Λουτσα (ἡ)· λίμνη τεχνητὴ χρησιμεύουσα διὰ πότισμα τῶν ζώων ἐν καιρῷ θέρους εἰς τόπους ἔνθα ὑπάρχει λειψυδρία· *λουτσα*=ὑδροστάσιον· γίνκε *λουτσα*, ἐπὶ τῶν γενομένων διαβρόχων ὑπὸ τοῦ ὕδατος (ἴδε καὶ Β ἐν λ. Βωλιό).

Λυσεντερία ἀντι δυσεντερία· ἡ ἐναλλαγή τοῦ δ μετὰ τοῦ λ παρατηρεῖται ἐν πολλοῖς.

Λιάζω (ἀντι ἡλιάζω) καὶ *λιάζομαι*· κἄθμαι εἰς τόπον εὐήλιον ὅπως θερμανθῶ ἢ ζηράνω τι ὑγρὸν καὶ νωπὸν· φρ. *λιάζει* σῦκα, ἐπὶ τῶν ἀποβληθέντων ἐκ τινος θέσεως καὶ ἐν ἀργίᾳ διατελούντων.

Λιανοπεινῶ· ἔχω μετρίαν κλίσην πρὸς τὸ φαγεῖν.

Λαζῆ ἐπιρ. ἀπαντᾷ ἐν τῇ φράσει, *ἔπεσαν λαζῆ*, ἐπὶ ὀπωρῶν, αἵτινες καταπίπτουσι καὶ καλύπτουσι τὸ ἔδαφος· ταυτόσημος εἶναι καὶ ἡ, *ἔπεσαν στρώμα*, ἦτοι ἔπεσον καὶ ἔστρωσαν τὸ ἔδαφος.

Λιανῶ· μιστύλλω. *Κακὰ του Λιανίσματα*. Κατὰρα.

M:

Μάτι (τό)· ὀφθαλμός· καὶ ῥ· *ματράζω*· 1) στοχάζομαι τοῦ σκοποῦ· 2) βρασκάλω· μὲ *μάτραξ*, ἦτοι μὲ βράσκανον ὄμμα μὲ εἶδες· *ἔχει μάτι* ὅταν ἐλή=μαυρομάτης· *μάτι* ὅταν ἀστρίτσι· τὸ λάμπον καὶ βλοσυρὸν· *ἀστρίτσι* δὲ καλοῦσιν ὄφιν τινά. Περὶ τῶν διαφόρων ὄφρων ὑπάρχουσι τὰ ἐξῆς·

"Ἄν σὲ φάω ἴγῳ ἡ μάνα

'τοίμασε πολλὰ βοτάνια.

"Ἄν σὲ φάω ἴγῳ τ' ἀστρίτσι

'τοίμασε τὸ σαββάνια.

"Ἄν σὲ φάη ἡ δεινρογαλιὰ

οὔτε κρίσ' οὔτε λαλιὰ.

"Ἄν σὲ φάη τὸ κονάκι

'τοίμασε τὸ σαββανάκι.

"Ἄπαντα τὰ ἀναφερόμενα εἶναι εἶδη ὄφρων· ὄφρις τις τρέχων μὲ ταχύτητα βέλους, καλεῖται *σαίτα*· ἡ δὲ ἔχιδνα καλεῖται *ὄχερά*.

Μούτσινα (τὰ)· τὸ πρόσωπον· *κακομούτσινος* ὁ ἀσχημος τὸ πρόσωπον· *ἔκαμα τὰ μούτσινα* τῆς *χαράπι*, ἐπὶ τῶν καταξοχίζοντων τὰς παρειὰς διὰ τῶν ὀνύχων, ὡς ποιοῦσιν αἱ θρηνοῦσαι γυναῖκες τὴν ἀπώλειαν συζύγου ἢ ἄλλου τινὸς τῶν φιλτάτων· *τῶ γειναι* τὰ *μούτσινα* κρεῖς· ἐπὶ τῶν μηδὸλως αἰσχνομένων ἐπὶ ταῖς πράξεσιν αὐτῶν.

Μαλλιάζω ῥ· τριχοφυῶ· *ἐμάλλησε* τὸ *στόμα μου*· σημ. μεταφορ. ὅτι ἐκ τῆς πολλῆς ἀγωνίας μου περὶ τὸ ὀμιλεῖν ὡς πρὸς τὸ πείσαι τινα ἐν τῷ στόματι ἐφύησαν τρίχες·

1) Δεινρογαλιὰ· ὁ μεγαλύτερος τῶν ὄφρων ἀναρριχώμενος καὶ ἐπὶ τῶν δένδρων· δι' ὃ καὶ ἡ τοιαύτη ὀνομασία.

τούτο δὲ καί, *ἔβγαλα μαλλί* ἔς τὴ γλώσσα λέγεται ἀκόμη· *ἐμάλλησαν*· ἐπὶ τῶν νεοσσῶν, οἵτινες πτεροφοοῦσι· τὰ δὲ γυμνά πτερῶν καλοῦσι *γκολέτσας* ἐκ τοῦ *γκόλος* (φαλακρός).

Μπρουφαριά· βιαία πτώσις μετὰ κρότου· ὡς *πῆρε μιὰ μπρουφαριά* ἦτοι πτώσιν· *φωτριάς μπρουφάριαις*, ὅταν ἡ πυρὰ ἐκπέμπῃ φλόγας πολλὰς, ὡς τοῦτο γίνεται τῇ ἐπισωρεύσει ξύλων· τοῦ *μπήκαν μπράφα μπροῦφα*· ἡ φράσις αὕτη λέγεται ἐπὶ τῶν ξυλοκόπων τῶν ἐπιτιθεμένων διὰ τῶν πελέκειων κατὰ τινος δένδρου. Ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης εἰκάζομεν ὅτι ἐκ τοῦ φυσικοῦ φαινομένου ὅπερ γίνεται καταφερομένων τῶν πελέκειων ἐπὶ τῶν δένδρων ἐπλάσθη καὶ ἡ λέξις *μπρουφαριά*.

Μπέλις (τό)· ἐσθίειν καὶ ῥῆμα *μπελιτσώνω*· ἐσθίω· *τὴ μπέλιτσωσε* (τὴν κοιλιαν δηλ.) ὅπερ καὶ *τὴ γρόμωσε* λέγεται καὶ *τὴν πάτωσε* ἀκόμη· ἀλλ' ἡ λέξις *μπέλις* σημαίνει καὶ τὸν γυμνὸν παντάσῃ φορεμάτων· καὶ *μπελεσάρης* (γυμνός) καὶ *ζάρκος* ταυτόσημον.

Μύτη (ἡ)· ῥίς· ἡ μεγάλη ῥίς *μυτάρια*· ἡ μεγάλη χεὶρ *χεροῦκλα*· τὸ μέγα στόμα *στοματήθρα*· ὁ μέγας πους *ποδάρια* καὶ *ποδαροῦκλα* (ἡ)· φρσ. ἦρθε *μύτη με κῶλο* ἐπὶ τῶν καταπιπτόντων ἐξ ὑψηλῶν βράχων περιστροφικῶς· *τῶ χει ἔς τὴ μύτη*, ἐπὶ τῶν εὐκόλως ἐξοργιζομένων (ἴδε Κ ἐν λ. Καβγάς)· *μᾶς τό βγαλε ἀπὸ τὴ μύτη* (τὸ φαγητόν δηλ.), ἐπὶ ἀνθρώπων, οἵτινες διὰ τῆς ἀπρεποῦς διαγωγῆς τῶν μᾶς δυσαρστοῦσιν· (ἴδε καὶ ἐν Α λ. ἀνάλαιμα)· *μοῦ τό φερε ἔς τὴ μύτη*, ἐπὶ ἐκείνων οἵτινες μᾶς ἐξερεθίζουσι· τοῦ *γκρέμισε τὴ μύτη*=τὸν ἐταπείνωσε· *μὲ τρώει ἡ μύτη*· ὁ κνησμός τῆς ῥινόσ θεωρεῖται ὡς οἰωνός προσεχοῦς ἀπαισίου τινός συμβεβηκότος· διὰ τοῦτο *κάτσε καλά*· *τί σὲ τρώει ἡ μύτη*; ὁ κνησμός κατὰ τὴν παλάμην τῆς χειρός θεωρεῖται ἐπίσης ὡς οἰωνός ὅτι θὰ μᾶς δώσωσι χρήματα· ὁ κνησμός κατὰ τὰς πᾶρειάς ὅτι θ' ἀσπασθῶμεν μετὰ τινος· *εἰσῆκωσε τὴ μύτη του*, ἐπὶ τῶν ἐπαυρομένων· *ἔγινε ἡ μύτη του κορδύλι*, ἐπὶ τῶν ὑπὸ χρόμας τινός νόσου τετηγμένων.

Ματσαλάω· μασῶ· *ματσάλωμα*· τὸ μᾶσημα· ἀλλὰ καὶ τὸ μασῶ πολὺχρηστον· φρσ. *τὸν ματσάλισε*, ἦτοι ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ καὶ ἐκ τῆς ἀπελπισίας του μασεῖ.

Μπουσλάω καὶ *μπουσλώ*· βαδίζω τετραποδῆδόν· τοῦτο δὲ ποιοῦσι τὰ βρέφη· καὶ τὸ *μποςούλημα* θεωροῦσιν ὡς οἰωνόν τῆς προσεχοῦς ἐλεύσεως τοῦ πατρὸς ἐκ τῆς ξενιτείας. Πρόληψις. Τὸ *μπουσλάω* προφ. *bouchlao*.

Μπουτσμῶ· μετὰ δυσκολίας πορίζομαι τὰ πρὸς τὸν βίον· ταυτόσημον εἶναι καὶ τὸ *σκιντζεβομαι* (ἴδε Σ), περὶ τῆς ἐτυμολογίας τῶν ὀποίων οὐκ ἔχομεν ὅ,τι ἀποφῆνασθαι θετικόν.

Μεγάλο (τό)· ἦτοι τὸ Ἀριστοφάνειον ἀόρνιθον *γάλα* ὅπερ καὶ εὔρηται· τοῦ *πουληοῦ τὸ γάλα*· ταυτόσημος εἶναι καί, *τὰ χίλια δυὸ καλά*· ὡς, *τῆς ἔφερε τὰ χίλια δυὸ καλά*.

Μαζώνω· συλλέγω· ἐκ τοῦ *μάζα*· μέλλ. *μαζώσω*· φρσ. *μάζωσ' τὸ τοῦ σου εἰς τὸ κεφάλι σου*=ἔλθε εἰς σεαυτόν· *ἀλλὰ μᾶσ' τὸ τοῦ σου, μᾶσ' τὸ στόμα σου*, ἦτοι τοῦ φυλακῆν τῷ στόματί σου· *οὔτω καὶ μᾶσ' τὰ χέρια σου* ἦτοι μὴ μὲ ἐγγίξης· *τῷ μασε τὰ δυὸ ποδάρια ἔς ἐνα τσαροῦχι*, ἐπὶ τῶν ἐν αὐστηρῷ περιορισμῷ ὑποβαλλομένων· *ἔμασε τὰ κατρομένα του*, παρομιωδῶς ἐπὶ τῶν παραλαμβανόντων τὰ ἱμάτιά των καὶ κακὴν κακῶς ἀναχωρούντων.

Μοῦμα ἢ καὶ *Μπούμπα* ἀκόμη λεγομένη καὶ *Λάμια*. Ἡ δοξασία τῶν ἀρχαίων περὶ ὑπέρξεως λαμιῶν (ἐμπουσῶν) διασώζεται ἐν Ἠπειρῷ. Πάττουσι δὲ ὅτι ἡ Λάμια καὶ ἡ Μπούμπα εἶναι γυναῖκες ἔχουσαι τερατώδη τινὰ μορφήν, πυρίνους ὀφθαλμούς καὶ πόδας ἀγρίων ζώων. Ἐνδαιτωμέναι δὲ κεκρυμμέναι εἰς μέρη σκοτεινὰ εἶναι ἀνθρωποφάγοι. Καὶ διὰ τοῦτο αἱ γυναῖκες νηπιόθεν ἀποτρέπουσαι τὰ παιδιά νὰ πηγαίνωσιν εἰς μέρη σκοτεινὰ ὑπὸ φόβου μὴ πέσωσιν, ἐκφοβίζουσι αὐτὰ λεγούσαι, *μὴ πηγαίνης αὐτοῦ, θὰ σὲ φάῃ ἡ Μοῦμα ἢ θὰ βγῆ ἡ Λάμια*. Ὡς ἐκ τούτου δὲ τὰ παιδιά φοβοῦνται νὰ μένωσιν ἢ νὰ βαδίζωσιν ἐντὸς σκοτεινῶν μερῶν.

Μπουγκόνα· τόπος μὴ προσβαλλόμενος ὑπὸ ἀνέμων καὶ διὰ τοῦτο ἐν καιρῷ χειμῶνος ὑπόθεμος· ὡς *ἔπιασα μιὰ μπουγκόνα* ἦτοι τοποθεσίαν νήνεμον.

Μπρούχαβος· ὁ πλαδαρός.

Μπάσσορος· γέρον σεβαστός· (ἴδε κεφ. ὄνομα ἀνδρῶν)· *ποῦθ' ἔρχεσαι μωρὲ Μπάσσορο*; σύννηθες ἐρώτημα τῶν γυναικῶν πρὸς πάντα ξένον.

Μπαρπαρίζω· φλυαρῶ· *τί μπαρπαρίζεις*; τί λέεις; Τὸ *μπαρμπαρίζω* οὐδὲν ἕτερόν ἐστι βεβαίως ἢ τὸ ἑλλ. *βαρβαρίζω*.

Μπλάνα (ἡ)· ἡ καὶ *σχιζα* ἀκόμη λεγομένη· ξύλον χονδρὸν τετηγμένον διὰ πελέκειος καὶ ἐξ ἐνός μέρους στρογγύλον, ἐξ ἄλλου δὲ ἐπίπεδον ὄν· *συνεκδοχ.* δὲ σημαίνει τὸν εὐθέος χαρακτῆρος ἀνθρώπον· ὡς, *εἶναι μιὰ μπλάνα*, ἦτοι εὐθὺς· *planus*.

Μπωμπῶ ἐπιφώνημα σχετλιασ. *Μπωμπῶ, τί πάθαμαρ!*=ὦ πόποι! οἶα πεπόνθαμεν!

Μπόμπο (τό)· τροφή τῶν βρεφῶν· γὰ σοῦ δῶκα *μπόμπο*, ἤτοι τροφήν ἢ καλούδια· τὸ bonbon.

Μέμε (τό)· τὸ γάλα· γὰ τοῦ δῶκη μέμε, ἤτοι νὰ παράσχη αὐτὸ τὸν μαστόν.

Μάμι (τό)· τροφή τῶν βρεφῶν· ἐξ οὗ και τὸ «μάμι μάμι τὸ παιδί μου κ' ὕστερα νὰ κάμη γάνι». Νανούρισμα.

Μοῦτρα (τά)· τὸ πρόσωπον· τοῦ κρέμασε τὰ *μοῦτρα* ἤτοι ἐσκυθρώπισεν (ἴδε και Κ ἐν λέξ. κατσοφισαμένος). *Μοῦτρα* γὰ *καπίστρι*, ἤτοι ἀσχημὸς ὡς ζῶον, τὸ ὅποιον πρέπει νὰ σύρηται διὰ φορβιάς.

Μουλωχτός· κρυφίνους· και ῥ. *μουλώνω*=πτήσω, κρύπτομαι· ἐμοῦλωσ' ὁ *λαγώς*=ἀπεκρύβη πτήξας.

Μαργώνω· κρυώνω· ἐμαργωσα=συνεστῆλθην ὑπὸ τοῦ ψύχους.

Μαλακῶνω· ἀπαλύνω... ἐμαλάκωσ' ὁ καιρός, ἤτοι ἐγένετο ἥπιος και θερμὸς οὗ τὸ ἀντίθετον εἶναι ἀγρίευσε.

Μεγαλωσάτος· μέγας, ἐπίσημος.

Μπιάμπιλο (τό) και *μπισμπιλο*· λίθος ὀγκώδης (ἴδε Θ ἐν λ. θελέσπιο).

Μπλάτζω (ή)· παχύσωμος, χονδροειδής.

Μπουμπουνάρος (ὁ)· ἡ μηλολόνη, τὴν ὁποίαν προσδένοντες οἱ παῖδες διὰ νήματος και κρατῶντες διὰ τῆς χειρὸς ἀφίνουσιν εἰς τὸν αἴρα νὰ πετᾷ βομβοῦσα.

Μπουμπουνάτζω· ἔχω τὸ πρόσωπον κατηφές και ἐξωδηκός.

Μύρπλο (τό)· πληθὺς· *μύρπλο κόσμος*=πληθὺς ἀνθρώπων. Βεβαίως ἐκ τοῦ *μύρπιο* και *πλέορ*.

Μουχ-λη (ή)· καλεῖται 1) ἡ γλυκύτης τοῦ βροχεροῦ καιροῦ, ὅτε ὑπάρχει νηνεμία κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ψυχρὰν τοῦ καιροῦ κατ᾽ ἄντησιν, ἣν λέγουσι *ψύξιν*, *ξηροπαῖαν* ἢ *τζιθούραν* (ἴδε Γ ἐν τῇ λέξει)· 2) τὸ ἐπὶ ἐώλου ἀρτου ἐπιφυόμενον δίκην μύκητος στρῶμα ἀχνης· ὅθεν και τὸ ῥ. *μουχλάτζω*.

Μαρκοῦμαι· μηρυκῶμαι.

Μπρῶ και *μπριῶ*· τύπτω διὰ τῶν κεράτων· τὸ βῶδι *μπράει*=τύπτει τοῖς κέρασιν.

Μπορμπολογῶ· σταχυολογῶ· και *μπορμπολόρη* ἡ τοιαύτη πρᾶξις.

Μπέκω (ή)· κοιλία· *γρώμισα τῇ μπέκω μου*· τὴν κοιλίαν μου.

Μπουγορίτζα (τά)· τὰ ἐστιάματα, ὅταν πηγαίνουσιν οἱ συγγενεῖς ὅταν κόρη τις τέξῃ τέκνον· ἡ λέξις εἶναι ἐλλ. καταγωγῆς *πουγορίτζα* (ἀπογονίτζα), ἀλλὰ τὸ π προφέρεται ὡς τὸ γαλλικὸν b.

Μι.λ', ἐπίρ. ὡς *μά.λ'* γρόσια· *μά.λ'* κόσμος, ἤτοι πολλὰ γρόσια, πολὺς κόσμος.

Μαραγκιάζω· μαραίνω.

Μοσείτρα (τά)· τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου· *ἔχει καλὰ μοσείτρα*, ἤτοι σύμμετρα και κανονικὰ.

Μοῦν· συνδ. ἐναντ. ὁ ἀρχ. *μήν*· ὡς *καλὰ λῆς μοῦν ἐγὼ φταῖω*=ὀρθῶς μὲν λέγεις, ἐγὼ μὴν πταίω.

Μάγχα (τά)· ἡ πρόληψις τῆς μαγείας εἶναι δόγμα θρησκευτικὸν οὕτως εἶπεν παρά ταις γυναίξιν· και ὅταν βλέπῃ τὸν σύζυγόν της θερμῶς ἀγαπῶντα ἄλλην και ὡς ἀπὸ τῆς ῥίνος ἐλκόμενον, νομίζει πλέον ὅτι τὸν ἐμάγευσαν, τοῦ *ἐκαμαν μάγχα*. Πῶς γίνονται τὰ μάγχα; Πολυειδῶς. Γνωρίζουσι δὲ τὴν τέχνην ταύτην αἱ μάγισσαι, αἵτινες πιστεύονται ὅτι ἔχουσι τὴν δύναμιν νὰ καταβιβάζωσι και τὴν σελήνην ὡς τὸ πάλαι αἱ μάγισσαι τῆς Θεσσαλίας. Ἀναφέρομεν ἐνταῦθα μόνον, ὅπως πολλὰκις συνέβη ν' ἀκούσωμεν, ὅτι τὸ ὕδωρ, εἰς ὃ οἱ σιδηουργοὶ ἐμβάπτει τὸν πεπυρωμένον σίδηρον ἔχει μαγευτικὴν δύναμιν, και ὅτι ὅσοι ἀν ποτισθῶσιν ἐξ αὐτοῦ, τετέλεσται, ἐμαγεύθησαν· και τὸ ὄστούν τῆς νυκτερίδος ἔχει τὴν θαυμασίαν δύναμιν τῆς μαγείας· και ὄντινα θίξῃ τις διὰ τοῦ ὄστοῦ τῆς νυκτερίδος τὸν ἔκαμε πλέον αἰχμηκῶτον. Τὰ μάγχα, λέγουσιν αἱ γυναῖκες, τὰ εἶδεν ὁ Χριστὸς και ἀναμέρισε, πόσῳ μᾶλλον πρέπει νὰ φυλάττωνται οἱ ἄνθρωποι! Μανδῆλιον φέρον κόμβους πολλοὺς και ἐρριμένον ἐν τινι ὀδῷ ἢ ἐν ἀγρῷ θεωρεῖται ὅτι ἐρρίφθη κρύφα ὑπὸ γυναικὸς μαγίσσης, ἣτις ἐχθρευομένη ἄλλην τὸ ἐρρίψεν ὅπως συναντήσῃ αὐτό· και ἐὰν τὸ συναντήσῃ, ὅσους κόμβους ἔχει τὸ μανδῆλιον, τόσα θήλεα τέκνα θὰ γεννήσῃ ἢ συναντήσασα γυνή, ἣτις δύναται ν' ἀπαλλαγῇ τῆς μάστιγος τοῦ τίκτειν θήλεα, ὅταν ἡ μάγισσα λάβῃ τὴν ἀγαθὴν θέλησιν νὰ λύσῃ τοὺς κόμβους και καταστρέψῃ τὴν παντοδυναμίαν τῶν ἰδίων χειρῶν της. Ὅπως δὲ αἱ μάγισσαι ἔχουσι τὴν τέχνην τοῦ μαγεύειν τινὰ οὕτως ἄλλαι μάγισσαι ἔχουσι τὴν δύναμιν τοῦ καταστρέφειν τὰς τῶν πρώτων μαγείας· και ὁ ἔχων ἀνάγκην τοῦ ν' ἀπαλλαγῇ μαγείας τινός, ὅφ' ἦς εἶναι δεδεμένος, πρέπει νὰ προσφύγῃ εἰς ἄλλην μάγισσαν, ἀν οὐχὶ εἰς τὴν μαγεύσασαν αὐτόν· αἱ ματαρχόμενα ὁμῶς τὸ ἔργον αὐτῶν τηροῦσι τοσαύτην μυστικότητὰ τοῦ ὀνόματός των ὅσῃν οἱ μουόμενοι τὸ πάλαι τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια.

Μπασαράτος· ῥέκτης, ὁ ταχέως διεκπεραιῶν τι· ῥ. *μπασαράτζω*=διεκπεραιῶ τι· ἀπαντᾷ δὲ και *μπασαράτῶ*.

Μπασαράτος· ῥέκτης, ὁ ταχέως διεκπεραιῶν τι· ῥ. *μπασαράτζω*=διεκπεραιῶ τι· ἀπαντᾷ δὲ και *μπασαράτῶ*.

Μπασαράτος· ῥέκτης, ὁ ταχέως διεκπεραιῶν τι· ῥ. *μπασαράτζω*=διεκπεραιῶ τι· ἀπαντᾷ δὲ και *μπασαράτῶ*.

Μπασαράτος· ῥέκτης, ὁ ταχέως διεκπεραιῶν τι· ῥ. *μπασαράτζω*=διεκπεραιῶ τι· ἀπαντᾷ δὲ και *μπασαράτῶ*.

Μπασαράτος· ῥέκτης, ὁ ταχέως διεκπεραιῶν τι· ῥ. *μπασαράτζω*=διεκπεραιῶ τι· ἀπαντᾷ δὲ και *μπασαράτῶ*.

Μπασαράτος· ῥέκτης, ὁ ταχέως διεκπεραιῶν τι· ῥ. *μπασαράτζω*=διεκπεραιῶ τι· ἀπαντᾷ δὲ και *μπασαράτῶ*.

Μπασαράτος· ῥέκτης, ὁ ταχέως διεκπεραιῶν τι· ῥ. *μπασαράτζω*=διεκπεραιῶ τι· ἀπαντᾷ δὲ και *μπασαράτῶ*.

Μπασαράτος· ῥέκτης, ὁ ταχέως διεκπεραιῶν τι· ῥ. *μπασαράτζω*=διεκπεραιῶ τι· ἀπαντᾷ δὲ και *μπασαράτῶ*.

Μπασαράτος· ῥέκτης, ὁ ταχέως διεκπεραιῶν τι· ῥ. *μπασαράτζω*=διεκπεραιῶ τι· ἀπαντᾷ δὲ και *μπασαράτῶ*.

Μπασαράτος· ῥέκτης, ὁ ταχέως διεκπεραιῶν τι· ῥ. *μπασαράτζω*=διεκπεραιῶ τι· ἀπαντᾷ δὲ και *μπασαράτῶ*.

Μπασαράτος· ῥέκτης, ὁ ταχέως διεκπεραιῶν τι· ῥ. *μπασαράτζω*=διεκπεραιῶ τι· ἀπαντᾷ δὲ και *μπασαράτῶ*.

Μπασαράτος· ῥέκτης, ὁ ταχέως διεκπεραιῶν τι· ῥ. *μπασαράτζω*=διεκπεραιῶ τι· ἀπαντᾷ δὲ και *μπασαράτῶ*.

Μητροποριάζομαι. ἐπὶ γυναικῶν, αἵτινες λαμβάνουσι διὰ κρουλόγημα ἢ ἄλλην αἰτίαν πύθηναι τῆς μήτρας.

Μαγκαριάζω. ἀπαυδῶ. ὡς, *ἐμαγκαρίασα φωνάζωντας*=ἀπέκαμον.

N.

Νιάζω. ἀπαντᾷ ἐν ταῖς φράσεσιν. *ἐγραξε τῆς πείρας*, *ἐγραξε κλαίωντας*, καὶ σημ. ὅτι ὑπὸ σφοδρᾶς ἐπιθυμίας κατελήφθη νὰ φάγη *ἐγραξε τῆς πείρας*, σημ. ἐκόπη τὸ παιδίον φωνάζον καὶ ζητοῦν ἄρτον· *ψόφησε τῆς πείρας*, σημ. ὅτι ἐκινδύνευσε νὰ τελευτήσῃ ἐκ τῆς σφοδρᾶς πείνης.

Νεροπάλαυς (αι). τὰ ἐν καιρῷ χειμῶνος ὕδατα συμπεφυμένα μετὰ χιόνος.

Νεροποντή (ή). πολυομβρία.

Νεροκρατῶ. ἐπὶ τόπων πάντοτε καθύδρων.

Ντροπάρης καὶ *ντροπαλός*. αἰδήμων.

Νηούτικος. ὁ νεαρός τὴν ἡλικίαν.

Ντρέγκλας. ὁ ὑψηλοῦ ἀναστήματος. πρὸς ἐπίτασιν δὲ προστίθεται καὶ τὸ τουρκ. *κοτζιὰ*. ὡς *κοτζιὰ ντρέγκλας*.

Νιάτα (τά). ἡ νεότης.

Νεόφυγο (τό). οὕτω καλοῦσι τὸ ἐμπλαστρον τὸ τιθέμενον ἐπὶ τοῦ στομάχου ἐν λειποθυμίᾳ ἢ ἐμετῷ.

Νεροτρουβὰ (ή). =νεροτριβὴ εἰς τοὺς μύλους ὑδροθήκη ἐν ἣ θέτουσι μάλλινα ὑφάσματα, ἵνα πυκνωθῶσι τυπτόμενα ὑπὸ τοῦ μετὰ βίας κατερχομένου ὕδατος.

Νταγκιάζω=ταγγίζω.

Νηλα (ή). οἶκος. *σὲ παῖρ' ἢ νηλα, γὰ τὸν φτάκη ἢ νηλά μου, κατάρα.*

Νάμυ (τό). ὑπόληψις. *πῆρε νάμυ*=ἐκτήσατο ὑπόληψιν ἢ λέξι. τουρκ.

Νερόπλυμα (τό). τόπος ὑπὸ ὕδατος διαρρυίς.

Νύχι (τό). ὄνυξ. οὐδὲ ἴσ' τὸ *νύχι ποῦ ρίχνει δὲν εἰς ἄϊος*, ἐπὶ τῶν ἐπὶ ἰκανότητι ἀνυπερβλήτων *περβατεῖ ἴσ' τὸ νύχι*, ἐπὶ τῶν γυμνοπόδων.

Νέργου ἐπίρ. ἐπίτηδες. ὡς *νέργου τὸν ἔκραξα*=ἐπίτηδες. λέξις βλαχική.

Νέργατα (τά). ὑποψία.

Ξ.

Ξεοργιάζω. ἀκίνητῳ, χάσκω ὡς τὸ ὄρνεον. ἐξ οὗ καὶ ἡ λέξις *ξεοργιάζω*. ὅθεν καὶ ὁ τοιοῦτος καλεῖται *ὄρνεο* καὶ *ξόρανο* καὶ *τόι*. Τόι δὲ καλεῖται τὸ πτηνὸν ἢ ὠπίς.

Ξυστεριάζομαι. ἀνθαμιλλῶμαι. *συστεριάζομαι* δὲ ἀμιλλῶμαι. *δὲν ἔχει ξυστέριο*, ἦτοι δὲν πρέπει ν' ἀνθαμιλλῶμαι αὐτῷ.

Ξεσκαλώνω. ἐλευθερῶ. τὸ ῥ. κυρίως εὐχρηστον ἐπὶ τῶν αἰγῶν, αἵτινες βόσκουσαι ἐμπύπτουσι εἰς θέσεις ἀφ' ὧν ἀφ' ἑαυτῶν δὲν δύναται νὰ ἐξέλθωσιν. ὅθεν καὶ ἡ φρ. *ἐσκάλωσαν τὰ γόδια*.

Ξερωῶ. ἐμῶ. καὶ *ξεράσματα*=τὰ ἐμέσματα. τὰ *ξέρασε*. ἡ φράσις αὕτη ἔχει ἐλαστικὴν ἔννοιαν σημ. ὅτι πικρῶς ἀπέτισεν ὁ τ' ἀλότρια σφετερισόμενος.

Ξεθεώνω. ἀλλοτριῶ τινα τοῦ θεοῦ. *μ' ἐξεθέωσε καταριώντας*, διὰ τῶν ἄρῶν μὲ ἀπεμάκρυνε τοῦ Θεοῦ. λέγεται ἔτι μὲ *ξέκαμε καταριώντας*.

Ξυλοπερήφανος. ὁ ἄνους καὶ ὑπερήφανος.

Ξυλοπιράκα (ή). ὁ ἔχων ἀνεπίδεκτον βελτιώσεως τὴν διάνοιάν του, ὡς ἐκ τῆς πολλῆς νωθρότητος.

Ξεπλένω (ἀντι ἐκπλύνω). ἐν ἅπασιν σχεδὸν τοῖς συνθέτοις ῥήμ. ἐκ τῆς ἐκ, ἢ πρόθεσις γίνεται *ξε*. τὸ *ξεπλένω* ἐκτὸς τῆς κυρίας αὐτοῦ σημασίας λαμβάνει μεταφ. καὶ τὴν τοῦ καταδαπανᾶν ὡς τὰ *ξέπλυσε*, ἦτοι τὰ ἐπάστρευσεν, ὡς λέγεται ἀκόμη. οὕτω καὶ *ξερριζώνω* (ἐκριζῶ) καὶ ἄλλα.

Ξεΐψωμα. ἐπίρ. ἐκτὸς δηλ. ἄρτου, καὶ εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὰ συμφωνητικὰ ἐκείνων, οἵτινες ἀναδέχονται ἐργασίαν τινὰ νὰ ἐκτελέσωσι τρεφόμενοι ἐκ τοῦ ἰδίου βαλαντίου.

Ξεπροντῶ. διασκορπίζω.

Ξεζώνωτος. ὁ ἔχων τὸ ζωνάρι κρεμάμενον καὶ συνεκδοχ. ὁ ἀτημέλητος. οὕτω καὶ *ξεθράκωτος*, ὁ ἀνευ βραχίου καὶ μεταφ. ὁ πτωχός. *ξήσκεπος* καὶ *ξεσκέπαστος*, ὁ ἀνευ καλύμματος κοιμώμενος. *βῆκε ξήσκεπος*, ἐπὶ τῶν χρεωκόπων.

Ξεκομπίζομαι. κυρίως ἐπὶ κλάδων δένδρων ἀποκοπτομένων τοῦ κορμοῦ συνεκδοχ. σημ. ὅτι ἀναχωρῶ ταύτῳσημον τοῦ, *πῆρε τὸν λαμόν του*.

Ξεπλατίζομαι. ὑπὸ τοῦ πολλοῦ κόπου περὶ τὴν ἐργασίαν δὲν αἰσθάνομαι ἂν ἔχω ὠμούς, ὡς, *ξεπλατίστηκε σκάφωτας*.

Ξεβιδώνω. *ξεβιδώθηκε*, μεταφ. ἐπὶ τῶν παθόντων διανοητικῶς, ἦτοι τῶν φρενοβλαβῶν *βίδα*, ὁ κοχλιάς.

Ξελογάζω. ἀπορῶ. ταυτόσημον ἔχει καὶ τὸ *Ξελωλιάζω*. *ξεβγαίνω*, διασκεδάζω.

Ξομπλιάζω. ὅ,τι τὸ ἀρχαῖον *ἀπεικάζω*. τοῦτο σημαίνει ἐν τῇ δημῳδῇ γλώσσῃ τὸ *ξομπλιάζω*, ὅ ἐστι διὰ τῆς ἀπομιμήσεως ἐνοφθαλμίζω ἐπὶ ἄλλῳ τὸ ὀρώμενον.

Ξεθυμάνω· ἀποβάλλω τὸν θυμὸν καὶ καταπραΰνομαι· *ξεθύμαν'*· ὁ καιρὸς· μετωνυμ. σημ. ἀπέβαλλε τὴν προτέραν ἀγρίαν αὐτοῦ ὄψιν καὶ ἐγένετο ἡπιος· κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν φράσιν, *ἀγρίενσ'* ὁ καιρὸς.

Ξερολαλῶ· παραληρῶ· καὶ *ξερολαλήματα*· παραληρήματα.

Ξερογεννώ, ἐπὶ τῶν ἐχόντων ἐρωτικὰς συναλλαγὰς μετὰ ξένων γυναικῶν.

Ξεκινῶ· προπέμπω· καὶ *ξεπρουθοῶ*, ταυτόσημον.

Ξουλιῶ (ἐξυποδύω) καὶ τὸ μέσ. *ξουλιούμαι*· κυριολεκτικῶς ἐπὶ τῶν σανδαλίων· μεταφορικῶς δὲ σημαίνει τὸ φέρω τινὰ λεληθότως εἰς θέσιν νὰ μοὶ δηλώσῃ τὰς σκέψεις του ἢ τὰ φρονήματά του, ἄρα ἀπατῶ.

Ξωπαρμένος μετοχ. ὁ ἀνόητος, ἡλίθιος· καὶ *ξόπαρμα*· ὑπάρχει καὶ λέξις *παρμάρα* δηλοῦσα ἀσθeneίαν τινὰ τῶν αἰγῶν αἰτίνες δὲν δύναται νὰ βαδίξωσι διὰ παράλυσιν τῶν ὀπισθίων ποδῶν.

Ξεπάγασμα τὸ χειμεθλον· καὶ ῥ. *ξεπαγάω*.

Ξωθικὰ ἢ *ξωθικαίς*. Ἡ περὶ τῶν ξωθικῶν ἢ ξωθικῶν ὑπάρχουσα δοξασία εἶναι ὅτι εἶναι γυναῖκες ἀντιστοιχοῦσαι εἰς τὰς σειρήνας τῶν ἀρχαίων. Ἐνδιαίτωνται εἰς μέρη ἀπόκρημνα ἢ δασώδη· ἔχουσι φωνὴν μελωδικήν. Ἐὰν γυνὴ τις τύχῃ νὰ εὐρεθῇ εἰς τοιοῦτόν τινα τόπον καὶ τῇ φανῇ ὅτι ἀκούει ἤχον μουσικῶν ὀργάνων, πρέπει ν' ἀναχωρήσῃ ὡς τάχιστα ἐκεῖθεν, προσέχουσα καλῶς νὰ μὴ ῥήξῃ τὴν ἐλαχίστην φωνήν, διότι αἱ Ξωθικαὶ τῆς παίρνουν τὴν φωνήν καὶ μένει ἔπειτα διὰ βίου βωβή. Καὶ μετὰ τὸ λούσιμον τῆς κεφαλῆς δὲν πρέπει ἡ γυνὴ νὰ ἐξέρχεται τῆς οἰκίας καὶ μάλιστα τὸ ἑσπέρας, διότι καὶ τότε ἐνδέχεται νὰ ἐπηρεασθῇ ὑπὸ τῶν ξωθικῶν, νὰ ὑποστῇ δηλονότι στείρωσιν ἢ ἄλλο τι· ἀλλ' οὔτε καὶ πλυμένον ὑποκχμίσον της πρέπει ν' ἀφήνῃ τὴν νύκτα ἔξω τῆς οἰκίας της νὰ στεγνώσῃ διότι ἐνδέχεται νὰ τὸ πάρουν αἱ ξωθικαὶ καὶ τότε ἀφεύκτως ἡ γυνὴ ἐκείνη θὰ πάθῃ δυστύχημά τι ἐκ τῶν ἀνεπανορθώτων!

Ο.

**Οπαλα*· ἡ λέξις αὕτη εὐρηται ἐπιρρηματικῶς. Οὕτω ὅταν τις δι' ἐνὸς πηδήματος ἀναβαίνει ἐπὶ τὸν ἵππον λέγει *οπαλα*· ἢ ὅταν παιδίον τι ῥίπτῃ ἐκ τῆς χειρὸς του σφαῖραν ἢ ἄλλο τι λέγει κατ' ἐπανόληψιν τὴν λέξιν *οπαλα*.

**Οπουρδέκος*· καὶ ἡ λέξις αὕτη εἶναι ἐπιρρη-

μα ἐν χρήσει ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων τῆς ὄπαλα.

**Οργγὸ* (τό)· ῥίγος· *θέρμη μ' ὀργγὸ*, ἦτοι πυρετὸς τοῦ ὁποίου προηγείται ῥίγος· *νὰ τὸν σηκώσῃ τὸ ὀργγὸ*, κατάρρα.

**Ορασιὰ* (ἡ)· ὄρασις πράγματός τις καὶ ἡ ἐκ τούτου ἐντύπωσις· φρσ. *μὲ πῆρε ἡ ὄρασιὰ*, κατεπλάγην δηλονότι ἐκ τῆς ὄψεως διὰ τὸ μέγα, ὑψηλὸν ἢ τι τοιοῦτον.

**Οὐμβλή* (ἡ)· τὸ ἔχνος τῶν ποδῶν ζώου ἢ ἀνθρώπου· λέγεται ἔτι καὶ *τορὸς* (τό)· καὶ *πατησιὰ* ἢ *πατημασιὰ*.

**Οὐβίρα* ἢ *οὐβίραι* καλοῦνται αἱ κατὰ τοὺς ποταμούς σχηματιζόμεναι ἐκτάσεις τοῦ ὕδατος, οὔσαι τρόπον τινὰ μικραὶ λίμναι.

**Οὐμός* (ἀντὶ ὠμός) ἄψητος· *οὐμός ἀνθρωπος* δὲν σημ. τὸν σκληροκάρδιον, ἀλλὰ τὸν μαλθακόν, τὸν ἄψητον.

**Οὐρανός* (ὁ)· οὐρανός· τὰ *οὐράνια* (οἱ οὐρανοί)· *τοῦρθ' οὐρανὸς σφονδύλι*· ἐπὶ τῶν σκοτοδινιώντων διὰ πτώσιν ἢ ἄλλο τι.

**Οὐρσοῦλης* ἐπίθ. καὶ *οὐρσοῦλικος*. Λέξις τουρκική· σημαίνει δὲ κυρίως ἐκείνον, ὅστις γεννηθεὶς ἔφαγε τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα του· διότι θεωροῦσιν ὡς ἀπαίσιον ἐκείνον τὸν υἱὸν μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ ὁποίου ἀπέθανεν ὁ πατήρ ἢ ἡ μήτηρ ἢ ἀμφότεροι, καὶ λίαν δυσαρέστως ἀκούουσι τὴν λέξιν ταύτην παρὰ τῶν ἐπιζώντων οἱ εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπαγόμενοι· *εἶναι μία οὔρσα* ἐπὶ γυναικῶν ὀργίλων καὶ ἐπιθετικῶν εἶναι δηλ. ὡς ἄρκτος· τὸ *οὐρσοῦλης* ἐκτὸς τῆς κυρίας αὐτοῦ σημασίας λαμβάνει καὶ τὴν τοῦ *φειδωλός*.

**Ορίζω*· ἐξουσιάζω· φρ. *ὀρίζει τὸ χωρὸν* (κρατῦναι τῆς χώρας) διοικεῖ αὐτὸ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ θέλησιν· *δὲν ὀρίζει κορμί*· ἐπὶ τῶν κρυολογησάντων ἢ ξυλοκοπηθέντων καλῶς καὶ αἰσθανομένων βῆρος καὶ κῆψωσιν κατὰ τοὺς ὤμους, ὅφ' ἦς δὲν δύναται νὰ κινήσῃ χειρας· *ὀρίζει ὡς τὸ λάκκο*· ἐπὶ ἀγρῶν ἢ ἀμπέλων ὅταν ἡ κυριαρχία ἐπὶ τῆς τοποθεσίας ἐξικνηται καὶ μέχρη τοῦ λάκκου· *τί ὀρίζεις*; τί θέλεις; τί ἀγαπᾷς; τί διατάσσεις; τὸ γαλλικ. *que desire Monsieur*? ὄρος=ἐλθέ.

**Οφεός* (ὁ)· ὁ ὄφις καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν μεγάλων· *χύθηκε σὰρ ὄφεος*, ἐπὶ τῶν ἐπιπιπτόνων ὀρμητικῶς· προκειμένου δὲ περὶ ὄφεος λέγουσιν ἀπλῶς *φειδί*.

Π.

**Πρέκρα* (ἡ)· τὰ ἐπὶ τοῦ προσώπου στίγ-

ματα τῶν λευκοδέρμων κυρ. ἀνθρώπων, καὶ *πρεκνήρα* ἢ τοιαύτη γυνή.

Παρδαλός: ποικιλόχρωμος· φρ. ἀγαπάει τὰ *παρδαλά*, ἐπὶ τῶν ἐρωτολήπτων· ὡς καὶ, ἀγαπάει τὰ ξενιά.

Πομάδι: (τό)· ὄψιμον· ἀρρὶ *πομάδι*, τὸ ὄψιμον· *πρωϊμάδι* δὲ τὸ πρωϊμον· σημ. δὲ καὶ ἀρνίον γεννώμενον πρὸ τοῦ μηνός· καθ' ὃν κυρίως γεννῶσι τὰ πρόβατα.

Ποδάρι: (τό)· ὁ ποῦς· *ποδάρα* (ἡ), καὶ *ποδαροῦκλα*, μεγεθοντικῶς· φράσ. δὲν ἀπόμειν' οὔτε *ποδάρι*, ἐπὶ πανωλεθρίας·

Πέλαγος (τό)· λαμβάνεται ἢ λέξις πρὸς ἐνδειξιν μεγέθους· ὡς *νύχτα πέλαγος*, ἤτοι *μακροτάτη τοῦ πέλαγος* σημ. τὸ διὰ μέσου οὕτω λέγουσι καὶ *πῆγα τοῦ νεροῦ νεροῦ*, ἢ τῆς *στερεᾶς*, ἢ τοῦ *κάμπου κάμπου*· τῆς ἀπροθέτου γενικῆς σημαινούσης τὸ δι' οὔ.

Πετάρχηκε: ἀόρ. ἀντὶ *πετάρχηκε* τοῦ *πετάξομαι*· ἀναπηδῶ· ὡς, *πετάρχηκε* ἕνας *λαγώς*, ἤτοι ἀνεπήδησεν ἐκ τῆς κοίτης του· *τί μοῦ πετάρξαι*; διατί κατεξανίστασαι κατ' ἐμοῦ διὰ λόγων;

Ποδοκόπι (τό)· ἡ πρὸς ἀνταμοιβὴν διδομένη τοῖς ὀροφύλαξι χρηματικὴ ποσότης καὶ ἐξαγορὰν συλληφθέντων ζώων διὰ τὰς ζημίας, ἃς ἐπήνεγκον ἐν ἀγρῷ ἢ ἀμπελώ· ὁ δὲ μισθὸς των καθὼς καὶ ὁ τῶν ποιμένων καλεῖται *ρόγα* (ἡ)· τὴν *ρόγαν* ὀνομάζουσι καὶ *δίκαιον*.

Παθήτης (ὁ)· ἐμπαθής· *ἄνθρωπος παθήτης*, ἤτοι ἐμπαθής.

Πλάθω: ὁ ἀόρ. *τὸν ἐπλασαν*, λαμβάνει τὴν σημασίαν τοῦ, *τὸν ἐδειραν*· περὶ τῶν δαρέντων λέγεται ἔτι καὶ, *ταῖς ἐφαγεν*, ἢ *ταῖς ἐμασεν* (ὑπον. *ξυλιχίς*), ἢ τοῦ *ταῖς ἐβρεξαν*.

Πελετσίκια (τά)· βραχιόλια· περὶ τῶν παιδευμένων λέγουσιν ὅτι ἔχουσι *πελετσίκια χρυσᾶ* ἢ τὰ *χέρια των*· ἢ λέξις τουρκικὴ.

Πιάνω 1) συλλαμβάνω· *ἐπρασεν τὸν κλέφτην* 2) βοηθῶ· *ἔλα γὰρ μοῦ πιάσης* (συναντιλαμβάνομαι)· 3) παραβιάζω *γυναῖκα· τὴν ἐπιασε*=παρεβίασε· τὸ δὲ ἀναπιάνω, ὡς εἶδομεν καὶ ἀλλαχοῦ, σημ. ὑπομνηστικῶς τινὶ τὰς εὐεργεσίας μου ἀχαρίστως ἢ ἐχθρικῶς διακειμένῳ μοι· καὶ τὸ τοιοῦτον ὀνομάζεται *ἀναπόπιασις* (ἡ)· (ἴδε Α ἐν λέξ. ἀναπιάνω)· *πιάσε μὲ χέρια* =ἐρρωμένως ἀντιλαβοῦ τῶν πραγμάτων· *γὰρ τὸν πιάσουν τὰ καλά μου· κατάρσ*, ὃ ἐστὶ αἱ εὐεργεσίαι μου γὰρ τὸν πείσωσιν· *πιάσθηκαρ ἀπ' ἄρματα*, ἐπὶ τῶν ἀπὸ τοῦς λόγους εἰς χεῖρας ἐρχομένων ἐνόπλιως· *Νὰ πιάσης τὴ μύτη σου*, ἐπὶ τῶν ἀφόρητον δυσωδίαν ἀναδιδόντων.

Πλένω (ἀντὶ πλύνω)· *πλένω τὰ σκουτὰ* ἢ τοὶ τὰ ἐνδύματα· *ἔβρεξε καὶ τὰ 'πλυναν'*, ἢ *ἐπλήθηκαρ* ἐπὶ τῶν λησμονησάντων τὰς προτέρας ὑβρεῖς καὶ συμφιλιωθέντων· ὁ ἀόρ. *ἐπλήθηκα* σημαίνει εἰς τὰ στόματα τῶν γυναικῶν, ὅτι τῆς ἐπῆλθον τὰ ἔμμηνα, τὰ ὅποια λέγουσι *καταμήνια*, ἢ *συνήθεα*· ὡς, *μ' εἶρον τὰ συνήθεά μου*.

Πλουμπὶ (τό)· Οὕτω καλοῦσιν ἐν Ζαγορίῳ τὰ ἐπὶ τῶν περιποδίων λίαν ἐπιτηδείως καὶ ἐντέχνως κατασκευαζόμενα διὰ νηματοπλοκίας ποικίλα· ἐξεργάζονται δὲ ταῦτα αἱ γυναῖκες· τὸ *πλουμπὶ* καὶ *πλουμπιδιον* σημ. ποικίλα.

Παίρω καὶ *παίρω* λαμβάνω· *πῆρε τὰ μάτρα του*, ἐπὶ ἐκείνων, οἵτινες διὰ μεγάλῃν δυσἀρέσκειαν ἀναχωροῦντες ἐκπατρίζονται ἐφ' ὄρου ζωῆς, μὴ θέλοντες νὰ εἰξεύρωσιν ἂν ἔχουσι γονεῖς ἢ φίλους ἐν τῇ πατρίδι· τό, *πῆρε τὰ μάτρα*=*πῆρε τῶν ἐμματαῶν του* καὶ ἀνεχώρησε, δὲν φαίνεται ὀρθόν· διὸ προτιμητέον τὴν πρώτην ἐξήγησιν· *πῆρε τὸ κεφάλι του*, ἐπὶ τῶν ἀποθησκόντων, διότι *ξεγροιάζονται*, λέγει ὁ λαός· *πῆρε τὸ λαμό του*, καὶ ἐπὶ πιπτόντων κατὰ γῆς ἤτοι ὀλισθαίνόντων· προσέτι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν κακῆν κακῶς ἀναχωρούντων *παραπαίρω τινά*, σημαίνει θέλοντα νὰ ὀμιλήσῃ τὸν παίρων ἐμπρὸς ἐπιπίπτων ῥαγδαίως διὰ λόγων, καὶ ἔχει ταυτόσημον τό, *σουρώνω* (ἴδε Σ ἐν τῇ λέξει)· *παραπῆρε ἴς τοὺς δρόμους*· καὶ περὶ κορασιῶν καὶ γυναικῶν, αἵτινες ἐλευθέρως διατρέχουσι τὰς ὁδοὺς· καὶ ἐπειδὴ ἐν Ζαγορίῳ τὰ κοράσια ὑπόκεινται εἰς αὐστηρὸν περιορισμόν, τὰ διατρέχοντα ἢ αἱ διατρέχουσαι τὰς ὁδοὺς τοῦ χωρίου γυναῖκες ἐλευθέρως καὶ ἀσυστόλως θεωροῦνται ὡς ἐπιληψίμου διαγωγῆς· τὸν *παραπῆρα* αἱ ψεῖρες, περὶ ἐκείνου, εἰς τὰ ἐνδύματα τοῦ ὑποίου διατρέχουσι αἱ ψεῖρες, δὲν *παίρν'* ἀπὸ *λόγη*, περὶ τῶν μὴ συνετιζομένων μὲ λόγους ἢ συμβουλίας· ἢ πλήρης φράσις εἶναι, δὲν *παίρν'* ἀπὸ *λόγη* γινῶσι.

Ποτόβλιαχο· συνώνυμον τῷ *ἀνέσωστο* καὶ *σοβζμο* (ἴδε Σ ἐν τῇ λέξει)· *ἀρρίον, ποτόβλιαχο παιδίον* κτλ. σημαίνει τὸ γεννώμενον καὶ ὃν μὴ ἀνεπτυγμένον καὶ ὑγιές, ἤτοι ἑλλιπές καὶ ἐκτροματικόν.

Παρτέχω καὶ *παρτεχαίνω*· 1) νομίζω· 2) ἐλπίζω· *τί παρτεχαίνεις*; =τί νομίζεις, καὶ τί ἐλπίζεις; *τί παρτεχεῖς*; =τί ἠλπίζεις; καὶ λέξις δὲ *παρτοχή*=ἡ ἐλπίς· *βγάλ' το ἀπὸ τὸ ροῦ σου*, δὲν ἔχει *παρτοχή*, ἢ δὲν εἶναι *καμμητὰ παρτοχή*=ἐλπίς.

Πουρνό· πρωτὶ· *πουρνό πουρνό*=λίαν πρωτὶ ἢ

ὡς λέγουσι καὶ ἄλλως, *ταχρὰ* καὶ *σίταχα*.
Παραπαρήσο· τὸ περιττόν.

Προτσαλλίζω· ὀχεύω, βαττεύομαι· καὶ *προτσαάλα* καλοῦνται οἱ διὰ ὀχείαν τράγοι ἢ κριοί.

Προτσαλλίζω· βαντίζω τινὰ διὰ σαρώθρου βεβρεγμένου εἰς ὕδωρ· ἢ *φωτῖνὰ προτσαλλίζει*· ὅταν ἐκ τῶν καιομένων ξύλων ἀναπηδῶσι σπινθῆρες· τὸ *προτσαλλίζω* ἐκ τοῦ *πιτυλλίζω*.

Παράωρα ἐπιρ.=παρὰ τὴν πρέπουσαν ὥραν· *ἔφυγε τὰ παράωρα*, ἦτοι τὰ μεσάνυχτα· τὰ *μεσάνυχτα* λέγουσι καὶ *ζύγια*, *ἔφυγε τὰ ζύγια τῆς νύχτας*=τὰ μεσάνυχτα.

Παραδάγκαλο· οἱ βουβῶνες τῆς κοιλίας· *μ' ἐχτύπησε ἔς τὸ παραδάγκαλο*=παρὰ τοὺς βουβῶνας.

Πλημμούρα=πόθος· *δὲν ἔχω πλημμούραν*· *τὰ τὸν ἰδῶ*, ἦτοι πόθον· ἀναλόγως τὸ *ῥ. πλημμουράζομαι*=πνίγομαι.

Πρέπιος=διαπρεπής· *πρέπιος ἄνθρωπος*· σοῦ *πρέπει ὄαν τοῦ γομαροῦ ἢ σέλλα*, παροιμία ἐπ' ἐκείνων, οἵτινες πράττουσι πράξεις ἥμιστα πρεπούσας εἰς τὴν θέσιν καὶ τὸν χαρακτήρα τῶν.

Παρ.λαχός· ὁ ἀνόητος.

Παρμάρα (ἦ)· ἀσθένεια τῶν αἰγοπροβάτων.

Πιστρώνομαι (ἀντι ἐπιστρώνομαι)· τυλίσσομαι διὰ τοῦ ἐραπλώματος.

Περδικίλος (ὀ)· οὕτω καλοῦσιν οἱ παῖδες παλαιότες τὸ θέτειν τὸν ἕνα πόδα ἐντὸς τῶν δύο τοῦ ἀνταγωνιστοῦ, ὅπως καταρρίψωσιν αὐτὸν· καὶ *ῥ. περδικίλωνω*=ἐμπλέκω δι' ἐμποδίου τινά, ἵνα πέσῃ.

Παραμπούκι (τό)· ἐμποδίων· ὡς ἐν τῇ φρσ., *μᾶς ἦρθε παραμπούκι*.

Πείρος (ὀ)· ἡ στρόφιγξ δι' ἧς ἐξάγουσι τῶν βαρελλίων τὸν οἶνον· *τὸν πῆγε τὸ αἷμα πείρος*, ἐπὶ τῆς κρουνηδὸν ρεύσεως τοῦ αἵματος.

Πισπιρίγκι (τό)· ἔξυπνον, δραστήριον· ὡς *παιδὶ πισπιρίγκι*, καὶ *παιδὶ περδίκι*.

Πομπρωμένος· μετ. τοῦ *ῥ.* πομπεύομαι, σμ. δὲ τὸν θεατριζόμενον διὰ πράξεις ἢ λόγους ἀπρεπεῖς.

Πλάντζα· ἡ λέξις εὔρηται ἐπιρρηματικῶς ἐν τῇ φράσει, *ἄφησε τὸ σπῆτι πλάντζα*· ἀνοικτόν.

Παπαρώνω· 1) ξυλοκοπῶ τινὰ καλῶς· ὡς, *τὸν παπάρωσαν*· 2) δὲ καὶ φονεύω· *παπάρα* καλεῖται ἡ σοῦπα ἐξ οἴνου θερμοῦ καὶ τετριμμένου ἄρτου, τὴν ὅποιαν κᾶννουσι τὸν χειμῶνα ὅπως θερμανθῶσιν ἐσωτερικῶς.

Πάντοια (ἦ)· ἡ λέξις εὔρηται ἐν ταύτῃ τῇ

φράσει, *μοῦ εἶπε μοῦρ τέτοια, μοῦρ πάντα, μοῦρ τελεσσιὰ*, καὶ λέγεται ἡ φράσις ἐπὶ ἐκείνων, αἵτινες ἐξυβρισθεῖσαι παρ' ἄλλης ἤκουσαν τὰ ἐξ ἀμάξης. Νομίζομεν ὅτι τὸ *πάντοια* πρέπει νὰ γραφῆ διὰ τοῦ *οι* ὡς ἐκ τοῦ *παρτοια* γινόμενον κατ' ἀναβιβασμὸν τοῦ τόνου, ὅστις συνήθης ἐν τῇ δημώδει γλώσσῃ· ἡ δὲ τοιαύτη γραφὴ ἀνταποκρίνεται νομίζομεν καὶ πρὸς τὴν ἔννοιαν· τὸ δὲ *τελεσσιὰ* ἐννοεῖ γυναῖκα τὴν πᾶν ἀθέμιτον τελέσασαν.

Πασχάω· προσπαθῶ.

Πλαττάζω· διαρρηγνυμαι, τήκομαι διὰ λύπην· καὶ μάλιστα τὸ *ῥ.* εὔρηται συνήθως μετὰ τοῦ *σκάζω*=ἔσκασε καὶ *πλάνταξε*.

Πλαρεῖω· ἀπατῶ.

P.

Ρουγκαίζω· ἐρεύγομαι· *ρουγκαίλα*· ἡ ἐρυγή.

Ροβολῶ· βαδίζω κατὰ πρानοῦς, καταβαίνω.

Ραδῖο (τό)· κρημνός, φάραγξ ἀπότομος· *πατεῖ τὸ ραδῖο*, ἐπὶ τῶν εὐχερῶς ἀναβαινόντων τοὺς κρημνοὺς.

Ρουχάζω· ῥέγγω· *ρουχάλα* (ἦ)· ὁ ἐπιθανάτιος ῥόγχος τῶν ἀσθενούντων· σημαίνει δὲ ἡ *ρουχάλα* καὶ τὰ πτύελα τὰ μυζώδη.

Ροῦγα (ἦ)· πλατεῖα τοῦ χωρίου.

ῤέμα (ἀντι ῤεῦμα)· φρσ. *ῤέμα γκρέμα* τὰ *ῤένη*, *κατάρρα*=γαῖα *μιχθήτω* πυρὶ· *μ' ἐπῆρε τὸ ῤέμα*, *μ' ἐπῆρε τὸ ποτάμι*, *μ' ἐπῆρε ὁ γκρημός*, *μ' ἔφραε τὸ φεῖδι*, ἀπασαί φράσεις ταυτόσημοι, εὐχρηστοὶ ἐπὶ τῶν ταλανίζουσῶν ἑαυτὰς γυναικῶν διὰ θάνατον συζύγου, ἀδελφοῦ ἢ ἄλλο τι λυπηρὸν συμβάν.

ῤόκα (ἦ)· ἡλακᾶτη.

ῤέγγω (ἀντι ῤίπτω)· *ῤέγγω τ' ἀμπέλι*=κλαδεύω· *τῆς ἔρριξε τὸ κορμί*· ἐπὶ τῶν ξυλοκοπηθεισῶν· *ἔρριξε, ἔρριξε ὅσο μπόρεσε*, ἐπὶ τῶν ἀδηφάγων· *ἔρριξε τὰ μάγουλά της*, ἐπὶ τῶν ὀδυρομένων καὶ κοπτομένων κωκυτῶ.

ῤουσφαῖ· λέξις ξενικὴ ἀπαντῶσα ἐν τῇ φράσει, *ῤεῖηκε ῤουσφαῖ*, ἐπὶ τῶν διαβρόχων γενομένων.

ῤότσικος· ἐπιθ. ἐστημένος, ὄρβιος· *συνεκδοχ. ἀκατάβλητος*· εἶναι *ῤότσικος*.

ῤέγομαι (ἀντι ὀρέγομαι).

ῤρέκι (τό)· παράδειγμα· *πῆρε ῤρέκι* ἦτοι παράδειγμα· ἡ λέξις *τουρκ.*

ῤοδάρι (τό)· ὁ γνωστός τροχός, δι' οὗ ἀντλοῦσιν ὕδωρ· καὶ *ῥ. ῤοδανίζω*· *τῆν ῤοδάρισε*, ἦτοι ἐπέπληξε· ταυτόσημον ἔχει καὶ τὴν *ἄλεσε* (ἀλέθω)· ἡ λέξις *λατ.* *gola*=τροχός.

Ῥέντζελος ἐπιθ. ὁ ἐσχισμένα φορέματα ἔχων· λέγεται δὲ ὁ τοιοῦτος καὶ ῤέμπελος.

Ῥουπῶ· τρέχω· φράσ., ἐρρούπησε τὸν κατήφορο, ἐπὶ ζῶων τρεχόντων κατὰ πρηνοῦς.

Ῥαίνω· τοῦ ῤήματος τούτου ὁ ἀόρ. ἔρρανε ἀπαντᾶ ἐν τῇ φράσει, ἔκαμε κ' ἔρρανε, ἐπὶ τῶν πολλὰ ὑποσχεθέντων, μηδὲν δὲ διαπραξαμένων· οὕτω λέγουσι, θὰ κάμη καὶ θὰ ῤάνη· εὐρίσκεται ἔτι καὶ ἔκαμε κ' ἔρρανε κ' ἔπεισε.

Ῥάσσα· ἡ λέξις ἀπαντᾶ ἐν τῇ φράσει, τὸ γνα.λ ῤάσσα=μέχρι στεφάνης πεπληρωμένον· λέγουσι δὲ ἀκόμη, τὸ γνα.λ ῤάγκα, ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας· καὶ ῤήμα ῤασσώνω=πληρῶ μέχρι στεφάνης.

Ῥόγκι (τό)· ἀπαντᾶ ἐν τῇ φράσει, ἔκαμαν τὸν τόπο ῤόγκι, καὶ σημαίνει ἐφθειραν αὐτὸν διὰ τῆς δεινδροτομίας.

Σ.

Σκουμαλλῶ· θροῶ· καὶ σκουμάλισμα, ὁ ἐλαφρὸς θροῦς ὁ ἀκούσιμος συνήθως κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φθινοπόρου, ὅτε τὰ φύλλα τῶν δένδρων καλύπτουσι τὸ ἔδαφος.

Σουρώνω· ἐπιπλήττω τινά· ὡς, τὸν ἐσούρωσε=θέλοντα κᾶτι νὰ εἴπη τὸν ἐπέπληξε καὶ τὸν ἔκαμε νὰ φύγη βωβός· καὶ, σούρωμα· δός του ἔνα σούρωμα, τῷ δωκε ἔνα δόρτι, ταυτόσημοι φράσεις· ἡ τελευταία εὐχρηστος καὶ ἐν Ἡπειρῷ· ταυτόσημον τοῦ σουρώνω εἶναι καὶ τὸ παρακαίρω, ἥτοι θέλοντά τινα νὰ ὀμιλήσῃ διὰ τῶν λόγων μου τὸν ἀποστομῶνα καὶ τὸν κᾶμνω ἀναπολόγητον.

Σπουρῶ· κυρ. ὀμιλῶ· τροπικ. δὲ λαμβάνει καὶ τὴν σημ. τοῦ ἐπιπλήττω· ἡ λέξις εἶναι βλαχικὴ διότι σπόρε βλαχ. σημαίνει λόγον.

Σαρή (ἡ)· τὸ ἀπλυτον μαλλίον, ὅπερ εἶναι πεφορτωμένον ὑπὸ κόνεως, τὸ κεκονιαμένον.

Σπροῦζα (ἡ)· τέφρα πεφυρμένη μετὰ ἀνθράκων πεπυρωμένων λίαν μικρῶν· φρ. ἔγεινε σπροῦζα, ἐπὶ τῶν ὑπ' αἰδοῦς ἐρυθριώντων.

Σέρβα (ἡ)· ἡ λέξις αὕτη σημαίνει τὴν ὑψηλήν· ὡς, εἶναι μὲν σέρβα ἥτοι ὑψηλή· ὡς ἐκ τῆς Σερβίας, περὶ τῶν γυναικῶν τῆς ὀποίας δοξάζουσιν ὅτι εἶναι ὑψηλοῦ ἀναστήματος.

Σθῶλος (ὁ)· μικρόσωμος· αὕτη εἶναι ὅσα σθῶλος, ἥτοι κοντή.

Στοράγγας (ὁ)· ἡ ἐκ τῶν σκεπῶν τῶν οἰκιῶν καταπίπτουσα ἐν καιρῷ βροχῆς νηματοειδῆς καὶ συνεχῆς σταγῶν· καὶ ῤ. σπουρῶ=ῤέω·

σπουρῶν τὰ σπύρια ἀπὸ 18 μερῶν· ὅταν πανταχόθεν καταρρέωσιν ὕδατα, ὡς συμβαίνει ἐν ῤαγδαλαῖς βροχαῖς· σπουρῶρα· ὡς τὸ αἶμα σπουρῶρα=κρουνηδόν.

Σφρός ἐπιθ. ξηρός, στεγνός· ἐσφούρισαν τὰ ῤόυχα=ἐστέγνωσαν· σφούρια, ἡ ξηρασία· ὁ τόπος εἶναι σφούρια, ἥτοι στεγνός ἀνευ ἰλύος καὶ πηλοῦ.

Σέδρα (ἡ)· ἔρις· ὡς ἐν τῇ φράσει, ἔχουν σέδρα=εἶναι εἰς ἔριδας πρὸς ἀλλήλους· ταυτόσημος εἶναι καὶ ἡ, τρώονται· καὶ τρώονται σὰν τὰ κακὰ προγόγια· ἐπὶ τῶν σφοδρῶς ἐρίζοντων καὶ διαπληκτιζομένων.

Σιγουρεύω· ἐξασφαλίζω· σιγουρέυσεν τὴ δουλειά του· σίγουρος ἐπιθ. ἀσφαλής, βέβαιος καὶ ἐπίρ. σίγουρα· ἔφυγε κακὰ σιγουρεμένος=ῤηγετο κακῶς ἔχων.

Σκιροκέφαλος· λέγεται οὕτως ὁ ἰσχυρογνώμων, ἐπίμονος· ὁ τοιοῦτος λέγεται καὶ ξηροκέφαλος.

Σκιρτζέομαι· λαμβάνεται ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ, μετὰ πολλοῦ μόχθου καὶ δυσκολίας ποιούμαι τὸν βίον· τρύχομαι· ταλαιπωροῦμαι· καὶ λέξις δὲ σκιρτζί· τὸ ῤ. σκιρτζέομαι ἔχει συνώνυμον τὸ μπουτζμῶ· (ἴδε Μ ἐν τῇ λέξει) προφέρουσι δ' αὐτὸ μετὰ τινος τραχείας προφορᾶς, ἢ μόνον δυνάμεθα νὰ παραστήσωμεν διὰ τοῦ *chkiue*· ἡ αὕτη προφορὰ παρατηρεῖται καὶ ἐν τοῖς *chknj* (σχοινί), *chkli* (σκυλί), *chkopj* (σκοπί), *chkourus* (σκούρας) καὶ ἄλλοις. Πολλὰκις μάλιστα λέγουσι τὰ δύο ὁμοῦ. Πῶς περῆς; Πῶς νὰ περάσω! Μπουτζμῶ καὶ σκιρτζέομαι ὅσα ὁ κατὰδικος.

Σκροῦμος (προφ. *chkroumos*)· ὁ ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ τῶν δρυῶν καὶ ἄλλων δένδρων ἐπιφυόμενος δίκην χλόης πρασινόχρους λειχὴν, βρύον, ἔχων πᾶχος ἐνὸς μέχρι δύο δακτύλων· καὶ ῤ. σκρουμα.ηιάζω, ἐπὶ τῶν λίαν πεφυρμένων ὑπὸ τοῦ πυρός· ὁ σκροῦμος λέγεται ἔτι καὶ μούσκλος ἢ μούσκρος.

Σταρίκοθη (ἡ)· κᾶρυον (κᾶχτα) μὴ καθαρίζομενον εὐκόλως.

Συγκλίζομαι· ἡ μη.ηὶ συγκλίεται ε' τὰ μῆλα=βρίθει μῆλων, καὶ ὑπὸ τοῦ πολλοῦ βάρους κλίνουσι πρὸς τὴν γῆν οἱ κλάδοι.

Σύγκλαρο· ἐπιρρηματικῶς εὐρηται ἡ λέξις ἐν τῇ φράσει, ἐβγήκε τὸ χωρὸ σύγκλαρο=πανδημεί· ἐπὶ πληθῶς λέγεται καὶ, νὰ ῤέης μῆλο δὲν πέφτει (πίπτει).

Σχαρήκια (ἀντί συχαρήκια)· ἡ διδομένη ὕλική. ἀμοιβή εἰς τοὺς φέροντας πρῶτους τὴν αἰσίαν εἰδῆσιν τῆς ἐλεύσεως μέλους τινος ἐκ

τῆς ξενιτείας· συγχαρηαίοι λέγονται εἰς τοὺς γάμους οἱ προπορευόμενοι συνήθως τῆς πομπῆς καὶ πυροβολοῦντες.

Στόνταρα (τά)· λέγονται καὶ σιογτόβρα=τεμάρια· ἀπαντᾷ ἐν τῷ κακά του στόνταρα· κατάρτα· τὸ στόνταρα ἐκ τοῦ σίντομαι, σίντωρ. Τοῦτο δὲ συμβιβάζεται καὶ πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς κατάρτας· διότι ἡ εὐχομένη γυνὴ νὰ τὸν φέρουν στόνταρα, ἦτοι· τεμάρια, ἐπιθυμεῖ νὰ προέλθῃ τοῦτο ἐκ κρουραγίας ληστῶν ἢ πτώσεως ἀπὸ βράχων.

Σειοῦμαι (ἀντὶ σείομαι)· ὑπερηφανεύομαι· σειέται καὶ λυιέται (ἴδε ἐν Α λυγίζομαι)· ἔσεισα τὸ σειοῦν· μου ἀπ' αὐτὸν τὸν ἀνθρωπον=τὸν ἐτρομάξα καὶ διέερρηξα τὰ ἱμάτιά μου· σειοῦνται τὰ χωριά· ἦτοι θαυμάζουσι καὶ διαρρηγνύουσιν οἱ ἄνθρωποι τὰ ἐνδύματά των ἐπὶ τοιαύτῃ τινὶ πράξει.

Σκουριζέω· κληρῶ, λαγγάνω.

Σωριάζω· σωρεύω· σωριάζομαι, σημ. ἐπὶ γερόντων ἐκείνου, οἵτινες ἐκάρθησαν ὑπ' ἀργαλέου γήρατος, καὶ μὴ δύνανται βαδίζειν (παράβαλε ἐν Γ λέξι· γροῦδα).

Σωροβολιάζομαι· κατακρημνίζομαι, καταρρεύω· ἐσωροβολιζέσθη.

Σκῶνομαι (προφ. chkonōmai) ἀντὶ σηκῶνομαι· ἐγείρομαι· σήουκ' (chūk) ἢ προστακτ., τὸ σηοῦκωσε, ἐπὶ τῶν φρενοβλαβῶν· τὸ σηοῦκωσε ἴσ' τὴν ἀπάνω σκάλα, ἐπὶ τῶν ἐπαναστατησάντων· καὶ ὡς φαίνεται ἡ φράσις ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἐκ τῶν ὀπλοφορούντων, οἵτινες ὑψώνουσι τὸν λύκον τοῦ τουφεκίου εἰς τὴν δευτέραν θέσιν ὅταν ἔχωσι τὴν πρόθεσιν νὰ πυροβολήσωσιν· λέγεται δὲ καὶ ἀπλῶς· τὸ σηοῦκωσαν, ἢ σηκῶθηκα ἴσ' τὸ ποδάρι· νὰ τὸν σηκῶσουν (chkossoun) τέσσαρες· κατάρτα. Μοῦ σηοῦκωσαν τὴν ὑπόληψίν=μοὶ ἀφῆρσαν ἀσηοῦκωτος ἐπίθ. ἐπὶ τῶν ὑπὸ δεινῆς ἀσθενείας μὴ δυναθέντων νὰ ἀποχωρισθῶσι τῆς κλίνης· κοίτεται ἀσηοῦκωτος· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ νεκρῶν σημ. τὸν μὴ ταφέντα εἰσέτι.

Σκραπατῶ· ἐπὶ τῶν λύκων τῶν ὄπλων, οἵτινες ἐλκόμενοι κάτωθεν πίπτουσι καὶ ἐκπυροκροτοῦσιν· προφέρεται δὲ (chkrapatō) ἐκ τοῦ chkrar τοῦ φυσικοῦ φαινομένου τῆς τοιαύτης τοῦ λύκου καταφορᾶς· τὸ σκραπατῶ λέγουσι καὶ τσακματῶ.

Σκαμπάζω· ἐννοῶ· δὲν σκαμπάζω, δὲν ξέρω ὅτε γρῶ, ταυτόσημα.

Στρώνω· στρώννυμι· φρσ. στρώνω τὴν τάβλα (tabula) προκειμένου περὶ γέματος ἢ δειπνοῦ· καὶ, στρώνω τὸ τραπέζι· φράσεις καθιερωμέναι·

ἴσ' σοῦ τὸν ἔστρωσα καὶ ἀκόμη, ἴσ' σοῦ τὸν ξέστρωσα, ἐπὶ ἐκείνων, καθ' ὧν ἐπεπέσαμεν ῥαγδαίοι· στρώσε Κώτισσο μου νὰ γῶμε· ἡ παροιμιώδης αὕτη ἔκφρασις εἶναι εἰρωνικὴ καὶ σημαίνει ὅτι ἐπροκόψαμεν ἕως τώρα, καὶ δὲν μᾶς μένει ἄλλο παρά νὰ καθίσωμεν εἰς τὴν τράπεζαν· στρώμα, τὸ λέκτρον· ἔπεσαν στρώμα, ἐπὶ τῶν ἀσθενησάντων ἢ ἐπὶ ὀπωρῶν, αἵτινες καταπίπτουσι καλύπτουσι τὸ ἔδαφος (ἴδε Α ἐν λέξει Λαζῆ)· τὴν ἔκαμε γὰρ τὸ στρώμα, ἐπὶ τῶν ξυλοκοπηθεισῶν ἀπηνῶς.

Στάλα (ή)· σταγῶν· ἔγειρε στάλα, ἐπὶ τῶν διαβρόχων· δὲν ἀπόμεινε κρασί ὅτε στάλα=οὐδὲ σταγῶν ὑπελείφθη· τοῦτο δὲ λέγουσιν ἀκόμη, δὲν ἀπόμεινε ὅτε κόμπος.

Σκολῶ· τελειώνω· σκόλινα=παῦσον· καὶ τὸ σύνθετον ἀποσκολῶ=ἀποπερατῶ· σκολασμένος, ἐπὶ ἀσθενῶν, σημ. τὸν ἐξηνητημένον, κατασκλητότα· ὁ μέλλων, σκολάσω, ἐσκόλασα=εἰτελείωσα· σκόλη (ή)· ἀργία (σγολή)· ἔχομε σκόλη, ἐπὶ τῶν διακοπῶν τῆς διδασκαλίας.

Στραγγίζω· διηθίζω· στραγγίζω τὸ γάλα, ἐστράγγισε τὸ ψωμί, ἐπὶ τοῦ ἐψηνομένου ἄρτου, ὅταν ἐξατμισθῇ καλῶς· ἐστράγγισε, ἐπὶ ἀσθενῶν οἵτινες ἐξαντλοῦνται ὑπὸ τῆς ἀσθενείας· καὶ λέξις στράγγα (ή)· τό καμε στράγγα=ἐξεμύζησε· στραγγιστήρι (ήθμός).

Σκαρφίζομαι· λαβῶν ὑποψίας ἐρεθίζομαι· κατὶ ἐσκαρφίστηκε· σκαρφη (ή)· ὁ ἐλλέβορος.

Σφηλιόνω· κλείω ἐρηπτικῶς· σφηλιώσε τὴν πόρτα=κλείσον καλῶς· σφηλιώνει τὰ μάτρα=κλείει οὐτὴ, ὡς συμβαίνει τοῖς ἀποθανούσιν.

Συναπάντηο (τό)· συνάντησις. Πολλὴ σπουδαιότης ἀποδίδεται εἰς τὴν συνάντησιν καλοῦ ἢ κακοῦ ἀνθρώπου, διότι ἐκ τούτου οἰωνίζονται αἴσια ἢ ἀπαίσια εἰς πᾶσαν ἐκδρομὴν ἐκ τῆς οἰκίας. Οὕτως, ὁ ἐξερχόμενος εἰς θήραν ἐὰν ἀπαντήσῃ πρὸ τῆς θύρας γυναῖκα κεκτημένην τὴν φήμην ὅτι ἔχει συναπάντηο καλόν, εἶναι βέλαιος ὅτι θὰ εὖρη πλουσίαν ἄγαν καὶ θὰ ἐπιστρέψῃ ἀβλαβής. Ἐὰν ὁμοῦς πάθῃ τι κατὰ τὴν θήραν, ἢ δὲν ἐπιτύχῃ, τὸ ἀποδίδει εἰς τὸ κακὸ συναπάντηο διότι ἔτυχε νὰ συναντήσῃ τὴν δεινά ἢ τὸν δεινά. Ἐτι μείζων δίδεται προσοχὴ εἰς τὸ καλὸ συναπάντηο, ὅταν πρόκειται τις ν' ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν ξενιτείαν· καὶ διὰ τοῦτο οἱ οἰκεῖοί του, πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κακοῦ συναπάντηου, διατάσσουσι, καὶ ἴστανται ἕξω τῆς θύρας τῆς οἰκίας παιδίον ἢ ἄλλοι ἐκ τῶν συγγενῶν τοῦ ἀναχωροῦντος ἵνα τοὺς συναντήσῃ ἐξελθόν. Τὴν πρώτην ἐκείνου μηνὸς καὶ μάλιστα τὴν πρώτην τοῦ νέου ἔτους ἢ συνάντησις τοῦ πρῶ-

του προσώπου έχει πολλήν σπουδαιότητα, και διὰ τοῦτο ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας προφυλάσσονται πολὺ ὥστε νὰ μὴ συναντήσωσι ἄνθρωπον τινα ἐκ τῶν προτέρων ἀπαίσιον θεωρούμενον· διότι ὡς τιοῦτον οἰωνίζονται ὅλον τὸ ἔτος ἢ τὸν μῆνα. Μολονότι δὲ ἐκ προθέσεως δύναται τις νὰ γράψῃ περὶ τῶν ἐπικρατουσῶν προλήψεων σημειοῦμεν οὐχ ἤττον ὅτι τὸ ξενιτεύσθαι ἢ μεταβαίνειν εἰς τινα πόλιν τὴν τρίτην τῆς ἐβδομάδος ἡμέραν θεωροῦσιν ἀπαίσιον. Καὶ τὸ συναντῆσαι δὲ καθ' ὁδὸν λαγῶν ὅταν ἐξέρχεται εἰς κυνήγιον, κακόν.

Στρουμπούλικος, ὁ παχύς.

Σκρί ἀντὶ σχοινί (προφ. *chki*)· τὸ *κριασε σχοινί λωρί*, ἐπὶ τῶν τὰ αὐτὰ λεγόντων καὶ ἀναμασώντων· τὸ *σχοίνριασε*=ἀνεχώρησεν.

Συμμαζωτής· ἐπὶ τῶν φροντιζόντων νὰ συλλέγωσι καὶ τὰ εὐτελέστερα πράγματα διὰ τὰς ἀνάγκας των.

Σουφρώνω· πτύσσω· *σουφρώνω* τὸ *φόρεμα· σοῦφρα* (ἢ)· πτυχή· *σουφρώνει* τὰ *μοῦτρα*, ἐπὶ τῶν μορφασμῶν τοῦ προσώπου· ἔχει δὲ τὸ *σουφρώνω* καὶ τὴν σημασίαν τοῦ ὑπεξαίρω, κλέπτω· τοῦ *σοῦφρωσε* τὴ *σακκούλα*=ὑπεξήρесе τὸ βαλάντιον· λέγουσι δὲ *καί*, τοῦ *τὴν σύμασε*.

Σκουρας (ὁ)· προφ. *chkouras*· ὁ ἐσκωριασμένος, ἀνόητος.

Στρουχῶνω· συνωθῶ, συνθλίβω· ταυτόσημον τοῦ *στρουμῶνω*.

Σβουτουριῶ· τινάσσω μακράν, τὸν *ἐσβουτουριζε*=τὸν ἔρριψε μακράν.

Σδουπανίῶ· κροτῶ, δνοπαλίῶ.

Σιοῦκι (τό)· μῶμος· *δὲν ἔχει σιοῦκι*· ἀμειπτος· ἢ λέξ. τουρκική.

Σιοῦλι (τό)· κροκύς· «Ἀπὸ τοῦ ἱματίου ἀφελεῖν κροκύδα (σιούλι) Θεόφρ. *δὲν ἤφερεν οὔτε σιοῦλι καί*, *δὲν ἔχω οὔτε σιοῦλι*, σημαίνουσιν ὅτι εἶμαι τῶν πάντων ἐστερημένη καὶ ἐνδεής. Ἐκ τῆς φρσ. *δὲν ἔφερε οὔτε σιοῦλι*, ἐννοεῖται λάφυρον.

Σπίδα (ἢ)· σπινθήρ.

Σκαρτζλήθρα (ἢ)· ὁ σπινθήρ ὡσαύτως.

Σπλουνίῶ· φαρμακεύω τὸ ὕδωρ δι' ἀσθέστου ἢ δι' ἄλλων ὑλῶν πρὸς ἀλιεῖαν ἰχθύων ἐν ποταμοῖς. Κατ'ἀλληλα δὲ πρὸς τοῦτο εἶναι ὁ πικρὸς ἐκεῖνος καὶ γαλακτώδης χυμὸς τοῦ φυτοῦ τοῦ λεγομένου *γαλατσίδα* ἢ τοῦ *λιπουσίου*· τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀλιείας, λίαν φθοροποιὸν εἰς τοὺς ἰχθύς, καλεῖται *σπλόρος*· *σπλουνισμένος*, σημ. τὸν ἔχοντα τὴν ὄψιν λυπηρῶν.

Σταφυλίτης (ἀντὶ σταφυλίτης)· ἢ ἐπιγλωττίς τοῦ οὐρανίσκου.

Στραγγουλλῶ· στρυφογυρίζω· ὡς, τοῦ *στραγγούλισε* τὸ *χέρι*, ὅπερ συνεκδοχ. σημαίνει ἐξήθρωσεν αὐτὸ διὰ τῆς στρυφογυρίσεως.

Στοῦρος (ὁ)· λίθος στενὸς καὶ ἐπιμήκης.

Στρούρας (ὁ)· ὁ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἄλωνίου ἐμπηγνύμενος ξύλινος πάσσαλος.

Σράδι (τό)· ἔδαφος· *κοιμᾶται* 'ς τὸ *σράδι*, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Σποδίζομαι καὶ *σποδροῦμαι*· σκοντάπτω, προσπτᾶω· *σποδιάρης*, ὁ σκοντάπτων· ἐκ τοῦ συμποδίζομαι.

Σιλιτούρα (ἢ)· λάκκος εἰς μέρη ἀπόκρημνα πλήρης πετρῶν, αἵτινες κυλιόμεναι ἐπ' ὀλίγον καὶ προστριβόμεναι ὅταν βυθίζῃ τις ἐπ' αὐτῶν κέμνουσι θροῦν ἐπαισθητόν· γρόσια *σιλιτούρα*, μεταφορικῶς ἐπὶ τῶν πολυτεχνῶντων.

Στέργιος ἐπιθ. ἀντὶ στερεὸς κατὰ τόνου ἀγκυβισασμῶν.

Σφίγγω· φρσ. *σφιζ'* τὰ *δόντια σου*· ἦτοι γενοῦ γενναῖος· *σφιζου* γὰρ νὰ *πᾶς*=ἐπίσπευσον· *ἐσφιγτήκε*=ἐβιάσθη *σφιχτός*· ὁ φειδωλὸς (ἴδε *A ἀνύχληρος*).

Στοιχειῶ (τό)· δρᾶκων. Ἐν *Ζαγορίῳ* πιστεύουσι αἱ γυναῖκες ὅτι εἰς ἐκχέστην οἰκίαν εὑρίσκειται καὶ εἰς ὄφιν θεωρούμενος ἱερός, ὅστις ἐξερχόμενος ἐνίοτε δὲν βλέπτει τινά, ἀλλ' ἐπιστρέφει καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν κοίτην του. Θεωροῦσι λοιπὸν ἀσέβειαν νὰ φονεύσωσιν αὐτὸν διότι εἶναι τὸ *στοιχειῶ* τοῦ *σπισιοῦ*. Ἐπὶ τὸ μυθώδεςτερον δὲ πλάττουσιν ὅτι οἱ τοιοῦτοι ὄφεις φέρουσι καὶ κέρατα μικρὰ ἐνίοτε. Ἐὰν φονευθῇ ὁ ὄφιν αὐτός, ἢ οἰκία ταχέως θά καίαστραφῇ.

Σμπῶ ῥ. ὑποδαυλίῶ τὸ πῦρ· *σύμπα* τὸ *νερὸ* νὰ *γένῃ*, ἦτοι ὑπόθαλπε τὸ πῦρ ἵνα ταχέως βράσῃ· οὕτω καί, *σύμπιζε* τὸν *καβγᾶ*· ἦτοι ὑπέθαλπε τὴν ἔριδα.

Στρίῶ· τρίῶ· *δὲν μοῦ στρί'* τ' αὐτί· ἦτοι δὲν με μέλει παντάπασιν· ὁ τριγμὸς θύρας ἢ παραθύρων δωματίου τινός, ἐν ᾧ κατᾶκειται τις ἀσθενῶν, θεωρεῖται ἀπαίσιος διὰ τὸν ἀσθενῆ· πρόληψις. Ἐπίσης ὅταν τὸ νεκρικὸν φέρετρον ἐκφερομένου τινός πρὸς ταφὴν τρίζῃ ἢ φαίνηται ὁ εἰς ποῦς τοῦ νεκροῦ βραχύτερος κατὰ τὸ μῆκος τοῦ ἄλλου, θεωροῦσιν ὡς οἰωνόν, ὅτι καὶ ὑπ' ἄλλου νεκροῦ συνοδευθήσεται μετ' ὀλίγον ὁ ἀποθανών.

Σθάρα (ἢ)· Ἐν *Θεσσαλίᾳ* *σθάρρα* καλεῖται ὄργανόν τι ἐκ σανίδων τινῶν προσηρμοσμένον, ἐφ' οὗ ἐπικαθήμενος ὁ γεωργὸς καὶ συρόμενος ὑπὸ τῶν βοῶν ἰσοπεδοῖ τὸ λήϊον μετὰ τὴν σποράν· κατασκευάζεται ἐνίοτε ἢ *σθάρρα* καὶ ἐξ ἰτεῶν πλεκτῶν· φρσ. τὸν *πῆρε σθάρρα*, ἢ τὸν

ἔμασε ἐμπρός, ὡς συμβαίνει ὅταν τις εὐρισκόμενος ἐν ὁδῷ παραβιάζεται ὑπὸ τοῦ τρέχοντος κατόπιν αὐτοῦ ὀχήματος ἢ ἰππέως· *σβαρνίζω* = λαμβάνων τινὰ τῆς χειρὸς ἢ τοῦ ποδός, σύρω αὐτὸν εἰς τὰς ὁδοὺς· τοῦτο δὲ λέγουσι καὶ *κωλοσέρνω* (κωλοσύρω)· *σβαρηγάρης* ἐπιθ., ὁ ἀφίλων νὰ σύρωνται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ κατὰ γῆς, ὁ ἀτμηλήτος.

Σέρνω σύρω· *σέρνω* τὸ χορῶ=ἡγοῦμαι τοῦ χοροῦ· *σέρνω* τὸ κρασί, ὅταν μεταγγίζω αὐτό· *σέρνει* ὁ μῆνας 31, ἔχει 31 ἡμέραν· ὁ ἄρρωστος θὰ σύρη, ἦτοι θὰ ζήσει ἐπὶ ἱκανοὺς ἀκόμη μῆνας· *σέρνεται* μὴ ἄρρώστια, ἐπὶ ἐπιδημιῶν· τὸν σέρνει ἀπὸ τῆ μητέρας, ἔλκει αὐτὸν ἐκ τῆς ῥίνος· *μοῦ σέρνουν* τὸνομα, διασύρουσι τὴν ὑπόληψιν· *ποτάμι σερνάμενον*, τὸ διηνεκῶς ῥέον· *σῆρε* ἔς τὸ σπίτι σου, πορεύου· *σῆρε* ἔς τὸ καλό, ὦρα σου καλή. Εὐ πάθους.

Σοῦμα ἢ καὶ *τ.λοῦπα* (τολύπη) λεγομένη ὑπὸ τῶν γυναικῶν.

Σουσομοιάζω=παρομοιάζω· δὲ *μπορῶ* νὰ τὸν σουσομοιάσω ἴσ' ἂν ποιὸν ἦταν=τίνι παρμεφρῆς.

Σκουπίζω=σαρώω· *σκοῦπα* (σάρωθρον)· τὰ σκοῦπισε, τὰ π.λυσε ἐπὶ τῶν ἀσώτων· *κακὴ σκοῦπα* νὰ μπῆ· *κατάρρα* ὄλους δηλονότι νὰ τοὺς σαρώσῃ ὁ Χάρος· τοῦ εἶπε ἔσα σέρ' ἢ *σκοῦπα*=τὰ ἐξ ἀμάξης· λέγεται ἔτι καὶ τὰ *μαλλοκέφαλά της*, ἦτοι ἄπειρα.

Σκουτῖα (τῆ)· τὰ φορέματα καὶ τὰ σκεπέσματα· *σκουτικὰ πολλὰ* ἦτοι βελόντζας καὶ ἄλλα σκεπέσματα· ἐκ τοῦ σκῦτος.

Σκούζω θρηνώ, κωκύω· *σκούγματα*, οἱ κωκυτοί.

Στάφαρα· αἱ κροκίδες καὶ τὰ φρύγανα τῆς οἰκίας, τὰ ὅποια σύρει. τὸ σῆρωθρον· *ἔγειρε στάφαρα*, ἐπὶ τῶν κρημισθέντων καὶ γενομένων ἐλεεινὰ συντρίμματα· *σταφαριάζω*, καὶ, *σταφάρωνω*=φονεύω· *εσταφάρασα* ἕνα λαγώ.

Στάγκαρο (τό)· περιγέλως, χλεύη· *ἔγειρε στάγκαρο*, ἦτοι ὁ περιγέλως, ἢ χλεύη τοῖς πᾶσι· λέγεται δὲ καὶ *σταργκάνι*.

Σταγκαλλῶ· περιγελῶ, χλευάζω· *μᾶς σταγκαλλῶν* ὁ κόσμος, ἦτοι μᾶς περιγελοῦν, χλευάζουσιν.

Σάλτσι· ἄλυμρον· τὸ φαεὶ *σάλτσι*· λιαν ἄλυμρον· διὰ τὸ ἀνάλκτον λέγουσιν, εἶναι ἴσ' ἂν χορτάρι.

Σιοστραβος ἐπιθ. ἰσόστραβος.

Σιοσμάνης καὶ τὸ θηλ. *σιουσμάνα*· ὁ ὑψηλοῦ ἀναστήματος· ὁ *σιουσμάνης* λέγεται καὶ *ντελκαλής*.

Σούζμο (τό)· ἢ λέξις αὕτη ἐπὶ βρεφῶν σημ.

τὸ ἀσθενές καὶ ἔχει ταυτόσημον τὴν, *ἀνέσωστο* (ἴδε Α ἐν τῇ λέξει) καὶ *πατόβ.λαχο* (ἴδε τὴν λέξιν)· τὸ *σούζμο* (ἀντὶ σούζωμο) τὸ ἔχον ζωμούς ἦτοι χυμούς πολλοὺς καὶ διὰ τοῦτο μὴ εὐπαγῆς καὶ στερεόν· οὕτω λέγουσι καὶ *κρέας ζούζμο* τὸ ἄψητον.

Σφάλαγκας (ὁ)· ἢ ἀρχὴν· νὰ *κάρη* τῆς προκοπῆ τοῦ *σφάλαγκα*. Κατάρρα μητρὸς κατὰ υἱοῦ. Ἀρχὴν ἔρπουσα παρὰ τὴν ἐστίαν τῆς οἰκίας θεωρεῖται ὡς οἰωνὸς ἐλεύσεώς τινος ἐκ τῆς ξενιτείας.

Σα.λτῶ· πηδῶ, ἄλλομαι· *σάλτησε* ὁ ἀόρ., ἢ *δασεῖα* ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ς.

Σίλαρα (τά)· ζιζάνια, ἔριδες· δὲν εἶναι καλὰ τὰ *σίλαρα*.

Στρέκλας (ὁ)· οἰστρος (βωδόμευγα). τὸν ἔμασ' ὁ *στρέκλας*, ἐπὶ τῶν ὑπὸ μαλεροῦ πόθου πρὸς τ' ἀφροδίσια οἰστροηλατομένων.

Στομώνω· ἀμβλύνω· *ἐστόμωσε* τὸ *τσικοῦρι*=ἠμβλύθη.

Συγκαθιστός· *χορὸς συγκαθιστός*, τεχνικὸς δηλονότι.

Σημείωμα (τό)· *τί λέει ἕνα σημείωμα*; *Θεωρεῖται* ὅτι ὁ ἔχων φυσικόν τι ἐλάττωμα ὡς τῆς χλωρότητος π. χ. εἶναι ἀπαίσιος. ὁ τοιοῦτος λέγεται καὶ σημειωμένος· *ἔδειξ'* ὁ Θεὸς ἕνα *σημεῖον*, διὰ φοβεροῦ τινος φαινομένου (σήματος) ἐξεδήλωσε τὸ Θεῖον τὴν δυσἀρέσκειάν του ἐπὶ ἀνοσιουργήματι τινι, διότι ἢ τῆς Νεμέσεως ἰδέα εἶναι ἐρριζωμένη παρὰ ταῖς γυναῖξιν καὶ πολλαῖς ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ ἀποκαλύπτεται ὁ τὰ πάνθ' ὀρῶν ὀφθαλμὸς τῆς Δίκης.

Σκιάζω (ισκιάζω)· φοβίζω· *σκιάζομαι*=φοβοῦμαι· *τρομάζω*· *σκιάζου* νὰ μὴ μὲ *σουλιάτης*· ἢ ἐκφρασις αὕτη σημαίνει· δὲν σ' ἔχω ἀνάγκη· δὲν σὲ φοβοῦμαι· δὲν σ' ἔχω *παριδίψα*, κῆπως θὰ ζήσω κ' ἐγώ.

Σκιάγμα· τὸ πρὸς ἐκφόβισιν πτηνῶν τιθέμενον ἐπὶ ὀπωροφόρων δένδρων ἢ ἀμπέλων ῥάκος· μεταφορ. δὲ σημαίνει καὶ τὸν ἄσχημον· ὡς *εἶναι ἕνα σκιάγμα*, ἦτοι ἄσχημος καὶ ἀμορφος.

Σταλλῶ 1) σκελιζῶ· 2) συνθηματολογώ· (ἴδε κεφ. Πικιδιῶν)· τὸν *μαζώνουν* τὰ *σάλα*, ἐπὶ τῶν ὑπὸ σφοδρᾶς ἐπιθυμίας κατεχομένων πρὸς τι.

Σέλι (τό)· ῥαγδαία βροχή· *μᾶς ἔπασε ἕνα σέλι*=κατακλυσμός. Οὕτω λέγουσι καὶ, *ἔπασε ὁ τέλος* ἢ *μᾶς πῆρε ὁ τέλος*.

Σκυφομάτης· ὁ χαμαὶ βλέπων καὶ διὰ τοῦτο πονηρός.

Σπέρα (ἢ)· χάσμα, βράθρον.

Σπέρα (τά)· περιγέλως· καὶ ῥ. *σπερίζω* (περιγελῶ), προφ. *chperizo*.

Τ.

Τρυποσκοτής (ὁ)· ἐννοεῖται ὁ υἱός, περὶ τοῦ ὁποίου οὕτως ἀποφάνεται ἡ μήτηρ ποιούσα λόγον πρὸς ἄλλας γυναικας· ὁ τρυποσκοτής μου!

Τάρταρο· σκληρός· ἔγειν' ὁ τόπος τάρταρο, ἐν καιρῷ παγετοῦ τὸν χειμῶνα· ἔγειν' ὁ τόπος κόκκαλο, ταυτόσημος.

Τυφοπένταρο (τό)· ἡ ἄλλως λεγομένη **μοῦντζα**.

Τσακίω· 1) θραύω· 2) κλίνω· ἐτσάκισε τὸ ποτήρι, ἐτσάκισεν ἡ μέρα=ἐκλινεν· οὕτω καὶ ἐπὶ ἡλικίας, αἰτὸς ἐτσάκισε, ἦτοι ἐκλίνε πρὸς τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν· καὶ ἡ κεκλιμένη τὴν ἡλικίαν γυνή, τσακισμένη. Τὸν τσάκισεν ὁ κοῦκκος. Κατὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν κοκκύγων ἐν καιρῷ τῆς ἀνοιξείως προφυλάσσονται ὅταν ἀκούσῃσι κατὰ πρῶτον τὴν φωνὴν τοῦ κοκκύγου νὰ μὴ ἦναι νήστες, διότι τοὺς τσακίζει ὁ κοῦκκος, καὶ τοῦτο θεωροῦσιν ὄχι κελόν, καθ' ὅσον νομίζουσιν ὅτι θ' ἀσθενήσῃσι τὸ θέρος· ἐξερχόμενοι λοιπὸν τῆς οἰκίας συνεπιθίζουσι νὰ τρώγῃσι τεμάχιον ἄρτου πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κακοῦ· ἡ αὕτη πρόληψις ἐπικρατεῖ καὶ εἰς τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τῶν χελιδόνων καὶ διὰ τοῦτο ἅμα ἰδῶσιν αὐτὰς πετομένας καὶ κελκδούσας, ἢ ἀκούσῃσι τὴν φωνὴν τοῦ κοκκύγου λέγουσι, τσάκατος· τὸ δὲ τσακίζομαι ἐκτὸς τῆς κυρίας σημασίας του ἔχει καὶ τὴν τοῦ ἔρχομαι. Ὅθεν καὶ κατῆρα, κακό του τσάκισμα, κατὰ τῶν ἐκ τῆς ξενιτείας ἐρχομένων. Νὰ τσακισθῶ=νὰ ἔλθω· καὶ προστακτικῶς μετ' ἀνανακτήσεως, τσακίσου=ἔλα, βγάλ' τὸ λαίμό σου.

Τσακῶρω· συλλαμβάνω.

Τιράζω· τινάσσω, σείω· **τιράζω τὸ δένδρον**=σείω· ἐτίναξε τὰ πέταλα, κατὰ τῶν ἀποβιωσάντων, πρὸς οὓς ἐχθρικῶς διακείμεθα· τὸν ἐτίναξα, ἐπὶ χρέους, σημ. ἀπέσεισα ἀπ' ἐμαυτοῦ τὸν εἰδεχθῆ ζυγὸν τοῦ χρέους.

Τζόρα (ἡ)· μεγάλη πυρὰ, ἣν κέμνουσιν οἱ παῖδες κατὰ τὰς ἀπόκρως· λέγεται δὲ καὶ **τζοραμπίνα**.

Τσίμπλα (ἡ)· λήμη τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ τσιμπλήρης, ὁ λημῶν· μὰ τζίμπλα δαδί, κλωνίσκον δαδός.

Τσήκα (ἡ)· ἐρίφιον θῆλυ· **τζήκα-τζήκα** φράσις δι' ἧς μιλῶσιν τὰ ἐρίφια ἵνα τὰ ὀδηγήσῃσιν εἰς νομὴν· εἶναι τσήκα-τσήκα, σημαίνει ἀνθρωπον εὐαπότητον καὶ εὐπειστον.

Τσάφη (ἡ)· τὸ δριμύ ψῦχος.

Τσιβούρα (ἡ)· ψῦξις πρωϊνῆ, στίβη.

(ΕΛΛΗΝ. ΦΙΛΟΛΟΓ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ. ΤΟΜΟΣ ΙΔ΄.)

Τσάκρο (τό)· φρύγανον· **μαζώνει τσάκρο** νὰ φράσῃ τὴ φωλιὰ του· ἀλληγορικῶς περὶ τῶν συλλεγόντων τ' ἀναγκαιὰ διὰ νὰ κέμωσι τοκοκυρῶ.

Τσαλιστᾶνος ἐπίθ. ὁ ἐπιμελής εἰς τὸ ἔργον του· καὶ ῥ. τσαλιστάω=φροντίζω.

Τριμόψια (ἡ)· τὰ ἐκ τῆς τραπέζης καταπίπτοντα ψυχία.

Τζόνι· ἡ ἄκανθα· καὶ ῥ. τζονῶ=κεντῶ.

Τσήτσι (τό)· κρέας· μετ' τὴν λέξιν ταύτην αἱ μητέρες καλοῦσι τὸ κρέας δίδουσαι τροφήν εἰς τὰ βρέφη.

Τομέρι (τό)· οὕτω καλεῖται τὸ γάμψι ἢ ἡ τροφή· καὶ ῥ. τομερώνω· ἔλα νὰ τομερώσῃ (=νὰ φάγῃς), χρωῶνται δὲ τῇ λέξει ὅταν ἔχῃσιν ἀγανάκτησιν. Ὅθεν λέγεται, ἔφαγε τὸ τομέρι, ἐτομέρωσεν· ἔφαγεν ἕνα περὶδρομο, ἔφαγεν ἕνα δαβόλο καὶ μισό· καὶ ἔφαγε τ' ἀλόχι.

Τσάρκος (ὁ)· μικρὸν μέρος, ἐν ᾧ ἐγκλείουσι τὰ ἐρίφια ὅταν ἦναι μικρά.

Τρόχαλα (τά)· λίθοι κατὰ τὴν ὁδὸν ἐσπαρμένοι καὶ διακωλύοντες τὴν εὐκολὸν πορείαν.

Τζέλιο (τό)· βάσανος, τυραννία· καὶ ὁ δήμιος **τζελιάτης**.

Τζιγέρια (τά)· σπλάγγνα· **Μὲ πορεῖ μὲς' τὰ τζιγέρια μου**—σπλάγγνα.

Τσότσο· πένυ ὀλίγον, τυτθόν· **δός μοι τσότσο νερό**· οὕτω λέγουσι καὶ, ἕνας τσότσο, ἦτοι μικρόσωμος, πυγμαῖος.

Τσάρι (τό)· μικρὸν τεμάχιον· ἕνα τσάρι σταφύλι, ἦτοι μικρὸν μέρος σταφυλῆς.

Τουρτουριά (ἡ)· οὕτω καλεῖται ἡ συνοδία, ἣτις ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ γάμου μεταβαίνει χάριν τοῦ γαμβροῦ πρὸς συλλογὴν ξύλων, ἀναγκαίων διὰ τὴν μαγείρευσιν φαγητῶν τοῦ γάμου· οἱ μεταβαίνοντες, συγγενεῖς ὄντες τοῦ γαμβροῦ, ἐκτελοῦσιν ἀμισθὶ ἐστιώμενοι ἅμα ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὅθεν καὶ φράσις, ἐκίησαν (ἐκίνησαν) τουρτουριά, ἐπὶ πολλῶν ἐξερχομένων ὁμοῦ διὰ τινὰ ἐργασίαν.

Τζατζαριζῶ· γίνομαι παρῆλιξ· καὶ **τζατζάρα**, ἡ παρῆλιξ κόρη.

Τζοπιλάζω· θλίβω· ἐτσοπιλάσθηκα τὰ σῦκα, ἦτοι ἐθλίβησαν καὶ ἐξεχύθη ὁ γλυκὺς χυμὸς των· σταφύλια τζοπιλασμένα, ἦτοι πατημένα.

Τζαλιάζω· ταυτόσημον τῷ ἀνώτέρῳ· ἀλλ' ἐπὶ ὀπωρῶν πάντοτε μεταχειρίζονται τὸ τζοπιλάζω· ἦρα ἕνα φεῖδι καὶ τοῦ τσάλασα τὸ κεφάλι· ἦτοι διὰ λίθου τοῦ συνέτριψα τὴν κεφαλὴν.

Τάττας (ὁ)· τὸ ὄνομα διὰ τοῦ ὁποίου τὰ μικρὰ παιδιά καλοῦσι τὸν πατέρα των.

Τσιράτος (ὁ)· λέγεται καὶ μπάτζος, ῥάπισμα· καὶ ῥ. τσαταρώνω· τὰ τσατάρωσαν=ἦλθον εἰς λόγους καὶ χεῖρας.

Τσουκῶνω· ἀμβλύνω· τσουκωμένο μαχαίρι· ἠμβλυμένον· γίνεται ἐκ τῆς λέξεως

Τσοῦκα (ἡ), ἥτις σημαίνει λύφον ἢ οἰδημα τοῦ προσώπου, καὶ θά ἦναι ἡ λέξις σλαβική.

Τσιτώνω=γεμίζω· τὴν τσίτωσα (τὴν κοιλίαν δηλ.)=τὴν ἐγέμισα· (ἴδε καὶ Π ἐν λέξει Πατώνω)· τσίταις (αἱ), ὀνομάζονται τὰ ξύλινα καρφία, μὲ τὰ ὁποῖα οἱ ὑποδηματοποιοὶ καρφώνουσι τὰ ὑποδήματα θέτοντες αὐτάς πολλά πλησίον τὴν μίαν πρὸς τὴν ἄλλην ἵνα συγκρατῶσι καλῶς τὸ ὑπόδημα. Ἐκ τούτου καὶ ἡ φράσις εἶναι τσίτα γρόσια δηλ. πλήρης χρημάτων· τσίταις καλοῦνται ἀκόμη καὶ οἱ νύσσοντες πόνοι, οὓς αἰσθανόμεθα εἰς τὰ δάκτυλα ὑπὸ δριμυτάτου ψύχους· ὅθεν καὶ ἡ φράσις, μὴ μπιγκάρ τσίταις ἔ τὰ χεῖρα.

Τρεκοῦγκλα (τά)· ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῇ φρ. κακά του τρεκοῦγκλα, κατάρα· ἦτοι κακάς πληγὰς νὰ ἐβγάλη.

Τσοῦπιτα (τά). Οὕτω καλοῦσι τὰ ἐπὶ ἀποτόμων κρημνῶν λοφοειδῆ καὶ ἄδυσεπιβκατα μέρη.

Τσιώτα (ἡ)· στίφος· μὴ τσιώτα πουλιά=στίφος πτηνῶν· ἴσως ἐκ τοῦ στοιβῆ.

Τσοῦζω· σίζω, ἐξ οὗ καὶ γίνεται· μὲ τζούζει, ἦτοι αἰσθάνομαι ἀλγηδύνα συρίττουσαν καὶ διήκουσαν ἄχρις ὀστέων· τσουγκάρα, ἡ τοιαύτη ἀλγηδῶν· τσοῦζω κρασί, ὅτι τοῦτο διὰ τὴν καλὴν ποιότητά του ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῶν ὀργάνων τῆς γεύσεως καὶ ἐπιφέρει τὴν ἐπαισθητὴν ἐκείνην ἡδονὴν τῆς γεύσεως.

Τρώου (ἀντὶ τρώγω)· μέλ. θά φάγω καὶ ἀόρ. ἔφαγα· φρσ. τὸ τρώου καὶ μὲ τρώει· ἡ φράσις αὕτη σημαίνει ὅτι ἐσθίοντες κατ' ἀνάγκην ἄρτον ἢ ἄλλο τι, τρωγόμεθα συγχρόνως ὑπ' αὐτοῦ ὡς διαβιβρωσκόμενοι ὑπὸ τῶν φροντίδων καὶ τηκεδῶν διὰ τὴν λυπηρὰν τῶν καθ' ἡμᾶς κατὰστασιν· δὲν τὸ τρώει ξηρὸ (ἐννοεῖται τὸ ψωμί) καὶ λαμβάνεται μεταφορικῶς νὰ σημάνη ὅτι οἱ καταδιωκόμενοι ὑπὸ τίνος, κεντούμενοι ὑπὸ τῆς φιλοτιμίας των, ἣν δὲν ἀνέχονται νὰ προσβληθῆ, προσπαθεῦσι ν' ἀνταποδώσωσι τὰ ἴσα ἢ καὶ πολλαπλασίονα εἰς τοὺς ἐχθροὺς των, ἵνα τοῖς δώσωσι νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι κατὰ σημαίνουν. Μὲ τρώει ἄν ἀρίδα, ἐπὶ ἐκείνων, ὧν ἡ φροντίς ἢ ὁ πόνος διὰ τοὺς ἐπὶ ξένης εὐρισκομένης καὶ ζῶντας γίνεται ἀρίδα (τρούπανον) διαπερῶσα καὶ διαβιβρώσκουσα τὴν καρδίαν των· τῆς αὐτῆς σημασίας ἔχονται καὶ αἱ φράσεις, μὲ τσυμπάει μὲς τὴν καρδιά, μὲ σγάζει,

μὲ πορεῖ μὲς τὰ τζιέρα μου· νὰ φάγη τὸν ἀπίλογο· ἡ φράσις αὕτη ἐπέχει τόπον κατάρας ἐκσπενδονίζομένης κατὰ τῶν λαυμάργων, οἵτινες ἔφαγον τὰ μῆλα μηλέας μας τὴν ὁποῖαν προεφυλάττομεν ἀπὸ κακού, ἢ ἔφαγον φαγητόν, ὅπερ ἦτο προωρισμένον δι' ὄλην τὴν οικογένειαν. Κατὰ τῶν τοιούτων λοιπὸν λέγουσι· τό φαγε; ἄ! νὰ φάη τὴ ζάλη! ἢ νὰ τοῦ γένουρ ζάλη! ἢ νὰ φάη τὸν ἀπίλογο! Ἐφαγε τὰ νύγρια του, ἐπὶ τῶν μοχθησάντων πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἐπιθυμίας των, καὶ ἐπειδὴ ὁ ὑπ' ἀκατασχέτου ἐπιθυμίας πρὸς τι κυριευμένος δάκνει συνήθως τοὺς ὄνυχάς του ἐκ τούτου ἐγένετο καὶ ἡ φράσις.

Τζουμέρτης (ὁ)· ἐπιθ. ἐλευθέριος· κατ' ἀντιθεσιν πρὸς τὸ σφιχτός, ἀψιγάρης, ἦτοι φειδωλός.

Τσουλώνω· κυρ. καταβιβάζω τὰ ὦτα καὶ συνεκδοχ. πτώσω· ὁ λαγὼς τσουλώνει τ' αὐτὰ του=καταβιβάζει· τὸ τσουλώνω προφέρεισι τραχέως πως καὶ οὐχὶ καθαρῶς τσου· ἡ αὕτη προφορὰ παρατηρεῖται καὶ ἐν τοῖς, τσοῦκα, τσοῦπιτα, τσουβάλ (σάκκος)· φρ. Τσοῦλωνε τ' αὐτὰ σου=κάθου ἡσυχῶς καὶ μὴ θέλης νὰ ὀμιλήσῃ· ταυτόσημον εἶναι καὶ τὸ μούλωνε προστακτ. τοῦ μουλώνω=πτύσω.

Τσουγκρίζω· κυριολεκτικῶς σημαίνει διὰ σιδήρου τύπτω καίον ξύλον ἐν τῇ ἐστίχῃ· ὅθεν καὶ, μὴ τσουγκρίζῃς τὸ ξύλο, ἢ τὴ φωτιά=πῦρ σιδήρω μὴ σκαλεύειν· μεταφ. δὲ λαμβάνει τὴν σημασίαν τοῦ διερεθίζω τινά· τὰ τσουγκρίζωσαν=ἦλθον εἰς ἔριδα· καὶ ἐτσουγκρίζωσαν=ἔριδι ξυνέηκαν, ὁμ. τὸ τσουγκρίζω προφέρεται ὡς καὶ τὸ τσοῦκα κ. λ. (ἴδε ἀνωτέρω)· ἔχουσι δὲ καὶ ῥῆμα ἀνατσουγκρίζω σημαίνον ἀνερεθίζω, ἀναξέω ὀμιλίαν ἢ ὑπόθεσιν παραδοθεῖσαν εἰς λήθην. Ὅθεν μὴ ἀνατσουγκρίζῃς τὴ δουλειά=μὴ ἀνερεθίζῃς.

Τάπιτκα· ἐπίρρ. ἢ τάπιτκα· (ἀντὶ τάπικουπα) πρηνῶς· κατ' ἀντιθεσιν πρὸς τὸ ὑπτίως ὅπερ λέγουσι, τ' ἀνάσκελα.

Τσακλατίζω· ἀναταράττω τὸ ἐν τινι ἀγχεῖφ ὑγρὸν διὰ χοχλιαρίου ἢ ξύλου.

Τσοῦζω ἢ τσουῦζω· κυρίως τύπτω διὰ ξύλου δράγματα σίτου ἢ ἄλλων δημητριακῶν πρὸς ἐκκόκισιν· συνεκδοχ. δὲ λαμβάνει τὴν σημασίαν τοῦ τύπτω τινά ἦτοι δέρω· τὸν τσοῦζωσαν=ἔδειραν· ταῖς ἔφαγε, ταῖς ἔμασε ταυτόσημον.

Τραγοκοπῶ (ἀντὶ ταφροκοπῶ)· ἀροτριῶ βαθῆως χέρσον γῆν καὶ, τραγοκόπι.

Τραχλιά (ἡ)· (ἀντὶ τραχηλιά) ὄμμαθός φλων περι τὸν λαμὸν προσδεδόμενος.

Τροπάρη (τό)· ὁ ὕπνος διαιρεῖται εἰς τροπάρη· ὅθεν τὸ πρῶτον καλοῦσι πρῶτο τροπάρη ἢ πρωτούπνι.

Τζυφώνω· καμύω· τί τζυφώνεις τὰ μάτια; τὰ δὲ μάτια λέγουσι καὶ τζύφρα· ὅθεν καὶ ἡ φράσις, *ἔβγαλαν τὰ τζύφρα τους* περὶ ἧς (ἐν Β λέξ. Βγῶλλω εἶπομεν τὰ δέοντα) τζυφούλης· ὁ ἔχων τὸ ἐλάχιστον τοῦ καμύειν τοὺς ὀφθαλμούς ἢ καὶ ὁ μικροὺς ὀφθαλμούς· τζύφος (ὁ)· τὴν λέξιν ταύτην μεταχειρίζονται ὅταν παρνίζηται ἕτερος, πρὸς ὃν ἅμα παρνισθῆ λέγουσι σκωπτικῶς, τζύφος· καὶ ὅταν δὲ γίνηται λαχείον (λότος) καὶ ἐξίχωνται τὰ ὀνόματα, εἰς πᾶν τὸ ἀποτυγχάνον λέγουσι σχίζοντες τὸ γραμμάτιον τζύφος· Ἐπειδὴ εἶναι καὶ λέξις ζούφος σημαίνουσα τὸ κενόν, ὑποτοπάζομεν μὴ ἐκ ταύτης ἐγένετο καὶ τὸ τζύφος· διότι ἐν πολλοῖς ἐναλλάσσεται ἢ φωνὴ υ μετὰ τῆς ου.

Τσουρίζω· συρίττω ἐνεκά ἀλγηδόνος, ἐξ οὗ καὶ τὸ τσουρίζω.

Τροχῶ· θήγω· ἐκ τοῦ τροχός· τὸ ὄργανον δι' οὗ συνήθως θήγουσι· τροχός καλεῖται καὶ τοποθεσία ἔχουσα τὴν καμπυλότητα σφίρας.

Τζόμπαρος· ποιμὴν· ἀντὶ τῆς τζόμπανος συνηθέστεροι εἶναι ἐν Ζαγορίῳ αἱ γιδάρης, καὶ πιστικός.

Τζιτζία (ἡ)· τὰ οὐλα τῶν ὀδόντων ἀτινα καλοῦνται συνήθως καὶ δομή.

Τσαρτοῦρα· ἡ καλύβη.

Τσαμπᾶς· οἱ μακροὶ βόστρυχοι τῆς κεφαλῆς.

Τσιλούφρι (τό)· ὁ ἐμπροσθεν τοῦ μετώπου καὶ ἐκτέρωθεν τῆς κεφαλῆς γυναικεῖος βόστρυχος, λίαν ἐπιχαρίτως ῥιπτόμενος· διὰ τοῦτο καὶ λέγουσι· *ἔχει μάτι καὶ τσιλούφρι ἀξιώλογον*.

Κατσαπαστὶ (τό)· ὅλος ὁ τῆς κεφαλῆς τῶν γυναικῶν δίκροσμος· λαμβάνει δὲ οὗτος καὶ ἄλλα ὀνόματα, ὧν συνηθέστερον εἶναι ἡ *Ντουβαλέτα*.

Τσουτσουρίζω· κελადῶ· τὰ πουλιὰ τσουτσουρίζου=κελαδοῦσι.

Τζίγα (ἡ)· ἀπάντᾳ ἡ λέξις ἐν τῇ φράσει, πηγά τζίγα-τζίγα, ὅταν βιδίζῃ τις ἐπὶ πεπηγμένης χιόνος.

Τζαρεῖω· θωπεύω· καὶ τζαρεμένος, ὁ θωπευτικῆ ἀγωγῆ ἀνδρωθεὶς, καὶ τζάρια (τά), αἱ θωπεῖαι· ἡ λέξις τζάρι σημ. ἐν χαρτοπαιξίαις τὸ καὶ ἄλλως λεγόμενον *σαμάρι* (σάγμα), ὅπερ εἶναι τὸ ἠθικόν ἐπαθλον, δι' οὗ οἱ νικῶντες περιβάλλουσι τοὺς ἡττηθέντας.

Τοῦμπα (ἡ)· τὸ κυβίστημα, τὸ τουρκικὸν ντακλᾶς.

Ταρανίζω· σείω, ἀνακινῶ· τί ταρανίζεις τὸ κρεβάτι; τί ταρανίζεις τὸ κεφάλι; ἐκ τοῦ ταρανίζω γίνεται καὶ ἡ λέξις τάρνα, συνήθης εἰς τὰ ναννουρίσματα τῶν βρεφῶν· ὅθεν

Τάρνα τάρνα τὸ παιδί.

Ὅσο ν' ἀποκοιμηθῆ.

Νᾶρθ' ἀφέντης του καλά,

Νᾶ τοῦ φέρ' γίλια καλά.

Νᾶ τοῦ φέρ' ποδήματα

Νᾶ κλωτσᾶη τὰ κλήματα.

Νᾶ τοῦ φέρ' κορδέλλαις

Νᾶ κλωτσᾶη τς κοπέλλαις.

Τύρια (ἡ)· τρύζ.

Τζαλαχάνα (ἡ)· ἡ λέξις αὕτη λέγεται περὶ γυναικός, ἥτις φαίνεται θερμουργός καὶ ἀφοβός· Ὡς, εἶναι ὅσα τσαλαχάνα.

Τράκι· ἀπάντᾳ ἐν τῇ φράσει ἔκαμαν τράκι, περὶ ὁδοιπορούντων. οἵτινες διὰ κακοκλιρίαν ἀναγκάζονται νὰ σταθμεύσωσιν ἐπὶ τινος ἡμέρας.

Τσουτσουλώνομαι· καλλωπίζομαι περιττῶς· καὶ τσουτσουλωμένη=κομμωτικῆ διεσκευασμένη γυνή. Συνήθως λέγεται περὶ γυναικῶν, ἔχουσῶν ἐπιλήψιμον τὴν διαγωγὴν, αἵτινες κεκαλλωπισμέναι περιέργως παρουσιάζονται ἐν τινι πομπῇ ὡς λ. χ. τοῦ γάμου, ὅπως ἐφελεύσωσι τὰ βλέμματα τῶν θεατῶν.

Φ.

Φτουρῶ 1) ὑποφέρω· 2) διαρκῶ. *Δερ φτουρῶ τὸν πόνο σου*=δὲν ὑποφέρω. *Τ' ἀλεύρι θὰ φτουρήσῃ* (πρόφερουσι συγκεκομ. φτήρησῃ) *ἔνα μῆνα*=διαρκέσῃ· *φτουρζάμενο*=τὸ διαρκεῶν ἀφτοῦρητο=τὸ ταχέως ἐκλείπον.

Φταρὰ (ἡ)· φυταρὶκ, φυτεία.

Φτυὰ (τά)· ὅσα φρσ. ὡς τὰ *φτυὰ τὸ χρέωσε*, περὶ τῶν καταχρεωσάντων τὸ σπῆτι των διὰ πολλοῦ χρέους.

Φουτρῶ· πετῶ· *φουτράει*, ἐπὶ γυναικῶν ἢ ἀνδρῶν λίαν εὐκινήτων εἰς τὸν χορόν· *φουτράει τὰ στήθη μου*, ὅταν πάλῃ σφοδρῶς δι' αἰφνιδίον τι συμβῆν.

Φκιάρω· ἐκτελῶ, ἀπεργάζομαι, κατασκευάζω· *φκιάρω καὶ χαλνῶ*=καὶ φημι κ' ἀπόφημι· *φκιάρω νεκρόν*, σημ. οὐ μόνον ἐνδύω, λούω καὶ εὐτρεπίζω αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ὅτι μετὰ τὴν ταφὴν τοῦ ποιῶ ὅλα τὰ ψυχικὰ του μνημόσυνα· καὶ ἡ καθιερωμένη φράσις εἶναι κῦτη· *Θὰ φκιάσω σήμερα τοὺς γορέους μου*=θὰ κέμω ψυχικὸν μνημόσυνον ὑπὲρ αὐτῶν. Ὅθεν καὶ αἱ λέξεις *φκιασμένος καὶ ἀφκιαστος*, τοῦτο ἐννοοῦσι περὶ

ἀνθρώπου λεγόμεναί. Ὅταν γίνεται λόγος περὶ ἀνθρώπου ἀξίου καὶ ἱκανοῦ εἰς τι ἔργον, εἰς ὃ εὐδοκίμως ὑπηρετήσῃ, λέγουσι· *τί τὸν βάνεις*; *κάπου τὸν φκιάουρον τέτορον διδάσκαλον*. ὃ ἐστὶ, ὁ περὶ οὗ λόγος εἶναι ἀπαράμιλλος, καὶ δύσκολον καὶ εὐρεθῆ ὁμοίος τοῦ ἄλλος· ἢ φράσις, *κάπου τὸν φκιάουρον τέτορον δάσκαλον*, εὐρηται καὶ ἐρωτηματικῶς· *ποῦ τὸν φκιάουρον τέτορον δάσκαλον*;

Φουρλαίδα (ή)· εὐρηται ἐν τῇ φράσει, αὐτὸς εἶναι *φουρλαίδα*, ἥτοι ἄστατος.

Φάουσα (ή)· φαγέδαινα· ὅθεν καὶ κατάρρα, γὰρ τοῦ γένους φάουσα, κατ' ἐξείων, οἵτινες κατατρῶουσι ξένα χρήματα· καὶ ἐξακοντίζεται ἢ τοιαύτη κατάρρα εἰς περιστάσεις καθ' ἃς ὑπάρχει ἢ ἔννοια τοῦ ἀδίκως τρώγειν. *Μάφαγε τὰ γρόσια, ποῦ γὰρ τοῦ γείουρον κακὴ φάουσα*.

Φαρμάκι (τό)· σημ. κυρίως δηλητήριο· καὶ *φαρμακῶν*· δηλητηριάζω· τροπικῶς δὲ λαμβάνεται γὰρ σημάνη ἢ λέξις *φαρμάκι*, τὸ ἄλευρον, δι' ἃς δυσκολίας ἔχει ἢ προμήθεια αὐτοῦ· καὶ μήτηρ ἐξοργιζομένη κατὰ τινος τῶν υἱῶν τῆς ἀπειθεύοντος λέγει αὐτῷ, *εἰλα γὰρ φαρμακῶσης* (=γὰρ φάγης)· ἢ ἰδίᾳ δὲ περὶ ἑαυτῆς ποιοῦσα λόγον πρὸς ἄλλας λέγει, *εφαρμακῶσα* (=ἔφαγα), ὡς ποτιζομένη δηλονότι πολλὰς πικρίας ἐκ τοῦ ἀθλιεστάτου βίου τῆς· ἢ πικρία πράγματός τινος λέγεται *φαρμακάδα*· καθὼς καὶ ἡ ἡδύτης *γλυκάδα*. Τὸ κατὰ πικρον λέγεται καὶ *ζέχρι τουρκ*.

Φούλιτακας (ὀ)· φλύκταινα· καὶ ῥ. *φουλτακιάζω*.

Φριζι (ή)· φρίκη· *πῆρε φριζι*=ἰτρόμαξεν.

Φουντούκι (τό)· ἐν τῇ φράσει, εἶναι *παιδὶ φουντούκι*, ἀγγίουν καὶ ἄκνον· ἢ λέξις τουρκ.

Φασκῶν· σπαργανῶ. Λόγου γενομένου περὶ τοκετοῦ γυναικὸς λέγουσιν ἢ δεῖνα *ἐφάσκωσε*· τὸ δὲ *ἐγέννησε*, μονοῦ ἀχρηστον· καὶ *φασκῶ*, ἢ σπαργάνωσις· ἢ λέξις αὕτη ἐπὶ ἀνθρώπου σημαίνει ἐμπικτικῶς τὸν μὴ ἔχοντα καμμίαν σημασίαν· εἶναι *μὰ φασκῶ* ἥτοι ἀνθρωπῆμιον, ἄνευ ἱκανότητος γὰρ πράξῃ τι, ὡς εἶναι τὸ βρέφος· τὸ ῥ. *φασκῶν* σημ. τροπικῶς καὶ φονεύω· *ἐφάσκωσα* εἶνα *λαγῶ*=ἐφόνευσα.

Φουσκῶν· πληρῶ τι ἀέρος· *φουσκῶνομαι*, σημ. μεταφορ. ὑπερηφανεύομαι· ὅθεν, *μὴ παραφουσκῶνησαι*· *φουσκα* (κύστις πεπληρωμένη ἀέρος)· *φουσκωμάρα*, ἢ ἀγωνία μετὰ πολυφαγίαν· *φουσκάλῃθρα* (ή)· φουσαλλίς· *φουσκος*· ῥάπισμα, τὸ λεγόμενον ὡς εἶδομεν καὶ *τσάτος* καὶ *μπάτσος*· *ἔγειρε μὲ τὴν κοιλὴν φουσκα*· ἐπὶ τῶν ἐγ-

κυμονούντων· *φουσκοπλεμονῆ* (ή)· δύσπνοια.

Φτρὸς (ἀντὶ εὐθηνῆς) κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἀκριβὸς· *φτήγη* (ή)· εὐθηνία.

Φτηγός· λεπτός.

Φαρφαρᾶς· παρρησιαστικός.

X.

Χροῦμη (ή)· τὰ λεπτὰ ἄχυρα τοῦ σίτου, χνούς.

Χόβολη (ή)· τέφρα πεπυρωμένη ἢ καὶ σπρούζα ἄλλως λεγομένη· *ἔχει γρόσια χόβολαις*, ἐπὶ τῶν πολυταλάντων.

Χουμαλιάζω· τὸ ῥ. εὐχρηστον γὰρ σημάνη ὅτι φαγητὸν βράζον μένει μὲ ὀλίγον ζυμῶν.

Χουχλιάζω· κοχλάζω, ἀναβρύω· καὶ *χουχλη* ἢ τοῦ βρασμοῦ πομπούλξ.

Χουμπῶν· χῶνω, βυθίζω. *Νὰ πάρη γὰρ χουμπῶση τὸ κεφάλι του πουθενά*=γὰρ τὸ χῶση, γὰρ τὸ κρύψη· *χουμπωμένος*· ἄσημος, ἀφανής.

Χῶνω· βυθίζω· *τε ἐχῶθηκε γκαβαίς*, ἐπὶ τῶν ἀπηνῶς δαρέντων· ἢ ἐξήγησις τῆς φράσεως εὐνόητος· λέγεται δὲ καὶ *τε μπῆκε γκαβαίς*, ἐπὶ τῆς αὐτῆς περιστάσεως.

Χαλεύω· ζητῶ, ἐρευνῶ· *τί χαλεύεις*;=τί ζητεῖς;

Χάμκος ἐπιθ. φιλάσθενος, λέγεται· δὲ καὶ *χάμπελος*=ἄδύνατος.

Χαρβαλόστομος· ὁ ἀθυρόστομος κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ μυστικός.

Χάρβαλος ἐπιθ. ὁ ἐτοιμόρροπος· καὶ *χαρβαλιάζω*· *χαρβάλασε* τὸ σπῆτι=κατέστη ἐτοιμόρροπον.

Χαυδῶτα ἐπιρ. μὲ ἀνοικτὰ σκέλη· καὶ ῥ. *χαυδῶνω*, ἀνοίγω τὰ σκέλη καὶ καταλαμβάνω ὅλην τὴν ἐστίαν.

Χουιάζω· βοῶ· καὶ *χουιάγματα*, αἱ φωναί.

Χέσας· ὁ δειλός, ὁ τρέσας.

Χαζός· ἡλίθιος, ἀνόητος· καὶ *χάχας* λέγεται ἐτι.

Χμῶ, *χυνμῶ* καὶ *ἀχυνμῶ*· ὀρμῶ· *ἐχῶμησεν*· ὤρμησεν· τὸ *χυνμῶ* ἐκ τοῦ χύνω.

Χίνω· φρο. *τάχυνε τ' ἀλαφρό*=τὸν ἠπάτησε· *ἔχυνσα τὰ σκότῃ μου*=ἤμεσα πολὺ. *Νὰ χύσῃς γάλα γὰρ τὸ μᾶσῃς*, ἐπὶ οἰκιῶν καθαρωτάτων.

Χαχλατῶ· ἐναβρύνομαι ἐπὶ τῇ δόξῃ ἢ τῷ πλούτῳ μου.

Χλή· τὸ χλιαρὸν νερόν· *χλήουσι*, τὸ ὑπόθερον.

Χ.λμπογιάρης· ὁ κίτρινος τὴν ὄψιν καὶ ἐμπαθής.

Χαλαστής(ό)· καταστροφεύς. Ούτως ὀνομάζουσι αἱ χῆραι τὸν σύζυγόν των ὁσάκις ποιῶσι λόγον περὶ αὐτοῦ. Διότι τοῦ συζύγου ἀποθάνοντος καταστρέφεται τὸ σύστημα τῆς οἰκίας, ὡς λέγει καὶ τὸ μοιρολόγιον, *ἐχάλασε τὸ σύστημα, ἐχάλασε τὸ τσάρκι*.

Χούνη (ή)· οὕτω καλεῖται ὁ ἐκ κλιτύων ὄρους ἢ βράχων σχηματιζόμενος λάκκος ἔχων σχῆμα χώνης, ἐξ οὗ καὶ ἡ λέξις χούνη.

Ψ.

Ψωμοτόπι (τό)· καὶ *ψωμοτόπος*· χώρα εὐφορος εἰς γεννήματα.

Ψυχικό (τό)· ὁ στόμαχος. *Μ' ἐχτόπησε*· ὁ τὸ ψυχικό, ἦτοι εἰς τὸν στόμαχον. "Οθεν καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῦ τιθέμενα ἐμπλαστρα καλοῦσι *νεόψυχα*. *Κάμε γὰ ψυχικό*, ἦτοι ἐλέησον πτωχοῦς διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς σου.

Ψαρεύω· ἀλιεῖω· *συνεκδοχ.* δὲ σημ. καὶ βολιδοσκοπῶ· *τὸν ἐψάρευσα*=ἐβολιδοσκοπήσα.

Ψηφί· εἶναι *ψηφί*=ἔξυπνος, δραστήριος, τετραπέρατος· *εἶναι μὰ κάλτσα*, ταυτόσημος· *κάλτσα* δὲ ἡ κνήμη.

Ψοφῶ· τελευτῶ. Προκειμένου περὶ τελευτῆς ζῶου λέγουσι πάντοτε *ἐψόφησε*· περὶ ἀνθρώπου δὲ *ἀπέθανεν*· ἐκτὸς μόνον *κατ' ἐμείνου κατ' οὐ* δικάκεται δυσμενῶς περὶ οὐ λέγουσιν ἐπίσης *ἐψόφησε*. Περὶ παντὸς ἄλλου αἱ συνήθεις φράσεις εἶναι, *ἀπέθανε, ἐσχωρήθη, ἀνεπαύθη, ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος, σὰς ἄφησε ζωή ψοφῶ τῆς πεινῆς*=λιμώττω.

Ψήκι (τό)· οὕτω καλεῖται ἡ συνοδία τοῦ γαμβροῦ, ὅταν πηγαίνει νὰ φέρῃ τὴν νύμφην.

Ω.

**Ωξω* ἀντί *ἔξω*· *τὸ ρίξε ὦξω*· ἐπὶ τῶν τρεπομένων εἰς εὐθυμίας ἵνα εὐφράνωσι τὴν ψυχὴν των, ἀφροντιστούντων δὲ περὶ ἄλλων πραγμάτων.

**Ωξαπέδος*· οὕτω καλεῖται ὑπὸ τῶν γυναικῶν ὁ *Διάβολος* ἦτοι ὁ *Σατανᾶς*. Λέγεται δὲ προσέτι καὶ ὁ *δεῖνας*· ὅθεν καὶ *κατάρα*· *Νὰ τὸν πάρ' ὁ δεῖνας*. Ἡ ἰδέα τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ παρουσίας καὶ ἐνεργείας τοῦ Διαβόλου εἶναι λίαν διαδεδομένη παρὰ τὰς γυναῖκι. Πιστεύουσι δὲ ὅτι ὁ Διάβολος ἐμφανιζόμενος συνήθως τὴν ἐσπέραν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου καὶ τὴν νύκτα εἰς ὁδοιποροῦντα εἰς μέρη ἔρημα, μεταμορφῶται διαφόρως νῦν μὲν παρουσιάζόμενος ὡς ὄρνεν καθήμενον ἐπὶ παρακειμένου λοφίσκου,

εἶτα δὲ μεταβαλλόμενον εἰς ἐρίφιον, εἶτα εἰς ἄνθρωπον. βραδίῳ ὅτε μὲν ἐμπροσθεν, ὅτε δὲ ὀπισθεν τοῦ ὁδοιποροῦντος καὶ μιμούμενος πάσας τὰς κινήσεις αὐτοῦ. Εἶναι εὐκόλον νὰ φαντασθῇ τις ὑπὸ τοίου τρόμου κατακυριεύεται ὁ δυστυχῆς ὁδοιπόρος, καὶ ὁποῖους παλμούς αισθάνεται, ἀφοῦ ἀπαξ πεισθῇ ὅτι ἐνεφανίσθη αὐτῷ ὁ διάβολος καὶ τὸν συνοδεύει· σταυροκοπεῖται δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, κατανύγεται τὴν ψυχὴν εἰς τὸν ὑπκτον βαθμὸν, ἐπικαλεῖται μετὰ δακρύων τὴν ἀντίληψιν τοῦ Θεοῦ, λέγει ἐκ βήθους *ψυχῆς τὸ Πάτερ ἡμῶν* κτλ. Πρὸς περισσοτέραν βέβανον τοῦ ὁδοιποροῦντος ἀκούεται καὶ ὁ *Δαίμων* ὑποτονθορίζων τὸ *Πάτερ ἡμῶν*. Ἐπικαλεῖται τέλος τὴν βοήθειαν τῶν Ἁγγέλων, ἐπικαλεῖται τὴν Παναγίαν ὅπως ἀποστείλῃ λύκον νὰ κυνηγήσῃ καὶ καταργῇ αὐτὸν καὶ ἰδοὺ ἡ δέησις του εἰσκαούεται. Λύκος φοβερός ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ πλησίον δάσους παίρνει ἐμπρὸς τὸν Δαίμονα, τὸν ἔχοντα τὴν δυναμὴν νὰ μεταμορφῶται ὡς ὁ μυθολογούμενος Πρωτεύς, καταδιώκει αὐτὸν καὶ ὅπου τὸν συλλάβῃ κατασπαράσσει αὐτόν. Οὕτω δὲ μετὰ πολλὰς καὶ ἀπεριγράπτους ἀγωνίας ὁ ὁδοιπόρος ἀπαλλαγείς τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ Ἐφίχλου συνέρχεται κατ' ὀλίγον εἰς ἑαυτὸν καὶ ἐξακολουθεῖ τὴν ὁδοιπορίαν του, σταυροκοπούμενος καὶ ἀποστάζων ἰδρώτος, διανοούμενος πότε τὸ ταχύτερον νὰ φθάσῃ εἰς τὸ χωρίον καὶ διηγηθῇ τὸ γεγονός δοξάζων καὶ εὐχαριστῶν τὴν Ὑπεραγίαν. Γυνὴ ἔχουσα τὸ κακὸν ἐλάττωμα νὰ ἀναθεματίζῃ συχνῶς (νὰ *παραδίῃ*), πιστεύεται ὅτι καὶ τὴν ψυχὴν τῆς κολάζει βαρέως καὶ ὅτι, ἐὰν καταληφθῇ πλησιαζούσης τῆς νυκτὸς *ξυλευομένη* ἢ ἄλλην τινὰ ἐργασίαν ποιούσα ἐκτὸς τοῦ χωρίου, ὑπάρχει πολλὴ ὑπόψια μὴ ἐμφανισθῇ αὐτῇ ὁ *Δαίμων*. Διὰ τοῦτο αἱ γυναῖκες προσπαθοῦσι πάντοτε ν' ἀποφεύγωσι τὸ ἀναθεματίζειν, καὶ εἰς ἄλλας ποιούσας αὐτὸ νὰ ἐπιβέλλωσι κημὸν καὶ σιωπὴν. Παις ποιῶν λόγον περὶ τοῦ Διαβόλου ἐν τῇ ἐστία τῆς οἰκίας του συμβουλεύεται αὐστηρῶς ὑπὸ τῆς μητρὸς του νὰ μὴ τὸν *ἀναθάῃ*. Αὐτὴ δ' ἀμέσως ὡς ἀποδιοπομπητικὰς καὶ ἀλεξιτηρίους λέξεις λέγει *τάς, κακὴ του ὦρα· ὦξ' ἀπ' ὠδῶ· Ἄχος νὰ τὸν φάῃ*. Ἐπίσης δὲ καὶ ὁ καπνὸς τοῦ καιομένου λιβάνου θεωρεῖται ὡς ἀποκρουστικὸν ὄπλον κατὰ τῶν Δαιμόνων. Κατὰ τὸ δωδεκάημερον τῶν Χριστουγέννων πιστεύουσιν ὅτι οἱ δαίμονες δακνύουσιν ἑκτακτὸν τινα κινήσιν καὶ ἐνέργειαν καὶ διὰ τοῦτο αἱ γυναῖκες ἐκτὸς ὅτι συνέρχονται ἐνωρὶς εἰς τὰς οἰκίας των, συνεθίζουσι πολλακίς νὰ θέτωσιν ἐν τῇ

ἔστι τῆς οἰκίας ζύλον τι καλούμενον κέρασον (ἄγρια κέρασσος) καὶ νὰ διατηρῶσι ταύτην καιομένην, εἰ δυνατόν, καθ' ὅλον τὸ δωδεκαήμερον λέγουσαι, ὅτι εἶναι καλὰ κατὰ τῶν δαιμόνων. Τὴν πυρετώδη ταύτην κίνησιν τῶν δαιμόνων ἐμφαίνει καὶ τὸ ἄσμα, ὅπερ οἱ κατὰ τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων περιερχόμενοι τὸς οἰκίας τοῦ χωρίου παῖδες ψάλλουσι κήμεντες τὰ λεγόμενα κόλινδα καὶ συλλέγοντες ὡς ἀμυθὴν μικρὰς κολλύρας τὰς λεγόμενας «κολινδίνας», κατασκευαζόμενας ἐξ ἄρτου καὶ ἐχούσας τὸ σχῆμα τοῦ 8. Χάριν περιεργείας παραθέτομεν τὸ ἄσμα αὐτό·

Χριστοῦ ἔνα, Χριστοῦ ἔνα,
Χριστὸς γενέται σήμερα
'Σ τοὺς οὐρανοὺς ἀπάνω·
Κ' οἱ ἀγγέλοι χαίρονται,
Καὶ τὰ δαιμόνια σκάζουν,
Σκάζουν καὶ πλανιάζουν,
Τὰ σίδηρα δαγκάνουν,
Τὰ ξύλα βροκανίζουν.

Μετὰ τοῦ μητρικοῦ γάλακτος θηλάζοντα τὰ βρέφη παρὰ τῶν μητέρων τῶν τὴν ιδέαν τῆς Μούμας ἢ Μπούμπας καὶ Λάμας ὡς καὶ τὴν τῆς ὑπάρξεως καὶ ἐμφανίσεως τῶν δαιμόνων, καὶ εἰς σκοτεινὰ μέρη φοβοῦνται νὰ βραδίῳσι, καὶ νὰ καταληφθῶσιν ὑπὸ τῆς νυκτὸς εἰς μέρη ἀπόκεντρα ἢ δασώδη· διότι ἀμέσως ἢ φαντασία τῶν πληροῦται φόβου μὴ ἐμφανισθῇ αὐτοῖς ὁ Δαίμων ὡς μέλας βουῦς ἢ ἄλλο τι. Ἐὰν μάλιστα ἔτυχεν ὁ ὄνος τινὸς βόσκων ἢ ὁ βουῦς νὰ μείνη ἔξω τοῦ χωρίου, τρομάζοντα εἰς τὴν ἐμφάνειαν αὐτοῦ, ἀλλάττουσι διεύθυνσιν πορείας καὶ ταχύποδα φθάνουσιν εἰς τὰς οἰκίας τῶν. Εἶναι δὲ περίεργον ὅτι ὁ λύκος, ζῶον ἄγριον καὶ αἰμοβόρον, εἰς τὴν περίπτωσιν ἐμφανίσεως τοῦ Δαίμονος προσκαλεῖται ὑπὸ τῶν γυναικῶν ὡς ἀρωγὸς καὶ λυτρωτής. Ἐν ταῖς διηγήσεσι παραμυθίων ὁ λύκος καλεῖται *Κὺρ Νικόλας*, ἢ ἀλώπηξ *Κυρὰ Μάρω* καὶ ὁ λαγὼς *Κὺρ Μίχος*.

Ὁ Διέβολος λέγεται προσέτι καὶ *Βόγκας*. Ὅθεν καὶ φράσις· *Τί σ' εὐθύμπσε ὁ Βόγκας*· ἦτοι τί σ' ἔβαλε ὁ Διέβολος νὰ κήμες·

Ὁ *Δωβρός*. Οὕτω καλεῖται ὁ περίβολος ὁ χωρίζων τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἀπὸ τὸν δημόσιον δρόμον ἢ ἀπὸ τὸ γήπεδον ἄλλης οἰκίας.

Παράροτημα Α'.

Ἄραξα. ὁ ἀόρ. οὗτος λέγεται παρ' ἐκείνης τῆς γυναικὸς, ἣτις ἐκπληττομένη διὰ τι λυπηρὸν συμβῆν ἢ διὰ τὴν μεγάλην ἔνδειάν της καὶ μὴ εὐρίσκουσα διέξοδον καὶ παραμυθίαν ἀμυθάνει περὶ τοῦ πρακτέου· ἢ λέξις φρονοῦμεν ἀδιστάκτως ἐλήφθη ἀπὸ τῶν ναυαγούντων, οἵτινες ἀποβιβάλλοντες καὶ πλοῖον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, διασωζόντες δὲ ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τὸ σῶμα μόνον εἰς ἀμυθάνειαν περιέρχονται περὶ τοῦ πρακτέου· τὸ *ἄραξα* ἔχει ταυτόσημον τὸ *ξελώλασα*.

Ἄγαρό. ἡ λέξις λέγεται περὶ τῶν ὑφασμάτων ἐκείνων, ἅτινα ἔχουσι τὴν ὕφην μαλακῆν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ πυκνῶς ὑφασμένα, ἅτινα λέγουσι *κρουστά*, καὶ εἰς τὴν ἀρῆν φαίνονται σκληρά· τὸ *ἄγαρό* λέγουσι καὶ *ἀρῆ* (ἀρχιόν) καὶ *ἀνάγλυκον*· *ἄγαγα* δὲ καλοῦσι τὰ μετὰ τὸ ἀλώνισμα τοῦ σίτου λεπτὰ θρύμματα τῶν ἀχύρων.

Παγαρό. ὀνομάζεται οὕτω τὸ βρέφος· ὅθεν, *μὴ γένησαι ὡς τὸ παγαρό*, ἦτοι ὡς τὸν μικρὸ παιδί.

Ἄμπρος. ὁ ἀτμός, ἢ ἀναθυμίασις· καὶ *ἀμπρίζω* ἀναθυμιάζω· ὁ *ἄμπρος* λέγεται καὶ ἀχνός.

Ἄκουτα. ἐπίρρ. ἡσύχως ἢ μᾶλλον ἀψοφητί· ὡς *ἐπῆγα ἄκουτα ἄκουτα*=ἀψοφητί.

Ἀρταίρομαι. τὸ β. εὐχρηστον ἐπὶ ἐκείνων, οἵτινες ἐν καιρῷ νηστεῶν καταλύουσιν ἐσθίοντες κρέας· *κρέταξε μὴν ἀρτῆς*· ἀπαγόρευσις μητρὸς πρὸς υἱὸν νὰ μὴ καταλύσῃ τεσσαρακοστήν ἢ τετάρτην καὶ παρασκευὴν, τὰς ὁποίας μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας φυλάττουσιν αἱ γυναῖκες· καὶ ὄντινα ἴδωσι καταλύοντα μετὰ τινος ἀποστροφῆς ὀνομάζουσιν αὐτὸν *Χασάνην* ἢ ἄλλο τι.

Ἀραμπούπ.λαχο. ἀναστάτῳσις, ὄγλοκρατία· *εἰς τ' ἀραμπούπ.λαχο εἴμεσθ'* ἐδῶ καὶ *κάνεις ἔτσι*· περὶ ἐκείνων, οἵτινες πράττουσιν ἐλευθέρως ὅ,τι θέλουσι μὴ σεβόμενοι τοὺς κειμένους νόμους καὶ τὰ καθιερωμένα δίκαια καὶ ἔθιμα· ἢ φαινομένη ὄγλοκρατία καὶ παραβίασις τῶν νόμων ὀνομάζεται καὶ *ἄζαπῆ*· καὶ *ἄζαπῆ* ἐκ τῆς τουρκ. λέξεως *Zap* καὶ *Zat*.

Πά.λα.λο. ἡλίθιος, μωρός· ὡς *ἔγειρε ἔνα πά.λα.λο*· περὶ ἐκείνων, οἵτινες διὰ μέγλα δυστυχήματα, ἅτινα ἐπισκῆπτουσιν ἐπ' αὐτῶν γίνονται βλάκες καὶ ἡλίθιοι· καὶ β. *κα.λά.λασε*· λέγουσιν ἔτι· *ἔγειρε ἄλαλος καὶ πά.λα.λος*.

Κά.λ'τρόπου. ἐπίρρ.=καλῶ τῷ τρόπῳ.

Τραπάτσαλος· ὁ ἄλλως ἄτσαλος.

Πουσπουρίζω· ψιθυρίζω· περὶ τῶν ψιθυρίζοντων λέγουσι· τὸ πᾶν' (πηγαίνου) ποὶς ποὶς.

Μουγκλός· Ἐπίθετον ἐμπαικτικὸν ἀνδρὸς μὴ παρρησιαζομένου, ἀλλ' ἔχοντος τὸ ἦθος τοῦ Φωκίωτος. Ὁ **Μουγκλός** λέγεται καὶ **Μουρτίας**.

Λουχόμενος· ἡ λέξις αὕτη λέγεται περὶ τῆς ἀμπέλου ἐκείνης, ἣτις εἶναι πεπληρωμένη χόρτων, ἅτινα καθιστῶσι δυσχερῆ κἄπως τὴν διὰ τῆς ἀμπέλου διέβασιν· **λουχόμενος ἀμπέλου**.

Δαρδαρίζω (πρωφ. dardarizo)· λέγεται περὶ ἐκείνων, οἵτινες δὲν παύουσιν ὀμιλοῦντες καὶ φλυαροῦντες.

Ξαχ.ινάζω· διασκεδάζω· καὶ **ξάχ.ινο** ἡ διασκεδάσις, ἡ ψυχαγωγία· **ξαχ.ιλόω**, **ξαχ.ινάζω**· ἔσκοτιζομαι.

Μπ.λαγκόφτικο (blagofitico)· περὶ κυνῶν ἢ αἰγῶν οἵτινες ἔχουσι τὰ ὄτα μεγάλα καὶ κατωφερῆ.

Στροπιτίνα· τὸ μετὰ τὴν βρῶσιν τῶν βγαῶν τῆς σταφυλῆς ὑπολειπόμενον στέμφυλον.

Μα.λατῶρος· ἐπίθετον ἀνδρὸς ἐλαφροῦ τὴν φρένα ἀλλὰ καὶ πονηροῦ.

Σκαρβε.λιώνω· ἀναριχῶμαι· ἐπὶ τῶν ἀναριχωμένων μετ' ἐπιτηδειότητος πιθήκων ἐπὶ δένδρων ἢ ἐπὶ ἀποτόμων βράχων.

Κουτροβολῶ· κυλίω καὶ μάλιστα λίθον στρογγύλον· εἶναι ὅταν τὸ **κουτροβέ.η**, ἐπὶ παιδίων παχυσώμων.

Ἀπκάζω (ἀντὶ ἀπεικάζω)· συμπεραίνω, νοῶ· τι διὰ τῆς φαντασίας· ἂν τ' ἀπκάσῃς=ἂν τὸ ἐννοήσῃς.

Χλωρασαῖα (ἡ)· ἡ ἐπὶ τῶν λιμῶνων χλοάζουσα πόα.

Κω.λοκαϊφίδα (ἡ)· οὕτω καλεῖται ἡ φροντίς ἐκείνη καὶ ἀνησυχία, ἣτις ὡς σκώληξ κατατρώγει τινὰ μέχρῃς οὐ ἐπιτύχη τοῦ σκοποῦ· καλεῖται δὲ προσέτι καὶ **κω.λοστρούμωξι** (ἡ).

Σπαρομαρία· λέγεται περὶ ἀνδρὸς ἀτρίχου τὸ πρόσωπον κατ' ἀκρίθεισιν πρὸς τὸν γενειήτην.

Τσου.λέγκω· καλεῖται οὕτως ἐμπαικτικῶς ἡ ἀνόητος γυνή. **Τσου.λέγκα** δὲ εἶναι ξύλον τι δι' οὗ οἱ παῖδες παίζουσι παιδικὴν ὀνομαζομένην **τσουλεγκάρα**.

Γκ.λουτράζω· τὸ ῥ. εὐχρηστον ἐπὶ τῶν ἄρτων ἐκείνων, οἵτινες μὴ ἐψημένοι καλῶς ἀλλ' ὄντες ὡς ζύμη, δυσκρέστως μασῶνται ἐν τῷ στόματι· τοιοῦτος δὲ ἄρτος γίνεται ὁ ἐκ σικάλως (βριζης)· ὅθεν καὶ λέξις **Γκ.λῦτσορ**, σημαίνουσα τὴν ποιότητα ταύτην τοῦ ἄρτου. **Γκ.λίτζα.λα** δὲ καὶ **Γκ.λουτζα.λα** ὀνομαζοῦσιν αἱ γυναῖκες τὰς ὀδοῦς ἐκείνας, αἵτινες πεπληρωμέναι ἴλους ἐν

καιρῷ χειμῶνος δυσκολεῖουσι τὸν ὀδοιπόρον.

Τριμίκυσε· ὁ ἄρ. οὗτος λαμβάνεται ὅταν θέλωσι νὰ δεῖξωσιν ὅτι ἐδάρη τις ἀνηλεῶς ὑπὸ ἀλλης. Ὅθεν ἡ φράσις· **τὴν ἐτριμίκυσε ἔς τὸ ξύλο**.

Ζαρρήζω· φλέγω σφοδρῶς· ὡς ὁ ἦ.λιος σήμερα **ζαρρήζει**=φλέγει φρικτῶς καὶ λ. **Ζάρρος**, ἡ ὑπερβολικὴ θερμότης.

Μπρουγκα.λιούμαι καὶ τὸ τρίτ. **μπρουγκα.λιέται**· λέγεται περὶ ἐκείνου, ὅστις ἀπὸ τὸ πολὺ παρῆκονόν του κλαίει πνιγόμενος ὑπὸ λυγμῶν καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἐναθρῶσῃ φωνήν· ὡς, **τι τὸ πᾶρ ἔτσι καὶ μπρουγκα.λιέσαι**;

Ξιόρας· καλεῖται ἐμπαικτικῶς ὁ ἀμβλύνοος καὶ ἀνόητος.

Πάγρα· ὀνομάζεται οὕτω τὸ στρώμα ἐκείνο, ὅπερ σχηματίζεται ἐν τοῖς ὕγροις, ὡς τοῦ ὄξους καὶ ἄλλων· πρὸς δὲ καὶ τὸ λευκὸν ἐκείνο, ὅπερ σχηματίζεται ἐπὶ τῆς γλώσσης ὅταν πάσχη τις γαστρικὴν τινὰ νόσον. Ὅθεν, τὸ **ξείδι ἔπασσε πάγρα**, ἢ **ἔχω πάγρα ἔς τὸ στόμα μου**· ἡ **πάγρα** λέγεται καὶ **πάρα**· διὰ τοῦτο τὸ **ἔχω πάγρα ἔς τὴ γλώσσά μου** λέγουσι καὶ **ἔχω πάρα**, ἢ ἡ **γλώσσά μου ἔγειρε παρὶ**.

Τσιανός καὶ τὸ οὐδ. **τσιανό**· καλεῖται οὕτως ὁ ἀνόητος, ἀλαφρός, ὡς λέγουσι· διότι πολλὰκις ἔτυχε ν' ἀκούσωμεν γυναῖκας νὰ μεταχειρίζονται τὴν λέξιν ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἀνοήτου· ὡς, **μωρὸ τσιανό!** **μωρὸ κοῦτσορο!**

Σειροκβάτας· ἐπίθετον κοσμητικὸν διὰ τοὺς θερμοὺς λάτρεις τοῦ Βάχχου.

Παπαρδέ.λαιε· λέγονται οὕτως αἱ φλυαρίαι, οἱ λόγοι οἱ κενοί. Ὅθεν περὶ τῶν φλυάρων λέγουσιν, **αὐτὴ κόφτει παπαρδέ.λαιε**, ἦτοι καυχᾶται ὅτι θὰ κάμη καὶ θὰ ῥάνη, ἀλλὰ δὲν λέγει **παρὰ κοῖφτῆ λόγια**.

Μπ.λοῦτα (ἡ). Οὕτω καλοῦσι τὰ ἐπὶ τοῦ σώματος ἔκ τινος ἐρεθισμοῦ ἀναφυόμενα κεγχορεῖδ' ἢ ἐξανθήματα, ἅτινα ἐρυθρὰ ὄντα μετ' ὀλίγον ἀποσβέννυνται· καὶ ῥ. **μπ.λουτράζω**.

Μπουτζιάζω. Ὅταν ἐπὶ τῶν χειλέων γίνωνται ἐξανθήματα, τὰ ὅποια θεωροῦσιν ὡς ἐνδειξιν ὅτι ἡ νόσος **ἐξεθύμανεν** ἢ ὡς λέγουσιν **ἐξέχυσεν**.

Μπό.η (τὸ) καὶ πληθυντικῶς **μπό.ηα**· καὶ ῥ. **μπο.ηιάζω** (ἐμβολιάζω) ἐνοφθαλμιάζω. Ἀπὸ τὰ **κώ.ηα μπό.ηα**, **παιρομία**· λέγεται περὶ ἐκείνων, οἵτινες δὲν ἔχουσι συγγενείαν τινα· ἀντιστοιχεῖ δὲ πρὸς τὴν τῶν ἀρχαίων, «τὶ κοινὸν κυνὶ καὶ βαλκυνείῳ»· Ἐρωτώμενός τις ἂν ἔχη συγγενείαν πρὸς ἄλλον τινὰ λέγει, **ἀπὸ τὰ κώ.ηα μπό.ηα**, ἢ δὲ ἐννοια εἶναι αὕτη. Ἐὰν οἱ ἐνοφθαλμίζοντες λαμβάνωσι ποτε δι' ἐνοφθαλμ-

σμών ἀπὸ τὰς ρίζας τοῦ δένδρου τοὺς παραφυομένους ἐκείνους ἀκρέμονας καὶ τοὺς ἐνοφθαλμίζουσιν εἰς ἄλλο, δύναται νὰ ὑπάρξη καὶ μεταξὺ μας συγγένεια. Καὶ ἐπειδὴ οἱ ἐνοφθαλμίζοντες παίρνουσι πάντοτε ἀπὸ τοὺς κλώνους τοῦ δένδρου μικροὺς ἀκρέμονας καὶ τοὺς ἐμβολιζέουσιν, οὐδέποτε δὲ ἀπὸ τὸν κορμὸν τῆς ρίζης, διὰ τοῦτο καὶ μεταξὺ ἡμῶν δὲν ὑπάρχει δεσμός τις συγγενείας.

Θρασῆμι (τό)· λέγεται οὕτως ὁ παχὺς ἀλλὰ καὶ πλατῆρς· ὡς, εἶναι ὅσα θρασῆμι.

Μπιστιρῆ (ή)· τὸ παρ' Ὁμήρῳ σπέος καλεῖται μπιστιρῆ.

Σκρίκα (ή)· τὸ μικρότερον καὶ μέγιστα τὸ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ πλεῖρες μικρῶν λίθων.

Κριπιτοῦρα (ή)· καὶ πλήθυντικῶς κριπιτούραις. Ὀνομάζονται λίθοι μεγάλοι κείμενοι καθέτως· ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐμπεπηγμένοι ἐπ' αὐτοῦ ὡς πάσσαλοι τρόπον τινά. Συνδεδεμένοι δὲ ὄντες ἐφ' ἱκανὴν ἔκτασιν, καὶ φέροντες ἐν τῷ μεταξὺ χῆσμάτα μικρὰ, δὲν εἶναι εὐπέδατοι, ἀλλ' ὁ βραδίζων ἐπ' αὐτῶν ὀφείλει νὰ προαέξη καλῶς μὴ ἐμβυθίσῃ τὸν πόδα εἰς τι τῶν ἀνὰ πᾶν βῆμα ἀπαντῶντων χασμάτων.

Χλιάρα (ή)· οὕτω καλεῖται τὸ μέγα κοχλιάριον, ἢ *τορὸνη*· μεταφορικῶς δὲ σημαίνει τὸν ἀσυνειδήτως καταβροχθίζοντα τὰ ἐλέη (λάσσα). *Τί χλιάρα ποῦ σοῦ ῥαι!*

Σκαπετώ· 1) ῥίπτω τι μακρὴν, ὡς, τὸ σκαπέτησα ἔς τὸ λάκκο=ἔρριψα· 2) συνεκδοχικῶς σημαίνει καταπίνω· σκαπέτησα τὸ χάπι=τὸ κατέπιχ· 3) φεύγω, ἀναχωρῶ, καὶ μέγιστα ἐπὶ ἀποδιδρασκόντων· ἐσκαπέτησε ἔς τὴν πόλι=ἀποδράς ἐφθασεν εἰς τὴν πόλιν. Περὶ τῶν τοιούτων καὶ ἐπίθετον *σκαπετορράχης*.

Ζγουτριβομαι· λέγεται περὶ ἐκείνων, οἵτινες εἴτε ἐπὶ τοῦ στρώματος ἐξηπλωμένοι, εἴτε καθήμενοι περιστρέφονται περὶ ἐαυτοὺς φθείροντες οὕτω ταχέως τὰ ἐνδύματά των. Τὸ *ζγουτριβομαι* δὲν εἶναι ἢ τὸ *σιγοτριβομαι*, καὶ ἀναλογεῖ πρὸς τὸ ἐπίθετον *σιγέρπης*.

Γενεά (ή)· συγγένεια· ὅθεν, εἴμεστε γενεά=ἔχομεν συγγενικὸν τινα δεσμόν. Ὁλοὶ οἱ Γύφτοι μὰ γενεά, παροιμία, περὶ ἐκείνων, οἵτινες καὶ πρότερον συνδεδεμένοι διὰ συγγενικοῦ τινος δεσμοῦ ἀνανεοῦσι τοῦτον δι' ἀρραβῶνος τῶν τέκνων.

Χειρόβολο καὶ πληθ. *χειρόβολα*. Τὰ δράγματα τοῦ θερίζομένου σίτου.

Στροῦσα (ή)· δράγμα χύρτου.

Τζόβρας ἐπίθ. εὐρωστος, ὑγιής· εἶναι τζόβρας, εὐρωστος.

Τζυρῶ· σημ. ξέω τι διὰ τῶν ἄνυχων. Ὅθεν παιδίον τὸ ὁποῖον ξύει διὰ τῶν ἄνυχων ἐξένημα ἢ πληγὴν συμβουλεύεται νὰ μὴ τὸ τζυρῶ· ἔστι δὲ καὶ σύνθετον *ξετζυρῶ*· μὴ τζυρῆς τῆ φωτῆ, ἦτοι, διὰ σουβλεροῦ τινος σιδήρου μὴ σκαλεύης τὸ πῦρ· τὸ τζυρῶ φαίνεται συνώνυμον τῷ ἀρατζυγκρίζω· *ἐξετζύρισε τὴ δουλειά*=ὑπόθεσιν τινα λησμονηθεῖσαν ἀνέξεσε· λέγουσι δὲ καὶ *ξετζυρῶ*.

Σκαριάζομαι· λέγεται περὶ ἐκείνων, οἵτινες βαδίζοντες ἐπὶ ὀλισθηροῦ τινος ἐδάφους ὡς λ. χ. τοῦ κεκαλυμμένου ὑπὸ πάχου ἐν καιρῷ χειμῶνος, πατοῦσι τὸν πόδα στερεῶς εἰς τοιοῦτον μέρος, ὥστε νὰ μὴ ὀλισθήσωσιν. *Εἶναι πάγος καὶ δὲν σκαριάζεσαι*=δὲν δύνασαι νὰ σταθῆς ἢ νὰ βαδίσης ἀλλ' ὀλισθαίνεις· ἔστι δὲ καὶ τὸ ἐνεργητικὸν *σκαριάζω* εὐχρηστον καὶ σημ. *ἐμπεδῶ τι κραδαινόμενον· σκάρησε τὸ βαερί*, ἵνα μὴ δῆλ. κραδάλινηται.

Κλουθουγριζῶ· κυρίως σημ. περιέλισσω· μεταφορ. δὲ λαμβάνει τὴν σημασίαν τοῦ βραδύνω, μέλλω· ὅθεν *τί τὰ κλουθουγριζεῖς*;=πρὸς τί βραδύνῃ;

Μπαρώνας· ἐπίθ. τῶν γυναικῶν, δι' οὗ καλοῦσι τὸ πονηρόν· καὶ *μπαρωναίς*, αἱ πονηραὶ.

Κριζανίζω· τρίζω· λέγεται περὶ τῶν ἐδεσμάτων ἐκείνων, ἅτινα ξηρὰ ὄντα τρίζουσι μωσόμενα.

Τζαουρῶ· φωνάζω χωρὶς νὰ λαμβάνω ἀπάντησιν. Ὅθεν, *ἐτσαοῦρησε ὀ.λη τὴ μέρα*=ἰρώναζε ὅσα ἵθούλετο· τὸ *τζαουρῶ* ἀντιστοιχεῖ τῷ ὀλακτῶ. Ὅθεν καὶ Παροιμ. *Σκυλὶ ποῦ δὲ δαγκάει ἕς τζαουριάη*, σημαίνουσα ὅτι δὲν πρέπει νὰ πτωῦμεθα τοὺς κενούς λόγους καὶ τὰς ἀπειλὰς τῶν μὴ δυναμένων νὰ μᾶς βλάψωσιν.

Ἀλέστα· εὐρηται ἢ λέξις ἐπιρρηματικῶς *στέχω ἀλέστα* ἢ *εἶμαι ἀλέστα*, καὶ σημ. ὅτι εἶμαι ἔτοιμος, εἶμι ἐπὶ ποδὸς νὰ πράξω τι ἄμα δοθῇ τὸ σύνθημα.

Φουτωτό· τὸ πυκνόφυλλον δένδρον· καλεῖται δὲ καὶ *τουφωτόν*· καὶ λέξις *τοῦφα*=πυκνὴ δέση χόρτου.

Κακόλαχνο· ἢ λέξις αὕτη εἶναι κατὰρα μετρία καὶ ἥπιος· *μωρὸ κακόλαχνο*, ἦτοι κακὴν κλήρωσιν τοῦ μέλλοντός της νὰ ἔχη.

Ἄχτι=ἢ ἐκδίκησις· *ἐπῆρα τὸ ἄχτι μου*=ἐξεδίκηθην.

Γριγκανίζω· σείων κροτῶ μικρὸν κώδωνα. **Γυλός**· τόπος κεκλιμένος καὶ ῥ. *γυλάω* (κυλίω).

Χάφτω· καταπίνω τι χανδόν· ἐκ τοῦ χαίνω· ἐξ οὗ καὶ *χάφτος*.

Τοράζω· ἀποκίμνω, τήκομαι ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ ἐπιτύχω τι· καὶ φαίνεται συνώνυμον τῷ ἐργάζε (ἴδε Ν).

Μαθέ· εὐρηται ἐν ταῖς τοιαύταις φράσεσι· μαθέ ἄνθρωπος δέχως γνῶσι.

Κρί (τό)· δάσος μικρὸν οὕτω καλεῖται· μεγαλύτερον δὲ λόγγος.

Ῥγκλί (τό)· ὁ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀλέκτορος λόφος· μάτρα Ῥγκλί, τὰ ἔχοντα θόλωσιν τινα, ὡς συμβαίνει ἐπὶ συνάγχης ἢ ἄλλου τινὸς νοσήματος.

Μπλοῦρι (τό)· ἀφθονία· ὡς, ἔχω ῥὼ μπλοῦρι γὰρ τὰ δάσω ῥ' ἄλλον; ὁ ἐστὶ, μήπως ἀφθονῶ; καὶ ῥ. μπλοῦριάζω. Ὅθεν, μᾶς ἐμπλοῦριζαν καὶ μοιράζεις ῥ' τὸν κόσμον;=ἀφθονοῦμεν καὶ μοιράζεις εἰς τοὺς ἀνθρώπους;

Βόγλα (ἡ)· εὐρηται ἐν τῇ κατάρχ, ἄ! μοῦρ βόγλα οὐρσοῦζα=κατηραμένη γενεά· λέγεται ἐτι καὶ σόρτα (sorla) οὐρσοῦζα καὶ φάρα=γενεά.

Ῥμπᾶς (ὁ)· ἀρπαξ· ὅθεν μπῆκε ῥ' τὸ σπῆτι ῥ'σὰ ῥμπᾶς.

Ἀρκᾶτος· ὁ ἐλεύθερος ἀπὸ βέρη· ὡς ὁ ὀδοιπορῶν καὶ μὴ ἔχων ζῶον διὰ νὰ ἔχη καθ' ὀδὸν φροντίδας διὰ τὸ ζῶον· ἢ ἡ γυνὴ ἢ μὴ ἔχουσα τὸ βέρη τέκνων λέγεται ἀρκάτα.

Ἀξουρος· ὁ λίγνος, λαίμαργος· καὶ λιξουρά, λιχνεία.

Ζβφω· ἐκθλίβω· ζήψε ὀλίγοι· λειμόρι=θλιψον αὐτὸ ἵνα ἐκχυθῇ ὁ χυμός.

Μπετσκῶνω· δέρω τινά· ὅθεν τὸν ἐμπέτσκωσαν=τὸν ἔδειραν· ταυτόσημος εἶναι ἢ, ταῖς ἔμασε.

Σίφερα· οὕτω καλοῦσι τὰ διάφορα οικιακὰ ἢ μαγειρικά σκεύη. Πῆρες ἔρα σίφερο· ἔχε τὸ τοῦ σου τὰ τὸ φέρη· ἐν μαγειρικὸν σκεῦος λ. χάριν ἢ ἄλλο τι.

Σκουταλεῦω (προφ. zgoutaléno)· τὸ ῥ. τοῦτο σημαίνει ἀνερευῶ, ἀναμοχλεύω πρὸς εὐρεσιν πράγματός τινος. Ὅθεν μήτηρ βλέπουσα τὸν υἱὸν τῆς ἀνερευῶντα καὶ ἀναμοχλεύοντα λέγει αὐτῷ, τί σκουταλεῦεις αὐτοῦ;=τί σκαλεύεις; τί ζητεῖς;

Σταγρό· ἡ λέξις αὕτη ἔχει ἐπιρρημ. σημασίαν. Εὐρηται δὲ ἐν τοιαύταις φράσεσιν· ἔφαγα μὲ τὸ σταγρό=βίχ καὶ ἀκουσίως· δουλειῶ μὲ τὸ σταγρό, καὶ ἄλλαις.

Νεκροκόντα.λο· οὕτω καλοῦσι τὸ τῶρον τῆς Ἰριδος.

Μπιλοιβέρω· ἡ λέξις αὕτη δίδοται ὡς ἐπιθετον ἐκείνη τῇ γυναικί, ἣτις τὴν δολιότητα αὐτῆς ὑποκρύπτει μετερχομένη πολλὰς φιλο-

φρονήσεις καὶ θέλουσα νὰ δείξη ὅτι δῆθεν κήδεταί περὶ ἡμῶν.

Γκλήρη· ἡ ἰλὺς τῶν ποταμῶν, γλήρη.

Ξεκαρώνω· συνώνυμον τοῦ ξεθεώνω· καὶ ξεκαρώνομαι· ὅθεν ξεκαρώθηκα μὲ μὰ κακογεράματη, ἦτοι ἀπεμακρύνθη τὸ Θεοῦ δι' ὅσους λόγους μὲ ἠνέγκασε νὰ εἴπω.

Κατσάρι (τό)· ἡ μικρὰ λίθος, ἡ ψήφος.

Ἄμνυζα· ὁ ἄορ. οὗτος τοῦ ὀνυμι εὐρηται ἐν τοιαύταις φράσεσιν· ἄμνυζα τὸ γάλα τῆς μάρας μου, καὶ λέγεται ὅταν ὑπόθεσις τις παρέσχη ἡμῖν τόσας δυσκολίας, ὥστε ὀργισθέντες κατηράσθημεν τὸ γάλα τῆς μητρὸς μας.

Ἄψος· ἐπίθ. ὁ διὰ τὸ παραμικρὸν θυμῶνων, ὁ ὀργίλος· λέγεται ἐτι καὶ σέρτη· καὶ ῥ. δὲ ἀψύνομαι· τ' ἀψὺ τὸ ξεῖδι τ' ἀγγερό του βλάθει, παροιμ. σημαίνουσα ὅτι οἱ ἐξοργιζόμενοι ἑαυτοὺς φθείρουσι καὶ ζημιοῦσι.

Ἀμπᾶ (τά)· οἱ ὄρχεις.

Αἰγατίζω· αὐξάνω.

Παράρτημα Β'.

Ἀδραχτά· ἐπίρ. ταχέως, βιαίως· τρώγ' ἀδραχτὰ περὶ τῶν ταχέως ἐσθιόντων· καὶ ῥῆμα ἀδράχνω=δράττω· τὸ α ἐπιτατικόν, ὡς καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις.

Ἀνάμπλα (ἡ)· ἀνάπαυσις, σχολή· δὲν ἔχω ἀνάμπλα=πολυσχολος ὢν, δὲν ἔχω ἀνεσιν· ἢ λέξις ἐγένετο ἐκ τῆς ἀνάπανλα.

Ἀρκᾶς (ὁ)=πρόμαχος, προστάτης· ἔχει ἀρκᾶρ=ἰσχυρὸν προστάτην· τὸ θ. ἀρκάτησα σημ. ἐλευθέρω· ὡς εἶμαι ἀρκάτησα=ἐλευθέρω ἀπὸ βέρη καὶ φροντίδας τέκνων.

Ἀλεγρία (ἡ)· εὐθυμία, ἀνεσις· ζῆ μ' ἀλεγρία=δίχγει τὸν βλον εὐθύμως.

Ἄσθος· 1) ἀπαντᾷ ἐν τῇ φράσει, τὸ στόμα του ἄσθος, περὶ πολυλόγων καὶ λάλων· περὶ τούτων λέγουσι ταυτόσημω, τὸ στόμα του περδάρι ἢ περδάρη· εὐληπτος ἢ μεταφορᾶ· ἡ λέξις ἄσθος πιθανῶς ἐγένετο ἐκ τοῦ ἄστος, ἄστος καὶ ἐν ἀλλαγῇ τοῦ γ διὰ β ἄσθος· τεκμαιρόμεθα δὲ τοῦτο διότι λέγουσι, δὲν σιγάει τὸ στόμα του· ἀλλὰ καὶ δὲν σθάει ἀκόμη· ἴσως ἐκ τοῦ σθύνω, σθεννύω· ὡς τὸ γέλωσ ἄσθεστος· 2) ἄσθος (ὁ)· ζῶον ἄγριον (Γαλ. blaireau) βλάπτων συνήθως τοὺς ἀραβόσιτοφόρους ἀγρούς τὴν νύκτα· οἱ δ' ἀγρόται πρὸς ἐκφόβισιν καὶ ἀπομάκρυνσιν αὐτοῦ ἐθίζουσιν ἀφ' ἐσπέρας ν' ἀνέπτωσιν ἐξωθεν τοῦ ἀγροῦ πυράς, ῥίπτοντες ἐν αὐταῖς ῥάκη παντοία, διότι νομίζουσιν ὅτι ταῦτα καιόμενα καὶ ὄζοντα ἀπείργουσιν αὐτόν.

Ἄλλοκορδα· ἐπίρρημ. ἔφρη· ἄλλοκορδα· ἐπὶ τῶν κακῶν κακῶς φυγόντων· ταυτόσημος τῆ, ἔφρη· ἀνόρεχτα, ἤτοι ἀκουσίως καὶ ἀθύμως.

Ἀνακρούω· ἐν τῇ φράσει, ἀνακρούει τὸ ψωμί, καὶ ἀναδίνει. Λέγεται περὶ τοῦ ἄρτου ἐκείνου, ὅστις ζυμωθείς καὶ τεθείς ἐν τῷ κλιβάνῳ πρὸς ἐψησιν, δὲν στερεοποιεῖται διὰ τῆς ἐψήσεως ὡς δεῖ, ἀλλὰ διατελεῖ ἐν καταστάσει ζύμης ἐνεκα τῆς κακῆς ποιότητος τοῦ σίτου· ὁ τοιοῦτος ἄρτος λέγεται ἀκόμη, γκλοιθὸ ψωμί, ἢ τοῦ γλοιώδους.

Ἄπκος· ἐπίθ. ἄπκος δάσκαλος; ἄπκος τοιοκώρης;=οὐκ εὐκαταφρόνητος, σπουδαίος, κατέλληλος· καὶ ἐπίρ. δέ· ὡς, ἄπκα ζῆ;=οὐ κακῶς, ἀλλ' εὐτυχῶς, ἔχων εὐμαρῶς τὰ πρὸς τὸ ζῆν· ἢ λέξις ἄπκος κλίνομεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἐγένετο ἐκ τῆς ἀπεικῶς κατὰ συγκοπὴν καὶ τόνου ἀναβιβασμόν· ἢ δὲ ἐκ τοῦ ἄποικος παραγωγῆ δὲν φαίνεται ἡμῖν ὀρθή.

Ἀσασκίρω=καλλύνω, εὐτρεπίζω· ἀσασκίρω τὸ σπῆτι=καθαρίζω.

Ἀτάραχος· ἐπίθ. προφέρουσι μᾶλλον ἀτάραχος μολίς ἀκουομένης τῆς φωνῆς τοῦ γ, βαρύς· κοίτετ' ἀτάραχος, ἐπὶ τῶν ὑπὸ βαρείας νόσου πασχόντων καὶ μὴ δυναμένων ἀπανίστασθαι τῆς κλίνης· περὶ τούτων ταυτοσήμως λέγουσιν, ἔπεσε τοῦ μάκρου καὶ τοῦ πλάτου.

Ἀοφός καὶ ἀόφαστος προσέτι· ὁ μὴ ἔχων χροιάν ἐμφαντικὴν ὑγείας ἢ ῥώμης.

Ἰσχωτός· ἢ λέξις ἐν τῷ στόματι τῶν γυναικῶν μόνον· σημαίνει δὲ μεταφορικῶς ἐκείνον, ὅστις διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὕφους τῆς φυσιογνωμίας του δὲν δύναται νὰ ἐλκύσῃται τὴν τῶν ἄλλων ὑπόληψιν καὶ ἀγάπην· τάνάπαλιν δὲ ἰσχωτικός σημαίνει τὸν ἐπιβέλλοντα ὑπόληψιν τοῖς ἄλλοις· περὶ τούτων λέγεται ὅτι εἶναι ἄρθρωπος μὲ ἰσχωρὸν (σκιάν) ἢ ἔχει ἰσχωρὸν· ἢ δὲ λέξις ἰσχωμα, ἐξ οὗ καὶ πληθυντικῶς τὰ ἰσχωμάτα=φάσματα δαίμονος. Λαμβανομένη ἢ λέξις ἐπὶ γυναικῶς σημαίνει τὸν ἄμορφον καὶ δυσειδῆ· ὡς αὐτὴ εἶναι ἕνα ἰσχωμα=φάσμα ἄμορφον· καὶ ῥῆμα δέ, ἰσχωνομαι=ἐπηρέζωμαι ἀπὸ τοῦ δαίμονος ἢ ἀπὸ ταῖς ξουτικαῖς (ἐξωθικαῖς) καὶ ξουτκᾶ (ἐξωθικᾶ).

Ἀνάβαλιος· καλεῖται οὕτω κατ' εὐφημισμὸν ὁ διχόβολος, ὁ καὶ ἄλλως ὠξαπέδιος λεγόμενος.

Ἀρχιρῖω=ἄρχομαι, ἀρ. ἀρχίρκα=ἡρξάμην· ἀρχιρμένη μετοχ. παθ. παρακειμένη· τῆν ἠῆρε ἀρχιρμένη, λέγεται περὶ νεάνιδος διακορευθεύσης τὴν παρθενίαν πρότερον ὑπ' ἄλλου.

Ἀπορρίγγω=ἀμβλώσκω· ἀπορρίγμα=ἀμβλωθρίδιον.

Ἀνάκη (ἡ)· εὔρηται ἐν τῇ φράσει, νὰ μὴ ἔχη ἀνάκη, ἐπεχούση τόπον κατάρως κατὰ τοῦ διαβόλου καὶ σημαίνει νὰ μὴ ἔχη στάσιν καὶ ἡσυχίαν οὐδαμοῦ, ἀλλὰ νὰ ἦναι πλάνης.

Ἀπογόρη (ἡ)· ἀκηδία, ῥχθυμία, νωχέλεια· τὸν ἔπασε ἢ ἀπογόρη, ἐπὶ τῶν ῥχθυμούντων· ἢ λέξις ἐκ τοῦ ἀπαγορεύω· οὕτως ἐκ τοῦ ἀναγορεύω ἐπλάσθη ἢ ἀναγόρη καὶ πληθ. ἀναγόρηαι· ἢ ἀπαγόρη καλεῖται καὶ ἀπομώρη.

Ἀπώχσαν τὰ μελίση· ἢ φράσις εὐχρηστοτάτη ἐπὶ τῆς περιστάσεως ἐκείνης, καθ' ἣν οἱ νεοττοὶ τῶν μελισσῶν ἐξέρχονται ἐκ τῆς σίμβλου ἵνα οἰκίσωσιν ἐν ἄλλῳ· ἢ λέξις ἀπώχσαν δὲν εἶναι ἀπόλυσαν (ἀπολύω) ἀλλ' ἀπώκισαν, ὡς ἀπαντᾷ ἐν τῷ οικονομικῷ Ξενοφῶντος. . . ἀεπὸν δὲ οἱ νεοσοὶ ἀξιοεργοὶ γένωνται, ἀποικίσει αὐτοὺς σὺν τῶν ἐπομένων τινὶ ἡγεμονίᾳ· ἐπὶ ἐνεστῶτος λέγεται, ἀπουχάει τὸ μελίση, ἀπουχούν τὰ μελίση=ἀποικιοῦν.

Ἄρα (ἡ)· ἀρχ, κατὰ τόνου ἀναβιβασμόν· ὡς ἐν τῇ φράσει, ἄρα κατάρως.

Ἄρ' σύνδεσμος· ἄρα· ὡς, ἄρ' μὲν δὲ μ' ἄρ', ὦ μῶρε, δὸς μοι.

Ἀστράχα (ἡ)· καὶ ἀστράχα=τὸ γείσον τῆς οἰκίας.

Ἀρβάλι (τό)· καλεῖται οὕτως ὑπὸ τῶν γυναικῶν σιδηρᾶ κέλω, ἐξ ἧς κρεμῶσι τὰς κακκίβους.

Ἀνατρομάω· καὶ ἀρ. ἀνετρόμαξα=ἐρρίγησα ὑπὸ δέους· τὸν ἀνετρόμαξα=ἐβδελύχθη αὐτὸν διὰ λιχνείαν, αὐθάρδειαν, ἢ ἄλλο τι.

Ἀράθυμος· ἐπίθ. σημαίνει οὐχὶ τὸν ῥχθυμον ἀλλὰ τὸν ὀξύθυμον, ὡς ἐν τῷ ἐξῆς ἄσματι·

. . . «ὄπου κ' ἂν ἦσαι, ξένη μ', γλήγορα νέρθηξ τ' ἐμένα μὲ πανορεύου καὶ μὲ προξενού· ἄνδρα γέρο μου δίνου κ' εἶν' κ' ἀρῆθμος· τὴ νύχτα μὲ μαλλώνει γιὰ τὰ στρώματα καὶ τὸ πουρνὸ μὲ στέλνει γιὰ κρῦο νερό· στρούκλο βαρὺν μου δίνει κ' ἄλυσσο κοντό.

Ἀτόφρος· ἐπίθ. παχύς, χονδρός· εἶν' ἀτόφρος, ἐπὶ τῶν πολυσάρκων.

Ἀχνός· ἀτμός· λαμβανομένη ἢ λέξις ἐπὶ ἀνθρώπου σημαίνει τὸν ἰσχνόν.

Ἀχρῖζει=ἀξίζει· καὶ προσωπικῶς ἀχρῖζου=ἀξίζου.

Βοῦφα (ἡ)· δίψα· δὲν ἔχω πολλὴ βοῦφα νὰ τὸν ἰδῶ=οὐκ ἐπιθυμῶ αὐτὸν ἰδεῖν· ἐν τῇ λέξει ταύτῃ ἐκτός τῆς ἐναλλαγῆς τοῦ θ διὰ β εἶναι ἀξιοπαρατήρητος καὶ ἡ τροπὴ τῆς φωνῆς τοῦ ι εἰς ου· ἢ ἐναλλαγὴ τοῦ θ διὰ β εὔρηται καὶ ἐν τῇ λέξει, ἄγρο δῆμα ἀντὶ ἄγρο βῆμα.

Βοτανίζω = συλλέγω βοτάνας ἐκ τῶν ἀγρῶν· *βότανα*, τὰ ζιζάνια καὶ ἀγριόχορτα· καὶ τὰ φάρμακα δὲ ὁ κοινὸς λαὸς καλεῖ *βοτάνια*· *φειδοβότανο*, τὸ ἀλεξιφάρμακον κατὰ δηγμάτων ὄφους.

Γίνομαι, ἀόρ. *γίνκε* (ἀντὶ γίνηκε)· περὶ τῆς πολυχρηστίας τοῦ ῥήματος τούτου ἐν πλείσταις φράσεσιν ἐγράψαμεν ἐν τῷ Λεξιλογίῳ· ἐνταῦθα δὲ σημειοῦμεν τήνδε τὴν φράσιν, *τὸν εἶδα καὶ μοῦ γίνκε* = ἰδὼν αὐτὸν ἐφοβήθη.

Γλόμπα (προφέρουσι καθαρῶς ὡς εἰ ἦν *glo-ha*)· ἡ λώβη· ἡ λέξις αὕτη ἀπαντῶσα ἐν τοῖς στόμασι τῶν γυναικῶν εὐρηταί ἐν τῇ φράσει ταύτῃ, *αὐτὸ τὸ σιτάρι εἶναι γλόμπα ἢ εἶναι μὲν γλόμπα*, καὶ λέγεται ὅταν ὁ σίτος ἦναι ἐφθαρμένος = ὁ σίτος ἐστὶ λώβη.

Γοίκος (ὁ)· καλεῖται οὕτω τὸ μέρος, ἐν ᾧ ἀποθέτουσιν ἐν τῇ ἐνδύματι καὶ τὰ διὰ τὸν ὕπνον ἀναγκαῖα καλύμματα· φρονούντες ὅτι ἡ λέξις *γοίκος* εἶναι ἡ ἐλληνικὴ οἶκος τῇ προσλήψει τοῦ *Γ* ἐν ἀρχῇ, ἐγράψαμεν αὐτὴν τῷ *οι*.

Γρέμι (τό)· κοίτη λαγωῦ ἢ ἄλλου ζώου· καὶ ῥῆμα *γρεκιάζω*, ἐμφωλεύω.

Γκορῶλος (ὁ)· τεμάχιον δαδὸς πλήρες τύλων, τῶν κοινῶς λεγομένων *ρόζων*.

Γάστρος (ὁ)· κυκλοτερές σιδηροῦν ἐργαλεῖον, χρησιμεῖον πρὸς ἐψησιν ἄρτου καὶ ἄλλων ἐδεσμάτων, κληθὲν οὕτω βεβαίως ἐκ τῆς ὁμοιότητος, ἣν ἔχει πρὸς τὴν γαστέρα τοῦ ἀνθρώπου.

Γρατίζω καὶ ἀόρ. *ἐγράφισα*· βασανίζομαι, ταλαιπωροῦμαι· *ἐγράφισα μ' αὐτὸν τὸν ἀνθρώπου*, ἰσοδυναμοῦν τῇ ἐτέρᾳ δημῶδει φράσει, *εὔρον τὸν μελεῶν μου*.

Γρίτσανος καὶ *γκρίτσανος*· δοκὸς εὐθεῖα ἐπιστηριζομένη ἐπὶ πασσάλου καθέτου καὶ χρησιμεύουσα ἐν τισὶ μέρεσι τῆς Ἡπείρου ὡς παιδιχά.

Γκουζορίτσα (ἡ)· καὶ πληθυντικῶς *γκουζορίτσαι*· οὕτω καλοῦνται ὑπὸ τῶν γυναικῶν αἱ ἐκ τοῦ στόματος σίτου ἀποπίπτουσαι μετὰ τὴν τριβὴν λεπταὶ καὶ ἀκανθωταὶ ἴνες.

Γκοῦβρος καὶ *κοῦβρη*· μικρὸς σκώληξ, ἐπιφυόμενος ἐν τῇ ἐπιδερμίδι τράχων καὶ αἰγῶν κατὰ τὸ φθινόπωρον, ἐνεκα πολυμοβρίας, ὡς ἀποφαινόνται οἱ ποιμένες καὶ οἱ τρέφοντες ποίμνια αἰγοπροβάτων.

Δέρω 1) τύπτω, 2) μοχθῶ, προσπαθῶ· *δέρω γὰρ τὸν καταπίσω* = μοχθῶ πείθειν· *ἔδρα*, ὁ ἀόρ. = ἐμόχθησα, προσεπάθησα· καὶ ἐπαναληπτικῶς πολλὰκις πρὸς ἐνδειξιν περισσοτέρων· *ἔδρα, ἔδρα, δὲν ἠμπόρεσα* = μάτην ἐμόχθησα.

Δούσιμα (τά)· ἡ μᾶλλον *ντούσιμα*· εὔρε τὰ *ντούσιμα του*, περὶ ἐκείνων οἵτινες ἐπέτυχον ὅ,τι

ἐπεθύμουν πρὸς βίον ἀναπαυτικὸν καὶ φιλήδονον.

Δοκῶμαι· ἐννοῶ, ἀντιλαμβάνομαι, οὐ ὁ ἀόρ. *δοκήθηκα*· δὲν τὸ *δοκήθηκα* = οὐκ ἔγνων, οὐκ ἐνόησα.

Δρωτήριμα (τά)· ἐξανθήματα τοῦ προσώπου· ἐκ τῆς ἰδρωτήρια.

Δέλιφας (ὁ)· ὑψηλός, εὐρωστός· ἡ λέξις ἐκ τῶν σπανίων· εὐχρηστοῦσα παρὰ γυναιξὶ μόνον.

Ἐργοβάρω = ὑποπτεύω· καὶ περιφραστικῶς ἀκόμη, *βάρω ἔργατα*.

Ἐλιξ (ἡ)· καλεῖται ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἐν *Ζαγορίῳ* ἢ *φθίσις*· *εἶναι μὲν κακὴ ἔλιξ*, λέγουσιν ὁσάκις γίνεται λόγος περὶ τῆς νόσου ταύτης· Ἐπειδὴ δὲ ἐπικρατεῖ ἡ ἰδέα ὅτι ἡ καταστρεπτικὴ αὕτη νόσος εἶναι μεταδοτικὴ, τὸν δυστυχῆ πάσχοντα μετὰ πολλῆς προφυλάξεως πλησιάζουσιν καὶ οἱ στενότεροι τῶν οἰκείων του· Οὐχὶ σπανίως, ὡς συνέβη πολλὰκις νὰ γίνωμεν αὐτόπται μάρτυρες, ὁ πάσχων ἀποχωρίζεται εἰς ἰδιαιτέρον δωμάτιον τῆς οἰκίας, ἐν ᾧ οὐδεὶς ἄλλος κοιμᾶται καὶ κατέκειται πλὴν αὐτοῦ, οὐδὲ ψαύει τις τὸ ἀγγεῖον, μεθ' οὗ πίνει καὶ τρώγει· πλησιάζων δὲ νὰ ψυχορραγήσῃ ἐγκαταλείπεται ὑφ' ὄλων, διότι νομίζουσιν ὅτι κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ νόσος καθίσταται μεταδοτικωτέρα· ἀλλὰ τὰ περὶ τούτου παραλείπομεν ἐνταῦθα νὰ περιγράψωμεν.

Ἐβηλος ἐπίθ. ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ, ὀγκώδης, ὑψηλός.

Εὐδίσματα = πράγματα τοῦ οἴκου, ἤτοι σκευή.

Ζουζουλιχὸ (τό)· καὶ πληθυντικ. *Ζουζουλιχά*· ἐν γένει τὰ ζῶα· ἡ λέξις εὐχρηστεῖ παρὰ ταῖς γυναιξίν.

Ζύγη (τά)· σταθμὰ· τὰ *ζύγη τῆς νύχτας*, λέγονται μεταφορικῶς τὰ μεσάνυχτα.

Θηριακωμένος· ἡ λέξις ἐκ τῶν σπανιωτέρων εὐχρηστοῦσα παρὰ ταῖς γυναιξίν· λαμβάνεται δὲ ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ὑψηλός, *πελώριος*.

Θραῖω σπῶ· *ἔθραψε τὸ ποτάμι*, ἐνᾷ κατέρρεεν ὁ ποταμὸς πολὺς ἡλαττώθη· *θραῖερά ξύλα*, τὰ εὐθραυστα καὶ στεγνά.

Θραψίμι (τό)· πτώμα ἀνθρώπου πολυσάρκου.

Ἰταλιὰ· εἶναι *ιταλιὰ*· ἐπὶ τῶν ἐνδεεστάτων, οἵτινες στεροῦνται καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου.

Ἰγκαιρος ἐπίθ. νωπός, πρόσφατος· βεβαίως ἐκ τοῦ *ἔγκαιρος*· ἐν πολλῇ δὲ χρήσει εἰσὶ καὶ αἱ *φρέσκος*, καὶ *ταζέτικος* τουρκ.

Καζιὰ (ἡ)· ζημία, *Καζιάρης*, ὁ πρόξενος συχῶν ζημιῶν.

Καψάλλω=φρύγω τι ἐπιπολαίως· *καψάλλι* (τό), ἢ δυσκωλιότης.

Κουκουτούριον (ἢ)· τὸ πορφυροῦν ἄνθος τῆς μήκωνος (παπαρούνας).

Καπρίτζι· καλοῦνται οὕτω τὰ ἐκ κόκκων ἀρχαιοῦ ἐψηνόμενα τρωγάλια, τὰ ὅποια κατασκευάζουσιν οὕτως· κίχκους ἀρχαιοῦ ἐπιθέτουσιν ἐπὶ τῆς πετυρακτωμένης πλακῶς τῆς ἐστίας καὶ περιστρέφουσιν αὐτοὺς μέχρις οὗ ὑπὸ τῆς τοῦ πυρὸς ἐπενεργείας ἐκρηχθῶσι μετὰ τινος κρότου.

Κωλοσβαριῶ· σύρω κατὰ γῆς· καὶ *κωλοσέρω*=σύρω ἔλκων ἐκ τῶν ποδῶν· καὶ ἐπίρρημα δὲ *κωλοσυρά*.

Κολόρο (τό)· εὐρηται ἐν τῇ φράσει τῷ *ὄωκε κολόρο*, ἐπὶ τῶν διὰ λόγου βραχδαιῶς ἐπιπτόντων τοῖς ἄλλοις, οἵτινες πτοοῦμενοι ἀλλόσπουσι χροιάν.

Κακορραχίω· λυπῶ, ἐνοχλῶ· *γὰ μὴν τὸν κακορραχίω*=τῇ ἐτέρᾳ δημῶδει φράσει, *γὰ μὴν τοῦ χαλάσων τὴν ὄρεξιν*, τὴν ἐπιθυμίαν.

Καλοπέκλος· ἐπίθ. ὑπήκοος, εὐπειθής· ἡ λέξις αὕτη ἔχει ἀντιθετὸν τὴν *κακαφάρατος*, παρήκοος.

Καμῶνομαι· ὑποκρίνομαι, προσποιῶμαι· *καμῶνεται πῶς δὲν ξέρει*=ὑποκρίνεται· ἀλλ' ἔχει τὸ ῥῆμα καὶ ἄλλην σημασίαν. Γυνὴ π. χ. ἔχουσα τὸν σύζυγον, ἢ υἱὸν ἢ ἀδελφὸν νοσοῦντα καὶ ἐρωτωμένη ὑπ' ἄλλης τί κἀμνει ὁ σύζυγος αὐτῆς ἀποκρίνεται· *μοῦ καμῶνεται καὶ σκάζω*· ἢ δὲ ἔννοια βεβαίως δὲν θὰ ἦναι ἄλλη ἢ ἡ ἐξῆς· *ἐπειδὴ καμῶνεται* (πᾶσχει) ὁ σύζυγος λυποῦμαι καὶ ἄδημονῶ· *καμῶματα*=προσποιήσεις.

Κοφίω· λέγω ὅ,τι κεν ἐπ' ἀκαιρίμαν γλώτταν ἔλθοι.

Τὸ κῆσσε· ἡ φράσις αὕτη ἀπαντῶσα μόνον κατὰ τὸν τύπον τοῦτον τοῦ ἀορίστου λέγεται εἰρωνικῶς περὶ ἐκείνων, οἵτινες διὰ τῆς κακῆς διαγωγῆς ἐβλάψαν ἀντὶ ν' αὐξήσωσι τὸν οἶκόν των καὶ εἶναι ταυτόσημος τῇ ἐτέρᾳ φράσει *τό σῆσσε* (τὸ ἴσασε)· οὕτω λέγουσι καὶ τὸ *πρόκοψε*· καὶ ἕτερα λέξις τὸ *κακωκῶμένο*, καὶ τὰ *κακωκῶμένα*, λεγομένη περὶ ζώων παρηκόων καὶ ἀτιθάσων· *κακωκῶμένο* ἄρα οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ τὸ κακῶς ὠκῆμενον ἦτοι κακῶς ἀνατραπέν.

Κακογηράματος· καίτοι ἡ λέξις φαίνεται λαμβανομένη ὡς κατᾶρα, συνήθως εἶναι θωπευτικὴ ἔκφρασις· οὕτω λέγουσι καὶ *κακόλαγρο*.

Καταδήκη, εὐχρηστὴ ἐν τῇ φράσει, ἔχει γρῶσα *καταδήκη*, ἢ ἔχει ἕνα *καταδήκη* ἐπὶ τῶν βαθυπλοῦτων καὶ πολυταλάντων.

'Κεράς τ'· ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν ταῖς φράσεσι ταῖςδε· *πρέπει γὰρ ἀπὸ 'κεράς τ'*, *πρέπει γὰρ τὸ 'χη καρεῖς ἀπὸ κεράς τ'*, αἵτινες σημαίνουσι πρέπει νὰ ἦναι τις ἐκ φύσεως (καλός), πρέπει νὰ τὸ ἔχη φυσικόν· ἠκούσαμεν δὲ καὶ ἀπὸ 'κεράς ἄνευ τοῦ τ' τοῦθ' ὅπερ ἐπικυροῖ τὴν γνώμην, ὅτι ἐγένετο ἐκ τοῦ ἀπὸ οἰκείας (φύσεως, δυνάμεως).

Καρίσκι (τό)· καλεῖται οὕτω πλακοῦς καὶ ἄλλα ἐδέσματα μετ' ἄρτου, τὰ ὅποια ἐθίζουσι ν' ἀποστέλλωσιν εἴτε καλούμενοι εἰς γάμους, εἴτε ὅταν μεταβαίνωσι νὰ συγχαρῶσι καὶ συμπάγωσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ συγγενοῦς μετὰ τὴν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐπύκνον αὐτοῦ εἰς τὸν πατρῶον οἶκον· καὶ ἐπειδὴ τὰ ἐπὶ τούτῳ παρασκευαζόμενα ἐδέσματα ἀποστέλλονται ἐντὸς *καρῶν*, ἐντεῦθεν ἐκλήθησαν καὶ *καρίσκι*· ὅθεν, *ἐπήγαρ 'ς τὸ γάμο μετὰ καρίσκι*.

Κάφαρο (τό)· ἐν τῇ φράσει *ἔγινε κάφαρο*, λέγεται περὶ ἐκείνων, οἵτινες εἴτε ἕνεκα κατᾶγματός τινος κατὰ τὴν κεφαλὴν, εἴτε ἐκ νόσου μακρᾶς τοσοῦτον παραλλάττουσι τὴν ὄψιν καὶ μορφήν, ὥστε γίνονται ἀγνώριστοι.

Καχαρέτι (τό)· τὰ ἐπὶ τοῦ δέρματος ἐπιφυόμενα μικρὰ κόκκινα ἐξανθήματα, αἵτινα θεωροῦσιν ὡς ἔκχυσιν ἄχους πυκνοῦ καὶ καρδιοβόρου.

Κόχη (ἢ)· τὸ ἄκρον τῆς γωνίας.

Καταπατῶ· τροπικῶς σημαίνει ἀποπειρῶμαι, βολιδόσκοπῶ· ὡς, *θέλησα γὰρ τὸν καταπατῆσω*.

Κατηχυμένος· ἡ λέξις εὐχρηστὴ παρὰ γυναιξί, λεγομένη περὶ ἐκείνων, οἵτινες ὑπὸ μακροχρονίου ἀσθενείας ἐξηνητλήθησαν καὶ ἰσχνώθησαν· ἐκ τοῦ κατᾶχνομαι.

Κω.λῆ (ἢ)· πτώσις ἐξ ὀλισθήματος κατὰ πρηνούς· *ἐπήρε μὲν κω.λῆ*=ἐξολισθήσας κατέπεσεν.

Λιμάτσικο (τό)· λιχον· ἡ λέξις λαμβάνεται ἐπὶ ζώων· ὁ λιχνος λέγεται καὶ *λίχονρος*.

Λιγκένομαι=γλίχομαι, ἐπιθυμῶ· συνωνυμει τῷ *λιμπίζομαι*· καὶ τὸ ὀρέγομαι δὲ ἀπαντᾷ ῥέγομαι.

Λιγοῦρα, ἔτι δὲ *λιγοῦρα* καὶ ῥῆμα *λιγουριάζομαι*=ναυτιῶ· *μῶρχεται λιγοῦρα*=ἐπέρχεται μοι ναυτιᾶν.

Λασρά (ἢ)· οὕτω καλεῖται τὸ ἐκ πλεκτῶν ῥάβδων μεσότοιχον, ἐπιχειρισμένον χῶματι πεφυρμένῳ ἄχυροι, ὅπερ καλεῖται *μαλαχταριά*· ἐκ τοῦ λᾶσιος· πυκνός.

Λίγγυρος (ὁ)· τὸ δριμύ καὶ πρόσφατον ὄζος, ὅπερ κατασκευάζουσιν ἐκ τῶν στεμφύλων στα-

φυλῶν· τὸ δριμύτατον ὄξος ὀνομάζουσι τραπέτσι.

Λαούρα (ή)· ῥάβδος μακρὰ καὶ λεπτή· τὸν *λαούρωσαν*=τὸν ἔδειραν.

Λυκινιά· ἐπίρ. ἀγγελιδόν· ἐκίνησαν *λυκινιά* =ἐξήλθον ἄθροοι· ἐλήφθη μεταφορικῶς ἐκ τῶν λύκων.

Λητόνι (τό)· ἡ λέξις ἐκ τῶν σπανιωτέρων· *παιδί Λητόνι*=εὐρωστον, σφριγῶν.

Λατσαρίζω=βαδίζω ἐπὶ λασπωδῶν μερῶν· ὡς ποῦ *λατσαρίζεις*; ποῦ βαδίζεις;

Λυκούρι (τό)· ἐν τῇ φράσει, ἔγινε *λυκούρι*· περὶ τῶν ὑπὸ σφοδρᾶς πείνης συσχεθέντων, περὶ ὧν παροιμιωδῶς λέγεται καὶ ἐμπῆκ' ὁ *λύκος* 'ς τ' ἄντρα.

Μπακαγάρης καὶ *μπακαγάρικο*· καλεῖται οὕτως ὁ χλωμὸς τὸ πρόσωπον καὶ πλαδαρός.

Μπαμπανάτσα (ή)· ἄρτος ἐξ ἀλεύρου ἀραβοσίτου.

Μπομπούκι (τό)· κάλυξ.

Μύρπλο (τό)· ἀμέτρητος, πληθὺς (μυριαπλοῦς).

Μπραζέλης (ὁ)· ἐπίθ. καὶ θηλ. *Μπραζέλια*, ἑταίρα, ἢ καὶ ἄλλως *φωληγάδα* λεγομένη· ἀγαπάει ταῖς *μπραζέλαις*· περὶ τῶν προσκειμένων ταῖς ἑταίρις· ἔχουν *μπραζέλι*· περὶ τῶν ἐχόντων στενάς σχέσεις.

Μζῆς καὶ *Μουζῆς*· ἄθυμος, σκυθρωπὸς καὶ δυσπρόσιτος ἄνθρωπος.

Μεσάλι (τό)· ὀθόνη μάλλινος, δι' ἧς καλύπτουσι τὴν ζύμην τοῦ ἄρτου.

Μέρα μερκῶς=πανημέριος.

Μπρούγκαρο (τό)· διάπυρος· ἀπαντᾷ ἐν τῇ φράσει, ἔγινε *μπρούγκαρο*, περὶ πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἐκτεθειμένα εἰς τὴν ἐπενέργειαν τοῦ πυρὸς γίνονται διάπυρα· ἡ λέξις *μπρούγκαρο* πιθανῶς εἶναι ἢ, *φρύγανον*, διότι πᾶν τὸ σφοδρῶς θερμαινόμενον φρύγεται.

Μπαμπάτσικο· λέγεται περὶ ἐκείνου τοῦ παιδὸς ἢ λέξις, ὅστις ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἡλικίαν ἦν ἄγει, παρουσιάζει ἀνάστημα σώματος ὑψηλότερον οὐπὲρ ἔπρεπε νὰ ἔχη.

Μουλοχρῖ (ή)· ἰδιόχουσά τις ὀσμὴ οἴνου, ἣν προσλαμβάνει ἐκ φθορᾶς ἢ ἀκαθαρσίας τοῦ ζύλου τῶν πίθων· ὅθεν περὶ τοιοῦτου οἴνου λέγουσι· *μυρίζει μουλοχρῖ* ἢ *μουλοχρῖς*.

Μαλαχταρά (ή)· μάζα ἐκ κόπρου βοῶν ἢ προβάτων πεφυρμένη ἀχύροις ἢ ἄμυμψ, δι' ἧς χρίουσι τὸ ἔδαφος μαγειρείων, ἀλώνων ἢ ζύλινα διαφράγματα.

Μύστακας (ὁ)· ἄκρις, δι' ἧς τὰ πτηνὰ τρέφουσι τοὺς νεοσσούς των.

Μτσέλι (τό)· ἔγινε *μτσέλι*· ἐπὶ τῶν ὑπὸ βροχῆς κατανοτισθέντων· ταύτοσημει τῆ, ἔγινε *βουλιό*, ἔγινε *στάλα*, ἔγινε *λουτσα*.

Μουγκρος (ὁ)· οἱ μόλις ἐξανθήσαντες κάλυκες τοῦ δένδρου, ὅπερ καλοῦσι *γράβον*.

Μουργκος (προφέρ. *mourgos*) ἐπίθ. ὁ μαυροκόκκινος, ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τῆς τριχὸς τῶν λύκων.

Μεράτζα (ή)· εἶδος ἐκ τοῦ δένδρου τοῦ καλουμένου *γράβον*.

Μπούκλισος ἐπίθ. (προφέρουν *bouglissos*)· παχύς, εὐτραφής.

Μπουγοτζῶ ῥ. τρέφω ἀφθόνως.

Μόλικος ἐπίθ. ὁμηλιξ καὶ πληθ. *μόλικα*· εἶναι *μόλικα* (ὁμηλικα), ἐπὶ τῶν ἀγόντων τὴν αὐτὴν ἡλικίαν.

Μυτζιγκάρ (τό) καὶ πληθυντικῶς *μυτζιγκάρια*· αἱ ἐξέχουσαι πέτραι βράχων (ἴδε ἐν στοιχ. Τ τὴν λέξιν *Τσικάρια*).

Μαγρόσκος· ὑπόξεινος.

Μαριώνομαι· εὐχρηστεῖ καὶ κατὰ τὸν ἀόρ. *μαριώθηκε*· τὸ ῥ. *μαριώνομαι* λαμβάνεται ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἐννοῶ τι καὶ διακαίνομαι ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ ἀπολαῦσαι αὐτοῦ· ὡς *μαριώθηκε τὰ μῆλα*=ἰδὼν ἢ ἐννοήσας αὐτὰ ἐπιθυμῆ σφόδρα νὰ τὰ φάγη· ἀλλὰ καὶ ἐνεργητ. *τὰ μάρησε*.

Μπλοκούκια (τά)· ἐμπλοκαί· δὲν θέλω τέτοια *μπλοκούκια*.

Μαρούσι (τό)· καὶ πληθ. *μαρούσια*=ἄνηθ.

Νταμῖς· ἐν τῇ φράσει, ἦρθαν *νταμῖς* νὰ γείρουν=προσήγγισαν ν' ἀποπερατώσωσιν ἄραβῶνα.

Ξεφεγκνάω· ἐτι δὲ καὶ *ξεφεγκνύω*· ὀπωρίζω· ἡ λέξις εὐχρηστοτάτη ὅταν λαμβάνωσιν ἀπαρχάς ἐξ ὠριμασάντων κερασιῶν ἢ ἄλλων ὀπωρῶν· τὸ *ξεφεγκνάω* εἶναι τὸ ἀρχαῖον *συρακίω*.

Ξερρηχάνει καὶ κατὰ συγκοπὴν *ξερχάνει*· ἄφες τὸ *φαεῖ* νὰ *ξερχάνη*· σημαίνει ἄφες αὐτὸ ν' ἀποψυχθῆ· ἀποσκοποῦντες εἰς τὴν σημασίαν τῆς λέξεως ἐν τῇ φράσει, φρονοῦμεν ὅτι τὸ ῥ. *ξερχάνει* ἐγένετο ἐκ τοῦ *ξερρηχάνει* (ἐκρηχάνει) ἢτοι διὰ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ βρασμοῦ καὶ τῆς βαθμηδὸν ἀποψύξεως καθίσταται ῥηχόν, τὰ δὲ ῥηχὰ μέρη εἶναι καὶ λεία καὶ ἀκυμάτιστα.

Ξεμπαμπαλάω=κατακυλῶ τὸν οἶκον ὑποκλῆπτων καὶ ἀφαιρῶν τὸ ἐν καὶ τὸ ἄλλο τῶν ἐπίπλων καὶ σκευῶν αὐτοῦ· ὅθεν, *μοῦ ξεμπαμπαλάσασε* τὸ *σπίτι*=κατέκλειψε τὰ τῆς οἰκίας ἐπιπλα· *μπάμπαλα* δὲ λέγονται τὰ ἐπιπλα.

Ξυαρίζω=καθαρίζω ἐκ τῆς κόπρου μάνδραν κίτροπροβάτων διὰ τοῦ πτύου ἢ βουστᾶσιον.

Ξουριζώ· ξυρίζω, ξυραφίζω· ὁ ἄνεμος ξουριζει, ὅταν πνέῃ δυνατὸς καὶ παγετώδης.

Ξαραρίζω· πίκνω τὴν ἄκρη, ἀποσύρομαι, ἀφίσταμαι μετὰ προσοχῆς πρὸς τινος.

Ξεγγοῦσθω (τό)· θέσις ἐλευθέρᾳ δένδρων ἢ ἄλλων ἐμποδίων καὶ πανταχόθεν καταφανῆς.

Ξεφλοίζω καὶ **ξεφλουδιζώ**· ἀπογυμνῶ τι ἐκ τοῦ φλοιοῦ· *φλοῦδι* δὲ καὶ *φλοῦδα* ὁ φλοιός.

Ὄργω (τό)· ἀπαντᾷ ἐν τῇ φράσει, *ἔκαμε ὄργω*· ἢ φράσις αὕτη λέγεται περὶ προσώπων, ἀναχωρησάντων, καθ' ὧν δικάσονται δυσμενῶς· ὅθεν συνήθως προστίθεται καὶ ἡ λέξις *κακό* (ν)· ὡς, *ἔκαμε κακό ὄργω* (ἀνεχώρησε)· *πότε θὰ κάμη κακό ὄργω*· ταυτόσημοι· *δημῶδεις φράσεις* εἶναι καὶ αἱ, *ἔβγαλε τὸ λαμό του, ἔξεκουμίσθη, ἔτσακίσθη*.

Ὀλόσωστος· ἐπίθ. καὶ θηλυκὸν ὀλόσωστη=ἀπαράλλακτος· ταυτόσημος εἶναι καὶ ἡ ὀλοσύθροτος· περὶ τῆς ἐντελοῦς ὁμοιότητος δύο τινῶν κατὰ τὰ ἦθη ἢ τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ προσώπου λέγουσι παροιμιωδῶς, *κουκκί δὲν τῶ γασε* (ἦτοι οὐδὲ κόκκον).

Ὀλόβολος=ὀλόκληρος.

Ὄτ' κ' ἄν τ' ἦ· ὡς, ὄτ' κ' ἄν τ' ἦ ἐμένα τὸ *ρίχνουν*=πάντα ἐμοὶ ἀποδίδουσιν· ὄπ' κ' ἄν ποῦ=πανταχοῦ· ὄπ' κ' ἄν ποῦ τὰ *ἴδια*=πανταχοῦ τὰ αὐτὰ.

Ὀιδίζω=ὀμοιζώ· *ᾠδισαν*· παροιμιωδῶς=εὔρε Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ.

Ὀῦπα· ἐτι δὲ καὶ *νοῦπα* καὶ πληθυντ. *οὔπαις*· καλεῖται οὕτως ἡ λίαν ὠρμος ὀπώρα.

Παροιδίζω· τοῦ ὁ προφερομένου ὡς *ντ*· *παρειαζώ*· φράσις, ὄλο τὸν προσφέρω, ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ τὸν παροιδίσω=γιγνώσκω μὲν πως αὐτόν, οὐ μέντοι γε δύναμαι ἐπακριβῶς παρειχάσαι.

Παλαστρίζω=παλκίω· *παλαστρίζει* μὲ τὸν *χάρο*, ἐπὶ τῶν ἐτοιμοθανάτων καὶ ἀγωνιώντων.

Παρατορέθηκε· προσφέρουσι συγκεκομμένως *παρατορέθηκε*· ὁ ἀέρ. οὗτος εἶναι λίαν εὐχρηστος σημαίνων τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸ ἀκέραιον πρὸς ἐκτέλεσιν ἢ ἐπίτευξιν τινος· π. χ. *παρατορέθηκε νὰ φύγη*=ἀγωνιᾷ καὶ δὲν βλέπει τὴν ὥραν καὶ τὴν στιγμήν ὅπως ἀπέλθῃ· περὶ τούτων λέγουσι καὶ, *τρώει τὰ σίδηρα ἢ ἔφαγε τὰ σίδηρα*· δι' ὧν ἐμφαίνεται ἡ ἀκέραιος ὁρμή πρὸς τι· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἐνεστῶτος χρόνου ἀπαντᾷ τὸ ῥῆμα *παρατορίζεται*.

Περδάρη· ἐν τῇ φράσει, τὸ *στόμα του περδάρη* καὶ *περδάρης*, ἐπὶ τῶν πολυλόγων.

Προξεγιά (ἡ)· 1) διαπραγματεύσεις ἀρραβῶνος καὶ 2) αὐτὸς ὁ ἀρραβῶν· *ἔκαμαν προξε-*

γιαίς=συνέδεσθαι ἀρραβῶνα· *προξεγιά*=ἀρραβωνίζω τὴν ἐμὴν θυγατέρα· τοῦ *προξεγιοῦν*=τῷ ὑπόσχονται, τῷ προσφέρουσιν ὡς μνηστὴν τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα· τὸ δὲ *προξεγιοῦμαι* σημαίνει πάντοτε ἀρραβωνίζομαι δι' ἄλλου ἦτοι εἶναι μέσον δικάμεσον.

Πρόνταρα (τά)· *τῷ δωκαν τὰ πρόνταρα*=ἀπεδίωξαν, ἀπέβαλον ἢ ἀπεκήρυξαν αὐτόν.

Παραφασχίζομαι· ἀμαρτοεπιῶ, παραφέρωμαι ἐν τῷ διαλέγεσθαι ὑπὸ θυμοῦ καὶ λέγω ἄλλ' ἀντ' ἄλλων· καὶ *παραφασχάρης* ὁ ἔχων τὸ ἐλάττωμα τοῦτο, ὁ ἀμαρτοεπιής· τὸ *παραφασχίζομαι* ἐγένετο ἐκ τοῦ *παραφασχίζομαι*· εἶναι δὲ περιεργός ἢ σημασία ἦν λαμβάνει.

Παραταράζω· εὐχρηστεῖ ἐν τῷ ἀορίστῳ *παραταράζει* καὶ λέγεται ἐπὶ καιροῦ ἵνα σημάνη τὴν ἐπὶ τὸ ἠπιώτερον τροπὴν αὐτοῦ· *παραταράζει*=ἐκόπασεν ἢ ἀνεμοζάλη.

Πρόσχαρος· εὐθυμος, εὐμενῆς καὶ τὸ ἀφηρημένον *προσχαρὰ*=εὐμένεια· *τὸν δέχθηκε μὲ προσχαρὰ*=ὑπεδέξατο αὐτὸν εὐμενῶς καὶ φιλοφρόνως.

Πάνα (ἡ)· 1) τὸ ἐπίπλον· 2) ἡ γνωστὴ πύκνισις τῶν ὀφθαλμῶν, ἡ λεγομένη κοινῶς *καταρράκτης*.

Παγαρό(τό)· τὸ βρέφος καὶ μάλιστα τὸ μήπω βαπτισθέν· ὅθεν, *μὴ γένῃσαι ὅταν παγαρό*=μὴ μωραίνῃς ὡς βρέφος.

Πουτάζει ἢ **πατάζει**· εὐρηται ἡ λέξις ἐν τῇ παροιμίᾳ,

«σακκοῦλ' ἐπ' ἀτάζει
καὶ μέσα δὲν πουτάζει»,

λεγομένη περὶ ἐκείνων, οἵτινες πτωχοὶ καὶ ἄθλιοι ὄντες προσφεύγουσιν εἰς ἐπίδειξεις, δι' ὧν ἐτι μᾶλλον φωρᾶται ἡ πτωχία των.

Μπλόχωρος· πλατύς, εὐρύχωρος· ἔκ τοῦ πολύχωρος.

Πουχός (ὁ)· ἡ ἐκ κοσκινοζομένου σίτου ἀναθρώσκουσα κόνις.

Πρησάληα (τά)· αἱ χοιράδες, αἱ καὶ ἄλλως λεγόμεναι κοινῶς *χελωνάκια*.

Πουμπώνω=περιτυλίσσω τι· *μᾶς ἐπομπώνω* τὸ *χρόν'*, σημαίνει ὅτι αἱ καταπίπτουσαι πυκναὶ νιφάδες χιόνος συνωθούμεναι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου τόσῳ πυκνῶς μᾶς περιέβαλον, ὥστε καὶ τὴν ἀναπνοὴν αὐτὴν ἀπέπνιγον· ἡ λέξις εὐχρηστεῖ παρὰ ταῖς γυναιξί· ταυτόσημος εἶναι καὶ ἡ *κουμπώνω*· *μᾶς ἐπομπώσω*, ἢ *μᾶς ἐκομπώσω* τὸ *χρόν'* εἶναι σχεδὸν ἰσοδύναμοι.

Ραδίω· φοιτῶ· *ραδίουν ἄνθρωποι*=συχνῶς διέρχονται.

Ρουκώνομαι = παρεισδύω, παρεισέρχομαι· *ρουκώθηκε* από τὸ βράδυ=παρεισέδυσεν ἄφ' ἐσπέρας.

Ρουπέω=ληλατώ.

Ριγκλά (ἀντί ριγηλά) ἐν τῇ φράσει, τὰ *μάτια τ' εἶναι ριγκλά*=θολά· ἐπὶ πυρεσσόντων ἢ ὑπ' ἄλλης τινὸς ἀσθενείας πασχόντων. Ἐπειδὴ δὲ τούτων ἡ ζωηρότης τῶν ὀφθαλμῶν ἀποσβέννυται, ἐν τιαύτῃ περιστάσει λέγουσι περὶ αὐτῶν ὅτι τὰ *μάτια* του *εἶναι ξεκομμένα*.

Ρουγκαῖω ἐρείγομαι καὶ *ρουγκαίωμα*, ἡ ἐρυγή.

Ερρούπησε· μόνον ὁ ἀόρ. ὑπάρχει· *ερρούπησε κάτω*=ἔδραμε κατὰ πρανοῦς.

Σιουσμάνης· ἐπίθ. ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα, εὐκίνητος· ἔχων κανονικὰ καὶ σύμμετρα τὰ μέλη χειρῶν καὶ ποδῶν.

Σκάρτσικος· ἐπίθ. ἡ λέξις παρὰ ταῖς γυναῖξι· σημαίνει δὲ ἐκείνον, ὅστις δι' ὀξύθυμιαν εἶναι ἰσχνὸς καὶ ἄσαρκος· περὶ τούτων λέγουσιν ὅτι, *ἀπὸ τὸν θυμὸν του δὲν πᾶνει κρέας*.

Σαφή, ἐπίρ. σαφῶς, ἀκριβῶς· *ὅ ὁκάδες σαφή*, ἥτοι ἄνευ τοῦ βάρους τοῦ περιέχοντος ἀγγείου, ὅπερ καλεῖται *τάρα*.

Σβῶλος· βῶλος γῆς· ἐπὶ ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν λαμβανομένη ἡ λέξις σημαίνει τὸν μικρόσωμον· ὁ νῆνος λέγεται σωπτικῶς καὶ *παπὶ* (νησάσιον) καὶ *κοντοπιθήκας* (ἥτοι κοντοπιθήκος).

Σράφαλο (τό)· *ἐγινε σράφαλο*· περὶ τῶν προῶρων γηρασάντων καὶ λευκανθέντων τὰς τρίχας καὶ ῥῆμα *σραφαλλῶ*=νίφω· *σραφαλλῆι*, εὐχρηστότερον τριτοπροσώπως· *σραφαλλῆραις*, αἱ σποράδην καὶ ἀραιῶς καταπίπτουσαι νιφάδες τῆς χιόνος.

Σπαρνῶ· μετακινῶ λίθον, εὐχρηστον ἐπὶ τῶν παιζόντων τὴν δάμαν· *σπάρα* τὸ ποδάρι σου=μετακίνησον τὸν πόδα· *ἐσπάραξα* τὸ ποδάρι μου, *ἐσπάραξα* τὸ χέρι μου σημαίνει τὸ ἐξήρθωσα.

Στάφρο (τό)· μέτρον· *να ξοδεύης μὲ στάφρο*=μετὰ φειδοῦς καὶ οικονομίας· τὸ *στάφρο* λέγεται καὶ *νάρακι*· ἡ λέξις *στάφρο* ἐκ τοῦ *σταθμόν*· ἡ ἐναλλαγὴ τοῦ θ διὰ φ εὔρηται καὶ ἐν τοῖς, *φλιβερό* (θλιβερόν)· *φύλακας* (θύλαξ)· καὶ ῥ. *σταφνίζομαι*=στολιζομαι.

Σύφερο (τό)· καὶ πληθυντικ. τὰ *σύφερα* λέγονται τὰ οἰκιακὰ σκευὴ μάλιστα δὲ τὰ διὰ τὴν ὀψοποιίαν· (ἴδε καὶ Ε ἐν λέξει εἰδίσιματα).

Σκαριάζω· μελαγχολῶ, θλιβομαι· καὶ μετ. παθητ. παρακειμένου *σκαριασμένος* (ἴδε χολιάζω ἐν Χ).

Σκλίδι (τό)· καὶ πληθ. *σκλίδρα*· τεμάχια μήλου ἢ ἄλλης ὀπώρας· τὸ σ προφέρουσι δασείως ὡς ἐν τῇ λέξει *σῦκα* (chyka).

Σοῦμπρος (ὀ)· ἡ τροφή τοῦ καρούου, τὸ ἔλυτρον.

Ἐσπάρτωσε (προφέρουσιν *échpartosse*)· μόνον ὁ ἀόρ. εὔρηται, σημαίνει δὲ ἀπέδρα· ταῦτοσήμεως λέγουσι καὶ *ἐπούλεψε*.

Σούχαλο (τό)· ἐτι δὲ καὶ *τσούχαλο* τὸ ἐξωτερικὸν περιβλήμα καστάνων ἢ καρύων, ὅπερ διαρρηγνύμενον ὑποδηλοῖ τὴν ὠρίμανσιν αὐτῶν· καὶ ῥῆμα *ξετσουχαλιάζω*=καθαρίζω κάρυα.

Σαπλαμᾶς· κυριολεκτικῶς ἐπὶ ἵππων καὶ σημαίνει τὸν μεγαλόσωμον, τὸν γῆραλέον καὶ βραδυκίνητον· μεταφορικῶς λαμβάνεται καὶ ἐπὶ ἀνδρῶν ὀκνηρῶν καὶ δυσκινήτων.

Σκέμι (chkémi)· κρημνὸς ἀπότομος· ὁ κρημνός, χυδαῖστί *γκρημός*, λέγεται καὶ *ράδρὸ* (τό)· τὰ *ράδρὰ* ἴσως κατ' εὐφημισμὸν.

Σωτερεμένος ἡ λέξις ἐν τῷ στόματι τῶν γυναικῶν· σημαίνει δὲ τὸν ἔχοντα βλάβην ὀργάνου· *σωτερεθήκε*=ἐβλάβη τοὺς πνεύμονας ἢ ἄλλο τι εὐγενές ὄργανον.

Σαράβαλο (τό)· κρονόληρος, σοροδαίμων.

Σίχα (ή)· (chiha), βδελυγμία· καὶ ῥ. *σιχαίρομαι* καὶ *σιχαμερός*.

Σκελῶ (chkelno), σκέλλω, πειράζω.

Σκαλώνω· ἀνέρω· *ἐσκάλωσε ἔς τὴν Πόλι*=ἀφίκετο ἤδη εἰς Κων/πολιν.

Σκόπι (προφέρουσι *chkorpi*)· ὁ καλαύροψ· *ἐγινε σκόπι*, ἐπὶ τῶν μεθυόντων, ὥστε νὰ μὴ δύνωνται βυθίζεσθαι.

Τσιουρεκάς, οὕτω καλεῖται τὸ καὶ ἄλλως *νερόκρασο* λεγόμενον.

Τσικάρι καὶ πληθ. *τσικάρια*, κεφαλαὶ βράχων προεξέχουσαι, κέρηνα.

Τρεπελλῶ· βυθίζω μετὰ κλονισμοῦ καὶ ἐπίρρ. *τρεπελιστά*.

Τσουκωτός=στυγνός, σκυθρωπός, ἄθυμος.

Τσίτρα (ή)· καλεῖται ἡ ὁσμή, ἣν προσλαμβάνει φαγητόν τι ἐξ ὑπερβολικῆς θερμάνσεως καὶ ἐλαττώσεως τοῦ βράζοντος ὕδατος.

Ταρέλλι (τό)· βλάξ, ἡλίθιος· *εἶναι ταρέλλι*, ἐπὶ γερόντων, εἶναι βλάξ.

Τσιουμιτζῶ· *κίτταξε μὴ*· *τσιουμιτζῆς*=ὄρα μὴ τὴν ἐλαχίστην ἀφῆς φωνήν.

Τσίγκρωσε ἐπὶ καιροῦ, ἵνα σημάξη τὴν ἐπὶ τὸ ψυχρότερον μεταβολήν.

Τοῦρνο (τό)· τετορνευμένον *ἀμπέλι*· *τοῦρνο*, τὸ περικλαδευμένον καὶ τετορνευμένον· ἐκ τοῦ *τουρνεῦ* ἐγένετο καὶ τὸ *δημιῶδες στουρνέω*.

Φαζουτή (ή)· ὀθόνη λευκή, ἥτις καλύπτουσα τὴν κεφαλὴν ἐχύνετο ὀπισθεν τῶν ὤμων· ἤδη ὁμως ἐξέλιπον αὐταί.

Φούφα ἐπιρρηματικῶς· *φούφα ψείρες*=βρίθει φθειρῶν.

Χ.λημπογιάρης=χλωμός· ἴδε καὶ *Μπακαγιάρης*.

Χασμέρι καὶ *κασμέρι*· περιγελῶς· *κασμερίζω*· σκώπτω, περιγελῶ· τὸ περιγελῶ λέγεται καὶ *σπερίζω*.

Χλέμωνας· τὸ ὑπόθερμον ὕδωρ, τὸ χλιαρόν.

Χαυδώνω=κάθημαι μετὰ κέλη ἀνοικτά· καὶ ἐπίρ. *χαυδῶτα*.

Χαραμπάτης=σπάταλος, ἄσωτος· καὶ τὸ θηλυκὸν *χαραμπάτισα*.

Ψάρα (ή)· ὁ ὄρμος στάχυς τοῦ σίτου.

Ψουλογῶ ἢ *ψολογῶ*· κακολογῶ καὶ μάλιστα μετὰ θάνατον· ὄθεν, *δὲν θέλω νὰ μὲ ψολογῶν*, *δὲν θέλω ν' ἀφήσω ψολογί*.

Ψίχα· ἡ λέξις ἐπιρρηματικῶς· ὡς, *δὸ μ' ψίχα ψωμί*=ὀλίγον ἄρτον· *σὲ θέλω ψίχα γρωστικόν*=θέλω νὰ ἦσαι ὀλίγον νοήμων· ἡ λέξις ἐγένετο ἐκ τοῦ *ψυχία*, τὰ ὅποια καλοῦσι *ψύχαις* καὶ *τριμόψυχαις* ἀκόμη· ἡ προφορὰ τοῦ ψ ἐν τῇ λέξει *ψίχα* προφέρεται μετὰ πολλῆς δασύτητος· ἡ λέξις *ψίχα* ταύτοσημει πρὸς τὴν λέξιν *τσότσο*· *ψίχα ψωμί* ἢ *τσότσο ψωμί*, εἶναι ἰσοδύναμον κατὰ τὴν σημασίαν.

Παράρτημα Γ'.

Μπεχάρ· εὐρεται ἡ λέξις ἐν ταῖς φράσεσιν, εἶναι *ἡμέρα μπεχάρ*, ἡ *ἡλιος μπεχάρ*, ἄπερ σημαίνουσιν· εἶναι ἡμέρα εὐδίας καὶ θερμῆ· εἶναι ἡλιος θερμός· ἐθίζεται δὲ ἡ λέξις ἐν καιρῶ χειμῶνος.

Μπλώρι (τό)· καὶ *μπλώρα* (ή)· καλεῖται οὕτως ὁ ἄρρην ἀμνός ἢ τράγος, ὁ συμπληρώσας τὸ 6' ἔτος μετὰ τὴν γέννησίν του καὶ εἰσελθῶν εἰς τὸ τρίτον· *μπλώραις* καλοῦνται ἔτι μεταφορικῶς αἱ φθείρες (ψείρες).

Σουρούπιασμα (τό)· καλεῖται οὕτως ἡ στιγμή ἢ τὸ σημεῖον τοῦ χρόνου τῆς ὀψίας ἐκεῖνο, καθ' ὃ ἐκλιπόντος τοῦ φωτός τοῦ ἡλίου μετὰ τὴν δύσιν αὐτοῦ ἀρχεται διαδιδόμενον καὶ ἐπικρατοῦν τὸ σκότος τῆς νυκτός· καὶ ῥ. *σουρουπιάζω*· *ἐσουρούπιασε*=ἐβράδαιξεν.

Συρῆ (ή)· γενεά, φυλή· *εἶν' ἀπὸ καλή συρῆ*=εἶναι ἐκ καλῆς γενεᾶς· ἡ γενεά λέγεται ἔτι καὶ *σόρτα* καὶ *φ.λή* (φυλή).

Μπέλω (ή)· ἡ ἀμνάς· *ντάκος* (ὀ) ὁ ἄρρην.

Σκατζιλήθραις, οἱ σπινθῆρες.

Τσέργα (ή)· παχύ καὶ χονδρὸν ἐκ μαλλίου κάλυμμα πρὸς χρῆσιν ἐν τῷ ὕπνῳ.

ΜΕΡΟΣ Β'.

α') Ὅροι.

Ἐκτός τῶν ὄρκων, οἵτινες γίνονται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, τῆς Παναγίας καὶ τοῦ ἐν τῷ χωρίῳ ἐορταζομένου ἀγίου, τοῦ καὶ ὡς πολιούχου θεωρουμένου, εἶναι καὶ οἱ ἐξῆς·

1. *Νὰ μὴ μοῦ τὰ κλείσουν ὅταν τῶν Χριστιανῶν. Τὰ μάτια* δηλονότι ὅταν ἀποθάνω.

2. *Νὰ μὴ μοῦ τὸ χρωστάῃ ὁ Θεός.*

3. *Μὰ τὸ κεφάλι μου· ἢ μὰ τὸ κεφάλι τῶν παιδιῶν μου.*

4. *Μὰ τὸ κεφάλι τῆς γυναικός μου.*

5. *Ἄν ὀνομάζῃς Θεό· ἢ καὶ ἂν πιστεῖς Θεό.*

6. *Ἔτσι νὰ μοῦ βάλουν τὴν πλάκα ἔς τὰ μάτια* (ὅταν ἀποθάνω δηλ.).

7. *Ἔτσι νὰ ἔχω Γιαννάκη, ἢ νὰ μὴν ἔχω Γιαννάκη!* (ὄρκος ἐπὶ τῷ προσώπῳ μονογενοῦς καὶ ἀκριβοῦ υἱοῦ).

8. *Μὰ τ' αὐτὴ τὴ φωτὰ* (ὄρκιζόμενοι δακτυλοδεικτοῦσιν εἰς τὸ πῦρ).

9. *Μὰ τὰ κόκκαλα ἐκεῖνον* (προφέρουσι γοργῶς ἐκεινοῦ ἢ κεινοῦ) *ποῦ μῶκαψε τὴν καρδιάν.*

Γυνὴ δὲ ἐξοργιζομένη λέγει·

10. *Νὰ φάω ἀπὸ τὸ κρέας μου.*

11. *Νὰ φάω τὰ κόκκαλα τ' ἀνδρός μου.*

12. *Ἔτσι νὰ μοῦ τὰ σταυρώσουν* (τὰ χέρια δηλ. ὅταν τελευτήσω).

13. *Μὰ τὰ χίλια τὰ Βαγγέλια. Νὰ εἶμαι ἀρρητῆς τοῦ Χριστοῦ.*

β') Εὐχαί.

1). Εἰς γέννησιν.

Νὰ σὰς ζήση. Καλορρίζικο. Μὲ τοὺς γορέους του. Νὰ τὸ χαίρεστε (Μπαχλήτικο). *Καλομοίρικο.*

2). Εἰς βάπτισιν.

Νὰ σὰς ζήση. Νὰ χαιρήστε τ' ὄνομά του. Πρὸς δὲ τὸν ἀνέδοχον (νονόν). *Πάντα ρουρὸς καὶ τιμημένος· καὶ σὲ στεφάνη κῆρ ρουρέ. Χαϊρλίτικο τὸ χέρι σου.*

3). Εἰς ἀρραβῶνα.

Χαϊρλίτικο καὶ ε' τὰ τέλεια μ' ἀγεία· καὶ

ἰς τῶν ἀποδέλοιπων στερεωμένα. *Νὰ προκόψουν· με ζωὴ πολλή. Καὶ εἰς τῶν ἀρχοτόπων· λάσας* (εὐχὴ πρὸς τοὺς κεκλημένους).

4). Εἰς γάμους.

Στερεωμένα. Νὰ προκόψουν· με ζωὴ πολλή. Νὰ ἰδοῦμε διάφορο (εὐχὴ ἐκ μέρους πενθεροῦ ἢ πενθερᾶς). *Νὰ γένωμε ἀνεχώριοι·* καὶ ἡ εὐχὴ αὕτη ἐπίσης γίνεται ἐκ μέλους τῆς οἰκογενείας τοῦ γαμβροῦ ἢ τῆς νύμφης. *Καὶ εἰς τὰ γεννητούρια σου* (ἡ εὐχὴ αὕτη πρὸς τὸν γαμβρὸν ἢ πρὸς ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν κεκλημένων ἑγγαμῶν μὲν ὄντα ἀλλ' εἰσέτι ἄπαιδα). *Καὶ με λάδι κὴρ ρουρὲ* (πρὸς τὸν νουνόν). *Καὶ εἰς τῶν ἀποδέλοιπων νὰ χαιρωμέστε.*

5). Εἰς θάνατον.

Ὁ Θεὸς νὰ βάλῃ τὸ χέρι του· ὁ μεγαλοδύναμος· προσκνυοῦμε τ' ὄνομά σου. Νὰ ζήσουν οἱ ἀποδέλοιποι. Νὰ ζήσουν τὰ παιδιὰ σου.

6). Εἰς ἀγοραπωλησίας.

Εἰς πώλησιν ζώου. Νὰ ἰθῆς διάφορο. Εἰς πώλησιν οἰκίας. Νὰ τὸ κερδέσῃς με γειά. Ν' ἀσπρίσῃς, νὰ γηράσῃς εἰς αὐτὸ μαζὶ με τὰ παιδιὰ σου.

7). Εἰς ἀναχωρήσεις.

Νὰ πᾶτε καλά καὶ νὰ καλαρταμοῦμε, νὰ δώκ' ὁ Θεός. Νὰ σᾶς καλοδεχτοῦμε πάλη, νὰ δώκ' ὁ Θεός. Νὰ σᾶς ἐδρῶμε καλά. Νὰ πᾶτε καλά καὶ νὰ βρῆτε καλά.

8). Εἰς ἐπάνοδον.

Καλῶς τὰ μάτια σου· καλῶς τὰ μάτια σου τὰ δύο κλπ. (εὐχαὶ παρὰ τῶν ἐπισκεπτομένων). Πάντα νὰ καλοδέχησθε. Νίρθοῦν καλά νὰ δώκ' ὁ Θεός. Εἰς ἀποστολὴν γράμματος ἐκ τῆς ξενιτείας. Καλῶς τ' ἄκουσες ἢ καλῶς τ' ἀκούσεται· καὶ τὸν ἴδιον νὰ δώκ' ὁ Θεός· ἢ ἀπαντῶσα δέ, Νὰ ζήσουν τὰ παιδιὰ σου καὶ ὁ νοικοκύρης σου. Νὰ καλοδεχτῆς τὸ μοραχό σου (παιδί δηλ.). Καλὴ εὐχὴ καὶ καλὸν παράδεισο (πρὸς ἱερωμένους).

9). Εἰς ἐπίσκεψιν ἐν τῇ ἑορτῇ ὀνόματος.

Καὶ τοῦ χρόνου· ἢ καὶ εἰς χρόνους πολλούς·

λοῦς· νὰ χαιρῆσαι τ' ὄνομά σου. Καὶ παρδρεμέρος (πρὸς ἄγαμον). Βοήθεια ὁ ἄγιος. Νὰ ζήσῃς με τὰ παιδιὰ σου, αἱ δὲ εὐχαριστήριοι ἀπὸ μέρους τοῦ δεχομένου εἶναι· Νὰ καλοδεχθῆς. Νὰ ζήσουν τὰ παιδιὰ σου καὶ καθεξῆς.

Ὅσάκις γυνὴ τις ἐρωτᾷ περὶ τῆς ἡλικίας παιδίου τινός, συνειθίζει ἅμα ἀκούσῃ ταύτην νὰ λέγῃ, καὶ εἰς τοὺς ἑκατόν. Πόσων χρόνῶν εἶσαι;— Πέντε.—Καὶ εἰς τοὺς ἑκατόν με τοὺς γορέους του.

10). Εἰς σποράς.

Καλῶς κάμπετε. Καὶ τοῦ χρόνου. Νὰ καλοδεχθῆτε. Νὰ καλονυχτώσῃτε. Νὰ ἰδῆτε διάφορο.

11). Εἰς θερισμούς ἢ εἰς τρυγητόν¹.

Νὰ τὸ γῦτε με γειά. Νὰ τὸ πῆτε με γειά. Καὶ τοῦ χρόνου. Καὶ τοῦ χρόνου διπλότερα. Νὰ καλοδεχθῆτε τοὺς νοικοκυρέους σας κλπ.

12). Εἰς ἀλωνισμούς.

Αἱ αὐταὶ εὐχαί. Καλῶς κάμπετε. Νὰ φρωθῇ με γειά. Νὰ ζήσουν οἱ νοικοκυρατοὶ σας. Νὰ καλοδεχθῆτε.

13). Εἰς δεῖπνα καὶ συμπόσια.

Πάντα τέτοια· νὰ χαιρωμέστε. Ὁ εἰς τὸ μέτρο (νὰ μὴ λείψῃ τις, δηλ. νὰ μὴν ἀποθνήσῃ). Νὰ μᾶς ἔρθουν καὶ οἱ ξετεμένοι καλά.

Ἄλλαι εὐχαὶ μνητέρων πρὸς τέκνα ἢ καὶ πατέρων.

Νὰ γίνῃς κατόχρονος. Νὰ σοῦ δώκῃ ὁ Θεός χίλια καλά. Νὰ γένῃς μέγας ἄνθρωπος. Νὰ μοῦ ζήσῃς. Χῶμα νὰ πλύνῃς καὶ μάλαμα

1) Ἄμα λήξῃ ὁ τρυγητὸς καὶ ἐτοιμάζονται νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν οἰκίαν, ἢ οἰκοδέσποινα λαμβάνουσα διὰ τῶν δύο χειρῶν ὀλίγα ἐκ τῶν πεπατημένων σταφυλίων καὶ ρίπτουσα ταῦτα εἰς τὴν ἄμπελον λέγει· «Πᾶρ' ἀμπέλι τὸν καρπὸ σου καὶ τοῦ χρόνου διπλότερα». Ὅσάκις μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν περιφέρῃται τοῖς εἰς τὸν νάρθηκα καθημένοις ἐπὶ παροψίδος σῖτος ἐβρασμένος πρὸς πολυχρονισμόν τοῦ ἐορτάζοντος τὴν μνήμην τοῦ ὀνόματός του, πρέπει ἐπίσης νὰ λαμβάνωσιν ἐξ αὐτοῦ μετὰς δύο χεῖρας, διότι μετὰ τὴν μίαν δὲν τὸ ἔχουσι καλόν. Ἀπὸ κόλυβα ἡμῶς τῶν ἀποθαμμένων μετὰ τὴν μίαν νὰ λάβωσιν ἢ μετὰς δύο ἀδιόφορον, ἀλλὰ συνήθως μετὰ τὴν μίαν. Σημειωτέον ἔτι ὅτι ὁ ἐπὶ παροψίδος ἐβρασμένος σῖτος ἂν οἱ ἐορτάζοντες συνηθίζουσι νὰ φέρωσιν ἄφ' ἐσπέρας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μετὰ μιᾶς προσφορᾶς καὶ κηρίου (τὰ δύο δὲ ταῦτα λαμβάνει ὁ ἱερεὺς) ὀνομάζεται σ κ τ ἔ λ ι. Ἐὰν δὲ ὁ ἐορτάζων ἐκ μεγαλειέρας εὐσεβείας, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐξ ἐπιδείξεως ὀρμώμενος θέλῃ νὰ κάμῃ ἀρτοκλασίαν, προσφέρει ἄρτον μεγαλιέτερον, ὅστις ὀνομάζεται π τ ἄ ρ ι.

1) Ἡ εὐχὴ νὰ γένωμε ἀνεχώριοι διτῶς δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ἢ νὰ ζήσωμεν πάντοτε συνδεμένοι καὶ νὰ μὴ ἐπέλθῃ χωρισμὸς διὰ θάνατον τινός ἐκ τῶν νεονύμφων ἢ διὰ διαλύσιν τοῦ συνοικεσίου, ἢ νὰ αὐξηθῶμεν καὶ νὰ γεινώμεν πολλοὶ ὥστε νὰ μὴ χωρῶμεθα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πρώτη ἐξηγήσις περιέχει ἰδέαν τινὰ τῆς διαλύσεως, ἰδέαν ἀπαισίον καὶ ὅλως ἀνάρμοστον καθ' ὅσον μάλιστα εἶδομεν ὅτι πανταχοῦ διώκουσι τὸν εὐφημισμὸν, διὰ ταῦτα, παραδεχόμεθα ὡς ὀρθοτέραν τὴν δευτέραν ἐξηγήσιν

νά σοῦ γένηται (ἡ εὐχὴ αὕτη λέγεται παρὰ μητρός ἢ πατρός ὅταν δέχωνται χρέματα ἐκ τοῦ υἱοῦ ὄντος εἰς τὴν ξενιτείαν, καὶ συνηθίζουσι λέγοντες ταύτην νὰ φέρωσι τὴν χεῖρα εἰς τὴν κεφαλὴν, θέλοντες νὰ δείξωσιν ὅτι ὅσαι αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς των τοσαῦτα καλὰ νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς εἰς τοὺς υἱοὺς των καὶ τοσοῦτον νὰ πολλαπλασιάσῃ τὰ χρέματά των). *Ν' ἀσπρίσης, νὰ γεράσῃ ὅσιν τοῦ ζαρκαδιοῦ ὁ κῶλος.* Ἡ εὐχὴ αὕτη καὶ ἐν ἄλλαις μὲν περιστάσεσιν, ἀλλ' ἰδίως λέγεται ὑπὸ τῆς προμήτορος ἀμα αὕτη σπαργανώση τὸν πρῶτον υἱὸν τοῦ ἀγαπητοῦ τοῦ υἱοῦ. *Ἐσὸν νὰ ἦσαι καλά. Νὰ σοῦ πᾶρ' τὸ κακό. Νὰ σοῦ πάρουν τὸ κακό.* Αἱ εὐχαὶ αὗται λέγονται ὅταν τινὸς ψοφῆσῃ τὸ μούλκι, πρόβατον ἢ ὄλη ποιμνὴ ἐκ τινος ἀσθενείας ἢ ὅταν τὸ ζῶον ἐκηνηθῆσθῃ ἢ τὸ ἐφαγεν ὁ λύκος· ἀλλὰ τίς ἢ ἔνοια τῆς εὐχῆς νὰ σοῦ πᾶρ' τὸ κακό καὶ σοῦ πῆρε τὸ κακό λεγομένη ἀκόμη; Βασανίζοντες τὸ πρᾶγμα κατὰ τὸ δυνατὸν ἐξήγομεν ταύτην τὴν ἔνοιαν. Ἐπειδὴ τὰ ἐνσκήπτοντα δεινὰ ὁ κοινὸς λαὸς θεωρεῖ ὡς ἄτας πεμπομένους ἄνωθεν πρὸς σωφρονισμὸν τῶν ὑπερρρονεόντων καὶ ὑπερφύλων, εὐχετὶ ὅπως σταματήσῃ τὸ κακὸν ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῶν ζώων καὶ μὴ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὰ πρόσωπα τῆς οἰκογενείας. Καθόσον πολλάκις ἔτυχε νὰ ἀκούσωμεν παρὰ τοῦ στόματος γυναικῶν ὅτι ὁ Θεὸς ἐξεθῆμκεν εἰς τὰ ζῶα καὶ ὄχι εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ ὅταν μάλιστα ἴδωσι τοῦτο εὐχαριστοῦσι τὸ Θεῖον, διότι εἶδεξε πάλιν τὴν εὐσπλαγγίαν του· ὁ Θεὸς μακροθυμεῖ, ἀλλὰ δὲν ἀργεῖ, λέγει ὁ λαός. Ἀλλοτε δὲ πάλιν τὰ ἐνσκήπτοντα δεινὰ εἰς ἀνθρώπους, ὁμολογουμένως ἐναρέτους καὶ ἀγαθοῦς, θεωρεῖ ὡς ἐνεργείας, τεινούσας πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς δοκιμαζομένης ἀρετῆς.

Ἔτεραι εὐχαί.

Νὰ σοῦ ῥθοῦν καλὰ σχαρίκια. Ἄγια τὰ κόκκαλα τοῦ πατρὸς σου ἐκεῖ πῶπεσε. *Νὰ χλωρῶνῃς.* Ἐπὶ κνηγίων εὐχαί. Ἄρα μας καλῆ. Καλὰ κνήγια (κνήγια) γορτωμένοι (ἐννοεῖται νὰ ἔλωμεν). Ἐπιστρέφοντες δέ: *Καὶ τὰ αἰταίρια της νὰ δώκ' ὁ Θεός* (νὰ φέρωμεν δηλ.) ἢ καὶ ὅς τ' αἰταίρια της (νὰ πᾶμε). *Νὰ τὰ φάτε μὲ γεμί.*

γ') Κατάραι.

1. *Νεόκοπο, καὶ γεοκομμένο· κατάραι κατὰ υἱῶν ἀπειθῶν.*

2. *Κοψόχρονο, καὶ κοψοζώπο, ἐπίσης.*

3. *Ρυθόσκοτο, ρυθάντερο καὶ ζαρτεριασμένο· αἱ κατάραι αὗται φέρονται καὶ ἀναλελυμένως· Νὰ τοῦ φέβουν τάρτετρα καὶ τὰ σκότια, κατάραι ἐπὶ μεγάλῃ τινὶ ἀδικίᾳ.*

4. *Χαντζαρωμένο, λιγισμένο, τρεκισμένο (τουφεισμένο). Καὶ ἀναλελυμένως· κακό του χαντζάρωμα, κακά του λιγισματα, κακό του τρέκι, κακό του μολίθι· κατάραι ἐπὶ μεγάλῃ ἀδικίᾳ.*

5. *Ἀπρόφθαστο (ἀπρόφθαστον), κατάραι κατὰ παρηκῶν.*

6. *Ζαληάρικο, ζαλοπιασμένο, ζαλοκουνμένο (κουνημένο). Καὶ ἀναλελυμένως· νὰ τὸν κιάση ἢ ζάλη, νὰ τὸν δειρ' ἢ ζάλη, νὰ τὸν κνήση (κουνήση) ἢ ζάλη ἢ νὰ τὸν κιάσουν ζάλαις καὶ κοῦσες (κούνησες)· κατὰ δυστροπούντων, ἀτακτούντων τέκνων ἢ ξένων ἀδικούντων.*

7. *Νὰ φάη τὴ ζάλη.*

8. *Νὰ φάη τ' ἀλόχι, ἢ νὰ τοῦ γέρονι ἀλόχι· ἀκούεται ὁμως καὶ νὰ τοῦ γέρονι διαλόχι, κατάραι κατ' ἐκείνων οἵτινες ἔφαγον φαγητὸν προωρισμένον δι' ὄλην τὴν οἰκογένειαν ἢ γλύκυσμα φυλαττόμενον δι' ἐπίσημόν τινα ἐορτήν ἢ κατ' ἐκείνων, οἵτινες κρύφα εἰσελθόντες εἰς τὸν κήπον ἐκλεψαν τὰς ὑπώρας δένδρου τινός.*

9. *Κακὸς ψόφος νὰ τὰ μάση, ἐπὶ πανωλεθρίᾳ ζώων.*

10. *Κακὸς ψόφος νὰ τὸν μάση, ἐπὶ ἀνθρώπου ἀσθενούντος.*

11. *Νὰ τὸν σηκώση τὸ ὄργγῶ, ἢ νὰ τὸν δειρ' τ' ὄργγῶ τοῦ θαράτου.*

12. *Νὰ τοῦ κοῦσω τὸ κακό.*

13. *Νὰ τοῦ κοῦσω τὸ τρέκι.*

14. *Νὰ τὸν μάσουν ὅς τὸ σακί, ἢ νὰ τὸν μάσουν ὅς τὸ σάϊσμα, θάνατον ἐκ πτώσεως ἀπὸ βράχου ἢ κρεουργήσεως ἀπὸ ληστᾶς.*

15. *Νὰ τὸν σκώσουν τέσσερες, νὰ τὸν ἐκφέρωσι πρὸς ταφὴν.*

16. *Νὰ τοῦ δώκ' ἢ μοῦλα μὲ τὰ τέσσερα, κατὰ τῶν ἀπειθούντων εἰς τοὺς γονεῖς των.*

17. *Νὰ τὸ βρῇ ἀπὸ τὰ κεραμίδια.*

18. *Λίθοι-πλίθοι νὰ γέρονι (προφέρουσι λίθ'—πλίθ')=κακῶς ὄλουντο· κατάραι κατ' ἐκείνων, ὧν εὐχόνται νὰ ἴδωσι τὴν πανωλεθρίαν. Ἐνταῦθα λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πανωλεθρίας, ἣτις ἐπάγεται ἐρήμωσιν καὶ ἐρείπωσιν.*

19. *Νὰ τοῦ γέρονι ζάλαις καὶ κοῦνησες τὰ καλά μου, κατὰ ἀχαρίστων.*

20. *Κακή σου καταρροή και κακός ταμπλάς*. ταμπλάς τουρκ. άποπληξία.

21. *Κακό του κόσμου*, ήτοι κακή είδησις παρ' αυτού να έλθη ταχέως.

22. *Να τον βρῆ το δάκρυ μου*. Η κατέρα αυτή βαθέως συγκινεί την ψυχήν, διότι είναι κατέρα μητρός κατά υιού παντάπασι λησμονήσαντος αυτήν, ή ταλαίνης γυναικός κατά του συζύγου της. Γρομερωτέρα είναι ή

23. *Το δάκρυ μου αίμα να του γένη*, εκσφενδονιζομένη όταν άπώλετο πλέον πάσα έλπεις διά την τάλαινα μητέρα ή σύζυγον, ή περι μεταμελείας της άγνώμονος και θηριώδους διαγωγής, ή και περι της εις πατρίδα έλεύσεως του άσώτου υιού.

24. *Να τον βρῆ το τζέλο μου*, ή βόσανος.

25. *Να τον βρῆ ή νηλά μου*, ταυτόσημος.

26. *Κακή του άλμοδρα*, να διαρπαγή ήτο ληστών ή άλλων.

27. *Να τον κιάση ο κόπος*.

28. *Κακή σκούπα να 'μβῆ*, να τους σαρώση όλους ο Χάρις.

29. *Ας πάη κατά 'Ηλιού ή πίσω τον 'Ηλιον*, κατέρα επί άειφυγίς και όλέθρω.

30. *Ας πάη 'ς το γκρημό*, ταυτόσημος.

31. *Να του βγῆ το ξόδι*, να τῷ γένη ή έξοδος προς τον πανδέγμονα τάφον.

32. *Το Μοραστηριακό*, κατέρα κατά ζώων βλαπτόντων τους άγρους ή τας άμπελους και έννοούσα να τελευτήσει ο οικουδεσπότης, και τὰ ζώα του να δοθῶσιν εις την Μονήν.

33. *Κακή τους βοή*, είτε διά λυπηράν είδησιν να ρήξωσι κακήν βοήν, ή δι' άλλο τι δυσάρεστον συμβῆν ως πτώσιν εκ δένδρου, εκ κρημνού και έφεξίς· ταυτόσημος είναι και ή *κακή τους λαλιά*, και πολλάκις εύρηται αϊ δύο όμοῦ, *κακή τους βοή και κακή τους λαλιά*.

34. *Κακά του σιάφαρα*, ήτοι έλεεινά του συντρίμματα.

35. *Κακή τους λαχτάρα*, δι' άπαισίόν τι να λαχταρήσουν.

36. *Κακά του σόνταρα ή σιοντοβρια*.

37. *Γοργοθαμμένο*· άχ μωρέ γοργοθαμμένο, και να σε θάψ' ή μάνα σου τώρα γοργά και γλήορα.

38. *Να του ιδῶ το γκιθούρι τώρα γοργά και γλήορα*.

39. *Κακά του κουρέματα ή να κουρευθῆ και να βαττευτῆ (θῆ)*, κατέρα κατά των μελώντων έλθειν εις γάμου κοινωνίαν.

40. *Κακό του έρβαμί*· *κακοερθμένο*· *κακό του τσάκισμα*· *να είχε τσακισθῆ*· *να είχε βγά-*

λει το ξηρό του (ποδάρι δηλ.), κατά των νεηλίδων.

40. *Κουτσουρέλλα*· *να γένη κουτσουρη*= να μείνη άπαις.

41. *Να γένη γκιώνης*· να έρημωθῆ όλων των τέκνων και οικείων. *Γκιώνης*, πτηνόν κατά την έπάνοδον της άνοιξεως κελαδοῦν ή μάλλον θλιβερώς θρηνωδοῦν· ο βίας.

42. *Το δάκρυ να μην την λείπη*.

43. *Κακά του τρεκούγκια* (πληγαί).

44. *Κακά του χαλίνοματα*. Η κατέρα αυτή είναι ήπια.

45. *Κακή τους φορτοῦνα*, ήτοι κλύδων φοβερός να ένσκήψη κατ' αυτών.

46. *Κακή του άπαλλαῖ* (άπαλλαγή) ήτο κακῶς ν' άπαλλαγή νόσου ή άλλου τινός λυπηροῦ.

47. *Κακός στρόφος να τον μάση*· στρόφος της κοιλίας ὑφ' οῦ να βσανίζηται και να τελευτήσει.

48. *Κακό του πάισιμο*, κατά των ὑποπεσάντων εις τι δυσάρεστον, διότι παρήκουσαν εις τας συμβουλὰς των άνωτέρω· ὥστε το κακό του πάισιμο=αἶθ ὄφειλε μή πορευθῆναι· και το κακό του τσάκισμα=εἶθ' ὄφειλε μή έλθειν.

49. *Κακοπιαρταγμένο*, εἶθε κακῶς να τακῆ.

50. *Να μη κοιτῶ τον κοῦκκο*. Η κατέρα κῦτη εκσφενδονίζεται κατ' εκείνων, οἵτινες προσποιούνται δῆθεν ὅτι δέν ήκουσαν προσκαλούμενοι να έλθωσι ή να πράξωσι τι.

51. *Ρέμα γκρέμα να γένουν*· γαῖα μιχθήτω πυρί.

52. *Κακό της ζήσιμο*. Κατ' εκείνης, εις ήν ή τύχη επέκλωσε να ἴδῃ τελευτώντα τον υιόν της, ή τον σύζυγόν της, και τὰ παραπλήσια.

53. *Κακά της μελλούμενα*, και *κακά της γραφτά*· ταυτόσημος τῆ προηγουμένη.

54. *Να κάρη την προκοπή του σγάλαγκα*, κατέρα μητρός κατά υιού μή περιποιουμένου κῦτην· *σγάλαγκας* (ή άρχυνη).

55. *Άστραποκαμμένο*, και *ν' άστραποκαῆ*, κατά του περι τας ήδονὰς τραπέντος, μή έχοντος δὲ κνήν κελόν και μή λαμβάνοντος πρύοιοιν διά τον οἶκόν του.

56. *Άνιτρόκοπος*, *τιτρόκοπος*, και *κακοπροκομμένο*, κατά του μή ποιήσαντος βῆμα προόδου.

57. *Να γένη ξέκι*· άφανισθήτω από προσωπου τῆς γῆς.

58. *Να του κόψ' ο Θεός τη ζωή*, ταύτση· *μος τῆ προηγουμένη*.

59. Κακή τους παταργιά, κακός πάταγος νὰ ἐνσκήψῃ ἐπ' αὐτούς· παταργιάρικο, κατὰ παιδὸς καὶ παταργιάρια, κατὰ κόρης.

60. Κακό της γυαλωμός, νὰ ἀπολιθωθῆ μονοῦ ὑπὸ τῆς αἰφνιδίου εἰδήσεως λυπηροῦ συμβάντος.

61. Κακό της δέξιμο καὶ νὰ κακοδεχθῆ.

62. Κακό τους ξελύθημα (ξελύθρευμα).

63. Κακό διάρρηγο νὰ μπῆ, ταυτόσημος τῆ προηγουμένη.

64. Νὰ μὴ λυθῆ βρακοζώρα ἐπαρωθρό της, κατὰ νεογάμου.

65. Τὰ λεχοφαωμένα· νὰ τὰ γάῃ ὁ λύκος· κατὰ ζώων. Λαλοφαωμένα· κατὰ δένδρων· λάλα, ἢ κέρβη.

66. Νὰ μὴν ἀναλῶσῃ, νὰ γέν' ἀμπαρόζι ὁ διαολόλακκος. Νὰ γίν' βρυκόλακκος νὰ δώκ' ὁ Θεός, ἢ νὰ βρυκολακκιάσῃ.

67. Ν' ἀλυχτήσῃ, κί' ἀπαὶ νὰ τοῦ βγῆ ἢ ψυχή (προφέρουσι συγκεκριμ. ψυχή).

68. Κακή καταβόθρα νὰ γένη, κατάρια κατὰ οἰκίας. Νὰ βουλιάζῃ· τὸ κακοβουλιημένο, ἐπίσης.

69. Νὰ ξηραθῆ καὶ νὰ δραγκωθῆ, κατὰ ἀνθρώπου.

70. Νὰ ξηραθῆ· νὰ γένη ξηρὸ σαπίδι, τὰ τύσημος.

71. Νὰ γέν' μπαταλιασμένο, κατὰ ἀγροῦ, ἀμπέλου, οἰκίας καὶ ζώου.

72. Κακή γάουσα, καὶ πληθ. κακαὶς γάουσαι· κακὸς γεράδες.

73. Κακή γούρκα, κακὸ παλούκι· παλουκωμένος.

74. Αἷματοκλυμένος (κυλιμένος).

75. Κακό του μοῦθι.

76. Νὰ μαζωθῆ χειροπόδαρα.

77. Νὰ τοῦ γάω τὸ σιτάρι νὰ δώκ' ὁ Θεός.

78. Μοῦρ ἐννεαγωνούσω, κατὰ γυναικός. Καὶ ἐννοεῖ νὰ περιέλθῃ τὰς ἐννεὰ γωνίας, ἦτοι νυμφευομένη νὰ χηρεῦῃ καὶ οὐδαμοῦ νὰ ἔχῃ σταθερὰν κατοικίαν. Πλατυτέρα φαίνεται ἡ ἐννοια τῆς κατάρια ταύτη ἐν τῇ ἐξῆς. Νὰ δώκῃ ὁ Θεός νὰ περβατήσῃ ταῖς ἐννεὰ γωνιαῖς καὶ τὰ δώδεκα κατοίγια.

79. Μοῦρ ξεπατωμένη, κατάρια ἐπὶ πανωλεθρία.

80. Βρονταργιάρια, καὶ κακή τους βρονταργιάρια.

81. Κακή κλεισιάρια, κατάρια κατ' οἰκίας.

82. Νὰ μείνῃ καταβολάδα νὰ δώκ' ὁ Θεός, κατάρια κατὰ τοῦ λείποντος εἰς τὴν ξενιτείαν.

83. Νὰ μὴν τὸν ἰδῶ μπροστά μου.

84. Νὰ τὸν βροῦν ἀνάλυτον, ἢ ἀκέραιον, κατάρια κατὰ ἀποθαμμένων. Νὰ γένη ἀμπαρόζι, ἐπὶ τῶν ἰδίων ἀμπαρόζι (ἔβενος).

85. Κακή κασσάρα νὰ δώκ' ὁ Θεός καὶ κακοκασσιγαρεμένη, ἦτοι νὰ γένη ἀπρόκοπος.

86. Κακοπόδιαχο, κατάρια κατὰ ζώου καὶ σημαίνει ἐκεῖνο, καθ' οὗ καταρῶμεναι εὐχονται νὰ βλαθῆ τοὺς πόδας.

87. Μοῦρ παραχωρσμένη (παραχωρισμένη). Νὰ ἐγκαταλειφθῆ παρὰ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων· ν' ἀπομονωθῆ.

88. Κακή πουλιάρια, κατὰ τῶν πωλησάντων.

89. Κακὸς ξερζωμός (ἀντι ξερριζωμός).

90. Κακή τους παρτοχή=κακή ἐλπίς των.

91. Ὁ μπονιάσμενος, νὰ μελανειμονήσῃ δηλονότι.

92. Κακὸς της χαλασμός.

93. Νὰ τὸν κλάσῃν τὰ καλιά μου ἔς τὰ μάρια, κατάρια κατὰ ἀχαρίστων.

94. Κακή της ἀποστροφή, ἐκσπενδονίζεται κατὰ τῶν διαπραξαμένων τι τῶν αἰσχυρῶν.

95. Κακή σου σφάντζα } κατάρια ἦπιοι.

96. Κακή σου ἀλαγάτσα }

ε') Κύρια ὀνόματα ἀνδρῶν.

Τὰ συνηθέστερον διδόμενα εἰς ἀνδρας ὀνόματα εἰσὶ κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν τὰ ἐξῆς· Ἀλέξης, ἐξ οὗ τὰ Ἀλεξάνης καὶ Λέτορος, Ἀλεξανδρῆς, καὶ ὑποκορ. Καυδρῆς. - Ἀναστάσιος, ἐξ οὗ τὰ Τάσιος, Ταυρόλας, ἢ ἀπλῶς Σιρούλας, καὶ Τάσιος. - Ἀθανάσιος, συνήθ. Θανάσιος, Θανασάκης, Νάσιος. - Ἀστέριος, Ἀστερινός, καὶ Στέργιος, ὅπερ ἐν βλαχικοῖς χωρίοις καλεῖται Τέρος. - Γεωργάκης, καὶ ἐπὶ παιδικῆς ἡλικίας ἀπλῶς Γάκης· ἀνδρωθεὶς δὲ ἢ παιδίον μὲν ὄν, ἀλλὰ φαινόμενον ἀνδρῆλον, Γεῶργος, Γεωργούλας, ὑποκορ. Γούλας, Γεωργίτσιος, καὶ Γίτσιος. - Γρηγοράκης, καὶ σκωπτ. Γόρης. - Δημήτριος, Δημητράκης, καὶ ἀπλῶς Τάκης, Μήτρος, Μήτσος, καὶ Μήτσης χαδευτικ. - Δήμος, Δημάκης. - Μανώλης, Μάρος. - Λευθέριος. - Στάθης, Σταθάκης. - Θωμάς, χαδευτικῶς δὲ Σιῶμος, καὶ Μέτρος· σκωπτ. Θῶμος. - Θύμος (Εὐθύμος). - Θεοχάρης ἢ ἀπλῶς καὶ συνηθέστ. Χάρης. - Γιάννης, Γιαννάκης, Γιαννάκος, Νάκος, Γιανρόπουλος· τὸ δὲ Γιάνναρος σκωπτικῶς. - Ἰωανροῦτος, Νοῦτσος, καὶ Νοῦσιος. - Κωνσταντῆς, καὶ ἀπλῶς Νίνος, ἐπὶ παιδικῆς ἡλικίας. Κωστάκης, χαδευτικῶς Κώτσιος, Κωστούλας. - Μιχάλης, καὶ Μίχος, καὶ Μεγαλάκης. - Νικο-

λάκης, και *Κολός* σκωπτ. Ἐν δὲ τοῖς βλαχικοῖς χωρίοις *Νίκος*.—*Λάζος* (τὸ *Λάζαρος* ἄχρηστον).—*Λεωνίδα*, *Νίδα* ἀπλῶς και *Λεόντος* σκωπτ.—*Ξενοφών*, ἢ ἀπλῶς *Φών*, ἢ *Φώνης*.—*Πολυχρόνης*, *Χρόνης*, *Χρονάκης*, *Πολύβιος*, *Πολυζώης*. Τὸ *Ζήσος* ἢ *Ζήσης* μόνον ἐν βλαχικοῖς χωρίοις ἐπικρατεῖ.—*Περικλῆς*, και συνήθ. ἀπλῶς *Κλῆς*.—*Χριστοδουλάκης*, και *Λάκης*, *Τόλιος*, *Τόλης*, και χαδευτικῶς *Τολάκης*. Ἐνισαχοῦ δὲ και *Τόλιος* και *Σιόμπολος*. ὁ Χριστόδουλος και *Κίτσος* ἀκούει.—*Στέφος* και *Τσέφος*. Εἰς τ' ἀνωτέρω συμπαραληφθήτωσαν και τὰ Ἀριστοτέλης, και ἀπλῶς *Τέλης*. Ἡλίος, *Λίας*. Τὸ *Γιάννης* εἶναι τόσῳ σύνθεσι ὄνομα, ὥστε ἐπιπαρωδεῖται και διὰ τοῦ ἐξῆς:

Κόψε ξύλο φκιάσ' Ἀνώγη

Κ' ἀπὸ φρουζυλιὰ¹ Μανώλη

Κι' ἂν πῆς και γι' αὐτὸν τὸν χαμένο τὸ Γιάννη

Ἄ,τι ξύλο νῆναι κάνει.

Ἐν γένει εἰς τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν παρατηρεῖται τόση τάσις πρὸς τὰ ὑποκοριστικά και σκωπτικά, ὥστε οὐδεὶς καλεῖται μὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀκέραιον και ἀνακρωτηριαστον. Οἱ προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν και διὰ τὰς ἀρετὰς των σεβαστοὶ καλοῦνται, *Μπασμαλέξης*, *Μπασμαγρηστός*, *Μπασματόλης*. Οἱ τὸν οἶκτον και τὴν συμπάθειαν ἐφελκύνοντες λέγονται (οὐχὶ ὁμως και ἐπὶ παρούσων των) *Καί'αλέξης*, *Καί'οχηστός*, ὡς και πολλὰ παθόντες και μάλιστα θάνατον τέκνων και διὰ τοῦτο *Χαροκαμμένοι*. Οἱ μοχθηροὶ και ἐπιβλαβεῖς εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ κοινοῦ λέγονται *Βρωμο-Γιάννης*, *Βρωμο-Κώστας*, ὄζοντες τρόπον τινὰ ἐκ τῆς πολλῆς μοχθηρίας των· οἱ ἄχρηστοὶ και ἀνωφελεῖς ἦτοιοι οἱ παληάνθρωποι· *Παλιο-Κώστας*, *Παλιο-Γιάννης*· οἱ πτωχοὶ και μοχθηροὶ *Ψωρο-Γιάννης*, *Ψωρο-Μῆτρος*.

Ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν ἀνδρῶν προσλαμβανόντων τὴν κατάληξιν *αῖνα* ἢ *ηρα* σχηματίζονται τὰ τῶν γυναικῶν, μὲ τὰ ὅποια αὐτα συνθεστάτα γνωρίζονται και καλοῦνται. Οὕτως. Ἡ *Ἀναστάσινα*, ἢ *Ἀποστόλαινα*, ἢ *Γεωργάκαινα*, και *Γεώργαινα* τοῦ δεινα· ἢ *Θοδώραινα*, ἢ *Θοδωρηνα* ἢ *Θώμαινα*, ἢ ἢ *Θωμηρα* τοῦ δεινα· ἢ *Κωσταντίναινα*, ἢ *Κώσταινα*, ἢ *Κωστάκαινα* τοῦ δεινα, ἄλλ' ἢ *Κώσταινα* ἐκ τοῦ *Κώστος* δὲν λέγεται. Ἡ δὲ πότνια οἰκο-

δέσποινα, ὅταν μὴ ἐπιζῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἀλλὰ τὰ τέκνα της, καλεῖται διὰ μόνου τοῦ πατρωνυμικοῦ ὡς ἢ *Λάζαινα*, ἢ *Τζούφαινα*, ἢ *Κορτογιάνναινα*, και σημαίνεται ἡ μήτηρ τοῦ *Λάζου*, τοῦ *Τζούφη*, ἐν οἷς ὀνόμασιν ὑπονοεῖται πάλιν τῶν υἱῶν *Λάζου*, *Γεωργίου* ἢ *Δημητρίου*. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τούτου δυνατόν νὰ προέλθῃ σύγχυσις μεταξύ μητρὸς τῶν υἱῶν *Τζούφη* και τῶν συζύγων αὐτῶν, προκειμένου νὰ ὀνομασθῆ μία ἐκ τῶν γυναικῶν αὐτῶν προσαρτᾶται ἐν ἀρχῇ τοῦ πατρωνυμικοῦ και τὸ ὄνομα συζύγου. Οὕτω λοιπὸν τὸ μὲν ἀπλοῦν *Τζούφαινα* σημαίνει τὴν μητέρα τῶν υἱῶν *Τζούφη*, ἐνῶ τὸ *Δημητρο-Τζούφαινα* τὴν σύζυγον ἐνὸς ἐξ αὐτῶν, τοῦ *Δημητρίου* π. χ. Αἱρεται δὲ πᾶσα τοιαύτη σύγχυσις και διότι ἡ οἰκοδέσποινα λέγεται πολλὰκις ἢ *γραῖα Τζούφαινα*. Ἀποβιώσασθης τῆς μητρὸς τῶν υἱῶν *Τζούφη*, ἢ πρεσβυτέρα τῶν γυναικῶν αὐτῶν, ἄτε καταλαβοῦσα τὴν θέσιν τῆς πενθερᾶς, λέγεται τότε ἀπλῶς ἢ *Τζούφαινα*. Ἐνίοτε δὲ ἡ γυνὴ καλεῖται μὲ τὸ βαπτιστικὸν της, τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀνδρός της τιθεμένου κατὰ γενικὴν μετὰ τοῦ πατρωνυμικοῦ ὡς, ἢ *Ἄννα* τοῦ *Θεογάρη Βογᾶ*· τοῦτο δὲ δύναται νὰ σημαίνῃ και κόρην· ἢ *Ἄννα* τοῦ *Βογᾶ* (κόρη δηλ.).

ζ') Ὀνόματα γυναικῶν.

Ἐν προγενεστέροις χρόνοις τὰ συνθεστέρα ὀνόματα τῶν γυναικῶν ἦσαν, *Ἀγαθή*, *Ἀκρίβω*, *Ἀργήρω*, *Ἀσίμω*, *Βασίλω* και *Βάνω*, *Γαρόβρω*, *Γέκω* (ἐκ τοῦ Ἀγγελικῆ), *Δέσπω* (Δεσποινῆ), *Ἄννη* (Ἑλένη) και *Ἀντίτζα* ὑποκορ. και ἀπλῶς *Νίτζα*. Εὐγενῆ-Εὐγενίτζα-*Νίτζα*. Θεοδώρω συνήθ. *Θεοδωρίτζα* (ἐν Γκιμουρτζίνῃ ἠκούσαμεν και τὸ ὄνομα *Θαλάσσω*), *Λάμπρω*, *Λώχρω*, *Μαλίμω-Μάρω* (*Μαρία*), *Κάλω* (*Καλλιόπη*), *Χρυσάω*, *Χρυσῆ* και *Χρῖσω* (τὸ ὄνομα τοῦτο προφ. σήμερον *Χρῖσω* ὑπονοεῖ γυναίκα οὐχὶ καλῆς διαγωγῆς), *Χαρέηνα*, *Σταμάτω* (*Στάμω* και *Σούλιτω*· τὰ δύο ταῦτα ὀνόματα εἶναι συνθεστάτα και σήμερον ἐν τοῖς βλαχικοῖς χωρίοις τοῦ *Ζαγορίου*), *Στασινή* και ὑποκορ. *Τσινή-Τσινάρω*, *Σχίρνα*, ἐξ οὗ τὸ *Σιανροπούλα* σύνθεσις, *Σάφω*, *Σδοβῶ*, *Ξάνθω*, *Λάπω*, *Φώτω*. Εἰς τὰ ἀνωτέρω προστεθήτωσαν και τὰ ἐξῆς· *Ἀρετή*, *Ἀντίνα*, *Ἀλεξάνδρα* ἐξ οὗ τὸ *Τσιάντα*, *Λούσιω*, *Ρούσιω* (ἐκ τοῦ *Αἰκατερίνη*), *Πίνα*, *Μηλίτζα*, *Ζαρή* (ἐκ τοῦ *Στασινή*). Τὸ ὄνομα *Σάφω* ἐδόθη τῇ κόρῃ, ὡς ἔχομεν ἐξ ἀκοῆς, παρὰ πρεσβυτέρων,

1) Φρουζυλιὰ καλεῖται ἐν Ζαγορίῳ ἢ Ἀκαταία· ἢ δὲ ἐντεριώνη ταύτης ὀνομάζεται Ἄπομπος.

διότι ἡ μήτηρ ἐφέρετο ὡς τρελλή. Ἐκ παραδόσεως ἔχω ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ μου πρὸ 50 ἐτῶν γυνὴ τις ἐκαλεῖτο *Σδοῦπω*, καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα διότι συχνὰ πυκνὰ κρότους καὶ θορύβους ἐποίει ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς· καὶ σήμερον δὲ αἱ γυναῖκες λαμβάνουσαι ὡς γνώμονα τὸ διακριτικώτερον γνώρισμα τοῦ ἤθους γυναικός τινος ἢ τῆς समाκτικῆς ἢ φυσικῆς αὐτῆς διαπλάσεως δὲν ἀργοῦσι νὰ εὗρωσι τὸ κατ᾿ ἄλληλον ἐπιθετον, ὅπερ ἔπειτα φέρει ἡ γυνὴ ἐφ' ὅρου ζωῆς ὁσάκις γίνεται περὶ αὐτῆς λόγος. Τοιαῦται χαρακτηριστικὰ καὶ ἐπίκρητοι τοῦ ἤθους ἐπωνυμῖαι μονοῦ καταργοῦσιν ἐνίοτε τὸ βαπτιστικὸν ὄνομα, καὶ ἡ γυνὴ πρὸς παραμυθίαν τῆς μόνον παρὰ τῶν συγγενῶν τῆς καὶ φίλων καλεῖται μὲ τὸ βαπτιστικὸν τῆς, ἐνῶ ἔξω παρ' ἄλλων γυναικῶν ὁσάκις γίνεται λόγος ἀντηχεῖ τὸ ἐπίκρητον. Περιεργίας χάριν ἀναφέρομεν ὅτι ἡ ἔχουσα χροῖαν μέλαιναν καλεῖται *Λαδόπηττα*· ἡ πολυμήχανος καὶ δολία *Ἀλφοπήττα*· ἡ ἐρωτύλη καλεῖται *Ἄρθω*· ἡ τὸν κόσμον καὶ τὴν γειτονίαν ἀναταράττουσα μὲ τὰς φωνὰς τῆς *Δαυδοῦφω*. Τοιαῦται χαρακτηριστικὰ ἐπωνυμῖαι δίδονται καὶ εἰς ἄνδρας (καὶ ἐνταῦθα δὲ τῆλαυγές πρόσωπον διαδραματίζουσιν αἱ φιλοπερίεργοι γυναῖκες) καὶ πολλάκις ἐκνικῶντος τοῦ πράγματος, τὸ ἐπώνυμον γίνεται ἀσπαστὸν καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ φέροντος, υἰοθετεῖται καὶ περὶ εἰς τὸ ληξιαρχικὸν τοῦ πατρωνυμικοῦ κληροδοτούμενον εἰς τοὺς ἐπιγιγνομένους. Ἐκ τοιαύτης αἰτίας ἔλαβον τὴν ἀρχὴν τὰ: *Ξεινός, Κορτογιάννης, Χούτας, Βογᾶς, Καθοβασίλης* καὶ μυρία ἄλλα. Ὅπως δεῖξωμεν τὴν εὐφυίαν τῶν γυναικῶν πρὸς εὗρεσιν προσφῶν ἐπιθέτων διὰ τοὺς ἄνδρας περιεργίας χάριν λέγομεν ὅτι ὁ ἀγαπῶν νὰ ζῆ μεμονωμένως διὰ φιλαργυρίαν καλεῖται *Κοῦκκης* (κοῦκκος)· ὁ μὴ δυνάμενος νὰ ὀμιλήσῃ ἐλευθέρως ἀλλ' εἰς πᾶσαν λέξιν προσπατῶν *Βάβας*· ὁ ἀμβλύς τὴν διάνοιαν *Ξιοβρας*· ἀπλῶς εἰπεῖν πᾶς ἄνθρωπος φέρη ὡς οὐρανὸν καὶ ἐν ἐπιθετον χαρακτηριστικὸν καθ' ὅλον του τὸν βίον· ἀναγκαζόμενος δὲ πολλάκις νὰ υἰοθετήσῃ αὐτὸ ἐγκαταλείπει ὡς κληρονομίαν τοῖς ἐπιγιγνομένοις.

Τὰ προειρημένα ὀνόματα *Ἀκρίθω, Ἀργύρω, Βασίλω, Δέσπω, Κάλω, Λάπω, Σταμάτω, Χαῖδω, Διόχρω* κλ. ἄτινα πρὸ 50 καὶ 60 ἐτῶν οὕτως ἐπροφέροντο καὶ ἐγράφοντο ὡς φαίνεται καὶ ἐν σωζομένοις προικοσυμφωνητικοῖς παρῆλθον καὶ ἀπηρχαιώθησαν. Σήμερον οἱ βαπτίζοντες, εἴτε πεπαιδευμένοι τύχῳσιν εἴτε μὴ, ἀντλοῦσιν ἐκ τῆς ἀρχαίας μυθολογίας

καὶ ἱστορίας· ἀηθες δὲ καὶ γελοῖον θεωρεῖται νὰ δώσῃ τις πλέον τὸ ὄνομα *Διόχρω* καὶ *Στάμω* καὶ τὰ παραπλήσια. Τὰ δὲ πρότερον ἐπιζόμενα εἰς ὧ ἢ μετατρέπουσιν εἰς ἠ ὡς *Ἀργυρῆ* ἢ, ὡς τὰ *Βασίλω Διόχρω* κλ. ἐκληροδότησαν εἰς τὰ βλαχικὰ χωρία ὅπως ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως πληροφοροῦμεθα, ἢ κατέλιπον αὐτὰ τοῖς ἀμυήτοις φιλοκαλίαις.

Ὅταν τις γεννᾷ θήλεα κατὰ σειράν, ἡ ἀνάδοχος ὅπως σταματήσῃ τὸ κακὸν (τὸ δὲ κακὸν τοῦτο ὑπολογίζεται μὲ τὸ ποσὸν τῶν ὑπερόγκων προικῶν) συνεθίζει πολλάκις νὰ δίδῃ εἰς τὸ βαπτίζομενον τὸ ὄνομα *Στασιῆ* (τὸ *Σταμάτω* ἀπηρχαιώθη). Παραστάντες ποτὲ εἰς τὴν βῆπτισιν κόρης, ἥτις ἦν ἡ τρίτη ἐκ τῶν γεννηθειῶν, ἠκούσαμεν παρὰ τῆς ἀναδόχου ἔρωτημένης νὰ εἴπῃ τὸ ὄνομα ταῦτα ἀναλόγη· *Ἄεγκω νὰ φωνάζηται καὶ Στασιῆ νὰ σταματήσῃ*. Ὅταν δὲ τινος ἀποθνήσκωσι τὰ τέκνα τὸ νεογέννητον καλεῖται *Παρταλῆς* ἢ *Πολυχρόνης* καὶ τοῦτο ἐθίζεται καὶ ἐὰν ἦναι θῆλυ καλεῖται *Ζωῖτσα*. Μετὰ θρησκευτικῆς δὲ εὐλαβείας τηρεῖται ὡς ἀπαράχρατος κανὼν εἰς τὸν πρωτότοκον υἱόν τινος νὰ δίδηται τὸ ὄνομα τοῦ ἐκ πατρὸς πάππου, εἰς τὸν δεῦτερον τοῦ ἐκ μητρὸς ἢ ἀδελφοῦ μεταστάντος εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς καὶ τοῦτο πρὸς μετρίασιν τῆς λύπης καὶ ἀναπλήρωσιν τοῦ κενοῦ, ὅπερ ἀφήκεν ὁ τελευτήσας, διότι ζωηρότατα αἰσθήματα συνδέουσι πάντοτε τοὺς ἐπιζῶντας μετὰ τῶν κεκοιμημένων. Ἡ αὐτὴ τάξις τηρεῖται καὶ εἰς τὰ θῆλεα. Ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν ὀνομάτων λαμβάνεται ἀκόμη ὑπ' ὄψιν καὶ τὸδε· ὁ γεννηθεὶς κατὰ τὰ Χριστοῦγεννα καλεῖται *Χρῖστος*, ὁ κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ τιμίου Σταυροῦ, *Σταῦρος*, ὁ κατὰ τὸ Μέγα Πάσχα *Λάμπρος* ἢ *Πασχάλης*, ὁ κατὰ τὰ Ἐισοδία τῆς Παναγίας *Παραγωγῆς*, ὁ κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ *Εὐαγγέλης* καὶ καθεξῆς.

η) Ὄνόματα τοποθεσιῶν.

Α. Τοποθεσίαι Κηπευσόβου·

Γραδίτσα, (καλεῖται οὕτω βουνὸν μικρὸν πετρῶδες καὶ δύσβατον)—*Τσιμπόγκα*—*ἀλογοῦσκαλα*—*Κόρδα*—*Κ.ιοῦρι* (περίβολος)—*Γκριλίτσες*—*Τσόρβιν*—*Κάψαλα*—*ε* τοῦ *Κώστη*—*Ἄι*—*Γράφος*—*Ἀριτοῦρη*—*Μάλια*—*Κάρπινος*—*Κάπεσσος*—*Κορώνα* (τόπος λεσφόδης)—*Σειρήνη*—*Μιράτζα*—*Κότρηνα*—*Γραδέτσα*—*Ρογκοβᾶ*—*Τσοῦκα*—*Πλάια* (Πλάγια)—*Γκρινιδᾶ* (τόπος ἔχων κήπους), *Καταφῶ*—*Μίλαρη* (εἶναι τόπος δύσβα-

τος λίαν)· *Κουκλάκι-Μαρέται-Τσουροτάδες-Πλαϊνός-Αρήλιο-Πιταλιτζ-Ντέματα-Γκουβουσίτσα-Καστίτορο-Αλογομάνδρι-Γκριμπούρα-Σελή-Παληόκαστρο.*

Τοῦ χωρίου Κοκκουλίου τοποθεσίαι· *Πιτοῦρα-Παρούμα-Μπογάτσια-Σιόποτος-Αφορισμός.*

Τοῦ χωρίου Βίτσης, *Κορησία-Βαρκό-Αεμόμυλος.*

Τοῦ χωρίου Μονοδενδρίου· *Λουγγού-Πιρρος-Λούτσα-τοῦ Γενίτσαρι-Νιάχοβα-Ντινί-Ίμάρ-Βίκος.*

Τοῦ χωρίου Βραδέτου· *Τζουράκις-Τσάρτση-Μπιτιλιάι-Κροῖνα, θέσις ἔχουσα πηγὴν, Λειβάδι. - Μεγα Λάκκος-Κλήτσοι-Πουλή-Σμίνδαλα-Γαργαρέλια-Καραβόπλακα-Μπαζιδέκο-Πέργιας-Ανδρόλακκος (ἑλλην. λάκκος ἀνδρῶν)-Γκαμήλα-Πλόκος-Παλιτίς-Ραδόβολη (ὄρος, ἢ ἀρχαία Ζουόδη)-Αστράχα (ἡ ὑψηλότερα κυρφή τῆς Ροδόβολης)-Τσουκαράστα.*

Τοῦ χωρίου Μπάγια· *Σελάτο (εἶναι κλάδος τοῦ Βίκου)-Πολυγένης (ὡσαύτως κλάδος τοῦ ποταμοῦ Βίκου)-Μυρίς (κλάδος τοῦ Βίκου)-Τσέρνιτσα κλ.*

Τοῦ χωρίου Τσεπελόβου· *Ρογκοδό-Τζιάροβο-Απάνω Γράβα-Κοζιακό-Κάτω Γράβα-Γκρομόυρο-Ξωθκή-Ράχη* καὶ ἄλλαι.

Τοῦ χωρίου Σκαμνελίου, *Χάβο (τόπος χαώδης, Χάος) Βωδοδιάσα-Σελή-Γκούρα-Σιόποτος (ὕδρотоπος)-Τσομπλήκα-Κουιάστα-Κοβστα-Νούκα (τόπος ἔχων καρυίς, ΠΥΧ)-Τρέπεστι-Ρετσινήτο-Καράμ-Κατοίμι--Αἰλγία-Αἰάσσα-Βουράτα-Παλιούρα-Μεγκραγιά-Κοτζιραάδες-Μπούτσινο.*

Ἄλλαι τοποθεσίαι.

Ρίζαγιά-Αβάλο-Ροδοβίλ Μιτσικὲλ (ὄρος)-Κουκουροῦτς (ὄρος μαστοειδές)-Σκρίσιο-Ασιτιάλα-Μόρφα.

ΜΕΡΟΣ Γ'.

α') Παραμύθια.

Ἦταν μὲ βασιλίσσα, κ' ὅσα παιδιὰ ἀποχτούσε τς ἀπέθνησκαν. Ῥωτάει ἐδῶ, Ῥωτάει ἐκεῖ δὲν ξέρει τί νὰ κύν' γιὰ νὰ γλυτώσουν τὰ

παιδιὰ τς. Μὲ γυναίκα τς λέει· Τὴν τρίτη τὴν μέρα π' θ' ἀποχτήσης, νάχης τὸ νοῦ σου τί θὰ ποῦν καὶ τί θὰ κύν' ἡ Μοῖραις. Τὴν τρίτη τὴν μέρα ἦρθαν ἡ τρεῖς ἡ Μοῖραις. Τότε ἡ πρῶτ' εἶπε· νὰ τς τὸ πέρωμε· ἡ μεσητ', ἄς τς τ' ἀφήκωμε ὡς τὰ δέκα χρόνια· κ' ἡ μικρότερη εἶπε, ἄς τ' ἀφήκωμε, ὡς π' νὰ παντρευτῆ καὶ θὰ βγῆ ὁ ὄφις νὰ τὸ φάη. Ἐφγαν ἡ Μοῖραις, κ' ἡ δυστυχισμένη ἡ μένα ἤκσε τί εἶπαν. Ἦρθε τὸ παιδί 'ς τὰ εἴκοσ' δυὸ χρόνια γιὰ νὰ παντρευτῆ. Κ' εἰκίσε τὸ ψῆκ' νὰ πᾶν νὰ φέρν' τὴ νύφη· ἐξπολύθηκε τὸ παιδί καὶ μπῆκαν νὰ πέρουν τὴ νύφη· βγαίν' ὁ ὄφις καὶ μπαίν' μέσ' τὸ 'ποδήματο· κ' ἡ μένα τ' γαμβροῦ ποῦ παρμόνευε, ἔδεσε τὸ 'ποδήματο κ' ἔκλεισε τὸν ὄφιο μέσ'· ἐπῆραν τὴ νύφη καὶ ἦρθαν 'ς τὸ σπίτι τ' γαμβροῦ κ' ἀρχισαν καὶ χόρευαν. Τότες εἶπ' ἡ μένα τ' γαμβροῦ· *Τσουπάτε (σιωπάτε) τὰ βγιουλιὰ καὶ τσώπασαν τὰ βγιουλιὰ, κ' αὐτὴ ἐφκίκακε ἕνα σωρὸ ξύλα· καὶ 'ς τὴ μέση ἔβαλε τὸ 'ποδήματο· ἀναψαν τὰ ξύλα κ' ἐκῆκακε ὁ ὄφις. Τότες πιάστη ὁ γαμπρός κ' ἐχόρευε μετὴ τὴ νύφη ἐπύλτος μετὰ τὰ τζουράπια. Κῆκακε τὸ φεῖδι κ' ἀπόμνε ἕνα κόκκαλο.—Ἡ ἐσὺ θὰ μ' ἀνκήσ', Νταλιζήνη, ἡ ἐγώ, εἶπε τὸ παιδί· κ' ἔτρεξε καὶ χτυπάει (κτυπαῖ) τὸ κόκκαλο μετὰ τὸ ποδάρι του καὶ ἴσρα ἀπέθανε. Ἐρέχν' (χουν), σκούζν', φωνάζν'· ἐγύρισ' ἡ νύφη 'ς τὸ σπίτι τς κ' οἱ ἄλλοι ἀπόμναν κακὰ κ' ἀναγκεμένα.*

Ἡ Ίανθομαλλούσω.

Μὲ φορὰ κ' ἕναν καιρὸ ἦταν μὲ βασιλίσσα, κ' ὁ ἀνδρας τς ἦταν 'ς τὰ ξένα, κ' εἶχε κ' ἕνα παιδί 'ς τὸ σπίτι· εἶχαν καὶ μὲ φοράδα κ' ἕνα φουραδόπλο. Αὐτὴ ἡ βασιλίσσα ἀγαπούσε ἕνα Ὠβρηὸ καὶ βαλε γυφτολάναρζ 'ς τὴ σκάλα καθῶς νᾶρθη τὸ παιδί ἀπὸ τὸ σκολεῖο νὰ τ'μποῦν καὶ ν' ἀπεθάνη. Αὐτὸ εἶχε συνήθειο καθῶς τ' ἀπολνοῦσ' ὁ δάσκαλος κ' ἔρχονταν, νὰ πᾶν 'ς τὸ φουραδόπλο. Κι' ἡ φοράδα τὰ ἤκουγε ὅ,τ' ἔκαναν· λέει τοῦ παιδιοῦ· ἔτσ' κ' ἔτσι ἡ μένα σου· ἀρχιρνέει κ' αὐτὸ γλήουρα· μένα, ἀνξέ μου ἀπὸ τὸ παραθύρ', με κυνγούν τὰ παιδιὰ.—Ἐλα, γιέ μου, ἀπὸ τὴ σκάλα.—Ὁχ', μένα, ἀνοιξέ μου ἀπὸ τὸ παραθύρ'. Ἐτσ' δὲν μπόρεσαν. Ἐδραν (ἔδειραν) νὰ τοῖ βάλουν 'ς τὸ κρασί φαρμάκι. Νὰ μὴ πιῆς, τ' λέει ἡ φοράδα κρασί. Ὄντας πῆγε τὸ γιῶμα νὰ φάη τὸ παιδί ψουμί, Δὲν πίνω ἐγώ κρασί, μένα, εἶπε τὸ παιδί, με μάλων' ὁ δάσκαλος, ἀστοχῶ τὰ γράμματα. Πιέ γιέ

μου, τ' λέει ἡ μάνα του. Ὁχ', αὐτό, δὲν πίνω. Ἦρθ' ὁ ἄνδρας τς ἀπὸ τὰ ξένα· αὐτὴ ἔκνε τὸν ἄρρωστο· ἔφεραν πολλοὺς γιατροὺς καὶ κανένα δὲν μπόρεσε νὰ καταλάβῃ τί ἔχει· κι' αὐτὴ εἶπε, Φέρτε καὶ τὸν τάδε τὸ γιατρό, τὸν ἔφεραν κι' αὐτόν· αὐτὸς τς εἶπε· Ἄν ἔχητε κανένα μικρὸ φουραδόπουλο νὰ τὸ σφάξῃτε καὶ νὰ τὴν ντύσητε τὸ τομάρι. Τὸ παιδί καθὼς ἤκουσε ἔτοσ', Δὲν τὸ σφάζομε εἶπε· ἐγὼ ἀκόμη δὲν τὸ καθβαλίκευσα. Γότε ἡ βασίλισσα μὲ τὸν Ὠβρηὸ ἤβουλήθηκαν νὰ σφάξῃν τὸν βασιλιᾶ ὄντας τὸν ζουρίσ' ὁ Ὠβρηὸς. Ἐκεῖ ποῦ πᾶει νὰ τὸν ζουρίσ' ὁ Ὠβρηὸς γελᾷ. Τί γελᾷς; τ' λέει ὁ βασιλιᾶς; Γελῶ τ' λέει, μὲ τς Ξανθομαλλούσως τὰ μαλλιᾶ. Καὶ ποιᾶ ναι αὐτὴ ἡ Ξανθομαλλούσω, εἶπ' ὁ βασιλιᾶς, νὰ τὴν πᾶρω 'ς τὸ παιδί μου; Εἶναι 'ς τὸ τάδε τὸ χωριό. Νὰ πᾶτε νὰ τὴν πᾶρητε. Ζώθηκε τ' ἄρματά του τὸ βασλόπουλο, κ' ἐκίνσων νὰ πᾶνουν. Ἐκεῖ ποῦ πῆγαιναν βρίσκουν 'ς τὸ δρόμο μιὰ γίδα ποῦ μπροῦσε ἕνα κρηνί. Βγάζ' τὸ βασλόπουλο καὶ κόφτ' τὴ γίδα. Ἄ! τί καλὸ νὰ σ' κᾶμω τοῦ λέει ὁ μέλισσος, μὲ τὸ καλὸ ποῦ μῶκαμες; Τί καλὸ νὰ μ' κᾶνης; νὰ μ' δώκῃς λίγο ἀπὸ τὴ φτεροῦδά σου κι' ὄντας σὲ φωνάξω νὰ ῥθῆς· πᾶνει παρέκει βρίσκει τὸ μέρμηγκα μὲ τ' ἀσκέρι τοῦ ποῦ δὲν μποροῦσαν νὰ περάσουν ἀπὸ τ' θάλασσα. Βάνει τὸ βασλόπουλο τὸ σπαθί του καὶ διαβαίνει τοῦ μέρμηγκα τ' ἀσκέρι. Τί καλὸ νὰ σ' κᾶμω, τ' λέει ὁ μέρμηγκας, μὲ τὸ καλὸ ποῦ μῶκαμες; Τί καλὸ νὰ μ' κᾶνης; τ' λέει, νὰ μοῦ δώκῃς λίγο ἀπὸ τὴ φτεροῦδά σου κι' ὄντας σὲ φωνάξω νὰ ῥθῆς. Πᾶνει παρέκει βρίσκ' μιὰ ἀλποῦ ποῦ ἤθελε νὰ φάῃ τὰ πλιᾶ (πουλιά) τοῦ σταυραετοῦ. Βγάζ' τὸ σπαθί, κόφτ' καὶ τὴν ἀλποῦ. Τί καλὸ νὰ σ' κᾶμω, τ' λέει ὁ σταυραετός, μὲ τὸ καλὸ ποῦ μῶκαμες; Τί καλὸ νὰ μ' κᾶνης; τ' λέει, Νὰ μ' δώκῃς λίγο ἀπὸ τὴν φτεροῦδά σου καὶ νὰ πᾶς νὰ μ' φέρῃς ἕνα κολοκύθι ἀθάνατο νερό κι' ὄντας σὲ φωνάξω νὰ ῥθῆς. Καλᾶ, τ' λέει ὁ σταυραετός. Πᾶν', πᾶν' (πᾶνουν), ἔφτακν 'ς τς Ξανθομαλλούσως τὸ χωριό. Ἐκεῖ τς εἶπαν θὰ κᾶμωμε τρία πράματα, κι' ἂν μπορέσητε νὰ τὰ κᾶνητε καλᾶ. Ἐτοσ' θὰ δώκωμ' τὴ νύφη. Παίρνουν κι' ἀνακατεύουν στᾶρι, φακῆ καὶ ῥεβίθια καὶ κριθᾶρι καὶ τς εἶπαν νὰ τὰ ξανακατώσουν (ἐκκαθαρίσωσιν). Ἀνάφτ' τὸ βασλόπουλο τὴ φτεροῦδα τ' μέρμηγκα καὶ πλακῶν ὁ μέρμηγκας μὲ τ' ἀσκέρι του καὶ τὰ καμν γυαλί. Ὑστερα ἔντυσαν πολλαῖς καὶ τὴν Ξανθομαλλούσω μὲ ἴδια φορέματα, καὶ τς ἔβαλαν νὰ χορεύσουν, κι' εἶπαν ἂν τὴν καταλάβῃτε νὰ τὴν πᾶρητε·

ἀνάφτ' τὴ φτεροῦδα τοῦ μέλσσα κ' ἦρθ' ὁ μέλισσας καὶ τοῦ εἶπε, Ὑσέκινῃς τὸ κεφάλι ποῦ θὰ φέρω γύρα, ἐκεῖν' εἶναι ἡ Ξανθομαλλούσω. Ὁτ' βλέπ' τὸ βασλόπουλο τὸ μέλσσα, ἀρπάζ' τὴν Ξανθομαλλούσω καὶ τς ἔδωκε τὸ κολοκύθι μὲ τ' ἀθάνατο νερό. Ἐμένα, τς λέει, ὁ Ὠβρηὸς θὰ μὲ σκοτώσ', μουνάχα ἐσὺ νὰ μᾶσης τὰ κόκκαλά μου καὶ νὰ τὰ βάλῃς καθένα 'ς τὸν τόπο του καὶ νὰ τὰ ῥαντίσης μὲ τ' ἀθάνατο νερό. Ὁ Ὠβρηὸς 'ς τὸ δρόμο τὸ γρημιζέει καὶ λέει τς Ξανθομαλλούσως, Θὰ σὲ πᾶρω γυναῖκα. Αὐτὴ τοῦ λέει· Θὰ μὲ πᾶρς, μὰ πρῶτα νὰ μ' φέρῃς τὰ κόκκαλα ἐκεῖνοῦ ποῦ μ' ἔφερε, νὰ τὰ κλάψω τρεῖς μέραις, κι' ὕστερα πᾶρέ με· ἐμάζωσ' κι' αὐτὴ τὰ κόκκαλα τ' ἄνδρος τς, καὶ τὰ βᾶλε καθένα 'ς τὸν τόπο του· ὕστερα τὰ ῥάντισε τρεῖς φοραῖς μὲ τ' ἀθάνατο νερό, καὶ τὴ πρῶτη ἄνξε ὀλίγο τὰ μάτια του, τὴ δευτέρη τ' ἄνξε καλλίτερα καὶ τὴ τρίτη ἐσκώθηκε· ἄ! τί βαρεῖα κηθήθηκα, εἶπε τὸ βασλόπουλο. Τί βαρεῖα κοιμήθηκες, τοῦ λέει ἡ Ξανθομαλλούσα, π' σ' ἐγκρέμισ' ὁ Ὠβρηὸς, Ὑστερα πᾶνει 'ς τὸν πατέρα του καὶ τὰ μολογεί ὄλα· σκοτώνει ὁ βασιλεῶς τὸν Ὠβρηὸ καὶ τὴ βασίλισσα καὶ κᾶθεται αὐτὸς καὶ τὸ παιδί του μὲ τὴν Ξανθομαλλούσω.

3.

Ἡ Σαμαροκοτολοῦ.

Ἦταν μία μάνα καὶ τρεῖς θυγατέρες, κ' ἐπῆγαν κ' ἐγενεθᾶν 'ς τὴ γλαβανὴ καὶ ἔπυσε τὸ σφονδύλι τῆς μάνας δύο φοραῖς, κ' εἶπαν· Ἄς τς τὸ σχουρέσωμε· ἔπυσε κι' ἄλλη καὶ τὴν ἔκαμν γελᾶδα καὶ τὴν ἔσφαζαν. Κι' ὄντας τὴν ἔσφαζαν, εἶπε 'ς τὴν Κάλω τὴ μικρότερη· Ἐσὺ νὰ μὴ φᾶς, μούν' νὰ θᾶψς τὰ κόκκαλά μου 'ς τὸ σταχτολόγο, καὶ νὰ τὰ θυμιατίζῃς κάθε βράδυ καὶ τὴν Πασκαλιὰ νὰ τὰ ξεσκεπάσης· ἢ ἄλλαις ἢ δυὸ ἢ Σταμάτω καὶ ἢ Μᾶρω τὴν ἔβαλαν ἀποκάτω 'ς τὸ σαμάρι καὶ τὴν ἔλεγαν Σαμαροκοτολοῦ. Καθὼς ἦρθε ἡ Πασκαλιὰ, ἢ ἄλλαις ἢ δυὸ πῆγαν 'ς τὴν κλησιᾶ κ' ἢ Σαμαροκοτολοῦ ἐξέθαψε τὰ κόκκαλα κ' ἦρε χίλια δυὸ καλᾶ· ἄρματώθηκε κ' αὐτὴ, καὶ πῆγε 'ς τὴν κλησιᾶ κ' ἔρριχνε φλουριά κ' ἔφυγε κ' ἦρθε καὶ κᾶθουνταν 'ς τὸ σαμάρι· ἦρθαν κ' ἢ ἄλλαις καὶ τς εἶπαν· ἦρθε μιὰ κυρά, κ' ἐμέραζε φλωριᾶ, καὶ σὺ δὲν ἔρθες κακῆ σου! Ἐσήμανε πάλι δεύτερ' Ἀνάστασι· κι' ἐπῆγαν ἢ δυὸ ἢ ἄλλαις· ἄρματώθηκε κ' αὐτὴ, ἔβαλε τὰ στρουτά τς κ' ἔρριχνε φλουριά κ' ὁ κόσμος ἀρπαζαν. Καὶ

καθώς έφρευγε τς άπόμνε τὸ μαρκούπ' και τοῦβρε τὸ βασλόπλο κ' εἶπε· Ὅποιανῆς εἶναι, ἐκεῖν' θά πάρω γυναῖκα. Ἐπῆγαν ὄλαις, κ' ἄλνῶν ἦταν μακρύ, ἄλνῶν δὲν τς ἔκανε. Φέρτε και τ' σαμαροκοτσλοῦ, εἶπε τὸ βασλόπουλο· κυττάζουν, τς ἔπιανε ἴσια ἴσια 'ς τὸ ποδάρι· και τνή πῆρε γυναῖκα· ἐφάσκωσε, και τὸ βασλόπλο ἔφυγε. Ἡ ἄλλαις ἔγειναν διακονάρις και πῆγαν 'ς τὸ σπίτι και τς εἶπαν· ἄνξε, κυρξ, νά μᾶς κυβερνήσης (ἐλεήσης). Κ' αὐτῆ τς εἶπε· δὲν εἶν' ἡ πεθερά μου δῶ· εἶναι 'ς τὸ μῦλο. — Ἄνξε, ἀρχόντισσα. Ἐσ' ἀνοίγει κ' αὐτῆ. Καὶ καθὼς τνή ἴδαν (τὴν εἶδαν) τς εἶπαν· οὐί! ψεῖρες πῶχεις! Κ' αὐτῆ τσῆπε· μοῦ τς τσακίξ' ἡ πεθερά μου. — Οὐί! γιέ μου! σκῦψε νά σοῦ τς τσακίσωμε! και τσ' ἔχωσαν τ' σακορράφα 'ς τὸ κεφάλι και τν' ἔθαψαν 'ς τὰ σκούπρα και 'ς τὸν τόπο τς ἔκατσ' ἡ Μάρω. Ἦρθε ἡ πεθερά τς ἀπὸ τὸ μῦλο και τς ἐφώνηξε, ἔλα γιέ μ', νά ξεφορτώσωμε· τί 'σαι ἔτσι, τς λέει ἡ πεθερά τς; — Ἀπ' τῆ βρειά τῆ λεχονιά κ' ἄχ' τὸ κακὸ παιδί. Ἀπὸ τὰ σκούπρα βῆκ' ἓνα πουλι κ' ἐφρουτούρξε 'ς τὸν καρβαλάρη κ' ἔλεγε· «Τοῖρ λίου, λίου, λίου! Γλυκὰ κομμάτια ἀφέντης μου, γλυκὰ κ' ἡ πεθερά μου και τὸ παιδί μ' γλυκότερα· και ἡ σκύλα μου ἡ ἀδερφή τὸν ὕπνο μὴ χορτάση». Σκότωσέ το τὸ μπαταλιασιμένο· σκότωσέ το τὸ ἔρμο. — Τί σ' κᾶμ', μοῦρ καῦμένη, δὲν κοῦς· πῶς λαλαεῖ; Ἐγὼ ὕστερα και ὁ ἄνδρας τς μὲ τὸ τρέκι, τοῦ σκᾶζει μὴ και τὸ σκότωσε, κ' ἐγκλίθηκε ὡς τν' ἄκρη 'ς τὸ καρβαλάρη, κ' ἔσταξαν τρεῖς σταλαξιαῖς αἵμα 'ς τν' αὐλή, και κεί φύτρωσε μὴ μῆλιξ, και 'ς τὸ χρόνο ἀπανωθῶ ἔκανε μῆλο· πᾶνε ὁ ἄνδρας κ' ἡ πεθερά τς, χαμήλωνε· πᾶνε τὸ παιδί τς, χαμήλωνῶς τὸ σῆδι· πᾶνε ἡ ἀδερφή τς ἐψῆλωνε, ἐψῆλωνε. Νά τν' κόψς τὴν ἔρη. — Μοῦρ τί σ' κᾶμει; Ἐκεῖ π' τν' ἔκορτε τὸ βασλόπουλο, διαβάνει μὴ γρηξ, και τ' λέει· Νόμ' και μένα ἓνα μῆλο· και τς ἔδωκε ἓνα, και μέσα 'ς ἐκεῖνο ἦταν ἡ γυναικὶς του ἡ σαμαροκοτσλοῦ· τὸ παίρν' ἡ γρηξ, τὸ βάν' μέσ' τὸ κασσόν' τς· αὐτῆ ἔβγαίν' ἀπὸ μέσα, ἐσκουπῆξε, ἔκανε ὄλα τὰ νκοκυρῆ τς βᾶβως· ἔρχουνταν ἡ βᾶβω κ' ἀποροῦσε ποιὸς τς ἔκανε τὰ νκοκυρῆ· βρισκ' μὴ μέρα τὸ βασλόπλο, και τ' λέει· νᾶρθης νά σ' δώσω καλούδι κ' ἓνα μῆλο καλὸ ἀπὸ τῆ μῆλεξ σου. — Τὸ 'χεις, βᾶβω, ἀκόμα τὸ μῆλο π' σῶδωκα; — Τὸ 'χω γιέ μου. Ἐπῆγε τὸ βασλόπλο· κ' ἡ βᾶβω καθὼς πᾶγε ν' ἀνοίξ' τὸ κασσῶν', ξαφνίστηκε. Ποῦ ἦσαν ἐδῶ τς λέει; και τς τὰ μούλωσε ὄλα. Ἡ βᾶβω ἔβγαλε 'ς τὸ βασλόπλο λεφτόκαρ· τοῦ

μῆλο, τοῦ εἶπε, τοῦβρα σάπιο τὸ κακορρίζκο. Ἡ βᾶβω ἐπῆρε τὸ δαχτυλίδι τς Κέλως και τ' τοῦ δειχῶν'. Ποῦ ἦταν ἡ ἀρραβῶνα, βᾶβω, λέει τὸ βασλόπλο; — Ἐλα νά σ' τ' δειξῶ γιέ μ'. Ποῦ ἦσαν ἐδῶ μοῦρη; τς λέει τὸ βασλόπλο. Τοῦ τὰ μούλωσε ὄλα, τὸ και τὸ μῶκαμε ἡ σκύλα ἡ ἀδερφή μου· τὴν παίρν' τὸ βασλόπλο ἀπὸ τὸ χέρι και τὴν πᾶν 'ς τῆ Μάρω. Τί 'ναι τοῦτ' μοῦρ; τς λέει. Τὴν πᾶν' τὸ βασλόπλο τν' κᾶνει χίλια κομμάτια λιανά και τῆ στέλν' 'ς τὸ μῦλο.

* Ἄλεσε, μῦλε μ', ἄλεσε κακῆς κόρβας κεφάλι, κᾶνε τ' ἄλευρι κόκκινο και τὴν πατῆλη μαῖρη γιὰ νᾶρχωνται οἱ γραμματικοὶ νά παίρνουν τῆ μελάνη, γιὰ νᾶρχωνται κ' ἡ ὠμορφαις νά παίρνουν κοκκινάδι.

4

Ἡ Θαλασσοπούλα.

Ἦταν μὴ βᾶβω κ' εἶχε και μὴ γελᾶδα. Μὴ μέρα ἄρμεξ' ἡ βᾶβω τὸ γῆλα ἀπὸ τ' γελᾶδα τς και καθὼς ἄρμεξε, ἔχσε τὰ νεροπλύματα ὡξω ἀπὸ τὸν ὠδωρὸ· ἀπέρασε τὸ βασλόπλο και τὰ εἶδε και τς λέει· Ἀπὸ τί 'ναι αὐτὰ βᾶβω; — Εἶναι ἀπὸ τ' ἀπονύματα τῆς τσοῦπρας, γιέ μ'. — Κ' ἔχεις τέτοια ἄσπρη τσοῦπρα, βᾶβω; εἶπε τὸ βασλόπλο· δὲν μ' τῆ δειχῶνεις; Ὅχι, τοῦ λέει· μοναχὰ τὸ μικρὸ τῆς δᾶχτυλο μπορῶ νά σ' δειξῶ· κίθηται κ' αὐτῆ μὴ ἰοκλήρη μέρα και ματσαλλεῖ τὸ μικρὸ τς τὸ δᾶχτυλο, ποῦ τὸ καμε ἀχ-ῆδα ὕστερα φωνᾶξ' τὸ βασλόπλο και τοῦ λέει «ἔλα γιέ μου». Βγᾶξ' κ' αὐτῆ τὸ μικρὸ τς τὸ δᾶχτυλο ἀπὸ μὴ τρούπα και τ' τὸ δειχῶνει ὕστερα τοῦ λέει· Σ' ἔρεσε γιέ μου; — Ἡ θὰ τὴν πᾶρω, λέει τὸ βασλόπλο, ἡ δὲ γένεται. — Ἦξ' σ' τῆ δώσω γιέ μου, τ' λέει ἡ βᾶβω, θὰ τ' φέρω μοναχῆ μου μέσα 'ς τῆ καρσέλα. — Ἐκίνησαν νά πᾶνουν 'ς τὸ χωρὸ τ' βασλόπουλου. Ἐ τὸ δρόμο ἡ βᾶβω, μωρὲ γιέ μου, λυκεῖ τὴν καρσέλα και καθὼς περνοῦσαν 'ς σὴν ἄκρη 'ς τῆ θάλασσα, τν' ἄρην' και πέφτ' ἡ καρσέλα μέσα σκούξ', φωνᾶξ' ἡ βᾶβω, γτυπιέται, κοπέλα μ'! κοπέλα μ'! πᾶει ἡ καρσέλα 'ς τὰ ἄφρατα τς θάλασσας. Τί νά κᾶν τὸ βασλόπουλο; Γλήφρα ρίχνουν τὰ σαιγέλια γιὰ νά τ' βροῦν και πᾶνουν μὴ θλασσοπούλα· Μ' ἔπιακν μᾶννα, φωνᾶξ' ἡ θλασσοπούλα· Ἄς σ' ἔπιακν, μούν χωρὶς νά σοῦ πρῶν ἀνὰ ζῆση ἡ μᾶννα ἡ θάλασσα, τὸ κῦμα, ὁ ἀδερφός τς νά μὴν κρῖνης. Τὴν παίρν' τὸ βασλόπλο και τῆ φέρν' 'ς τὸ σπίτι του. Κρῖνε μ'. τς ἔλεε ὁ ἄνδρας τς· αὐτῆ δὲν τῶ κρενε· Τί θὰ φᾶμε; τς ἔ-

λεε ὁ ἄνδρας της; Αὐτή, μωρέ γυιέ μου, ἔβανε τὸ χέρι τς 'ς τὸ τγάνι καὶ ἔλεε ἀψάρια χέλυα, ψάρια χέλυα» καὶ κοπανιὰ ἐγυόμιζε τὸ τγάν' ψάρια καὶ χέλυα, κ' ἔτρωγαν κ' ἔπιναν. Ἐ τὸ πάτο πιάνει κ' αὐτὴ καὶ βάν' τς μαστραπάδες νὰ χορέψουν καὶ τς λείει νὰ ποῦν· ἀνὰ ζήσ' ἡ μάννα θάλασσα τὸ κῦμα ἀδερφός της» ἀρχί- νησαν οἱ μαστραπάδες κ' ἐχόρευαν κ' ἔλεγαν·

Ποῦ νὰ ζῆερ' ὁ ἀφάντης μας νὰ λέη' τῆς κυρᾶς μας νὰ ζήσ' ἡ μάννα θάλασσα τὸ κῦμα ἀδερφός της καὶ κρινέ μου θὰ τῷ κрене.

Ἀκούει αὐτὸς ἔτσ' καὶ λείει τς γυναικός του· Νὰ ζήσ' ἡ μάννα ἡ θάλασσα τὸ κῦμα ἀδερφός της· κρῖνε μου· κ' ἔτσι τὸ κрене κ' αὐτὴ κατόπι.

5

Λιουτήρω 1.

Ἦταν μιὰ μάννα καὶ δὲν ἀποχτοῦσε² καὶ παρακλίσε τὸν Θεό·—Θέ μου! δὲ μ' μιὰ τσιού- πρα κ' ἄς ἦν καὶ Λιουτήρω.—Τς ἔδωκε καὶ ὁ Θεὸς μιὰ τσιούπρα κ' ἦταν Λιουτήρω· πῆγ' ἡ μάννα τς γιὰ ξύλα καὶ τν' ἄφκε 'ς τὸ σπίτι· πῆγ' ὁ Ἥλιος καὶ τς εἶπε·—Ποῦ 'ν ἡ μάννα σ' μοῦρ κουπέλλα;—πῆγε γιὰ ξύλα.—Νὰ τς πῆς νὰ μ' δώκ' τὸ τάγμα³ π' μῶταξε, εἰ τε μή, θὰ νᾶρθω νὰ σὲ πάρω.—Τς λέου (λέγω). Ἦρθ' ἡ μάννα τς.—Ποῦ εἶσαι, μοῦρ μάννα; τς λείει.—Τὸ καὶ τό, ἦρθ' ἕνας ψλός, ψλός⁴ καὶ μοῦ εἶπε·—νὰ πῆς τς μάννας σ' νὰ μ' δώκ' (ἦ) τὸ τάγμα π' μῶταξε, εἰ τε μή, θὰ νᾶρθω νὰ σε πάρω.—Οὐ! κακὴ του ἡμέρα! μᾶτα⁵ πῆγ' ἡ μάννα τς γιὰ ξύλα· ἐβούλωσε⁶ κ' αὐτὴ τς τρύπαις ὄ- λαις, κ' ἀλσμόνσε (ἐλησμόνησε) τῇ κλειδονό- τρυπα· ἦρθ' κ' ὁ Ἥλιος καὶ τν πῆρε καὶ τν πῆγε 'ς τῇ μάνα τ'.—Τν ἔστλαν γιὰ νερό, κ'

αὐτὴ ἔκλαιγε κ' ἤλεγε.—Ὅπως τρέχ', τρέχ' τὸ νερό ἀπὸ τὴν βρουσούλα, ἔτσ τρέχ' κ' ἐμένα τὰ ματᾶκῆ μ' γιὰ τ' μανίτσα μ'· κ' ὁ Ἥλιος τὴν παραμόνευε¹.—Γιὰ τί ἀργησες Λιουτήρω;—Ἦ- ταν τὰ παππούτσια μ'² μεγάλα.—Ἐγὼ νὰ σ' φκιάσω ἄλλα³.—Τν ἔστλαν γιὰ λάχανα. Ὅπως στρίξ' στρίξ'⁴ τὸ κοτσάνι⁵ ἔτσι στρίξ' στρίξ' κ' ἡ καρδίτσα μ' γιὰ τ' μανίτσα μ'. Τί ἀρ- γησες Λιουτήρω; μᾶτα τ' ρώτσε ὁ Ἥλιος;— Δὲν ἔκοφτε τὸ μαχαίρ'.—Ἐγὼ νὰ σ' δώκω ἄλλο. Τν ἔστλαν νὰ μᾶσ(ῆ) χορτάρ' 'ς τὸ λβᾶδι.—Ὅ- πως κόφτ' τὸ δρεπάνι, ἔτσ κόφτ' κ' ἡ καρδί- τσα μ' γιὰ τ' μανίτσα μ'.—Τί ἀργησες Λιουτή- ρω;—Δὲν ἔκοφτε τὸ δρεπάνι.—Πᾶησε ὁ Ἥλιος 'ς τὴν μάννα τ'.—Τοῦτο καὶ τοῦτο, μάννα, τς λείει.—Νὰ τ' στείλς, γυιέ μ', νὰ τ' στείλς, μᾶττα μ', νὰ τ' στείλς 'ς τ' μάνα τς· ἐφώναξε τὰ ζου- ζουλκὰ ὄλα.—φώναξε τὸ λύκο πρῶτα.—Κῦρ Νικόλα, Κῦρ Νικόλα⁶.—Ὅρσε, μάννα τοῦ Ἥ- λιου·—Δύνεσαι νὰ πᾶς τ' Λιουτήρω;—Δύνομαι καὶ θέλω καὶ παρακαλῶ.—Ποῦθε τρῶς, ποῦθε πῖνς; (πίνεις).—Ἀπὸ τὸ κρέας τρώου κ' ἀπ' τὸ αἶμα πίνω.—ὦ! νήσαι καταραμένο! Φώναξε τ' Λάμια⁷.—Λάμια, Λάμια;—Ὅρσε μάνα τοῦ Ἥ- λιου.—Δύνεσαι νὰ πᾶς τ' Λιουτήρω;—Δύνομαι καὶ θέλω καὶ παρακαλῶ.—Ποῦθε τρῶς; ποῦθε

οἶον τὸ τῆς Ἡοῦς καὶ ἡ μάννα αὐτῆ τοῦ Ἥλιου εἶ- ναι ἀνέφελος καὶ καθαρά, ὁ λαὸς προσιωγίζεται καὶ μάλιστα κατὰ τὸν χειμῶνα ὅτι ἡ ἐπιούσα ἡμέρα ἔσται εὐδίας· ἐν Ζαγορίῳ αἱ γυναῖκες ἐξ αὐτοῦ προσι- ωνίζονται περὶ τῆς ἐπιούσης ἡμέρας.

1) Πα ρ α μ ὄ ν ε υ ε π α ρ α μ ο ν ε υ ω = ἐλλοχῶ.

2) Πα π ο ὑ τ σ ι α = σαυδάλια, ἐμβίδες.

3) Φ κ ι ἄ ν ω = κατασκευάζω, δημιουργῶ.

4) Σ τ ρ ί ζ ε ι = τρίζει.

5) Κ ο τ σ ἄ ν ι = καυλός.

6) Πα ρ ἄ τῷ κοινῷ λαῷ ὁ μὲν λύκος ὀνομάζεται καὶ Κῦρ Νικόλας εἰρωνικῶς, ἡ ἀλώπιξ Κυρὰ Μά- ρω καὶ ὁ λαγῶς Κῦρ Μίχος.

7) Λάμια ἐνταῦθα ἐννοεῖται ἡ ἄρκτος· περὶ τῆς ἄρκτου κατὰ τι ἕτερον παραμῦθιον πιστεύεται ὑπὸ τῶν γυναικῶν ὅτι τὸ κατ' ἀρχὰς ἡ ἄρκτος ἦτο γυνή· ἐπειδὴ δὲ ἠγγαρεύετο πολλὰκις ὑπὸ τῆς πεν- θερᾶς της νὰ μεταβίβη διὰ τῆς πλύσεως τὸ μέλαν μαλλίον εἰς λευκόν, μὴ δυναμένη νὰ κατορθώσῃ τὸ ἱκατόρθωτον τοῦτο καὶ καταβασανίζομένη ἐδεῖθη τοῦ Θεοῦ νὰ μεταβίβη αὐτὴν εἰς ἄρκτον. ὅπως ἀ- παλλαγῇ τῶν ἀφορήτων ἀπαιτήσεων τῆς σκληρᾶς πενθερᾶς της. Ἐν τῇ μεταβολῇ ταύτῃ διετίρησε τὸ πέλμα τῶν ποδῶν παρόμοιον πρὸς τὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦτο, ὡς δοξάζουσιν αἱ γυναῖκες, πρὸς ἐνδειξιν ὅτι μετεμορφώθη εἰς ἄρκτον ἐκ γυναικός καὶ ἔκτοτε προσλαβούσα τὸ σαρκεθόρον, περιφέρεται τὰς ἐρή- μους ζητοῦσα νὰ κατασπαράξῃ καὶ καταφάγῃ τὴν ἀπηνῆ πενθερὰν της πρὸ πάντων.

1) Πα ρ ἄ τῆς διηγησαμένης ἡμῖν γυναικός τοῦ παραμῦθιον τοῦτο ἐξηγήσαμεν νὰ μάθωμεν τί ἦν- νοεῖ διὰ τῆς λέξεως Λιουτήρω· αὐτὴ δὲ μᾶς εἶ- ὅτι Λιουτήρω θὰ εἶπῃ ἐκτικτὸς τοῦ Ἥλιου.

2) Ἀ πο χ τ ο ὑ σ ε = ἔτικτε· πολλάκις τίθεται τὸ βῆμα μόνον ἐν τῇ φράσει ταύτῃ ἐξυπονοούμενον τοῦ ἀντικειμ. υἱούς.

3) Τ ἄ γ μ α καὶ τ ἄ ξ ι μ ο ν = εὐχολή.

4) Ψ λ ὸ ς ἀντὶ ὑψηλός.

5) Μ ἄ τ α = πάλιν π ἄ λ ι μ ἄ τ α — πάλιν αὐτὸς.

6) Ἐ β ο ὑ λ ω σ ε = ἔβουσεν.

7) Μ ἄ ν α τ ο ῦ Ἥ λ ι ο ῦ· ὁ κοινὸς λαὸς ἐν Ἡ- περίῳ πλάττει ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ Ἥλιου εὐρίσκειται πρὸς τὸ μέρος, εἰς ὃ δύει, καὶ διὰ τοῦτο, ὁσάκις ὁ Ἥλιος πλησιάζει νὰ δύσῃ λέγει, ἐὸ Ἥλιος πηγαίν' 'ς τὴν μάνα του». Ὅταν δὲ μετὰ τὴν δύσιν αὐτοῦ τὸ μέρος τοῦτο παρουσιάζει χρῶμα κροκόπεπλον

πίνε;—'Από τὸ κρίας τρώου κι' ἀπὸ τὸ αἷμα πίνω.—'Ω! νάησαι καταραμένο! Φώναζε τὸ λιουτάρ', τὸ ἴδιο. Φώναζε τ' ἀλάφ'.—'Αλάφ, ἀλάφ'.—'Ὅρσε μάννα τοῦ Ἥλιου.—Δύνεσαι νὰ πᾶς τ' Λιουτῆρω;—Δύνομαι καὶ θέλω καὶ παρκαλῶ.—Ποῦθε τρῶς, ποῦθε πίνε;—'Απὸ τὸ λβχδ' τρώου κι' ἀπὸ τὸ πηγχδ' πίνω. "Ω νάησαι εὐλογημένο. Τὴν πῆρε κι' αὐτὸ 'ς τὰ κέρατ' τ'. Πῆγε, πῆγε, πείνασε· ἦρ' ἓνα δένδρο κι' εἶπε.—Σκύψι, δέντρο, νὰ βάλω τ' Λιουτῆρω. Ἐσκυψ' ὁ δέντρος κι' ἔβαλε τ' Λιουτῆρω. Αὐτὸ πῆγε νὰ βοσκῆσ'. Μανιώθηκε ἡ Λάμια, πῆγ' ἀποκάτω 'ς τὸ δέντρο.—Οὐί! τί εἶμ' ὠμορφ', κι' ἔχω καὶ κούλαλήκια². Αὐτὴ δὲν τὴν χώρεσε νὰ κάτσω³ κι' εἶπε.—'Ὀμορφ' εἶμ' ἐγὼ κι' ἀπαι σὺ;—Καταίβα, γυιέ μ', θὰ πύου νὰ βζάσω τὸ παιδί μ'.—Σῦρε νὰ τὸ βζάξ' κι' ἀπαι νᾶρθε. Πῆγε τὸ βύζασε καὶ μᾶτα ἦρθε.—Καταίβα, γυιέ μ', θὰ πᾶνω νὰ τὸ φασκιώσω⁴.—Σῦρε⁵ νὰ τὸ φασκιώσης κι' ἀπαι νᾶρθε.—Καταίβα γυιέ μ', θὰ πᾶω νὰ τὸ σκώσω.—Σῦρε νὰ τὸ σκώσης κι' ἀπαι νᾶρθε.—Καταίβα, γυιέ μ', θὰ πύου νὰ ζμώσω τὸ ψωμί.—Σῦρε νὰ τὸ ζμώσης κι' ἀπαι νᾶρθε. Πᾶει κι' αὐτὴ νὰ ζμώσ' τὸ ψωμί, νὰ κι' ἦρθε τ' ἀλάφ'.—Γλήορα, τ' λείει, ἦρθ' ἡ Λάμια νὰ μὲ φάη. —Χαμπύλωσαι, δέντρο, νὰ πάρω τ' Λιουτῆρω. Χαμπύλωσ' ὁ δέντρος, πῆρε τ' Λιουτῆρω. Πῆγαν, πῆγαν, 'ς τὸν κᾶμπο ποῦ διχθαιναν, ἦσαν πῶκαναν μὲ τὰ ζευγάρια¹.

1) Ο ὕϊ ἀντὶ τοῦ κατὰ μετέθεσιν τῶν συλλαβῶν οὐί! ἐπιφώνημα λύπης πολυχρηστον παρὰ ταῖς γυναιξί.

2) Κ ο υ λ α λ ή κ ι α = σκουλαρήκια, ἐνώτια.

3) Ἦ ἐν τὴν ἡώρεσε νὰ κάτσω = δὲν ἤρκεσθαι νὰ μείνη ἡσυχος. Χώρεσε καὶ κάτσε ἢ φράσις αὐτῆ λέγεται πρὸς νοουθεσίαν καὶ περιστολήν ἐκεῖνων. οἵτινες ἐνῶ εἶναι ἰσθνεῖς ἢ ἀνίκανοι, ἀντὶ νὰ συναισθανθῶσι τοῦτο. θέλουσιν ἐξ ἀκαίρου φιλοτιμίας νὰ μεταλλάξωσιν ἐπιδεικτικῶς τὴν ἡσυχίαν των δι' ἀναλήψεως ἔργου ἢ ἀγῶνος, ἧπερ, ὡς ἐκ τῆς ἰσθνεῖας των. ἐνδέχεται ν' ἀποβῆ αὐτοῖς ἐπιβλαβὲς καὶ ἐπικίνδυνον. Χώρεσε καὶ κάτσε καὶ κάτσε 'ς τ' ἀύγασου εἶναι φράσεις ἰσοδύναμοι, αἵτινες ἀνταποκρίνονται πρὸς τὴν ἔχ' ἀτρέμας.

4) Φ α σ κ ι ὶ ὠ ν = παργανῶ καὶ τίθημι τὸ βρέφος ἐν τῷ λίκνῳ· τὸ φασκίῶνω σημαίνει ἔτι καὶ τὸ τίπτω. ἦθεν ἐ φ α σ κ ι ὶ ὠ σ ε ἐν τῷ στόματι τῶν γυναικῶν τίθεται ἀντὶ τοῦ ἐ γ ἔ ν ν η σ ε· τροπικῶς τὸ φ α σ κ ι ὶ ὠ ν ὠ σημαίνει καὶ τὸ φονεύω. ἐ φ α σ κ ι ὶ ὠ σ α ἔ ν α λ α γ ὠ = ἐφόνευσα.

5) Σ ὄ ρ ε = πορεύθητι.

6) Χ α μ π ὺ λ ὠ σ ε = ἔκαμπύλωσεν.

7) ἦ ρ α ν ν μ ἔ τ ᾶ ζ ε υ γ ᾶ ρ ι α = ἦροτρίων ἐν βουσί· προκειμένου περὶ ἀροτριώσεως ἀγρῶν εὐ-

Καλῶς κάμετε, τς εἶπαν· ἂν περάσ' ἡ Λάμια καὶ σᾶς ῥωτήσ'. Εἶδεταν τ' ἀλάφ' μὲ τ' Λιουτῆρω; νὰ τ' χασομεράτε¹. 'Σ ὀλίγο διαβαίν' κι' Λάμια.—Καλῶς κάμετε, τς λείει, τί καλὰ σπέρνετε; μῆνα² εἶδεταν τ' ἀλάφ', μὲ τ' Λιουτῆρω;—Κουκκιά, ρεβίθια σπέρνομε, κουκκιά, ρεβίθια σπέρνομε. Ἐχασκε κι' αὐτὴ. Τ' ἀλάφ' μὲ τ' Λιουτῆρω ἔφαταν κοντὰ 'ς τὸ σπίτ', κι' εἶδαν τ' Λάμια πῶρχονταν ἀπὸ πίσω.—'Ανζε, μῆνα τς Λιουτῆρω, ἀνζε, μῆνα τς Λιουτῆρω. Ὅσο ν' ἀνοίξ' ἡ μῆνα τς Λιουτῆρω, προφταίν' ἡ Λάμια κι' ἀρπάξ' τὴν οὐρὰ τ' ἀλαφιοῦ. Οὐί! ν'ουρίτσα μ', ν'ουρίτσα μ'.—Τσῶπα, γυιέ μ', κι' ἐγὼ σ' τ' φκιάνω μὲ βαμπάκι. Καὶ τὸν ἐφκιάκε μὲ βαμπάκι καὶ γιὰ τοῦτο εἶναι 'ς τὸν πᾶτο ἄσπρη· κι' αὐτοὶ ἦταν καλὰ καὶ μεις 'κόμα καλλίτερα.

6.

Τὸ μῆλο τοῦ βασιλοπούλου.

Μία φορὰ κι' ἓναν καιρὸ ἦταν ἓνας βασιληᾶς κι' εἶχε τρία παιδιὰ· 'ς ἓναν τόπο μακρυνὸ ἦταν μιά μηλεὰ ὅπ' εἶχε τρία μῆλα ζαϊκουστὰ· κι' ἐβουλήθηκε τὸ πρῶτο βασιλόπουλο νὰ πᾶη νὰ τὰ πάρη. Πῆγε, πῆγε, ἦρε τὴν μηλιά· καὶ καθῶς πῆγε νὰ τὰ πάρ' τ' ἀρπαξ' ὁ δράκος ποῦ τὰ φύλαε καὶ τὰ κατᾶπτε. Πέρασε καιρὸς καὶ τὸ βασιλόπουλο δὲν ἐφάνκε νὰ γυρίσ'. Τὸ δεύτερο τὸ βασιλόπουλο σκώθηκε νὰ πᾶν' νὰ βρῆ τ' ἀδέρφ' του καὶ νὰ φέρ' τὰ μῆλα. Καθῶς πῆγε κι' αὐτὸ ἔπαθε τὰ ἴδια καὶ χᾶθηκε. Θέλεσε καὶ τὸ μικρότερο τὸ βασιλόπουλο νὰ πᾶν, μὴν ὁ βασιληᾶς δὲν τ' ἄφνε. Τὸ βασιλόπουλο· καὶ καλὰ θὰ πᾶνω, πατέρα. Ἴι νὰ κάμ' κι' ὁ βασιληᾶς; τ' ἄφσε καὶ τῷ ὤκε τὴν εὐχὴ τ'. Κι' ὁ βασιληᾶς ἀπὸ τὴ λύπη τ' κι' ἀπὸ τὸν καῦμό τ' ἔβαλε κι' ἔβαψε τὸ σπίτι τ' μαῦρα. Καθῶς ἐπῆγε τὸ βασιλόπουλο ἦρε τὸ δράκο ποῦ κοιμῶνταν καὶ τῷ ὤκε μιά μὲ τὸ τπούζι³ 'ς τὸ κεφάλι καὶ τὸν σκότωσε. Πῆρε τὸ βασιλόπουλο τὰ τρία μῆλα κι' ἐγύριζε μὲ χαρὰ νᾶρθ' 'ς τὸν πατέρα τ'. 'Σ τὸ δρόμο πῶρχονταν (ἦρχετο) πείνασε καὶ δίψασε καὶ πῆρε νὰ κόψ' τὸ ἓνα τὸ μῆλο.—'Απέτσα, πέτσα⁴, γυιέ τ' βασι-

χρηστὴ ἢ φράσις κ ἄ ν ο υ ν μ ἔ τ ᾶ ζ ε υ γ ᾶ ρ ι α = ἀροτριώσιν.

1) Χ α σ ο μ ε ρ ᾶ τ ε = βραδύνητε, ἀπαχολῆτε· μ ἡ χ α σ ο μ ε ρ ᾶ ς = μὴ μέλτης· χ α σ ο μ ε ρ ῖ ο (τὸ) ἡ ματαῖα ἀπώλεια τοῦ καιροῦ.

2) μ ἡ ν α = μήπως, μήτοι.

3) Τπούζι (τοπούζι) σιδηροῦν βόπαλον.

4) Π ἔ τ σ α· ὁ φλοῖός.

ληᾶ, μὴ μὲ κόψς, καὶ λίγο νερό νά μὴν πεθάνω», ἔλεγε μὲ φωνή ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ μῆλο. Ἐκαθάρσε κι' αὐτὸ τὸ μῆλο πέτσα, πέτσα, κ' ἐβγάκε ἀπὸ τὸ μῆλο μὲ ὤμορφ' τοῦ κόσμου. Τὸ βασλόπουλο δὲν εἶχε νερό νά τς δώκ' κι' ἀπέθανε. Πῆρε νά κόψ' καὶ τ' ἄλλο τὸ μῆλο — «Πέτσα, πέτσα, γυιὲ τ' βασιληᾶ, μὴ μὲ κόψς (κόψης), καὶ λίγο νερό νά μὴν πεθάνω». Τὸ καθάρσε κι' αὐτὸ πέτσα, πέτσα, κι' ἐπειδὴ δὲν ἦταν νερό, ἀπέθανε κι' αὐτὴ. Πάησε, πάησε, ἔφτακε σὲ μὲ βρυσούλα· ἐκαθάρσε καὶ τὸ τρίτο τὸ μῆλο, καὶ τς ἔδωκε νερό καὶ δὲν ἀπέθανε. Καθὼς τν εἶδε τὸ βασλόπουλο ὅπ' ἔλαμπε ἀπὸ τὴν ὠμορφιά, τί νά κάμη; Τν ἔβαλε 'ς ἓνα δέντρο καὶ τς εἶπε νά κάτσ' ἐκεῖ, κι' αὐτὸ ἐπῆγε νά φέρῃ τὸν πατέρα τ' μὲ ψῆκι¹ γιὰ νά τν πάρῃ. Καθὼς τὸ εἶδε ὁ βασιληᾶς ποῦ γύρισε, ἔβαλε πάλι κι' ἔβαψε τὰ σπίτια του ἀπὸ μαῦρα ποῦ ἦταν ἄσπρα ὅπ' ἔλαμπαν. Τὸ βασλόπουλο μολόησε (ὠμολόγησε, διηγῆθη) 'ς τὸν πατέρα τ' ὅλα, πῶς ἐπῆγε καὶ ὅσα ἐπαθε, καὶ τὸν πῆρε μὲ ὅλους τοὺς μεγαλωσίνους² νά πᾶν νά φέρουν τὴν ὠμορφῆ. «Ὅσο νᾶρθ' τὸ βασλόπουλο μὲ τὸ ψῆκι νά τν πάρῃ, πῆγε ἡ Λάμια· — «Καταίδια, τς' λέει, ἀπὸ τὸ δέντρο, μ' ἔστλε τὸ βασλόπουλο νά σὲ λούσω καὶ νά σὲ χτενίσω ὅσο νᾶρθῃ μὲ ψῆκι νά σὲ πάρῃ». Ἐκείνη ἡ καυμένη τὸ πίστευσε καὶ κατέβκε τὴν πιάν' κι' ἡ Λάμια καὶ τ' ῥίχνει 'ς τὸ πηγᾶδι καὶ 'ς τὸν τόπο τς ἔκατσε αὐτὴ. Καθὼς ἦρθε τὸ βασλόπουλο μὲ τὸ ψῆκι καὶ τν εἶδε, — «Τί 'σαι ἔτσι μούρ; τς λέει. — Τί νά εἶμαι; εἶμαι ἀπὸ τὴν πείνα ὅπ' μ' ἄφκες μοναχῆ. Ὁ βασιληᾶς ἀπόρσε κι' αὐτὸς ὅπου ἄλλα τοῦχε 'πεὶ τὸ βασλόπουλο κι' ἄλλα ἡῦραν. Τί νά κάμ' τὸ καυμένο τὸ βασλόπουλο; αὐτὴ ἦταν ἡ τύχ' μ', εἶπε, καὶ τν πῆρε. Ἡ ὠμορφ' τοῦ κόσμου ὅπ' τν ἔρξε (ἔριξε) ἡ Λάμια 'ς τὸ πηγᾶδ' γίνκε ψῆκι καὶ πῆγαν ὅλα τὰ ζῶα τς χώρας κι' ἐπιναν νερό καὶ τ' ἄρνε. Πῆγιναν καὶ τ' ἄλογα καὶ τὰ φορᾶδια τοῦ βασιληᾶ καὶ τὰ τζινούσε³ μὲ τν οὐρά τς. Πῆγαν καὶ τοῦ εἶπαν τοῦ βασιληᾶ τὸ καὶ τὸ. Σκώθηκε τὸ βασλόπουλο καὶ πῆγε μοναχὸ τ' 'ς τὸ πηγᾶδι, κι' ἔβαλε κι' ἐπιπᾶκαν τὸ ψῆκι. Καθὼς τὸ ἤκουσε ἡ γυναίκα του καὶ τὸ εἶδε, — «Σφᾶξ' το, τοῦ εἶπε, τί τὸ φλάς; (φυλάττεις). Τὸ σφαξε τὸ βασλόπουλο κι' ἀπὸ τὸ αἷμα πῶτρεξε 'ς τν αὐλὴ ἐφύτρωσε μὲ μῆλιχ' ὅπ' ἐψήλωνε μὲ τν ὠρα κι' ἔκαμε φορτώματα μῆλα.

1) Ψῆκι· νυμφικὴ συνοδία.

2) Μεγαλωσίνους = μεγαστάν.

3) Τζι: νῶ = κεντῶ, νύττω, πλῆττω.

Πῆγιναν τὰ παιδιὰ τς χώρας κι' ἐγαμήλωνε τὰ κλωνάρια τς ὡς τὴν γῆ γιὰ νά πάρουν μῆλα. Ὅτ' πάκινε κι' ἡ γυναίκα τοῦ βασλόπουλου νά πάρῃ, ἐψήλωνε ὡς τὸν οὐρανὸ κι' αὐτὴ ἀπὸ τὸ κακὸ τς ἔβαλε τὸ βασλόπουλο νά τν κόψῃ. — Τί σ' κάμει, μούρ καυμένη; δὲν γλέπς ποῦ 'ναι στόλος 'ς τὸ παλάτι, καὶ τρῶν ὁ κόσμος ὅλος μῆλα; — Κόψ' τ' σ' λέου, δὲ μπορῶ νά τ' γλέπω. Ἐκεῖ ποῦ τν ἔκοφτε τὸ βασλόπουλο νά καὶ περνᾶει μὲ γρηχ'. — Κάλ' μέρα σ' γυιὲ τ' βασιληᾶ. — Καλῶς τῆ γρηχ'. — Τί κάμς αὐτοῦ, γυιὲ τ' βασιληᾶ; — Τί νά κάμω, μούρ γρηχ', κόφτω τ' μῆλιχ'. — Δό μ' κι' ἐμένα, γυιὲ μ', ἓνα μῆλο, τοῦ εἶπε ἡ γρηχ', νά τὸ 'χω γιὰ ἄρρωστικὸ; Ἐπῆρε καὶ τὸ βασλόπουλο καὶ τς ἔδωκε τὸ μεγαλύτερο καὶ τὸ καλλίτερο ἀπὸ τὰ μῆλα. Τὸ πῆρε ἡ γρηχ' καὶ τὸ ἤφερε 'ς τὸ σπίτι τς καὶ τὸ βαλε μέσ' τν καρσέλα τς. Μὲ μὲρα ἄρρώστσε ἡ γρηχ', θμῆθηκε τὸ μῆλο ποῦχε καὶ πῆρε νά τὸ κόψ' γιὰ νά δροσίσ' τ' γλῶσσά τς. «Πέτσα, πέτσα, γρηχ', καὶ λίγο νερό νά μὴν πεθάνω», ἔλεγε τὸ μῆλο πάλι ἀπὸ μέσα. Τὸ καθάρσε κι' ἡ γρηχ' πέτσα, πέτσα, καὶ ἐβγάκε ἡ ὠμορφ' καὶ τς ἔδωκε νερό νά μὴν πεθάνῃ. — Πῶς ἤσουν ἐδῶ 'ς τὸ μῆλ; τς εἶπε ἡ γρηχ' — Τί νά ἤμουν; τὸ καὶ τὸ μῶκαμε ἡ Λάμια. Σὲ καιρὸ ἄρρωστᾶει τὸ βασλόπουλο καὶ γένηται κακὸ. Φώναξε τς γιαντροὺς ὅλους καὶ δὲν μποροῦσαν νά καταλάβουν τὸ πάθος του καὶ νά τ' κάμουν τίποτε¹. Ἐμαθε κι' ἡ γρηχ' κάθεται κι' αὐτὴ καὶ βράζει λάχανα μὲ τσουκνίδες καὶ μ' ἄλλα, καὶ σκώθηκε καὶ τὰ ἤφερε 'ς τὸ βασλόπουλο καὶ μέσ' 'ς τὰ λάχανα ἔβαλε καὶ τν ἄρραβῶνα ποῦ πῆρε ἀπὸ τὴν ὠμορφῆ. Καθὼς εἶδε τὸ βασλόπουλο τῆ γρηχ' μὲ τὸ ἄρρωστικὸ τς ποῦρθε, — ἔ! εἶπε, ἐγὼ πολλὰ γιαντρικὰ πῆρα καὶ ὄφελος δὲν εἶδα, ἄς φάω καὶ ἀπὸ τὸ ἄρρωστικὸ τῆς γρηχᾶς. Καθὼς ἔτρωγε τὸ βασλόπουλο ὦρα μὲ τν ὦρα ἐγένονταν καλλίτερα καὶ 'ς ὀλίγο γέρεψε², ὅπ' ὅλοι ἀπόρσαν. Ἐκεῖ πῶτρωγε τὸ βασλόπουλο ἀπ' τ' ἄρρωστικὸ³ τς γρηχᾶς βρίσκ' τὸν ἄρραβῶνά τ'. — Μωρέ, λέει, ὁ ἄρραβῶνάς μ' ποῦ βρέθηκε ἐδῶ; Ὅσον τὸ ἤκουσε ἡ γυναίκα τοῦ βασλόπουλου τὸ κάηκε⁴ καὶ πεσε 'ς τὸ κρεβᾶτι ἀπὸ τὸ κακὸ τς.

1) Νά τ' κάμουν τίποτε = νά τὸν ὠφελῆσωσσί πως.

2) Γέρεψε = ἔιθη.

3) Ἄρρωστικὸ ὀπίωρα ἢ ἔδεσμα ἐπιθυμητὸν καὶ ὠφέλιμον εἰς ἀσθενούντας.

4) Τὸ κάηκε συναισθανθεῖσα τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ἐγκλήματος ἐνάμισεν ὅτι ὅλη ἐπυροπόληθη.

Σκώνεται τὸ βασιλόπουλο κι' ἔρχεται 'ς τὸ σπίτι τς γρηῆς νὰ τ'ρουτήσ' γιὰ τὸν ἀρραβῶνά τ'. — Ἄνξε τν καρσέλα μ', λέγ' ἡ γρηῆ και θὰ ιδῆς ποῦ βρέθηκε ὁ ἀρραβῶνάς σου. Καθῶς ἔνοιξε τὸ βασιλόπουλο τί νὰ ιδῆ; τὴν ὤμορφ' ὄπ' ἔλαμπε 'σάν ὁ Ἥλιος. Χύνεται, τν ἀγκαλιζέ'. Καί πῶς βρέθηκες ἐδῶ; τς λέει. — Τί νὰ βρεθῶ; τὸ και τὸ μῶκαμε ἡ σκύλα ὄπ' ἔχεις 'ς τὸ σπίτι ἄντα¹ μ' ἄφρες 'ς τὸ δένδρο και πηγες νὰ φέρες τὸν πατέρα σ' νὰ με πᾶς με ψήκι. Τὴν παίρν' και τὸ βασιλόπουλο και τ' φέρ' 'ς τὸ παλάτι. Ὑστερα πῆγε 'ς τν ἄλλη ποῦ κοίτονταν 'ς τὸ στρώμα και τς λέει: — Κυρῆ, τὸν φταίχτη ἄντα τὸν βροῦν τί τὸν κᾶμουν; — Κάθε πόρτα και κομματί, κάθε φύλλο και τετάρτι, εἶπε ἐκείνη. — Πάρτε τ' κι' αὐτή, εἶπε τὸ βασιλόπουλο 'ς τὰ παλληκῆρια τ', και κᾶμετέ τὴν λιανὰ λιανὰ, γιὰ τὴ σκύλα μῶπιξε τὴ γυναικὴ μ', τν ὤμορφ' τοῦ κόσμου. Τν ἄρπαξαν τὰ παλληκῆρια τ' βασιλόπουλου και τν ἔκαμαν κοψίδια, κι' ἔτσι τὸ βασιλόπουλο ἐπῆρε κι' εἶχε τὴ πρῶτην γυναικοῦλά τ', κι' ἐζιούσεν ὕστερα μ' αὐτὴ καλὰ και χαριτωμένα και 'μεῖς 'κόμα καλλίτερα.

β') *Aιτιγματα.*

1

Περουγλιὰ περουγλημένη
και 'ς τ' ἀσήμι φορτωμένη.

(Ἐκκλησία).

2

Πίπιλος ἀνθαίνει, Πίπιλος κατθαίνει
Γεῖζ, χαρὰ 'ς τὸν Πίπιλο πῶς ἀνθαίν' και κατ-
[θαίνει.

(Ἵδρια φρεζῆτων ἢ ὀμβροδεκτῶν).

3

Στριζ', στριζ' τὸ πουρνᾶρι
και μαζώνονται τὰ κατσίκια.

(Κῶδων τῆς Ἐκκλησίας).

4

Τὰ φεγγίδια, τ' ἀκοήδια,
ὁ ζουρνᾶς κ' ἡ τραχαγγέλω.

(Τὰ τέσσαρα τοῦ προσώπου αἰσθητήρια).

5

*Αψυχος ψυχὴ δὲν ἔχει,
παίρνει τὰς ψυχὰς και φεύγει.

(Πλοῖον).

3) Ἄ ν τ α = ὄταν.

Μιὰ γελᾶδα κοκκαλιζᾶρα
πῶχ' τὸ στόμα μέσ' τὴ μέστ,
και κατράει ἀπ' τὸν πάτο.

Βαρήλλιον (βζέννιον).

7

Μιὰ γελᾶδα κοκκαλιζᾶρα
πῶχ' τὸ στόμα μέσ' τὴ μέστ,
ράχ' ἀπ' ἐδῶ, ράχ' ἀπ' ἐκεῖ,
τὸ βουβάλι κυλιέται 'ς τὴ μέστ.

(Ἡ σκᾶρη (καροῦτα) ἐν ἡ πλύνουσι τὰ ἐνδύματα).

8

*Ἐνας ψηλὸς καλόηρος
ὄπ' ἀνθαίν' 'ς τὸν οὐρανὸ
και κόκκαλα δὲν ἔχει.

(Καπνός).

9

Τί εἶναι ἓνα εἶδος
Κυρὰ πᾶν' τὸν ἀνήφορο
και Βλάχα κατῆθαίνει;¹

(Σπινθῆρ τῆς ἐστίας).

ΜΕΡΟΣ Δ'.

Μερολόγια².

1

Τὸ τί 'ναι ἀγὸς ποῦ γένεται
και ταρχῆ ἡ μεγάλῃ;
Μῆνα βουβάλια σφάζονται
Μῆνα θηριὰ μαλώνουν;
Κι' οὔτε βουβάλια σφάζονται
Κι' οὔτε θηριὰ μαλώνουν.
Ἐσφάχτη ἓνας νιούτζικος
Κ' ἓνα παλληκαράκι
Ὅπου ἦταν νεὸς σημαδικὸς
Και νεὸς χαριτωμένος.

1) Ἐπειδὴ ὁ σθεννύμενος σπινθῆρ τῆς ἐστίας γίνεται τέφρα λευκὴ και ἐπειδὴ αἱ Βλάχισσαι γυναῖκες φοροῦσι περὶ τὴν κεφαλὴν ὀθόνην λευκὴν διὰ τοῦτο ὁ σθεννύμενος σπινθῆρ καθὼς λευκὸς ἀλληγορικῶς ἐκπροσωπεῖται διὰ τῆς Βλάχας.

2) Σημειώτερον ἐνταῦθα ὅτι, ἀπεθνήσκοντός τινος οἱ κάτοικοι τοῦ Ζαγορίου προσέχουσι νὰ στρέψωσιν αὐτὸν πρὸς ἀνατολὰς και ἐκπνεύσαντι νὰ τῷ συγκλείτωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς και τὸ στόμα. Τὸ στρέφειν τινὰ πρὸς ἀνατολὰς λέγουσι: τὸν ἐγύρισαν κατὰ τὸ Ἡλίου. Γιαούτη δὲ πρέπει νὰ ἦναι και

2

Ποῦ πᾶς, ποῦ πᾶς, ἀφέντη μου,
 Κ' ἐμένα ποῦ μ' ἀφίνεις;
 Τί νὰ σοῦ κᾶμω τὰ παιδιᾶ
 Καὶ πῶς νὰ τὰ φυλάξω;
 Ὅπου εἶμαι νεὰ καὶ νεούτσιη,
 Ὅπου εἶμαι χηροπούλα;
 Νὰ περπατήσω σιγαλά
 Μοῦ λέν πῶς καμαρώνω·
 Νὰ περπατήσω γλήγορα
 Μοῦ λέν ἄνδρα γυρεύω,
 Πῶς πρέπ' ἢ φούντα ἢ κόκκινη
 Ὡς τὰ πράσινα λειβᾶδια
 Ἐστ' ἔπρεπες, καλέ μου νεέ,
 Ὡς τοὺς νεούς, ὡς τὰ παλληκάρια.

3

Ἄχ νεέ μου! Γὰ ποῦ συντᾶξσαι
 Καὶ στέκεις ὡς τὸ ποδάρι;
 Μηνὰ εἶσαι γιὰ τὴν ξενιτεῖα
 Μηνὰ εἶσαι γιὰ τὴν Πόλι;
 Ἄν εἶσαι γιὰ τὴν ξενιτεῖα,
 Ἄν εἶσαι γιὰ τὴν Πόλι
 Ὡς νέος ὦρα σου καλή,
 Καλὸν τὸ κινήμα σου·
 Κι' ἂν εἶσαι γιὰ τὴ μαύρη γῆ
 Καὶ γιὰ τὸν κᾶτω κόσμον,
 Ὁχ! γυιέ μου! δὲν σ' ἀφήνομε
 Τί νὰ ἦταν κ' ὅ,τι νὰ ἦταν·
 Κι' ὅταν νάρθῃ τὸ παπαδικὸ
 Καὶ τὸ κοινὸ τῆς χώρας,
 Θὰ βγοῦμ' ἐξω ὡς τὴν πόρτα μας
 Νὰ τοὺς γυρίσωμ' ὅλους,
 Καὶ θὰ σέ κρύψω ὡς τὸν ὄντα
 Καὶ μέσα ὡς τὴν καρσέλα.

4

Ἐλάτε νεαῖς καὶ πέριδικαις,
 Πλατώνικαις τὴν Πλατώνα,

ἡ θέσις τοῦ νεκροῦ μοιρολογουμένου. Τραγικώτατος δὲ καθίσταται ὁ θρῆνος ὅταν ἔλθῃ ἡ εἰδήσις περὶ τελευτῆς τινὸς ἐν τῇ ξενιτεῖᾳ. Ποῦ σκοῦζουσι; ἐρωτῶσι περίτρομοι αἱ γυναῖκες. Εἰς τὸ δεῖνα σπῖτι, ἀποκρίνεται ἄλλη. Τῆς ἔφεραν τὸ κακὸ μακρὺ ἀπὸ τὸ δικόμας. Αἱ ἀναλαμβάνουσαι τὸ λυπηρὸν καθῆκον ν' ἀναγγείλωσιν εἰς τοὺς δυστυχεῖς γεννήτορας καὶ λοιποὺς τὸ λυπηρότατον συμβῖν, ὡς συνήθεις φράσεις ἔχουσι τάς, Σᾶς ἔφαε τὸ μαῦρο τὸ φεῖδι. Σᾶς πῆρ' ὁ γκρημὸς καὶ τὸ ποτάμι. Οὐρανομήκεις ἀκούονται τότε ὄδυμοι καὶ θρῆνος καὶ κλαυθμὸς πολὺς. Αὐθωρεῖ ὁ δυστυχὴς οἶκος πληροῦται γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν καὶ τὰ μυρολόγια ἀντηχοῦσι θλιβερώτατα καὶ συγκινητικώτατα.

Ἄπο' να λόγο ἴπετε της
 Κι' ἀπό' να δάκρυ χύστε·
 Τί σήμερα ἀπὸ σήμερα
 Τὴ σημερινὴν τὴ μέρα
 Θὰ γένη ὁ ξεχωρισμὸς
 Ποῦ θὰ ξεχωρισθοῦμε·
 Τὸ χέρι της ὡς τὸ χέρι μου
 Ποτέ της δὲν ἀπλώνει·
 Τὸ στόμα της ὡς τὸ στόμα μου
 Ποτέ της δὲν ἀνοίγει.

51

Νύφη μου, μὴ μαραίνησαι καὶ μὴ παραπονιέσαι
 Καὶ λές τὸ πῶς δὲν σ' ἀγαποῦν, δὲ θέλουσιν νὰ
 [σέ ξέρουσιν.]

Ῥίξε τὸ χῶμ' ἀπὸ μεριᾶ, τὴν πλάκ' ἀπὸ τὴν ἄλλη
 Κ' ἔβγα ὡς τ' ἄλωνι, νύφη μου, καὶ κάτσε μέσ'
 [τὸ κισόσι,

Νὰ κούσης μαῦρα κλιμάματα κι' ἀνδρῖκια μυρο-
 [λόγια².]

Νύφη μ', σέ κλαῖν οἱ συγγενεῖς, σέ κλαῖν ὁ κό-
 [σμος ὅλος]

Ὅπως σέ κλαίει ὁ πεθερὸς κανένας δὲν σέ κλαίει.
 Γιὰ σὴκ' ἀπ' αὐτοῦ, νύφη μου, καὶ μὴ βαρεῖαι
 [κοιμάσαι]

Τί σέ γυρεύει ὁ Λίας σου, τὸ μοναχὸ παιδί σου.
 Μὲ τί ποδάρι νὰ σκωθῶ καὶ χέρι ν' ἀκουμπήσω;
 Τὰ πόδια μου ἐκόπηκαν μοῦ πέσαν καὶ τὰ χέρια
 Καὶ τὸ λιγνὸ κορμάκι μου ἐσίεσθη κ' ἐλυίσθη·
 Ἐγύμωσαν τὰ κόκκαλα μέσ' τὰ μεταξωτὰ μου·
 Νὰ μῶχς τὸ Λία μου καλὰ, τὸ μοναχὸ παιδί
 [μου]

Γιὰ νᾶχω τὸ τρισάκιο μου, γιὰ νᾶχω τὸ κηρὶ μου!

6

Χάρε τὸν ἥλιο, χάρε τον, χάρε καὶ τὴν ἡμέρα!³
 Ὅρα καλὴ ὡς τὴ στράτα σου, καλὸν τὸ κίνη-
 [μὰ σου!]

Ὅλο τὸν Ἄδη δεῖρέ τον κι' ὄλο διαγύρισέ τον
 Νὰ βρῆς ταῖς πόρταις ἀνοικταῖς καὶ τὰ θηριὰ
 [κλεισμένα·]

Νὰ βρῆς καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ μὲ τὰ κηριὰ ὡς
 [τὰ χέρια.]

7

Ἄχ! νεέ μου! ἡλιογέννητε κ' ἡλιοσκαμαγισμένε!
 Τὸ δένδρο δένδρο πάχηνες, τὸ πυκνοφυτεμένο

1) Τὸ 5 ἀνάγεται εἰς χρόνον μετὰ τὴν ταφήν.

2) Ἀντὶ τοῦ μυρολόγια συνθεστέρον ἀκούεται τὸ μυρολόγια καὶ μυρολογῶ.

3) Τὸ 6 μυρολόγιον ἠκούσαμεν πολλάκις νὰ λέγῃσιν κατὰ τὴν ἐκφορὰν τοῦ νεκροῦ καὶ εἶναι τὸ τελευταῖον χαῖρε τοῦ ἀποβιώσαντος πρὸς τὴν φύσιν.

Μὴ σὲ λερῶσ' ὁ κορνιαχτὸς μὴ σὲ μαρᾶν' τὸ
[κᾶμα·
Γιατ' ἦσουν νεὸς καὶ νεούτσικος, γιὰ τ' ἦσουν
[παλληκᾶρι,
Καὶ δὲν σοῦ πρέπει γιὰ τὴ γῆς καὶ γιὰ τὸ
[μαῦρο χῶμα·
"Ὅτ' εἶσαι νεὸς καὶ νεούτσικος, εἰς' ἀραβωνια-
[σμένους.
"Ἄχ! νεὲ μου χαμπηλοῦστε, ψηλά ἀνασκουμ-
[πιωμένει!
Μουστάκι μου καραμπογιὰ καὶ φρούδια μου
[γραμμένα!
Ποῦ νὰ σειστῆς, νὰ λυίστῆς καὶ ποῦ νὰ καμα-
[ρώσης;
Καὶ ποῦ νὰ βρῆς μακρύκαμπο νὰ παίξῃ τ' ἄ-
[λογό σου;
Μαύρη μου, ὅσα κι' ἂν μοῦ πῆς ὅλα χαμένα τᾶχεις
'Εδῶ νεοὶ δὲ χαίρονται, νεοὶ δὲν καμαρώνουν·
'Εδῶ τὸ λέν 'ς τὸ χαλασμό ὅπου χαλνῶν ὁ
[κόσμος,
Χαλνοῦν τῶν μᾶνων τὰ παιδιὰ, τῶν γυναικῶν
[οἱ ἄνδρες.

S

Τρικαλινὴ μου πέρδικα καὶ Λαρισσὴ τρυγὸνα,
Τρανταφυλλιά ἄχ' τὰ Γιάννινα καὶ νεραντζιά
[ἄχ' τὴν Ἄρτα,
Κολοκυθιά μ' πλατύφυλλη [ἄπ' ὄρηο περιβόλι,
Ποιὸς σ' ὠκοψε ταῖς ρίζαις σου καὶ στέγνωσ' ἡ
κορφὴ σου;
'Εκείνος ποῦ ταῖς ἔκοψε 'ς τὴν κρίσι δὲν ἐβγαί-
[νει·
'Εσύ 'σαι νεὸς σημαδιακός, εἶσαι παλληκαράκι·
"Ἄχ γιὰ μ'! εἶσαι μικρογονής, εἶσαι μικροπα-
[τέρας·
Καὶ δὲν σοῦ πρέπει γιὰ τὴ γῆ, γιὰ τ' ἀραχνὸ
[τὸ χῶμα·
Γιατ' ἔχεις καὶ μικρὰ παιδιὰ καὶ ποιὸς νὰ τὰ
[φυλάξῃ;
'Εσύ θέλς πέντε ἀδερφαὶς καὶ δώδεκα ξαδέρφαὶς
Καὶ νᾶναι καὶ πολίτισσαις, νᾶναι γραμματι-
[σμέναις
' Γιὰ ν' ἀναγνώθουν τὰ χαρτιὰ νὰ λέν τὰ μυριο-
[λόγια·
Γιὰ νὰ σοῦ κλαῖν τὰ νεύτα σου καὶ τὴν παλλη-
[καριὰ σου.

S

Θὰ πῶ τὸ Μαρινάτικο¹, τ' ἀρχοντικὸ τὸ σπίτι·

1) Τὸ μυρολόγιον ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐν τῷ χωρίῳ
Καπεσόβῳ κειμένην τριώροφον καὶ μεγαλοπρεπεῖ
οἰκίαν τοῦ Κ. καὶ Χρ. Μαρίνογλου, ἔρημον ἤδη οὖ-

Ποῦ σκούριασαν ἢ κλειδωνιαῖς, χορτάριασαν
[ἢ πόρταις,
Σκούζουν τ' ἀχούρια γι' ἄλογα, νουντάδες, γι'
[ἀφεντάδες,
Σκούζουν καὶ τὰ λαγωνικά γιὰ ὠμορφα κυνήγια.
Τοῦτο 'ναὶ τᾶρχοντόσπιτο, τὸ σπίτι τοῦ Μα-
[ρίνου;
Τί ἔμπαιναν, τί ἐβγαίνουν καὶ Τοῦρκοι καὶ Ρῶ-
[μαῖοι!
'Εκ' ἔμπαιναν, καὶ κρένονταν παπᾶδες, βεζυ-
[ράδες,
Καὶ τώρα πῶς κατάντησε κακὰ κι' ἀναγκαιμένα!
Καὶ βλάμαε κακὴ βουλή καὶ ἰδικοὶ καὶ ξένοι
Νὰ πᾶμ' νὰ τὸ γκρημίσωμε τ' ἀρχοντικὸ τὸ
[σπίτι·
Μάτια μ', νᾶ μὴ τὸ γλέπωμε κλεισμένο, κλει-
[δωμένο!!!

10

'Ακόμα κ' ἓνας νεούτσικος κ' ἓνας μικροπατέρας
Κίνησε γιὰ τὴν ξενιτεία, ταξείδι γιὰ νὰ κίνη,
Γιὰ νὰ φυλάξῃ τὰ παιδιὰ τὰ μικρὰ καὶ με-
[γάλα.
Κι' ὁ Χάρος ἀπὸ μακρὰ μερὶὰ τὸν τριγυνοῦσε,
πᾶησε καὶ τὸν καρτέρεσε 'ς τὴ μέση ἀπὸ τὸ
[δρόμο.
Κι' αὐτὸς τὸν παρεκᾶλε τόσο καὶ ἄλλο τόσο·
'Ἄφσε με, Χάρε μ', ἄφσε με 'ς τὸ σπίτι μ' γιὰ
[νὰ πᾶνω·
Κι' ἄχ' τὸν τσαμπᾶ τὸν ἀρπαξε 'ς τὸ 'σιζᾶδι
[τὸν ἐρρίζε.
Κ' εἶχε τὰ δένδρα συντροφιὰ καὶ τὰ πσυλιὰ
[κουβέντα.
Κ' ἐκίνησεν ὁ ἀδερφὸς μὲ τὴν κουρεμαδιὰ του
Καὶ 'ς τὸ κουτὶ τὸν ἔβαλαν, μὲ τὴν τριχιά τὸν
[δέσαν,
Τὸν ἔφεραν 'ς τὸ σπίτι του κακὰ κι' ἀναγκε-
[μένα¹.

11

Παρακαλῶ σε, μαύρη γῆ καὶ μπουϊασμένο χῶμα,
Αὐτὸν τὸ νεὸ ποῦ σῶστεῖλα κι' αὐτὸ τὸ παλ-
[ληκᾶρι:

σαν καὶ ἡμέρῃ τῇ ἡμέρῃ καταρρέουσιν. Ὁ οἶκος
τοῦ Μαρίνου ὡς καὶ τοῦ Ἀλεξίου Νούτσου Καραμι-
σίνη, Καπεσοβιτῶν, ἦσαν ἐπιφανέστατοι ἐν ἕλῃ τῷ
Ζαγορίῳ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀλῆ Πατσᾶ πανίσ-
χυροὶ ὄντες παρ' αὐτῷ καὶ πολλῆς ἀπολαύοντες εὐ-
νοίας καὶ ὑπολήψεως ἀπὸ πολλῶν κατὰ τοῦ Ζαγο-
γορίου κατοβούλων σκοπῶν ἰπέτρεπον τὸν Ἀλῆν.

1) Τὸ 11ον μυρολόγιον ἀναφέρεται εἰς δύστηνόν
τινα νέον, ὅστις ἐπανακάμπτων ἐκ τῆς ξενιτείας
εἰς τὸ χωρίον του ἀπεβίωσε καθ' ὄδον.

Μὴν τοῦ χαλάσης τῆ θωριά καὶ μὴν τὸν ἀσκη-
[μίσης.
Μὴν τοῦ χαλάσης τὰ νεύτα του τὰ κονδυλο-
[γραμμμένα.
Τί λές, μωρὴ κακόμοιρη, τί λόγια κουβεντιζέ-
[ζεις;
Ὡς ταῖς σαράντα τοὺς βαστώ καὶ δὲν τοὺς
[ἀσκημιζώ
Κ' ἀπαὶ τοὺς παίρνω τῆ θωριά καὶ τοὺς πικρα-
(σημειώνω.

12

Ὡ νεέ μου! τ' ἔχεις καὶ βουγγῆς, τ' ἔχεις καὶ
[ἀναστενάζεις;
Μήνα τὸ χῶμα σοῦ βαρεῖ, μήνα ἡ μαύρη πλάκα;
Οὐδὲ τὸ χῶμα μου βαρεῖ καὶ οὐδὲ ἡ μαύρη πλάκα
Μοῦ βάρει ἡ μάνα μου καὶ ἡ κουρεμαδιχ μου!
Ποῦ τρέξαν 'ς τοὺς κελούς γιαιτρούς καὶ τὰ πι-
[κρά βοτάνια,
Μάτιξ μ', καὶ δὲν ἠμπόρεσαν ἰατρικά νὰ εὔρουν.
Τί 'ταν βροῦ τὸ χάλι μου καὶ γιαιτριά δὲν ἔχει.
Κ' ἐκίνησαν ἡ μάνα του καὶ ἡ κουρεμαδιχ του
Καὶ τὸν ἐφέραν 'ς τὸ κουτί, 'ς τὸ ἔρημο κρεβ-
[βάτι
Καὶ τὸν ἐφέραν σπῖτι του καὶ 'ς τὸ 'ρημαδιχ-
[κό του
Κ' ὄντας τὸν εἶδαν 'ς τὸ κουτί, τὸν εἶδαν 'ς τὸ
[κρεβάτι
'Εκλάψαν μάνας γιὰ παιδιχ καὶ ἀδερφαῖς γι' ἀ-
[δέρφια,
Τὸν κλαίει κ' ἡ μανοῦλά του μὲ τὴν κουρεμα-
[διχ του.
Μάτιξ μ', π' τὸν εἶχε μοναχό, τὸν εἶχε κληρο-
[νόμο,
Κάνει τὸν ἤλιο σκοτεινὸ καὶ τὸ φεγγάρι μαῦρο.
'Απόμα χήρα καὶ ὄρφανή, χήρα καὶ χηροπούλα!
Τὸ 'να τὸ χέρι 'ς τὴν καρδιχ, τ' ἄλλο 'ς τὴ
[σαρμανίτσα,¹
Γιὰ νὰ μοῦ γένη τς ὄρφανῆς ῥίζα καὶ κληρονόμος
Καὶ μ' ἄζησε, μοῦ πλάτυνε, μοῦ γείνηκε μεγάλο
Πάλα: καὶ τὸν ξενίτευσα 'ς τὰ ἔρημα τὰ ξένα,
Γυιέ μου, καὶ βρέθη τὸ κακὸ ἡ ἔρημη ἀρρώστια
Καὶ μοῦ τὸ πῆρε τς ὄρφανῆς ἐμένα τς χηρο-
[πούλας!

13

Δὲν ἤξερα, μωρ' ἀδερφέ, δὲν ἤξερ' ἂν πεθάνης
Νὰ φέρω χῶμα ἀχ' τῆ Χιὸ καὶ μάγμαρ' ἀχ' τῆ
[Σμόρνη,
Νὰ φέρω καὶ 'να μάστορα ποῦ μέσ' ἀπὸ τὴν
[Πόλι.

1) Σαρμανίτσα καλεῖται τὸ λίκνον.

Νὰ φριχσω τὸ γκιδούρι σου 'περήφανο, μεγάλο
Καὶ 'ς τῆ δεξιχ-σου τῆ μεριχ γυαλένιο παρα-
[θῦρι.
Νὰ στέξ' ὀρθὸς νὰ ζώνησαι, νὰ στρώνης, νὰ
[κοιμᾶσαι,
Νὰ μπαιν' ὁ Ἥλιος τοῦ Μαῖοῦ, τ' Αὐγούστου
[τὸ φεγγάρι.

14

Γιὰ κλάψτε νεαῖς τῆ νεούτσιχη, πλατώναις τὴν
[πλατώνα,
Τι σήμερ' ἀπὸ σήμερα κ' ἀχ' τούτη τὴν ἡμέρα
Ποτέ της δὲ μετάρχεται καὶ δὲν μεταγυρίζει.
Κι' ἀφήνει τὸν ἀφέντη της καὶ τὰ μικρά παι-
[διχ της,
'Αφήνει καὶ τὴ μάνα της κακὰ σιγουρεμένη,
'Οποῦ τὴν ἔχει μοναχῆ, τὴν ἔχει κληρονόμα.

15

Τῆρα Χάρος ἀλέημονος! Χάρος δὲ λημονιέται!
Πιάνει τοὺς νεοὺς ἀχ' τὸν τζαμπᾶ, τοὺς γέρους
[ἀχ' τὰ γένηια,
Παίρνει καὶ τὰ μικρά παιδιχ ποῦ πίσω ἀπὸ τὴ
[σέλα.
'Ολην τὴ νύχτα περβατεὶ καὶ τὴν αὐγῆ κοιμᾶ-
[ται,
Παίρνει τοὺς νεοὺς ἀχ' τὸ κοντό, τῶν γυναικῶν
[τοὺς ἀνδρες.
Παίρνει τῶν μάνων τὰ παιδιχ, τῶν ἀδερφῶν τ'
[ἀδέρφια.

16

'Ολα κακὰ 'ναι τὰ κακὰ, κι' ὅλα ὅμοια δὲν εἶναι,
'Αμὲ καὶ τοῦτο τὸ κακὸ παραγοριχ δὲν ἔχει,
Ποῦ χάσαμε τὴν τσοῦπρά μας, τὴν κληρονό-
[μησά μας!
Καὶ νὰ ἦταν κι' ἀπὸ τὸν Θεό, κι' ἀχ' τοῦ Θεοῦ
[τὸ χέρι,
Μοῦν εἶναι ἀπὸ τὰ ῥαδιχ κ' ἀχ' τὰ 'ρημα.
[τσουκρία!

1) Τὸ Καπίσσοθον ὡς καὶ τέσσαρα ἢ πέντε ἄλλα χωρία κείμενα πλησίον τοῦ καταπληκτικοῦ ἐκείνου καὶ ἀποτομωτάτου Βίκου ἔχουσα πολλὰ ἀπόκρημα καὶ δύσθετα μέρη, ἐπὶ τῶν ἰσπίων αἱ ταλαίποροι γυναῖκες εἶναι ἠναγκασμέναι νὰ συλλέγωσι γόρτον ἢ ξύλα· ἐξ-λιθοαίνουσαι δὲ ἐνίοτε κομμινίζονται καὶ γίνονται ἐλεινὰ συντρίμματα. Εἰς διάστημα δύο ἢ τριῶν ἐτῶν δυστυχῆς τις γυνὴ θά γείνηθῃ ἀποκρήμνου τινὸς θέσεως· ἐὼ ἐν λόγῳ λοιπὸν μυρολόγιον ἀναφέρεται εἰς δυστυχετάτην νεάνιδα, ἣ τις συλλέγεται γόρτον μετὰ τῆς δυστήνου μητρός της ἐπὶ τοιαύτης δυσβάτου θέσεως ἐγένετο θῆμα. ἐξολιθίστατα καὶ κατακερματισθεῖσα ἐπὶ τῶν πετρῶν.

Ἄπο ραδιὰ γκρημιστήκη κι' ἀπό τὰ κορφοβούνια
Κ' ἡ μάνα τῆς ἀπόμεινε 'ς τὸ αἶμα γκυλιμένη.

Τὰ ἐπόμεια ἠρόσθημεν ἐξ ἄλλης θρηνωδοῦ.

17

Ἄχ! νεέ μου! σκάλα τοῦ βουνοῦ καὶ πόρτα
[τοῦ γονιοῦ σου!
Ἄχ νεέ μου! ἠλιογέννητε κ' ἠλιοσκαμαγκι-
[σμένε!
Ἵ ταις δυὸ 'ς ταις τρεῖς μου ἄλλαζες 'ς ταις
[πέντε 'ς τὸ μπαρμπέρι,
Ἵ τὴν ἐκκλησιὰ ἐπήγαινες κάθε πουρνὸ καὶ
[βράδου.
Τάξω τῆς γῆς μαλάματα κι' ἀσήμια καὶ λο-
[γάρια,
Μὴ σοῦ χαλάσῃ τὴ θωριζά, τὰ νιάτα τὰ γραμ-
[μένα,
Τὸ μπόγι τὸ περήφανο, τὸ κονδυλογραμμένο.
Χαράμι σου, μούρ μαύρη γῆ, χαράμι νὰ σοῦ
[γένῃ!
Ποῦ τρώεις τέτοιους νιούτσικους, καὶ τέτοια
[παλληκάρια!

18

Γυιέ μου! κι' ἂν τοῦχες νὰ χαθῆς, ἂν τοῦχες
[νὰ πεθάνῃς,
Δὲν ἔβγαινες 'ς ἓνα βουνοῦ, σὲ μιὰ καθάρια ῥάχι,
Νὰ σύρῃς τὴ λαλίτσα σου ὅσο κι' ἂν ἤμπορούσες.
Ποιὸς παίρνει νιάτα ὤμορφα, νιάτα περιγραμμένα,
Ποιὸς παίρνει καὶ τὴ μάνα μου τὴν πολυαγα-
[μένη,
Ποιὸς παίρνει καὶ τὴ μαύρη μου καὶ τὴν κου-
[ρεμαθιά μου,
Γιατὶ ἐγὼ θέλα χαθῶ, γιατίι θέλ' ἀπεθάνω;

19

Ἄχ! νεέ μου! τ' ἀποφάσεις καὶ θέλησες νὰ
[κάμῃς;
Σαῖνι μου καὶ δόθηκες 'ς τὸ Χάρο νὰ σὲ πέρῃ.
Καὶ ἔβαλες τὰ ροῦχά σου, τὰ γαμπριάτικὰ σου;
Σὺ νεέ μου! δὲν πρέπει γιὰ τὴ γῆ καὶ γιὰ τὸν
[κάτω κόσμο!
Εἶσαι γιὰ γάμους φλάμπουρο, γιὰ ἐκκλησιαίς
[φανάρι,
Εἶσαι γιὰ κορφοτράπεζα νὰ σὲ κερνοῦν νὰ πίνῃς,
Νὰ τραγωδῆς περήφανα, νὰ πρέπ' ὁ τόπος ὅλος.

20

Ἄχ! νεέ μου! Νὰ ἦταν καλὸς καιρὸς, νὰ μὴν
[ἦταν χειμῶνας,
Ἄχ! τώρα εἶναι ἀνοιξὶ κι' Ἀπρίλης μὲ τὸ Μάτι,

(ΕΛΛΗΝ. ΦΙΛΟΛΟΓ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ. ΤΟΜΟΣ ΙΔ΄.)

Εἶναι μεγάλη Πασχαλιά μὲ τὸ Χριστὸς ἀνίστη.
Οἱ νέοι εἶναι 'ς τὰ κόκκινα, γερόντοι 'ς τὰ γα-
[λάζια,
Καὶ σὺ, νεέ μου! μέσα 'ς τὴ γῆ, μέσ' τ' ἀρα-
[χνὸ τὸ χῶμα.
Πίνεις τοῦ τοίχου τὸ νερό, τῆς πλάκας τὸ
[φαρμάκι!

21

Δὲν τὸ πιστεύω, νεέ μ', ποτέ, λεβέντη μου, τί
[νὰ ἦταν
Νὰ τὸ φτουρήσῃς μέσ' τὴ γῆ, μέσ' τ' ἀραχνὸ
[τὸ χῶμα,
Γιατ' ἦσουν καλομάθητος, καλοζακονεμένος.
Θὰ βάλῃ χέρι ἢ μαύρ' ἢ γῆ τὰ νιάτα σ' νὰ
[χαλάσῃ,
Θὰ ρέψουν τὰ ματάκια σου ὅαν τὸ μαργαριτάρι,
Θέλα κοποῦν τὰ χέρια σου ἀπανωθιὸ 'ς τὰ
[στήθια.
Θὰ ρέψουν τὰ μαλλάκια σου τρούρου 'ς τὸ λαι-
[μὸ σου.
Θέλα κοπῆ ὁ ψλὸς λαιμὸς σ' ἀπανωθιὸ 'ς ταις
[πλάταις.
Θέλα κοπῆ τὸ μπόι σου 'ς τὴ γῆ τὴ μπουϊα-
[σμένῃ!

22

Ποῦ πᾶς, ἀσήμι, νὰ χαθῆς, λογάρι νὰ χαλάσῃς;
Ποῦ πᾶς, χρυσέ μου σταυραετέ, ν' ἀφήκῃς τὰ
[φτερά σου;
Ποῦ πᾶς, κλωνι βασιλικὸ, νὰ πέσ' ἡ μυρωδιὰ
[σου;
Κάνω τὰ χέρια μου κλειδιὰ, τὰ στήθεα μου
[καρσέλα
Καὶ δὲν σ' ἀφήνω, νεέ μου! νεέ! τί νὰ ἦταν κι'
[ὄ, τι νὰ ἦταν.
Δὲν σοῦ φτουρῶ τὸν πόνο σου κι' οὐδὲ τὸ χω-
[ρισμὸ σου!

23

Ἄχ! μωρὲ Χάρε χαραμῆ, καὶ μωρὲ Χάρε κλέφτη!
Π' ὄλην τὴν νύχτα περβατεῖς, κι' ὄ, τι νὰ βρῆς
[κουρσεύεις!
Παίρνεις ὅλους τοὺς νεούτσικους καὶ τὰ παλλη-
[καράκια,
Παίρνεις τῶν μάνων τὰ παιδιὰ, τῶν γυναικῶν
[τοὺς ἀνδρας,
Κι' ἀφῆνς μάναις χωρὶς παιδιὰ, γυναίκες δίχως
[ἀνδρας.

24

Ἄχ! νεέ μου! πῶς νὰ κάνωμε τώρα ἀπ' ἔδω
[κειθε;

Ποιὸς νὰ φτουρήσῃ τὸν πόνο σου καὶ τὸν ξεχω-
[ρισμό σου;
Ἐμᾶς μᾶς τρώει ὁ πόνο σου καὶ ὁ ξεχωρισμός σου,
Καὶ σένα τρώει ἡ μαύρη ἢ γῆ καὶ τ' ἀραχνὸ τὸ
[χῶμα!
Ἄνοιγονται ἢ ἀνοιξες καὶ σὺ κλαροκοπῶντας¹
Καὶ τὰ πουλιὰ ματάρχονται κί' ὅλα μεταγα-
[ρίζουν
Καὶ σὺ, νεέ μου! δὲν ἔρχεσαι ποτέ σου καὶ ποτέ
[σου!!

25

Ἡ γῆς πρέπει νὰ χαίρηται, πρέπει νὰ καμα-
[ρώνη,
Πρέπει νὰ ζώνηται σπαθὶ καὶ νὰ φορῇ τουφέκι,
Ποῦ τρώει τέτοιους νεούτσικους καὶ τέτοια
[παλληκάρια!

ΜΕΡΟΣ Ε΄.

α') Δημοτικὰ ἄσματα.

1

Χλιό καλῶς τὸν ἡῆραμικαν, μωρέ, τοῦτον τὸν
[οικοκύρη
Μὲ τὰ γλυκὰ του τὰ κρασιὰ, μωρέ, μὲ τὰ γλυ-
[κὰ του λόγια.
Νὰ τοῦ προκοφῶν τὰ παιδιὰ, μωρέ, ν' ἀσπρί-
[σουν, νὰ γεράσουν.
Ἐσ τὸν δὲ Ἡλιὰ, ἔς τὸν Πλάτωνα, μωρέ, καὶ ἔς
[ταῖς κρύαις βρυσούλαις
Εἶχαν ἀρνιὰ ποῦ ψαίνονταν, μωρέ, κριάρια σου-
[θλισμένα,
Εἶχαν κί' ἓνα γλυκὸ κρασί, μωρέ, ὅπου κερνοῦν
[καὶ πίνουν.
Ὁ πρῶτος πίνει μὲ γυαλί, μωρέ, κί' ὁ δεῦτερος
[μὲ κούπα,
Ὁ τρίτος ὁ μικρότερος, μωρέ, μὲ μαστραπᾶν
[φλωρένιον.
Κέρνα μας, κόρη μ', κέρνα μας, μωρέ, κέρνα ὅσο
[νὰ φέξῃ.
Ὅσο νὰ σκᾶσῃ αὐγερινός, μωρέ, νὰ πέν' ἢ πού-
[λια γιῶμα².

1) Κλαροκοπῶ, κόπτω τοὺς κλώνους δέν-
δρου. Ἐννοεῖ λοιπὸν ἐνταῦθα τὸ κλαροκοπῶν-
τας ὅτι θὰ διαλύωνται ἐν τῇ γῇ τὰ μέλη τοῦ ἐν-
ταφιασθέντος.

2) Τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 ἄσμα ὑποτίθεται ὅτι ἄδεται
κατὰ τὴν ἐπάνοδόν τινος ἐκ τῆς ξενιτείας, ἐνῶ οἱ
συγγενεῖς συνῆλθον μὲ ἐστίαματα (ἐρχοῦμενα) νὰ

2

Ν' ἓνα παλληκαρά-νάκι (δίς)
Ῥοῦσο κί' ὤμορφο, Βαγγελίτσα μ',
Ῥοῦσο κί' ὤμορφο.

Καβάλλα περβατοῦ-νοῦσε (δίς)
σὲ ψηλὸ βουνό, μούρ Βαγγελίτσα μ',
σὲ ψηλὸ βουνό.

Καὶ μὲ τὸ νοῦ ταυ λε-νέει, (δίς)
Νὰ εἶχα πρόβατα, μούρ Βαγγελίτσα μ',
Νὰ εἶχα πρόβατα.

Νὰ εἶχα καὶ χίλια γι-νίδια, (δίς)
Νὰ ἤμουν τσελεγκας, μούρ Βαγγελίτσα μ',
Νὰ ἤμουν τσελεγκας.

Νὰ σπηοῦσα καὶ τῆ στα-νάνη (δίς)
σὲ ψηλὸ βουνό, μούρ Βαγγελίτσα μ',
σὲ ψηλὸ βουνό.

Νὰ εἶχα κ' ἓνα ἀμπελά-νάκι (δίς)
Μέσ' τῆ Νάουστα, μούρ Βαγγελίτσα μ',
Μέσ' τῆ Νάουστα.

Νὰ κάν' ἄσπρα σταφύ-νύλια (δίς)
Καὶ γλυκὸ κρασί, μούρ Βαγγελίτσα μ',
Καὶ γλυκὸ κρασί.

Νὰ ἦταν καὶ πανηγύ-νύρι (δίς)
Κάθε Κυριακή, μούρ Βαγγελίτσα μ',
Κάθε Κυριακή.

Νὰ εἶχα καὶ τ' Βαγγελί-νίτσα μ', (δίς)
Νὰ κερνᾶν κρασί, μούρ Βαγγελίτσα μ',
Νὰ κερνᾶν κρασί.

Κέρνα μας, Βαγγελί-νίτσα μ', (δίς)
Κέρνα μας κρασί, μούρ Βαγγελίτσα μ',
Κέρνα μας κρασί.

3

Τώρα 'ναι Μάκις κί' ἀνοιξες, τώρα 'ναι καλοκαίρι,
Τώρα κ' ἡ γῆ στολίζεται ἐννιά λοῖῶν λουλούδια,
Μὲ πράσινα, μὲ κόκκινα, καὶ ἔς τὴν κορφή μὲ
[φύλλα.

Τώρα μαϊά, τώρα δροσιὰ, τώρα καὶ καλοκαίρι,
Τώρα κί' ὁ ξένος βούλεται νὰ πᾶν ἔς τὰ δι-
[κὰ του.

Νύχτα σελώνει τ' ἄλογο, νύχτα τὸ καλλιγώνει,
Φκίχν' ἀσημένια πέταλα, καρφιὰ μαλαματένια,
Κ' ἡ κόρη ὅπου τὸν ἀγαπάει, κ' ἡ κόρη ὅπου
[τὸν ἔχει,

Παίρνει κηρὶ καὶ τῷ 'φεγγε, ποτήρ' καὶ τὸν κερ-
[νάει.

τὸν εὐχηθῶσι διὰ τὸν καλὸν ἐρχομὸν του, ἢ ἀκόμη
κατὰ τὴν τράπεζαν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν νυμφεύει
τις τὸ τέκνον του.

Πᾶρέ μ', ἀφέντη μ', πᾶρέ με, πᾶρε κ' ἐμέ κον-
 [τά σου,
 Νά φκιδνω δειπνον νά δειπνᾶς, γιδνω νά γιδ-
 [ματίζης.
 Νά σ' στρώνω πέντε στρώματα, πέντε προσκε-
 [φαλάκια.
 Ποῦ νά σέ πάρω, κόρη μου, ποῦ νά σέ σκαπε-
 [τήσω;
 Ἐκεῖ κορίτσια δέν περνοῦν, γυναίκες δέν δια-
 [βαίνουν.
 Ἐσεῖνα παίρουν, κόρη μου, καί μένα μέ σκοτώ-
 [νουν.

4

Τί νά τήν κάμω τούτ' τή νεά, μωρέ, τούτη τή
 [μαυρομάτα.
 Μήνα ἔναι μῆλο κόκκινο, μωρέ, ἔς τόν κόρφο νά
 [τό βάλω.
 Αὐτή ἔναι ἀπέρατος ἀνθρωπος, μωρέ, κί ὁ κόρφος
 [δέν τήν παίρνει.
 Λέω νά πᾶνω σέ βουνό, μωρέ, φοβοῦμαι ἔπο
 [τούς κλέφτας.
 Λέω νά τήν πᾶνω σπῖτι μου, μωρέ, φοβοῦμ' ἀπό
 [τούς γειτόνους.
 Θέλα τήν πάου σέ χρυσικό, μωρέ, νά τήν ξε-
 [λαγαρίσω,
 Νά βγάλω λίτρα μάλαμα, μωρέ, καί δυό λί-
 [τραις ἀσήμι.
 Νά φκιδσω κούπα καί σταυρό, μωρέ, σταυρό
 [καί δαχτυλίδι.
 Τό δαχτυλίδι νά φορῶ, μωρέ, κούπα κρασί νά
 [πίνω.
 Καί τό σταυρό νά προσκυνῶ, μωρέ, κάθε πουρ-
 [νό καί βράδου.

5

Ξύπνα, περδιοματά μου, μωρέ, τί ἔρθα ἔς τό
 [μαχαλά σου.
 Χρυσᾶ πλεξίδια σου ἤφερα, μωρέ, νά πλεξίς τά
 [μαλλιὰ σου.
 Ἐάν ἤρθες καλῶς ὄρισε, μωρέ, κί ἄν ἔκαμες
 [καί κόπο,
 Ἐρθες καί μᾶς ὠμόρφηνες, μωρέ, τόν ἄσκημο
 [τόν τόπο.
 Θέλα σου κάμω ἔναι ῥητζᾶ, μωρέ, καί νά μέ
 [συμπαθήσης.
 Τό παραθύρι τ' ἀκρινό, μωρέ, ἀπόψε μήν τό
 [κλείσης.
 Κ' ἐγώ γιά τό χατήρι σου, μωρέ, ν' ὄλ' ἀνοι-
 [χτά τάφήνω,
 Χέρια, ποδάρια καί κορμί, μωρέ, ν' ὄλα τά πα-
 [ραδίνω.

6

(Ἀλληγορικήν).

Ν' ὄλα τοῦ κάμπου τά πουλιά, μωρέ, ὄλα τά
 [ἔχω τσακώσι.
 Τήν πέρδικα τήν ὠμορφη, μωρέ, δέν μπορᾶ τήν
 [τσακώσω.
 Πῶχει πλουμπιδία ἔς τό λαιμό, μωρέ, πλουμ-
 [πιδία ἔς τό κεφάλι,
 Κί ἄνέμεσα ἔς τά στήθια της, μωρέ, ἔχει τό
 [περιγιάλι,
 Ὅπου κυττάζ' τά κάλλη της, μωρέ, κυττάζ' τήν
 [ὠμορφιά της.
 Βρέ κάλλη μου περήφανα, μωρέ, καί μάτια μου
 [γραμμένα,
 Θέλ' ἄ σᾶς βγάλω ἔς τό χορό, μωρέ, καί θά σᾶς
 [παζαρέψω.
 Τρούρου μή λογιζέητε, μωρέ, καί μή παραπαρ-
 [θήτε.

7

Τά παλληκάρια τά καλά, μωρέ, παράκαιρα γη-
 [ράζουν,
 Γιατ' ἀγαποῦν ταις ἔμορφαις, μωρέ, καί θέλουν
 [νά ταις πάρουν.
 Ἡ ἀγάπη θέλει φρόνιμα, μωρέ, θέλει ταπεινω-
 [σύνη,
 Θέλει λαγοῦ περπατησιὰ, μωρέ, καί πέρδικας
 [ποδάρι.
 Θέλει καί νᾶναι λίβεντας, μωρέ, νᾶναι καί
 [παλληκάρι.
 Νά σειέται ἡ γῆ ὄντας περνᾶ, μωρέ, ν' ἀνα-
 [μερᾶ τὸ χῶμα.
 Ὅλοι οἱ υἱοὶ ἀπέρασαν, μωρέ, κ' ἡ ἀφεντιά σου
 [ἀκόμα ;

Τὸ 7 ἄσμα φέρεται καὶ ἄλλως, ὡς ἐξῆς·

Τὸ παλληκάρι τὸ καλό, μωρέ, παράκαιρα γη-
 [ράζει.
 Γιατ' ἀγαπάει ταις ἔμορφαις, μωρέ, θέλει ταις
 [μαυρομάταις.
 Τά νιῖτα θέλουν φρόνιμα, μωρέ, θέλουν ταπει-
 [νωσύνη,
 Θέλουν ματάκια χαμηλά, μωρέ, νά σκύπτουν
 [νά διαβαίνουν.
 Ὅντας διαβαίνης μὲ πολλούς, μωρέ, κάνε πῶς
 [δέ μᾶς γλέπεις,
 Κί ὄντας διαβαίνης μοναχός, μωρέ, σκύφτε καί
 [φιλησέ μας.
 Καί πές μας λόγια τῆς καρδιάς, μωρέ, καί πα-
 [ρηγόρησέ μας.
 Πῶς εἰς ἀγάπη μ', πῶς περνᾶς, μωρέ, καί πῶς
 [κακοδιαβαίνεις;

Καιρούς, καιρούς καλὰ περνῶ, μωρέ, καιρούς κα-
[κοδιαβαίνω·

Ὅντας μού σ' ἐθυμῆται ὁ νοῦς, μωρέ, ὄντας σέ
[ἀναβάνη

Τὸν ἄγγελό μου καρτερῶ, μωρέ, νὰ πέρη τὴν
[ψυχὴ μου.

*Ἐκ τῶν πολλῶν ἀσμάτων τοῦ χοροῦ κα-
ταχωρίζομεν τὰ ἐξῆς·*

8

Νὰ ἔμουν πουλι' ἔς τὴ φούντα σου, ματάκια,
[ματάκια,

Κι' ἀηθόνι' ἔς τὸ λαιμό σου, ματάκια λιγωμένα.

Νὰ ἦμουν κι' ἀσημογάϊτανο, ματάκια, ματάκια,

Τροβροῦ ἔς τὸ ντουλαμά σου, ματάκια λιγωμένα·

Νὰ ἦμουν ἔς τὰς χήραις κεχαγιᾶς, ματάκια,

[ματάκια,

Ἵς τὰς ἔμορφαις κοπέλι, ματάκια λιγωμένα.

Νὰ ἦμουν τὸν Μάϊ πιστικός, ματάκια, ματάκια,

Τὸν Αὐγουστο ντραγάτης, ματάκια λιγωμένα·

Κι' αὐτοῦ πρὸς τὸ χινόπωρο, ματάκια, ματάκια,

Ψωμάς καὶ κρασοπούλος, ματάκια λιγωμένα.

9

Διάβαινα, γιὸ μὴρ' γιό,

Διάβαινα πῶνα γιοφύρι, (δίς)

Γλέπω μιά ἔς τὸ παραθύρι,

Μὲ τὴ μά, γιὸ μὴρ' γιό, (δίς)

Μὲ τὴ μάνα της μαλώνει.

Μάνα, λεί, πάνδρεψέ με,

Μάνα, λέ, γιὸ μὴρ' γιό, (δίς)

Μάνα, λεί, πάνδρεψέ με·

Σπιτονοικοκύρεψέ με.

Ἄνδρα γέ, γιὸ μὴρ' γιό,

Ἄνδρα γέρο μὴ μου δώκης, (δίς)

Γλήγορα θὰ μετανοιώσης.

Ὁχ! τοῦ γέ, γιὸ μὴρ' γιό, (δίς)

Λεί, τοῦ γέρου τὰ παιγνίδια

Εἶναι σκόρδα καὶ κρομμύδια,

Καὶ τοῦ νεοῦ, γιὸ μὴρ' γιό, (δίς)

Καὶ τοῦ νεοῦ τὰ παιγνιδάκια

Μόσκος καὶ γκαρουφαλάκια.

10

Διῶξέ με, μάνα μ', διῶξέ με μὲ πέτρας μὲ λι-
[θάκια,

Νὰ πᾶνω ἄγῳ, μανοῦλά μου, ποῦ πᾶν τὰ χελι-
[δόνια,

Τὰ χελιδόνια νὰ γυρνοῦν καὶ ἄγῳ νὰ πάου ἀκόμα,
Γιὰ νὰ παρθοῦν τὰ μάτια σου κυττάζοντας ἔς
[ταῖς στράταις,

Γιὰ νὰ μαλλιᾶσ' ἢ γλώσσά σου ῥωτώντας τοὺς
[διαβάταις!

Διαβάταις, ποῦ διαβαίνετε, στρατιώταις ποῦ
[περνᾶτε,

Μηνὰ εἶδεταν τὸ γυιόκα μου, τὸ μοναχὸ παι-
[δί μου;

Ἐψές προψς ἐτόν εἶδαμαν κἄτω ἔς τὸ μαῦρο
[κάμπο,

Μαῦρα πουλιὰ τὸν ἔτρωγαν κι' ἄσπρα τὸν τρι-
[γυρνοῦσαν!

Κ' ἕνα πουλι μικρὸ πουλι κάθηται καὶ τοὺς λεί·

Ἄφῆστε τὸ κεφάλι του καὶ τὸ δεξιὸ του χέρι,

Νὰ γράψη ἔς τὴ μανοῦλά του, ἔς τὴ δόλια του

[γυναίκα·

Μάνα μου! μὴ μὲ καρτερῆς, γυναίκα μὴ παντέ·

[χῆς!

Τ' ἐγώ, μάνα μ', πανδρεύθηκα ἐδῶ ἔς τὸ μαῦ-

[ρον κάμπο,

Πῆρα τὴν πλάκα πεθερᾶ, τὴ μαῦρη γῆ γυναίκα

Κι' αὐτὰ τὰ λιανολιθαρα ὅλα γυναικαδέρφια!

11

Ἐρβες, πικρὲ Χινόπωρε, καὶ τὰ μαραίνεις ὅλα!

Πέφτουν τὰ φύλλ' ἄχ' τὰ κλαδιᾶ, τὰ μῆλ' ἄχ'

[ταῖς μηλαις των,

Χωρίζ' ἢ μάνα τὸ παιδί καὶ τὸ παιδί τὴ μάνα·

Χωρίζεται τ' ἀνδρόγυνο, τὸ πολυαγαπημένο.

Ἵς τὸν τόπο ποῦ χωρίζονταν, ἔχυναν μαῦρα

[δάκρυα·

Κι' ἀπὸ τὰ δάκρυα τὰ πολλὰ χορτάρι δὲν φυ-

[τρώνει·

Πολὺς καιρὸς ἀπέρασε καὶ φύτρωσε χορτάρι·

Τὸ τρῶν οἱ λύκοι καὶ ψοφοῦν, λαφήναις κι' ἀ-

[πορρίχουν,

Τὸ τρῶν καὶ τ' ἀλαφόπουλα καὶ λησμονοῦν

[ταῖς μάταις.

Φάτο καὶ σύ, μανοῦλά μου, γιὰ νὰ μὲ λησμο-

[νήσης,

Ἐ ξενιτεῖα μὲ πλάνεψε, τὰ ἔρημα τὰ ξένα.

12

(Ὁ κεκμηκὼς κυνηγός).

Δὲ μπορῶ ὁ μαῦρος δὲ μπορῶ, δὲ μπόρ'α περ-

[βατήσω,

Μὲ σφάζουνε τὰ γόνατα καὶ μὲ πονεῖ ἡ μέση.

Γιατ' ἤρθαν τὰ γηράματα κι' ἀπέρασαν τὰ

[χρόνια

Καὶ τί νὰ κἄνω τ' ἄρματα, τὸ δόλιο τὸ ντουφέκι;

1) Ἄσπρα καὶ μαῦρα πουλιὰ ἐννοοῦνται ἀλληγορικῶς αἱ ἡμέραι καὶ νύκτες. Μαῦρος δὲ κάμπος τὸ ταξείδιον, ἐξ οὗ πολλοὶ δὲν ἐπανερχονται εἰς τὴν φίλην πατρίδα.

Τὰ γλέπω και μαραίνομαι ραίζετ' ἡ καρδιά μου,
Γιατ' τάχω φκιάσει μὲ σεβτᾶν ὄντ' ἤμουν παλ-
[ληκάρι.

Νὰ τὰ πουλήσω δὲν θὰ βρῶ 'σάν 'κείνον ὅπου
[θέλω,

Νάχη τὴ μέση σίδηρο και τὴν καρδιά τσολίκι.
Τώρα θὰ κέν' ἀπόφασι νὰ πάω 'ς τὸν κάτω
[κόσμο.

Γιὰ νὰ 'ρωτήσω νὰ μοῦ ποῦν ποιὸν μῆνα θὰ
[πεθάνω.

Σὲ τί βουνὸ θέλα θαφτῶ, σὲ τί ἔρημο λαγκάδι.
Νὰ πάρω τὸ τουφέκι μου νὰ ζώσω και τὴν πάλα,
Νὰ βγῶ πρὸς τὰ λημέρια μου ὅπ' ἤμουν μα-
[θημένος.

Νὰ βρῶ τ' ἄσπρο τὸ μάρμαρο, τὴ σπιθα τὸ
[λιθάρι,

Νὰ βρῶ τὸν πρωτομάστορα νὰ τὸν παρακαλέσω,
Νὰ φκιάση τὸ γκιδούρι μου ἀπάνω 'ς τὴν 'Α-
[στράκα¹,

Νάσαι πλατὺ γιὰ τ' ἄρματα, ψηλὸ γιὰ τὸ του-
[φέκι.

Νὰ στέκ' ὀρθὸς νὰ κυνηγῶ και δίπλα νὰ γεμιζῶ,
Δεξιὰ ζερβιὰ μου τὴ μεριὰ ν' ἀφήσω παραθύρι,
Γιὰ ν' ἀγναντεύω τὸ ντουניᾶ, νὰ γλέπ' ὅλον τὸν
[κόσμο,

Ν' ἀκούω και τὰ πρόβατα μὲ τὰ λαμπρὰ κου-
[δούνια,

Ν' ἀκούω και ταις πέρδικαις πᾶσα πουρνὸ και
[βράδου,

Γιὰ νὰ λαλοῦν μὲ τὰ πουλιὰ, νὰ μοῦ διαβοῦν
[οἱ πόνοι.

13

Γλυκοχαρᾶζουν τὰ βουνὰ κ' ἡ ἔμορφαις κοι-
[μούνται,

Τὰ παλληκάρια τὰ καλὰ 'ς τὰ ξένα τυραγνιοῦν-
[ται,

Γιατ' ἀγαποῦν ταις ὠμορφαις, θέλουν ταις μαυ-
[ρομαμάταις.

14

Φίλοι μου, τί δὲν τρῶ-νώτε, τί δὲν πίνετε ;
μωρὲ γυιέ μου.

τί δὲν πίνετε ;

Μῆνα και τὸ φαγεῖ-νεῖ μας δὲ σᾶς ἄρεσε, μωρὲ
[γυιέ μου,

δὲ σᾶς ἄρεσε ;

'Εδῶ 'ναι κι' ὁ μαγειρτζῆς μας και τ' ἀλλάζου-
[με, μωρὲ γυιέ μου.
και τ' ἀλλάζουμε.

Μῆνα και τὸ κρασί-νι μας δὲ σᾶς ἄρεσε, μωρὲ
[γυιέ μου,

δὲ σᾶς ἄρεσε;

'Εδῶ 'ναι κι' ὁ κρασοπου-νοῦλος και τ' ἀλλάζου-
[με, μωρὲ γυιέ μου,
και τ' ἀλλάζουμε.

Μῆνα και ἡ νύφη-νή μας δὲ σᾶς ἄρεσε, μωρὲ
[γυιέ μου,

δὲ σᾶς ἄρεσε;

'Η νύφη μας αὐτὴ νεῖναι, δὲν ἀλλάζεται, μωρὲ
[γυιέ μου!

δὲν ἀλλάζεται.¹

15

Τὰ τέσσαρα, τὰ πέντε τὰ ἑννεὰ ἀδέρφα,

Τὰ δώδεκα ξαδέρφια τὰ λιγὸνμερα,

Τὸ μῆνυμα τοὺς ἔρθε μέσ' ἀχ' τὴ Φραγκιὰ

Νὰ πᾶν νὰ πολεμήσουν χρόνους δώδεκα.

Σελώνουν, ξεσελώνουν, τρέμουν τὰ βουνὰ.

Τροχοῦν και τὰ σπαθιὰ τους, λάμπ' ἡ θά-
[λασσα.

Σαράντα 'μέραις πᾶνουν δίχως τὸ ψωμί,

κι' ἄλλαις σαράντα κᾶνουν δίχως τὸ νερό.

βρίσκουν ἕνα πηγᾶδι συρτοπήγαδο.

Σκουρτίζουν, ξεσκουρτίζουν, ρίχνουν τὸ λαχνό,

κ' ἔπεσε 'ς τὸν Κώστα τὸ μικρότερο.

Κρεμάστε με, μωρ' ἀδέρφια, γιὰ νὰ βρῶ νερό.

Σαράντ' ὀργυιζις ἐπῆγε δὲν ἤυρε νερό,

Κι' ἄλλαις σαράντα πέντε δὲν ἤυρε νερό.

'Γραβᾶτέ μ', μωρ' ἀδέρφια, δὲν ἤυρα νερό.

Αὐτοῦ ποῦ πῆγες, Κώστα μ', δὲν ἐβγαίνεις πλιό.

'Αφήστε με, μωρ' ἀδέρφια, σύρτε 'ς τὸ καλό,

Και πέστε τῆς μανούλας μ' χαιρετήματα,

Κι' ὁ Κώστας ἐπανδρεύθη μέσα 'ς τὴ Φραγκιὰ,

κ' ἐπῆρε φραγγοποῦλα μὲ κόκκινα βρακιά.

16

Βούλεται ὁ ξένος, βούλεται 'ς τὸν τόπο του νὰ
[πάη.

Νύχτα σελώνει τ' ἄλογο, νύχτα τὸ ξεσελώνει.

'Εσέλωνε, ξεσέλωνε και λιανοτραγῶδοῦσε,

Μὲ τὸν θεὸν ὠμίλαε και τὸν παρακαλοῦσε.

Θέ' μου, νὰ βρῶ τὴν κόρη μου 'ς τὸ θέρο νὰ θε-
[ρίζη.

Καθὼς ἐπαρακάλεσε ἔτσ' ἄχησε και τὴν εὔρε.

1) Καλεῖται κορυφὴ τοῦ ὄρους τοῦ λεγομένου 'Ρα-
δόβολη 6 ὥρας ἀνωθεν τοῦ χωρίου μου κειμένου. 'Εκ
τῆς 'Αστράκας καθορᾶται τὸ 3 ἡμέρ. μακρὰν κεί-
μενον 'Ιόνιον πέλαγος.

1) Τὸ ἔσμα αὐτὸ μετὰ τῶν τελευταίων περὶ νύμ-
φης στίχων ἔδεται ἐν τῷ γάμφ' ἕτε παρατίθεται
πλουσία τράπεζα. ἀνευ δὲ τῶν τελευταίων στίχων
ἔδεται εἰς δεῖπνα ἢ συμπόσια.

Είχε δερπάνι δαμασκή, παλαμαριά¹ 'σημένια,
'Εθέριζε και ἔδενε και ψιλοτραγωδοῦσε.

'Εστάθη και τὴ λόγιαζε, χαίρονταν ἡ καρδιά του.
— Κάλ' ἡμέρα σου, κόρη μου, γιατί εἶσαι μο-

[ναχή σου;

Κόρη μ', τὸ ποῦ ν' ὁ πενθερός, ποῦ εἶν' ἡ πε-

[θερά σου;

Κόρη μ', τὸ ποῦ ν' ὁ ἄνδρας σου και εἶσαι μο-

[ναχή σου;

— Ξένε μου, κ' ἂν με 'ρώτησες νὰ σοῦ τὸ

[μολοήσω.

'Ο πεθερός μου γέρασε κ' ἡ πεθερά μου χάθη.
'Ο ἄνδρας μου 'ς τὴν ξενιτειά τῶρα δώδεκα

[χρόνους,

Κι' ἀκόμα δυὸ τὸν καρτερῶ και τρεῖς τὸν παν-

[τεχάινω.

Κι' ἄλλοι μοῦ λέν τ' ἀπέθανε, ἄλλοι μοῦ λέν

[τ' ἐχάθη,

Κ' ἀπαι θὰ γείνω καλογορηά, τὰ μαῦρα νὰ φο-

[ρέσω.

— 'Αλήθεια, κόρη μ', πέθανε 'ς τὰ χέρια τὰ

[δικά μου.

Κηρί, πανὶ τὸν δάνεισα, μοῦ εἶπε νὰ μοῦ τὸ

[δώσης.

Και τὸν ἐδάνεισα φιλί, μοῦ εἶπε νὰ μοῦ τὸ δώ-

[σης.

— Κηρί, πανὶ τὸν δάνεισες, ἐγὼ νὰ σοῦ τὸ

[δώσω.

Κι' ἂν τὸν ἐδάνεισες φιλί περβᾶτει γύρευέ το.

— Κόρη μ', ἐγὼ εἶμαι ὁ ἄνδρας σου, ἐγὼ εἶ-

[μαι ὁ καλός σου.

— Πές μου σημάδια τοῦ σπιτιοῦ κ' ἀπαι νὰ

[σέ πιστέψω.

— 'Εχεις μηλεὰ 'ς τὴν πόρτα σου, μηλεὰ 'ς

[τὸν ὠθωρό σου.

— Διαβάτης ἦσουν, πέρασες, τὰ εἶδες και μοῦ

[τὰ λείεις.

Δεῖξέ μου σημάδια τοῦ κορμιοῦ κι' ἀπαι νὰ σέ

[πιστέψω.

— 'Εχεις ἐλγὰ 'ς τὸ μέτωπο, ἐλγὰ 'ς τὴν ἄ-

[μασκάλα

Κι' ἀνάμεσα 'ς τὰ δυὸ βυζιά ἦλιο μὲ δυὸ φεγ-

[γάρια.

Τὸ ἀνωτέρω ἄσμα φέρεται και ἄλλως ὡς

ἐξῆς.

Κορίτσι Γρεβενιώτικο 'ς τὸ θέρο καταβαίνει,

σέρνει δερπάνι δαμασκή, παλαμαριά 'σημένια,

Κι' ἀργὰ ἀργὰ ἐθέριζε, ἀργὰ καρδοπονοῦσε.

Πραματευτής ἀπέρασε και τὴν καλημεράει.

1) Παλαμαριά· ἡ λαβὴ τοῦ δρεπάνου.

— Καλῶς τὰ κάνεις, κόρη μου, κι' ἂν δένης κι'

[ἂν θερίζης.

Κόρη μ', τὸ ποῦ ν' ὁ ἄνδρας σου και μοναχή

[θερίζεις;

— 'Η πεθερά μου γέρασε και δὲν μπόρ' ἄ θε-

[ρίση¹,

Κι' ὁ ἄνδρας μ' πάει 'ς τὴν ξενιτειά τῶρα δώ-

[δεκα χρόνους,

Κι' ἀκόμα δυὸ τὸν καρτερῶ και τρεῖς τὸν παν-

[τεχάινω,

Κ' ἀπαι θὰ γένω καλογορηά, τὰ μαῦρα νὰ φορέσω.

— Κόρη μ', ἐγὼ εἶμαι ὁ ἄνδρας σου, ἐγὼ εἶμαι

[ὁ καλός σου.

— Δεῖξέ μ' σημάδια τοῦ σπιτιοῦ κ' ἀπαι νὰ σέ

[πιστέψω.

— 'Εχεις μηλεὰ 'ς τὴν πόρτα σου, μηλεὰ 'ς

[τὸν ὠθωρό σου.

— Δεῖξέ μ' σημάδια τοῦ κορμιοῦ, κ' ἀπαι νὰ σέ

[πιστέψω.

— 'Εχεις ἐλγὰ 'ς τὸ μέτωπο, ἐλγὰ 'ς τὴν ἄμα-

[σκάλα

Κι' ἀνάμεσα 'ς τὰ στήθια σου ἦλιο μὲ δυὸ

[φεγγάρια.

17

Κοράσιον ἐτραγοῦδαε 'ς ἓνα ψηλὸ γιοφύρι

Και τὸ γιοφύρι ῥάϊσε κι' ὁ ποταμὸς ἐστάθη.

Και τὸ στοιχειὸ τοῦ ποταμοῦ κι' αὐτὸ 'ς τὴν

[ἄκρη βῆκε.

Κι' ἓνας διαβάτης χουΐαζε ποῦ πέρ' ἀπὸ τὴ

[ῥάχι.

Γιὰ πάψε, κόρη μ', τὸν ἀχό, πάψε και τὸ τρα-

[γοῦδι,

Γιὰ νὰ κινήσ' ὁ ποταμὸς, νὰ σμίξῃ τὸ γιοφύρι

Και τὸ στοιχειὸ τοῦ ποταμοῦ 'ς τὸν τόπο του

[νὰ πάη.

18

"Ενα καράβι ἀρμένιζε 'ς τὸ πέλαγο 'ς τὴ μέση

Κι' ὁ σκλάβος ἀναστέναζε ἀχ' τῆς καρδιάς τὰ

[φύλλα.

Και τὸ καράβι στάθηκε, δὲν θέλει ν' ἀρμενίσῃ.

Κι' ὁ καπετάνιος τὸ 'νοιωσε, κι' ὄλους τοὺς ἐ-

[ρωτοῦσε.

Ποῖός εἶναι π' ἀναστέναζε κι' ἐστάθη τὸ καράβι;

"Αν εἶν' ἀχ' τοὺς συντρόφους μου τί θέλουν νὰ

[τοὺς δώκω;

Κι' ἂν εἶναι ἀχ' τοὺς δούλους μου λουφέ νὰ τς

[ἀυγατίσω.

1) Δὲν μπόρ' ἄ θερίση. 'Εκρίναμεν νὰ γράψωμεν οὕτω ὡς γεγόμενον κατ' ἐκθλιψιν ἐκ τοῦ δὲν ἐμπορεῖ νὰ θερίση.

Κι' ἂν εἶν' ἀπὸ τοὺς σκλάβους μου νὰ τοὺς ξε-
[λευτερώσω.

Ἐγὼ εἶμαι π' ἀνεστέναζα κι' ἐστάθη τὸ καρδί.
Ἀπόψ' εἶδα 'ς τὸν ὕπνο μου, εἶδα 'ς τὸ εἶνορό μου
Μὴ παίρναν τὴ γυναῖκά μου κι' ἄλλου τὴν στε-
[φάνωναν.

Καὶ τὸ σείζει φώναζε καὶ γλήγορα τοῦ λέει·
Καταίβα κάτω 'ς τὸν ταβλά καὶ 'ρώτα τ' ἄ-
[λογοῦ μας

Τὸ ποῦ ν' ἄξω καὶ γλήγορο μὲ τοῦτον γιὰ νὰ
[πᾶν.

Ἵσσαις φοράδες τὸ ἤκουσαν, ἔριξαν τὰ πωλάρια,
Κι' ἕνας γρίβας παληόγριδας σαράντα δυὸ
[πληάρης.

Ἐγὼ τὸν πᾶνω καὶ νὰ 'ρθῶ καὶ πίσω νὰ γυρίσω,
Νὰ μ' αὐγατίση τὴν ταῆ σαράντα πέντε χούφ-
[ταις,

Νὰ βάλῃ ἱγκλαῖς δώδεκα κουστέσσαρα ἱγκλου-
[σύρτια,

Νὰ δέση τὸ κεφάλι του μὲ δώδεκα μαντήλια,
Νὰ δέση καὶ τὴ μέση του μὲ δώδεκα ζωνάρια.
Στάθη καὶ καθβαλλίκευσε, 'ς τὸ δρόμο τοῦ πα-
[αίνει,

Θε' μου, νὰ βρῶ τὴ μάνα μου 'ς τὴ βρύσι ποῦ
[νὰ πλένη,

Νὰ βρῶ καὶ τὸν πατέρα μου 'ς τ' ἀμπέλι νὰ
[κλαδεύῃ.

Καθὼς ἐπαρακάλισε ἔσο' πᾶναι καὶ τὴν ἡῶρε·
Κούγει βροντοῦσαν τ' ἄρματα, ποῦ γέρονταν ὁ
[γάμος.

— Καλὴ μερὰ σου, μούρ Γρηά, — Καλῶς τὸ
[παλληκάρι.

— Τὸ τίνος γάμος γένηται, τὸ τίνος νύφη παίρ-
[νουν;

— Τῆς ἀστραπῆς καὶ τῆς βροντῆς, τοῦ γιουῦ μου
[τοῦ χαμένου.

— Προφταίνω τάχα, μούρ γρηά, προφταίνω γιὰ
[νὰ πᾶνω;

— Ἄν ἔχῃς γρίβαν γλήγορον, ἀπάνω 'ς τὰ στε-
[φάνια

Κι' ἂν ἔχῃς γρίβαν ἀναρῶνον, ὠπάνω 'ς τὸ τρα-
[πέζι.

Ζεγκί βαρεὶ τὸ γρίβα του, καὶ 'ς τὸ χωριὸ εὔρεθη,
Γλέπει τὴ νύφη ποῦ φερναν 'ς τῆς Ἐκκλησιᾶς
[τὴν πόρτα.

— Καλὴ μερὰ σας, ἄρχοντες, — Καλῶς τὸ
[παλληκάρι.

— Ἐμεῖς ζακόνι τόχομε τὴ νύφη νὰ κερνοῦμε.

— Κι' ἐμεῖς ζακόνι τόχομε τὴ νύφη νὰ κερνοῦμε.

— Ἐγὼ διαβάτης εἰμ' εἰδῶ, θὰ δώσω καὶ θὰ
[φύγω.

Ἐβγάλε καὶ τῆς εἶδωκε τὴν πρώτη ἀραβῶνα,

Κι' ἐκείνη τὸν ἐγνώρισε, βίγτη τὸν ἀγκαλιζέει·
— Συμπέθεροι 'ς τὰ σπίτζα σας κι' ὅλοι 'ς τὰ

[γονικὰ σας,

Γιατὶ μοῦ 'ρθε τὸ αἰταίρι μου, τὸ πρῶτό μου
[στεφάνι,

Σῦρε καὶ σύ, μωρὲ νεόγαμβρε, ἄλλη γυναῖκα
[νὰ 'βρῃς.

19

Κοιμᾶτ' ἀστρί, κοιμᾶτ' αὐγή, κοιμᾶται νεὸ φεγ-
[γάρι·

Κοιμᾶται τὸ τριαντάφυλλο σιμὰ 'ς τὸ χλη-
[μπονιάρη·

ὁ χλημπονιάρης βούγγιξε, κι' ἡ κόρ' ἀναστενάζει.
— Τ' ἔχεις, κόρη μ', καὶ φλίβισαι καὶ βέρρα
[ἀναστενάξεις;

Μὴν νᾶναι λίγα τ' ἄσπρα σου καὶ λίγα τὰ φλω-
[ρίξ σου;

— Φωτῖὰ νὰ κάψῃ τ' ἄσπρα σου καὶ φλόγα
[τὰ φλωρίξ σου,

Κι' ἐγὼ θέλω τὸ ταίρι μου νὰ παίξω, νὰ γε-
[λάσω.

20

Ἐλένη τὸ παινέθηκε τὸ Χάρο δι' ἐφοβᾶται,
τ' ἔχει τὰ σπίτζα τῆς ψηλά καὶ ἄνδρα παλλη-
[κάρι.

Κι' ὁ Χάρος κάπου τὸ ἤκουσε, πολὺ τοῦ κακο-
[φάνη,

Μαῦρο πουλάκι γείνηκε 'ς τὸ παραθύρι πῆγε.
Χτυπᾶ τὴν κόρη 'ς τὴν καρδιά, τὴν κόρη 'ς τὸ
[κεφάλι.

Μάνα μ', ψυχὴ, μάνα καρδιά, μάνα, καὶ τὸ
[κεφάλι,

Μάνα, κι' ἂν 'ἔρθ' ὁ Κωσταντῆς μὴν τὸ τοῦ μαρ-
[τυρήσουν.

Πές τ' πῆγε 'ς τ' βρύσι γιὰ νερό, κρῦο νερό νὰ
[φέρῃ.

Κι' ὁ νεὸς ἀπὸ τὸ φόβο του κι' ἀπὸ τὸ τρό-
[μαγμαῖ του

Χρυσὸ μαχαίρι ἀρπάξε καὶ 'ς τὴν καρδιά τὸ
[βάλε.

21

Τὸ τ' ἔχουν τὰ ψηλά βουνὰ καὶ στέκου βουρ-
[κωμένα;

Μῆνα ἀέρας τὰ βαράει, μῆνα βροχὴ τὰ δέρνει;
Κι' οὔτε ἀέρας τὰ βαράει, κι' οὔτε βροχὴ τὰ
[δέρνει·

Μοῦν τὰ βαράει ὁ Χάρωνας μὲ τοὺς ἀποθαμ-
[μένους·

Βάνει τοὺς νεοὺς ἀπ' ἐμπροστά, γερόντους ἀπ'
[ὀπίσω

Καὶ τὰ μικρὰ παιδόπουλα ἔς τὴ μέσ' ἀραδια-
[σμένα.

Γερόντοι τὸν παρακαλοῦν, κί' οἱ νεοὶ τὸν γονα-
[τίζουν,

Καὶ τὰ μικρὰ παιδόπουλα τὰ χέρια σταυρωμένα·
Χάρε, κένε πθενά χωρισό, κάτσε σέ κρύα βρύσι,
Νά πιούν οἱ γέροντες νερό κί' οἱ νεοὶ νά λιθαρί-
[σουν

Καὶ τὰ μικρὰ παιδόπουλα νά μάσουν λουλου-
[δάκια.

22

Ἀνάθειμά σε ξενιτειὰ ὅσα καλὰ κί' ἂν ἔχῃς,
πλειότεραις εἶν' ἢ πίκραις σου παρὰ τὸ διαφο-
[ρό σου.

Τοῦ ξένου δός του ξενιτειὰ κί' ἀρρώστια μὴν
[τοῦ δίνης·

Ἡ ἀρρώστια θέλει στρώματα, θέλει προσκεφα-
[λάκια,

Θέλει μανούλα ἔς τὸ πλευρό, γυναῖκα ἔς τὸ κε-
[φάλι,

Θέλει χατήρια τριδίπλα, χίλιαις βολαῖς τὴν ὥρα.

23

Ὠχ! ἄλλο δὲν ἐζήλεψα μέσ' τὸν ἀπάνω κόσμω
Ἐάν τ' ἄλογο τὸ γλήουρο, Ἐάν τὸ ζευγάρι
[τάξι,

Ἐάν τὴ γυναῖκα τὴν καλὴ ποῦ νά τιμάῃ τὸν
[ἄνδρα.

Τὰ δυὸ ἀδερφάκια ἀγκαρδιακὰ τὰ πουλυαγα-
[πημένα

Ἐχώθη τὸ δαιμονικὸ γιὰ νά τὰ ξεχωρίσῃ
Κί' ἀγάπησ' ὁ μικρότερος τοῦ πρώτου τὴ γυ-
[ναῖκα.

—Τί ἀφορμὴ γιὰ νά τοῦ βρῶ νά πάν' νά τὸν
[σκοτώσω;

—Ἐμεῖς ἀμπέλια ἔχομε, ἀμπέλια καὶ χωράφια
Κί' ὅσο ἔναι ἡ μέση τὸ καλὸ πᾶρ' το ἡ ἀφεντιὰ
[σου

Κί' ὅπ' εἶναι ἡ ἄκρη τ' ἀχαμνὸ δός το τοῦ ἀ-
[δερφοῦ σου

Κ' ἐκεῖ θέλα μαλώσετε, ρίξε καὶ σκότωσέ τον.

24

Πέρα ἔς τὸν πέρα μαχαλᾶ καὶ ἔς τὴν καινούρια
[χώρα

Ξεφανερῶθ' ἓνα στοιχειὸ ποῦ τρώει τς ἀνδρειω-
[μένους·

Τοὺς ἔφαγε, τοὺς ἔσωσε, κανεὶς δὲν ἀπομείνε·
Τῆς χήρας γυῖός ἀπόμεινε ποῦ ἦταν ἀνδρειω-
[μένος·

Παίρνει τὸ τουφεκάκι του καὶ πάει νά κυνηγήσῃ·
Πέρασε ῥάχαις καὶ βουνά, ῥάχαις καὶ κορφο-
[βούνια·

Κυνήγι δὲν ἐβάρεσε, κυνήγι δὲν εὐρήκε·

Κί' αὐτοῦ τὸ γέμμα τοῦ Ἑλίου, κοντὰ νά βα-
[σιλέψῃ

Βρίσκει μιὰ κόρη ροῖδινη, ξανθὴ καὶ μαυρομ-
[μάτα·

Στέκει καὶ τὴ θιγαίνεται, στέκει καὶ τὴ ῥω-
[τάει·

—Κόρη μ', τί μάνα σ' ἔκανε; τί μάνα ἔχει;
[κάνει;

Καὶ μένα μάνα μ' ἔκανε, κόρη μ', Ἐάν τὴ
[δική σου.

Κόρη μ', τ' ἔχεις καὶ φλίβεσαι, τ' ἔχεις κί' ἀνα-
[στενάζεις;

Νεέ μου κ' ἂν με ῥώτησες νά σοῦ τὸ μολοήσω·
Πέρα σ' ἐκείνη τὴ συκιᾶ, πάνω ἔς ἓνα πηγάδι,
μῶπεσ' ἡ ἀρραβῶνά μου, τὸ μαῦρο δαχτυλίδι,
Κί' ὅποιος νά μπῆ νά μοῦ τὸ βρῆ ἄνδρα θέλα
[τὸν πάρω.

Ξεντυέται ὁ νιός, ξεζώθηκε καὶ ἔς τὸ πηγάδι
[μπῆκε·

Τράβα με, κόρη μ', τράβα με, δὲν ἦρα δα-
[χτυλίδι.

Αὐτοῦ ποῦ μπῆκες, ἦρωα, ποτὲ δὲ ματαθγαί-
[νεις,

Τ' ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνο τὸ στοιχειὸ ποῦ τρώου τς
[ἀνδρειωμένους.

25

Ὅσα ψαράκια ἔς τὸ γιאלὸ ὅλα κρουσταλλια-
[σμένα

Κί' ὅσα πουλάκια ἔς τὰ κλαδῖὰ ὅλα ἔναι μα-
[ραμμένα.

—Βαρεῖὰ κοιμᾶσαι, κόρη μου, βαρεῖὰ εἰς' ὅ-
[πνωμένη.

—Βαρεῖὰ κοιμοῦμαι, ἀφέντη μου, βαρεῖὰ εἰμ'
[ὑπνωμένη,

Μὴν εἶχα πέσ' ἀντὰ πεσα σιμά ἔς τὴν ἀφεντιὰ
[σου.

Σοῦ εἶδα ἓνα εἴνορ' ἀχαμνὸ καὶ δέλνει γιὰ τ'
[ἔσένα.

—Ξήγα το, κόρη μ', ξήγα το τὸ εἴνορ' ὅπου
[εἶδες.

—Σοῦ εἶδα τὸ γρίβα σου γυμνὸ, τὴ σέλα
[ραῖσμένη,

Καὶ τὸ λαμπρό σου τὸ σπαθὶ ἔς τὴ μέση τσα-
[κισμένο.

—Μὴν τὸ φοβᾶσαι, κόρη μου, ἔς τὸν νοῦν σου
[μὴν τὸ βάνης.

Ὁ γρίβας εἶν' ὁ δρόμος μου κί' ἡ σέλα τὸ τα-
[ξείδι,

Καὶ τὸ λαμπρό μου τὸ σπαθὶ εἶν' ὁ ξεχωρι-
[σμός μας.

26

Ἄνθεμα τὴν ἄρρωστίαν, τὴ δόλιαν τὴν ἀσθένειαν,
 Π' ἄρρώστησαν τρία παιδιὰ, τρία παλληκα-
 [ράκια·
 Κι' ὁ Μῆτρος μου κι' ὁ Κώστας μου παρηγοριὰ
 [δὲν ἔχουν·
 Σαράντα ἡμέραις ἄρρωστοὶ 'ς τὸ στῶμα ξα-
 [πλωμένος.
 Σάπησαν τὰ γηλέκια του καὶ πέσαν τὰ κουμ-
 [πιὰ του.
 Καὶ τὸ ἤκουσαν τρεῖς λιγυραὶς καὶ τρεῖς χαρο-
 [καμμέναις·
 Ἡ μιὰ τοῦ φέρει τὸ νερό, κι' ἡ ἄλλη τὸ στα-
 [φύλι,
 Κι' ἡ τρίτη ἡ καλλίτερη τὸ μέλι καὶ τὸ γάλα.

27

Κόρη σηκώνεται ταχιά, δυὸ ὥραις ὅσο νὰ ρέξῃ,
 Παίρνει νερὸ καὶ νίβεται, νερὸ νὰ ξαγρυπνήσῃ·
 Νὰ πάρῃ δίπλα τὸ βουνοῦ, δίπλα τὰ κορφο-
 [θούνια,
 Νὰ 'κούῃ τὰ πεῦκα τοῦ βροντοῦν, καὶ ταῖς ὀ-
 [ξειαὶς τοῦ στρίζουν,
 Καὶ τὰ γατάνια τῶν κλεφτῶν π' ὅλα νὰ κρι-
 [τσανίζουν·
 Ὅσα τὰ σιγαλὰ ἐγύρισε πίσω ξεφοβισμένη,
 Καὶ τραγυδοῦσε κ' ἤλεγε τοῦ Χάρου τὸ τρα-
 [γούδι.

28

Ἐνα πουλί θαλασσινὸ κ' ἓνα πουλί βουνήσιο,
 Τὰ δυὸ πουλιὰ ἐμάλωναν, τὰ δυὸ πουλιὰ μα-
 [λώνουν.
 Γυρίζει τὸ θαλασσινὸ καὶ λέγει τοῦ βουνήσιου·
 Μὴ μὲ μαλώνης, μπρὲ πουλί, καὶ μὴ μὲ παρα-
 [παίρνης.
 Ἐγώ, πουλί, δὲν κάθουμαι 'ς τὸν τόπο τὸν δι-
 [κό σου,
 Νὰ κάτσω μόνον θεριστὴν κι' ὅλον τὸν ἄλωνάρι
 Κι' ἂν πάρω κι' ἄχ' τὸν αὔγουστο πέντε καὶ
 [δέκα μέραις·
 Κι' ἀπαί σ' ἀφήνω τό 'χε γειά, νὰ καλαντα-
 [μωθοῦμε
 Τὴν ἄνοιξι μὲ τὰ κλαδιὰ, καὶ μὲ τὰ λουλου-
 [δάκια.

29

Τί νὰ τῆς κἀνω τῆς καρδιᾶς τῆς καταπικρα-
 [μένης·
 Βολαὶς μὲ κἀνει καὶ γελῶ, βολαὶς κι' ἀναστε-
 [νάζω,
 Βολαὶς μοῦ λέει νὰ χαθῶ, νὰ πέσω ν' ἀπεθάνω.

(ΕΛΛΗΝ. ΦΙΛΟΛΟΓ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ. ΤΟΜΟΣ ΙΔ'.)

Γιὰ ν' ἀπεθάνω δὲν μπορῶ, νὰ ζήσω πῶς νὰ
 [ζήσω;
 Νὰ πᾶνω 'ς ἄλλο σύνορο καὶ 'ς ἄλλο βιλαέτι,
 Ποῦ νὰ βρῆτῃς 'να παιδί, νὰ πιᾶσω μιὰ
 [κουμπάρα,
 Νὰ τό 'χ' ὁ μαῦρος γύρισμα 'ς τὸ πᾶει καὶ 'ς
 [τὸ ἔρθει,
 Νὰ βγαίνῃ ἡ κουμπάρα μου μὲ τὴν κουμπαρο-
 [πούλα,
 Νὰ βγαίνουν νὰ μὲ δέχωνται κάθε πουρνὸ καὶ
 [βράδυ.

β') Δίστιχα.

1

Σὲ τί μπαχτζεὶ νὰ πᾶν νὰ βρῶ δυὸ μῆλα ἄν-
 [ταμωμένα,
 Νᾶναι 'σάν τὰ βυζάνια σου τὰ μουσκομυρισμένα.

2

Ὅταν σὲ γλέπω παίρνομαι 'σάν ἡ δροσιὰ ἀχ'
 [τὸν ἥλιο,
 Ὡς κι' ἡ λαλιὰ μου πιάνεται, τζιθάπι¹ δὲ σοῦ
 [δίνω.

3

Τέσσερα κάττιχ εἶν' ὁ ντουιᾶς, τὰ δυὸ εἶσαι ἡ
 [ἀφεντιὰ σου,
 'ς τὴ Δύσι, 'ς τὴν Ἀνατολὴ γραμμένο ν' τ'
 [ὄνομά σου.

4

Δὲν ἔλαχες ποτὲ νὰ ἰδῆς πῶς τρώει τὸ φεῖδι
 [φύλλα,
 Τὸ πῶς δαγκάν' ὁ νεὸς τὴ νεὰ 'σάν ἄρρωστος
 [τὰ μῆλα.

5

Ὁ πόνος σου μοῦ γείνηκεν ἰγγλέζικο λεπίδι
 Ὅπου μοῦ τρώει τὴν καρδιά, 'σάν τὸ βουνήσιο
 [φεῖδι.

6

Ἀπ' τὰ σημάδια τ' οὐρανοῦ τὸ σπίτι σου
 [γνωρίζω·
 Ἐσὺ κοιμᾶσαι μοναχὴ κι' ἐγώ 'ξω τριγυρίζω.

7

Τρεῖς ἀδερφάδες εἶσθ' ἑσεὶς ποῦ νὰ σᾶς πιᾶσ' ἡ
 [ζᾶλη·
 Πρῶτα νὰ πιᾶσῃ τὴ μικρὴ κ' ὕστερα τὴ μεγάλη.

1) Τζιθάπι τοῦρ. ἀπόκρισις. Ἐν τοῖς διστί-
 χοις ἐδρίσκονται ἱκαναὶ τουρκικαὶ λέξεις διότι θε-
 ραπεύουσι ταῦτα οὐκ ὀλίγον καὶ οἱ ἐν Ἰωαννίνοις
 ὀθωμανοὶ οἱ λεγομενοὶ Σχοῦταράδες.

8

Τὸ πότε νᾶρθη ἢ Πασκαλιζ, νᾶρθω 'ς τ' ἄρχον-
[τικό σου,
Νὰ μὲ κερᾶσης τὸ γλυκὸ μὲ τὸ χερόπουλό σου.

9

'Εγὼ ζεγγίνης δὲν εἶμαι νὰ σοῦ χαρίσω πράμα,
Τζιζίμπα σοῦ κάνω τὸ κορμί μὲ τὴν ψυχὴ μ'
[ἀντάμα.

10

Τοῦ μυρμηγκιοῦ τὸ τσίνορο τὸ κάμανε κονδύλι
καὶ σῶγραψαν τῆς ὠμορφιαίς, τὰ μιντζανένια
[χέλιη.

11

Σῦρε, σαῖνι, κι' ἄρπαξε μιὰ τρίχ' ἀχ' τὰ μαλ-
[λιζ της,
Τὴν ὦρα ἀπὸ τὸν κόρφο της, φίλει τὰ μάγου-
[λά της.

12

'Ανάμεσα 'ς τὰ στήθεα σου τρέχει μιὰ βρύσι
[γάλα,
Καὶ θάνατον δὲν θέλα ἰδεῖ ὅποιος θὰ πιῇ μιὰ
[στάλα.

13

Δράκοι καὶ φεῖδια καὶ θηριὰ κι' ἂν μοῦ κρα-
[τοῦν τὸν δρόμο,
'Εγὼ θάλ' ἄρθω μιὰ βραδυά, δὲ σοῦ φτουρῶ
[τὸν πόνο.

14

'Εγὼ, κυρὰ μου, σ' ἀγαπῶ, κι' ὅποιος ζηλεῦ' ἄς
[σκάση,
Τῆς πικροδάφνης τὸ νερὸ νὰ πιῇ νὰ τοῦ πε-
[ράση.

15

Δὲν ἤξερα ποῦ ν' ὁ σεβτᾶς ἀπὸ φωτιὰ βγαλ-
[μένος,
Δὲν θὰ τὸν ἐμπερδεύουμον, κι' ἂν ἤμουν σιδη-
[ρένιος.

16

Τὸ ποιὸς μ' ἀκούει ποῦ τραγουδῶ θαρρεῖ πι-
[κραις δὲν ἔχω,
Κ' ἐγὼ 'χω 'ς τὴν καρδοῦλά μου δυὸ φεῖδια
[ποῦ τὰ θρέφω.

17

Μὲ τί χορτάρι μ' ἐγγιζες καὶ τρέμω γιὰ τ' ἐ-
[σένα;
'Ἐσὺ σιμά μου κάθεσαι κ' ἐγὼ 'ρωτῶ γιὰ σένα.

18

Τραγοῦδησα, τραγοῦδησα, πόνεσ' ἢ κεφαλὴ μου,
Δὲ βγῆκε ἢ ἀγάπη μου νὰ 'κούση τὴ φωνὴ μου.

19

Μεντέτ ντουνιᾶς πικρός, γλυκός, μεντέτ ντου-
[νιᾶς χαίνης,
Μεντέτ τὸ τί τραβᾶς, καρδιζ, καὶ δὲν κοτᾶς
[νὰ κρίνης.

20

'Αγάπησα νὰ ἰδῶ κκλό, κ' ἐγὼ καλὸ δὲν ἔχω,
'Σὰν κλῆμα μὲ κλαδεύουνε, καὶ κλαδεμὸ δὲν
[ἔχω.

21

'Αγάπησα, τί κέρδησα; τῆς γῆς τὴν ὄψι πῆρα,
Τοῦ κόσμου τὴ γλωσσοφαγιὰ, καὶ διχόφορο δὲν
[ἤῦρα.

22

Τώρα πῶς μὲ κατάντεψες, βγάλε μου καὶ τὰ
[μάτια,
Δὸς μου κ' ἓνα παληοτρουβᾶ νὰ πᾶνω γιὰ κομ-
[μάτια.

23

'Αγάπα με τὸ δυστυχῆ, κι' ἂν δὲν ἔχω παράδες,
'Ἐχω τὸ αἰμά μου γλυκὸ, ἔχω καὶ νοστιμάδες.

24

Θυμᾶσ' ὄντας σ' ἐφίλησα σὲ μιὰ στενὴ σα-
[λίτσα,
Καὶ σῶπιακα τὰ δυὸ βυζιὰ καὶ φώναξες, μα-
[λίτσα.

25

Θέλα σὲ πιάσω, δαίμονα,
π' τὰ δυὸ σου κιτρολεῖμονα.

26

'Οντας ἀσταμπομπούνιζε κι' ἀνοιγαν ἢ καμά-
[ραις,
Τότε σ' ἐσφιχταγγάλαζα μὲ φόβους, μὲ τρο-
[μάραις.

27

Σαράντα πέτρινα σκαλιὰ θὰ καταιβῶ 'ς τὸν
[Ἄδη,
Γιὰ νὰ 'βρω τὸ κανδῆλι σου νὰ τὸ γιομίσω
[λάδι.

28

'Ἐτσ' εἶναι, μάτια μ', ἔτσ' εἶν' τοῦ κόσμου τὸ
[ζακόνι,
'Ἡ μάνα σου εἶν' ὠμορρη, καθένας τὴ ζυγόνει.

29
 Ὅποιος σοῦ λέει δὲ σ' ἀγαπῶ, ἐκείνος εἶν'
 [ὠχτρός μου,
 Μὲ τὸ μαχαίρι τὸν βαρῶ, ἄς εἶναι κι' ἀδελ-
 [φός μου.

30
 ὄντας σὲ γλέπω π' ἀπερνᾶς ζάγκη μὲ τὸ γε-
 [λέκι,
 Σάματε τρώου ρίβανή, Γιαννιώτικο μπουρέκι.

31
 ὄντας σὲ συλλογίζωμαι, ὁ νοῦς μου γύρα φέρει,
 Παίρνω νὰ κῶψω τὸ ψωμί, καὶ χάνω τὸ μα-
 [χαίρι.

32
 ὄντας σὲ συλλογίζωμαι 'ς τὸ ἔρημο τὸ στρώμα,
 σκύφτω δαγκάν' ἀπὸ τῆ γῆ, καὶ τρώω μαῦρο
 [χῶμα.

33
 Ζέφκια καὶ ντέφκια καὶ βιολιὰ ὅπου κι' ἂν θέλω
 [βρίσκω,
 Ὅταν τὸ δικό σου τὸ κορμί δὲν βρίσκω ν' ἀγα-
 [πήσω.

34
 Σήμερ' ἀντάμωσα τρεῖς νιαῖς 'ς τῆς Ἐκκλησιᾶς
 [τὴν πόρτα,
 Μπαίλισιὰ μὲ βάρεσε, τὸ σύντροφό μου ῥώτα.

35
 Ἀγγίδες καὶ κλωνιὰ δαδὰ 'ς τὰ μάτια τῶν
 [ἐχθρῶν μας,
 Νὰ γκαθωθοῦν, νὰ στραβωθοῦν, ποῦ θέλουν τὸ
 [κακό μας.

36
 Μωραῖς κακαῖς γειτόνισσαις δίχως νὰ ἰδῆτε
 [λέτε,
 Τὸν παίρνετε τὸν ἄνθρωπο καὶ 'ς τῆ φωτιὰ τὸν
 [καίτε.

37
 Τρεῖς μέραις δὲ σ' ἀντάμωσα, τρεῖς χρόνοι μοῦ
 [φανῆκαν,
 Τρία μαχαίρικα δίκοπα μὲς' τὴν καρδιά μου
 [μπῆκαν.

38
 Τὸ ἄχ! τὸ βάχ! θέλα μὲ φάη, τὸ ὦχ! θέλα μὲ
 [σώση.
 Τὸ λιγυρό σου τὸ κορμί 'ς τῆ γῆς θέλα μὲ χῶση.

39
 Μὲ πλάκωσε σαρακοστή καὶ πρέπει νὰ νηστεύω,
 Δέησ' νὰ κάμω 'ς τὴ Θεὸ γιὰ νὰ σ' ἀποκερδέψω.

40
 Τὸ πῶς σοῦ πρέπει ἢ φορεσιὰ 'σὰ φεξερὴ λαμ-
 [πάδα·
 Ἔτσι, νὰ ζήσης, βάστα τὴν ὄλην τὴν ἔβδομάδα.

41
 Τήρα με πῶς γείνηκα ὅταν τὸν ἀπεθαμμένο,
 Κι' ὅσοι γιανοὶ μ' ἐκύτταξαν μ' ἔχουνε ξεγραμ-
 [μένο.

42
 Τοῦτος ὁ ἀέρας ποῦ τραβᾶει, κὲν' ἄδικο μεγάλο,
 Χαλνάει τὰ μαλλάκια σου, κ' ἐγὼ λειποθυμάγω.

43
 Κᾶμποσαις μάναις τὰ παιδιὰ τᾶχουε ξεγραμ-
 [μένα,
 Γιατ' εἶναι, μάτια μ', 'ς τὸ σεβτᾶ ὡς τὸν τζαμ-
 [πᾶ πνιγμένα.

44
 Ποιὸς ἀγαπᾶει γνωρίζεται, πρασινοκιτρινίζει,
 Χέρια, ποδάκια τὸν πονοῦν, τίποτε δὲν ὀρίζει.

45
 Τάχα νὰ ζήσω καὶ νὰ ἰδῶ τὰ Γιάννινα, τὸ Δρι-
 [σκο,
 Κι' ὅσα λιθάρια κι' ἂν πατῶ ὅλα νὰ τὰ φιλήσω.

46
 Τὸ ντερτελῆ τὸν ἄνθρωπον κάτσε κουδέντιασέ
 [τον,
 Καὶ πὲς τοῦ λόγια τοῦ σεβτᾶ καὶ παρηγόρη-
 [σέ τον.

47
 Ἀπόψε εἶδα 'ς τὸν ὕπνο μου, σ' εἶχα 'ς τὴν
 [ἀγκαλιὰ μου
 Καὶ τὸ πουρνό, ποῦ ξύπνησα, δὲ σ' ἠῦρα χαλα-
 [σιὰ μου.

48
 Ἐγὼ κρασι δὲν ἔπινα, ῥακὶ γιὰ νὰ μεθύσω·
 Τώρα τὰ πίνω καὶ τὰ δύο, μπέλικιμ σ' ἄλη-
 [σμονήσω.

49
 Θέλω νὰ γέν' ἕνας καβγάς σιμὰ 'ς τὴ γειτο-
 [νιὰ σου,

Ὅλοι νὰ τρέχουν 'ς τὸν καβγά, κ' ἐγὼ 'ς τὴν
 [ἀγκαλιὰ σου.

50
 Θιαμαίνομαι τὸν οὐρανὸ πῶς στέκει δίχως
 [στόλο,
 Θιαμαίνομαι τὴν ἀγάπη μου πῶς κᾶμει δίχως
 [φίλο.

51

Ἄρρώστησα δὲ μῶστειλες οὐτ' ἓνα σάπιον μῆλον,
νὰ τό 'χω νὰ μυρίζωμαι, νὰ λέω πῶς ἔχω φίλο.

52

Ἀκόμη εἶσ' ἀνύπανδρη, κι' ὄλο φυσάει ἡ ποδιὰ
[σου.
Νὰ πανδρευθῆς, ν' ἀγκαστρωθῆς, νὰ ἰδῶ τὴ λε-
[βεντιὰ σου.

53

Ἀκόμα δὲν ἀπέθανα, μ' ἀναψαν τὰ κηριὰ μου,
Μοῦ πῆραν τὴν ἀγάπη μου ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ
[μου.

54

Συλλογισμένοις περβατῶ καὶ πικραμμένοις στέκω,
Δὲ βρίσκετ' ἓνας Χριστιανὸς νὰ μὲ 'ρωτήσῃ
[τ' ἔχω.

55

Ἄν ἴσως καὶ δὲ σ' ἀγαπῶ τὰ νεῖτα μου νὰ
[χάσω,
Αὐτὰ τὰ ρούχα ποῦ φορῶ 'ς τὴ γῆ νὰ τὰ χα-
[λάσω.

56

Πέτρα σὲ πέτρα περβατεῖς, λιθάρι σὲ λιθάρι,
Νὰ μὴ λερώσης τὸ βρακί καὶ τ' ἄσπρο σου πο-
[δᾶρι.

57

Ἄν πέρδικα πατεῖς 'ς τὴ γῆ, ἄν τὸ σαῖνι
[φεύγεις,
Ἄλον τὸν κόσμον χαιρετᾶς, καὶ μένα δὲ μοῦ
[κρένεις.

58

Ἀγάπη ποῦ εἶχα κ' ἔχασα ἀχ' τὴ κακογνω-
[μιὰ μου!
Τὴ γλέπω ἀπὸ μακρυὰ, καὶ καίεται ἡ καρδιὰ
[μου.

59

Ἀγνάντια μοῦρθες κι' ἔκαττες ἄν ἤλιος ἄσ' ἀ
[φεγγάρι,
Μοῦ ρούφηξες τὸ αἶμά μου ἄν τὸ ξηρὸ σφουγ-
[γᾶρι.

60

Ὡρα καλὴ σου, μάτια μου, λειβάδιζα νᾶναι
[ὠμπρός σου,
Χεριαὶ χεριαὶ βασιλικὸ νὰ τρώῃ τ' ἄλσγὸ σου.

61

Ὁ σεβτᾶς εἶναι καρφίτσα π' ἀγγυλώνει τὴν καρ-
[διὰ,

Ποῦ μ' ἀγγύλωσε καὶ μένα καὶ δὲν ἔχω για-
[τριὰ.

62

Ἐλμαζένιο μου τζεμάκι, θάμπωσες τὸν οὐρανὸ,
Μὲ τὰ σύγνεφα μαλώνω νὰ σὲ βάλω 'ς τὸ
[πλευρό.

63

Νὰ σὲ ζωγραφίσω θέλω μὲ νερό καὶ μὲ μπογιὰ,
Γιὰ νὰ παίρν' ὁ νοῦς μ' ἄερα κ' ἡ καρδιὰ μ'
[παρηγοριὰ.

64

Ἐ τὰ καγκελωτὰ σου φρούδια κάθεται χρυσὸς
[ἀετός,
Καὶ τηράει τὴν ὠμορφιὰ σου καὶ θιαμαίνεται
[κι' αὐτός.

65

Κίνησα γιὰ ν' ἔρθω βράδυ μ' ἔπιασε λιανὴ βροχή,
Τὸν Θεὸν παρακαλοῦσα γιὰ νὰ σ' εὔρω μοναχὴ.

66

Τρεῖς βολαὶς ὅσο νὰ φέξῃ ἤρθα καὶ σοῦ βρόν-
[τησα,
Ἡῦρες ἀφορμὴ καὶ μοῦπες τάχα δὲ σ' ἐγνώρισα.

67

Σύ 'σαι τ' ἄνθη τῆς κανέλλας καὶ μπουμπουκι
[τῆς μηλεῖας
Καὶ κλειδί τῆς Ἰγγλιτέρας καὶ κασσέλα τῆς
[Φραγκιᾶς.

68

Ἐψηλό μου κυπαρίσσι, δροσερὸν τὸ χῶμά σου,
Μόσκος καὶ γκαρσυφαλάκια τρέχουν ἀπ' τὸ στό-
[μα σου.

69

Ἄντας βάνης τ' ἄλλο φέσι μὲ τὴ φούντα τὴ
[χρυσῆ,
Τρέμ' ὁ οὐρανὸς νὰ πέσῃ μ' ὄλα τ' ἀστρα του
[μαζῆ.

70

Μέρα νύχτα κλαίγω, σκούζω ἄν τ' ἀηδόνι 'ς
[τὸ μπαχτζέ,
ποῦ δὲ βρίσκω ν' ἀγαπήσω ἄν ἔσένα τὸ γουν-
[τζέ.

71

Μὴ μοῦ κάνης μὲ τὸ μάτι 'τί γελοῦμαι ἄν
[πουλί,
Μὲ μαθαίνουν οἱ γειτόνοι καὶ τοὺς ἔχω γιὰ
[ντροπή.

72
Μὴ μὲ διπλοκαταρῖσαι, τ' ἀπεθαίνω καὶ μὲ
[κλαίς·

Κ' ὕστερα τὸ μετανοιώνεις, ποῦ εἶς' ἀγάπη
[μου, θά λές.

73
Κάνε με, κυρά μου, δένδρο ἴσκι μὲ τὸ μπό-
[γι σου,
Φύτευσέ με 'ς τὴν αὐλή σου καὶ 'ς τὸ περι-
[θῶλι σου.

74
Κάνε με, κυρά μου, δούλο νὰ σαρώνω τὴν αὐλή
Κι' ὄντας ταξιδεῦ' ἀρέντης νὰ κοιμούμεστε
[μαζῆ.

75
Κάνω χάξι νὰ σέ γλέπω τὴν ἡμέρα μιὰ φορὰ,
Γιὰ νὰ παίρν' ὁ νοῦς μου ἄερα κ' ἡ καρδιὰ μ'
[παρηγοριὰ.

76
Κάνε μου τὴν ὀρεξί μου, δό μου πρᾶγμα ποῦ
[ζητῶ,
Τὸ χερᾶκι μου ν' ἀπλώσω 'ς τὰ λειμόνια σου
[τὰ διό.

77
Υψηλό μου κυπαρίσσι, δροσερό ν' τὸ φύλλο σου,
Μόσχος καὶ γαρουφαλάκια τρέχ' ἀπὸ τὰ χεῖ-
[λη σου.

78
Μελτζαχόνης θέλα γένω 'ς τὸ χαραμπακλή
[ντουνηᾶ,
Γιὰ νὰ στήσουν τὰ λελέκια 'ς τὸ κεφάλι μου
[φωλιὰ.

79
Σ' αὐτὰ τὰ παραθύρια δέκα κρεμιούμεστε,
Τὴν ἔρημη ζωὴ μας δὲν τὴ λυπιούμεστε.

80
Μαχαιρωμένον μ' ἔχεις, γιερᾶς δὲν φαίνεται,
Ἄλλος ἀπὸ τ' ἐσένα γιατρός δι' γένεται.

81
Ἄμάν, ἀμάν, φωνάζω, θὰ πάρω τὰ βουνὰ
Κι' ὁ κόσμος μὲ παντέχουν ζουρλό καὶ μπουταλαᾶ.

82
Ἔλα σιμά μου κάτσε, πιάσε τὸ χέρι μου
Καί' ρώτα τὴν καρδιὰ μου τί 'ν τὸ γυιδέρι μου.

83
Τὰ μάτια σου μὲ τήραξαν καὶ μῶδωκαν χαμ-
[πέρι,

Κατάλαβα πῶς μ' ἀγαπᾶς καὶ δὲ σοῦ δίνει χέρι.

84
Ὁ ἤλιος εἶναι καυτηρός καὶ τὸ φεγγάρι κρού-
Ἔγώ, κυρά μου, σ' ἀγαπῶ, τὸ λέγω, δὲν τὸ
[κρίβω.

Τὸ σεβτᾶ μου ν' ἀποχτήσης
Καὶ ζουρλή νὰ καταντήσης,
Τῶβαλες νὰ μ' ἀποθάνης,
Μὲ τὰ νάξια ποῦ μοῦ κάνεις.

85
Ἄγνάντια μοῦρθεσ κ' ἑκατσεσ, στέκεσαι μὲ κυτ-
[τάξεις,
Μὲ παίρνει τὸ πκράπονο ποῦ δὲ μὲ κουβεντιά-
[ξεις.

86
Πατῶ 'ς τὸ χιόνι, κχίομι, καὶ 'ς τὴ φωτιὰ,
[παγώνω,
Ἐσ τὸν ἤλιο στέκω, βρέχομαι, καὶ 'ς τὴ βροχή,
[στεγνώνω!
Λεφτόκχρο ἐτσάκισα,
Καὶ μέσα σ' ἐζωγράφισα.

87
Ἄσπρα ν' τὰ στήθεα σ' κι' ὁ λαιμός, ἄσπρα
[τὰ μάγουλά σου·
Νὰ σ' ὀμιλήσω σκιζομαι ἀχ' τὸ πικρὸ σεβτᾶ
[σου.

Ἄσημένια μ' ἄλυσίδα,
Ἔχω μέραις ποῦ δὲ σ' εἶδα.

88
Ἄσπρα ν' τὰ χιόνια 'ς τὰ βουνὰ καὶ μαίρη ἢ
[καρδιὰ μου,
Τάχα νὰ ζήσω καὶ νὰ ιδῶ, νὰ γέν' τὸ θέλημά
[μου;

Τὰ μαλλιὰ σου τέλι τέλι
Κι' ἡ καρδιὰ μου 'σένα θέλει.
Τὰ μαλλιὰ σου κι' ὁ λαιμός σου
Μ' ἔφεραν 'ς τὸν ὀρισμό σου.

89
Ἡ χήρα 'ς τὸ κρεβδάτι της, 'ς τὸ στρώμα ποῦ
[κοιμάται,
Ὅσα κανε 'ς τὰ νεάτα της, 'ς τὸν ὕπνο τὰ θυ-
[μᾶται.

90
Θιμαίνομαι τὸ σάμπρι σου καὶ τὴν ὑπομονή
[σου,
Θιμαίνομαι πῶς ἀπερνᾶς τὴ νύχτα μοναχὴ
[σου.

ΝΕΑ ΣΥΛΛΟΓΗ

ΖΩΝΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ¹

ὑπὸ ἸΩΑΝΝΟΥ ΒΑΛΑΒΑΝΟΥ.

A.

¹ *Ἀβράσχωτος*, ὁ μήπω προσβληθείς ὑπὸ τῆς νόσου εὐφλογίας (*Βράσσα*).

² *Ἀβυζάλχτος*, ἀθήλαστος.

³ *Ἄγνωστος*, ἄφρων, ἀνόητος· τὸ ἄφρη. ⁴ *Ἄγνωσία*, ἡ.

⁵ *Ἀγορασμάτιν*, τό· τὸ ἐξ ὠνῆς προελθόν.

⁶ *Ἄδελομοίταρα*, τῷ. Δύο τῶν *μίτων* (μιταρίων) ὄντων, τὰ τοῦ στήμονος νήματα διαπερῶσιν ἐναλλάξ, ἐν μὲν διὰ τοῦ ἐμπροσθίου, ἐν δὲ διὰ τοῦ ὀπισθίου. Ὅταν δὲ κατὰ λάθος δύο κατὰ συνέχειαν νήματα διέλθωσιν εἴτε διὰ τοῦ ἐμπροσθίου τῶν *μίτων*, εἴτε διὰ τοῦ ὀπισθίου, τὰ νήματα ταῦτα καλοῦνται *ἄδελομοίταρα*.

⁷ *Ἀερίλω*, διακερώ, διανεμώ. Ὅνομα παρχῷ. ⁸ *Ἀερισμον*, τό.

⁹ *Ἀηδόνα*, ἡ, ὄν. κύριον γυναικός.

¹⁰ *Ἀκατάστατος*, ὄν, ἀδιευθέτητος, ἀλλοπερσαλλος (ἐπὶ ἀνθρώπου, οἰκίας, καιροῦ)· τὸ ἄφρη.

¹¹ *Ἀκαταστασία*, ἡ.

¹² *Ἀχοσκίνιγος* καὶ -στος, ὄν, ἄσηστος.

¹³ *Ἀκουπάνιγος* καὶ—στος, ὄν, ἄπιστος, ἄτριπτος.

¹⁴ *Ἀκρίτας*, ὁ, ὄνομα κύρ. ἀνδρός.

¹⁵ *Ἄκωλος*, 1) ὁ μὴ ἔχων πυθμένα· 2) βλαθύτατος.

¹⁶ *Ἀλεριχόν*, τό, ὕβρις, δαιμόνιον. Ἴσως τὸ *ἄλερον* τοῦ Ἡσυχίου, τὸ *ἀλερίωσις* τῆς Γραφῆς (¹⁷ *Ἐσδρας*).

¹⁸ *Ἄλλω* Προσθ. «πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται καὶ πᾶσα θυσία ἄλι ἀλισθήσεται». Εὐαγ. Μάρκ. Θ, 50.

¹⁹ *Ἄλμέγω*, ἀμέλγω. Προσθ. Μεταφορ. «καὶ ἐλμέξά τον» = ἀμέλγω τῶν ξένων τοὺς καρπίμους²⁰ Ἄρις. Ἰπ. 326.

²¹ *Ἄλο(ι)γολίτσιν*, τό, δορὰ ἵππου.

²² *Ἄλυτος*, ὄν, ἔλυτος, ἀδιέλυτος (ιδίως ἐπὶ νεκροῦ τοιοῦτου), ἄτηκτος.

²³ *Ἀμαρτωλία*, ἡ, τὸ ἄφρη. τοῦ ἀμαρτωλός, ἀμαρτία.

²⁴ *Ἀμοίραχτος*, ὄν, ἀδιανέμητος.

²⁵ *Ἀναλιγαδιν*, τό, ἡ καλὴ ἐσθῆς, ἦν κατ' ἐπισήμεους ἡμέρας ἐνδύεται τις.

²⁶ *Ἀμβαλος*, ὄν, ἄνους, ἄφρων.

²⁷ *Ἀναλος*, ὄν. Προσθ. «ἐάν δὲ τὸ ἄλας ἀναλον γίνηται ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσεται;». Εὐαγ. Μάρκ. Θ, 50.

²⁸ *Ἀνατινάγουμαι*, ἀναπηδῶ, πτοοῦμαι· ὄν. παρχῷ. ²⁹ *Ἀνατίναγμα*, τό, πτόησις.

³⁰ *Ἀνδρίκια*, τῷ, ἀνδρεῖα ἐνδύματα, ὑποδήματα κτλ. «ὑποδήματα τὰ μὲν ἀνδρεῖα, τὰ δὲ γυναικεῖα». Ξενοφ.

³¹ *Ἀρεφέλι(ν)*, τό, ἄργεμος (τὸ πάθος τῶν ὀφθαλμῶν). Παρὰ τὸ *α* προσθ. καὶ *ρεφέλη*. Προσθ. ὅπερ ἀπαντᾷ *ἀρεφέλον* ἐν τῇ διηγήσει τοῦ ἐν Σαντορίνῃ σεισμοῦ. Χρυσασλ. Τόμ. Δ'. σελ. 60.

³² *Ἀρεΐχός*, γὰ, ἴψιν, καὶ τὸ πληθ. ἀρέψια, τῷ, ἀπ' ὄνομ. ἀρέψιος, ἀπαντώσης παρ' Ὀμήρῳ κατὰ τὴν μαρτυρίαν Εὐσταθίου σελ. 463, 37, 1447. 860.

³³ *Ἀροίγουμαι*, προχωρῶ εἰς τὸ πέλαγος. Ἄλλοτ' ἔγραψα ἀρήγουμαι παρὰ τὸ ἀνάγομαι κατὰ τὸ *πηγένω*=ἀπαγένω, ἀλλ' ἀροίγομαι ἐπὶ τοιαύτης ἐκδοχ. ἀπαντᾷ καὶ παρὰ Ξενοφώντι.

³⁴ *Ἀποστίνω*, μτβ. καὶ ἀμτβ. καθίστημι ἀηδῆ, καθίσταμαι ἀηδής.

³⁵ *Ἀπτίχαρα*, ἡ, ἀμοιβή· αὐτὸ τέτριπται εἰς κοινὴν σαφήνειαν οὐδὲ τὸ λέγειν Πινδαρικῶς ἀ-

1) Τὸ χ προφ. ὡς τὸ γερμαν. sch. ὡσαύτως καὶ τὸ σ τὸ ἐν τοῖς ξ, ψ. Τὸ π ὡς τὸ βωμαϊκὸν h. Ὅπου τὸ ι προφέρεται ὡς τὸ ἡμίφωνον j, οὕτως ἐγράφη. ὅπου δὲ συνίζανται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος, ἐτέθη ἐπ' αὐτοῦ στιγμα(ι).

ποινα τὴν ἀγαθὴν ἀμοιβήν, ὃ ἐστὶν ἀντίχαριν, ἔπαθλον». Εὐσταθ. σελ. 7. (Τὰ πινδαρικά χωρία εἰσι: «πυγμῆς ἄποινα». Ὀλ. Ζ, 16· «εὐκλέων ἔργων ἄποινα». Ἰσθμ. Γ, 7· «νίκας ἄποινα» αὐτ. Ζ, 4· «ἄποινα μόχθων». Νεμ. Ζ, 16).

Ἀπακοῶν· ἀντι ἐπακοῶν (ὡς ἀπάνω ἀντι ἐπάνω) ἢ ὑπακοῶν (ὡς ἀπογράφω ἀντι ὑπογράφω).

Ἀπάν' ἀπά', 1) ἐπ-ἄνω κίττω, ἀντ. καὶ γεν. καὶ αἰτ. οἶον, ἀπάν', ἀπάκ'τ, ἄτουν, καὶ ἄτου-ρους. Οὕτως ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῇ ἀποκαλ. τῆς Μαρίας (Ἐπετηρ. τοῦ ἐν Παρισ. πρὸς διάδ. τῶν Ἑλλ. γραμ. συλ. ἔτ. Ε! σελ. 111) «καὶ ὡς περπίσσα κοχλάζουσα ἐπάνω αὐτούς». —2) εἶδος γυναικείου ἀναδέσμου.

Ἀπογουλίζω, (ἀπο-gola, ἰταλ.), ἐκτραχηλίζω.

Ἀποκαβαλ(ι)κεῶν, ἀφιππεύω.

Ἀποκατουρίσκομαι, οὐρητιῶ· Ἀριστοφάνης. Σφ. 807.

Ἀποκρέα, ἢ, ἀπόκρεως.

Ἀποκρεατίζω, παύομαι τοῦ γεύεσθαι κρέατος (ἐνν. ἡ ἡμέρα τῆς ἀπόκρεως).

Ἀπομαθάνω, ἀπομαθάνω. Προσθ. «ὡς τε ἀπέμαθον ταῦτα». Πλ. Φαίδ. 96. C.

Ἀποπλάσμι, τό, (ἴσως ἀντι ὑποπλάσμι· Ζ. Ἀπάν')· τό ἐπιπασσόμενον ἐπὶ τὸ πτύον ἔλευρον, ἵνα μὴ προσκολληθῇ τὸ εἰς ἄρτον πεπλασμένον φύραμα.

Ἀποπλέω, ἀναλύω (ἰδίως ἐπὶ πλοκάμων), τὸ μέσ. καὶ παθ. ἀποπλέχκομαι. Ὀν. παρὰ γ. ἀπόπλεγμα, τό.

Ἀποπλύνω. Προσθ. «ἀποπλύνας κατὰ χεῖ ἔλαιον». Νικανδρ. ἐν Ὀψαρτ. παρ' Ἀθην. Ζ' —αοὶ δὲ ἄλιες. . . ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα». Εὐαγγ. Λουκ. Ε, 2.

Ἀποσκέπαστος, ὄν, ἀσκεπῆς τὴν κεφαλὴν.

Ἀποσπορώνω (ἢ ἀπὸ σημαίνει τὸ ἐντελῶς) σπερματοῦμαι, φθάνω εἰς κατὰστασιν σπορώσεως.

Ἀποστέκει με· Προσθ. προσίπταται μοι (ἢ ἐνθεσις)· «ἦδη φαγὼν τι πώποθ' οἷα γίγνεται» —ὄψάριον ἔκκεμας καὶ προσήστη τοῦτό σοι; Πλ. παρ' Ἀθην. Θ, λε', 385.

Ἀποστειρώνω. Προσθ. ἴσως παρὰ τὸ ἀπολορδῶ. Ἰδ. παρὰ Σκαρλ. ἐν λ. ἀποξυλωμέτος.

Ἀποῦ (ἐν Νικοπ.) ἀπό. Προσθ. ἐν τῷ ἐγγράφῳ Πέτρου Ὡβύσωνος Μαχίστορος Ρόδου αὐτῆς (Ἰδ. Ν. Πανδῶρ. Τ. ΙΔ. σελ. 551 στ' ἡλ. β') ἀπαντᾷ τετράκις.

Ἀποτρέχω, καταδιώκω, κτλ. Προσθ. παρ' Ἀριστοφάνει (Θεσμ. 1202) ἀπαντᾷ ὀλίγον διαφώρας.

Ἀποφίβει με, ἐμπίπτει μόριον βευστοῦ εἰς τὸν λάρυγγά μου κατὰ τὴν κατάποσιν. ἴσως τὸ παρ' Ἀθηναίῳ (Γ') προσκαθίλει «τὰ ἀπὸ τοῦ οἴνου προσκαθίζονται τῷ στομάχῳ», τὸ στόμαχος=φάρυγξ.

Ἀποφύβω, διαζαίνω, κροκύδας ἀνίημι. «κροκύδας ἀπὸ τῶν ἱματίων ἀποτιλλούσης» (Ἰπποκρ.)—«ἀνήσει κροκύδας μαστιγουμένη» Πολυδ. ὄνομ. 508. Τὸ μέσ. καὶ παθ. Ἀποφύβουμαι.

Ἀποφυλακίζω, ἀφίημι τοῦ δεσμοτηρίου.

Ἀποχέσκουμαι, χεζήτιῶ, χεσειῶ (Ἀριστφ. Νεφ. 295 καὶ ἄλλ.), ἢ μτχ. ἀποχεσμένος συνεκδχ. 1) κατησχυμμένος.—2) περιωρισμένος, καταπεφρηνημένος.

Ἀρχαντόν, ἢ, ὄν. κύρ. γυναικός.

Ἀσαλγος, ὄν, ἄτακτος, δυσήνιος· (παρὰ τὸ ἄσελγής, σαλάσσω).

Ἀσπρόσουρον, τό, λευκερινεός· (ἰδ. σημ. Ἰακωβσίου εἰς Ἀνθολ. ἐπιγρ. 82,3) τὴν λευκερινίως δὲ χωρὶς ἰσχάδας». Ἐρμιππος παρ' Ἀθην. Γ, 76, ὅς τις σημειοῦται=εἶδος τι ἐστὶ σκῆς, καὶ ἴσως αὕτη ἐστὶν ἡ τὰ λευκὰ σῦκα φέρουσα.

Ἀστρωτος, ὄν, ὃ μὴ ἐστρωμένος.

Ἀφορισμογή, ἢ, ἀφορισμός (Ἐκκλησίας ἐπιτίμιον).

Ἀφώτιστος, ὄν, θηλ. καὶ ἀφωτιστίσσα, ὃ μὴ βαπτισμένος, ὃ μὴ βαντισθεὶς ἀγιασμῶ. Χρῶνται δὲ τῇ λ. καὶ ὡς βλασφημίχ.

Ἀχμόν· ὀλίγον—«ἐν ἀχμόν»=ὀλίγον τι.—«ἐν ἀχμόν ἕς τσαμῶν»=ἦν δ' οὐν κάταμύση κἂν ἀχνη». Ἀρισφ. Σφ. 92. Πρὸ βλ. τσίρτα, στάξι.

Ἀχρειόλογος, ὄν, ἀίσχρολόγος· τὸ ἀφρη. ἀχρειολογία, ἢ, ἀίσχρολογία.

Ἀχρειόπαιδον, τό, ἀίσχρον, φαῦλον, ἄσεμνον (παιδίον).

Ἀχρειος, ὄν, θηλ. καὶ ἀχρειέσσα, ἄσεμνος, ἀίσχρος, ἀσελγής· τὸ ἐπίρρ. ἀχρεία.

Ἀψήμιστος, ὄν, ἀναρίθμητος, ἀπειρος τὸν ἀριθμόν.

B.

Βαθέα, ἐπίρρ. 1) βαθέως.—2) (ἐπὶ ἤχου), ἐκ βαθύς, μακρόθεν.

Βαθῆνω, 1) ποιῶ ἢ γίνομαι βαθύς.—2) εἰσδύσμαι εἰς βάθος. —3) συνεκδχ. ἐκβαθύνω, ῥεμβάζω.

Βαμβατταρίζω (συγγ. τῷ βαμβατταρίζω) θορυβῶ· οἱ δ' ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀνεβορβόρουξαν». Ἀριστοφ. Ἐκκλ. 432—3.

Βαρίνω, 1) ποιῶ ἢ γίνομαι βαρὺς ἢ βαρῦ-τερος.—2) ῥέπω (ἐπὶ σταθμ.)

Βαρύθυκος, ον, βερύθυκος.

Βίος, ὁ, πλ. τὰ βίωτα καὶ βίτα· οὐσία, τὰ ὑπάρχοντά τινι· Προσθ. «αὕτη δὲ . . . πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς». Εὐαγγ. Μάρκ. 1Β, 44

Βοτανίζω, ἀποσπῶ τὸν ἐν τοῖς γεννήμασι φυόμενον παράσιτον χόρτον· «ἢ κέγχρος σκᾶλλεσθαι καὶ βοτανίζεσθαι συνεχῶς βούλεται». Γεωπον.

Βουδωστέρα, ἡ, βέμβιξ, παιδιὰ ὡς παρὰ Καλλιμάχῳ ἐπιγρ. εἰς Πιττ. (Epigr Graec L. III p. 442. Fraucol. 1600).

οἱ θ' ἄρ' ὑπὸ πληγῆσι θοῶς βέμβιξ καὶ ἔχοντες ἔστρεφον παῖδες εὐρείη ἐν τριόδῳ».

Βραδή, ἡ, καὶ *Βράδος*, ὁ, καὶ τὸ *Βράδυν*, ἐσπέρα· «ἐφερέμ' τμη. βραδὴν»=διηνούσαμεν τὴν ἡμέραν.

Βυζιανυχτοῖριν, τό, τὸ ἔτι θηλάζον.

Γ.

Γαϊδιάρουπαιδον, τό, } =Γαϊδουρ—
Γαϊδαροπούλιον, τό, }

Γαϊδιαρῶστρον, ἡ, } =Γαϊδουρ—
Γαϊδιάρῶτι, ἡ, }

Γαϊδιουρακόν, τό, χονδροειδές (ἐπὶ πραγμ.)

Γαϊδουρ(ι)οσῶν καὶ—ιά, ἡ, } τρόπος ἀνά-
Γαϊδουρ(ι)ότι, ἡ, }

γωγος, βεβαρότης, ἀπανθρωπία.

Γαϊδουρ(ι)όπαιδον, τό, } παῖς ὄνου (ὑβρις).
Γαϊδουροπούλιον, τό, }

Γαϊματώνω (γαϊματώνω), παρατατ. ἐγαϊμάτωσα, ἀόρ. ἐγαϊμάτωσα, Μ. καὶ παθ. γαϊματοῦμαι, εὐχρ. καὶ χωρὶς τοῦ ἀρκτ. γ (j), ἔτι δὲ καὶ ἐκπτώσει τοῦ αι, αἰμάσσω.

Γαμέας, ὁ ἀσελγής. Ἐν Γλωσσαρ. Λατινο-Γραικικῶ ἀπαντᾷ ἢ λ.=ὄχευτής, futulor (ἐπιτηρ. τοῦ ἐν Παρισ. συλ. ἔτ. Ζ'. σελ. 104).

Γαργαλίδα, ἡ, οἰδημα ἀδένοσ, καὶ μάλιστα ἐνεκα παρακειμένησ πληγῆσ· ἔτι δὲ καὶ παρωτίσ· ἢ ἄλλωσ παπαλίσα.

Γείρον, προστ. τοῦ γίνομαι (ἐν Τραπεζ. καὶ Σουρμ.)

Γειτορία, ἡ. Προσθ. ἀποι(γ)ω γειτορίαν»

=φέρομαι καλῶσ ὡσ γείτων, ζῶ μετὰ τῶν γειτόνων ἐν εἰρήνῃ.

Γειτονεύω, εἰμί ἢ γίνομαι γείτων.

Γε.λωσία, ἡ, τὸ γελοῖον.

Γεν(ει)άδα, ἡ, πώγων, γένεια.

Γεροντιμάκον, τό, γέρουσι προσῆκον.

Γεροντικόν, τό, «Γεροντιακόν. 2) συνηθστρ. τὸ ἔχον ἤδη γεροντικὴν ἡλικίαν. «γερ. ἄλεγον».

Γερωσία, ἡ, γῆρας, ἢ δωρικωτάτη αὐτῆ λ. ἀπαντᾷ ἐν τῇ 47 Παροιμ.

Γλυκάρω, καὶ *γ.λυκαίνω*, καὶ *γ.λυκίνω*, καὶ *γ.λυκίω* (ἀλλὰ τοῦτο σημ. καὶ ποιῶ ἢ γίνομαι ὑπόγλυκος) ποιῶ ἢ γίνομαι *γ.λυκός*. Εὐχρ. τὸ μέσ. τοῦ τελευταίου *γ.λυκίσκουμαι*=πείραν εὐλαφῶσ εὐκρέστου τινὸσ ἐφίεμαι αὐτοῦ. Ἐπὶ τοιαύτης δ' ἐκδχ. καὶ οἱ ἀόρ. ἐγ.λυκάρθα, καὶ ἐγ.λυκίστα.

Γλυτωμονή, ἡ 1) τρόπος σωτηρίας, σωτηρία, διάσωσις, ἀπαλλαγῆ. «Γλυτωμονήν 'κ ἐχ(ει)»=ἀμύχανον σωθῆναι, ἰαθῆναι.—2) τὸ ἀπέραντον, «γ.λυτωμονήν 'κ ἐχ(ει)»=ἀπέραντόν ἐστιν.

Γλείφω (αἰολ. ὡσ ἀύφην=αύχην) καὶ (ἐν χωρ.) *λείφω* ἢ προτέρα μορφή ἀπαντᾷ καὶ παρὰ Στεφ. Σαχλίκη (πρὸσ Λορναντσ. 350) ὡσ τε ποῦ τότε *γ.λείφει*».

Γλύκα, ἡ, 1) ἡδύτης· ἀεπῆρεν τὴν γλύκαν»=ἐφίεται πείραν τῆσ ἡδύτητος λαβεῖν. 2) πάθος, καθ' ὃ ἰξώδη ἐξανθήματα φύονται ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ μάλιστα· ἢ λ. *γ.λυκέα* (τὰ) ἀπαντᾷ καὶ ἐπὶ Βυζαντινῶν χρόνων κατὰ Δουκᾶγγιον.

Γόνατον, τό, γόνυ· «τὸ γόνατόμ μ' 'κ κρατεῖ»=οὐ σθένει.—«ῶν γονατ' οὐκέτ' ἔλασζα» (Τυρτ.)—«τὸ (τὰ) γόνατόμ μ' (γόνατά μ') ἐκόπει(αν)»=ἐξησθένησα, οὐ δύναμαι βυδιζεῖν,

Γοβίν, τό· (παρὰ τὸ) γυπή, ἰδ. καὶ παρὰ Σκαρλ. *Γοίβα*.

Γραιαδ(ι)(α)κόν, τό, τὸ προσῆκον εἶτε ἀρμόζον γραισίν.

Γραιώνω, κωμ. ἐπὶ γραιίας γυναικίσ· γηρᾶσκω· τὸ μέσ. γραιοῦμαι ἀπαντᾷ παρὰ τοῖσ ἀρχαίοισ· «νῦν οὕτω γραιοῦμαι» Ἀνθολ. ἐπιγρ. X, 94, 3.

Γραμματικός, ὁ, γραμματεὺσ (ἐν πλοῖῳ, καταστήματι). Ἐν δημοτ. ἄσμ. «κύρ Θώδωρε γραμματικέ, κύρ Θώδωρε γραφέα», ἤτοι κείνται ἐν παραλλ. ἢ τὸ πρότερον σημ. ἐλλόγγμος.

Γραμματικῶστρον, καὶ—ρα, ἡ, τὸ ἔργον τοῦ γραμματικοῦ.

Γραμμένον, τό, προωρισμένον, πεπρωμένον.

Γυαλίαιον, τό, Προσθ. ἀλοκίς.

Γυναικόπιστος, ὁ, ὁ ἄγαν ἀφωσιωμένος τῇ

γυναικί ὥστε καὶ τὰ ἐλαττώματ' αὐτῆς παρο-
ρῶν, γυναικόδουλος.

Δ.

Δάκω, δάκνω, δαγκάνω. Προσθ. «δάκω κῆ
ἀχπίνω» μεταφρ. διαπράττομαι.—«ἔδακα
τῆγ χολήμ μ'»=«τὸν θυμὸν δακῶν» Ἀρστροφ.
Νεφ. 1369.—Ἀόρ. *ἔδακα* καὶ (ἐν χωρ.) *ἔδαξα*.

Διαβολέβγαλτον, τό, ὑπὸ διαβόλου ἐξευρεθέν.

Διαβολόπαιδον, τό, } 1) τέκνον διαβόλου—

Διαβολοπούλιν, τό, } 2) πονηρὸν παιδίον.

Διαβολικός, ἰσά, ὄν, πονηρὸς οὐκ εὐθύς τὸν
χαρακτῆρα, πανοῦργος.

Διαλέγω, καὶ *διαλίγω*, καὶ *διαλίξω*, δι-
λέγω, ἐκλέγω.

Δίπατον, τό, «—ὄσπίτιν»=διώροφον.

Δογτέα, ἡ, δῆγμα, ὄδαγμα, ἢ μάλλον τό
ἐκ δῆγματος σημείον.

Δόντιν, τό, Προσθ. «τὸ δόντιμ μ' ὕλιξεν,
ἢ ἔσταξεν»=ἐπιθυμητικῶς ἔχω.

Δουλεύω, ἐργάζομαι. Ἰσως τοιοῦτον καὶ τό
τοῦ Εὐαγγ. ατοσοῦτα ἔτη *δουλεύω* σοι». Λουκ.
ΙΕ, 29.

Δρακόντικον, τό, πελώριον.

Δρόμος, ὁ. (προφ. ρόμος). Προσθ. «τοῦ
Θεοῦ τὸν δρόμον»=τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ, ἣν δῆλα
δὴ ὁ Θεὸς κελεύει πορεύεσθαι. Εὐαγγ. Μάρκ.
ΙΒ, 14. Λουκ. Κ, 21.

Ε.

Ἐδδελιάζω, ἀφαιμῶσω διὰ βδελιῶν,
βδελιζῶ.

Ἐγδα(ι)ρμα, τό, ἐκδορά, δάρις.

Ἐγδοκοῦπαλον, τό, ὑπερον.

Ἐλάδιρ, τό, ἔλαιον. Ἐν Νικοπόλει δὲ καὶ
τὸ βούτυρον. Καὶ ὁ Κτησίας λέγει «τὸ ἀπὸ γά-
λακτος *ἔλαιον*» Ἰδ. Σκαρλ. ἐν λ. βούτυρον.

Ἐμπροπαίρω, προοδεύω, προκόπτω (τὴν
οὐσίαν, ὑγίαιαν, παιδείαν).

Ἐρορίτας, καί-ιτις, ὁ, ὁ ἐν τῇ αὐτῇ συνοικίᾳ
κατοικῶν, ὁ ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ ἐκκλησια-
ζόμενος.

Ἐξατιμῶζω καὶ *άζω*, ἀτιμῶζω, περιυβρίζω.

Ἐξιαστρον, τό, (ἐξ-ἄστηρ), αἱ Πλειάδες.
Ἰδὲ παρὰ Σκαρλ. *Πούλια*.

Ἐξώπορτα, ἡ, αὐλειὸς θύρα.

Ἐσῆθα καὶ (ἐν χωρ.) *ἔσῆθα*, εἰσῆλθον, εἰ-
σέδυν. «ντ' ἐσῆθίς σε;»=τί σοι ἐπῆλθεν;

Ἐύλερον, τό, φύραμα, ἐν ᾧ πλέον τοῦ δέον-
τος ἐτέθη ὕδωρ. Παρὰ τοῖς ἀρχ. ἀπαντᾷ *λει-*

ρός, λεωτός, τρυφερός. Ἰδ. λεξ. Σκαρλ. ἐν τῇ λ.

Ἐχτρα καὶ *ἐχτρία*, ἡ, *ἐχθρα*, *ἐχθρία*, μί-
σος, μνησικαλία.

Ἐχω, «ἔχ' ὁ Θεός»=οὐ χρῆ ἀπογνῶναι.

—«ἔχω λόγον»=ἀπόκρισιν, ἀπολογίαν.—

«λόγον ἔχει»=ἀνεπίληπτός ἐστιν.—«ἔ-

χω τὸν νοῦμ μ'»=προσέχω, οὐκ ἀφρων εἰμί.

—«κκλὸν νᾶ ἔχης» ἀποκρ. πρὸς χρηστὰ εὐχό-

μενον=εὐ πᾶθις· τὸ ἀπαρ. ἔναρθρον· τὸ *ἔχειν*,

τὰ *ἔχει*=βίος, οὐσία.

Ζ.

Ζαρομμάτης, *αιρα*, καὶ ὡς οὐσ.-*ια*, *-ικον*,
στραβός, στραβίζων.

Ζαροπράγιστος, ὄν, οὐκ ὀρθῶς πεπραγ-
μένος.

Ζάρωμαρ, τό, 1) κῆμψις.—2) ἄτακτος θέσις
τοῦ ἐμβρύου.

Ζαρώνω, μτβ. καὶ ἀμτβ., 1) κῆμπτω, —ομαι,
τίθημι πλαγίως.—2) ὑφίσταμαι μετακίνησιν
τοῦ ἐμβρύου.—3) μαλακῶς ἔχω.

Ζελία, ἡ, ζηλοτυπία, φθόνος.

Ζελιάρης, *αιρα*, *ικον*, ζηλότυπος, φθονερός.

Ζεμοκάττα, ἡ, ὁ ὡς *γαλή* ἐπιλήμιος, ὁ
προξενῶν *ζημίας* ἐν τῇ οἰκιακῇ μέλιστα ὑ-
πηρεσίᾳ.

Ζεσταίνει με, αἰσθάνομαι *ζέστην*, (ἐπὶ νο-
σηρᾶς καταστάσεως).

Ζέστη καὶ *Ζέστε*, καὶ *Ζεστία*, ἡ, ζέστη,
θερμότης, καύσων.

Ζεφύρα, ἡ, ὄνομα κύρ: γυναικῶν.

Ζμαρικόν, τό, συνηστρ. τὸ πληθ. πᾶν εἶ-
δος ἐδέσματος ἐξ ἀλεύρου, οἷα πλακοῦς, λα-
λαγγίτης, μακαρόνια, κτλ.

Ζυγώνω, πλησιάζω, προσεγγίζω.

Ζωγάριν, ζεύγος, ἄρτιον.

Ζωγαρώνω, ποιῶ ἄρτιον.

Ζωμίρ, τό, ζωμός χυμός· «θᾶ πίνω τὸ ζω-
μίρ σ'», ἀπειλή. Ἐπὶ τῆς αὐτῆς μεταφρ. καὶ
Ἄριστοφ. (Εἴρ. 885) «τὸν ζωμὸν αὐτῆς προσ-
πεσῶν ἐκλάψεται».

Η.

Ἡμαρτα καὶ *Ἡμαρτον*, «ἡμαρτα!»=ἔτσι δά.
εἴρων. ἀπῆλθης πρὸς λέγοντά τι μὴ ἀποδε-
κτόν· καὶ ἐν ἀναδιπλώσει «ἡμαρτα, ἡμαρτα».

=Κύρι' ἐλέησον! Θεέ καὶ Κύριε τοῦ ἐλέους! Ἐν
ἄλλαις περιστάσεσι χρῶνται συνηθέστερον τῷ
Ἡμαρτον· «ἡμαρτόν (οὐχί, ἡμαρτά) σου, Θεέ
μου».

Ἡμέρα, ἢ, «ἄς σὴν ἡμέραν, ὅσὴν ἡμέραν» = ὄσαι ἡμέραι. — «ἡμέρᾳ μ' 1» προσφ. θωπευτ. — «ὁ θεὸς νᾶ κόφτ' τὰ χρόνια σ' καὶ τὰ ἡμέραις σοις (σου)», κατάρρα=μὴ ἐς νέωτα ἰκοιο.

Θ.

Θάνατος, ὁ, 1) ὁ θάνατος, ἢ τελευτή. 2) ὁ νεκρός. «ἀτυμβεύτου θανάτου λείψανον». Ἀνθολ. ἐπιγρ. VII, 39. 3. (ἴδ. καὶ τὴν αὐτόθι σημειωσ. τοῦ Ἰακωβίου) — «ἐν δὲ βέλους διοπῶν αἰμ' ἐπιεν θανάτων» αὐτ. X, 52, 8. 3) κηδεῖα νεκροῦ, «ἐλάλεσαν ὅσον θάνατον».

Θάρραμα, τό, 1) ἐλπίς. 2) δόξα, εἰκασία.

Θαρρῶ, 1) ἐλπίζω, «ἐς ἐσὲν θαρρῶ» 2) νομίζω, δοκεῖ μοι.

Θέλε(η)μα, τό, θέλημα, βουλή. «θεοῦ θέλημα». — «μὲ τὸ θέλημάς σ' ἐν;» = μῆτοι σοῦ θέλοντος;

Θελε(η)ματικῶς καὶ -ά, ἐκουσίως.

Θεός, ἐν δημ. ποιήσ. καὶ θιός (θιός). Ἡ κλ. Θέ, ᾧ ἀνάλογον τὸ ἀρχαῖον μέλι ἀντὶ μέλεε ἀπ' ὄνομ. μέλεος. Ἰδ. Ἀριστοφ. Ἰππ. 671. Εἰρ. 630. 884. Λυσιστρ. 56. 80. 157. 471. Θεσμ. 615. Βατρ. 33. Ἐκκ. 245. 520. Νεφ. 1192. Σφ. 1400. — «τοῦ θεοῦ τὰ καλὰ ἵποιοις ἐξέρει», λόγος παραμυθητικός.

Θεόχτιστος, ὁ, 1) θεόκτι(σ)τος. «πατρὶδα θεόκτιτον». Σόλ. 28, 6. 2) στερεός, ἀφθαρτος.

Θεροκοπῶ, ἐξαγριοῦμαι ὡς θηρίον.

Θάλασσα, ἢ. Προσθ. «ἡ θάλασσα νᾶ ἐβγάλλ' τὸ καμῖσις σ'», κατάρρα=ἐν θαλάσῃ ἀποπνιγείης. ὄνομα κύριον, ἢ μᾶλλον ἐπώνυμον γυναικός.

I.

Ἰδρωκαμάτια, τά. Προσθ. «οὐ γὰρ τὸν ἐμὸν ἰδρῶτα καὶ φειδωλίαν». Ἀριστοφ. Ἐκκλ. 750.

Ἰμφιν, τό, τύφη, μᾶλλον ὕφασμα, ᾧ τρίβονται μετὰ σάπωνος.

Ἰσάζω, 1) ἰσῶ, διευθετῶ. 2) διορθῶ, κατευνάζω, ἀναπαύω, ἰκανοποιῶ. «ισάζ' εἰ ἡ καρδία μ'». 3) διευθετῶ, φέρω εἰς τὴν προσήκουσαν (τὴν κατὰ φύσιν) θέσιν τὸ μετακινήθην ἔμβρυον. Πρβλ. Ζαρῶνω ὄνομα παρὰ γ. Ἰσαγμαρ, τό.

K.

Κά(γ)ω, καὶ Κα'(γ)ω καὶ (ἐν χωρ.) Κάζω (παρὰ τὴν ῥ. καν. πρβλ. τῷ παρὰ Ἦσυχ. ἀμ-

πάξαι=ἀναπαῦσαι. ἀπ' ἐνεστῶτος ἀμπάζω=ἀναπαύω. Τὸ μέσ. καὶ παθ. κα(γ)ομαι. Προσθ. 1) θλίβομαι. «καίεται ἡ καρδία μ'», =καίομαι τὴν καρδίαν». Ἀρισφ. Λυσιστρ. 9. 2) φλέγομαι ἐκ δίψης.

Καιρός, ὁ. Προσθ. «καιρὸς ἔκ ἐν» = οὐχ ὁ προσήκων καιρός. — καιρὸν ἐν ἔχω = οὐ μοι σχολή. — «σὸγ καιρὸν ἀτ' (ἄτς, ἄχτε)» = ὠραῖος ἐστὶ, καθ' ὠραν ἐστίν.

Κακκαρίζω, 1) κακκάζω (Ἦσυχ.). κρέκω. 2) φιλονεικῶ μεγαλοφώνως. Ὀν. παρ. κακκάρι(γ)σμαρ.

Κακόβραστος, ὄν, δυσκόλως βράζων, δυσέψητος.

Κακογνωμία, ἢ, δυσκολία (τρόπου), δυστροπία.

Κακογνωμίζω, γίνομαι δύστροπος, δυστροπῶ.

Κακόγνωμος, ὄν, δύσκολος, δύστροπος.

Κακοκαρδίω, μετβ. καὶ ἀμετβ. λυπῶ τινα, δυσθυμῶ, δυσθύμως διάκειμαι. Ὀνομα παράγωγον, κακοκαρδισμαρ, τό, δυσθυμία, δυσρέσεια.

Καλόβραστος, ὄν, εὐκόλως βράζων, εὐέψητος.

Καλογνωμία, ἢ, εὐκολία (τρόπου).

Καλογνωμίζω, γίνομαι τοὺς τρόπους εὐκολος (εὐχρυστος).

Καλόγνωμος, ὄν, εὐκολος (τοὺς τρόπους), εὐχρυστος.

Καλῶ. Προσθ. «γίμους εἰστίασε καὶ ἐκάλεσε τρεῖς αὐτοῦ φίλους μετὰ τῶν αὐτοῦ προσσηκόντων». Ἰσαῖος περὶ τῆς Κίρ.

Καράβια, καὶ Καραβοφόρτιν, τό, ὅσον φόρτον δύναται χωρεῖν πλοῖον.

Καρθωάρης, αἶνα, ἀνθράκευς, «ὁ ἐν τῇ συνιθείᾳ καλούμενος καρθινώριος». Ἐλλάδιος παρὰ Φωτίφ ἐν τῇ λ. ἀνθρακοπώλης.

Καρθώριν, τό, ἀνθραξ. «τὸ πεπυρωμένον ζύλον λέγεται ἀνθραξ, τὸ δὲ ἐσβεσμένον κάρθωρ». Ἐτυμολ.

Καρθωθήκα, ἢ, τὸ μέρος, ὅπου ἀποτίθενται οἱ ἀνθρακες, καὶ τὸ σκευὸς. τὸ πρότερον λέγεται καὶ Καρθωταρεῖος, ὁ.

Καρθωῶνω, μολύνω ἀνθρακι. Τὸ μέσ. καὶ παθ. καρθωομαι.

Καρθία, ἢ, τὸ ἐσωτερικὸν φόρεμα στρωμάτων.

Καταρρά, καὶ —χτες, ἢ, καὶ —χτες, ὁ, καταρράκτης. «εἴη δ' ἂν αὐτὴ ἡ καταρράσσουσα κλιμακίων ἄνω καὶ δι' αὐτὸ λεγομένη κοινῶς καταρράκτης». Εὐστάθ. εἰς Ὀδ. X, 126. καὶ, καταρρακτὴ, καταπακτὴ.

Κατατρέχω, φέρομαι πρὸς τινα ἐχθρικῶς, φροντίζω πρὸς βλάβην τῶν συμφερόντων τινός.

Κατηβάζω, «—γάλαν»=κατάγω.

Κατουρῶ, «—ἀφκίτου μ'»=ἐνουρῶ.

Καυκίν, τό, ποτήριον, κύλιξ· «καυκίον παρ' ἡμῖν, κάλυξ (γρ. κύλιξ) δὲ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις» Σουΐδας.

Κεῖμαι, «—κί'», κατακλίνομαι πρὸς ὕπνον. Οὕτω καὶ Ἀριστοφ. Νεφ. 126 ἀπεσῶν γε κείσομαι».

Κ' ἐπ' ἐκεῖ, ἔπειτα· λέγουσι δὲ καὶ, ἐπ' ἐκεῖ=ἐκείθεν. Ταῦτα δὲ ἀντί, ἀπ' ἐκεῖ, ὅπερ ἀπαντᾷ παρὰ Σ. Σαχλ. (πρὸς ἔξορ. 277) «καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἄς ἀποθάνη».

Κε(ι)φαλοδέμιν, τό, κεφαλόδεσμος.

Κινᾶ με, πᾶσχω διέρροισιν.

Κίτησι, ἡ, διέρροισιν.

Κιτρινας καὶ Κιτριγάρης, —τοῦ καὶ —ραῖνα, ἰκτεριῶν, ὠχριῶν, ὠρακιῶν, ἰκτεριῶν.

Κιτρι(ι)ῶ, ὠκριῶ, ὠκραίνω, ἰκτεριῶ.

Κιτρινωτός, ἔσσα, ὄν, ὠχροειδῶς.

Κιφάλιν, τό, «τοὶ κιφαλοὶ μ'»=ἀπ' ἑμαυτοῦ, αὐθορημάτως· «μόνον τὸ ἕκαμαν τοῦ κεφαλοῦ τους». Βιβλίον τοῦ Στεφανοπούλου ἐκδ. Γ. Παπαδοπούλου 1865, σελ. 37.

Κλαδόκω, τό, κλαδίσκος.

Κληθίν, τό, κλήθρος, κλήθη (δένδρον). Εὐστ. εἰς Ὀδ. Ε. 64.

Κλωστάριν, τό, ἄτρακτος μεγάλη· ἔτι καὶ ἅπαντα ἢ συσκευὴ τοῦ κλωθουμένου ἐρίου μετ' αὐτοῦ τοῦ ἐρίου.

Κολύμπιμα, τό, κολύμβημα.

Κορδύλεα, ἡ, 1) ὁ χαρακτήρ τῆς γραφῆς τινος «καλὸν κορδύλεον ἔχει»=καλλιγράφος ἐστίν. 2) ἡ περὶ τὸ γράφειν εὐχέρεια· στήγ κορδύλεον ἀτ' κανεῖς 'κ' ἐφτάνει ἀτόν»=οὐδεὶς κρείττον γράφει ἢ συντάσσει.

Κορδύλιν, τό, 1) ὁ γραφικὸς κλάμος. 2) =*Κορτυλέα*.

Κορῶας, ὁ, ἡ κονίς (φὸν φθειρός). Λέγουσι καὶ ἡ *κορίδα*.

Κορτοστέκω, καὶ —ομαι, ἵσταμαι διὰ βραχέων διαστημάτων, διακόπτω συνεχῶς τὴν πορείαν μου.

Κορᾶσον, τό, (οὐ συγκόπτει τὸ ο). Παρὰ Δουκαγγ. ἀπαντᾷ: «εἰ δέ τις ἀγῶρος μνηστευθῆ κορᾶσιν».

Κοριτσακόν, τό, τὸ προσῆκον εἴτε ἀρμόζον εἰς κόρην (ἐσθῆς, ὑποδήματα, κτλ.).

Κουκαρώνω, κυρτοῦμαι, κέμπτομαι (ἐξ ἀσθενείας ἢ γήρατος).

Κούκου, κόκκυ. Ἀρισφ. Βάτρ. 1384.

Κουρκουλίτος, ὁ, ὁ ἄωρος καρπὸς τῆς ροιζῆ· παρὰ τὸ κόκκων.

Κρεββαταρέα, ἡ, 1) θήκη τῶν στρωμάτων ἢ ἄλλως στρωματαρέα. 2) δωμάτιον ὑψηλότερον κείμενον χρησιμεῖον ὡς κοιτῶν.

Κωθίν, τό, τὸ ἀνδρικὸν αἰδοῖον (ἴσως παρὰ τὸ κῶθος δῶρ. Σικελ.=κωθίος. Πρβ. παγοθρίν=γυναικεῖον αἰδοῖον).

Κῶλος, ὁ, «ἐχτύπεσέ με ὀσὸγ κῶλον»=χεζητιῶ· τῇ αὐτῇ μεταφορᾷ ἐχρήσατο καὶ Ἀριστοφ. (Ἐκκλ. 316—7): «ὁ δ' ἤδη τὴν θύραν ἐπέειχε κροῦων ὁ κοπριατός» (ἡ λ. αὕτη ἐλλείπει ἐκ τοῦ ἐλλ. λεξ. τοῦ Σκαρλ. Βυζαντιοῦ).

Κῶτος, ὁ, βλάξ. Εὐχρ. ἢ κλητ. κῶτο. Παρῆται παρὰ τὸ κουτός ἢ παρὰ τὸ ὠτος (ἴδε λεξ. Σκαρλ. λ. Μπούφος).

Λ.

Λαπατόφυλλον, τό, φύλλον λαπάθου.

Λαφόπετρα, ἡ, κίσσηρις.

Λαφρόψυχος, ὄν, ἐλαφρὸς τὸ σῶμα· Προβλ. βαρόψυχος.

Λαχτέα, ἡ, κτύπημα διὰ λακτός.

Λουμπάρδα, ἡ, τηλεβόλον. «Καὶ ἤρχισαν νᾶχ κτυποῦν τὰς λουμπάρδαις ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν» (βιβλ. Στεφανοπούλου, σελ. 25. ἴδε καὶ 48).

Λέγγεμα, τό, Ἰσχυανσις, λέπτυνσις.

Λέγγωμα, τό, εὐχρ. μάλιστα τὸ πληθ. «φεγγαροὶ λεγγώματα»=σελήνης φθίσις, σελήνης φθίνουσα.

Λουτρίσκωμα, (ἐν τῇδημ. ποιήσει) λούσμαι ἐν βλακινῷ. Ἐν Ἠπίρῳ λέγουσι λουτρακίω ἐνεργ. τοῦ λουτρακίζομαι. (ἴδε Ν. Πανδ. Τ. ἰδ' σελ. 39),

Μ.

Μάθησι, ἡ, 1) παιδεία, πολυμάθεια. 2) ἕξις. Ἐπὶ τῆς ἐκδχ. ταύτης καὶ *Μάθος*, τό.

Μάθος, τό, μάθημα πρὸς διόρθωσιν· «αὐτὸ μάθος (εἴτε μάθεμα) ἔν 3 ἐσέν.»

Μαλαμματικά, τᾶ, ἀντί (μαλαγματικά) χρυσᾶ σκευῆ καὶ κοσμήματα.

Μαλαμματόν, ἡ, (ἀντί—γμ—). ὄν. κύρ. γυναικῶν.

Μαλλίν, τό, πλόκαμος· «ἔλα ποισέμ με ἑνάμ μαλλίν».

Μα(ο)ραχοκόρη, ἡ, μονογενῆς κόρη.

Μαρία, ἡ, λιγνύς. Ἄλλαχοῦ εἴρηται μοι περὶ τῆς ἐτυμολογίας τοῦ *μαριν* (παρὰ τὸ *ἀμαρινίτης*, ἐξ οὗ κατασκευάζεται· ἐπειδὴ δ' ὡς τοιοῦτο χρησιμεύει καὶ ὕψωμα λινοῦν κεκαυμένον καὶ πρὸ τοῦ μεταβληθῆναι εἰς αἰθάλην ἐσβυσμένον, ἐκλήθη καὶ τοῦτο *μαριν*. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ ἐκ λιγνύος καὶ ἐξ ἀνθρακῶν ῥύπος.

Μαρινῶω, ῥυπῶ διὰ *μαρίας* (λιγνύος ἢ ἀνθρακῶν· ἴδ. *μαρία*). τὸ μέσ. καὶ παθ. *μαρινῶμαι*.

*Ὄνομα παρκῆ. *μάρωμαρ*, τό, ῥύψωσις.

Μάραρτος, ὁ, (ἴσως ἐκπτώσει τοῦ *α* ἀντι *Ἀμάραρτος*), ὄνομα κύρ. ἀνδρῶν.

Μαργαρώνα, ἡ, ὄνομα κύρ. γυν.

Μαρουκῶμαι, *μηρυκῶμαι*· «οὗτος γὰρ μόνος τῶν ἰχθύων *μαρυκᾶται*». Ὠραπόλλ. Β, 169.

Μαρούλα, ἡ, ὄνομα κύρ. γυν. ἦτοι παρὰ τὸ *Ἀμαρυλλίς* (Θεοκρ. Γ') ἢ ὑποκορ. τοῦ *Μαρία*· ἀλλὰ δύνανται μήτηρ καὶ θυγάτηρ, ἢ καὶ δύο ἀδελφαὶ εἶναι ἐκτέρον τῶν ὀνομ. *Μαρία* καὶ *Μαρούλα*.

Μαρτέσιον, τό, τὸ γινόμενον ἢ γεννώμενον ἐν *Μαρτίῳ* μηνί «*Μαρτέσιον* βούτερον»—«*Μαρτέσιον* παιδίν»· τὸ πληθ. *μαρτέσια*, τὰ ἰδιώματα τοῦ *Μαρτίου* τ.ε.ἰ.ἀστασίου. Ζ. Παροιμ. 123.

Μάγομαι, ἐχθρικῶς ἔχω πρὸς τινά.

Μελοβοῦτερον, τό, μίγμα ἐκ *μέλιτος* καὶ *βουτύρου* ἅμα τῇ εἰς τὴν τοῦ *γαμβροῦ* οἰκίαν ἀναβάζει εἰς τὴν νεόνυμφον ὑπὸ τῆς πενθερᾶς, ἢ ἐν ἑλλείψει τοιαύτης, ὑπὸ τίνος τῶν οἰκειωτάτων προσφερόμενον, ὡς περ τὸ *κιδώνιον* πάλαι. Ἰδ. Πλουτ. συζυγ. παραγγ. σελ. 441. Ζητήμ. Ῥώμ. 65. σελ. 20.

Μέσα μεσοῦ, ἐν μεσημίτῳ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐργασίας· «*μέσα μεσοῦ* ἐφῆκέν—ἀφῆκέν) ἄτου»=ἡμιτελὲς κατέλιπεν.

Μεσημέρης, ὁ, *μεσημβρία*· «*μέρα μεσημέρης* ἐγέντον»—πλήρης *μεσημβρία*.

Μεσημεριάω, παρὰ τὸ *μέχρι μεσημβρίας*· τὸ γ' πρ. *μεσημεριάζει*, γίνεται *μεσημβρία* «*μεσημεριάζει* καὶ σκοῦται»=*μεσημβρίας* γενομένης ἀνίσταται (τῆς κλίνης) ἢ ἐγείρεται (ἀπὸ τοῦ ὕπνου).

Μετανοίω (παρὰ τὸ *μετάνοια*=γονυκλισία), ποιῶμαι *γονυκλισίας* ἐν τῷ προσεύχεσθαι.

Μίτσικος, ὁ, καὶ ἡ—*εσσα*, *ορ*, (παρὰ τὸ αἰολοδωρ. μικρὸς) μικρότατος, ἐλάχιστος. Εὐχρ. μάλιστα τὸ οὐδ. ἐν τῇ φράσει· «*ἕναμ. μίτσικον*»=ἐλάχιστον μῦθον παντὸς πράγματος (ἴδε *στάξι*, *ἀχμόν*). Καίτοι μὲν καὶ τὸ *μίτσικος* οὐκ

ἀχρηστον, ἀλλ' ἴσως ἢ φρ. γραπτέα μᾶλλον, «*ἐν ἀμμίτσικον*» (ἀντι *ἀχμίτσικον*, ὑποκορ. τοῦ *ἀχμόν*).

Μοροήμερος, ον, *μονήμερος*· τὸ οὐδ. ὡς οὐσιαστ. κείμενον σημ. τὸ χρονικὸν δίκστημα μιᾶς ἡμερᾶς.

Μυλάριον, τό, συνηθέστερον τὸ πληθ. «*μυλάρια* ἐγύριζαν ἴσσο κίχλιμ μ'»=πολλά μοι παρέσχον πράγματα, πολλὰς ὑπέστην βασάνους.

Μυλαρόπετρα, ἡ, *μυλίτης*, ἡ *μυλιάς* λίθος.

Μυτίον, τό, «*σύρω* (κᾶ) τὸ *μυτίμ μ'*»=ἀπομύττομαι.

N.

Νοδόν, καὶ (μετάθ.) *Δοδόν*, τόν. Προῆλθε παρὰ τὸ *τὸν ὁδόν*. Ἡ λέξις ὁδός ἀρσενικῶς ἀπαντᾷ καὶ ἐν Κύπρῳ· «καὶ *πάγω* τὸν ὁδόν του». Ἄσμ. Κυπρ. ἐν Χρυσ. τόμ. Γ', σελ. 429.

Νοστιμεύομαι=*γλυκίσκομαι* (Ζ. *γλυκίζω*). *Νυμφαδακόν*, τό, τὸ χρησιμεῖον εἰς νεόνυμφον· πᾶσα περιβολὴ τοιαύτη (ἐσθῆς, ὑποδήματα κτλ.)· εὐχρηστον μάλιστα τὸ

Νυμφάτικα, τὰ, ὅσα περιβάλλεται νεόνυμφος. *Νυχτοκοπέω*· *διανυκτερεύω* ἐργαζόμενος. Παροιμ. «*Κρέμαν ντ' ἐνυχτοκόπεψα*», κτλ.

Ξ.

Ξάγιον, τό, (ἐξάγιον). 1) μέτρον διὰ μέτραζαν ἢ *χρυσῶν* νῆμα.—2) ἐλάχιστον, ὀλίγον τι· «*ἐναν' ξάγιον*» ἐν *χωρίοις*· «*ἀξάξ'*», ὡ *χρῶνται* καὶ ὡς ἐπιρρ. ἀποφατικῶ «*ἐξάξ' ἢ εὐρα*»=οὐδ' ὀλίγον, οὐδ' ὀλιγός. Τοῦτο δε προῆλθεν ἐκ τῆς εἰς ἐρώτησιν ἀποκρίσεως, ὡς περ καὶ τὸ *κατὲρ* καὶ τὸ *τίποτε*. Καὶ παρὰ βυζαντινοῖς *ἐξάγιον*=ἡ ζυγός.

Ξάγιον ἢ ξάγιον· αἶνα... πληρουμένης *Ξάνοιμι* τῆς *Ἐκκλησίας*. Ἄριστφ. Ἐκκλ. 88—9.

Ξέραγ(σ)μαρ, τό, καὶ *ξέραμμαρ*, ἔμετος, πληθ. *ξέραγματα*=ἔμεσματα.

Ξεραίνω, καὶ ἐν (χωρ.) *ξεραίνω*. 1) *ξεραίνω*, στεγνῶ· «*νά ξεραίνεσαι*» καὶ «*νά ξεραίνεσο*», κατάρκ. Τὸ μέσ. καὶ παθ. καὶ *ξερέσκουμαι*.—2) *ἰσχανίω*.

Ξέραμαρ, καὶ (ἐν χωρ.) *ξερίωμαρ*, τό, *ξηρανσις*, *ἰσχανσις*.

Ξεροπέγαδον, τό, *ξηρὰ* ἦτοι *ἀνυδρὸς βρύσις*.

Ξεροπέτειος, ὁ, (χωμ.), *ἰσχνός*.

Ξερω, ἐξ—ἔμῳ. «*Τὰ κακὰ, ποῦ ἐποικᾶ σε*»

νά ξεράς άταα=μή δναιο, φρ. λεγομένη ύπ' εύεργετήσαντος πρὸς άγνώμονα.

Ξεφάρτωμα, τό, και ξεφάρτωσία, ή, 1) εύωχία, έστίασις.—2) (τό ά.) διάδοσις άπορρήτου.

Ξιχωρα, και ξιχωριστά, επίφρ. χωρίς, ιδίχ· τό ά και, πλήν.

Ξιχωρίζω, 1) χωρίζω, άποκρίνω.—2) διαχωρίζω, διαλύω διαπληκτιζόμενος.—3) διαζεύγνυμι (άνδρόγονον).—4) διανέμω περιουσίαν, έταιρίαν. Μέσ. και παθ. ξιχωρίσκουμαι και — γουμαι.

Ξιχωρισία, άποχωρισμός, διαχωρισμός.

Ξυλία, δαρμός.

Ξυλοκάρθωρον, θυμύκλωψ.

Ξυλοκοφαγ(ή)ώ, φέρομαι άτύκτως ή προπετώσ. Όνομα παρχγ. Ξυλοκιρά.λεμαρ.

Ξυλοπόδαρος, και Ξυλοπούδαρος, ό άντι έλλείποντος ποδός Ξυλίμφ χρώμενος, ό Ξυλόπους.

Ξυλοσχίστες, ύλοτόμος, Ξυλοσχίστης.

Ξαπλώνω· ανά Ξαπλώνω σε», κατάρχα. Τό μέσ. και παθ. Ξαπ.λοῦμαι. Όνομ. παρχγ. Ξάπλωμαν.

Ο.

Όβοόδιν, τό, (ούτω και όρωμαίος) βοῦς. Ούτω και άλλαχού όζῶ=ζών, όζᾶ=ζῶα. (Ίδε Πανδ. ιδ', σελ. 625.)

Οινάριν, τό, οινάριον· οινάριον πένυ ήν όξύ» Απολλόδωρος παρ' Αθην. Γ, 76, και παρά Στ. Σαχλίχη· ανά κέμνω πέτσαις νά πουλώ και νήγοράζω οινάριν».

Όλόβραχος, διάβροχος· άλλαχού λέγουσιν όλόβραχος (Πανδ. Ιδ', σελ. 626).

Όλόγερα, πανταχῆ, κύκλω.

Όλομα(ό)ραχος, ον, μονώτατος.

Όλόγε, τό σύνολον, τό κεφάλαιον, τό άνελλιπίς.

Όμματόπορος, και Ματοπορείος, όφθαλμία.

Όμαδώτσεπ.λορ, μυάκιον.

Όνερον, πληθ. όί έρατα· όνειρον.

Όνομαρ, τό, όλίγον τι, μόλις· φράσις· «όνομα ήκουσα»—«όνομαν έχτύπεσ' άπέν' άτ κ' έροῦξεν». Η έκδχ. προέκυψε κατ' άντίθεσιν πρὸς τό πρᾶγμα (πράγματι.)

Όροματίζω, 1) προσφέρω είτ' αναφέρω όνομά τι· 2) μόλις προσφέρω τι (ιδ. όνομαν)· «μή όνοματίζης άτό» μηδ' όλίγον πρόσφερε.—«ώνοματίξχ τον και έρθεν»=μόλις τούνομα προήνεγκον.

Όριάζω· παρά τό όρισμαι. Όμ. Όδυσ. Ξ, 104 ή ώρος δωρ. ούρος=φύλαξ. Ίλ. Θ, 80. Ίδε και Apunuaire de l' ass. p. l' encour. d. Et. grecques, V, σελ. 89.

Όριστής, ό, ή, ό έπιτάσσων· «όριστήν κ' έποιάχνε σε»=

Όρριον, τό, (έν τῆ δημ. ποιήσει)· όρνεον, άγριον, σαρκοόρον πτηνόν.

Όστρειδότησεπ.λορ, τό, τό όστρακον του όστρέου.

Π.

Παγούριν, τό, πύγουρος, καρκίνος. «Τῷ Πανί τύν πύγουρον. . . άντίθησι Κύπασος». Άνθολ. έπιγρ. X, 79.—«ρά:βούσι παγούροις» Νικ. Θερ. 788.

Ίΐαίρω· α — άπένου μ'.—1) ένθαρρύνουμαι, θρασύνουμαι. 2) άναλαμβάνω (έξ άσθενείας) τήν εύρωστίαν μου.—«είπῃρεν νερόν» (ή πληγή)—«είπῃρεν φωτίαν», 1) άνήφθη, έξερρήχη πυρκαϊά· 2) ήγανάκτησεν.—«άπό λόγιχ' κι' παίρει», άνεπίδεκτός έστι διορθώσεως.—«όλίγον έπῃρέν άτον», άχροθώραξ έστίν.—«πάίρω όρκον», όμνύω, όρκίζομαι.—«έπῃρέμ με ό ύπνος», άπεκοιμήθην (Πραβλ. Εῦρ. Ίων. 318).—«τά κρίματά μ' έπῃρες»· 1) άδίκως κατηγόρεις μου· 2) οὔδέν ήδυνήθης βλάψαι με.—«πάίρεις τά κρίματά μ' οὔ σε φοβούμαι.—έπῃρε τό κάστρον» (έπί νεούμφου), διεκόρευσε τήν νεόυμφον,

Πα.λληκαρία, και πα.λληκαρωσύρια, και — re, ή ρωμαλεότης, άνδρεία.

Παραφορμίζω, φλεγμáνω (έπί πλεονασχης φλεγμονῆς πληγῆς). Πιθανῶς παρὰ τό παρᾶ—άπό—όρμή.

Πάσκα, ή, τό 1) Πάσχα, ή έορτή τῆς άνασχάσεως του Χριστου· 2) ήμέρα μη νηστήσιμος. 3) Χρυσάλλις.

Πασκα.λλίζω, παύομαι τῶν νηστησίμων ήμερῶν, λήγω τῆς νηστείας.

Πασταρέα, τό τεταρχειευμένο (ιδίως έπί μεμβράδων τ. έ. χσψίων).

Πατώ, παραβαίνω· αίν' είδη μη πατείν τά ταιν θεáιν ψηφίσματα». Άριστφ. Σφ. 376—8—«έπάτεσα τό κάστρον»=έπάτησα τείχεα. Άνθολ. Έπιγρ. IX, 11.

Περσός, όν, (περισσός), πλεονάζων.

Πετρία, ή, 1) πληγή δια λίθου, λιθοβόλησις· 2) μετφρ. προσβολή, έν γένει ύπ' έχθρου βλάβη· «έξέρω άπόθ' έρθεν ή πετρία».

Πετρίτσα, ή, τό πτηνόν ό έρίθακος.

Πηροτόν, τό, ὁ οἶνος καὶ πάντα τὰ μεθυσι-
κά ποτά.

Πιλόλιον, τό, πυρήν. Ἴσως ἔχει σχέσιν πρὸς
τὸ *πάπαλιον* (ἴδε τὴν λ. παρὰ Σκαρλ. Βυζ. ἐν
Λεξ. τῆς καθ' ἡμᾶς Ἑλλην.).

Πλακαμός, ὁ, λίθος *πλακατός*.

Πλακιολοβικίον, τό, (παρὰ τὸ *πλακίον* μετὰ
καταλ. τουρκιζούσης), τὰ χόρτα τὰ χρησιμεύ-
οντα διὰ τὸ ἔδρασμα *πλακίον*. Ἐν Τραπεζούντι
λέγουσι *μυρωτικά*.

Πλακίον, τό, λίθινον ἀβαθεὸς σκεῦος, ἐν ᾧ πα-
ρασκευάζεται τὸ ἔδρασμα ἐκ ποικίλων χόρτων.

Πορευμένος, ἴσσα, *ον*, πενθῶν, ἄγων πένθος.

Πορδέα, ἡ, βολή *πορδέης*.

Πορδέας, -ού, -ῖα, ἔχων τὴν ιδιότη-
τα τοῦ πέρδεσθαι. Λέγουσι καὶ *Κλαστέας*.

Πορεύκουμαι (κατ' Ἑλλ. τοῦ βίου), *πορίζο-
μαι*: «βίον πορίζαι τῷ δήμῳ».

Ποτή, ἡ, 1) ἡ περὶ τὴν γεῦσιν ποτοῦ χρηστὴ
ἢ φαῦλη ποιότης: «ἀβούτο τὸ κρασίον καλὸν
ποτὴν ἔχει». — 2) ποτὸν μεθυσιτικόν.

Πουδάριον, καὶ *πουράριον*, τό, *πούρι*: «σὸ
πουδάριον ἀπάν ἐπέρασά το» = ὀρθοστάδην ἐκρί-
θη μοι ἡ νόσος.

Πουλῶ, *πωλῶ*, *πιπράσκω*: «πουλῶ καὶ ἄ-
γοράζω σε» = σοῦ κρείττων εἰμί (τὴν οὐσίαν,
τὸν νοῦν, κτλ.)

Πουτανέσιον, τό, τὸ εἰς πόρνην προσῆκον
εἶτε ἀρμόζιον.

Πούτσα, ἡ, λὰξ (ἴσως παρὰ τὴν ῥ. *πατ*, ὅ-
θεν καὶ τὸ *πατάσσω*).

Πόχιον, τό, ὑπόχη, αἰολ. ὑπόχα, ἐργαλεῖον
ἀλιευτικόν, δι' οὗ ἀγρεύουσι καρίδας καὶ μά-
λιστα τοὺς εἰς δέλιον χρησιμεύοντας θαλασ-
σίους σκώληκας (τράχωρρα). Ἔστι δὲ δίκτυον
τεταμένον δι' ἡμικυκλικῶν ξυλίνου τόξου. Ἀ-
γρεύονται δ' οἱ θαλάσσιοι οὗτοι σκώληκες οὗ-
τως: ὠθεῖται κώπη ὑπὸ κεκλιμένην γωνίαν
εἰς τὰς παροχθίους κροκαλίδας· εἶτ' ἀνατινασ-
σομένης ἑτέρος ὑποδέχεται αὐτὰς διὰ τῆς ἐπο-
χῆς, ἀφ' ἧς ἀναλαμβάνουσι τοὺς ἐν τῇ ἰλύϊ
σκώληκας, οὓς διαπείρουσιν εἰς τὸ ἀγχιστρον
ἰχθῦς ἀλιεύοντες.

Πρέζω, ἐμποιῶ οἶδημα. Μέσ. καὶ παθ. πρέ-
σκουμαι. Μτχ. *πρεσμένος*, ἴσσα, *ον*, 1) ἐξφ-
δηκός. 2) = *πρεσμοκόλις*. (Παρὰ τὸ *πρήθω*).
Ὄνομ. παρὰ *πρέξιμον*, οἶδησις· *πρέσμαρ*,
οἶδημα.

Πρεσμοκόλις, *αινα*, *ικον*, προγέστωρ, γά-
στρον.

Προσφαγίον, τό, προσφάγιον, ὄψον.

Προτε(ι)καρέα, ἡ, πρωτοτόκος, (ἦς τὸ

γαλα νομίζεται ἰαίνειν τὴν ὀφθαλμίαν ἐνστα-
ζόμενον τῷ ὀφθαλμῷ).

Προτε(ι)κάρης, *αινα*, *ικον* καὶ *ικον*, πρωτό-
τοκος· (παρὰ τὴν *πρό* καὶ *τεκ*).

Πυροσπόταμος, ὁ. Πρβλ. Διόσκουροι, διός-
πυρος· ὁ ἐν τῷ Ἄδῃ Πυριφλεγέθων. «Καὶ εἶ-
πεν ἡ Παναγία, ἀπέλθωμεν εἰς τὰς μεσημβρίας,
ὅπου ὁ πύριος ποταμὸς ἐξέρχεται». Ἀποκαλ.
Μαρίας ἐν *Ann. de l' Ass. p. l' encour. d.
études grec. V*, σελ. 111.)

Ραφτικά, τὰ, ἡ ἀντιμισθία ῥάπτου.

Ραφείος, ὁ, 1) τὸ ῥαπτόμενον καὶ πᾶσα ἡ
συσκευή· 2) ἡ ῥαφή.

Ριγᾶ με, καὶ *ἐργᾶ με*: αἰσθάνομαι ῥίγος
(ἐπὶ νόσου μάλιστα).

Ροίλικον, τό, λιμὴν ἀκροσφαλῆς· (παρὰ
τὸ *ροίλιος*).

Ρουφίω, *ρόφω*. Ἐν τοῖς μυθικοῖς διηγή-
μασι καταπίνω εἰσπνέων· ὅθεν καὶ ἀπειλή,
«ἀτῶρα ρουφίζω σε».

Σ

Σαβαρίζω, καὶ — *ράζω*, περιστέλλω νεκρὸν
κῶς, περιβάλλω νεκρὸν διὰ *σαβάνου*. Λέγουσι
καὶ *σαβαρώνω*. Ὄν. παρὰ *σαβάνωμαρ* καὶ
— *ισμαρ*.

Σαλατιζω, *πάσσω ἀλάτι*: «νὰ σαλατιζω
σε» = «τοῖς ἀλσί γε παστέα ταῦτα» ἐπὶ τῆς
αὐτῆς μεταφ. Ἀριστοφ. *Εἰρ.* 1704. Ἡ λ. *ἄλας*
= *σάλας* πρβλ. λατ. *salis*. Ἄλλ' ἐν τῷ ἡμε-
τέρῳ *σαλατιζω* τὸ σ μᾶλλον προῆλθεν ἐκ τοῦ
«ἄς ἀλατιζω σε» κατὰ τὸ «ἄς ἐξεραίνεσουν»·
ὅθεν «ν' ἄς ἐξεραίνεσουν». Γραπτέον ἄρα «ν' ἄς
ἀλατιζω σε».

Σάμαξι, ἡ, (ἡ λ. ἴσως τουρκιζούσα), πολ-
τός ἐκ γλεύκου ἐσκευασμένος.

Σαργάνιον, τό, εἶδος ἰχθύος· «ταῖναι, *ζαρ-
γάναι*». Σχ. Ὀππ. Α', 100.

Σαχτάριον, τό, (ἀντὶ *στακτάριον* παρὰ τὸ
στάκτη)· «ἐκέν κ' ἐγένετον *σαχτάριον*» = ἀπε-
τεφρώθη.

Σβήνω (οὐχὶ *σβήνω* ὡς συνήθως γράφεται).
Συνεκδχ. καταστρέφω ἄρδην· «ἔσβησεν τῷ-
σπίτι μ'», καὶ ἀπλῶς «ἔσβησέ μ'» — «τῷ-
νομῶ σ' νὰ σβήγεται». Οὕτω καὶ Ξεν. ἐν ΚΠ.
Η', «σὺν ἐμοὶ τελευτῶντι πᾶν ἀποσβῆναι τὸ
ἡμέτερον γένος καὶ ὄνομα». Τὸ μέσ. καὶ παθ.
σβήγεται· ἀλλὰ συνήθως λέγουσι *βλήνω*,
βλήγομαι.

Σειλαβρίον, τό, (ἀντὶ *σειραβλίον*). Ἰδ. παρὰ
Σκαρλ. *σουραβλί*, σύριγξ ὠδική. Ἄλλαχού ἐξ

ήμαρτημένης ἐτυμολογίας γέγραπται μοι χειραύλιον· ἡ δὲ σύγχυσις συνέβη διὰ τὸ ταυτόφωνον τοῦ χ' καὶ σ'.

Σημειωμένος, ἴσα, ον, ὁ, ἔχω φυσικόν τι σωματικόν ἐλάττωμα· ὁ δὲ τοιοῦτος θεωρεῖται φύσει πονηρός.

Σιμερζαή· ὄνομ. κύρ. γυναικός· πάντως τὸ ἀρχ. Σιμίραμις.

Σιμέρα, ἡ, καίτοι διάφορον τοῦνομα, προήλθε πάντως κατὰ παραφθοράν ἐκ τοῦ προηγούμενου.

Σκαλοπάτιν, τό, βαθμὶς τῆς κλίμακος.

Σκαλώνω, (ἐν χωρίοις), ἀρχομαι, ποιῶμαι ἔναρξιν. Ὅν. παραγ. σκάλωμα, τό, ἔναρξις.

Σκατερῆ, ἡ, (ἐν Οἰνῷ) κοπρεών. Ἀριστοφ. Θεσμ. 485.

Σκατορούλης, αἶμα, ἰκον, λίχνος, λιμαργίος, ἀδηφάγος.

Σκατογουλά, ἡ λιχνεία, λιμαργία.

Σκατολογία, ἡ, λόγος ἀργείας, φλυαρία.

Σκατοφάγος, αἶμα, ἰκον· πλήν τῆς κυρ. ἐκδχ. φλύαρος, ἀκριτόμυθος, συκοφάντης. «Εὐθέως τε σκατοφάγος» Ἀριστοφ. γραμμ. ὑπόθ. εἰς Ἀριστοφ. Ἰππ. 5, καὶ «ὁ δὲ σκατοφάγος ἔτυχε προεδρίας καλῶς». Αὐτ. 10.

Σκατοφαγία, ἡ, διαγωγὴ ἐπιβλαβῆς, ἐνόχλησις.

Σκεπαροδότης καὶ-έας, οὐ, ὁ ἔχων μεγάλους ὀδόντας ὡς σκέπαρνα.

Σκοινίρ, τό, σχοινίον· ἰδίως εἶδος παιδιᾶς, ἡ σχοινοφιλίδα, σχοινοβολίδα.

Σκυλοῖ, τοῖ, ἡ τοῦ. Ἐν συνθέσει καὶ παραθέσει μετ' ἄλλων ὀνομάτων σημαίνει· φαῦλος, ἀχρηστος, ἀγριος· οἶον, σκυλόκρητος, σκυλομανουσάκι, σκυλοκοκκύμηλον κτλ. ὡς παρὰ τοῖς ἀρχ. κυνοκράμον, κυνόσβατον, κυνόροδον· ἄλλοτε δ' ἔχρῳντο τῷ ἵππο—οἶον, ἵππολάπαθον, ἵππομάραθρον, ἵπποσέλιον. Παρ' ἡμῖν δὲ καὶ τῷ ἀγριο—οἶον: ἀγριολαφίτσα, ἀγριοπρόβατον, ἀγριοπάππιρ, ἀγριογίδον, ἀγριολάχανον κτλ.

Σκυλόσπορον, τό, σπορά (γέννημα) κυνός· ὕβρις.

Σκυλόφορος, καὶ—ητος, ον, ὁ ὡς κύων ἀποθανῶν· ὕβρις.

Σοβαρία, ἡ, σοβαρότης.

Σουσουλίζω, εἰμι διάβροχος, περιρρέομαι ἀφθόνῳ ἰδρωτί. (Παρὰ τὸ ὑλίζω, πάλαι σουλίζω, προφερ. βοιωτικῶς σουλίζω, ἐξ οὗ κατ' ἀναδιπλ. τὸ ἡμέτερον σουσουλίζω.

Σπαράχιν, τό, ὀνόβλητον, χηνόπους· λατ. spinacium. Ἄλλ' ἴσως τὸ δεύτερον ἢ παρ' ἡ-

μῖν σταυρίτσα, ἥτις καὶ τουρκιστὶ λέγεται καὶ ἀγαγόν (χηνὸς ποῦς).

Σπαρτά, τά, τὰ ἐσπαρμένα ἤδη φυτὰ (τὰ κηπεῖα καὶ τὰ γεννήματα).

Σπιτονοικοκυρεία, ἡ, ἡ καλὴ διεύθυνσις τῆς οἰκίας, καλὴ οἰκονομία.

Σπιτονοικοκύρις, οἰκοδεσπότης, οἰκοδέσποινα.

Σπορά, ἡ, σπόρος (ὁ ἤδη εἰς τὴν γῆν ἐρριμμένος).

Σποροδούκλα, ἡ· χρῶνται τῇ λ. ὡς ὕβρις ὡς καὶ τῇ σπενδύκμ' (σπένδαυμος). Ζ. παρὰ Σκαρλ. σπούδουκλος.

Σπόρος, ὁ, καὶ σπόρον, τό, σπόρος (φυτῶν), γόνος (ἄρρενος).

Σπορώω, εἰμι ἐν καταστάσει σπορώσεως (ἐπὶ φυτ.). Ὅνομ. παραγ. σπόρωμα, τό, ἡ σπόρωσις.

Σταλίζω, ἐπίσχω τὴν ῥοήν ὕδατος κ. τ. τ. Μέσ. καὶ παθ. σταλίγουμεναι, σημ. καὶ οἰκουρῶ. Παρ' Ἡσυχίῳ ἀπκντᾶ στάλη, τόπος κατᾶσκιος, ὅπου τὴν μεσημβρίαν ἀναπαύονται τὰ ζῷα.

Σταύρωμα, τό, τετραγωνικὸν ὕφασμα, οὐ δὴλον ὅτι πτυσσομένου σχηματίζονται δύο τρίγωνα ἰσοσκελῆ, κοινὴν ἔχοντα τὴν βᾶσιν.

Σταυρώνω, ἀεσταύρωσέμ με=ἐπίεσέ με, οὐκ ἀπεχώρησε πρὶν ἢ διαπράξῃται ἐφ' ὃ καὶ ἦλθεν.

Σταφυλίτσα, ἡ, σταφυλὶς, σταφυλὴ (Ἰπποκρ.) γαργαρεύων· «ἡ σταφυλίτσα μ' ἐρροῦξεν»=πέσχω οἶδημα τοῦ γαργαρεύοντος· ἐπειδὴ δὲ τότε οὗτος ἐξογκούμενος ἀπτεται τῆς βᾶσεως τῆς γλώσσης ἐνομισθη ὅτι καταπίπτει.

Στελισμῶν (ἀλλὰ καὶ στάλισμῶν), τό, πέμψις, ἀποστολή.

Στερός, ἔσσα, ὄν· «ἔρθκ' ἔσσά στενά»=περιῆλθον εἰς ἀπορίαν.—2) διατρέχω τὸν περὶ ψυχῆς.

Στιβαρός, ἔσσα, ὄν, βαρὺς· «στιβαρὸν ψ'χ' ἦν ἔχει»=βαρὺψυχός ἐστιν.

Στιλίζω (ἀντὶ στιλίβιζω)· «ὁ ἦλιον ἔλαμψεν κ' ἐστίλιξεν—ἔξαψεν κ' ἐστίλιξεν» (ἐπὶ ὑπερβολικῆς φλογώσεως ἀσθενοῦς ὡς τε δοκεῖν στίλβειν.

Στρώμα, τό, 1) στρωμνὴ, εὐνή—2) ἀρθονία καρπῶν (κτλ. καταπεπτωκῶτων εἴτε κατερριμμένων)· «τὰ συκόμενα στρώμα ἔ(σ)σαν—«ἔρθεν ἐσῆθεν ἔσσὸ στρώμα μ'»=ἐπεσκέφατό μ' ἐν τῇ κλίνῃ (χωρὶς διακρίσεως εἴτε συνῆλθε γυναικί εἴτε μὴ)· ἰδίως δὲ λέγεται ἐπὶ ξένου ἀνδρός.

Στρώνω, στρώννυμι, στορέννυμι· ρίπτω χαμαί (ἄνθρωπον). Ὁμοίαν ἔχει ἐν τῷ ἐπιγράμ. (Λυκούργ. κατὰ Λεωκρ.).

Ἐλλήνων προμαχοῦντες Ἀθηναῖοι Μαραθῶν
Χρυσοφόρων Μήδων ἐστόρεσαν δύναιιν.

Συγαοῦμαι (ἀντί συγγαοῦμαι, ὡς συγερωῦ κτλ.), ἐξοικειοῦμαι ὥστε μὴ ἐπηρεασθῆναι. «ἐσυγανώθεν τὸ κρασίον».

Συγγεγολόγη, τό, τὸ σύνολον τῶν συγγενῶν, συγγενεῖς προσήκοντες.

Συγγυρίζω (πρβλ. συγανοῦμαι), διευθετῶ, διακοσμῶ, καλλωπίζω. Μέσ. καὶ παθ. συγγυρίσκουμαι. Μετχ. συγγυρισμένος, εσσα, ον, εὔτρεπισμένος, κεκοσμημένος. Ὁν. παρὰχ. συγγυρίσμα, εὔτρεπισμός.

Συλλογογράφω, ἀμτβ. (ἐν Κουρουκίῳ), εἰμι ἀντάξιος.

Σύμφερον, τό, πληθ. *σύμφερα* καὶ *συμφέροντα* «διότι τὰ σύμφερά μας μᾶς (ιδεῖ μᾶς) φωνάζουν ἀλοῦθεν» Βιβλ. Στεφανοπούλου, σελ. 37 (ιδ. καὶ 48 δις καὶ 42).—Ἄλλ' ἔνεστί τις διαφορὰ, τοῦ μὲν παροξυτόνου σημ. μᾶλλον ὠφέλειαν τοῦ δὲ προπαροξυτόνου κέρδος.

T.

Ταβάρα, ἡ, ἐφιχλῆς.

Ταράζω, συνταράσσω, ἐμποιοῦ ταράχης, εἰμι ταραξίας· ἀνὺν μὲν γάρ, ὅταν ἔλθωμεν εἰς Λακεδαιμόνα— νήφοντες, εὐθὺς βλέπομεν ὅ, τι ταράζομεν.» Ἀριστοφ. 1531. Ὁν. παρὰχ. *Τάραγμα*, 1) ἐμποίησις ἐρίδων, συντάραξις. Ἐπὶ ταύτης τῆς ἐκδχ. μᾶλλον εὐχρ. ὁ πληθυντ. «τὰ ταράγματα ἀγαπᾶς».—2) ἀνάμιξις (ὕλικῶς καὶ ἠθικῶς), σύμμιξις.—*Ταράχτας*,—εσ, τρια, ικον—ταραξίας, φιλόνεικος, φίλερις.

Ταφίν, τό, τάφος· ἀσὸ ταφίν νά βάλω σε», κατάρχα.—ατ' ἕναν τὸ πουδάρισ σ' ὀσὸ ταφίν ἔν», ὡς παρ' Ἀριστοφ. Λυσ. 606 ἀὸ Χάρων σε καλεῖ· φράσις πρὸς γέροντας.

Τεχές, ὁ, εἶδος παιδιᾶς τῆς ἐσπέρας τῶν Χριστουγέννων καὶ Καλανθῶν· ἔστι δ' ὁμοίωμα αἰγὸς ἢ τράγου, ὄντος αὐτοῦ τοῦ παιδὸς μετμηφισμένου· ἔστι μὲν ἡ λ. ιουρκική, ἀλλ' ἴσως παρελήφθη μετὰ καὶ ἄλλων πολλῶν ἐκ τῆς ἡμετέρας· διότι ἀπαντὰ παρὰ Δουκαγίῳ ἢ γλῶσσα *τῆκεννα*, τὰ καττίκια (τ. ἔ. κατοίκια τουρκ. κεσί).

Τελεία, ἡ, τελευταῖα εἴτε τέλος τοῦ ἔργου εἴτε τῆς πράξεως· ἀκπᾶν' ὀσην τελείαν ἔρθεις».

Τέλεσα, ἐπίρρ. (τὸ τ=d), πᾶντη, παντελῶς,

ἐντελῶς, τέλεον. Χρῶνται δὲ τῇ λέξει μάλιστα ἐπ' ἀσθενούς· ἀτέλειχ κακὰ εἶμαι=βαρέως ἀσθενῶ.—ἀκμῆ πολλοὶ εὐρέθησαν τέλεια σκοτωμένοι». Σ. Σαχλ. 73 καὶ 146.

Τελειωμονή, ἡ, συντέλεια, τελείωσις, πέρας· «τελειωμονὴν κ' ἔχει»=ἀνεξάντητόν ἐστιν, ἀπέραντον.

Τερῶ, *τηρῶ*, 1) βλέπω, προσέχω· «τέρ' τοῦ λόγου σ' νά μή. . .»—«τηροῦ μή λάθης ὑπόπια». Ἀριστοφ. Σφ. 1386.—αἶνα σκοπῆτε καὶ τηρῆτε». Θεσμ. 579—580.—«αἰτινες τηροῦμεν ὑμᾶς» Νεφ. 579.—2) περιποιοῦμαι, ἐκτρέφω.—3) νοσηλεύω, θεραπεύω.—Ὁν. παρὰχ. *τέρεμα*, τό.

Τέτραδον, τό, 1) τετράδιον—2) [ἀντί τετραδείον], ὁ χαρτοφύλαξ (ἡ θήκη τῶν τετραδίων, βιβλίων). Ἡ ἐκδχ. αὕτη ἐξέλιπεν ἤδη.

Τετραδοφάγας, καὶ -ος, ὁ, ὁ καταλύων τὴν τετάρτην.

Τι(ο)μαρέβω, στ(λ)εγγίζω. Ἰπποκρ.

Τόπος, πατρὶς· ἀσὸν τόπον ἀτ' ἐπῆγεν»=ἐπκνήλθεν εἰς τὴν πατρίδα. Ἀπαντὰ καὶ ἐν τῷ Λευτικῷ· αἶνα ἔλθω εἰς τὸν τόπον μου καὶ εἰς τὴν γῆν μου».—ἐτέρα φρ. ἀὸ λόγος, ντὸ εἶπες, τὸν τόπον ἄχτε ἐν ἔχει»=ἄτοπος ἐστιν.

Τουζώνω, α—τὸ μαλλίν»=ξάνω διὰ τοῦ τόξου.

Τουρτουρίζω, τρέμω ἐκ τοῦ ψύχους· καὶ οἱ ἀρχ. ἔλεγον ταρταρίζω, ὅθεν καὶ ἡ ἡμετέρα λ.

Τσαλίμιν, τό, 1) χοῦς, χῶμα—2) (ἐν Πάλασαν) ἀργίλλος. Ζ. Τσιλίμ.

Τσαρεία, ἡ, θωπεία, ἀκκισμός· λατ. sanna· ἀκαὶ κᾶννει καὶ τὰ τσάνη τῆς ὀσν εἶναι μαθημένη». Σ. Σαχλίκην, 300.

Τσαρέβω, θωπεύω, διαφθείρω θωπεῖαις. Τὸ μέσ. *Τσαρῆσκουμαι*, διαθρύπτομαι, ἀκκίζομαι· ἡ μετοχ. *τσαρεμμένος*, διεφθαρμένος ἐκ θωπεῖων.

Τσαρτσαρίζω (λ. ἠχομιμητική), πέρδομαι.

Τσατσαλίω (παρὰ τὸ καυκαλίω ἀντί ἀποκαυκαλίω· πρβλ. βοτανίζω), περιαιρῶ τὸν φλοιὸν κέγγρου, λεπτοκαρού, κτλ.

Τσάτσιν, τό, φλοιὸς κέγγρου, λεπτοκαρού, κτλ.

Τσατσίν, τό, ξηρὸς κλάδος εἴτ' ἐπὶ δένδρου εἴτ' ἐρριμμένος χαμαί.

Τσαχρέβω, ἀπελύνω, ἐκπτοῶ (ἐπὶ ὄρν.). Ὁν. παρὰχ. *τσάχρεμμα*, ἐκπτώσις (ὄρν.), ἐκδιώξις.

Τσιλίμ, τό, (ἐν Νικοπόλει)= τσαλίμιν, ὁπερ ἰδε.

Τσίμιν τσίμιν (ἴσ. συγγ. τῷ τσιμῶ ἢ τσι-

μπίζω παρά τὸ κίμβιζ), ἐπίρρ. τὸ γενέσθαι ὄψον κατ' ὀλίγον, φειδωλῶς, οἰονεὶ *τομπιτά*.

Τσίρτα, ἡ, (λ. ἠχομιμ.), 1) ὁ διὰ τῶν ὀδόντων ἐκσφενδονιζόμενος σίελος. —2) συνεκδοχ. στίλη. Ἀριστοφ. Σφ. 213.

Τσιρτίλω, καὶ *Τσιρμίλω* (παρὰ τὸ τσίρτα), ἐκσφενδονίζω σίελον διὰ τῶν ὀδόντων συγκλεισμένων. —2) συνεκδοχ. βλέπω διὰ βραγᾶδος· ἐντεῦθεν καὶ τὸ *τσιρτιμίλω*.

Τσιρμίδιν, τό, «τὸ τσιρμίδι μ' ἀταρχέην» —«τὸν ἐγκέφαλον ὡς περ σεσεῖσθαι μοι δοκεῖς». Ἀριστοφ. Νεφ. 1176. —Παρὰ τὸ *ἐκλωμίλω*, ὅθεν καὶ τὸ ἡμέτερον *Τσιρμίδι*.

Τσιρνάκιν, τό, 1) σπινθήρ. —2) ἀκτινοειδὲς ποίκιλμα. Παρὰ τὸ *Κυνάκιον*. Ἰδ. Λεξ. ἑλλην. Σκαρλάτου Βυζ. ἐν λ. Κύων, 9.

Τυλιγαδράλω, περιβάλλω σπαργάνους, σπαργανῶ.

Τυλιγάδιν, τό, περι-διάζωμα, καὶ μάλιστα ὧ χρωῶνται λουόμενοι.

Υ.

Υλάριν, τό, κέφαλος. Ἰδε παρὰ Σκαρλ. γυλάριν. Ἔστι δὲ διάφορον τοῦ *εὐλάριν* = χαλινός.

Υμίλω, *διαμίλω*. Ἐν τῇ φράσει· «τὸ δόντι μ' ὕλιξεν (ἢ *ἐλαξεν*)»· σημ. αἰμωστᾶν, λιχνεύσθαι.

Φ.

Φαρμακούτσα, ἡ. Ἐν γένει μὲν πᾶν φυτὸν φαρμακερόν· ἰδίως δ' ὁ καρπὸς τοῦ ἑλλεβόρου, ὁ τιθύμαλλος (*γαλατίτσα*).

Φόνττα, ἡ, βαλάντιον (διότι τὸ στόμιον αὐτοῦ συμπυκνῶμενον σχηματίζει ὡς περ θύσανον).

Φουσακίδα, ἡ, φουσαλὶς (παρὰ τὸ φύσκη. Ἀριστοφ. Ἰππ. 364). Πρβλ. *Φουσκυλίδιν*.

Φρουχρ(2)ῶ, εὐρωτιῶ.

Φτωχάνω, (ἐν Κοττυώροις), 1) γίνομαι πτωχός· 2) ἐν Κερασσοῦντι καὶ ἀλλαχοῦ· γίνομαι ἰσχνός.

Φουσκυλίδιν, τό, ἡ οὐροδόχος κύστις.

Φωτάλω, παρέχω φῶς, φωτίζω, λάμπω. Ὀν παρὰ γ.

Φώτασμα, λάμψις (ἡλίου, φωτός).

Φωτίλω, 1) βαπτίζω (ἐπὶ τοῦ ἱερέως καὶ ἀναδόχου). —2) βρίνω δι' ἀγιασμοῦ ὕδατος. Τὸ μέσ. καὶ παθ. *φωτίσκουμαι*, *φωτίγονται*. — Ὀν. παρὰ γ. *φώτισι*, ἡ, βάντισμός δι' ἡγιασμένου ὕδατος.

Φωτίσι, τά, βάπτισμα νηπίου, καὶ ἡ ἐπὶ τούτῳ ἐστίασις.

Φώτισμα, τό, 1) βάπτισμα. —2) φῶτος, φωτιστικόν, ἀναδεξιμίδιον, ὁ ἀνελημμένος ὑπὸ τινος ἐκ τῆς κολυμβήθρας σχετικῶς πρὸς τὸν ἀνάδοχον.

Χ.

Χαλκόν, τό, χαλκοῦν τῆς μαγειρικῆς σκευῆς.

Χαυνοκάρδις, *αινα*, *ικον*. (ἀντι χαυνοκάρδιος, κατὰ τὸ χαυνοπολίτης. Ἀριστοφ. Ἀχαρ. 635), ὁ εὐκόλως συγκινοῦμενος, ἐρίδακρος, οἰκτίρμων.

Χασομερῶ, τριψημερῶ, στραγγεύομαι. Ἀριστοφ. Ἀχαρ. 126.

Χε(καὶ Χο)λύμιν, τό, ἡ χηλὴ τοῦ καρκίνου καὶ ἀστακοῦ. Παρὰ τοῖς ἀρχ. χελύ(ω)νιον ἐλέγετο τὸ τῆς χελώνης ὄστρακον· ὁ δὲ καρκίνος ἄτε δύο χηλὰς ἔχων ἐκαλεῖτο *δίχα(η)λος*. Ἀνθ. Ἐπιγρ. Χ. 79.

Χηλώνω, χλιαίνω, θερμαίνω (ὑδωρ, τὸ σῶμα, κτλ.)· «οὐκοῦν ἐπειδὴ πῦρ ἔχεις, οὐ χλιανεῖς σεαυτόν». Ἀριστοφ. Λυσ. 386.

Χολιάσκουμαι, ὀργίζομαι, χολοῦμαι. Ὀν. παρὰ γ. *χόλιασμα*, ὀργή, θυμὸς, μνησικακία.

Χολικῶνω (ἐν Νικοπ.), παροργίζω. Τὸ μέσον *Χολικοῦμαι*.

Χριστιανόμαχος (ἀντι χριστιανομάχος), ἐχθρὸς τῶν χριστιανῶν.

Χρυσόνημα, τό, χρυσοῦν νῆμα.

Χτήνον, τό, βοῦς, δάμαλις. Ἐν Κύπρῳ *κτηνον* λέγουσι τὸν ἵππον καὶ ἡμίονον, ἐν γένει δὲ καὶ πᾶν ζῶον (Χρυσάλλ. Δ', σ. 509, σημ.).

Χτηροπέτσι, τό, δορὰ βοδὸς ἢ δαμάλεως.

Χτυπῶ, τύπτω, κτυπῶ· «χτυπῶ κ' ἐβγάλω τὸ πόστις σ'» (λ. τουρ. *δέμμα*) = «δερῶ σε θύλακον κλοπῆς». Ἀριστοφ. Ἰππ. 370.

Χυτίν, τό, οὖς (κωμ.).

Χωρίλω, 1) ἐκρέω ὡς περ διὰ χώνης. —2) ἀφανίζομαι καταποθεῖς που (ἐπὶ βουστοῦ).

Ψ.

Ψέμμα, τό, ψεῦδος, ψεῦμα· «ς ἐσὲν ψέμμα καὶ ὅσον Θεὸν ἀλήθεια» = εἰ σὺ νομίζεις ψεῦδος εἶναι τοῦθ' (ὅ λέγω), ὁ Θεὸς οἶδεν ὅτι ἀλήθειαν λέγω. Ἠ φρ. παροιμιώδης.

Ω.

Ἔωρα, ἡ, «ὄλα τὰ ὥρας ἑνας ἔχεις», φρ. παροιμιώδης ἐπὶ ἀκαίρως λεγόντων ἢ ποιούντων τι. — «ὥραν(ς) κὴ ὥραν(ς)» = ἐκ διαλειμμάτων.

Λογοπαίγνιά τενα παρὰ γράμμα.

1. 'Ακεῖ πέραν, νύμφη, γάμος ἔν', γαμῶ
σεν=ἐκεῖ πέραν, νύμφη, γάμος ἐστί, βινῶ σε.

2. "Αν γίνται τοῖ μουχτεροῖ τὸ μαλλὶν με-
τάξω, γίνται κὴ ὁ χάλδεις με τάξω.=Εἰ γέ-
νοιτο τὸ τοῦ χοίρου ἔριον μέταξω, γένοιτ' ἂν καὶ
ὁ χωρικός εὐχάγωγος (κίσιμιος).

3. 'Ασήμεῖ ἀπάρου σ' = ἄργυρος ἐπὶ σοῦ.

"Ας ἤμαι ἀπάρου σ' = εἶην ἐπὶ σοῦ (ἡ ἔννοια
αἰσχροῦ).

4. 'Εχεσεν ἀφκάτ' ἀτ' = ἔχεσεν ὑφ' ἑαυτόν.

"Εχ' ἐσέν ἀφκάτ' ἀτ' = ἔχει σὲ ὑφ' ἑαυτόν.
(ἡ ἔννοια αἰσχροῦ).

5. Παναγία,

Κρά' κ' ἐρία = κράτει καὶ τήρει (φύλαττε,
σκέπε).

Κρά' κερία = κράτει κηρία.

6. Μοῦ μομάζεις.

Μουμάζεις.

7. Τυχηρός ποῦ εἶσαι!

Τί χοίρος ποῦ εἶσαι!

8. 'Σὰν εἶδα τὸ κεφάλι σου, μονοκοπανιὰ
σ' ἐγνώρισα.

Σαρίδα τὸ κεφ. κτλ.

Σημ. Τὰ τρία τελευταῖα ἤκουσα ἐν τῇ ἐλευ-
θερίᾳ Ἑλλάδι.

Τοιαῦτα καὶ τ' ἀρχαία.

«*Ἀνλιτρὶς παῖς οὔσα δημοσία ἔστω*. = *Ἀν-
λή τρίς πεσοῦσα δημοσία ἔστω*» (Θεών. Ἄλε-
ξανδρ. προγμν. Κεφ. δ'. Διογ. Λαερτ. ἐν β.
Ζήν. § μδ'. — «*Θράττει σε = Θράττη σε* Ἄρις.
Ῥητορ. βιβλ. Γ'. κεφ. ια'. — «*Ζεῖ (= ζῆ) χύτρα,
ζῆ φίλια*». — «*Τί σεῖε ὁ κύων; = τί σὺ εἶ, ὦ
κύων;*» (Πλανούδης ἐν β. Αἰσώπου). — «*Αἰγεῖ
(= αἰγὴ) συνοικήσουσα τῷ Πανδίωνος*». Ἄθην.
Π'. σελ. 585. Εὐστ. εἰς Ὀδ. 362. — «*ἐπ' ἀ-
λειμάτιον ἢ ἐπ' ἀλλ' ἰμάτιον;*» Δ. Λαέρτ. εἰς
β. Διογ. — «*γαλήν' ὄρω*» (Εὐριπ. Ὀρ. . . .)
= «*γαλήν' ὄρω*» (Ἄρσφ. . . .) — «*εἰταῖρα χρυσία
εἰ φοροῖτη δημοσία (= δημοσία) ἔστω*» Ἑρμογ.
— «*ὄψέ μοῶν = ὄψέ, Μόλων*» (Στράβ. ΙΔ',
655—661).

Μῦθοί τινες.

1. Ἄρκος, Λύκος, Ἄλεπὼς (ἢ Ἄλεπού).

"Ἐνας ἄρκος κ' ἕνας λύκος κ' ἕνας ἄλεπὼς
ἐποῖκαν συντροφίαν, καὶ ἐξῆθαν ὅσο κυνήγιον.
Ἐπῆξσαν ἕναμ πρὸ(γ)ατον, κ' ἐποῖκαν συμφω-
αν, ὑποίος ἐν ἄς ὄλους μεγάλος, ἐκεῖνος νά

τρῶν' ἄτο. Εἶπεν ὁ λύκον· «*ἐγὼ ἐξῆντα χρόνων
εἶμαι*». Εἶπεν κὴ ἄλεπὼν· «*ἐγὼ πάλ' εἶμαι ἐ-
βδομηῆντα χρόνων*». Εἶπεν κὴ ἄρκον· «*ἐγὼ τρία
ἡμισ' χρόνων εἶμαι, καὶ ὅσα τέσσαρα νά μὴ πύ-
γω, ἂν ἀφίνω σας καὶ τρῶτεν τὸ πρὸ(γ)ατον*».

Ἐπιμύθιον. Χρηταί τις τῇ ῥωμαλεότητι ἄλ-
λοις συνειδῶς τῇ πονηρίᾳ χρωμένους.

Σημ. Ὁ μῦθος οὗτος ἔστι μοι ἄλλως καὶ ἀ-
στεϊότερον γεγραμμένος· ἀλλὰ νῦν οὐ μοι σχολὴ
ἀναδιφήσαντι τὰ τετράδια ἀνευρεῖν.

2. Γραῖα καὶ Κορώνα.

"Ἐνας κορώνα ἐτρῶγενεν τὰ τσουρτάνια¹ εἰ-
νονος γραΐας· κὴ ἀτῆ εἶπεν· «*δαίβα (= διχθα,
ὑπαγε), κορώνα, χτῆνον ἀγόρασον καὶ ποῖσον
τσουρτάνια ἐσὺ καὶ φά!*»

Ἐπιμ. Μὴ ἐποφθαλμία τὰλλότρια, ἀλλὰ
τοῖς σεαυτοῦ χρῶ.

3. Ἡ θάλασσα καὶ τὰ μελεσιδία.

(διᾶλεκτος χωρίων).

"Ἡ θάλασσα καὶ τὰ μελεσιδία ἔσαν ἀδέφ-
λια. Ἡ μῆνα τουν ἐκαταρέθην τὴν θάλασσαν καὶ
εἶπεν· «*Νά σκοῦσαι ἂν' καὶ κρούς κἀ', καὶ τὸ
γᾶλν, ντ' ἐβύζαξά σε, τς σὸ μυτίσ σ' νά ἔρ-
ται*». Καὶ τὰ μελεσιδία εὐλόισεν.

Ἐπιμ. Σπεύδετε τυχεῖν τῆς τῶν γονέων εὐ-
λογίας.

4. Ἀπόθεν τὰ κέρατα τοῖ διαβόλ'.

"Ἀγγελον κὴ ὁ διάβολον λάπ' ἐπέγεναν ἐν-
τάμν. Ἐκεῖνος ἐδῶκέν ἄτον δύο βούρας χῶ-
μν νά φυλάττη ἄτο, κὴ ὁ διάβολον τ' ἕναν
τῆμ βούραν ἐκούρτισεν. Κὴ ὄντες ἐγύρεψέν ἄ-
τον ἄγγελον τὸ χῶμν, κ' ἐκεῖνος τ' ἕναν τῆμ
βούραν μονάχον ἐδῶκέν ἄτον, εἶπέν ἄτον· ἀτὸ
χῶμν, ντὸ ἔκλεψες, νά γίνται σε κέρατα».

5. Ἀπόθεν τὰ σταφύλια.

"Ὁ Ἄβραάμ ἐκάλεισεν τὸν Χριστόν καὶ ἔσπα-
ξεν ἕναμ μουσκάριν. Ὄντες ἐκάτσαν ὄσο τραπέ-
ζιν, ἔρθεν ἔξου ἕναν ἀγελάδιν καὶ ἐβάρκυζεν².
Ἐρώτησεν ὁ Χριστός, γιατί ἡ ἀγελάδα βαρκύζει,
καὶ ὁ Ἄβραάμ εἶπεν· «*Μὲ τὸ νά ἔσπαξα τὸ μου-
σκάριν ἄτς*». Ἄτότες ὁ Χριστός εἶπέν ἄτον, καὶ
ἔφερεν τοῖ μουσκαροῖ τὸ πετσίν' ἐπῆρεν καὶ ἐφύ-

1) Γάλα ἐκβεβυτρισμένον καὶ διυλισμένον, δ-
περ ἀποξηραίνουσι σφαιρίδια σχηματίσαντες. Ἡ
λέξις ἀρμενικὴ διότι τ σ ο ρ = ξηρός, τ α ν = γάλα,
τ σ ο ρ τ ἄ ν = ξηρόγαλα.

2) Ἀντὶ ἐ κ β ἄ ρ υ ζ ε ν παρὰ τὴν β. κ f a ρ, ζ-
θεν κ α (ή) ρ υ ξ, γ α (η) ρ ὠ υ.

σεσέν άτο, και ένεσάθεν (=άνεσάθη) τὸ μουσάριν. Ἐπόμμενεν ἔτον¹ ἕναν ἴστούδι, και ὁ Ἄβραάμ εἶπεν· «Ἄβουτο ντό νά γίνται;» Εἶπεν και ὁ Χριστόν· «Δαίβα φύτεψόν άτο ἴσῆμ πόρτασ σ' ἔξου, και κ'». Και ἀπ' ἐκεἶ ἐφύτρωσεν τὸ σταφύλι (εἶτε ἀμπέλι).

6. Τὸ Λεοντάριν και ἄρθωπον.

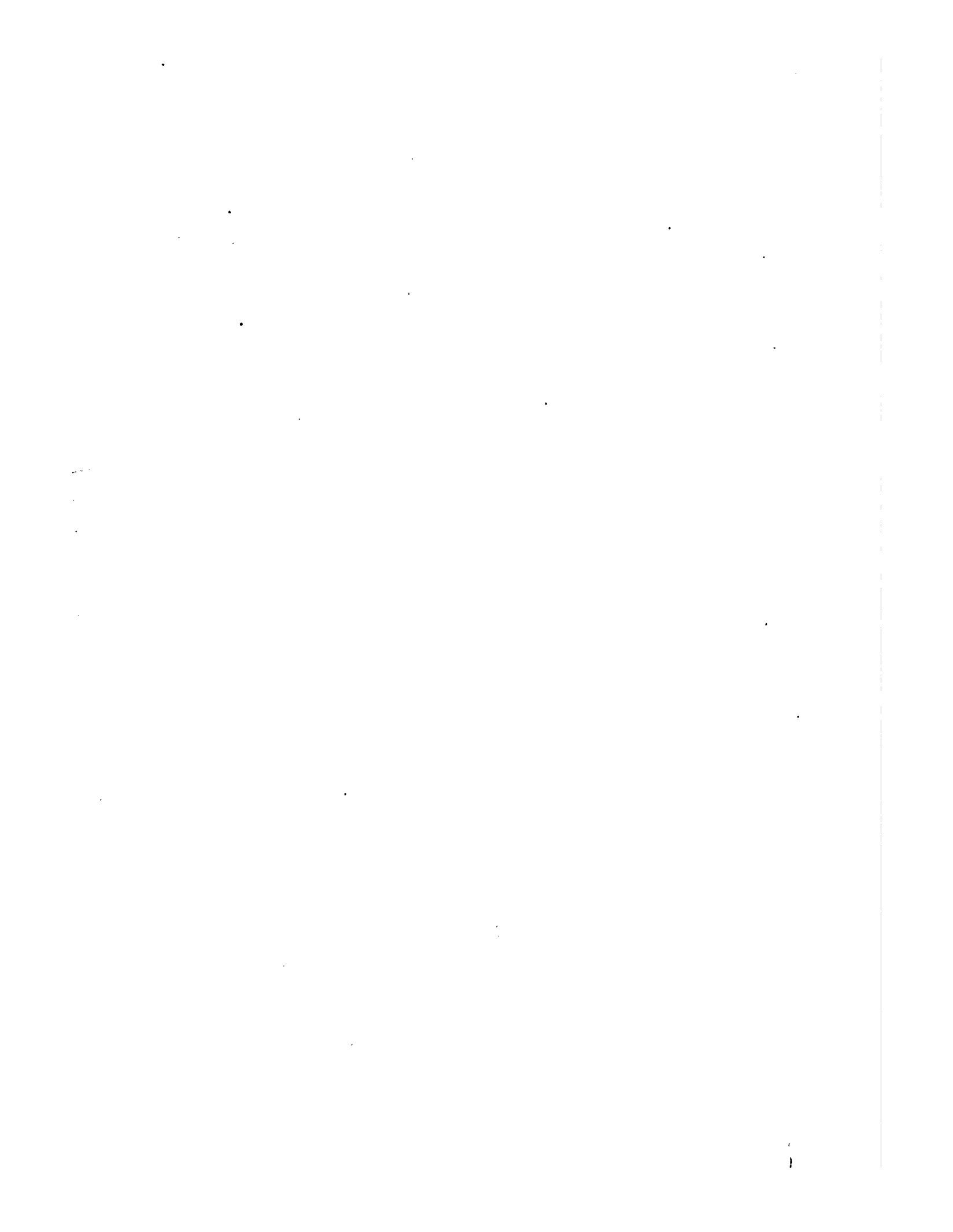
Ἐναν Λεοντάριν ἐδιαρμένευεν τὸν υἱόν ἀτς νά φέβη τάρθωπους· ἵα τί εἶν' ἀς σάν λεοντάρια και ἄλλο δυνατοί. Ἄς τ' ἔκουσεν ἀτὸ ὁ υἱός ἀτς, πολλὰ ἐκακοφάνθεν ἀτόν. Ἐναν ἡμέραν ἐσκῶθεν νά π'χ' εὐρήκη κάνάν ἄρθωπον, και νά δοκιμάζ' τὴν δύναμίν ἀτ. Ἐπέντεσεν (=ἀπῆντησεν) ἕναμ φοράδαν, ἴπου ἐβόσκειτον μὲ τὸ σεμέριν ἴσῆρ ῥάχιαν και ἐρώτεσέν ἀτεν «Ἄτὸ ντό ἔν, ντό ἔγεις ἴσῆρ ῥάχισ' σ';» Κ' ἐκείνος εἶπεν· «Ἄρθωπον ἐβάλεν ἀτὸ ἴσῆρ ῥάχιαμ μ', ἴπου ἔν ἀς ὄλα τὰ ζῶα δυνατός, και ὄλα ἔχει ἴσῆν ὑποταγῆν ἀτ'». Ἐχολιάστεν τὸ λεοντάριν. Ἐπῆγεν, ἐπῆγεν· ἔρθεν ἴς ἕναγ χωράφιν. Ἐκεἶ εἶδεμ βουδία ἴσόν ζυγόν και ἀς ἰδρών βρεγμένον. Ἐρωτᾶ τουνοῦς· «Ποίος ἔβαλῆσ σασε' σόν ζυγόν;» «Ἄρθωπον, εἶπαν ἐκεἶνοι, ἴπου ὄλα τὰ ζῶα ὀρίζει». Τὸ λεοντάριν κῆ ἄλλο πλέον ἐθύμωσεν, και ἐθέλεσεν νά μαθάνη ντό πρᾶμμα ἔν ἄρθωπον. Ἐπῆγεν, ἐπῆγεν· εἶδεν ἕναγ κᾶτταν. Ἄ, εἶπεν, ἐσὺ τὸγ καπλάνην (τίγριν) ὀμοιχίεις· πῶς εἶσαι ἀτόσον μικρός;» «Ναί, εἶπεν ἐκεἶνο, ἐγὼ καπλάνης ἔμου, και ἔρουξα ἴσαρθωπίων τὰ χέρια, και ἐμίχουνα, και ἐγένουμου κᾶττα». Ἰὰ τί 'κὶ δείκνεις μ' ἄρθῶπους;» εἶπεν τὸ λεοντάριν· «ἔλα, εἶπεν, ἡ κᾶττα, ἀς δεικνῶ σε». Ἐκεἶ κᾶπου δύο ἴνομάτοι ἐσκιζαν δεινρόν, ἵα νά ἴφτειχῶν ξύλα, και ἵα εὐκολίαν ἐβάλεναν ἀπέσ' ἴσὸ σκίσμαν πασσάλιν. Ἄς τὸ εἶδέν ἀτουνοῦς τὸ λεοντάριν, ἐρώτησέν ἀτουνοῦς, ἵα τί ἐβάλεναν τὸ πασσάλιν ἀπέσ' ἴσὸ σκίσμαν· κ' ἐκεἶνοι εἶπαν· «ἵα νά σκίζουμ' τὸ ξύλον 'κὶ ἄλλο εὐκολα». «Ἐγὼ, εἶπεν τὸ λεοντάριν, και θίγως ἀτὸ ἀποχωρίζ' ἀτό». Ἐβάλεν τὰ χέρια τ' ἀπέσ' ἴσὸ σκίσμαν, και σείτε ἐπολέμμενεν νάποφράζ' τὸ ξύλον, ἐκεἶνοι ἔσφραν και ἔβγαλαν τὸ πασσάλιν, και ἀέτ' ἐπόμμεναν τὰ χέρια τ' ἀπέσ' ἴσὸ σκίσμαν. Ἀτότε ὀλίγα τρώς, πολλὰ τρώς. Τὸ λεοντάριν ἐγύριζεν ἴσῆγ κᾶτταν και εἶπεν «Αἶ, κυρὰ κᾶττα, ἵα μ' ἀς ἐσέν κῆ ἄλλο μικρόν ποίγουνέ με;» «ἴσάτοινέτερον τὸ χέριν ἔν», εἶπεν ἐκεἶνε.

2) ἴπερσυντ. = ἴν ἀπομείναν.

Ἐ αὐτὸς ἄλλως (διάλεκτος χωρίων).

Ἐνας πάδος¹ ἐξέβεν ἴσὸ κυνήγιν. Ἄπέσ' ἴσῶρος ἐπέντεσεν ἕναλ λεοντάρ'. Ἄμον ντ' εἶδέν ἀτεν τὸ λεοντάρ' λέ' ἀτός ἀτόν· «Ἄβουτος ἐμᾶς ὀμοιχί² και ἀς ἐμέτερον τῆμ φυλῆν ἔν, και ντό μικρός ἔν!» Ἄλλομίαν ἐκούζεν και ὀρωτᾶ τον· «Ἐσὺ ἵα τί εἶσαι ἀτόσον μικρός;» Εἶπεν ἀτον και ὁ πᾶρδον· «Ἐγὼ ἴσᾶρθωπίων τὰ χέρια ἐτράννα³, και τὰ μωρά τουν εἶς ἀπ' ἀθᾶ ἐντουννέμ με⁴, ἄλλος ἐσκῶννέμ με ἀς ὠπίν, ἵα τ' ἐκεἶνο ἐπελίστα⁵ μικρός». Εἶπεν και τὸ λεοντάρ'· «Μῶρε, ἀτοῖν' τῶσοι⁶ ἄρθῶπ' εἶν' κ' ἐγὼ 'κ' ἐργωνί⁷ ἀτς; Εἶα ἄιτε, ἀς ἐντρανοῦμ' ἀτς». Ἐσκῶθαν ἴπάγνε, ὁ πᾶρδον ἀπ' ἐμπρ' και τὸ λεοντάρ' ἀπ' ὀπίσ'. ἴ ἕναν ὀρᾶν⁷ ἀπέσ' κᾶμπόσοι Λαζοί⁸ ἐσκιζαν ξύλα. Ἀτοῖν ὄταν τὸ πῶρόν ἄλλο 'κὶ δουλεύ', ἴσὸ σκίσμαν γτυποῦν πασσάλ', και ἀνοίγνε τὴν ἀραγμάδαν. Ἄμον ντό ἔκσαν (= ἴκουσαν) τοῖ λεονταροῖ τῆγ κρουιρτήν, ἐκεἶν' ἔσφραν μὲ τὰ κόντσια ἴσῶγ κῶλον. Ἐ πᾶρδον λέγ' ἴσὸ λεοντάρ' ἀς τ' ἐσῶμωσαν· Ἄἔλεπς; ἀτοῖν οἱ ἄρθῶπ' μετ' ἕναν ἀξινκρέαν πῶσον κατηβάζνε⁹ τὸ ξύλον;» Εἶπεν και τὸ λεοντάρ'· «Ἄτὸ πᾶλ' ντό ἔν; ἐγὼ μὲ τὰ χέρια μ' σῶω κῆ ἀποτσιχλί¹⁰ ἀτό». Ἀτότε ἐξέβεν¹⁰ ἀπάν' ἴσὸ τίχικιχ¹¹, ἐσέγκεν τὰ χέρια τ' ἴσὸ σκίσμαν, και εἶστιχ ἔσφρυνεν νάποτσιχλί¹¹ ἀτό· τὸ πασσάλ' ἐλάγχεψεν, και τὰ χέρια τ' ἐκλειδῶθαν ἀπέσ'. Ἐκλῶσταν οἱ Λαζοί, ἐπέραν (=ἐπῆραν) κᾶθα εἶς ἀπ' ἕνα ζωγρίν, ἔρθαν ἀπάν' ἀτ' και στρώνν ἀτον τὸ ξύλον. Ἄ Ἄδερλε, εἶπεν τὸ λεοντάρ' τῆμ πᾶρδον, ἀβουτοῖν', ἄμον ντ' ὀμοιχί¹², ἀς ἐσέν μικρόν θᾶ ἴφτειχῶν με». Εἶπεν και ὁ πᾶρδον· «ἴσὸ χέρον ἀτουν ἔν, ἄμον ντό θέλνε, ἐφτειχῶν». Ἀτός ἐπέλεκεν κ' ἐδέβεν πᾶν, και τὸ λεοντάρ' οἱ ἄρθῶπ' ἐντόκαν, ἐντόκαν, κ' ἐσκότωσαν.

1) Ἀσσηνική γαλῆ. 2) Προφ. οὐγὶ ὁ μ. j ζ ἄλλ' ὁμοιχί. 3) Ἀνετράφην 4) = ἐνέτε ἵναν, κατ' ἔλλ. τοῦ π λ η γ ἄς. 5) Παθ. ἀφ. ἀ. τοῦ ἀ πολ ὠ κ ω = ἰ πολ ὠ ω. ἀφίημι, ἐῶ, καταλείπω κ. τ. λ. 6) Ἐξ ὄν. ἐν. (ν)τόσοις = (ν)τός υἱός, τίς; 7) λ. τουο. δάσος. 8) Ἰαίτι οἱ τοῖ μάλιστα εἶσαι σκίσται σανίδων 9) Ἀντί. καταβιβάζουσι τὸ σκίσμα τοῦ ξύλου. 10) Σημ. ἡ λ. και ἐξέρχουμαι και ἀναβάνω· ἐνταῦθα τὸ θ'. 11) Α. τουρκ. παράπηγμα, ἐφ' οὐ ἴσῆτῆρι τὸ σκισθῆσῶμενον ξύλον, ὄντα μάλιστα κορυμνὸν δένδρον. Σημ. Τίς ἀναγινώσκων τὸν μῦθον τοῦτον, και μάλιστα τὴν προτέραν αὐτοῦ παράφτασιν οὐκ ἀναμιμνήσκειται τὴν τοῦ Σοφοκλέους ἐν Ἀντιγόνη; (Σ. 332—367 ἐκδ. E. Wunderi), ἄ και ὡς περ ἐπιμῦθον ἔστω.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ.

Ίδρυται (1861).....	Σελ. γ'—δ'
Τακτικά Μέλη.....	» ε'—ιδ'
Ἐπίτιμα Μέλη.....	» ιε'—ιη'
Ἀντεπιστέλλοντα Μέλη.....	» ιθ'—κβ'
Μεγάλοι Εὐεργέται.....	» κγ'
Εὐεργέται.....	» »
Μεγάλοι Δωρηταί.....	» »
Δωρηταί.....	» »
Πρόεδροι τοῦ Συλλόγου.....	» »
Κοσμήτορες (1879—80).....	» »

ΜΕΛΗ ΔΙΑΡΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ.

Α'. Ἐκπαιδευτικῆς.....	Σελ. κδ'
Β'. Οἰκονομικῆς.....	» »
Γ'. Ἀρχαιολογικῆς.....	» »
Δ'. Συντακτικῆς.....	» »
Ε'. Φιλολογικῆς.....	» »
Ζ'. Ἐπιστημονικῆς.....	» »
— Ἐπιμελητῆς τῆς ὀργανοθήκης.....	» »
— Ἐπιμελητῆς τῶν ἀρχαιολογικῶν συλλογῶν.....	» »

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ.

Α. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΟΥ..... Βίος Ἀλεξάνδρου Σχοινᾶ.....	Σελ. 1— 3
Σ. ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ..... Βίος Κωνσταντίνου Καραθεοδωρῆ.....	» 3— 27
Ι. ΚΑΡΟΛΙΑΔΟΥ..... Τὰ ἑκατὸν ἀποφθέγματα τοῦ Ἀλῆ.....	» 28— 45
Μ. ΠΑΡΑΝΙΚΑ..... Περὶ Ἐφέσου.....	» 46— 60
Δ. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΟΥ..... Περὶ Γυμναστικῆς.....	» 60— 66
» »..... Διαταράξεις ἀτμοσφαιρικαί.....	» 67— 76
Π. ΒΡΑΪΔΑ..... Περὶ τῶν χαρακτῆρων τῆς ἑλληνικῆς διανοίας.....	» 76— 79
ΕΚΠ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ..... Ἐκθεσις περὶ τοῦ Καραπανείου ἀγῶνος.....	» 80— 87
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ..... Καραπανείου ἀγῶνος.....	» 87— 92
ΕΚΠ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ..... Ἐκπαιδ. κίνησις ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ ὀθ. Κράτους..	» 92— 97
ΦΙΛΟΛ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ..... Ἐκθεσις περὶ Ζωγραφείου ἀγῶνος.....	» 97—103
Σ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΥ..... Κατ'ἀλογος τῶν παρὰ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ἀπὸ ἀλώ- σεως μέχρι τοῦδε συγγραφεύτων βιβλίων φυσικοῖστο- ρικῶν, φυσικῶν κτλ.....	» 103—153

ΠΡΑΚΤΙΚΑ.

Ἀπὸ τῆς ΦΕΖ' συνεδριάσεως μέχρι τῆς ΦΗΣ' συνεδριάσεως.....	Σελ. 154—204
--	--------------

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΑΘ' ἙΑΝΗΝ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΟΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Α'. ΕΚΘΕΣΕΙΣ.

Α. Γ. ΠΑΣΠΑΤΗ.	Πρόεδρου τοῦ Συλλόγου. Ἐπέτειος γενικὴ Ἐκθεσις. . .	Σελ. 201—204
ΣΥΝΤΑΚΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ. . .	Ἐκθεσις περὶ τῶν πεπραγμένων αὐτῆς.	» 184—186
Θ. ΣΑΛΤΕΛΗ βιβλιοφ. . .	Ἐκθεσις περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Βιβλιοθήκης. . . .	» 186—187
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ. .	Ἐκθεσις περὶ τῶν πεπραγμένων αὐτῆς.	» 187
ΕΚΠ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.	Ἐκθεσις περὶ τῶν πεπραγμένων αὐτῆς.	» 187—188
ΕΠΙΣΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ. . . .	Ἐκθεσις περὶ τῶν πεπραγμένων αὐτῆς.	» 190—196

Β'. ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΧΡΗΜΑΤΩΝ.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΒΑΛΛΑΟΣ.	Σελ. 204
ΑΔΕΛΦΟΙ Χ' ΜΙΣΘΟΥ.	» »
JAMES KEANE καὶ Georges Riggs.	» »
N. A. ΤΑΜΒΑΚΟΥ.	» »
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Π. ΡΑΛΛΗ.	» »

Γ'. ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΒΙΒΛΙΩΝ.

ΕΜΜ. ΤΡΑΝΟΥ.	Σελ. 155
ΓΡ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΥ.	» 155
ΥΠΟΥΡΓ. ΤΗΣ ΔΗΜ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ.	» 155
A. FIRMIN DIDOT.	» 156
ΕΘΝ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ.	» 157
W. E. GLADSTONE.	» 158
N. ΖΑΒΙΤΣΙΑΝΟΥ.	» 165
ΙΜΒΡΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ.	» 176
Π. ΜΑΡΣΑΝ.	» 176
ΓΡ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΥ.	» 182
EDWIN FRESHFIELD.	» 189
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ HALLE-WITTEMBERG.	» 189

ΣΥΛΛΟΓΗ

ΖΩΝΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΕΝ ΤΗ ΓΛΩΣΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ.

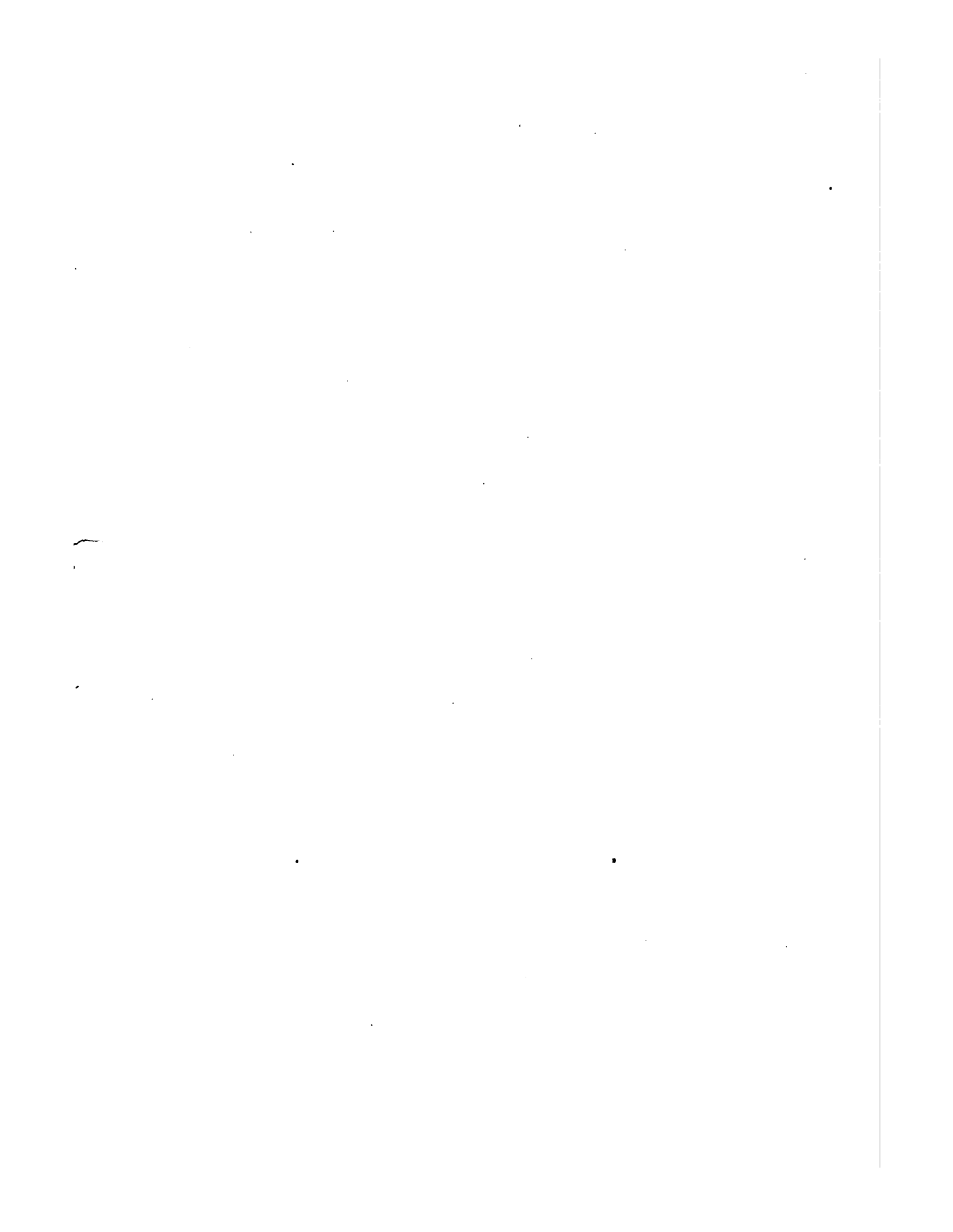
Θ. ΠΟΥΣΙΟΥ.	Συλλογὴ λέξεων, παραμυθίων, ᾄσμάτων κτλ. τοῦ ἐν Ζαγορίῳ τῆς Ἡπείρου ἑλληνικοῦ λαοῦ.	Σελ. 205
	ΜΕΡΟΣ Α'. Λεξιλόγιον, 205.—Παράρτημα ἄ. 238.—Παράρτημα β'. 241.—Παράρτημα γ'. 248.—ΜΕΡΟΣ Β'. Ὅροι, 248.—Εὐχαί, 248.—Κατάραι 250.—Κύρια ὀνόματα ἀνδρῶν, 252.—Ὄνόματα γυναικῶν, 253.—Ὄνόματα τοποθεσιῶν, 254.—ΜΕΡΟΣ Γ'. Παραμύθια,	

255.—Αινίγματα, 261.—**ΜΕΡΟΣ Δ'.** Μυρολογία, 261.—**ΜΕΡΟΣ Ε'.**
 Δημοτικά ἄσματα, 266.—Δίστιχα, 273.—
I. ΒΑΛΑΒΑΝΗ......Νέα συλλογή ζώντων μνημείων τῆς ιδιωτικῆς τοῦ Πόντου, Λεξιλό-
 γιον, λογοπαίγνια, μῦθοι.....Σελ. 278
ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ...... » 292

ΕΛΕΓΧΟΣ ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ.

Ἐν τοῖς καταλόγοις τῶν μελῶν προσθετέον τὰ ἐξῆς ὀνόματα παραλειφθέντα κατὰ παραδρομὴν.

				Ἔτος ἐκλογῆς.
Σελ	ἰ' στίχ.	17 ἄν.	ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ Νικόλαος, ἐν Ἀθήναις.....	1874
»	ιγ'	» 19 »	ΣΥΓΓΡΟΣ Ἀνδρέας, τραπεζίτης ἐν Ἀθήναις.....	1874
»	ιζ'	» 3 κἀτ.	SAUPPE Hergmann, καθηγητῆς τοῦ ἐν Γοττίγγη πανεπι- στημίου.....	1875
»	ιη'	ἐν τέλει	HAVET Ernest, καθηγητῆς ἐν τῷ Collège de France... HOLZENDORFF Franz von, καθηγητῆς τοῦ δικαίου ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Βερολίνου.....	1867 1872
			HENGEN W., γραμματεὺς τοῦ Instituto di Corrispondenza archeologica.....	1872
			HOVSAYE Henry, λόγιος ἐν Παρισίοις.....	1879
»	κβ'	ἐν τέλει	HUGHES T., πρῶην γραμματεὺς τῆς ἀγγλικῆς πρεσβείας ἐν Κων/πόλει.....	1874
Σελ.	28 στήλη β' στίχ.	11 κἀτ.	ἀντὶ καλούμενοι τῶν Καλιφῶν γράφε καλούμενοι τῶν Καλιφῶν	
»	30 » » »	11 ἄν »	درمدت » درموت	
»	31 » » »	13 » »	della » della	
»	33 » » »	5 » »	اوسندر » اوستوندر	
»	34 » α' »	24 » »	ὦ ὁ μυρίας » ὦ μυρίας	
»	» » β' »	15 » »	Σὺ ὦ ὁ ρύκτωρ » Σὺ, ὦ ρύκτωρ	
»	» » » »	13 » »	προθυμούμενος » προθυμούμενε	
»	35 » » »	25 » »	Σὺ ὦ ὁ τυχεῖρ » Σὺ, ὦ τυχεῖρ	
»	38 » α' »	4 κἀτ. »	βίηφιν » θυέλλη	
»	» » » »	2 » »	μεν » μιν	
»	44 » β' »	9 » »	ἀλλὰ τῆς χρήσεως » ἀλλὰ τῆς κτήσεως	
»	116 »	1 »	φαλάγγιον » ἴφουον (Αὐτ. Ζ' ς 11)	
»	117 »	10 »	ἱππάκη » σίδη (» Δ' ι' »)	

0

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΟΥ

ΙΑ' ΤΟΜΟΥ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ

ΤΩΝ

ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΤΕΙΧΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

1884.

Ἔδρα τοῦ Συλλόγου :

Πέραν, Ὀδὸς Τοπτσιλάρ, ἀριθ. 18.

Πράκτορες διὰ τὸ ἑξωτερικόν :
Lorentz und Keil, Librairie international
Πέραν, Μεγάλη Ὀδός, ἀριθ. 457.

ΤΥΠΟΙΣ ΒΟΥΓΥΡΑ ΚΑΙ Σ^α.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΙΔ' ΤΟΜΟΥ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ

ΤΩΝ

ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΤΕΙΧΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Μεταξύ τῶν ποικίλων ὠφελημάτων, ὧν πα-
ραίτιος ἐγένετο ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς κοινωσίᾳ ὁ ἐν
Κωνσταντινουπόλει ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς ἰδρυθεὶς
Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος οὐκ ὀλίγην
ἐπιρροὴν ἐξήσκησε καὶ εἰς ἀρχαιολογικὰς ἐρεῦ-
νας, μάλιστα δὲ περιστρεφόμενας περὶ τὰ πά-
τρια Κωνσταντινουπόλεως.

Παραλείποντες τ' ἄλλα κ' ἐνδιαιτρίβοντες εἰς
τὸ κύριον ἡμῶν θέμα ὑπομνησκόμεν τὰ ὠρκία
ἐκείνα τοῦ σοφοῦ ἡμῶν συναδέλφου κ. Α. Πα-
σπάτη ἀναγνώσματα *Περὶ τῶν χερσαίων τει-
χῶν Κωνσταντινουπόλεως*, ἅπερ ἐν τῷ περι-
βόλῳ τοῦ Συλλόγου ἐκείνο, μὲν μετ' ἐπιστήμης,
ἐπὶ τῆς πείρας ἐδραζομένης, ἀνέπτυξεν, οἱ
πάντες δὲ μετ' ἐνδιαφέροντος αὔξοντος παρη-
κολούθησαν.

Τοσοῦτον δὲ τ' ἀναγνώσματα ταῦτα τὸν ζῆ-
λον καὶ ἄλλων τοῦ Συλλόγου ἐταίρων ὑπεξέ-
κυσαν, ὥστε οἱ κ. κ. Κ. Σ. Καρθεοδωρῆ καὶ
Γ. Α. Δημητριάδης διεχώρισαν ὅσον οἶόν τε
ἐπιμελῶς τὸν περίβολον τῶν Βλαχερνῶν.

Πληρέστερον ἦν τὸ ἔργον τοῦ πολυκλαύστου
ἡμῶν συναδέλφου Dr Dethier, ὡς περιλαμβά-
νον εἰς μέγιστον σχῆμα τὸν περίβολον τῆς ὅλης
Κ/πόλεως ἐν πάσῃ τῇ ἀρχαιολογικῇ λεπτομε-
ρείᾳ· ἀλλὰ δυστυχῶς κείται ἀδημοσίευτον ἐν
τοῖς σχολίοις τῶν περὶ τὸν Κριτόβουλον περι-
γραφῶν· μόνον δὲ τὰ συμπεράσματα τῆς πολυ-
χρονίου ταύτης ἐρεύνης συνεπτύχθησαν ὑπὸ τοῦ
αὐτοῦ ἀρχαιολόγου ἀνδρὸς ἐν τῇ συγγραφῇ *Le
Bosphore et Constantinople* (ἐν Βιέννῃ 1873
εἰς 8^{ον}).

Ἐν ἐτέρῃ δὲ σοφῇ συγγραφῇ *Die Belagerung Constantinopels* (ἐν Stuttgart 1858 8^ο) ἄλλου συναδέλφου ἡμῶν, τοῦ Dr Mordtmann, πατρός, ὃν οὐχ ἥττον πενθοῦσι τὰ γράμματα, συνεξεδόθη εἰς μικρότερον σχῆμα διὰ γραμμὰ τῶν τειχῶν Κ/πόλεως, διαφωτίζον πλείστα ὅσα τέως σκοτεινὰ τυγχάνοντα ζητήματα.

Τοιούτων εὐμοιροῦσα συναδέλφων ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισεν, ἅμα τῇ συστάσει αὐτῆς, ἵνα σχεδιογραφῆται ἐξ ὑπαρχῆς χάρτην τοπογραφικὴν τῆς Κ/πόλεως ὑπὸ ἀρχαιολογικῆν ἔποψιν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐμελέτησεν οὐ μόνον τοὺς ἐκδεδομένους χάρτας τοῦ Biondelmont (*Descriptio urbis Constantinopoleos* παρὰ Κιννάμφ, ἐκδ. Du Cange ἐν Παρίσις 1670 εἰς φύλλ.), τοῦ Du Cange (*Constantinopolis Christiana*, ἐν Παρίσις 1680 εἰς φύλλ.), τοῦ Banduri (*Imperium Orientale*, ἐν Παρίσις 1711 εἰς φύλλ. Τόμ. Β' σ. 448), τοῦ Le Chevalier (*Voyage de la Propontide et du Pont Euxin*, ἐν Παρίσις 1806 εἰς 8^ο), τοῦ ὀθωμανικοῦ ἐπιτελείου (ἐν Κ/πόλει εἰς φύλλ.), τοῦ Olivier (*Voyage dans l'Empire Ottoman, Atlas*, ἐν Παρίσις 1807 εἰς φύλλ.), τοῦ Kauffer (ὄρα Melling, *Voyage pittoresque de Constantinople*, ἐν Παρίσις 1819 εἰς 8^ο), τοῦ Hammer (*Constantinopolis und der Bosphoros*, ἐν Πέστη 1822, 2 Τόμ. εἰς 8^ο), τοῦ Barbié du Bocage (ὄρα Choiseul-Gouffier *Voyage pittoresque en Grèce*, Τόμ. Γ', ἐν Παρίσις 1824 εἰς φύλλ.), τοῦ ῥωσικοῦ ἐπιτελείου (*Carte de Constantinople*, 1828 εἰς φύλλ.), τοῦ Moltke, (*Karte v. C/pel u. Bosphorus. s. l. 1836—1837* φύλλ.), τοῦ Niebuhr (*Alle Laender und Voelkerkunde*, ἐν Βερολίῳ 1851 εἰς 8^ο), τοῦ Σ. Βυζαντίου (*Ἡ Κωνσταντινούπολις*, ἐν Ἀθήναις 1851 εἰς 8^ο, Τόμ. Α' ἐν τέλει), τοῦ Kiepert (*Constantinopel und der Bosphorus*, ἐν Βερολίῳ 1853 εἰς φύλλ.), τοῦ Labarte (*Le palais de Constantinople*, ἐν Παρίσις 1861 εἰς φύλλ. ἐν τέλει), τοῦ Stolpe (*Plan de Constantinople*, ἐν Βερολίῳ 1866 εἰς φύλλ.), ἀλλὰ καὶ ἐμερίμνησεν ἵνα ἐπωφεληθῇ καὶ ἀνεκδότων ἔργων, προμηθευθεῖσα μὲν ἀντίγραφον τοῦ τε χάρτου τῆς Ἑταιρίας τῶν τροχιοδρόμων τῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ τῆς Ἑταιρίας τῶν σιδηροδρόμων Ρούμελης, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν Κ/πολιν, λαβοῦσα δὲ γνῶσιν τοῦ χάρτου τῆς Νομαρχίας ὡς καὶ τοῦ τῶν τειχῶν τοῦ Γαλατᾶ, τοῦ ὑπὸ τοῦ κυρίου Duboye φιλοπονηθέντος.

Μετὰ τὰς προκαταρκτικὰς ταύτας μελέτας ἐνέκρινεν ἡ ἐπιτροπὴ ἵνα ἐπιληφθῇ τοῦ ἔργου βαθμηδὸν προβαίνουσα ἐκ τῶν ἔξω πρὸς τὰ ἔσω, καὶ πρῶτον μὲν σχεδιογραφῆσθαι τὰ χερσαία τείχη, εἶτα δὲ τὰ θαλάσσια, καὶ τέλος πάντων τὸ ἐμβαδὸν τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης σημειοῦσα τὰς τοποθεσίας καὶ τὰ λείψανα τῶν ἀρχαίων μνημείων.

Ἀπετάθη θαρραλέως πρὸς τὸν Σύλλογον ἐξαιτουμένη τὴν τε ἐπιψήφισιν τοῦ μεγαλεπηβόλου τούτου σχεδίου καὶ τὴν ἀπαιτουμένην πρὸς τοῦτο πίστωσιν.

Λαχοῦσα δὲ ἠθικῆς τε καὶ ὕλικῆς παρὰ τῷ Συλλόγῳ συναντιλήψεως ἐπεφόρτισε τοὺς συναδέλφους αὐτῆς κ.κ. Κ. Σ. Καραθεοδωρῆ καὶ Γ. Α. Δημητριάδην, ἵνα ἐκλέξαντες τοὺς ἀρμοδίους μηχανικοὺς σχεδιάσωσι τὸν τοπογραφικὸν χάρτην τῶν τειχῶν Κ/πόλεως· καὶ ἔθετο εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν οὐ μόνον τὴν ὑπὸ τοῦ Συλλόγου προφρόνως χορηγηθεῖσαν πίστωσιν ἀλλὰ καὶ τοὺς προμνημονευθέντας ἀνεκδότους τε καὶ μὴ χάρτας, μάλιστα δὲ τὴν πολυετῆ πείραν πολλῶν ἐκ τῶν συνεταίρων αὐτῆς.

Μετ' ἀξιεπαίνου προθυμίας καὶ ζήλου κατ' ἐπίγνωσιν ἤρξαντο οἱ δύο οὔτοι κύριοι τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ἀνατεθείσης αὐτοῖς ἐντολῆς.

Ἡ δὲ σχεδίασις τῶν τειχῶν ἐγένετο διὰ τῆς πορείας καὶ τῶν ἐγκαλειῶν τῆς τραπέζης καὶ τοῦ γραφομέτρου. Ἀπὸ Ὑπερψήλων μέχρι τοῦ πύργου τοῦ Ἀνεμᾶ ἐγένετο μία πορεία 1500 μέτρων καὶ 60 σταθμοί· ἡ δὲ προκύψασα διαφορὰ τριῶν μέτρων διενεμήθη κατὰ τοὺς κανόνας. Ἡ δὲ ἀπὸ Ἐγγρῆ-Καποῦ μέχρι Γεδῆ-Κουλέ σχεδίασις ἐγένετο διὰ γωνιομέτρου μετὰ τηλεσκοπίου. Ὑπεβάλλοντο δ' ἐκάστοτε ἐν ταῖς συνεδριάσεσι τῆς ἐπιτροπῆς τὰ ἐν τῷ παρεμπεσόντι χρονικῷ διαστήματι προπαρασκευαζόμενα σχέδια τοῦ χάρτου. Ἐπήρχοντο δ' ἐν ἀνάγκῃ διορθώσεις ἐπ' αὐτῶν μετὰ συζήτησιν, καθ' ἣν ἐλάμβανον μέρος, ἵνα παραλίπωμεν τοὺς ἐπιζώντας, οἱ προαποιογόμενοι σοφοὶ ἀρχαιοδίφαι Ἰούλιος Millingen, ἱατρός, Dr Mordtmann καὶ Dr Déthier. Ἄλλοτε πάλιν, τῇ μεσολαβῆσει τῆς ἐπιτροπῆς, ἤροντο ἐκ μέσου προσκόμματα παρεμβαλλόμενα ὀποθενδῆποτε εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἔργου.

Καὶ οὕτω προβαίνων ὑπὸ τὴν σύντονον ἐπιπτεῖαν τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς ἐπεραιώθη ὁ τοπογραφικὸς χάρτης τῶν χερσαίων τειχῶν Κ/πόλεως τυχὼν τῆς ἐπιδοκίμασίας τοῦ Συλλόγου. Κατὰ τὴν ὑποβληθεῖσαν τῇ ἐπιτροπῇ ὑπὸ τῶν κ.κ. Κ.Σ. Καραθεοδωρῆ καὶ Γ.Α. Δη-

μητριάδου εκθεσιν¹, ή απόστασις, ήτις υπάρχει από 'Εϊβάν-Σαράϊ μέχρι τής Προποντίδος επί τής διευθύνσεως του έντός τείχους, είναι έν μείν τῷ του Συλλόγου χάρτη 6806 $\frac{1}{2}$ μέτρων, έν δέ τῷ του Stolpe 6630, έν δέ τῷ του Olivier 6637, έν δέ τῷ του Σ. Βυζαντίου καί Moltke

1) 'Απόσπασμα τής υπό ἡμερ. 7/19 ἔτους 1872 ἐκθέσεως τῶν κ. κ. Κ. Σ. Καραθεοδωρῆ καί Γ. Α. Δημητριάδου πρὸς τὸν πρόεδρον τής ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Καταμέτρησις τής περιμέτρου τῶν τειχῶν, τῶν πύργων κλπ. καί σύγκρισις πρὸς τὰ ὑπάρχοντα σχέδια Stolpe, Olivier καί τοῦ Βυζαντίου.

'Αποστάσεις μετρηθεῖσαι ἐπὶ τής διευθύνσεως τοῦ 'Εσωτείχου.			
Κατὰ τὸ ἡμέτερον σχέδιον.	Κατὰ τὸ τοῦ Stolpe σχέδιον.	Κατὰ τὸ τοῦ Olivier σχεδιον.	Κατὰ τὸ τοῦ Βυζαντίου σχέδιον.
Μέτρα.	Μέτρα.	Μέτρα.	Μέτρα.
702.50	505.00	780.00	816.00
945.50	1060.00	944.00	897.60
1221.50	1475.00	1110.00	1295.40
913.00	705.00	832.00	703.80
913.00	980.00	874.00	836.40
1336.00	1245.00	1440.00	1479.00
142.00	75.00	86.00	} 561.
528.00	520.00	450.00	
Μέτρα.	Μέτρα.	Μέτρα.	Μέτρα.
6674.50	6265.00	6513.00	6589.20
135.00	365.00	124.00	0.00
Μέτρα.	Μέτρα.	Μέτρα.	Μέτρα.
6806.50	6630.00	6637.00	6589.20

'Απὸ 'Εϊβάν Σαράϊ μέχρι 'Εγρί-Καποῦ.
 • 'Εγρί-Καποῦ • 'Εδιννέ-Καποῦ.
 • 'Εδιννέ-Καποῦ • Τὸπ-Καποῦ.
 • Τὸπ-Καποῦ • Μεβλιανέ-Καποῦ.
 • Μεβλιανέ-Καποῦ • Σηλύβρι-Καποῦ.
 • Σηλύβρι-Καποῦ • Γεδι-Κουλέ.
 • Γεδι-Κουλέ • τής Χρυσῆς Πύλης.
 • Χρυσῆς Πύλης • τής Προποντίδος.

Τὸ ὅλον εἰς μέτρα.
 Προσθέτοντες καί τὸ 'Εξώτειχον πρὸς τὸ μέρος τῶν Βλαχεργῶν.
 Τὸ ὅλον.

Τὸ Σχέδιον τοῦ Βυζαντίου εἶναι ἀντιγραφή τοῦ χάρτου τοῦ Κάουφερ· τοῦ δὲ Olivier ἀντιγραφή τοῦ 'Οθωμανικοῦ χάρτου.

Τοιοῦτον εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τής συγκρίσεως τοῦ μήκους τῶν τειχῶν. Μετὰ μεγίστης ἀπορίας δύνανται τις νὰ παρατηρήσῃ ὅτι καί οἱ μᾶλλον ἐπὶ ἀκριβεῖς φημιζόμενοι χάρται βρῖθουσι σφαλμάτων καί τοπογραφικῶν παραμορφώσεων. Τὸ μήκος τοῦ δευτέρου τείχους ἢ ἐξωτείχου εἶναι 5566 μέτρων, ἀρχόμενον 24 μέτρα ἀπὸ Τεκρούρ Σερὰϊ ἢ 403 μέτρα ἀπὸ 'Εγρί-Καποῦ.

'Απαρίθμησις τῶν Πύργων τοῦ 'Εσωτείχου. Κατὰ τὸν Stolpe εἰσὶ τὸν ἀριθμὸν 113, κατὰ τὸν Olivier 90 μόνον, καί καθ' ἡμᾶς 120 ὡς ἐξῆς

87 τετράγωνοι (12 ἐρειπωμένοι), 2 πεντάγωνοι, 8 ἑξάγωνοι, 3 ἑπτάγωνοι, 15 ὀκτάγωνοι (4 κατηρειπωμένοι, 5 μνηοειδεῖς· τὸ ὅλον 120 συμπεριλαμβανόμενοι καί τῶν ἑπτὰ Πύργων.

'Απαρίθμησις τῶν Πυργίσκων τοῦ 'Εξωτείχου. Τὸ ὅλον τῶν νῦν σωζομένων Πυργίσκων τοῦ 'Εξω-

τείχου εἶναι 74, ἕκαστος τῶν ὁποίων κεῖται, ὡς ἐγρίστα, μεταξὺ δύο Πύργων τοῦ 'Εσωτείχου.

'Απὸ Τεκρούρ-Σερὰϊ μέχρι 'Εδιννέ-Καποῦ εἰς μόνον Πυργίσκος ὑπάρχει, καί ἐνὸς ἑτέρου τὰ ἴχνη. Τοὺς ἑτέρους 8 ἀνεπληρώσαμεν ἀπὸ τὸν χάρτην τοῦ Olivier. Ὁ Stolpe ἀναφέρει 2 μόνον Πυργίσκους. Τὸ τεῖχος ἐνταῦθα εἶναι ἐντελῶς κατηρειπωμένος.

'Απὸ 'Εδιννέ-Καποῦ μέχρι Τὸπ-Καποῦ τὸ ὅλον 17 Πυργίσκοι, ἐξ ὧν 12 τετράγωνοι (4 κατηρειπωμένοι), 5 μνηοειδεῖς (3 κατὰ τὸ ἡμισυ ἤρειπωμένοι, τοῦ δευτέρου ἴχνη μόνον σώζονται). Ὁ Stolpe ἀναφέρει 15.

'Απὸ Τὸπ-Καποῦ μέχρι Μεβλιανέ-Καποῦ, τὸ ὅλον 13 Πυργίσκοι, ἐξ ὧν εἰς ἀφανῆς. Ὑποδιαιροῦνται δὲ ὡς ἐξῆς: 6 τετράγωνοι, 2 ἑξάγωνοι, 5 μνηοειδεῖς (ἐξ ὧν εἰς κατὰ τὸ ἡμισυ ἤρειπωμένος). Το τεῖχος εἶναι ἐν καλῇ καταστάσει. Ὁ Stolpe ἀναφέρει 13 Πυργίσκους.

'Απὸ Μεβλιανέ-Καποῦ μέχρι Σηλύβρι-Καποῦ ὑπάρχουν 14 Πυργίσκοι, ἐξ ὧν 12 τετράγωνοι (ἐκ τῶν ὁποίων 6 σῶοι, δύο μόλις διακρίνονται, δύο

6589 $\frac{1}{5}$ · ὁπόθεν προκύπτει διαφορά 200—250 μέτρων, εἰ καὶ τὸ μὲν σχέδιον τοῦ Σ. Βυζαντίου ἀντεγράφη ἐκ τοῦ Kauffer, τὸ δὲ τοῦ Olivier ἐκ τοῦ ὀθωμανικοῦ χάρτου. Τὸ δὲ μήκος τοῦ ἐκτὸς τείχους ἐστὶ 5566 μέτρων. Οἱ πύργοι τοῦ ἐντὸς τείχους εἰσὶ κατὰ τὸν τοῦ Συλλόγου χάρτην 120, κατὰ δὲ τὸν τοῦ Stolpe 113 καὶ κατὰ τὸν τοῦ Olivier 90 μόνον· τὰ δὲ τοῦ ἐκτὸς τείχους σωζόμενα ἐπιπύργιά εἰσιν 71· τὰ δὲ περιλειφθέντα διαρρήγματα ἀπὸ Ἐδινρέ-Καποῦ μέχρι τῆς Προποντιδος εἰσὶ κατὰ μὲν τὸν τοῦ Συλλόγου χάρτην 19, κατὰ δὲ τὸν τοῦ Stolpe 21.

Ἐκτὸς δὲ τοῦ χάρτου τῶν χερσαίων τειχῶν ἡ ἐπιτροπὴ ἐξεπερξίωσε διὰ τῶν αὐτῶν μέσων καὶ μετ' ἴσης μερίμνης καὶ τμήμα χάρτου τῶν θαλασσίων τειχῶν ἀπὸ Οὐν-Καπὸν μέχρι Φαναρίου. Ἐδαπανήθησαν δὲ εἰς σχεδιογράφησιν καὶ ἀντιγραφὴν τῶν δύο τούτων χαρτῶν πρὸς δὲ καὶ ἀναγωγὴν τοῦ χερσαίου εἰς ὑποδιπλασίαν κλίμακα Α.Τ. 138.66, χορηγηθεῖσαι μεγαθύμως ὑπὸ τοῦ Συλλόγου.

Ἄλλ' ὅμως ἀτελὲς θεωρεῖτο τὸ ἔργον, εἰ μὴ συνωδεύετο ὑπὸ τῶν ἀπόψεων τῶν τε χερσαίων καὶ τῶν θαλασσίων τειχῶν ἡ ἰχνογράφησις αὐτῶν ἀνετέθη εἰς τὴν εὐσυνειδησίαν καὶ δεξιότητα τοῦ κ. Μαναρᾶκη, ἀπεικονίσαντος ἐπιτυχίστατα, δαπάνη συλλογικῇ Α.Τ. 47.67, τὸν ὅλον πετραῖον περίβολον Κ/πόλεως ἐπὶ πίνακος μήκους 30 μέτρων. Ἄωρος θάνατος ἀφῆρπασε τὸν Μαναρᾶκην, κτησάμενον εἰδικότητα περὶ τὴν πιστὴν ἀντιγραφὴν τῶν ἀρχαίων μνημείων, ὡς μαρτυροῦσιν ἄλλα τε πολλὰ ἀνέκδοτα καὶ πρὸ πάντων αἱ ὑπὸ τοῦ κυρίου Α. Πασπάτη περιγραφεῖσαι ἐκκλησίαι Κ/πόλεως (*Βυζαντινὰ Μελέται*, ἐν Κ/πόλει 1877 εἰς 4^{ον}).

Οἱ τοπογραφικοὶ χάρται μετὰ τῆς ἀπόψεως τῶν τειχῶν, καταρτισθέντες πρὸ δεκαετίας (1871—1873), ἔκειντο ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ

κατὰ τὸ ἥμισυ κατεστραμμένοι καὶ δύο εἰσὶ μεγάλου μεγέθους), καὶ δύο μνησοειδεῖς. Τὸ τεῖχος εἶναι ἐν καλῇ καταστάσει. Ὁ Stolpe ἀναφέρει 13 Πυργίσκους.

Ἀπὸ Σηλύβρι Καποῦ μέχρι Γεδὶ Κουλέ, τὸ ὅλον 20 Πυργίσκοι ὑποδιαιρούμενοι ὡς ἑξῆς: Δεκατέσσαρες τετράγωνοι (εἰς διπλασίους τῶν λοιπῶν καὶ σῶος, 8 ἐν καλῇ καταστάσει, εἰς κατὰ τὸ ἥμισυ κατεστραμμένοι, τεσσάρων τὰ ἴσῃ μόνον σώζονται), τέσσαρες μνησοειδεῖς σῶοι, δύο ἑξάγωνοι κατηρησιπυμένοι. Τὸ τεῖχος ἐν μέρει κατεστραμμένον. Ὁ Stolpe ἀναφέρει 19.

Ἀπὸ Γεδὶ Κουλέ μέχρι τῆς Προποντιδος 5 Πυργίσκοι, ἑξ ὧν εἰς τετράγωνος σῶος, τέσσαρες μνησοειδεῖς (ἑξ ὧν δύο σῶοι καὶ εἰς σχεδὸν ἀφανής). Τὸ

Συλλόγου. Ἄλλ' ἀσύμφορον ἡγουμένη ἡ ἐπιτροπὴ, ἵνα ἡ λυχνία ὑπὸ τὸν μόδιον κρύπτηται, προὔβαλεν εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Συλλόγου τὴν ἔκδοσιν τοῦ χάρτου τῶν χερσαίων τειχῶν μετὰ τινων σχετικῶν ἀπόψεων. Τῆς προτάσεως δὲ ταύτης δεκτῆς γενομένης, ἐπεφόρτισε κατὰ τὸ 1880 τὸν ἐκ τῶν ἐταίρων αὐτῆς κ. Γ. Δημητριᾶδην ἵνα ἀναγάγῃ τὸν χάρτην ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς αὐτοῦ κλίμακος $\frac{1}{1000}$ εἰς μικροτέραν κλίμακα $\frac{1}{7500}$. Μετὰ δὲ τὴν γενομένην οὕτω πως ἀναγωγὴν καὶ τὰς ἐπ' αὐτῆς ἐπενεχθείσας ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς μεταβολάς, διάφορα παρενέβησαν προσκόμματα, ἅπερ ἐπέπρωτο ἵνα ὑπερπηδῆσῃ ὁ νῦν ἐπαξίως προεδρεύων τοῦ Συλλόγου ἐξοχώτατος κ. Κ. Καλλιᾶδης τελεσφόρος, ὑποβαλὼν ἐπὶ τέλους καὶ τῷ φιλομούσῳ κυρίῳ Ε. Εὐγενίδῃ, ὅπως ἀναδιεξήται τὴν πρὸς ἔκδοσιν ἀπαιτουμένην χρησίαν.

Ὁ φιλοτίμω λοιπὸν δαπάνη τοῦ κυρίου Ε. Εὐγενίδου ἐκδιδόμενος νῦν χάρτης τῶν χερσαίων τειχῶν Κ/πόλεως ἐστὶν ὁ καταρτισθεὶς κατὰ τὴν ὡς εἴρηται γενομένην ἀναγωγὴν τοῦ ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Συλλόγου τηρουμένου πρωτοτύπου μετὰ τινων προσθήκων καὶ βελτιώσεων, ὡς λ. χ. τοῦ Μερμέρ-Κουλέ (ἀριθ. 2), τῶν ὑπογείων καὶ ἀψίδων Βλαχερνῶν (ἀριθ. 155) κλπ. ἅπερ ἐλλείπουσιν ἐκ τοῦ πρωτοτύπου. Κυρίως ὁμως προστετέθη εἰς ὑπερδιπλασίαν κλίμακα ὁ ὅλος τῶν Βλαχερνῶν περίβολος πρὸς εὐχερεστεράν αὐτοῦ μελέτην καὶ ἔρευναν.

Ἰδιόζουτα δὲ προσοχὴ κατεβλήθη εἰς τὴν σύγκρισιν τῶν νεωτέρων πρὸς τὰ ἀρχαῖα ὀνόματα τῶν ἐπὶ τοῦ χάρτου τοποθεσιῶν. Καὶ ἔνθα μὲν ἄπαντα τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς συνερῶνησαν, ἐκεῖ ἐν μόνον ἀρχαῖον ὄνομα τόπου πκρατιθεται· ἔνθα δὲ ἀτομικὴ γνώμη ὑπάρχει τινός, μὴ πεισθέντων τῶν ἄλλων, ἐκεῖ σημειοῦται γνώμη τοῦ τῆδε· ἔνθα δὲ διάφοροι γνώμαι προβᾶλλονται, ἐκεῖ ἐκάστου ἰδίᾳ ἡ γνώμη μνη-

τεῖχος ἐν μέρει κατεστραμμένον. Ὁ Stolpe ἵνα φέρει 5.

Διαταφρίσματα. Τὰ διαταφρίσματα φαίνονται ἀπὸ Ἐδινρέ-Καποῦ. Ἀπὸ Ἐδινρέ Καποῦ μέχρι Τῆπ-Καποῦ εἰσὶ τέσσαρα καὶ κατὰ τὸν Stolpe 5.

Ἀπὸ Τῆπ Καποῦ μέχρι Μεβλιανὲ Καποῦ πέντε διαταφρίσματα καὶ κατὰ τὸν Stolpe 4.

Ἀπὸ Μεβλιανὲ Καποῦ μέχρι Σηλύβρι Καποῦ 2 διαταφρίσματα κατὰ δὲ τὸν Stolpe 5.

Ἀπὸ Σηλύβρι Καποῦ μέχρι Γεδὶ Κουλέ ἑξ διαταφρίσματα κατὰ δὲ τὸν Stolpe 5.

Ἀπὸ Γεδὶ Κουλέ μέχρι τῆς Προποντιδος 2 διαταφρίσματα, καὶ κατὰ τὸν Stolpe 2.

Ὁ Olivier καὶ ὁ Βυζάντιος δὲν ἀναφέρουσι διαταφρίσματα.

μονεύεται. Ἐπὶ τῇ τριπλῇ ταύτῃ βάσει συντάξεν εἰς τῶν ἐταίρων τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ κύριος Σ. Ἀριστάρχης, τὸν μετὰ τοῦ χάρτου συνεκιδόμενον συγκριτικὸν τῶν ὀνομάτων καταλόγον, προσθεὶς ἐξ ἰδίων τὰς παραπομπὰς καὶ σημειώσας τὸν συγγραφέα ὅστις πρῶτος, κατ' αὐτόν, ἔδωκε τὴν ὀνομασίαν, ἣν ἀκολούθως ἠσπάσθη ἢ ἐπιτροπή. Ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ προτάσσεται ὁ ἀριθμὸς ὁ εἰς τὸν χάρτην παραπέμπων· ἐπιταίη τὸ σημερινὸν ὄνομα, εἴτε τουρκικὸν (πύλης, τζαμίου κλπ.) εἴτε δημῶδες (ἐκκλησίας κλπ.), ἢ τὸ ἀρχαιότερον (ὁσάκις σημερινὸν οὐχ ὑπάρχει)· εἶτα δ' ἀκολουθεῖ διὰ κυρτῶν στοιχείων τὸ βυζαντινὸν ὄνομα, γεγραμμένον οὐχ ὅπως οἱ μεταγενέστεροι μετέγραψαν τοῦτο, ἀλλ' ὅπως παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς συγγραφεῖσιν ἢ ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς περιεσώθη, εἶτα δ' ἐπέρχεται τὸ ὄνομα τοῦ μεταγενεστέρου, προηγούμενον τῆς προθέσεως μὲν κατὰ, ὁσάκις ἀπασα ἢ ἐπιτροπή παρεδέξατο τὴν ὀνομασίαν ταύτην, τῆς λέξεως δὲ γνώμη, ὁσάκις ἀτομικῆ τις ἐκφέρεται γνώμη· ἐνίοτε δὲ παραλαμβάνεται ὀνομασία τις ἐξ ἐπιγραφῆς, καὶ τότε ἐπίσης κοινῶς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐστὶ παραδεδεγμένη· διότι πολλοὶ πύργοι, ἐπιτύμβια κλπ. ὀνομάσθησαν ἀναλόγως τῶν ἐπ' αὐτῶν κεχαραγμένων ἐπιγραφῶν. Ἐν τέλει δ' ἐκαστοῦ ἀριθμοῦ, ἐπιμόνῳ ἀξιῶσει τῆς ἐπιτροπῆς, προσετέθη καὶ ἡ γαλλικὴ τῆς τοποθεσίας μεταγλώττισις.

Ἐκ τε τοῦ χάρτου τούτου καὶ τῆς περὶ τῶν χερσαίων τειχῶν σπουδαίας μελέτης τοῦ σοφοῦ ἡμῶν συνεταίρου κ. Α. Πασπάτη ἐξάγεται, ὅτι τὰ χερσαῖα τεῖχη διηροῦντο εἰς τὸ *ῥέον Θεοδοσιακὸν τεῖχος* (ἀριθ. 15), ἐκτεινόμενον ἀπὸ τοῦ πύργου *Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου* (ἀριθ. 5) μέχρι τοῦ πύργου τοῦ *Τριβουναίου τοῦ Ἐ-*

βδόμου (ἀριθ. 98), καὶ εἰς *τεῖχος Βλαχεργῶν* (τὸ καὶ *Ἡράκλειον*) (ἀριθ. 109), ἐκτεινόμενον ἀπὸ *Τριβουναίου τοῦ Ἐβδόμου* (ἀριθ. 99) μέχρι *Ξυλοπόρτης* (ἀριθ. 176).

Καὶ τὸ μὲν *ῥέον Θεοδοσιακὸν τεῖχος* (ἀριθ. 15) ὑποδιηρεῖτο εἰς *ἐντὸς τεῖχος* (ἀριθ. 4), εἰς *ἐκτὸς τεῖχος* (ἀριθ. 9), εἰς *ἔσω πτερόν* (ἀρ. 12), καὶ εἰς *ἔξω πτερόν* (ἀριθ. 14)· καὶ τὸ μὲν διάστημα μεταξὺ τοῦ *ἐντὸς τεύχους* (ἀριθ. 4) καὶ τοῦ *ἐκτὸς τεύχους* (ἀριθ. 9) ὀνομάζετο *περίβολος* (ἀριθ. 7), τὸ δὲ μεταξὺ τοῦ *ἐκτὸς τεύχους* (ἀριθ. 9) καὶ τοῦ *ἔσω πτεροῦ* (ἀριθ. 12), *παρὰ τεῖχιον* (ἀρ. 11), τὸ δὲ μεταξὺ τοῦ *ἔσω πτεροῦ* (ἀρ. 12) καὶ τοῦ *ἔξω πτεροῦ* (ἀρ. 14), *τάφρος* (ἀριθ. 13). Τὸ δὲ *τεῖχος Βλαχεργῶν* (τὸ καὶ *Ἡράκλειον*) (ἀριθ. 109) περιεκλείετο ἐν τινι διαστήματι, ἀπὸ πύργου *Μιχαήλ* (ἀριθ. 156) ἕως πύργου τοῦ *ἀγίου Νικολάου* (ἀριθ. 164), ὑπὸ τοῦ Λεοντίου τεύχους (ἀριθ. 161).

Βεβαίως ὁ χάρτης οὗτος οὐδὲ ὅπως ἐστὶν ἀλλήθης· ἀλλ' ὅμως ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς προγενεστέρους ἐπεδίωξεν ἀκρίβειαν μείζονα. Ἐὰν δὲ τύχη παρὰ τῷ δημοσίῳ τῆς αὐτῆς εὐμενοῦς δεξιώσεως, οἷας συνήθως τυγχάνουσιν αἱ τοῦ Συλλόγου δημοσιεύσεις, τότε ἐνθαρρυνομένη ἢ ἀρχαιολογικὴ ἐπιτροπή ἤθελε, καταρτίσασα τὸν τε θαλάσσιον περίβολον καὶ τὸ ἐμβαδὸν τῆς ἱστορικῆς ταύτης πόλεως, σαφηνίσει οὐκ εὐχρηθμα βυζαντινῶν συγγραφέων χωρία, ἅπερ ἄνευ χάρτου ἀρχαιολογικοῦ πρόκεινται τοῖς ἀναγινώσκουσιν ὡς γρίφοι, Οἰδίποδος χηρῆζοντες, ἢ ὡς ὀνειράτα, Ἰωσήφ δεόμενα.

Ἐν Κ/πόλει τῇ 25 φεβρουαρίου 1883.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπὴ
τοῦ Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγου.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΥ

ΤΩΝ

ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΤΕΙΧΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

1. *Παράλια τεύχη*¹ (κατά Du Cange²).—
Murs maritimes.

2. Μερμέρ Κουλέ, *Είρακτη τοῦ ἁγίου Διομήδου*³ (γνώμη τοῦ κ. Mordtmann, ἱατροῦ).—
Tour de marbre.

3. Βουτζάκ - Βαγῆ - Βοστανλαρῆ, *Βραχιόλιον τῆς Χρυσῆς Πύργης*⁴ (κατά Σ. Βυζάντιον⁵).—Pré de Boudjak Baghi.

4. *Μέγα Τείχος*⁶, ἢ καὶ *Ἐντὸς Τείχος*⁷, interior murus (κατά P. Gyllium⁸), ἢ *Τείχη Ἀρθελίου* (ἐξ ἐπιγραφῆς⁹).—Mur intérieur.

5. Μερμέρ Κουλέ¹⁰, *Πύργος Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου* (ἐξ ἐπιγραφῆς¹¹).—Tour de marbre.

6. *Παραπόρτιον*¹² (σὺν μονογράμματι) *Ἰησοῦ Χριστοῦ* (ἐξ ἐπιγραφῆς ἀνεκδότου παρὰ τῷ Rév. Canon C. G. Curtis).—Petite porte de Jésus-Christ.

7. *Περβολορ*¹, spatium inter duplicem murum (κατά P. Gyllium²).—Fausse-braie³.

8. *Τὰς Ἰσκελεσῆ, ἢ τῶν Πηγῶν Ἀποβάθρα*⁴ (γνώμη τοῦ κ. Α. Πασπάτη).—Echelle de pierre.

9. *Ἐκτὸς Τείχος*⁵, exterior murus (κατά P. Gyllium⁶), ἢ antemurale (κατά Bondelmonti⁷), ἢ *Προτείχισμα τοῦ Θεοδοσιακοῦ Τείχους* (ἐξ ἐπιγραφῆς⁸), ἢ *Τείχος Κωνσταντίνου ὑπάρχου* (ἐξ ἐτέρας ἐπιγραφῆς⁹).—Mur extérieur.

10. *Ἐπιπόρτιον*¹⁰ (κατά τὸν κ. Α. Πασπάτην¹¹), ἢ *Μεταπόρτιον*¹² (κατά Σ. Α.) *Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου* (ἐξ ἐπιγραφῆς¹³).—Tourrelle de Paléologue.

11. *Παρατείχιον*¹⁴, spatium inter fossam et murum exteriorem (κατά P. Gyllium¹⁵).—Espace entre le fossé et le mur extérieur.

1) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ. Τόμ. Α' σ. 589, ἐκδ. Βόννης.

2) *Constantinopolis Christiana* (ἐν Παρισίοις 1680 εἰς φύλλ.), Μέρ. Α' σ. 42.

3) ΝΙΚΗΤΑ, σ. 347.

4) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 541.

5) *Ἡ Κωνσταντινούπολις* (ἐν Ἀθήναις 1851—1869. 3 Τόμ. εἰς μ. 8^{ον}) Τόμ. Α' σ. 329.

6) ΓΡΗΓΟΡΑ. Τόμ. Β' σ. 714.

7) ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΟΥ. Α' 186.

8) *De Constantinopoleos Topographia* (ἐν Λουγδύνη 1532 εἰς 32^{ον}) σ. 83.

9) Α. MORDTMANN. *Πολιορκία καὶ Ἄλωσις Κωνσταντινουπόλεως*, ἐκ τοῦ γερμανικοῦ ὑπὸ Α. Β(αφειάδου) (ἐν Ἀθήναις 1859 εἰς 8^{ον}) σ. 209.

10) Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ. *Ἡ Κωνσταντινούπολις*, αὐτ. σ. 314.

11) C. I. G. 8701.—Α. ΠΑΣΠΑΤΗ. *Βυζαντιναὶ Μελέται* (ἐν Κων/πόλει 1877 εἰς 4^{ον}) σ. 60.

12) ΝΙΚΗΤΑ, σ. 698.

1) ΔΟΥΚΑ, σ. 283.

2) *De Constantinopoleos Topographia*, σ. 83.

3) Dr P. A. DETHIER. *Le Bosphore et Constantinople* (ἐν Βιέννη 1873 εἰς 8^{ον}). Πίν. ἐν τέλει.

4) ΟΙ ΜΕΤΑ ΘΕΟΦΑΝΗ, σ. 414.

5) ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ, σ. 384.

6) *De Constantinopoleos Topographia*, σ. 84.

7) *Descriptio Constantinopoleos* (δρα παρὰ Ν. ΒΥΓΕΝΝΙΟΥ, ἐκδ. Βόννης) σ. 179.

8) Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 49.

9) Αὐτ. σ. 47.

10) ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ, σ. 388.

11) *Μελέται*, σ. 17.

12) ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΟΥ. Α' 197.

13) C. I. G. 8779.—Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 59.

14) Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ. Τόμ. Α' σ. 438.

15) *De Constantinopoleos Topographia*, σ. 84.

12. Ἐσω Πτερόν¹, paries interior (κατὰ Du Cange²).—Escarpe³.

13. Τάφρος⁴, fossa (κατὰ P. Gyllium⁵), ἢ καὶ σοῦδα⁶ (κατὰ τὸν κ. Α. Πασπάτην⁷).—Fossé.

14. Ἐξω Πτερόν (κατὰ τὸν κ. Α. Πασπάτην⁸).—Contre-escarpe⁹.

15. Νέον Θεοδοσιακὸν Τεῖχος¹⁰ (κατὰ Du Cange¹¹).—Mur de Théodose.

16. Τὸ πρὸς θάλασσαν Λιβάδιον τῆς Χρυσῆς Πόρτης¹² (κατὰ τὸν κ. Mordtmann, ἱατρόν).—Pré de la Porte dorée.

17. Πύργος Ῥωμαίου (ἐξ ἐπιγραφῆς¹³), ἢ Πύργος Κελαρίου (ἐξ ἑτέρας ἐπιγραφῆς ἀνεκδότου παρὰ τοῖς κ. κ. Drs A. καὶ J Mordtmann).—Tour de Romain.

18. Ἡ Πλακωτὴ¹⁴ λεωφόρος (κατὰ τὸν κ. Α. Πασπάτην, ἱατρόν¹⁵).—Rue de marbre.

19. Διάφραγμα¹⁶ (κατὰ Σ. Α.).—Digue¹⁷.

20. Πύργος Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου (ἐξ ἐπιγραφῆς¹⁸).—Tour de Léon et Constantin.

21. Διατείχισμα (κατὰ τὸν κ. Α. Πασπάτην¹⁹).—Contre-mur.

22. Γεδῆ Κουλέ, Κυκλόβιον²⁰, ἢ καὶ Στρογγύλον²¹ (κατὰ τὸν μητροπολίτην Ἀθηνῶν Μελέτιον²²), ἢ καὶ Ἀκρόπολις τῆς Χρυσῆς²³ (κατὰ Du Cange²⁴).—Les sept tours.

23. Χρυσὴ Πόρτα²⁵, ἐξωτερικὴ (κατὰ Σ. Α.).—Porte dorée extérieure.

24. Μαρμάρينوὶ Πύργοι¹ (κατὰ τὸν κ. Α. Πασπάτην²).—Tours de marbre.

25. Χρυσαὶ Πύλαι³ (κατὰ P. Gyllium⁴), ἢ καὶ Πύλη Πρώτη (γνώμη τοῦ Dr Déthier⁵).—Porte dorée.

26. Μέση καὶ Μεγάλῃ Χρυσῇ Πόρτα⁶ (κατὰ τὸν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντίνον⁷).—Porte dorée centrale.

27. Κουλέ Τζαμιῆ (=Γέμενος).—Mosquée des sept tours.

28. Ἐξω Προτείχισμα⁸.—Faux mur⁹.

29. Γεδῆ Κουλέ-Καπουσοῦ, Πύλη τοῦ Ῥηγίου¹⁰ (γνώμη τοῦ πατριάρχου Κωνσταντίνου¹¹), ἢ καὶ Πύλη Μελαρδησία¹² (γνώμη τοῦ Dr Déthier¹³), ἢ Πύλη ἀνοιχθεῖσα μετὰ τὴν ἄλωσιν (γνώμη τῶν κ. κ. Dr Mordtmann, πατρός¹⁴, καὶ Α. Πασπάτη, ἱατροῦ¹⁵).—Porte des sept tours.

30. Γέφυρα, ὀθωμανικῆς κατασκευῆς (κατὰ τὸν κ. Α. Πασπάτην¹⁶).—Pont.

31. Μέση λεωφόρος¹⁷ (γνώμη Du Cange¹⁸).—Rue centrale.

32. Φρέαρ.—Puits.

33. Ἐπιπύργιον Μαρωνῆλ τοῦ Ἰάγαρι (ἐξ ἐπιγραφῆς ἀνεκδότου παρὰ τῷ Rén. Canon κ. C. G. Curtis).—Tourelle de Jagari.

34. Χατζῆ Πιρὶ Τζαμιῆ. — Mosquée de Hadji Piri.

35. Ἐπιπύργιον Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου (ἐξ ἐπιγραφῆς¹⁹).—Tourelle de Paléologue.

36. Καπαλῆ-Καποῦ, Πύλη τοῦ Δευτέρου²⁰

- 1) ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τόμ. Γ' σ. 232.
- 2) Constantinopolis Christiana, αὐτ. σ. 41.
- 3) A. MORDTMANN, αὐτ.
- 4) ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ, σ. 384.
- 5) De Constantinopoleos Topographia, τ. 83.
- 6) ΚΑΝΑΝΟΥ, σ. 462.
- 7) Μελέται, σ. 6.
- 8) Αὐτ. τ. 7.
- 9) A. MORDTMANN, αὐτ. σ. 87.
- 10) Ἀλεξανδρινὸν Χρονικόν. Τόμ. Α' σ. 717.
- 11) Constantinopolis Christiana, σ. 40.
- 12) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 785.
- 13) C. I. G. 8791.—Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 58.
- 14) Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ, αὐτ. σ. 438.
- 15) Μελέται, σ. 13.
- 16) ΠΟΥΛΔΕΥΚΟΥΣ. Ὀνομαστικόν. Β' δ' 17.
- 17) DETHIER, ἐκδ. Κριτοβόλου. Τόμ. Γ' σ. 1085.
- 18) C. I. G. 8665.—Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 57.
- 19) Μελέται, σ. 66.
- 20) ΛΕΟΝΤΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ, σ. 159.
- 21) ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ, αὐτ. σ. 294.
- 22) Γεωγραφία (ἐν Βενετίᾳ, 1807 ἐκδ. 6' Τόμ. 4, εἰς 8^{ον}) Τόμ. Γ' σ. 68.
- 23) ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ, σ. 62.
- 24) Constantinopolis Christiana, σ. 45.
- 25) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 175.

- 1) ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ. Σύγκρισις Π. καὶ Ν. Ῥώμης σ. 122.
- 2) Μελέται, σ. 76.
- 3) ΓΡΗΓΟΡΑ. Τόμ. Γ' σ. 180.
- 4) De Constantinopoleos Topographia, Δ' θ.
- 5) Le Bosphore κλπ., σ. 47.
- 6) Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ, αὐτ. σ. 500.
- 7) Κωνσταντινιάς (ἐν Κ/πόλει 1844, ἐκδ. 6' εἰς 8^{ον}) σ. 29.
- 8) ΓΡΗΓΟΡΑ. Τόμ. Β' σ. 711.
- 9) Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ. Ἡ Κωνσταντινούπολις, αὐτ. σ. 106.
- 10) Ἐπίγραμμα παρὰ P. GYLLIO, αὐτ. σ. 35.
- 11) Κωνσταντινιάς, σ. 26.
- 12) ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ. Συναξαριστής (ἐν Ἀθήναις 1868, ἐκδ. γ' 2 Τόμ. εἰς 4^{ον}) Τόμ. Α' σ. 160.
- 13) Le Bosphore κλπ. σ. 48.
- 14) Πολιορκία κλπ. σ. 104.
- 15) Μελέται, σ. 76.
- 16) Αὐτ. σ. 13.
- 17) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 566.
- 18) Constantinopolis Christiana τ. 70.
- 19) Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 57.
- 20) ΚΩΔΙΝΟΥ. Πάτρια, σ. 97.

στρατιωτική, ἢ *la segunda porta*¹ (γνώμη τοῦ Dr Déthier²), ἢ *Πύλη τοῦ Πηγίου* (γνώμη τοῦ κ. Α. Πασπάτη³). — Porte fermée.

37. *Αὐτὸ ἀνάγει εἰς τὴν τεῖχην κλίμακα*⁴ (κατὰ τὸν Dr Déthier⁵). — Escalier conduisant au mur.

38. Ἐκκλησία τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Βελιγραδίου. — Eglise de Notre-Dame de Belgrad.

39. Συναϊκία Βελιγραδίου. — Quartier de Belgrad.

40. Πύργος Κωνσταντίνου Πορφυρογενήτου (ἐξ ἐπιγραφῆς ἀνεκδότου παρὰ τοῖς κ. κ. Drs A. καὶ J. Mordtmann). — Tour de Porphyrogénète.

41. Πύργος Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου (ἐξ ἐπιγραφῆς ἀνεκδότου παρὰ τοῖς κ. κ. Drs A. καὶ J. Mordtmann). — Tour de Léon et Constantin.

42. Ἐπιπέριον Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου (ἐξ ἐπιγραφῆς⁶). — Tourelle de Paléologue.

43. Πύργος Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου (ἐξ ἐπιγραφῆς⁷). — Tour de Léon et Constantin.

44. Ἐπιπέριον Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου (ἐξ ἐπιγραφῆς⁸). — Tourelle de Paléologue.

45. Ἐπιπέριον Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου (ἐξ ἐπιγραφῆς⁹). — Tourelle de Paléologue.

46. Τάφος τοῦ Τεπεδελενλή Ἀλή Πασσά. — Tombeau d'Ali Pacha de Tépédelen.

47. Ὁδὸς ἄγουσα εἰς Βαλουκλή (Νεὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς¹⁰). — Route de Baloukli.

48. Ὑδραγωγὸς Στρατηγοπούλου¹¹, ἢ δρόμος Καίσαρος¹² (γνώμη τοῦ Dr Déthier¹³). — Aqueduc de Stratégopoulos.

49. Τεκέ (Μονὴ δερβισίων). — Couvent de derwiches.

50. Πύργος Μαρουῆ Βρυερτίου τοῦ Λεον-

τάρι (ἐξ ἀνεκδότου ἐπιγραφῆς παρὰ τοῖς κ. κ. Drs A. καὶ J. Mordtmann). — Tour de Bryenne.

51. Σηλύβρι-Καπουσοῦ, *Πύλη τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς*, (ἐξ ἐπιγραφῆς¹), ἢ *Πύλη τῆς Πηγῆς*² (κατὰ τὸν πατριάρχην Κωνσταντινῶν³), ἢ καὶ *Πύλη τῆς Σηλύβρι*⁴ (κατὰ M. Crusium⁵). — Porte de Silivrie.

52. Πύργος Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου (ἐξ ἐπιγραφῆς⁶). — Tour de Basile et Constantin.

53. Ἰβραχίμ πασᾶ τζαμιῆ, *Ναὸς τῆς ἁγίας Ἀννης ἐν τῷ Δευτέρῳ*⁷ (γνώμη τοῦ κ. Mordtmann, ἱατροῦ). — Mosquée d'Ibrahim Pacha.

54. Ὁδὸς Σηλύβρι-Καπουσοῦ. — Rue de Silivri Capou.

55. Ἐπιπέριον Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου (ἐξ ἐπιγραφῆς⁸). — Tourelle de Paléologue.

56. Καπαλή-Καπού, *Πύλη τοῦ Τριτῶν*⁹, στρατιωτικὴ (κατὰ τὸν Dr Déthier¹⁰). — Porte fermée.

57. Τὸ Σίγμα¹¹ (κατὰ τὸν Dr Déthier¹²). — Le Sigma.

58. Ἀραβιτζή Βαγιαζήτ τζαμιῆ. — Mosquée d'Arabadj Bayazit.

59. Ἁγίασμα τῆς Ἁγίας Τριάδος. — Source sacrée de la Trinité.

60. Πύργος Κωνσταντίνου (ἐξ ἐπιγραφῆς¹³). — Tour de Constantin.

61. Μεβλεβή-χανέ Γενή-Καπού, *Πύλη τοῦ Ρουσίου*¹⁴ (γνώμη τοῦ Dr Déthier¹⁵), ἢ *Πύλη Μελαρδησία* (γνώμη τοῦ Ἀθηνῶν Μελετίου¹⁶), ἢ καὶ *Πόρτα Μελαρτιάδος*¹⁷ (γνώμη τοῦ κ. Α. Πασπάτη¹⁸). — Porte de Mévlévi Hané.

1) N. BARBARO (παρὰ Dr Déthier, ἐκδ. Κριτοβούλου), αὐτ. σ. 724.

2) *Le Bosphore* κλπ. σ. 48.

3) *Μελέται*, σ. 77.

4) ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ, αὐτ. σ. 122.

5) *Le Bosphore* κλπ. Πίν. ἐν τέλει.

6) Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 56, ἐπιγρ. ΑΒ'.

7) C. I. G. 8665. — Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 53.

8) Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 52, ἐπιγρ. ΚΑ'.

9) Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 56, ἐπιγρ. ΔΑ'.

10) ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ, αὐτ. Τόμ. Β' σ. 327.

11) ΑΝΩΝΥΜΟΥ. Ἡ Ἀλωσιε τῆς Κ/πόλεως, πρῶτον παρὰ BUCHON. *Nouvelles Recherches* (ἐν Παρισίῳ 1845. 2 Τόμ. εἰς μ. 8ον) Τόμ. Β' σ. 352, στίχ. 550.

12) ΓΡΗΓΟΡΑ. Τόμ. Α' σ. 85.

13) Ἐκδ. Κριτοβούλου. Τόμ. Β' σ. 605.

1) Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 54.

2) ΠΑΧΥΜΕΡΟΥΣ. Τόμ. Α' σ. 140.

3) *Κωνσταντινίς*, σ. 26.

4) ΦΡΑΝΤΖΗ, τ. 253.

5) *Turco-Graecia* (ἐν Βασιλείᾳ 1584 εἰς φύλλ.) σ. 51.

6) Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 53.

7) ΚΩΜΙΝΟΥ, αὐτ. σ. 98. — ΟΙ ΜΕΤΑ ΘΕΟΦΑΝΗ, σ. 197.

8) C. I. G. 8778. — Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 52, ἐπιγρ. ΚΔ'.

9) ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ, αὐτ. Μαΐου 30.

10) *Le Bosphore* κλπ. σ. 49.

11) ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ. Τόμ. Α' σ. 501.

12) *Le Bosphore* κλπ. αὐτ.

13) C. I. G. 8789. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 46.

14) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 355.

15) *Le Bosphore* κλπ. αὐτ.

16) *Γεωγραφία*, αὐτ. σ. 68.

17) Ἀλεξανδρινὸν Χρονικόν, αὐτ. σ. 590.

18) *Μελέται*, σ. 74.

62. Μεχμέτ πασά τζαμιή. — Mosquée de Mehmet Pacha.

63. Ὀδὸς Μεβλανέ-Καπουσοῦ. — Rue de Mévlané Capou.

64. Μυρωλεῖον. — Turbé.

65. Τεκέ (Μονὴ δερεβισῶν). — Téké.

66. Πύργος Κωνσταντίνου (ἐξ ἐπιγραφῆς ἀνεκδότου παρὰ τῷ Rev. Canon κ. C. G. Curtis). — Tour de Constantin.

67. Καπαλή Καποῦ, Πύλη Τετάρτη, στρατιωτικὴ (γνώμη τοῦ Dr Déthier¹), ἡ ὀρθοθώρα Γεωργίου (ἐξ ἐπιγραφῆς²). — Porte fermée.

68. Τόπ-Καπουσοῦ, Πύλη τοῦ ἀγίου Ρωμανοῦ³ (κατὰ τὸν Μέγαν Λογοθέτην Ἰέρακα⁴). — Porte dite Top Capou.

69. Πύργος Βακταγείου⁵, *turris Bactatinee*⁶ (γνώμη τοῦ Dr Déthier⁷), ἡ *Torre Baccatura*⁸ (γνώμη κ. Mordtmann, ἱατροῦ). — Tour de Bactagium.

70. Ἐκκλησίαι ἀρμενικὴ Σούρπ Νιγκογός (ἡ τοῦ ἀγίου Νικολάου). — Eglise arménienne de St Nicolas.

71. Ἐκκλησία ὀρθόδοξος τοῦ ἀγίου Νικολάου. — Eglise grecque de St Nicolas.

72. Γενὴ Βαχτσέ Τσαίρη, *Maitas* (γνώμη Βυζαντινοῦ¹⁰), ἡ Λαγκές τοῦ Λύκου (γνώμη τοῦ κ. Πασπάτη¹¹). — Prè de Yeni Bagché.

73. Ἐπιπέριον Μαρονή τοῦ Ἰάγαρι (ἐξ ἐπιγραφῆς¹²), ἡ Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου (ἐξ ἐτέρας ἐπιγραφῆς¹³). — Tourelle de Jagari.

74. Λύκος ὁ ποταμός¹⁴ (κατὰ Dr Mordtmann, πατέρα¹⁵). — Fleuve Lycos.

75. Σουλοῦ Κουλέ, Πύργος Ὑδραγωγείου,

(γνώμη Dr Mordtmann, πατρός¹), ἡ Πύργος Ὑγρός (γνώμη τοῦ κ. Πασπάτη²). — Tour de Faque-Hic.

76. Πύργος Σεσαθρωμέρος³ (κατὰ κ. Πασπάτην⁴). — Tour délabrée.

77. Πύργος τοῦ Πέμπτου⁵ (κατὰ Κωνσταντινῶν⁶), ἡ Πύλη Πέμπτη⁷, στρατιωτικὴ, ἡ καὶ Πύργος τοῦ Χαρισίου⁸ (γνώμη τοῦ Dr Déthier⁹), ἡ Πύλη τῆς Χαρσῆς¹⁰ (γνώμη Dr Mordtmann, πατρός¹¹), ἡ Πύλη Πουσαίου (ἐξ ἐπιγραφῆς¹²). — Porte de Puséas.

78. Σηνοικία Σαρμασίαι, Τὰ Ἀρματίου¹³ (γνώμη Κωνσταντινοῦ¹⁴). — Quartier de Sarmassik.

79. Πύργος Φοιδεράτων¹⁵ (ἐξ ἐπιγραφῶν ἀνεκδότων παρὰ τῷ Rev. Canon C.G. Curtis¹⁶). — Tour des Fédérés.

80. Πύλη Ἰουστινιανοῦ¹⁷ (γνώμη τοῦ Dr Déthier). — Petite porte de Justinien.

81. Ἀγωγὸς τῆς πόλεως¹⁸, ἡ Ἀγωγὸς Ἰουστινιανοῦ⁹ (γνώμη τοῦ Dr Déthier²⁰). — Aqueduc de Justinien.

82. Πύλη κλειστή. βυζαντινὴ (γνώμη Dr Déthier). — Porte fermée.

83. Μυρωλεῖον Μίχρι Μάχ Σουλτάν. — Turbé de Mihri Mah.

84. Μίχρι Μάχ Σουλτάν Τζαμιή, Νεὸς τοῦ μεγαλομάρτυρος καὶ τροπαιοφόρου Γεωργίου²¹ (κατὰ Κωνσταντινῶν²²). — Mosquée de Mihri Mah.

1) Αὐτ. σ. 207.

2) Μελέται, σ. 45.

3) ΚΑΝΑΝΟΥ, σ. 461.

4) Μελέται, σ. 72.

5) Ἀλεξανδρινὸν Χρονικόν, αὐτ. σ. 719.

6) Κωνσταντινιάς, σ. 25.

7) ΚΩΣΤΙΝΟΥ, αὐτ. σ. 110.

8) ΗΡΩΦΥΡΟΥΓΓΗΝΗΤΟΥ, αὐτ. σ. 197.

9) *Nouvelles découvertes archéologiques*, σ. 6.

10) ΚΑΝΑΝΟΥ, σ. 462.

11) *Πολιορκία* κλπ. σ. 209.

12) MORDTMANN, αὐτ.

13) ΝΙΚΟΛΗΜΟΥ, αὐτ. Τόμ. Β' σ. 329.

14) Κωνσταντινιάς, σ. 416.

15) ΚΕΔΡΗΝΟΥ, αὐτ. σ. 599.

16) Ὄρα καὶ ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 33.

17) ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΟΥ, Α' 231.

18) ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ Κωνσταντινουπόλεως, σ. 47.

19) ΑΝΩΝΥΜΟΥ παρὰ BANDURI, *Imperium*

Oriente, Τόμ. Α', Μέρ. Β' σ. 38.

20) Ἐκδ. Κριτεβούλου, Τόμ. Β' σ. 615.

21) MIKLOSICH et MULLER. *Acta Patriar-*

chatus Constantinopolitani (ἐν Βιέννῃ 1860--2.

Τόμ. 2 εἰς 8^{ον}) Τόμ. Β' σ. 441. — ΑΝΩΝΥΜΟΥ,

ποίημα παρὰ BUCHON, αὐτ. σ. 352.

22) Κωνσταντινιάς, σ. 443.

1) *Le Bosphore* κλπ. σ. 50.

2) DÉTHIER. *Nouvelles découvertes archéologiques* (ἐν Κων/πόλει 1867 εἰς φύλλ.) σ. 5, 6.

3) ΝΙΚΗΤΑ, σ. 834.

4) *Χρονικὸν παρὰ ΣΑΘΑ, Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη* (ἐν Βενετίῃ 1872 εἰς 8^{ον}). Τόμ. Α' σ. 268. στίχ. 61?

5) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 619.

6) L. CHIENSIS, ἡ'.

7) Ἐκδ. Κριτεβούλου, Τόμ. Α' σ. 571.

8) ZORZI DOLFIN. *Belagerung und Eroberung von Constantinopel*, ἔκδ. G. Thomas (ἐν Μονάχῃ 1868 εἰς 8^{ον}) σ. 33.

9) ΚΕΔΡΗΝΟΥ, Τόμ. Β' σ. 594.

10) Ἡ Κωνσταντινουπόλις, αὐτ. σ. 347.

11) Μελέται, σ. 9.

12) Αὐτ. σ. 45.

13) MORDTMANN, αὐτ. σ. 207.

14) ΚΕΔΡΗΝΟΥ, Τόμ. Α' σ. 347.

15) *Πολιορκία* κλπ. σ. 100, 101.

85. Διεὶν Γιολοῦ, *Μέση Λεωφόρος*¹ (γνώμη Βυζαντινοῦ²).—Rue centrale.

86. Ἐδρινέ-Καπουσοῦ, *Πύλη Ἀδριανουπόλεως*³ (κατὰ M. Crusium⁴), ἢ καὶ *Πόρτα Πολυαδρίου*⁵, καὶ *Πόρτα Μυριάδρου*⁶ (κατὰ Μελέτιον τῶν Ἀθηνῶν⁷), ἢ *Πύλη Χαρισίου*⁸ (γνώμη κ. Mordtmann, ἱατροῦ).—Porte d'Andrinople.

87. Ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Γεωργίου. — Eglise de St Georges.

88. Καχριέ Τζαμιῆ, *Μονὴ τῆς Χώρας*⁹ (κατὰ Κωνσταντινίου¹⁰).—Mosquée Cahrié.

89. Πύργος Νικολάου Καβαλαρίου τοῦ Ἀγάλου: (ἐξ ἐπιγραφῆς¹¹).—Tour d'Agalon.

90. Μυρωτίειον.—Turbé.

91. Κάμπος¹², ἢ καὶ *Κάμπος τοῦ Τριβουναλοῦ*¹² (κατὰ κ. Mordtmann, ἱατροῦ).—Champ du Tribunal.

92. Πύλη Ἐκτῆ, στρατιωτικὴ (γνώμη τοῦ Dr Déthier¹⁴).—Porte militaire.

93. Τσακίρ ἁγᾶ Τζαμιῆ. — Mosquée de Tsakir agha.

94. Ὀδοῦν Χαριτζῆ Τζαμιῆ. — Mosquée d'Odoun Haridji.

95. *Παραπόρτιον Κερκόπορτα*¹⁵, ἢ καὶ *πυλὴ Σουλκερκου*¹⁶ (γνώμη Κωνσταντινοῦ¹⁷), ἢ *πυλὴ Ἰουστινιανῶν*¹⁸ (γνώμη κ. Mordtmann, ἱατροῦ).—Petite porte dite Cercoporta.

96. Ἐξακολούθησις τοῦ Μεγάλου Τείχους (γνώμη τοῦ Dr Déthier¹⁹ καὶ τοῦ κ. Πασπάτη²⁰).—Continuation du Mur intérieur.

97. Πύλη τοῦ Προκέσσου τοῦ Ἐβδόμου²¹ (γνώμη τοῦ Dr Déthier), ἢ *Παραπόρτιον Κερ-*

*κόπορτα*¹ (γνώμη Dr Mordtmann, πατρός²). — Porte de triomphe d'Hebdomon.

98. Πύργος τοῦ Τριβουναλοῦ τοῦ Ἐβδόμου³ (γνώμη τοῦ Dr Déthier⁴).—Tour du Tribunal d'Hebdomon.

99. Γεκρούρ Σαρξί, *Τὰ Βασιλεία τοῦ Κωνσταντινοῦ*⁵ (κατὰ Gyllium⁶), τὸ καὶ *Τριβουναλίον τοῦ Ἐβδόμου* (κατὰ Κωνσταντινίου⁷), ἢ τὰ *Παλάτια τοῦ Ἐβδόμου*⁸, τὰ καὶ *Βασιλεία τοῦ Πορφυρογεννήτου*⁹ (κατὰ Βυζάντιον¹⁰).—Le palais d'Hebdomon.

100. Πύλη τῶν Παλατιῶν τοῦ Ἐβδόμου (γνώμη τοῦ Dr Déthier). — Porte du palais d'Hebdomon.

101. Πύλη νεωτέρη.—Porte nouvelle.

102. Ἐξακολούθησις τοῦ Ἐκτὸς Τείχους (γνώμη τοῦ Dr Déthier¹¹ καὶ τοῦ κ. Πασπάτη¹²).—Continuation du mur extérieur.

103. Πύλη Ἐβδόμη, στρατιωτικὴ (γνώμη τοῦ Dr Déthier¹³).—Porte militaire.

104. Πύλη τῶν Ἀσωμάτων¹⁴ (γνώμη Κωνσταντινοῦ¹⁵), ἢ *πυλὴ Πορφυρογεννήτου*¹⁶ (γνώμη Σ Α.).—Petite porte de Porphyrogenète.

105. Σισέ-χανέ, *Ναὸς τῶν ἐννέα ταγματῶν*¹⁷ (κατὰ Κωνσταντινίου¹⁸), ἡμέρος τῶν *Παλατιῶν τοῦ Ἐβδόμου* (γνώμη τοῦ Dr Déthier).—Chiché Hané.

106. Ὀδὸς Σισέ-χανέ. — Rue de Chiché Hané.

107. Ἀδὴλ Σάχ Καδὴν Μεδρεσεσῆ, *Ναὸς τοῦ Προδρόμου*¹⁹ (γνώμη τοῦ Dr Déthier²⁰).—Ecole d'Adil Chah Cadine.

108. Ἀδὴλ Σάχ Καδὴν Τζαμιῆ, *Ναὸς τοῦ*

1) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 566.

2) Ἡ Κωνσταντινούπολις, αὐτ. σ. 370.

3) ΦΡΑΝΤΖΗ, σ. 35.

4) Turco-Græcia, σ. 51.

5) Ἀλεξανδρινὸν Χρονικόν, αὐτ.

6) ΚΩΔΙΝΟΥ, αὐτ. σ. 47.

7) Γεωγραφία, αὐτ.

8) Ἡ Ἄλωσις παρὰ BUCHON, αὐτ. σ. 352.

9) MIKLOSICH et MULLER, αὐτ. σ. 363.

10) Κωνσταντινιάς, σ. 46.

11) ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 42.

12) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 144.

13) Αὐτ. σ. 449.

14) Ἐκδ. Κριτοβόλου. Τόμ. Γ' σ. 213.

15) ΔΟΥΚΑ, σ. 282.

16) ΝΙΚΗΤΑ, σ. 528.

17) Κωνσταντινιάς, σ. 23.

18) ΚΡΙΤΟΒΟΛΟΥ, αὐτ.

19) Ἐκδ. Κριτοβόλου. Τόμ. Δ' σ. 63.

20) Μελέται, σ. 3. 92.

21) Ἀλεξανδρινὸν Χρονικόν, αὐτ. σ. 700.

1) ΔΟΥΚΑ, αὐτ.

2) Πολιορκία κλπ. σ. 141.

3) Ἀλεξανδρινὸν Χρονικόν, αὐτ. σ. 562.

4) Ἐκδ. Κριτοβόλου, αὐτ. σ. 64.

5) ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ. Τόμ. Β' σ. 547.

6) De Constantinopoleos Topographia Δ' δ'.

7) Κωνσταντινιάς, σ. 52.

8) ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ, αὐτ. σ. 286.

9) ΚΡΙΤΟΒΟΛΟΥ, Α' 118.

10) Ἡ Κωνσταντινούπολις, αὐτ. σ. 362-3.

11) Ἐκδ. Κριτοβόλου, αὐτ. σ. 63.

12) Μελέται, σ. 3.

13) Le Bosphore κλπ. σ. 52.

14) ANNHΣ KOMNHNHΣ, σ. 183, ἐκδ. Πα-

ρισίων.

15) Κωνσταντινιάς, σ. 23.

16) ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ, αὐτ. σ. 138.

17) Αὐτ. σ. 545.

18) Κωνσταντινιάς, αὐτ.

19) ΚΩΔΙΝΟΥ, αὐτ. σ. 111.

20) Le Bosphore κλπ. σ. 37.

Θεολόγου¹ (κατὰ τὸν Dr Déthier²).—Mosquée d'Adil Chah Cadine.

109. Ἡράκλειον Τεῖχος (κατὰ κ. Πασπάτην³), ἢ *Μοροτείχος τῶν Β.λαχερῶν*⁴, τὸ καὶ *Τεῖχος Β.λαχερῶν*⁵ (γνώμη Βυζαντίου⁶), ἢ *Τεῖχος ἔξωθεν τοῦ Πτεροῦ*⁷ (γνώμη Σ.Α.). — Mur de Ptéron.

110. Ἐκκλησία ἀγίου Καλλιπύκου⁸ (γνώμη Κωνσταντίου⁹).—Eglise de St Callinique.

111. Παραπόρτιον τῆς Καλλιπύκου¹⁰ (κατὰ Κωνσταντίου¹¹), ἢ *Πόρτα τοῦ Μοροτείχους τῶν Β.λαχερῶν*¹², ἢ καὶ νέα Πύλη τῆς Ξυλοκέρκου¹³ (γνώμη τοῦ Dr Déthier¹⁴).—Petite porte de Callinique.

112. Πύργος ἐν τοῖς Καλιγάρειοις¹⁵ (κατὰ κ. Πασπάτην¹⁶).—Tour de Caligarie.

113. Χοτζά Ἀλή Τζαμιῆ. — Mosquée de Hodja Ali.

114. Συνέχεια Μοροτείχους (γνώμη τοῦ Dr Déthier).—Continuation du mur de Ptéron.

115. Ὀδὸς Ἐγρή-Καπού. — Rue d'Egri Capou.

116. Τὰ Καλιγάρια¹⁷ (κατὰ Βυζάντιον¹⁸).—Quartier de Caligarie.

117. Ἐγρή-Καπού, Πύλη Καλιγάρεια = *Porta Caligaria* (κατὰ N. Barbaro¹⁹), ἢ καὶ *Πόρτα Χαροῦ*²⁰ (κατὰ Μελέτιον τῶν Ἀθηναίων²¹), ἢ καὶ *Πύλη Χαροῦ*²², *Πύλη Κάρισος*²³, *Πύλη Χαροῦ*²⁴ καὶ *Χαροῦ*²⁵ (κατὰ Du Cange²⁶).—Porte dite Egri Capou.

- 1) ΚΩΔΙΝΟΥ, αὐτ.
- 2) *Le Bosphore* κλπ. αὐτ.
- 3) *Μελέται*, αὐτ.
- 4) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 568.
- 5) ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ, σ. 48.
- 6) *Ἡ Κωνσταντινούπολις*, αὐτ. σ. 102.
- 7) *Ἀλεξανδρινὸν Ἱστορικόν*, αὐτ. σ. 726.
- 8) ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ, αὐτ. σ. 806.
- 9) *Κωνσταντινιάς*, αὐτ.
- 10) ΚΕΔΡΗΝΟΥ. Τόμ. Α' σ. 784.
- 11) *Κωνσταντινιάς*, αὐτ.
- 12) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 592.
- 13) ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ, αὐτ. σ. 558.
- 14) Ἐκδ. Κριτσόβλου. Τόμ. Γ' σ. 219.
- 15) ΦΡΑΝΤΖΗ. σ. 280.
- 16) *Μελέται*, σ. 22.
- 17) ΦΡΑΝΤΖΗ, σ. 254.
- 18) *Ἡ Κωνσταντινούπολις*, αὐτ. σ. 353.
- 19) N. BARBARO, αὐτ. σ. 46.
- 20) ΚΩΔΙΝΟΥ, αὐτ. σ. 110.
- 21) *Γεωγραφία*, αὐτ.
- 22) ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ, αὐτ. σ. 525.
- 23) ΑΝΝΗΣ ΚΟΜΝΗΝΗΣ, σ. 258.
- 24) ΔΟΥΚΑ, σ. 286.
- 25) Αὐτ. σ. 287.
- 26) *Constantinopolis Christiana*, σ. 50.

118. Τσορβατζή Τζαμιῆ. — Mosquée du Tschorbadji.

119. Ὀδὸς Ἐγρή-Καπού Χαριτζή, Ὀδὸς Χαροῦ (γνώμη κ. κ. Κ. Σ. Καραθεοδωρῆ καὶ Γ. Α. Δημητριάδου).—Rue extérieure d'Egri Capou.

120. Πύργος μετὰ κλιμάκων. — Tour avec son escalier.

121. Μουσωλεῖον τοῦ Χαζρέτη Χαφίζ. — Turbé de Hazreti Hafiz.

122. Ὀδὸς τοῦ Μουσωλεῖου (Τουρβέ). — Rue du Turbé.

123. Τάφος ἀπὸ Ἐγρή Καπού ἕως Ξυλοπόρτης (γνώμη Dr Mordtmann, πατρός¹). — Fossé d'Egri Capou à Xyloporta.

124. Ἐκκλησία τῆς Παναγίας, Ναὸς τοῦ πρωτομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Τύρωνος (ἐξ ἐπιγραφῆς ἀνεκδότου παρὰ τῷ Dr Déthier).—Eglise de Notre-Dame.

125. Ὀδὸς Παστουρματζή. — Rue de Pastourmadji.

126. Τὸ ἐν Βλαχέραις Φρούριον², τὸ καὶ *Καστέλλιον*³, ἢ καὶ ἐν Βλαχέραις *Ἀκρόπολις*⁴ (κατὰ κ. Πασπάτην⁵). — Fort de Blaquernes.

127. Μουσωλεῖον.—Turbé.

128. Πύλη τῆς Γυρολίμνης⁶ (κατὰ Κωνσταντίου⁷), ἢ καὶ Πύλη τοῦ Παλατίου⁸ (γνώμη τοῦ κ. Πασπάτην⁹).—Porte de Gyrolimni.

129. Τὰ Βασιλίδου¹⁰ (κατὰ κ. Mordtmann, ἱατρός).—Quartier de Basilide.

130. Πύργος Βασιλείου (ἐξ ἐπιγραφῆς¹¹). — Tour de Basile.

131. Τείχη τοῦ Καστέλλιον (κατὰ κ. Πασπάτην¹²).—Mur du fort de Blaquernes.

132. Ἡ κάτωθεν τῶν ἀνακτόρων Πύλη¹³. — Porte inférieure du Palais.

133. Ὀδὸς Ποτετζή. — Rue Potedji.

134. Ἡ μεσημβρινὴ Πύλη τῶν ἐν Βλαχέρ-

- 1) *Πολιορκία* κλπ. σ. 89.
- 2) ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ, αὐτ. σ. 611.
- 3) Αὐτ. σ. 612.
- 4) ΑΤΤΑΛΕΙΑΤΟΥ, σ. 23, 24.
- 5) *Μελέται*, σ. 95, 99.
- 6) ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ. Τόμ. Α' σ. 255.
- 7) *Κωνσταντινιάς*, σ. 22.
- 8) ΓΡΗΓΟΡΑ Τόμ. Β' σ. 711.
- 9) *Μελέται*, σ. 91.
- 10) ΚΩΔΙΝΟΥ. *Πάτρια*, σ. 125.
- 11) ΠΑΣΠΑΤΗ, αὐτ. σ. 39.
- 12) Αὐτ. σ. 93 καὶ ἐπ.
- 13) ΚΟΜΝΗΝΗΣ, σ. 294, 359.

ραις ἀρχαίων¹ (κατὰ κ. Πασπάτην²).—Porte méridionale de Blaquernes.

135. Παλίτια τῶν Βλαχερνῶν³, τὰ καὶ Βασιλεία τῶν Βλαχερνῶν⁴ (κατὰ Κωνσταντινῶν⁵), τὰ καὶ Ὑψηλά⁶, ἢ τὰ καὶ ἐν Βλαχέραις ἀνάκτορα⁷ (κατὰ κ. Πασπάτην⁸), ἢ τὰ ἐν Βλαχέραις ἀρχεῖα⁹ (κατὰ Σ. Α.).—Palais de Blaquernes.

136. Ὀδὸς Τσικούρ.—Rue Tsicour.

137. Αἰβάζ ἐφένδη Τζαμιῶ. — Mosquée d'Aïvaz esendy.

138. Πύργος Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου (ἐξ ἐπιγραφῆς¹⁰).—Tour d'Andronic.

139. Πύργος Ἀγγέλου Ἰσαακίου¹¹ (κατὰ Κωνσταντινῶν¹²).—Tour d'Ange.

140. Πύργος τοῦ Ἀνεμά¹³ (κατὰ κ. Πασπάτην¹⁴), ἢ Πύργος Θεοφίλου (ἐξ ἐπιγραφῆς¹⁵).—Tour d'Anéma.

141. Εἰρκὴ τοῦ Ἀνεμά¹⁶ (κατὰ κ. Πασπάτην¹⁷).—Prison d'Anéma.

142. Βόρειος Πύλη τοῦ παλατιῶν τῶν Βλαχερνῶν, ἢ καὶ πρὸς τὸν ἐν Βλαχέραις ναὸν ἀνοικοδομημένη πύλη¹⁸, ἢ καὶ πύλη τῶν Ὑψηλῶν¹⁹ (γνώμη τοῦ κ. Πασπάτη²⁰).—Porte septentrionale de Blaquernes.

143. Σέχ Σακλήμ Τεκεσῆ.—Téké de Civeih Salim.

144. Ὀδὸς Ἐμίρι Βαχριέ.—Rue d'Emiri Bahrié.

145. Ὀδὸς Λουτροῦ.—Rue du Bain.

146. Κρήνη Πλατάνου.—Fontaine du platane.

147. Μυρωλεῖον Ἐμποῦ Ζέρ Γαφαρῆ.—Turbé de Gafary.

148. Λουτρόν Χαντσερλῆ, τὸ δημόσιον Βλαχερνῶν Λουτρόν¹ (κατὰ κ. Morlmann, ἱετρόν), ἢ τὸ Βανιάριν² (κατὰ κ. Πασπάτην).—Bain de Hantcherly.

149. Ὀδὸς Κιούλ-Χανέ.—Rue Kint-Hané.

150. Ὀδὸς Ἀγιάσματος.—Rue de la source sacrée.

151. Τὸ Ἀγίασμα τῶν Βλαχερνῶν, Τὸ ἄγιον Λοῦμα τῶν Βλαχερνῶν³ (κατὰ Κωνσταντινῶν⁴).—Source sacrée de Blaquernes.

152. Ναὸς τῶν Βλαχερνῶν⁵, ἢ τὸ ἱερόν τῶν Βλαχερνῶν⁶, ἢ ὁ ἐν Βλαχέραις ναὸς τῆς Θεοτόκου⁷ (κατὰ Gyllium⁸).—Eglise de Blaquernes.

153. Ὀδὸς Μύλου.—Rue du Moulin.

154. Ὀδὸς Αἰβάζ ἐφένδη.—Rue d'Aïvaz Esendy.

155. Θολωτὰ ὑπόγεια καὶ ἀψίδες τοῦ ναοῦ τῶν Βλαχερνῶν (κατὰ κ. Πασπάτην⁹).—Souterrains de l'église de Blaquernes.

156. Πύργος Μιχαήλ αὐτοκράτορος (ἐξ ἐπιγραφῆς¹⁰).—Tour de Michel.

157. Μυρωλεῖον Τοκλού Ἰβραχίμ Δεδέ.—Turbé d'Ibrahim Dédé.

158. Πύλη Βλαχερνῶν, ἰσωτερικὴ (κατὰ Κωνσταντινῶν¹¹), ἢ Ξυλόπορτα¹² καὶ Πύλη Ξυλόπορτα Νέζ¹³ (γνώμη τοῦ Dr Déthier¹⁴).—Porte intérieure de Blaquernes.

159. Τὸ Ἀγίασμα τοῦ ἁγίου Βασιλείου¹⁵ (κατὰ Κωνσταντινῶν¹⁶).—Source de St Basile.

160. Πύλη Βλαχερνῶν¹⁷, ἐξωτερικὴ (γνώμη τοῦ κ. Πασπάτη¹⁸).—Porte extérieure de Blaquernes.

1) ΝΙΚΗΤΑ, σ. 698.

2) Μελέται, σ. 94.

3) ΠΑΧΥΜΕΡΟΥΣ. Τόμ. Α' σ. 161.

4) ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ. Τόμ. Γ' σ. 168.

5) Κωνσταντινιάς, σ. 60.

6) ΚΩΜΙΝΟΥ. Περὶ Ὄρηκίων, σ. 80.

7) ΑΤΤΑΛΕΙΑΤΟΥ, σ. 256.

8) Μελέται, σ. 83.

9) ΝΙΚΗΤΑ, σ. 719.

10) Σ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΥ. Ἐπιγραφαὶ τῆς Ἐπαρχίας Βελεγράδων (ἐν τῷ περιοδικῷ τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, Τόμ. II') σ. 96.

11) ΝΙΚΗΤΑ, σ. 580.

12) Κωνσταντινιάς, σ. 61.

13) ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ. Τόμ. Α' σ. 329.

14) Μελέται, σ. 27, 38.

15) Αὐτ. σ. 38.

16) ΚΟΜΝΗΝΗΣ, σ. 363.

17) Μελέται, σ. 27, 32.

18) ΓΡΗΓΟΡΑ. Τόμ. Γ' σ. 242.

19) ΚΩΜΙΝΟΥ, αὐτ. σ. 81.

20) Μελέται, σ. 98.

1) ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ, αὐτ. σ. 387.

2) ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ, αὐτ. σ. 151.

3) ΚΩΜΙΝΟΥ. Πάτρια, σ. 128.

4) Κωνσταντινιάς, σ. 111.

5) ΓΡΗΓΟΡΑ. Τόμ. Α' σ. 130.

6) ΑΤΤΑΛΕΙΑΤΟΥ, σ. 138.

7) ΓΑΥΚΑ, σ. 181.

8) De Constantinopoleos Topographia Δ' ε

9) Μελέται, σ. 97.

10) Αὐτ. σ. 37.

11) Κωνσταντινιάς, σ. 61.

12) ΔΟΥΚΑ, σ. 282.

13) ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ. Τόμ. Β' σ. 511.

14) Ἐκδ. Κριτὸβόλου. Τόμ. Α' σ. 617.

DETHIER Le Bosphore* κλπ σ. 53.

15) MICLOSICH et MULLER, αὐτ. σ. 525.

16) Κωνσταντινιάς, αὐτ.

17) ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ, σ. 58.

18) Μελέται, σ. 67.

161. Λεόντιον Τείχος (κατὰ κ. Πασπάτην¹), τὸ καὶ ἕτερον τείχος ἔξωθεν τοῦ τείχους τῶν Βλαχερνῶν² (κατὰ κ. Mordtmann, ἱατρὸν), Πενταπύργιον³ (γνώμη Θεοδοσίου Ζυγομαλά⁴). — Pentapergion.

162. Ναὸς τοῦ ἁγίου Νικολάου ὁ ἐν τοῖς Βασιλείοις⁵ (κατὰ κ. Πασπάτην⁶). — Eglise de St Nicolas.

163. Μονὴ Δερβισῶν. — Teké.

164. Πύργος τοῦ ἁγίου Νικολάου (ἐξ ἐπιγραφῆς⁷). — Tour de St Nicolas.

165. Ὀδὸς Ἰβραχίμ Δεδέ. — Rue d'Ibrahim Dédé.

166. Ὀδὸς Καφετζή. — Rue du Cafedji.

167. Μεστζίτι (Μασγήδιον⁸) Τοκλοῦ Ἰβραχίμ Δεδέ, Ἐνκτήριον τῆς πρωτομάρτυρ. Θεκλής⁹ (κατὰ κ. Πασπάτην¹⁰). — Chapelle d'Ibrahim Dédé.

168. Ὀδὸς Ἐἰβάν-Σαρξί-Καπουσοῦ. — Rue de la porte d'Eivan Sarai.

169. Ὁ Καρανὸς Ἐμβολος¹¹ (κατὰ Κωνσταντινίον¹²). — Portique Carien.

170. Ὀδὸς Βοστάν. — Rue du Bostan.

171. Πύλη μεγάλη τοῦ Ἁγιάσματος τῶν Βλαχερνῶν (κατὰ κ. Πασπάτην¹³). — Porte principale de Blaquernes.

172. Ὁ Κυνηγός¹⁴ (κατὰ Κωνσταντινίον¹⁵). — Le Cynégos, chasseur.

173. Πύλη Ἐἰβάν Σαρξί, πύλη ἀνοιχθεῖσα μετὰ τὴν ἄλωσιν (γνώμη Κωνσταντίου¹⁶), ἢ Πύλη Ξυλοπέργου¹⁷ (γνώμη Du Cange¹⁸), ἢ Πύλη Βλαχερνῶν (γνώμη Βυζαντίου¹⁹), ἢ Πύλη τοῦ Κυνηγοῦ²⁰ (γνώμη Dr Mordtmann, πατρὸς²¹ καὶ τοῦ Dr Dethier²²), ἢ περὶ τὸ Βραχιό-

ριον τῶν Βλαχερνῶν Πύλη¹ (γνώμη Σ. Α.). — Porte d'Eivan Sarai.

174. Ὀδὸς Ἐἰβάν Σαρξί. — Rue d'Eivan Sarai.

175. Πύργος τοῦ ἁγίου Πατολέοντος² (ἐξ ἐπιγραφῆς ἀνεκδότου παρὰ τῷ Can. Curtis). — Tour de St Pantaléon.

176. Ξυλόπορτα, ἢ καὶ Πύλη Ξυλόρη (κατὰ Du Cange³), ἢ Πύλη Βλαχερνῶν (γνώμη Gyllii⁴). — Porte dite Xyloporta.

177—178. Βραχιόνιον τῶν Βλαχερνῶν⁵ (κατὰ Βυζαντίου⁶). — Prê de Blaquernes.

179. Πτερὸν καὶ Προτείχισμα Βλαχερνῶν⁷ (κατὰ τὸν κ. Πασπάτην⁸). — Mur extérieur de Blaquernes.

180. Κόλπος τῶν Βλαχερνῶν⁹, ἢ τὸ ἐν Βλαχερνῶν Νεώριον¹⁰ (κατὰ κ. Mordtmann, ἱατρὸν). — Golfe de Blaquernes.

181. Ἀποβάθρα Ἐἰβάν Σαρξί. — Echelle d'Eivan Sarai.

182. Κλίμακες εἰς πύργον ἀνάγουσαι¹¹ (κατὰ Gyllium¹²). — Escalier de mur.

183. Πύλη ἰσόγειος πύργου (κατὰ κ. Πασπάτην¹³). — Porte inférieure de tour.

184. Πύλη ἀνώγειος πύργου (γνώμη τοῦ κ. Πασπάτη¹⁴), ἢ καὶ διασφάξ¹⁵ (γνώμη Σ. Α.). — Porte supérieure de tour.

185. Ἀντηρίδες πύργου (κατὰ κ. Πασπάτην¹⁶). — Supports.

186. Ἐπάλλεις¹⁷ (κατὰ κ. Πασπάτην¹⁸). — Crèneaux¹⁹.

Ἐν Κ/Πόλει, τῇ 25 φεβρουαρίου 1883.

Σ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ.

1) Αὐτ. σ. 3.

2) ΟΙ ΜΕΤΑ ΘΕΟΦΑΝΗ, σ. 618.

3) ΚΕΔΡΗΝΟΥ. Τόμ. Β' σ. 100.

4) DU CANGE, αὐτ. σ. 44.

5) ΚΟΜΝΗΝΗΣ. Ι'.

6) Μελέται. σ. 35.

7) ΠΑΣΠΑΤΗ. αὐτ. σ. 34.

8) ΚΑΝΑΝΟΥ, σ. 471.

9) ΟΙ ΜΕΤΑ ΘΕΟΦΑΝΗ, σ. 148.

10) Μελέται, σ. 357.

11) ΚΕΔΡΗΝΟΥ. Τόμ. Α' σ. 694.

12) Κωνσταντινιάς, σ. 62.

13) Μελέται, σ. 98.

14) MIKLOSICH et MULLER, αὐτ. σ. 497.

15) Κωνσταντινιάς, σ. 150.

16) Κωνσταντινιάς, σ. 22.

17) Ἐπιγράμμα ἐν Ἀθολογίᾳ Δ' κη'.

18) Constantinopolis Christiana, σ. 49.

19) Ἡ Κωνσταντινούπολις, αὐτ. σ. 408.

20) MIKLOSICH et MULLER, αὐτ. σ. 358.

21) Πολιορκία κλπ. ἐν Πίνακι.

22) Ἐκδ. Κριτοβούλου. Τόμ. Γ' σ. 220.

1) ΚΟΜΝΗΝΗΣ. Τόμ. Α' σ. 104.

2) ΝΙΚΟΛΗΜΟΥ, αὐτ. Τόμ. Α' σ. 52.

3) Constantinopolis Christiana, αὐτ.

4) De Constantinopoleos Topographia, σ. 87.

5) ΚΟΜΝΗΝΗΣ, αὐτ.

6) Ἡ Κωνσταντινούπολις, αὐτ. σ. 596.

7) ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ, σ. 20.

8) Μελέται, σ. 61.

9) ΚΕΔΡΗΝΟΥ. Τόμ. Β' σ. 83.

10) ΠΑΧΥΜΕΡΟΥΣ, αὐτ. σ. 365.

11) ΜΑΝΟΥΗΛ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ, αὐτ.

12) De Constantinopoleos Topographia, σ. 83-4.

13) Μελέται, σ. 14.

14) Αὐτ. σ. 16.

15) ΝΙΚΗΤΑ, σ. 150.

16) Μελέται, αὐτ.

17) Ἐκδ. Κριτοβούλου. Τόμ. Α' σ. 197.

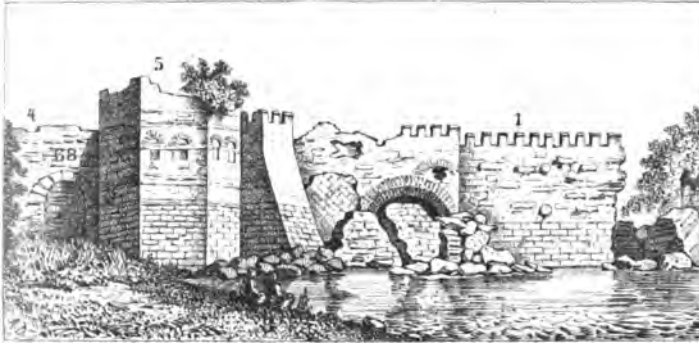
18) Μελέται, σ. 14.

19) Οἱ ἀριθμοὶ 182—6 ἐπὶ τῶν ἀπόψεων.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

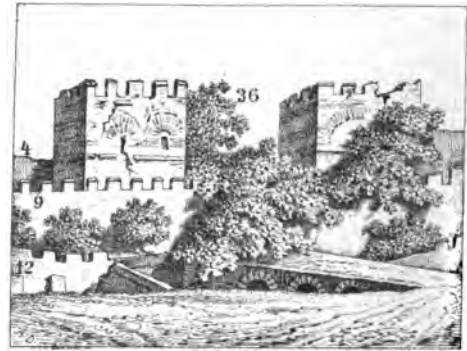
Σελ. 4.	στίχ. 14	ἀντὶ	Biondelmont	γρ.	Bondelmonti
» 7.	» 3	»	99	»	105
» »	» 4	»	Ευλοπέρτης	»	Πύλης Ἐιθὺν Σαρατου
» »	» »	»	176	»	173
» 15.	» 22	»	mur	»	tour

α.

ΠΥΡΓΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ.

β.

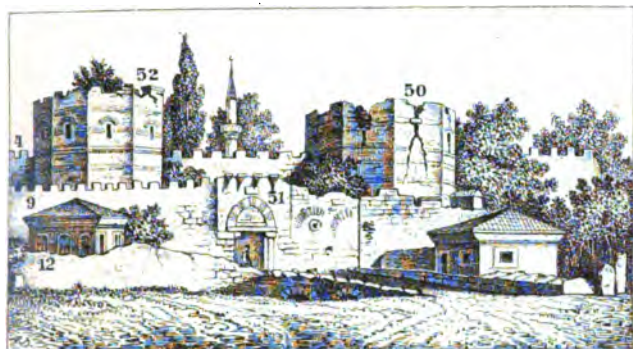
ΠΥΛΗ ΔΕΥΤΕΡΟΥ.

γ.

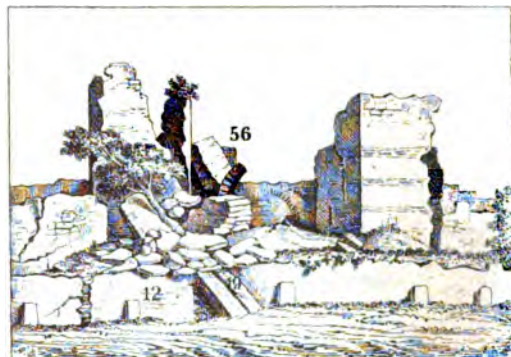
ΓΕΘΗ-ΚΟΥΛΕ.

δ.

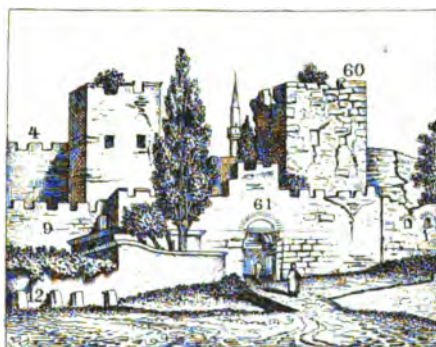
ΣΗΛΥΒΡΙ ΚΑΠΟΥΣΙΟΥ.

ε.

ΠΥΛΗ ΤΡΙΤΟΥ.

ς.

ΜΕΒΛΕΨΗ-ΧΑΝΕ ΚΑΠΟΥ.

ζ.

ΠΥΛΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ.

η.

ΤΟΠ ΚΑΠΟΥ.

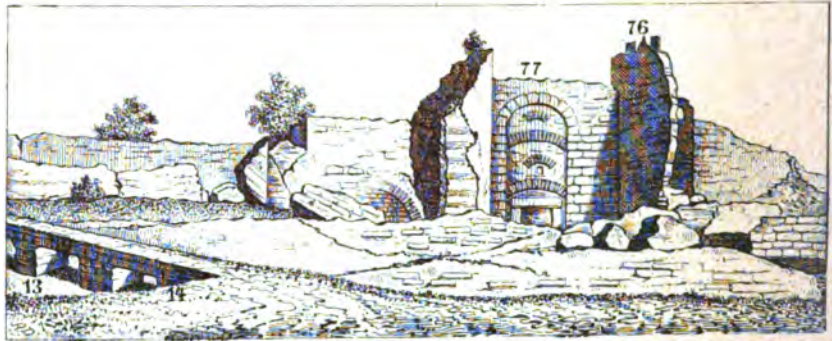

θ.

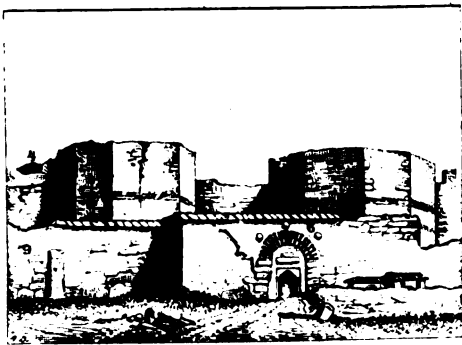
ΣΟΥΛΟΥ ΚΟΥΛΕ.

ζ.

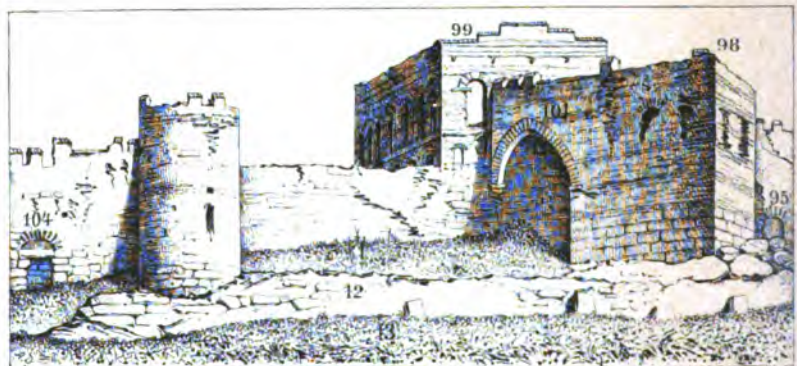
ΠΥΛΗ ΠΟΥΣΑΙΟΥ.

ια.

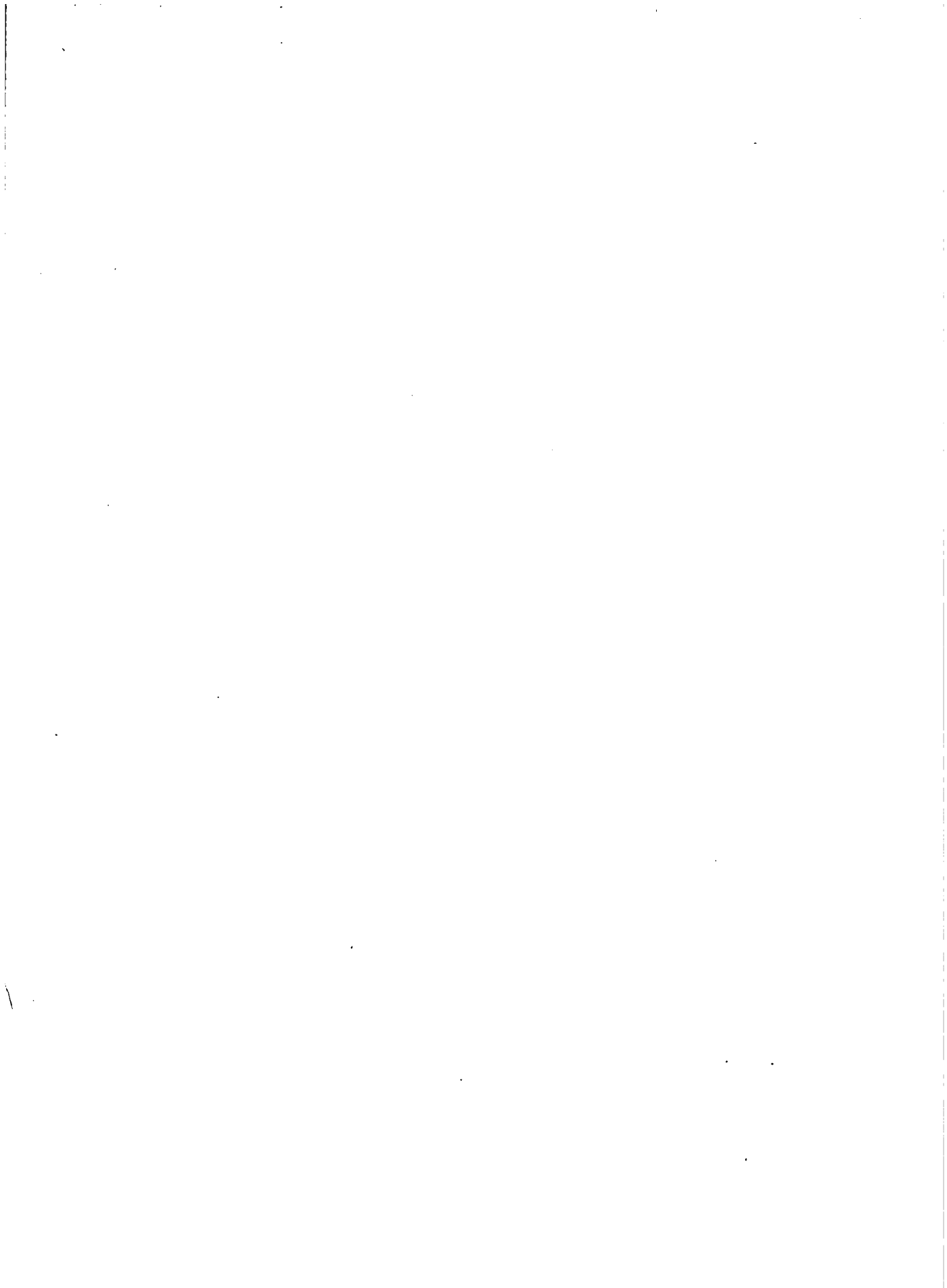

ΕΔΙΡΝΕ ΚΑΠΟΥΣΟΥ.

ιβ.

ΤΕΚΥΡ ΣΑΡΑΪ.

ιγ.

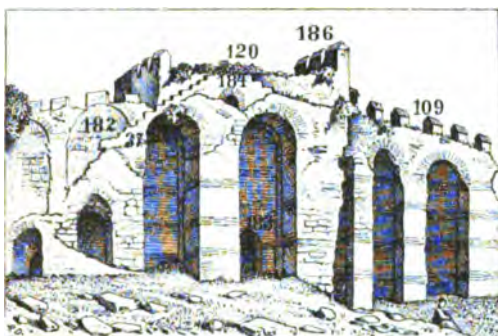
ΠΑΡΑΠΟΡΤΙΟΝ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ.

ιδ.

ΕΓΡΗ ΚΑΠΟΥ.

ιε.

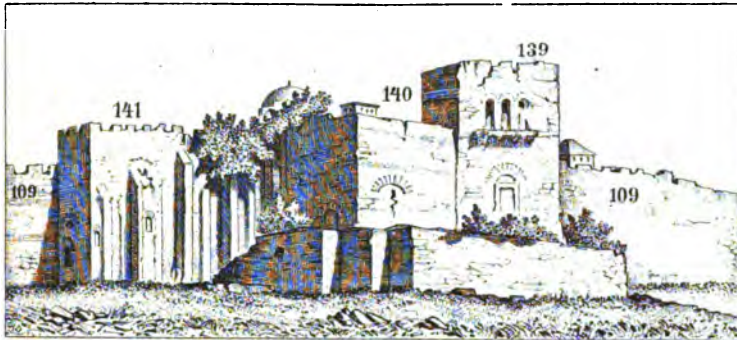
ΠΥΡΓΟΣ ΚΑΙΜΑΚΩΤΟΣ.

ις.

ΠΥΡΓΟΣ ΚΑΙΜΑΚΩΤΟΣ.
(Ἰσωθεν)

ιζ.

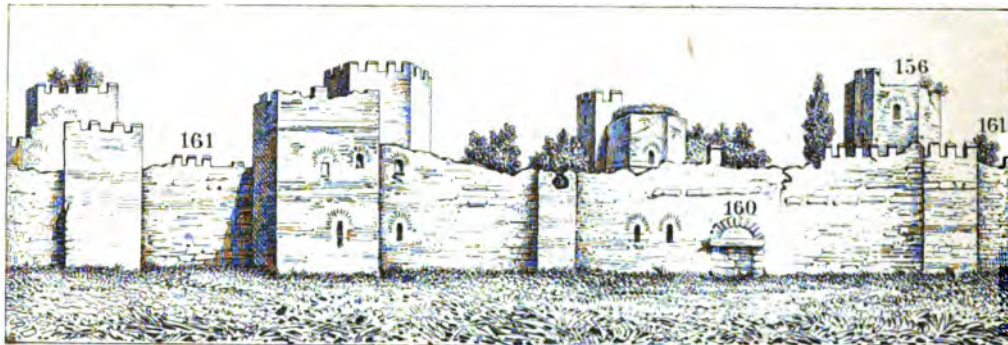
ΕΙΡΚΗ ΑΝΕΜΑ.
(εζωμεν)

ιη.

ΕΙΡΚΗ ΑΝΕΜΑ.
(εσουμεν)

ιθ.

ΛΕΟΝΤΙΟΝ ΤΕΙΧΟΣ.

κ.

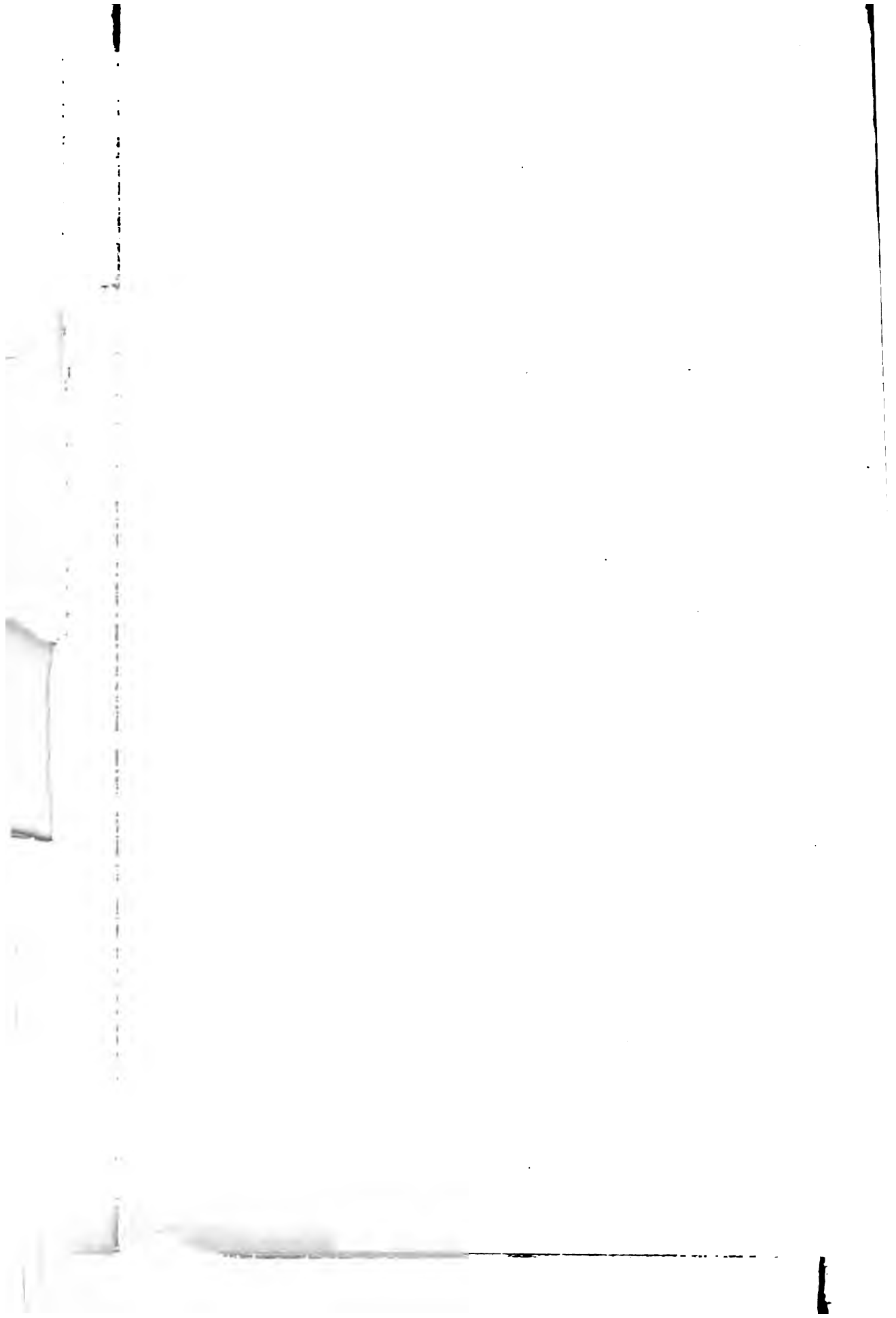

ΕΥΛΟΠΟΡΤΑ.

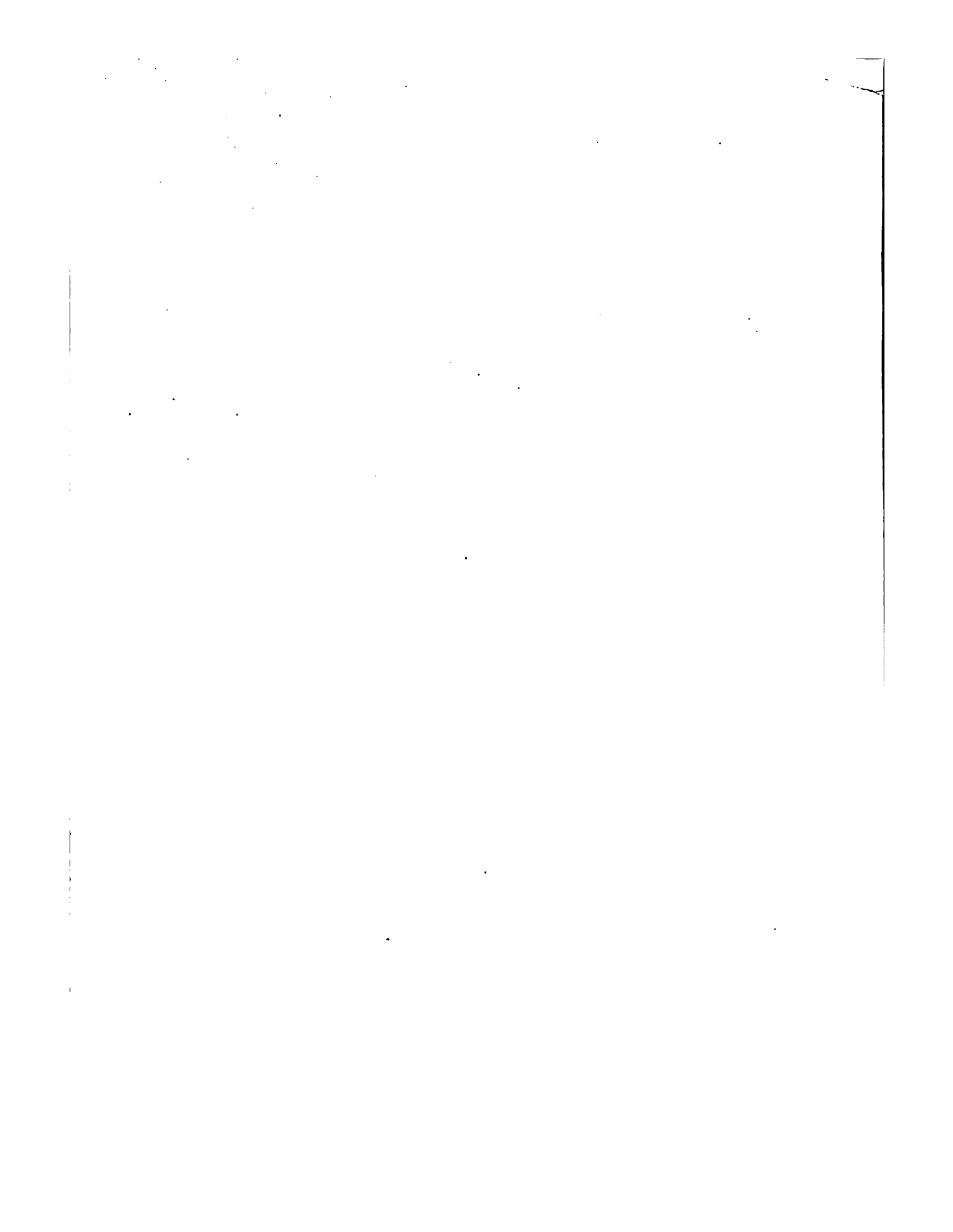
1

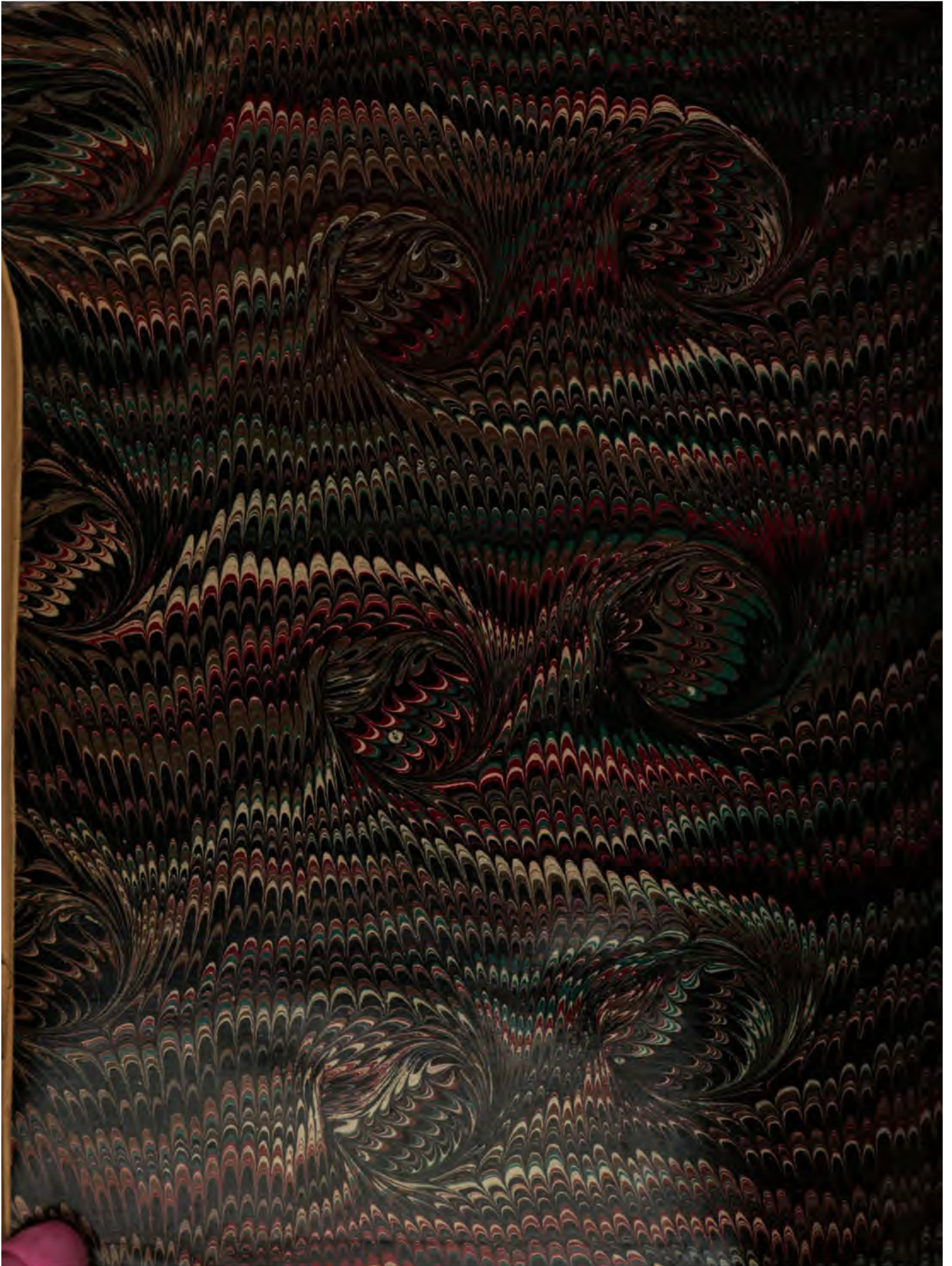
2

3

Widener Library

3 2044 092 863 505